Saufa Kotalake Gemae

Keyagana Bible

Contents

FRT 1
Luti 3
Esata 8
Samu 20
Salomoni Yokemae 74
Yona 82
Matiyu 86
Maki 142
Luki 176
Yoni 232
Apa 273
Lomu 326
1 Kolitiyani 352
2 Kolitiyani 376
Galesiya 391
Efasasi 400
Filipai 409
Kolosi 415
1 Tesaloniyani 421
2 Tesaloniyani 426
1 Timoti 429
2 Timoti 436
Taitasi 441
Failimoni 444
Himulu 446
Yemisi 464
1 Pita 471
2 Pita 478
1 Yoni 482
2 Yoni 489
3 Yoni 490
Yuti 491
Leveleseni 493

Saufa Kotalake Gemae

The New Testament and Portions of the Old Testament in the Keyagana Language of Papua New Guinea

Sampela hap Buk Baibel long tokples Keyagana long Niugini

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keyagana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

ISBN 978-1-5313-0369-3

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016

dec78c50-71b7-5d19-97bf-bf625abcfd44

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Saufa Kotalake Gemae

The Scriptures in the Keyagana language of Papua New Guinea

Sampela hap Buk Baibel long tokplesKeyagana long Niugini

Saufa Kotalake Gemae
The Scriptures in the Keyagana language of Papua New Guinea
[kyg]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2001, Bible League International

Print publication, 2001 by Bible League International

Web version
© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Bible League International* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Table of Contents

LUTI

Luti'a mago Movapu nofi a kanomo mai'nigeno anau'amo'mo Maloni'mo Isaleli nofi vekamo mai'niyana ago fali'niye. Luti'e anofelo'amo'mo Neyomi'e'mo Isaleli kotegamo Metelehamu taonifi'mo u'ana mai'na'ageno Movasi'a Lutife'mo hau huno ateteno ha mae'niye. Movasi'a kagemi ya'a'e vekamo mai'neno Luti'a miya faino hatu maeno ate'nigeno Luti'a Movasite'mo maiteno ve mafa'nemo agi'amo Ometi'mo alino ate'niye. Ometi'a kini vekamo Nevini loto'amo'mo mai'niye. Luti'a agai'a nofi vaya'mo apataleno uno Movasi nofi vayapi'mo haino fale'niya kava hu'a Yesu'a miya faino hatu maeno apate'niya vaya'mogi Yesu nofi vayapi'mo hai'a nefalae.

Elimeleki'e afamo anaga a'e'mo Movapu kotegamo hage'a u'a mai'naya gemae

1 Akeya'vilagamo agoti gemo ne'afiya vaya'mogimo Isaleli vaya'aite'mo yagai'a apate'-
nae. Ani afina'mo lusi kava hu'a ne'yafe'mo kafu hu'naya afina'mo afole ai'nigeno mago
vekamo Metelehamu taonimo hanetegeno Yuta kotegamo mai'niya vekamo ataleno a'a'e
mafa'ne'ala'e'mo apavaleteno hage'a u'a Movapu kotegamo mai'nae. 2 Ani vekamo ag-
i'amo Elimeleki'ae, a'amo agi'amo Neyomi'ae, mafa'ne'ala'mogani anaki'animo Maloni'e
Kiliyoni'ene. Ani afamo anaga'mo Efalata nofi afamo anagane. 3 Apakaemo Movapu
kotegamo u'a mai'ne'apae'mo Elimeleki'a ago falitege'apae'mo Neyomi'a agai'age'mo
mafa'ne'ala'e'mo magokepi lokae'a mai'nae. 4 Lole mafa'nela'moganimo Movapu kote ata-
la'mo alite'anae'mo mai'na'ae. Ani atala'ani anaki'animo Opa'e Luti'ene. Naya lole'a agufa
kafugamo maite'apae'mo 5 Maloni'e Kiliyoni'e'mo ago fali'na'ae. Falita'ageno'ae'mo Ney-
omi'a anau'amo'mogi mafa'ne'alanagi hu'a ago falitageno'ae'mo agai'age'mo mai'niye.

Neyomi'a Luti'mo avalelino uno Metelehamu taonifi'mo mai'niya gemae

6 Neyomi'a Movapu kotega mai'neno'ae'mo afiyana Goti'a vaya'amo alagepa huno hapa
mae'nigeno ne'ya'mo alagepa huno afole ai'niye, hu'a hu'naya gemo afi'niye. Agae'e
anofelo'ala'mogani'e'mo visayafe'mo alo hu'nae. 7 Yuta kotega ugefe'mo kategamo
magokepi lokae'a ne'u'apae'mo 8 Neyomi'a anakaefe'mo, Kotanilegamo aitana atagi ne-
tana itatanimogani'e'mo mai'ao. Alagepa kava'mo hutana yagaitana natetetana fali'na'a
anautanila'mogani'e'mo alagepa hutana yagaitana anate'na'ae. Ani kava huno Goti'a
alagepa kava huno yagaino lanatenagetana mai'ao. 9 Ala kava ne'mo'a alagepa huno
lahana maenagetana utana alu vekalate'mo maitetana alagepa hutana mai'ao, huno hana
paiteno hanaeno ne'nige'anae'mo lusi kava hu'ana avi'ya hu'na'ae. 10 Hute'anae'mo, ha'ao,
Kagae'eke'mo lokaeta vayakalegamo ugune, hu'ana 11 ha pai'na'ageno'ae'mo, Nanofelo'ni-
la'moganitanae, huno, afa'a atagi netana vi'ao. Na kava higetanae'mo nagae'e'mo
magokepi lokaeta ugune, hutana neha'ae. Mago'e hu'na halate ve mafa'nela'mo ali'na
anatesugetana ani vekalate'mo maiga'afiye. 12 Ha'ao, Ago anekalomo le'novanage'na
vele'mo afa'a o'maiguvanagi ataletana aitana atagi netana kotanilegamo vi'ao. Hemeni
hani'ilagamo vele'mo maite'na ve mafa'nela'mo ali'na anatesuge'ana 13 kosisa'afe'mo
anakava maisa'afe'mo neha'afiye. Anakava o'maitana utana alu vekalate'mo maiga'ae.
Ha'ao, kanale osugiye. Ala kava ne'mo'a nagaetegamo hosu kava'mo hu'nige'nae'mo na-
hau hu'na nelanatove, huno hana pai'niye. 14 Ani gemo hu'nige'ana afite'anae'mo mago'e
hu'ana avi'ya hu'na'ae. Opa'a anofelo'amo'mo haeno neteno ataleno u'niya'monanafa
Luti'a ataleno o'u'niye. 15 Neyomi'a Lutife'mo, Kaganakamo'mo ago kataleno nofi vaya'ale-
ga'e goti'amotega'e'mo u'niye. Agae'e'mo kotanilegamo vi'ao, huno ha pai'nigeno 16 Luti'a,
nagaefe'mo, Nataleka uvo, huka osuvo. Nagae'e'mo lokaeka o'ugane, huka huteka huka
natafauka o'nato. Haiya kotegamo visapi nagae'e'mo afa'age'mo ugu'ae. Haiya kotega uka
maisapi nagae'e'mo uta'age'mo maigu'ae. Vayakamo vaya'nige'mo maigae. Gotikamo'mo
Goti'nimoke'mo maigiye. 17 Haiya kotega uka mai'neka falisapi nagae'e'mo ani kotegamo
u'na mai'ne'na falisuge'a ali'a ki'a nategae. Falisu'a kava'moke'mo la'agaemo alino fako
huno la'ategaiye. Alagi lama gemo nehuve. Ani kava'mo osisuva'mo'mo Goti'a lusi

kava huno hanageke ya'mo namigiye, huno huteno ago'ya atale'niye. [18] Luti'a lusi lokiya
gemo huno, ugu'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo Neyomi'a ge osu'niye. [19] Anakaemo u'ana
Metelehamu taonifi'mo ava'yi hu'na'age'apae'mo muki ani taonifi a'ne anaga'mogimo
agete'apae'mo, Ani a kanomo Neyomi'a ne'efi, hu'a hute'a hapau ai'nae. [20] Neyomi'a,
Nagaefe'mo Neyomiyo, hutapa nagi o'aeyo. Ala kava ne'mo'a nagaetegamo hosu kava'mo
hu'niya'mofe'mo Mala'ae, hutapa nagi aeyo, huno hapa pai'niye. (Neyomi'ae agimo
aepa'amo amogaga ne'aiya ane. Mala'ae agimo aepa'amo hosu aipamo nekaliya ane.)
[21] Neyomi'a, Mani koteti'mo atale'na u'nova afina'mo anau'nimo'e mafa'ne'nila'e'mo
magokepi lokaeta u'none. Muki ya'nimo alini'na u'nova'monanafa Ala kava ne'mo'a
navalelino ege'na nagufa'age'mo ne'ove. Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hanageke
ya'mo alino nami'niya'mofe'mo Neyomi'a amogaga ne'aiya a kanoe hutapa nagi o'aeyo,
huno hapa pai'niye. [22] Ani kava hu'ana Neyomi'e anofelo'amo'mo Movapu kotega a
kanomo Luti'e'mo Movapu kotegati'mo e'ana mali ne'ya'mo laisigana ya'mo ago le'nige'a
nehatagaya afina'mo Metelehamu taonifi'mo e'ana ava'yi hu'na'ae.

2

Luti'a Movasi hoyalegamo u'niya gemae

[1] Neyomi negafo'amo agi'amo Movasi'ae. Ani vekamo ala agi vekamo mai'neno
Neyomi anau'amo'mo fali'niya vekamo Elimeleki nofi vayapati vekamo mai'niye. [2] Luti'a
Neyomife'mo, Hoyalegamo ute'na mali avoyamo hatagau'a atalesaya mali alagamo alime
alime uguve. Mago vekamo'mo he, kanalene, huno hisige'na aiyaka ali'na alime alime
visuvana kanalepiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Neyomi'a, he kanalenagi, nanofelo'nimog-
amo afa'a uka ani kava huvo, huno ha pai'niye. [3] Ha pai'nigeno Luti'a hoyalega uteno
mali avoyamo hatagau'a ataleme u'naya vaya'ai apaiyakamo alino alime alime u'niye. Ina
la hoyafi'mo e'na mai'nofi huno agesamo o'afi'niyana Movasi'a Elimeleki nofi vayapati
vekamo hoyafike'mo eno ali'ya'mo ali'niye. [4] Ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo Movasi'a Metele-
hamu taonifati'mo eno ava'yi huteno ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo, Ala kava ne'mo'a
lapakae'e'mo magokepi lokaeno maino, huno ke apamamae'nige'apae'mo ge'ale'mo ae'a
atagaina hu'a, Ala kava ne'mo'a kaha maeno, hu'a ha pai'nae. [5] Movasi'a kava ne'ae'mo,
Uma venemo a kanomo haiya kotega a kanoe, huno [6] afi ge'nigeno'ae'mo, Alu kotegati'mo
Neyomi'e'mo lokaeno e'niya a kanomo Movapu kotega a kanomo mai'niye. [7] Netepi'mo
eno nagaefe'mo, Ali'ya'mo ne'aliya vaya'ai apaiyakamo ali'na mali avoyamo alime alime
ugesuve, huno ge huno nafi ge'nige'nae'mo he, hu'na ha pai'nogeno ali'ya'mo alime alime
eno hemenitomo uluna nopi'mo maino falu hu'niye, huno ha pai'niye. [8] Movasi'a uno
Lutife'mo, Ge'nimo alagepa huka afiyo. Uka alu vaya'ai hoyafati'mo mali avoyamo alika
anupa osuvo. Mani hoyafike'mo ali'ya'nimo ne'aliya a'ne anaga'e'mo magokepi lokaeka
ali'ya'mo aliyo. [9] Malimo nehatagaya vaya'mo haiyate'mo ali'ya'mo ne'alifigi apakeka
alagepa hu malo. Apaketekae'mo ali'ya'nimo ne'aliya a'ne anaga'mo apakame huka
magokepi lokaeka ali'ya'mo aliyo. Nagae ali'ya'mo ne'aliya neya vaya'aife'mo, Hanageke
ya'mo o'amiyo, hu'na ago hapa pai'nove. Anife'mo kahausigekae'mo uka yafa kepi'mo he
fili e'a male'naya aniteti'mo alika no, huno ha pai'niye. [10] Ha pai'nigeno Luti'a ape huno
mopafi'mo ale'ya faino mai'neno'ae'mo, Nagaemo alu kotega a kanomo mai'nova'mo-
nanafa na kava higekae'mo alagepa kaulagamo ne'nagane, huno ha pai'nigeno [11] Movasi'a,
Anaukamo'mo ago fali'nigeka kanofelokamofe'mo alagepa huno kahau'niya kavafe'mo
kava gemo ago afi'nove. Afi'novana kokamogi itaka afokamogimogi huka ago apataleteka
o'apake'nana vaya'e'mo mai'nane, hu'a kava gemo hu'nage'na afi'nove. [12] Ala kava ne'mo'a
kaha maeno kamisigeka maiyo. Kagaemo eka Ala kava ne'mo Isaleli vaya'ai Goti'apimo
hakufi'mo fala ki'nananageno alagepa huno yagaino kategaiye, huno ha pai'niye. [13] Ha
pai'nigeno Luti'a, Nagaemo ina agufa a kanomo mai'ne'na kagae ali'ya'mo no'aluva
a kanomo mai'nova'monanafa kaipamo'mo falu huka nate'nane. Aise gemo nehana
ge'mo'mo alika lokiya vaika ne'natane, huno ha pai'niye. [14] Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo
Movasi'a Lutife'mo, Eka peleti mayamo alika nofi alagafati anipi'mo aeteka no, huno

ha pai'niye. Luti'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'e'mo itopale mai'nageno'ae'mo Movasi'a mali
alagamo ago kae male'naya mali alagamo alino ami'nigeno neno amu hu'nigeno mago
ne'ya'amo afa'a hane'niye. 15 Mago'e huno mali avoyamo alino anupa hisiyafe'mo he
tino u'nigeno'ae'mo Movasi'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo, Mali hayamo ne'malaya
yate'mo mago atale'nisaya mali avoyamo afa'a aligiyanagi ge ohaiyo. 16 Mali hayafati'mo
mago alita halautapa male'nisageno alisigetapae'mo ge ohaiyo, huno hapa pai'niye.
17 Ani ge hu'nigeno'ae'mo Luti'a mali avoyamo alino anupa hume hume ne'vigeno'ae'mo
yegemo lamino fale'niye. Kayoteti'mo alino amagi'nigeno mali alaga'age'mo mopafi'mo
asagauno ai'nigeno kupi'mo alino ku ai'nigeno laisi kukana huno lusi kana hu'niye.
18 Taonifilagamo alinino uno anofelo'amo'mo ave liteno'ae'mo Movasi'a ami'nigeno neno
amu huteno ali'niya ne'ya'e'mo alino anofelo'amo'mo ami'niye. 19 Neyomi'a Lutife'mo,
Hemenimo mali avoyamo haiyateti'mo ali'nane. Ina la hoyafi'mo ali'ya'mo ali'nane.
Ala kava ne'mo'a kaha mae'niya vekamo ha maeno amino, huno ha pai'nigeno, Mago
vekamo agi'amo Movasi hoyafi'mo ali'ya'mo ali'nove, 20 Huno ha pai'nigeno Neyomi'a, Ala
kava ne'mo'a ha maeno amino. Ala kava ne'mo'a fali'naya vaya'aitega'e afa'a ne'maiya
vaya'aitega'e'mo ani kava huguve, huno hapa pai'niya kava'mo age okani'nigeno nehiye.
Ani vekamo negafoti'amo'mogeno la'aha maesiya vekamo mai'niye, huno ha pai'niye.
21 Huno ha pai'nigeno Luti'a Movapu kotega a kanomo'mo huno'ae'mo, Movasi'a alagepa
huno naha maeno naha paino'ae'mo, Ali'ya'nimo ne'aliya a'ne anaga'e'mo lokaeka mali
avoyamo aliyo. Alime alime ne'uge'apao ani ali'ya'mo ali'a hano hiyo, huno naha pai'niye,
huno ha pai'niye. 22 Neyomi'a Lutife'mo, He, Nanofelo, huno, Alu vekamo hoyalegamo
visana'mo'mo mago vaya'mo kagaetegamo egae. Movasi hoyalega uka a'ne anaga'e'mo
magokepi lokaeka ali'ya'mo alisana'mo'mo alagepa huka maigane, huno ha pai'niye.
23 Inagi Luti'a apakae'e'mo ali'ya'mo alime alime ne'vige'apae'mo mali avoyamo hatagau'a
hano huge viti avoyamo hatagau'a hano huge hu'nae. Luti'a ali'ya'mo ne'alino'ae'mo
anofelo'amo'e'mo lokaeno mai'niye.

3

Luti'a Movasitegamo u'niya gemae

1 Neyomi'a Lutife'mo, Nanofelo, huno, kagaemo mago vekamo'mo aliteno alagepa huno
yagaino katesigeka kanale huka maisanafe'mo nahau'niye. 2 Ani vekamo Movasi'a ne-
gafokamo'mo mai'niye. Ali'ya'amo ne'aliya a'ne anaga'e'mo lokaeka ali'ya'amo ali'nana
vekamo mai'niye. Hemeni hani'ilagamo ve anaga'mogimo mali alaga'e haleti'ya'a'e'mo
sipetileti'mo fai'a kate'a koku'napi'mo yaga yaga hisageno yasimo'mo haleti'ya'amo alino
halelino ne'visigeno alaga'age'mo mopafi'mo asagauno aigiye. Movasi'a ani ali'ya'mo
alisayategamo uno maigiye. 3 Uno mai'nisigekae'mo ani'mo faletaleka alagepa atumo
ne'aiya uvelimo faleteka hogote alagepa kukenakamo alika vaika aliteka ali'ya'mo ne'al-
isayategamo uka maiyo. Ukae'mo uka aulagale'mo afole o'aika mai'negeno'ao ne'ya'e
ani'e'mo neno hano hino. 4 Neno hano huteno'ae'mo haino havaegefe'mo hisigekae'mo
haino havaesiya ya'amo ageka alagepa hu male'neka havae'nisigekae'mo palaketimo
alika asaga huli'neka aiyalegati'mo faleka haika aiya afafale'mo havao. Henaga'amo
ina kava huvo, huno kaha paigiye, huno ha pai'niye. 5 Luti'a, He kanalenage'na muki
hana gemo alagi akame huguve, huno ha pai'niye. 6 Inagi ali'ya'mo ne'aliyategamo
uno'ae'mo muki anofelo'amo'mo ha pai'niya gemo akame huno hu'niye. 7 Movasi'a
ne'ya'mo nege ani'mo nege hu'nigeno'ae'mo aipamo'mo kanale hu'nigeno uno mali
alagamo male'naya yategamo havae'niye. Au kale'nigeno'ae'mo Luti'a sako huno uno
palaketimo alino asaga huli'neno aiyalegamo faleno haino havae'niye. 8 Movasi'a au
kale'neno'ae'mo hani'ilaga folagu'mo aino afe leno havaeyategamo a kanomo eno
havae'nigeno ageteno'ae'mo hau ai'niye. 9 Hau aiteno atete nehuno'ae'mo ina lagae,
huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala nene, huno, Nagaemo Luti'nage'mae. Negafo'nimogamo
mai'nana'mofe'mo kukenakaleti'mo alika kofika nato, huno ha pai'nigeno 10 Movasi'a,
Ala kava ne'mo'a alagepa huno kaha maeno kamino. Hemenimo nehana kavakamo'mo

kanofelokamo'e'mo mai'nekae'mo nehana alagepa kavakamo ago aeno aga se'niye. Asole
neya vaya'mo mai'ne'a mago neya vaya'mogi kagemi ya'apimo hanege mago'amogi
ohanege hu'niya vaya'mo mai'nayanageka mago neya vekale'mo maiguve, huka kagesamo
o'afi'nane. [11] Muki mani kote ve a'nemogimo kagaemo kage'nayana kanale a kanomo
mai'nane, hu'a ago kage'naya'mofe'mo koli osuvo. Naha pai'nana gemo afi'novan-
age'na kaha paigesuve. [12] Negafokamo'namo mai'novanage'na miya fai'na hatu mae'na
katesuva vekamo mai'nova'monanafa mago hogote vekamo negafokamo'mo maitege'na
agae akamelegati vekamo nagaemo mai'nove. [13] Hemenimo manile havae'nege'nao
egamo u'na aipa agesae'mo afi gegauve. Yagai'na kategauve, huno hisiyana kanalene.
Agaemo, yagai'na okategauve huno hisiyana nagaemo afa'a yagai'na kategauve. Goti'a
mai'niye, hu'a alagi lama gemo nehaya kava hu'na lama gemo kaha nepauve. Hemenimo
halate ago havae'negeno kotino, huno ha pai'niye. [14] Luti'a halate havaeteno kotino ha
ole'nigeno'ae'mo ve a'nemogimo o'agesayafe'mo ago he tino u'niye. Movasi'a vaya'-
mogimo Luti'mo agesayafe'mo ohau'niya'mofe'mo hanipi'mo he tino u'niye. [15] Movasi'a
Lutife'mo, lavolavokamo alika ataleka yakai maleno, huno ha pai'nigeno Luti'a alino
ataleno yakai male'nigeno laisi kukana ya'mo alino aeno laku faeno maleteno alino
asaga huno kofino ate'niye. Kofino ate'nigeno kofilino taonifilagamo hai'niye. [16] Luti'a
haino anofelo'amotegamo ava'yi hu'nigeno'ae'mo, nanofelo, ago ne'apiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo Luti'a Movasi'mo muki ha mae'niya gemo ava ge huno ha pai'niye. [17] Ha
paiteno mago'e gemo ha paino'ae'mo, Movasi'a mali alagamo alino namiteno'ae'mo,
Kanofelokamotegamo kagufa'ageke'mo o'uka ne'ya'eke'mo alinineka uvo, huno naha
pai'niye, huno ha pai'nigeno [18] Neyomi'a, ani kavafe'mo kahausoli osuka haiya kava'mo
afole aisifigi aise afina'mo afa'a agava maiyo. Movasi'a hemenimo afa'a no'maigaifa ani
kava'mo alino alagepa huno ne'ategaiye, huno ha pai'niye.

4

Movasi'a Luti'mo ali'niya gemae

[1] Movasi'a taonimo yafa lafi kegi'yale'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo uno
itopale'mo mai'niye. Mai'nigeno mago vekamo Elimeleki nofi vayapati vekae'mo Movasi'a
ava gemo hu'niya vekamo ne'egeno ageteno Movasi'a keya aeno ge huno'ae'mo, Ve'nimo,
huno, Eka manile'mo itopale'mo maiyo, huno ha pai'nigeno eno itopale'mo mai'niye.
[2] Movasi'a naya lole'a vayatama vaya'mo taonifi'mo ne'yagaiya vayatama vaya'mo
apavalelino e'nige'a magokepi itopale'mo mai'nae. [3] Mai'ne'apae'mo Movasi'a agai'a
anaga vayapati vekae'mo, Neyomi'a Movapu kotegati'mo ataleno eno manile'mo mai'niye.
Elimeleki'a ago falitegeno Neyomi'a Elimeleki mopamo la'agae anaga vayapati vekamo
mopa'amo maketi hisiyafe'mo hau'niyanage'na mago gemo kaha paigesuve. [4] Kagaemo
miya faika hatu maeka atesanafe'mo kahau'nisiyana mani vaya'ai apaulagale'mo miya
faiyo. Kagaemo miya faisanafe'mo hogote vekamo mai'nanage'na kagae kakamelegati
vekamo nagaemo mai'nove. Inagi miya fai'na hatu mae'na ategauve, huka hisana'mo'mo
naha paiyo, huno afi ge'nigeno, miya fai'na hatu mae'na ategauve, huno ha pai'niye.
[5] Movasi'a, Neyomiteti'mo mopamo miya faisana'mo'mo Luti'mo Movapu kotega kogu
a kano'e'mo miya faigane. Fali'niya vekamo nofi vaya'amogi mopamo hanesiyafe'mae,
huno ha pai'nigeno, [6] Nagaemo afa'a miya fai'na hatu mae'na o'ategauve. Falitesuge'a-
pae'mo mafa'ne anaga'nimogi o'alisayana kanale osugiye. O'nahaiyanagi kagaikage'mo
miya faiyo, huno ha pai'niye. [7] Akeya'vilagamo Isaleli vaya'mogi hu'naya kava'mo
hane'niyana mago ya'mo miya fai'a hatu mae'a ate'naya afina'mo ani vaya'mogimo
apaiyaleti'mo su'apimo asagi'a ne'apamiya kavane. Isaleli vaya'mogimo ani kava'mo ago
alita kanale hu'none, hu'a hute'a nehaya kava'mo hane'niye. [8] Ani kava'mo hane'niya'-
mofe'mo ani vekamo'a Movasife'mo, Miya faiyo, huno ha paiteno'ae'mo aiyaleti'mo
su'amo asagino ami'niye. [9] Movasi'a ne'yagaiya vayatama vaya'e muki vaya'efe'mo,
Muki'amogitapamo ani kava'mo ago age'nae. Hogoteno Neyomi'a Elimeleki yatenagi
Kiliyoni yatenagi Maloni yatenagi huno muki ya'apile'mo yagai'niye. Hemenimo nagaemo

muki ya'apimo ago miya fauve. [10] Ago miya fauva'mofe'mo Luti'mo nagai'ni a'mo
maiye. Maloni'a ani a kanomo Movapu kotega a kanomo ali'niyateti'mo ago ataleno
fali'niya a kanomo nagaemo ago aluve. Aluva'mofe'mo Maloni anaga vaya'ai mopamo
hanegaiye. Maloni anaga vaya'mo fali'a hano osu'a maige maige hu'a maigae. Hemenimo
lapakaemo mani nehuva kava'mo ago age'nae, huno hapa pai'niye. [11] Ne'yagaiya vayatama
vaya'mogi'e'mo, He, ago age'none. Ala kava ne'mo'a ani nokafi'mo esiya a kanomo
alagepa huno yagaino ate'nisigeno asole mafa'nemo Yekopu atala'mo Leso'e Liya'e'mo
ali'ana apate'na'a kava huno asole mafa'ne anaga'mo alino apategaiye. Ala kava ne'mo'a
kaha maenageka Efalata nofi vayapati'mo kagemi yaka'e vekamo mai'neka ala kagi
vekamo maiyo. [12] Ala kava ne'mo'a kaha maenage'a mafa'ne anagakamogimo Pelesi
nofi vayapati'mo Yutagani Temagani mafa'ne anaga vayakana hu'a maigae, hu'a ha
pai'nae. [13] Movasi'a Luti'mo ali'nigeno Ala kava ne'mo'a Luti'mo alagepa huno ha
mae'nigeno aipagu'e'mo maiteno ve mafa'nemo alino ate'niye. [14] A'ne anaga'mogimo Ney-
omife'mo, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga higetao. Ala kava ne'mo'a ve mafa'nemo
kami'niyanageno hemenimo miya faino hatu maeno latesiya vekamo mai'niye. Ani
mafa'nemo ala agi vekamo maino. [15] Kanofelokamo'mo kagaefe'mo hau ayamopafi'mo
hau'nigeno alagepa huno kaha ne'maeya'mofe'mo seveni'a ve mafa'nemo alika ap-
ate'nanesinana ago aeno apaka se'niyesine. Agaemo alino ate'niya ve mafa'nemo'a
alagepa huno yagaino kategaiye. Anekalomo ago le'nananageno alagepa huno yagaino
kategaiye, hu'a ha pai'nae. [16] Inagi Neyomi'a ani ve mafa'nemo avaleno anu kiteno
yagaino ate'niye. [17] Ani kote a'ne anaga'mogimo agi'amo Ometi'ae hu'a ate'nae. Muki
vaya'aife'mo, Neyomi'a ve mafa'nemo ago alino ate'niye, hu'a hapa pai'nae. Henaga'amo
Ometi'a Yesimo alino ate'nigeno Yesi'a Nevini'mo alino ate'niye. [18-22] Pelesi aginago
vaya'mogi apaki'apimo hane'niye. Ani vaya'ai apaki'apimo Pelesi'a Hesaloni'mo alino
ate'nigeno Hesaloni'a Lamo'mo alino ate'nigeno Lamo'a Aminanapu'mo alino ate'nigeno
Aminanapu'a Nesoni'mo alino ate'nigeno Nesoni'a Samoni'mo alino ate'nigeno Samoni'a
Movasi'mo alino ate'nigeno Movasi'a Ometi'mo alino ate'nigeno Ometi'a Yesi'mo alino
ate'nigeno'ae'mo Yesi'a Nevini'mo alino ate'niye.

ESATA

Akeya'vilaga Pesiya kotegamo mai'naya vaya'ai ala kini veka'apimo Sekisi'a mai'niye. Kini vekamo Sekisi'a a'amo ha faino ataleteno Esata'mo Yu a'mafa'nemo lekana paino ate'nigeno Kuvini a kanomo hamale'niye. Esata'mo avu'amo'mo Motekai'a yagaino ate'niye. Kini vekamo Sekisi'a mago vekamo hogote gamani vekamo maisiyafe'mo agi'amo Hemani'a lekana paino ate'niye. Hemani'a Motekaife'mo alagi ohau'nigeno, Motekai'e muki nofi vaya'a'e'mo naipeleti'mo apaisuge'a faligae, huno agesa afi'niye. Afi'niya'mofe'mo Esata'a anau'amo Sekisife'mo ani kavafe'mo ha pai'nigeno Sekisi'a, Hemani'mo avalelitutapa posi yosale'mo ane'mu aetapa asaigeno falino, huno hapa pai'niye. Esata'a vaya'amo hapa mae'nige'a kame vaya'api'e'mo kame hu'a ae'a apaka se'nageno Motekai'a Hemani aimu'yale'mo mai'neno Yu vaya'aite'mo alagepa huno yagaino apate'niye.

Kuvini a kanomo Vasiti'a kini vekamo Sekisi ge'amo o'afi'niya gemae

1-2 Pesiya kotegamo Sekisi'a kini vekamo mai'niye. Agaemo Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'mo yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'neno'ae'mo muki vaya'mo vani hataleti tuveti seveni'a polovenisifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino apate'neno'ae'mo Itiya kotegati'mo aepa faiteno uno Itiyopiya kotega'e'mo yagaino apate'niye. 3 Lole'e mago'e kafugamo kini vekamo mai'neno yagaino ne'apateno'ae'mo muki ala apaki vaya'mo muki kotega mai'naya vaya'aifenagi ali'ya'amo ne'aliya vaya'aifenagi gamani vaya'aifenagi huno alopa yagita huteno ge hu'niye. Pesiya ami vaya'aifenagi Mitiya ami vaya'aifenagi yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi ala vaya'aifenagi huno ge hu'nige'a e'a mai'nae. 4 Ani ne'ya'mo mago'e huno apamime apamime u'nige'a sigisi'a kaimo ne'a mai'nageno'ae'mo ani kini vekamo'a muki no'afi konali ya'amogi kagemi ya'amogi muki alu ya alu ya'amogi huno alino apave li'niye. Ani ya'mo age'nayana alagepa ya'mo hane'nigeno mago hogote ya'mo hane'nige'a age'nae.

5 Ani alopa ne'ya'mo ago ne'a hano hutageno'ae'mo kini vekamo'a mago alu alopa ne'ya'mo agai'a no haopa'ale'mo lafi kegi'ya yu'ilagamo yagita hu'niye. Ani ne'ya'mo Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'mo muki mai'naya vaya'mo ala vayanagi ina agufa vayanagi hu'a e'a ne'nae. Ani ne'ya'mo neme neme u'a magoke salemo mai'nae. 6 Ani ne'ya'mo ne'naya haopale'mo alagepa hi'yalamu'mo hane'niya haopale'mo akeya'vilaga vaya'mogimo haesa huge yaveyave huge oko huge hu'niya yafa'e alave'yogana agufa yafa'e'mo ali'a mopafi'mo kale kae'a hi'yalamu'mo hu male'nae. Ani ne'ya'mo negefe'mo hu'apae'mo ani yate'mo yaveyave lavolavoleti'e oko lavolavoleti'e'mo asai malete'a alagepa nofiteti'mo ki male'nae. Vegovego siluva kete'mo lavolavomo asai malete'a yafa posimo fai'a ate'naya posile'mo nofi ki male'nae. Ani ne'ya'mo nesaya aupilaga yate'mo alagepa goli siamo malege alagepa siluva siamo malege hu'a maleli u'e'a hu male'nae. 7 Vaya'mogimo ani'mo nesaya kapumo aeto agufa'e goli kapumo ali'nae. Kini vekamo'a asole nofi alagafati ani'mo alino ani vaya'mo lakino apami'niye. 8 Nofi alagafati ani'mo na magi kapumo lakita negaune, hu'a hu'nafi hapau'niya agufa ani kapumo laki'a ne'nae. Kini vekamo'a no'afi'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'ae'mo, muki vaya'amogimo anife'mo hapau'nisiya'mo'mo kapu'apifi'mo ani'mo lakitapa apamiyo, huno hapa pai'niye. 9 Ani afina'mo Kuvini a kanomo Vasiti'a ina kava huno muki a'ne anaga'ageke'mo kini vekamo nopi'mo alopa ne'ya'mo nesayafe'mo yagita huno apate'nige'a e'a ne'nae.

10 Ani alopa ne'ya'mo ne'naya afina'mo napa seveni afina'mo kini vekamo'a nofi alagafati ani'mo lusi ani'mo neteno aise'amo negi male'niye. Maleteno hogote vaya'mo no'afi'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo seveni'a vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nae. Apak-i'apimo Mehumani'agi Misita'agi Hamona'agi Mikita'agi Amakita'agi Seta'agi Kakasi'agi hu'a mai'nae. 11 Kini vekamo'a, Kuvini a kanomo Vasiti'mo utapa avalelita eyo, huno hapa pai'niye. Ani Kuvini a kanomo Vasiti'mo egefe'mo, kuvini kakolitamo alino agenopale'mo

maleno aliteno eno, huno hapa pai'niye. Ani kuvini a kanomo alagepa agufamo hane'niya
a kanomo mai'niya'mofe'mo kini vekamo'a muki gamani vaya'e muki ani alopa ne'yate'mo
e'naya vaya'mogi'e'mo kanale agufa'amo alinineno apavelisige'a agesayafe'mo hau'niye.
12 No'afi'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo kini vekamo'a hapa pai'niya gemo u'a ha pai'-
naya'monanafa Kuvini a kanomo Vasiti'a o'afi'niye. O'afi'nigeno ani gemo kini vekamo'a
afiteno'ae'mo lusi kava huno ge ne'nigeno aipamo le'niye. 13 Kini vekamo'a hu'niya
kava'amo hane'niyana muki vaya'aite'mo alagepa huno yagaino apatege ke'aepa gemo
afige huno maisiyafe'mo aipa agesamo ali'a api ai'a hu'a atesaya vaya'aife'mo ge huno
apafi nekeya agufa kava'mo hane'niye. Ani agufa kava'amo hane'niya'mofe'mo kuvini a
kanomo'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo afiteno'ae'mo ani agete'a afi'naya vaya'aife'mo
keya aeno ge hu'niye. 14 Ina kava huvo, hu'a ha nepaiya vaya'ai apaki'apimo Kasena'agi
Seta'agi Atimata'agi Tasisi'agi Melesi'agi Masena'agi Memukani'agi hu'a mai'nae. Ani
seveni'a vaya'mo Pesiya vayapati'mo maige Mitiya vayapati'mo maige hu'a mai'ne'a
hogote gamani vaya'mo mai'nae. 15 Inagi agaemo ani vaya'aife'mo ina ge huno hapa
pai'niye. Kuvini a kanomo Vasiti'a nagaetegamo egefe'mo hisiya kavafe'mo no'nifi'mo
ali'ya'nimo ne'aliya vaya'mo ali'na apate'noge'a u'a ha pai'naya'monanafa ge'nimo ago
amagino atale'niye. Ani kavatefe'mo ke'aepa gemo'mo na yane, huno hu'niye. Lagaemo
Kuvini ategamo na agufa kava'mo hugune, huno apafi ge'niye.
16 Inagi ala vekamo Memukani'a kini veka'e ha ne'maya gamani vaya'efe'mo ina ge huno
hapa pai'niye. Kini vekae, hu'na, afiyo. Kuvini a kanomo Vasiti'a kini vekamogalegage'mo
ani agufa hosu kava'mo osu'niya'monanafa agaemo muki gamani vayakalega'e kagaemo
muki yagaika ne'apatana vaya'aitega'e'mo ani agufa hosu kava'mo hu'niye. 17 Kagaemo
muki haopalegamo yagaika ne'apatana a'ne anaga'mogimo kuvini a kanomo'mo hu'niya
kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo ina ge hu'a hugae. Kini vekamo Sekisi'a Kuvini a
kanomo Vasitife'mo, eno, huno ge hu'niya'monanafa ge'amo ago amagino atale'niye,
hu'a hugae. 18 Ani gemo hute'a anau'apimogi ge'apimo o'afisage'apae'mo kaveta hugae.
19 Kini vekae, kahau'nisiya'mo'mo mani agufa gemo huteka ge huka atalegeno muki
vaya'aitegamo uneno hino. Vasiti'a halate mago'e huno eno o'nagegaiye. Ani agufa
lokiya gemo huka Pesiya vaya'e Mitiya vaya'e'mo ke'aepa ge'apimo hane'niya mukufi'mo
vaya'mogimo ae'a kalo pae'a o'atalesayafe'mo avo'mo kae malegeno haneno. Avo'mo
kae maletesagekae'mo Vasiti aimu'yale'mo mago aeno aga se'nisiya a kanomo kuvini
a kanomo maisiyafe'mo lekana paika ato. 20 Mani gemo'mo muki ne'yagaina kotegamo
aino atagu faeno uneno hisige'apae'mo muki a'ne anaga'mogimo afite'a anau'apimogi
ge'apimo afigae. A'nemogimo apaki hane'niya anau'apimogi ge'api'e apaki ohane'niya
anau'apimogi ge'api'e'mo afa'a afigae, huno ha pai'niye.
21 Kini veka'e muki ne'yagaiya vaya'mogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo ani gee'mo ha-
pau'nigeno kini vekamo'a Memukani'a hu'niya gemo akame hu'niye. 22 Inagi kini vekamo'a
avo'mo kaeno atalegeno muki ne'yagaiya kotegamo uneno hu'niya gemo ina ge huno alu
apake alu apakefati'mo avo'mo kaeno'ae'mo, Vemogige'mo afamo anaga'apile'mo yagai'a
apateyo, huno avo'mo kae male'niye.

2

Esata'a Kuvini a kanomo hamale'niya ava gemae

1 Kini vekamo'a aipamo le'niya kava'amo hano hutegeno'ae'mo halate kuvini a
kanomo Vasiti'a hosu kava'mo hu'nigeno hafaino atale'niya ke'aepa gemo avo'mo kae
male'niya gee'mo agesamo afi'niye. 2 Kini vekamo vaya'amo mai'ne'a no'afi'mo ali'ya'amo
ne'aliya vaya'mogi kini vekae'mo, mago alagepa apakufamo hane'nisiya a'mafa'ne ana-
ga'mo ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'nisaya a'mafa'ne anaga'aife'mo kahauya hugae.
3 Kagaemo mago gamani vaya'mo muki ne'yagaina kotegamo mai'naya vayapati'mo
mago vaya'mo lekana paika apatesanage'a alagepa apakufamo hane'nisiya a'mafa'ne
anaga'mo apavaleli e'a Susa taonimo gamani lafi kegi'yafi'mo a'ne anagakamo ne'maiya
nopi'mo apategae. Hegai'a kagae a'ne anaga'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'mo

yagaino apategaiye. Yagaino ne'apatesige'apae'mo kaha'ye hisiya agufa apakufamo alino
hamalesiyafe'mo ani a'nemogi uvelimo falete'a apakufale'mo konalimo alite'a maiyo.
4 Inagi ani a'ne anagapati'mo mago afe'mo kahau'nisiya a kanomo kuvini a kanomo
maisiyafe'mo lekana paika atesanageno Kuvini a kanomo Vasiti aimu'yale'mo maigiye.
Kini vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo hau'nigeno ani gemo akame hu'niye.

5 Susa taonimo gamani lafi kegi'yafi'mo mai'niya Yu vekamo agi'amo Motekai'ae.
Motekai afo'amo'mo Yai'ae. Yai afo'amo'mo Simai'ae. Simai afo'amo'mo Kisi'ae.
Motekai'mo Menisameni nofi vayapati vekamo mai'niye. 6 Akeya'vilaga kini vekamo
agi'amo Nepukanesa'a Mamiloni kotegati'mo eno Yu vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
kini vekamo Yehoiyakini'e Yu vaya'e'mo apavalelinuno Mamiloni kotegamo kalavusi
huno apate'niye. Ani afina'mo Motekai afo'amo'e'mo avalelino u'niye. 7 Motekai'a mago
a'mafa'nemo agi'amo Esatate'mo yagaino ate'niye. Himalu gefati'mo Hanasa'ae hu'a agi
ae'nae. Esata'a Motekai afo'amo agana'amo a'mafa'nemo mai'niye. Mai'niya'monanafa
afo'amo'e ita'amo'e'mo ago falita'ageno Motekai'a Esata'mo avaleno a'mafa'ne'a ya
huno ne'agaiya a'mafa'nemo mai'niye. Esata'a alagepa augosa'e agufa'e'mo hane'niya
a'mafa'nemo mai'niye.

8 Kini vekamo ke'aepa ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nage'apae'mo asole a'mafa'ne
anaga'mo apavaleli e'a Susa taonimo gamani lafi kegi'yafi'mo apate'nageno Hegai'a
yagaino apate'niye. Ani afina'mo Esata'e'mo avaleli e'a kini vekamo lafi kegi'ya yu'i-
lagamo ate'nageno a'ne anaga'aite'mo ne'yagaiya vekamo Hegai'a yagaino ate'niye.
9 Agaemo Esatafe'mo hau'nigeno amuse huno ate'niya'mofe'mo malage huno agufamo
alino alagepa huno atesiya ya'e alagepa ne'ya'e'mo alino ami'niye. A'ne anaga'ai nopi'mo
mago hogote'a ae'a anagi male'naya yapi'mo maisiyafe'mo Esata'mo alino ateteno'ae'mo
seveni'a a'mafa'ne anaga'mogi kini vekamo nopi'mo ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'ne ana-
ga'aife'mo, alagepa hutapa Esatate'mo yagaitapa ateyo, huno hapa pai'niye.

10 Hogoteno Motekai'a Esatafe'mo, Yu nofi a'mafa'nemo mai'nove, huka hapa opaiyo,
huno ha pai'nigeno ani gemo afiteno akame huno mai'niye. 11 Muki afina'ae'mo Motekai'a
a'ne anaga'ai no lafi kegi'ya malaga umenitata huno mai'niye. Agaemo Esata'a haiya
kava huno mai'nifi huno apafige na agufa kava'mo Esatategamo nehafi huno apafige
hisiyafe'mo uno mai'niye.

12 Kini vekamo'mo apakufae'mo ageno ha'ye hisiyafe'mo magoke kafugamo ani a'ne
anaga'mo ali'a alagepa hu'a apate'nae. Sigisi kaile'mo apakufale'mo mago yosamo
agi'amo meyae hu'a agi ne'aya yosafati'mo kola uvelimo he fi'a alini'e'a apakufale'mo
fale'a apate'nae. Mago alu sigisi kaile'mo mago uveli'e mago alagepa atu ne'aiya masave
ani'e'mo ali'a fale'a apate'nae. Ani kava'mo hu'a hano hutage'apae'mo magoke magoke
a'mafa'nemo apavaleli'a kini vekamo Sekisitegamo u'nae. 13 Inagi muki a'mafa'ne ana-
ga'mogimo kini vekamo nopi'mo ugefe'mo hu'apae'mo alagepa kukenamo apakai'apimo
hapau'niya agufa kukenamo ali'a vaili'a ute ute hu'nae. 14 Une'mo kini vekamo nopi'mo
faleno haino maime uno netepi'mo a'ne anaga'ai nopi'mo e'niye. Mago vekamo Sasigasi
kini vekamo'a napa tu a'ne anaga'ai note'mo ne'yagaiya vekamo ayapi'mo apate'nae. Ani
a'mafa'nemo'mo kini vekalegamo halate mago'e huno o'ugiya'monanafa henaga'amo kini
vekamo'a agaefe'mo hausigeno'ae'mo agi aeno ge hisigeno halate agaetegamo ugiye.

15 Inagi Esata'a kini vekalegamo visiya afina'amo ago afole ai'niye. Ani a'mafa'nemo
Amihaili a'mafa'nemo mai'nigeno Amihaili'a Motekai avu'amo'mo mai'niye. Motekai'a
Esata'mo avaleno a'mafa'ne'a ya huno agai'niye. Muki vaya'mogimo Esata'mo agete'a-
pae'mo amuse hu'a ate'nae. Inagi Esata'a kini vekamo uno agesiyafe'mo huno'ae'mo,
mago ya'mo namiyo, huno ge osu'niya'monanafa Hegai'a a'ne anaga'aite'mo ne'yagaiya
vekamo'a hau'niya kukenamo alino vaiteno u'niye. 16 Ani afina'mo Sekisi'a seveni'a
kafugamo kini vekamo mai'neno yagaino apate'niye. Ani kafugamo teni kaie'mo agi'amo
Temetiye, hu'a agi ne'aya kaile'mo Esata'a avaleli'a kini vekalegamo u'nae. 17 Kini
vekamo'a Esatafe'mo mago'e huno hau ayamopafi'mo hau'nigeno mago alu a'mafa'ne
anaga'mo ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'aife'mo ohau'niye.

Kini vekamo'a mago'e huno amuse huno ate'niya'mofe'mo Esata agenopale'mo kuvini
kakolitamo alino maleno ateteno Kuvini a kanomo Vasiti aimu'yale'mo alino ate'niye.
18 Inagi kini vekamo'a Esata'mo lusi yagita huno ate'niye. Agaemo muki hogote vaya'e
gamani vaya'efe'mo ge hu'nige'a e'a ne'nae. Kini vekamo'a, Nagaemo Esata'mo kuvini
a kanomo maisiyafe'mo lekana pai'na ate'nova'mofe'mo nagaemo muki ne'yagauva
kote'mo mai'naya vaya'mo maitapa falu hiyo, huno hapa paiteno muki vaya'mo mago'e
huno alagepa ya'mo alino apami'niye. Kini vaya'mogimo ali'a ne'apamiya agufa kava huno
mago'e ya'mo alino apami'niye.

Motekai'a kini vekamo ha mae'nigeno kini vekamo ofalino afa'a mai'niya gemae

19 Napa tu afina'mo ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mo
apavale'a ali'a anupa hu'a apate'nageno Motekai'a kini vekamo lafi kegi'ya yu'ilaga
kate kipate'mo ala apaki vaya'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. 20 Hogoteno Motekai'a
Esatafe'mo, Yu nofi a'mafa'nemo mai'nove, huka vaya'aife'mo hapa opaiyo, huno ha
pai'niye. Esata'a Motekai'mo yagaino ate'niya afinateti'mo ge'amo afiteno akame hu'niya
kava huno ani afina'e'mo ge'amo afiteno akame hu'niye. 21 Motekai'a kini vekamo
lafi kegi'ya yu'ilaga kate kipate'mo itopale'mo mai'niya afina'mo lole vekala'mogan-
imo kini vekamo lafi kegi'ya yu'ilaga kate kipate'mo ne'yagai'a vekala'ani anaki'animo
Mikitana'e Telesi'e'mo anaipamo le'nige'ana kini vekamo amagisa'ageno falisiyafe'mo
vegemo hu'na'ae. 22 Motekai'a ani lole vekala'mogani hu'na'a gemo afiteno'ae'mo uno
Kuvini a kanomo Esatafe'mo ha pai'nigeno Esata'a Motekai agi'alefe'mo uno kini vekae'mo
ha pai'niye. 23 Ani gemo aepa'ae'mo kahauya hu'nayana alagi lama ge gemo hu'na'a
gemo afi'nae. Afi'naya'mofe'mo apakaemo ani lole vekala'mo anavaleli u'ana yosale'mo
anane'mu ae'ana asai'na'age'ana fali'na'ae. Kini vekamo aulagale'mo ani kavafe'mo ava
gemo gamani vaya'ai mukufi'mo avo'mo kae male'nae.

3

Hemani'a muki Yu vaya'mo naipeleti'mo apaisuge'a faligae, huno hu male'niya gemae

1 Henaga'amo aise afina'mo kini vekamo Sekisi'a mago vekamo'a muki ne'yagaiya
vaya'mo aeno apakaseno hogote gamani vekamo maisiyafe'mo ani vekamo agi'amo
Hemani'a lekana paino ate'niye. Hemani afo'amo'mo Hame'nata'ae, Agagai aginago
vekamae. 2 Kini vekamo'a muki vaya'aife'mo, Hemani'a ala agi'amo amiyo, huno hapa
pai'nige'a muki kini vekamo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo ape hute'a ala agi'amo ami'-
naya'monanafa Motekai'a ape huteno Hemani'mo ala agi'amo amisiyafe'mo ohau'niye.
3 Kini vekamo lafi kegi'yafi'mo mai'ne'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo Motekaife'mo,
Na kava higekae'mo kini vekamo ge'amo akame nosane, hu'a afi ge'nae. 4 Apakaemo muki
afina'ae afina'ae'mo Motekaife'mo ani kava'ae'mo ha pai'nayana ge'apimo o'afi'niya'-
mofe'mo u'a Hemanife'mo, Motekai'a, Yu nofi vayapati vekamo mai'nove, huno hapa
pai'niye. Apakaemo, Hemani'a Motekai'mo afa'a atesigeno mai'neno ani agufa kavake'mo
huno maisifigeta agegaune, hu'a apakesamo afi'nae. 5 Hemani'a Motekai'mo ageyana
agaetefe'mo ape huteno ala agi'amo o'ami'nigeno ageteno'ae'mo lusi kava huno aipamo
le'niye. 6 Apakaemo Motekaife'mo, Yu nofi vayapati vekamo mai'niye, hu'a ha pai'naya'-
mofe'mo Hemani'a Motekaike'mo naipeleti'mo aisiyafe'mo ohau'niya'monanafa muki
Motekai nofi vaya'mo Pesiya kotegamo mai'naya Yu nofi vaya'e'mo apaisige'a falisaya
kafe'mo agesamo afino kahauya huno agesayafe'mo hu'niye. 7 Inagi tuolofu'a kafugamo
Sekisi'a kini vekamo mai'niya afina'mo napa vani kaimo agi'amo Nisani'e hu'a agi ne'aya
kaile'mo Hemani'a na agufa kaile'mo hainu afina'mo alagepa hu'a Yu vaya'mo apaisaya
afinafe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo yafateti'mo satu yokalomo le'nae. Ani yokalomo
ago le'a kahauya hu'a age'nayana tuolofu kaimo agi'amo A'na kaile'mo apaisaya afina'mo
age'nae. 8 Inagi Hemani'a uno kini vekae'mo ina ge huno ha pai'niye. Mago nofi
vaya'mo muki kagaemo ne'yagaina kotegamo mai u'e'a hu'a mai'nae. Ani vaya'mogimo
mago alu vaya'mo mani kote'mo mai'naya vaya'mogimo nehaya agufa kava'mo nosae.

Apakaemo aeto agufa vaya'mo mai'ne'a kagaemo ne'yagaina kote'mo hu male'nana
ke'aepa gemo akame nosae. Ani kava nehaya'mofe'mo kagaemo afa'a apatesanage'a
maisaya'mo'mo ani kava'apimo'a alagi kaha o'maesigeno kagaemo kokamo'mo alagi
alagepa huno ohanegaiye. 9 Inagi kini vekae, huno, kagaemo kahau'nisiya'mo'mo ke'aepa
gemo huka atalegeno uneno hisige'a muki vaya'mogimo ani ve a'nemo apaisage'a faliyo.
Inagi kagaemo ani kava'mo hisanage'apae'mo naipeleti'mo apaisaya vaya'ai miya'apimo
nagaemo lusi asole siluva monimo fifiti miliyoni kinamo ali'na monimo ne'malana
nokafi'mo malegauve, huno ha pai'niye. 10 Kini vekamo'a Hemani'mo ke'aepa gele'mo
alagena ya'amo hu maleteno alino lokiya vaino atesiyafe'mo ayateti'mo linimo asagino
Hemani'mo Yu vaya'ai kame'apimo ami'niye. 11 Kini vekamo'a Hemanife'mo, Monikamo
afa'a ate'neka ani vaya'aitegamo na agufa kava'mo huguve huka hisapigi ani kava'mo afa'a
huvo, huno ha pai'niye.

12 Napa vani kaile'mo tetini afina'mo Hemani'a kini vekamo avo'amo nekaya
vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nae. E'nageno'ae'mo agaemo muki ge'amo alagi hapa
pai'nige'a avo'mo kae'nae. Muki ani kotega mopale'mo mai'naya vaya'ai apake'apifati
apake'apifati'mo ani avo'mo kae'nae. Avo'mo ago kaetageno'ae'mo ani avo'mo alino muki
agenopa ya'mo hu'a ne'yagaiya vaya'aitegagi gamani vaya'aitegagi hogote vaya'aitegagi
huno atalegeno uneno hu'niye. Hemani'a muki ani kae'naya avo'ale'mo kini vekamo
Sekisi linileti'mo alagena ya'amo hu male'nigeno kini vekamo'a agai'amo ani avo'mo
kae'negekana hu'niye. 13 Avo'mo alini'a ne'vaya vaya'mogimo ani avo'mo alini u'apae'mo
ani kini vekamo'a ne'yagaiya kote'mo ne'yagaiya vaya'mo apami'nae. Muki ani avopi
gemo'mo huno'ae'mo, Tetini afina'mo tuolofu kaimo agi'amo A'na kaile'mo muki Yu
vaya'mo apaisage'a faliyo. Muki neya ve a'negi anau anekalogi mafa'negi hutapa apaitapa
hano hutapa apataleyo. Apaitapa hano hutaletapa muki kagemi ya'apimo aliyo, huno
hu'niye. 14 Muki vaya'amogimo afite'a alo hu'a mai'ne'a lekana pai male'naya afina'mo
Yu vaya'mo apaisayafe'mo avo'mo kae'naya gemo lekana paitapa muki polovenisi'afi'mo
mai'naya vaya'aife'mo hapa paiyo, huno hapa pai'niye. 15 Inagi ani gemo alopa taonimo
Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'mo mai'naya vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa
pai'nage'a afi'nae. Kini vekamo'a ani ke'aepa gemo avo'mo alini'a ne'vaya vaya'aife'mo
malagene, huno hapa pai'nige'a u'a alini'a muki haopalegamo u'e'a hu'nae. Kini
veka'e Hemani'e'mo fai mai'ne'ana nofi alagafati ani'mo ne'ana mai'na'a'monanafa Susa
taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo ani gemo afi'a hapau aite'a alu apakesa alu apakesamo
afi'nae.

4

Motekai'a Yu vaya'mo hapa maesiyafe'mo Esatafe'mo afi ge'niya gemae

1 Motekai'a afole ai'niya kavafe'mo ava gemo afiteno'ae'mo kukena'amo alino apake
aino ataleteno hosu ulale kukenamo alino vaiteno la'nefamo alino faleteno'ae'mo
aipafati'mo atu hae'nigeno alopa gefati'mo faiyosago faino yoke hulino taonifilagamo
hai'niye. 2 Agaemo kini vekamo yafa lafi kegi'ya kate kipate'mo uno ava'yi hu'niya'mo-
nanafa lafi kegi'ya yu'ilagamo ohai'niye. Kini vekamo'a, ha'ao, huno hu male'niyanage'a
ulale kukenamo vai'a ali'nisaya vaya'mo ani lafi kegi'ya yu'ilagamo afa'a fale'a ohaigae.
3 Apakaemo kini vekamo'a hu'niya gemo muki kotegamo mai'naya vaya'aife'mo ae'a
hakalo hu'a hapa pai'naya afina'mo muki Yu vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo
yulagefa aige ne'ya'mo o'ne'a mosige faiyosago fai'a yokemo hu'a avi'ya huge hu'a
mai'ne'apae'mo muki vaya'amogimo ulale kukenamo ali'a vaite'a la'nefafi'mo havae'a
mai'nae.

4 Esata ali'ya'amo ne'aliya a'ne anaga'e yagai'a ne'ataya ve anaga'mogi'e'mo e'a
Motekai'a hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a ha pai'nageno Esata'a afiteno'ae'mo lusi
kava huno aipamo'mo kana hu'niye. Agaemo Motekai'a ulale kukenamo asagino
ataleteno alagepa kukenamo alino vaisiyafe'mo kukenamo alino apami'nige'a alini'a
e'naya'monanafa Motekai'a o'ali'niye. 5 Inagi Esata'a mago vekamo agi'amo Hatakife'mo

ge hu'nigeno e'niye. Hataki'a mago kini vekamo a'ne anaga'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo'a Esata ali'ya'amo alisiyafe'mo kini vekamo'a lekana paino ate'niye. Esata'a
Hataki'mo uno Motekai'a hu'niya kava'mo aepa'ae'mo agesiyafe'mo alino ate'nigeno
u'niye. 6 Hataki'a Motekaitegamo uno'ae'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya kuma'mo
haopale'mo kini vekamo alopa no'mo lafi kegi'ya kate kipate'mo u'niye. 7 Motekai'a
agaetegamo afole ai'niya kavafe'mo Hatakife'mo ava gemo huno ha paiteno'ae'mo,
Hemani'a Yu vaya'mo naipeleti'mo laisiyafe'mo alopa monimo kini vekamo'a monimo
ne'maleya no'afi'mo malegauve, huno hapa pai'niya gemo ha pai'niye. 8 Motekai'a
Hemani'mo kae'niya avopati'mo mago avo'mo alino Hataki'a ami'nigeno ali'niye. Ani
avopi gemo'mo huno'ae'mo, muki Yu vaya'mo apaige'a faliyo, huno avo'mo kae male'niya
avo'mo alino Hataki'mo amiteno'ae'mo, Esatafe'mo muki afole aisiya kavafe'mo ava gemo
huka ha paiyo, huno ha pai'niye. Hataki'a uno Esatafe'mo ha paisigeno Esata'a uno kini
vekae'mo afi gesigeno kini vekamo'a muki Yu vaya'aife'mo hau huno apateno. 9 Inagi
Hataki'a uno Esatafe'mo Motekai'a muki hu'niya ge'amo ha pai'niye. 10 Esata'a ani gemo
afiteno'ae'mo Hataki'mo uno mago gemo Motekaife'mo ha paisiyafe'mo alino ate'nigeno
u'niye. 11 Esata'a huno'ae'mo, ina ge huka ha paiyo, Kini vekamo afa'a u'na o'agegauve.
Inagi kini vekamo'a mago vekae'mo ge hisigeno'aeke'mo mai'neno yagaino ne'apateya
nopi'mo haigiye. Inagi mago vekae'mo ge osu'nisigeno agai'amo haisiyana naipeleti'mo
aisageno faligiye. Ani ke'aepa gemo ae'a aga nesaya ka'mo magoke ka'mo hane'niyana
mago vekamo afa'a nehaisigeno'ae'mo kini vekamo'a goli hayopa kayo'aleti'mo alino
ako'ya huno lekana paino atesiya'mo'mo ani vekamo ofalino agaetegamo afa'a ugiye.
Muki vaya'amo kini vekamo ali'ya'amo ne'aliya vaya'e afa vaya'mogi'e'mo ani ke'aepa
gemo ago afi'nae. Inagi magoke kai agufa kana'amo ago u'niyana nagaefe'mo ge osu'niye.
12 Hataki'a uno ani gemo Motekaife'mo ha pai'nigeno afiteno'ae'mo 13 ina ge hutapa
Esatafe'mo ha paiyo, kini vekamo nopi'mo mai'nana'monanafa fiku yanageka ae'na kasalo
paegauve, huka kagesamo afigane. Muki Yu vayatimo alisaya agufa hanageke ya'mo
kagae'e'mo afa'age'mo aligane. 14 Inagi kagaemo ani afina'mo ge osuka maisana'mo'mo
mago laha maesiya kava'mo alu kateti'mo lagaetegamo afole aigiye. Afole aigiya'mo-
nanafa kagaemo falisanage'apae'mo muki afokamo nofi vaya'a'e'mo alagike'mo fali'a
hano hugae. Fali'a hano hugaya'mofe'mo mani agufa hosu afina'mo lagaemo Yu vaya'mo
laha maesanafe'mo kuvini a kanomo mai'nisapi huta o'afi'none. 15 Inagi Esata'a ani
gemo afiteno'ae'mo, Ina ge hutapa Motekaife'mo ha paiyo, huno hapa pai'niye. 16 He,
kanalene. Kagaemo uka Susa taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mo apavaleka alika anupa huka
apatege'apao lole'e mago'e afina'e hani'ilaga'e'mo ne'ya'e ani'e'mo o'netapa mositapa
maiyo. Ani kava huta nagae'e ali'ya'nimo ne'aliya a'ne anaga'e'mo ne'ya'mo o'neta
mosigune. Ke'aepa gemo amagi'na atalesuvana kini vekalegamo haiguve. Inagi ani
kava'mo hisugeno naipeleti'mo naisige'na falisuvana kanalene afa'a faliguve, huno ha
pai'niye. 17 Motekai'a Esata'mo ha pai'niya gemo afiteno'ae'mo kini vekamo yafa lafi
kegi'ya kate kipateti'mo ataleno uno Esata'a huvo, huno ha pai'niya kava'mo hu'niye.

5

Esata'a kini vekae'mo afi ge'nige'ana Hemani'e'mo alopa ne'yate'mo e'na'a gemae

1 Esata'a ne'ya'mo o'neno lole'e mago'e afina'mo mosino mai'neno kuvini kuken-
amo alino vaiteno'ae'mo uno kini vekamo lafi kegi'ya yu'ilagamo faleno haino kini
vekamo aeno anagi male'neno fai mai'neno yagaino ne'apateya no'mo haopale'mo
he tino mai'nigeno'ae'mo kini vekamo'mo no'afi'mo ne'yagaiya siate'mo fai mai'neno
kumategamo aulu heno ageno mai'niye. 2 Kini vekamo'a Esata'mo ageyana malaga
mai'nigeno ageteno'ae'mo Esatafe'mo amuse huteno'ae'mo goli hayopa kayo'mo ali'niya
aya'mo aeno hayo huteno alino ako'ya huno ateteno lekana pai'niye. Inagi Esata'a
ageteno'ae'mo uno haopaleti'mo ani kayo'mo atupale'mo ayateti'mo ame ali'niye. 3 Kini
vekamo'a huno'ae'mo, Kuvini a kanomo Esatao, Na agufa yafe'mo kahau'niye. Inagi
kahau'nisiyana nagaemo ne'yagauva kopati'mo folagapati ali'na fako hu'na magokayaga

ko'amo kamiguve. [4] Esata'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Kini vekae,
Kahau'nisiyana Hemani'e'mo hemeni hani'ilagamo alopa yagita hu'na kate'nova ne'y-
ate'mo e'ao, huno ha pai'niye. [5] Kini vekamo'a, Malage hutapa uta Hemani'mo avalelitapa
egeno'ao kuvini'mo hau'niya kava'mo hino, huno hapa pai'niye. Inagi kini veka'e
Hemani'e'mo Esata'a alopa yagita hu male'niyategamo u'na'age'apae'mo magokepi'mo
fai'a mai'nae. [6] Nofi alagafati ani'mo ne'ne'apae'mo kini vekamo'a halate Esatafe'mo afi
ge'niye. Na agufa yafe'mo kahau'nifigi naha paige'na kamino. Inagi kagaemo hukae'mo
nagaemo muki yagai'na ne'apatova kopati'mo folagapati alika fako huka magokayaga'amo
namiyo, huka hisana'mo'mo afa'a ali'na fako hu'na kamiguve. [7] Inagi Esata'a kini vekamo
ge'ale'mo aeno atagaina huno ha pai'niye. Ge hu'na kafi gesuva gemo hane'niyana
[8] amuse huka ne'natesanana muki yafe'mo kafi gesugekae'mo he kanalene, hukage'mo
hugana'mofe'mo egamo mago'e hu'na lanakaitani ne'ya'mo Hemani'e'mo yagita hu'na
lanategauvanagi e'ao. Nagaemo nahau'nisiya yafe'mo ani afinake'mo kaha paiguve.

Hemani'a Motekaife'mo naipeleti'mo aisugeno faligiye, huno hu male'niya gemae

[9] Hemani'a ne'ya'mo neteno ataleno nelamino'ae'mo lusi kava huno amogaga aiteno
aipamo'mo kanale hu'niye. Ne'uno'ae'mo ageyana Motekai'a kini vekamo yafa lafi
kegi'ya kate kipate'mo itopale'mo mai'niyateti'mo he tino ape huteno ala agi'amo
o'ami'nigeno'ae'mo Hemani'a lusi kava huno aipamo leno ate'niye. [10] Aipamo leno
ate'niya'monanafa hau'niya kava'mo malage huno osuno afa ateno no'alegamo uno ava'yi
huteno'ae'mo ao vaya'e a'amo Selesi'efe'mo ge hu'nige'a e'nae. [11] E'a mai'nageno'ae'mo
agaemo huno'ae'mo, nagaemo asole moni'nimo malege asole mafa'ne'nimo ali'na apatege
hu'na mai'nove. Kini vekamo'a ala agi'amo alino amiteno alopa ali'ya'mo ami'nige'a-
pae'mo asole vaya'mo kini vekamo gamani vaya'a'e ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogi'e'mo
agae aiyafike'mo ne'maiya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye. [12] Mago'e gemo
hapa paino'ae'mo, Kuvini a kanomo Esata'a alopa yagita huteno'ae'mo kini veka'e
nagae'efeke'mo e'ao, huno ge hu'niye. Mago alu vaya'aife'mo ge osu'nifa la'agae-
feke'mo ge hu'niyanageta'a egamo uta'a agae'e'mo halate ne'ya'mo negau'ae, huno hapa
pai'niye. [13] Huno hapa pai'niya'monanafa Yu vekamo Motekai'a kini vekamo lafi kegi'ya
kate kipate'mo itopale'mo mai'nige'na agete'nae'mo nagaemo nagesamo afuvana mani
alagepa ya'mo ina agufa ya'mo hane'niye, huno hapa pai'niye. [14] Selesi'a Hemani a'amo'e
muki ao vaya'mogi'e'mo, Afiyo, hu'a, mago vaya'aife'mo hapa paige'apao mago posi
yosamo yatala'amo tuveti mitamo male'a agete'a ali'a fai'a ateyo. Ega netepi'mo uka
kini vekae'mo afi gekae'mo, Motekai'mo lugo'afi'mo ane'mu aeka asaisanageno faligiye.
Kagaemo ani kava hisanageno'ae'mo kaipamo'mo falu hu'nisigeka kamogaga aika kini
veka'e'mo uka ne'ya'mo negane, hu'a ha pai'nae. Hemani'a ani gee'mo hau'nigeno
vaya'aife'mo hapa pai'nige'a yatala posi yosamo ali'a fai'a ate'nae.

6

Kini vekamo'a Motekai'mo ala agi'amo ami'niya gemae

[1] Ani hani'ilagamo kini vekamo au kalesiyafe'mo havae'niya'monanafa au okaleno afa'a
mai'neno'ae'mo agai'amo yagaino ne'apateya kote'mo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo
avo'mo kae'a ne'malaya mukue'mo mago vekae'mo, alinika eno, huno ha pai'nigeno
alinino eno kini vekamo aulagale'mo ani mukufi'mo lekana pai'niye. [2] Inagi lole vekala'mo
Mikitana'e Telesi'e'mo kini vekamo lafi kate kipate'mo hogote'ana ne'yagai'a vekala'ani
anava gemo hane'nigeno lekana pai'niye. Ani lole vekala'moganimo kini vekamo am-
agisa'ageno falisiya kafe'mo kahauya neha'ageno'ae'mo Motekai'a ani hisa'a kavafe'mo
anava gemo afiteno'ae'mo eno kini vekae'mo ha pai'niya anava gemo lekana pai'nigeno
kini vekamo'a ani gemo afi'niye. [3] Afiteno'ae'mo, Ani alagepa kava'alefe'mo haiya agufa
kava'mo hu'a Motekai'mo ala agi'amo ami'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo kini vekamo
ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi, Agaetefe'mo mago kava'mo osu'nae, hu'a ha pai'nae.

4 Inagi kini vekamo'a, Hemenimo ina la'mo no'mo lafi kegi'yafi'mo mai'niye, huno
apafi ge'niye. Hemani'a ani afina'mo alo hu male'niya yosale'mo Motekai'mo ane'mu
aeno asaisiyafe'mo kini vekae'mo afi gesiyafe'mo haine'niye. 5 Kini vekamo ali'ya'amo
ne'aliya vaya'mogimo agete'apae'mo, Hemani'a kagaemo kagesiyafe'mo ago eno kagava
mai'niye, hu'a ha pai'nageno kini vekamo'a, avalelitapa haiteyo, huno hapa pai'niye.
6 Inagi Hemani'a faleno haine'nigeno'ae'mo kini vekamo'a, Afiyo, huno, mago vekamo
mai'niyanage'na nagaemo ala agimo ali'na amiguva'monanafa nagaemo agaetegamo na
agufa alagepa kava'mo huguve, huno afi ge'nigeno'ae'mo Hemani'a aipafi'mo agesamo
afino'ae'mo, kini vekamo'a ani kava'mo ina lategamo hisiyafe'mo ani gemo hu'niye. Mago
vaya'mo o'mai'nafa nagaeke'mo mai'nove, huno agesamo afi'niye. 7-8 Inagi Hemani'a
kini vekamo ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Kini vekae, ala agi'amo
alisiya vekalegamo ina kava'mo huvo. Kini vekamogamo yatala lokiya kukenamo alika
ne'vaina kukena alige hosimo fai ne'maina hosimo agenopale'mo kini kakolitagana
agufa ya'mo ali'a male'a ate'naya hosimo avalege huli'a egae. 9 Kagae nofi vayapati'mo
mago hogote vekae'mo ge hugeno'ao ani vekamo'a kukenakafati'mo mago alino vaino
ateteno hosile'mo avaleno faino ateno. Ani vekamo hosile'mo haino fai mai'nisigeno ani
hogote vekamo'a taonifi'mo vaya'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo avalelino vino.
Ani lole vekala'mo ne'u'anae'mo kagae nofi vekamo'mo ge huno'ae'mo, Mani vekamo
ageyo, huno, kini vekamo'a amuse huno ateteno ala agi'amo amisiyafe'mo hau'nisiya
vekalegamo ani agufa kava'mo hugiye, huno ge hugiye. 10 Kini vekamo'a ani gemo
afiteno'ae'mo Hemanife'mo ina ge huno ha pai'niye. Malage huka uka kukena'nimo alige
hosi'nimo avalege hulika eka Yu vekamo Motekaitegamo kagaemo naha pai'nana agufa
kava'mo huvo. Agaemo kini vekamo lafi kegi'ya kate kipate'mo itopale'mo mai'negaiye.
Muki naha pai'nana gemo akame huka agaetegamo ani agufa kava'mo huvo, huno ha
pai'niye. 11 Hemani'a kini vekamo ge'amo akame huno uno kukena alige hosi avalege
hulineno Motekai'mo vaino ateteno Motekai'a hosile'mo haino fai mai'nigeno Hemani'a
taonifi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo avalelino u'niye. Anakaemo ne'u'anae'mo
Hemani'a alopa gefati'mo ge huno hapa pai'niye. Ageyo, huno, kini vekamo'a ala agi'amo
amisiyafe'mo hau'nisiya vekalegamo mani agufa kava'mo hugiye, huno hapa pai'niye.
12 Henaga'amo Motekai'a halate aino atagineno kini vekamo lafi kegi'ya kate kipate'mo
u'niya'monanafa Hemani'a agenopale'mo lavolavoleti'mo aino ati kaelineno yulagefa
aime aime no'alegamo atagineno nagu nagu huno u'niye. 13 Uno'ae'mo a'amo Selesi'e muki
ao vaya'efe'mo agaetegamo muki afole ai'niya kavafe'mo ava ge huno hapa pai'nige'a-
pae'mo a'a'e muki ao vaya'mo agete'a afi'naya vaya'mogi'e'mo, Motekai'a alagi kame huno
kate'niyanageka alagi aepa fai'nanageka alagi asagauka aisanafe'mo hane. Yu nofi vekamo
mai'niya'mofe'mo kagaemo alagi aeka o'agaseganananageka alagike'mo asagauka aigane,
hu'a ha pai'nae. 14 Ani gemo nehage'apae'mo kini vekamo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo
Hemani'mo avaleli'a Esata'a alopa yagita hu male'niyategamo visayafe'mo malage hu'a
u'nae.

7

Esata'a Hemani'mo agoti huno ate'niya gemae

1 Inagi kini veka'e Hemani'e'mo Esata'e'mo u'ana ne'ya'mo nesayafe'mo u'na'ae. 2 Lole
afina'mo utege'anae'mo nofi alagafati ani'mo ne'ne'apae'mo kini vekamo'a Esatafe'mo
ina ge huno afi ge'niye. Kuvini Esatao, huno, Na agufa yafe'mo kahau'niye. Kahau'nisiya
yafe'mo naha paige'na kamino. Inagi kagaemo kahau'nisiya'mo'mo nagaemo muki
ne'yagauva kopati'mo folagapati ali'na fako hu'na magokayaga ko'amo kamiguve, huno
ha pai'niye. 3 Esata'mo kuvini a kanomo'mo, kini vekae, huno, amuse huka ne'natesanana
kahau'nisigekae'mo nagae'e vaya'ni'e'mo ofalita afa'a maisunafe'mo naha mao, hu'na
kafi nekove. 4 Mago vekamo'a nagae'e vaya'ni'e'mo laisigeta falisunafe'mo lagufamo
ago maketi hu male'niye. Lagaemo afa vaya'mo mai'neta kalavusi ali'ya'mo afa'a
alita maisunafe'mo lagufamo maketi hu male'niyesinana kanalenageno getimo alagi

ohane'niyesine. Falisunageno'ae'mo kini vekamo'a ne'yagaiya ko'alegamo muki ya'amo alagepa huno ohaneno ago asagauno aigiye. Kametimo'a kini vekamo anona'alefe'mo afa'a o'amigiye, huno hapa pai'niye.

[5] Kini vekamo Sekisi'a ani gemo afiteno'ae'mo Esatafe'mo, haiya agufa hosu vekamo'mo koli osuno'ae'mo ani agufa himu'namu gemo hu'niye. Ani vekamo haiya'ale'mo mai'niye, huno afi ge'niye. [6] Esata'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Ani hosu vekamo Hemanifeke'mo nehugeno'ae'mo kametimo agaemo mai'niye, huno ha pai'niye. Hemani'a kini veka'e kuvini a kano'efe'mo koli nehigeno'ae'mo lusi kava huno atete hau'niye. [7] Kini vekamo'a Esata'mo hu'niya gemo afiteno'ae'mo lusi kava huno aipamo le'nigeno ne'ya'mo o'neno ataleno he tino kumatega lamino no'ale'mo hane'niya hoyafi'mo lami'niye. Hemani'mo, kini vekamo'a ago namagigiye, huno agesamo afiteno'ae'mo Esatafe'mo afi gesigeno kini vekamo'mo o'amagino ha maesiyafe'mo nopi'mo mai'niye. [8] Inagi kini vekamo kumatega hoyafi'mo maigeno ataleno nopi'mo haineno ageyana Hemani'a Esata'mo havae'niya hipale'mo ago'ya faino havaeno mai'nigeno ageteno'ae'mo, hae, huno, ani vekamo'mo nagai'ni naulagale'mo kuvini ategamo hosu kava'mo hisiyafe'mo nehifiye, huno hutege'apae'mo u'a Hemani augosafi'mo lavolavoleti'mo ai'a ati kae'a ate'nae. [9] Mago vekamo kini vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agi'amo Ha'mona'a huno'ae'mo, Hemani'a agai'a no'ale'mo lusi yatala posi yosamo faino ate'niya yosale'mo Motekai'mo ane'mu aeno asaisiyafe'mo faino ate'niya'monanafa kini vekae, hu'na, Motekai'a kaha mae'niya vekamo mai'niye. Kini vekamo'mo, lapakaemo Hemani'mo avalelitutapa agai'amo ani posi yosale'mo ane'mu aetapa asaigeno falino, huno hapa pai'niye. [10] Inagi Hemani'a Motekai'mo faligiye, huno alo huno ate'niya yatala posi yosale'mo ane'mu ae'a asai'nae. Ani kava'mo hu'nageno'ae'mo kini vekamo'a aipamo le'niya kava'amo hano hu'niye.

8

Kini vekamo'a Yu vaya'aife'mo utapa kame vayatapi'e'mo kame hiyo, huno hapa pai'niya gemae

[1] Ani afina'mo Kini vekamo Sekisi'a Yu vaya'ai kame'apimo Hemani no'amogi kagemi ya'amogi alino Kuvini a kanomo Esata'mo ami'niye. Esata'a kini vekae'mo, Motekai'e nagae'e'mo magoke kolatala'mo mai'no'ae, huno ha pai'niya'mofe'mo Motekai'a kini vekamo aulagale'mo eno he ti'niye. [2] Kini vekamo'a hogoteno Hemani ayateti'mo asagi'niya linimo alino agai'a ayate'mo vaigeno halate asagino Motekai ayate'mo vaino ate'niye. Ani linile'mo kini vekamo alagena ya'amo hane'niye. Esata'a Motekai'mo lekana paino ate'nigeno muki Hemani kagemi yate'mo yagai'niye.

[3] Inagi halate Esata'a uno kini vekamo aiyafi'mo ago'ya faino mai'neno avi'ya'mo nehuno'ae'mo kini vekae'mo, Kanalenageka Hemani'a Yu vaya'mogitalegamo hisiya hosu kavafe'mo hu male'niya gelefe'mo muki vaya'aife'mo, Yu vaya'aitegamo ani agufa kava'mo osiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niye. [4] Ha pai'nigeno kini vekamo'a aipafi'mo he, kanalene, huno agesamo afiteno'ae'mo goli hayopa kayoteti'mo alino ako'ya huno lekana paino ate'nigeno Esata'a kini vekamo aulagale'mo he tino mai'niye. [5] He tino mai'neno'ae'mo, Kini vekae, kagaemo kahau'nisiya'mo'mo nagaefe'mo kahau'ninageka nagaemo hu'nova gee'mo kanalene, huka kagesamo afi'nisana'mo'mo Hemani'a hogoteno hu male'niya gemo aeka kalo paesanafe'mo ge huka atalegeno muki vaya'aitegamo uneno hisige'a afite'a Hemani'a hu male'niya gemo akame osiyo. Hemani'a avo'mo kae male'niya gemo'mo muki kagaemo ne'yagaina kote'mo mai'naya Yu vaya'aife'mo, apaitapa hano hutapa apataleyo, huno avo'mo kae male'niye. [6] Nagae vaya'aitegamo ani agufa hanageke ya'mo afole aisige'na agete'nae'mo haiya kava hu'na alagepa hu'na maiguve. Magoke kola'mo naipeleti'mo apaisage'a falisage'nae'mo nagaemo haiya agufa kava'mo hu'na alagepa hu'na maiguve, huno ha pai'niye.

[7] Kini vekamo Sekisi'a kuvini a kanomo Esata'e Yu vekamo Motekai'efe'mo, Afi'ao, huno, Hemani'a Yu vaya'mo lapaino hano hisiyafe'mo hu'niya'mofe'mo nagaemo ago ane'mu

ae'na asai'nove. Asaite'na muki ya'amo ago ali'na Esata'mo ami'nove. [8] Lanakaitanige'mo
Yu vaya'mo hapa maesiya agufa avo'mo lanahau'nisiya gemo hutana kaetetana nagae
nagimo afa'a kaetetana linileti'mo alitana alagena ya'nimo ani avote'mo hu male'ao.
Mago avote'mo nagae nagimo haneteno alagena ya'nimo hane'nisige'a agete'apae'mo
magoke vekamo'a afa'a aeno kalo paeno o'atalegaiye.
[9] Inagi ani kava'mo hisayafe'mo tuveti tali afina'mo tali kaimo agi'amo Sivani kaile'mo
ani kafugafi'mo Motekai'a kini vekamo avo'amo nekaya vaya'aife'mo ge hige'a e'nae.
Agaemo mago gemo hapa pai'nige'a ani gemo avo'mo kae'nae. Ani avo'mo kae'a atalageno
Yu vaya'aitegagi muki kotega polovenisifi'mo ne'yagaiya vaya'aitegagi hogote gamani
vaya'aitegagi kini nofi vaya'mo ne'yagaiya vaya'aitegagi vani hataleti tuveti seveni'a
polovenisi kote'mogi huno uneno huteno Itiya koteti'mo aepa faiteno uno Itiyopiya
kotegamogi huno uneno hu'niye. Ani avo'mo Yu gefati'mo kaege alu kote alu kote'mo
mai'naya vaya'ai apake'apifati apake'apifati'mo kaege hu'a avo'mo kae'nae. [10] Motekai'a,
ani avote'mo kini vekamo agi'amo avo'mo kaege lini'aleti'mo alagena ya'amo huge hiyo,
huno hapa pai'nige'a ani kava'mo hu maletageno avo'mo ali'ni'a ne'vaya vaya'aina alino
apami'nige'a kini vekamo lafi kegi'yafati'mo u'a lusi kava hu'a nagu nagu hu'a ne'vaya
hosimo apavaleli e'a ani hosile'mo fai maite'a malage hu'a alini'a muki haopalegamo u'e'a
hu'nae. [11] Ani avo'mo'a huno'ae'mo, Kini vekamo'a muki taoni'afi'mo mai'naya Yu vaya'-
mogitapamo afiyo, huno, lapakaemogi a'netapimogi mafa'netapimogi hu'a naipeleti'mo
lapaigefe'mo hisaya vaya'mo anona'apilefe'mo lapakaemo kame hutapa apategae. Kame
hisayafe'mo haiya vaya'mogimofi alu kotega mai'naya vaya'mogi'e'mofi hutapa kame
hutetapa apaitapa hano hutaletapae'mo muki kagemi ya'apimo afa'a aligae, huno hapa
pai'niye. [12] Kini vekamo Sekisi'a yagaino ne'apateya kote'mo ani kava'mo tetini afina'mo
tuolofu kaimo agi'amo A'na kaile'mo Yu vaya'mogimo alo hu'a mai'ne'apae'mo kame
hisayafe'mo lekana pai male'niye. [13] Ani gemo muki kotega hapa paige muki vaya'aife'mo
hapa paige hutapa hapa paiyo. [14] Avo'mo alini'a ne'vaya vaya'mo hosile'mo hai'a fai
mai'ne'a malage hu'a alini'a nagu nagu hu'a u'nae. Kini vekamo'a viyo, huno hu'niya
gemo'mo huno'ae'mo, malagene, huno hu'nige'apae'mo nagu nagu hu'a alini'a u'nae. Ani
kava hu'a alopa taonimo Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'e'mo ani gemo hapa
pai'nae.
[15] Apakaemo kini vekamo'a ne'vaiya agufa kukenamo yaveyave ya'amo hanege oko
ya'amo hanege huno hane'niya kukenamo ali'a Motekai'mo vai'a atete'apae'mo mago
haesa lavolavomo yatala lavolavomo ali'a kofi'a ate'nae. Inagi mago kini kakolitamo alopa
goli kakolitamo ali'a agenopale'mo male'a ate'nageno Motekai'a kini vekamo ataleno
lami'niye. Susa taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo agete'apae'mo lusi kava hu'a amuse
hu'a atete'a apamogaga ai'nae. [16] U'nige'apae'mo muki Yu vaya'mogi apaipamo'mo lusi
kava huno kanale hu'nigeno apaipamo'mo falu hu'nige'a mai'nae. Muki vaya'mogimo Yu
vaya'aife'mo ala apaki'apimo apami'nae. [17] Muki kotega'e taonifi'e'mo mai'naya Yu vaya'-
mogimo kini vekamo'a hu'niya gemo afite'apae'mo mago afina'mo lekana pai malete'a
alopa yagita hu'a ne'a apamogaga ai'a mai'nae. Muki mago alu asole vaya'mogimo Yu
vaya'aife'mo koli'apimo hute'apae'mo Yu vaya'age'mo ha male'nae.

9

Yu vaya'mogi kame vaya'apimo naipeleti'mo apai'naya gemae

[1] Tuolofu kaimo agi'amo A'na kaile'mo tetini afina'mo Kini vekamo'a ani kava'mo
hiyo, huno hu male'niya kava'mo hisaya afina'mo ago afole ai'niye. Yu vaya'ai kame
vaya'apimogi, aeta apaka segaune, hu'a hu'naya'monanafa Yu vaya'mogimo apakaefe'mo
alagi ohapau'niya vaya'mo ago ae'a apaka se'nae. [2] Yu vaya'mogimo Kini vekamo
Sekisi'a muki ne'yagaiya kote'mo hane'niya taonifi'mo mai'naya kame vaya'apimogi
anona'apilefe'mo kame hisayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Muki vaya'amogimo
Yu vaya'aife'mo koli'apimo hu'naya'mofe'mo mago vaya'mogimo alagi afa'a ae'a apaka
ose'nae. [3] Muki kotegamo ne'yagaiya vayanagi muki gamani vayanagi muki kini vekamo

ali'ya'amo ne'aliya vayanagi hu'a Motekaife'mo koli hu'naya'mofe'mo Yu vaya'mo hapa
mae'nae. 4 Muki vaya'amogimo agayana kini vekamo'a Motekai'mo alopa napamo
alino amige lokiya'amo alino amige hu'nige'a age'nae. Inagi muki afina'mo Motekai'a
lokiya'amo'mo mago'e huno afole ai'niye. 5 Inagi muki Yu vaya'mogimo apayapi'mo
lusi kava hu'a naipe'apimo ali'ne'a asole kame vaya'api'e'mo kame hute'a naipeleti'mo
apai'nage'a fali'nae. Apakaemo alagi apakaefe'mo ohapau'niya vaya'aitegamo hapau'niya
agufa kava'mo afa'a hu'nae. 6 Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'mo Yu vaya'-
mogimo faefu hataleti'a vaya'mo naipeleti'mo apai'nage'a fali'nae. 7-10 Yu vaya'mogimo
Hemani mafa'ne anaga'amo naya lole'a mafa'ne anaga'mo naipeleti'mo apai'nae. Ani Yu
vaya'ai kame'apimo Hemani afo'amo'mo Hema'nata'ae. Hemani mafa'ne anaga'amogi
apaki'apimo Pasanata'agi Talifoni'agi Asapata'agi Polata'agi A'naliya'agi Ali'nata'agi Pa-
masita'agi Alisai'agi Alitai'agi Vaisata'agi hu'a naipeleti'mo ago apai'naya'monanafa Yu
vaya'mogimo kagemi ya'apige'mo o'ali'nae.
11 Susa taonifi'mo gamani yafa lafi kegi'yafi'mo mai'naya vaya'mo Yu vaya'mogimo na
magi vaya'mo naipeleti'mo apai'nafi hu'a kini vekae'mo ha pai'nae. 12 Kini vekamo'a
Kuvini a kanomo Esatafe'mo ina ge huno ha pai'niye. Yu vaya'mogimo Susa taonifi'mo
gamani yafa lafi kegi'yafatike'mo faefu hataleti'a kame vaya'apimo naipeleti'mo apai'-
nage'a fali'nae. Ani kava hu'a Hemani mafa'ne anaga'amo naya lole'a mafa'ne anaga'mo
naipeleti'mo ago apaite hu'nae. Muki alu kotegati'e'mo na agufa kava'mo hu'nae. Na
agufa kavafe'mo ge huka nafi gesapi ani kava'mo afa'a huguve. Mago'e kavafe'mo
kahau'nisigekae'mo ge huka nafi gesana'mo'mo afa'a he, hu'nage'mo huguve. 13 Esata'a,
kini vekae, huno, kagaemo kahau'nisiya'mo'mo egamo Yu vaya'mo afa'a apate'nege'apao
Susa taonifi'mo magoke agufa kavake'mo hiyo. Inagi Hemani mafa'ne anaga'amo naya
lole'a mafa'ne anaga'ai apakufa'amo posi yosale'mo apane'mu ae'a asaiyo. 14 Inagi kini
vekamo'a, ani kava'mo hiyo, huno hapa pai'niye. Agaemo Susa taonifi'mo ani ke'aepa
gemo avo'mo kae male'nige'a Hemani mafa'ne anaga'mo naya lole'a vaya'ai apakufa'amo
posi yosale'mo apane'mu ae'a asai'nae.
15 Inagi kaimo agi'amo A'na kaile'mo fotini afina'mo Susa taonifi'mo mai'naya Yu
vaya'mogimo halate ali'a anupa hute'a mago'e hu'a tali hataleti'a vaya'mo naipeleti'mo
apai'naya'monanafa kagemi ya'apimo o'ali'nae.
16 Kini vekamo'a muki ne'yagaiya kotegamo mai'naya Yu vaya'mo ofali'a afa'a
maisayafe'mo ali'a anupa hute'a seveti faefu tauseni'a kame vaya'apimo naipeleti'mo
apaite'a mai'a falu hu'nae. Naipeleti'mo apai'naya'monanafa kame vaya'apimogi kagemi
ya'apimo o'ali'nae. 17 Ani kamemo muki taoni'afi'mo A'na kaile'mo tetini afina'mo hu'nae.
Fotini afina'mo mai'a falu hute'a alopa yagita hu'a ne'ne'a lusi kava hu'a apamogaga
ai'naya'monanafa 18 Susa taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo fifitini afina'mo mai'a falu
hu'nae. Apakaemo tetini afina'e fotini afina'e'mo kamemo hute'a fifitini afina'mo mai'a
falu hute'a alopa yagita hu'a ne'ne'a lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. 19 Ani kavatefe'mo
aise taonifi'mo yafa lafi kegi'yamo ohane'niya taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo
A'na kaile'mo fotini afina'mo hopa afina'mo lekana pai malete'a alopa yagita hute'a lusi
kava hu'a ne'ne'a apamogaga ai'a apakai'apimo magoke magoke vaya'mo hapa mae'a
apamogaga ya'mo ali'a apami'nae.

Mago alopa ne'yafe'mo Yu gefati'mo agi ae'apae'mo Pulimi ne'yane, hu'a agi ae'naya gemae

20 Motekai'a ani afina'mo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huno avo'mo kaeno
atalegeno haopale'mo mai'naya Yu vaya'aitegamo uge afagi kotegamo mai'naya Yu
vaya'aitegamo uge kini vekamo Sekisi'a yagaino ne'apateya kotegamo atalegeno uge
huno uneno hu'niye. 21 Agaemo hapa paino'ae'mo, Muki kafuga'ae'mo A'na kaimo fotini
afina'e fifitini afina'e'mo hopa kava'mo hiyo. 22 Ani lole afina'mo Yu vaya'mogimo
kame vaya'api'e'mo kame hute'a hu'a ae'a apakasete'a mai'a falu hu'nae. Ani kaile'mo
apaipamo'mo kana hu'niya kava'apimo anonalefe'mo apamogaga ai'nae. Yulagefa ai'naya
kava'apimo anona'ale'mo hopa kava'mo hu'nae. Motekai'a, Ani lole afinafe'mo alopa
yagita huge lapamogaga aige lapao vaya'e kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'e'mo

fiku hapa maetapa apamige hiyo, huno hapa pai'niye. [23] Motekai'a ani gemo avo'mo
kae male'nige'apae'mo Yu vaya'mogimo akame hu'a muki kafuga'ae kafuga'ae'mo hopa
kava'mo hu'a mai'nae. [24] Hemani'a Hame'nata mafa'ne'amo Agagai nofi vekamo'a
Yu vaya'ai kame'apimo mai'neno'ae'mo muki Yu vaya'mo apaino hano huno apatale-
siyafe'mo agesa afi'niye. Agaemo apaisige'a falisaya afinafe'mo kahauya huno age-
siyafe'mo satugana agufa yokalomo leno kahauya hu'niye. Ani yokaloe'mo Yu gefati'mo
agi'amo Pulie. [25] Kahauya hu'niya'monanafa Esata'a kini vekalegamo u'nigeno'ae'mo
kini vekamo'a Hemani'mo hosu kava'mo hisiyafe'mo agesamo afi'niya kava'amo'mo
agai'a agenopale'mo asagauno aisige'a agai'a'e muki mafa'ne anaga'a'e'mo posi yosale'mo
apane'mu ae'a asaisayafe'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'niye.
[26] Hemani'a Puli yokalomo le'niya'mofe'mo ani hopa afinafe'mo agi'amo Pulimie hu'a
agi ate'nae. Ani avo'mo ava gemogi age'naya kavafenagi apakaetegamo afole ai'niya
kavafe'mogi hu'a [27] Yu vaya'mogimo ke'aepa gemo hu malete'apae'mo, Lagaemogi muki
laginago vaya'mogi alu nofi vaya'mo e'a Yu nofi vayapi'mo maisaya vaya'mogi'e'mogi
hu'a muki kafuga'ae'mo hiyo, huta hu'nona gemo akame hute'a ani lole afinatefe'mo
apamogaga ai'a hopa kava'mo hiyo, hu'a hu'nae. [28] Inagi muki magoke magoke Yu afamo
anaga'mogimogi henaga'amo muki afole aisaya vaya'mogimogi muki polovenisifi'mo
mai'naya vaya'mogimogi muki alopa taonifi'mo mai'naya vaya'mogimogi hu'a muki
kafuga'ae'mo ani alopa afina'mo Pulimi afinafe'mo apakesa afite'a mai'a falu hugae. Fiku
yanage'a henaga'amo apake kanigiye, hu'a hu'nae.
[29] Apiheli a'mafa'nemo Kuvini a kanomo Esata'e Yu vekamo Motekai'e'mo mago'e
alu avo'mo kaete'ana ani lole Pulimi afinafe'mo hane'niya gele'mo ali'ana male'na'ae.
Himamu'anileti'mo hopa hisaya kava'mo ali'ana lokiya vai'ana ate'na'ae. [30] Motekai'a
muki vani hataleti tuveti seveni'a polovenisifi'mo mai'nageno kini vekamo'a yagaino
ne'apateya Yu vaya'aitegamo ani avo'mo kaeno atale'nigeno u'niye. Ani avopi'mo
apaipamo'mo falu hisiya agufa lama gemo avo'mo kaeno atale'nigeno u'niye. [31] Ani
avopi'mo Pulimi hopa afinafe'mo Yu vekamo Motekai'e Kuvini a kanomo Esata'e'mo
apakae'e apakinago vaya'mogi'e'mo akame hisayafe'mo avo'mo kae male'na'a gemo
hane'niye. Ani gemo ne'ya'mo mo sige yulagefa aige hu'a maisaya kavafe'mo hu'na'ae.
[32] Esata'a Pulimi afina'mo hiyo, huno hapa pai'niya gemo'mo ani kava'mo alino lokiya
vaino ate'nigeno gamani vaya'ai mukufi'mo avo'mo kae'niye.

10

Kini vekamo Sekisi'e Motekai'e'mo ala anaki'animo hane'niya kavafe'mo anava gemae

[1] Kini vekamo Sekisi'a muki yagaino ne'apateya vaya'aife'mo, Takesi monimo alitapa
namiyo, huno hapa pai'nige'a ali'a ami'nae. [2] Kini vekamo'a Motekai'mo alopa napamo
alino ami'nigeno'ae'mo muki lokiya kavanagi himamu'aleti'mo hu'niya kavanagi huno
huteno muki ani kavatefe'mo Pesiya vaya'aite'e Mitiya vaya'aite'e'mo ne'yagaiya kini
vaya'ai muku'apifi'mo avo'mo kae male'nae. [3] Inagi Yu vekamo Motekai'a kini vekamo
Sekisi napa tu'amo mai'nige'apae'mo Yu vaya'mogimo ala agi'amo amite'a muki kona-
ga'amogimo amuse hu'a ate'nae. Ate'nageno alagepa ali'ya'mo aliteno Yu vaya'mo hapa
maeteno alagepa hu'a maisayafe'mo ge lagauno apateno mai'niye.

SAMU

Mani mukumo Isaleli vaya'mogimo ina kava'mo hu'a mono yokemo nehaya mukumae. Mago mani mukufi'mo hane'niya yokemo Yulusalemu kotega Goti mono 3 no'afi'mo ali'a anupa nehaya afina'mo nehaya mono yokemo hane'niye. Mago'amo ina kava'mo hu'a mono hisaya afina'mo ve a'nemogimo ae'a hakalo hu'a nunumu huge magoke magoke ve a'nemogimo apakai'api kana'apimo haneya afina'mo huge nehae. Ina kava'mo hu'a asole vaya'mogimo mani yoke'e nunumu ge'e'mo alu afina alu afinafe'mo avo'mo kae male'nae. Henaga'amo mago vaya'mogimo ali'a magokepi male'nageno'ae'mo magoke mukugana huno hane'niye. Mani yokemogi'e nunumu gemogi'e'mo alu aepa alu aepa'agi aipa agesagi huno hane'niye.

Goti agi'ale'mo ali'a asaga hisaya yokemo hanege hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hisageno alino atalesiya nunumu gemo hanege hanageke ya'mo alige kana alige hisaya afina'mo hapa maesiya ya'mo alisaya nunumu gemo hanege alopa afina'mo saufa kini vekamo lekana pai'a atesaya afina yokemo hanege Gotife'mo apakesamo afi'a fatago hu'naya kava'apie'mo ae'a hakalo hisaya yokemo hanege Gotife'mo hao ke hesaya yokemo hanege apaipamo'mo kana huge apakesamo afige hisaya kavafe'mo ae'a hakalo hisaya nunumu gemo hanege Gotife'mo afi gesageno kame vaya'apimo apamagisiya nunumu gemo hanege ina kava huno ve a'nemogimo akame nehisaya alagepa kava'apimo alino apave lisiya yokemo hanege huno hane'niye.

Mani yokemo'e nunumu gemo'e'mo muki afa'a mai'nona ve a'nemogitamo alu kava alu kavapi'mo mai'nisunageno'ae'mo mani yokemo'a laha maegaiye. Lagaemo lamogaga aisuna afinatimo hanege laipamo'mo kana hisiya afinatimo hanege huno hane'niye. Lagaemo neya vaya'mo lokiya vaya'mo maisuna afinatimo hanege kosuna lesuna afinatimo hanege huno hane'niye. Mago afina'mo kaita'mo lahauge mago afina'mo laipamo'mo kanale huge nehiye. Yoke mukufi'mo hane'niya yokemo'mo fatago kava'mo huno muki mani agufa afina'mo lagaemo afa'a mai'nonageno'ae'mo alino anupa huno nelateya'mofe'mo akeya'vilagati'mo eno hemeni'e'mo mani yokemo'a apakesamo afi'a fatago hu'naya kava'mo alino lokiya vaino apateteno Goti vaya'amo afa'a ne'maiya kava'apimo alagi ha ne'mae.

Nevini'a asole samu yokemo avo'mo kae male'niye. Mosese'a samu 90 gemo avo'mo kae male'niye. Etani'a samu 89 gemo avo'mo kae male'niye. Esafi'a samu 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 gemo avo'mo kae male'niye. Ina la'mo mago samu yokemo avo'mo kae male'nifi huta o'afi'none. Mago samu yokemo Mesaiya vekamo afole aisiya Kalaisi vekae'mo ava gemo hane'niye. Mago mani samu gefati'mo saufa kotalake mukufi'mo avo'mo kae male'nae. Samu 2, 8, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 40, 45, 69, 72, 89, 102, 110 Kalaisi vekae'mo ava gemae. Mago'e samu yokefi'mo Kalaisife'mo ava gemo hane'negaiye.

1

Alagepa vaya'e Gotife'mo mono nosaya vaya'efe'mo apava ge yokemae

1 Gotife'mo mono nosaya vaya'mogimo apakesamo afite'apae'mo, ina kate'mo viyo,
hu'a nehaya kate'mo umenitata osuge hosu kava'mo nehaya vaya'mo ne'vaya kate'mo
u'a he ti'a o'maige mono katefe'mo, afa kane, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'ataya
vaya'e'mo magokepi lokae'a itopale'mo o'maige hu'a ne'maiya vaya'mogimo Goti aula-
gale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 2 Ani agufa kava'mo
nosaya'monanafa Ala kava ne'mo ke'aepa ge'alefeke'mo amuse hute'a apamogaga ne'aiye.
Apakaemo feluga'e hani'ilaga'e'mo ke'aepa ge'aeke'mo apakesa afifi hu'a ne'maiye.
3 Apakaemo ani ago'nanena folagapi'mo fai male'niya yosamo'mo alagamo ne'aeya afi-
na'mo alagamo ne'aesigeno'ae'mo haita'amo falu noteya yosagana hu'a mai'nae. Muki
ali'naya ali'ya'apimo'mo alagepa huno afole ne'aiye.

4 Hosu vaya'mo ani kava hu'a o'mai'nae. Apakaemo mago haleti'ya yakana hu'a mai'nae.
Haleti ya'amo hale'nageno'ae'mo yasimo'mo alino halelino ne'viya haleti'ya yakana hu'a
mai'nae. 5 Mai'naya'mofe'mo Gotife'mo mono nosaya vaya'mo agoti huno apatesiya
yate'mo he ti'a o'mai'a alagi asagau'a aigae. Inagi hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo
fatago vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayapi'mo u'a o'maigae. 6 Ala kava ne'mo'a fatago
vaya'mogimo nehaya kava'apie'mo apakeno amuse huno ne'apateya'monanafa agaefe'mo
mono nosaya vaya'ai ali'ya'apimo alino hano huno atalesige'a alagi lageso hugae.

2

Goti'a kini vekamo lekana paino ate'niya yokemae

1 Na kava'mo hisayafe'mo malaga vaya'mogi apavamusa valete'a apano ne'ae. Vaya'-
mogimo, mani kava'mo hugune, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa afa'a osugae. 2-3 Ma
mopafi kava vaya'e kini vaya'apimogi'e'mo Ala kava netega'e lekana paino ateteno
uvelimo lakino faleno ate'niya vekalega'e'mo kame hu'ana anatesayafe'mo ali'a anupa
hu'a mai'ne'a vegemo hu'apae'mo, yagai'ana latesa'agetae'mo anaiyafi'mo o'maigune,
hu'a nehae.
4 Koku'napi'mo fai mai'niya vekamo'a kigi huno apategaiye. Ala kava ne'mo'a, afa gemo
nehae, huno nehiye. 5 Aipamo leno apate'neno'ae'mo lokiya gefati'mo nehige'apae'mo
atete nehae. 6 Agaemo, ani kava'mo nehaya'monanafa nagaemo Saiyoni kotega naote
avele'mo lekana pai'na ate'nova kini vekamo'a yagaino apatesiyafe'mo lekana pai'na
ate'nove, huno hapa pai'niye.
7 Kini vekamo'a, Ala kava ne'mo'a hu male'niya gemo ae'na hakalo hu'na lapa paiguve,
huno hu'niye. Agaemo, Hemeni afina'mo mafa'ne'nimo ali'na kate'nogeka mai'nane,
huno naha pai'niye. 8 Ge huka nafi gege'nao muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo
apavale'na ali'na kayapi'mo apatesugeno muki ma mopamo kagaika ya'mo haneno.
9 Kalipa mopaleti'mo alo nehaya samomo kayoteti'mo amagi'nageno aino atagino aise aise
nehiya kava huka aeni kayoteti'mo apamagigane, huno naha pai'niye.
10 Ani ge hu'niya'mofe'mo kini vaya'mogitapae, hu'na, alagepa hutapa afiyo. Ma
mopafi'mo ne'yagaiya vayane, hu'na, ehetapiye. 11 Lapakaemo koli nehutapaeke'mo Ala
kava ne'mo ali'ya'amo aliyo. Atete nehutapaeke'mo lapamogaga aiyo. 12 Mafa'ne'amo
haetapa neyo. Fiku yanageno aipamo aise'amo leno lapateteno lapamagisigetapa kate'mo
asagautapa aigayanagi. Agaepi'mo e'a fala ki'a ne'maiya vaya'mogimo Goti aulagale'mo
alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.

3

Nevini mafa'ne'amo Apasalomi'a hafai'nigeno'ae'mo Nevini'mo nunumu hu'niya gemae

1 Ala kava nene, hu'na, Vaehae, kame vaya'nimo mago'e mago'e hu'a asole vaya'mo afole
ne'aiye. Asole vaya'mo natale u'a kame hu'a ne'natae. 2 Apakaemo nagaefe'mo, Goti'a
ha o'maegaiye, hu'a nehae. 3 Nehaya'monanafa Ala kava nene, kagaemo halegu'nimo
mai'nane. Kagaeke'mo naha mae'nanage'na ae'na ne'apakasove. Kagaeke'mo alika he
tika ne'natana vekamo mai'nane. 4 Nagaemo Ala kava nefeke'mo alopa gefati'mo keya
ae'na ge nehugeno'ae'mo aote avele'mo mono no'afati'mo ne'afiye. 5 Muki hani'ilagamo
hipa'nile'mo hai'na nau'mo nekalogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a yagaino ne'nate. 6 Asole
kame vaya'nimogimo fai'a ku ai'a ne'nataya'monanafa koli'apimo nosuve. 7 Ala kava
nene, Goti'nimogamo, he tika nagufamo alika katika nato. Kagaemo muki kame vaya'n-
imo kayo'mo ne'apaminageno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano nehiyanage'a o'nahaegae.
8 Kagaeke'mo lagufamo alika katika nelatane. Vaya'amo fiku hapa maeno apamino.

5

Netepi'mo nunumu hu'niya gemae

1 O, Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afika alagepa huka afiyo. Naipafi'mo nagesa
afifi hu'na ne'mauvanagi kaipamo namiyo. 2 Ala kini veka'nimo Goti'nimogae, hu'na,
kagaefeke'mo nunumu huguva'mofe'mo keya ae'na ge hisuva ge'nimo afiyo. 3 Nagaemo
muki afina'mo netepi'mo ge hisugeka afigane. O, Ala kava nene, hu'na, Netepi'mo
nunumu hisuva ge'nimo'a kevemo haegekana hu'na kahaete'na ali'na maku hu'na
kagegauve. 4 Kagaemo hosu kavafe'mo amuse huka no'atana Gotigamo mai'nane. Hosu
kava'mo'a kagae kahaopale'mo alagi lokaeno ohanegaiye. 5 Apaki'apile'mo ali'a asaga
nehaya vaya'mo kaulagale'mo he ti'a o'maigae. Kagaemo muki hosu kava'mo nehaya
vaya'aife'mo alagi okahau'nigeka kaini huka ne'apatane. 6 Kagaemo aigofe gemo nehaya
vaya'aina alika apago'ya lagauka apatalegane. Ala kava ne'mo'a vaya'mo nehapaya vaya'e
humi ne'apataya vaya'efe'mo avenatu'na heno atalegekana huno ne'maiye.
7 Ani kava huka mai'nana'monanafa nagaefe'mo muki kahau huka ne'natana
kavakaleti'mo nokafi'mo fale'na haiguve. Kagaefeke'mo koli hute'nae'mo aote mono
nokamo agete'na mono huguve. 8 O, Ala kava nene, hu'na, kame vaya'nimo mai'naya'-
mofe'mo fatago kavakafi'mo nayate'mo alika navalelika uvo. Naulagamo kakale'mo alika
api aika nato. 9 Lama gemo apavayafi'mo alagi ohane'niye. Apaipafi'mo hosu kava'age'mo
hane'niye. Lugo'apimo kano kelimo ali'a halo ne'aigeno atu ne'aiya kano keligana huno
hane'niye. Apavenafu'naleti'mo hapaisiya agufa gemo nehae. 10 O Gotiyo, hu'na, Vai'mo
alika apamiyo. Alika apatalege'apao ani kava'mo hugune, hu'a apakesamo ne'afiya
kavateti'mo asagau'a aiyo. Kagaetegamo hosu kava'mo hute'a gekamo ago amagi'a
atale'naya'mofe'mo asole hosu kava'apifi'mo mai'nagi alika yaga auka apatalo.
11 Apatalegana'monanafa kagaefeke'mo, laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'-
mogi muki afina'mo alopa gefati'mo hute'a apamogaga aiyo, kagaemo alagepa hu'a
maisayafe'mo aika apati kae'nana'mofe'mae. Kagikae'mo hapau apayamopafi'mo ha-
pau'nisiya vaya'mogimo kagaepi'mo apamogaga aiyo. 12 O Ala kava nene, hu'na, kagaemo
fatago vaya'mo hapa maesanage'a alagepa hu'a maigae. Kagaemo halegu'apigana huka
faika ku aika apategane.

6

Hani'ilagamo havae'neno'ae'mo nunumu hu'niya gemae

1 Ala kava nene, ge ne'nahaugeno'ae'mo kaipamo nelene'mo ge o'nahauvo. Kayo'mo
ne'namisanageno'ae'mo kaipamo nelene'mo kayo'mo o'namiyo. 2 Lokiya'nimo alagi
ohane'niyanagi kahau huka nato. Lokiya'nimo alagi ohane'nige'na atete nehuvanagi
halate alika alagepa huka nato. 3 Naipamo'mo lusi kava huno kana hu'niyanageka na
magi afina'mo maiteka naha maegane. 4 Ala kava nene, hu'na, aika afe leka nagetekae'mo
hatu maeka nato. Falu kaipa vekamo mai'neka kahau huka ne'apatana vekamo fal-
isuva kavategati'mo nagufamo alika katika nato. 5 Fali'naya vaya'mogimo kagaefe'mo
apakesamo no'afiye. Kanolufi'mo mai'naya vaya'mogi kagikale'mo ali'a asaga hu'a
nokatae. 6 Yulagefa ne'augeno'ae'mo lusi kava huno alaga ne'nahae. Muki hani'ilag-
amo hipa'nile'mo havae'nogeno'ae'mo naunu ani'mo'mo hipa'nile'mo lami'nigeno'ae'mo
lanitani nehiye. 7 Kame vaya'nimo mai'nageno'ae'mo naunumo lami'nigeno naulagamo
kosi'nige'na age'na alagepa hu'na no'agove. 8 Avi'ya nehugeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a
afi'niya'mofe'mo hosu kava'mo nehaya vayanagi nataletapa viyo. 9 Nunumu hu'na aukaya
hu'na ge nehugeno'ae'mo afi'niyanageno afa'a naha maegaiye. 10 Naha maesige'apae'mo
muki kame vaya'nimo apavagage hisige'a atete hugae. Apavagage hisige'a natale'a ugae.

8

Vemo mafa'ne'aife'mo ava gemae

1 Ala kava nene, Ala kava netimogae, hu'na, ma mopafi muki haopalegati'mo ala
kagikamo ali'nane. Ha le konali yakamo'a koku'nate hane'niya ya'e vaya'e'mo ago aeno
apakase'niye. 2 Kagaemo muki aise mafa'ne anaga'e nute mafa'ne anaga'e'mo lokiya vaika

apate'nanage'apae'mo kagikale'mo ali'a asaga nehage'apae'mo kamekamogi'e gekamo
amagi'a ne'atalaya vaya'mogi'e'mo ge osu'a afa'a maigae.
3-4 Nagaemo koku'nate ya'mo kayateti'mo alo hu'nana ya'mo kai'e muki kanefi'e'mo alo
huka male'nana yafe'mo nagesamo ne'afi'nae'mo, ma mopafi vaya'mo ina agufa vayanagi
na kava higeka apakaefe'mo kagesamo ne'afine. Na kava higeka vemo mafa'nemo ha
ne'mane. 5 Kagaemo vemo mafa'nemo alika atege enisole vaya'mo alika apatege hu'-
nanage'apae'mo enisole vaya'mogimo aise afina'mo ae'a agase'a mai'nae. Enisole vaya'ai
apaiyafi'mo alika ateteka ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alika ami'nane. 6 Kagaemo, alo
hu'nova yate'mo yagaika apato, huka hapa paiteka muki ya'e vaya'e'mo alika aiyafi'mo
apate'nane. 7-8 Muki sipisipigi pulumakagi afela afugi koku'nate namagi anipi noyamegi
solovalapi'mo umenitata nehaya yanagi huka alika aiyafi'mo apate'nane. 9 Ala kava nene,
Ala kava netimogae, hu'na, ma mopafi muki haopalegati'mo ala kagikamo ali'nane.

11

Goti'a alino fako huno ne'apateya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Nagaemo hakumo alino ataleno yagaino natesiyafe'mo Ala kava nepi'mo u'na fala
nekuva'mofe'mo na agufa gemo, namagana huka avelegamo halelika kaune ho, hutapa
naha paigae. 2 Ago, hosu vaya'mogimo alagepa apaipa vaya'mo hapaesayafe'mo ati'apimo
yagaite'a kevemo ali'a yagaili'a hani'ilagamo ne'vae. 3 Faino ate'niya ya'mo ali'a ha-
lagape vai'a atalesayana alagepa vaya'mogimo na kava hugae. 4 Goti'a koku'napi'mo
mai'neno'ae'mo aote mono no'afi'mo fai mai'niye. Goti'a yagaino ne'apateya siate'mo
fai mai'neno'ae'mo ma mopafi muki vaya'mo apakeno alagepa huno apake'neno alino
fako huno ne'apate. 5 Ala kava ne'mo'a alagepa vaya'mo apamalageka nehiya'monanafa
hosu vayanagi vaya'mo apamagisayafe'mo hapau'niya vaya'enagi huno aipafati'mo alagi
ohau'niye. 6 Agaemo apakaetegamo ko aigekana huno ane'ai nofikana ya'mo yaga augiye.
Atagi atafi'mo kae malefa yafanagi amuko yasimogi huno hetama'apimo hane'niye. 7 Na
agufa kavafe'mo hau'niyanageno'aene. Ala kava ne'mo fatago vekamo mai'neno'ae'mo
fatago kavafeke'mo hau'niya'mofe'mae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mogimo hai'a
augosafi'mo agegae.

12

Goti'a yagaino latesigeta alagepa huta maigune, huno hu'niya gemae

1 Ala kava nene, hu'na, Hemenimo kagaefeke'mo mono nehaya vaya'mo o'mai'naya'-
mofe'mo laha mao. Ma mopafi vayapati'mo fatago vaya'mo ago fali'a hano hu'nae. 2 Muki
vaya'mogimo afa gege'mo hapa nepaiye. Aigofe geleti'mo hu'a hapaoke nehae.
3 Ala kava ne'mo'a aigofe gemo hute'a hu'a hapaoke nehaya vaya'mo kayo'mo
apamigiye. Ala apakimo alisayafe'mo ge nehaya vaya'mo alagi alino hano huno apatale-
gaiye. 4 Apakaemo, getileti'mo afa'a huta aeta apakasegaune. Lahau'niya gemo afa'a
hugune. Ina la'mo yagaino nelate, hu'a nehae.
5 Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, apakaemo kagemi ya'apimo o'male'naya vaya'mo ali'a
afepi ne'apatae. Kafu hute'a alagepa hu'a no'maiya vaya'mogimo ha ha nehaya'mofe'mo
he ti'na hapa maegauve. Afa'a maisayafe'mo hapau'niyanage'na hapa maete'na ali'na
alagepa hu'na apategauve, huno hu'niye.
6 Ala kava ne'mo ge'amo alagi lama ge'age'mo hane'niye. Vaya'mogimo siluva yafa'mo
ali'a atafi'mo seveni afina'mo kaete kaete hu'a kae'nageno'ae'mo muki o'ani'ya fai'niya
ya'amo leno hano huno atale'nigeno siluva yafa'age'mo alino afole ne'aiya kava huno
Goti ge'amo alagi lama ge'age'mo hane'niye. 7 Ala kava nene, hu'na, yagaika latesanageta
alagepa huta maigune. Muki afina'mo laha maesanage'apae'mo hosu vaya'mogi olatafau-
gae.
8 Alagi hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo ala apakimo ne'alige'apae'mo hosu vaya'-
mogimo muki haopalegamo umenitata nehae.

15

Seli mono no'afi'mo afa'a hai'a maisaya vaya'aife'mo apava gemae

1 Ala kava nene, hu'na, haiya agufa vaya'mogimo seli mono nokafi'mo afa'a hai'a maigae.
Haiya agufa vaya'mogimo kaote avele'mo afa'a hai'a maigae.
2 Vai'mo o'ali'a he ti'a umenitata huge fatago kava'mo huge apaipafati'mo lama gemo
huge 3 hu'a faipa hu'a o'apatege apao vaya'aitegamo hosu kava'mo osuge hapaopale
ne'maiya vaya'aifenagi alu vaya'aifenagi hu'a hosu faigoko gemo nehaya gemo o'afige
4 Goti'a ohau'niya vaya'aife'mo, laulagale'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a huge
Gotife'mo koli nehaya vaya'ai apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apatege Goti agi'alefe'mo
ani kava'mo hugune, hu'a hapa nepaiya gemo akame hisayafe'mo kana hu'nisiyana afa'a
akame huge 5 akamelegati'mo mago'e monimo o'alige vai'mo o'apami'naya vaya'aitegamo
hosu kava'mo hisayafe'mo kutulu monimo ohagege hu'a ne'maiya vaya'mogimo hai'a
maigae.
Ali'a hapa ofaisage'a ani agufa kava'mo nehisaya vaya'mogimo muki afina'mo maige
maige hu'a maigae.

16

Goti'a agae veka'amo alagepa huno ha maesiya gemae

1 O Gotiyo, hu'na, nagaemo kagaefeke'mo, naha maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo
yagaika natege'nao afa'a maino. 2-3 Nagaemo Ala kava nefe'mo, Ala kava ne'nimo
mai'nane, hu'na kaha nepauve. Kaha maesuvafe'mo alagepa kava'mo nosufa ma mopafi
mai'naya apaote vaya'mo hapa maesuvafeke'mo alagepa kava'mo nehuve. Apakaemo
hogote vaya'mo mai'nage'na apakaefeke'mo amuse hu'na ne'apatove. 4 Alu goti'apimo
akame hisayafe'mo apayamukiki nehaya vaya'mogimo mago'e hu'a lusi kana ya'mo
aligae. Nagaemo kola ofalini'apimo ali'na laki'na o'apami'na apaki'apimo o'aegauve. 5 Ala
kava ne'mo hetama'nimo mai'neno ani'mo kapufati'mo ne'nova anikana huno mai'niye.
Hetama'nile'mo alagepa huka yagaika ne'natane. 6 Kagaemo alagepa ya'age'mo alika
fako huka nami'nana'mofe'mo amuse nehuve. He, alagepa ya'mo ago ali'nove. 7 Ala
kava ne'mo'a alino api aino ne'nateyanage'na agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve.
Hani'ilagamo nagupi mafa'nemo'a alino naya ne'male. 8 Nagaemo muki afina'mo Ala kava
ne'mo ali'na naulagale'mo ne'atove. Lamaga nahaopale'mo ne'maiya'mofe'mo alagepa
kateti'mo navaleli'a o'visage'na ali'ya'nimo o'atalegauve. 9 Ne'maiya'mofe'mo naipafi'mo
namogaga ne'auve. Navayafati'mo namogaga ne'auve. Navayagunagu hu'na agava
ne'mauvanageno nagufa'nimo alagepa huno hanesige'na mai'na falu huguve. 10 Kagaemo
mani kavatefe'mo naune'name'nimo kanolufi'mo o'atalegane. Kagaemo, aote veka'nimo
agufa'amo atalesugeno okasaligiye, huka hu'nane. 11 Kagaemo alagepa hu'na maige
maige hu'na maisuva ka'mo alika nave ligane. Kaulagale'mo maisaya vaya'ai apaipafi'mo
apamogaga aisaya kava'mo'a havai tegaiye. Lamaga kahaopale'mo maisaya vaya'mogimo
muki afina'mo lusi kava hu'a apavai apavai huge huge huli u'a maigae.

17

Naha mao, huno nunumu'mo hu'niya gemae

1 O Ala kava nene, hu'na, Alagepa kava'nie'mo ge hisugekae'mo ge'nimo afiyo. Ka-
malageka hisuvafe'mo nunumu osu'nogi kaipamo namiyo. 2 Kaulagale'mo mai'nisug-
ekae'mo alika fako huka natetekae'mo, alagepa kava'mo hu'nane, huka huvo. Kagaemo
alagepa kava'nimo ago.
3 Naipae'mo amalageka hu'nane. Kagaemo hani'ilagamo eka nagetekae'mo namalageka
hu'nana'monanafa hosu nagesa ne'afuva kava'nimo o'age'nane. Hosu gemo osuguve,
hu'na nago'yamo atale'na ge hu'nove. 4 Ma mopafi vaya'ai kava'apie'mo o'nahau'nige'na
nagesa no'afuve. Gekamo afite'nae'mo vaya'mo nehapaeya vekamo ka'ale'mo o'u'nove.
5 Nagaemo kakale'mo ne'u'nae'mo ae'na halu o'valesuvafe'mo natafauvo.

[6] O Gotiyo, hu'na, Ge'nimo afa'a afigana'mofe'mo kagaefeke'mo ge hu'nove. Kagetafo
hu'neka ge'nimo afiyo. [7] Lamaga kayateti'mo naha maeteka kahau kayamopafi'mo
kahau'niya kavakamo age'na nahau aisuva kavakamo alika nave liyo. O Gotiyo, hu'na,
kame hapaesayafe'mo hu'naya vaya'ai apayapati'mo apakufamo alika katika ne'apatana
Gotigae, hu'na, Naha mao. [8] Vaya'mogimo apaulagale'mo alagepa hu'a ne'yagaiya kava
huka yagaika nato. Kahakumo ulunapi'mo alika fala kika nato. [9] Hosu vaya'mogimo
kana ya'mo ali'a ne'namiye. Kame vaya'nimogimo nahaesayafe'mo yagai'a ku ai'a
nate'nayanagi naha mao.
[10] Apaipagu'e vaya'mo mai'nae. Ala apakimo alisayafeke'mo gemo nehae. [11] Apakaemo
fai'a ku ai'a late'nae. Laiyakamo agete'a mopafi'mo ali'a yaga au'a latalesayafe'mo nehae.
[12] Hapaesayafe'mo yagai'a mai'naya laiyonigana hu'a maige fala kino mai'niya aikeli
laiyonigana hu'a maige hu'a mai'nae.
[13] O Ala kava nene, hu'na, he tika eka apakae'e'mo fotu nehukae'mo mopafi'mo alika
yaga auka apatalo. Kagaemo naipekaleti'mo hosu vaya'ai apayapati'mo nagufamo alika
katika nato. [14] O Ala kava nene, hu'na, kayateti'mo ma mopafi vaya'ai apayapati'mo
nagufamo alika katika nato. Ma mopafike'mo hetama'apimo hane'niye. Kagaemo fala
kino hane'niya alagepa yakamo alika ne'apaminageno'ae'mo apakupafi'mo havai te'niye.
Mafa'ne'apimo ne'ya'mo'a apamu pae'niye. Apakaemo kagemi ya'apimo ne'atalage'a-
pae'mo nute mafa'ne'apimogi ne'aliye.
[15] Kagemi ya'apimo ne'aliya'monanafa nagaemo fatago kavakamo ali'novanage'na kau-
gosafi'mo kagegauve. Nagaemo naupati'mo he ti'na kagaekana hu'na mai'ne'nae'mo
mago'e kavafe'mo naha'ye osugiye.

19

Goti'a alo hu'niya ya'mo'mo ala agi'amo ne'amiya gemae

[1] Koku'nate'mo hane'niya ya'mo'a Goti ha le konali ya'ae'mo aeno hakalo huno hapa ne-
paiye. Koku'na'mo'a Goti alagepa ali'ya'amo alino apave neliye. [2] Feluga'e feluga'e'mo ge
nehuno'ae'mo hani'ilaga'e hani'ilaga'e'mo hu'a agete'a afisayafe'mo alino apave neliye.
[3] Muki ma mopafi'mo mai'ne'a alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo koku'nate
hane'niya ya'mo ava gemo ne'afiye. Ava gemo o'afi'naya vaya'mo mago o'mai'nae.
[4] Koku'nate hane'niya ya'mo ava gemo muki haopalega mopamo lole'e lole'e atupalegamo
aino atagu faelino uneno hulino u'niye. Goti'a yegemo no'amo koku'napi'mo ki male'niye.
[5] A'mo aligefe'mo nehaya vaya'mogi no'apimo atale'a apamogaga aime aime ne'vaya kava
huno yegemo'mo haineno nelamiye. Apayamufa vaya'mogimo u'a ae'a apakasesayafe'mo
nagu nagu hu'a ne'vaya kava huno yegemo'mo haineno nelamiye. [6] Yegemo'a koku'na'mo
aepalegati'mo haineno atupalegamo nelamiye. Yegemo nelegeno'ae'mo mago amuko
nosiya aupilagamo ohane'nifa muki aupilaga'amo alagi leno amuko huno ne'ate.
[7] Ala kava ne'mo ke'aepa ge'amo kanale alagepa gemo hane'neno apakupi mafa'nemo
alino alagepa huno ne'ate. Ala kava ne'mo faigoko ge'amo'mo aino ataginovano nosifa
alagepa huno hane'neno'ae'mo o'age'naya vaya'mo alino apaya male'nige'a apakesamo
ne'afiye. [8] Ke'aepa gemo api gemo hane'nige'a ne'afiya vaya'mogi apamogaga ne'aiye. Ani
kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo hosu gemo ohane'nifa alagepa ge'age'mo
hane'neno apaulagamo alino ayakeno apateteno alino alagepa huno ne'apate. [9] Ala kava
nefeke'mo koli hute'a mono nehaya kava'mo yaveyave kava'mo hane'neno muki afina'mo
hanege hanege huno hanegaiye. Ala kava ne'mo'a alino fako huno ne'apateya gemo alagi
lama ge'age'mo hane'neno fatago gemo hane'niye. [10] Alopa monie'mo hapa'ye nehiya
kava hu'a ge'amo afisayafe'mo mago'e huno hapa'ye hisiya agufa gemo hane'niye. Mago'e
huno haga'age gemo hane'neno kevegeve anumo'mo nehiya haga'amo ago aeno agaseno
hane'niye. [11] Gekamo'mo, ehekae, huno nehige'nae'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo
afite'nae'mo atete nehuve. Gekamo akame nehaya vaya'mogimo alopa miya'apimo aligae.
[12] Muki vaya'mogimo muki hosu kava'apifati'mo ae'a kasalo nepaya kava'apimo alagepa
hu'a afa'a o'agegae. Ala kava nene, hu'na, hosu kava'mo hane'niye, hu'na o'age'na

hu'nova hosu kava'nimo aeka kalo paeka atalo. [13] Hosu kava'mo hane'niye, hu'na ago age'nova hosu kava'mo halate osisuvafe'mo natafauka nato fiku yanageno ani hosu kava'mo'a yagaino nategaiyanagi. Ani kava huka naha maesanage'nae'mo vai'mo o'ali'na hogote hosu kava'mo aeno agase'niya hosu kava'mo osuguve. [14] Ala kava nene, hu'na, miya faika nateteka himamu'nimo alika ne'namina veka'nimo mai'nane. Navayafati'mo nehuva ge'nimo ago afiteka naipafi'mo nagesamo ne'afuva kava'nimo kaulagafati'mo ago nagetekae'mo, alagepa kava'mo hu'nane, huka hisanafeke'mo ne'nahaiye.

22

Kalaisi'a fali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Goti'nimogae Goti'nimogae, na kava higekae'mo nataleka u'nane. Naha mao, hu'na keya ae'na ge nehuva'monanafa na kava higekae'mo nataleka uka afagi'ale'mo mai'neka naha no'mane. [2] O Goti'nimogae, hu'na, felugamo keya ae'na ge hu'nogekae'mo ge'nimo o'afi'nane. Hani'ilaga'e'mo keya ae'na ge hu'nogekae'mo naha o'mae'nanage'na mai'na falu nosuve. [3] Kagaefe'mo ge hu'nova'monanafa kaote vekamo mai'nane. Kaote vekamo mai'nanage'apae'mo Isaleli vaya'mogimo kagikale'mo ali'a asaga hu'a nekatae. [4] Laginago vaya'mogimo kagaefeke'mo apakesamo afi'a fatago hu'nagekae'mo hapa mae'nane. [5] Kagaefeke'mo keya ae'a ge hu'nagekae'mo apakufamo alika katika apate'nane. Kagaefeke'mo apakesamo afi'nagekae'mo hapa mae'nanage'apae'mo apaipamo'mo kana osu'niye.

[6] Hu'naya'monanafa nagaemo vayakana hu'na o'mai'nofa hagifagana hu'na mai'nage'apae'mo ina agufa vekamo mai'niye, hu'a hute'a apakame'ya ne'namiye. [7] Muki vaya'mogimo nagete'apae'mo hu'a faipa hu'a ne'natae. Sagani hu'a natege keka hu'a natege hute'apae'mo, [8] Ala kava ne'mo'a ha maesiyafe'mo agesamo afi'niyana na kava higeno'ae'mo ha no'mae. Ala kava ne'mo'a amuse huno ne'atesiya'mo'mo na kava higeno'ae'mo ha no'mae, hu'a nehae. [9] Nehaya'monanafa kagaemo ita'nimo'mo alagepa huka ha mae'nanageno alino nate'niye. Nute mafa'nemo mai'nogekae'mo alagepa huka yagaika nate'nanage'na afa'a mai'nove. [10] Nagaemo ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo kagaefeke'mo nagesamo afi'na fatago hume hume e'nove. Ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo muki afina'ae'mo Goti'nimogamo maige maige huka mai'nane. [11] Nagufale'mo hanageke ya'mo afole ne'aige'apae'mo naha maesaya vaya'mo o'mai'nayanagi nataleka uka afagi'ale'mo o'maiyo. [12] Kame vaya'nimogi Masani kotega afela ve pulumaka anaga'mogi nehaya kava hu'a fai'a ku ai'a ne'natae. [13] Laiyoni anaga'mogi apaka tege'apae'mo kae kae nehaya kava hu'a nagaetegamo apavayamo aka nehae. [14] Ani'mo ali'a mopafi'mo lakitalageno lamino hano nehiya kava huno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Muki nayamufa'nimo uno aeno hani'niya nayamufamo aino hatu mae'niye. Naipamo'mo ani hegekana hu'niye. [15] Hapamo leno hau nehiya kava huno lokiya'nimo hau hu'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Ani kava huno navenafu'namo hau hu'nigeno navayafi'mo aeno kamae'niye. Natale'nanage'na faligefe'mo nehuve. [16] Afela kalamogi afumo hapaesayafe'mo fai'a ku ai'a ne'apataya kava hu'a hosu vaya'mogimo fai'a ku ai'a ne'natae. Nayapi'mo nili aige naiyafi'mo nili aige hu'nae. [17] Muki nayamufa'nimo afole ai'nige'na age'nove. Kame vaya'nimogimo nagete'apae'mo apamogaga ne'aiye. [18] Muki kukena'a'nimo ali'a fako hu'a alite'a yatala kukena'nilefe'mo yokalo lete'apae'mo aeno apakase'niya vekamo'mo ali'niye. [19] Ala kava nene, hu'na, afagi'ale'mo uka o'mai'neka naha ne'mana veka'nimogae, hu'na, malage huka eka naha mao. [20] Nagupi mafa'nemo lageso osisiyafe'mo naha maeteka afela kalagana agufa vaya'ai apayapati'mo nagufamo alika katika nato. [21] Alopa afela laiyonimo avayafati'mo nagufamo alika katika nato. Afela ve pulumaka anaga'mogimo o'nahaesayafe'mo nagufamo alika katika nato.

Keya ae'na ge nehugekae'mo nagele'mo ali'nane. [22] Nagana'nimogife'mo kagaemo naha mae'nana kavafe'mo nava gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. Ali'a anupa hu'a ne'maiya vaya'ai folaga'apifati'mo kagikale'mo ali'na asaga huguve. [23] Ala kava nefeke'mo

koli hutetapa mono nehaya vaya'mogitapamo ala agi'amo amiyo. Yekopu nofi vaya'mogitapamo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Isaleli nofi vaya'mogitapamo agaefeke'mo mono hiyo. [24] Hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo apataleno aino afe leno akame'ya no'apamifa keya ae'a ge nehageno'ae'mo ge'apimo afiteno hapa ne'mae. [25] Asole vaya'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya folagapati'mo kagikale'mo ali'na asaga huguve. Kagaefe'mo mono nehaya vaya'ai apaulagale'mo kagaefe'mo ani kava huguve, hu'na kaha pai'nova kava'mo huguve. [26] Ala apaki'apimo o'ali'a yagu yaga hu'a ne'maiya vaya'mogi ne'ya'mo ne'a apamu hugae. Agaefe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo ne'aya vaya'mogi Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a asaga hugae. Muki afina'mo yu'ilaga vekatapimo alagepa huno maigiye.

[27] Muki ma mopamo lole'e lole'e atupale'mo mai'naya vaya'mogimo Ala kava nefeke'mo apakesamo afite'a ai'a atagi ne'a agaetegamo egae. Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo agaefeke'mo mono hugae. [28] Ala kava ne'mo kini vekamo mai'neno'ae'mo muki alu nofi vaya'aite'e alu nofi vaya'aite'e'mo yagaino ne'apate. [29] Ma mopafi'mo alagepa hu'a ne'maiya vaya'mogimo ne'ya'mo nete'a agaefe'mo mono hugae. Muki vaya'mogi apakai'apimo afa'a hapa o'mae'a faligefe hu'nisaya vaya'mogi apale'yamo fai'a ape hu'a maigae. [30-31] Afole aisaya vaya'mogimo ali'ya'amo aligae. Vaya'mogi ali'a o'apate'nayanage'a henaga'amo afole aisaya vaya'aife'mo Ala kava nefe'mo ava gemo huge lagufamo alino katino late'niye hu'a huge hu'a maigae.

23

Sipisipile'mo ne'yagaige'a alagepa hu'a ne'maiya gemae

[1] Vaya'mogimo sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno Ala kava ne'mo'a yagaino ne'nateyanage'na mago yafe'mo alagi kafu osuguve. [2] Agaemo sipisipi anaga'mogimo muki hegafatalili kahaumo ne'naya yategamo alino havaeno ne'nate. Uno hogoteteno navalelino age no'aiya ani haigi'ale ani haigi'ale'mo ne'viye. [3] Nagupi mafa'nemo'mo halate alino alagepa huno ne'ate. Agaemo agi'alefe'mo fatago kava'mo hisuvafe'mo alu kate alu kate'mo navalelino ne'viye. [4] He, nagaemo u'na kago'mufilagamo falisuva ulunapi'mo fale'na hai'na umenitata nehugekae'mo nagae'e'mo magokepi lokaeka mai'nana'mofe'mo muki alu hosu kava alu hosu kavafe'mo alagi koli osuguve. Kayokaleti'mo nagufamo alika katika natege aino kalagifa hayopa kayokaleti'mo yagaika natege nehukae'mo naipamo alika falu huka ne'natane. [5] Kagaemo kame vaya'nimogi apaulagale'mo ne'ya'nimo ali'na nesuvafe'mo hipa'nile'mo naulagale'mo ne'malane. Kagaemo nagenopafi'mo uvelimo lakika faleka ne'natane. Ani'mo kapu'nifi'mo alika laki'nanageno lamino havai teteno aino vali nelamiye. [6] Ma mopafi'mo maime maime ne'visugeno'ae'mo alagepa ya'mo nakame nakame huno alino namige namige huno maiteno hau huno nategaiye. Hutesige'na Ala kava ne'mo no'afi'mo muki afina'mo hai'na maige maige hu'na maiguve.

24

Ha le konali kini vekae'mo ava gemae

[1] Ma mopamo Ala kava ne'mo mopamae. Muki ma mopafi'mo hane'niya ya'amo agai'a ya'age'mo hane'niye. Ma mopa'e ma mopafi vaya'e'mo agai'a mopamo hanege agai'a vaya'mo maige hu'nae. [2] Agaemo ma mopamo solovala ani'mo agotofule'mo alo hu male'niye. Ani'mo agotofule'mo faino ate'niye.

[3] Haiya agufa vaya'mogimo Ala kava ne'mo avele'mo afa'a hai'a maigae. Haiya agufa vaya'mogimo aote mono no'afi'mo afa'a fale hai'a maigae. [4] Apayate'mo o'ani'ya'mo ofai'nisiya yaveyave apaipa vaya'mogimae. Afa yatefe'mo mono osuge apago'yamo atalete'a aigofe gemo osuge nehisaya vaya'mogimae. [5] Ala kava ne'mo'a fiku hapa maeno apamigiye. Goti'a apakae apakufamo alino katino ne'apateya vekamo'mo fatago kava'amo alino apamigiye. [6] Alino apamisige'a Yekopu Goti'amo'mo agesayafe'mo kahauya nehae. Kaugosafi'mo kagesayafe'mo kahauya nehae.

[7] Yafa lafi kegi'ya kate kitamo yakitapa ateyo. Hanege hanege huno nehaneya mono note kitamo yakitapa ateyo. Yakitapa ategeno'ao ha le konali kini vekamo faleno haineno.

[8] Ani ha le konali kini vekamo ina la'ae. Ala kava ne'mo himamu lokiya'a'e vekamae. Ala
kava ne'mo'a himamu'aleti'mo kame huno ne'apateya vekamae. [9] Yafa lafi kegi'ya kate
kitamo yakitapa ateyo. Hanege hanege huno nehaneya mono note kitamo yakitapa ateyo.
Yakitapa ategeno'ao ha le konali kini vekamo faleno haineno. [10] Ani ha le konali kini
vekamo ina la'ae. Asole ami vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo ha le konali
kini vekamo mai'niye.

25

Hosu kava'ae'mo agesa afino'ae'mo nunumu hu'niya gemae

[1] O Ala kava nene, hu'na, kagaefeke'mo nunumu nehu'nae'mo nagupi mafa'nemo
ali'na asaga nehuve. [2] O Goti'nimogae, hu'na, naha maegane, hu'na nagesamo afi'no-
va'mofe'mo fiku yanage'a kame vaya'nimogi ae'a nagasesageno navagage hugiyanagi
o'natalo. [3] He, muki vaya'mogimo kagava ne'maiya vaya'mo hapa maegeno'ao apavagage
osino. Apakaetegamo mago hosu kava'mo osu'naya'monanafa fiku hosu kava'mo nehaya
vaya'mo hapa o'maeka afa'a apatalegeno'ao apavagage hino.
[4] O Ala kava nene, hu'na, kahau'ninageka visuva ka'mo nave liyo. Ani kate'mo visu-
vafe'mo alika naya malo. [5] Nagufamo alika katika ne'natana Gotigamo mai'nana'mofe'mo
lama gekamo akame hisuvafe'mo alika naya malo. Muki afina'ae'mo kagava ne'mauve.
[6] O Ala kava nene, hu'na, akeya'vilagati'mo alagepa huka kahau huka apatege kahau
kayamopafi'mo kahauge huka ne'maina kavafe'mo kagesamo afiyo. [7] Neya vekamo
mai'ne'nae'mo hosu kava'mo huge gekamo ago amagi'na atalege hu'nova kavafe'mo
kagesamo o'afiyo. O Ala kava nene, hu'na, kahau huka apatege alagepa huka hapa maege
huka mai'nekae'mo nagaefe'mo kagesamo afiyo.
[8] Ala kava ne'mo alagepa fatago vekamo mai'niya'mofe'mo hosu vaya'mogi alagepa
kate'mo visayafe'mo alino apaya malegaiye. [9] Agaemo fatago kava'aleti'mo yagu yaga
kava'mo nehaya vaya'mo alino ho huno ne'apate. Agaemo yagu yaga kava'mo nehaya
vaya'mo ka'amo alino apave ligiye. [10] Agaemo kotalakemo hu male'niya ge'amo akame
huge avayafati'mo hu'niya ge'amo afige hu'a mai'naya vaya'mo hau huno ne'apateya
kate'e ge'amo akame nehiya kate'e'mo apavalelino ne'viye. [11] O Ala kava nene, hu'na, ala
kagikalefe'mo hosu kava'nimo alika atalo. Asole hosu kava'mo hu'nova'mofe'mo alika
atalo.
[12] Ala kava nefeke'mo koli nehaya vaya'mo ina lagimo mai'nae. Ala kava ne'mo'a
afa'a alino apaya malesige'a alagepa kate'mo ugae. [13] Apakaemo alagepa hu'a maisage'a
apakinago vaya'mogi ma mopamo aligae. [14] Ala kava ne'mo'a agaefe'mo koli nehaya
vaya'mo alino fala ki male'niya ge'amo hapa paigiye. Hapa paiteno kotalake hu male'niya
gemo aepa'amo alino apave ligiye. [15] Agaemo natafauno nate'niya umenifati'mo hatu
maeno nategaiya'mofe'mo Ala kava nefeke'mo aulu he'na ne'agove.
[16] Nagaemo nagai'nige'mo magoke'age'mo mai'ne'na kana ya'mo ali'nova'mofe'mo aika
afe leka nagaemo nageteka kahau huka nato. [17] Naipafi'mo hane'niya kana ya'nimo'a lusi
kava huno kositeno afole ai'niyanagi hanageke yapati'mo nagufamo alika katika nato.
[18] Kana ya'mo alige nagafu kige hu'na mai'nisugeka nagetekae'mo muki hosu kava'nimo
alika atalo. [19] Kame vaya'nimo asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo apakaefe'mo kagesamo
afiyo. Apakaemo nagaefe'mo alagi ohapau'nige'a apaini hu'a ne'natae. [20] Nagupi
mafa'nele'mo yagaika ate'neka hosu kavategati'mo navalelika uka naote nato. Nagaemo
kagaefeke'mo, naha maegane, hu'na nagesamo afite'na mai'nova'mofe'mo navagage
osino. [21] Nagaemo kagava mai'nova'mofe'mo naha maege'nao lama ge hu'na fatago
kavakamo akame hute'na alagepa kava'mo hu'na maino.
[22] O Gotiyo, hu'na kagaemo Isaleli vaya'mo hanageke yapi'mo mai'nagi miya faika hatu
maeka apato.

27

Ala kava ne'mo'a naha maesige'na ae'na apakasegauve, huno hu'niya gemae

1 Ala kava ne'mo ha le ya'nimo aepa vekamo mai'neno nagufamo alino katino ne'-
nateya vekamo mai'niya'mofe'mo ina lagife'mo koli'apimo huguve. Ala kava ne'mo
himamu'nimo aepa vekamo mai'niya'mofe'mo ina lagife'mo atete huguve. 2 Hosu vaya'mo
kame vaya'nimogi nagaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo nagufamo nahae'a
nesayafe'mo nagaetegamo e'apae'mo apago'ya fai'a asagau'a ai'nae. 3 Asole vaya'mogimo
kame hu'a natesayafe'mo e'a mai'nisage'nae'mo naipamo'mo atete osugiye. Kame
hu'a natesayana naipamo'mo lokiya vaigiye. 4 Nagaemo Goti'a magoke ya'mo alino
namisiyafe'mo nahau'niyanage'na ani ya'mo alisuvafeke'mo kahauya huguve. Nagaemo
Ala kava ne'mo nopi'mo muki afa'a maisuva afina'mo mai'ne'na Ala kava ne'mo konali
ya'amo aulu he'na agete'nae'mo alopa mono no'afi'mo mai'ne'na ge hu'na afi gesuvafe'mo
maigesuve. 5 Hanageke ya'mo afole aisiya afina'mo alino fala kino natege alopa mono
no'afi'mo alino fala kino natege huteno yatala yafate'mo nasaga huno faino nategaiye.
6 Nagaemo kame vaya'nimo ae'na apakasete'na alopa mono no'afi'mo ofalinimo amite'na
alopa gefati'mo nehu'nae'mo namogaga aiguve. Ala kava nefeke'mo alopa gefati'mo
yokemo hute'na agi'ale'mo ali'na asaga huguve.
7 Ala kava nene, hu'na, kagaefe'mo keya ae'na ge hisugekae'mo ge'nimo afiyo. Ka-
hau huka nateteka ge'nile'mo aeka atagaina huka naha paiyo. 8 Kagaemo nagaefe'mo
hukae'mo nagaefe'mo kahauya hulika eno huka nehanage'nae'mo kagaefe'mo nagaemo
kahauya huli'na uguve, hu'na nehuve.
9 Kaugosamo alika fala kili'neka kaipamo leka nateteka ali'yakamo ne'aluva vekamo
naha faika o'natalo. O Gotiyo, hu'na, naha mae'nananagi kakame'yamo namiteka nataleka
o'uvo. 10 Ita'ni afo'nila'moganimo anakame'yamo namisa'ana Ala kava ne'mo'a yagaino
nategaiye. 11 Kame vaya'nimo mai'nayanagi kagae ka'mo nave lige'na agetesugeka ani
kate'mo navalelika uvo. 12 Kame vaya'nimogi aigofe gemo huge kamagigune hu'a huge
nehayanagi navaleka apayapi'mo o'apamiyo. 13 Nagaemo ofali'na afa'a mai'nisugeno Ala
kava ne'mo'a alagepa ya'amo alino namigiye, hu'na nagesamo afi'na fatago nehuve. 14 Ala
kava nefeke'mo agava maiyo. Lokiya vaitapa mai'nigeno'ao lokiya vaino lapateno. Ala
kava nefeke'mo agava maiyo, hu'na nehuve.

32

Hosu kava'ae'mo aeno hakalo huno ha pai'niya gemae

1 Goti'a ke'aepa ge'amo amagi'a atale'naya kava'apimo alino atalege hosu kava'apimo
aeno ati kaeno atalege hu'nisiya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayan-
age'a afa'a apamogaga aigae. 2 Goti'a hosu kava'apimo hane'niye, huno nosige'a humi
nami kava'mo osu'naya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
afa'a apamogaga aigae. 3 Nagaemo hosu kava'nie'mo ae'na hakalo osu'ne'nae'mo avi'ya
huge huge hu'na mai'nogeno lokiya'nimo ago hano hu'niye. 4 Ani kava hu'na mai'no-
gekae'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo kana ya'mo alika nami'nanageno'ae'mo amuko nehiya
afina'mo ani'mo leno nelaneya kava huno lokiya'nimo ago hano hu'niye. 5 Ani afina'mo
hosu kava'nie'mo ae'na hakalo hu'na kaha pai'nova afina'mo hosu kava'nimo ae'na ati
okae'nove. Nagaemo, ke'aepa gekamo ago amagi'na atale'nova kava'nie'mo Ala kava
ne'mogae'mo ae'na hakalo hu'na kaha paiguve, hu'na hu'nogekae'mo hosu kava'nimo ago
alika atale'nane.
6 Ani kava nehana'mofe'mo muki kakame nehaya vaya'mogimo kahauya hu'a kagesaya
afina'mo nunumu hiyo. Ani'mo heno'ae'mo hapaopale'mo o'megaiye. 7 Kagaepi'mo
e'na fala ki'nisugekae'mo hanageke ya'mo o'alisuvafe'mo yagaika nategane. Kagaemo
nagufamo alika katika natesana yokemo nehisugekae'mo faika ku aika yagaika nategane.
8 Goti'a huno'ae'mo, nagaemo visana ka'mo alagepa hu'na ali'na kaya malete'na ali'na
kave liguve, huno hu'niye. Naulagaleti'mo visana ka'mo ali'na kave liguve. 9 Hosimogi
apakesamo o'afi'nage'a vaya'mogige'mo ge'apimo afisayafe'mo apavayafi'mo aenimo
atete'a nofi aete'a yagai'a apate'ne'a ali'a api ai'a ne'apatae. Hosigana hutapa o'maiyo.
10 Hosu vaya'mo lusi kava hu'a kana ya'mo aligaya'monanafa Ala kava nefe'mo apakesamo

ne'afiya vaya'aife'mo hau huno ne'apateya kava'amo'mo yagaino ku aino apategaiye.
11 Alagepa vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava nefeke'mo lapamogaga aitetapa amuse hiyo.
Ge'amo akame nehaya vaya'mogitapae, hu'na, lapamogaga ne'aitapae'mo alopa gefati'mo
hiyo.

34

Fatago vaya'mogi ge nehageno Ala kava ne'mo'a ne'afiye, huno hu'niya gemae

1 Nagaemo Ala kava nefeke'mo muki afina'ae afina'ae'mo hao ke hegauve. Agi'ale'mo
ali'na asaga huge huge hu'na maiguve. 2 Agi'ale'mo ali'na asaga hu'na atesuge'apae'mo
apakufamo ali'a afepi ne'ataya vaya'mogi afite'apae'mo apamogaga aigae. 3 Nagaegi'e'mo
hutae'mo, Ala kava ne'mo ala agi vekamo mai'niye, huta magokepi higetao. Agi'ale'mo
magokepi alita asaga higetao. 4 Koli hu'na mai'ne'nae'mo naha maesiyafe'mo kahauya
hu'na nunumu hu'nogeno afiteno'ae'mo naha mae'nige'na koli osu'na afa'a mai'nove.
5 Vaya'mogimo agete'apae'mo amuse hu'a mai'naya'mofe'mo ani kava hutapa agegeno'ao
lapaipamo'mo kana osino. 6 Nagaemo lokiya vekamo o'mai'nova'mofe'mo agaefeke'mo
keya ae'na ge hu'nogeno Ala kava ne'mo'a afi'niye. Afiteno'ae'mo muki hanageke
yapati'mo nagufamo alino katino nate'niye. 7 Ala kava ne'mo enisole veka'amo'mo Ala
kava nefe'mo koli nehaya vaya'aite'mo yagaino ku aino apateteno apakufamo alino katino
ne'apate. 8 Ala kava ne'mo kanale vekamo mai'niye hutapa agegayanagi ageyo. Ala
kava nepi'mo fala ki'a ne'maiya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
afa'a apamogaga aigae. 9 Lapaote vaya'mo mai'nayanagi Ala kava nefe'mo koli hutetapa
akame hiyo. Koli hute'a akame nehaya vaya'mogimo kafu osugae. 10 Laiyoni ana'aumogi
apaka neteya'monanafa Ala kava ne'mo agesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo muki
alagepa ya'mo alite'apae'mo kafu nosae.

11 Mafa'ne anaga'mogitapamo etapa ge'nimo afiyo. Ala kava nefeke'mo koli hutetapa
akame hisaya kava'mo ali'na lapaya malegauvanagi eyo. 12 Alagepa hutapa yatala afina'mo
mai'netapa lapamogaga aisayafe'mo lapau'nifiye. 13 Inagi lapau'nisiyana hosu gemo osuge
aigofe gemo osuge hisayafe'mo alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. 14 Hosu kavategati'mo
maitapa halove hutapa eta alagepa kavake'mo hiyo. Kaveta osutapa alagepa hutapa
magokepi lokaetapa maisayafe'mo kahauya hutapa vegala aeyo.

15 Ala kava ne'mo'a alagepa kava'mo nehaya vaya'aite'mo yagaino apate'neno aukaya
hu'a ge nehaya ge'apimo ne'afiye. 16 Ne'afiya'monanafa hosu kava nehaya vaya'aife'mo
kame huno ne'apatege'a fali'nageno'ae'mo ago apake nekaniye. 17 Fatago vaya'mogimo
keya ae'a ge nehageno afiteno'ae'mo muki hanageke yapati'mo apakufamo alino katino
ne'apate. 18 Ala kava ne'mo'a yulagefa ne'aiya vaya'ai hapaopale'mo mai'neno'ae'mo
afepilagamo fale'a hai'a ne'maiya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate.

19 Alagepa vaya'mogimo lusi hanageke ya'mo ne'aliya'monanafa Ala kava ne'mo'a
muki hanageke yapati'mo apakufamo alino katino ne'apate. 20 Ala kava ne'mo'a kanale
vekale'mo alagepa huno yagaino ate'nigeno magoke ayamufamo alagi lo o'ae'niye.
21 Hosu vaya'mo hosu kava'apimo'mo apamagisige'a faligae. Alagepa kava'mo nehaya
vaya'aife'mo nohapaiya vaya'mo kayo'mo apamigiye. 22 Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo
ne'aliya vaya'ai apakufamo miya faino alino katino ne'apate. Agaepi'mo e'a fala nekiya
vayapati'mo magoke vekae'mo, hosu vekamo mai'nane, huno huteno alagi alino hafaino
o'atalegaiye.

36

Hosu vaya'mogimo hosu kava hu'a mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a vaya'amo hapa ne'mae, huno hu'niya gemae

1 Goti'a hosu vaya'ai hosu kava'apie'mo apava gemo huno naha pai'niya gemo
naipafi'mo hane'niyana apakaemo Goti'mo apakame'ya amite'a koli nosae. 2 Ala vaya'mo
mai'none, hu'a nehaya'mofe'mo Goti'a hosu kavatimo o'agege hosu kava'mo nehae,
huno osuge nehiye, hu'a apakesamo ne'afiye. 3 Hosu gemo huge aigofe gemo huge

hu'a ne'maiye. Afite'a age'naya kava'e alagepa kava'api'e'mo atale'a afa'a ne'maiye.
[4] Hipa'apile'mo havae'a mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hisayafeke'mo apakesamo ne'afiye.
Muki nehaya kava'apimo hosu kava'age'mo hane'nige'apae'mo muki hosu kava'apie'mo,
ha'ao, alagi o'nahaiye, hu'a nosae.

[5] Ala kava nene, hu'na, olataleka lagaefe'mo kahau huka nelatana kavakamo'mo
lusi yatala ya'mo koku'napi'mo nehaiya agufa yatala yakana huno hane'niye. Ani
kava'mo huguve, huka nehana gekamo alagi amagika o'ataleka akame huka nehana
kavakamo'mo ina kava huno hiyate'mo nehaiya agufa yakana huno hane'niye. [6] Alagepa
kavakamo'mo avegana huno lusi ya'mo hane'niye. Alagepa huka alika fako huka
ne'apatana kavakamo'mo solovala ani'mo vasilonagana huno hane'niye. Ala kava nene,
hu'na, vayatenagi afulenagi yagagafalenagi huka yagaika ne'apatanage'a afa'a ne'maiye.

[7] O Gotiyo, hu'na, olataleka lagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakamo'mo
alagepa kanale kava'mo hane'niya'mofe'mo lahau'niye. Kahakumo aune'afi'mo uta fala
kita ne'maune. [8] Lusi ne'ya'mo nelaminageta alita ne'nonageno'ae'mo lamu nepae.
Nelaminagetae'mo lamogaga aisunafe'mo alopa anipati'mo ani'mo ne'none. [9] Maige
maige huta maisuna kava'mo aepa vekamo mai'nane. Ha le yakamo'mo aeno ha
nelegetae'mo ha le yakamo ageta alagepa huta ne'agone. [10] Kage'naya vaya'mo o'apataleka
mago'e huka kahau kayamopafi'mo kahaino. Api kava'mo nehaya vaya'aitegamo alagepa
kava'mo huvo. [11] Himu'namu'mo nehaya vaya'mo nagaetegamo o'mesayafe'mo esaya
kate'mo ka'mo akani malo. Hosu vaya'mogimo ali'a nahafai'a o'natalesayafe'mo naha
mao.

[12] Ageyo, hu'na, Goti'a hosu vaya'mo apamagi'nige'a mopafi'mo asagau'a aite'a havae'a
mai'nae. Halate he otigae.

37

Ala kava nefe'mo agava ne'maiya vaya'mogimo ma mopamo alisaya kavafe hu'niya gemae

[1] Hosu vaya'mogi nehaya kava'apie'mo lapakesa ala'amo afitetapa lapausoli osiyo.
Hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo alagepa kava'mo hu'a ne'maiyanageta apakaekana
huta maigesune, hutapa osiyo. [2] Kahaumo malage huno leno falu neteya kava hu'a
malage hu'a falu tegae. Aise yosamo ne'vaiya kava hu'a vaigae. [3] Ala kava nefeke'mo
lapakesamo afita fatago hutetapa alagepa kava'mo higeno'ao lapa maesigetapa ma
mopafi'mo alagepa hutapa maigayanagi. [4] Ala kava nefeke'mo amuse hutapa ategeno'ao
lapaipafi'mo lapau'nisiya kava'mo alino lapamino. [5] Lapakaemo lapakesamo afitapae'mo
lagaetegamo na agufa kava'mo afole aisifi, hutapa lapakesa afisaya kava'mo alitapa Ala
kava ne'mo amitetapa agaefeke'mo lapakesamo afita fatago higeno lapa maeno. [6] Lapa
maesigeno'ae'mo alagepa kavatapimo yegekana huno aeno ha legaiye. Ani kava huno
fatago kavatapimo vaya'ai apaulagale'mo alino afole aino ategaiye. [7] Ala kava ne'mo
aulagale'mo afa'a mai'netapae'mo agava maige maige hutapa maiyo. Hosu kava'mo hute'a
alagepa hu'a ne'maiya kavafe'mo lapakesa ala'amo afitetapa lapausoli osiyo.

[8] Lapaipamo oletapa hosu kavategamo alagi lapayamukiki osiyo. Lapakaemo hosu
kava'mo hisayafe'mo lapakesa ala'amo afitetapa ataletapa lapausoli osiyo. [9] Hosu
kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo alite'a faligaya'monanafa Ala kava nefe'mo agava
ne'maiya vaya'mogimo ma mopamo aligae. [10] Aise afina'mo utesige'a hosu vaya'mo
alagi lageso hisagetapae'mo mai'naya kotegamo utapa kahauya hutapa o'apakegae.
[11] O'apakegaya'monanafa falu fala apaipa vaya'mogimo ma mopamo alite'a alagepa hu'a
magokepi lokae'a mai'ne'a apamogaga ai'a maigae.

[12] Hosu vaya'mogimo fatago vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo ina kava hugune,
ma kava hugune, hu'a hute'a mai'ne'apae'mo hosu apaugosamo kali'ne'a maku make
hu'a ne'apatae. [13] Ala kava ne'mo'a alino apago'ya lagauno apatalesiya afinafe'mo afa'a
apakeno mai'niya'mofe'mo apakaefe'mo kigi huno ne'apate. [14] Hosu vaya'mogi hosu
ya'mo ne'aliya vaya'e ina agufa vaya'e'mo afa'a apate'ne'a api kava'mo nehaya vaya'mo

naipeleti'mo apaisayafe'mo asagige atileti'mo hapaesayafe'mo atimo alige hu'a ne'maiye.
15 Naipe'apimo'mo apakai'api apaipafi'mo aesigeno'ae'mo ati'apimo lo aegaiye.
16 Mago fatago vekamo'a aise kagemi ya'amo hane'niya ya'amo'mo muki hosu vaya'ai
alopa kagemi ya'apimo ago aeno agaseno hane'niye. 17 Na kava higeno'ae'mo ago
aeno ne'agase. Ala kava ne'mo'a hosu vaya'ai himamu'apimo alino hano huno atale-
gaiya'monanafa fatago vaya'aite'mo alagepa huno yagaino ne'apateya'mofe'mae. 18 Ala
kava ne'mo'a fatago vaya'mo alagepa hu'a maigae, huno apake'niye. Hetama'apimo
afa'a hanege hanege huno hanegaiye. 19 Hanageke ya'mo afole aisiya afina'mo hosu
hanageke ya'mo o'alige kafu hisaya afina'mo kafu osuge hu'a alagepa hu'a maigae.
20 Maigaya'monanafa hosu vaya'mo faligae. Kahaumo ausegana hu'a maige halinagana
hu'a maige hu'a ne'maiya'mofe'mo alagi lageso hugae.
21 Hosu vaya'mogimo fiku alite'apae'mo anona'apilefe'mo no'apamiya'monanafa fatago
vaya'mogimo hapau hu'a apatete'a fiku ne'apamiye. 22 Ala kava ne'mo'a fiku hapa
ne'maeya vaya'mogimo ma mopamo alitesageno'ae'mo huno faipa huno ne'apateya
vaya'mo alagi lageso hugae.
23 Ala kava ne'mo'a alagepa vaya'mogi hisaya kava'mo aepa vekamo mai'neno'ae'mo ani
kava'mo ago hu male'niye. Ani kava huno nehaya kava'apimo ageteno'ae'mo amuse huno
ne'apate. 24 Apakaemo asagau'a ne'aigeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a apayate'mo alino he
tino ne'apateya'mofe'mo alagi asagau'a o'aigae.
25 Nagaemo yatala afina'mo maime maime e'na hemenimo ago kosuna lova'monanafa
Ala kava ne'mo'a fatago vaya'amo apataleno u'niya kava'amo o'agege mafa'ne'apimogi
ne'yafe'mo aukaya hu'naya kava'mo o'agege hu'na o'age'nove. 26 Fatago vaya'mogimo
muki afina'mo hapau hu'a apatete'a mago'e ya'mo ali'a apamite'a anona'apilefe'mo
ne'apamiye. Ala kava ne'mo'a mafa'ne'apimo fiku hapa maeno ne'apamiye.
27 Hosu kava'mo ataletetapa alagepa kavake'mo hiyo maige maige hutapa alagi
maigayanagi. 28 Ala kava ne'mo'a alagepa kavafeke'mo hau'niyanageno aote vaya'amo
alagi apataleno o'ugiye. Yagaino apatenage'a hano osu'a maige maige hu'a maigaya'mo-
nanafa hosu vaya'ai mafa'ne'apimo alino hapa faino apatalegaiye. 29 Fatago vaya'mo mago
mopamo apamisige'a alite'a ani mopale'mo maige maige hu'a alagi maigae.
30 Fatago vaya'mogimo agete'a afi'naya gemo huge gefi'mo alagepa hu'a ali'a fako
hu'a afite'a ge huge hu'a ne'maiye. 31 Goti ke'aepa ge'amo apaipafi'mo hane'niyanage'a
afa'a ae'a halu o'valegae. 32 Hosu vaya'mogimo fatago vaya'mo apamagisayafe'mo aulu
hapae'a ne'apakae. 33 Ala kava ne'mo'a hosu vaya'ai apayapi'mo apavaleno o'apamino hapa
maesige'a hosu vaya'mogimo agoti hu'a apatete'apae'mo hosu vayane, hu'a osugae.
34 Ala kava nefeke'mo agava mai'netapa ge'amo afigeno'ao lapakitapile'mo alino asaga
huno lapateteno mopamo hakino lapamino. Agaemo hosu vaya'mo alino hapa faitale-
sige'a visagetapa apakegae. 35 Agovana hosu vekamo'a lokiya vaino yagaino apateno mai'-
neno'ae'mo mago yatala yosagana huno haino apakaseno mai'niye. 36 Mai'niya'monanafa
henaga'amo u'na agovana o'mai'nige'na age'nove. Kahauya hu'novana o'age'nove.
37 Lapakaemo alagepa vaya'mo aulu hapaetapa apaketetapae'mo fatago vaya'mo apaketapa
maiyo. Kana'apimo hano hisige'apae'mo alagepa hu'a maigaya'monanafa 38 gemo amagi'a
ne'atalaya vaya'mo alagi alino hano huno apatalegaiye.
39 Ala kava ne'mo'a fatago vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kava'amo aepa
vekamo mai'niye. Hanageke ya'mo afole ne'aiya afina'mo himamu'aleti'mo hapa ne'mae.
40 Apakaemo Ala kava nefeke'mo apakesamo afi'a fatago nehaya'mofe'mo hatu maeno
apateteno hosu vaya'ai apayapati'mo apavalelineno apakufamo alino katino ne'apate.

38

Hosu kava'mo hu'nigeno Ala kava ne'mo'a kayo'mo alino ami'niya gemae

1 Ala kava nene, hu'na, kaipamo leka ne'natekae'mo ge o'nahauvo. Kaipamo
leka ne'natekae'mo o'namagiyo. 2 Kevekaleti'mo nahae'nanageno eno nagufafi'mo

hani'nigekae'mo kayateti'mo namagi'nane. [3] Kaipamo leka nate'nana'mofe'mo nagufamo'mo alagi kanale nosiye. Hosu kava'mo hu'nova'mofe'mo nayamufa'nimo'a alagi lokiya no'vaiye. [4] Hosu kava'nimo'mo anikana huno nagenopale'mo aeno nati kae'nige'nae'mo lusi kana ya'mo ali'nova'mofe'mo aeno nagase'niye.

[5] Negi kava'mo hu'nova'mofe'mo namu'mo naleteno kola'e o'e'mo hu'nigeno atu ne'aiye. [6] Nagufamo'mo kana'age'mo nahau'nige'na muki afina'mo ape hu'nage'mo mai'ne'nae'mo yulagefa ai'na ne'mauve. [7] Amukomo nahau'nige'na faligefe'mo nehuve. [8] Lusi kava huno alaga'mo nahae'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Naipamo'mo kanale osu'nige'na avovo nehuve. [9] Ala kava nene, hu'na, na agufa naipamo nekalufi huka ago nage'nanage'nae'mo avovo nehu'na yulagefa ne'augeka afi'nane. [10] Lutunopa'nifati'mo fako pako nehigeno'ae'mo lokiya'nimo alagi ohane'niye. Naulagafati'mo hani'age'mo hu'niye. [11] Lusi kaita'mo nahau'nige'apae'mo nao vaya'e nafalu'nimogi'e'mo nagaetegamo o'me'nae. Afamo anaga'nimogi'e'mo natale'a u'a afagi'ale'mo mai'nae. [12] Namagisayafe'mo nehaya vaya'mogimo ane'aimo hanagi male'nae. Namagigefe'mo nehaya vaya'mogimo nagaetegamo hisaya kavafe'mo muki afina'mo apakesa afifi hu'a mai'ne'a namagisaya kafe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo nehae.

[13] Nehaya'monanafa agesamo akanigeno gemo no'afiya vekagana hu'na mai'ne'na gemo no'afuve. Negi vekamo'mo age no'aiya vekagana hu'na ne'mauve. [14] He, gemo nehaya gemo no'afiya vekagana hu'na mai'ne'nae'mo gemo nohapauve. [15] Ala kava nene, hu'na, kagava ne'mauve. Ala kava ne'nimo Goti'nimogae, hu'na, ge'nimo afiteka naha maegane. [16] Hanageke ya'mo ali'nova kavafe'mo fiku yanage'a apamogaga aigae. Ae'na halu vale lami'na asagau'na aisuge'apae'mo fiku yanage'a ago aeta agase'none, hu'a hugae. [17] Asagau'na aigefe'mo nehugeno'ae'mo muki afina'mo nagafu nekiye. [18] Hosu kava'nie'mo nahau hute'nae'mo ae'na hakalo nehuve. [19] Apakaetegamo hosu kava'mo osu'noge'a afa'a ne'maiya kame vaya'nimogi'e'mo lokiya vaya'age'mo mai'nae. Asole vaya'mogimo fiku apaini hu'a ne'natae. [20] Nagaemo alagepa kate'mo visuvafe'mo nehuva'mofe'mo kame hu'a natete'a alagepa kava'nimo anona'alefe'mo nagaetegamo hosu kava'mo nehae.

[21] Ala kava nene, hu'na, nataleka o'uvo. O Goti'nimogae, hu'na, afagi'ale'mo uka o'maika nahaopa'aleke'mo eka maiyo. [22] Ala kava ne'nimogae, hu'na, nagufamo alika katika ne'natana veka'nimogamae, hu'na, malage huka eka naha mao.

40

Ge hu'nigeno Ala kava ne'mo'a afi'niya'mofe'mo yokemo hu'niya gemae

[1] Nagaemo Ala kava ne'mo'a naha maesiyafe'mo keya ae'na ge hute'nae'mo naipamo'mo falu hu'nige'na agava mai'nogeno'ae'mo ape huno agetafo hu'neno ge'nimo afi'niye. [2] Agaemo alagi hosu ive kelifati'mo nayate alino heno navayu huno navalelino haino yafate'mo nateteno alagepa kate'mo visuvafe'mo alino lokiya vaino nate'niye. [3] Saufa yokemo alino naya male'nige'na Goti agi'ale'mo ali'na asaga hute'na ani yokemo nehuve. Asole vaya'mogimo nagete'apae'mo koli hute'a Ala kava nefe'mo apakesamo afi'a fatago hute'apae'mo, laha maegaiye, hu'a hute'a maigae.

[4] Ala kava nefeke'mo apakesamo afi'a fatago hute'apae'mo, laha maegaiye, hu'a nehaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogagamo aigae. Apakaemo himu'namu kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vaya'mofi huno ala apaki'apimo no'apamiye. [5] O Ala kava ne'nimo Goti'nimogae, hu'na, lagaetegamo alu kava alu kava'mo huka ali'ya'mo aliteka laha mae'nane. Lagaefe'mo kagesa afifi huka ne'maine. Lagaemo lekana opaisuna agufa kava'mo huka lagaefe'mo kagesamo ne'afine. Nagaemo muki hu'nana kavaka'e kagesamo ne'afina kavakalefe'mo alagi alagepa hu'na ae'na hakalo hu'na hapa opaiguve.

[6] Afumo amagi'a nekamiya kava'e ofalinimo nekamiya kava'efe'mo okahau'niye. Kagaemo, hosu kavatapilefe'mo afumo amagitapa hi'yalamute'mo atafi'mo kaetapa namiyo, huka osu'nana'monanafa gekamo afisuva agufa nagesage'mo nami'nane. [7] Nami'nanage'nae'mo, Nago, hu'na, nagaemo ne'ove. Goti mukufi'mo nava gemo

hane'niye. [8] O Goti'nimogae, hu'na, ke'aepa gekamo naipafi'mo hane'niye. Kagaemo
huvo, huka naha pai'nana gekamo akame hisuvafe'mo amuse hute'na namogaga ne'auve.
[9] Nagaemo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya yate'mo fatago kavakae'mo alagepa
faigoko gekamo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Ago nage'nanana afa'a o'mai'na
gekamo ae'na hakalo hu'na hapa nepauve. [10] Nagaemo fatago kavakamo naipafi'mo ae'na
ati kae'na o'male'nofa nagaemo, ge'amo alagi amagino o'ataleno akame nehuno'ae'mo
apakufamo alino katino ne'apate, hu'na ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo
asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya
kavaka'e lama ge geka'e'mo ae'na ati okae'na ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove.

[11] Ala kava nene, hu'na, o'nataleka kahau huka nato. Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo
kahau'ninageka lama gekamo akame huge'nao muki afina'mo afa'a maino. [12] Lekana
opaisuna agufa hanageke ya'mo'mo nagufale'mo faino ku aino nate'niye. Hosu kava'ni-
mo'a natafau'niyanage'na afa'a ali'na maku hu'na okagegauve. Nayoka'mo asole ya'mo
hane'niya kava huno hosu kava'nimo mago'e huno hane'niya'mofe'mo naipamo'mo
lokiya o'vai'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. [13] Ala kava nene, hu'na, kahau'nisigeka
nagufamo alika katika nato. Ala kava nene, hu'na, malage huka naha mao. [14] Kagaemo
naha maege'apao kamiti namagigefe nehaya vaya'mo apavagage hisige'a negi nagi
hiyo. Hosu ya'mo ali'a namigefe nehaya vaya'mo apakamelagati'mo asagau'a ai'a heleve
hisageno apaki'apimo asagauno aino. [15] Kigi hu'a natete'a nagaefe'mo, vaehae, vaehae,
hu'a nehaya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alika apamige'a hapau aiyo.

[16] Hapau aigaya'monanafa kagaefe'mo kahauya huli'a ne'aya vaya'mogimo apamogaga
aite'a kagaefe'mo amuse hiyo. Apakufamo alika katika ne'apatana kavafe'mo hapau'nisiya
vaya'mogimo, Ala kava ne'mo ala agi'amo amiyo, hu'a hiyo. [17] Inagi nagaemo afa vekamo
mai'ne'na kafu hu'na mai'nova'monanafa Ala kava ne'mo'a nagaefe'mo agesamo ne'afiye.
O Gotiyo, hu'na, naha maeka nagufamo alika katika ne'natana veka'nimogae, afa'a o'maika
malage huka naha mao.

42

Yulagefa ai'niya kavafe'mo nunumu'mo hu'niya gemae

[1] Afela afu anaga'mogimo anife'mo nehapaige'apae'mo anitegamo ne'vaya kava hu'na
Gotiyo, hu'na, kagaefe'mo ne'nahaiye. [2] Afa'a ne'maina Gotigae, hu'na, kagaefe'mo
ne'nahaiye. Hainu afina'mo u'na kaulagale'mo mono huguve. [3] Apakaemo hu'a faipa hu'a
natete'apae'mo Gotikamo'mo haiyate mai'niye, hu'a hute hute hu'nage'nae'mo feluga'e
hani'ilaga'e'mo ne'ya'mo o'ne'na avi'ya huge huge hu'na ne'mauve. [4] Nagaemo hu'nova
kavafe'mo nagesamo afite'na naipafi'mo hane'niya kava'a'nimo ae'na laku fae'na kaha
nepauve. Hogoteta nagae'e'mo magokepi lokaeta ne'utae'mo mono yokemo huge Goti
agi'ale'mo alita asaga huge hulita Goti mono notegamo u'none. Muki'amogitamo mono
hisunafe'mo aote afina'mo hu male'none. [5] Nagaemo na kava hige'nae'mo naipamo'mo
kana nehiye. Na kava hige'nae'mo nagesa ala'amo ne'afuve. Nagupi mafa'neyo,
hu'na, Goti'a naha maesiyafe'mo agava mai'neka kavayagunagu nehuge'nao halate naha
ne'maeya veka'nimo Goti'nimo agi'ale'mo ali'na asaga hino. [6-7] Naipamo'mo lusi kava huno
kana nehiya'mofe'mo agaefe'mo halate nagesamo afiguve. Ani'mo Hemoni avefati'e Misa
avefati'e'mo emineno alopa ani'mo Yoneni anipi'mo nelamino'ae'mo lamino ha'yamo
asagauno ne'aigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiya kava huno alopa hanageke ya'mo'a
nagufale'mo nati nekae. [8] Nati nekaeya'monanafa Ala kava ne'mo'a aipamo falu hu'niya
kava'a'e hau ayamopafi'mo hau'niya kava'a'e'mo felugamo alino nave lisige'nae'mo
hani'ilagamo yokemo huge afa'a maisuva ya'mo nami'niya Gotife'mo nunumu huge hu'na
maiguve. [9] Nagaemo Goti'a yafa'nigana vekae'mo na kava higeka nataleka nagaefe'mo
alagi kagesamo no'afine. Na kava higeka kame vaya'nimo apakeka apatale'nanage'a
hosu ya'mo ne'namigeno nagafu nekiye. [10] Ge'apileti'mo keveleti'mo ne'nahaya kava hu'a
Gotikamo'mo haiyate'mo mai'niye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'natae.

11 Nagaemo na kava hige'nae'mo naipamo'mo kana nehiye. Na kava hige'nae'mo nagesa
ala'amo ne'afuve. Nagupi mafa'neyo, hu'na, Goti'a naha maesiyafe'mo agava mai'neka
kavayagunagu nehuge'nao halate naha ne'maeya veka'nimo Goti'nimo agi'ale'mo ali'na
asaga hino.

45

Ala kava ne'mo'a a'mo ali'niya kavafe'mo ava gemae

1 Alagepa gemo'mo naipafi'mo havai teteno aino vali nelamige'nae'mo kini vekaeke'mo
ava gemo nehuve. Alagepa huno avo'mo nekaeya vekamo'a avo'mo kaesiyafe'mo avo
kayo'mo aliteno alo huno ne'maiya kava hu'na navayafati'mo gemo hisuvafe'mo alo hu'na
mai'nove.
2 Kagaemo aeto agufa kumani vekamo mai'neka muki vaya'mo alagi aeka apakaseka
mai'nane. Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya gemo kavayafi'mo alino male'nigeka ani
gemo nehane. Goti'a muki afina'mo kaha mae'niya'mofe'mae. 3 Lokiya vekae, hu'na,
kagaemo ha le konali yaka'e ala kagikale'efe'mo hapau aite'a amuse hu'a nekataya
vekamo mai'nananagi naipekamo alika ano'afi'mo mapalukafi'mo falu kaeteka uka
kame huvo. 4 Kagaemo ala kagikamo alika apavelitekae'mo lama gekamogi yagu yaga
kavakamogi fatago kavakamogi huka ha maeka alika afole aika ato. Alika afole aika
atesanafe'mo hosile'mo fai mai'neka uka kame huka aeka apakaso. Lokiyakaleti'mo kame
huteka hapau aisaya agufa kava'mo hugane. 5 Kevekamo lusi kava huno ako'ya hu'niya
kevemo hane'niyanageka kame vayakamogi apaipafi'mo nehapanage'apae'mo kaiyafi'mo
asagau'a ne'aiye.
6 O Gotiyo, huno, muki afina'mo yagaika apatege apatege huka yagaika apate-
gane. Fatago kava'mo huka vayakale'mo alagepa huka yagaika ne'apatane. 7 Kagaemo
alagepa kavafe'mo lusi kava huno kahau'nigeno hosu kavafe'mo alagi okahau'niye. Ani
kava nehana'mofe'mo Goti'a Gotikamo'mo uvelimo faleno kateteno'ae'mo lekana paino
kate'niyanageka alagepa huka kamogaga aika maisanafe'mo mago'e huno kami'nigeka
kafalukamogimo aeka apakaseka alagepa huka mai'nane, huno ha pai'niye. 8 Alagepa
atumo ne'aiya ya'mo agi'amo meyagi alosigi kasiyagi huno hane'neno kukenakalegati'mo
alagepa atumo ne'aiye. Alagepa no'mo kini vekamo nopi'mo konali ali'a ate'naya nopi'mo
yokemo hu'nagekae'mo kamogaga aiteka emike'nane. 9 Ala apaki a'nekamogi'e'mo
kini vaya'ai a'mafa'ne'apimo mai'nae. Akamo'mo hogote goli yafateti'mo alo hu'naya
konalimo aliteno lamaga kahaopale'mo he tino mai'niye.
10-11 Kini vekale'mo maisana a'mafa'nemogae, hu'na, kagesa afifi huteka kaipamo
namiyo. Vayakae'mo kagesamo o'afige afokamo vaya'aife'mo kagesamo o'afige huteka
kage kanika apatalegeno'ao kini vekamo'a, aeto agufa kumani a'nimo mai'nane, huno
huteno amuse huno kateno. Ala kava nekamo mai'niya'mofe'mo agaefeke'mo mono
huteka aiyafi'mo mai'neka ge'amo afiyo. 12 Taiya taonifi'mo mai'naya vaya'mo malaga
vaya'mogimo fiku kaha mae'a kamigae. Kagemi ya'api'e vaya'mogimo hapa mae-
sanafe'mo kagaetegamo ugae.
13 Kini vekamo a'mafa'ne'amo'mo agupi'mo aeto agufa alagepa kanale ya'mo
hane'nigeno goli nofiteti'mo alo hu'naya kukenamo alino vai'niye. 14 Konali kukenamo
le'niya kukena alino vaitesige'apae'mo kini vekalegamo avaleli'a ugae. Afalu'amogimo
ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mogi akame hu'a ne'vayanage'a
kagaetegamo apavaleli'a ugae. 15 U'apae'mo apamogaga aite'a kini vekamo no'afi'mo
apavaleli'a haigae.
16 Kagaemo asole mafa'nemo alika apatesanage'a kaginago vaya'ai apaimu'yale'mo
maigae. Kagaemo muki ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vaya'mo lekana paika
apategane. 17 Nagaemo ala kagikamo kamisuge'a henaga'amo afole aisaya vaya'mogimo
kagaefe'mo apake okani'a ala kagikamo kamigae. Muki vaya'mogimo kagikale'mo muki
afina'mo ali'a asaga huge huge hu'a maigae.

46

Goti'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya gemae

1 Uta fala kita ne'mauna kotimo Goti'mae. Lokiyatimo Goti'mae. Hanageke ya'mo
afole ne'aisigeno'ae'mo lahamaesiyafe'mo lahaopale'mo alo huno mai'niye. 2-3 Ani kava
huno mai'niya'mofe'mo imima alige avemo aino nakupaeno emineno solovala anipi'mo
asagauno aisigeno solovala ani'mo aino holakau holakau hisigeno alopa agemo aige
avemo'a kanage huge nehisigetae'mo koli osugune.
4 Goti'a Ala kava ne'mo aeno apakase'niya vekamo mai'niya aote taonifi'mo mai'naya
vaya'mogimo mago ani'mo nelamisige'apae'mo apamogaga aigae. 5 Goti'a ani taonifi'mo
mai'niyanageno ani taonimo afa'a hanegaiye. Goti'a kotilamisiyapi'mo eno taonifi'mo
mai'nisaya vaya'mo hapa maegaiye. 6 Alu nofi vaya'e alu nofi vaya'e'mo apayamukiki hu'a
kame hute'apae'mo yagai'a ne'apataya vaya'e vaya'api'e'mo alagi asagau'a ai'nae. Goti'a
alopa gefati'mo ge nehigeno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano hu'niye. 7 Ala kava ne'mo'a
asole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye.
Yekopu Goti'amo'mo uta fala kita ne'mauna kotigana huno mai'niye.
8 Etapa Ala kava ne'mo ali'ya'amo ageyo. Mopafi'mo alino ayu no'mo kino apate'niye.
9 Agaemo muki ma mopafi'mo kame nehaya kava'mo alino hano huno ne'atale. Agaemo
ati keve'apimo alino lo aeno ataleteno alini u'a kame nehaya talala'apimo alino atafi'mo
nekae. 10 Goti'a huno'ae'mo, muki kava'amo ataletapa afa'a mai'netapae'mo, Gotigamo
mai'nane, hutapa nageyo, huno nehiye. Nagaemo muki alu nofi vaya'aitegati'e alu nofi
vaya'aitegati'e'mo ala nagi'nimo aliguve. Muki ma mopafi'mo mai'naya vaya'aitegati'mo
ala nagi'nimo aliguve, huno nehiye. 11 Ala kava ne'mo'a asole vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Yekopu Goti'amo'mo afa'a
uta fala kita ne'mauna kotigana huno mai'niye.

48

Goti'a alagepa taoni'amo hane'niya gemae

1 Ala kava ne'mo'a ala agi'amo ali'niye. Lagaemo aote alino male'niya avele'mo haiteta
Gotitimo taoni'afi'mo faleta haita agi'ale'mo alita asaga huta ategetao. 2 Ani avemo Saiyoni
avemo kanale yatala avemo hane'niye. Muki ma mopafi mai'naya vaya'mogimo ani
avee'mo apamogaga ne'aiye. Hoga haopalega hane'nigeno Ala kini vekamo taoni'amo ani
avele'mo hane'niye. 3 Goti'a ani taonifi'mo mai'neno taonifi'mo ne'maiya vaya'mo hapa
ne'mae.
4 Afiyo, hu'na, kini vaya'mogimo Saiyoni taonifi'mo kame hisayafe'mo ali'a anupa hu'a
mai'ne'a taoni haopale'mo e'nae. 5 Apakaemo agete'apae'mo hapau ai'nae. Apakaemo
koli hute'a malage hu'a atale'a u'nae. 6 E'a apamo'ya ai'a mai'nae. A'nemogi mafa'nemo
ali'a ne'apataya afina'mo apakafu nekiya kava huno apakafu ki'niye. 7 Kagaemo yegemo
haine ne'eya kotegati'mo alopa yasimo aliyo, huka hu'nanageno aliteno Tasisi vaya'ai
alopa sipi'apimo aeno atava ai'niye.
8 Goti'a akeya'vilagamo ani agufa kava'mo hu'niya ava gemo afiteta Gotitimo'mo
taoni'afi'mo age'none. Ala kava ne'mo'a asole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo'mo taoni'afi'mo lokiya kava'amo hu'nigeta age'none. Goti'a taoni'amo alino
lokiya vaino atesigeno muki afina'mo afa'a hanege hanege huno hanegaiye.
9 O Gotiyo, huta, Lagaemo mono nokafi'mo mai'netae'mo lagaefe'mo kahau
kayamopafi'mo kahauge kahauge huno kahau'niya kavafe'mo lagesamo afi'none.
10 O Gotiyo, huta, Ala kagikamo hane'niya'mofe'mo muki ma mopafi vaya'mogimo ala
kagikamo nekamiye. Lamaga kayateti'mo fatago kava'mo nehane. 11 Kagaemo alagepa
huka alika fako nehana'mofe'mo Saiyoni avele'mo mai'naya vayanagi Yuta nofi vaya'ai
a'mafa'ne'apigi hu'a apamogaga aigae.
12 Saiyoni avefi'mo umenitata nehutapa taoni yafa lafi kegi'yale'mo faita ku ai'ne-
tapa kegi'yale'mo hane'niya yatala nofe'mo lekana paiyo. 13 Lapakaemo afole aisaya
vaya'aife'mo hapa paisayafe'mo taonile'mo lokiya yafa lafi kegi'yae'mo lapakesamo afiyo.

Lapakaemo taonifi'mo lokiya nofe'mo lapakesa afifi hutapa maiyo. [14] Ani Goti'a muki afina'mo Gotitimo'mo maige maige huno maigiye. Agaemo uno hogoteteno visuna ka'mo alino lave lite lave lite hume hume ne'visigeta faligune.

49

Hosu vaya'mo alagepa hu'a o'maisaya kavafe'mo ava gemae

[1] Muki vaya'mogitapae, hu'na, afiyo. Muki ma mopafi mai'naya vaya'mogimo mani gemo afiyo. [2] Ala apaki vayanagi apaki ohane'nisiya vayanagi kagemi yatapi'e vayanagi kagemi yatapimo ohane'niya vayanagi hutapa afiyo. [3] Nagaemo naipafi'mo nagesa afifi hu'na nagesamo afite'na agegauve. Navayafati'mo alagepa gemo lapa paisugetapa afitetapae'mo agegae. [4] Goti'a aeno kalafefa gefati'mo hisige'na afisuvafe'mo mai'ne'na afiguve. Nagaemo ani gemo alino fala ki male'niya gemo ae'na hakalo hu'na lapa paiguve.

[5] Hosu vaya'mogimo fai'a ku ai'a nate'ne'a namagigefe'mo nehisage'nae'mo koli osuguve. [6] Apakaemo, kagemi yatimo'a laha maegaiye, hu'a huge alopa kagemi yatimo ali'none, hu'a huge nehaya vaya'mogimo [7] konaga'apimo falisaya kavategati'mo afa'a miya fai'a o'apategae. Konaga'apimogimo alagepa hu'a afa'a maisayafe'mo Goti'a miya amite'a miya fai'a o'apategae. [8-9] Apakupi mafa'nemo miya faisaya monimo alopa monimo hane'niya'mofe'mae. Apakaemo kelifi'mo lami'a o'mai'a muki afina'mo afa'a maige maige hu'a maisayafe'mo afa'a miya faita apategaune, hu'a hugayana hai'a metalegae.

[10] Apakaemo ago apake'nayana agete'a afi'naya vaya'mo ago nefaliya kava hu'a muki vaya'mogi o'afi'naya vaya'e negi vaya'e'mo fali'apae'mo kagemi ya'apimo atale'nage'apae'mo alu vaya'mogi ne'aliye. [11] Apakaemo apaipafi'mo, notimo muki afina'mo afa'a hanesigeno ne'mauna kotimo afa'a hanege hanege huno hanegaiye, hu'a apakesa ne'afiye. Mopa'apile'mo apaki'apimo ne'ataya'monanafa [12] ala apaki vaya'mo afu anaga'mo afa'a o'mai'a nefaliya agufa afugana hu'a mai'nae.

[13] Apakaemo negi nagi apakesamo ne'afige'apae'mo mafa'ne'apimogimo lama gege'mo nehae, hu'a hute'a apakame nehae. [14] Sipisipimo fali'naya kava hu'a nefalige'a kanolufi'mo ki'a ne'apatae. Sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno falisaya kava'mo'a yagaino apategaiye. Lama ge vaya'mogimo kotilamisiyapi'mo yagai'a apategae. Kanolufi'mo ko'apimo hane'niyanageno alagepa apakufa'e konali ya'api'e'mo kasaligiyamonanafa [15] Goti'a kanolumo lokiya'afati'mo nagupi mafa'nemo miya faino nateteno navalegaiye.

[16] Mago vekamo'a alopa kagemi ya'mo ali'nisige'apae'mo afamo anaga'amogi ala apakimo alisagetapae'mo koli osiyo. [17] Falisiya afina'mo kagemi ya'amo alinino o'ugiye. Muki konali ya'amo'a agae'e'mo magokepi lokaelino olamigiye. [18] Afa'a mai'neno'ae'mo agai'ae'mo alagepa huka mai'nananageka afa'a kamogaga aigane, huno nehiye. He, lapakaitapimo alagepa hutapa lapa maesage'apae'mo vaya'mogimo ala lapakitapimo lapamigae. [19] Ani vekamo'a aginago vaya'mo mai'naya kotegamo lamino hanipi'mo mai'neno'ae'mo ha le ya'mo o'agegaiye. [20] Ala apakimo alite'a alagepa hu'a agete'a o'afi'nisaya vaya'mo afumo nefaliya agufa afugana hu'a mai'nae.

50

Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemae

[1] Goti'a Ala kava ne'mo lokiya'age vekamo'a ge hu'niye. Agaemo yegemo haine ne'eya kotegamo mai'naya vaya'e yegemo lamino nefaleya kotegamo mai'naya vaya'efe'mo keya aeno ge hu'niye. Muki ma mopafi vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niye. [2] Goti'a Saiyoni taonimo hogote konali taonifati'mo aeno ha legaiye. [3] Gotitimo'a emineno'ae'mo ge osuno afa'a o'maigiye. Atamo lelino uno hogotetesigeno eminegaiye. Lusi yasimo alige ko aige hulino haopa'ale'mo egaiye.

[4] Agaemo vaya'age'mo alino fako huno apatesiyafe'mo koku'napi vaya'e ma mopafi vaya'efe'mo ge hugiye. [5] Ina ge huno hapa paigiye. Lapakaemo utapa naote vaya'nimo nagaete'mo apavaleta alita anupa hutapa apateyo. Sipisipimo amagi'a ofalinimo nami'naya kavateti'mo nagae'e'mo kotalakemo hu male'naya vaya'nimo apavaleta alita

anupa hutapa apateyo. [6] Koku'napi'mo mai'naya vaya'mogi, alagi fatago vekamo mai'niye.
Agai'age'mo alino fako huno apategaiye, hu'a hugae.
[7] O vaya'nimogitapae, hu'na, afiyo. Nagaemo gemo hugesuve. O Isaleli vaya'mogitapae,
hu'na, Nagaemo agoti hu'na lapategauve. Nagai'nige'mo alagi Goti'namo mai'nove.
Gotitapimo'namo mai'nove. [8] Lapakaemo muki afina'mo naulagale'mo afumo amagitapa
ofalinimo namige atafi'mo kaege nehaya kavatapilefe'mo agoti hu'na olapategauve.
[9] Nagaemo notapifi'mo mai'naya pulumakamo apavaleli'na o'uguve. Kegi'yafati'mo
memetapimo apavaleli'na o'uguve. [10] Ha'ao, muki yahaofilaga mai'naya afumo nagai'ni
afumo maige tauseni'a avele'mo mai'naya pulumakamo nagai'ni pulumakamo maige hu'a
mai'naya'mofe'mae. [11] Muki ave'alegamo mai'naya nama anaga'e muki kotega mai'naya
afela afu anaga'e'mo nagai'ni ya'mo mai'nae.
[12] Ma mopa'e muki ma mopafi vaya'e ya'e'mo nagai'ni ya'mo hane'niya'mofe'mo naga
tesige'nae'mo lapa opaiguve. [13] Nagaemo pulumakamo ame'amo nesufiye. Mememo ko-
la'amo nesufiye. [14] Gotifeke'mo hao ke hesaya agufa ofalinimo alitapa amiyo. Lapakaemo
ani kava'mo hugune, hutapa ha pai'naya gemo akame hutapa ani agufa ofalinimo alita
hogote vekamo anaga vekamo amiyo. [15] Hanageke ya'mo alisaya afina'mo nagaefeke'mo
ge hige'nao alagepa hu'na lapa maesugetapa ala nagi'nimo namigae.
[16] Goti'a ani gemo hu'niya'monanafa hosu vaya'aife'mo, Na kava higetapae'mo avo'mo
kae male'naya ke'aepa ge'nimo aeta hakalo hutapa hapa pai'nae. Na kava higetapae'mo
kotalake ge'nimo nehae. [17] Lapakaemo ali'na lapaya malesuvafe'mo alagi olapau'niye.
Ge'nimo alita lapakamelagamo yaga autapa ne'atalae. [18] Lapakaemo kumaya ne'aliya
vaya'mo apaketetapae'mo magoke lapaipa lapakesamo ali'nae. Kumai kava'mo nehaya
vaya'ai apafalu'apimogitapamo mai'nae. [19] Muki afina'mo hosu gemo huge aigofe gemo
huge hutapa mai'nae. [20] Itopale'mo mai'netapae'mo konagatapimogife'mo apakamelaga
gemo nehae. Lapakaemo itatapimogi mafa'ne'apie'mo hutapa faipa hutapa ne'apatae.
[21] Ani agufa kava'mo hu'nage'nae'mo ge osu'na afa'a mai'nove. Lapakaemo nagaefe'mo,
lagaekana huno mai'niye, hutapa lapakesamo afi'naya'monanafa hosu kava'mo hu'nae,
hu'na lapa paiguve. Nagaemo hosu kavatapimo lapaulagale'mo ali'na kale kae'na lapave
liguve.
[22] Gotife'mo lapake kani'nisiya vaya'mogitapae, hu'na, ge'nie'mo lapakesa afifi hutapa
maiyo. Fiku yanage'na lapae'na katali katalu hisuge'apae'mo lapa maesaya vaya'mo
o'maigae. [23] Nagaefe'mo, alagepa kava'mo hu'niye, hu'a nehaya vaya'mogimo ala nag-
i'nimo ne'namiye. Nehaya kava'apilefe'mo apakesa afifi hu'a mai'nisaya vaya'mo Goti'a
apakufamo alino katino ne'apateya kava'amo ali'na apave liguve.

51

Nevini'a Matasima'e'mo kumai kava'mo hu'nigeno mago polofeti vekamo Netani'mo hosu kava'mo hu'nane, huno ha pai'nigeno hu'niya yokemae

[1] O Gotiyo, hu'na, kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka hapa ne'mana kava huka kahau
huka nato. Lusi kava huka kahau huka ne'apatana kava huka gekamo amagi'na ne'atalova
kava'nimo aeka kalo paeka atalo. [2] Muki hosu kava'nimo alagi aeka kalo paeka atalo.
Hosu kava'nimo alika ataleteka alika alagepa huka nato. [3] Nagaemo ma hosu kava
hu'nove, ina hosu kava hu'nove, hu'na ae'na hakalo nehuve. Nagaemo hosu kava'nimo
age'nogeno'ae'mo muki afina'mo ani hosu kava'nimo'mo naulagale'mo afole ne'aige'na
ne'agove. [4] Kagae kaulagale'mo hosu kavake'mo hu'na mai'nove. Nagaemo hosu kava'mo
hu'nova'mofe'mo kagaemo fatago kava'mo huka agotimo huka nate'nane. Kagaemo
nagaefe'mo fatago gemo hukae'mo, hosu kava'mo hu'nane, huka hu'nane. [5] Vae, hu'na,
ita'nimo'mo nagae aipagu'e'mo aepa fai'niya afina'mo hosu kavapi'mo mai'nove. Ita'nimo
aipafi'mo mai'ne'nae'mo hosu mafa'nemo mai'nove.
[6] Vae, hu'na, lama ge kava'mo naipafi'mo hanesiyafe'mo kahau'niya'mofe'mo age'na
aeto hisuvafe'mo naipafi'mo alika naya malegane. [7] Aika fuli fuli huka faleka natege'nao
yaveyave vekamo maino. Sese huka natege'nao yaveyave yafakana hu'na yaveyave'age'mo

hu'na mago'e hu'na yaveyave vekamo maino. [8] Falu fala gemo huka naha paige'nao
namogaga aino. Nagupi mafa'nemo aeka lata pai'nana'monanafa halate namogaga aiguve.
[9] Hosu kava'nimo o'ageka aika afe leka maiyo. Muki hosu kava'nimo aeka kalo paeka atalo.
[10] O Gotiyo, hu'na, yaveyave naipamo alo huka nateteka gekamo afisuvafe'mo naune'-
name'mo alika hegafa huka ato. [11] Kagaetegati'mo alika naha faika o'nataleka kaote
Kaunekamekamo nagaepati'mo o'aliyo. [12] Hogoteka nagufamo ago alika katika nate'nan-
age'nae'mo namogaga ai'novanagi halate namogaga aisuva kava'mo alika namiyo. Hatu
maeno natesiya Kaunekameteti'mo natafauka maiyo. [13] Ani kava hisanage'nae'mo gekamo
amagi'a ne'atalaya vaya'aife'mo ina kava'mo huvo, huka nehana gekamo ali'na apaya
malesuge'apae'mo ai'a afe le'a kagaetegamo egae.
[14] O Gotiyo, hu'na, nagaemo mago vekamo kamiti amagi'nove. Ani hosu kava'nimo
alika atalo. Alika atalesanage'nae'mo, nagufamo ago alino katino nate'niye, hu'na hute'na
yokemo huguve. [15] Ala kava nene, hu'na, navayamo alika aka huka natege'nao kagikale'mo
ali'na asaga hu'na kateno. [16] Nagaemo ofalinimo kamisuvafe'mo kahau'niyesinana kamu-
vesine. Nagaemo afumo amagi'na atafi'mo kae'na kamisuvana amuse osugane. [17] Afu
ofalinimo kamisuvafe'mo okahau'nifa naipamo aino atalagausiyafeke'mo kahau'niye.
O Gotiyo, hu'na, apaipamo ali'a afepi atete'a apaipamo ali'a afe nelaya kavafe'mo
kahau'niye.
[18] Saiyoni kotega vaya'aife'mo kagesamo afiteka hapa mao. Yulusalemu taonifi yafa lafi
kegi'yamo halate hisayafe'mo hapa mao. [19] Ani kava hisanage'apae'mo alagepa ofalinimo
atafi nekaya ofalinimo kamisageka amuse huka apategane. Ani afina'mo ve pulumakamo
amagi'a hi'yalamute'mo atafi'mo kae'a kamigae.

53

Hosu vaya'ai kava'apie'mo ava ge hu'niya gemae

[1] Negi nagi vaya'mogimo apaipafi'mo, Goti'a o'mai'niye, hu'a nehae. Afumo ne-
faligeno'ae'mo apakufamo nekasaliya kava hu'a hosu vaya'mo mai'nae. Goti'a avenatu'-
na'mo heno ne'apateya kava'mo nehae. Magoke vekamo'a alagepa kava'mo nehiya
vekamo alagi o'mai'niye. [2] Goti'a koku'napati'mo apakeno'ae'mo, Mago agete'a afi'naya
vaya'mo mai'nafi mago vaya'mogi kahauya hu'a nagesayafe'mo nehafi huno apake'niye.
[3] Apake'niya'monanafa muki'amogimo alagepa ka'mo ago atale'a magoke aiyaya hu'a hosu
vaya'mo mai'nae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo alagi'ato o'mai'nae. Magoke'atomo
alagi o'mai'niye. [4] Goti'a huno'ae'mo, o'afi'ne'a hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo
negi nagi vaya'mo mai'nafi. Ne'ya'mo ali'a ne'naya kava hu'a vaya'nimo apamagi'a
hano hu'a apatalete'a Gotife'mo nunumu nosae, huno hu'niye. [5] Hemenimo aise'amo
koli nehaya'monanafa henaga'amo lusi kava hu'a koli hugae. Goti'a hosu kava'mo
nehaya vaya'mo apamagisige'a falisageno'ae'mo lokiya'apimo aino atagu faegaiye. Goti'a
akame'ya apami'niyanage'a alagi asagau'a aigae. [6] Nahau'niyanageno mago vekamo'a
Saiyoni kotegati'mo eno Isaleli vaya'mo hapa maesige'a ae'a apakasegae. Goti'a hapa
maesige'apae'mo Isaleli vaya'mo halate alagepa hu'a mai'ne'apae'mo lusi kava hu'a
apamogaga aigae.

61

Goti'a alino fala kino latesiya kavafe'mo ava gemae

[1] O Gotiyo, hu'na, Alopa gefati'mo ge nehuvanagi afiyo. Nunumu nehuva ge'nie'mo
kagesa afifi huka maiyo. [2] Ma mopamo atupalegati'mo kagaefe'mo ge huguve. Lusi
kana ya'mo alisugeno aino nati kaesiya afina'mo navalelika haika yafate'mo faika nato.
Nagaemo afepi'mo mai'novanagi navalelika haika anaga hane'niya yafate'mo faika nato.
[3] Kagaemo fala ki'na mai'nova nokana huka mai'nekae'mo alagepa huka yagaika nate'-
nane. Kagaemo yatala no'mo lokiya nokana huka mai'nanage'nae'mo kame vaya'nimo
apatale'na hai'na alagepa hu'na mai'nove. [4] Nagaemo alagepa seli nokafi'mo muki

afina'mo maige maige hu'na maiguve. Naha maegane, hute'na u'na kahakufi'mo fala kiguve.
5 O Gotiyo, hu'na, ma kava huguve, hu'na kaha pai'nova ge'nimo ago afi'nane.
Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi kagemi ya'apimo ne'aliya kava hu'a kagikae'mo koli
nehaya vaya'mogimo alagepa yakamo aligae. Ani kava huka alika namisanage'na aliguve.
6 Kagaemo kini vekamo ha maesanageno asole kafugamo maigiye. Agaemo mafa'ne'amogi
mafa'ne'apimo apakegaiye. 7 Agaemo Goti aulagale'mo muki afina'mo alagepa huno maige
maige huno maigiye. Kahau huka atesana kava'e agaetefe'mo lama ge'e'mo alo huvo.
Kahau huka ateteka alagepa hu'na yagai'na kategauve, huka hu'nana lama gekaleti'mo
yagaika ategane.
8 Naha maesanage'na muki afina'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na katege katege hu'na
maiguve. Huguve, hu'na kaha pai'nova ge'nileti'mo ani kava'mo akame hisuvafe'mo muki
afina'ae afina'ae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na kategauve.

62

Goti'a agai'age'mo nagufamo alino katino nategaiye, huno hu'niya gemae

1 Nagupi mafa'nemo'a ge osuno Gotifeke'mo agava mai'niye. Agai'age'mo nagufamo
alino katino nategaiye. 2 Agai'age'mo yafa'nimo mai'neno nagufamo alino katino ne'-
nateya Goti'nimo'mo mai'niye. Naha maesige'na afa'a maiguve.
3 Lapakaemo na magi afina'mo kame hutapa nategae. Lapakaemo aino aega hu'niya
yafa kegi'yagana hutapa maige uti uti ne'aiya kegi'yagana hutapa maige hu'nayanagetapa
asagautapa aitetapa faligae. 4 Apakaemo ali'a afepi'mo yaga au'a atalesayafe'mo vege
nehae. Aigofe gemo hisayafe'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo apavaya'aletike'mo
Goti'a ha maeno, hu'a nehaya'monanafa apaipafi'mo Goti'a amagino, hu'a apakesamo
ne'afiye.
5 Nagaemo Goti'a naha maegaiye, hu'na nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo nagupi
mafa'neyo, hu'na, ge osuka Gotifeke'mo agava maiyo. 6 Agai'age'mo yafa'nimo mai'neno
nagufamo alino katino ne'nateya Goti'nimo'mo mai'niye. Naha maesige'na afa'a maiguve.
7 Goti'a nagufamo alino katino nateteno nagi'nile'mo alino asaga huno nategaiye. Goti'a
lokiya yafa'nimo mai'niye. Nagaetegamo hosu kava'mo afole ne'aige'nae'mo agaepi'mo
alagepa hu'na fala ki'na ne'mauve.
8 Vaya'mogitapae, hu'na, muki afina'mo agaefeke'mo lapakesamo afitapa fatago hute-
tapae'mo, laha maegaiye, hutapa hiyo. Lapaipafati'mo ani'mo alitapa lakigekana hutapa
nunumu hutapa ha paiyo. Lagaetegamo hosu kava'mo afole ne'aigetae'mo Gotipi'mo
alagepa huta fala kita ne'maune.
9 Apaki o'ali'nisaya vaya'mo afa vaya'mo mai'nae. Apaki ali'nisaya vaya'mo aigofe
vaya'mo mai'nae. Sigelile'mo asaisunageno'ae'mo kana'apimo ohanegaiye. 10 Lapakaemo
agoti hutapa apatege kumaya alige hisayafe'mo lapakesamo o'afiyo lapa o'maegayanagi.
Monitapimo mago'e huno afole aisigetapae'mo, laha maegaiye, hutapa lapakesamo
o'afiyo.
11 Goti'a magoke afina'mo ge hu'niye. Nagaemo lole afina'mo afi'novana Goti lokiya'amo
hane'niye, hu'na ago afi'nove. 12 O Ala kava nene, hu'na, vayakae'mo kahau huka
ne'apatane, hu'na ago afi'nove. Kagaemo kava'apilefe'mo apamete apamete huka alika
fako huka ne'apamine.

63

Gotifeke'mo ne'nahaiye, huno hu'niya gemae

1 O Gotiyo, hu'na, Goti'nimogamo mai'nane. Kagesuvafe'mo kotilamisiyapi'mo ka-
hauya huguve. Naune'name'mo'a kagaefe'mo nehaiye. Ani'mo ohane'niya kote'mo
mai'ne'nae'mo vaya'mogimo anife'mo nehapaiya kava huno kagaefe'mo ne'nahaiye.
2 Hogote'na kaote mono nokafi'mo mai'ne'na lokiyaka'e ha le konali yaka'e'mo age'nova
kava hu'na hemeni'e'mo agesuvafe'mo huve. 3 Ofali'na afa'a ne'mauva kava'mo kanale

kava'mo hane'niya'monanafa o'nataleka kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka naha ne'-
mana kava'mo aeno agase'niya kava'mo hane'niya'mofe'mo kagikale'mo ali'na asaga
hu'na kategauve. [4] Muki afina'mo afa'a mai'ne'nae'mo kahao ke hege hege hu'na
maiguve. Naya'mo ali'na asaga huli'ne'nae'mo kagaefeke'mo nunumu huguve. [5] Afumo
afaya'a'e atu'a'e'mo ne'a apamu nehaya kava huno nagupi mafa'nemo'a neno amu hugiye.
Nagaemo namogaga aite'na navayafati'mo yokemo hu'na kagikale'mo ali'na asaga hu'na
kategauve.
[6] Hipa'nile'mo havaegefe'mo nehu'nae'mo kagaefeke'mo nagesamo afite'na muki
hani'ilaga'amo kagaefeke'mo nagesa afifi nehuve. [7] Naha mae'nana'mofe'mo kahakufi'mo
mai'ne'nae'mo namogaga aiguve. [8] Nagupi mafa'nemo'a magokepi lokaeno maisiyafe'mo
kakame nehigeka nayapi'mo natafauka alika lokiya vaika ne'natane.
[9] Nehana'monanafa kahauya hu'a nage'a nahaegefe'mo nehaya vaya'mo mopamo
afepilaga fali'naya vaya'mo lami'a ne'maiya kotegamo lamigae. [10] Kame vaya'apimogi
hapaesage'a afela kalamogi apakufa'amo negae. [11] Negaya'monanafa kini vekamo'a
Gotife'mo amogaga aigiye. Agi'alefe'mo ani kava'mo nehaya vaya'mogimo ha le konali
ya'apimo aligaya'monanafa aigofe gemo nehaya vaya'ai apavayale'mo alino akanigiye.

67

Ala agi'amo amiyo, huno hu'niya gemae

[1] Goti'a fiku laha maeno lamiteno alino maku huno lageno. [2] Ani kava hisanage'apae'mo
muki ma mopafi vaya'mogimo ka'mo agesagekae'mo apakufamo alika katika apategane.
[3] O Gotiyo, hu'na, muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a
asaga hiyo. Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga
hiyo. [4] Kagaemo fatago kava'mo huka alika fako huka apateteka muki alu nofi vaya'aite'e
alu nofi vaya'aite'e'mo yagaika ne'apatana'mofe'mo apamogaga aite'a yoke hiyo. [5] O
Gotiyo, hu'na, alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga
hiyo. Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hiyo.
[6] Ma mopafati'mo ne'ya'mo ago afole ai'nigeno'ae'mo Goti'a Gotitimo'mo laha maeno
lami'niye. [7] Goti'a laha maeno lami'niyanagi muki ma mopafi vaya'mogimo agaefeke'mo
koli hute'a mono hiyo.

69

Ala kava ne'mo'a kana ya'mo ali'niya gemae

[1] O Gotiyo, hu'na, ani'mo'a lugo'nifi'mo haine'niya'mofe'mo nagufamo alika katika
nato. [2] Naiyamo ae'na maisuva ya'mo ohane'nige'na hapafike'mo ae'na lapane'nove.
Ani'mo heteno aeno nati kae'niye. [3] Keya ae'na ge huge huge hu'na mai'nogeno'ae'mo
lusi kava huno alaga'mo nahae'niye. Lugo'nile'mo hau hu'nige'na Goti'nimofe'mo agava
mai'nogeno naulagafati'mo nagafu nekiye.
[4] Nayoka'mo lusi asole ya'mo hane'niya kava hu'a kame vaya'nimo mago'e hu'a
mai'nae. Apakaetegamo mago agufa hosu kava'mo osu'nova'monanafa fiku apaini hu'a
ne'natae. Afa'a fiku nahaesayafe'mo hu'a mai'naya vaya'mo lokiya vaya'mo mai'nae.
Mago ya'apimo kumaya o'ali'nova'monanafa anona'nilefe'mo afa'a amiguve. [5] O Gotiyo,
hu'na, negi kava'mo hu'na kava'nimo ago age'nane. Hosu kava'nimo kaulagale'mo fala
oki'nigeka ago age'nane. [6] O Gotiyo, hu'na asole ami vaya'aite'mo yagaika ne'apatana Ala
kava nene, hu'na, fiku yanage'na hosu kava'mo hisuvana kagaefe'mo kagava ne'maiya
vaya'mogimo apavagage hugiye. O Isaleli vaya'mogita Gotitimogae, hu'na, fiku yanage'na
hosu kava'mo hisuvana kagaemo kagesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo hosu
apaki'apimo aligae. [7] Kagaetefe'mo hu'a faipa hu'a nate'nageno navagage hu'niye.
[8] Nagana'nimogimo o'apake'naya vaya'aitegamo nehaya agufa kava'mo nagaetegamo ne-
hae. Ita'nimo mafa'ne anaga'amogimo alu kotega vaya'aife'mo apakesamo no'afiya kava
hu'a nagaefe'mo apakesamo no'afiye. [9] Kagaemo nokamo alagepa huno hanesiyafe'mo

nayamukiki nehuva'mofe'mo no'nagae. Hu'a faipa hu'a nekataya gemo'mo nagaete'mo asagauno ai'niye.

10 Avi'ya huge nagufamo ali'na afepi atesuvafe'mo ne'ya'mo mo sige hu'na mai'nogeʼapae'mo hu'a faipa hu'a nate'nae. 11 Hosu kogu kukenamo ali'na vai'nogeʼapae'mo muki vaya'mogi kigi yokalo gemo hu'a nate'nae. 12 Kate'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogi hu'a faipa hu'a ne'natae. Alopa ani'mo nete'a negi nagi gemo nehaya vaya'mogi nagaefe'mo yoke nehae.

13 Nehaya'monanafa nagaemo kagaefeke'mo nunumu nehuve. O Ala kava nene, O Gotiyo, hu'na, kahau'nisiya afina'mo kahau huka nateteka ge'nimo afa'a afitekae'mo lama gekaleti'mo nagufamo alika katika nato. 14 Hapafi'mo ae'na olapanesuvafe'mo hapafati'mo nagufamo alika katika nato. Apaini hu'a ne'nataya vaya'ai apayapati'mo hapa faleka nato. Ani'mo neheya yapati'mo nagufamo alika katika nato. 15 Ani'mo neheya ani'mo'a aeno nati kaesifi alopa anipi'mo ae'na lapanesufi yatala kelifi'mo avayamo aino akanino natesifi hisige'na maisuvafe'mo o'nato.

16 O Ala kava nene, hu'na, kahau kayamopafi'mo nekahaiya kavakamo alagepa kava'mo hane'niya'mofe'mo ge'nimo afiyo. Mago'e huka kahau huka ne'apatana kavakalefe'mo nagaetegamo aika afe leka eno. 17 Hanageke ya'mo ali'nova'mofe'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo kaugosafi'mo okagesuvafe'mo aika ati okao. Malage huka ge'nimo afiyo. 18 Nahaopale'mo eka miya faika hatu maeka nato. Kame vaya'nimogi apayapati'mo hatu maeka nato. 19 Ago apake'nanageʼapae'mo hu'a faipa hu'a natege navagage ya'mo ali'a namige nagi'nile'mo ali'a afepi atege nehageka apake'nane. Kame vaya'nimo kaulagale'mo mai'nae. 20 Hu'a faipa hu'a nate'nage'na lusi kana ya'mo ali'nogeno kanamo nahau'niye. Hau huno natesiya vekamo agesuvafe'mo kahauya hu'nova'monanafa magoke vekamo alagi o'mai'niye. Mago vaya'mogi naipamo ali'a lokiya vai'a natesage'na naipamo'mo falu hisiyafe'mo nagesamo afi'nova'monanafa alagi o'mai'nae. 21 Nesuvafe'mo atu neheya fipikana agufa ya'mo ali'a nami'nae. Anife'mo nahau'nigeʼapae'mo atu neheya ani'mo ali'a nami'nae.

22 Hapa o'maegeno'ao hosu kava'apimo anona'apilefe'mo magokepi'mo alopa ne'ya'mo ne'nesageno'ae'mo apane'mu aegekana huno aeno. Alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo'a ane'aifi'mo hegekana huno haneno. 23 Mago'e hu'a o'agesayafe'mo apaulagafati'mo hani'age'mo hino. Lusi kana ya'mo alika apamige'apao alite'a muki afina'mo ape hulitata hu'a maiyo. 24 Kaipamo neleya kavakamo apakaete'mo ani'mo lakigekana huka alika apamiyo. Kaipamo leka apate'neka apatafauvo. 25 Ko'apimo no atufa'age'mo hanegaiye. Fiku yanage'a mago alu vaya'mogi seli no'apifi'mo maigae. 26 Na kava nehaya'mofe'mae. Apakaemo amagi'nana vekae'mo apaini hu'a ne'atae. Apakaemo hapae'nana vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a apatete'a kana ya'mo ali'a ne'apamiye. 27 Alu hosu kava alu hosu kava'apilefe'mo agoti huka apato. Apakaemo fatago kavakamo o'alisageka naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huka hapa opaiyo. 28 Maige maige hu'a maisaya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufati'mo apaki'apimo aeka kalo paeka atalo. Fatago vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo apaki'apimo avo'mo kaeka o'malo.

29 Hu'a mai'naya'monanafa nagaemo muki ya'nimo ohane'niya vekamo mai'ne'na kana ya'mo ali'nove. O Gotiyo, hu'na, nagufamo alika katika nateteka alika asaga huka nato. 30 Nagaemo yoke hu'na Goti'mo ala agi'amo amiguve. Hao ke he'nae'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve. 31 Ala kava ne'mo'a ani hisuva kavafe'mo lusi kava huno amuse hugiye. Pulumakamo he'na amisugeno'ae'mo amuse osugiye. 32 Ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo no'afiya vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo apamogaga aigae. Lapakaemo Goti'mo agesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogitapamo lapaipamo alagepa huno hanesigetapa maige maige hutapa maigae. 33 Ala kava ne'mo'a muki ya'apimo ohane'niya vaya'ai ge'apimo ne'afiye. Agaemo agai'a vaya'amo kalavusifi'mo mai'naya vaya'mogife'mo afa vaya'mo mai'nae, huno agesamo no'afifa apakaefe'mo alagepa huno agesamo ne'afiye.

[34] Koku'na'mo'agi ma mopamo'agi solovala ani'mo'agi muki noyamemogimogi solovala
anipi'mo mai'naya ya'mogimogi hu'a ala agi'amo amiyo. [35] Na agufa kavatefe'mo ala
agi'amo amigae. Goti'a Saiyoni kotega vaya'amogi apakufamo ali'a kati'a apategae.
Apakaemo Yuta kotega taoni'afi taoni'afi'mo mai'ne'a ani hetama'apimo alisayafe'mo
Goti'a taoni'a'e taoni'a'e'mo kigiye. [36] Ali'yakamo ne'aliya vaya'ai apakinago vaya'mogi
ani mopamo alisage'a Gotife'mo hapau'nisiya vaya'mogimo ani mopale'mo maige maige
hu'a alagi maigae.

72

Ala kini vekae'mo ava gemae

[1-2] O Gotiyo, hu'na, kagaemo kini vekamo alagepa aipa agesamo alika ami'negeno'ao
vayakale'mo alagepa huno yagaino apateno. Fatago kavakamo alika kini vekamo
mafa'ne'amo ami'negeno'ao kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aite'mo alagepa huno
yagaino apateno. [3] Fatago kava'aleti'mo yagaino apate'ninage'a aise avele'e alopa
avele'e'mo mai'naya vaya'mo alagepa hu'a maisageno hoya'apifati'mo alagepa ne'ya'mo
afole aigiye. [4] Kini vekamo'a kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'mo hapa maege
kafu nehaya vaya'mo hapa maege huteno apakaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'mo
apamagiteno alino afepi apategaiye.
[5] Yegemo lege kaimo lege nehisige'apae'mo muki afina'mo kagaefeke'mo mono hugae.
[6] Ko ne'aigeno'ae'mo hoya'e mopa'e'mo alagepa huno nehaneya agufa kava'mo huno hapa
maesige'a alagepa hu'a maigae. [7] Maige maige huno mai'nisige'apae'mo fatago vaya'mo
mago'e hu'a alagepa hu'a maigae. Muki afina'mo kaimo nelege'apae'mo alagepa hu'a
magokepi lokae'a maigae.
[8] Solovala ani'mo aluga aluga atupale'mo yagaino apategaiye. Alopa ani'mo nelamiya
anite'e mugagaya faliga'e'mo muki vaya'aite'mo yagaino apategaiye. [9] Ka'me kotega
mai'naya vaya'mogimo agaete'mo ape hu'a maisage'apae'mo kame vaya'amogimo agae-
fe'mo atete hute'a apago'ya faigae. [10] Sipeni kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e muki
solovala agi'nale'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e'mo muki ya'mo fiku alini e'a amigae. Alepiya
kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e Itiyopiya kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e'mo ofalinimo
fiku amigae. [11] Muki kini vaya'amogimo agaete'mo ape hu'a maisage'apae'mo muki alu
nofi vaya alu nofi vaya'mogimo ge'amo afite'a akame hugae.
[12] Kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'mogimo agaefe'mo keya ae'a ge nehis-
ageno'ae'mo apakufamo alino katino apategaiye. Kafu nehaya vaya'mo hapa maege hapa
no'maeya vaya'mo hapa maege huno hapa maegaiye. [13] Agaemo lokiya'apimo nohaneya
vaya'e kafu nehaya vaya'efe'mo hau huno apategaiye. Kafu nehaya vaya'ai apakufamo
alino katino apategaiye. [14] Hosu vaya'mogimo humi apatege apakufamo ali'a afepi apatege
hute'a ne'apamagigeno'ae'mo miya faino hatu maeno apategaiye. Apakaemo kola'apimo
hisiyafe'mo ohau'nigeno'ae'mo, kola'apie'mo hogote ya'mo hane'niye, huno agesamo
ne'afiye.
[15] Agaemo ofalino afa'a maigiye. Alepiya kotegati'mo monimo alini'e'a amigae. Muki
afina'mo nunumu hu'a ategae. Muki afina'ae afina'ae'mo ala agi'amo amigae. [16] Avina
ya'mo apayapi'mo ne'aliya agufa yakana huno ma mopafi'mo mago anaga avele'mo
hakalegaiye. Hageteno'ae'mo asole ne'ya'mo aesigeno'ae'mo Lemani avefati'mo alopa
yosamo'mo uti uti ne'aiya agufa kava'mo hugiye. Asole kahaumo alagepa huno nelagiya
kava hu'a taonifi'mo mai'naya vaya'mo lusi kava hu'a asole vaya'mo afole aigae. [17] Yegemo
hane'nigeno'ae'mo muki afina'mo agi'amo hanege hanege huno hane'nisige'a agi'ale'mo
ali'a asaga huge huge hu'a maigae. Goti'a agaeteti'mo muki vaya'mo hapa maegaiye.
Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae.
[18] Agai'age'mo hapau ne'aiya agufa alagepa kava'mo nehiya'mofe'mo Ala kava ne'mo Isaleli
vaya'ai Goti'apimo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. [19] Ha le konali agi'ale'mo muki
afina'mo ali'a asaga hiyo. Ala agi'amo'mo muki ma mopafi'mo aino atagu faeno uneno
hisige'a muki vaya'mogimo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo. He, lama ge, lama ge.

[20] Nevini'mo Yesi mafa'ne'amo'mo muki alu ge alu gemo huno nunumu huge huge huno
mai'niya nunumu ge'amo alagi huno hano hu'niye.

73

Esafi'a hosu kavafe'mo ha'ye hu'nigeno Goti'a alino api aino ate'niya gemae

[1] Ina gemo alagi lama gemo hu'nae. Goti'a Isaleli vaya'mo yaveyave apaipa vaya'alegamo
alagepa kava'mo huno hapa ne'mae. Yaveyave apaipa vaya'alegamo alagepa kava'mo
nehiye. [2] Alagepa kava'mo nehiya'monanafa nagaemo alagi ago hogo'amo asagau'na
aisuva agufa kava'mo hu'nove. Alagi hogo'amo lole nagesamo afite'na ae'na halu vale
lami'na asagau'na aisuva agufa kava'mo hu'nove. [3] Apakovana himu'namu kava'mo hute'a
hosu kava'mo nehaya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nage'na apakete'nae'mo mai'naya
agufa kava'mo hu'na maiguve, hu'na hute'nae'mo naha'ye hu'niye.
[4] Faligefe'mo nehageno'ae'mo apakufamo'mo lokiya vaiteno apakafu nokiye. [5] Muki
vaya'mogimo hanageke ya'mo ne'aliya'monanafa no'aliye. Muki vaya'mogimo hosu
ya'mo ne'aliya'monanafa no'aliye. [6] Himu'namu kava'mo nehaya kava'apimo'a ha le konali
ya'apigana huno hane'niye. Kame nehaya kava'apimo'a kukena'apigana huno hane'niye.
[7] Apafaya'e vaya'mo mai'nageno apakufamo ko nesiye. Hosu kava'apimo'a apaipafi'mo
havai teteno aino vali nelamiye. [8] Hu'a faipa hu'a apatege apaini hu'a apatege nehae.
Himu'namu gemo hute'apae'mo alita afepi lapategaune, hu'a nehae. [9] Koku'napi mai'niya
Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atae. Hosu ge'apimo'mo aino atagu faeno uneno hu'niye.
[10] Ani kava'mo nehaya'mofe'mo Goti vaya'amogimo ai'a atagine'a manile'mo ne'ae.
Apakaemo kapufi'mo ani'mo havai te'nige'a ali'a ne'nae. [11] Apakaemo, Haiya kava huno
Goti'a afigiye, hu'a nehae. Anaga vekamo aeno apakase'niya vekamo'mo lage'nifiye,
hu'a nehae. [12] Apako, hu'na, ani vaya'mogi Gotife'mo mono nosaya vaya'mogimo
muki afina'mo mai'a falu hu'a mai'ne'apae'mo mago'e mago'e hu'a kagemi ya'mo
afa'a ne'aliye. [13] Nagaemo naipafati'mo hosu kava'nimo ae'na kalo paete'na naya'mo
sese hu'nova'monanafa ali'ya'nimo afole no'aiye. [14] Netepi'mo kaita nahauteno'ae'mo
nahaulinuno uneti'niye. Muki nete'ae nete'ae'mo kayo'mo ne'namine. [15] Nagaemo, ani
kavafe'mo ava gemo hu'na hapa paiguve, hu'na hu'novesinana mafa'nekalegamo hosu
kava'mo hu'noge'a asagau'a ai'naesine. [16] Ani kava'mo aepa'amo agesuvafe'mo lusi kava
huno alaga'mo nahae'niye. [17] Alaga'mo nahae'nige'na o'age'na maime maime ne'e'na
Gotitegamo ne'u'nae'mo hano hisiya afina'mo age'nove.
[18] Alagi lama gemo nehuve. Kagaemo alika halu ne'valeya kateke'mo apate'nane.
Kagaemo alika yaga auka ne'apatalanage'apae'mo alagi u'a lami'a hano nehae. [19] Lusi
hosu ya'mo alika ne'apaminage'apae'mo malage hu'a u'a lami'a hano nehae. Lusi
kava hu'a apamo'ya ne'aiya kava'mo'a atafi kaegekana hu'a ali'a hano hu'a ne'apatalae.
[20] Hani'ilagamo alagamuna agete'apae'mo apaupati'mo he netigeno'ae'mo ani alagamu-
namo ago apake nekaniya kava hu'a malage hu'a hano hugae. Ala kava nene, hu'na, ani
kava'mo huka kaupati'mo he tika apaune'age'mo apaketekae'mo alagi okahaugiye.
[21] Naipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo naipafati'mo atu nahae'niye. [22] Negi nagi
kava'mo hute'na o'agege o'afige hute'na kaulagale'mo mai'ne'nae'mo afela afugana hu'na
mai'nove. [23] Ani kavake'mo hu'na mai'nova'monanafa nagaemo muki afina'mo kagae'e'mo
magokepi lokae'na mai'nogeka nayapi'mo natafauka mai'nane. [24] Hemenimo kagaemo
gekaleti'mo alika ho huka nateteka henaga'amo ha le konali kote'mo navalelika haigane.
[25] Koku'napi'mo mago naha maesiya vekamo o'mai'niya'monanafa kagaeke'mo mai'nane.
Ma mopafi vekae'mo naha'ye nehiya vekamo mago o'mai'niya'monanafa kagaeke'mo
mai'nane. [26] Nagufa'e naipa nagesa'e'mo hano hugiya'monanafa naipamo alika lokiya
vaika nateteka muki afina'mo hetama'nimo kagaeke'mo mai'nane.
[27] Kahaopale'mo e'a o'mai'a afagi'ale'mo mai'naya vaya'mo alagi lageso hugae. Kagaemo
katale'a ne'vaya vaya'mo alika apago'ya laga nehana'monanafa [28] kahaopale'mo u'na
maisuva kava'mo kanale kavane. Nagaemo muki nehana kavafe'mo ava gemo ae'na hakalo

hu'na hapa paisuvafe'mo Ala kava ne'mo Goti'nimo'a alagepa huno naha maegaiye, hu'na hute'na mai'nove.

78

Isaleli vaya'ai hosu kava'apie'mo apava gemae

1 Vaya'nimogitapae, hu'na, ali'na lapaya malegefe'mo huvanagi ge'nimo afiyo. Gemo lapa paigefe'mo huvanagi mani gemo alagepa hutapa afiyo. 2 Akeya'vilaga kavafe'mo ae'na kalafefa gemo hu'na aepa'ae'mo lapa paiguve. 3 Laginago vaya'mogi laha pai'-nageta afi'nona gemo halate lapa paiguve. 4 Lagaemo aeta ati okaeta Ala kava ne'mo'a lokiya kava'a'e hapau ai'naya kava'a'efe'mo ava gemo huta mafa'netie'mo hapa paiteta henaga'amo afole aisaya mafa'netie'mo hapa paigune. 5-6 Agaemo Isaleli vaya'aife'mo ke'aepa ge'amo hapa pai'niya agufa gemo huno Yekopu aginago vaya'aife'mo ma kava hiyo, huno hapa pai'niye. Laginago vaya'aife'mo, ke'aepa ge'nimo mafa'netapimo alita apaya malege'apao ali'a apatesaya mafa'ne'apimogi afite'apae'mo mafa'ne'apie'mo halate hapa paiyo, huno hapa pai'niye. 7 Afite'apae'mo Gotife'mo apakesamo afi'a fatago hute'a Goti'a hu'niya kavafe'mo apake okani'a ke'aepa ge'amo akame hugae. 8 Apakinago vaya'mogimo himu'namu kava'mo hute'a ge'amo o'afi'a Gotife'mo apakesamo afi'a fatago osu'a atale'a u'nae. Fiku yanage'a apakae'e'mo ani kava'mo hu'a maigae. 9 Ifalemi nofi vaya'mogimo ati'apimo alite'a u'naya'mononafa kame osu'a atale'a ai'a atagi ne'a e'nae. 10 Apakaemo Goti kotalake ge'amo akame osu'a ke'aepa ge'amo ago amagi'a atale'nae. 11 Hu'niya aune kavafe'mo ago apake kani'niye. 12 Agaemo afo'apimogi apaulagale'mo Isipi kotega Sovani kote'mo aune kava'mo hu'niye. 13 Solovala ani'mo'a folagapati'mo aino akaka vaelino ani anagamo haino hanete ani afelagamo lamino hanete hu'nige'a folagapati'mo u'nae. 14 Agaemo felugamo hiya'mo uno hogoteno apavalelino u'niya kava huno hani'ilaga'e'mo ata vai'mo leno halelino uno hogoteno apavalelino u'niye. 15 Agaemo ka'me kote'mo ani'mo ohane'niya kote'mo yafa'mo amagino apalo ati'nigeno afepati'mo alopa ani'mo haineno asagauno ai'nige'a ne'nae. 16 Yafapati'mo alopa ani'mo emine'nige'a nege nege hu'a mai'nae.

17 Hu'niya'mononafa ka'me kotegamo hogote vekamo anaga vekalegamo mago'e mago'e hu'a hosu kava'mo hute'a ge'amo ago amagi'a atale'nae. 18 Gotife'mo, lahau'niya ne'ya'mo alika lamiyo, hu'a amalageka hu'nae. 19 Apakaemo Gotife'mo hu'a faipa hu'a atete'a-pae'mo, Goti'a ka'me kote'mo alopa ne'ya'mo afa'a lamigifiye, hu'a hu'nae. 20 Agaemo yafa'mo amagi'nigeno alopa ani'mo emineteno'ae'mo ani ani'mo afa'a he'niye. Ani kava'mo hu'niya'mononafa ne'ya'e afumo ame'a'e'mo afa'a lamigifiye, hu'a hu'nae. 21-22 Hu'a hu'naya'mofe'mo Ala kava ne'mo'a afiteno'ae'mo lusi kava huno aipamo leno apate'niye. Yekopu vaya'mo atamo'mo emineno leno apasaga li'niye. Lagufamo alino katino lategaiye, hu'a apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo aipamo leno apate'niye. 23-24 Apakesa afi'a fatago osu'naya'mononafa koku'nafe'mo aika akaka vao, huno hu'nigeno aino akaka vae'nigeno ko'mo aigekana huno mago ne'ya'mo agi'amo mana ne'ya'mo asagauno ai'nige'a ali'a ne'nae. 25 Goti'a enisole vaya'mogi ne'ya'mo ma mopafi vaya'mo alino apami'nige'a ago ali'a ne'a apamu hu'nae. 26 Agaemo, yasimo aliyo, huno hu'nigeno yegemo haine ne'eya kotegati'mo yasimo ali'niye. Himamu'aleti'mo yasimo aliyo, huno hu'nigeno aluga aluga haopalegati'mo yasimo ali'niye. 27 Yasimo'mo nama anaga'mo mumusopakana huno lekana opaisaya agufa nama anaga'mo apavalelino e'nige'a e'a ani kahaepagana hu'a asagau'a ai'nae. 28 Mai'naya folagapi'mo asagau'a aige muki seli note'mo asagau'a aige hu'a asagau'a ai'nae. 29 Agaemo hapau'niya ne'ya'mo alino apami'nige'a ali'a ne'a apamu hu'nae. 30-31 Ne'ya'mo afa'a alino lamigifiye, hu'a hute'a amalageka hute'a apakesamo afi'a fatago osu'naya'mofe'mo apami'niya ne'ya'mo ne'a o'nakai'a apavayafi'mo hanili'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apateteno Isaleli vayapati'mo hogote lokiya vaya'age'mo ago apamagi'nige'a fali'nae. 32-33 Ani kava'mo hu'niya'mononafa agaetegamo mago'e mago'e hu'age'mo hosu kavake'mo hu'a mai'nae. Aune kava'mo hu'niya'mononafa apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afa ali'ya alite'a koli hume hume

u'a fali'nae. [34] Apamagi'nige'a fali'nage'apae'mo mago vaya'amogimo apaipamo ali'a afe
le'a Goti'mo agesayafe'mo lokiya vai'a kahauya hu'nae. [35] Apakaemo, Goti'a yagaino
nelateya vekamo mai'niye. Lokiya vekamo'a laha ne'maeya vekamo mai'niye, hu'a halate
apakesamo afi'nae. [36] Kanale vekamo mai'niye, hu'a hu'nayana apaipafati'mo apakesamo
afi'a osu'nafa apavaya'aletike'mo aigofe gemo hu'nae. [37] Agaetefe'mo apaipamo kanale
osige'a kotalake ge'amo ago amagi'a atale'nae. [38] Ani kava'mo hu'naya'monanafa hau
ayamopafi'mo hau'niya vekamo mai'niya'mofe'mo muki vaya'amo kamiti o'apamag-
i'nifa hosu kava'apige'mo alino atale'niye. Muki afina'mo aipamo lege lege huno
mai'niya'monanafa ataleteno aipamo leno apate'niya kava'a'e'mo atale'niye. [39] Agaemo,
Vayatafa'mo mai'nae. Apava musa ne'aiya ya'mo malage huno hano nehiya kava
hu'a ne'maiye, huno agesa afi'niye. [40] Muki afina'mo ka'me kotegamo mai'ne'apae'mo
ge'amo ago amagi'a atale'nageno'ae'mo aipamo'mo kana hu'niye. [41] Apakaemo muki
afina'mo Goti'mo amalageka huge Isaleli vaya'ai aote Goti'apimo ka'amo akani malege
hu'a mai'nae. [42] Apakaemo himamu'aleti'mo hu'niya kava'ae'mo ago apake kanige
kame vaya'ai apayapati'mo apakufamo alino katino apate'niya kava'ae'mo ago apake
kanige hu'nige'a apakesamo o'afi'nae. [43] Hogoteno himamu'aleti'mo aune kava'mo Isipi
kotegamo mago Sovani kote'mo hu'niya kavafe'mo apakesamo o'afi'nae. [44] Agaemo alopa
ani'e aise ani'e'mo alino kola ani'mo hamaleno ate'nige'a Isipi vaya'mogimo o'ne'nae.
[45] Agaemo asole kosi'mo alino apate'nige'a e'a hapaege eso'mo alino apate'nige'a e'a muki
mopa'apile'mo hane'niya ya'mo ali'a hosu hu'a atege hu'nae. [46] Agaemo mago kafamo
alino apate'nige'a e'a hoya'apifi'mo hane'niya ne'ya'mo nege akenu'mo alino apate'nige'a
e'a hoya'apifi'mo hakale male'naya ne'ya'mo nege hu'nae. [47] Agaemo ko mopa ko'mo
alino atale'nigeno emineno alagamo ne'aeya nofi'apimo amagino falu ati'niye. Agaemo
hani'ilagamo ko mopagana huno lao ya'mo alino atale'nigeno emine'nigeno alagamo
ne'aeya yosa hoya'apimo falu te'niye. [48] Agaemo ko mopa ko'mo alino atale'nigeno
emineno pulumaka'apimo apamagi'nige'a fali'nae. [49] Goti'a aipamo leno apatege hai vaino
apatege huteno hanageke ya'mo alino apami'nigeno apakafu ki'niye. Ani kava hu'a enisole
vaya'mogimo apamagi'nage'a fali'nae. [50] Aipamo leno apateteno'ae'mo afa'a apakeno o'a-
patale'nifa apamagi'nigeno kaita hapau'nige'a ago fali'nae. [51] Agaemo Isipi kotega vaya'ai
muki yege mafa'ne'apimo kamiti apamagi'nige'a ago fali'nae. [52] Apamagi'niya'monanafa
sipisipimo apavaleli'a ne'vaya kava huno vaya'amo ka'me kotegamo apavalelino u'niye.
[53] Alagepa huno yagaino apate'nige'a koli osu'a afa'a u'naya'monanafa solovala ani'mo'a
kame vaya'apimo ago aeno apati kae'niye. [54] Apavalelino uno aote mopale'mo hima-
mu'aleti'mo ali'niya avele'mo apate'niye. [55] Agaemo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo ago
alino hapa faitaleno mopa'apimo hapafaleno hakino apamiteno seli no'apifi'mo alino
apate'niye.

[56] Ani kava'mo hu'niya'monanafa hogote anaga vekamo Goti'a amalageka hute'a
himu'namu kava'mo hute'a ma kava'mo hiyo, huno hu'niya gemo ago amagi'a atale'-
nae. [57] Afo'apimogi himu'namu kava'mo hute'a atale'naya kava hu'a mai'ne'a kayag-
i'niya kevemo hetalageno kahaufilagamo ne'viya kava hu'a atale'a hosu kate'mo u'nae.
[58] Apakaemo ave'ale ave'ale'mo aigofe goti'apimogife'mo mono hu'nageno'ae'mo aipamo
leno apate'niye. Aigofe goti'apimo aune'amo alo hu male'ne'a mono hu'nageno'ae'mo
hosu aipamo kali'niye. [59] Goti'a apaketeno'ae'mo aipamo leno apateteno agai'a vaya'amo
akame'ya apami'niye. [60] Agaemo Sailo kotega seli mono nopi'mo ne'maiya nopati'mo
ataleno u'niye. [61] Agai'a vaya'amo hapa o'maeno kame vaya'apimo alino apate'nige'a e'a
kame hu'a ae'a apakasete'a kotalake gemo hu male'niya kesimo kumaya alini'a u'nae. Ani
kesimo apakae'e'mo ohane'niya kava huno himamu'a'e ha le konali ya'a'e'mo apakae'e'mo
ohane'niye. [62] Agaemo agai'a vaya'aife'mo aipamo leno apateteno kame vaya'apimo
alino apate'nige'a e'a naipeleti'mo apai'nae. [63] Kame hute'apae'mo neya vaya'apimo
kamiti apai'nage'a fali'nage'apae'mo a'mafa'ne'apimo vele'mo o'mai'a afa'a mai'nae.
[64] Kame vaya'apimogimo mono hu'a ne'apataya vaya'apimo kamiti apai'nage'apae'mo
a'ne'apimogimo yulagefa o'aige avi'ya hu'a o'apatege hu'nae.

65 Ani kava'mo hu'a mai'nageno'ae'mo apaupati'mo he netiya kava huno Ala kava
ne'mo he ti'niye. Lokiya vekamo'a nofi alagafati ani'mo neteno'ae'mo alopa gefati'mo
ge nehiya kava huno Ala kava ne'mo malage huno he ti'niye. 66 Malage huno kame
vaya'amo alino hapa faino apatale'nigeno apavagage hu'nige'a u'a mai'nae. 67-68 Agaemo
vaya'ale'mo yagai'a apatesayafe'mo Yosefe aginago vayapati'mo lekana paino o'apateno
apataleno uno Ifalemi nofi vayapati'mo lekana paino o'apateno apataleno uno Yuta nofi
vayapatike'mo lekana paino apateteno Saiyoni avee'mo hau'niya avemo lekana paino
ate'niye. 69 Agaemo ani avele'mo mono no'amo avegana huno ki male'niye. Ma mopamo
lokiya vaino hane'niya kava huno no'amo lokiya no'mo ki male'niye. 70-71 Agaemo Yuta nofi
vayapati'mo Nevini'mo lekana paino ateteno sipisipile'mo yagaino mai'niya kotegati'mo
avalelino uno Isaleli vaya'aite'mo yagaino apatesiya kini vekamo ate'niye. 72 Ate'nigeno
Nevini'a ali'ya'alefeke'mo agesamo afiteno alagepa huno yagaino apate'niye.

84

Goti'a laha maegaiye, hu'a nehaya vaya'mogige'mo alagepa hu'a maisaya kavafe'mo ava gemae

1 Ala kava nene, hu'na, muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekae. Nagaemo
mai'nanatega mono nokae'mo lusi kava huno ne'nahaiye. 2 Nokafi'mo maisuva yafe'mo
lusi kava huno naipamo'mo nehaiye. Muki nagufamo'e naipa nagesafati'e'mo afa'a
ne'maiya Gotifeke'mo nehaiye. 3 Aise nama anaga'mogi apano'mo kite'a mai'nage'a-
pae'mo kisave'yavemogi apano'mo hane'nige'a apamu'mo malete'a ai'a apalo atite'a
ne'yagaiye. Nokafi'mo ne'maiya'monanafa muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekae,
hu'na, kini veka'nimo Goti'nimogae, hu'na, nokafi'mo o'mai'ne'na ofalinimo kamisuva
hi'yalamukale'mo ofalinimo nehaya hi'yalamukale'e hi'yalamukale'efe'mo nagesamo
ne'afuve. 4 Nokafi'mo mai'ne'a yokemo hu'a kagikale'mo ali'a asaga nehaya vaya'mogi
kaulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.
5 Lokiya'apimo kagaetegati'mo ali'nisaya vaya'mogimo kaulagale'mo alagepa hu'a mai'-
nayanage'a apamogaga aigae. Kagaetegamo visaya apaipamo nekaliye. 6 Ka'mo umenitata
nehu'apae'mo ani'mo leno lane'niya kalokalopafi'mo apaunumo uno nelamige'a umeni-
tata nehu'apae'mo kelimo kafi male'nageno ko'mo aiteno ani'mo maleno havai te'nige'a
ne'nae. 7 Lokiya vaime vaime u'a mago'e hu'a lokiya vai'a u'a aigofe goti'apimogimo aeno
apakase'niya Gotitegamo Saiyoni kotegamo agegae.
8 Muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekae, hu'na, nunumu nehuvanagi ge'nimo
afiyo. Yekopu Goti'amogae, hu'na, afiyo. 9 O Gotiyo, halegutimogae, hu'na, ago. Lekana
paika ate'nana vekamo augosafi'mo ago. 10 Mago alagepa haopalegamo u'na yatala
afina'mo maisuvana namogaga aiguva'monanafa nokafi'mo aise afina'mo maisuvana
mago'e hu'na namogaga aiguve. Nagaemo Goti'nimo no'afi'mo afa ina agufa vekamo
kipate'mo ne'yagauva vekamo maisuvafe'mo nahau'niya'monanafa hosu vaya'ai no'api-
fi'mo hai'na maisuvafe'mo o'nahau'niye. 11 Ala kava netimo'a yegeti'e haleguti'e'mo
mai'niye. Agaemo ala apaki'apimo apamiteno alagepa ya'mo fiku hapa maeno apamigiye.
Agaemo api kava'mo nehaya vaya'aife'mo magoke alagepa ya'mo magoke'age'mo ali'na
lapamiguve huno osugifa muki alagepa ya'amo afa'a alino apamigiye. 12 Muki vaya'aite'mo
yagaika ne'apatana vekae, hu'na, Kagaefeke'mo, laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya
vaya'mogi kaulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogagamo aigae.

85

Hau huno ne'apateya kavafe'mo ava gemae

1 Ala kava nene, hu'na, kagaemo mopakale'mo mai'naya vaya'mo alagepa huka
hapa mae'nane. Kagaemo Yekopu nofi vaya'mo hatu maeka apateteka apavalelika
eka apakai'api mopale'mo apate'nane. 2 Kagaemo vayakamogi hosu kava'apimo alika

ataletekae'mo, afa'a ateyo, huka hu'nane. Muki hosu kava'apimo aeka ati kaeka atale'-
nane. [3] Hogoteka kaipamo leka apate'nana'monanafa henaga'amo kaipamo falu huka
apate'nane. Lusi kava huno kaipamo le'niyana afa'a atale'nane.
[4] O, Gotiyo, hu'na, lagufamo alika katika nelatana vekamae. Halate alika alagepa
huka lateteka alika aika atagi neka lavalelika eno. Kaipamo falu huka lato. [5] Muki
afina'mo kaipamo leka latesapiye. Hemenimo mai'naya vaya'aifenagi henaga'amo afole
ai'a maisaya vaya'aifenagi huka kaipamo leka apateka hano osuka leka apateme apateme
ugapiye. [6] Faligekana huta mai'nonagi halate alika he tika olategapiye. Vayakamogimo
kagaefeke'mo apamogaga aisayafe'mae. [7] O Ala kava nene, hu'na, kahau huka lato.
Lagufamo alika katika lato.
[8] Nagaemo Ala kava ne'mo Goti'a hisiya gemo afiguve. Agaemo agai'a vaya'mo apaote
vaya'aife'mo alino nanu aeno apatesiya gee'mo huno'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino,
huno hapa paigiye. Hapa paigiya'monanafa fiku kavanage'a ai'a atagine'a e'a halate
negi kava'mo hugae. [9] Ha le konali ya'amo'mo lagae mopale'mo hanege hanege huno
hanesiyafe'mo agaefe'mo koli nehaya vaya'mo hapaopale'mo eno apakufamo alino katino
apategaiye.
[10] Hau huno apatesiya kava'a'e lama ge'a'e'mo e'ana fotu hu'na'ae. Fatago kava'a'e
alino nanu aeno apatesiya kava'a'e'mo e'ana hanae'ana ne'na'ae. [11] Lama ge kava'mo'a ma
mopafati'mo hagegekana huno afole aisigeno fatago kava'mo'a koku'napati'mo he tino
aeno kamafaino apakegaiye. [12] He, Ala kava ne'mo'a alagepa ya'mo alino lamisigeno lagae
mopafati'mo ne'ya'mo hagegaiye. [13] Fatago kava'mo hogoteno ne'visigeno'ae'mo agaemo
egaiye. Fatago kava'amo aiyakamo alisunafe'mo ka'mo valino lategaiye.

87

Saiyoni taonimo hane'niya kavafe'mo ava gemae

[1] Goti'a taoni'amo aote'mo hu male'niya avele'ale avele'ale'mo faino ate'niye. [2] Ala
kava ne'mo'a Yekopu aginago vaya'amogimo no'apifi no'apifi'mo apaote apaote hu'a
mai'naya vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'monanafa Saiyoni mono no yafa lafi
kegiyafi'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'aife'mo mago'e huno hau ayamopafi'mo
hau'niye. [3] Goti'a agai'a taonifati'mo ha le konali ya'amo mago vaya'mo alino apave
li'nige'a agete'apae'mo ava gemo nehae.
[4] Nagaemo, Isipi kotega mai'naya vaya'e Mamiloni kotega mai'naya vaya'mogi'e'mo
nage'a aeto hu'nae, hu'na huguve. Afiyo, Filisitiya vayanagi Taiya vayanagi Itiyopiya
vayanagi huno Goti'a taoni'afi'mo apavaleno apatesige'a vaya'amo maigae.
[5] Apakaemo, ani vaya'e ani vaya'e'mo Goti'a taoni'afi'mo apavaleno apate'niye, hu'a
hugae. Anaga hogote vekamo'mo agai'amo ani taonimo alino lokiya vaino atesigeno afa'a
hanege hanege huno hanegaiye. [6] Ala kava ne'mo'a agai'a taonifi'mo apavaleno apate'niya
vaya'ai apaki'apimo mukufi'mo avo'mo kae malegaiye.
[7] Yokemo hu'naya vaya'mogimo, muki ya'amo aepa vekamo mai'nanagetae'mo kagaete-
gatike'mo muki ya'amo ne'alune, hu'a yokemo nehae.

89

Kotalake hu male'niya ge'ae'mo ava gemae

[1] O, Ala kava nene, hu'na, nagaemo kahau huka ne'apatana kava'ale'e kava'ale'efe'mo
muki afina'mo yokege'mo huge huge hu'na maiguve. Kagaemo gekamo alagi akame
nehana kavakae'mo hemenimo mai'naya vaya'e ali'a apateme apateme visaya vaya'efe'mo
navayafati'mo hapa paiguve. [2] Nagaemo, kagaemo no'mo kigekana huka muki afina'mo
afa'a hanesiyafe'mo kahau huka apatege apatege huka maigane, hu'na hapa pai'nove.
Kagaemo gekamo alagi akame nehana kavakamo'mo koku'napi'mo no'mo faika ategekana
huka male'nane.
[3] Goti'a, Nagaemo mago vekamo lekana pai'na atete'na agae'e'mo kotalake ge'nimo
magokepi'mo hu male'nove. Ali'ya'nimo ne'aliya vekamo Nevinife'mo, [4] kagae nofi

vaya'mogi muki afina'mo lokiya vai'a maigae. Kini vekamo mai'neka yagaika ne'apatana
kava hu'a kini vaya'mo mai'ne'a yagai'a apatete apatete hume hume u'a maigae, hu'na ha
pai'nove.
5 O, Ala kava nene, hu'na, koku'napi'mo mai'naya vaya'mogi nehana kavakamo agete'a-
pae'mo hapau aite'a ala kagikamo kamigae. Apaote vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a-
pae'mo gekamo akame nehana kavakalefe'mo alagepa kava'age'mo nehiye, hu'a hugae.
6 Koku'napi'mo mai'naya vayapati'mo ina la'mo Ala kava nekana huno mai'niye. Lokiya
vayapati'mo mago vekamo'a Ala kava nekana huno o'mai'niye. 7 Apaote vaya'mo ali'a
anupa hu'a mai'nayategamo Gotifeke'mo lusi kava hu'a koli hu'nae. Goti'e'mo magokepi
lokae'a mai'naya vaya'mogi agaefe'mo koli hu'nae. 8 O Gotiyo, muki vaya'aite'mo yagaika
ne'apatana Gotigae, hu'na, Lokiyaka'e vekamo mai'nanageno ina la'mo kagaekana huno
mai'niye. Gekamo alagi akame nehana kavakamo'mo faino ku aino nekate. 9 Solovala
ani'mo'a aino holakau holakau nehigekae'mo yagaika ne'atane. Solovala ani'mo'a
aepa faino aino holakau hugefe nehigekae'mo afa'a hano huka nehanageno'ae'mo afa'a
nehane. 10 Kagaemo Isipi kotega mai'naya vaya'ai himamu'apimo ago alika hano huka
atale'nane. Lokiya kayateti'mo kame vayakamo apamagi'nanage'a atagu fae'a u'e'a hu'a
mai'nae.
11 Koku'na'e ma mopa'e'mo kagaika ya'mo hane'niye. Ma mopa'e muki ma mopafi'mo
mai'naya vaya'e ya'e'mo alo hu'nane. 12 Aluga aluga haopalega'e'mo alo hu'nane. Alopa
avemo Tamo ave'mo'e Hemoni avemo alopa avemo'e'mo kagikalefe'mo anamogaga
ne'ai'ae. 13 Himamukaleti'mo ali'ya'mo ne'aline. Kaya'mo lokiya kaya'mo hane'niye.
Lamaga kayateti'mo aeka apakase'nane. 14 Kini vekamo mai'neka fatago kava'mo huka
alagepa huka alika fako huka apateteka yagaika ne'apatane. Kahau huka apatege lama
ge'age'mo huge huka mai'nane. 15 Afite'apae'mo apamogaga ne'aiya gemo afi'a aeto
hu'naya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.
Kaugosafati'mo aeno ha neleya yategamo umenitata hugae. 16 Apakaemo kagikalefe'mo
muki afina'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo fatago kavakaleti'mo ala apaki'apimo
ne'aliye. 17 Ha le konali himamu'apimo kagaetegati'mo ali'nae. Kagaemo fiku laha maeka
lami'nanageta aeta apakase'none. 18 Ala kava ne'mo halegutigana huno mai'niye. Isaleli'a
aote vekamo kini vekatimo mai'niye.
19 Aote vekakamo'a alagamuna agegekana huno age'nigekae'mo ina ge huka ha pai'-
nane. Nagaemo himamu'a'e vekamo lokiya vai'na ate'nove. Nagaemo mago vekamo
vayapati'mo lekana pai'na atete'na ali'na asaga hu'na ate'nove. 20 Nagaemo ali'ya'nimo
alisiya vekamo Nevini'mo kahauya hu'na agete'nae'mo aote uvelileti'mo fale'na ate'nove.
21 Muki afina'mo himamu'nimo agaete'mo malete'nae'mo lokiya vai'na ategauve. 22 Kame
veka'amo'mo anona'alefe'mo asole ya'mo o'alisigeno hosu vekamo'a kana ya'mo alino
o'amigiye. 23 Nagaemo kame vaya'amo apamagisuge'a aulagale'mo asagau'a aigae. Na-
gaemo apaini hu'a ne'ataya vaya'mo kaita'mo apamiguve.
24 Apamiguva'monanafa agaefe'mo ani kava'mo huguve, hu'na ha pai'nova ge'nimo
alagi akame hu'na nahau hu'na ategauve. Nagi'nilefe'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na
ategauve. 25 Nagaemo alopa mopale'mo yagaisiyafe'mo lokiya vai'na ate'nisugeno mago
aya'mo solovala anite'mo maleteno mago aya'mo anilafate'mo malegaiye. 26 Agaemo
alopa gefati'mo nagaefe'mo keya aeno ge huno'ae'mo, Kagaemo afo'nimogamo mai'nane.
Goti'nimogae, huno, nagufamo alika katika natesana yafa'nimo mai'nane, huno naha
paigiye. 27 Yege mafa'ne'nimo mai'niye, hu'na hu malegauve. Agaemo muki ma mopafi'mo
mai'naya kini vaya'mo ago aeno apakaseno hogote kini vekamo maigiye. 28 Nagaemo
muki afina'mo nahau hu'na atege atege hu'na maiguve. Agae'e'mo kotalake ge'nimo
hu male'nova ge'nimo'a afa'a hanege hanege huno hanegaiye. 29 Agae nofi vaya'amo
afa'a maige maige hu'a maigae. Koku'na'mo'a hanege hanege huno hanesiya kava
huno muki afina'mo kini vekamo mai'neno yagaino apategaiye. 30 Mafa'ne'amogimo
ke'aepa ge'nimo atale'a ali'na fako hu male'nova ge'nimo akame osuge 31 avo'mo kae
male'naya ge'nimo amagi'a atalege hiyo, hu'na hapa pai'nova gemo akame osuge hu'a

mai'nisaya'mo'mo [32] nagaemo hosu kava'apilefe'mo kayo'mo apamite'na kayoteti'mo apamagisugeno apamu'mo apalegaiye. [33] Kayo'mo apamiguva'monanafa alagi ali'na hafai'na o'atale'na agaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nisige'na ha maegauve, hu'na hu'nova ge'nimo amagi'na o'atale'na alagi akame huguve. [34] Kotalake ge'nimo amagi'na o'atale'na navayafati'mo hu male'nova ge'nile'mo alu gemo halate osuguve. [35] Nagaemo magoke afina'mo naote kava'nilefe'mo hu'nae'mo, Nevinife'mo aigofe gemo alagi osuguve, hu'na nago'yamo ago atalete'na ha pai'nove. [36] Agae nofi vaya'amo alagi hano osu'a afa'a maige maige hu'a maigae. Yegemo'mo naulagale'mo lege lege huno ne'maiya kava huno muki afina'mo kini vekamo mai'neno yagaino apategaiye. [37] Kaimo'mo hanege hanege huno nehaneya kava huno fai mai'neno yagaino ne'apateya siale'mo muki afina'mo fai mai'neno yagaino apategaiye. Koku'napati'mo kaimo'mo, Goti'a mai'niye, huno lama gemo nehiye, huno nehiya kaigana huno mai'neno yagaino apategaiye.

[38] Kagaemo ani gemo hu'nana'monanafa kagaemo ago alika yaga auka ataleteka kakame'yamo ami'nane. Kagaemo uvelimo faleka ate'nana vekae'mo kaipamo leka ate'nane. [39] Kagaemo ali'yakamo ne'aliya veka'e'mo kotalake gemo hu male'nana gemo ago alika hano huka atale'nane. [40] Kagaemo kegi'ya'amo ago aeka halagape vai'nane. Halagape o'vaisaya agufa lokiya noko'mo heka halagape vai'nane. [41] Muki u e'a nehaya vaya'mogimo kagemi ya'amo kumaya'mo ne'aliye. Haopale'mo mai'naya vaya'mogimo hu'a faipa hu'a ne'atae. [42] Kagaemo kame vaya'amo hapa mae'nanage'a kame hu'a ae'a agase'nae. Hapa mae'nanage'a apamogaga ai'nae. [43] Kagaemo ati vaya'amo lokiya vaika o'apate'nanage'a kame hu'a ae'a o'apakase'nae. Kagaemo afa'a atale'nanageno kame vaya'a'e'mo kame huno aeno o'apakase'niye. [44] Kagaemo ha le konali ya'amo alika hano huka atale'nane. Yagaino apatesiya himamu'amo ago alika hano huka atale'nane. [45] Kagaemo atale'nanageno malage huno ago kosuna le'niye. Lokiya'amo ohane'nigeno avagage kava'amo'mo aeno ati kae'niye.

[46] Ala kava nene, hu'na, na magi afina'mo fala kika maigane. Muki afina'mo fala kika maigapiye. Atagana huno kaipamo lesifiye. [47] Maisuva afina'mo aise afina'mo hane'niya'mofemo kage okanika kagesamo afiyo. Fiku maisayafe'mo muki vaya'mo alo huka apate'napiye. [48] Haiya vekamo'a ofalino afa'a maige maige huno maigiye. Kanolufi'mo o'maino faino kasalo paegaifiye.

[49] Ala kava nene, hu'na, Hogoteka Nevinife'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka alagepa huka ha mae'nane. Na kava higeka hemenimo ani kava'mo nosane. Kagaemo Nevinife'mo ani kava'mo huguve, huka huteka kago'yamo atale'nane. [50] Ala kava nene, hu'na, ali'yakamo ne'aliya vayakae'mo hu'a faipa hu'a ne'apataya kavafe'mo kage okanika kagesamo afiyo. Muki asole vaya'mogimo hu'a faipa hu'a nelatage'nae'mo naipamo'mo lusi kava huno kana nehiye. [51] O Ala kava nene, hu'na, kame vayakamogi hu'a faipa hu'a late'nae. Apakaemo uvelimo faleka ate'nana vekamo'a nehiya kavafe'mo hu'a faipa hu'a ate'nae.

[52] Ala kava ne'mo alagepa huno maino. He, Lama ge. Lama ge.

90

Mosese'a nunumu'mo hu'niya gemae

[1] Ala kava nene, hu'na, lagaemo afole aige afole aige huta ne'maunagekae'mo kagaemo muki afina'mo notigana huka mai'nane. [2] Akeya'vilaga ave'e ma mopa'e'mo alo osu'nana afina'mo hogoteka mai'nananageka maige maige huka alagi maigane.

[3] Kagaemo vaya'aife'mo, halate mopamo alita hamaleyo, huka huteka nefaligekae'mo mopamo alika hamaleka ne'apatane. [4] Vani tauseni'a kafugamo magoke afinakana huno hane'niye, huka kagesamo afi'nane. Egamo malage huno hano hu'niya kava huno vani tauseni'a kafugamo malage huno hano nehiye. Magoke hani'ilagamo malage huno hano hu'niya kava huno kaulagale'mo vani tauseni'a kafugamo malage huno hano nehiye. [5-6] Ani'mo heteno alinino ne'viya kava huka lavalelika uka nelatanageta nefalune. Alagamunamo age'nageno malage huno apake nekaniya kava huta malage huta

nefalune. Kahaumo'mo netepi'mo lagiteno ause heteno'ae'mo une'amo ago falu neteya
kava huta mai'neta nefalune. 7 Kaipamo leka latetekae'mo nelamagine. Kayamukiki
nehanagetae'mo atete nehune. 8 Hosu kavatimo afole yate'mo hane'nigeka ne'agane.
Huta fala kita ne'atalona hosu kavatimo kaulagaleke'mo hane'nigeka alika ne'malane.
9 Kaipamo le'nigeka ge nehukae'mo ma mopafi'mo maisuna afinatimo alika hogo huka
nelatane. Kaitene'mo hu'a hapa nepaigeno'ae'mo malage huno apake nekaniya kava
huta malage huta nefalune. 10 Lagaemo 70'a kafugamo maige lokiya vaya'mo 80'a
kafugamo maige huta ne'mauna'monanafa lokiya ali'ya'mo alige hanageke ya'mo alige
huta aise afina'mo mai'neta ma mopamo malage huta ataleta halelita ne'une. 11 Ina la'mo
kaipamo le'niya lokiyakamo ageno alagepa huno age'niye. Kaipamo nelegeka kayamukiki
nehanage'apae'mo lusi kava hu'a koli nehaya kavakamo ina la'mo ageno alagepa huno
age'niye.
12 Ma mopafi'mo maisuna afinatimo lekana paisunafe'mo alika laya malegeta alagepa
huta ageteta afino. 13 Ala kava nene, hu'na, aika atagi neka lagaetegamo eno. Na magi
afina'mo kaipamo leka lategane. Ali'yakamo ne'aluna vayakae'mo kahau huka lato.
14 Muki afina'mo lamogaga aige amuse huge huta maisunafe'mo muki afina'mo nete'ae
nete'ae'mo olataleka kahau huka lato. 15 Hanageke ya'mo lami'nanageno laipamo'mo
kana hu'niye. Laha maegeta na magi afina'mo laipamo'mo kana hu'nifi huta ani agufa
yatala afinake'mo lamogaga aino. 16 Ali'yakamo alika ali'yakamo ne'aluna vayakamo lave
liyo. Laginago mafa'netimo himamukamo alika apave liyo. 17 Ala kava ne'mo Gotitimogae,
hu'na, amuse huka lateteka laha maegeno'ao ali'yatimo'mo alagepa huno afole aino.

91

Ala ne'apimo fala kino mai'niyategamo haino ne'maiya vekae'mo ava gemae

1 Hogote Ala ne'apimo fala kino mai'niyategamo haino ne'maiya vekamo'a lokiya'age
vekamo aunefi'mo fala kino maige maige huno maigiye. 2 Nagaemo Ala kava nefe'mo
hu'nae'mo, agaepi'mo fala ki'na mai'nogeno faino ku aino yagaino nate'neno naha maeno
nagufamo alino katino nate'niya veka'nimo mai'niye. Goti'nimo'mo mai'niyanageno,
naha maegaiye, hu'na huguve.
3 Agaemo o'age'nana nofiteti'mo ane'aimo hanagi'a ae'a katafaugefe'mo hisaya nofi'-
mo'a okatafausiyafe'mo hatu maeno kateteno lusi kaita'mo kahausigekae'mo ofal-
isanafe'mo alagepa huno yagaino kategaiye. 4 Agaemo hakumo alino atalelineno haku-
fi'mo alino fala kino katesigeka alagepa huka hakufi'mo fala kika maigane. Lama
ge'amo'mo kagae halegukana huno hane'neno yagaino katesigeka maigane. 5 Apakaemo
hanipife'mo koli hisaya yafe'mo kagaemo koli osugane. Kevemo'mo malage huno eno
hani'niya kava huno yegemo neleya afina'mo hosu kava'mo'a malage huno kahaesiya
kavafe'mo koli osugane. 6 Hani'ilagamo lusi kaita'mo kahausigekae'mo koli osugane.
Felugamo alopa hanageke ya'mo kagaete'mo afole aisiya kavafe'mo koli osugane.
7 Kahaopale'mo vani tauseni'a vaya'mo falige lamaga kahaopale'mo teni tauseni'a
vaya'mo falige hu'a falisageno'ae'mo falisana kava'mo kahaopale'mo afole o'aigiye.
8 Kahaopale'mo afole o'aigiya'monanafa kaulagafatike'mo hosu vaya'mo hosu kava'mo
anona'apilefe'mo hosu ya'mo alisageka apakegane.
9-10 Kagaemo u'na fala ki'nova vekafife'mo, agaepi'mo maige maige hu'na maiguve,
huka hu'nana'mofe'mo mago hosu ya'mo'a okahaesigeno hosu kaita'mo nokale'mo afole
o'aigiye. 11 Ala kava ne'mo'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paisige'a
muki afina'mo kategamo umenitata hisana afina'mo yagai'a kategaya'mofe'mo hosu
kava'mo kagaete'mo alagi afole o'aigiye. 12 Apayateti'mo kavale'a kasagausageno yafa'-
mo'a kaiyafi'mo okahaegaiye. 13 Kaiyaleti'mo laiyoni'e nagalo'yave'e'mo aeka latapaigane.
14 Goti'a, nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo agufamo ali'na kati'na
ategauve, huno hu'niye. Nagi'nimo afino alagepa hu'niya'mofe'mo ali'na asaga hu'na
ategauve. 15 Nagaefe'mo keya aeno ge hisige'nae'mo afiguve. Hanageke ya'mo ne'al-
isige'nae'mo agae'e'mo magokepi lokae'na maiguve. Agufamo ali'na kati'na atete'na

ala agi'amo amiguve. [16] Yatala kafugamo maisiya ya'mo amisugeno'ae'mo, haine, huno huteno hao ke hegaiye. Agufamo ali'na kati'na ate'nova kava'nimo aepa'amo ali'na ave liguve, huno hu'niye.

93

Ala kini vekamo'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemae

[1] Ala kava ne'mo kini vekamo mai'neno yagaino ne'apate. Agaemo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo alino vaino ali'niye. Lokiya'amo alino kukenagana huno vaino ali'niye. Agaemo ma mopamo alino lokiya vaino ate'niyanageno kanage kanage osugiye. [2] Ala kava nene, hu'na, Kagaemo akeya'vilagati'mo maime maime ne'ane. Muki afina'ae'mo kini vekamo mai'nane. [3] O Ala kava nene, hu'na, ani'mo'a aino holakau holakau nehiye. Ani'mo'a haiteno lamiteno nehigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiye. [4] Ala kava ne'mo lokiya'amo'mo ani'mo'a aino holakau holakau nehigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiya ani'mo lokiya'amo ago aeno agase'niye.

[5] Kavayafati'mo lokiya gemo hu'nana gemo hane'niyanageno alagi hanege hanege huno afa'a hanegaiye. O Ala kava nene, hu'na, Nokamo konali ya'amo hanege hanege huno hanesiya kava hu'a vayakamogi alagepa apaote kava'apimo hane'niye.

95

Gotifeke'mo mono higetao, huno hu'niya gemae

[1] Egetao Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga huta agaefe'mo mono yokemo hugune. Lokiya vekatimo yafakana huno mai'neno lagufamo alino katino nelateya vekaeke'mo alopa gefati'mo huteta lamogagamo aigune. [2] Agaetegamo egetao agaefeke'mo hao ke hegaune. Agi'ale'mo alita asaga huta lamogagamo aiteta samu yokemo hugune. [3] Ala kava ne'mo ala Goti'apimo'mo mai'niye. Ala kini vekamo mai'neno muki aigofe goti'apimogimo alagi aeno apakaseno yagaino ne'apateya'mofe'mo mono yokemo higetao. [4] Kago'mufilagamo yagaige avele'mo yagaige huno ne'yagaiye. [5] Solovala ani'e mopa'e'mo alo hu'niya'mofe'mo agai'a ya'mo hane'niye. [6] Etapa ape higetao Ala kava ne'mo'a alo huno late'niya vekae'mo lale'ya fai'neta mono huta maigune. [7] Gotitimo'mo mai'neno yagaino nelateya vaya'mo sipisipi vaya'amo agai'a kegi'yafi'mo haita mai'nona'mofe'mo agaefeke'mo mono higetao.

Hemenimo lapakaemo Goti ge'amo ne'afisayana [8] lapaipamo alita lokiya vaitapa o'ateyo. Lapakinago vaya'mogimo ka'me kotegamo nata ne'a ne'u'apae'mo namalageka hu'nae. Ge'nimo ago amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo. [9] Nagaemo lusi alagepa kava'mo hu'na foti'a kafugamo hapa mae'noge'a alagepa kava'nimo ago age'naya'monanafa hosu kavake'mo nehu'apae'mo, na agufa kava'mo husifi, hute'a namalageka hu'nae. [10] Hu'naya'mofe'mo ani afina'mo muki mai'naya vaya'aife'mo naipamo kana hu'nae'mo, muki afina'ae'mo hosu apaipa apakesage'mo afite'apae'mo ne'natalae. Ge'nimo alagi alagepa hu'a no'afiye. [11] Naipamo le'nige'nae'mo nago'ya atalete'na lokiya gefati'mo hu'nae'mo, nagae'e'mo hai'e'a mai'a falu hisaya kote'mo alagi hai'a o'maigae, hu'na hu'nove.

96

Ala kava ne'mo agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

[1] Ala kava nefe'mo saufa yokemo hiyo. Muki ma mopafi vaya'mogimo Ala kava nefeke'mo yokemo hiyo. [2] Ala kava nefe'mo yokemo hutetapa agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Lagufamo alino katino late'niye, hutapa muki afina'ae afina'ae'mo aeta hakalo hutapa hapa paiyo. [3] Ala agi'amo amitetapae'mo ali'ya'mo ali'niya kava'aenagi lokiya kava'mo hu'niya kava'aenagi huta muki vaya'aife'mo ava gemo hutapa hapa paiyo. [4] Ala kava ne'mo mai'niya'mofe'mo mago'e hutapa agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Aigofe goti'apimogimo alagi aeno apakase'niya'mofe'mo agaefeke'mo mago'e hutapa koli nehutapa mono hiyo. [5] Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'ai goti'apimogimo aigofe gotigi

mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a koku'na'mo alo hu'niye. [6] Ha le konali ya'amo
hane'nigeno kini vekamo mai'niye. Lokiya vekamo mai'nige'a hapa'ye hu'nige'apae'mo
ne'agaya vekamo mai'niye. [7] Muki ma mopafi vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo
agi'ale'mo alitapa asaga hutetapa ha le konali ya'ale'e lokiya'ale'efe'mo agi'ale'mo alitapa
asaga hiyo. [8] Ala agi'amo hane'niya'mofe'mo agi'ale'mo alitapa asaga hutetapa ofalinimo
alinita agaetegamo eyo. [9] Aote kava'mo nehutapaeke'mo Ala kava nefe'mo mono hiyo.
Muki ma mopafi vaya'mogitapamo agaefeke'mo atete hutapa maiyo. [10] Muki alu nofi vaya
alu nofi vaya'aife'mo, Ala kava ne'mo'a yagaino ne'maiye, hutapa hapa paiyo. Mopamo
alino lokiya vaino ateteno male'niyanageno afa'a hanegaiye. Agaemo fatago kava'mo
nehuno'ae'mo muki vaya'mo alino fako huno apategaiye. [11] Koku'na'mogamo kamogaga
aigeno'ao mopamo'e'mo amogaga aino. Solovala ani'moga'e solovala anipi'mo mai'naya
ya'mogi'e'mo alopa gefati'mo hute'a apamogaga aiyo. [12] Hoyamoga'e hoyafi'mo hane'-
naya ne'ya'mogi'e'mo lapamogaga aiyo. Yahaofilaga yosamo'a alopa gefati'mo huteno
amogaga aigiye. [13] Ala kava ne'mo muki ma mopafi vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo
eminegaiye. Agaemo alagi alagepa fatago kava'mo huno muki ma mopafi vaya'aite'mo
yagaino apategaiye.

100

Hao ke hetetapa ala agi'amo amiyo, huno hu'niya gemae

[1] Ma mopafi muki haopalega mai'naya vaya'mogitapamo lapamogaga aitetapa Ala kava
nefeke'mo alopa gefati'mo hiyo. [2] Ala kava ne'mo agi'alefe'mo mono nehutapae'mo la-
pamogaga lapamagaga aitapa maiyo. Yokemo nehutapae'mo agaemo mai'niya yategamo
etapa maiyo. [3] Agetapa aeto hutetapae'mo Ala kava nefe'mo, Goti'mae, hutapa hiyo.
Lagaemo lagaitimo alo osu'nopa agai'amo alo huno late'niya'mofe'mo lagaemo agai'a
vaya'mo mai'none. Lagaemo vaya'amo mai'neta sipisipi'amo agae kegi'yafi'mo haita
mai'nonageno'ae'mo yagaino nelate.

[4] Kahao ke nehone, hutapa hume hume ne'utapae'mo mono no'amo yafa lafi kegi'ya
kate kipa'apifi'mo faletapa haiyo. Mono no kuma'ale'mo ne'utapae'mo agi'ale'mo
alitapa asaga hume hume viyo. Hao ke hetetapa ala agi'amo amiyo. [5] Ala kava ne'mo
alagepa vekamo mai'niya'mofe'mae. Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo haume
haume ne'viya kava'amo'mo hauno hano osuno muki afina'mo nehaiye. Lama gemo
huno'ae'mo, lapa mae'na lapamiguve, huno hu'niya ge'amo alagi o'ataleno akame huno
muki hemenimo mai'naya vaya'aitega'e ali'a apateme apateme visaya vaya'aitega'e'mo
ani agufa kava'mo afa'a hugiye.

101

Nevini'a ina kava huguve, huno hu'niya gemae

[1] Ala kava nene, hu'na, Nagaemo kahau huka ne'atana kavaka'e alagepa huka alika fako
huka ne'atana kavakale'efe'mo yoke huguve. Ala kava nene, hu'na, kagaefeke'mo yoke
huguve. [2] Age'na aeto hute'nae'mo afite'na vai'mo alagi o'alisuva kate'mo uguve. Hainu
afina'mo nagaetegamo egane. Nagaemo no'nifi'mo mai'ne'nae'mo ali'ya'nimo ne'aliya
vaya'aite'mo yagai'na apate'ne'nae'mo vai'mo alagi o'alisuvana alagepa kava'age'mo
hu'na maiguve. [3] Nagaemo hosu kava'mo hisuvafe'mo nagesamo o'afiguve. Alagepa
ka'mo atale'a ne'vaya vaya'ai kava'apie'mo alagi o'nahau'niyanageno ani agufa hosu
kava'apimo'a nagaete'mo aino okamaegaiye. [4] Aigofe kava'mo osu'na hosu apaipa vaya'mo
hapafai'na apatalegauve. [5] Hu'a faipa hu'a ne'ataya vaya'mo hapafai'na apatalegauve.
Ala vaya'mo mai'none, hu'a hute'a himu'namu kava'mo nehaya vaya'mo nagae'e'mo
o'maigae. [6] Nagaemo Goti ge'amo o'atale'a akame nehaya vaya'aife'mo amuse hu'na
apatesuge'a nagae'e'mo magokepi lokae'a maigae. Aigofe gemo nosaya vaya'amogige'mo
ali'ya'nimo aligae. [7] Ae'a ati nekaya vaya'mo no'nifi'mo hai'a o'maigae. Aigofe gemo
nehaya vaya'mo nagae'e'mo magokepi lokae'a o'maigae. [8] Malage hu'na he ti'na hosu

vaya'mo ali'na hano hu'na apatalete'na hosu kava'mo nehaya vaya'mo Ala kava ne'mo taonifati'mo ali'na hapa fai'na apatalegauve.

103

Ala kava ne'mo'a hau huno late'niya kavafe'mo ava gemae

1 Nagupi mafa'neo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huvo. Muki nagufamo'e naipa nagesamo'e'mo aote ne'mo agi'ale'mo alino asaga hino. 2 Nagupi mafa'neo, hu'na, alagepa huno naha mae'niya kavafe'mo kage okanika agi'ale'mo alika asaga huvo. 3 Agaemo muki hosu kava'nimo alino ataleteno muki kaita'nimo alino nahageno ne'nate. 4 Falisuva kavapati'mo miya faino hatu maeno ne'nate. Ala kava ne'mo'a ala nagi'nimo namiteno'ae'mo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo hau huno ne'nate. 5 Alagepa ya'mo alino ne'namigeno'ae'mo mago'e yafe'mo naipafati'mo ohau'niye. Naha ne'maege'nae'mo hakiki namamo neya vekagana huno mai'niya kava hu'na ne'mauve. 6 Ala kava ne'mo'a ali'a afepi apatage'a ne'maiya vaya'mo hapa maeteno apakai'api ya'mo alisayafe'mo alino apamigiye. 7 Agaemo aipafi'mo agesa afige hauge nehiya kava'amo Mosese'mo alino ave lige Isaleli vaya'mo hu'niya kava'amo alino apave lige hu'niye. 8 Ala kava ne'mo'a hau huno apatege fiku hapa maeno apamige vase vase huno aipamo leno apatege lusi kava huno hau ayamopafi'mo hauge huno ne'maiye. 9 Halate mago'e huno olahaugiya'monanafa muki afina'mo aipamo leno olategaiye. 10 Hosu kavatimo anonatilefe'mo magoke aiyaya huno nolamiye. Hosu kava'mo hu'nona kavatilefe'mo magoke aiyaya huno nolamagiye.

11 Koku'na'mo muga anagamo hane'niya kava huno agaefeke'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo magoke aiyaya kava huno hau huno ne'apate. 12 Yegemo haine ne'eya aupilaga'e yegemo lamino nefaleya aupilaga'e'mo lusi afagi'ale'mo hane'niya kava huno Goti'a hosu kavatimo magoke aiyaya kava huno alino afagi'ale'mo yaga auno ne'atale. 13 Afo'apimogi mafa'ne anaga'apie'mo hapau hu'a ne'ataya kava huno Ala kava ne'mo'a agaefe'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo hau huno ne'ate. 14 Agaemo, mopaleti'mo alo hu'na apate'nove. Mumusopaleti'mo alo hu'nova vaya'age'mo mai'nae, huno agesamo ne'afiya'mofe'mo lagaetegamo vase vase huno ali'ya'mo ne'aliye. 15-16 Kahaumo'mo aise afina'mo nehaneya kava huta ma mopafi'mo aise afina'mo maigeta nefalune. Kahau ausemo he'nigeno'ae'mo malage huno yasimo ne'aligeno'ae'mo falu teteno hali huno mopafi'mo asagauno ne'aiya kava huta aise afina'mo maigeta ago nefalune. 17-18 Nefaluna'monanafa Ala kava nefe'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo ema akeya'vilagati'mo hau huno apateme apateme eno henaga'amo afole aisiya afi-na'e'mo hau huno apateme apateme uno hano osugiye. Agaemo laha ne'maeya kava huno alita apate'nonanage'a henaga'amo ali'a apateme apateme visaya mafa'nemogimo kotalake ge'amo akame hu'a ma kava'mo hiyo, huno hu'niya gemo ne'afiya vaya'mo hapa ne'mae.

19 Ala kava ne'mo koku'napi'mo mai'neno'ae'mo yagaino ne'ate. Muki asole vaya'aite'mo yagaino ne'ate. 20 Enisole vaya'mogitapae, hu'na, lokiya vaya'mo mai'netapa ge'amo afitetapa akame nehaya vaya'mogitapae, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

21 Muki koku'napi mai'netapa ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogitapamo hau'niya kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. 22 Muki alo huno lapateteno muki ne'yagaiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Nagupi mafa'neo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huvo.

104

Goti'a muki ya'amo alo hu'niya gemae

1 O, Naune'nameyo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huka ato. Ala kava neo, O Goti'nimogae, hu'na, ala kagi vekamo mai'nane. Ala kagika'e alopa konali yaka'e'mo

kukenagana huka alika vaiteka ne'maine. [2] Ha le yakamo kukenakagana huka alika vaiteka
ne'maine. Koku'na'mo seli nokana huka alika atale male'nane. [3] Anagamo hiyapi anite'mo
nokamo akalo huka ki male'nane. Hiya'mo kalekagana huno hane'nigeno yasimo'mo
kavalelino ne'viye. [4] Agaemo enisole vaya'amo yasigana huno alo huno apate'niye.
Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo ata vaikana huno alo huno apate'niye.
[5] Kagaemo ma mopamo muki afina'mo hanege hanege huno hanesiyafe'mo faika
ate'nane. [6] Solovala ani'mo alika ate'nanageno eno ma mopamo aeno ati kaeteno avemo
alino agase'niye. [7-8] Solovala anife'mo, kaune ho, huka hu'nanageno aune heno u'niye.
Hakalu hu'nanageno afiteno'ae'mo nagu nagu huno lami'niye. Aveleti'mo aino laki
lamino aune hetaleno lamino ani yamufi'mo asagauno aiteno ate'nana no'ale'mo halate
hane'niye. [9] Kegi'yamo huka ku aika ate'nananageno halate eno ma mopamo aeno ati
okaegaiye.
[10] Meti ani'mo alino ate'nigeno ani yamufi'mo nelamiye. [11] Nelamige'apae'mo muki afela
afumogimo ne'nae. Afela nokimogimo ne'nageno'ae'mo apainagamo hau nosiye. [12] Ani
agi'nale'mo hane'niya yosafi'mo nama anaga'mogi apano'mo ki malete'a yosa akopale'mo
mai'ne'a apake ne'aiye.
[13] Anagamo akalo huka ki male'nana nopati'mo ani'mo alika avele'mo laki'nan-
ageno'ae'mo ko'mo ne'aigeno'ae'mo muki ma mopafi ya'mo nehage. [14] Muki pu-
lumakamogi kahaumo nesayafe'mo alika hageka ateteka vaya'mogi hoyafi'mo hakale-
saya ne'yate'mo yagai'ne'a ali'a nesayafe'mo alika hageka ne'atane. [15] Ani kava huka
ma mopafi vaya'mogimo apamogaga aisayafe'mo nofi alagafati ani'mo alika apamige
apaugosafi'mo uvelimo falesageno fayu fayu hisige'a amuse hisayafe'mo uvelimo alika
apamige apaipamo alino lokiya vaino apatesiyafe'mo peleti mayamo alika apamige
huka alika ne'amine. [16] Ko'mo ne'aigeno'ae'mo Lemanonigayagamo Ala kava ne'mo'a
fai male'niya yosamo'mo lusi kava huno ani'mo ne'aliye. [17] Ani yosale'mo muki nama
anaga'mogimo apano'mo nekiye. Mago alopa namamogimo mago yosale'mo apano'mo
nekiye. [18] Afela meme anaga'mogimo yatala avele'mo umenitata nehage'apae'mo mago
afela afu anaga'mo yafa kapi'mo u'a fala nekiye.
[19] Kagaemo kaimo alo hu male'nanageno muki afina'mo kaimo eno ne'ateya kavafe'mo
lekana nepaiye. Yegemo lamino nefaleya afina'mo agetageno lamino nefale. [20] Kagaemo
hani huvo, huka nehanageno hani'mo nehige'apae'mo muki yagagafamo fala ki'a mai'-
nayategati'mo e'a umenitata nehae. [21] Afela laiyoni ana'aumogi Gotitegati'mo ne'ya'mo
ali'a nesayafe'mo kahauya hu'a kae kae nehae. [22] Yegemo nelege'apae'mo kelifi'mo
lami'a havae'a ne'maiye. [23] Fala ki'a ne'maige'apae'mo vaya'mo he ti'a u'a ali'ya'apimo
ne'aligeno'ae'mo yegemo lamino nefale.
[24] O Ala kava nene, hu'na, asole kava'mo nehane. Ageteka afi'nana kavakaleti'mo muki
ma mopafi ya'e vaya'e'mo alo hu male'nanage'apae'mo ma mopafi'mo kili pae'a mai'nae.
[25] Solovala ani'mo muga afagi'ale'mo hane'nigeno lusi yatala ani'mo vasilonafi'mo muki
apaune'apame'e ya'mo mai'nae. [26] Muga alopa anipi'mo asole sipimo ne'vage'apae'mo
alopa noyamemogi nagosa'mo aili'a u'e'a hu'a yokalomo nele'ae'mo ae'a hailo hu'a haite'a
emi ete'a nehae.
[27] Muki'amogimo ne'ya'mo alika apamisanafe'mo apaka netege'a kagava ne'maiye.
[28] Ne'ya'mo alika ne'apaminage'aphae'mo ne'nae. Kayapati'mo ali'a ne'a apamu neae.
[29] Kakame'yamo ne'apaminage'apae'mo kolikamo nehae. Apavamusate'mo ne'alinage'a-
pae'mo falite'a halate mopamo ali'a nehamalae. [30] Kaunekame'mo alika ate'nanageno uno
alino afole aino ne'apate. Muki haopalegamo saufa ya'e vaya'e'mo alo huteka alika afole
aika ne'apatane.
[31] Ala kava ne'mo ha le konali ya'amo'mo alagi hanege hanege huno haneno. Ala
kava ne'mo'a alo hu'niya yatefe'mo amogaga aino. [32] Agaemo mopale'mo aulu heno
ne'agegeno'ae'mo imima ne'aliye. Avele'mo ame ne'aligeno'ae'mo halinamo ne'aiye.
[33] Nagaemo ofali'na muki afina'mo afa'a mai'ne'nae'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'na
asaga hu'na yoke huguve. [34] Ala kava nefe'mo namogaga ne'auva'mofe'mo agaefeke'mo

nagesa afifi hu'na ne'mauvanageno amuse huno natesiyafe'mo nahau'niye. [35] Agaemo
hosu vaya'mo ma mopafati'mo alagi alino hano huno apatalesiyafe'mo nahau'niye.
O naune'nameyo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huka ato. Ala agi'amo
amiyo.

105

Goti'a Isaleli vaya'aite'mo alagepa huno yagaino apate'niya kavafe'mae

[1] Ala kava nefeke'mo hao ke heyo. Agaefeke'mo ge hiyo. Hu'niya kavafe'mo ava gemo
afisayafe'mo muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo aeta hakalo hutapa hapa paiyo.
[2] Agaefeke'mo yoke huge samu yokemo huge hiyo. Lapau ne'aiya kava'ae kava'ae'mo
ava gemo hiyo. [3] Aote agi'alefe'mo ala lapakitapimo alitetapa lapamogaga aiyo. Ala
kava nefe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo apamogaga aiyo. [4] Ala kava netegamo utapa
himamu'amo alisayafe'mo kahauya hutapa maiyo. Augosamo agesayafe'mo kahauya hiyo.
[5-6] Emalehamu'a Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo aginago vaya'amogitapae,
hu'na, Yekopu'a lekana paino ate'niya vekamo aginago vaya'amogitapae, hu'na, lokiya
kava'a'e aune kava'a'efe'mo lapakesamo afiyo. Alino fako huno apateteno ani kava'mo
hiyo, huno hu'niya ge'ae'mo lapakesamo afiyo.
[7] Agaemo Ala kava netimo Gotitimo'ae. Agaemo muki ma mopafi vaya'mo alino
fako huno apateteno ani kava'mo hiyo, huno nehiye. [8] Agaemo muki afina'mo agai'a
kotalake ge'ae'mo agesamo afiteno o'ataleno akame huno ne'maiye. Vaya'mo afole aite
afole aite hume hume ne'visageno'ae'mo afole aino, huno hu'niya gee'mo age okanino
agesamo afino mai'niye. [9-10] Agaemo Emalehamu'e'mo kotalake gemo hu maleteno
Emalehamu mafa'ne'amo Aisikife'mo ani kava'mo huguve, huno hu maleteno Aisiki
mafa'ne'amo Yekopufe'mo hanege hanege huno hanesiya kotalake ge'amo hu male'niye.
[11] Kenani mopamo ali'na haki'na lapamisugeno lapakaitapi mopatapimo hanegaiye, huno
ha pai'niye.
[12-13] Aise vaya'amogi ina agufa nata vaya'mo mai'ne'apae'mo u'a mago nofi vaya'ai
mopale'mo maige'a atale u'a mago alu nofi vaya'ai mopale'mo maige'a atale u'a ani
kava hu'a mago kini vekamo'a yagai'niya mopale'mo u'a maige'a atale u'a mago alu kini
vekamo'a yagai'niya mopale'mo maige maige hu'a mai'nae. [14] Ani kava hu'a mai'naya'-
monanafa Ala kava ne'mo'a agai'a vaya'aite'mo hosu kava'mo hu'a yagai'a o'atesayafe'mo
o'ataleno yagaino apate'niye. [15] Inagi yagai'a ne'apataya kini vaya'aife'mo, uvelimo fale'na
apate'nova vaya'mo apame o'aliyo. Nagaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa
nepaiya vaya'mo maitapa halove hutapa apatetetapa hanageke ya'mo alitapa o'apamiyo,
huno ke hapau'niye.
[16-17] Ala kava ne'mo'a, kafu hisaya kava'mo ali'na afole ai'na ategauve, huno agesamo
afiteno hogoteno vaya'amo hapa maesiya vekamo Yosefe'mo alino ate'nigeno u'niye.
Yosefe nepu'amogimo avale'a alu nofi vaya'mo apami'nage'a kalavusi ali'ya'mo alisiya
mafa'nemo maisiyafe'mo miya fai'a avaleli'a u'nae. [18] Isipi kotegamo uno mai'nige'a
kalavusi hu'a atete'apae'mo aiyalate'mo seli nofiteti'mo ki'a ate'nageno lusi kava huno
kana hau'niye. [19] Ani kava huno mai'nigeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a amalageka huno
ateme ateme ne'vigeno'ae'mo afole aigiye, huno hu'niya kava'mo afole ai'niye. [20] Hogote
kini vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, hatu maeka ato, huteno alino ate'nigeno
uno Yosefe'mo hatu maeno ate'niye. [21-22] Hatu maeno ateteno'ae'mo, muki Isipi mopale'e
vaya'aite'e'mo yagaika apato, huno ha pai'nigeno Yosefe'a hogote gamani vaya'mo
mai'ne'a yagai'a ne'ataya vaya'aite'e'mo yagaino apateteno vayatama vaya'mo alino
apaya male'niye.
[23] Ani kava huno yagaino apate'nige'apae'mo Isaleli vaya'mo Isipi kotegamo e'nae.
Yekopu'e muki afamo anaga vaya'a'e'mo e'a Hamu aginago vaya'ai mopale'mo Isipi
kotegamo mai'nae. [24] Mai'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a vaya'amo hapa mae'nige'a
asole mafa'nemo ali'a apate'nage'a ai'a atagu fae'a maite'a lokiya vaya'mo hamalete'a
kame vaya'apimo ae'a apakase'nae. [25] Agaemo Isipi vaya'ai apaipa apakesamo alino

afe leno apate'nige'apae'mo agai'a vaya'aitegamo apaini hu'a apatete'a ali'ya'amo
ne'aliya vaya'aife'mo humi apate'nae. [26] Agaemo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo Mosese'e
lekana paino ate'niya vekamo Eloni'e'mo alino anate'nige'ana kini vekalegamo u'na'ae.
[27] Anakaemo Goti lokiya kava'amo no'agaya agufa aune kava'mo Isipi kotegamo hu'na'ae.
[28] Agaemo hani hisiya kava'mo alino ate'nigeno emineno hani hu'niye. Isaleli vaya'mogi
ge'amo o'atale'a afi'nae. [29] Agaemo ani'mo kola ani'mo alino hamaleno ate'nige'a noyame
anaga'mo fali'a hano hu'nae. [30] Lokuloku anaga'mo ai'a atagu fae'a muki ani mopale'mo
mai'ne'ae'mo kini vaya'mo nehavaya no'apifi'mo hai'a mai'nae. [31] Ge hu'nige'apae'mo
asole kosi anaganagi apayokapi nama anaganagi hu'a e'a muki ani mopale'mo ai'a atagu
fae'a mai'nae. [32-33] Afa ko'mo aiyo, huno osu'nifa ko mopa ko'mo aiyo, huno hu'nigeno muki
ani kote'mo alino alave huteno lusi ko mopa ko'mo aiteno nofi'e fiki yosa'e'mo amagi'niye.
Hafosa hai'nigeno muki haopalegamo hane'niya yosamo amagino lo ae'niye. [34-35] Ge
hu'nige'a asole akenu anaga'mo neya akenu'age hu'a lekana opaisuna agufa akenu ana-
ga'mogimo e'a muki hegafatalili ya'e muki hoyalega hane'niya ne'ya'api'e'mo ne'a hano
hu'a atale'nae. [36] Muki Isipi vaya'ai yege mafa'ne'apimo apamagi'niye. [37] Apamagiteno
Isaleli vaya'mo hatu maeno apate'nige'a Isipi kotegamo atale'a ugefe'mo nehu'apae'mo
Isipi vaya'ai siluva yafa'api'e goli yafa'api'e'mo alini'a u'nae. Muki vaya'amo kaita
ohapau'nige'a lokiya vai'a mai'ne'a u'nae. [38] Isipi vaya'mogimo apakaefe'mo lusi kava
hu'a koli hu'naya'mofe'mo Isaleli vaya'mo apatale'a ne'vage'apae'mo apamogaga ai'nae.
[39] Goti'a muki feluga'amo ulunapi'mo uge maige hisayafe'mo hiyateti'mo aino apati
kaeteno muki hani'ilaga'amo aeno ha leno apatesiyafe'mo koku'napati'mo ata le'nigeno
aeno ha leno apate'niye. [40] Apakaemo Gotife'mo afi ge'nageno'ae'mo hifakana agufa
nama anaga'mo apate'nige'a haleli u'a mai'nage'a apatafau'a kae'a ne'nae. Agaemo
lusi ne'ya'mo koku'napati'mo alino apami'nige'a ali'a ne'a apamu hu'nae. [41] Agaemo
ani'mo ohane'niya kotegamo yafapi'mo amagino apalo ati'nigeno yafapati'mo alopa
anikefamo emine'nige'a ne'nae. [42] Agaemo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo Emalehamufe'mo
ani kava'mo huguve, huno hu male'niya ge'ae'mo agesamo afi'niya'mofe'mo ani kava'mo
hu'niye.

[43] Ani kava nehuno'ae'mo vaya'amo apavalelino ne'vige'apae'mo lekana paino ap-
ate'niya vaya'amogimo yoke hu'a apamogaga ai'nae. [44] Agaemo alu nofi vaya alu nofi
vaya'ai mopamo alino apami'nige'a hoya'api'e'mo ali'nae. [45] Ge'amo afite'a ke'aepa ge'amo
akame hisayafe'mo ani kava'mo hu'niye. Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hutapa
ateyo.

106

Isaleli vaya'mogi hosu kava'mo hu'naya kavafe'mo apava gemae

[1] Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo hao
ke heyo. Muki afina'mo hau huno apatege apatege huno ne'maiye. [2] Ina lagimo hu'niya
kavafe'mo ava gemo hugae. Alagepa kava'mo lusi kanale kava'mo hu'niya'mofe'mo
ina lagimo ani kava'mo hu'a agi'ale'mo ali'a asaga hugae. [3] Ge'amo afite'a akame hu'a
muki afina'mo alagepa kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a
mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.

[4] Ala kava nene, hu'na, Vayakamo hapa maesana afina'mo nagae'efe'mo kage-
samo afiyo. Apakufamo alika katika apatesana afina'mo nagae'e'mo nagufamo alika
katika nato. [5] Naha maege'nao vayakamo alagepa hu'a maisage'na apakete'nae'mo
apakaegi'e'mo magokepi namogaga aite'na vayaka'e'mo Goti vaya'amo mai'none, hu'na
hute'na magokepi lamogaga aigune. [6] Laginago vaya'mogimo hosu kavake'mo hu'a
mai'naya kava huta hosu kavake'mo huta mai'none. [7] Laginago vaya'mogi Isipi kotegamo
mai'nageno'ae'mo Goti'a lokiya aune kava'mo hu'niyana age'a aeto osu'nae. Hau huno
apate'niya kavafe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'nafa ago apake kani'niye. Apakaemo
solovala anite'mo u'a ava'yi hute'ae'mo anaga hogote vekalegamo hosu kava'mo hute'a
ge'amo ago amagi'a atale'nae. [8] Amagi'a atale'naya'monanafa lapa maegauve, huno

hu'niya gemo akame huno himamu'amo alino apave lisiyafe'mo apakufamo alino katino
apate'niye. [9] Agaemo solovala anife'mo, aika kaka vao, huno hu'nigeno aino akaka
vae'nigeno ani'mo folagapi'mo hau hu'niya mopale'mo apavalelino u'niye. [10] Agaemo
kame vaya'ai apayapati'mo apakufamo ago alino katino apateteno'ae'mo ani kava huno
kame vaya'apilegati'mo apavalelino e'nige'a e'a afa'a mai'nae.
[11] Ani'mo'a kame vaya'apimo ago aeno apati kae'nige'a muki vaya'amo ago fali'nae. [12] Ani
kava hu'nige'apae'mo ge'ae'mo apakesamo afi'a fatago hu'nae.
[13] Hu'naya'monanafa hu'niya kavafe'mo ago apake kani'nige'apae'mo agaefe'mo na kava
hisune, hu'a afi oke'ne'a afa kava'mo hu'nae. [14] Ka'me kotega mai'ne'ae'mo hosu hapa'ye
hu'nige'a Goti'mo amalageka hu'a ate'nae. [15] Agaefe'mo lamiyo, hu'a ge hu'naya gemo
afi'niya'monanafa kaita'mo apami'nige'a ago fali'nae. [16-17] Ka'me kotega mai'ne'ae'mo
Mosese'e Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo Eloni'efe'mo, aetana laga ose'na'a'-
mofe'mo yagaitana olate'ao, hu'a hu'nageno mopamo aino akaka vae'nige'a Neteni'e
afamo anaga'a'enagi Amilami'e afamo anaga'a'enagi hu'a asagau'a ai'nageno aino akan-
iteno aeno apati kae'niye. [18] Koku'napati'mo atamo emineno hosu kava'mo hute'a
anakame hu'naya vaya'e'mo alagi leno apasaga li'niye. [19] Alu afina'mo apakaemo goli
yafateti'mo pulumakamo aune'amo alo hute'a mono hu'nae. [20] Apakaemo ani kava hu'a ha
le konali Goti'mo atale'a agae aimu'yale'mo kahaumo ne'neya pulumakamo aune'alefe'mo
mono hu'nae. [21] Goti'a lokiya aune kava'mo Isipi kotegamo huteno apakufamo alino katino
apate'niya kavafe'mo ago apake kani'niye. [22] Agaemo Isipi kotegamo aune kava'mo huteno
solovala anite'e'mo lokiya kava'mo hu'nige'apae'mo hapau ai'nae. [23] Henaga'amo Goti'a
aipamo leno apateteno'ae'mo vaya'nimo ali'na apago'ya lagau'na apatalegauve, huno
nehigeno'ae'mo ali'ya'amo alisiyafe'mo Goti'a lekana paino ate'niya vekamo Mosese'a
nunumu huno apateteno'ae'mo apamagisiya ka'mo ago akani male'nigeno Goti'a afa'a
apate'niye. [24] Apateteno alagepa mopamo lapamiguve, huno hu'niyana apakesamo afi'a
fatago osu'naya'mofe'mo ina agufa mopamo hane'niye, hu'a hute'a alagepa mopae'mo
ohapau'niye. [25] Apakaemo seli no'apifi'mo mai'ne'ae'mo Goti ge'amo akame osu'a ge nege
nege hu'age'mo mai'nae. [26-27] Ani kava hu'a mai'nageno'ae'mo ani vaya'aife'mo ka'me
kotegamo lapamagite'na henaga'amo lapakinago vaya'mo alagepa mopa'apileti'mo ali'na
hapa faitalesuge'a alu vaya'ai kotegamo u'a falige falige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.
[28] Henaga'amo Piyo kotega aigofe goti'apimo agi'amo Malife'mo mono hute'a aune-
me'amo ohane'niya aigofe goti'a ofalinimo amite'a ami'naya ofalini ya'mo ali'a ne'-
nae. [29] Ani kava hu'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a aipamo leno apateteno alopa
kaita'mo apami'niye. [30] Apami'nigeno Finiyasi'a he tino hosu kava'mo hu'naya vaya'mo
apamagi'nige'a fali'nageno Goti'a mago'e huno kaita'mo alino o'apamino atale'niye.
[31] Finiyasi'a ani alagepa kava'mo hu'nigeno'ae'mo Goti'a naulagale'mo fatago kava'mo
hu'niye, huno hu male'niyanageno fatago kava'amo muki afina'mo hanege hanege
huno hanegaiye. [32-33] Apakaemo Melima kotegamo yafapati'mo ani'mo emine'niya koteg-
amo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apate'niye. Hosu kava'mo
hu'nageno'ae'mo Mosese'a hosu aipamo kali'nigeno agesamo o'afi'neno malage huno
hosu gemo hu'nigeno Goti'a kana ya'mo alino ami'niye. [34] Henaga'amo Goti'a, alu nofi
vaya'mo muki vaya'amo apamagige'a faliyo, huno hu'niya gemo o'afi'nae. [35] O'afi'a
alu nofi vaya'ai a'mafa'ne'apimo alige a'mafa'ne'apimo apamige hu'a mai'ne'apae'mo
hosu kava'apimo akame hu'a mai'nae. [36] Aigofe goti'apimogife'mo mono hu'naya'-
mofe'mo Goti'a apamagi'niye. [37-38] Apakaemo mafa'ne'api'e a'mafa'ne'api'e'mo apam-
agi'a hosu apaune vaya'mo ofalinimo apami'nae. Apakaemo mago kava'mo osu'naya
nute mafa'ne'apimo apamagite'a Kenani vaya'ai aigofe goti'apimogimo ali'a apami'-
nae. Apamagi'naya mafa'ne'apimogi kola'mo'a mopamo alagi alino hosu huno ate'niye.
[39] Apakaemo Goti'a apakame'ya amite'a hosu kava'mo hute'a apakai'apimo ali'a hosu hu'a
apate'nae. [40] Ani kava hu'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a agai'a vaya'aife'mo aipamo
leno apateteno ohau'niye. [41] Hapa o'maeno afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo alu nofi
vaya'mo kame vaya'apimogimo e'a yagai'a apate'nae. [42] Kame vaya'apimogi yagai'a

apate'nage'a apaiyafi'mo mai'ne'a ge'apimo akame hu'nae. [43] Agaemo asole afina'mo
apakufamo alino katino apateme apateme e'niya'monanafa apakame'ya amite'a hosu
kava'mo hute'apae'mo hanageke ya'mo ali'nae. [44] Ani kava hu'a mai'naya'monanafa
agaefe'mo keya ae'a ge hu'nageno hau huno apate'niye. [45] Kotalake gemo huguve,
huno hu male'niya ge'ae'mo agesamo afi'niye. Apakaefe'mo hau huno apateteno halate
agesamo afi'niye. [46] Agaemo kalavusi ali'yate'mo apavaleli u'a apate'naya vaya'aife'mo
hapa pai'nige'a hapau hu'a apate'nae. [47] O Gotiyo, hu'na, Ala kava netimogae, lagufamo
alika katika lateteka alu nofi vaya'ai apayapati'mo lavaleka alika anupa huka lategetao
kaote kagikale'mo alita asaga huta ateteta kahao ke heteta lamogaga aino.
[48] Isaleli vaya'ai Goti'apimo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Hemenimo agi'ale'mo alitapa
asaga hutetapa muki afina'efe'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki vaya'amogitapamo
he, lama ge hutapa hiyo. Agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.
Goti'a hosu kavategati'mo apakufamo alino katino ne'ateya kavafe'mo ava gemo
hu'niya gemae

107

Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo nehiya kavafe'mo ava gemae

[1] Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'neno muki afina'amo hau huno apateme apateme
uno hau huno apategaiya'mofe'mo agaefeke'mo hao ke heyo. [2] Ala kava ne'mo'a kame
vaya'apimogi apayapati'mo hatu maeno apate'niya vaya'mogimo, Ala kava ne'mo'a
hatu maeno late'niye, hu'a hisaya gemo hane'niye. [3] Agaemo yegemo haine ne'eya
kotegati'mo apavalelino ege yegemo lamino nefaleya kotegati'mo apavalelino ege aluga
aluga haopalegati'mo apavalelino ege huno apavalelino eno alino anupa huno apate'niye.
[4] Mago vaya'mo ani'mo ohaneno ka'me kotega vaya'mo o'mai'naya kotegamo afa'a
umenitata nehu'apae'mo maisaya taonie'mo kahauya hu'naya'monanafa o'age'nae.
[5] Afa'a umenitata nehageno'ae'mo apaka tege anife'mo hapauge nehigeno'ae'mo apakupi
mafa'ne'age'mo apaunena ai'niye. [6] Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'ne'apae'mo Ala
kava nefeke'mo keya ae'a ge hu'nageno'ae'mo lusi hanageke ya'mo ali'naya kavap-
ati'mo apavalelino e'niye. [7] Agaemo u'a maisaya taonifi'mo visayafe'mo fatago kate'mo
apavalelino u'niye. [8] O, Vaya'mogi Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo alagepa kava'amo
agete'a hapau ai'naya kavafe'mo hao ke heyo. [9] Agaemo hapau'nige'a hapa'ye nehiya
vaya'mo alino falu huno apatege apaka neteya vaya'mo alagepa ya'mo alino apamige huno
ne'maiya'mofe'mae.
[10-11] Mago vaya'amogimo Goti'apimo ge'amo ago amagi'a atalete'a anaga hogote
vekamo'a hisaya kavafe'mo hu'niya gee'mo, afa gemo hu'niye, hu'a hute'a atale'-
naya'mofe'mo seli nofiteti'mo kino apate'nige'a hani hu'niya yapi'mo ulunapi'mo
mai'ne'a falisaya kavapi'mo mai'nae. [12] Ani kava hu'naya'mofe'mo lokiya ali'ya'mo alino
apami'nigeno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano hu'niye. Apakaemo mopafi'mo asagau'a
ai'nage'apae'mo mago hapa maesaya vaya'mo alagi o'mai'nae. [13] Ani kava hu'a hanageke
ya'mo ali'a mai'ne'ae'mo Ala kava nefe'mo keya ae'a ge hu'nageno afiteno hanageke ya'mo
ali'naya kava'apifati'mo apakufamo alino katino apate'niye. [14] Agaemo seli nofi'mo alino
kapalu aeno ataleteno hani hu'niya yapi'mo ulunapi'mo mai'ne'a falisaya kavapati'mo
apavalelino u'niye. [15] O, Vaya'mogi Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo alagepa kava'mo
nehiya kava'amo agete'a hapau ai'naya kavafe'mo hao ke heyo. [16] Na kava hu'niya'mofe'mo
hao ke hegae. Agaemo yafa lafi kegi'yale kate'mo aeni kitamo alino lo aeteno lokiya
aenileti'mo ka akani male'naya aenimo alino lo ae male'niye.
[17] Negi nagi vaya'mogimo Goti ge'amo ago amagi'a atalege hosu kava'mo huge hu'-
naya'mofe'mo kaita hapau'niye. [18] Muki alu ne'ya alu ne'yafe'mo ohapau'niya'mofe'mo
faligefe'mo hu'a mai'nae. [19] Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'ne'apae'mo Ala kava
nefeke'mo keya ae'a ge hu'nageno hanageke ya'mo ali'naya kava'apifati'mo apakufamo
alino katino apate'niye. [20] Goti'a ge'amo alino ate'nigeno emine'niya ge'aleti'mo alino
alagepa huno apate'niye. Agaemo falisaya agufa hanageke ya'mo ali'naya kavategati'mo

apavalelino u'niye. [21] O, Vaya'mogimo Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo hu'niya
alagepa kava'amo agete'a hapau ai'naya kava'ae'mo hao ke heyo. [22] Apakaemo Gotife'mo
hao ke hesaya ofalinimo amagi'a amiyo. Amite'a ali'ya'alefe'mo apamogaga aite'apae'mo
ae'a hakalo hiyo.
[23] Alopa solovala anipi'mo sipifi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo [24] Ala kava ne'mo
ali'ya'amo agege solovala anite'mo hu'niya kava'amo agete'a hapau ai'naya kava'mo agege
hu'a ne'agae. [25] Agaemo yasi aliyo, huno nehigeno'ae'mo lusi kava huno yasimo ali'nigeno
ani'mo'a aino holakau holakau huteno apavalelino haiteno lamiteno nehiye. [26] Sipifi mai'-
naya vaya'aite'mo lusi hanageke ya'mo afole ai'nige'a koku'napilagamo haite'a emi'e'a
afepilagamo lamite'a hu'nageno'ae'mo apakupi mafa'nemo'mo ani hegekana hu'niye.
[27] Alopa ani'mo nete'a negi nagi hute'a laku taka nehaya vayakana hu'a mai'nae. Alagepa
huta maisunafe'mo na kava hisupi hu'a apakesamo o'afi'nae. [28] Ani kava hu'a hanageke
ya'mo ali'ne'apae'mo Ala kava nefeke'mo keya ae'a ge hu'nageno'ae'mo hanageke ya'mo
ali'naya kavapati'mo apakufamo alino katino apate'niye. [29] Agaemo yasie'mo afa'a maiyo,
huno hu'nigeno'ae'mo ani'e'mo afa'a hane'na'ae. [30] Ani'mo afa'a hane'nige'a apamogaga
ai'nae. Ani kava huno apavalelino uno solovala ani agi'nale'mo hane'niya taonifi'mo u'a
ava'yi hute'a alagepa hu'a maisayafe'mo hu'niya taonifi'mo apate'niye. [31] O, Vaya'mogimo
Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo hu'niya alagepa kava'amo agete'a hapau ai'naya
kava'ae'mo hao ke heyo. [32] Apakaemo ali'a anupa hu'a maisayate'mo ala agi'amo amiyo.
Apakaemo vayatama vaya'mogi ali'a anupa hu'a maisayate'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a
ateyo.
[33] Ala kava ne'mo'a alopa ani'mo alino leneno ne'atale. Haine ne'eya meti ani'mo
alagi alino hano huno ne'atale. [34] Vaya'mogimo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo
mopafati'mo asole ne'ya'mo ne'aeya mopa'apimo alino hosu mopamo hamaleno ne'ate.
[35] Nehiya'monanafa hau hu'niya mopamo alino lanitani mopamo hamaleno ne'ate. Ani'mo
ohane'niya mopafati'mo ani'mo alo huno ate'nigeno haine ne'e. [36] Agaemo apaka neteya
vaya'mo ani mopale'mo maisayafe'mo apavalelino uno ne'apate. Apakaemo maisaya
taoni'apimo kisayafe'mo apavalelino uno ne'apate. [37] Apakaemo asole ne'ya'apimo
alisayafe'mo avina ya'mo hakalege nofi alagamo faige hu'a mai'nae. [38] Ala kava ne'mo'a
hapa ne'maege'apae'mo asole mafa'nemo ali'a ne'apatae. Pulumaka anaga'mo hapa
ne'maege'apae'mo mago'e hu'a ai'a atagu nefae.
[39] Kame vaya'apimogi kana ya'mo ali'a apamige hanageke ya'mo ali'a apamige hu'a ali'a
apamisageno'ae'mo apaipamo'mo kana hisige'a alagepa hu'a o'maisaya afina'mo Ala kava
ne'mo'a hapa maegaiye. [40] Agaemo kame vaya'apile'mo ne'yagaiya vaya'mo alino afepi
apate'nige'a ka'mo ohane'niya ka'me kotegamo afa'a umenitata nehae. [41] Alino afepi'mo
ne'ateya'monanafa kagemi ya'apimo o'male'naya vaya'mo alino asaga huno ana'ale'mo
ne'atege'a hanageke ya'mo no'aliye. Hapa ne'maege'a afamo anaga'mo magokepi'mo
lokae'a mai'naya sipisipi anagakana hu'a mai'nae. [42] Fatago vaya'mogimo ani kava'mo
agete'apae'mo apamogaga ne'aiya'monanafa hosu vaya'mo apavayale'mo alino akani
male'nige'a apake no'aiye.
[43] Muki afite'a age'naya vaya'mogimo ani kavafe'mo apakesa afifi hu'a maigae.
Apakaemo Ala kava ne'mo'a vaya'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'a aeto
hugae.

110

Ala kava ne'mo'a Ala kava netie'mo ha pai'niya gemae

[1] Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo, lamaga nahaopale'mo faika maime maime
ne'uge'nao kame vayakamo ali'na kaiya afe'alumelaga apateno, huno ha pai'niye. [2] Ala
kava ne'mo'a kayoteti'mo yagaika apatesana himamukamo Saiyoni taonifati'mo alino ate-
sigeno ugiye. Kame vayakamogi folagapi'mo mai'neka yagaika apato, huno kaha pai'niye.
[3] Himamukaleti'mo hisana afina'mo vayakamogimo apaipafati'mo hapau'nisige'a apaku-
famo kamite'a apaote konali kukenamo ali'a vaite'a kakame hugae. A'nemogimo apaipa

kupati'mo mafa'nemo ali'a ne'ataya kava huno netepi'mo lao'ya'mo nelamiye. Ani kava huno Goti'a neya vayakamo alino apatesige'a lao'yakana hu'a afole aite'a kagaetegamo ugae. [4] Ala kava ne'mo'a aipa agesamo alino afe oleno ago'yamo ataleno ge huno'ae'mo, Melikiseteki'a mono huno ne'ateya vekamo mai'niya kava huka agae akamelegati'mo agae nofi vekamo mono huka ne'atana vekamo mai'neka muki afina'ae'mo maige maige huka maigane, huno kaha pai'niye.

[5] Ala kava ne'mo lamaga kahaopale'mo mai'niye. Agaemo aipamo leno apatesiya afina'mo kini vaya'mo alagi apamagigiye. [6] Agaemo muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo alino fako huno apateteno kamiti apamagisige'a falite'apae'mo apakufa'amo mopafi'mo asagau'a aigae. Agaemo muki haopalega mai'naya kini vaya'aife'mo kame huno apateteno huno aeno apakasegaiye. [7] Kategamo ne'uno'ae'mo ka agi'nale'mo hane'niya anipati'mo negaiya'mofe'mo he tino lokiya vaino aeno apakasegaiye.

116

Nagaemo ge hu'nogeno Ala kava ne'mo'a afiteno naha mae'niye, huno hu'niya gemae

[1] Nagaemo nunumu huge keya ae'na ge huge hu'na mai'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a afi'niya'mofe'mo agaefeke'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye. [2] Keya ae'na ge hu'nogeno ge'nimo afi'niya'mofe'mo ofali'na afa'a mai'ne'nae'mo muki afina'ae'mo keya ae'na ge huguve. [3] Falisuva kava'mo'a nofi aegekana huno natafauno alagi huno mai'niye. Kanolufi'mo lamiguve, hu'na nagesamo afite'na nahausoli hute'na koli hu'nove. [4] Ani kava hu'na mai'ne'na Ala kava nefe'mo, Ala kava nene, hu'na, kahao ke hovanagi nagufamo alika katika nato, hu'na keya ae'na ge hu'nove.

[5] Ala kava ne'mo'a fiku hapa maeno apamige fatago kava'amo huge huno ne'-maiye. Gotitimo'a hau huno nelateya vekamo mai'niye. [6] Ala kava ne'mo'a apa-mu'amo ohane'nige'a afite'a o'age'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apate. Hosu ya'mo ali'nogeno'ae'mo naha mae'niye. [7] Ala kava ne'mo'a alagepa huno naha mae'niya'mofe'mo naune'nameyo, hu'na, maika aika afeleka maika falu huvo. [8] Ala kava ne'nimogae, hu'na, falisuva kavategati'mo nagufa'nimo ago alika katika nate'neka naunumo aeka kalo paeka nateteka naiyafi'mo o'nahaesiyafe'mo yagaika nate'nane. [9] Nagaemo Ala kava ne'mo aulagale'mo ofali'a afa'a mai'naya vaya'aitegamo umenitata nehuve. [10] Nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo ge hu'nove. Ge hu'nae'mo, lusi hanageke ya'mo ali'nove, hu'na ge hu'nove. [11] Nagaemo, Muki vaya'aife'mo aigofe vaya'mo mai'nae, hu'na alagepa hu'na nagesamo o'afi'ne'na malage hu'na ge hu'nove.

[12] Ala kava ne'mo'a nagaetegamo lusi kava huno alagepa kava'mo hu'niya'mofe'mo anona'alefe'mo na agufa ya'mo amiguve. [13] Nagaemo lagufamo alino katino late'niya kavafe'mo nagesamo afite'na kapufi ani'mo ali'na nete'na Ala kava nefeke'mo keya ae'na ge huguve. [14] Nagaemo, naha mae'niya'mofe'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve, hu'na hu'nova gemo akame hu'na Ala kava ne'mo vaya'amogi apaulagale'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve. [15] Goti'a vaya'ae'mo, hogote vaya'mo mai'nae, huno huteno agesamo ne'afiya'mofe'mo mago vaya'amo falisageno'ae'mo, ina agufa vayane, huno osuno amuse huno apategaiye. [16] Ala kava nene, hu'na, ali'yakamo ne'aluva vekamo mai'nove. Ita'nimo'mo ali'yakamo ne'aliya a'mo mai'niya kava hu'na mai'nove. Hatu maeka nate'nanage'na afa vekamo mai'nove. [17] Kahao ke he'na ofalinimo kamite'na kagaefeke'mo keya ae'na ge huguve. [18] Naha mae'niya'mofe'mo Ala kava nefe'mo, kagaetegamo alagepa kava'mo huguve, hu'na hu'nova gemo akame hu'na vaya'amogi apaulagale'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve. [19] Yulusalemu taoni folagapi'mo Ala kava ne'mo mono no'afi'mo huguve. Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

117

Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, huno hu'niya gemae

[1] O alu nofi vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.
Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo. [2] Na kava
hu'nigetaene. Agaemo lusi kava huno hau huno lateteno alino ao ya'mo hu male'niye. Ala
kava ne'mo'a lapa maegauve, huno laha pai'niya gemo lama ge'amo'mo muki afina'ae'mo
hanege hanege huno afa'a hanegaiye.

Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

118

Muki afina'mo hau huno ne'apateyanageno ani kava huno hau huno apategaiye, huno hu'niya gemae

[1] Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo agaefeke'mo hao ke heyo. Hau huno
ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye. [2] Isaleli
vaya'mogitamo, Hau huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege
huno maigiye, huta higetao. [3] Eloni nofi vaya'amogitapamo, Hau huno ne'apateyan-
ageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye, hutapa hiyo. [4] Muki
vaya'amogitapamo agaefeke'mo koli hutetapa mono nehaya vaya'mogitapamo, Hau huno
ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye, hutapa
hiyo.

[5] Lusi hanageke ya'mo ali'ne'nae'mo Ala kava nefeke'mo keya ae'na ge hu'nogeno'ae'mo
ge'nimo afiteno hatu maeno nate'nige'na afa'a mai'nove. [6] Ala kava ne'mo na-
gae vekamogeno naha maesiyafe'mo mai'niya'mofe'mo vaya'mogi nagaetegamo hisaya
kavafe'mo koli osuguve. [7] Ala kava ne'mo nagae vekamogeno naha maesiyafe'mo
mai'niya'mofe'mo apake'novana kame vaya'nimo asagau'a aigae. [8] Vaya'mogimo laha
maesayafe'mo lagesamo afisunana kanale osugifa Ala kava nefeke'mo laha maegaiye,
huta lagesamo afisunana kanale hugiye. [9] Ala apaki alite'a ne'yagaiya vaya'mogi laha
maesayafe'mo lagesamo afisunana kanale osugifa Ala kava nefeke'mo laha maegaiye, huta
lagesamo afisunana kanale hugiye.

[10] Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo kame vaya'nimo mai'ne'a fai'a ku ai'a nate'nage'-
nae'mo Ala kava ne'mo himamu'aleti'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve. [11] Muki
haopalega mai'ne'a fai'a ku ai'a nate'nage'nae'mo Ala kava ne'mo himamu'aleti'mo alagi
ali'na hano hu'na apatalegauve. [12] Kevegevegana hu'a fai'a ku ai'a nate'naya'monanafa
aufe nofipi'mo malage huno atamo leno yu neheya kava hu'na Ala kava ne'mo hima-
mu'aleti'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve. [13] Kame'nimogae, hu'na, alika nago'ya
faitalanage'na heleve hugefe hu'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a naha mae'niye. [14] Ala
kava ne'mo'a lokiya vaino nate'nige'na yoke nehuve. Agaemo nagufamo ago alino katino
nate'niye. [15] Afiyo, hu'na, alagepa vaya'mogimo seli no'apifati'mo apakufamo ago alino
katino apate'niya kavafe'mo yoke hu'apae'mo, Ala kava ne'mo'a himamu'aleti'mo ani
kava'mo hu'niye. [16] Himamu'aleti'mo aeta apakase'none, hu'a nehae. [17] Ofali'na afa'a
mai'ne'nae'mo Ala kava ne'mo'a hu'niya kavafe'mo ava gemo ae'na hakalo hu'na hapa
paiguve. [18] Ala kava ne'mo'a lusi kava huno namagi'niya'monanafa falisuvafe'mo afa'a
o'natale'niye.

[19] Alopa mono no'mo kitamo yakika natege'nao hai'na Ala kava nefe'mo hao ke heno.
[20] Ala kava ne'mo'a kipa'amo hane'nige'a alagepa vaya'age'mo fale'a nehaiye. [21] Ge'nimo
afiteka nagufamo alika katika nate'nana'mofe'mo kahao ke nehove.

[22] Yafateti'mo no nekiya vaya'mogimo mago no nekiya yafafe'mo, afa yafane, hu'a hute'a
ali'a yaga au'a atale'nageno'ae'mo Goti'a ani yafafe'mo, hogote yafa'mo no'mo fai'na
atesuvafe'mo konale yafa'mo hane'niye, huno huteno alino asaga huno ate'niye. [23] Ala
kava ne'mo'a ani kava'mo hu'nigetae'mo ageteta aeto agufa kanale kava hu'niye, huta
lahau ai'none. [24] Ala kava ne'mo'a ani afina'mo hu male'niye. Ani afina'mo lamogaga
aigetao. [25] Aukaya hutae'mo, O Ala kava nene, huta, lagufamo alika katika lato. O Ala
kava nene, huta, laha maegeno'ao ali'yatimo'mo alagepa huno afole aino, huta aukaya
nehune. [26] Goti'a Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo fiku ha maeno amino.

Lagaemo Ala kava ne'mo mono no'afati'mo Goti'a fiku lapa maeno lapamino, huta nehune.
27 Ala kava ne'mo Goti'a mai'niye. Agaemo ha le ya'amo alino lami'niye. Ofalini afumo
alitapa hi'yalamute'mo male'netapa nofiteti'mo kitapa atafau maleyo. 28 Goti'nimogamo
mai'nananage'na kahao ke hegauve. Goti'nimogamo mai'nananage'na ala kagikamo
kamiguve.
29 Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo agaefeke'mo hao ke heyo. Hau
huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye.

119

Goti ge'ae'mo ava gemae

1 Vaya'mogimo alagepa kava'mo nehu'apae'mo vai'mo o'ali'a Ala kava ne'mo ke'aepa
ge'amo akame nehaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
apamogaga aigae. 2 Avayafati'mo hu'niya ke'aepa ge'amo akame huge agesayafe'mo muki
apaipafati'mo kahauya huge hu'a ne'maiya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a
mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 3 Apakaemo mago hosu kava'mo osu'a Ala kava
ne'mo kate'mo umenitata nehae. 4 Kagaemo, lapayamukiki hutapa ge'nimo akame hiyo,
huka hu'nane. 5 Gekamo alagepa hu'na afite'na akame hisuvafe'mo ne'nahaiye. 6 Muki
gekamo agete'na afisuva afina'mo navagage osugiye. 7 Nagaemo fatago kava'mo huka
alika fako huka nehana gekamo alagepa hu'na afite'nae'mo alagepa fatago naipafati'mo
ala kagikamo kamiguve. 8 Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo akame huguvanagi alagi
nataleka o'uvo.
9 Haiya kava huno neya vekamo'mo nehiya kava'amo afa'a aeno kalo paeno atalegaiye.
Agaemo gekamo alagepa huno afisiya kavatetike'mo afa'a aeno kalo paeno atalegaiye.
10 Muki naipafati'mo kagesuvafe'mo kahauya hu'nove. Hiyo, huka hu'nana ke'aepa
gekamo atale'na visuvafe'mo o'natalo. 11 Kagaetegamo hosu kava'mo osisuvafe'mo
gekamo naipafi'mo ali'na fala ki male'nove. 12 O Ala kava nene, hu'na, alagi alagepa
huka mai'nane. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. 13 Nagaemo
navayafati'mo muki gekamo fatago kava'mo huka kavayafati'mo alika fako nehana ke'aepa
gekamo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. 14 Ma mopafi alopa kagemi yafe'mo apamogaga
ne'aiya kava hu'na kavayafati'mo hu'nana gekamo akame hisuvafe'mo namogaga ne'auve.
15 Nami'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na maige ne'vana ka'mo age'na alagepa
hu'na agege hu'na maiguve. 16 Nagaemo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo
namogaga aite'na nage okanigiye.
17 Kagaemo ali'yakamo ne'aluva vekakamo mago'e huka fiku alika namige'nao ma
mopafi'mo afa'a mai'ne'nae'mo gekamo akame hino. 18 Naulagamo alika ayakeka natege'-
nao ke'aepa gekamo agete'na nahau aiguve. 19 Ma mopafi'mo nata ne'na ne'visugekae'mo
gekamo afisuvafe'mo alika fala okika alika nave liyo. 20 Muki afina'mo alika fako
nehana ke'aepa gekamo afisuva naipamo nekaliya'mofe'mo naipafi'mo nagafu nekiye.
21 Himu'namu kava'mo nehaya vaya'aife'mo huka faipa huka apate'nana vaya'mogimo
kakamo atale'a ne'vagekae'mo ge nehapane. 22 Kavayafati'mo hu'nana gekamo akame
hu'nova'mofe'mo hu'a faipa hu'a natege hosu gemo huge nehagi apavayamo alika
akani apatege'a afa'a maiyo. 23 Ne'yagaiya vaya'mogimo fai mai'ne'apae'mo hu'a faipa
hu'a nate'naya'monanafa ali'yakamo ne'aluva vekamo'na avo'mo kae male'naya ke'aepa
gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nove. 24 Kavayafati'mo hu'nana gekae'mo namogaga
ne'auve. Gekamo'mo visuva ka'mo alino nave neliye.
25 Nagupi mafa'nemo asagauno aiteno mopafi'mo mai'niye. Lapa maegauve, huka
hu'nana gekamo akame huka alika he tika nato. 26 Nagaemo nehuva kava'nie'mo kaha
pai'nogekae'mo ge'nile'mo aeka atagaina huka naha pai'nane. Avo'mo kae male'naya
ke'aepa gekamo alika naya malo. 27 Alika naya malege'na nami'nana gemo aepa'amo afi'na
alagepa hu'na afino. Ne'alina ali'yakamo agete'nae'mo nahau ai'nova kava'nie'mo hapa
paiguve. 28 Kanamo ali'nogeno nagupi mafa'nemo'mo ani hegekana hu'niye. Lokiya vai'na
kategauve, huka hu'nana'mofe'mo lokiya vaika nato. 29 Aigofe kate'mo o'visuvafe'mo

ka akani maleteka ke'aepa gemo fiku alika namiyo. [30] Lama ge kate'mo uguve, hu'na
nagesa afi'nove. Alika fako hu'nana gemo ali'na naulagale'mo male'nove. [31] Kavayafati'mo
hu'nana gele'mo ali'na kamae'nove. O Ala kava nene, hu'na, navagage ya'mo alika
o'namiyo. [32] Mago'e huka naipa nagesamo alika namisanage'nae'mo nagu nagu hu'na
gekamo hiyo, huka laha pai'nana gemo akame hu'na huguve.

[33] O Ala kava nene, hu'na, avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malege'nao
o'atale'na akame hume hume u'na hano hisiya afina'e'mo akame hino. [34] Alagepa
hu'na nagesamo afisuva ya'mo alika namige'nao ke'aepa gekamo akame hino. He,
muki naipafati'mo akame huguve. [35] Hiyo, huka laha pai'nana gekae'mo namogaga
ne'auva'mofe'mo ani kate'mo u'ne'na hisuva naipamo alika kalika nato. [36] Fiku yanage'na
ma mopafi yafe'mo naha'ye hugiye. Kavayafati'mo hu'nana gekamo akame hisuva
naipa nagesamo alika namiyo. [37] Alu ya'mo aulu hae'na ne'agesugekae'mo alika aika afe
leka nato. Kagae kate'mo ne'visugekae'mo alika he tika nato. [38] Ali'yakamo ne'aluva
vekamo'nafi'mo gekamo alika lokiya vaika ato, kagaefeke'mo koli nehuva'mofe'mae.
[39] Alagepa huka alika fako nehana'mofe'mo hosu kava'mo hisuge'apae'mo hu'a faipa hu'a
natesayafe'mo koli nehuvanagi naha mao. [40] Nami'nana gekae'mo naha'ye nehiye. Fatago
kavakaleti'mo alika he tika nato.

[41] O Ala kava nene, hu'na, kahau huka nato. Huguve, huka hu'nana kava'mo huka
nagufamo alika katika nato. [42] Gekamoke'mo naha maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo huno
faipa huno ne'nateya vekamo ge'ale'mo ae'na atagaina hu'na ha paiguve. [43] Alika fako ne-
hana gekae'mo nagesa afi'nae'mo, naha maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo lama gekamo
navayafati'mo alika o'atalo. [44] Ani kava hu'na mai'ne'nae'mo muki afina'ae'mo ke'aepa
gekamo akame hume hume u'na maiguve. [45] Nami'nana gekamo afisuvafe'mo kahauya
nehuva'mofe'mo kalavusifi'mo o'mai'na afa'a maiguve. [46] Nagaemo kavayafati'mo nehana
gemo ali'na ne'yagaiya kini vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisugeno'ae'mo
navagage osugiye. [47] Nagaemo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya gekae'mo hiyo, huka
laha pai'nana gekae'mo namogaga aiguve. [48] Nagaemo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
gekae'mo hiyo, huka laha pai'nana gekalefe'mo naya'mo ali'na asaga hute'na avo'mo kae
male'naya gekae'mo nagesa afifi hu'na maiguve.

[49] Kagaemo ali'yakamo ne'aluva vekamo'nae'mo kaha maegauve, huka naha pai'nana
gekae'mo halate kagesamo afika ho huvo. Ani gekae'mo nagesamo afi'nae'mo, alagi
afole aigiye, hu'na hute'na navayagunagu hu'na maisuvafe'mo alika he tika nate'-
nane. [50] Gekamo'mo alagepa hu'na maisuva ya'mo alino nami'niya'mofe'mo kana ya'mo
ne'alugeno'ae'mo naipamo'mo falu nehiye. [51] Apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'apataya
vaya'mogimo kigi yokalo gege'mo hu'a ne'nataya'monanafa ke'aepa gekamo o'atale'nove.
[52] O Ala kava nene, hu'na, akeya'vilagamo gekamo alika fako nehana gekae'mo nagesamo
afi'na ho hute'na naipamo ali'na falu hu'na ne'atove. [53] Hosu vaya'mogimo ke'aepa gekamo
ago amagi'a ne'atalaya'mofe'mo naipamo'mo atete nehiye. [54] Nata ne'na e'na mai'nova
no'nifi'mo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo yoke hu'nove. [55] O Ala kava nene,
hu'na, hani'ilagamo kagikae'mo nagesamo afi'na ho nehu'nae'mo ke'aepa gekamo akame
nehuve. [56] Nami'nana gekamo akame hu'nova'mofe'mo ani ya'mo ali'nove.

[57] O Ala kava nene, hu'na, kagaemo hetama'nimo mai'nane. Nagaemo gekale'mo
yagai'ne'na akame huguve, hu'na hu'nove. [58] Nagaemo muki naipafati'mo, fiku naha
maeka namiyo, hu'na kaha pai'nove. Nahau hu'na lapategauve, huka laha pai'nana
kava huka kahau huka nato. [59] Nagaemo kava'nie'mo nagesa afite'nae'mo ai'na afe le'na
kavayafati'mo hu'nana gemo akame hu'nove. [60] Hiyo, huka laha pai'nana gemo akame
hisuvafe'mo afa'a o'mai'na malage hu'na he ti'na akame hu'nove. [61] Hosu vaya'mogimo
nofiteti'mo ki'a nate'naya'monanafa ke'aepa gekae'mo nage okani'niye. [62] Kagaemo
fatago kava'mo huka alika fako nehana'mofe'mo hani'ilaga folagu'mo he ti'na kahao ke
hegauve. [63] Nagaemo kagaefe'mo koli nehaya vaya'e'mo magokepi'mo lokaeta mai'none.
Apami'nana gele'mo yagai'a ate'ne'a akame nehaya vaya'e'mo magokepi'mo lokaeta

mai'none. [64] O Ala kava nene, hu'na, kahau huka ne'apatana kavakamo'mo ma mopafi'mo
havai te'niye. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo.

[65] O Ala kava nene, hu'na, Kaha maegauve, huka huteka ani kava huka ali'yakamo
ne'aluva vekamo mago'e huka naha mae'nane. [66] Nagaemo hiyo, huka hu'nana
gekae'mo nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo alagepa naipa nagesamo alika
namiyo. [67] Kayo'mo o'nami'nanage'nae'mo hogote'na gekamo ago atale'nova'monanafa
hemenimo gekamo akame nehuve. [68] Alagepa kava'mo huteka alagepa vekamo yagu
yaga kaipa vekamo mai'nananagi avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya
malo. [69] Himu'namu kava'mo nehaya vaya'mogi aigofe nava gemo hute'a hu'a faipa hu'a
nate'naya'monanafa muki naipafati'mo nami'nana gekamo akame huguve. [70] Apaipamo
yafakana huno hane'nige'a afi'a aeto nosaya'monanafa ke'aepa gekae'mo amuse nehuve.
[71] Kayo'mo nami'nanage'nae'mo gekamo afi'nova'mofe'mo kayo'mo'a alagepa huno naha
mae'niye. [72] Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo'mo tauseni monimo ago aeno
agase'niya'mofe'mo gekae'mo mago'e huno ne'nahaiye.

[73] Kagaemo kayateti'mo nagupi mafa'nemo alo huka nateteka nagufamo alo huka
nate'nane. Hiyo, huka laha pai'nana gemo afisuva nagesamo namiyo. [74] Nagaemo
gekamo'a naha maegaiye, hu'na hute'na navayagunagu hu'nova'mofe'mo kagaefe'mo
koli nehaya vaya'mogi nagete'apae'mo apamogaga aigae. [75] O Ala kava nene, hu'na,
afi'novana alika fako nehana kava'mo alagepa kava'mo hane'nigeka gekamo akame
huteka naha maesanafe'mo kana ya'mo alika nami'nane. [76] Kagaemo ali'yakamo ne'aluva
vekamo'nae'mo naha pai'nana gekamo akame huka alagepa huka kahau huka nateteka
naipamo alika falu huka nato. [77] Ke'aepa gekae'mo namogaga ne'auva'mofe'mo kahau
huka nategе'nao afa'a maino. [78] Apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya vaya'mogimo
nagaetegamo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo apavagage hisiya ya'mo alika apamiyo.
Nagaetegamo hosu kava'mo hu'naya'monanafa nami'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi
hu'na maiguve. [79] Kagaefe'mo koli hute'a kagaemo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo
afi'naya vaya'mo alika aika atagineka apategе'apao nagaetegamo eyo. [80] Nagaemo avo'mo
kae male'naya ke'aepa gekale'mo ae'na hapaisuva naipa nagesamo alika namige'nao
navagage osisiyafe'mo akame hino.

[81] Nagufamo alika katika natesanafe'mo lusi kava huno nahau'nigeno lokiya'nimo ago
hano hu'niya'monanafa kaha maegauve, huka hu'nana gekae'mo nagesamo afite'na
navayagunagu nehuve. [82] Gekamo afole aisiya'ae'mo aulu he'na age'na mai'nogeno
naulagafati'mo nagafu nekiye. Hainu afina'mo naha maeteka naipamo alika falu huka
nategane. [83] Nagaemo afu agufaleti'mo alo hu'naya ani kekana hu'na mai'nove. Halinamo
ne'aigeno'ae'mo vai'niya ani kekana hu'na mai'nova'monanafa avo'mo kae male'naya
ke'aepa gekae'mo nage okani'na nagesamo ne'afuve. [84] Na magi afina'mo ali'yakamo
ne'aluva vekamo'namo kana ya'mo ali'na maiguve. Hainu afina'mo apaini hu'a ne'-
nataya vaya'mo alika fako huka apateteka kayo'mo apamigane. [85] Ala apaki alite'a
apakufamo avaleli'a nehaiya vaya'mogimo kelifi'mo asagau'na aisuvafe'mo kelimo kafi
male'nae. Ani kava'mo ke'aepa gekamo akame nosaya kava'mo hane'niye. [86] Kagaemo
muki hiyo, huka laha pai'nana gekamo alagi lama gemo hane'niye. Apakaetegamo
hosu kava'mo osu'nova'monanafa apaini hu'a ne'natae. Naha mao. [87] Ma mopafi'mo
mai'noge'apae'mo ali'a hano hu'a natalesayafe'mo hu'nage'nae'mo hogo'amo faligefe'mo
nehu'nae'mo nami'nana ke'aepa gekamo o'atale'nove. [88] Nagaemo kavayafati'mo hu'nana
ke'aepa gekamo akame hisuvafe'mo muki afina'ae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya
kavakaleti'mo alika he tika nato.

[89] O Ala kava nene, hu'na, gekamo alagi asagauno o'aigiya'monanafa koku'napi'mo
lokiya vaino haneme haneme uno haneno hano osugiye. [90] Kagaemo muki afina'mo
gekamo akame huka afole aite'a falite'a hume hume ne'vaya vaya'aitegamo alagepa
kava'mo nehane. Kagaemo ma mopamo faika ate'nanageno haneme haneme eno
hemenimo hane'niye. [91] Muki ya'amo alo hu'nanageno ke'aepa gekamo akame huno
haneme haneme eno hemeni'e'mo afa'a hane'niye. Muki ya'amogimo ali'yakamo ne'aliye.

92 Nagaemo ke'aepa gekae'mo namogaga o'ai'novesinana kana ya'mo ali'ne'nae'mo ago fal-
i'novesine. 93 Nami'nana ke'aepa gekae'mo muki afina'ae'mo nage okanigiye. Gekaleti'mo
alagepa hu'na maisuva ya'mo alika nami'nana'mofe'mae. 94 Nagaemo nami'nana ke'aepa
gee'mo kahauya hu'nova'mofe'mo nagaemo kagaika vekamo mai'novanagi nagufamo
alika katika nato. 95 Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo namagisage'na falisuvafe'mo
nagava mai'naya'monanafa kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na
maiguve. 96 Nagaemo age'novana muki haino hapai'niya ya'mo ago hano hu'nige'na
age'nove. Hano hu'niya'monanafa ke'aepa gekamo'mo yofo ya'amo'mo alopa ya'mo
hane'niye.

97 Nagaemo ke'aepa gekae'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo nahau'niye. Nete'e
une'e'mo gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nove. 98 Muki afina'mo kagaemo hiyo, huka
hu'nana ke'aepa gekamo nagae'e'mo magokepi lokaeno hane'niya'mofe'mo ke'aepa
gekaleti'mo alika naya ne'malanage'nae'mo nagaemo afite'na age'nova kava'mo'a kame
vaya'nimogi afite'a age'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. 99 Kavayafati'mo hu'-
nana gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nova'mofe'mo nagaemo gemo aepa'amo afi'nova
kava'nimo'a tisa vaya'nimogi afi'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. 100 Nami'nana
ke'aepa gemo akame nehuva'mofe'mo nagaemo gemo aepa'amo afi'nova kava'nimo'a
kosuna vaya'mogi gemo aepa'amo afi'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. 101 Gekamo
akame hute'na muki hosu kate'mo o'visuvafe'mo naiyamo kalavusi hu'na ate'nove.
102 Kagaikamo alika naya male'nana'mofe'mo alika fako nehana gekamo o'atale'nove.
103 Nagaemo gekamo ne'na afi ge'nogeno haga nahau'niye. Gekamo haga'amo'mo kevegeve
anumo'mo nehiya haga'amo ago aeno agaseno haga nehiye. 104 Nami'nana ke'aepa gemo'a
gemo aepa'amo ne'afuva kava'mo alino nami'niya'mofe'mo muki aigofe gee'mo alagi
o'nahau'niye.

105 Gekamo'mo lamugana huno hane'neno'ae'mo aeno ha nelege'na umenitata nehuve.
Gekamo'mo aeno ha leno visuva ka'mo alino nave neliye. 106 Nagaemo, Alika fako nehana
gekamo fatago gemo akame huguve, hu'na nago'yamo atale'na ago kaha pai'nove. 107 O Ala
kava nene, hu'na, lusi kana ya'mo ali'novanagi kaha maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo
alika he tika nato. 108 Kahao ke hovanagi kagaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nige'na
navayafati'mo hisuva gemo ofalinigana hu'na kamisuva ya'mo aliyo. Kagaemo alika
fako nehana gemo alika naya malo. 109 Nagaemo muki afina'mo afa'a ne'mauva ya'nimo
atalesuva kavategamo mai'nova'monanafa ke'aepa gekae'mo nage okani'niye. 110 Hosu
vaya'mogimo natafausiyafe'mo ane'aimo hanagi male'naya'monanafa nami'nana ke'aepa
gekamo amagi'na o'atale'nove. 111 Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi kagemi ya'apimo
ne'aliya kava hu'na kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gemo ali'novanageno hetama'nimo
hanege hanege huno hanegaiye. Ani gekae'mo naipafi'mo namogaga ne'auve. 112 Avo'mo
kae male'naya ke'aepa gemo akame hume hume u'na falisuva afina'mo hano hisiyafe'mo
naipamo ali'na he ti'na ate'nove.

113 Nagaemo lole apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo alagi o'nahau'niya'monanafa ke'aepa
gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. 114 Nagaemo kagaepi'mo fala ki'na mai'no-
geka kagaemo halegu'nimo mai'nane. Gekamo alagi afole aigiye, hu'na hute'na navaya-
gunagu hu'na mai'nove. 115 Hosu kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na, nagaetegati'mo
ataletapa viyo. Goti'nimo'mo hiyo, huno hu'niya gemo akame huguve. 116 Alagepa
hu'na afa'a maisuvafe'mo kaha maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo nayate'mo aliyo.
Afole aisiya kavafe'mo navayagunagu nehuva'mofe'mo fiku yanageno navagage hugiye.
117 Nayate'mo aliyo, lageso osu'na afa'a maiguve. Afa'a mai'ne'na muki afina'mo avo'mo
kae male'naya ke'aepa gekamo akame huguve. 118 Muki vaya'mogi avo'mo kae male'naya
ke'aepa gekamo amagi'a ne'atalaya vaya'mo kakame'yamo ne'apamine. Apakaemo aigofe
kava'mo nehu'apae'mo apakai'apie'mo humi ne'apatae. 119 Goli yafa'mo atafi'mo kae'-
nageno'ae'mo o'ani'ya'amo leno afole ai'nige'a ali'a ne'atalaya kava huka hosu vaya'mo
alika ne'atalana'mofe'mo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo

nahau'niye. [120] Nagaemo kagaefe'mo koli nehugeno'ae'mo nagufamo'mo atete ne'nahaiye.
Alika fako nehana kavakae'mo koli nehuve.

[121] Nagaemo alagepa hu'na ali'na fako hu'na apatete'na fatago kava'mo hu'nove.
Kana ya'mo ali'a ne'namiya vaya'ai apayapi'mo maisuvafe'mo alagi nataleka o'uvo.
[122] Anona'nilefe'mo eka naimu'yale'mo maige'nao alagepa hu'na maino. Fiku yanage'a
ala apaki alite'a apakufamo avaleli'a nehaiya vaya'mogi kana ya'mo ali'a namigayanagi
naha mao. [123] Nagufamo alika katika natesanafe'mo aulu he'na agege fatago kavakalefe'mo
gekamo agesuvafe'mo aulu hae'na agege hu'na age'na mai'nogeno naulagafati'mo nagafu
nekiye. [124] Kahau huka ne'apatana kava huka kahau huka nateteka avo'mo kae male'naya
ke'aepa gekamo alika naya malo. [125] Nagaemo ali'yakamo ne'aluva vekamo mai'nove.
Nagaemo kavayafati'mo ke'aepa gekamo huge'na gekamo aepa'amo afisuva kava'mo alika
namiyo. [126] O Ala kava nene, hu'na, apakaemo ke'aepa gekamo ago ae'a ati kae'naya'-
mofe'mo ali'yakamo alisana afina'mo afole ai'niye. [127] Gekamo ae'a ati kae'naya'mofe'mo
hiyo, huka hu'nana gekalefe'mo nahau'niya kava'mo'a hogote goli yafafe'mo nahau'niya
kava'mo ago aeno agase'niye. [128] Gekamo ae'a ati kae'naya'mofe'mo muki kavatefe'mo
nami'nana ke'aepa gekae'mo, fatago gemo hane'niye, hu'na nagesamo afite'na aigofe
kavafe'mo alagi o'nahau'niye.

[129] Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nahau ne'auva gemo hane'niya'mofe'mo
nagupi mafa'nemo'mo akame nehiye. [130] Gekamo'mo vaya'ai apaipafi'mo faleno hait-
eno'ae'mo aeno ha nele. Negi vaya'mogi gekamo afite'apae'mo ge aepa'amo afigae.
[131] Hiyo, huka hu'nana gekae'mo naga te'nige'nae'mo navayamo aka hulina ha ha hu'nove.
[132] Kagikae'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niya vaya'aitegamo nehana kava huka
nagaefe'mo kahau huka nato. [133] Kagaemo gekaleti'mo alika ho huka nateteka hosu
kava'mo'a yagaino o'natesiyafe'mo nataleka o'uvo. [134] Nami'nana ke'aepa gekamo akame
hisuvafe'mo kana ya'mo ali'a nami'naya kavapati'mo hatu maeka nato. [135] Kaugosafati'mo
ha le yakamo'a ali'yakamo ne'aluva vekamo'nale'mo aeno ha leno. Avo'mo kae male'naya
ke'aepa gekamo alika naya malo. [136] Vaya'mogimo ke'aepa gekamo akame nosaya'mofe'mo
lusi kava huno naunu nelamiye.

[137] O Ala kava nene, hu'na, fatago vekamo mai'neka alagepa fatago kava'mo huka
alika fako huka ne'atane. [138] Kavayafati'mo hiyo, huka hu'nana ke'aepa gekamo fatago
gemo alagi lama gemo hane'niye. [139] Kame vaya'nimogi gekae'mo apake kani'niya'-
mofe'mo nayamukiki nehuva kava'nimo'a atagana huno leno nasaga li'niye. [140] Gekamo
alagi alagepa gemo hane'niya'mofe'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo gekae'mo
nahau nayamopafi'mo nahau'niye. [141] Ala vekamo o'mai'noge'apae'mo nagaefe'mo ina
agufa ne'mo mai'niye, hu'a nehaya'monanafa nami'nana ke'aepa gekae'mo alagi nage
okani'niye. [142] Fatago kavakamo'mo hanege hanege huno muki afina'ae'mo hanegaiye.
Ke'aepa gekamo alagi lama gemo hane'niye. [143] Hanageke ya'mo nagaete'mo afole
ai'nigeno nagafu ki'niya'monanafa hiyo, huka hu'nana gekae'mo namogaga ne'auve.
[144] Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo fatago kava'amo'mo alagi hanege hanege huno
muki afina'ae'mo hanegaiye. Kagaemo gemo aepa'amo afisuva kava'mo alika namige'nao
afa'a maino.

[145] Nagaemo muki naipafati'mo, Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afiyo, avo'mo kae
male'naya ke'aepa gekamo akame huguve, hu'na kagaefe'mo ge nehuve. [146] Nagaemo,
Nagufamo alika katika natege'nao kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo akame hino,
hu'na kagaefe'mo ge nehuve. [147] Ko oti'nige'nae'mo he ti'na, naha mao, hu'na ge nehuve.
Gekamo afole aigiye, hu'na navayagunagu hu'na mai'nove. [148] Nagaemo gekae'mo nagesa
afifi hu'na maisuvafe'mo hani'ilagamo nau okale'na afa'a mai'nove. [149] O, Ala kava nene,
hu'na, kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakaleti'mo ge'nimo afiyo. Alagepa huka
alika fako nehana kavakaleti'mo alika he tika nato. [150] Hosu kava'mo nehaya vaya'mo
nahaopale'mo e'nae. Apakaemo ke'aepa gekamo hanetege'apae'mo afagi'ale'mo mai'nae.
[151] O Ala kava nene, hu'na, kagaemo nahaopale'mo mai'nanageno'ae'mo muki gekamo
hiyo, huka hu'nana gekamo alagi lama gemo hane'niye. [152] Nagaemo akeya'vilagamo

kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo faika ate'nana'mofe'mo muki afina'mo afa'a
hanegaiye, hu'na ago afi'nove.
153 Nagaemo ke'aepa gekae'mo nage okani'niya'mofe'mo kana ya'mo ali'novanagi
kagesamo afiteka hatu maeka nato. 154 Agotile'mo he tika mai'neka naha maeka hatu
maeka nato. Kaha maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo alika he tika nato. 155 Hosu
vaya'mogimo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo kahauya nosaya'mofe'mo apak-
ufamo alika katika apatesanafe'mo afagi'ale'mo mai'nae. 156 O Ala kava nene, hu'na,
Lusi kava huka kahau huka apatege apatege huka kahau huka ne'apatane. Alagepa
huka alika fako nehana kavakaleti'mo alika he tika nato. 157 Asole vaya'mogi apaini
hu'a natege kame hu'a natege hu'a mai'naya'monanafa kavayafati'mo hu'nana ke'aepa
gekamo atale'na o'u'nove. 158 Hosu kava'apimo ae'a ati kae'naya vaya'mogi gekamo
akame nosaya'mofe'mo apake'nogeno'ae'mo naipamo'mo kana hu'niye. 159 Nami'nana
ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'nie'mo kagesamo afiyo. Kahau
kayamopafi'mo kahau'niya kavakaleti'mo alika he tika nato. 160 Akeya'vilaga aepa fai'niya
afi'nateti'mo hane'niya gekamo alagi lama gemo hane'niye. Muki gekamo alika fako
nehana gekamo'mo hanege hanege huno muki afina'ae'mo hanegaiye.
161 Ala vaya'mo ne'yagaiya vaya'mogi apaini hu'a ne'nataya kava'apimo aepa vekamo
o'mai'nova'monanafa gekaeke'mo koli nehuve. 162 Vaya'mogi kame hu'a ae'a apakasete'a
alopa kagemi ya'mo alite'apae'mo apamogaga ne'aiya kava hu'na gekae'mo namo-
gaga ne'auve. 163 Aigofe gee'mo alagi o'nahau'niya'monanafa ke'aepa gekae'mo nahau
nayamopafi'mo nahau'niye. 164 Fatago kava'mo huka alika fako nehana'mofe'mo muki
afina'ae afina'ae'mo seveni'a afina'mo kahao ke nehove. 165 Ke'aepa gekae'mo hapau
apayamopafi'mo hapau'niya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nageno apaipamo'mo falu ne-
hiyanageno mago ya'mo'a apavalelino asagauno aisiya ya'mo ohane'niye. 166 Ala kava
nene, hu'na, nagufamo alika katika natesanafe'mo navayagunagu hu'na mai'ne'na hiyo,
huka hu'nana gemo akame nehuve. 167 Nagupi mafa'nemo'a kavayafati'mo hu'nana
ke'aepa gekamo akame nehigeno'ae'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye.
168 Muki nehuva kava'a'nimo kaulagale'mo hane'niya'mofe'mo nami'nana ke'aepa geka'e
kavayafati'mo hu'nana ke'aepa geka'e'mo akame nehuve.
169 O Ala kava nene, hu'na, lokiya vai'na ge nehuva ge'nimo afiyo. Lapa maegauve, huka
hu'nana gekalefe'mo gemo aepa'amo afisuva kava'mo alika namiyo. 170 Aukaya nehuva
ge'nimo afiyo. Lapa maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo hatu maeka nato. 171 Kagaemo
avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya ne'malana'mofe'mo ala kagikamo
kamiguve. 172 Muki gekamo hiyo, huka hu'nana gekamo fatago gemo hane'niya'mofe'mo
navayafati'mo gekamo ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. 173 Nami'nana ke'aepa gekamo
lekana pai male'nova'mofe'mo kayateti'mo naha mao. 174 O, Ala kava nene, hu'na,
nagufamo alika katika natesanafe'mo naga nete. Ke'aepa gekae'mo namogaga ne'auve.
175 Afa'a maisuva ya'mo alika namige'nao ala kagikamo kamino. Alika fako huka nateteka
naha mao. 176 Nagaemo hiyo, huka hu'nana gekae'mo nage okani'niya'mofe'mo kahauya
huka nago. Lageso hu'niya sipisipigana hu'na katale'na u'novanagi ali'yakamo ne'aluva
vekamo kahauya huka nageka navato.

120

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Nagaemo kana ya'mo ali'nova afina'mo Ala kava nefeke'mo alopa gefati'mo ge hu'na ha
pai'nogeno afi'niye. 2 O Ala kava nene, hu'na, Apakaemo aigofe gemo huge humi apatege
nehayanagi nagupi mafa'nemo alika katika ato.
3 Aigofe vaya'mogitapae, hu'na, anonatapilefe'mo na agufa ya'mo aligae. Goti'a
lapakaetegamo haiya kava'mo hugiye. 4 Lokiya vekamo'a ako'ya keveleti'mo lapaegaiye.
Hokanufa atamo'mo leno lapasagaligiye.
5 Avovo nehuve. Nagaemo hosu vaya'e'mo magokepi lokae'na mai'nove. Meseki nofi
vaya'e Keta nofi vaya'e'mo magokepi lokae'na mai'nove. 6 Nagaemo lusi yatala afina'mo

kame hisaya vaya'e'mo magokepi lokae'na mai'nova kava'mo'a kanale osiye. [7] Nagaemo, alagepa huta magokepi lokaeta maigune, hu'na hapa pai'nova'monanafa apakaemo kame hisayafeke'mo hapau'niye.

121

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

[1] Nagaemo avelega aulu he'na agesufiye. Haiyategati'mo naha maesiya ya'mo afole aigiye. [2] Avelegati'mo naha maesiya ya'mo afole o'aigifa Ala kava ne'mo koku'na'e mopa'e'mo alo hu'niya vekamoke'mo naha maegaiye. [3] Yagaino kate'nisigeka aeka halu vale lamika asagauka o'aigane. Yagaino nekateya vekamo au okalegaiye. [4] Afiyo, hu'na, Isaleli vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a au mai'mai osuge au okalege huteno afa'a mai'neno yagaino maigiye. [5] Ala kava ne'mo'a yagaino nekateya vekamo mai'niye. Ala kava ne'mo'a kahaopale'mo he tino mai'nigeno'ae'mo aune'amo'a uluna vaino nekategeka ani ulunapi'mo ne'maine. [6] Felugamo yegemo'mo kaleno kasaga oligiye. Hani'ilagamo kaimo'mo alino hosu huno okategaiye. [7] Ala kava ne'mo'a alu hosu kava'e alu hosu kavateti'e'mo alino hosu huno okatesiyafe'mo yagaino katesigeno kagupi mafa'nemo alagepa huno maigiye. [8] Nokamo ataleka visanageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a yagaino katege atagi neka esanageno'ae'mo yagaino katege huno yagaino kategaiye. Hemenimo yagaino nekateyanageno henaga'amo muki afina'ae'mo yagaino katesigeka alagepa huka afa'a maige maige huka maigane.

122

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

[1] Apakaemo, Ala kava ne'mo no'afi'mo haigetao, hu'a naha pai'nage'nae'mo namogaga ai'nove. [2] Uta ava'yi huteta haita mai'netae'mo, O Yulusalemuo, huta, lagaemo eta kagae yafa lafi kegi'yafi'mo he tita mai'none, huta nehune.

[3] Yulusalemu taonimo ki'nageno magokepi'mo lokaeno alagepa huno hane'niye. [4] Muki nofi vaya'mo hai'a nefalae. Ala kava ne'mo nofi vaya'amogimo Ala kava nefeke'mo hao ke hesayafe'mo Isaleli vaya'aife'mo Goti ge'amo afisayategamo haite haite hu'a nehaiye. [5] Ani taonifi'mo Nevini nofi vayapati kini vaya'mogimo fai mai'ne'a ali'a fako hu'a ne'apataya sia'apimo hane'niye.

[6] Yulusalemu vaya'mo alagepa hu'a mai'a falu hu'a maisayafe'mo nunumu hutapa apateyo. Yulusalemu taonie'mo hapau'nisiya vaya'mogimo alagepa hu'a maiyo. [7] Yafa lafi kegi'yafi'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maiyo. Kini vaya'mogi no'apifi no'apifi'mo alagepa hu'a maiyo. [8] Konaga'nimogi'e nafalu'nimogi'e'mo alagepa hu'a maisayafe'mo hu'nae'mo, yafa lafi kegiyafi'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maiyo, hu'na nunumu hu'na ne'apatove. [9] Ala kava ne'mo Gotitimo no'ae'mo nagesa afi'nae'mo agae taonimo alagepa huno hanesiyafe'mo nayamukiki huguve.

123

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

[1] Koku'napi mai'nana Ala vekamogae, hu'na, Nagaemo ali'na maku hu'na nekagove. [2] Afiyo, hu'na, Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo ali'ya aepa vekamo ayate'mo agege ali'ya'amo ne'aliya a'mafa'nemogimo ali'ya aepa a kanomo ayate'mo agege hu'a mai'naya kava huta Ala kava ne'mo Gotitimofeke'mo ageme ageme ne'visunageno'ae'mo hau huno lategaiye.

[3] Vaya'mogimo muki afina'mo lusi kava hu'a hu'a faipa hu'a nelatae. Kahau huka lato, O Ala kava nene, hu'na, kahau huka lato. [4] Muki afina'mo alagepa hu'a mai'naya vaya'mogimo lagaefe'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hapa nepaiye. Ala vaya'mo mai'none, hu'a nehaya vaya'mogimo lusi kava hu'a hu'a faipa hu'a nelatae

125

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Ala kava nefeke'mo apakesamo afi'a fatago nehaya vaya'mogimo Saiyoni avegana
hu'a mai'nae. Saiyoni avemo'a kanage kanaga osuno lokiya vaino nehaneya kava hu'a
mai'nae. 2 Avemo'mo Yulusalemu taonimo faino ku aino ate'niya kava huno Ala kava
ne'mo'a vaya'amo faino ku aino ne'apateyanageno muki afina'ae'mo faino ku aino apate-
gaiye. 3 Hosu vaya'mogimo muki afina'mo alagepa vaya'ai mopale'mo yagai'a o'apategae.
Alagepa vaya'mogimo hosu kava'mo osisayafe'mo muki afina'mo hosu vaya'mogi yagai'a
o'apategae. 4 Ala kava nene, hu'na, gekamo akame nehaya vaya'aitegamo kanale kava'mo
huvo. 5 Ala kava ne'mo'a alagepa ka'mo atale'a kayagi kayaga kate'mo ne'vaya vaya'mo
apavalelino visige'a hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo magokepi lokae'a ugae. Isaleli
vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo'a lapa maenagetapa yuna lapaipamo kalitapa
maiyo.

126

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Ala kava ne'mo'a hatu maeno lateteno Saiyoni kotegamo lavalelino e'nigetae'mo
alagamuna agegekana huta mai'none. 2 Lusi kava huta kigi huteta lamogaga aita yoke
hu'none. Alu nofi vaya'mogi, Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hapa mae'niye, hu'a
hu'nae. 3 He, lusi kava huno laha mae'nigeta lamogaga ai'none. 4 Ani'mo leno lane'niya
ani kalokalopafi'mo ko'mo ne'aigeno'ae'mo ani'mo nelamige'apae'mo apamogaga ne'aiya
kava huta vayatimo hatu maeka apategetao lamogaga aino. 5 Avina ya'mo nehakalaya
vaya'mogimo apaunu nelamiyanage'a henaga'amo ne'ya'mo alite'apae'mo apamogaga
aigae. 6 Mago vekamo'a avina ya'mo hakalesiyafe'mo alinino u'nigeno'ae'mo aunu
nelamisiya'mo'mo ne'ya'amo aliteno'ae'mo amogaga aime aime egaiye.

127

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Ala kava ne'mo'a hapa o'maesiya'mo'mo no'mo nekiya vaya'mogimo afa ali'yake'mo
alite'a no'mo okigae. Ala kava ne'mo'a hapa o'maesiya'mo'mo taonifi'mo ne'ya-
gaiya vaya'mogi afa'age'mo ne'yagaisageno'ae'mo taonifi'mo hosu kava'mo afole aigiye.
2 Lapakaemo kotilamiyapi'mo lapaupati'mo he titapa ali'ya'mo alime alime utapa hani'i-
lagamo notapilegamo etapa ava'yi hutetapae'mo lapaipamo'mo falu nosigetapa afa
ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo ne'ya'mo afole no'aiye. Alagepa yatapimo afole no'aiya'-
monanafa hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'amo fiku hapa maeno ne'apamige'apae'mo
apau nekalae. 3 Ala kava ne'mo'a mafa'nemo fiku hapa maeno apami'nige'a ali'a ne'a-
patae. Mafa'nemo alagepa miyakana huno ne'apamiye. 4 Ati vekamo'a asole kevemo
aliteno mai'nisiyana alagepa huno maisiya kava huno neya vekamo'a mafa'nemo alino
apatesiya'mo'mo ani kava huno alagepa huno maigiye. 5 Asole keve male'naya vaya'mo
mai'naya kava hu'a asole mafa'nemo ali'a apate'naya vaya'mogimo apamogaga aigae.
Kame vaya'apimogi agoti hu'a apatesage'apae'mo hu'a ae'a apakasegae.

128

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Muki vaya'mogi Ala kava nefeke'mo koli huge agae kate'mo uge hu'a mai'naya
vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.
2 Kagaemo hoyakafati'mo ne'ya'mo alika netekae'mo kamogaga aika alagepa huka
maigane. 3 Akamo'mo asole alagamo ne'aeya nofikana huno nokafi'mo maigiye. Mafa'ne
anagakamogimo saufa olivi yosagana hu'a mai'ne'a hi'yalamukale'mo fai'a ku ai'a kategae.
4 Afiyo, hu'na, Ala kava nefeke'mo koli nehaya vaya'mogimo ani kava hu'a alagepa hu'a
maigae.

5 Ala kava ne'mo'a Saiyoni taonifati'mo kaha maeno. Muki afina'mo ma mopafi'mo
mai'nekae'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mo apakesanage'apae'mo alagepa
hu'a maiyo. 6 He, kagaemo mafa'nekamogimo ali'a apatesaya mafa'nemo afa'a apake-
sanafe'mo Goti'a kaha maeno.
Isaleli vaya'mo alagepa hu'a maiyo.

130

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Ala kava neo, hu'na, muki ya'mo'a aino nati kae'nige'na afepilaga mai'ne'nae'mo
kagaefeke'mo keya ae'na ge nehuve. 2 Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afiyo. Naha mao,
hu'na keya ae'na ge nehuva ge'nimo kagetafo huka afiyo. 3 O Gotiyo, hu'na, hosu kavatimo
alika fako huka lateteka miyatimo lami'nanesinana Ala kava nene, hu'na, ina la'mo
afa'a aeno kasalo paeyesine. 4 Magoke vekamo'a alagi aeno kasalo opaeyesina'monanafa
kagaefe'mo koli hute'a mono hisayafe'mo hosu kavatimo alika ne'atalane. 5 Nagaemo
Ala kava ne'mo'a naha maesiyafe'mo agava mai'ne'na ge'aeke'mo nagesa afite'na agava
mai'ne'nae'mo navayagunagu nehuve. 6 Ne'yagaiya vaya'mogi hani hu'niya ya'mo hano
hisigeno ha le ya'mo afole aisiyafe'mo nehapaige'a agava ne'maiya kava hu'na Ala kava
nefe'mo mago'e hu'na agava ne'mauve. He, agava ne'maiya kava hu'na ae'na apakase'na
Ala kava nefe'mo mago'e hu'na agava ne'mauve. 7 Isaleli vaya'mogitapae, hu'na, Ala
kava nefe'mo lapakesamo afitetapa lapa maesiyafe'mo lapavayagunagu hutapa maiyo.
Ala kava ne'mo'a vaya'ae'mo hau huno ne'apateyanageno olapatalegaiye. Agaemo muki
alu hosu kavapati'e alu hosu kavapati'e'mo miya faino hatu maeno ne'apateya'mofe'mo
ani kavafe'mo lapakesa afitetapa lapavayagunagu hutapa maiyo. 8 Agaemo agai'a Isaleli
vaya'amo muki alu hosu kavapati'e alu hosu kavapati'e'mo miya faino hatu maeno
apategaiye.

131

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Ala kava nene, hu'na, nagufamo ali'na asaga hu'na no'natove. Ae'na apakase'nova
vekamo mai'nove, hu'na nosuve. Nagaemo alopa ali'yafe'mo nagesa o'afige afa'a o'age-
suva kavafe'mo nagesa o'afige nehuve. 2 Naha'ye nosigeno naipamo'mo falu nehiye.
Ita'amo'e'mo magokepi lokaeno mai'neno nu'mo mo si'niya mafa'negana hu'na mai'nove.
Naipamo'a nu'mo mo si'niya mafa'negana huno hane'niye. 3 Isaleli nofi vaya'nimogitapae,
hu'na, Ala kava ne'mo'a afa'a laha maegaiye, hutetapa hemenigeke'mo aepa faitetapa
muki afina'ae afina'ae'mo lapakesamo afiyo.

133

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Apakeyo, hu'na, Goti konaga vaya'amogimo magoke apaipa apakesamo alite'a
magokepi lokae'a alagepa hu'a maisaya kava'apimo'mo alagepa kava'mo amuse hisaya
kava'mo hane'niye. 2 Mani agufa alagepa kava'mo'a alagepa atumo ne'aiya uvelimo Goti'a
ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niya vaya'ai apakufale'mo fale'a ne'apataya
uveligana huno hane'niye. Eloni'a hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo
agenopafi'mo ani agufa uvelimo laki'a ate'nageno emineno avenanapa ayokateti'mo
yatala kukena'amo atupalegamo lamino kasae'niye. 3 Alagepa hu'a magokepi lokae'a
ne'maiya kava'mo'a netepi'mo Hemoni avele'e Saiyoni avele'e'mo kahaule'mo lao ya'mo
emineno nehaneya lao yakana huno hane'niye. Goti'a magoke apaipa apakesamo alite'a
magokepi lokae'a alagepa hu'a ne'maiyategamo fiku hapa maeno ne'apamiyanage'a
alagepa hu'a maige maige hu'a maigae.

134

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

1 Muki vaya'amogitapamo afiyo, hu'na, Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogitapamo hani'ilagamo Ala kava ne'mo no'afi'mo he titapa ala agi'amo amiyo. 2 Aote mono no'afati'mo lapaya'mo alita asaga huli'netapae'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hutapa ateyo.

3 Koku'na'e ma mopa'e'mo alo hu'niya Ala kava ne'mo'a Saiyoni taonifati'mo lapa maeno.

139

Goti'a muki afina'mo nelage, huno hu'niya gemae

1 Ala kava nene, hu'na, alagi nageka alagepa huka nage'nane. 2 Nagaemo itopale'mo ne'maufi he ti'na ne'maufi hu'na mai'nogekae'mo ne'nagane. Kagaemo afagitegamo mai'nekae'mo nagesa ne'afuva nagesamo ne'nagane. 3 Umenitata huge havaege nehugekae'mo nageteka muki nehuva kava'nimo ago ne'nagane. 4 Ge osu'nova'monanafa Ala kava nene, hu'na, henaga'amo hisuva ge'nimo ago age'nane. 5 Yagaika ku aika nateteka nagaete'mo kaya'mo maleka ne'natane. 6 Ago nage'nanana kagae kaipa kagesamo'mo nagae naipa nagesamo ago aeno agase'niyanage'na afa'a o'agegauve. 7 Kagaetegati'mo fai'na kasalo paetale'na haiyategamo uguve. Mai'nanategamo u'na o'mai'na naote'mo maisuvafe'mo haiyategamo uguve. 8 Koku'napi'mo hai'na maisuvana mai'nane. Nagaemo fali'naya vaya'mo u'a mai'naya kotegamo lami'na maiguvana mai'nane. 9 Yegemo haineno'ae'mo hayomo ne'aeya ya'mo'a afagitega mopa atupale'mo malage huno ne'viya kava hu'na malage hu'na afagitega u'na maiguvana mai'nane. 10 Afagitega u'na mai'nisugekae'mo kayateti'mo navalelika egane. Ani kava huka lamaga kayateti'mo natafauka maigane. 11 Nagaemo, hani huka aika nati kao, hu'na hisuvana hani hu'niya yapi'mo ha le yakamo'a aeno ha le'nigeka ne'nagane. 12 Hani hu'nisiya yapi'mo u'na fala kisuvana nagegane. Yegemo'mo aeno ha neleya kava huno kagae kaulagale'mo hanipi'mo aeno ha nele. Hani nehiya kava'mo'mo kagae kaulagale'mo ha le yakana huno hane'niye. 13 Muki nahau nayamopafi'mo hane'niya ya'a'nimo kagaikamo alo hu'nanageno kagaika ya'mo hane'niye. Muki nagufafi'mo hane'niya ya'a'nimo alo huteka alika ita'nimo aipafi'mo magokepi male'nane. 14 Kagaemo alagepa huka alo huka nate'nana'mofe'mo koli hute'na kagikale'mo ali'na asaga nehuve. Nagaetegamo hu'nana kava'mo agete'nae'mo nahau ne'auve. Hu'nana kavafe'mo alagepa kava'mo hu'nane, hu'na hute'na ali'na namalagi'nove. 15 Ita'nimo aipafi'mo mai'nogeno'ae'mo nayamufa'nimo afole aiteno kosime kosime u'nigeka nage'nane. 16 Ita'nimo'mo aipafati'mo alino o'nate'niya afina'mo muki nagufafi'mo hane'niya ya'a'nimo ago age'nane. Ma mopafi'mo afole ai'na o'mai'nogekae'mo na magi afina'mo ma mopafi'mo maisapi huka mukufi'mo ago avo'mo kae male'nane. 17 Nagaefe'mo kagesamo ne'afina kavakamo'mo aeto agufa kanale ya'mo hane'nigeno ne'nahaiye. Nagaefe'mo kagesamo ne'afina kava'mo lusi asole kava'mo hane'niye. 18 Lekana paiguvana ani kahaepale'mo aise yafa'mo ago aeno agase'niya agufa ya'mo hane'niye. Naupati'mo he ti'nae'mo kagae'eke'mo mai'no'ae. 19 O Gotiyo, hu'na, hosu vaya'mo apamagisanafe'mo ne'nahaiye. Kaveta nehapaya vaya'mo natale'a visayafe'mo ne'nahaiye. 20 Apakaemo kagaefe'mo hosu gemo hute'a hu'a faipa hu'a nekatae. 21 O Ala kava nene, hu'na, Apaini hu'a nekataya vaya'aife'mo naini hu'na ne'apatove. Apakame'yamo nekamiya vaya'ai apaulagafi'mo navenatu'na he'na ne'apatove. 22 Nagaemo apakaefe'mo alagi o'nahau'nige'nae'mo, kame vaya'nie, hu'na nehuve. 23 O Gotiyo, hu'na, naipa nagesafi'mo alagepa huka alika fako huka nago. Naipa nagesafi'mo aulu haeka ago. 24 Naipafi'mo hosu kava'nimo hane'nifigi ageteka alagepa hu'na maige maige hu'na maisuva kate'mo navalelika uvo.

145

Goti'a alagepa kava'mo nehiye, huno hu'niya gemae

1 Goti'nimogamo kini ne'nimogae, hu'na, kagaefeke'mo ala vekamo mai'nane, hu'na
huguve. Muki afina'mo kahao ke hege hege hu'na kahao ke hegauve. 2 Muki afina'ae
afina'ae'mo kahao ke hegauve. Muki afina'mo kagikale'mo ali'na asaga huge huge
hu'na maiguve. 3 Ala kava ne'mo ala ne'mo mai'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga
hu'a atesaya vekamo mai'niye. Ala agi'amo hane'niya'mofe'mo ageta aeto osugune.
4 Ita'api afo'apimogimo hu'nana kavafe'mo, lusi alagepa kava'mo hu'niye, hu'a ali'a ap-
atesaya mafa'ne'apie'mo kava gemo hu'a hapa paitesage'apae'mo apakaemo henaga'amo
ali'a apatesaya mafa'ne'apie'mo kava gemo hu'a hapa paite hapa paite huli'a ugae.
5 Apakaemo kagaefe'mo hu'apae'mo, ha le konali ya'agi ala agi'agi huno hane'niya vekamo
mai'niye, hu'a hisage'nae'mo nagae'e'mo aeto agufa kanale kavakae'mo nagesa afifi hu'na
maiguve. 6 Vaya'mogi lokiya kava'mo nehana kavakae'mo kava gemo hisage'nae'mo
nagae'e'mo, ala vekamo mai'niye, hu'na huguve. 7 Apakaemo kanale alagepa kava'mo
nehana kavafe'mo kava gemo hu'a hapa paige fatago kavakae'mo yokemo huge hu'a
maigae. 8 Ala kava ne'mo'a fiku laha maeno lamige hau huno latege malage huno aipamo
leno olatege hau ayamopafi'mo hauge huno ne'maiye. 9 Agaemo muki vaya'aitegamo
alagepa kava'mo huteno muki alo hu male'niya yatega'e'mo hau huno ne'apate. 10 O
Ala kava nene, hu'na, muki alo hu'nana vaya'mogi'e ya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a
asaga hugae. Muki vayakamogimo kahao ke hegae. 11-12 Apakaemo muki vaya'mogimo
lokiya kava'mo nehana kavaka'e ha le konali yakaleti'mo ne'yagaina kavakale'efe'mo ava
gemo afisayafe'mo ne'yagaina kavafe'mo, lokiya himamu'aleti'mo ani kava'mo nehiye,
hu'a hugae. 13 Muki afina'mo yagaige yagaige huka yagaigane. Ala kava ne'mo'a, ma
kava'mo huguve, huno hu'niya gemo akame huno ani kava'mo nehiye. Muki kava'amo
alagepa kava'age'mo hane'niye. 14 Agaemo hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo hapa maege
asagau'a ai'naya vaya'mo alino he tino apatege huno ne'maiye. 15 Muki afa'a ne'maiya
ya'mogi'e vaya'mogi'e'mo apaka neteya afina'mo kagaefe'mo apakesamo ne'afigekae'mo
ne'ya'mo ne'apamine. 16 Hapau'nigekae'mo ne'apamine. 17 Ala kava ne'mo'a muki afina'mo
ani kava nehuno'ae'mo fatago kava'mo huge yagu yaga kava'mo huge nehiye. 18 Ala
kava ne'mo'a agaefe'mo apaipafati'mo keya ae'a ge nehaya vaya'ai hapaopale'mo eno
ne'maiye. 19 Agaefe'mo koli hu'ne'a mono nehaya vaya'aitegamo hapau'nisiya kava'mo
afa'a hugiye. Keya ae'a ge nehageno'ae'mo apakufamo alino katino ne'apate. 20 Ala kava
ne'mo'a agaefe'mo hapau apayamofi'mo hapau'niya vaya'aite'mo yagaino ne'apatege'a
afa'a ne'maiye. Afa'a ne'maiya'monanafa muki hosu vaya'mo alino apago'ya lagauno
apatalegaiye. 21 Muki afina'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve.
Muki afina'mo muki afa'a ne'maiya ya'mogi'e vaya'mogi'e'mo aote agi'ale'mo ali'a asaga
hiyo.

150

Ala kava ne'mo agi'aleke'mo alita asaga hiyo, huno hu'niya gemae

1 Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. Mono no'afi'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo.
Koku'napi himamu'alefe'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. 2 Himamu'aleti'mo hu'niya ka-
vatefe'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. Mago'e huno hogote vekamo mai'niya kava hutapa
mago'e hutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo. 3 Pikulimo nehutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo.
Alu agufa gita alu agufa gitamo ne'amagitapa agi'ale'mo alita asaga hiyo. 4 Yave'yamo
ne'amagitapa lapaiyamo aetapa agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Gita ne'amagitapa kapufa
gemo hutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo. 5 Velo'mo ne'amagitapa alopa gefati'mo hutapa
agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. 6 Lapavamusamo ne'aiya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava
ne'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. He, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo.

SALOMONI YOKEMAE

Salomoni'a avo'mo kae male'niya yokemo'mo mago kini vekamo'a a'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya yokemo hane'niye. Hu'niya kava huno a kanomo hau ayamopafi'mo hau'niya vekae'mo hau'nigeno agaefe'mo ava gemo huno hapa pai'niye.

Kini vekamo'a a'ae'mo hau'niya kava huno Yesu'a agai'a siosi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. Ani a kanomo'a anau'amofe'mo hau'niya kava hu'a siosi vaya'mogi Yesu Kalaisife'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nige'a akame nehae.

1 Mani yokemo Salomoni'a avo'mo kae male'niya yokemo'mo muki yoke'amo ago
aeno agase'niye. 2 Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava'mo'a alagepa nofi
alagafati ani'mo'a nehiya agufa haga'amo ago aeno agase'niya'mofe'mo yafaya'mo huka
natesanafe'mo ne'nahaiye. 3 Asole alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo kagufale'mo fale
male'nanageno kagufalegati'mo alagepa atumo ne'aiye. Kagikamo'mo alagepa atu'mo
ne'aiya ani'mo aino laki'niya anikana huno hane'neno alagepa atumo ne'aiya'mofe'mo
ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mogimo kagaefe'mo hapau
apayamopafi'mo nehapaiye. 4 Kagaemo nayate heka navayu hulika ne'egetao lagaemo
nagu nagu huta eta kakame huta ugune. Kini vekamo'a navalelino uno no'afi'mo
maisuvafe'mo nate'niye.

Kao vaya'mogitamo kagaefeke'mo lamogaga aiteta amuse hugune. Apakaemo alagepa nofi alagafati anife'mo apakesamo afi'a apamogaga ne'aiya'monanafa lagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavafeke'mo lagesa afifi huta lamogaga aigune. Fatago vaya'mogi kagaefeke'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye.

5 Yulusalemu a'mafa'ne anaga'mogitapae, huno, nagufa'amo anupa nagufamo
hane'niya'monanafa kanale nagufa'e a kanomo mai'nove. Nagaemo Keta vaya'ai
seli no'apigana hu'na mai'nova'monanafa Salomoni'a alagepa lavolavomo asai male'niya
lavolavogana hu'na mai'nove. 6 Anupa nagufamo hane'niya'mofe'mo afa a kanoe, hutapa
o'nageyo. Yegemo'mo naleno alino ani agufa nagufamo kalino nate'niye. Ita'nimo'a ve
mafa'ne anaga'amogi apaipamo le'a natete'apae'mo, uka nofi hoyatile'mo yagaiyo, hu'a
naha pai'nae. Vaehae, nagai'ni hoyanile'mo alagepa hu'na o'yagai'nove.

7 Lusi kava huno nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimogae, hu'na, sipisipi
anagakamo haiyategamo apavalelika uka ne'ya'mo alika ne'apamine. Yegemo haineno
namotule ne'aeya afina'mo haiyategamo apavalelika uka ne'apatanage'a mai'a falu nehae.
Naha paige'nao hosu kavanage'na ka'mo atale'na kavagi vaya'ai sipisipi'e'mo magokepi
lokae'na maino.

8 Alagepa kanale a kanomogae, huno, muki a'ne anaga'mo ago aeka apakase'nane.
Ani kotegamo o'age'nisana'mo'mo sipisipi anaga'ai apaiyakamo alinika aise meme ana-
gakamo apavalelika uka sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'ai seli no haopale'mo uka ne'ya'mo
alika apamiyo. 9 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimogae, huno, Kagaemo Kini
vekamo Felo hosi anaga'amogi kame hisayafe'mo talalamo halauli'a ne'vaya hosigana
huka mai'nane. 10 Muki kayokate'mo hane'niya konali yakamo'a kaugosafi'mo aeno ha
nele. Kagaemo kanale sesumo lugokafi'mo huka ali'nanageno alagepa huno aeno ha nele.

11 Lagaemo konali yakamo goli yafateti'mo alo huge siluva yafateti'mo alo huge huteta
kamigune.

12 Kini veka'nimo hi'yalamu'ale'mo siate'mo fai mai'nigeno'ae'mo fale male'nova
ani'mo'a alagepa atu'amo'mo aino atagu nefae. 13 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
veka'nimo'a meya hayafati'mo alagepa atumo ne'aiya anikana huno mai'neno muki
hani'ilagamo nu'nila'mogani folagapi'mo havaegaiye. 14 Nahau nayamopafi'mo ne'na-
haiya veka'nimo'a Enigeti kotegati'mo nofi hoyafati'mo yosa ausemo'mo alagepa atumo
ne'aiya yosa ausegana huno mai'niye.

15 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimogae, huno, vae, alagepa kanale a kanomo
mai'nane. He, alagepa kanale a kanomo mai'nane. Kaulagamo'a kaugo'yavemo aulaga-
gana huno hane'niye.
16 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimogae, hu'na, Vae, alagepa kanale vekamo
mai'nane. He alagepa kanale vekamo mai'nane. Hipati'amo alino hegafa hu male'niye.
17 Nokoti'ale'mo kanale yosamo hane'niye. Yofo yosamo sita yosamo hane'nigeno hanae
yosamo paini yosamo hane'niye.

2

1 Nagaemo Salonigayaga yahaofati'mo kahaumo'a haesa ausemo neheya ausegana hu'na
maige ave aiyamo folagapi'mo hane'niya yaveyave kahaumo ausegana hu'na maige hu'na
mai'nove. 2 Aufe kahaumo hane'niya folagapi'mo kanale yaveyave kahaumo ausemo
hane'niya kava huno nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimo'mo a'mafa'ne anaga'ai
folagapi'mo mai'niye.
3 Alagepa alagamo ne'aeya yosamo yahaofilaga yosamo hane'niya folagapi'mo
hane'niya kava huno nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo ve mafa'ne anaga'ai
folagapi'mo mai'niye. Nagaemo lusi yegemo nelege'nae'mo ani yosamo ulunapi'mo
itopale'mo mai'ne'nae'mo lusi kava hu'na namogaga ai'nove. Ani yosa alagamo lagi'na
ne'nogeno navayafilagati'mo lusi kava huno haga'age ne'nahaiye.
4 Agaemo alopa ne'ya'mo ne'naya no'afi'mo navalelino haino nagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'niya kavatefe'mo kalahau'me'mo nagenopale'mo asai male'niye.
5 Nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nige'nae'mo lokiya'nimo alagi ohane'niya'mofe'mo
nofi alagafati ani'mo alika namiteka alika lokiya vaika nato. Alagepa apoli alagamo alika
namige'na ne'na falu hino. 6 Hoga ayateti'mo nageyutega maleteno lamaga ayateti'mo
nagufale'mo natafauno mai'niye. 7 Yulusalemu a'mafa'ne anagane, hu'na, lokiya gefati'mo
hu'nae'mo, afela afumogimo koli hute'a apaune nehaya afu anaga'mogi nehaya kavafe'mo
lapakesamo afitetapa nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimo aupati'mo haunetapa
o'ateyo. Agai'amo hau'ninageno aupati'mo he tigiye.
8 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo agemo afi'nove. Agaemo aeno hailo
hailo hulino nagu nagu huno avelegamo ne'e. 9 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
veka'nimo'a kanale afela afugana huno nagu nagu hulino ne'e. Ago eno kumate'mo
he tino mai'neno'ae'mo aise yasi kateti'mo nopilagamo aulu heno age'niye. 10 Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo'a naha pai'niye. Agaemo naha paino'ae'mo, Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimo alagepa kanale a'nimogae, huno, he tika kumatega
emikeka nagae'e'mo magokepi lokaeka eno. 11 Kagaemo yasi kofe'mo koli osuvo. Ko'mo
ne'aiya afina'mo ago hano hu'niye. 12 Hemenimo muki haopalegamo kahau ausemo
ago he'nige'apae'mo nama anaga'mogimo yoke nehae. Kaugo'yave anaga'mogimo yoke
hu'nage'apae'mo muki haopalegati'mo vayatimogimo ne'afiye. 13 Fiki yosamo'a aepa faino
alagamo ae'nigeno'ae'mo nofi'mo'a ausemo he'nigeno alagepa atumo ne'aiye. Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimo alagepa kanale a'nimogae, huno, he tika egeta'ao
ugu'ae. 14 Kaugo'yave nama'nimo yafakapi'mo mai'nane. Aulafi kate'mo haika fala kika
mai'nane. Kanale kaugosamo alika nave lige'na ageno. Kagemo alagepa kagemo hane'nigi
kage aige'na afino.
15 Aise afela kala anaga'mo apatafauka apanu kiyo. Fiku yanage'a hoyatifi'mo hai'e'a
nofi'mo ali'a hosu hu'a ategae. Nofitimo'a saufa alagamo ae'niya'mofe'mae.
16 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya vekamo nagai'ni veka'nimo mai'nige'na agai'a
a'amo mai'nove. Agaemo sipisipi anaga'amo apavalelino u'nige'apae'mo kanale yaveyave
kahaumo'mo ause he'niya folagapati'mo kahaumo ne'nae. 17 Nahau nayamopafi'mo
ne'nahaiya veka'nimogae, hu'na, o'nataleka malage huka aika atagineka eka alino fako
huno la'ate'niya avelegamo haikeka kanale afela afugana huka nagu nagu huka egeta'ao
nagae'e'mo maime maime ne'visu'ageno'ae'mo kotisigeno'ae'mo hani hu'niya kava'mo
hano hino.

3

1 Hani'ilagamo hipa'nile'mo havae'ne'nae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
veka'nie'mo kahauya hu'nova'monanafa o'age'nove. 2 Nagaemo he ti'na taonifi'mo
u'ne'na hu'na muki ka'ale'mo kahauya hu'na agegauve, hu'na nagesamo afi'nove.
Nagaemo kahauya hu'nova'monanafa o'age'nove. 3 U'ne'na nehuge'apae'mo taonifi'mo
u'e'a hu'a ne'yagaiya vaya'mogimo ne'nagage'nae'mo, Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
veka'nimo age'nafiye, hu'na apafi ge'nove.

4 Nagaemo apatale'na uvategamo malage hu'na ne'nahaiya veka'nimo age'nove. Na-
gaemo agaetegamo u'nae'mo agaemo natalesiyafe'mo o'nahau'nige'nae'mo anu ki'na
mai'nove. O'atale'na avaleli'nu'na alino nate'niya ita'nimo'mo nehavaeya yapilagamo
uta'a hai'no'ae. 5 Yulusalemu a'mafa'ne anagane, hu'na, lokiya gefati'mo hu'nae'mo,
afela afumogimo koli hu'a apaune nehaya afu anaga'mogi nehaya agufa kavafe'mo
lapakesamo afitetapa nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya vekamo aupati'mo haunetapa
o'ateyo. Agai'amo hau'ninageno aupati'mo he tigiye. 6 Ageyo. Ina la'mo yahaofilagamo
ani'mo ohane'niya kotegati'mo haine ne'e. Maketileti'mo miya nefaiya la'nefamo atafi'mo
nekaya afina'mo alagepa atumo ne'aigeno halina'amo'mo posigana huno hane'neno hali-
namo ailinuno nehaiya kava huno haine ne'e. 7 Ageyo, hu'na, Mago vaya'mogi Salomoni
siamo alini'a ne'ae. Sigisiti'a Isaleli ati vaya'mo koli nosaya lokiya ati vaya'mogimo fai'a
ku ai'a ateli'a ne'ae. 8 Muki vaya'amogimo kame nehaya kava'mo age'a alagepa hu'naya
vaya'mogi naipe'apimo alini'a ne'ae. Hani'ilagamo afole ne'aiya kavafe'mo koli nehaya'-
mofe'mo naipe'apimo apalute'mo male'nae. 9 Kini vekamo Salomoni'a Lemanoni kotegati
ali'naya alagepa yosaleti'mo alini u'e'a nehaya sia'amo mago aise nokana huno ki'niye.
10 Agaemo siluva yafateti'mo posi'amo alo huge goli yafateti'mo afe'alumelaga'amo alo
huge huno alo huteno haesa lavolavoleti'mo aino ati kae male'niye. Yulusalemu a'mafa'ne
anaga'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kavateti'mo yu'ilaga'amo alagepa huno alo
hu'niye. 11 Saiyoni a'mafa'ne anagane, hu'na, lapakaemo etapa kini vekamo Salomoni'mo
ageyo. Agaemo agenopale'mo kini kakolitamo hane'niye. Kini vekamo Salomoni'a a'mo
ali'niya afina'mo lusi kava huno amogaga ai'nigeno'ae'mo ita'amo'mo ani kakolitamo
alino agenopale'mo maleno ateteno kini vekamo lekana paino ate'niye.

4

1 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimogae, huno, vae, alagepa kanale a kanomo
mai'nane. He, alagepa kanale a kanomo mai'nane. Kaulagamo'a kaugo'yavemo aulaga-
gana huno hane'nigeno kanale kayoka'mo'a aino ati kae'niye. Kayoka'mo'a meme ana-
ga'mogi Gileyati avelegati'mo magokepi lokaeli'a nelamiya meme anaga'ai apayokakana
huno hane'niye. 2 Muki kave'amo'mo yaveyave sipisipi anaga'mogi apayoka'mo magoke
aiyaya hu'a lagau'a apatete'a hemenimo ani'mo fale'a apate'nageno'ae'mo apayoka'mo'a
yaveyave'age nehiya kava huno kave'mo'a yaveyave'age'mo nehiye. Mani muki sip-
isipi anaga'mogimo lago'ya apana'aumo male'nae. Mago anamo sipisipimo o'mai'nae.
3 Kavayamo kanale haesa nofikana huno hane'nigeka alagepa kagemo ne'aine. Kayoka'-
mo'a aino ati kae'niya kagesa aepale'mo mago yosamo agi'amo pamagalanati alagamo
aino apalo ati'niya yosa alagagana huno hane'niye. 4 Lugokamo'a kini vekamo Nevini'a
kame nehiya ya'amo male'niya no'mo yatala vegovego nokana huno hane'niye. Ani
nopi'mo lokiya kame nehaya vaya'ai halegu'apimo tauseni'a halegu'mo asai male'nae.
5 Lole nukala'mo'a kanale lago'ya afela afula'moganimo yaveyave kahaumo ausemo
hane'niya folagapati'mo kahaumo ne'na'a afulakana huno hane'niye.

6 Nagaemo alagepa atu ne'aiya yosamo hane'niya avefi'mo hai'na maime maime
ne'visugeno'ae'mo kotisigeno'ae'mo hani hu'niya kava'mo hano hugiye. 7 Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimogae, huno, alagepa kanale a kanomo mai'nane. O'ani'ya
faifa ya'mo kagaete'mo ohane'niye. 8 A'nimogae, huno, kagaemo nagae'e'mo Lemanoni
aveleti'mo ataleka ugeta'ao. Amana avelegati'mo agege Sena avelegati'mo agege Hemoni
avelegati'mo agege huka ago. Ani lole'e mago'e avefi'mo Laiyoni anaga'e Laiyonigana

hu'a mai'naya afela pusi anaga'e'mo mai'nae. [9] Nasa'nimogamo a'nimae, huno, kagaemo
aise'ato'amo nagaemo aulu nahaeka ne'naganageno'ae'mo naipafi'mo lusi kava huno
naha'ye hu'niye. Nagaemo lugokamo agete'nae'mo kagaete'mo asagau'na ne'auve.
[10] Nasa'nimogamo a'nimae, huno, Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava'-
mo'a alagepa kanale kava'mo hane'niye. Ani kahau'niya kavakamo haga'amo'mo nofi
alagafati ani'mo nehiya haga'amo alagi ago aeno agase'niye. Ani nefalana ani'mo'a
alagepa atu'amo'mo muki alagepa atumo ne'aiya ya'mo atu'amo ago aeno agase'niye.
[11] O a'nimogae, huno, Kavayafati'mo kevegeve anumo asagauno ne'aiye. Kavenafu'namo
afe'alumelaga kevegevemo anu'e nu'anu'e'mo hane'niye. Kukenakalegati'mo alagepa
atumo Lemanoni avefati'mo ne'aiya agufa alagepa atumo ne'aiye.

[12] Nasa'nimo'mo maige a'nimo maige huno mai'niya a'nimo'a hoyale'mo kegi'yamo'a
faino ku ai'niya hoyagana huno maige keli kotupi ani'mo muki vaya'mogimo o'ne-
sayafe'mo ka akani male'niya keli kotupi anikana huno maige ani'mo kanage kanage
huno haine ne'eya anite'mo loki ae male'niya anikana huno maige huno mai'niye.
[13-14] Kagae hoyafati yosamo'mo alagepa alagamo ne'ae. Haga atumo ne'aiya ya'mo nehage.
Mago'aleti'mo alagepa atumo ne'aiya ya'mo alo huge haga ne'ya'mo alo huge la'nefamo
atafi kageno halinamo ne'aigeno'ae'mo alagepa atumo ne'aiya la'nefamo alo huge hu'a
alo nehae.

[15] Kagaemo kanage kanage huno haine ne'eya ani'mo'a muki hoyafilagamo nelamiya
anikana huka maige Lemanoni avefati'mo emine ne'eya anikana huka maige huka
mai'nane. [16] Hoga haopalegati'mo yasimo alinika eno. Lamaga haopalegati'mo yasimo
alinikeka hoya'nifi'mo aligeno'ao alagepa atumo ne'aiya ya'mo'a muki haopalegamo
ailino uneno hino. Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo'a hoya'afati'mo eno
alagepa yosa alagamo lagino neno.

5

[1] Nasa'nimogamo a'nimogae, huno, Nagaemo hoya'nilegamo ago e'na alagepa atumo
ne'aiya ya'mo agi'amo meya'e mago alagepa atumo ne'aiya ya'e'mo ali'na anupa hu'nove.
Nagaemo kevegevemo ali'na ano'a'e anu'a'e'mo ne'nove. Nagaemo nu'anu'e nofi ala-
gafati ani'e'mo ali'na ne'nove. Nao vaya'nimogitapae, huno, alitapa neyo. Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya vaya'nimogitapae, huno, He, ani'mo alita netapa lapamu hiyo.

[2] Hani'ilagamo nau kale'nova'monanafa nagupi mafa'nemo'a au'mo okaleno afa'a
mai'niye. Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo agemo afi'nove. Kita'nile'mo
hakalu hakalu huteno, Nasa'nimogamo nahau nayamopafi a'nimogae, huno, Kitamo
yakika nato. Hani'ilagamo ani'mo'a emineno nagenopafi'mo ani'mo faleno nate'nigeno
nayokapi'mo lao ya'mo emineno havai te'niye, huno naha pai'niye. [3] Nagaemo kukena'n-
imo ago asagi'na atale'novanage'na halate haiya kava hu'na ali'na vaiguve. Nagaemo
naiya'nimo ago sese hu male'novanage'na halate he ti'na u'ne'na hisugeno naiya'nile'mo
o'ani'ya faigiye, hu'na ha pai'nove. [4] Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo'a
kitamo alita ne'yakuna yate'mo aya'mo ali'nige'na agete'nae'mo naipamo'mo he ti'niye.
[5] Nagaemo kitamo yaki'na atesuvafe'mo he ti'na kitamo alita ne'yakuna ya'ale'mo naya'mo
ne'alugeno'ae'mo meya ani'mo alagepa atu ne'aiya ani'mo nayate hane'niya ani'mo'a kita
alita ne'yakuna ya'ale'mo aeno kamae'niye. [6] Nagaemo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya
veka'nimo kita yaki'na ate'nova'monanafa ago utege'na nagaemo o'age'nove. Nagaemo
hu'niya ge'ae'mo nagesamo ne'afugeno'ae'mo naipamo'mo alagi hosu'niye. Nagaemo
agaefe'mo kahauya hu'nova'monanafa o'age'nove. Nagaemo keya ae'na ge hu'nova'-
monanafa agaemo ge'nile'mo aeno atagaina huno ge osu'niye. [7] Umenitata nehu'a
taonifi'mo ne'yagaiya vaya'mogi nagete'apae'mo namagi'a nagufamo ai'a atalagau'nae.
Yafa lafi kegi'yale'mo ne'yagaiya vaya'mogi naugosafi'mo ai'na ati kae'na ne'aluva
lavolavo'nimo ali'nae. [8] Yulusalemu a'mafa'ne anaga'mogitapae, huno, Lapakaemo nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo agetapae'mo agaefe'mo nahau nayamopafi'mo
nahau'niya'mofe'mo lokiya'nimo ohane'niye, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niye.

9 Alagepa kanale a kanomo mai'neka muki a'ne anaga'mo ago aeka apakase'nana a
kanomogae, hu'a, kahau kayamopafi'mo kahau'niya vekamo haiya kava huno mai'neno
muki hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo aeno apakase'niye. Haiya kava huno
mai'neno muki hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo aeno apakaseno mai'niya'-
mofe'mo lokiya gefati'mo hiyo, huka laha paine, hu'a ha pai'nae.
10 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo yaveyave augosamo hanege haesa au-
gosamo hanege huno hane'niye. Agaemo asole tauseni'a vaya'mo ago aeno apakase'niye.
11 Agenopamo'mo hogote goli yafakana huno le'nigeno ayokaku'mo kanale alopa
ayokaku'mo mago anupa namamo ayokagana huno hane'niye. 12 Aulagamo'mo kaugo'yave
nama anaga'mogi nu'mo anuleti'mo ani'mo fale'a u'a ani agi'nale'mo he ti'a mai'naya
namagana huno hane'niye. 13 Agalametalegati'mo alagepa atumo ne'aiya yosamo aise
yosamo hi'yalamute'mo hane'niya yosagana huno hanege kahaumo ausemo aulafilega
hane'niya kahaumo ausegana huno hanege huno hane'niye. Avayamo kanale kahaumo
ausegana huno hane'nigeno avayafati'mo alagepa atumo ne'aiya ani'mo meya ani'mo lape
tape huno asagauno ne'aiye. 14 Ayatala'mo'a goli linimo apayate'mo ne'vaiya linigana
huno hane'niye. Alopa monileti'mo miya nefaiya yafa'mo aeno ha neleya yafa'mo
apayate'mo ne'vaiya linifi'mo ne'malaya linigana huno hane'niye. Agufamo'a elefeni
afumo avekana huno hane'nigeno agufalegati'mo yaveyave'age huteno aeno ha le'niye.
15 Aiya'ala'mo kanale yaveyave yafateti'mo alo nehaya posila'mo golilate'mo ae'a he ti'a
ate'nageno hane'niya posigana huno hane'niye. Agaemo Lemanoni avegana huno maige
alagepa sita yosagana huno maige huno mai'niye. 16 Avayafati'mo haga hu'niye. He, muki
agufa'amo alagepa agufamo hane'niye. Yulusalemu a'mafa'ne anaga'mogitapae, hu'na,
Agaemo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo maige nao veka'nimo maige huno
mai'niye, hu'na lapa pai'nove, huno hapa pai'niye.

6

1 Alagepa kanale a kanomo mai'neka muki a'ne anaga'mo ago aeka apakase'nana a
kanomogae, hu'a, Kahau kayamopafi'mo kahau'niya vekamo haiyategamo uno mai'niye.
Lagaemo kagae'e'mo magokepi lokaeta kahauya huta agesunafe'mo haiya kate'mo
u'niye, hu'a afi ge'nae. 2 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo hoya'afi'mo uno
mai'niye. Agaemo sipisipi anaga'amo hoya'afati'mo nesayafe'mo apavalelino u'niye.
Agaemo kanale yaveyave kahau ausemo alino anupa huno malesiyafe'mo hoya'afi'mo uno
mai'niye. 3 Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekamo nagai'ni veka'nimo mai'nige'na
agai'a a'amo mai'nove. Agaemo sipisipi anaga'amo apavalelino u'nige'a kanale yaveyave
kahaumo'mo ausemo he'niya folagapati'mo kahaumo ne'nae, huno hapa pai'niye.
4 Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya a'nimogae, huno, vae, kanale taonimo Tilisi
taonigana huka mai'nane. Kanale taonimo Yulusalemu taonigana huka mai'nane.
Asole ati vaya'mogimo asole kalahau'me'mo alini'a ne'vage'a apakete'apae'mo hapau
ne'aiya asole ati vayakana huka mai'nane. 5 Aulu nahaeka o'nago. Kaulagamo'mo ago
aeno nagase'nige'na kagaefe'mo ne'nahaiye. Kayoka'mo'a meme anaga'mogi Gileyati
avelegati'mo magokepi nelamiya meme anaga'ai apayokakana huno hane'niye. 6 Muki
kave'akamo'mo yaveyave sipisipi anaga'mo hemenimo ani'mo fale'a apate'nageno'ae'mo
apayoka'mo'a yaveyave'age'mo nehiya kava huno kave'mo'a yaveyave'age'mo nehiye.
Mani muki sipisipi anaga'mogimo lago'ya apana'aumo male'nae. Mago anamo sipisipimo
o'mai'nae. 7 Kayoka'mo'a kagesa aepale'mo aino ati kae'niya kagesa aepamo'mo mago
yosamo agi'amo pamagalanati yosa alagamo aino apalo ati'niya yosa alagagana huno
hane'niye.
8 Kini vekamo a'ne anaga'mo asole a'ne anaga'mo mai'nae. Sigisiti'a kuvini a'ne ana-
ga'mo maige henaga a'ne anaga'amo eiti'amo maige lekana opaisuna agufa alu a'mafa'ne
anaga'mo ali'niya a'ne anaga'amo maige hu'a mai'nae. 9 Mai'naya'monanafa kaugo'yave
nama'nimo'a aeno apakaseno haino hapai'niye. Asole a'ne anaga'mo mai'naya'monanafa
a'nimo magoke'age'mo mai'niye. Ita'amo'mo magoke a'mafa'ne'amo mai'niye. Alino

ate'niya ita'amo'mo, hogote a'mafa'ne'nimo mai'niye, huno agesamo afi'niye. Muki
a'mafa'ne anaga'mogi agete'apae'mo hao ke he'nae. Kuvini a'ne anaga'mogi'e kini
vekamo alu a'ne anaga'amogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.
[10] Aulu ne'nahaeya a kanomo ina la'ae. Kaimo'a alagepa huno aeno ha lege yegemo'a
alagepa huno aeno ha lege huno aeno ha neleya kava huno aulu ne'nahae. Asole ati
vaya'mogimo asole kalahau'me'mo alini'a ne'vage'a apakete'apae'mo hapau ne'aiya ati
vayakana huno mai'niye, huno hapa pai'niye.
[11] Nagaemo kago'mufilagati'mo ne'aeya yosa alagamo agesuvafe'mo lami'na alagepa
yosamo'mo alagamo ne'aeya yosa hoyafi'mo mai'nove. Nofi'mo alagepa huno hane'nifi
pamagalanati yosamo'a ause he'nifi hu'na agesuvafe'mo lami'nove. [12] Nagesamo
o'afi'nogeno'ae'mo malage huno nagupi mafa'nemo'a alino he tino nate'nige'na ali'na
namalagite'nae'mo visuvafe'mo nehuve. Hapau'nisiya vaya'nilefe'mo hosimo'mo ha-
laulino ne'viya talalagana huno alino ha maleno nate'niye, huno hu'niye. [13] Yulusalemu a
kanomogae, hu'a, Aika atagi neka eno. Kagaemo atagi neka egetao lagaemo kageno, hu'a
ha pai'nae.
Yulusalemu a kanomo agesayana na agufa a kanomo agegae. Agaemo lole nofi ati
vayakana huno mai'niya a kanomo agegae, huno hapa pai'niye.

7

[1] Kini vekamo a'mafa'ne'amogae, huno, kagaemo kaiyale'mo su'mo vaika ali'nana
kaiya'mo'mo mago'e huno kanale kaiyamo hane'niye. Kaumi'yamo aeno hapai'niya ya'e
kale'yamo aeno hapai'niya ya'e'mo alopa monileti'mo miya nefaiya yafa'mo ani kava huno
alagepa huno age'niya vekamo'a alo hu'niya yafakana huno hane'niye. [2] Kagae kaipamo
folagapi'mo mago kapugana huno hane'niye. Ani kapufi'mo nofi alagafati ani'mo havai
te'niye. Kaipamo alagepa kanale kaipamo'mo ani kava huno vitimo alini'e'a magokepi
ali'a anupa hu'a male'naya vitimo yaveyave ausemo folagapi'mo hane'niya vitigana huno
hane'niye. [3] Kagaemo lole nukala'mo'a ani kava huno lole kanale afela afula'mo lago'ya
afela afulakana huno hane'niye. [4] Lugokamo'mo mago yatala vegovego no'mo yaveyave
nokana huno hane'niye. Kaulagala'mo'a lole ani kotutala'mo Hesimoni taonimo yafa lafi
kegi'ya kate kipate'mo hane'niya ani kotutalakana huno hane'niye. Kagaemo kago'yamo
kanale kago'yamo Lemanoni yahaofi'mo yatala nokana huno hane'niye. Kava ne'yagaiya
vaya'mogimo ani nopi'mo mai'ne'a Namakasi taonifi mai'naya vaya'aife'mo aulu hapae'a
apake'a yagai'a ne'maiye. [5] Kagenopamo'mo Kameli avegana huno hane'niye. Kayoka'mo
okokana agufa kayoka'mo hane'niye, huno ha pai'niye.
Agaemo kini vekamo atafau'nigeno haite'a emi'ete'a nehaya yate'mo mai'niye. [6] Nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya a kanomogae, huno, alagi kanale a kanomo mai'nane. Muki
ya'akamo'mo namogaga aisuva agufa kava'mo nehiye. [7] He tika maikae'mo alagi alagepa
huno api aino hane'niya kokanasi yosagana huka he tika mai'nane. Nukamo'mo ani
agufa yosa alagagana huno hane'niye. [8] Nagaemo, Ani yosafi'mo hai'na yosa akopale'mo
atafauguve, hu'na hu'nove. Hai'na maisugeno nukamo'mo nofi alagamo'a magokepi akalo
akalo huno nehaneya kava huno hanegaiye. Kavayafati'mo apoli yosa alagamo'a kanale
atumo ne'aiya agufa atumo aigiye. [9] Kavayamo nofi alagafati ani'mo hogote anikana huno
hanegaiye, huno ha pai'niye.
Ani nofi alagafati ani'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nilefe'mo hane'niye.
Ani ani'mo'a haga'age'mo hu'niye. Apaukalegekana hu'a ne'maiya vaya'mogimo ne'ne'a-
pae'mo ge nehae. [10] Nagaemo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimo a'amo
mai'nogeno nagaefe'mo ha'ye nehiye, huno hu'niye.
[11] Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimogae, huno, nagae'e'mo magokepi
lokaeka egeta'ao malaga ugu'ae. Uta'a alu aise taonifi'e alu aise taonifi'e'mo havaegau'ae.
[12] Havaeteta'ae'mo kotilamisiyapi'mo he tita'a nofi hoyalegamo uta'ae'mo nofi'mo'a ago
ausisimo ae'nisifi ause'amo ago aino ata le'nisifi pamagalanati yosamo'a ago ause he'nisi-
figeta'a uta'a agegau'ae. Mai'neta'ae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya kava'nimo

ali'na kave liguve. [13] Alagepa kahaumo ausemo'a alagepa atumo ne'aiye. Nagaemo
alagepa yosa alagamo ali'na muki yafa lafi kegi'ya kate kipa'ale'mo male'nove. Mago'amo
akeya'vilaga alige mago'amo hemenimo alige hu'na ali'na anupa hu'na male'nove.
Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimogae, huno, kagaetefe'mo ali'na anupa hu'na
male'nove, huno ha pai'niye.

8

[1] Nasa'nimo'a ita'nimo nu'ale'mo ne'niya nasa'nimogagana huka maisanafe'mo na-
hau'niye. Nasa'nimogamo mai'nanesinana kumatega kagete'nae'mo kahae'na ne'ne-
sugeno'ae'mo mago vekamo'a ani kavafe'mo hosu agesamo afa'a o'afiyesine. [2] Inagi
nagaemo kagaemo kavaleli'na ita'nimo notegamo visugekae'mo kagaemo alagepa huka
afa'a alika naya malegane. Nagaemo nofi alagafati anipi'mo alagepa haga nehiya ya'mo
ali'na atete'na alo hu'na kamiguve, huno ha pai'niye.

[3] Hoga ayateti'mo nageyutega male'neno lamaga ayateti'mo nagufale'mo natafau'niye.
[4] Yulusalemu a'mafa'ne anagane, huno, lokiya gefati'mo hu'nae'mo, afela afu anaga'mogi
koli hutale'a apaune nehaya afu'aife'mo lapakesamo afitetapa nahau nayamopafi'mo
ne'nahaiya a kanomo aupati'mo haunetapa o'ateyo. Agai'amo hau'ninageno aupati'mo
he tigiye, huno hapa pai'niye.

[5] Ina la'amo'mo yahaofilagati'mo eno hau ayamopafi'mo hau'niya veka'amo agufale'mo
atafautege'ana kako kili'ana hai'ana ne'a'ae, hu'a hu'nae.

Kagaemo apoli yosamo aepafi'mo havae'nanage'na kahaune'na kate'nove. Itakamo'mo
ani yosa aepafi'mo alino kate'niye. Alino kate'niya a kanomo'mo ani yosa aepafi'mo
alino kate'niye, huno ha pai'niye. [6] Mago vekamo'a alagena kava'amo hu ne'maleya kava
huka nagaemo alika kaipafi'mo alagena kava'mo hugekana huka hu malo. Ani kava huka
nagaemo alika kayamote'mo alagena kava'mo hugekana huka hu malo. Ani kavatefe'mo
nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'mo lokiya'amo'mo fali kava'mo lokiya'agana
huno hane'niye. Nagaefe'mo hau ayamopafi'mo ohau'nifi, hu'na nagesamo ne'afuva
kava'mo'a nefaliya kavakana huno hane'niye. Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya kava'mo
atagana huno nele. He, lusi kava huno nele. [7] Hau ayamopafi'mo nehaiya kava'mo'a
atagana huno neleyanageno ani'mo'a afa'a aeno yu osegaiye. Ani'mo hesiya'mo'mo alagi
aeno ati okaegaiye. Mago vekamo'mo a kanoe'mo, Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo
kahausiyafe'mo muki moni'anileti'mo miya faiguve, huno ha paisigeno'ae'mo, afa'a ina
agufa yane, huno huteno hosu aipamo kaligiye, huno hu'niye.

[8] Lasatimo'mo aise a'mafa'nemo mai'nigeno nu'amo o'me'niye. Mago vekamo'mo
aligefe'mo hisigetae'mo agaetegamo na agufa kava'mo hugune, huno apafi ge'niye.

[9] Agaemo alagepa huno taonilefe'mo yafa lafi kegi'yagana huno mai'nisigetae'mo
lagaemo ani yafa lafi kegi'yale'mo siluva yafateti'mo yatala no'mo kime kime haigune.
Agaemo kitagana huno mai'nisigetae'mo lagaemo agaete'mo lokiya sita yosaleti'mo
no'amo kigune, hu'a ha pai'nae.

[10] Nagaemo mago yafa lafi kegi'yagana hu'na mai'nogeno nu'nimo'a lole yatala vegovego
notalakana huno hane'niye. Ani afina'mo fiku naha mae'nige'nae'mo aulagale'mo alagepa
hu'na mai'nove, huno hapa pai'niye.

[11] Kini vekamo Salomoni'a nofi hoya'amo Malihamoni kotega hane'niye. Agaemo hoy-
a'ale'mo yagai'a atesayafe'mo apavaleno apate'niye. Apakaemo nofi alagamo alisayafe'mo
muki vaya'amogimo vani tauseni vani tauseni hu'a siluva yafateti'mo miya fai'a amisaya
kava'mo hane'niye.

[12] Hoya'nimo nagai'ni hoyamo naulagale'mo hane'niye. O Salomonigae, huno, vani
tauseni siluva yafa'mo alitesanage'a hoyale'mo ne'yagaiya vaya'mogi tu hataleti tu
hataleti hu'a aligae.

[13] Hoyafi'mo ne'maina a'nimogae, huno, kagae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'-
mogimo kagemo ne'afiye. Kagemo aige'na afino, huno ha pai'niye.

[14] Nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya veka'nimogae, huno, malage huka emikeno. Mago alagepa afela afumo'a alagepa atumo ne'aiya ya'mo havai teno hane'niya avelegamo nagu nagu huno haine ne'eya kava huka emikeno, huno ha pai'niye.

YONA

Yona'a mago polofeti vekamo mai'neno Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa pai'niye. Goti'a Yonafe'mo, alo huka alopa taonimo Niniva taonifi'mo uka ge'nimo aeka hakalo huka hapa paitekae'mo ge hapauvo, huno ha pai'niye. Ha pai'niya'monanafa Goti ge'amo akame osuno aune hetaleno Tasisi taonifi'mo visiyafe'mo sipifi'mo haino mai'niye. Ne'vigeno'ae'mo lusi yasimo ali'nige'a sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi Yona'a asagau'a anipi'mo yaga au'a atale'nageno alopa noyamemo'a alino nakaiteno uno ani agi'nale'mo Yona'mo mu valino ate'niye.

Halate Goti'a Yona'mo alino ate'nigeno uno Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo, Goti'a Niniva taonimo alino hano huno atalegaiye, huno hapa pai'nige'a afite'a apaipamo ali'a afe le'nae. Apaipamo ali'a afe le'nageno Goti'a o'apamagi'niya'mofe'mo Yona'a ohau'nigeno aipamo le'niye. Goti'a Yona'mo alino api aino ateteno, nagaemo Niniva vaya'aife'mo nahau hu'na ne'apatova kava'mo alagepa kava'mo hane'niye, huno ha pai'niye.

Yesu Kalaisi'a Yonafe'mo ava gemo huno Yu vaya'aife'mo hapa pai'niye. Matiyu 12:38-41 gemo hane'nigi agetapa lekana paiyo.

Yona'a ataleno aune hetaleno u'niya gemae

1 Ala kava ne'mo'a Yona'mo Amitai mafa'nee'mo ha paino'ae'mo, 2 Alo huka alopa
taonimo Niniva taonifi'mo uka ge hapauvo. Lusi hosu kava'mo nehage'na apake'nove,
huno ha pai'niya'monanafa 3 Yona'a Ala kava netegati'mo ataleno aune hetaleno Tasisi
taonifi'mo ugefe'mo hu'niye. Ataleno uno Yopa taonifi'mo lamino Tasisi taonifi'mo ugefe
hu'niya sipimo miya faiteno sipifi'mo haino mai'niye. Yona'a Ala kava netegati'mo ataleno
aune hetaleno u'niye.
4 Aune hetaleno ne'vigeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a lusi lokiya yasimo alino ate'nigeno
solovala anite'mo alinino e'niye. Lusi yasimo alige ko aige hu'nigeno ani'mo'a aino
holakau holakau huno sipimo aeno atava aisiya agufa kava'mo hu'niye. 5 Sipifi'mo
ali'ya ne'aliya vaya'mogi lusi kava hu'a apamo'ya ai'a hapausoli hute'apae'mo goti'api-
mogife'mo apamete apamete hu'a, laha mao laha mao, hu'a keya ae'nae. Sipimo'mo kana
osisiyafe'mo sipifi'mo hane'niya kagemi ya'mo ali'a anipi'mo yaga au'a atale'nae. Ani
kava hu'nageno'ae'mo Yona'a anagamo o'mai'nifa sipimo afepilagamo lamino au kaleno
mai'niye.
6 Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ageyana Yona'a
afa'age'mo au kaleno mai'nigeno ageteno'ae'mo, Na kava higekae'mo kau kaleka mai'-
nane. He tika kagaika gotikamofe'mo keya aeka ge huvo. Ofalisunafe'mo afiteno laha
maesifi laha o'maesifigi ge huka afi go, huno ha pai'niye.
7 Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi apakai'api apakai'apimo hu'apae'mo, Lagitimo
avo'mo kaeteta kupi'mo ai male'neta kupati'mo ina la agimo alisupi mani ne'aluna
hanageke ya'mo aepa vekamo agaemae, huta agegaune, hu'a hu'nae. Ani kava hute'a Yona
agimo ali'nae. 8 Apakaemo Yonafe'mo, Mani ne'aluna hanageke ya'mo aepa veka'amo ina
la'ae. Na kava higekae'mo sipifi'mo mai'nane. Kagaemo haiya kotega vekamo mai'nane.
Haiya nofi vayapati vekamo mai'nane, hu'a loka hu'a afi ge'nae. 9 Afi ge'nageno'ae'mo,
Himulu nofi vekamo mai'nove. Ala kava ne'mo koku'napi ne'maiya Goti'mo solovala
ani'e mopa'e'mo alo hu'niya Gotife'mo mono nehuva vekamo mai'nove huno hapa
pai'niye. 10 Ani gemo afite'apae'mo sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi lusi kava hu'a
apamo'ya aite'a, Kagaemo lusi hosu kava'mo hu'nane, hu'a ha pai'nae. Hogoteno yasimo
o'ali'nigeno'ae'mo Yona'a, Nagaemo Ala kava netegati'mo atale'na naune hetale'na
ne'ove, huno hapa pai'nige'a ago afi'naya'mofe'mo lusi hosu kava'mo hu'nane, hu'a
ha pai'nae. 11 Solovala ani'mo'a lusi kava huno ayamukiki huno mago'e mago'e huno
aino holakau holakau hu'nige'apae'mo sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi Yonafe'mo,

Kagaetegamo na kava hisunageno ani'mo afa'a hanesigeta ugune, hu'a afi ge'nageno
12 Yona'a, nasagautapa yaga auta natalegeno'ao ani'mo afa'a haneno, huno hapa pai'niye.
Ago afi'novana ani'mo'a lapakaetegamo lusi kava huno aino holakau holakau nehiya
kava'mo aepa vekamo nagaeke'mo mai'nove, huno hapa pai'niye.
13 Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogimo ani agi'nale'mo visayafe'mo latapa kayoteti'mo
apaya mukiki hu'a ani'mo avale'a apakamelaga ataleme ataleme u'nayana ani agi'nale'mo
malage hu'a o'u'nageno yasimo alige ani'mo'a mago'e mago'e huno aino holakau holakau
huge huno mai'niya'mofe'mo afa'a o'u'nae. 14 Apakaemo Ala kava nefe'mo, Ala kava
nene, hu'a, Mani vekamo asagauta anipi'mo yaga auta atalegauna'mofe'mo ani kava'mo
anona'atimo alagi olategeta afa'a maino. Vaya'mo ne'apamagiya vaya'mo agoti huka
ne'apatana kava huka agoti huka olato. Ala kava nene, Kagaemo ani kava'mo alika lave
li'nane, hu'a ha paite'a 15 Yona'mo asagau'a anipi'mo yaga au'a atale'nageno'ae'mo ani'mo
aino holakau holakau osuno afa'a hane'niye. 16 Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi ani
kava'mo agete'apae'mo Ala kava nefe'mo lusi kava hu'a koli hute'a afumo amagi'a Goti'mo
ofalinimo amite'a mago alagepa kava'mo hisayafe'mo magoke magoke vaya'mogi, ina kava
hugune, ma kava hugune, hu'a hute hute hu'nae. 17 Ala kava ne'mo'a alopa noyamemo
alino ate'nigeno uno aka hu'neno Yona'mo alino nakaitalegeno lamino lole'e mago'e
feluga'e hani'ilaga'e'mo noyamemo agupafi'mo mai'niye.

2

Yona'a Gotife'mo nunumu hu'niya gemae

1 Yona'a noyamemo agupafi'mo mai'neno'ae'mo Ala kava ne'mo Goti'amofe'mo
nunumu hu'niye. 2 Nunumu huno'ae'mo, Ala kava nene, Alopa hanageke ya'mo al-
i'ne'na naipafi'mo lusi kava huno nagafu ki'nige'nae'mo kagaefe'mo keya ae'na ge
hu'nogekae'mo ge'nile'mo aeka atagaina hukae'mo naha mae'nane. Nagaemo fali'naya
vaya'mo u'a mai'naya kotegae'mo agi'amo Siyo kotegati'mo, naha mao, hu'na keya
ae'na ge hu'nogekae'mo ge'nimo afi'nane. 3 Kagaemo alika yaga auka natale'nanage'na
emi'ne'na solovala ani'mo afepilagamo mai'nove. Ani'mo'a faino ku aiteno alagi aeno
nati kae'niye. Ani'mo'a lusi kava huno ayamukiki huteno aino holakau huno aeno naga
seteno aeno nati kae'niye. 4 Ago alika naha faika natale'nana'monanafa halate kagae
aote mono nofe'mo aulu hegauve. 5 Ani'mo'a aeno naga seno aeno nati kae'nige'na
navamusa'mo no'auve. Solovalapi kahaumo'mo nagenopale'mo kino nati kae'niye.
6 Nagaemo ave aiyafi'mo emi'ne'nogeno'ae'mo ka'nimo akanino nate'neno natafauno
nate'niya'monanafa kagaemo Ala kava ne'nimogamo nagufamo kasalisiya kelifati'mo
navalelika haikeka nate'nane. 7 Ala kava nene, Falisuva agufa naipamo kali'niye, hu'na
hute'na kagaefeke'mo nagesamo afi'na ho hute'na nunumu hu'nova ge'nimo'mo kagae
aote mono nopi'mo faleno hai'niye. 8 Aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vaya'mogi
kahau huka apatesana Gotigamo ago katale'nae. 9 Katale'naya'monanafa yokemo hu'na
kagikale'mo ali'na asaga huguve. Mago ofalinimo kamigekana hu'na navayafati'mo
kagikale'mo ali'na asaga huguve. Ani kava huguve, hu'na nago'ya atale'na kaha pai'nova
gemo amagi'na o'atalegauve. Ala kava ne'moke'mo vaya'ai apakufamo alino katino
ne'apate, huno nunumu hu'niye.
10 Ala kava ne'mo'a noyamee'mo ha paigeno uno ani agi'nale'mo Yona'mo mu valino
ate'niye.

3

Yona'a Niniva taonifi'mo u'niya gemae

1-2 Halate Ala kava ne'mo'a Yonafe'mo, Alo huka alopa taonimo Niniva taonifi'mo uka ago
kaha pai'nova gemo aeka hakalo huka hapa paiyo, huno ha pai'niye. 3 Ha pai'nigeno Yona'a
Ala kava ne'mo ge'amo afiteno alo huno Niniva taonifi'mo u'niye. Niniva taonimo alopa
taonimo hane'niye. Mago vekamo'a ani taonifi'mo magokayaga atupalegati'mo usiyana
lole'e mago'e feluga'e hani'ilaga'e'mo maime maime uno magokayaga atupalegamo ava'yi

hisiya agufa alopa taonimo hane'niye. [4] Yona'a ani taonimo magokayaga atupalegati'mo
uno magoke felugamo maiteno uno taoni folagapi'mo muki vaya'aife'mo, Foti'a afina'mo
utesigeno Goti'a Niniva taonimo alino hano huno ataleteno alino lapago'ya lagauno
lapatalegaiye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niye. [5] Niniva taonifi'mo mai'naya
vaya'mogimo Goti ge'amo ani gemo afite'apae'mo, lama gemo hu'niye, hute'a apakesa
afi'a fatago hu'nae. Lagaemo ina agufa vaya'mogita'e ala lagi vaya'mogita'e'mo laipamo
alita afe leteta ne'ya'mo mosi'neta kogu agufa kukenamo alita vaiteta maigune, hu'a
hu'nae.

[6] Ala kini veka'apimo Niniva vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo
afiteno'ae'mo yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niyateti'mo he tino vaili'neno yagaino
ne'apateya kukena'amo asagino maleteno kogu kukenamo alino vaiteno la'nefafi'mo
itopale mai'niye. [7] Agaemo mago ke'aepa gemo huteno Niniva vaya'aitegamo atale'nigeno
uneno hu'niye. Ani gemo huno'ae'mo, Ala vekatapimo'na'e yahauve vaya'e'mo ke'aepa
gemo hu male'none. Ani gemo hutae'mo, Muki vaya'amogitapamogi pulumakagi sip-
isipimogi hutapa ani'mo o'nege ne'ya'mo o'nege hutetapa afa'a mositapa maiyo. [8] Muki
vaya'amogitapamo kogu agufa kukenamo alita vaitetapa afumo kogu kukenamo alita
kofitapa apateyo. Gotife'mo lokiya vaitapa nunumu hiyo. Muki vaya'amogitapamo
lapaote lapaote hutapa hosu kavatapimo ataletetapa vaya'mo ne'apamagiya kava'e kaveta
nehaya kava'e'mo ataletetapa maiyo. [9] Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu'niya ge'e
aipamo leno late'niya kava'e'mo atalesifi o'atalesifigeta ofalisunafe'mo amalageka huta
agegaune, huno hapa pai'niye.

[10] Ani kava hu'a hosu kava'apimo atale'nageno Goti'a apaketeno'ae'mo aipa agesamo
alino afe leteno ani kava'mo huguve, huno hapa pai'niya kava'mo osuno atale'niye.

4

Goti'a aipamo'mo falu huno apate'nigeno'ae'mo Yona'a aipamo le'niya gemae

[1] Goti'a hu'niya kavafe'mo Yona'a alagi ohau'nigeno'ae'mo aipamo le'niye. [2] Yona'a
nunumu huno'ae'mo, Ala kava nene, huno, Ko'nimo atale'na o'me'nova afina'mo ani
kava'mo hugane, hu'na hu'nofiye. He, ani gemo ago hu'nove. Ani kava'mo hugane, hu'na
nagesamo afi'nova'mofe'mo atale'na naune hetale'na Tasisi taonifi'mo ugefe'mo hu'nove.
Ago afi'novana kagaemo fiku hapa maeka apamiteka kahau huka ne'apatana Gotigamo
mai'nane. Kaipamo malage huno nole. Kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava'mo
asole kavakamo hane'niye. Kagaemo vaya'mo apamagisanafe'mo okahau'niya'mofe'mo
kaipa kagesamo alika afe nelane. [3] Ani kava nehana'mofe'mo Ala kava nene, hu'na,
Hemenimo afa'a ne'mauva ya'nile'mo alige'na ago falino. Afa'a maisuvana kanale osugiye.
Kanale kavanage'na afa'a faliguve, huno nunumu hu'niye. [4] Ala kava ne'mo'a, Yonao,
huno, Kaipamo neleya kavakamo'a kanale kava'mo nehapiye, huno afi ge'niye. [5] Yona'a
taonifati'mo ataleno malaga lamino yegemo haine ne'eya kategamo uno uluna no'mo
kiteno ulunapi'mo mai'neno taonifi'mo na agufa kava'mo afole aisifi huno agava mai'neno
ageno mai'niye.

[6] Ala kava ne'mo Goti'a yegemo o'alesigeno ulunapi'mo maisiyafe'mo nofife'mo, hago,
huno hu'nigeno nofi'mo hageteno no yosale'mo kino hai'niye. Yona'a ani nofife'mo
lusi kava huno amuse hu'niye. [7] Egamo kotilamiyapi'mo Goti'a mago kafamo alino kayo
ate'nigeno eno nofipi'mo ne'nigeno falu te'niye. [8] Yegemo haineteno le'nigeno'ae'mo
Goti'a amuko yasimo alino ate'nigeno amuko yasi alige yegemo'mo Yona agenopale'mo
alege hu'nigeno Yona'a aulagamo'mo atete huteno kalafe kalafe hu'nigeno faligefe'mo
hu'niye. Yona'a Gotife'mo, Faliguve. Afa'a maisuvana kanale osugiye. Kanale kavan-
age'na afa'a faliguve, huno ha pai'nigeno [9] Goti'a, Nofi'mo falu te'niya'mofe'mo kaipamo
le'nigeka kanale kava'mo nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, naipamo lusi kava huno
le'nige'na alagepa kava'mo nehuve. Afa'a faligesuve, huno ha pai'niye.

[10] Ala kava ne'mo'a, Ani nofite'mo yagaika o'atege alagepa huno hanesiyafe'mo al-
i'ya'mo o'alige huka mai'nane. Ani nofi'mo magoke hani'ilagamo malage huno hageteno

alu hani'ilagamo ago falu te'niye. Ani aise nofi'mo ina agufa nofife'mo kahau huka
ne'atane. [11] Ani kava hu'na Niniva vaya'aife'mo nahau hu'na ne'apatove. Niniva taonifi'mo
lusi asole nute mafa'ne anaga'mo vani hataleti tuveti tauseni'amo (120,000) maige asole
afumo maige hu'a mai'nae, huno ha pai'niye.

MATIYU

Matiyu'a mani gemo Yesu Kalaisife'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye. Agaemo tuolofu'a vayapati vekamo Yesu apa veka'amo mai'niye. Ani vekamo mago agi'amo Livai'ae. Agaemo Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo avo kaege Yesu'a hu'niya gemo avo kaege ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo avo kaege huno kae male'niye. Goti'a ani kava'mo huguve, huno asole gemo hapa paiteno'ae'mo, Mago vekamo kokunapati'mo emineno Isaleli vaya'mo hapa maegaiye. Inagi Matiyu'a ani kavafe'mo alino apavelino'ae'mo Mesaiya ne'mo'a hapa maesiya ne'mo emineno mai'niye. Mani alagepa faigoko gemo'a Yu vaya'ai ge'age'mo ohane'nifa muki ma mopafi'mo ne'maiya vaya'aitegamo aino atagu faeno uneno hisiya faigoko gemo hane'niye.

Yesu Kalaisi aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niya gemae
(Lu 3:23-28)

1 Yesu Kalaisi'a Nevini aginago ne'mo mai'nigeno Nevini'a Emalehamu aginago ne'mo
mai'niye. Yesu Kalaisi aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niye. 2 Emalehamu'a Aisiki'mo
alino ate'nigeno Aisiki'a Yekopu'mo alino ate'nigeno Yekopu'a Yuta'e konaga'amogi'e'mo
alino apate'nige'anae'mo 3 Yuta'e Tama'e'mo mago lago'ya mafa'nela'mo Pelesi'e
Sila'e'mo ali'ana anate'na'ae. Ita'animo'mo Tama'a mai'niye. Pelesi'a Hesaloni'mo alino
ate'nigeno Hesaloni'a Lama'mo alino ate'nigeno 4 Lama'a Aminatapi'mo alino ate'nigeno
Aminatapi'a Nasoni'mo alino ate'nigeno Nasoni'a Salimoni'mo alino ate'nige'anae'mo
5 Salimoni'e Lehepi'e'mo Movasi'mo ali'ana ate'na'age'anae'mo Movasi'e Luti'e'mo
Ometi'mo ali'ana ate'na'ageno Ometi'a Yesi'mo alino ate'nigeno 6 Yesi'a Nevini'mo ala
ne'apimo yagaino ne'apateya kini ne'mo alino ate'nige'ana Nevini'e hogoteno Yulaiy-
ate'mo mai'niya a kano'e'mo Salomoni'mo ali'ana ate'na'ageno 7 Salomoni'a Liyamoa-
mu'mo alino ate'nigeno Liyamoamu'a Amaisa'mo alino ate'nigeno Amaisa'a Esa'mo
alino ate'nigeno 8 Esa'a Yehosafati'mo alino ate'nigeno Yehosafati'a Yolamu'mo alino
ate'nigeno Yolamu'a Asaiya'mo alino ate'nigeno 9 Asaiya'a Yotami'mo alino ate'nigeno
Yotami'a Enasi'mo alino ate'nigeno Enasi'a Hesekaiya'mo alino ate'nigeno 10 Hesekaiya'a
Manasa'mo alino ate'nigeno Manasa'a Emoni'mo alino ate'nigeno Emoni'a Yosaiya'mo
alino ate'nigeno 11 Yosaiya'a Yekonaiya'e konaga'amogi'e'mo kame vaya'apimogi Isaleli
vaya'mo apavaleli u'a Mamiloni kotegamo apate'naya afina'mo alino apate'niye.
12 Kame vaya'apimogimo apavaleli u'a Mamiloni kotegamo apate'nageno'ae'mo Yekon-
aiya'a Siyalitiyeli'mo alino ate'nigeno Siyalitiyeli'a Selamameli'mo alino ate'nigeno
13 Selamameli'a Amaita'mo alino ate'nigeno Amaita'a Elaiyakimi'mo alino ate'nigeno
Elaiyakimi'a Eso'mo alino ate'nigeno 14 Eso'a Setoki'mo alino ate'nigeno Setoki'a Ekim-
i'mo alino ate'nigeno Ekimi'a Elaiyati'mo alino ate'nigeno 15 Elaiyati'a Eliyesa'mo alino
ate'nigeno Eliyesa'a Matani'mo alino ate'nigeno Matani'a Yekopu'mo alino ate'nigeno
16 Yekopu'a Yosefe'mo Maliya anau'amo'mo alino ate'nigeno Maliya'a Yesu'mo Goti'a
lekana paino ate'niya vekamo agi'amo Kalaisi'mo alino ate'niye.
17 Ani kava hu'a Emalehamu mafa'nelupati'mo afole ai'naya aginago vaya'mo fotini'a
vaya'mo afole aite'a falite'a hume hume ne'ageno'ae'mo henaga'amo Nevini'a afole
ai'niye. Nevini'a afole aitege'a ani kava hu'a fotini'a aginago vaya'mo afole aite'a falite'a
hume hume ne'age'apae'mo Mamiloni kotegamo apavaleli u'a apate'nage'a mai'nae.
Mamiloni kotega mai'naya afinateti'mo ani kava hu'a fotini'a aginago vaya'mo afole aite'a
falite'a hume hume ne'ageno'ae'mo Kalaisi'a anile'mo afole ai'niye.

Maliya'a Yesu Kalaisi'mo alino ate'niya gemae
(Lu 2:1-7)

18 Yesu Kalaisi'a ita'amo'mo alino ate'niya kava'mo ina kava'mo huno afole ai'niye.
Yosefe'a Maliya'mo lekana pai male'niya'monanafa agae'e'mo magokepi lokae'ana
ohavae'na'ageno'ae'mo aote Auneme'amo'mo aipagu'mo ami'nigeno age'niye. 19 Yosefe'a

Maliya'mo lekana pai male'niya vekamo alagepa ne'mo mai'niya'mofe'mo, ava gemo hisugeno avagage hisiyafe'mo o'nahau'niyanage'na afa'a ategauve, huno agesa afi'niye.
[20] Agesamo afiteno, alagamuna ageyana Ala kava ne'mo enisole ne'amo agaetegamo emine'nigeno age'niye. Enisole ne'mo'a ha paino'ae'mo, Nevini aginago Yosefeyo, huno, aote Auneme'amo'mo aipagu'mo ami'niya'mofe'mo akamo Maliya'a alisanafe'mo koli osuvo. [21] Agaemo ve mafa'nemo alino atesigeno'ae'mo ani mafa'nemo'a vaya'amo hosu kavapati'mo apakufamo alino katino apategaiya'mofe'mo agi'amo Yesu'ae huka ato, huno ha pai'niye.

[22] Ala kava ne'mo'a agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo afole ai'niye. [23] Agaemo hapa paino'ae'mo, *Ve'e'mo magokepi lokaeno ohavae'nisiya a'mafa'nemo'a aipagu'e'mo maiteno ve mafa'nemo alino ategaiye. Agi'amo Imaniyuveli'ae hu'a aegae,* huno avo'mo kae male'niye. Imaniyuveli'ae agimo aepa'amo Goti'a lagae'e'mo magokepi lokaeno ne'maiye.

[24] Yosefe'a aupati'mo he tino enisole ne'mo'a ha pai'niya gemo akame huno uno Maliya'mo ali'niya'monanafa [25] agae'e'mo magokepi lokaeno ohavaeno aote maime maime ne'egeno'ae'mo mafa'nemo alino ate'niye. Yosefe'a mafa'ne'amo agi'amo Yesu'ae, huno ate'niye.

2

Mago agete'a afi'naya vaya'mogimo e'a Yesu'mo age'naya gemae

[1] Maliya'a Yesu'mo Metelehamu taonifi'mo Yuta kotegamo Heloti'a kini ne'mo mai'neno vaya'aite'mo yagaino ne'apateya afina'mo alino ate'niye. Alino ate'nige'apae'mo kanefi'mo alagepa hu'a ne'agaya vaya'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo e'a Yulusalemu taonifi'mo ava'yi hute'apae'mo, [2] Yu vaya'aite'mo yagaino apatesiya kini ne'mo saufamo alino ate'niya mafa'nemo haiya'ale'mo mai'niye. Lagaemo agae kanefi'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo ageteta agaefe'mo mono hisunafe'mo agaetegamo ne'one, hu'a hu'nae.

[3] Heloti'a yagaino ne'apateya kini ne'mo'a ani gemo afiteno'ae'mo hausoli hu'nige'apae'mo muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo ani kava hu'a hapausoli hu'nae. [4] Heloti'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'aifenagi huno keya aeno ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo, Kalaisi ne'mo haiya kotegati'mo afole aigiye hu'a hu'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, [5] Metelehamu taonimo Yuta kotegati'mo afole aigiye. Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo,

[6] Kagaemo Metelehamu taoniyo, huno, Yuta kotega taoniyo, huno, vaya'mogimo sipisipile'mo ne'yagaiya kava huno Isaleli vaya'nile'mo yagaino apatesiya ne'mo kagaepati'mo afole aigiya'mofe'mo Yuta vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apaulagale'mo afa taonimo ohane'nanage'a muki taonimogi ae'a kaga ose'nae, huno avo'mo kae male'niye,

hu'a ha pai'nae.

[7] Ha pai'nageno ani gemo afiteno'ae'mo agete'a afi'naya vaya'aife'mo fala kino ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo, hainu afina'mo kanefi'mo afole ai'niye, huno apafi ge'niye. [8] Agaemo Metelehamu taonifilagamo alino apateteno'ae'mo, alagepa hutapa uteta hutapa kahauya hutapa ani mafa'nemo agetapa avateyo. Nagae'e'mo u'na mono hisuvafe'mo agetetapae'mo etapa naha paiyo, huno hapa pai'niye.

[9] Ani gemo afite'apae'mo atale u'a agayana hogote'a yegemo haine ne'eya kotegati'mo age'naya kanefi'mo halate uno hogote'nige'a age'nageno uno saufa mafa'nemo mai'niya yate'mo hane'niye. [10] Hane'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga aime aime

u'nae. [11] Apakaemo nopi'mo hai'a anakayana mafa'ne'a'e ita'amo'mo Maliya'e'mo mai'-
na'age'a anakete'apae'mo apale'ya fai'ne'a ape hu'a Yesufe'mo mono hu'nae. Kesi'api-
fati'mo yaki'a goli yafanagi lusi monileti'mo miya nefaiya ya'mo ali'a atafi'mo kae'nageno
alagepa atumo ne'aiya yanagi alagepa atumo ne'aiya uvelimogi hu'a ali'a ami'nae.
[12] Goti'a alagamuna kategati'mo hapa paino'ae'mo, Helotitegamo halate atagi netapa
o'viyo, huno hapa pai'nige'a atale'a alu kateti'mo ko'apilegamo u'nae.

Apaune he'a Isipi kotegamo u'naya gemae

[13] Apakaemo utageno Yosefe'a alagamuna age'niyana Ala kava ne'mo enisole
ne'amo'mo, he tika mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelika kaune heka Isipi kotegamo
uvo. Heloti'a ani mafa'nemo amagisiyafe'mo kahauya nehiyanagi anavalelika uka Isipi
kotegamo nagava mai'nege'nao kaha paino, huno ha pai'niye.
[14] Yosefe'a aupati'mo he tino hani'ilagamo mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelino Isipi
kotegamo u'niye. [15] U'a mai'nageno'ae'mo Heloti'a ago fali'niye. Ani kava huno Ala kava
ne'mo'a agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo
hu'niya gemo afole ai'niye. Ani gemo'mo huno'ae'mo, *Nagaemo keya ae'na ge hu'nogeno
mafa'ne'nimo Isipi kotegati'mo e'niye,* huno avo'mo kae male'niye.
[16] Heloti'a agesa afi'niyana, agete'a afi'naya vaya'mogimo humi natete'a nagesasi hu'a
u'nae, huno huteno lusi kava huno aipamo le'niye. Agaemo, Metelehamu taonifi'e
Metelehamu haopalega'e'mo uteta hutapa muki ve mafa'ne anaga'mo lole kafugamo o'-
mai'nisaya ve mafa'ne anaga'mo apamagige'a faliyo, huno hapa pai'niye. Agaemo agete'a
afi'naya vaya'mogimo ani afina'mo kanefi'mo afole ai'nigeta age'none, hu'a ha pai'naya
ge'apie'mo agesa afi'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye. [17] Ani afina'mo Yelemaiya'mo
Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo avayafati'mo hu'niya
gemo afole ai'niye. [18] Ina gemo'mo huno'ae'mo,
Lama taonifati'mo apakemo ai'nage'a afi'nae. Yulagefa aige avi'ya huge hu'nage'a afi'nae.
Leso'a mafa'ne anaga'ae'mo avi'ya huno apate'niye. Mafa'ne anaga'amo ago
fali'naya'mofe'mo aipamo ali'a falu hu'a atesayafe'mo hu'nayana o'afi'niye,
huno avo'mo kae male'niye.

Isipi kotegati'mo atagi ne'a Nasalasa taonifi'mo e'a mai'naya gemae

[19] Heloti'a ago falitegeno'ae'mo Yosefe'a Isipi kotegamo mai'neno'ae'mo alagamuna
ageyana Ala kava ne'mo enisole ne'amo afole ai'nigeno age'niye. [20] Agaemo ha
paino'ae'mo, mafa'nemo amagisayafe'mo hu'naya vaya'mo ago fali'nayanagi he tika
mafa'neka'e ita'amo'e'mo anavalelika Isaleli kotegamo uvo, huno ha pai'niye. [21] Ha
pai'nigeno Yosefe'a aupati'mo he tino mafa'ne'a'e ita'amo'e'mo anavalelino uno Isaleli
kotegamo mai'niye.
[22] Akaleyasi'mo afo'amo Heloti aimu'yale'mo mai'neno yagaino ne'apate, hu'a hu'-
nageno Yosefe'a afiteno Yuta kotegamo uno maisiyafe'mo koli hu'niye. Alagamuna
ageyana Yuta kotegamo uka o'maiyo, huno ha pai'nigeno afiteno'ae'mo Galeliya koteg-
amo uteno [23] Nasalasa taonifi'mo uno mai'niye. Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mogi hu'apae'mo, Nasalasa vekae, hu'a agi aegae, hu'a hu'naya gemo
afole aisiyafe'mo Nasalasa taonifi'mo uno mai'niye.

3

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae
(Mk 1:2-8; Lu 3:1-18; Yo 1:19-28)

[1] Ani afina'mo ani faleno ne'apateya vekamo Yoni'a eno Yutiya kotegamo ka'me
kote'mo mai'neno aepa faino aeno hakalo huno hapa pai'niye. [2] Hapa paino'ae'mo, Goti'a
vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo alagi ago hogo hu'niyanagi lapaipamo alitapa afe
leyo, huno hapa paino mai'niye. [3] Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno
hapa nepaiya vekamo'a Yonife'mo ava gemo huno'ae'mo,

Mago vekamo eno ka'me kotega mai'neno'ae'mo, Ala kava ne'mo esiya ka'mo valitapa
ateyo. Esiya ka'mo api ka'mo valitapa ateyo, huno keya aeno ge nehiye,
huno avo'mo kae male'niye. 4 Yoni'a kukena'amo kamolu afumo ayokateti'mo alo
hu'naya kukenamo vaiteno kamolu agufaleti'mo alo hu'naya mapalumo afafale'mo aeteno
akenu'e kevekeve anu'e'mo neno mai'niye. 5 Asole vaya'mo alopa taonimo Yulusalemu
taonifati'mo agaetegamo ege muki Yutiya kotegati'mo aluga aluga haopalegati'mo ege
Yoneni ani'mo nelamiya haopalegati'mo ege hu'a e'nae. 6 Apakaemo e'a hosu kava'apie'mo
ae'a hakalo hu'a ha pai'nageno Yoneni anipi'mo ani faleno apate'niye. 7 Asole Falasi
mono vayanagi Satiyusi mono vayanagi hu'a ani faleno apatesiyafe'mo agaetegamo
e'nageno apaketeno'ae'mo, Nagalo'yave vaya'mogitapae, huno, Goti'a aipamo leno la-
patesiya afina'mo ago afole aigefe nehiyanagi ina la'mo, afa'a faitapa kasalo paegae,
huno lapa pai'niye. 8 Lapaipamo alitapa afe le'nisayana saufa kava'mo hutetapa alita
nave liyo. 9 Lapakaemo, Emalehamu'a lagaiti laginago netimo mai'niye, hutapa lapakesa
o'afiyo. Goti'a mani yafapati'mo Emalehamu aginago'amo afa'a alino hamaleno apate-
gaiye. 10 Ko'neleti'mo yosamo hafu'ya'a'e'mo heno halagatino atalesiyafe'mo ago alo
huno male'niye. Agaemo muki yosamo'mo alagepa alagamo no'aesiyana ko'neleti'mo
he'ya aino atafi'mo kaegaiye. 11 Nagaemo lapaipamo alitapa afe le'naya kavatefe'mo
ani'aletike'mo fale'na nelapatovanageno nagae nakame huno esiya vekamo'mo Goti Aote
Auneme'aleti'e ataleti'e'mo ani faleno lapategaiye. Agae lokiya'amo'mo nagae lokiya'n-
imo ago aeno naga se'niya'mofe'mo afa ne'mo mai'ne'na ali'ya'amo ne'aluva veka'agana
hu'na mai'novanage'na su'aleti'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve. 12 Agaemo sipeti'amo
ayapi'mo ali'niyanageno vitimo haleti'ya'amo sipetileti'mo haleteno ne'ya'amo alino
no'afi'mo anupa huno maleteno haleti'ya'amo alino yu oseno neleya atafi'mo kaegaiye,
huno hapa pai'niye.

Yoni'a Yesu'mo ani faleno ate'niya gemae
(Mk 1:12-13; Lu 3:21-22)

13 Ani afina'mo Yesu'a Galeliya kotegati'mo Yoni'a ani faleno atesiyafe'mo Yoneni
anitegamo e'niye. 14 E'niya'monanafa Yoni'a ge huno atafauno atesiyafe'mo huno'ae'mo,
Kagaeke'mo ani faleka nategana'monanafa kagaemo nagaetegamo e'nane, huno ha
pai'nigeno'ae'mo 15 Yesu'a, he, ani kava'mo hane'niya'monanafa hemenimo kagaemo
ge'nimo afa akame hugeta'ao. Ani kava hisu'ana muki Goti ge'amo akame huteta'a fatago
kava'amo alita'a he tita'a ategau'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo Yoni'a, he kanalene, huno
hu'niye.

16 Yoni'a Yesu'mo ani faleno atetegeno'ae'mo Yesu'a anipati'mo hainene'egeno'ae'mo
koku'na'mo aino akaka vae'nigeno ageyana Goti Auneme'amo kaugo'yave namagana
huno agaete'mo emine'nigeno age'niye. 17 Koku'napati'mo mago gemo huno'ae'mo, ani
vekae'mo nagai'ni nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo mai'niye. Agaefe'mo
lusi kava hu'na amuse hu'na ne'atove, huno hu'niye.

4

Satani'a Yesu'mo amalageka hu'niya gemae
(Mk 1:12-13; Lu 4:1-13)

1 Yoni'a Yesu'mo ani faleno atetegeno'ae'mo Goti aote Auneme'amo'mo Yesu'mo
avalelino uno Nevo'a amalageka hisiyafe'mo ka'me kotegamo ate'niye. 2 Agaemo foti'a
feluga'e hani'ilaga'e'mo ne'ya'mo o'neno mai'nigeno aga teno mai'niye. 3 Apamalageka
nehiya ne'mo'a agaetegamo eno ava'yi huteno, Goti mafa'ne'amo mai'nisanana mani
yafafe'mo, peleti mayamo alika hamalo, huka ha paiyo, huno ha pai'niye. 4 Yesu'a
ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya
gemo'mo huno'ae'mo,
vaya'mogimo peleti maya'age'mo ne'nisayana alagepa hu'a o'maigaya'monanafa Goti'a
avayafati'mo muki hu'niya ge'amo afite'apae'mo alagepa hu'a maigae,

huno ha pai'niye. [5] Nevo'a aote taonifi'mo avalelino uno alopa aote yatala mono
no'mo nokato'mule'mo avalelino haino alino he tino ate'neno'ae'mo, [6] Goti mafa'ne'amo
mai'nisana'mo'mo aeka lako aika asagauka aiyo. Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a
huno'ae'mo,
Goti'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paiteno alino apatesige'a emi e'a
katafausageno yafate'mo kaiyafi'mo okahaegaiye,
huno hu'niya'mofe'mae, huno ha pai'niye. [7] Ha pai'niya'monanafa Yesu'a, mago'e huno
mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo amalageka osiyo,
huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'niye. [8] Nevo'a halate yatala avefi'mo avalelino
haino ate'neno'ae'mo muki ma mopafi hane'niya ya'amogi ala kini vaya'ai konagi mopagi
konali ya'apimogi huno alino ave li'niye. [9] Ave liteno ha paino'ae'mo, nagaete'mo kale'ya
fai'neka mono hisana'mo'mo muki mani ya'amo afa'a ali'na kamiguve, huno ha pai'niye.
[10] Yesu'a, Sataniyo, huno, ataleka kaune ho. Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo
huno'ae'mo,
Ala kava netapimo Gotitapimofeke'mo mono hutetapa agaeke'mo akame hiyo,
huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'nigeno [11] Nevo'a ataleno u'nige'apae'mo enisole
vaya'mogimo emi'e'a ha mae'nae.

Yesu'a Galeliya kotegamo uno ali'ya'amo aepa faino aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae
(Mk 1:14-15; Lu 4:14-15)

[12] Mago vaya'mogimo, Yoni'a ago kalavusi hu'a ate'nae, hu'a hu'nageno Yesu'a
afiteno'ae'mo ani haopalegati'mo ataleno Galeliya kotegamo u'niye. [13] Agaemo Nasalasa
taonifi'mo uno o'mai'nifa Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo hane'niya taonimo Sepa-
lani kote'e Nafatalai kote'e'mo hane'niya taonimo Kapeneyamu taonifi'mo uno mai'niye.
[14] Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya
gemo afole aisiyafe'mo uno mai'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo,
[15] Alopa kani'amo'mo Sepalani ko'e Nafatalai ko'e'mo hane'niya haopalegamo solovala
ani'mo mugagayaga faliga Yoneni ani'mo nelamiya haopalega Galeliya kotega alu
nofi vaya'mo mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. [16] Ha le ya'mo'a
hani hu'niya yapi'mo mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. Nefaliya
aune kava'mo'a apakenopale'mo kino apati kae'nige'a hani hu'niya yapi'mo
mai'naya vaya'aitegamo aeno ha le'niye,
huno avo'mo kae male'niye. [17] Yesu'a ani haopalegamo uno aepa faino aeno hakalo huno
hapa paino'ae'mo, Goti'a vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo ago hogo hu'niyanagi
lapaipamo alitapa afe leyo, huno hapa paino mai'niye.

Yesu'a lole'e lole'e vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niya gemae
(Mk 1:16-20; Lu 5:1-11)

[18] Yesu'a Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo uneno nehuno'ae'mo anakeyana lole
konagala'mo noyame ne'ali'a vekala'mo mai'na'ageno anake'niye. Mago vekamo ag-
i'amo Saimoni'a mago alu agi'amo Pita'e konaga'amo agi'amo E'nalu'e'mo umenimo
ani kotupi'mo yaga au'ana ne'mala'ageno anake'niye. [19] Yesu'a, Noyamemo ne'ali'a
kava hutana vaya'mo apavalelitana nagaetegamo esa'afe'mo ali'na lanaya malegauvanagi
etana nakame hi'ao, huno hana pai'niye. [20] Malage hu'ana umeni'animo atale'ana e'ana
akame hu'na'ae. [21] Akame hu'na'ageno Yesu'a uno anakeyana mago alu lole kona-
gala'mo Sepeti mafa'nela'mo Yemisi'e agana'amo'mo Yoni'e'mo sipifi'mo mai'na'ageno
anake'niye. Anakaemo afo'animo'e'mo umenimo ali'ana alagepa neha'ageno [22] Yesu'a
keya aeno ge hu'nige'anae'mo malage hu'ana sipi'e afo'animo'e'mo atale'ana e'ana akame
hu'na'ae.

Yesu'a kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege Goti gemo aeno hakalo huno hapa paige huno mai'niya gemae
(Lu 6:17-19)

23 Yesu'a Galeliya haopalegamo umenitata huno muki Yu vaya'ai mono nopi'mo alino
apaya malege Goti'a yagaino apatesiya kavafe'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo
huno hapa paige muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'e muki hosu apakufamo
kali'niya vaya'e'mo alino alagepa huno apatege huno mai'niye. 24 Ani kava hu'niya ava
gemo'a muki Siliya kotegamo aino atagu faeno uneno hu'nige'a afite'apae'mo muki
alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vayanagi lusi apakafu nekiya vayanagi hosu apaune
vaya'mo apaipafi'mo mai'naya vayanagi hafosa ne'apamagiya vayanagi kanage kanaga
osu'a ne'maiya vayanagi hu'a agaetegamo apavaleli e'a apate'nageno alino alagepa huno
apate'niye. 25 Muki asole vaya'mo Galeliya haopalegati'mo ege Nekapolisi haopalegati'mo
ege Yulusalemu taonifati'mo ege Yutiya haopalegati'mo ege Yoneni ani'mo muga faliga
haopalegati'mo ege hu'a e'a akame hu'nae.

5

1 Asole vaya'mo ete ete hu'nageno Yesu'a apaketeno'ae'mo avefi'mo haino itopale
mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'-
nageno'ae'mo 2 aepa faino alino apaya male'niye.

Alagepa hu'a ne'maiya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae
(Lu 6:20-23)

3 Hapa paino'ae'mo, launelametefe'mo kagemi yatimo ageta o'male'nona vaya'mo
mai'none, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo
hai'a mai'nageno muki ya'amo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti aulagale'mo
alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 4 Goti'a yulagefa ne'aiya vaya'ai
apaipamo alino falu huno apategaiya'mofe'mo aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
afa'a apamogaga aigae. 5 Himu'namu kava'mo osu'a yagu yaga kava'mo hu'a ne'maiya
vaya'mogimo muki afo'apimogi ya'mo mafa'ne'apimogimo ne'aliya kava hu'a muki ma
mopamo aligaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga
aigae. 6 Goti fatago kava'ae'mo apaka neteya vaya'mo alino apamisige'a ne'a apamu
hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.
7 Goti'a alu vaya'aife'mo hapau hu'a apatete'a hapa ne'maya vaya'aife'mo hau huno
apateteno hapa maegaiya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
apamogaga aigae. 8 Yaveyave apaipa vaya'mogi Goti'mo afa'a agegaya'mofe'mo aula-
gale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 9 Goti'a ali'a nanu ae'a
ne'apataya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hapa paigiya'-
mofe'mo aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 10 Fatago
kava'apilefe'mo apaini hu'a ne'apatage'a mai'naya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'ap-
ateya kegi'yafi'mo hai'a mai'nageno muki ya'amo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mo
Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. 11 Nagaetefe'mo
hu'a faipa hu'a lapatege apaini hu'a lapatege lapakaefe'mo aigofe gemo hu'apae'mo, ani
hosu kava'mo nehae, ina hosu kava'mo nehae, hu'a nehisayana Goti aulagale'mo alagepa
hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. 12 Alopa miyatapimo koku'napi'mo
lapate'niya miyatapimo aligaya'mofe'mo lapaipafi'mo alagepa hutapa lapamogaga aiyo.
Apakaemo hogote'a ani agufa kava'mo hu'a mai'naya vaya'mogimo Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo apaini hu'a apate'naya'mofe'mo
lapamogaga aiyo.

Hagegana hutapa maige ha le yakana hutapa maige hu'naya vaya'mogitapae'mo hu'niya gemae
(Mk 9:50; Lu 14:34-35)

13 Lapakaemo ma mopafi vaya'ai hage'apigana hutapa mai'nae. Mai'naya'monanafa
hagemo'mo haga nehiya ya'amo hano hisiyana haiya kava huno halate haga nehiya
ya'amo alino hamalegaiye. Ali'ya'amo ohanegaiya'mofe'mo ali'a yaga au'a atale'nage'a
ani hagele'mo apaiyaleti'mo ae'a umenitata nehae.

[14] Lapakaemo ma mopafi vaya'ai ha le ya'apigana hutapa mai'nae. Mago taonimo ave-
fi'mo ki male'nisaya taonimo'mo fala kino ohanegaifa afole yate'mo hane'nisige'a agegae.
[15] Vaya'mogimo lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo paketimo afe'alumelaga no'malafa
hi'yalamuteke'mo malenageno muki ani nopi'mo mai'naya vaya'mo alagepa huno aeno
ha leno ne'apatege'a age'a ha le'a ne'maiye. [16] Ani kava hutapa vaya'ai apaulagale'mo
kanitapimo aetapa ha lege'apao alagepa kavatapimo agete'apae'mo koku'napi afotapimo
agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo.

Ke'aepa ge'ae'mo ava gemo hu'niya gemae

[17] Lapakaemo nagaefe'mo, agaemo Mosese ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a
hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'api'e'mo alino atalesiyafe'mo e'niye, hutapa lapakesa
o'afiyo. Ali'na atalesuvafe'mo o'me'nofa ali'na afole ai'na atesuvafeke'mo e'nove. [18] Lama
ge lapa nepauve, huno, Ke'aepa gemo'mo aise ya'atomogi alagena ya'mo magoke ya'ato-
mogi huno alagi hano osuno afa'a haneme haneme ne'visigeno koku'na'e mopa'e'mo hano
hugiye. Hogoteno muki ke'aepa ge'amo afole aite afole aite huno afole aino hano hugiye.
[19] Inagi mago ne'mo'a henaga ke'aepa gefati'mo mago aise gemo amagino ataleteno
vaya'mogi amagi'a atalesayafe'mo alino apaya malesiyana Goti'a yagaino ne'apateya
kote'mo ina agufa ne'mo maigiye. Maigiya'monanafa mago ne'mo'a ke'aepa gemo akame
nehuno'ae'mo vaya'mogi akame hisayafe'mo alino apaya male'nisiyana Goti'a yagaino
ne'apateya kote'mo ala ne'mo maigiye. [20] Nagaemo lapa pai'nae'mo, fatago kavatapi-
mo'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'ai fatago kava'api'e Falasi
mono vaya'ai fatago kava'api'e'mo alagi aeno o'agasesiyana Goti'a yagaino ne'apateya
kote'mo faletutapa ohaigae, huno hapa pai'niye.

Apaipamo neleya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Lu 12:57-59)

[21] Akeya'vilaga vaya'mogimo hu'apae'mo, *Vaya'mo kamiti o'apamagiyo.* Mago ne'mo'a
mago vekamo kamiti amagisige'apae'mo agoti hu'a ategae, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae.
[22] Afi'naya'monanafa nagaemo hu'nae'mo, mago ne'mo'a agaetegamo hosu kava'mo
osu'nisiya konaga'amofe'mo aipamo leno atesiyana agoti huno ategaiye. Mago ne'mo'a
konaga'amofe'mo, nagi'naga vekae, huno hu'nisiyana kanisole vaya'aitegamo avalelino
uno alino he tino ategaiye. Mago ne'mo'a konaga'amofe'mo, faipa nagi'naga vekae, huno
hu'nisiyana ata kopi'mo u'a nelamiya kate'mo ne'viye.
[23] Ani gemo hane'niya'mofe'mo Goti'mo ofalinimo amisanafe'mo hi'yalamute'mo
male'nekae'mo, konaga'nimo'a nagaefe'mo hosu aipamo kalino ne'nate, huka kagesa
ne'afisanana [24] ofalini hi'yalamuteti'mo ataleka uka hogoteka alika kao ya'mo hutetana
magoke lanaipa lanakesamo alitetana atagi negeka eka ofalinimo amiyo. [25] Mago ne'mo'a,
agoti hu'na kategesuve, huno hisigekae'mo malage huka alika alagepa huka alika fako
huka ato. Agotile'mo kavalelino o'u'nisigekaeke'mo kategamo ne'utanae'mo malage
huka alika alagepa huka ato. Fiku yanageno kavalelino uno alino fako huno ne'apateya
ne'mo ayapi'mo katesigeno alino fako huno ne'apateya ne'mo'a kavalelino uno ati vekamo
ayapi'mo katesigeno ati vekamo'a alino kalavusi huno kategaiye. [26] Lama ge kaha nepauve,
huno, anonakalefe'mo alagi maleka hano osisana'mo'mo afa'a ataleka o'ugane.

Kumai kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[27] Mago vaya'mogimo, *Kumai kava'mo osiyo,* hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. [28] Mani
gemo ago hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Mago vekamo'a a
kanomo ageteno'ae'mo ha'ye nehisiyana aipafi'mo ani a kano'e'mo kumai kava'mo
hu'niye. [29] Lamaga lapaulagamo'mo lapayate ali'nisigetapa hosu kava'mo nehisayana
alita katitapa ataleyo. Lapakufafati'mo magoke yatapimo alitapa atalesayana ata kopi'mo
o'visayana kanale hugiya'monanafa hosu kava'mo nehisageno muki lapakufa'a'e'mo alino
ata kopi'mo yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye. [30] Lamaga lapaya'mo'a lapayate
ali'nisigetapa hosu kava'mo nehisayana heta hatagautapa ataleyo. Lapakufafati'mo
magoke yatapimo alitapa atalesayana ata kopi'mo o'visayana kanale hugiya'monanafa

hosu kava'mo nehisageno muki lapakufa'a'e'mo alino ata kopi'mo yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye.

31 Akeya'vilaga vaya'mogimo, *Mago vekamo'a a'amo ha faino atalesiyafe'mo huno'ae'mo hapa fai'a ne'apatalaya avo'mo kaeno amiteno hafaino ataleno, hu'a hu'nae.* 32 Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo hu'nae'mo, mago vekamo'a a'amo'mo kumai kava'mo osu'nisiya a kanomo ha faino atale'nisiyana kumai kava'mo hisiyafeke'mo ha faino atalegaiye. Ani kava huno mago ne'mo'a ha faino atale'nisiya a'mo ali'nisiyana kumai kavake'mo nehiye.

Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo, huno hu'niya gemae

33 Akeya'vilaga vaya'mogimo mago'e gemo hu'apae'mo, Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa hisaya gemo amagitapa o'ataletapa alagi akame hiyo, hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. 34 Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Koku'napi'mo Goti'a fai mai'neno yagaino ne'apateya aimu'yamo hane'niya'mofe'mo muga anaga koku'nategati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. 35 Ma mopafi'mo Goti'a aiyamo aeno ne'maiya mopamo hane'niya'mofe'mo ma mopaleti'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Yulusalemu taonimo hogote kini ne'mo taoni'amo hane'niya'mofe'mo Yulusalemu taonifati'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. 36 Lapakaemo anupa lapayokapati'mo magoke lui lapayokamo afa'a alitapa afole aitapa o'atege kalono lapayokapati'mo magoke anupa lapayokamo afa'a alitapa afole aitapa o'atege hugaya'mofe'mo lapanileti'mo alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. 37 He, nehutapae'mo he'ageke'mo hiyo. Ha'ao, nehutapae'mo ha'ao'ageke'mo hiyo. Mago'e hutapa hosu agufa gemo nehaya gemo alagi hosu netegati'mo ne'e.

Hosu kava'mo anonatapile'mo mago'e hutapa halate hosu kava'mo osiyo, huno hu'niya gemae (Lu 6:29-30)

38 Akeya'vilaga vaya'mogimo, *Mago ne'mo'a kaulagamo aino apalo atisigekae'mo ani kava huka agae aulagamo aika apalo atiyo. Kave'mo aino atafaisigekae'mo ani kava huka agae ave'mo aika atafaiyo,* hu'a hu'nagetapa ago afi'nae. 39 Mani gemo hu'naya'monanafa hemenimo nagaemo lapa pai'nae'mo, Lapakaetegamo hosu kava'mo hisagetapae'mo afa'a maiyo. Mago ne'mo'a lapakalametale'mo lapamagisigetapae'mo magokayaga lapakalametamo aita afe letapa amigeno lapamagino. 40 Mago ne'mo'a siotitapimo alisiyafe'mo huno'ae'mo, agoti hu'na lapategesuve, huno hisigetapae'mo alapa saketitapi'e'mo asagitapa amiyo. 41 Mago gamani ne'mo'a huno'ae'mo, ku'nile'mo naha maeta alitapa kofilitutapa mago afafale'mo nateyo, huno hisigetapae'mo ku'amo ha maetapa alita kofilita utapa atetetapae'mo halate mago'e hutapa alitapa kofilita utapa mega afagi'ale'mo ateyo. 42 Mago ne'mo'a huno'ae'mo, mago ya'mo namiyo, huno lapafi gesigetapae'mo afa amiyo. Mago ne'mo'a mago yafe'mo huno'ae'mo, yoka namiyo, huno lapafi gesigetapae'mo lapakame'ya o'amitapa afa amiyo.

Kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno hu'niya gemae (Lu 6:27-28,32-36)

43 Akeya'vilaga vaya'mogimo hu'apae'mo, lapaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa kame vayatapie'mo olapau'ninagetapa lapaini hutapa apateyo, hu'a lapa pai'nagetapa ago afi'nae. 44 Lapa pai'naya'monanafa hemenimo nagaemo, kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hu'a faipa hu'a lapatesaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hapa paiyo. Lapakaefe'mo alagi ohapau'nisiya vaya'aitegamo alagepa kava'mo hiyo. Lapakaetegamo hosu kava'mo hute'a apaini hu'a nelapatesaya vaya'aife'mo nunumu hutapa apateyo. 45 Lapakaemo koku'napi Afotapimokana hutapa maisayafe'mo ani agufa kava'mo hiyo. Agaemo hosu vaya'aitega'e alagepa vaya'aitega'efe'mo, yegemo lo, huno nehigeno'ae'mo apakaete'mo yegemo nele. Agaemo fatago kava'mo nehaya vaya'aitega'e fatago kava'mo nosaya vaya'aitega'efe'mo

ko'mo aiyo, huno nehigeno'ae'mo apakaete'mo ko'mo ne'aiye. [46] Apakaemo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapausiya vaya'aifeke'mo lapau lapayamopafi'mo nelapausiyana na agufa miyatapimo aligae. Takesi moni ne'aliya vaya'mogimo ani agufa kava'mo nehae. [47] Konagatapieke'mo ge apamamaetapa alitapa falu fala hutapa apatetetapae'mo haiya kava higetapa mago vaya'mo aetapa ne'apakasae. Ha'ao, malaga vaya'mogimo ani agufa kava'mo nehae. [48] Koku'napi Afotapimo'a alagepa kava'age'mo nehiya kava hutapa alagepa kava'age'mo hutapa maiyo, huno hapa pai'niye.

6

Afa'a hapa mae'a ne'apamiya kavafe'mo ava ge hu'niya gemae

[1] Ehetapiye, hu'na, Vaya'mogimo lapakesayafe'mo apaulagale'mo vaya'mo hapa maesaya agufa kava'mo osiyo. Hisageno'ae'mo koku'napi afotapimo'a miyatapimo olapamigiye.

[2] Ae'a ati nekaya vaya'mogimo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamisayafe'mo pikuli nehaya vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, hogoteta utapa pikulimo hiyo, hu'a hapa nepaiye. Pikulimo hu'nage'apae'mo vaya'mogi ala apaki'apimo apamisayafe'mo mono nopi'mofi kategamofi hu'a kagemi ya'api ohane'niya vaya'mo ali'a ne'apamiye. Ani kava osiyo. Lama ge lapa nepauve, miya'apimo ago ali'nae. [3] Ani kava'mo nehaya'monanafa kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamigefe'mo nehisageno'ae'mo hoga lapaya'mo'mo lamaga lapaya'mo'a hisiya kavafe'mo o'ageno. [4] Afotapimo'a fala kitapa apamisaya kavatapimo ageteno'ae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo miyatapimo lapamigiye.

Mani gemo hutapa nunumu hiyo, huno hu'niya gemae
(Lu 11:2-4)

[5] Ae'a ati nekaya vaya'mogimo muki vaya'mogi apakesayafe'mo muki mono nopi'mo he ti'a mai'ne'a nunumu huge u e'a nehayatega'e'mo he ti'a mai'ne'a nunumu huge nehae. Ani kava hutapa nunumu osiyo. Lama ge hu'nae'mo, miya'apimo ago ali'nae. [6] Nehaya'monanafa Afotapimofe'mo nunumu hugefe'mo notapifi'mo haitapa kitamo ki male'netapa fala kino ne'maiya nefeke'mo nunumu hiyo. Afotapimo'mo fala kita nehaya kavatapimo ne'ageya ne'mo'a muki vaya'ai apaulagale'mo miyatapimo lapamigiye. [7] Goti ge'amo alagi no'afiya vaya'mogimo muki afina'mo magoke agufa ge'age'mo huli huli'a ne'u'apae'mo, muki afina'amo nehuna gemo afa'a afigiye, hu'a apakesa ne'afiye. Ani kava hutapa nunumu osiyo. [8] Apakaekana hutapa o'maiyo. Lapakaemo hogotetapa afotapimofe'mo kafu hisaya kavafe'mo ge hutapa afi oke'nageno'ae'mo ago age'niye.

[9] Lapakaemo nunumu hugefe'mo ina ge hutapa hiyo,
koku'napi Afotimogae, hutapa, kagikamo alagepa huno kaote hane'niyanage'a ali'a asaga hisaya kava'mo hane'niye. [10] Vaya'aite'mo yagaika apatesana kavakamo afole aino. Muki koku'napi vaya'mogimo kahau'niya kavakamo akame nehaya kava hu'a ma mopafi vaya'mogimo kahau'niya kavakamo akame hiyo. [11] Hemenimo nesuna ne'ya'mo lamiyo. [12] Lagaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo afa'a ateyo, huta nehuna ge huka lagaemo kagaetegamo hosu kava'mo nehisunagekae'mo afa'a ateyo, huka huvo. [13] Lamalageka hisiya kavategamo lavalelikuka olateka hosu kavategati'mo alika aika atagineka lategeta eno. Kagaika himamukaleti'e ha le konali yakaleti'e'mo yagaika ne'apatane. He, lama ge.

[14] Apakaemo lapakaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo, kanalenagi afa'a ateyo, hutapa hapa paisageno'ae'mo koku'napi Afotapimo'mo ani agufa gege'mo huno lapakae hosu kavafe'mo afa'a ateyo, huno lapa paigiya'monanafa [15] alu vaya'ai hosu kava'apimo alitapa o'atalesayana ani kava huno Afotapimo'mo hosu kavatapimo afa'a alino o'atalegaiye, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae

[16] Ae'a ati nekaya vaya'mogimo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'apae'mo ne'ya'mo mo nesiya kava'apimo ali'a apave lisayafe'mo hosu apaugosamo nekaliye. Lama ge lapa

nepauve, miya'apimo ago ali'nae. Ne'ya'mo mositapa mai'netapae'mo hosu lapaugosamo okaliyo. 17 Ne'ya'mo mositapa mai'netapae'mo uvelimo alitapa lapakenopafi'mo faletetapae'mo lapaugosafi'e'mo faleyo. 18 Vaya'mogimo, ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'nae, hu'a osisayafe'mae. Afotapimo'mo fala kino mai'niya ne'mo'a lapakaemo fala nekiya kavatapimo ageteno'ae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo miyatapimo lapamigiye.

Alagepa ya'apimo age'a alu ai ne'malaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 12:33-34)

19 Alagepa kagemi yatapimo ma mopafi'mo agetapa alita alu ai o'maleyo, kafamo'mo hatagauge o'ani'ya faige kumaya vaya'mogi no'mo ae'a yaki'a kumaya'mo alige hugae. 20 Alagepa kagemi yatapimo agetapa koku'napike'mo alu ai maleyo, kafamo'mo ohatagauge o'ani'ya ofaige kumaya vaya'mogi no'mo ae'a yaki'a kumaya o'alige hugae. 21 Alagepa yatapimo agetapa alu ai ne'malaya kotegage'mo lapaipa lapakesamo haino nehane.

Apakupi'mo kani aeno ha neleya kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 11:34-36)

22 Lapaulagamo lapakupi lamugana huno hane'niye. Lapaulagamo'mo ageno alagepa huno ne'agesiyana lapakupi'mo aeno ha lesigeno ha le ya'mo havaiteno hanegaiye. 23 Lapaulagamo'mo hosu kava'mo huno ne'agesiyana lapakupi'mo hani husigeno hani ya'mo'a havaiteno hanegaiye. Lapakupi'mo aeno ha nolesiyana lusi kava huno hani hu'niya ya'mo lapakupi'mo nehane.

Kagemi yafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Lu 16:13; 12:22-31)

24 Mago ali'ya'mo ne'alisiya vekamo'a lole ali'ya aepa vekala'anite'mo afa'a ali'ya o'aligiye. Agaemo mago alu ali'ya aepa nefe'mo ohau'nisigeno mago alu nefeke'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeno ge'amo afiteno alu ali'ya aepa nefe'mo ohau'nisigeno akame'ya amigiye. Lapakaemo ani kava hutapa Goti ali'ya'e ma mopafi ali'ya'e'mo afa'a o'aligae.

25 Inagi ma mopafi maisaya kavafe'mo, na ne'ya'mo negaune, hutapa huge na ani'mo negaune, hutapa huge na kukenamo lagufale'mo alita vaigune, hutapa huge hutetapa lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo. Ofalitapa afa'a ne'maiya kavake'mo hogote kava'mo hane'nigeno ne'ya'mo henaga ya'mo hane'niye. Lapakufage'mo hogote ya'mo hane'nigeno kukenamo henaga ya'mo hane'niye. 26 Haleli u'e'a nehaya nama anaga'aife'mo lapakesa afiyo. Nama anaga'mogimo avina ya'mo ohakalege hoya'apifati'mo ne'ya'mo o'alige ne'ya'mo ali'a no'apifi'mo alu ai o'malege nehaya'monanafa koku'napi afotapimo'mo ne'ya'apimo afa'a ne'apamiye. Lapakaemo nama anaga'mo ago aetapa apaka setapa hogote vaya'mo mai'nae. 27 Lapakaepati'mo ina la'mo hausoli huteno agesa ala'amo ne'afisiyana afa'a maisiyafe'mo aise afina'mo mago'e huno alino yatala huno ategaiye.

28 Na kava higetapae'mo kukenatapimo alisayafe'mo lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo ne'afiye. Kahaufilaga kahaumo'mo ause neheya kavafe'mo lapakesa afiyo. Kahaumo'a ali'ya'mo o'alige kukenamo alo osuge nehiya'monanafa afa'a nehage. 29 Nehageya'monanafa ausemo'a ala ne'apimo kini vekamo Salomoni'a vaino ali'niya kukena'amo ago aeno agase'niye. 30 Inagi Goti'a kahaufilaga kahaumo hemenimo hane'niyanageno egamo ata lesiya kahaumo ausemo alino vaino ne'ateya'mofe'mo kukenatapimo mago'e huno lapamigiye. Gotifeke'mo laha maegaiye, hutapa aise'amo lapakesa afitapa fatago nehae. 31 Lapakaemo, haiyateti'mo ne'yatimo aliniteta negaune, hutapa huge, haiyateti'mo anitimo hefita negaune, hutapa huge, haiyateti'mo kukenatimo alita vaigune, hutapa huge hutetapa lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo o'afiyo. 32 Malaga vaya'mogimo mani yafe'mo hapa'ye nehige'apae'mo kahauya hu'a mai'nae. Koku'napi afotapimo'mo ofalitapa afa'a maisayafe'mo ne'yatapi'e kukenatapi'e'mo alisaya yatapimo hane'niye, huno ago age'niye. 33 Lapakaemo hogotetapa Goti'a yagaino ne'apateya vayapi'mo haitapa

maige fatago kava'amo alige hutapa maisayafe'mo kahauya hiyo Goti'a muki ya'mo ma
mopafi maisaya ya'mo magokepi'mo lapamigiya'mofe'mae. [34] Lapamigiya'mofe'mo egamo
afole aisiya kavafe'mo lapausoli hutetapa lapakesa ala'amo o'afiyo. Ega afinafe'mo agai'a
yafeke'mo agesamo afigiye. Hemenimo afole ne'aiya hanageke ya'mo haine.

7

Ali'a fako hu'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 6:37-38,41-42)

[1] Goti'a kavatapimo alino fako huno olapatesiyafe'mo alu vaya'ai kava'apimo alitapa
fako hutapa o'apateyo. [2] Haiya kava hutapa vaya'ai kava'apimo alitapa fako hutapa
ne'apatesafi ani agufa kavake'mo huno alino fako huno lapategaiye. Na agufa ka-
vateti'mo alitapa fako hutapa ne'apatesafi ani agufa kavake'mo huno alino fako huno
lapategaiye. [3] Na kava higetapae'mo konagatapimo aulagafi'mo afaya'mo hane'nigetapa
ne'agaya'monanafa lapaulagafi'mo latapa yakefamo hane'niya ya'mo no'agae. [4] Latapa
yakefamo lapaulagafi'mo hane'niya'monanafa na kava higetapae'mo konagatapie'mo,
kaulagafati'mo afaya'mo ali'na atalegauve, hutapa nehae. [5] Aetapa ati nekaya vayane,
hu'na, alagepa hutapa agetetapa konagatapimo aulagafati'mo afaya'mo alitapa atale-
sayafe'mo hogotetapa lapaulagafati'mo latapa yakefamo alitapa akaitapa ataleyo.
[6] Gotitegati'mo aote ya'mo alitapa kalamo o'apamiyo. Lapakaemo alopa miyateti'mo
miya nefaiya sesumo alitapa yaga autapa afu anaga'mo o'apamiyo, fiku apaiyaleti'mo ae'a
latapaite'a lapaegae.

Nunumu hisuna kavafe'mo hu'niya gemae
(Lu 11:9-13)

[7] Ge hutapa afi nekegeno'ao afa'a alino lapamigiyanagi. Kahauya hiyo agetapa ava
tegayanagi. [8] Hakalu hakalu nehigeno'ao kitamo yakino lapategaiyanagi. Muki vaya'mogi
Gotife'mo ge hu'a afi nekaya vaya'mogimo afa'a aligae. Kahauya nehaya vaya'mogimo
age'a ava te'a aligae. Hakalu hakalu nehaya vaya'mo fale'a haisayafe'mo kitamo yakino
apategaiye.
[9] Lapakaepati'mo mago mafa'nemo'a afo'amofe'mo, mayamo alika namiyo, huno afi
nekesigeno'ae'mo afo'amo'mo mago yafa'mo alino amigifiye. [10] Inagi mago noyame
alika namiyo, huno afi nekesigeno'ae'mo afo'amo'mo nagalo'yavemo alino amigifiye.
Ha'ao, alino o'amigiye. Lapakaemo mafa'netapimo mago hosu ya'mo alitapa no'a-
pamiye. [11] Lapakaemo hosu vaya'mo mai'naya'monanafa mafa'netapimo alagepa yake'mo
alitapa ne'apamiya kava huno koku'napi afotapimo'mo mago'e huno aeno lapaka seno
mai'neno'ae'mo ge hu'a afi nekaya vaya'mo alagepa ya'mo alino apamigiye. [12] Mosese
ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo'e'mo
aepa'amo'mo huno'ae'mo, lapakaitapimo na agufa kavafe'mo lapau'nisifi ani agufa
kavake'mo hutapa muki vaya'aitegamo hiyo.

Lole katalafe'mo hu'niya gemae
(Lu 13:24)

[13] Alino apago'ya lagauno apatalesiya kate kipa'mo alopa kipa'e alopa ka'e'mo
hane'nige'a muki asole vaya'mo ani kate'mo ne'vaya'mofe'mo aise kipapi'mo haitapa
faleyo. [14] Afa'a maisaya ya'mo alisaya kate kipa'mo aise kipa'mo hane'nigeno lokiya ka'mo
hane'nige'a magoke magoke vaya'mogige'mo ha ha hu'a kahauya hu'a age'a ava netae,
huno hapa pai'niye.

Yosae'mo aeno kalafefa ge hu'niya gemae
(Lu 6:43-44; 13:25-27)

[15] Aigofe vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo
ehetapiye. Apakaemo sipisipi agufamo he'a kalopae'a apakufale'mo vaili'ne'a ne'aya'-
mofe'mo afela kalamo'mo vaya'mo nehapaeya kalagana hu'a mai'nae. [16] Apaipafati'mo
alagamo ne'aesigetapa apaketetapae'mo, haiya agufa vaya'mo mai'nafi, hutapa apakegae.

Aufe yosamo'mo haga nehiya nofi alagamo afa'a ne'aefiye. Hosu kahaumo'a haga
alagamo afa'a ne'aefiye. Ha'ao. 17 Alagepa yosamo'mo alagepa alaga'age'mo ne'ae. Hosu
yosamo'mo hosu yosa alaga'age'mo ne'ae. 18 Alagepa yosamo'mo hosu yosa alagamo afa'a
o'aegaiye. Ani kava huno hosu yosamo'mo alagepa yosa alagamo afa'a o'aegaiye. 19 Muki
yosa'amo alagepa alagamo no'aeya yosamo ago he'ya aite'a ali'a atafi'mo yaga au'a nekae.
20 He, apaipafati'mo alagamo ae'nisigetapa apaketetapae'mo haiya agufa vaya'mo mai'nafi
hutapa apaketapa aeto hugae.

21 Muki vaya'mogimo nagaefe'mo hu'apae'mo, ala kava nene, ala kava nene, hu'a
nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo afa'a fale'a ohaigaya'mo-
nanafa koku'napi afo'nimo'mo hau'niya kava'age'mo nehaya vaya'age'mo afa'a fale'a
haigae. 22 Ani alopa afina'mo afole ne'aisige'apae'mo asole vaya'mogimo nagaefe'mo,
Ala kava nene, Ala kava nene, hu'a, kagikaleti'mo Goti ge'amo aeta hakalo huta hapa
opai'nopiye. Kagikaleti'mo vaya'ai apaipafati'mo hosu apaune vaya'mo alita hapa faita
o'apatale'nopiye. Kagikaleti'mo asole no'agaya aune kava'mo osu'nopiye, hu'a naha
paisage'nae'mo, 23 hosu kava nehaya vayanage'na alagi olapake'novanagi nagaetegati'mo
ago ataletapa lapaune heyo, hu'na hapa paiguve.

Lole vekala'moganimo no'mo ki male'na'a kavafe'mo anava gemo hu'niya gemae
(Lu 6:47-49)

24 Ani kavafe'mo hu'nae'mo, muki vaya'mogimo mani hapa nepauva gemo afite'a akame
nehaya vaya'mogimo mago afiteno age'niya vekamo'a no'amo alopa yafate'mo faino
ateteno ki male'niya vekagana hu'a mai'nae. 25 Ko'mo aige ani'mo hege yasimo alige hulino
eno no'amo alino ago'ya faisiyafe'mo hu'niyana alopa yafate'mo no'amo faino ateteno
ki male'niya'mofe'mo asagauno o'ai'niye. 26 Inagi muki vaya'mogimo mani nehuva gemo
fiku afite'a akame nosaya vaya'mo mago negi vekamo'a no'amo ani asuepale'mo fiku ki
male'niya vekagana hu'a mai'nae. 27 Ko'mo aige ani'mo hege yasimo alige hulineno no'amo
alagi alino ago'ya faino atale'nigeno lusi kava huno asagauno ai'niye, huno hapa pai'niye.

28 Yesu'a mani gemo hapa paino hano hu'nige'apae'mo afa vaya'mogimo afi'a hapau
ai'nae. 29 Yesu'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya tisa vaya'apigana huno alino apaya
o'male'nifa himamu'aleti'mo alino apaya male'niya'mofe'mo afi'a hapau ai'nae.

8

Lepalosi ya hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mk 1:40-44; Lu 5:12-14)

1 Yesu'a avelegati'mo emine'nige'apae'mo asole vaya'mo akame hu'a emi'e'nae. 2 Inagi
lepalosi ya hau'niya vekamo agaetegamo eno ale'ya fai'neno'ae'mo, Ala kava nene, huno,
kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane, huno hu'niye. 3 Hu'nigeno Yesu'a
aya'mo alino ataleno agufale'mo male'neno'ae'mo, Nahau'niyanagi alagepa huka afa'a
maiyo, huno nehigeno'ae'mo lepalosi ya'amo malage huno hano hu'niye. 4 Yesu'a ha
paino'ae'mo, kate'mo ne'ukae'mo mago vaya'aife'mo hapa opaika mono huno ne'apateya
vekalegage'mo uka ali'na alagepa hu'na kate'nova kagufamo alika ave liyo. Apakaemo
lepalosi ya'amo ago hano hu'niye, hu'a kagesayafe'mo kagufamo alika ave liteka akeya'vi-
lagamo Mosese'a amiyo, huno hu'niya ofalinimo alika amiyo, huno ha pai'niye.

Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo ava ge hu'niya gemae
(Lu 7:1-10)

5 Yesu'a Kapeneyamu taonifi'mo uno nehaigeno'ae'mo mago Lomu nofi vekamo ati
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ha maesiyafe'mo ge huno afi ge'niye. 6 Ala
kava nene, huno, ali'ya'nimo ne'aliya vekamo no'nifi'mo lusi kava huno agafu ki'nigeno
alagi kanage kanaga osuno havaeno ne'maiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 7 U'na afa'a
ali'na alagepa hu'na ategauve, huno ha pai'niye. 8 Yagaino ne'apateya vekamo'a, Ala kava
nene, huno, Alagepa vekamo o'mai'nova'mofe'mo no'nifi'mo eka haikeka maisanafe'mo
o'nahau'niyanagi ke'age'mo hugeno'ao ali'ya'nimo ne'aliya vekamo hagesigeno he tino

alagepa huno maino. [9] Mago vaya'mogi yagai'a ne'natege'na nagaemo ati vaya'aite'mo
yagai'na ne'apatove. Mago vekae'mo uvo, hu'na nehugeno'ae'mo ne'viye. Mago vekae'mo
eno, hu'na nehugeno'ae'mo ne'e. Ali'ya'nimo ne'aliya vekae'mo hu'nae'mo, ani ali'ya'mo
aliyo, hu'na nehugeno'ae'mo ani ali'ya'mo afa'a ne'aliye, huno ha pai'niye.
[10] Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo hau ai'niye. Agaemo akame nehaya vaya'aife'mo,
Lama ge lapa nepauve, huno, Nagaemo muki Isaleli vaya'ai apaipafi'mo ani agufa
lokiya apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo o'apake'nove. [11] Lapa nepauve, asole
vaya'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mo yegemo haine ne'eya kotegati'mo
ege yegemo lamino nefaleya kotegati'mo ege hu'a Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo
hai'a Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'a
maigaya'monanafa [12] Goti'a yagaino ne'apateya koteti'mo mafa'ne'amo hani kopi'mo alino
yaga auno apatalesige'apae'mo malaga mai'ne'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu
kige hu'a maigae, huno huteno [13] yagaino ne'apateya vekae'mo, Naha maegaiye, huka
kagesa afika fatago hu'nana'mofe'mo kaha maegauvanagi afa'a uvo, huno ha pai'nigeno
ani afina'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo kaita'amo hage'nigeno he tino alagepa huno
mai'niye.

Yesu'a asole vaya'mo alino alagepa huno apate'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 1:29-31; Lu 4:38-39)

[14] Yesu'a Pita nopi'mo faleno haino ageyana Pita ayemo'amo'mo amuko kaita'mo
hau'nigeno havaeno mai'nigeno age'niye. [15] Agaemo ageteno ayate'mo aya'mo
male'nigeno amuko kaita hau'niya kaita'amo ago hage'nigeno he tino ne'ya'mo alo huno
apami'niye.
[16] Une'amo Yesutegamo asole hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafi'mo mai'naya
vaya'mo apavaleli'e'a apate'nae. Yesu'a ge'aleti'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai
apaipafati'mo alino hapa faitalege'a u'nageno muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya
vaya'e'mo alino hapageno apate'niye. [17] Agaemo Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno
hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mani kavafe'mo hu'niya gemo afole aisiyafe'mo
hu'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo,
Agaemo alu kaita alu kaita'mo lahau'niya kaita'mo laha maeno alinino uno atale'niye,
huno avo'mo kae male'niye.

Akame hisa'a vekala'anife'mo hana pai'niya gemae
(Lu 9:57-60)

[18] Yesu'a apakeyana asole vaya'mogimo e'a fai'a ku ai'a ate'nageno apaketeno'ae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mugagayaga faligamo lakaeta vigetao, huno hapa pai'niye.
[19] Mago ne'mo ke'aepa gemo avo'mo kaeno alino apaya ne'maleya vekamo'a agaetegamo
eno ha paino'ae'mo, Tisao, huno, haiya kotegamo visapige'na afa'a kakame hu'na uguve,
huno ha pai'nigeno'ae'mo [20] Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Afela
kalamogi nehavaya kelimo hanege namamogi apano'mo hanege hu'niya'monanafa Vemo
mafa'nemo havaesiya no'mo ohane'niye, huno ha pai'niye.
[21] Mago alu vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'mo huno'ae'mo, Ala kava nene, huno,
kanalene, huka huge'nao hogote'na u'na afo'nimo'mo ali'na ki'na atete'nae, huno
hu'nigeno'ae'mo, [22] fali kavategamo ne'maiya vaya'mogimo falisaya vaya'apimo ali'a ki'a
apategayanagi kagaemo ataleka eka nakame huvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a yasi'e ani'efe'mo afa'a mai'ao, huno hu'niya gemae
(Mk 4:36-41; Lu 8:22-25)

[23] Yesu'a sipifi'mo haino mai'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a hai'a sip-
ifi'mo maite'a u'nae. [24] Ne'vageno'ae'mo malage huno ani kotute'mo lusi kava huno
yasimo ali'nigeno ani'mo'a aino holakau holakau huno haino sipifi'mo havaiteteno aeno
lapanegefe'mo hu'niya'monanafa Yesu'a auke'mo kaleno mai'niye. [25] Ge'amo ne'afiya
vaya'mogimo u'a hau ne'a atete'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, hogo'amo ago ani'mo
nesuna agufa kava'mo nehunagi he tika lagufamo alika katika lato, hu'a hu'nageno'ae'mo,

26 Aise'ato'amo lapakesa afitapa fatago hu'naya vayanagi na kava higetapae'mo koli nehae,
huno hapa paiteno he tino yasi'e ani'efe'mo afa'a mai'ao, huno ke hanau'nige'ana yasi'e
ani'e'mo alagi afa'a hane'na'ae. 27 Muki vaya'amogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau
aite'a, Vae, hu'a, yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo afite'ana afa'a mai'na'agi ani vekamo na
agufa vekamo mai'niye, hu'a hu'nae.

Yesu'a lole vekala'ani anaipafati'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faino apatale'niya gemae
(Mk 5:1-17; Lu 8:26-37)

28 Yesu'a ani kotu'mo lakaeno mugagayaga faliga Gegasini vaya'ai haopalega uno ava'yi
nehige'anae'mo lole vekala'mo fali'naya vaya'mo ki'a ne'apataya yafa no kapati'mo e'ana
Yesu'e'mo fotu hu'na'ae. Anaipafi'mo hosu apaune vaya'mo mai'naya'mofe'mo lusi
kava hu'ana negi malete'ana afela kava'mo neha'a vekala'mo mai'na'a'mofe'mo muki
vaya'mo ani haopalegamo o'u'nae. 29 Anakaemo e'ana Yesu'e'mo fotu hute'anae'mo,
Goti mafa'ne'amogae, hu'a, lagaetegamo na kava huka latesanafe'mo ne'ane. Kayo'mo
lamisana afina'mo afole o'ai'niyanagi lagafu kisiya ya'mo alika lamisanafe'mo ne'apiye,
hu'a afi ge'nae.
30 Asole afu anaga'mo aise afagi'ale'mo kahaumo ne'a mai'nae. 31 Hosu apaune
vaya'mogimo Yesufe'mo, Alika laha faika latalegefe'mo hukae'mo asole afu anaga'ai
apaipafi'mo alika laha faitalegeta faletuta haita maino, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 32 afa'a
viyo, huno hapa pai'nige'a lole vekala'ani anaipafati'mo atale'a apaune he'a u'a afu
anaga'ai apaipafi'mo fale'a hai'nae. Fale'a hai'nage'apae'mo muki afu anaga'amo aulafi-
lagati'mo nagu nagu hu'a lami'a anipi'mo asagau'a aite'a ani'mo nete'a fali'nae. 33 Ani
afu anaga'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo apaune hetale'a u'a taonifilagamo muki
hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa paige Yesu'a ani lole vekala'ani anaipafi'mo hosu
apaune vaya'mo mai'naya vekala'anitegamo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa paige
hu'a hapa pai'nae. 34 Muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo u'a Yesu'mo agete'apae'mo,
kahao ke honanagi, lagae koteti'mo ataleka uvo, hu'a ha pai'nae.

9

Yesu'a mago kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mk 2:1-12; Lu 5:17-26)

1 Yesu'a sipifi'mo haino maiteno aino atagi neno agai'a taoni'alagamo uno ava'yi
hu'niye. 2 Mago vaya'mogi kanage kanaga osuno yakaikona'ale'mo havaeno ne'maiya
vekamo avaleli'e'a Yesu haopale'mo ate'nae. Yesu'a agai'ae'mo apakesa afi'a fatago
hu'naya kava'apimo apaketeno'ae'mo kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo ha
paino'ae'mo, mafa'ne'nimogae, huno, hosu kavakamo ali'na atale'novanagi koli osuka
kaipamo'mo falu hino, huno ha pai'niye. 3 Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya
ne'malaya vaya'mogimo, Ani vekamo'a Gotife'mo huno faipa huno ne'ate, hu'a apaipafi
apakesamo afi'nae. 4 Yesu'a apakesamo afi'naya apakesamo apaketeno'ae'mo, na kava
higetapae'mo hosu lapaipa lapakesa ne'afiye. 5 Nagaemo hu'nae'mo, hosu kavakamo ali'na
atale'nove, hu'na hu'novanage'na hemenimo he tika umenitata huvo, hu'na hisuvana
haiya gemo'mo lokiya'amo ohane'niye. 6 Vemo mafa'nemo'a hosu kava'apimo alino
atalesiya himamu'amo alino lapave ligiye, huno hapa paiteno kanage kanaga osuno
ne'maiya vekae'mo, he tika yakaikonakamo aliteka nokalegamo uvo, huno ha pai'nigeno
7 he tino no'alegamo u'niye. 8 Asole vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a
hapau aite'a Goti'a ani agufa himamu'amo vaya'mo alino ne'apamiya'mofe'mo agi'ale'mo
ali'a asaga hu'a ate'nae.

Matiyufe'mo ge hu'niya gemae
(Mk 2:13-17; Lu 5:27-32)

9 Yesu'a ani haopalegati'mo ataleno uno ageyana takesi moni ne'aliya vekamo agi'amo
Matiyu'a takesi monimo ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno age'niye. Ageteno'ae'mo, ataleka
eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno ataleno eno akame huno u'niye.

[10] Yesu'a haino Matiyu nopi'mo fai mai'nige'apae'mo asole vaya'mo takesi moni ne'aliya
vaya'e hosu vayane, hu'a nehaya vaya'mogi'e'mo e'a agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo
magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. [11] Falasi mono vaya'mogi apakete'apae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Na kava higeno tisa vekatapimo'a takesi moni ne'aliya
vaya'e hosu vaya'e'mo magokepi lokaeno mai'neno ne'ya'mo ne'ne, hu'a ge hu'a apafi
ge'nae.
[12] Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, lota vaya'mogimo kaita ohapau'niya vaya'aitegamo
u'a ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aiteke'mo u'a ali'ya'mo ne'aliye. [13] Goti mukufi
gemo'a huno'ae'mo, *Afumo he'a ofalini namisayafe'mo o'nahau'niya'monanafa hapau hu'a
apatesayafeke'mo nahau'niye,* huno avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo
utapa kahauya hutapa ageyo. Nagaemo fatago vaya'aifeke'mo keya ae'na ge hisuvafe'mo
o'me'nofa hosu vaya'aife'mo keya ae'na ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe lesayafeke'mo
e'nove, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 2:18-22; Lu 5:33-39)

[14] Ani afina'mo Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogi e'a hu'apae'mo, lagae'e Falasi mono
vaya'e'mo muki afina'mo ne'ya'mo o'neta mo nesuna'monanafa na kava hige'a gekamo
ne'afiya vaya'mogi ne'ya'mo mo nosiye, hu'a ge hu'a afi ge'nae. [15] Yesu'a hapa paino'ae'mo,
saufa a'mo ali'niya veka'e ao vaya'a'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'apae'mo yulagefa
no'aiya'monanafa henaga'amo mago vaya'mogimo a'mo ali'niya vekamo apakaetegati'mo
avaleli'a visage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae.
[16] Atafa lavolavomo apake ne'aige'apae'mo saufa lavolavomo sese osu'naya lavolav-
oleti'mo lagau'a nofakaniye. Saufa lavolavoleti'mo lagau'a fakanite'a sese nehis-
ageno'ae'mo atupa'amo'mo aino vayu husigeno atalagauno alino avala aigiye. [17] Ani
kava hu'a vaya'mogi saufa nofi alagafati ani'mo ali'a afu agufa ke'mo atafa he'niya
kepi'mo nolakiye. Ali'a lakisayana atafa ke'mo hane'niya'mofe'mo aeno apalo atino
ani'mo asagauno aisigeno ke'amo hosugiye. Saufa afu agufa kepi'mo saufa ani'mo ali'a
lakisageno'ae'mo saufa ani'mo'a saufa kepi'mo alagepa huno hanegaiye, huno hapa
pai'niye.

Kaita hau'niya a kanomo alino hageno ateteno fali'niya a'mafa'nemo alino he tino ate'niya gemae
(Mk 5:22-43; Lu 8:41-56)

[18] Ani gemo hapa nepaigeno'ae'mo Yu monote'mo ne'yagaiya vekamo'mo eno aiyafi'mo
ape huno ale'ya faino mai'neno'ae'mo, a'mafa'ne'nimo hemenimo ago fali'nige'na ne'ogi
uka agufale'mo kaya'mo malegeno he tino, huno ha pai'nigeno [19] Yesu'a he tino u'nige'a
ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi lokae'a u'nae.
[20] Ne'vageno'ae'mo mago a kanomo tuolofu'a kafuga aigu'ya'mo hauge hauge huno
mai'niya a kanomo'mo Yesu akamelegati'mo eno yatala kukenamo atupale'mo ayateti'mo
ame ali'niye. [21] Agaemo, kukena'aleke'mo ame alisugeno'aeke'mo aigu'ya'nimo hano
hugiye, huno aipafi'mo agesamo afi'niye. [22] Yesu'a aino afe leno ageteno'ae'mo, A'-
mafa'ne'nimogae, huno, kagesamo afika fatago nehana kavakamo'mo alino hano huno
kate'niyanagi koli osuka afa'a maiyo, huno ha nepaigeno'ae'mo aigu'ya'amo malage huno
hano hu'niye.
[23] Yesu'a uno yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo faleno haino apakeyana feliopa
kepati'mo nehaya agufa apake aige asole vaya'mogimo kagegage huge hu'a mai'nageno
apaketeno'ae'mo, [24] Ataletapa kumatega utapa lamiyo. Mani a'mafa'nemo ofali'nifa afa'a
au kaleno mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo hu'a faipa hu'a atete'a kigi hu'a ate'nae.
[25] Muki vaya'amo he ti'a kumatega lami'nageno'ae'mo Yesu'a ani a'mafa'nemo male'naya
nopi'mo haino ayate'mo alino he tino ate'niye. [26] Ani kava'mo hu'niya ava gemo muki
haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Yesu'a anaulagamo ali hu'niya vekala'mo alino ayakeno anate'niya gemae

[27] Yesu'a ani haopalegati'mo ataleno ne'vige'anae'mo lole vekala'mo anaulagamo ali
hu'niya vekala'mo akame hu'ana ne'u'anae'mo, Nevini aginagomo, hu'ana, Kahau huka
la'ato, hu'ana hume hume e'na'ae.
[28] Yesu'a nopi'mo faleno haino mai'nige'ana e'ana mai'na'ageno hana paino'ae'mo
nagaemo lanaulagamo afa'a ali'na ayakegauve, hutana lanakesa afitana fatago ne-
ha'afiye, huno anafi ge'nige'anae'mo, He, Ala kava nene, hu'ana hu'na'ageno'ae'mo
[29] anaulagale'mo aya'mo male'neno'ae'mo, Ani kavafe'mo lanakesa afitana fatago hu'na'a'-
mofe'mo mani kava'mo lanakaete'mo afole aigiye, huno hana pai'nigeno anaulagala'mo
ayake'nige'ana age'ana ayake'na'ae. [30] Yesu'a lokiya gemo hana paino'ae'mo, mago
vaya'aife'mo hapa opai'ao, huno hana pai'niya'monanafa [31] u'ana ava gemo ae'ana hakalo
hu'ana hapa pai'na'ageno muki mani haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Agemo no'aiya vekamo alino alagepa huno ate'nigeno agemo ai'niya gemae

[32] Lole vekala'mo atale'ana ne'va'age'apae'mo mago vaya'mogi hosu aune ne'mo
aipafi'mo mai'nigeno age o'aino ne'maiya vekamo Yesutegamo avaleli'e'a ate'nae.
[33] Yesu'a hosu aune ne'mo alino hafaino atale'nigeno'ae'mo age o'aino ne'maiya vekamo'a
aepa faino age ai'nige'apae'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogi agete'a hapau
aite'apae'mo, Hogoteno Isaleli kotegamo ani agufa kava'mo afole o'ai'niye, hu'a hu'nae.
[34] Hu'naya'monanafa Falasi mono vaya'mogi hu'apae'mo, hosu apaune vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo alino hapafaino
ne'atale, hu'a hu'nae.

Yesu'a hau huno apate'niya gemae

[35] Yesu'a alopa taonifi'e aise taonifi'e'mo uneno huno Yu vaya'ai mono nopi'e mono
nopi'e'mo alino apaya malege Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa faigoko gemo
aeno hakalo huno hapa paige muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino
hapageno apatege huno uneno huno mai'niye. [36] Agaemo asole vaya'mo apaketeno'ae'mo
aipafi'mo hau huno apate'niye. Sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo ago apatal-
eno u'nige'a sipisipi afumo atagu fae'a u'e'a hu'a mai'nayana hapa maesiya vekamo
o'mai'nige'a mai'naya kava hu'a asole vaya'mo mai'nageno apaketeno'ae'mo hau huno
apate'niye. [37] Inagi ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, hoyafi'mo lusi ne'ya'mo afu le'niya'mo-
nanafa alisaya vaya'mo aise'amo mai'nae. [38] Ago afu le'niya'mofe'mo hoya aepa vekae'mo
nunumu higeno'ao hoya'afati'mo ne'ya'mo alisaya vaya'mo alino apatesige'a ugae, huno
hapa pai'niye.

10

Yesu'a apa vaya'mo alino apate'nige'a u'naya gemae
(Mk 3:13-19; Lu 6:12-16)

[1] Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a mai'-
nageno'ae'mo hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a apatalege muki alu kaita alu kaita'mo
hapau'nisiya vaya'mo ali'a hapage'a apatege hisaya himamu'apimo apami'niye. [2] Ani
tuolofu'a apa vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Hogote ne'mo Saimoni'mo mago alu
agi'amo Pita'agi agana'amo'mo E'nalu'agi Sepeti mafa'nela'mo Yemisi'agi agana'amo'mo
Yoni'agi [3] Filipi'agi Matolomiyu'agi Tomasi'agi Matiyu'a takesi moni ne'aliya vekagi Afiyasi
mafa'nemo Yemisi'agi Ta'niyasi'agi [4] Saimoni'mo gamani kavate'mo yagai'a ne'apataya
kavafe'mo Seloti pati nenagi Yutasi Isakaliyoti kotega vekamo Yesu kutulu ya'mo nesiya
vekamogi hu'a mai'nae.
[5] Yesu'a ani tuolofu'a vaya'mo alino apateteno'ae'mo, Yu nofi vayapati'mo o'mai'nisaya
vaya'aitega'e Samaliya vaya'aitega'e'mo o'viyo. [6] Isaleli vayapati'mo lageso hu'naya
sipisipi vaya'aitegage'mo viyo. [7] Utapae'mo, Goti'a yagaino apatesiya kava'mo alagi
hogo'amo afole aigefe hiye, hutapa aeta hakalo hutapa hapa paiyo. [8] Kaita hapau'nisiya
vaya'mo alitapa hapagetapa apatege falisaya vaya'mo alitapa he titapa apatege lepalosi
ya'mo hapau'nisiya vaya'mo alita alagepa hutapa apatege hosu apaune vaya'mo alitapa

hapafaitapa apatalege hulitapa viyo. Nagaemo fiku lapa mae'na lapami'nova kava hutapa
fiku hapa maetapa apamiyo. 9 Goli monimogi siluva monimogi ata leno asagalifa monimogi
hutapa kutapifi'mo ailitapa o'viyo. 10 Vaya'ai ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo afa'a maisaya
ya'apimo ali'a apamisaya kava'mo hane'niya'mofe'mo kutapimogi lole siotitapimogi lole
sutapimogi hayopa kayotapimogi hutapa alinitapa o'viyo.
11 Lapakaemo mago alopa taonifi'mofi aise taonifi'mofi hutapa utapa ava'yi huteta-
pae'mo ina la'mo alagi alisiya vekamo mai'niye, hutapa apafi getapa ani vekamo agetetapa
no'afi'mo uta haitapa maime maime ne'utapae'mo ataletapa viyo. 12 Nopi'mo faleta
nehaitapae'mo, alagepa hutapa maiyo, hutapa hapa paiyo. 13 Ani nopi'mo alagi alisaya
vaya'mo mai'nisayana hisaya getapimo'a apakaepi'mo hanesige'a alagepa hu'a maigae.
Alagi alisaya vaya'mo o'mai'nisayana alagepa hutapa maiyo, hutapa hisaya getapimo'a
halate aino atagi neno lapakaitapilegamo egaiye. 14 Mago vaya'mogi ali'a falu fala hu'a
olapatege getapimo o'afige hisayana ani vaya'ai no'apifati'mofi taoni'apifati'mofi hutapa
ataletapa ugefe nehutapae'mo ili aetapa apatetetapa mumusopamo lapaigopalegati'mo
aitapa fopo hutaletapa apataletapa viyo. 15 Lama ge lapa nepauve, huno, Goti'a agoti
huno apatesiya afina'mo Gomola taonifi'mo mai'naya vaya'e Sotomi taonifi'mo mai'naya
vaya'e'mo hanageke ya'mo aligaya'monanafa ani taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo
mago'e hu'a ae'a apaka se'a lusi hanageke ya'mo aligae.
16 Afiyo, hu'na, Nagaemo ali'na lapatesugetapa sipisipigana hutapa afela kalamo
mai'naya folagapi'mo ugae. Nagalo'yavemogimo vaya'mogi o'apamagisayafe'mo vase
vase hu'a ne'vaya kava hutapa viyo. Kaugo'yave namamogimo vaya'mo ohapae'a afa'a
ne'maiya kava hutapa maiyo. 17 Ehetapiye. Mago vaya'mogi kalavusi hu'a lapatete'a
agotile'mo lapavaleli'u'a mono no'apifi'mo nofi kayoteti'mo lapamagigae. 18 Agotile'mo
lapavaleli'u'a lapatesagetapa gamani vaya'ai apaulagale'e kini vaya'ai apaulagale'e'mo he
titapa mai'netapa Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo
aetapa hakalo hutapa hapa paigae. 19 Agoti hu'a lapatesagetapae'mo na agufa gemo
huteta haiya agufa ge huta ge'apile'mo aeta atagaina huta hapa paigune, hutetapa
lapausoli osiyo. Ani afina'mo afole aisigeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo hapa paisaya
gemo alino lapamigiye. 20 Lapakaitapimo ani gemo afa'a osugaya'monanafa afotapimo
Auneme'amo'mo lapavayafati'mo ge hugiye.
21 Vaya'mogimo konaga'apimo apamagisayafe'mo apavale'a alu vaya'ai apayapi'mo
apamigae. Ani kava hu'a afo'apimogimo mafa'ne'apimo apavale'a apamigae. Ani kava
hu'a mafa'ne'apimogimo ita'api afo'apimogimo apavaleli u'a apamigae. 22 Muki vaya'-
mogimo nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategaya'monanafa o'ataletapa atafautapa alagi
hutapa maime maime ne'visageno'ae'mo hano hisiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo Goti'a
lapakufamo alino katino lapategaiye. 23 Mago taonifati'mo apaini hu'a lapatesagetapae'mo
ataletapa lapaune hetaletapa alu taonifi'mo viyo. Lama ge lapa nepauve, lapakaemo
muki Isaleli vaya'ai taoni'afi taoni'afi'mo uteta hutapa hano osu'nisageno'ae'mo Vemo
mafa'nemo eminegaiye.
24 Alino apaya ne'malege'a ne'afiya vaya'mogimo alino apaya ne'maleya vekamo ae'a
no'agasae. Ani kava huno ali'ya'amo ne'aliya ne'mo'a ali'ya aepa veka'amo aeno no'agase.
25 Mago ne'mo'a alino aya ne'maleya vekagana huno mai'nisiyana kanalene. Ani kava huno
mago ali'ya'amo ne'aliya ne'mo'a ali'ya aepa veka'agana huno mai'nisiyana kanalene.
Vaya'mogimo afamo anaga aepa nefe'mo Satani agi'amo Mielisemuligae hu'a hute'a hu'a
faipa hu'a ne'atesayana agae afamo anaga vaya'aife'mo mago'e hu'a hu'a faipa hu'a
apategae.

Gotifeke'mo koli hiyo, huno hu'niya gemae
(Lu 12:2-7)

26 Hugaya'mofe'mo ma mopafi vaya'aife'mo koli osiyo. Muki hu'a ae'a ati nekaya
kava'apimo alino afole aino apave lisige'a agegae. Muki hu'a fala nekiya ge'apimo ha
le yategamo huno afole aino hisige'a afigae. 27 Hanipi'mo lapa nepauva gemo ha le

yategamo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo. Lapakaemo vase hutapa afi'naya gemo nokato'mule'mo haitapa mai'netapae'mo muki vaya'aife'mo alopa gefati'mo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo. 28 Apakaemo amega apakufa'amo kamiti apamagigaya'monanafa apakupi mafa'ne'amo alagi o'apamagisaya vaya'aife'mo koli osiyo. Apakufa'e apakupi mafa'ne'e'mo alino ata kopi'mo yaga auno apatalesiya vekaeke'mo koli'amo hiyo. 29 Ago age'nayana lole aise namala'mo magoke asagalifa monileti'mo miya nefaiya'monanafa afotapimo'mo afa'a faligiye huno osisiyana magoke namamo faliteno mopafi'mo asagauno o'aigiye. 30 Ani kava huno muki lapayokapi'mo magoke magoke huno lekana paino ne'age. 31 Lapakaemo asole namamo ago aetapa apaka setapa mai'naya'mofe'mo koli osiyo.

32 Muki vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo ne'aya vaya'ai apaki'apimo koku'napi Afo'nimo aulagale'mo aegauve. 33 Aegauva'monanafa vaya'ai apaulagale'mo nagaefe'mo, o'age'nona vekae, hu'a nehisaya vaya'aife'mo koku'napi Afo'nimo aulagale'mo olapake'nova vayane, hu'na hapa paiguve.

Nagaefeke'mo hogoteno lapaino, huno hapa pai'niya gemae
(Lu 12:51-53; 14:26-27)

34 Nagaefe'mo, muki vaya'mo alagepa hu'a yuna he'a magokepi lokae'a maisayafe'mo emine'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. Ha'ao, alagepa hu'a magokepi lokae'a maisayafe'mo o'me'nofa kame hu'a apatesage'a kame hu'a apatesage'a hu'a maisayafe'mo e'nove.

35 Mafa'ne'apimogimo afo'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a a'mafa'ne'apimogimo ita'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a apanofelo'apimogimo anekalo apanofelo'apimogife'mo kame hu'a apatesage'a hu'a maisayafe'mo e'nove.

36 Mago vaya'mogimo afamo anaga'api'e'mo kame kame hu'a maigae.

37 Mago vaya'mogimo ita'api afo'apimogifeke'mo hogoteno hapau apayamopafi'mo hapau'nisigeno nagaefe'mo henaga'amo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiyana vaya'nimo maisaya vaya'mo o'mai'nae. Ani kava hu'a mago vaya'mogimo mafa'ne'api'e'mofi a'mafa'ne'api'e'mofi huno hogoteno hapau apayamopafi'mo hapau'nisigeno nagaefe'mo henaga'amo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiyana vaya'nimo alagi maisaya vaya'mo o'mai'nae. 38 Mago vaya'mogimo malipu yosa'apimo ali'a kofili'e'a nakame hu'a no'visayana vaya'nimo alagi maisaya vaya'mo o'mai'nae. 39 Ma mopafi'mo alagepa hutage'mo maigune, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo alagi hano hugiye. Mago vaya'mogimo nagi'nilefe'mo ma mopafi'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo atalesayana alagepa hu'a maisaya ya'mo aligae.

Alagepa miya'apimo alisaya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mk 9:41)

40 Mago vaya'mogimo lapakaemo ali'a falu fala hu'a nelapatesayana ani kava hu'a nagae'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ani kava hu'a nagaemo ali'a falu fala hu'a ne'natesaya vaya'mogimo alino nate'nige'na e'nova ne'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae. 41 Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo ne'egeno'ae'mo mago ne'mo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya ne'mo mai'niya'mofe'mo alino falu fala huno ne'atesiyana Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi alisaya agufa miya'amo apakae'e'mo magokepi'mo aligiye. Goti aulagale'mo fatago vekamo ne'egeno'ae'mo mago vekamo Goti aulagale'mo fatago vekamo mai'niya'mofe'mo alino falu fala huno ne'atesiyana fatago vaya'mogi alisaya agufa miya'amo apakae'e'mo magokepi'mo aligiye. 42 He lama ge lapa nepauve, huno, mago ne'mo'a afa vekamo'mo nakame nehiya vekamo ageteno'ae'mo nakame nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lanitani ani'mo hefino amisiyana miya'amo alagi aligiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye.

11

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo'mo Yesutegamo alino apate'nige'a u'naya gemae (Lu 7:18-35)

1 Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo mani kava'mo hiyo, huno hapa
paino hano huteno'ae'mo ani haopalega ataleno Galeliya kotega taoni'afi taoni'afi'mo
alino apaya malege aeno hakalo huno hapa paige hume hume visiyafe'mo u'niye.
2 Yoni'a kalavusi hu'neno'ae'mo Kalaisi'a hu'niya kavafe'mo ava gemo afiteno'ae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'mo alino apate'nige'a agaetegamo u'nae. 3 U'a Yesufe'mo, Yoni'a
huno'ae'mo, egaiye huno hu'niya ne'mo kagaemofi alu vekae'mo agava maisune, hu'a
ge hu'a afi ge'nae. 4 Yesu'a hapa paino'ae'mo, Atagi netutapa Yonife'mo muki afi'-
naya ge'e ali'ya'mo ne'alugetapa nage'naya kava'ni'efe'mo nava gemo hutapa ha paiyo.
5 Apaulagamo ali hu'niya vaya'mo age'a ayakege apaiyamo hosu'niya vaya'mo alagepa
hu'a u'e'a huge lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo alagepa apakufamo hanege apakesamo
akani'niya vaya'mogimo gemo alagepa hu'a afige fali'naya vaya'mo he tige kagemi
ya'apimo ohane'nisiya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa
nepauge'a afige nehae, hutapa uta ha paiyo. 6 Natale'a o'u'a nagaefe'mo alagi apakesa afi'a
fatago nehaya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga
aigae, huno hapa pai'niye. 7 Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mo atale'a ne'vageno'ae'mo
Yesu'a asole vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'aife'mo aepa faino Yonife'mo
ava gemo huno hapa paino'ae'mo, Lapakaemo na agufa ya'mo agesayafe'mo ka'me
kotegamo u'nae. Lapakaemo yasimo'mo hopale'mo alisigeno'ae'mo uti uti aisiya ya'mo
agesayafe'mo u'nafiye. 8 Hopamo agesayafe'mo o'u'nisayana na agufa ne'mo agesayafe'mo
u'nae. Lapakaemo alagepa kukenamo alino vai'niya vekamo agesayafe'mo u'nafiye.
Ha'ao alagepa kukenamo ali'a ne'vaiya vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai nopike'mo
mai'nae. 9 Lapakaemo haiya agufa ne'mo agesayafe'mo u'nae. Lapakaemo Gotitegati gemo
alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. He, lapakaemo
Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo aeno apaka se'niya
vekamo agesayafe'mo u'nae. 10 Ani vekae'mo ava gemo huno'ae'mo,
nagaemo hogote'na apa veka'nimo ali'na atesugeno uno hogoteteno ka'mo valino kate-
gaiye,
huno avo'mo kae male'niye. 11 Lama ge lapa nepauve, huno, Yoni'a ani faleno ne'apateya
vekamo'mo muki ma mopafi vaya'mo ago aeno apaka se'niya'monanafa Goti'a yagaino
ne'apateya kegi'yafi'mo mai'naya vayapati'mo henaga ne'mo'a Yoni'mo ago aeno aga
se'niye. 12 Yoni'a aeno hakalo huno hapa pai'niya afinateti'mo afela vayakana hu'a
apaya mukiki nehaya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo apaya mukiki hu'a
u'a haite haite hu'a hemeni'e'mo hai'a nefalae. 13 Hogote'a muki vaya'mogi Gotitegati
gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e Mosese'e'mo afole aisiya kavafe'mo
ava gemo hume hume ne'ageno'ae'mo Yoni'mo afole ai'niye. 14 Apakaemo hu'apae'mo,
Ilaiya'a hogoteno afole aigiye, hu'a avo'mo kae male'naya gee'mo lapakesa afitapa fatago
hutetapa mai'nisayana Yonife'mo agaemae, hutapa agegae. 15 Lapakaemo gemo afisaya
lapakesamo hane'nisiya'mo'mo afiyo. 16 Hemenimo mai'naya vaya'mo na agufa vaya'mo
mai'nafige'na lapa paigesuve. Apakaemo mafa'nemogi kigi yokalo hisayafe'mo maketi
kumate'mo itopale'mo ne'maiya mafa'negana hu'a mai'nae. Mago mafa'ne anaga'mogi
mago mafa'ne anaga'aife'mo, 17 Lagaemo ogefage yokemo hu'nona'monanafa olapau'nige-
tapa omo ohage'nae. Faiyosago yokemo hu'nona'monanafa olapau'nigetapa yulagefa
o'ai'nae, hu'a nehae. 18 Yoni'a eno ne'ya'e ani'e'mo o'neno mosino mai'nige'apae'mo
ohapau'nige'a hosu aune ne'mo aipafi'mo mai'niye, hu'a hu'nae. 19 Vemo mafa'nemo'a
eno ne'ya'e ani'e'mo neno mai'nige'apae'mo ohapau'nige'a lusi ne'ya'e ani'e'mo ne'neya
ai'agaefa vekamo mai'niye, hu'a nehae. Takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo apao
vekamo mai'niye, hu'a nehaya'monanafa Goti mafa'ne'amogimo alagepa huno ageteno
afi'niya kavafe'mo, alagepa kava'mo neha'ae, hu'a nehae.

Muki taoni'afi taoni'afi'mo mai'naya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae

(Lu 10:13-15)

20 Yesu'a umenitata hu'niya taoni'afi taoni'afi'mo asole no'agaya lokiya aune kava'mo
hu'niya'monanafa apaipamo ali'a afe ole'naya'mofe'mo ani afina'mo aepa faino ge
hapau'niye. 21 Kolasini taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, vaehae. Metasaita
taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, vaehae. Taonitapifi'mo no'agaya lokiya
naune kava'mo hu'nova agufa kava'mo Taiya taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo mago vaya'-
mogi hu'naesinana akeya'vilagamo apaipamo ago ali'a afe lete'a hosu kogu kukenamo ali'a
vaite'a la'nefamo ali'a fale'naesine. 22 Lapa pai'nae'mo agoti huno apatesiya afina'mo Taiya
taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi aise hanageke ya'mo aligaya'monanafa
lapakaemo mago'e hutapa lusi hanageke ya'mo aligae. 23 Kapeneyamu taoniyo, hu'na,
koku'napi'mo alino asaga huno lapatesigetapa haigafiye. Ha'ao, ata kopike'mo lamigae.
Taonitapifi'mo no'agaya lokiya naune kava'mo hu'nova agufa kava'mo mago vaya'mogi
Sotomi taonifi'mo hu'naesinana Sotomi taonimo afa'a haneme haneme eno hemeni'e'mo
afa'a hane'niyesine. 24 Lapa pai'nae'mo, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Sotomi
taonifi'mo mai'naya vaya'mogi hanageke ya'mo aligaya'monanafa lapakaemo mago'e
hutapa lusi hanageke ya'mo aligae, huno hapa pai'niye.

Yesutegamo e'a mai'a falu hu'a maisaya kavafe'mo hu'niya gemae

(Lu 10:21-22)

25 Ani afina'mo Yesu'a nunumu huno'ae'mo, Afo, Koku'napi'e ma mopafi'e'mo ne'ya-
gaina Ala kava ne'mogae, hu'na, agete'a afi'naya vaya'e sukulu hu'naya vaya'mogi'e'mo
ani kava'mo alagi o'agesayafe'mo alika fala ki male'nana'monanafa aise mafa'ne anaga'mo
alika apave li'nana'mofe'mo kahao ke nehove. 26 He, Afo, hu'na, kagaemo ani kahau'niya
kava'mo afa'a nehane. 27 Afo'nimo'a ali'ya'amo alisuvafe'mo muki ya'amo alino nami'niye.
Muki vaya'mogimo mafa'ne'amo o'nage'naya'monanafa Afo'nimoke'mo nage'niye. Muki
vaya'mogimo afo'nimo'mo o'age'naya'monanafa nagaemo agege nahau'nige'na ali'na
apave li'nova vaya'mogi'e'mo agege huta mai'none.
28 Muki vaya'mo alaga lapaege kanamo alige hutapa ne'maiya vaya'mogitapa nagaeteg-
amo eyo maitapa falu hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguvanagi. 29 Nagaemo yuna
naipa'age ne'mo mai'ne'na yagu yaga kava'mo nehuva'mofe'mo ali'ya'nimo alitetapa
ali'na lapaya malesuva gemo afige afige hutapa maiyo, lapaipamo'mo kanale hisigeno
lapakupi mafa'nemo maino falu hugiyanagi. 30 Hiyo, hu'na lapa paisuva gemo lokiya gemo
ohane'niya'mofe'mo ali'na kofi'na lapatesuva kana ya'mo'a kana olapaugiye.

12

Sapati afina kavafe'mo hu'niya gemae

(Mk 2:23-28; Lu 6:1-5)

1 Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoyafi'mo umenitata hu'-
nae. Ge'amo ne'afiya vaya'mo apaka te'nige'apae'mo viti alagamo lagi'a neme neme u'nae.
2 Falasi mono vaya'mogimo apakete'apae'mo Yesufe'mo, Apako, hu'a, gekamo ne'afiya
vaya'mogimo Sapati afina ke'aepa gemo ago amagi'a ne'atalae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
3 Nevini'a avagi hu'a u'naya vaya'mo apaka te'nige'apae'mo hu'naya kavafe'mo ava gemo
lekana paitapa o'afi'nafiye. 4 Agaemo Goti mono nopi'mo faleno hai'nige'apae'mo agae'e
vaya'a'e'mo Goti'mo ofalinimo ami'naya peleti mayamo ali'a ne'nae. Muki vaya'mogimo
no'naya peleti mayamo hane'niyana mono hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo ne'naya
peleti mayamo ne'naya'monanafa hosu kava'mo osu'nae. 5 Ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo,
mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Sapati afina'mo alopa mono nopi'mo ali'ya'mo
ali'nayana ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, Sapati afina'mo ali'ya'mo o'aliyo, huno hu'niya
gemo amagi'a ne'atalaya'monanafa vai'mo no'aliye, huno avo'mo kae male'niya gemo
lekana paitapa o'afi'nafiye. 6 Lapa pai'nae'mo, mago vekamo agi'amo'mo alopa mono
no'mo agi'amo ago aeno aga se'niya vekamo manifi'mo mai'niye. 7 Goti'a huno'ae'mo,

Afumo he'a ofalinimo namisayafe'mo o'nahau'niya'monanafa hapau hu'a
apatesayafeke'mo nahau'niye,
huno avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo lapakaemo afi'naesinana hosu kava'mo
osu'naya vaya'aife'mo hosu kava'mo hu'nae, hutapa osu'naesine. [8] Vemo mafa'nemo'a
Sapati afinate'mo yagaino ne'ateya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

Kalaisi'a aya'mo aeno ape le'niya vekamo alino api aino ate'niya gemae
(Mk 3:1-6; Lu 6:6-11)

[9] Yesu'a ani kotegati'mo ataleno uno Yu vaya'ai mono nopi'mo uno hai'niye. [10] Mago
vekamo aya'mo aeno ape le'niya vekamo ani nopi'mo mai'niye. Mago vaya'amogimo
agoti hu'a atesayafe'mo, mago vekamo'a Sapati afina'mo kaita hau'nisiya vekamo alino
hageno atesiya'mo'mo ke'aepa gemo amagino ne'atalefiye, hu'a ge hu'a afi ge'nae. [11] Afi
ge'nageno'ae'mo, lapakaepati'mo mago vekamo'a sipisipi'amo Sapati afina'mo kelifi'mo
asagauno ai'nisiyana uno lamino asagaulino hai negaifi hai no'megaiye. [12] Ma mopafi
vaya'mogimo sipisipi anaga'mo ago ae'a apaka se'a mai'naya'mofe'mo Sapati afina'mo
vaya'mo hapa ne'maeya kava'mo'a ke'aepa gemo amagino no'ataleya kava'mo hane'niye,
huno hapa paiteno [13] ani vekae'mo, kaya'mo aeka hayo huvo, huno hu'nigeno aeno hayo
nehigeno'ae'mo aya'mo alino api aino ate'nigeno afa'a hane'niya ayakana huno alagepa
huno hane'niye. [14] Falasi mono vaya'mo atale'u'a Yesu'mo atafau'a amagisayafe'mo ali'a
anupa hu'a mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae.

Goti'a ali'ya'amo alisiya vekamo lekana paino ate'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

[15] Yesu'a ani ava gemo hu'naya gemo ago afiteno'ae'mo ani koteti'mo ataleno u'nige'a
asole vaya'mo akame hu'a u'nageno'ae'mo alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo
alino hapageno apate'niye. [16-17] Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa
nepaiya vekamo agi'amo Aiyeya'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo Yesu'a huno'ae'mo,
Nava gemo hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye. [18] Aiyeya'a huno'ae'mo,
Ageyo, huno, ago lekana pai'na ate'nova vekamo ali'ya'nimo alisiya veka'nimo manile'mo
mai'niye. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekamoge'na amuse hu'na ne'atove.
Naune'name'mo ali'na amisugeno muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo fatago
kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paigiye. [19] Ge ohapauge alopa
gefati'mo osuge taoni kate'mo vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'neno aeno
hakalo huno hapa opaige huno maigiye. [20-21] Hopamo aise'amo aino lo ae'niya hopa
kayo'mo alino lo o'aegaiye. Lamufi vikimo'mo hokanufa'age'mo hane'nigeno hali-
namo ne'aiya vikimo alino yu osegaiye. Ani kava osugiya'monanafa ali'ya'mo al-
ime alime ne'visigeno fatago kava'ae'mo ava gemo alino atesigeno visigeno'ae'mo
ali'ya'aleti'mo ne'ya'amo alagi afole aigiye. Afole aisige'a alu kotega alu kotegamo
mai'naya vaya'mogimo agaefe'mo, laha maegaiye, hu'a hute'a agava maigae,
huno avo'mo kae male'niye.

Hosu apaune vaya'mo ali'a hapa fai'a ne'apatalaya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae
(Mk 3:20-30; Lu 11:14-23; 12:10)

[22] Ani afina'mo mago vaya'mogi hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya vekamo aulag-
amo ali hu'nigeno agemo no'aiya vekamo avaleli'a Yesutegamo e'nageno Yesu'a alino
alagepa huno ate'nigeno aulagamo ageno ayaketeno ge lagau'niye. [23] Muki vaya'amogimo
agete'a hapau aite'apae'mo, agava mai'nona vekamo Nevini aginago'amo mai'nifi, hu'a
hu'nae. [24] Hu'a hu'nage'a Falasi mono vaya'mogimo afite'apae'mo, hosu apaune vaya'ai ala
kava ne'apimo Mielisemuli'a himamu'amo alino ami'nigeno'ae'mo hosu apaune vaya'mo
alino hapa faino ne'apatale, hu'a hu'nae.

[25] Yesu'a Falasi vaya'mogi apaipafi'mo apakesamo afi'naya apakesamo apaketeno'ae'mo,
magoke kote'mo ne'maisaya vaya'mogimo ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana
apakai'apimo hapae'a hano hu'a apatalegae. Ani kava hu'a magoke afamo anaga'mogimo
ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana alagi alagepa hu'a o'maigae. [26] Satani'a vaya'amo
alino hapa faino apatalesiyana agaetegati'mo alagi alino fako huno apatalegaiye. Alino

fako huno ne'apatesiyana haiya kava hu'a Satani'a yagaino ne'apateya vaya'mo afa'a
maigae. [27] Lapakaemo nagaefe'mo, Mielisemuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo
alino hapa faino ne'apatale, hutapa nehaya'monanafa vayatapimogimo ina la hima-
mu'aleti'mo ali'a hapa fai'a ne'apatalae. Vayatapimogi, hosu gemo nehae, hu'a hute'a
ali'a fako hu'a lapategae. [28] Nagaemo Goti Auneme'aleti'mo hosu apaune vaya'mo ali'na
hapa fai'na ne'apatalesuvana Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo lapakaete'mo ago eno
afole ai'niye.

[29] Mago vekamo'a lokiya vekamo aiya ayate'mo nofi kino o'ate'nisiyana no'afati'mo
haino kagemi ya'amo alinino o'ugiye. Hogoteno atafauno aiya ayate'mo nofi kino
ate'nisiyana no'afati'mo haino kagemi ya'amo alinino ugiye.

[30] Mago vekamo nao ne'mo o'mai'nisiyana kame'nimo mai'niye. Mago vekamo'a ali'na
anupa hu'na apatesuvafe'mo naha no'maesiyana alino atagu faeno alino hapa faino
ne'apatale. [31] Ani kavatefe'mo mani gemo lapa nepauve, huno, Goti'a muki alu hosu kava
alu hosu kava'e hu'a faipa hu'a ne'apataya ge'e'mo afa'a alino atalegaiya'monanafa Goti
Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu ge'apimo alagi alino o'atalegaiye. [32] Mago
vaya'mogi Vemo mafa'nee'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu kava'apimo afa'a alino atale-
gaiya'monanafa aote Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya hosu kava'apimo hemenimo
alino o'atalege afole aisiya afina'mo alagi alino o'atalege huno alino o'atalegaiye.

[33] Alagepa alagamo ne'ae, hutapa lapakesa afi'nisayana alagepa yosamo hane'niye,
hutapa lapakesa afiyo. Hosu alagamo ne'ae, hutapa lapakesa afi'nisayana hosu yosamo
hane'niye, hutapa lapakesa afiyo. Yosa alaga'amo agete'apaeke'mo na agufa yosamo
hane'nifi hu'a ne'agaya'mofe'mae. [34] Nagalo'yave afamo anaga vaya'mogitapae, hu'na,
hosu vaya'mo mai'naya'mofe'mo haiya kava hutapa alagepa gemo afa'a hugae. Vaya'ai
apaipafi'mo na agufa ya'mo havaite'nifi ani kava huno aino vali lamino asagauno
ne'aige'apae'mo gemo nehae. [35] Alagepa vekamo'a kesi'afi'mo alagepa ya'age'mo ageno
male'niya yapati'mo alagepa ya'age'mo alino afole ne'aiye. Ani kava huno hosu vekamo'a
kesi'afi'mo hosu ya'age'mo ageno male'niya yapati'mo hosu ya'age'mo alino afole ne'aiye.
[36] Lapa nepauve, agoti huno apatesiya afina'mo Goti'a muki gemo fiku nehaya gelefe'mo
apakenoka huno apafi gegaiye. [37] Goti'a getapifike'mo alino fako huteno'aeke'mo mago
vaya'aife'mo, fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa paige mago vaya'aife'mo, hosu vaya'mo
mai'nae, huno hapa paige hugiye, huno hapa pai'niye.

No'agaya lokiya aune kava'mo huvo, hu'a ha pai'naya gemae
(Mk 8:11-12; Lu 11:29-32)

[38] Mago Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'-
mogi'e'mo, Tisao, hu'a, no'agona lokiya kaune kava'mo huka alika lave lisanafe'mo
hugeta ageno, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [39] hosu vaya'mogi Goti'a anau'apimokana ne'mo
atale'a kumai he'a ugekana hu'a ne'maiya vaya'mogimo no'agaya lokiya aune kava'mo
ali'na apave lisuge'a agesayafe'mo nehaya'monanafa no'agaya lokiya aune kava'mo
hisuge'a o'agegaya'monanafa Yonategamo afole ai'niya agufa aune kavake'mo alino apave
lisige'a agegae. [40] Yona'a alopa noyamemo agupafi'mo lole'e mago'e feluga'e lole'e
mago'e hani'ilaga'e'mo mai'niya kava huno Vemo mafa'nemo'a lole'e mago'e feluga'e
lole'e mago'e hani'ilaga'e'mo mopa agusafilagamo lamino maigiye. [41] Akeya'vilagamo
Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo Goti'a muki vaya'mo agoti huno apatesiya
afina'mo he ti'a hemenimo mai'naya vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo hu'nae,
hu'a hapa paigae. Na kava hinage'apaene. Yona'a Goti ge'amo aeno hakalo huno
hapa pai'nige'a afite'a apaipamo ali'a afe le'naya'monanafa hemenimo manile mai'niya
vekamo'a Yona'mo ago aeno aga seno mai'niya vekamo'a Goti ge'amo aeno hakalo huno
hapa nepaige'apae'mo hemenimo mai'naya vaya'mogimo apaipamo ali'a afe nolaya'-
mofe'mae. [42] Akeya'vilaga hoga haopalega mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
kuvini a kanomo'a Salomoni'mo ageteno afi'niya gemo afisiyafe'mo e'niye. Manile'mo

mai'niya vekamo'a Salomoni'mo ago aeno aga seno mai'niya'monanafa ge'amo no'afiya'-
mofe'mo ani a kanomo Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo he tino hemenimo mai'naya
vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo hu'nae, huno hapa paigiye.
43 Hosu aune vekamo mago vekamo aipafati'mo lamiteno maino falu hisiya ya'mo
agesiyafe'mo ani'mo ohane'niya kotegamo umenitata huno kahau ya hume hume u'niya'-
monanafa o'age'niye. 44 O'ageno'ae'mo, halate ai'na atagine'na u'na no'nifi'mo maiguve,
huno huteno uno ava'yi huteno ageyana no'afi'mo vaya'mo o'mai'nageno mumusopamo
ohaneno alagepa huno hane'nigeno age'niye. 45 Ageteno ataleno uno seveni'a hosu apaune
vaya'mogi mago'e hu'a hosu kava'mo hu'a ae'a aga se'a mai'naya vaya'mo apavalelino
uno ani vekamo aipafi'mo hai'a magokepi lokae'a mai'nae. Mai'nageno'ae'mo ani vekamo
hogoteno hosu kava'mo huno mai'niyana henaga'amo mago'e huno lusi hosu kava'mo
huno mai'niye. Ani kava'mo'a hemenimo ne'maiya vaya'aite'mo afole aigiye, huno hapa
pai'niye.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo Yesutegamo e'naya gemae
(Mk 3:31-35; Lu 8:19-21)

46 Yesu'a vaya'aife'mo gemo hapa nepaige'apae'mo ita'amo'e agana'amogi'e'mo e'a
ava'yi hute'a gemo ha paisayafe'mo kumatega agava mai'nae. 47 Mago ne'mo'a,
itakamo'e kaganakamogi'e'mo gemo kaha paisayafe'mo e'a kumate'mo mai'nae, huno
ha pai'nigeno'ae'mo Yesu'a, ita'nimo'mo haiya'ale'mo mai'niye. 48 Konaga'nimogimo
haiya'ale'mo mai'nae, huno ha pai'niye. 49 Agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aifeke'mo aya
ako'ya nehuno'ae'mo, Apakeyo, huno, ita'nimogi nagana'nimogimo mai'nae. 50 Koku'napi
afo'nimo'mo hau'niya kava'age'mo nehaya vaya'mo nagana'nimogimo maige nasa'ni-
mogimo maige ita'nimogimo maige hu'a mai'nae, huno hapa pai'niye.

13

Avina yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mk 4:1-9; Lu 8:4-8)

1 Ani afina'mo nopati'mo ataleno uno lamino ani kotu agi'nale'mo itopale'mo
mai'nige'apae'mo 2 asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo he tino sipifi'mo
haino fai mai'nige'apae'mo ani agi'nale'mo he ti'a mai'nae. 3 Agaemo aeno kalafefa
gefati'mo mago'e gemo huno hapa paino'ae'mo, avina ya'mo nehakaleya vekamo'a
avina ya'mo hakalesiyafe'mo u'niye. 4 Avina ya'mo yaga auno hakaleme hakaleme
ne'vigeno'ae'mo mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nigeno'ae'mo nama anaga'-
mogi e'a ne'nae. 5 Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo aise mopamo hane'niya
yate'mo asagauno aiteno aise mopamo hane'niya'mofe'mo malage huno hage'niye.
6 Hage'niya'monanafa yegemo'mo haineno ne'agegeno'ae'mo hafu'yamo o'ae'niya'-
mofe'mo leno faluteteno leno asaga li'niye. 7 Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya
yapi'mo asagauno aiteno hage'niyana aufe nofi'mo'a ago kino ati kae'niye. 8 Mago avina
ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno aiteno hageno haiteno magoke yosafati'mo vani
hataleti'amo aege sikisiti'amo aege teti'amo aege huno ae'niye. 9 Gemo afisaya lapakesamo
hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.
10 Ge'amo ne'afiya vaya'mogi agaetegamo e'a, na kava higekae'mo aeka kalafefa gemo
huka hapa nepaine, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 11 Goti'a yagaino ne'apateya
kavafe'mo ava gemo aepa'amo alino fala ki male'niya aepa'amo ago alino lapami'niya'mo-
nanafa apakaemo alino o'apami'niye. 12 Ali'nisaya vaya'mo mago'e huno alino apamisige'a
alisageno'ae'mo mago'e ya'apimo hanegaiya'monanafa o'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo
aise'amo ali'nisaya ya'mo hapa falegaiye. 13 Apakaemo aulu he'a ne'agaya'monanafa
no'agae. Apaketafo hu'a ne'afiya'monanafa afi'a aeto nosaya'mofe'mo ae'na kalafefa
gemo hu'na hapa nepauve. 14 Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
pai'niya gemo apakaetegamo afole ai'niye. Aiyeya'a huno'ae'mo,
Afige afige hutapa maigaya'monanafa afitapa aeto osugae. Agege agege hutapa
maigaya'monanafa agetapa aeto osugae. 15 Ani gelefe'mo apaipamo lokiya vaige

apakesa aino akanige apaulagamo ali huge hu'nige'a mai'nae. Ani kava hu'a o'-
mai'naesinana apaulagafati'mo agete'a apakesafati'mo afite'apae'mo apaipafi'mo
agete'a nagaetegamo ai'a afe le'a esage'na ali'na alagepa hu'na apate'novesine,
huno avo'mo kae male'niye.
16 Afi'a aeto osu'naya'monanafa lapaulagafati'mo agege lapakesafati'mo afige hutapa
mai'naya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa ne'maiyanagetapa afa'a lapamogaga
aigae. 17 Lama ge lapa nepauve, asole vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'e fatago vaya'mogi'e'mo lapakaemo ne'agaya kava'mo agesayafe'mo
hapau'niya'monanafa o'age'nae. Lapakaemo ne'afiya gemo afisayafe'mo hapau'niya'mo-
nanafa o'afi'nae.
18 Ani kavatefe'mo avina yafe'mo ae'na kalafefa gemo aepa'amo afiyo. 19 Mago vaya'mogi
Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo alagepa hu'a no'afisayana
hosu ne'mo'a eno apaipafi'mo hakale male'niya avina ya'mo hapa faleno alinino ne'viye.
Ani kava huno kate'mo asagauno ai'niya avina yakana huno hane'niye. 20 Mago vaya'mogi
Goti ge'amo afite'apae'mo malage hu'a alite'a apamogaga ne'aiya kava huno yafa agoto-
fule'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mai'nae. 21 Hapafu'yamo o'ae'niya'mofe'mo
aise afina'mo ne'maiye. Goti ge'amo afi'naya'mofe'mo hanageke ya'mo alige apaini hu'a
apatege nehaya kava'mo afole ne'aige'apae'mo ago atale'a asagau'a ne'aiye. 22 Mago
vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ma mopafi'mo maisaya kavafeke'mo hapausoli
hute'a kagemi ya'mo'a humi ne'apateya ya'mo alisayafeke'mo hapa'ye nehigeno'ae'mo
Goti ge'amo ago aeno ati nekaeya kava huno aufe nofi'mo hane'niya yapi'mo asagauno
ai'niya avina yakana hu'a mai'nae. 23 Mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo gemo
aepa'amo alagepa hu'a afi'naya vaya'mo alagepa mopafi'mo asagauno ai'niya avina
yakana hu'a mai'nae. Apaipafati'mo alagamo ae'niye. Mago vaya'amogi vani hataleti'a
alagamo aege mago vaya'amogi sigisiti'a alagamo aege mago vaya'amogi teti'a alagamo
aege hu'a ae'nae, huno hapa pai'niye.

Hoyafi inofe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

24 Mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya
kava'mo mago hoyagana huno hane'niye. Mago vekamo'a hoya'afi'mo alagepa avina
ya'mo hakale male'niye. 25 Muki vaya'amo ago apau kale'nageno'ae'mo kame'amo'mo
eno vitigana ino'mo viti hoyafi'mo hakale maleno u'niye. 26 Viti ne'ya'mo ago
hageteno alagamo ae'nige'apae'mo agayana aigofe viti ino'mo mago hage'nige'a age'-
nae. 27 Agete'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo u'a hoya aepa vekae'mo, ala
nene, hu'a, alagepa avina ya'mo hakale male'nana yapati'mo haiya kava huno ani
aigofe viti ino'mo afole ai'niye, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 28 Kame'nimo'mo ani
kava'mo hu'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, uta ani ino'mo vakaita atalesupiye, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo, 29 ha'ao, huno, ino'mo alitapa vakaisayategamo viti'e'mo alitapa
vakaigayanagi afa ateyo 30 viti'e ino'e'mo magokepi lokaeno haneme haneme ne'visige'a-
pae'mo ne'ya'mo alisaya afina'mo aligae. Ne'ya'mo lesige'nae'mo ne'ya'mo alisaya
vaya'aife'mo, hogotetapa ino'mo vakaitapa atafi'mo kaesayafe'mo hayaetapa male'netapa
viti ne'ya'age'mo alitapa ne'ya'mo ne'malova nopi'mo maleyo, hu'na hapa paiguve, huno
hapa pai'niye.

Mago avina ya'mo agi'amo masateti'e falaovafi'mo ne'ataya ya'mo agi'amo yisi'efe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Mk 4:30-32; Lu 13:18-19)

31 Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'ap-
ateya kava'mo hane'niya kava huno mago vekamo'a masateti avina ya'mo hoya'afi'mo
hakale male'niya avina yakana huno hane'niye. 32 Masateti avina ya'mo mago aise
avina ya'mo hane'nigeno muki avina ya'amo'a ago aeno aga se'niya'monanafa hageno
alopa heteno'ae'mo muki alu ne'ya'amo ago aeno ne'agase. Hageno uno haige haige
huno kosino yosagana huno hai'nigeno'apae'mo nama anaga'mogi haleli'e'a akopale'mo

hakale'a ne'maiye, [33] huno huteno Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa
paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago a'mo'a falao-
vafi'mo ne'ataya ya'mo agi'amo yisimo alino alopa falaovafi'mo ate male'nigeno'ae'mo
aino atagu faeno uneno huno muki falaovafi'mo ali'ya'mo ali'niye, huno hapa pai'niye.
[34] Yesu'a mani muki ge'amo aeno kalafefa gefatike'mo huno hapa pai'niyana huno afole
aino hapa opai'niye. [35] Ani ge huno hapa nepaigeno'ae'mo Gotitegati gemo alinineno aeno
hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya ge'amo afole ai'niye. Ina gemo'a huno'ae'mo,
Ae'na kalafefa gefatike'mo hu'na hapa paiguve. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo alino
fala kino maleme maleme e'niya gemo ae'na hakalo hu'na hapa paiguve,
huno avo'mo kae male'niye.

Inofe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemo aepa'ae'mo hu'niya gemae

[36] Yesu'a muki vaya'aife'mo, inagi ago utaleyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a
utageno'ae'mo nopi'mo haino mai'niye. Mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo
agaetegamo e'a, inofe'mo aeka kalafefa gemo huka hapa pai'nana gemo aepa'amo laha
paiyo, hu'a ge hu'a afi ge'nae.
[37] Yesu'a, hoya'afi'mo alagepa avina ya'mo hakale'niya vekamo mai'niya kava huno
Vemo mafa'nemo mai'niye. [38] Hoyamo hane'niya kava huno muki ma mopamo hane'niye.
Alagepa avina ya'mo hane'niya kava hu'a Goti'a yagaino ne'apateya vaya'mo mai'nae.
Hosu ino'mo hane'niya kava hu'a hosu ne'mo vaya'amo mai'nae. [39] Kame veka'amo
mai'niya kava huno Nevo'a mai'niye. Ne'ya'mo alisaya afina'mo hane'niya kava huno
ma mopamo hano hisiya afina'mo hane'niye. Ne'ya'mo alisaya vaya'mo mai'naya kava
hu'a enisole vaya'mo mai'nae. [40] Ino'mo vakai'a atafi'mo kae'naya kava huno hano
hisiya afina'mo [41] Vemo mafa'nemo'a enisole vaya'amo alino apatesige'a u'a yagaino
ne'apateya kegi'yafati'mo ali'a hapafai'a apatalegae. Hosu kava'mo hisayafe'mo ali'a he
ti'a ne'apataya vayanagi muki hosu vayanagi hu'a apavaleli'u'a [42] alopa atafi'mo yaga au'a
apatalesage'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu kige hu'a maigae. [43] Ani afina'mo afole
aisige'apae'mo fatago vaya'mo Afo'apimo'mo yagaino ne'apateya kote'mo yegegana hu'a
ae'a ha le'a maigae. Lapakesa hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

Mago'e huno aeno kalafefa gemo hapa pai'niya gemae

[44] Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago vekamo'a
alopa moni'amo kesifi'mo maleteno hoya'afi'mo keli kafiteno kesi'amo alino ani kelifi'mo
maleteno aeno ati kae maleteno ataleno u'niye. U'nigeno henaga'amo mago vekamo
uno ani hoyafi'mo ai'yu ai'niyategamo ani kesimo ageno avateteno halate aeno ati kae
maleteno uno muki kagemi ya'amo alino maketi hu'nige'a miya fai'nageno monimo
aliteno ani mopamo miya fai'niye. Alisiyafe'mo lusi kava huno amogaga ai'niya'mofe'mo
muki kagemi ya'amo ago alino atale'niye.
[45] Halate Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kavafe'mo lapa pai'nae'mo, mago'e
monimo alisiyafe'mo alininuno maketi nehiya vekamo'a alagepa sesumo miya
faisiyafe'mo kahauya hume hume u'niye. [46] Agaemo hogote sesumo lusi monileti'mo
miya nefaiya sesumo age maleteno uno muki kagemi ya'amo alino maketi hu'nige'a miya
fai'nageno moni aliteno uno ani sesumo miya fai'niye.
[47] Halate Goti'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kavafe'mo lapa pai'nae'mo, vaya'-
mogimo umenimo solovala anipi'mo yaga au male'nage'apae'mo muki alu noyame alu
noyamemo hai'a ne'maiye. [48] Umenifi'mo hai'a havai te'nage'apae'mo halauli e'a ani
kahaepale'mo malete'a itopale'mo mai'ne'apae'mo ali'a fako hu'a alagepa noyame'amo
paketifi'mo malete'a hosu noyame'amo ali'a yaga au'a ne'atalae. [49] Ani kava hu'a ma
mopamo hano hisiya afina'mo enisole vaya'mo emi'e'a hosu vaya'mo fatago vayapati'mo
apavaleli'u'a [50] alopa atafi'mo yaga au'a apatalesage'a avi'ya huge apavepi'mo hani'a agafu
kige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.
[51] Yesu'a huno'ae'mo, muki mani gemo aepa'amo afi'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo,
he, hu'a hu'nae. [52] Agaemo hapa paino'ae'mo, Afamo anaga'ai aepa vekamo'a no'apifi'mo

alagepa ya'mo saufamo ageno male'niya ya'e akeya'vilaga ageno male'niya yapati'e'mo alino afamo anaga'amo ne'apamiya kava hu'a muki ke'aepa gemo tisa vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ali'a apaya malage'a afi'naya tisa vaya'apimogi saufa ge'e atafa ge'e'mo ali'a ne'apamiye, huno hapa pai'niye.

Nasalasa taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo Yesu'mo apakame'ya ami'naya gemae
(Mk 6:1-6; Lu 4:16-30)

53 Yesu'a mani aeno kalafefa gemo hapa paiteno ani haopalegati'mo ataleno u'niye.
54 Agai'a taonifi'mo uno apakae mono nopi'mo haino alino apaya male'nige'a afi'a hapau
aite'apae'mo, ani vekamo'a afiteno age'niya kava'e no'agona aune kava'mo nehiya hi-
mamu'a'e'mo haiyateti'mo ali'niye. 55 Ala agi vekamo mafa'ne'amo o'mai'niya'monanafa
no nekiya vekamo velafa'mo mafa'ne'amo mai'niye. Ita'amo'mo Maliya'a mai'niye.
Yemisi'agi Yosefe'agi Saimoni'agi Yutasi'mogi hu'a agana'amogimo mai'nae. 56 Muki
asa'amogimo maige hu'a mai'ne'a lagae'e'mo magokepi mai'nagi muki ya'amo haiy-
ateti'mo ali'niye, hu'a hute'a 57 hosu apaugosa kalite'a apakame'ya ami'nae.

Yesu'a hapa paino'ae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa ne-
paiya vekamo ala agi'amo ali'nisiyana taoni'afi'mo mai'naya vaya'mogi'e afamo ana-
ga'amogi'e'mo ala agi'amo o'amigae, huno hapa pai'niye. 58 Taoni'afi'mo mai'naya
vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo taoni'afi'mo asole no'agaya
aune kava'mo osu'niye.

14

Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo fali'niya gemae
(Mk 6:14-29; Lu 3:19-20; 9:7-9)

1 Ani afina'mo Heloti'a Galeliya kote'mo yagaino ne'apateya gamani vekamo'a
Yesufe'mo ava gemo hu'nageno afi'niye. 2 Afiteno'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo
hapa paino'ae'mo, Agaemo Yoni'a ani faleno ne'apateya vekamo mai'niye. Ago amag-
i'nogeno fali'nige'a ki'a ate'nayateti'mo halate he ti'niya'mofe'mo lusi himamu'aleti'mo
ani ali'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye.
3-4 Hogoteno Heloti'a ina kava'mo hu'niye. Agaemo agana'amo Filipi a'mo Helotiyasi'mo
ali'nigeno Yoni'a ha paino'ae'mo, a ali'nana kava'mo ke'aepa gemo amagika atale'nane,
huno ha pai'niya'mofe'mo Heloti'a atafauno nofi kino ateteno kalavusi huno ate'niye.
5 Heloti'a Yoni'mo kamiti amagisiyafe'mo hu'niya'monanafa Yu vaya'mogimo hu'apae'mo,
Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a
apakesa afi'naya'mofe'mo vaya'aife'mo koli huteno afa'a ate'niye. 6 Heloti'a ita'amo'mo
alino ate'niya afina'mo halate afole ai'nigeno ne'ya'mo yagita hu'nige'a e'a ne'ya'mo
ne'nageno Helotiyasi a'mafa'nemo'mo muki vaya'ai apaulagale'mo oae'nigeno Heloti'a
lusi kava huno amuse huno ate'niye. 7 Agaefe'mo polomasi gemo ha paino'ae'mo,
kahau'nisiya yafe'mo naha paiyo, afa'a kamiguve, huno huteno ago'ya ataleteno ha
pai'niye. 8 Ita'amo'mo a'mafa'ne'ae'mo ha pai'niya gemo ha paino'ae'mo, Yoni'a ani faleno
ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alika yuvapafi'mo malelikeka
namiyo, huno ha pai'nigeno 9 yagaino ne'apateya kini ne'mo'a ani gee'mo hau hu'niye.
Hau hu'niya'monanafa muki vaya'ai apaulagale'mo a'mafa'ne'ae'mo ago'ya ataleteno ha
pai'niya'mofe'mo ati vekae'mo, 10 uka lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alinikeka
amiyo, huno ha pai'nigeno ati vekamo'a uno lugo'amo heno hatagau'niye. 11 Agenopa'amo
alino yuvapafi'mo maleteno alinineno ani a'mafa'nemo ami'nigeno alininuno ita'amo'mo
ami'niye. 12 Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogimo e'a kefa'amo alini u'a ki'a atete'a u'a
Yesufe'mo ha pai'nae.

Yesu'a faefu tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gemae
(Mk 6:31-44; Lu 9:10-17; Yo 6:1-13)

13 Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo agai'age'mo maisiyafe'mo sipifi'mo u'a ka'me koteg-
amo mai'nae. Ani'mo lakaeno u'niye, hu'a hu'nage'a afite'apae'mo lusi asole vaya'mo

taoni'afati taoni'afati'mo e'a akame hu'a visayafe'mo ani agi'nale'mo u'nae. [14] Yesu'a
ani agi'nale'mo eno ava'yi huteno'ae'mo sipifati'mo lamino apakeyana asole vaya'mo
e'a mai'nageno apaketeno'ae'mo lusi kava huno hau huno apateteno kaita hapau'niya
vaya'mo alino hapageno apate'niye. [15] Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo ge'amo
ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'apae'mo, mani kote'mo ka'me kotega mai'nona'mofe'mo
hani hugefe hiyanagi muki vaya'mo alika apatege'apao taoni'apifati taoni'apifati'mo
u'a ne'ya'apimo miya faiyo, hu'a ha pai'nageno [16] Yesu'a, visaya ka'mo ohane'niye.
Ne'ya'mo mani vaya'mo apamiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, [17] faefu'a peleti maya'e lole
noyamela'e'mo ali'none, hu'a ha pai'nae.
[18] Yesu'a, alinitetapa namiyo, huno hapa paiteno'ae'mo [19] muki vaya'aife'mo kahaule'mo
itopale maiyo, huno hapa paiteno faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'neno maku
huno koku'napi age'neno hao ke heteno peleti mayamo alino akaya heno ge'amo ne'afiya
vaya'mo apami'nige'a muki vaya'mo ali'a apami'nae. [20] Muki vaya'amogimo ne'a apamu
hute'apae'mo atalaya ne'ya atupa'amo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ali'a tuolofu'a hona
yuvapafi'mo male'nae. [21] Ani ne'ya ne'naya vaya'mo faefu tauseni'a agufa vemogi ne'nae.
Na magi a'ne mafa'nemogi'e'mo ne'nafi hu'a lekana opai'nae.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gemae
(Mk 6:45-52; Yo 6:16-21)

[22] Yesu'a muki vaya'mo ne'ya'mo ago apami'nige'a netageno'ae'mo Yesu'a ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, sipifi'mo ago utapa hogo'neteyo, huno hapa
paiteno muki vaya'aife'mo, notapilegamo he titapa viyo, huno hapa pai'niye. [23] Hapa
paiteno'ae'mo nunumu hisiyafe'mo agai'age'mo aise avefi'mo haino mai'niye. Hani
hugefe'mo unali enali hu'niya kanale'mo agai'age'mo mai'nigeno [24] sipimo ani kotu
folagapi'mo afagi'ale'mo ne'vigeno'ae'mo sipimo augosa maleno ne'viya kategati'mo
yasimo alinineno sipimo alino ago'ya fai'nigeno atafauno ate'niye.
[25] Kotiti agufa afina'mo Yesu'a apakaetegamo ani agotofule'mo e'niye. [26] Ne'ege'apae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'mogi agayana ani agotofule'mo ne'ege'a agete'apae'mo alopa
gefati'mo ge hu'apae'mo, afene, hu'a hute'a lusi kava hu'a apamo'ya aite'a kagekage
hu'nae. [27] Yesu'a huno'ae'mo, nagaeke'mo ne'ogi koli osutapa lokiya vaitapa maiyo, huno
hapa pai'niye. [28] Hapa pai'nigeno Pita'a, Ala kava nene, kagaemo ne'esana'mo'mo ge
huge'nao ani agotofule'mo vino, huno hu'nigeno'ae'mo, eno, huno hu'niye. [29] Pita'a
sipifati'mo ataleno ani agotofule'mo Yesutegamo ne'uno'ae'mo [30] lusi kava huno yasimo
ali'nigeno koli huteno anipi'mo alino lapanegefe'mo nehuno'ae'mo, Ala kava nene,
nagufamo alika katika nato, huno alopa gefati'mo ge hu'niye. [31] Yesu'a malage huno eno
ayate'mo alino he tino ne'ateno'ae'mo, aise'amo kagesa afika fatago nehana vekagi na
kava higekae'mo lole kagesa ne'afine, huno ha pai'niye.
[32-33] Sipifi'mo nehai'ageno'ae'mo yasimo o'ali'nige'a sipifi'mo mai'naya vaya'mogimo ani
kava'mo agete'a agaefe'mo mono hute'apae'mo, alagi Goti mafa'ne'amo mai'nane, hu'a ha
pai'nae.
[34] Magokepi lokaeli'a Genesaleti haopalega u'a ava'yi hu'nage'a [35] agete'apae'mo, Yesu'-
mae, hu'a hute'a muki haopalegamo ali'a apatalage'a u'a hapa pai'nage'a muki alu kaita
alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo Yesutegamo apavaleli'a e'nae. [36] Apakaemo, kahao ke
hone, kukenakamo atupa'ale'mo ame alisunafeke'mo lahau'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo,
he, kanalene, huno huteno muki ame ali'naya vaya'mo alino hapageno apate'nige'a
alagepa hu'a mai'nae.

15

Yu vaya'ai apakinago vaya'mogi gee'mo hu'niya gemae
(Mk 7:1-13)

[1] Ani afina'mo Falasi vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo
Yulusalemu taonifati'mo Yesutegamo e'apae'mo, [2] na kava hige'apae'mo gekamo ne'afiya
vaya'mogimo laginago vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalae. Neyalate'mo hapa pai'naya

gemo afite'a akame nehaya kava hu'a akame hu'a apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo
fiku ali'a ne'nae, hu'a ha pai'nageno [3] Yesu'a, ani kava hutapa alu gemo lapakinago
vaya'ai gemo akame hisayafe'mo na kava higetapae'mo Goti ke'aepa ge'amo amagitapa
ne'atalae. [4] Goti'a huno'ae'mo, *Itatapi afotapimogife'mo hapao ke hetetapa ge'apimo afitetapa*
akame hiyo. Ita'api afo'apimogife'mo hu'a faipa hu'a apatesaya mafa'ne'aina ago kamiti apam-
agiyo, huno hu'niya'monanafa [5-6] lapakaemo hutapae'mo, mago vekamo'a ita'amofe'mofi
afo'amofe'mofi huno hana maesiyafe'mo huno'ae'mo, Goti'a agai'a yane, huno huteno
ita'amofe'mofi afo'amofe'mofi huno, hana maeno o'anamige hanao ke osege hugiye,
hutapa nehae. Hutapa hutetapae'mo lapakaitapi getapige'mo akame hisayafe'mo Goti
ge'amo aetapa ati nekae. [7] Aetapa ati nekaya vayanagi afiyo, Aiyeya'a Gotitegati gemo
alinineno aeno hakalo huno hapa pai'niya gemo'mo lapakaefeke'mo alagi lama gemo
hane'niye. [8] Agaemo huno'ae'mo,

Mani vaya'mogi apavaya'aletike'mo nahao ke nehaya'monanafa apaipa apakesa'amo ali'a
nagaetegamo atalageno no'mefa afagitegamo ali'a atalageno ne'viye. [9] Nagaefe'mo
fiku faku hu'a mono nehae. Ali'a apaya ne'malaya gemo ma mopafi ge'age'mo
Hane'niye,

huno avo'mo kae male'niye, huno hapa pai'niye.

[10] Yesu'a muki vaya'aife'mo eyo, huno ge hu'nige'a e'a mai'nageno'ae'mo, lapakaemo
afitetapae'mo afitapa aeto hiyo. [11] Apavayafi'mo ne'naya ne'ya'mo'a alino hosu huno
no'apatefa apavayafatike'mo nehaya gemo'a alino hosu huno ne'apate, huno hapa
pai'niye.

[12] Huno hapa paitege'a ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'a ha pai'apae'mo, Falasi
mono vaya'mogi hu'nana gemo afite'apae'mo hosu apaipamo kali'nae, huka apake'-
napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [13] muki ya'amo koku'napi afo'nimo'a ohakale'nisiya
ya'mo hafu'ya'a'e'mo alino vakaino atalegaiye. [14] Afa'a apateyo. Apaulagamo ali
hu'nige'a alu vaya'mo ka ali'a ho hu'a apavaleli'a ne'vaya vayane. Mago aulag-
amo ali hu'nisiya vekamo'a alu vekamo aulagamo ali hu'nisiya vekamo ayate'mo
alino avalelino visiyana magokepi u'ana kelifi'mo asagau'ana aiga'ae, huno hapa
pai'niye. [15] Pita'a, aeka kalafefa gemo hu'nana gemo aepa'amo laha paiyo, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [16] asole afina'mo afi'naya'monanafa lapakae'e'mo afitapa aeto nosafiye.
[17] Ne'ya'mo ne'naya ya'mo'a apaipafi'mo nelamige'apae'mo aifa le'a ne'atalae, hutapa
o'afi'nafiye. [18] Apavayafi'mo ne'ya'mo afa'a ne'a ne'nakaiya'monanafa apaipafati'mo
afole aiteno haineno apavayafati'mo afole ne'aiya gemoke'mo alino hosu huno ne'apate.
[19] Apaipafati'mo afole ne'aiya kava'mo hane'niyana hosu apakesa ne'afiya kava'mo hanege
vaya'mo nehapaya kava'mo hanege kumai kava'mo hanege a'nemo apayate ne'aliya
kava'mo hanege kumaya'mo ne'aliya kava'mo hanege aigofe gemo nehaya gemo hanege
hu'a faipa hu'a ne'apataya gemo hanege huno hane'niye. [20] Ani agufa kava'moke'mo
alino hosu huno ne'apateya'monanafa apaya'mo sese osu'ne'a ne'ya'mo fiku ali'a ne'naya
kava'mo'a alino hosu huno no'apate, huno hapa pai'niye.

Agesamo afino fatago hu'niya a kanoe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 7:24-30)

[21] Inagi Yesu'a ani koteti'mo ataleno Taiya taonimo hanete Saitoni taonimo hanete
huno hane'niya haopalegamo u'niye. [22] Ne'vigeno'ae'mo mago Kenani nofi a kanomo
ani haopalega mai'niya a kanomo'a agaetega eno alopa gefati'mo, Ala kava ne'mo Nevini
aginagomo, huno, kahau huka nato. Mago hosu aune vekamo'a a'mafa'ne'nimo aipafi'mo
haino mai'neno'ae'mo alagi alino hosu huno ne'ate, huno ha pai'niya'monanafa [23] Yesu'a
mago ge'ale'mo aeno atagaina huno ha opai'niye. Ge'amo ne'afiya vaya'mo agaetegamo
e'a, Kahao ke honagi lakame huno ne'eno keya keya hulino ne'eya a kanomo alika ha
faitalegeno vino, hu'a ha pai'nae. [24] Yesu'a, Goti'a naha paino'ae'mo, Yu nofi vaya'mo
lageso hu'naya sipisipi vaya'alegage'mo uvo, huno huteno alino nate'nige'na e'nove, huno
ha pai'niye. [25] Ani a kanomo'a eno aiyafi'mo ale'ya faino ape huno mai'neno'ae'mo, Ala
kava nene, naha mao, huno hu'nigeno'ae'mo [26] Nagaemo mafa'nemogi peleti mayamo

ali'na kalamo apamisuvana kanale osugiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [27] Ala kava nene, he,
lama gemo hana'monanafa nopi'mo ne'maiya kalamogi afo'apimogimo hi'yalamute'mo
ne'ya'mo ne'nageno'ae'mo ne'ya atupamo asagauno ne'aige'apae'mo kalamogi afa'a
ne'naya yane, huno ha pai'niye. [28] Yesu'a, kagaemo mago'e huka kagesa afika fatago
nehane. Nehana'mofe'mo kahau'niya kava'mo afa'a huguve, huno ha paiteno ani afina'mo
a'mafa'ne'amo alino alagepa huno ate'niye.

Yesu'a alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niya gemae

[29] Yesu'a ani kotegamo ataleno Galeliya ani kotu agi'nale'mo uteno avefi'mo haino
itopale'mo mai'niye. [30] Asole vaya'mo apaiya hosu'niya vayanagi apaulaga ali hu'niya
vayanagi apaiya apaya'mo kafafe kafafa hu'niya vayanagi apake no'aiya vayanagi alu kaita
alu kaita'mo hapau'niya vayanagi hu'a apavaleli'e'a Yesu aiyafi'mo apate'nageno alino
alagepa huno apate'niye. [31] Ani asole vaya'mo apake'nayana apake no'aiya vaya'mogimo
apake aige apaiya apaya'mo kafafe kafafa hu'niya vaya'mo alagepa hu'a maige apaiyamo
hosu'niya vaya'mo alagepa hu'a u'e'a huge apaulagamo ali hu'niya vaya'mo apaulagamo
age'a ayakege hu'nage'a apakete'apae'mo hapau ai'nae. Inagi Isaleli vaya'ai Goti'apimo
agi'ale'mo ali'a asaga hu'nae.

Yesu'a fo tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo alino fako huno apami'niya gemae
(Mk 8:1-10)

[32] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno hapa paino'ae'mo,
apakaemo lole'e mago'e afina'mo nagae'e'mo magokepi lokae'a mai'nageno'ae'mo
hemenimo ne'ya'apimo ohane'nige'na nahau hu'na ne'apatove. No'apilegamo ali'na
apatesuge'a visayategamo apaka tesigeno apaunena aisiya kavafe'mo o'nahau'niye,
huno hapa pai'niye. [33] Inagi ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'apae'mo, ka'me kotega eta
mai'nona'mofe'mo haiyateti'mo ne'ya'mo aliniteta alita fako huta mani asole vaya'mo
apamigune, hu'a ge hu'a afi ge'nae. [34] Yesu'a, lapakaemo na magi peleti mayamo ali'nae,
huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'a peleti mayagi magoke magoke aise noyamegi huno
hane'niye, hu'a ha pai'nae. [35] Agaemo asole vaya'aife'mo, etapa mopale'mo itopale'mo
maiyo, huno hapa paiteno'ae'mo [36] seveni'a peleti maya'e noyame'e'mo ali'neno Gotife'mo
haoke heteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'mo apami'nige'a muki vaya'mo ali'a
apami'nae. Muki vaya'amogimo ne'a apamu hu'nae. [37] Inagi ge'amo ne'afiya vaya'mogi
ne'ya atupa'amo ali'a seveni'a alopa hona yuvapafi'mo male'a havaite'nae. [38] Fo tauseni'a
vemogi ne'nayana a'ne mafa'ne'api'e'mo apakaemo lekana opai'nae. [39] Netageno'ae'mo
Yesu'a alino apatege'a utageno sipifi'mo haino Maganala haopalegamo u'niye.

16

Yesufe'mo kaune kava'mo hugeta ageno, hu'a hu'naya gemae
(Mk 8:11-13; Lu 12:54-56)

[1] Mago Falasi mono vaya'e Satiyusi mono vaya'mogi'e'mo Yesutegamo e'a amalageka
hu'apae'mo, koku'napi himamukaleti'mo alagena kava'mo hugeta ageno, hu'a ha pai'-
nae. [2] Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, yegemo lamino
nefalegeno'ae'mo hiya'mo'a alino haesa nehigetapa agetetapae'mo, egamo alagepa
ko aligiye, hutapa nehae. [3] Yegemo haine ne'egeno'ae'mo koku'nategamo alino
hani'ageke'mo nehigeno haesa ko'mo aligetapa agetetapae'mo, hemenimo ko aigiye,
hutapa nehae. Lapakaemo koku'natega afole ne'aiya alagena kava'mo alitapa fako
hutapa ne'agaya'monanafa hemenimo afole ne'aiya alagena kava'mo alitapa fako hutapa
afole aisiya kava'mo afa'a no'agae. [4] Hosu vaya'mogimo Goti'apimona atale'a kumai
he'a ugekana kava nehaya vaya'mogi alagena kava'mo agesayafe'mo nehaya'monanafa
alagena kava'mo alino apave oligiya'monanafa Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo
huno hapa nepaiya vekamo Yona'a hu'niya alagena kava'amo alino apave ligiye, huno
hapa paiteno apataleno u'niye.

Peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mk 8:14-21)

5 Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ago apake kani'nige'a peleti mayamo o'ali'a atale'a
ani kotute'mo sipifi'mo u'nae. 6 Yesu'a, Falasi mono vaya'mogi peleti maya falaova
mumusopafi ne'ataya ya'e Satiyusi mono vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi
ne'ataya ya'efe'mo ehetapiye, huno hapa pai'niye. 7 Apakaemo ge huge afige hu'apae'mo,
lagaemo peleti mayamo o'alita ago ataleta ne'ona'mofe'mo mani gemo nehiye, hu'a
hu'nae. 8 Yesu'a ge huge afige hu'naya gemo afiteno'ae'mo, na kava higetapa peleti
mayamo o'ali'naya kavafe'mo ge huge afige hulitapa ne'ae. Aise'amo lapakesa afitapa
fatago nehae. 9 Asole afina'mo afi'naya'monanafa afitapa aeto osu'nafiye. Nagaemo
faefu'a peleti mayamo ali'na faefu tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo lapakaemo na
magi hona yuvapafi'mo alita maleta havaite'nopi hutapa ago lapake kani'nifiye. 10 Ani
kava hu'na seveni'a peleti mayamo ali'na fo tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo
lapakaemo na magi alopa hona yuvapafi'mo alita maleta havaite'nopi hutapa ago lapake
kani'nifiye. 11 Peleti mayae'mo nosuva'monanafa na kava higetapa o'afi'nae. Falasi mono
vaya'mogi peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'e Satiyusi mono vaya'mogi peleti
maya falaova mumusopafi ne'ataya ya'efe'mo ehetapiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa
pai'niye. 12 Ani gemo afite'apae'mo peleti maya falaova mumusopafi ne'ataya yafe'mo
osu'nifa Falasi mono vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya ge'e Satiyusi mono vaya'mogi ali'a
apaya ne'malaya ge'efe'mo ehetapiye, huno hu'niye, hu'a hu'nae.

Pita'a Yesufe'mo Kalaisi ne'mo mai'nane, huno hu'niya gemae
(Mk 8:27-30; Lu 9:18-21)

13 Yesu'a Sisaliya Filipai taoni haopalegamo uno mai'neno'ae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'aife'mo, apakaemo vaya'mogimo Vemo mafa'ne'ae'mo ina la'ae, hu'a nehae, huno
apafi ge'nige'apae'mo, 14 mago vaya'amogi hu'apae'mo, Yoni'a ani faleno ne'apateya
vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi hu'apae'mo, Ilaiya'a mai'niye, hu'a huge
mago vaya'amogi hu'apae'mo, Yelemaiya'a mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi hu'a-
pae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a
huge nehae, hu'a ha pai'nae. 15 Agaemo apakaefe'mo, lapakaemo nagaefe'mo, ina la'nae,
hutapa nehae, huno apafi ge'nigeno'ae'mo 16 Saimoni Pita'a ge'ale'mo aeno atagaina
huno'ae'mo, Kalaisi ne'mo mai'nane. Maige maige huno ne'maiya Goti mafa'ne'amo
mai'nane, huno ha pai'niye. 17 Yesu'a ha paino'ae'mo, Saimoniyo Yona mafa'ne'amogae,
mago ma mopafi vekamo'a ani kaipa kagesamo alino okami'nifa koku'napi Afo'nimo'a
ani kaipa kagesamo alino kami'niye. Aulagale'mo alagepa huka mai'nananageka afa'a
kamogaga aigane. 18 Pitagamo mai'nananage'na ani yafate'mo siosi'nimo fai'na atesuge'a
siosi vaya'nimogi Satani lafile kita'amo ae'a yaki'a haigae. 19 Nagaemo Goti'a yagaino
ne'apateya kote ki'mo ali'na kamisugeka ma mopafi mai'nekae'mo kita ki malesan-
ageno'ae'mo ani kava huno koku'napi ne'mo'a kita ki malegaiye. Ma mopafi mai'nekae'mo
kita yakisanana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kita yaki malegaiye, huno ha paiteno
20 ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, nagaefe'mo Kalaisi ne'mo mai'niye,
hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae
(Mk 8:31–9:1; Lu 9:22-27)

21 Yesu'a ani afinateti'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo aepa faino huno afole aino
hapa paino'ae'mo, nagaemo Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'nisuge'apae'mo vayatama
vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo
ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a lusi hanageke ya'mo namitesage'na faliguve. Lole'e
mago'e afina'mo utesigeno halate alino he tino nategaiye, huno hapa pai'niye. 22 Pita'a
Yesu'mo amasage huno avalelino uno ge hauno'ae'mo, Ala kava nene, huno, Goti'a hau
huno kateno. Mani hana agufa kava'mo kagaetegamo alagi afole o'aigiye, huno ge
hau'niye. 23 Yesu'a aino afe leno ha paino'ae'mo, Sataniyo, kaune ho. Ka'nimo akanika

natesanafe'mo hane. Goti agesamo o'ali'napa ma mopafi vaya'ai apakesamo ali'nane,
huno ha pai'niye.
[24] Huno ha paiteno Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mago
vekamo'a nakame hisiyafe'mo hau'nisiyana agai'amo hau'nisiya kavafe'mo, ha'ao, o'na-
hau'niye, huno huteno ataleno agai'a malipu yosa'amo alino kofilino nakame hino. [25] Mago
vekamo'a ma mopafi alagepa huno maisayafeke'mo agesa ne'afisiyana alagepa huno
ne'maiya kava'amo atalegaiye. Mago vekamo'a nagaetefe'mo alagepa huno ne'maiya
kava'amo atale'nisiyana alagepa huno maisiya ya'mo aligiye. [26] Mago vekamo'a muki
ma mopafi ya'mo ali'nisigeno auneme'amo lageso hisiyana akamelegati mago'e ya'mo
alisifiye. Ha'ao o'aligiye. Auneme'amo lageso hisiyana na agufa miyateti'mo halate
miya faino aligiye. [27] Vemo mafa'nemo'a afo'amo ha le konali ya'amo aliteno enisole
vaya'amogi'e'mo emineno'ae'mo ali'ya'apilefe'mo apamete apamete huno miya'apimo
apamigiye. [28] Lama ge lapa nepauve, hemenimo mani kanale'mo mai'naya vayapati'mo
mago vaya'amo ofali'nisageno Vemo mafa'nemo ala kini ne'apimo emineno yagaino
apatesige'a agegae, huno hapa pai'niye.

17

Kalaisi'a aeto agufa agufamo alino hamale'niya gemae
(Mk 9:2-13; Lu 9:28-36)

[1] Sigisi'a afina'mo utegeno Yesu'a Pita'e konaga'ala'moganimo Yemisi'e Yoni'enagi huno
yatala avefi'mo apavalelino haino apakai'apige'mo apaote mai'nae. [2] Apaulagale'mo aeto
agufa agufamo alino hamale'niye. Augosafati'mo yegegana huno le'nigeno kukena'ale-
gati'mo ha le yakana huno yaveyave'age hu'niye. [3] Malage hu'ana Mosese'e Ilaiya'e'mo
apaulagale'mo afole aite'ana Yesu'e'mo kege hu'ana mai'nage'a apake'nae. [4] Pita'a
Yesufe'mo, Ala kava nene, manile maisunana kanale hugiye. Kahau'nisiya'mo'mo manile
lole'e mago'e yasi no'mo kigune. Kagae no'mo kite Mosese no'mo kite Ilaiya no'mo
kite huta kigune, huno ha nepaigeno'ae'mo [5] mago hiya'mo aeno ha le'niya hiya'mo'a
kino apati kae'nigeno mago agemo hiyapati'mo huno'ae'mo, mani vekae'mo nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'niye. Agaefe'mo lusi kava hu'na amuse
hu'na ne'atovanagi ge'amo alagepa hutapa afiyo, huno hu'nige'a [6] afite'apae'mo ge'amo
ne'afiya vaya'mo apaugosalegati'mo apago'ya faite'a ai'a ati kae'a mai'ne'a lusi kava hu'a
apamo'yamo ai'nae. [7] Yesu'a eno apame aliteno'ae'mo koli osutapa he tiyo, huno hapa
pai'niye. [8] Ali'a maku hu'a agayana mago vaya'mo o'mai'nageno Yesu'a agai'age'mo
mai'nige'a age'nae.
[9] Avefati'mo atale'a nelami'apae'mo Yesu'a hapa paino'ae'mo, age'naya kavafe'mo mago
vaya'aife'mo hapa opaitapa afa'a maime maime viyo. Vemo mafa'nemo kanolufati'mo
alino he tino atetesigetapae'mo hapa paigae, huno hapa pai'niye. [10] Ge'amo ne'afiya
vaya'mogi ge hu'a afi ge'nae, na kava hige'apae'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a
apaya ne'malaya vaya'mogi, Ilaiya'a hogoteno eminegaiye, hu'a nehae, hu'a ge hu'a afi
ge'nageno'ae'mo, [11] He, lama gemo hu'nae. Ilaiya'a halate alagepa hu'a maisayafe'mo
eno alino alagepa huno apategaiya'monanafa [12] Ilaiya'a ago e'niyana age'a aeto osu'ne'a
hapau'niya kava'mo akame hu'a ago amagi'nae. Ani kava hu'a Vemo mafa'nelegamo hosu
kava'mo hugae, huno hapa pai'niye. [13] Ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo,
Yoni'a ani faleno ne'apateya vekae'mo nehiye, hu'a apakesa afi'nae.

Kalaisi'a mago mafa'nemo aipafati'mo hosu aune ne'mo alino hafaino atale'niya gemae
(Mk 9:14-29; Lu 9:37-42)

[14] Apakaemo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nayategamo halate ne'vageno'ae'mo
mago vekamo'a Yesutegamo eno ale'ya faino mai'neno'ae'mo, [15] Ala kava nene, huno,
mafa'ne'nie'mo kahau huka ato. Negi nagi kava'mo nehigeno agufamo alagepa huno
nohane. Muki afina'ae afina'ae'mo atafi'mo asagauno aige anipi'mo asagauno aige nehiye.
[16] Gekamo ne'afiya vaya'aitegamo avaleli'na e'noge'apae'mo ali'a alagepa hu'a o'ate'nae,
huno ha pai'niye. [17] Yesu'a muki vaya'aife'mo, lapakesa afitapa fatago nosageno lapaipamo

kanale huno ohane'niya vayane. Asole afina'mo lapakae'e'mo mai'novana lapakesa
afitapa fatago nosae. Na magi afina'mo lapake'na lapatalegauve. Nagaetegamo avalelitapa
eyo, huno hapa paiteno [18] Yesu'a hosu aune nefe'mo ke hau'nigeno ani mafa'nemo
aipafati'mo ataleno lamino u'nigeno ani afinateti'mo alagepa huno mai'niye.
[19] Ge'amo ne'afiya vaya'mo Yesu'a agai'age'mo mai'niyategamo e'apae'mo, na kava
higetae'mo afa'a alita ha faita o'atale'none, hu'a afi ge'nae. [20] Yesu'a hapa paino'ae'mo,
aise'amo lapakesa afitapa fatago nehaya'mofe'mae. Lama ge lapa nepauve, huno, lapakesa
afitapa fatago hu'naya kavatapimo'a aise avina ya'mo masateti avina yakana huno
hane'nisiyana lapakaemo mani avee'mo, manile'mo ataleka mugagayaga uvo, hutapa
hisageno ugiye. Osisaya agufa kava'mo afa'a hugae. [21] Nunumu nehu'apae'mo ne'ya'mo
o'ne'a mo nesisayana ani agufa hosu apaune vaya'mo afa'a ali'a hapa fai'a apatalegae. Alu
kavateti'mo ali'a hapa fai'a o'apatalegae.
[22] Mago afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Galeliya kotegamo e'a ali'a anupa hu'a
mai'ne'apae'mo Yesu'a hapa paino'ae'mo, apakaemo Vemo mafa'nemo kutulu ya'mo
alite'a avaleli'u'a vaya'ai apayapi'mo ategae. [23] Apayapi'mo atesage'a amagisageno faliteno
lole'e mago'e afina'mo maitesigeno alino he tino ategaiye, huno hapa pai'nige'a ge'amo
ne'afiya vaya'mo lusi kava huno apaipamo'mo kana hu'niye.

Mono notefe'mo takesi monimo apami'niya gemae

[24] Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Kapeneyamu taonifi'mo e'nage'apae'mo alopa
mono notefe'mo takesi monimo ne'aliya vaya'mogi Pitategamo e'a, tisa netapimo'a mono
notefe'mo takesi monimo ne'atalefiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, he ne'atale, huno hapa
pai'niye. [25] Pita'a nopi'mo faleno hai'nigeno'ae'mo Yesu'a hogoteno ge huno afi ge'niye,
Saimoniyo, na agufa kagesamo ne'afine. Ma mopafi'mo yagai'a ne'apataya ala vaya'api-
mogi haiya vaya'aiteti'mo kagemi yatefe'mo ne'aliya takesi'e apakilefe'mo ne'aliya
takesi'e'mo ne'aliye. Mafa'ne'apileti'e'mo ne'alifi alu kotega vaya'aiteti'e'mo ne'aliye,
huno afi ge'nigeno'ae'mo, [26] alu kotega vaya'aiteti'e'mo ne'aliye, huno ha pai'nigeno,
he, mafa'ne'apimo afa'a apatalesage'a maigae. [27] Mafa'ne'amo mai'nova'monanafa fiku
yanageta'a monimo alita'a o'malesu'ana apaipamo'mo hosugiye. Kagaemo ani kotuteg-
amo lamika anipi'mo hukumo yaga auka male'nekae'mo hogoteka alisana noyamemo
avayafi'mo alaga monimo hane'nisigeka ageganangi nagae'e kagae'e'mo apamisu'a
monimo hanegaiyanagi alinikuka alopa mono notefe'mo takesi ne'aliya vaya'mo nagae
takesi moni'e kagaika takesi moni'e'mo apamiyo, huno ha pai'niye.

18

Ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hu'naya gemae
(Mk 9:33-37; Lu 9:46-48)

[1] Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yesutegamo e'a, ina la'mo Goti'a yagaino ne'a-
pateya vayapati'mo hogote ne'mo mai'niye, hu'a afi ge'nae. [2] Yesu'mo aise mafa'nee'mo ge
hu'nigeno e'nigeno'ae'mo apaulagale'mo alino he tino ateteno'ae'mo, [3] alagi lama ge lapa
nepauve, alino mafa'negana huno hamaleno olapatesigetapa mai'nisayana Goti'a yagaino
ne'apateya kegi'yafi'mo faleta ohaigae. [4] Mago vekamo'a agufamo alino afepi ateteno mani
agufa mafa'negana huno mai'nisiyana Goti'a yagaino ne'apateya vayapati'mo hogote
vekamo maigiye. [5] Vaya'mogi nagi'nilefe'mo mani magufa mafa'nemo apavale'a ali'a falu
fala hu'a ne'apatesayana ani kava hu'a navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natae.
[6] Mago vekamo'a mani agufa mafa'nemo'a nagaefe'mo agesa afino fatago nehiya
mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo ayate ali'nisiyana lusi hanageke ya'mo aligiye.
Aligiya'monanafa hogoteno ayate o'ali'nisige'apae'mo atafau'a alopa yafate'mo nofi
aete'a lugo'afi'mo aete'a solovala anipi'mo ali'a yaga au'a atalesageno'ae'mo aise han-
ageke ya'mo aligiye. [7] Vaehae, hu'na, apayate aligaya'monanafa apayate alisaya vaya'mogi
lusi hanageke ya'mo alite'a avovo hu'a yulagefa aigae. [8] Magoke lapaya'mo'mofi magoke
lapaiyamo'mofi huno hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate'mo ne'alisigetapae'mo hetapa

hatagautapa ataleyo. Magoke lapaya'mofi magoke lapaiyamofi huno hane'nisigetapae'mo
afa'a maige maige hutapa maisayategamo faletutapa haisayana kanale hugiye. Lole
lapayatala'mofi lole lapaiyala'mofi huno hane'nisiya'mo'mo ata kopi'mo alino yaga auno
lapatalesigeno'ae'mo hosugiye. 9 Lapaulagamo'mo hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate
ne'alisigetapae'mo alitapa katitapa ataleyo. Magoke lapaulagamo hanesiya'mo'mo afa'a
maige maige hutapa maisayategamo faletutapa haitapa maisayana kanale hugiye. Lole la-
paulagamo hanesiya'mo'mo ata kopi'mo alino yaga auno lapatalesigeno'ae'mo hosugiye.

Lageso hu'niya sipisipie'mo aeno kalafefa ge hu'niya gemae
(Lu 15:3-7)

10 Ehetapiye, huno, aise mafa'ne anaga'aife'mo ina agufa vayane, hutapa osiyo. Lapa
nepauve, huno, yagai'a ne'apataya enisole vaya'mogimo muki afina'mo koku'napi afo'n-
imo augosamo age'nae. 11 Vemo mafa'nemo'a lageso hu'naya vaya'ai apakufamo alino
katino apatesiyafe'mo emine'niye. 12 Na lapakesa ne'afiye. Vani hataleti'a sipisipimo
mai'nisayapati'mo magoke sipisipimo apataleno uno lageso husiya'mo'mo afo'amo'a na
kava hugiye. Afa'a mai'nisaya sipisipi anaga'amo apataleno uno kahauya huno ageno
ava tesiyafe'mo avelegamo afa'a ohaisifiye. Ha'ao, afa'a haigiye. 13 Alagi lama ge lapa
nepauve huno, Kahauya huno ageno avate'nisiyana naeti naeni'amo afa'a mai'naya
sipisipi'ae'mo aise'amo amogaga ne'aino'ae'mo lageso hu'niya sipisipi'ae'mo mago'e
huno lusi kava huno amogaga aigiye. 14 Ani kava huno koku'napi afotapimo'mo mani agufa
aise mafa'nefati'mo magoke mafa'nemo alagi lageso osugiye, huno hu male'niye, huno
hapa pai'niye.

Konaga'apimogi hosu kava'apimo ali'a api ai'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemae

15 Konagatapimo'a lapakaetegamo hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo agaetega uka lanakai-
tanige'mo mai'netanae'mo ha maeka hosu kava'amo alika aveliyo. Gekamo afisiyana
agufamo alika katika ategane. 16 Gekamo o'afisigekae'mo magoke vekamofi lole vekala'-
mofi huka anavalelika agaetegamo uvo. *Agoti hugefe'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e
vaya'mogimofi hu'a apavayafati'mo hisaya gemo afite'apae'mo ali'a fako hisageno lama gemo afole
aigiye.* 17 Agaemo anavalelika visana vekala'ani ge'animo o'afisigekae'mo siosi vaya'aife'mo
hapa paiyo. Agaemo siosi vaya'ai ge'apimo o'afisigekae'mo Goti ge'amo no'afisaya
vaya'aitega'e takesi monimo ne'aliya vaya'aitega'e'mo nehana kava huka agaetega huvo,
huno huteno, 18 Alagi lama ge lapa nepauve, huno, ma mopafi mai'netapae'mo kitamo
ki malesayana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kitamo ki malegaiye. Kitamo yaki
malesayana ani kava huno koku'napi ne'mo'a kitamo yaki malegaiye.

19 Mani kavatefe'mo mago'e gemo lapa nepauve, huno, Hainu afina'mo lapakaepati'mo
lole vekala'moganimo mago kavafe'mo nunumu hu'anae'mo la'amiyo hu'ana magoke
anaipa anakesa ali'ne'ana hu'nisa'ana koku'napi afo'nimo'mo afa'a hana maeno
anamigiye. 20 Nagi'nilefe'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e vaya'mogimofi huno alino
anupa huno apate'nisage'nae'mo nagaemo apakae folaga'apifi'mo maiguve, huno hapa
pai'niye.

Ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a hau huno o'ate'niya gemae

21 Mago afina'mo Pita'a Yesutegamo eno ha paino'ae'mo, Ala kava nene, konaga'ni-
mo'a nagaetegamo hosu kava'mo hisige'nae'mo na magi afina'mo hosu kava'amo ali'na
atalete atalete hu'na ali'na atalegauve. Seveni'a afina'mo ali'na atalesufiye, huno
afi ge'niye. 22 Yesu'a ha paino'ae'mo, ha'ao, huno, seveni'a afina'mo hosu kava'amo
alika o'ataleka seveni tamisi seveti'a afina'mo hosu kava'amo alika atalo. 23 Ani kava
hisaya kava'mo hane'niya'mofe'mo mago kini ne'mo'a hu'niya kava huno Goti'a yagaino
apategaiye. Kini ne'apimo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai anona'apilefe'mo alino alagepa
huno avo'mo kae'niye. 24 Aepa faino alino alagepa huno avo'mo nekaege'apae'mo
25 mago alopa tauseni moni anona'amo hane'niya vekamo agaetegamo avaleli'a e'nae.
Moni'amo alagi ohane'niya'mofe'mo kava ne'amo'a hapa paino'ae'mo, ani vekagi a'agi
mafa'ne'agi muki kagemi ya'agi hutapa alitetapa apavalelitutapa maketi hige'apao miya

faitesagetapae'mo moni'amo alinitetapa anona'nilefe'mo namiyo, huno hapa pai'niye.
[26] Ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno
ale'ya faino mai'neno'ae'mo, muki anonakalefe'mo afa'a kamiguvanagi kaipamo'mo falu
hu'ninage'nao, huno afi ge'niye. [27] Afi ge'nigeno'ae'mo kava ne'amo'mo hau huno ateteno,
afa'a ato, huno ha paiteno anona'amo afa'a atale'niye. [28] Ali'ya'amo ne'aliya vekamo
ne'vigeno'ae'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'ali'a vekamo aise moni anona'amo
hane'niya vekamo e'nigeno ageteno'ae'mo anu kili'neno lugo'ale'mo atafau'neno'ae'mo,
anona'nilefe'mo monimo alinikeka namiyo, huno ha pai'niye. [29] Magokepi lokae'ana
ali'ya'mo ne'ali'a vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo aiyafi'mo asagauno aiteno ale'ya faino
mai'neno'ae'mo, kaipamo'mo falu hu'ninage'nao anonakalefe'mo afa'a kamiguvanagi,
huno ha pai'niya'monanafa [30] ge'amo o'afino kalavusi huno ateteno'ae'mo, maime maime
ne'ukae'mo namisanage'naeke'mo kalavusifati'mo afa'a hatu mae'na kategauve, huno ha
pai'niye. [31] Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo lusi kava huno
apaipamo'mo kana hu'nige'apae'mo u'a kava ne'apie'mo muki ani age'naya kava'ae'mo
ava ge hu'a ha pai'nae. [32] Kava ne'apimo'a ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo ge hu'nigeno
e'nigeno'ae'mo, hosu ali'ya'mo ne'alina vekamogae, huno, nagaefe'mo aukaya huka
ge hu'nanage'nae'mo lusi alopa anonakamo afa'a atale'nove. [33] Nagaemo nahau hu'na
kate'nova kava huka magokepi lokaetana ali'ya ne'ali'a vekae'mo kahau huka atesana
kava'mo hane'niye, huno ha paiteno [34] aipamo leno ateteno kayo'mo amisageno agafu
kisiyafe'mo avaleno kalavusi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apayapi'mo ateteno,
kalavusifi'mo maime maime ne'ukae'mo muki anona'nilefe'mo namisanage'naeke'mo
afa'a hatu mae'na kategauve, huno ha pai'niye. [35] Yesu'a ani gemo hapa paiteno'ae'mo,
lapakaemo lapaipafati'mo konagatapimogi hosu kava'apimo alitapa o'atalesayana koku'-
napi Afo'nimo'mo kini ne'apimo'a hu'niya agufa kava'mo lapakaetegamo hugiye, huno
hapa pai'niye.

19

A'ne'apimo hapa faitalesage'a visaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 10:1-12; Lu 16:18)

[1] Yesu'a ani gemo hapa paiteno Galeliya kotegati'mo ataleno Yutiya kotega Yoneni
ani'mo lakaeno mugagayaga faliga mai'niye. [2] Asole vaya'mo akame hu'a u'nageno ani
haopalega kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niye. [3] Mago Falasi mono vaya'-
mogimo agaetegamo e'a amalageka hu'a ge hu'a afisayafe'mo hu'apae'mo, a'nemogimo
alu kava alu kava'mo hisage'apae'mo anau'apimogimo afa'a hapa fai'a apatalesayana
ke'aepa getimo amagi'a atalesafi kanale kava'mo hugae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [4] Ve
yalavela'ani kavafe'mo Goti mukufi'mo ava gemo hu'niya gemo lekana paitapa o'afi'-
nafiye. Goti'a avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Goti'a afa yateti'mo alo hu'niya*
ne'mo'a aepa fai'niya afina'mo ve kano alo huteno a kanomo alo hu'niye. [5] Alo huteno Goti'a
huno'ae'mo, ani kava'mo hu'nova'mofe'mo vemogimo a alite'a ita'api afo'apimogimo
apatale'a u'a a'api'e'mo ae'a hapaisageno lole kanola'mo magoke anakufamo hamalegaiye.
[6] Ani kava hu'ana lole kanola'mo o'mai'ana magoke kanomo maiga'ae. Goti'a ani gemo
hu'niya'mofe'mo alino aino kamaeno anate'niya kanolapati'mo mago vaya'mogimo ali'a
atana olesaya ya'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo.

[7] Ani gemo hana'monanafa na kava higeno Mosese'a huno'ae'mo, mago vekamo'a a'amo
ha faino atalegefe'mo huno'ae'mo ha faino atalesiya avo'mo kaeno amino, huno hu'niye,
hu'a afi ge'nae. [8] Hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lokiya lapaipamo hane'niya'mofe'mo Mosese'a
huno'ae'mo, a'netapimo afa'a hapa faitapa apatalegae, huno hu'niya'monanafa hogoteno
ani agufa kava'mo ohane'niye. [9] Nagaemo lapa nepauve, mago vekamo'a a'amo'mo kumai
kava'mo osu'nisiya a'amo ha faino ataleteno alu a kanomo ali'nisiyana kumai kava'mo
nehiye, hu'na lapa nepauve, huno hapa pai'niye.

10 Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ha pai'apae'mo, ve yalavela'ani kava'mo ani agufa
lokiya kava'mo hane'nisiyana a'mo o'alisaya kava'mo mago kanale kava'mo hane'niye,
hu'a ha pai'nae.
11 Yesu'a hapa paino'ae'mo, muki vaya'mogimo mani gemo afa'a o'afigae. 12 Apami'nisiya
vaya'mogimo afa'a afigae. Alu kava alu kava'mo hane'niya'mofe'mo mago vaya'mo
anamo vaya'mo mai'nae. Ita'apimogi ali'a apate'naya afinateti'mo mago vaya'amo
anamo vaya'mo mai'nae. Vaya'mogi haginaleti'mo iko nofi'apimo hatagau'a apate'naya
afinateti'mo mago vaya'amo anamo vaya'mo mai'nae. Mago'amogimo Goti'a ne'yagaiya
kavatefe'mo anamo vaya'mo mai'nae. Afa'a afite'a akame hisaya vaya'mogi afa'a afigae,
huno hapa pai'niye.

Yesu'a mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo maleno apate'niya gemae
(Mk 10:13-16; Lu 18:15-17)

13 Mago vaya'mogimo mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo male'neno'ae'mo nunumu
huno apatesiyafe'mo Yesutegamo apavaleli'a e'nage'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'-
mogimo ke hapau'nae. 14 Yesu'a huno'ae'mo, mafa'negana hu'a ne'maiya vaya'mogi
Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo hai'a mai'nageno muki ya'amo apakai'api ya'mo
hane'niya'mofe'mo mafa'ne anaga'mo apatafautapa o'apatetapa afa'a apatalege'a na-
gaetegamo eyo, huno hapa paiteno 15 apakufale'mo aya'mo maleno apateteno u'niye.

Kagemi ya'a'e vekae'mo ava ge hu'niya gemae
(Mk 10:17-31; Lu 18:18-30)

16 Mago vekamo'mo eno Yesufe'mo, Alagepa tisao, huno, alagepa hu'na maige
maige hu'na maisuva ya'mo alisuvafe'mo na agufa alagepa kava'mo hisuve, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, na kava higekae'mo nagaefe'mo alagepa tisao, huka hane. 17 Ma
mopafi vaya'mo alagepa vaya'mo o'mai'nafa Gotike'mo magoke'age'mo alagepa ne'mo
mai'niye. Kagaemo maige maige hu'na maisuva ya'mo alisu'ekae'mo ke'aepa gemo akame
huvo, huno ha pai'niye. 18 Ha pai'nigeno'ae'mo, haiya ke'aepa gee'mo hane, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, *Vaya'mo ohapao. Kumai kava'mo osuvo. Kumaya'mo o'aliyo. Aigofe faigoko
gemo osuvo.* 19 Itaka afokala'mogani ge'animo afiteka anaiyafi'mo maiyo. Kagaikae'mo
kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava huka kahaopalega ne'maiya vaya'aife'mo kahaino,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, 20 neya vekamo mai'nova afinateti'mo ani muki ke'aepa ge'amo
akame hume hume e'na hemeni'e'mo akame nehuve. Mago'e na agufa kavafe'mo
hai'na metale'nove, huno afi ge'niye. 21 Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, muki ge'amo
akame huteka haika hapaisanafe'mo uka kagemi yakamo alinika uka maketi huge'apao
miya fai'a hano hutesageka kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo alika fako huka
apamigeno'ao alopa kagemi yakamo koku'napi'mo haneno. Apamiteka eka nakame huvo,
huno ha pai'niya'monanafa 22 neya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo alopa kagemi ya'amo
hane'niya vekamo mai'niya'mofe'mo aipamo'mo kana hu'nigeno ataleno u'niye.
23 Ago ataleno utegeno'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, alagi lama ge
lapa nepauve, kagemi ya'api'e vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo haisaya
ka'mo lokiya vai'niya ka'mo hane'niye. 24 Mago'e gemo lapa paigesuve, huno huteno,
Kamo afumo'mo kukena nefakaniya nekaya kapi'mo faleno haisiyafe'mo aise'amo lokiya
vai'niya'monanafa kagemi ya'api'e vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale'a
haisayafe'mo mago'e huno lokiya vai'niye, huno hapa pai'niye. 25 Ge'amo ne'afiya
vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo lusi kava hu'a hapau aite'apae'mo, haisaya ka'mo
ohane'nisiyana haiya vaya'mogimo afa'a u'a haisageno apakufamo alino katino apateteno
hapau vaigiye, hu'a afi ge'nae. 26 Yesu'a aulu hapaeno apaketeno'ae'mo, vaya'mogimo alagi
osisaya agufa kava'e'mo Goti'a muki ani agufa kava'mo afa'a hugiye, huno hapa pai'niye.
27 Pita'a, afiyo, huno, lagaemo kakame hisunafe'mo muki yatimo ago ataleta e'none.
Lagaemo na agufa ya'mo aligune, huno afi ge'nigeno'ae'mo 28 Yesu'a, alagi lama ge lapa
nepauve, huno, mopa'e koku'na'e'mo saufamo afole aisigeno'ae'mo Vemo mafa'nemo'a
ha le konali ya'amo aliteno yagaino ne'apateya sia'ale'mo fai mai'nisigetapae'mo nakame

nehaya vaya'mogitapamo yagaitapa apatesaya siamo tuolofu'a siate'mo fai mai'netapae'mo tuolofu'a Isaleli nofi vaya'aite'mo yagaitapa apategae. [29] Muki vaya'mogimo nagaetefe'mo no'apimo atale'a e'nisafi konaga'apimogi apatale'a e'nisafi apasa'apimogi apatale'a e'nisafi afo'apimogi apatale'a e'nisafi ita'apimogi apatale'a e'nisafi mafa'ne'apimo apatale'a e'nisafi hoya'apimo atale'a e'nisafi hu'a atale'a e'nisaya vaya'mogimo vani hataleti'a agufa ya'mo alite'a alagepa hu'a maige maige hu'a maigae. [30] Maigaya'monanafa hemenimo mago asole vaya'mo hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae. Ani kava hu'a hemenimo mago asole vaya'mo henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye.

20

Nofi hoyafi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

[1] Yesu'a, Goti'mo yagaino ne'apateya kava'mo hane'niya kava huno mago nofi hoyamo aepa vekamo'a kotilamiyapi'mo uno vaya'mo apavalelineno ali'ya'ale'mo apatesige'a ali'ya'amo alisayafe'mo u'niye. [2] Apakaemo, ali'yakamo aliteta magoke afina'mo ne'aliya agufa monimo aligune, hu'a ha pai'nageno, he kanalene, huno huteno alino apate'nige'a nofi hoya'alegamo u'nae. [3] Halate yegemo leno hakale hu'niya kanale'mo uno apakeyana taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiyategamo mago vaya'mo afa'a he ti'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, [4] lapakae'e'mo nofi hoya'nifi'mo utapa magokepi ali'ya'mo aliyo, kanale miya'mo lapamiguvanagi, huno hapa pai'nige'a u'nae. [5] Ani kava huno felugakuku'mo ani agufa kava huge une'mo ani agufa kava huge hu'niye. [6] Yegemo lamino falegefe'mo hu'niya kanale'mo uno apakeyana taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo mago vaya'mo afa'a he ti'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo muki afina'mo afa'a ne'maiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, [7] mago vekamo'a ali'ya'amo alisunafe'mo olavale'nigeta afa'a mai'none, hu'a hu'nageno'ae'mo, lapakae'e'mo utapa nofi hoya'nifi'mo ali'ya'mo aliyo, huno hapa pai'niye. [8] Yegemo lamino falegefe'mo hu'nigeno'ae'mo nofi hoya aepa ne'mo'a kava ne'ae'mo, ali'ya'nimo ne'aliya vaya'aife'mo ge huge'apao esageka henaga u'a ali'ya'nimo ali'naya vaya'mo miya'apimo apamiteka hogote'a u'a ali'ya'mo ali'naya vaya'mo miya'apimo apamiyo, huno ha pai'niye. [9] Yegemo lamino falegefe'mo hu'nigeno uno apavalelineno ali'ya'amo ali'naya yatefe'mo apamete apamete huno magoke monimo apamite apamite huno apami'niye. [10] Hogote'a u'a ali'ya'mo ali'naya vaya'mo e'apae'mo mago'e hutage'mo monimo aligune, hu'a apakesa afi'naya'monanafa magoke agufa monimo apami'niye. [11] Moni'apimo alite'apae'mo nofi hoya aepa vekae'mo hagalu hagalu hu'a ge hau'apae'mo, [12] ani henaga u'naya vaya'mogimo magoke afina'mo ali'ya'mo ali'nageta lagaemo muki afina'mo yegemo nelalegeta ali'ya'mo ali'nona'monanafa magoke agufa miya'mo lami'nane, hu'a hu'nae. [13] Hu'a hu'nageno'ae'mo mago vekae'mo, ve'nimo, huno, miyatapifati'mo nagaemo kumaya o'ali'nove. Magoke afina'mo ne'aliya agufa monimo aligune, hutapa hu'naya'mofe'mo [14] miyakamo aliteka nokalegamo uvo. Henaga e'naya vaya'e'mo magoke agufa miya'mo apamisuvafe'mo nahau'niye. [15] Nagai'ni ya'moge'na apamisuva himamu'nimo ohane'nifiye. Vaya nekauva vekamo mai'nova'mofe'mo kaha'ye nehifiye, huno ha pai'niye. [16] Ani kava hu'a henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maigae. Hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae. Goti'a asole vaya'aife'mo eyo huno ge hu'niya'monanafa aise vaya'mo lekana paino apate'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a halate, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae
(Mk 10:32-34; Lu 18:31-33)

[17] Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yulusalemu taonifi'mo magokepi lokaeli'u'a nehai'apae'mo Yesu'mo tuolofu'a vaya'mo apaote apavalelino ne'uno'ae'mo, [18] Yulusalemu taonifi'mo haigune. Ani taonifi'mo kutulu ya'mo alisiya vekamo'a Vemo mafa'nemo avalelino mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo apayapi'mo ategaiye. Apakaemo agoti hu'a

atete'apae'mo faligiye, hu'a hute'a [19] alu nofi vaya'ai apayapi'mo avale'a atesage'a kigi hu'a
atete'a nofi kayoteti'mo amagite'a malipu yosale'mo nili aigae. Lole'e mago'e afina'mo
maitesigeno halate alino he tino ategaiye, huno hapa pai'niye.

Yemisi'e Yoni'e'mo ala netala'mo maigu'ae, hu'ana hu'na'a gemae
(Mk 10:35-45)

[20] Sepeti mafa'nela'mo ita'animo'e'mo Yesutega e'apae'mo ita'animo'mo eno ale'ya
fai'neno'ae'mo kahao ke hove, huno hu'nigeno [21] Yesu'a, na agufa yafe'mo kahau'niye,
huno afi ge'nigeno ita'animo'mo huno'ae'mo, ala'apimo mai'neka yagaika apatesan-
age'anae'mo kagae'e'mo lokae'ana mai'ne'anae'mo mago mafa'ne'nimo'a lamaga ka-
haopale'mo fai maisigeno mago mafa'ne'nimo'a hoga kahaopale'mo fai maisigeno
hisa'afe'mo nahau'niyanagi he kanalene, hu'na anategauve, huka naha paiyo, huno afi
ge'niye. [22] Yesu'a, na agufa yafe'mo ge huta afi nekopi hutapa o'afi'nae. Aise afina'mo
utesige'na kapufi ani'mo nesuva agufa kava hutana ani kapufi ani'mo afa'a nega'afiye,
huno anafi ge'nige'anae'mo, afa'a negau'ae, hu'ana ha pai'na'ae. [23] Ha pai'na'ageno'ae'mo,
he, alagi lama ge neha'ae. Nagaemo nesuva kapufati'mo afa'a nega'a'monanafa lam-
aga nahaopale'mo maige hoga nahaopale'mo maige hutana maisa'afe'mo nagae ya'mo
ohane'niye. Afa'a ge osuguva'monanafa afo'nimo'mo maisa'afe'mo alo huno lanate'niye,
huno hana pai'niye.

[24] Teni'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo lole kon-
agala'anife'mo apaipamo le'a anate'na'ae. [25] Yesu'a muki'ae'mo ge hu'nige'a e'-
nageno'ae'mo, lapakaemo ago afi'nayana alu nofi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'-
mogimo lusi kava hu'a kava yagai'a ne'apatae. Ani kava hu'a ala vaya'apimogi hima-
mu'apileti'mo yagai'a ne'apatae. [26] Lapakae folagapati'mo mani agufa kava'mo afa'a
osisaya kava'mo hane'niye. Lapakaepati'mo mago vekamo'a alatapimo maigesuve, huno
hu'nisiya'mo'mo ali'ya'mo alisiya vekatapimo maino. [27] Mago vekamo'a, hogote vekamo
maigesuve, huno nehisiya'mo'mo ali'yatapile'mo maino. [28] Vemo mafa'nemo ani kava
huno ha mae'a yagai'a atesayafe'mo emi'no'me'nifa hapa maeno yagaino apateteno muki
asole vaya'aitefe'mo falino miya faino hatu maeno apatesiyafe'mo emine'niye, huno hapa
pai'niye.

Yesu'a anaulagamo ali hu'niya vekala'mo alino ayakeno anate'niya gemae
(Mk 10:46-52; Lu 18:35-43)

[29] Yeliko taonifati'mo atale'a u'nage'apae'mo asole vaya'mo e'a Yesu'mo akame hu'a u'-
nae. [30] Anaulagamo ali hu'niya vekala'mo ka agi'nale'mo itopale'mo mai'na'age'apae'mo,
Yesu'mo ne'e, hu'a hu'naya gemo afite'anae'mo, Ala kava nene, Nevini aginagomo kahau
huka la'ato, hu'ana alopa gefati'mo ge hu'na'ae. [31] Asole vaya'mogi ke hanaute'anae'mo,
ge osutana afa'a mai'ao, hu'a hana pai'naya'monanafa mago'e hu'ana alopa gefati ge
hu'anae'mo, Ala kava nene, Nevini aginagomo kahau huka la'ato, hu'ana ge hu'na'ae.
[32] Yesu'a ani gemo afigeno anataleno o'u'nifa uno he tino mai'neno'ae'mo, na kava hu'na
lanatesuvafe'mo neha'ae, huno anafi ge'nige'anae'mo, [33] Ala kava nene, la'aulagati'amo
alika ayakeka la'ato, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo [34] Yesu'a hau huno anateteno anaula-
galate'mo aya'mo male'neno alino ayakeno anate'nige'ana age'ana yakete'ana akame
hu'ana u'na'ae.

21

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo haino ne'vige'apae'mo haoke he'naya gemae
(Mk 11:1-11; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

[1] Apakaemo Yulusalemu taoni haopale'mo e'a ava'yi hute'apae'mo Metapesi taonimo
Alifi avele'mo hane'niya taonifi'mo ago e'a ava'yi hute'a Yesu'a lole vekala'mo ge'amo
ne'afi'a vekala'mo alino anateteno'ae'mo, [2] lanaulagale'mo hane'niya taonifi'mo utana
hai'ao. Haitana malage hutana agesa'ana mago noki afumo ita'amo'e aikeli'a'e'mo nofi
ae'ana anate'naya nokila'mo mai'nisa'agetana anakega'ae. Hatu maetana anavalelitana
e'ao. [3] Mago vekamo'a ge huno lanafi gesigetanae'mo, Ala kava ne'mo ali'ya'amo

alisa'afe'mae, hutana ha paisa'ageno'ae'mo malage huno alino anatesige'ana ega'ae, huno
hana pai'niye. [4] Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a
hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo afole ai'niye. [5] Mani gemo'mo,
Saiyoni taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo huno'ae'mo, Ageyo, huno, alatapimo kini
vekamo lapakaetegamo ne'e. Yagu yaga kava'mo nehiya vekamo mai'neno aikeli
noki afule'mo fai maiteno ne'e,
huno hu'niye.
[6-7] Ge'amo ne'afi'a vekala'mo Yesu'a hu'niya gemo akame hu'ana u'ana noki afumo
aikeli'a'e'mo anavaleli'ana e'anae'mo kukena'animo asagi'ana anakotofule'mo yakai'ana
anate'na'ageno Yesu'a magoke nokile'mo haino fai mai'niye. [8] Asole vaya'mogimo
alapa'age kukena'apimo asagi'a ali'a atale'a kate'mo yakaime yakaime u'a ate'nae. [9] U'a
hogotege akame hu'a uge hu'naya vaya'mogimo, Nevini aginagomo agi'ale'mo alitapa
asaga hiyo.
Ala ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo ha maeno. Anaga Goti ala agi'ale'mo alitapa asaga
hiyo,
hu'a alopa gefati'mo hu'nae.
[10] Yesu'a Yulusalemu taoni kegi'yafi'mo faleno hai'nige'apae'mo muki taonifi'mo mai'-
naya vaya'mogi hapau ai'a atete hute'a, ina la'ae, hu'a ge hu'a apafi ge'nage'apae'mo
[11] asole vaya'mo akame hu'a e'naya vaya'mogi, Yesu'mo Galeliya kotega Nasalasa taonifi
vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamae, hu'a hapa
pai'nae.

Yesu'a alopa mono nopi'mo haino mai'niya gemae
(Mk 11:15-19; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

[12] Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino mago ya'mo miya faige maketi huge
hu'a mai'naya vaya'mo alino hapa faino apatale'niye. Alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu
vaya'ai monimo ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino atalege namamo
maketi nehaya vaya'ai sia'apimo alino ago'ya faino atalege hu'niye. [13] Agaemo hapa
paino'ae'mo, avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *vaya'mogi no'nie'mo, nunumu*
nehaya none, hu'a hugae, huno avo'mo kae male'niya'monanafa lapakaemo kumaya ne'aliya
vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya none, hutapa alita hamaletapa ate'nae, huno hapa pai'niye.
[14] Apaulagamo ali hu'niya vaya'e apaiyamo hosu'niya vaya'e'mo mono nopi'mo agaeteg-
amo e'nageno alino alagepa huno apate'niye. [15] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'-
mogi'e'mo hu'niya kava'mo age'a hapau ai'naya kava'mo agege mafa'ne anaga'mogimo
mono nopati'mo hu'apae'mo, Nevini aginagomo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo, hu'a
hu'naya gemo afige hu'a mai'ne'apae'mo apaipamo le'niye. [16] Apakaemo Yesufe'mo,
mafa'ne anaga'mogi nehaya gemo afi'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, he afi'nove. Goti
gemo'mo huno'ae'mo, *aise mafa'ne anaga'e nute mafa'nemogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga*
hisayafe'mo alika apaya male'nane, huno hu'niya gemo lekana opai'nafiye, huno apafi
ge'niye. [17] Apataleno uno Metani taonifi'mo havae'niye.

Yesu'a fiki yosae'mo ke hau'nigeno falu te'niya gemae
(Mk 11:12-14,20-24)

[18-19] Uno havaeteno'ae'mo kotilamiyapi'mo taoni kate'mo ne'vigeno'ae'mo aga
te'niye. Fiki yosamo ka agi'nale'mo hane'nigeno ageteno uno alaga'ae'mo age'niyana
haita'age'mo hane'nigeno ageteno'ae'mo, alagamo halate alagi o'aegane, huno hu'nigeno
malage huno falu te'niye. [20] Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo
hapau aite'a, haiya kava higeno fiki yosamo malage huno falu te'niye, hu'a afi ge'nae.
[21] Yesu'a, Lama ge lapa nepauve, huno, lapakesa afitapa fatago hu'netapae'mo lole
lapakesa o'afi'nisayana fiki yosae'mo hu'nova agufa gemo afa'a hugae. Ani kava hutapa
mani avee'mo, nokamo atalekuka solovala anipi'mo asagauka aiyo, hutapa hisageno uno
asagauno aigiye. [22] Lapakesa afitapa fatago hisayana nunumu hutapa afi gesaya ya'mo
afa'a aligae.

Yesufe'mo, ali'ya'mo alisanafe'mo ina la'mo alino kate'niye, hu'a afi ge'naya gemae
(Mk 11:27-33; Lu 20:1-8)

23 Yesu'a halate alopa mono nopi'mo haino alino apaya ne'malege'apae'mo mono
hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'ai vayatama vaya'e'mo
agaetegamo e'apae'mo, haiya agufa yakamo ne'yagaina ya'mo ali'nekae'mo mani kava
nehane. Ina la'mo mani kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nageno 24 Yesu'a
ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, mago kavafe'mo ge hu'na lapafi
gegauve. Aetapa atagaina hutapa naha paisage'nae'mo haiya agufa alagena ya'nimo
yagai'nova ya'mo ali'ne'na mani kava'mo nehufi hu'na lapa paiguve. Yoni'a ani faleno
apatesiyafe'mo haiyateti'mo alagena ya'amo ali'niye. 25 Goti'a lekana paino ate'nifi
ma mopafi vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'a apakai'apimo ge huge
afige hu'apae'mo, lagaemo koku'nategati'mo ali'niye, huta hisunageno'ae'mo, koku'nate-
gati'mo ali'nisigetapae'mo na kava higetapa ge'ae'mo lama gemo hu'niye, hutapa osu'nae,
huno laha paigiye. 26 Hugiya'mofe'mo ma mopafi vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae, huta
hisunana vaehae asole vaya'mogi hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo
huno hapa nepaiya vekae, hu'a nehaya'mofe'mo apakaefe'mo koli hune, hu'a hu'nae.
27 Hu'a hute'a Yesufe'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo ani kava hu'na haiya agufa
alagena ya'nimo yagai'nova ya'mo ali'ne'na ani agufa kava'mo nehufi hu'na lapa opaiguve,
huno hapa pai'niye.

Lole mafa'nela'anife'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

28 Yesu'a Yu monote ne'yagaiya vaya'aife'mo, hemenimo hisuva ge'nie'mo na yane
hutapa lapakesa afigae. Mago vekamo'a lole mafa'ne'ala'mo mai'na'ae. Agaemo yege
mafa'ne'ae'mo ha paino'ae'mo, mafa'ne'nimo, huno, hemenimo uka nofi hoya'nifi'mo
ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo 29 o'uguve, huno huteno henaga'amo aipamo
alino afe leteno u'niye. Afo'animo'mo agana'amofe'mo ani agufa gemo hu'nigeno, 30 ala
nene, huno, he afa'a uguve, huno hu'niya'monanafa o'u'niye. 31 Haiya mafa'nemo'a
afo'amo ge'amo afi'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, yege mafa'ne'amo'ae, hu'a ha
pai'nae. Yesu'a, lama ge lapa nepauve, takesi moni ne'aliya vaya'e kumai kava nehaya
a'nemogi'e'mo ae'a lapaka se'a u'a hogote'a Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale
nehaiye. 32 Yoni'a lapakaetegamo eno alagepa kava'mo hisaya kavafe'mo ago alino
lapave li'nigetapa age'naya'monanafa lapakesa afitapa fatago osu'nage'apae'mo takesi
moni ne'aliya vaya'e kumai kava'mo nehaya a'nemogi'e'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.
Mani kava'apimo lapakaemo ago age'naya'monanafa lapaipamo alitapa afe oletapa Yoni
ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago osu'nae, huno hapa pai'niye.

Hosu vaya'mogi nofi hoyale'mo ne'yagaiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mk 12:1-12; Lu 20:9-19)

33 Yesu'a, mago'e gemo hu'na ae'na kalafefa gefati'mo huguvanagi afiyo, huno hapa
pai'niye. Mago mopa aepa vekamo'a nofi hoyamo vaiteno kegi'ya hu maleteno nofi
alagamo ae'a lata paisaya kelimo kafi maleteno yatala no'mo nofi hoyale'mo yagaisaya
vaya'ai no'mo ki male'niye. Agaemo mago vaya'mogi hoya'ale'mo yagai'a ne'atesageno
atagi neno eno'ae'mo alino fako huno mago nofi alaga'amo agai'amo alisige'a apakaemo
mago nofi alaga'amo alisayafe'mo apavaleno apateteno afagi kotegamo u'niye. 34 Nofi
alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi nofi alaga heta-
ma'amo alisayafe'mo alino apate'nige'a hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'aitegamo u'nae.
35 Apakaemo vaya'amo apatafaute'a mago vekamo amagige mago vekamo kamiti amagi'a
fali'a atege mago vekamo yafa kayoteti'mo amagige hu'nae. 36 Halate agaemo mago alu
vaya'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mago'e huno alino apate'nige'a u'nage'apae'mo
apakaetegamo magoke agufa kavake'mo hu'nae. 37 Henaga'amo mafa'ne'amo alino
ate'nigeno u'nigeno'ae'mo, mafa'ne'nimo ge'amo afa'a afigae, huno hu'niye. 38 Ne'ege'a
hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mogi agete'apae'mo, ani mafa'ne'amo'mo afo'amo hoyamo
aligiye. Amagigetao falitesigeta agaemo alisiya hoyamo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a

[39] atafau'a alini'u'a malaga yaga au'a atale'ne'a kamiti amagi'nae. [40] Hoya aepa vekamo'a
eno'ae'mo hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'aitegamo na agufa kava'mo hugiye, huno apafi
ge'nige'apae'mo, [41] agaemo alagi alino hosu huno apateteno ani vaya'mo apamagigiye.
Agaemo alu vaya'mo apavaleno apatesige'a hoya'ale'mo yagai'ne'a nofi alagamo afu
lesige'apae'mo lagi'a male'ne'a ali'a amigae, hu'a hu'nae. [42] Yesu'a, lapakaemo mago Goti
gemo avo'mo kae male'niya gemo lekana opai'nafiye. Ani gemo'mo huno'ae'mo,

Yafateti'mo no nekiya vaya'mogimo mago no nekiya yafafe'mo, afa yafane, hu'a hute'a
ali'a atale'naya'monanafa kanale hogote kona yafa'mo afole ai'niye. Ala kava
ne'mo'a mani kava'mo alino afole aino ate'nigeta ageteta lahau aitetae'mo, vae,
alagepa kava'mo hu'niye, huta hu'none,

huno hu'niye. [43] Inagi ani kavafe'mo lapa nepauve, huno, Lapakaemo Goti'a yagaino ne'a-
pateya kopi'mo mago'e hutapa ali'ya'mo o'aligae. Lapayapati'mo lapa faleno hoya'ale'mo
alagepa hu'a yagai'a ate'ne'a nofi alagamo lagi'a amisaya vaya'mo alino apamigiye.
[44] Vaya'mo mani yafate'mo asagau'ai'a apago'ya faisageno aino afi'neno aise aise hugiye.
Mani yafa'mo haiya vaya'aite'mo asagauno aisifigeno kamiti apamagino aino latapaino
mumusopagana huno apatalegaiye, huno hapa pai'niye.

[45] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo
Yesu'a aeno kalafefa gemo hu'niya gemo afite'apae'mo, lagaefe'mo hu'niye, hu'a hu'nae.
[46] Apakaemo kalavusi hu'a ategefe'mo hu'naya'monanafa asole vaya'mogi, Gotitegati gemo
alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a hu'naya'mofe'mo koli hu'nae.

22

Yesu'a a'mo lagaugefe'mo lusi ne'ya'mo kae'naya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae (Lu 14:16-24)

[1-2] Halate Yesu'a aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, Goti'a yagaino ne'a-
pateya kava'mo hane'niya kava huno mago ala ne'apimo kini ne'mo'a mafa'ne'amo
a'mo aligefe hu'nigeno'ae'mo mafa'ne'amo lusi ne'ya'mo kaeno ate'niye. [3] Agaemo
ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo alino apate'nige'a u'a eyo huno ge hu'niya vaya'aife'mo
hapa pai'apae'mo, yahauve ne'mo'a ago ne'ya'mo kae'niyanagi eyo, huno hu'niye,
hu'a hapa pai'naya'monanafa o'afi'nae. [4] Agaemo mago'e huno ali'ya'amo ne'aliya
vaya'aife'mo, eyo hu'na ge hu'nova vaya'aife'mo utapa hapa paitapae'mo, ne'ya'mo ago
yagita huno male'niye. Alopa pulumaka'e aikeli pulumaka'e'mo heno kae male'niyanagi
a'mo alisiya ne'yategamo eyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a
u'a hapa pai'nae. [5] U'a hapa pai'naya'monanafa ge'apimo o'afi'a atagu fae'a u e'a
hu'nae. Mago vekamo hoya'alega u'nigeno mago vekamo ali'ya'alega u'niye. [6] Mago
vaya'amogi ala ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo apatafau'a hu'a faipa hu'a apatete'a
kamiti apamagi'nae. [7] Ala ne'apimo kini vekamo'a lusi kava huno aipamo le'nigeno
ati vaya'amo alino apate'nige'a u'a vaya'amo hapae'naya vaya'mo hapae'a hano hu'a
apatalete'a taoni'apimo ata kae'a atale'nae. [8] Agaemo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo
hapa paino'ae'mo, mafa'ne'nimo'mo a'mo aligefe hu'nige'na yagita hu'nova'monanafa
eyo hu'na ge hu'nova vaya'mo alisaya vaya'mo alagi o'mai'naya'mofe'mo alagi e'a o'negae.
[9] Alopa kate'mo ne'utapa muki apakesaya vaya'aife'mo hapa paitapae'mo, ne'ya'mo
nekaeyategamo eyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. [10] Ani kava hu'a ali'ya'amo
ne'aliya vaya'mogimo u'a hosu vaya'e alagepa vaya'e'mo apavaleli e'a apate'nage'a
no'afi'mo mai'a kili pae'nae. [11] Ala ne'apimo kini vekamo'a ne'yate'mo hai'a mai'naya
vaya'mo apakesiyafe'mo haino ageyana a'mo ne'aliya afina'mo ne'vaiya agufa kukenamo
alino o'vai'niya vekamo haino mai'nigeno ageteno'ae'mo, [12] Ve'nimo, huno, haiya kava
higeka a'mo ne'aliya afina'mo ali'a ne'vaiya kukenamo alika o'vaika haikeka mai'nane,
huno afi ge'nigeno ge'amo ohane'niye. [13] Ala ne'apimo kini vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya
vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, aiya ayate'mo nofi kitetapa alinitutapa malaga hani
kopi'mo yaga autapa ataleyo. Ani kote'mo maisaya vaya'mogimo avi'ya huge apavepi'mo

hanige hu'a maigae, huno hu'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, [14] Goti'a asole vaya'aife'mo
eyo huno ge hu'niya'monanafa aise vaya'mo lekana paino apate'niye, huno hapa pai'niye.

Takesi monimo ne'malaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 12:13-17; Lu 20:20-26)

[15] Falasi mono vaya'mo u'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, na agufa geleti'mo
amalageka hisunageno ge nehisigeta atafausune, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae.
[16] Apakaemo ge'apimo ne'afiya vaya'e Heloti ge'amo akame nehaya vaya'e'mo ali'a
apate'nage'a agaetegamo u'apae'mo, Tisao, hu'a, ago kage'nonana alagi lama ge'age'mo
nehana vekamo mai'neka Goti ge'amo akame hisaya kavafe'mo lama geleti'mo alika apaya
ne'malane. Muki vaya'aife'mo koli osuka muki vaya'aitegamo magoke agufa kava'age'mo
nehana vekamo mai'nane. [17] Mai'nana'mofe'mo yagaino nelateya gamani vekamo Sisa'mo
takesi monimo alita amisupi o'amisune. Kagaemo na agufa ge, huka kagesamo ne'afine,
hu'a afi ge'nae.
[18] Yesu'a hosu apaipa apakesa afi'naya kava'apimo ago apaketeno'ae'mo, aetapa ati
nekaya vaya'mogitapae, huno, na kava higetapae'mo ane'ai hanagitapa natafaugefe'mo
nehae. [19] Takesi nehaya monimo alitapa nave liyo, huno hapa pai'nige'a mago alaga
monimo ali'a ave li'nae. [20-21] Agaemo loka huno apafi ge'niye. Mani alaga monile'mo
ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo kae male'naya agi'e augosa'e'mo hane'niye, huno apafi
ge'nige'apae'mo Sisa augosa'e agi'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno Yesu'a, he, huno,
hane'niya'mofe'mo Sisa ya'amo Sisa'mo amitetapa Goti ya'amo Goti'mo amiyo, huno hapa
pai'niye. [22] Ani gemo afite'apae'mo hapau aite'a atale'a u'nae.

Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae
(Mk 12:18-27; Lu 20:27-40)

[23] Ani afina'mo mago Satiyusi mono vaya'mo Yesutegamo e'nae. Apakaemo fali'-
naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a apakesa ne'afiya vayane. [24] Apakaemo, Tisao, hu'a,
Mosese'a alino apaya maleno'ae'mo, mago vekamo'mo a aliteno mafa'nemo alino o'ateno
ago falitesigeno'ae'mo agana'amo'mo kogu'amo aliteno fali'niya vekamo aimu'yale'mo
mafa'nemo alino apateno, huno hapa pai'niye. [25] Mago afina'mo seveni'a konaga ana-
ga'mo mai'nae. Nepu'apimo'a a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno falitegeno'ae'mo
agana'amo'mo kogu'amo ali'niye. [26] Agana'amo'e'mo ani kava huno falitegeno agae
akamelegati agana'amogi'e'mo ani kava hu'a falime falime u'a seveni'a konagamo alagi
fali'a hano hu'nae. [27-28] Falitageno'ae'mo henaga'amo a kanomo fali'niye. Seveni'a
konagamogi ali'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo he tisaya afina'mo haiya vekamo a'mo
maigiye, hu'a afi ge'nae. [29] Yesu'a hapa paino'ae'mo, lapakaemo Goti Mukufi gemo
o'afige Goti lokiya'amo o'agege hu'naya'mofe'mo ika ika lapakesa ne'afiye. [30] Fali'naya
vaya'mo he ti'apae'mo a'mo o'alige vele'mo o'maige hugaya'monanafa koku'napi enisole
vayakana hu'a maigae. [31] Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo Goti'a lapa pai'niya gemo
muku'afi'mo hane'niyana lekana paitapa o'afi'nafiye. [32] Goti'a, *Emalehamu Goti'amo'namo
maige Aisiki Goti'amo'namo maige Yekopu Goti'amo'namo maige hu'na mai'nove,* huno hu'niye.
Agaemo fali'naya vaya'ai Goti'apimo'mo o'mai'nifa afa'a ne'maiya vaya'ai Goti'apimo'mo
mai'niye, huno hapa pai'niye. [33] Muki vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo alino apaya
male'niya ge'ae'mo hapau ai'nae.

Hogote ke'aepa ge'ae'mo hu'niya gemae
(Mk 12:28-31; Lu 10:25-28)

[34] Mago Falasi vaya'mo Yu monote ne'yagaiya vaya'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a
mai'nae. [35] Mai'ne'apae'mo apakaepati'mo mago vekamo'a ke'aepa gemo alagepa huno
afi'neno alino apaya ne'maleya vekamo'mo amalageka huno afi gesiyafe'mo huno'ae'mo,
[36] Tisao, huno, muki ke'aepa gefati'mo hogote ke'aepa gemo aeno aga se'niya ke'aepa
gemo haiya gemo hane'niye, huno afi ge'niye. [37] Yesu'a, *Ala kava ne'mo Gotikamofe'mo
muki kaipafatinagi muki kaunekamepatinagi muki kagesa afi yakafatinagi huno kahaino.* [38] Mani
ke'aepa gemo hogote gemo hane'neno muki ke'aepa ge'amo ago aeno aga se'niye. [39] Napa

tu ke'aepa ge'e napa vani ke'aepa ge'e'mo magoke agufa gela'mo hane'niye. Napa tu ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kava huka kahaopale ne'maiya vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo kahaino.* [40] Mani lole ke'aepa gela'mo'a muki ke'aepa ge'amogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai gemo'mogi huno aepa'ala'mo hane'na'ae, huno ha pai'niye.

Kalaisi ne'mo ina la mafa'ne'amo mai'niye, huno apafi ge'niya gemae
(Mk 12:35-37; Lu 20:41-44)

[41] Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya Falasi mono vaya'aife'mo apafi ge'niye. [42] Kalaisi nefe'mo haiya agufa lapakesa ne'afiye, huno huteno, ina la mafa'ne'amo mai'niye, hutapa lapakesa ne'afiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, [43] Nevini mafa'nelupati'mo aginago ne'amo mai'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo, Nevini aginago'amo mai'nisi'mo'mo haiya kava higeno Nevini'a Goti Auneme'amo'a alino ami'niya ge'aleti'mo Kalaisi nefe'mo huno'ae'mo, kava ne'nie, huno hu'niye. [44] Nevini'a ani gee'mo huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo huno'ae'mo, lamaga nahaopale'mo faika maime maime ne'uge'nao kamekamo apamagisuge'a kaiya afe'alumelaga maigayanagi, huno hu'niye.

[45] Nevini'a Kalaisi nefe'mo kava ne'nie, huno hu'niya'mofe'mo haiya kava huno ma mopafi aginago ne'amo mai'niye, huno apafi ge'nige'a [46] ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha paisaya agufa ge'apimo alagi ohane'niye. Ani afinateti'mo koli hu'naya'mofe'mo mago'e hu'a loka hu'a afi oke'nae.

23

Yesu'a mono vaya'ai hosu kava'apie'mo hu'niya gemae
(Mk 12:38-39; Lu 11:43,46; 20:45-46)

[1] Ani afina'mo Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'e ge'amo ne'afiya vaya'efe'mo hapa paino'ae'mo, [2] ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo Mosese aimu'yale'mo mai'ne'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya'-mofe'mo [3] muki nehaya ge'apimo afite'a akame hiyo. Akame hiyo, hu'a nehaya'monanafa apakai'apimo akame nosaya'mofe'mo nehaya kava'apimo akame osiyo. [4] Apakaemo kana ya'age'mo hayaete'a vaya'ai apaki'nale'mo ali'a kofi'a ne'apataya'monanafa apakai'apimo magoke apaya ako'yaleti'mo hapa mae'a ali'a asaga hu'a no'apatae. [5] Apakaemo vaya'-mogi apakesayafe'mo alu kava alu kava'mo nehae. Goti'a avo'mo kae male'niya gemo ali'a kesifi'mo malete'a hapanile'mo ne'malaya aise kesimo alopa kesifi'mo ne'malae. Kukena'apimo atupa'ale'mo konali ya'amo yatala yatala hu'a alo hu ne'malae. [6] Alopa ne'ya'mo ne'nayategamo ala apaki vaya'mo ne'maiya yate'mo maisayafeke'mo nehae. Mono nokopi'mo anagamo hai'a maisayafeke'mo nehae. [7] Maketi kumate'mo mai'naya vaya'mogimo ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafeke'mo nehapaiye. Ala tisa nene, Ala tisa nene, hu'a nehaya gee'mo nehapaiye. [8] Nehapaiya'monanafa lapakaefe'mo, ala tisa nene, hu'a lapaki aesaya agufa kavatapimo ohane'niye. Ala tisa netapimo magoke vekatapimo mai'nigetapae'mo lapakaemo magoke aiyaya konaga vaya'mo mai'-naya'mofe'mae. [9] Afotapimo'mo magoke ne'mo mai'neno'ae'mo koku'napi'mo mai'niya'-mofe'mo ma mopafi vaya'aife'mo, afotimogitapae, hutapa osiyo. [10] Kava netapimo magoke vekamo Kalaisi'a mai'niya'mofe'mo lapakaefe'mo, kava vayatimogitapae, hu'a lapaki aesaya gemo ohane'niye. [11-12] Lapakaepati'mo hogote vekamo'a ali'ya netapimo maino. Haiya vaya'mogi apaki'apile'mo ali'a asaga hu'nisafigeno apaki'apile'mo alino afepi'mo apategaiye. Haiya vaya'mogi apaki'apile'mo ali'a afepi apate'nisafigeno apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye.

Yesu'a ae'a ati nekaya vaya'aife'mo aiye aiye, huno hu'niya gemae
(Mk 12:40; Lu 11:39-52; 20:47)

[13] Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vaya'mogitapa'e Falasi mono vaya'mogitapa'e'mo aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye

aiye avovo kava'mo afole aigiye. Goti'a yagaino ne'apateya kote kipate'mo he ti'a
mai'naya vaya'ai apaulagale'mo kitamo kitapa ne'apatae. Lapakaitapimo utapa nohaifa
u'a haisayafe'mo nehaya vaya'ai ka'mo akanitapa ne'apatae. [14] Ke'aepa gemo avo'mo
kaetapa alita apaya ne'malaya vaya'mogitapa'e Falasi mono vaya'mogitapa'e'mo aetapa
ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye.
Lapakaemo kogu a'ne'aife'mo humi apatetetapa kagemi ya'apimo alitetapa vaya'mogi
lapakesayafe'mo yatala yatala nunumu'mo nehae. Mago'e huno kayo'mo lapamigiye.

[15] Ke'aepa gemo avo'mo kaeta alita apaya ne'malaya vaya'mogitapa'e Falasi mono
vaya'mogitapa'e'mo aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, Lapakaetegamo aiye aiye
avovo kava'mo afole aigiye. Magoke vekamo'a getapimo afiteno lapakame hisiyafe'mo
solovala ani'mo lakaege muki mopafi'mo umenitata huge hutapa ne'maiye. He afa'a
afiguve huno hisiya'mo'mo alitapa aya maletetapa hosu kavatefe'mo aeno lapaka seno
ata kopi'mo lamino maisiya vekamo alitapa hamaletapa ne'atae.

[16] Lapaulagamo ali hu'nigetapa ka'mo alitapa ho hulitapa ne'vaya vayane, hu'na,
Lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo hutapae'mo, Mago
vekamo'a, aote alopa mono nopati'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo
osuno afa'a atalesiya gemo hane'niya'monanafa aote alopa mono nopi'mo goli yafateti'mo
alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo o'ataleno afa'age'mo hugiye, hutapa
nehae. [17] Lapaulagamo ali hu'nigetapa negi nagi nehaya vayane, hu'na, Na agufa ya'mo'a
aeno aga seno hogote ya'mo hane'niye. Mono nopi'mo hane'niya goli yafa'mo'a aote
alopa mono no'mo aeno agase'nifi aote hu male'niya mono no'mo'a aeno agase'niye.
[18] Mago'e gemo hutapae'mo, mago vekamo'a, ofalinimo ne'malaya hi'yalamuteti'mo
alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani gemo osuno afa'a atalegaiya'monanafa
hi'yalamute'mo hane'niya ofalinileti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiyana ani
gemo afa'a amagino o'atalegaiye, hutapa nehae. [19] Lapaulagamo ali hu'niya vayane,
hu'na, Na agufa ya'mo'a aeno aga seno hogote ya'mo hane'niye. Ofalinimo'a aeno
agase'nifi hi'yalamu'mo'a ofalinimo aote hu male'niya hi'yalamu'mo aeno agase'niye.
[20] Ani kavatefe'mo hi'yalamuteti'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehisiya vekamo'a
ani kava huno hi'yalamuteti'e muki hi'yalamute'mo hane'niya yateti'e'mo alagi lama
gemo nehuve, huno nehiye. [21] Aote alopa mono nopati'mo alagi lama gemo nehuve,
huno nehisiya vekamo'a ani kava huno mono nopati'e aote mono nopi'mo ne'maiya
netegati'e'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehiye. [22] Koku'nategati'mo alagi lama
gemo nehuve, huno nehisiya vekamo'a ani kava huno Goti'a yagaino ne'apateya siateti'e
sia'ale'mo fai mai'niya vekaleti'e'mo alagi lama gemo nehuve, huno nehiye.

[23] Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi
hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo
kava'mo afole aigiye. Lapakaemo ke'aepa gemo akame hisayafe'mo hoyafati ne'ya'mo
alinitetapa ne'malaya yapati'mo teni hu'niya ya'mo alita fako hutapa magoke ya'mo
Goti'mo ne'amiya'monanafa hogote ke'aepa gemo aeno aga se'niya ke'aepa ge'amo
akame hisayafe'mo vaya'aitegamo fatago kava'mo osuge lapau hutapa o'apatege lama
ge kava'mo osuge hu'nae. Ani kava'mo nehutapae'mo mago alu ke'aepa ge'e'mo
o'ataleyo. [24] Lapaulagamo ali hu'nigetapa ka'mo alitapa ho hulitapa ne'vaya vayane,
hu'na, lapakaemo anipati'mo kamegagu'mo alitapa kalo paetapa ne'atalaya'monanafa
kamo afugefamo asagautapa ne'nakaiye.

[25] Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi
hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo
afole aigiye. Kaputapimo agotofu'alega'e yuvapatapimo agotofu'alega'e'mo sese ne-
haya'monanafa agu'afilagamo kumaya ne'aliya kavatapi'e lapa'ye nehiya kavatapi'e'mo
hane'niye. [26] Lapaulagamo ali hu'niya Falasi mono vaya'mogitapae, hu'na, hogotetapa ka-
putapimo agu'afilaga'e yuvapatapimo agu'afilaga'e'mo sese higeno'ao agotofu'alega'e'mo
alagepa huno haneno. [27] Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi
Falasi mono vayanagi hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo

aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Lapakaemo fali'naya vaya'mo ki'a apatete'apae'mo
yaveyave aniteti'mo note'mo fale'a ati nekaya nokana hutapa mai'nae. Ani agufa no'mo
agotofu'alega kanale ya'age'mo hane'niya'monanafa no'agu'afilagamo fali'naya vaya'ai
apayamufamo hanege kasali'nigeno atu ne'aiya ya'mo hanege huno havaiteno hane'niye.
28 Ani kava hu'a vaya'mogimo amega lapakufa'ale'mo lapakete'apae'mo alagepa vaya'mo
mai'nae, hu'a nelapakaya'monanafa lapaipafi'mo aetapa ati nekaya kava'e Goti ke'aepa
ge'amo amagitapa ne'atalaya kava'e'mo havaiteno hane'niye.

29 Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya vayanagi Falasi mono vayanagi
hutapa aetapa ati nekaya vayane, hu'na, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo
afole aigiye. Lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mo
apamagi'nage'a fali'naya vaya'mo ki'a apate'naya yate'mo no'mo kitapa apatege fatago
vaya'ai kanolule'mo konali alitapa apatege nehae. 30 Lapakaemo, laginago vaya'mo
mai'naya afina'mo mai'nonesinana apakae'e'mo magokepi Gotitegati gemo alini e'a ae'a
hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo o'apamagi'nonesine, hutapa nehae. 31 Ani gemo
hutetapae'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mo kamiti
apamagi'naya vaya'ai apakinago'apimo lagaemo mai'none, hutapa lapakaitapie'mo mani
agufa faigoko gemo nehae. 32 Lapakinago vaya'mogi ani hosu kava'mo ali'a aepa fai'-
nayanagi kanalenagi ani agufa hosu kava'mo hulitutapa hutapa hano hiyo.

33 Nagalo'yave vayanagi nagalo'yave afamo anaga vayane, hu'na, Goti'a agoti huno
lapateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hisigetapa ata kopi'mo lamigae. Haiya
kava hutapa aeta kasalo paegae. 34 Ani kavatefe'mo nagaemo Gotitegati gemo alini e'a
ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi afite'a age'naya vayanagi ali'a apaya ne'malaya
vayanagi hu'na ali'na apatesuge'a lapakaetegamo ugae. Lapakaemo mago vaya'mo apam-
agige mago vaya'mo malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa apatege mago vaya'mo
mono notapifi'mo nofi kayoteti'mo apamagige mago vaya'mo taoni'afi taoni'afi'mo vegala
aege hugae. 35 Ani kava hugaya'mofe'mo muki vaya'mo hapae'naya kavateti'mo vai'mo
lapamigiye. Fatago vekamo Evo'mo haege hosu kava'mo osu'naya vaya'mo hapaeme
hapaeme ege Melekaiya mafa'ne'amo Sekalaiya'mo alopa mono no'e ofalini ne'malaya
hi'yalamu'e'mo hane'na'a folagapi'mo kamiti amagige hu'nae. 36 Lama ge lapa nepauve,
huno, ani hapae'naya kavatefe'mo muki hemenimo afa'a mai'naya vaya'mo kayo'mo
lapamigiye, huno hapa pai'niye.

Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo hau huno apate'niya gemae
(Lu 13:34-35; 19:41-44)

37 Yulusalemu taoniyo, Yulusalemu taoniyo, hu'na, Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a
hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo alino apate'nige'a ne'agekae'mo kamiti apamagige apa
vaya'mo yafa kayoteti'mo apamagige nehane. Kokolemogimo apana'aumo apavaleli'e'a
hapakufi'mo apati kae'a ne'maiya kava hu'na muki afina'ae afina'ae'mo mafa'nekamo
apavaleli'ne'na hapau vaisuvafe'mo nahau'niya'monanafa okahau'niye. 38 Afiyo, hu'na,
ani afinateti'mo kotapimo no atufa'age'mo hanegaiye. 39 Ani afinateti'mo o'nagetapa
maime maime ne'utapae'mo, *Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo ha maeno,* hutapa
nehisage'nae'mo egauve, huno hu'niye.

24

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo alopa mono no'mo he'a halagape vaigae, huno hu'niya gemae
(Mk 13:1-2; Lu 21:5-6)

1 Yesu'a alopa mono nopati'mo ataleno ne'vige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo
agaetegamo e'a alopa mono nokofe'mo, ago, hu'a hu'nageno'ae'mo, 2 muki noko'amo
age'nafiye. Lama ge lapa nepauve, huno, magoke yafate'mo akalo akalo huno ohanegaifa
he'a halagape vai'a atalete'a muki yafa'amo ali'a akoli aote aote hu'a atalegae, huno hapa
pai'niye.

Hano hisiya afina'mo aune kava'mo alino apave lisiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 13:3-13; Lu 21:7-19)

3 Yesu'a Alifi'aepa avefi'mo itopale'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo
apakai'apige'mo agaetegamo e'apae'mo, ina afina'mo afole aigiye, huka laha paiyo.
Emikegefe'mo hisana afina'e hano hugefe hisiya afina'e'mo na agufa alagena kava'mo
afole aigiye, hu'a afi ge'nae. 4 Yesu'a, humi olapatesayafe'mo alagepa hutapa yagaitapa
lapateyo. 5 Asole vaya'mogi nagi'nimo aeli'a ne'e'apae'mo, Kalaisi'namo mai'nove, hu'a
hute'a asole vaya'mo humi apategaya'mofe'mae. 6 Lapaopale'mo kame hisaya kavafe'mo
ava gemo hisagetapa afige afagi kotegamo kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisageta-
pae'mo afige hutetapae'mo koli hutetapa atete osiyo. Ani kava afole aigiya'monanafa
hano hugefe hisiya afina'mo afole o'aigiya'monanafa henaga'amo atupa afinake'mo afole
aigiye. 7 Mago nofi vaya'mogi alu nofi vaya'e'mo kame huge mago gamani vaya'mogi alu
gamani vaya'e'mo kame huge muki haopalega kafu hu kava'mo afole aige imima'mo alige
hugiye. 8 A'nemogi mafa'nemo ali'a ategefe nehageno'ae'mo aepa faino apakafu nekiya
kava huno saufa afina'mo aepa faino ani agufa kava'mo afole aigiye.

9 Ani agufa kava'mo afole aisige'apae'mo kalavusi hu'a lapatete'a lapavaleli u'a vaya'ai
apayapi'mo lapatesage'a kayo'mo lapamite'a kamiti lapamagigae. 10 Apakaemo muki nofi
vaya'mogi nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategae. Ani afina'mo afole aisige'apae'mo muki
asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo atalete'a konaga'apimogi kutulu
ya'mo nete'a apaini hu'a apategae. 11 Asole aigofe gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa
paisaya vaya'mo afole aite'a asole vaya'aife'mo humi apategae. 12 Muki vaya'mogimo
mago'e hu'a hosu kava'mo hugaya'mofe'mo asole vaya'mogi hapau apayamopafi'mo
nehapaiya kavafe'mo ohapausige'a apayalo falo hugae. 13 Hugaya'monanafa o'atale'a
atafau'a alagi hu'a maime maime ne'visageno hano hugefe hisiya afina'mo mai'nisaya
vaya'ai apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye. 14 Mago vaya'mogimo muki alu
nofi alu nofi vaya'mogi afisayafe'mo mani gemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo
alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisageno muki ma mopafi'mo aino atagu
faeno uneno nehisigeno hano hisiya afina'mo afole aigiye. 15 Gotitegati gemo alinineno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Naniyo'a *alagi hosu faipa ya'mo'a alino hosu huno*
atesiya kavafe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye. Lekana nepaiya vaya'mogitapamo
afiyo. Ani faipa ya'mo'a aote mono nopi'mo hanesigetapa 16 agetetapae'mo Yuta kotega
mai'naya vaya'mo lapaune hetapa avelegamo haiyo. 17 Kumatega mai'nisaya vaya'mogimo
kagemi ya'apimo alisayafe'mo no'apifi'mo fale ohaiyo. 18 Hoya'apilega mai'nisaya vaya'-
mogimo kukena'apimo alisayafe'mo no'apilegamo atagi ne'a o'viyo. 19 Vaehae, hu'na,
ani afina'mo apaipagu'e'mo mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo
nahau huve. 20 Yasi afina'e sapati afina'e'mo lapaune osesayafe'mo nunumu hiyo. 21 Ani
afina'mo afole aisiya hanageke ya'mo'a hogote hanageke ya'mo ma mopamo alo hu'niya
afinateti'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya hanageke ya'mo aeno aga seno muki
afole aisiya hanageke ya'e'mo alagi aeno aga seno afole aigiye. 22 Ani agufa hanageke ya'mo
afole aisiya afina'mo alino hogo huno o'ate'niyesinana muki vaya'mo ago fali'naesina'-
monanafa lekana paino apate'niya vaya'aitefe'mo hanageke afina'mo alino hogo huno
ategaiye. 23 Ani afina'mo mago vaya'mogi lapa pai'apae'mo, Ageyo, hu'a, Kalaisi'a manile
mai'niye, hu'a lapa paige mugalega mai'niye, hu'a lapa paige nehisagetapae'mo o'afiyo.
24 Mago vaya'mogi, Kalaisi'namo mai'nove, hu'a huge mago vaya'mogi Gotitegati gemo
alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, hu'a huge hute'a mago'e
hu'a no'agaya agufa apaune kava'mo hugaya'mofe'mae. Lekana paino apate'niya vaya'mo
humi apatesayafe'mo hugayana afa'a humi o'apategae. 25 Afiyo, hu'na, hogote'na ani gemo
ago lapa pai'nove.

26 Mago vaya'mogimo, Ageyo, hu'a, muga ka'me kotegamo mai'niye, hu'a lapa
paigayanagi alagi o'viyo. Mago vaya'mogimo lapa pai'apae'mo, Ageyo, hu'a, ma nopi'mo
fala kino mai'niye, hu'a lapa paigayanagi alagi o'afiyo. 27 Alave huteno yegemo haine
ne'eya kotegati'mo aeno ha leteno yegemo lamino nefaleya kotegamo aeno ha neleya

agufa kava'mo nehisigeno Vemo mafa'nemo eminesige'a muki vaya'mogimo agegae.
[28] Afumo fali'nige'apae'mo hakiki nama anaga'mogimo haleli e'a kefa'ale'mo hakalete'a
ali'a anupa hu'a ne'maiye.
[29] Ani hanageke ya'mo afole ne'aisigeno'ae'mo malage huno yegemo oleno hani ne-
hisigeno'ae'mo kaimo olegaiye. Asole kanefi'mo koku'napati'mo asagauno ne'aisigeno
koku'napi ne'maiya apaune vaya'mogi atete hugae. [30] Ani afina'mo Vemo mafa'nemo
eminesiya alagena kava'mo koku'napi'mo afole ne'aisige'apae'mo muki ma mopafi
nofife nafife vaya'mogimo agete'apae'mo yulagefa aigae. Apakaemo agesayana Vemo
mafa'nemo koku'napi hiya mopale'mo lokiya'a'e ha le konali ya'a'e'mo alinino emine-
sige'a agegae. [31] Mago enisole vekamo'a alopa gefati'mo pikuli nehisigeno'ae'mo agaemo
enisole vaya'amo alino apatesige'a ma mopamo lole'e lole'e atupale'mo u'e'a hu'a lekana
paino apate'niya vaya'mo apavaleli e'a ali'a anupa hu'a apategae.
[32] Fiki yosae'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemo afiyo. Yosa akopafati'mo alino hegafa
huteno saufa anupamo male'nigetapa agetetapae'mo, yegemo lesiya afina'mo alagi hogo
hiye, hutapa nehae. [33] Ani kava huno muki ani kava'mo afole aisigetapa agetetapae'mo,
ani kavafe'mo laha pai'niya afina'mo aepa faino alagi hogo hiye, hutapa lapakesa afiyo.
[34] Lama ge lapa nepauve, huno, hemenimo muki mai'naya vaya'mo ofali'nisageno muki
mani agufa kava'mo afole aigiye. [35] Koku'na'e mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo
alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

Hainu afina'mo afole aisifi, huno hu'niya gemae.
(Mk 13:32-37; Lu 17:26-30,34-36)

[36] Hainu afina'mofi na kanale'mofi hu'a muki vaya'amogimo alagi o'afi'nae. Koku'-
napi enisole vaya'mogi'e Mafa'ne'amo'e'mo alagi o'afi'naya'monanafa muki ya'mo
Afo'amoke'mo afi'niye. [37] Noa'a mai'niya afina'mo ma mopafi vaya'mo mai'naya ag-
ufa kavake'mo hu'a mai'nisageno Vemo mafa'nemo eminegaiye. [38] Alopa ani'mo os-
e'nige'apae'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege a'mo alige a'nemo lagauli'a uge hu'a mai'-
nageno'ae'mo Noa'a sipifi'mo hai'niye. [39] Apakaemo alopa ani'mo hegaiye, hu'a apakesa
o'afi'a fikuge'mo maime maime ne'vageno'ae'mo ani'mo heteno muki vaya'amo ani'mo'a
alinino u'niye. Ani agufa kavake'mo hu'a mai'nisageno'ae'mo Vemo mafa'nemo em-
inegaiye. [40] Ani afina'mo lole vekala'mo hoyafi'mo mai'nisa'age'apae'mo mago vekamo
avaleli'a ute'a mago vekamo ate'a ugae. [41] Lole atala'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo
ne'alisa'age'apae'mo mago a kanomo avaleli'a ute'a mago a kanomo ate'a ugae. [42] Ani
kava hugaya'mofe'mo kava yagaitapa maiyo. Hainu afina'mo Ala kava netapimo em-
inesifi hutapa o'afi'naya'mofe'mo yagaitapa maiyo. [43] Afiyo, hu'na, no aepa vekamo'a
hainu afina'mo kumaya ne'aliya vekamo egaifi, huno agesamo afi'niyesinana yagaino
mai'nisigeno eno no'amo aeno yakino kumaya o'ali'niyesina'mofe'mo [44] yagaitapa maiyo.
Lapakaemo, hemenimo emi'no'megaiye, hutapa hisaya afinake'mo Vemo mafa'nemo
eminegaiya'mofe'mo yagaitapa maiyo.

Alagepa ali'ya'mo ne'aliya veka'e hosu ali'ya'mo ne'aliya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae
(Lu 12:42-46)

[45-46] Haiya vaya'mogi ali'ya'apimo o'atale'a alige alige hu'a ne'maiya vayane. Ali'ya aepa
vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo lekana paino ateteno,
ne'ya'mo aligefe hisaya afina'mo alika fako huka apamiyo, huno ha paiteno uteno atagi
neno'eno agesiyana ali'ya'amo o'ataleno ne'alisigeno eno ageteno'ae'mo ha maesigeno
amogaga aigiye. [47] Lama ge lapa nepauve, ali'ya aepa vekamo'a muki kagemi ya'ale'mo
yagaisiyafe'mo alino he tino ategaiya'monanafa [48] ali'ya'amo ne'aliya hosu vekamo'a,
ali'ya aepa veka'nimo yatala afina'mo mai'niye, huno agesa afiteno [49] agae'e'mo magokepi
lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo aepa faino apamagiteno lusi ani'mo nete'a negi nagi
nehaya vaya'e'mo ani'mo neno maiteno [50] agesa afino alo huno o'mai'nisiya afina'mo ali'ya
aepa veka'amo atagi neno egaiye. [51] Eno'ae'mo naipeleti'mo folagapati'mo heno apalo

atiteno ae'a ati nekaya vaya'mo mai'nayategamo alino atesigeno uno avi'ya huge avepi'mo hanige huno maigiye.

25

Naya lole'a a'mafa'ne anaga'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

1 Goti'a yagaino apatesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo hisiya kava huno naya lole'a
a'mafa'ne anaga'mogimo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'aitegamo afole
ai'niye. Ani a'mafa'ne anaga'mogimo saufa a'mo aligefe hu'niya veka'e'mo u'a fotu
hisayafe'mo u'nae. 2 Ani kava hu'a naya magokayaga'a a'mafa'nemogimo negi nagi
apakesa afi'nage'apae'mo naya magokayaga'a a'mafa'nemogimo alagepa hu'a afite'a age'-
nae. 3 Negi nagi a'mafa'nemogi lamu'apimo ali'naya'monanafa lamu'apifi'mo lakite'a ata
kaesaya ani'a'apimo o'ali'naya'monanafa 4 alagepa hu'a afite'a age'naya a'mafa'nemogi
lamu'apifi'mo lakite'a ata kaesaya ani'api'e'mo alini'a u'nae. 5 Saufa a'mo aligefe hu'niya
vekamo o'meno yatala afina'mo mai'nige'apae'mo muki a'mafa'ne anaga'amo apau
mai'mai hu'nige'a ago apau kale'nae.
6 Hani'ilaga folagu'mo keya ae'a ge hu'apae'mo, saufa a'mo aligefe hu'niya vekamo
ago ne'eyanagi he titetapa fotu hiyo, hu'a ge hu'nae. 7 Hu'a keya ae'nage'apae'mo
naya lole'a a'mafa'ne anaga'mogimo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mo
apaupati'mo he ti'a lamu'apimo alo hu'nae. 8 Negi nagi a'mafa'nemogimo alagepa hu'a
afite'a age'naya a'mafa'ne anaga'aife'mo, lamutifi ani'amo ago leno hano hugefe hu'nigi
ani'mo mago lamiyo, hu'a apafi ge'nage'apae'mo, 9 ha'ao, hu'a, lapamisunana anitimo ago
leno hano hugiye. Lamufi laki'a ata nekaya ani'mo miya nefaiya vaya'aitegati'mo utapa
miya failitapa eyo, hu'a hapa pai'nae. 10 Ani'mo miya faisayafe'mo u'nageno'ae'mo saufa
a'mo aligefe hu'niya vekamo ago eno ava'yi hu'niye. Ago alo hu'a mai'naya a'mafa'ne
anaga'mogi agae'e'mo magokepi lokaeli'a hai'a ne'ya'mo yagita hu'naya nopi'mo mai'-
nageno'ae'mo kitamo ki male'niye.
11 Henaga'amo naya magokayaga'a a'mafa'nemo ve'e'mo lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne
anaga'mo e'a, Ala kava nene, hu'a, kitamo yakika lato, hu'a ge hu'nageno'ae'mo
12 ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve, huno,
olapake'nove, huno hapa pai'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, 13 Vemo Mafa'nemo hainu
afina'mo eminesifi na agufa kanale'mo eminesifi, hutapa o'afi'naya'mofe'mo alagepa
hutapa kava yagaitapa maiyo, huno hapa pai'niye.

Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo monimo apami'niya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae (Lu 19:11-27)

14 Ani kava huno Goti'a yagaino apatesiya afina'mo afole aisiya kava huno mago
vekamo'a no'amo ataleno alu kotega ugefe huno'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo
ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, kagemi ya'nile'mo yagaitapa nateyo, huno hapa pai'niye.
15 Agaemo magoke magoke vaya'mogimo alopa ali'ya'mo alisifi aise ali'ya'mo alisifi huno
agesamo afiteno'ae'mo apamete apamete huno moni'ale'mo yagai'a atesayafe'mo alino
fako huno apami'niye. Agaemo monimo alino fako huno mago vekamo faefu tausenimo
amite mago vekamo tu tausenimo amite mago vekamo vani tausenimo amite huno
apamiteno u'niye. 16 Faefu tausenimo ami'niya vekamo'a malage huno alininuno ani
monileti'mo ali'ya'mo aliteno akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo ali'niye. 17 Ani
kava huno tu tausenimo ami'niya vekamo'a akamelegati mago'e tu tausenimo ali'niye.
18 Ali'niya'monanafa vani tausenimo ami'niya vekamo'a alininuno ami'niya monimo keli
kafiteno ani kelifi'mo maleteno aeno ati kae male'niye.
19 Yatala afina'mo utegeno ali'ya aepa vekamo halate atagi neno eno apami'niya
monileti'mo ali'ya'mo ali'naya monie'mo ava gemo afisiyafe'mo e'niye. 20 Faefu tausen-
imo ali'niya vekamo'a akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo alinineno, Ala kava
nene, huno, monimo faefu tausenimo nami'nane. Ago, huno, alininu'na ali'ya'mo
alite'na akamelegati'mo mago'e faefu tausenimo ali'nove, huno ha pai'nigeno 21 ali'ya

aepa vekamo'a ha paino'ae'mo, ali'yakamo o'ataleka kanale ali'ya'mo ali'nana vekae,
huno, alagepa kava'mo hu'nane. Aise yate'mo alagepa huka yagai'nana'mofe'mo alopa
yate'e'mo afa'a yagaisanafe'mo kavale'na kategauvanagi eka nagae'e'mo kamogaga aiyo,
huno ha pai'niye. 22 Inagi tu tausenimo ami'niya vekamo'a eno ha paino'ae'mo, monimo
tu tausenimo nami'nane. Ago, huno, alininu'na ali'ya'mo alite'na akamelegati'mo mago'e
tu tausenimo ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo 23 ali'ya aepa vekamo'a, ali'yakamo
o'ataleka kanale ali'ya'mo ali'nana vekae, huno, alagepa kava'mo hu'nane. Aise yate'mo
alagepa huka yagai'nana'mofe'mo alopa yate'e'mo afa'a yagaisanafe'mo kavale'na kate-
gauvanagi eka nagae'e'mo kamogaga aiyo, huno ha pai'niye. 24 Inagi vani tausenimo
ami'niya vekamo'a eno ha paino'ae'mo, Ala kava nene, huno, kage'novana kagaemo
lokiya kaipa vekamo mai'nekae'mo avina ya'mo ohakale'nana hoyafati'mo ne'ya'mo alige
haleti'ya'amo ohale'nana nopati'mo ne'ya'mo alige huka ne'alina vekamo mai'nana'-
mofe'mo 25 kolikamo hute'na nami'nana vani tauseni monikamo alininu'na keli kafite'na
kelifi'mo male'nove. 26 Ago, huno, monikamo afa'a hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo
ali'ya aepa vekamo'a, ali'yafe'mo alaga nekahaeya vekamogae, huno, Avina ya'mo
ohakale'nana hoyafati'mo ne'ya'mo alige haleti'ya'amo ohale'nana nopati'mo ne'ya'mo
alige nehane, huka nage'napiye. 27 Nage'nana'mofe'mo na kava higekae'mo moni'nimo
monimo ne'malaya nopi'mo o'male'nane. Male'nanesinana halate atagi ne'na e'nae'mo
akamelegati mago'e monimo ali'novesine. 28 Agaetegati'mo monimo vani tausenimo
alitapa teni tausenimo ali'niya vekamo amiyo. 29 Ali'naya vaya'mo mago'e hu'na ali'na
apamisuge'a mago'e ya'mo aligae. O'ali'naya vaya'ai apayapati'mo apami'nova ya'mo
hapa falegauve. 30 Inagi afa ali'ya'mo ne'aliya vekamo atafaulitutapa malaga hani kopi'mo
asagautapa yaga autapa atalegeno avi'ya huge avepi'mo hanige huno maino.

Alino fako huno apatesiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

31 Vemo mafa'nemo'a ha le konali ya'amo aliteno enisole vaya'a'e'mo emineno kini
siate'mo yagaino apatesiyafe'mo fai maigiye. 32 Fai mai'nisige'apae'mo muki ma mopafi
vaya'mo e'a aulagale'mo ali'a anupa hu'a maigae. Afule'mo ne'yagaiya vekamo'a sipisipi'e
meme'e'mo magokepi lokae'a mai'nageno'ae'mo alino fako huno ne'apateya kava huno
vaya'mo alino fako huno apategaiye. 33 Agaemo sipisipi vaya'mo alino lamaga haopale'mo
apateteno meme vaya'mo alino hoga haopale'mo apategaiye. 34 Apate'neno'ae'mo ala
kini ne'apimo'a lamaga haopale'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, Afo'nimo'a fiku lapa maeno
lapami'nigetapa aulagale'mo alagepa hutapa mai'naya'mofe'mo afa'a lapamogaga aisaya
vayanagi eyo. Goti'a ma mopamo alo hu'niya afina'mo lapamisiyafe'mo alo huno lap-
ate'niye. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hutapa faletapa haita muki
ya'amo aliyo. 35 Naga te'nigetapae'mo ne'ya'mo namige anife'mo nahau'nigetapae'mo
ani'mo namige alu kotegati'mo e'nogetapae'mo navalelitetapa alitapa falu hutapa natege
hutapa mai'nae. 36 Kukena'nimo ohane'nigetapae'mo kukenamo alinitetapa vaitapa
natege kaita nahau'nigetapae'mo yagaita natege kalavusifi'mo mai'nogetapae'mo etapa
nagege hutapa mai'naya'mofe'mae, huno hapa paigiye. 37 Fatago vaya'mogimo, Ala
kava nene, hu'a, Hainu afina'mo kage'nonageka kaga te'nigetae'mo ne'ya'mo kami'none.
Hainu afina'mo anife'mo kahau'nigetae'mo ani'mo hefita kami'none. 38 Hainu afina'mo alu
kotegati'mo e'nanagetae'mo kavaleliteta alita falu huta kate'none. Hainu afina'mo kuke-
nakamo ohane'nigeta aliniteta vaita kate'none. 39 Hainu afina'mo kaita kahau'nigetae'mo
eta kage'none. Hainu afina'mo kalavusifi'mo mai'nanagetae'mo eta kage'none, hu'a afi
gegae. 40 Ala kini ne'apimo'a, lama ge lapa nepauve, huno, lapakaemo nagae vayapati'mo
ina agufa nagana'nimogitegamo ani kava hu'naya kava'mo nagaetegage'mo hu'nae, huno
hapa paigiye.

41 Huno hapa paiteno hoga haopale'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, Afo'nimo'a huno faipa
huno lapate'niya vayanagi nagaetegati'mo ataletapa lapaune hetapa viyo. Goti'a Nevo'e
hosu apaune vaya'a'e'mo maisayafe'mo alo hu male'niya ata kopi'mo leno yu oseno lege
lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maiyo. 42-43 Naga te'nigetapae'mo ne'ya'mo

o'namige anife'mo nahau'nigetapae'mo ani'mo hefitapa o'namige alu kotegati'mo e'no-
getapae'mo navalelitetapa alita falu hutapa o'natege kukena'nimo ohane'nigetapae'mo
alinitetapa vaitapa o'natege kaita nahau'nigetapae'mo yagaitapa o'natege kalavusifi'mo
mai'nogetapae'mo yagaitapa o'natege hutapa mai'naya'mofe'mae, huno hapa paigiye.
44 Apakaemo hu'apae'mo, Ala kava nene, hu'a, hainu afina'mo kage'nonageka kaga tege
anife'mo kahauge alu kotegati'mo ege kukenakamo ohanege kaita kahauge kalavusifi'mo
maige huka mai'nanageta kaha o'mae'none, hu'a afi gegae. 45 Afi gesageno'ae'mo, lama
ge lapa nepauve, huno, nagae vayapati'mo ina agufa nagana'nimogitegamo ani kava
osu'naya'mofe'mo nagaetegamo osu'nae, huno hapa paigiye. 46 He, agaemo kayoteti'mo
apamagime apamagime uno apamagino hano osugiya'monanafa fatago vaya'mo alagepa
hu'a maige maige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

26

Yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, Yesu'mo atafauta kalavusi huta ateteta amagigune, hu'a hu'naya gemae
(Mk 14:1-2; Lu 22:1-2; Yo 11:45-53)

1 Yesu'a muki ge'amo alagi hapa paino hano huteno'ae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo
hapa paino'ae'mo, 2 ago afi'nayana lole afina'mo utesigeno Pasova hopa afina'mo afole
aigiye. Afole aitesige'apae'mo Vemo mafa'nemo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a
atesayafe'mo avaleli u'a apamigae, huno hapa pai'niye.
3 Inagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vayatama
vaya'mogi'e'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo agi'amo Kaiyafasi alopa no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. 4 Apakaemo kesi
kateti'mo u'a Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a atete'a amagisayafe'mo ge huge afige hu'a
mai'nae. 5 Apakaemo, fiku yanage'a apano aegae, hu'a apakesa afite'a, hopa afina'mo
o'atafaugune, hu'a hu'nae.

Mago a kano'mo'mo uvelimo lakino Yesu'mo faleno ate'niya gemae
(Mk 14:3-9; Yo 12:1-8)

6 Yesu'a Metani taonifi'mo mago vekamo Saimoni'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo
nopi'mo haino mai'niye. 7 Fai mai'ne'a ne'ya'mo ne'nageno'ae'mo mago a kanomo'a
yafa kepi uvelimo alagepa atumo ne'aiya uvelimo lusi monileti'mo miya nefaiya uvelimo
alinineno agenopafi'mo lakino faleno ate'niye. 8 Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani
kava'mo agete'apae'mo apaipamo le'nige'apae'mo, na kava higeno fiku lakino faleno
ate'niye. 9 Maketi hu'niyesinana lusi monimo aliteno kagemi ya'apimo ohane'nisiya
vaya'mo apami'niyesine, hu'a ge hau'nae. 10 Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, na kava
higetapa lusi kana ya'mo alitapa ne'amiye. Nagaetegamo kanale alagepa kava'mo hu'niye.
11 Muki afina'mo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo ma mopafi'mo lapakae'e'mo
magokepi lokae'a maigaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo magokepi
lokae'na o'maiguve. 12 Nagufamo alo huno nate'niyanage'a kanolufi'mo ki'a natesaya
afinafe'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo faleno nate'niye. 13 Lama ge lapa nepauve,
huno, mani alagepa faigoko gemo ae'a hakalo hu'a hapa paisaya kotegamo mani a'mo'a
hu'niya kava'efe'mo apakesa afisayafe'mo ava gemo hugae, huno hapa pai'niye.

Yutasi'a Yesu kutulu ya'mo aliguve, huno hu'niya gemae
(Mk 14:10-11; Lu 22:3-6)

14 Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo tuolofu'a vayapati vekamo apataleno mono
hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo uno hapa paino'ae'mo,
15 avale'na lapamisuvafe'mo na agufa ya'mo namigae, huno apafi ge'nige'apae'mo teti'a
siluva monimo lekana pai'a ami'nae. 16 Ani afinateti'mo Yutasi'a aepa faino atafausiya
afinafe'mo yagaino mai'niye.

Pasova ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 14:12-21; Lu 22:7-14,21-23; Yo 13:21-30)

17 Yu vaya'mogi aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya hopa afinapati'mo hogote
afina'mo afole ai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo Yesutegamo e'a, Pasova ne'ya'mo
nesunafe'mo haiyategamo uta alo hisune, hu'a ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 18 alopa
taonifi'mo haitapa mago agesaya vekae'mo, Tisa netimo'a laha paino'ae'mo, nagae
afina'mo alagi ago hogo hu'niye. Nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo nokafi'mo Pasova
ne'ya'mo negaune, huno laha pai'niye, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niye. 19 Ge'amo
ne'afiya vaya'mogi hapa pai'niya gemo akame hu'a u'a Pasova ne'ya'mo alo hu'nae.
20 Yegemo lamino faletege'apae'mo Yesu'e tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'a'e'mo
hi'yalamute'mo siate'mo fai mai'nae. 21 Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo, lama ge lapa nepauve,
huno, mani lapakaepati'mo mago vekamo'a nagae kutulu ya'mo ago ali'niyanageno kame
vaya'mo navaleno apamigiye, huno hapa pai'niye. 22 Ani gemo afite'apae'mo apaipamo'mo
lusi kava huno kana hu'nige'apae'mo apamete apamete hu'apae'mo, Ala kava nene,
hu'a, nagaefe'mo nehapiye, hu'a ge hu'a afige afige hu'nae. 23 Yesu'a, nagae'e magokepi
peleti mayamo aliteno yuvapafi anipi'mo aeteno ne'niya vekamo'a kutulu ya'mo ali'niye.
24 Vemo mafa'nemo'a Goti mukufi'mo ago avo'mo kae male'naya kate'mo ugiya'monanafa
kutulu ya'mo ali'niya vekalegamo lusi aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Ita'amo'mo
alino o'ate'niyesinana agaetefe'mo kanale hiyesine, huno hapa pai'niye. 25 Yutasi'mo
kutulu ya'mo ali'niya vekamo'a huno'ae'mo, Tisao, huno, nagaefe'mo nehapiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo Yesu'a, ago alagi nehane, huno ha pai'niye.

Ala kava ne'mo kave'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 14:22-26; Lu 22:15-20; 1Ko 11:23-25)

26 Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a peleti mayamo ali'neno Gotife'mo, alika aote
male'neka hapa mao, huno nunumu huteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'mo
apamiteno'ae'mo, mani peleti mayamo nagufa'nimo hane'niye. 27 Alitapa neyo, huno
hapa paiteno kapumo ali'neno Gotife'mo haoke heteno apamiteno'ae'mo, muki'amog-
itapamo alitapa mani kapufati'mo neyo. 28 Mani kapufi ani'mo kola'nimae. Goti'a hu
male'niya kotalake gemo ma kava huguve, huno hu male'niya ge'amo afole aisiyafe'mo
ai'na lakiguve. Nagaemo muki asole vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiyafe'mo
kola'nimo ai'na laki'na apategauve. 29 Lapa nepauve, huno, halate nofi alagafati ani'mo
o'ne'na maime maime ne'u'na Afo'nimo'a yagaino ne'apateya kote'mo saufa afina'mo
afole aisige'na lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta negaune, huno hapa pai'niye.
30 Apakaemo mono yoke hu'a hano hute'a kumatega lami'a Alifi'aepa avelegamo u'a
hai'nae.

Yesu'a Pitafe'mo, nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gemae
(Mk 14:27-31; Lu 22:31-34; Yo 13:36-38)

31 Ne'u'apae'mo Yesu'a, Mani hani'ilagamo nagaetegamo afole aisiya hosu kavatefe'mo
asagautapa aitetapa muki'amogitapamo nataletapa lapaune hegae. Goti Mukufi'mo
avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,
Nagaemo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo amagisuge'apae'mo sipisipi ana-
ga'amo atale'a apaune he'a u e'a hugae,
huno hu male'niya gemo hane'niya'mofe'mae. 32 Namagigaya'monanafa kanolufati'mo
halate ago alino he tino natesige'nae'mo Galeliya kotegamo u'na hogotetesugetapa ugae,
huno hapa pai'niye. 33 Pita'a, Kagaetegamo afole aisiya hosu kavatefe'mo asagau'a
aisayana nagaemo asagau'na o'aiguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 34 alagi lama gemo
kaha nepauve, huno, ani hani'ilagamo kokolemo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e
mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'nigeno 35 Pita'a, agae'e'mo
magokepi faliga'ae, hu'a nehisage'nae'mo nagaemo kagaefe'mo o'age'nova vekae, hu'na
osuguve, huno ha pai'nige'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mogi'e'mo ani agufa gemo
hu'nae.

Getesemani hoyafi'mo uno nunumu hu'niya gemae
(Mk 14:32-42; Lu 22:39-46)

36 Hute'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mago mopamo agi'amo Getesemani-
gayagamo magokepi ne'u'apae'mo, manile'mo mai'nige'nao nagaemo muga'ale'mo u'na
nunumu huguve, huno hapa paiteno 37 apataleno Pita'e Sepeti mafa'nela'e'mo apavalelino
u'niye. Aepa faino aipamo'mo lusi kava huno kana hu'nigeno agesa ala'amo afiteno'ae'mo,
38 falisuva agufa kana ya'mo'a naipafi'mo maleno nati kaelino lamino maleno lata nepaiye.
Manile nagae'e'mo magokepi kava yagaita maigetao, huno hapa pai'niye. 39 Apataleno
aise afagi'ale'mo uno mopafi'mo ago'ya fai'neno augosalegati'mo mopafi'mo aino ati
kaeno mai'neno nunumu huno'ae'mo, Afo'nimogae, huno, visuva ka'mo mago alu ka'mo
hane'nisiyana nagaetegati'mo mani kapumo afa'a alika atalo. Ani gemo huva'monanafa
nagaemo nahau'niya kava'mo akame osuka kagaemo kahau'nisiya kava'mo akame huka
huvo, huno nunumu hu'niye. 40 Atagi neno eno ge'amo ne'afiya vaya'mo apakeyana
apau kale'a mai'nageno apaketeno Pitafe'mo, lapakaemo magoke afina'mo nagae'e'mo
afa'a yagaitapa o'mai'nafiye, huno afi ge'niye. 41 Lapamalageka hisiya kavapi'mo haitapa
ofalesayafe'mo kava yagaitapa mai'netapa nunumu hiyo. Lapaunelapame'mo'a, afa'a
hugune, huno nehiya'monanafa hisayafe'mo amega lapakufamo'mo lokiya no'vaiye, huno
hapa pai'niye. 42 Halate napa tu afina'mo apataleno uno, Afo'nimogae, huno, mani
kapumo afa'a alika o'atalesana'mo'mo kanalenagi kahau'nisiya kava'mo akame huvo,
huno nunumu hu'niye. 43 Atagi neno eno apakeyana apau mai'mai hu'nige'a apau
kale'age'mo mai'nageno 44 apakegeno apataleno uno halate hu'niya agufa gemo huno napa
tali afina'mo nunumu hu'niye. 45 Atagi neno eno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, maitapa
falu hutapage'mo lapau kale'nafiye. Ani afina'mo alagi ago hogo hu'niyanagi ageyo. Vemo
mafa'nemo kutulu ya'mo ali'niyanageno hosu vaya'ai apayapi'mo avaleno apamigiye. 46 He
titapa vigetao. Nagae kutulu ya'mo ali'niya vekamo ago ne'e, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo atafau'a nofi ki'a ate'naya gemae
(Mk 14:43-50; Lu 22:47-53; Yo 18:3-12)

47 Yesu'a ge nehigeno'ae'mo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo ago e'niye. Agae'e'mo
asole vaya'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a e'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'e Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo
ali'a apate'nage'a e'nae. 48 Hogoteno kutulu ya'mo ali'niya vekamo'a alagena kava'mo
hisiyafe'mo hapa paino'ae'mo, hae'na nesuva vekaina alagena kava'mo huguvanagi
utapa atafaiyo, huno hapa pai'niye. 49 Yutasi'a eno ava'yi nehuno'ae'mo malage huno
Yesutegamo uno, Tisao, huno ge amamaeteno haeno ne'niye. 50 Yesu'a, nao vekae,
huno, ani kava'mo hisanafe'mo ne'apiye, huno afi nekege'apae'mo e'a atafau'a alagi hu'-
nae. 51 Atafau'nageno'ae'mo Yesu'e'mo magokepi lokaeno mai'niya vekamo'a naipe'amo
asagino mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo
ne'aliya vekamo agesamo heno lafe hutalegeno asagauno ai'niye. 52 Yesu'a, naipekamo
alika ano'afi'mo faika falu kao. Muki vaya'mo naipe'apimo ali'a ne'asagiya vaya'mo
naipeleti'mo apaisage'a faligae. 53 Hemenimo nagaemo Afo'nimofe'mo afa'a nunumu
hisugeno tauseni tauseni'a enisole vaya'amo alino apatesige'a emi e'a naha maegae,
hutapa o'afi'nafiye. 54 Ge huguva'monanafa nagaemo Afo'nimofe'mo ge hisuvana Goti
Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, nagaetegamo ani kava'mo hugae,
huno hu'niya'mofe'mo haiya kava huno ani gemo afole aigiye, huno hapa pai'niye.

55 Hapa paiteno asole vaya'aife'mo, lapakaemo naipe alige kayo'mo alige hulitapa e'-
nayana nagaefe'mo hutapae'mo, vaya'mo apamagiteno kumaya ne'aliya vekamo mai'niye,
hutapa lapakesa ne'afifiye. Nagaemo muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo
ali'na apaya ne'malogetapae'mo etapa o'natafau'naya'monanafa 56 Gotitegati gemo alini
e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya gemo afole aisiyafe'mo
mani kava'mo afole ne'aiye, huno hapa nepaige'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mo
atale'a apaune he'a u'nae.

Kanisole vaya'mogi agoti hu'a ate'naya gemae
(Mk 14:53-65; Lu 22:54-55,63-71; Yo 18:13-14,19-24)

57 Yesu'mo atafau'a avaleli'a hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo agi'amo Kaiyafasi nopi'mo ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya
ne'malaya vaya'e vayatama vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'naya nopi'mo avaleli u'a
hai'nae. 58 Pita'a apamasa hulino uno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo kumate'mo haino na agufa kava'mo afole aisifi huno agesiyafe'mo
haino mono no kumate'mo kava ne'yagaiya vaya'e'mo fai mai'niye. 59 Mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e muki kanisole vaya'mogi'e'mo Yesu'a
amagisaya gee'mo kahau ae'a mai'nae. 60 Asole vaya'mo agotile'mo mai'ne'a aigofe faigoko
gemo hapa pai'nage'apae'mo amagisaya gee'mo kahau ae'nayana o'afi'nae. Henaga'amo
lole vekala'moganimo he ti'ana 61 hapa pai'anae'mo, mani vekamo'a huno'ae'mo, alopa
mono no'mo afa'a he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano
huguve, huno hu'niye, hu'ana hapa pai'na'ae. 62 Hapa pai'na'ageno mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a he tino Yesufe'mo afi ge'niye, ge'anile'mo
afa'a aeka atagaina huka osugapiye. Na agufa faigoko gemo kagaefe'mo nehae, huno afi
ge'niya'monanafa Yesu'a ge osu'niye. 63 Halate agaefe'mo, maige maige huno ne'maiya
Gotitegati'mo alagi lama gemo nehuve, huka huvo. Kalaisi ne'mo Goti mafa'ne'amo
mai'nisanana laha paiyo, huno afi ge'nigeno'ae'mo, 64 ani gemo ago alagi nehane. Inagi
nagaemo muki'amogitapae'mo mago'e gemo lapa paiguve, lapakaemo agegayana Vemo
mafa'nemo ayamufa'age ne'mo lamaga haopale'mo fai mai'neno'ae'mo he tino koku'napi
hiya mopale'mo eminesigetapa agegae, huno hapa pai'niye. 65 Mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno agai'a kukena'amo alino
apake aiteno'ae'mo, Gotife'mo huno faipa huno ate'niye. Mago'e faigoko gemo e'a laha
paisaya vaya'aife'mo ge osugune. Hemenimo Gotife'mo huno faipa huno ate'niya gemo
ago afi'nagi 66 na agufa kavafe'mo lapakesa ne'afiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, hosu
gemo hu'niya'mofe'mo faligiye, hu'a hu'nae. 67 Hu'a hute'a augosafi'mo apavenatu'na he'a
atete'a siki kayo'mo amagi'nae. 68 Mago vaya'amogimo apaya'mo ali'a ataleli'e'a amagite
amagite nehu'apae'mo, Kalaisiyo, hu'a, kaune vekamo mai'nanagi ina la'mo kamagi'niye,
hu'a ge hu'a afige afige hu'nae.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mk 14:66-72; Lu 22:56-62; Yo 18:15-18,25-27)

69 Ani afina'mo Pita'a no kegi'ya yu'ilaga itopale'mo mai'nigeno ali'ya'mo ne'aliya
a'mafa'nemo'a eno agaefe'mo, kagaemo Yesu'a Galeliya kotega veka'e'mo ne'maina
vekamo mai'nane, huno hu'nigeno 70-71 muki vaya'ai apaulagale'mo huno'ae'mo, na
agufa kavafe'mo ani gemo nehapi hu'na o'afi'nove, huno huteno ataleno uno
hi'yanale'mo mai'nigeno mago alu a'mafa'nemo ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo'a ageteno
vaya'aife'mo, Ani vekamo Yesu'a Nasalasa taonifi veka'e'mo magokepi lokaeno mai'niya
vekae, huno hapa pai'nigeno'ae'mo 72 anagati'mo alagi lama gemo nehuve, huno,
o'age'nova vekae, huno halate hu'niye. 73 Aise afina'mo utege'a he ti'a mai'naya
vaya'mogimo Pitategamo u'apae'mo alagi lama gemo nehune, hu'a, apakaepati'mo
mai'nane. Kagaemo alu kagemo ne'aina kagemo'a alino afole aino nekate, hu'a ha pai'nae.
74 Pita'a huno'ae'mo, lama gemo nosisuvana Goti'a afa'a namagigiye. Anagati'mo alagi
lama gemo nehuve, huno, o'age'nova vekae, huno hapa nepaigeno'ae'mo kokolemo'mo
age ai'nigeno'ae'mo 75 Hogoteno Yesu'a Pitafe'mo ha paino'ae'mo, kokolemo'mo age
o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane,
huno ha pai'niya gee'mo agesamo afino ho huteno'ae'mo kegi'ya malaga lamino aipafi
atu hae'nigeno avi'ya hu'niye.

27

Yutasi'a ane'mumo ae'niya gemae
(Mk 15:1; Lu 23:1-2; Yo 18:28-32)

1 Kotilamiyapi'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu
vaya'mogi vayatama vaya'api'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo amagigeno falino,
hu'a hapa pai'nae. 2 Nofiteti'mo ayatalate'mo ki'a atete'a avaleli u'a gamani vekamo
yagaino ne'apateya vekamo Pailati ayapi'mo ate'nae. 3 Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya
vekamo'mo afi'niyana Yesufe'mo, faligiye, hu'a hu'nageno afiteno'ae'mo aipamo alino afe
leteno teti'a siluva alaga monimo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vaya'aitega'e vayatama vaya'aitega'e'mo alininuno'ae'mo, 4 alagepa vekamo kutulu ya'mo
ali'nova'mofe'mo hosu kava'mo hu'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, lagae ya'mo
ohane'nifa kagaika ya'mo hane'niye, hu'a ha pai'nae. 5 Ha pai'nageno'ae'mo ataleno uno
alopa mono nopi'mo teti'a siluva alaga monimo yaga auno aino atagu faeno ataleteno
ataleno uno ane'mumo ae'niye. 6 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vaya'mogimo u'a ani alaga monimo alite'apae'mo, ani monimo kola monimo hane'niya'-
mofe'mo alita ofalini monifi'mo malesunana ke'aepa gemo amagita atalegaune, hu'a
hu'nae. 7 Hu'a hute'a alini u'a mago mopaleti'mo samomo alo nehiya vekamo mopamo alu
kote vaya'mo e'a mai'ne'a falisaya vaya'mo alini u'a ki'a apatesaya mopamo miya fai'nae.
8 Ani kava hu'naya'mofe'mo ani mopamo agi'amo Kolakayagae hu'a agi aeme aeme e'a
hemeni'e'mo ani agi ne'ae. 9 Ani kava'mo hu'nageno'ae'mo Gotitegati gemo alinineno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo agi'amo Yelemaiya'a hu'niya gemo afole ai'niye.
Yelemaiya'a huno'ae'mo, *Apakaemo teti'a siluva alaga monimo Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a
hu male'naya monimo ani vekamo miya faisaya monimo ali'nae.* 10 Alite'a u'a Ala kava ne'mo'a
huvo huno naha pai'niya gemo akame hu'a mopaleti'mo samomo alo nehiya vekamo
mopamo miya fai'nae, huno avo'mo kae male'niye.

Yesu'a Pailati aulagale'mo he tino mai'niya gemae
(Mk 15:2-5; Lu 23:3-5; Yo 18:33-38)

11 Yesu'a yagaino ne'apateya gamani vekamo aulagale'mo he tino mai'nigeno'ae'mo,
Yu vaya'ai kini ne'apimo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he ani gemo ago alagi
nehane, huno ha pai'niye. 12 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vaya'e vayatama vaya'mogi'e'mo hu'apae'mo, ani hosu kava'mo hu'niye ina hosu kava'mo
hu'niye, hu'a hu'nageno'ae'mo ge osuno afa'a mai'niye. 13 Pailati'a huno'ae'mo, muki
kavafe'mo kagaefe'mo nehaya gemo o'afi'napiye, huno afi ge'niya'monanafa 14 ge'ale'mo
aeno atagaina huno ha opai'niya'mofe'mo gamani vekamo'a lusi kava huno hau ai'niye.
15 Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a Yu vaya'ai hopa Pasova afina'mo kalavusifi'mo
mai'naya vayapati'mo lekana pai'naya vayake'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke
magoke vaya'mo hatu maeno apatege'a ute ute hu'a u'nae. 16 Ani afina'mo mago
vekamo kalavusifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Malamasi'ae. Vaya'mogimo ani vekamo
age'nayana hosu vekamo mai'niye, hu'a age'nae. 17 Muki vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a
mai'nageno Pailati'a ge huno apafi ge'niye, haiya vekamo atesugeno lapakaetegamo afa'a
ugiye. Malamasi'a atesufi Kalaisi'ae hutapa agi ne'aya vekamo Yesu'mo atesuve, huno
apafi ge'niye. 18 Apaipa kafamo hae'nageno'ae'mo avaleli e'a nayapi'mo ate'nae, huno ago
age'niya'mofe'mo ani ge huno apafi ge'niye.
19 Pailati'a haino agoti huno ne'apateya siate'mo fai mai'nigeno'ae'mo a'amo'mo mago
gemo huno atalegeno agaetegamo e'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, hemeni hani'ilagamo
alagamuna agete'nae'mo ani vekae'mo naipamo'mo lusi kava huno kana hu'niya'mofe'mo
ani alagepa vekalegamo mago kava'mo osuka afa'a ato, huno ha pai'niye.
20 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e vayatama vaya'-
mogi'e'mo muki vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, Malamasi'a ateteka Yesu'mo amagiyo,
hutapa hiyo, hu'a apakesamo ali'a hapa pai'nae. 21 Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a,
lole vekalapati'mo ina la'mo atesugeno lapakaetegamo ugiye, huno apafi ge'nige'apae'mo,
Malamasi'a ato, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 22 Atesuvana Kalaisi'ae, hutapa agi ne'aya
vekamo Yesutegamo na kava hisuve, huno apafi ge'nige'apae'mo, malipu yosale'mo nili
aiyo, hu'a ha pai'nae. 23 Gamani vekamo'a, Na kava hu'nigetapaene. Haiya hosu kava
hu'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo mago'e mago'e hu'a alopa gefati'mo hu'apae'mo,

malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a ha pai'nae. [24] Pailati'a apaketeno'ae'mo
lusi kava hu'a apano aete'a ge'nile'mo ago hu'a ae'a ati kae'naya'mofe'mo afa'a ae'na
apaka osegauve, huno huteno muki vaya'ai apaulagale'mo ani'mo alino aya'mo sese
huteno'ae'mo, mani alagepa vekamo falisiya vai'mo nagae ya'mo ohane'nifa lapakaitapi
ya'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo [25] muki vaya'mogimo, falisiya vai'mo afa'a
alisunage'a mafa'netimogi'e'mo afa'a aligae, hu'a ha pai'nae. [26] Hu'a ha pai'nageno
Malamasi'a ategeno apakaetegamo ne'vigeno'ae'mo ati vaya'aife'mo, nofi kayoteti'mo
amagiyo, huno huteno malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avalelino uno
apami'niye.

Ati vaya'mogimo Yesufe'mo kigi yokalo gemo hu'a ate'naya gemae
(Mk 15:16-20; Yo 19:2-3)

[27] Pailati ati vaya'amogimo avaleli u'a gamani vaya'ai nopi'mo hai'a ate'ne'apae'mo muki
ati vaya'aife'mo ge hage'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. [28] Apakaemo kukena'amo asagi'a
male'ne'apae'mo haesa yatala kukenamo ali'a vai'a ate'nae. [29] Vai'a ategе aufe nofiteti'mo
ali'a kalagifa kakolitamo alo hute'a agenopale'mo male'a ategе kanipa kayo'mo ali'a
lamaga ayapi'mo amige hute'a aulagale'mo apale'ya fai'ne'apae'mo, Yu vaya'ai ala kini
veka'apimogae, hu'a, haiya kava hane, hu'a hute'a kigi yokalo gemo hu'a ate'nae.
[30] Apavenatu'na he'a ategе ayapati'mo kanipa kayo'mo hafale'a agenopale'mo amagige
hu'a mai'nae. [31] Kigi yokalo gemo hu'a ate'a hano hute'apae'mo yatala kukenamo ali'a
asagi'a atalete'a agai'a kukena'amo ali'a vai'a atete'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he
ti'a atesayafe'mo avaleli'a u'nae.

Yesu'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya gemae
(Mk 15:21-32; Lu 23:26-43; Yo 19:17-27)

[32] Apakaemo taonifati'mo atale'a malaga avaleli'a u'nageno'ae'mo mago vekamo ag-
i'amo Saimoni'a Salini kotega vekamo ne'ege'a fotu hute'a malipu yosamo ali'a kofi'a
ate'nageno kofilino u'niye. [33] Gogatagayagae agimo aepa'amo anu'ayamufagayagamo
u'a ava'yi hu'nae. [34] Apakaemo nofi alagafati anipi'mo atu ofa malasinimo ali'a lakite'a
ami'nageno neno afigeno'ae'mo mago'e huno o'ne'niye. [35] Malipu yosale'mo nili aite'a
ali'a he ti'a ate'ne'apae'mo kukena'amo ali'a fako hu'a alite'a mago yafateti'mo yokalo
le'nae. Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo,
Kukena'nimo ali'a fako hu'a alite'a yatala kukena'nile'mo yokalo lete'a aeno apaka se'niya
vekamo'a ali'niye,
huno hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo hu'nae. [36] Alite'apae'mo itopale'mo
mai'ne'a yagai'a mai'nae. [37] Apakaemo mago avo'mo kae male'niya gemo ali'a agenopaleg-
amo atulu yosale'mo nili ai male'nae. Ani gemo'a ina hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a
agoti hu'a ate'naya gemo'a huno'ae'mo,
MANI VEKAMO YESU'AE. YU VAYA'AI ALA'APIMO KINI NENE,
huno avo'mo kaeteno nili ai male'niye. [38] Lole vekala'moganimo vaya'mo apamagite'ana
kumaya'mo ne'ali'a vekala'mo agae'e'mo nili aite'a ali'a he ti'a anate'nae. Mago vekamo
ali'a lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga haopale'mo he ti'a
ate'nae. [39] Kate'mo u e'a hu'naya vaya'mogimo keka hute'apae'mo, [40] alopa mono no'mo
he'na halagape vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano huguve, huka hu'nana
vekamogi kagaika kagufamo alika katika kato. Goti mafa'ne'amo mai'nisanana aika akaika
emikeno, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. [41] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi
vayatama vayanagi hu'a ani ge hu'nae, [42] alu vaya'mo hapa mae'niyanageno agai'amo
afa'a ha o'maegaiye. Isaleli vaya'mogitale'mo yagaino nelateya kini vekamo mai'nisiyana
malipu yosaleti'mo aino akaino eminesigetae'mo ge'amo afa'a afigune. [43] Goti'a ha
maesiyafe'mo agesamo afino mai'niye. Agaemo huno'ae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nove,
huno hu'niya'mofe'mo Goti'a agufamo alino katino atesifigeta agegaune, hu'a hute'a
hu'a faipa hu'a ate'nae. [44] Ani ge hu'ana vaya'mo apamagite'ana kumaya'mo ne'ali'a
vekala'mogani'e'mo hu'ana faipa hu'ana ate'na'ae.

Yesu'a fali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 15:33-41; Lu 23:44-49; Yo 19:28-30)

45 Felugakuku'mo muki haopalegamo hani huteno lole'e mago'e aovamo utegeno halate
une'mo yegemo le'niye. 46 Une agufa afina'mo Yesu'a, Ilai, Ilai, lama samakatani, huno
alopa gefati'mo keya aeno ge hu'niye. Ani ge hu'niya gemo aepa'amo hane'niyana
Goti'nimo, Goti'nimo, huno, na kava higeka nataleka u'nane, huno hu'niye. 47 Mago he ti'a
mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, Ilaiyafe'mo keya aeno ge nehiye, hu'a
hu'nae. 48 Apakaepati'mo mago vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo nagu nagu huno uno
kaki'nofagana ya'mo alino nofi alagafati anipi'mo aeteno yatala kanipa kayote'mo faino
lanu paiteno ami'niye. 49 Ami'niya'monanafa alu vaya'mogi ha pai'apae'mo, afa ato.
Ilaiya'a emineno ha maesifigeta agava mai'neta agegaune, hu'a ha pai'nae. 50 Yesu'a halate
alopa gefati'mo keya aeno ge huteno'ae'mo auneme'amo ataleno fali'niye.

51 Fali'nigeno'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavoleti'mo ae'a akani male'naya
lavolavomo anagati aeno apake ailino emineno afelaga atale'niye. Lusi imima ali'nigeno
alopa yafa avemo aino apalo ati'niye. 52 Yafa kapi'mo ki'a apate'naya vaya'mo yafa ka'mo
aino apalo ati'nigeno Goti'a apaote vaya'mo asole vaya'mo alino he tino apate'niye.
53 Goti'a Yesu'mo alino he tino ate'nige'apae'mo yafa kapati'mo he ti'a aote alopa
taonifi'mo u'a mai'nage'a asole vaya'mogi apake'nae.

54 Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e ati vaya'a'e'mo Yesute'mo yagai'a mai'ne'a
agayana imima ali'nigeno muki kava'mo afole ai'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a koli
hute'apae'mo, alagi lama gemo hune, ani vekamo Goti mafa'ne'amo mai'niye, hu'a hu'nae.

55 Asole a'ne anaga'mo e'a aise afagi'ale'mo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'a mai'nae.
Apakaemo Galeliya kotegati'mo Yesu'mo yagai'a atesayafe'mo akame hu'a e'nae. 56 Ani
a'ne anagapi'mo Maliya'a Maganala kotega anagi Maliya'a Yemisi'e Yosefe'e'mo ita'ani-
mo'agi Sepeti mafa'nela'mogani ita'animo'agi hu'a mai'nae.

Yesu'mo yafa kapi'mo kino ate'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mk 15:42-47; Lu 23:50-55; Yo 19:38-42)

57 Yegemo lamino fale'nigeno'ae'mo mago kagemi ya'e vekamo Alamatiya taonifi
vekamo agi'amo Yosefe'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo e'niye. 58 Pailatitegamo uno,
Yesu kefa'amo alininu'na ki'na ategesuve, huno afi ge'nigeno Pailati'a, alinitetapa amiyo,
huno hapa pai'niye. 59 Yosefe'a aliteno'ae'mo saufa lavolavomo yaveyave lavolavofi'mo
hayaeteno 60 agai'amo saufamo kafi male'niya yafa kapi'mo alinino haino male'niye.
Maleteno alopa yafakefamo alino heleve heleve hulinuno ani yafa ka avayale'mo aino
akani male'niye. 61 Maganala kotega Maliya'e hamo'amo Maliya'e'mo yafa ka haopale'mo
itopale mai'na'ae.

Ati vaya'mogi yafa kate'mo yagai'a mai'naya gemae

62 Ani hani'ilagamo utesige'a alo nehaya afina'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'e'mo Pailatitegamo u'a, 63 Ala vekae, hu'a, ani humi'-
nami gemo nehiya vekamo'mo afa'a mai'neno'ae'mo, lole'e mago'e afina'mo utesige'na
halate he tiguve, huno hu'niya gee'mo lagesa afuna'mofe'mo 64 kanolule'mo yagaitapa
maime maime ne'vigeno'ao lole'e mago'e afina'mo hano hino, huka hapa paiyo. Fiku
yanage'a ge'amo ne'afiya vaya'mogi e'a kefa'amo kumaya alini'a ute'apae'mo muki
vaya'aife'mo ago he tino u'niye, hu'a hapa paigae. Mani henaga hisaya aigofe gemo'a
hogoteno hu'niya aigofe gemo ago aeno aga seno asole vaya'mo humi apategaiye, hu'a
ha pai'nae. 65 Pailati'a, ati vayatapimo mai'nayanagi apavalelitutapa yagaita apateyo.
Age'naya kava'mo hutapa alu kava alu kava'mo hutapa yagaitapa maiyo, huno hapa
pai'nige'a 66 atale u'a aino akani male'niya yafate'mo kameleti'mo ae'a kamae malete'a ati
vaya'aife'mo, alagepa hutapa yagaitapa maiyo, hu'a hapa pai'nage'a u'nae.

28

Yesu'a he ti'niya gemae
(Mk 16:1-10; Lu 24:1-10; Yo 20:1-18)

1 Sapati afina'mo ago hano hutegeno hogote afina'mo afole ai'nige'anae'mo kotil-
amiyapi'mo Maliya'a Maganala kotega a'e mago hamo'amo Maliya'e'mo kanolule'mo
agesa'afe'mo u'na'ae. 2 Ala kava ne'mo enisole veka'amo koku'napati'mo emineno
avayale yafa'mo alino heleve hulinuno maleteno ani yafate'mo fai mai'niya'mofe'mo lusi
imima ali'niye. 3 U'ana aga'ana alino alave nehiya yakana agufa vekamo fai mai'nigeno
kukena'aleti'mo yaveyave'age hu'nige'ana age'na'ae. 4 Kanolule'mo yagai'a mai'naya ati
vaya'mogimo agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'a atete hute'apae'mo mopafi'mo
apago'ya faite'a fali'naya vayakana hu'a mai'nae.
5 Enisole vekamo'a lole atalafe'mo, koli osi'ao. Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he
ti'a ate'naya vekamo Yesu'mo agesa'afe'mo ne'a'ae, hu'na lanake'nove. 6 Manifi'mo
o'mai'nifa ago he tino u'niye. Hogoteno ofalino afa'a mai'neno'ae'mo, alino he tino
nategaiye, huno lapa pai'niya gemo ago afole ai'niyanagi etana havae'niya ya'age'mo
age'ao. 7 Agetetana malage hutana utana ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, kanolufati'mo ago
alino he tino ate'niyanageno Galeliya kotegamo uno hogo netegaiyanagetapa muganilega
agegae, hutana hapa pai'ao. Alagi lama gemo lahana nepauve, huno hana pai'niye.
8 Inagi kanolulegati'mo malage hu'ana atale'ana koli nehu'anae'mo anamogaga aime
aime ne'u'anae'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa paisa'afe'mo nagu nagu hu'ana
u'na'ae. 9 U'anae'mo malage hu'ana Yesu'e'mo katega fotu hute'apae'mo Yesu'a ge
anamamae'niye. Agaetegamo u'ana aiyafi'mo anago'ya faite'ana aiyale'mo atafau'ne'ana
mono hu'na'ae. 10 Yesu'a, utana nagana'nimogife'mo, muga Galeliya kotegamo viyo.
Muganilegamo nagegae, hutana hapa pai'ao, huno hana pai'niye.

Ati vaya'mogimo faigoko gemo hu'naya gemae

11 Lole atala'mo ne'va'age'apae'mo kanolu'ale'mo yagai'a mai'naya ati vayapati'mo
mago vaya'mogimo Yulusalemu taonimo alopa taonifi'mo u'a mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo muki afole ai'niya kavafe'mo faigoko gemo
hu'a hapa pai'nae. 12 Ani gemo afite'apae'mo vayatama vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'a
ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo mago gemo hu male'nae. 13 Apakaemo ati vaya'mo
alopa monimo apamite'a hapa pai'apae'mo, ago lau kale'nonage'apae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'mogimo e'a alini'a u'nae, hutapa hapa paiyo. 14 Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a
ani faigoko gemo afiteno'ae'mo aipamo'mo falu hisiya agufa gemo ha paisunageno
hanageke ya'mo olapamigiye, hu'a hapa pai'nae. 15 Inagi ati vaya'mogimo monimo
alite'apae'mo u'a ina gemo hiyo, hu'a hu'naya agufa gemo hu'nae. Mani faigoko gemo'a
Yu vaya'aitegati'mo aino atagu faeno uneno hume hume eno hemeni'e'mo hane'niye.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niya gemae
(Mk 16:14-18; Lu 24:36-49; Yo 20:19-23)

16 Leveni'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo Yesu'a viyo, huno hapa pai'niya avel-
egamo Galeliya kotega u'nae. 17 Agete'apae'mo apago'ya fai'ne'a mono hu'naya'monanafa
mago vaya'amogimo lole apakesa afi'nae. 18 Yesu'a apakaetegamo eno'ae'mo, muki hima-
mu'amo koku'napinagi ma mopafi kavatenagi vaya'aitenagi hu'na yagaisuva himamu'amo
ago alino nami'niye. 19 Nami'niya'mofe'mo utapa muki alu nofi alu nofi vaya'mo alitapa
apaya malege'apao ge'nimo afisaya vaya'mo hamaleyo. Hamalesagetapae'mo Afo'nimo
agi'aletinagi mafa'ne'amo'na nagi'niletinagi aote Auneme'amo agi'aletinagi hutapa ani
faletapa apateyo. 20 Ani faletapa apatetetapae'mo muki ma kava'mo hiyo ina kava'mo hiyo,
hu'na lapa pai'nova gemo akame hiyo, hutapa alita apaya maleyo. Lama ge lapa nepauve,
huno, nagaemo lapakae'e'mo magokepi lokae'na maime maime ne'visugeno'ae'mo ma
mopa'e koku'na'e'mo hano hisiya afina'mo afole aigiye, huno hapa pai'niye. He, lama
ge.

MAKI

Yesu'a ma mopafi mai'niya afina'mo Maki'a neya vekamo mai'niye. Agaemo Yulusalemu taonifi'mo mai'neno ko si'niye. Agaemo ani kava'mo huno Polo'e Pita'e'mo ali'ya veka'anigana huno mai'neno Goti ali'ya'mo hana maeno ali'niye. Maki'a mani gemo avo'mo kae'niya gemo Yesu'a lokiya ali'ya'mo ali'niya kava'e no'agaya lokiya aune kava'mo hu'niya kava'e'mo avo'mo kae'niye. Yesu'a lokiya ali'ya'mo Goti ali'ya'amo alige hosu apaune vaya'aina alino hapa faino apatalege vaya'ai hosu kava'apimo alino atalege hu'niya kavateti'mo himamu'amo alino apave li'niye. Maki'a ani lokiya kava'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo huno avo'mo kae'niye.

Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae.
(Mt 3:1-12; Lu 3:1-9; 3:15-17; Yo 1:19-28)

1 Alagepa faigoko ge'amo Yesu Kalaisi Goti mafa'ne'amo ava gemo ina kava'mo huno
aepa fai'niye. 2 Gotitegati gemo alini e'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a vekala'mo-
ganimo ani hogoteno aepa fai'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana avo'mo kae male'na'ae.
Mago vekamo'a huno'ae'mo, Goti'a huno'ae'mo,
ago, huno, apa veka'nimo esiya ka'mo valino atesiya vekamo ali'na atesugeno uno
hogotegaiye, huno hu'niye,
huno avo'mo kae male'nigeno mago alu vekamo'a huno'ae'mo,
3 Mago vekamo'a ka'me kotega mai'neno alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ala kava ne'mo
ka'mo valitapa ateyo. Esiya ka'mo api ka'mo valitapa ateyo, huno hu'niye,
huno avo'mo kae male'niye. 4 Inagi Yoni'a ka'me kotegamo eno afole aiteno ani'mo
faleno apate'niye. Yoni'a, lapaipamo alitapa afe letetapa ani'mo falegeno'ao Goti'a hosu
kavatapimo alino ataleno, huno aeno hakalo huno hapa paige hapa paige huno mai'niye.
5 Asole vaya'mo agaetegamo Yutiya kotegati'mo uge Yulusalemu taonifati'mo uge hu'a
u'a afi'nae. Apakaemo hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hu'nageno'ae'mo Yoneni anipi'mo
ani'mo faleno apate'niye. 6 Yoni kukena'amo kamo afumo ayokateti'mo alo hu malefa
kukenamo alino vaiteno afafale'mo kamo afumo agufaleti'mo alo hu malefa mapalu'mo
alino aeteno akenu'e afela lumemo anu'e'mo neno mai'niye. 7 Agaemo ina gemo huno
hapa pai'niye. Nagae nakame huno ne'eya vekamo'a aeno naga se'niye. Alagi ago aeno
naga se'niya'mofe'mo afa'a ape hu'na mai'ne'na su'amo nofi'amo afa'a hakalu osegauve.
8 Nagaemo ani'aletike'mo fale'na nelapatova'monanafa Goti aote Auneme'aleti'mo faleno
lapategaiye.

Yoni'a Yesu'mo ani'mo faleno atetegeno'ae'mo Satani'a amalageka hu'niya gemae.
(Mt 3:13-17; Lu 3:21-22)

9 Ani afina'mo Yesu'a Galeliya kotega Nasalasa taonifati'mo ataleno e'nigeno Yoni'a
Yoneni anipi'mo ani'mo faleno ate'niye. 10 Yesu'a anipati'mo haineno ageyana koku'na'mo
halo ai'nigeno Goti Auneme'amo kaugoyave namagana huno agaetegamo emine'nigeno
age'niye. 11 Mago vekamo'a koku'napati'mo ge huno'ae'mo, lusi kava huno ne'na-
haiya mafa'ne'nimo mai'nane. Amuse hu'na nekatove, huno ha pai'niye. 12 Huno ha
pai'nigeno'ae'mo malage huno Goti Auneme'amo'a alino ategeno ka'me kotegamo u'niye.
13 Uno foti'a afina'mo mai'nigeno'ae'mo Satani'a amalageka hu'niye. Ani kotega afela afu'e
yagagafa'e'mo mai'naya kotegamo uno mai'nige'apae'mo enisole vaya'mogimo emi e'a
yagai'a ate'nae.

Yesu'a lole'e lole'e vaya'mo noyame ne'aliya vaya'aife'mo etapa nakame hiyo, huno ge hu'niya gemae.
(Mt 4:12-17; Lu 4:14-15)

14 Apakaemo ani afina'mo Yoni'a ago kalavusi hu'a ate'nageno mai'nigeno'ae'mo Yesu'a
Galeliya kotegamo uno Goti'a yagaino apatesiya kavafe'mo alagepa faigoko gemo aeno
hakalo huno hapa pai'niye. 15 Hapa paino'ae'mo, alagepa afina'mo ago afole ai'niye. Goti'a

vaya'aite'mo yagaino apatesiya afina'mo alagi hogo hu'niyanagi lapaipamo alitapa afe
letetapa alagepa faigoko ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'niye. 16 Inagi
Yesu'a Galeliya kotegamo alopa ani kotu agi'nale'mo umenitata nehuno'ae'mo ageyana
Saimoni'e agana'amo'mo E'nalu'e'mo noyame ne'ali'a vekala'mo umeni'animo anipi'mo
yaga au'ana ne'mala'ageno anake'niye. 17-18 Anaketeno'ae'mo noyamemo alitana apavayu
hulitana ne'a'a kava hutana vaya'mo nagaetegamo apavalelitana esa'afe'mo ali'na lanaya
malegauvanagi etana nakame hi'ao, huno hana pai'nige'ana umeni'animo atale'e'ana
akame hu'na'ae. 19 Agaemo aise'amo uno ageyana lole konagala'mo Yemisi'e Yoni'e'mo
Sepeti mafa'nela'mo sipifi'mo mai'ne'ana umeni'animo nefakani'ageno anake'niye.
20 Anaketeno'ae'mo ge hu'nige'ana sipifi'mo afo'animo'e ali'ya'ale'mo mai'naya vaya'e'mo
apatale'e'ana akame hu'na'ae.

Yesu'a mago vekamo aipafati'mo hosu aune vekamo alino hafaino atale'niya gemae.
(Lu 4:31-37)

21 Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Kapeneyamu taonifi'mo u'a mai'nageno Sapati
afina'mo afole ai'nigeno Yesu'a Yu vaya'ai mono nopi'mo haino alino apaya male'niye.
22 Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayakana huno alino apaya o'-
male'niya'monanafa himamu'aleti'mo alino apaya male'nige'a afite'apae'mo hapau ai'-
nae. 23 Ani afina'mo mago vekamo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niya vekamo mono
nopi'mo mai'neno'ae'mo, 24 Nasalasa taonifi vekamo Yesuo, huno, lagaetegamo na kava
hisanafe'mo e'nane. Alika lago'ya faika latalesanafe'mo e'napiye. Afa'a lato. Kage'novana
Goti aote vekamo mai'nane, huno alopa gefati'mo hu'niye. 25 Yesu'a, Ge osu'neka
aipafati'mo emikeno, huno lokiya ge huno ha pai'nigeno'ae'mo 26 hosu aune vekamo'a
agufale'mo alino uti uti aino ateteno alopa gefati'mo kagegage huteno aipafati'mo
emine'niye. 27 Vaya'mogi agete'apae'mo hapau aite'a, na agufa kava'mo nehiye. Haiya
agufa saufa geleti'mo alino apaya ne'male. Agaemo himamu'aleti'mo ge nehige'apae'mo
hosu apaune vaya'mogi ge'amo afi'nae, hu'a hute'a hapau ai'nae. 28 Ani kava'mo hu'nigeno
malage huno Yesufe ava gemo'a aino atagu faeno muki Galeliya kotegamo uneno hu'niye.

Yesu'a muki vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae.
(Mt 8:14-15; Lu 4:38-39)

29 Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mono nopati'mo emi e'apae'mo Yemisi'agi Yoni'agi
hu'a Saimonigani E'nalugani nopi'mo hai'a mai'nae. 30 Saimoni ayemo'amo'mo amuko
kaita'mo hau'nigeno havaeno mai'niye. Yesu'a haino mai'nige'apae'mo, kaita hau'nigeno
havaeno mai'niye, hu'a ha pai'nageno 31 uno ayate'mo alino he tino ate'nigeno amuko
kaita hau'niya ya'amo hagegeno uno ne'ya'mo alo huno apate'niye. 32 Yegemo lamino
fale'nige'apae'mo mago vaya'mogi Yesutegamo kaita hapau'niya vayanagi hosu apaune
vaya'mo apaipafi'mo ne'maiya vayanagi hu'a apavaleli'a e'nae. 33 Muki ani taonifi'mo
mai'naya vaya'mo e'a kipate'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. 34 Inagi Yesu'a muki alu kaita
alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino hapageno apatege hosu apaune vaya'mo vaya'ai
apaipafati'mo alino hapa faino apatalege huno mai'niye. Hosu apaune vaya'mogimo ago
age'naya'mofe'mo, ge osiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Galeliya kotegamo umenitata huno Goti gemo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae.
(Lu 4:42-44)

35 Egamo kotigefe'mo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a he tino taonifati'mo atalenuno vaya'mo
o'mai'naya aupilagamo nunumu huno mai'niye. 36-37 Nunumu huno mai'nige'apae'mo Sai-
moni'e avagi hu'a u'naya vaya'e'mo kahauya huli'u'a agete'apae'mo, muki vaya'mogimo
kagaemo kagesayafe'mo kahauya huli'a ne'ae, hu'a ha pai'nae. 38 Ha pai'nageno'ae'mo,
ataleta alu taonifilagamo vigetao. Muki taoni'afi taoni'afi'mo umenitata hu'na ae'na
hakalo hu'na hapa paisuvafeke'mo emi'ne'nove, huno hapa pai'niye. 39 Hapa paiteno muki
Galeliya kotegamo umenitata huno muki asole mono no'afi no'afi'mo aeno hakalo huno
hapa paige hosu apaune vaya'aina alino hapafaino apatalege hu'niye.

Yesu'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae.
(Mt 8:1-4; Lu 5:12-16)

40 Mago lepalosi ya'mo hau'niya vekamo Yesutegamo eno mopafi'mo ale'ya faino mai'-
neno'ae'mo, kahao ke hove, huno, kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane, huno
ha pai'nigeno'ae'mo 41 Yesu'a hau huno ateteno'ae'mo aya'mo alino ataleno agufale'mo
male'neno'ae'mo, nahau'niyanagi afa'a alagepa huka maiyo, huno ha pai'niye. 42 Ha
pai'nigeno lepalosi ya'amo alagi hano hu'nigeno afa agufamo hamale'niye. 43-44 Yesu'a
lokiya ge huno ha paino'ae'mo, afiyo, huno, mago nefe'mo uka ha opaika mono huno
ne'apateya vekalegage'mo ugeno'ao kagufamo ageno. Kagufamo afa'a hane'ninage'a
agesayafe'mo Mosese'a laginago vaya'aife'mo, ofalinimo alinitutapa amiyo, huno hu'niya
ofalinimo alinikuka amiyo, huno ha paiteno alino ate'nigeno u'niye. 45 Ani gemo huno ha
pai'niya'monanafa ne'uno'ae'mo muki vaya'aife'mo hapa paimale hapa paimale hulino
u'niye. Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Yesu'a muki vaya'ai apaulagale'mo taonifi'mo
afa'a o'u'niye. Vaya'mo o'mai'naya kotegamo uno mai'nige'apae'mo agaetegamo muki
haopalegati'mo ete ete hu'nae.

2

Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae.
(Mt 9:1-8; Lu 5:17-26)

1 Ketogufa afina'mo ago utegeno Yesu'a halate atagi neno eno Kapeneyamu taonifi'mo
ko'ale'mo mai'nige'a agete'apae'mo, no'afi'mo ago eno mai'niye, hu'a hapa pai'nage'a
afite'apae'mo 2 asole vaya'mo malage hu'a e'a mai'naya nopi'mo hai'a ali'a anupa hu'a
mai'a kili paete'a kipatega'e'mo maili'a emi e'nageno maisaya ya'mo alagi ohane'niye.
Yesu'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaige'apae'mo 3 lole'e lole'e vaya'mogimo
kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo hi'yopa male'a alini'a Yesutegamo e'nae.
4 Nopi'mo ago kili pae'naya'mofe'mo Yesu'a mai'niya haopale'mo avaleli'a ohai'nafa
apakaemo nokato'mule'mo hi'yopa alini'a hai'ne'a Yesu'a mai'niya yateti'mo nokato'-
mumo ali'a akai male'ne'a hi'yopa kayote'mo nofi aete'a aline'a atalageno lami'niye.
5 Yesu'a apakeyana agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno apaketeno'ae'mo kan-
age kanaga osuno ne'maiya vekae'mo ha paino'ae'mo, Mafa'ne'nimogae, huno, hosu
kavakamo ago ali'na atale'nove, huno ha pai'niye. 6 Mago vaya'mo ke'aepa gemo ali'a
apaya ne'malaya vaya'mo nopi'mo fai mai'ne'apae'mo, na kava higeno ani agufa gemo
hu'niye. Gotife'mo huno faipa huno ate'niye. 7 Gotike'mo vaya'ai hosu kava'apimo
afa'a alino atalegaiye, hu'a apaipafi'mo apakesamo afi'nae. 8 Yesu'a apaipafi'mo
apaketeno'ae'mo, na kava higetapa hosu lapaipa lapakesamo ne'afiye. 9 Nagaemo hosu
kavakamo ali'na atale'nove, hu'na hu'novanage'na he tika hi'yopa kayokamo aliteka uvo
hu'na hisuvana haiya agufa kava'mo'a lokiya kava'mo ohane'niye. 10 Lapakaemo Vemo
mafa'nemo'a ma mopafi'mo mai'neno'ae'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesigetapa
agesayafe'mo himamu'amo ali'na lapave liguve, huno huteno kanage kanaga osuno
ne'maiya vekae'mo ha paino'ae'mo, 11 he tika hi'yopa kayokamo aliteka nokalegamo uvo,
hu'na kaha nepauve, huno ha pai'nigeno 12 apaulagale'mo malage huno he tino hi'yopa
kayo'amo aliteno u'niye. U'nige'a agete'apae'mo hapau aite'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga
hu'a atete'apae'mo, lagaemo hogoteta ani agufa kava'mo alagi o'age'none, hu'a hu'nae.

Yesu'a Livaife'mo ge hu'niya gemae
(Mt 9:9-13; Lu 5:27-32)

13 Yesu'a halate aino atagi neno Galeliya kotega ani kotutegamo u'niye. Uno
mai'nige'apae'mo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno alino apaya male'niye.
14 Apatalenuno ageyana mago takesi moni ne'aliya vekamo Livai'a Afiyasi mafa'nemo
takesi moni ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno age'niye. Ageteno'ae'mo, eka nakame
huvo, huno hu'nigeno Livai'a he tinuno akame hu'niye. 15 Henaga'amo Yesu'a uno
Livai nopi'mo ne'ya'mo neno mai'niye. Asole vaya'mo takesi moni ne'aliya vayanagi
ke'aepa gemo akame nosaya vayanagi hu'a e'a agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi

lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. Ani afina'mo asole ani agufa vaya'mo e'a aepa fai'a
akame hu'nae. [16] Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya
vaya'mogi'e'mo apakayana Yesu'e'mo takesi moni ne'aliya vayanagi ke'aepa gemo akame
nosaya vayanagi hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'nage'a apakete'apae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo hapa pai'apae'mo, na kava higeno ani agufa vaya'e'mo
magokepi lokaeno mai'neno ne'ya'mo ne'ne, hu'a apafi ge'nae. [17] Yesu'a ani gemo
afiteno'ae'mo ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, Lota vaya'mogimo
kaita ohapau'niya vaya'aite'mo u'a ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aiteke'mo
u'a ali'ya'mo ne'aliye. Nagaemo alagepa vaya'aife'mo eyo, hu'na ge hisuvafe'mo
emi'no'me'nofa hosu vaya'aifeke'mo eyo, hu'na ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe
lesayafe'mo emine'nove, huno hapa pai'niye.

Ne'ya'mo o'ne'a mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae.
(Mt 9:14-17; Lu 5:33-39)

[18] Mago afina'mo Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo mono
kava'mo akame hu'a ne'ya'mo o'ne'a mo si'nae. Mago vaya'mo Yesutega e'apae'mo,
na kava hige'a Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo mono kava'mo
akame hu'a ne'ya'mo o'ne'a mo si'a mai'naya'monanafa gekamo ne'afiya vaya'mogimo
ne'ya'mo mo nosiye, hu'a afi ge'nae. [19] Yesu'a, a'nemo ne'aliya afina'mo ne'ya'mo
o'ne'a mo nesifiye. Ha'ao a aligefe hu'niya vekamo apakae'e'mo magokepi lokaeno
mai'nige'apae'mo apamogaga ai'a ne'ya'mo ne'nae. [20] Henaga'amo mago vaya'mogi
a'mo aligefe hu'niya vekamo avaleli'a visage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae. [21] Atafa
lavolavomo halo ne'aige'apae'mo saufa lavolavomo sese osu'naya lavolavoleti'mo lagau'a
nofakaniye. Saufa lavolavoleti'mo lagau'a fakanisayana sese nehisageno'ae'mo atupa'amo
aino vayu hisigeno atalagauno alino avala aisigeno mago'e huno alopa ka'mo halo aigiye.
[22] Ani kava hu'a vaya'mogimo saufa nofi alagafati ani'mo ali'a atafa afu agufa kepi'mo he
nofiye. Hefisayana ani'mo'a atafa ke'mo ago aeno apalo atino ani'mo asagauno aisigeno
ke'a'e'mo alagi hosugiye. Saufa ani'mo saufa afu agufa kepi'mo hefisageno'ae'mo afa'a
hanegaiye, huno hapa pai'niye.

Sapati afinafe'mo hu'niya gemae.
(Mt 12:1-8; Lu 6:1-5)

[23] Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoyamo laisigana ya'mo
hane'niya hoya folagapi'mo u'nae. Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogimo viti alagamo lagi'a
neme neme u'nae. [24] Falasi mono vaya'mogi Yesufe'mo, Apako, hu'a, gekamo ne'afiya
vaya'mogimo Sapati afina'mo ke'aepa getimo ago amagi'a ne'atalae, hu'a ha pai'nae.
[25] Yesu'a, Nevini'e avagi hu'a u'naya vaya'mogi'e'mo apaka te'nige'apae'mo hu'naya
kavafe'mo ava gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. [26] Amaiyata'a mono huno ne'apateya
vekamo mai'nigeno'ae'mo Nevini'a mono nopi'mo haino Goti'mo ofalinimo ami'naya
peleti mayamo alino neteno avagi hu'a u'naya vaya'aina alino apami'niye. Muki vaya'-
mogimo no'naya ne'ya'mo hane'niya'monanafa mono hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo
nesaya ne'ya'mo hane'niyana ani ne'ya'mo ne'nayana hosu kava'mo osu'nae. [27] Goti'a
muki vaya'mogi Sapati afina'mo ha maesayafe'mo hu o'male'nifa Sapati afina'mo'a
muki vaya'mo hapa maesiyafe'mo hu male'niye. [28] Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Vemo
mafa'nemo'a Sapati afinate'e'mo ne'yagaiye, huno hapa pai'niye.

3

Aya'mo kalage ki'niya vekamo ava gemae.
(Mt 12:9-14; Lu 6:6-11)

[1] Yesu'a halate Yu vaya'ai mono nopi'mo haino mai'nigeno aya'mo kalage ki'niya
vekamo ani mono nopi'mo mai'niye. [2] Mago vaya'amogimo agoti hu'a atesayafe'mo
age'a mai'ne'apae'mo, Sapati afina'mo alino alagepa huno atesifigeta agegaune, hu'a
hu'nae. [3] Yesu'a aya'mo kalage ki'niya vekae'mo, he tika male eno, huno ha paiteno'ae'mo

[4] apakaefe'mo, Sapati afina'mo ke'aepa gemo akame hisunafe'mo na agufa kava'mo
hugune. Sapati afina'mo alagepa kava'mo hisupi hosu kava'mo hugune. Vaya'mo
hapaesupi hapa maegaune, huno apafi ge'nige'apae'mo ge osu'a afa'a mai'nae. [5] Yesu'a
aulu hapaeno apakelinuneno huteno aipamo leno apate'niye. Lokiya apaipa vaya'mo
mai'naya'mofe'mo aipamo'mo kana hu'niye. Agaemo, kaya'mo aeka hayo huvo, huno
hu'nigeno aya'mo aeno hayo nehigeno'ae'mo aeno api ai'nigeno afa'a hane'niya ayakana
huno hane'niye. [6] Falasi mono vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo mono nopati'mo
emi e'a malage hu'a Heloti'a akame hu'naya vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a Yesu'a
haesayafe'mo ge huge afige hu'a mai'nae.

Muki vaya'mo ani kotute'mo ali'a anupa hu'a mai'naya gemae.
(Lu 6:17-19)

[7-8] Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo apatale'a Galeliya kotega ani kotutegamo ne'-
vage'apae'mo Galeliya kotegati'mo asole vaya'mo apakame hu'a u'nae. Asole vaya'-
mogimo hu'niya kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo Yutiya kotegati ege Yulusalemu
taonifati'mo ege Itomiya haopaleti'mo ege Yoneni ani faliga kotegati'mo ege Taiya
taoni haopalegati'mo ege Saitoni taoni haopalegati'mo ege hu'a Yesutegamo e'nae.
[9-10] Hogoteno asole vaya'mo ago alino alagepa huno apate'niya'mofe'mo kaita hapau'niya
vaya'mo e'a agufale'mo ame alisayafe'mo e'a fai'a kili paete'a male'a apali'nae. Male'a
apali'naya'mofe'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, male'a o'napalisayafe'mo mago aise
sipimo alitapa alo hutapa nateyo, huno hapa pai'niye. [11] Hosu apaune vaya'mogimo
agete'apae'mo asagau'a aite'a alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nane,
hu'a ha pai'nae. [12] Yesu'a hosu apaune vaya'aife'mo lokiya gemo huno hapa pai'niye. Ina
la'namo mai'nofi hutapa hapa opaiyo.

Yesu'a apa vaya'amo lekana paino apate'niya gemae.
(Mt 10:1-4; Lu 6:12-16)

[13] Yesu'a aise avele'mo haino mai'neno'ae'mo hau'niya vaya'aife'mo ge hu'nige'a
agaetegamo e'nae. [14-15] Agaemo tuolofu'a vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a maige alino
apatesige'a u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige kaita hapau'nisiya vaya'aina
ali'a hapage'a apatege himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapa fai'a apatalege
hisayafe'mo lekana paino apate'niye. [16] Lekana paino apate'niya vaya'ai apaki'apimo
hane'niye. Yesu'a Saimonife'mo Pita'ae huno agi ate'niya vekagi [17] Sepeti mafa'nela'mo
Yemisi'e agana'amo'mo Yoni'efe'mo Yesu'a Mo'anasisi vekalane huno anaki anate'niya
anakimo aepa'amo hakalu nehiya agufa kava'mo huno lokiya vekalanagi [18-19] E'nalu'agi Fil-
ipi'agi Matolomiyu'agi Matiyu'agi Tomasi'agi Afiyasi mafa'nemo Yemisi'agi Ta'niyasi'agi
Saimoni Seloti'agi Yutasi Isakaliyoti'a Yesu kutulu ya'mo ali'niya vekagi hu'a mai'nae.

Satani'mo Yesu aipafi'mo mai'niye hu'a hu'naya gemae.
(Mt 12:24-32; Lu 11:14-23; 12:10)

[20] Yesu'a halate no'alega uno mai'nige'apae'mo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'-
nageno'ae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo ne'ya'mo nesaya kana'apimo ohane'niye.
[21] Yesu vaya'amogimo ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo, negi kava'mo nehiye, hu'a
hute'a avalesayafe'mo u'nae. [22] Ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo Yulusalemu
taonifati'mo e'apae'mo, Mielisemuli'a aipafi'mo mai'niye. Hosu apaune vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo
alino hapafaino ne'apatale, hu'a hu'nae. [23] Yesu'a, eyo, huno ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo
aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, haiya kava huno Satani'a agai'amo afa'a
alino ha faino atalegaiye. [24] Magoke vayapati'mo ali'a fako hute'a apakai'apimo hapae'a
hano hu'a apatalegae. [25] Ani kava'mo hu'a magoke afamo anaga'mogimo ali'a fako hu'a
kaveta hisayana magokepi alagepa hu'a lokae'a o'maigae. [26] Ani kava huno Satani'a
yagaino ne'apateya vaya'alegamo kame huno apatesiyana muki vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya himamu'amo hano hugiye. [27] No aepa vekamo lokiya vekamo mai'nisiyana
mago vekamo'a eno atafauno nofi kino o'ate'nisiyana no'afati'mo muki kagemi ya'amo

afa'a haino o'aligiye. Hogoteno no aepa vekamo atafauno nofi kino ate'nisiya'mo'mo afa'a
haino no'afati'mo muki ya'amo aligiye. [28] Lama gemo lapa nepauve, huno, Goti'a muki
hosu kava'apigi agaefe'mo hu'a faipa hu'a ne'ataya ge'apimogi huno afa'a alino atalegaiye.
[29] Alino atalegaiya'monanafa aote Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a ne'atesaya vaya'ai hosu
kava'apimo alagi alino o'atalesigeno hu'a faipa hu'a ne'ataya gemo anona'apimo afa'a
hanege hanege huno hanegaiye, huno hapa pai'niye. [30] Apakaemo Yesufe'mo hosu aune
vekamo aipafi'mo mai'niye, hu'a hu'naya'mofe'mo ani gemo hapa pai'niye.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'efe'mo apava gemae.
(Mt 12:46-50; Lu 8:19-21)

[31] Ani afina'mo Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo e'a kumategamo he ti'a mai'ne'a-
pae'mo mago vekamo ali'a ate'nageno nopi'mo hai'niye. [32] Asole vaya'mogimo fai'a ku
ai'a ate'a mai'ne'apae'mo, itakamo'e kaganakamogi'e'mo kagaemo kagesayafe'mo e'a
kumatega mai'nae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [33-34] ita'nimo'e nagana'nimogi'e'mo haiyate
e'a mai'nae, huno huteno aulu hapaelinuneno huno ne'apakeno'ae'mo, ita'nimogi'e
nagana'nimogi'e'mo manifi'mo mai'nae. [35] Goti'a hau'niya kava'age'mo nehaya vaya'mo
nagana'nimogi maige nasa'nimogi maige ita'nimogimo maige hu'a mai'nae, huno hapa
pai'niye.

4

Avina ya'mo hakale'niya vekamo ava gemae.
(Mt 13:1-9; Lu 8:4-8)

[1] Halate Yesu'a Galeliya kotega ani kotu agi'nale'mo aepa faino alino apaya male'niye.
Asole vaya'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo sipifi'mo haino fai
mai'niye. Sipimo anipi'mo hane'nige'a ani agi'nale'mo mai'nae. [2] Agaemo mago'e huno
aeno kalafefa gemo huno alino apaya maleno'ae'mo, [3] Afiyo, huno, mago vekamo'a avina
ya'mo hakalesiyafe'mo hoya'alegamo u'niye. [4] Avina ya'mo yaga auno ataleme ataleme
u'nigeno'ae'mo mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nige'a nama anaga'mogi e'a
ne'nae. [5] Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo aise mopamo hane'niya yate'mo asagauno
ai'niye. Aise mopamo hane'niya'mofe'mo malage huno hage'nigeno'ae'mo [6] yegemo'mo
haineno ne'agegeno'ae'mo leno asaga li'niye. Hafu'yamo o'ae'niya'mofe'mo ago falu
te'niye. [7] Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno ai'nigeno aufe
nofi'mo'a hageno hai'neno kino ati kae'nigeno alagamo o'ae'niye. [8] Mago avina ya'mo
alagepa mopafi'mo asagauno aiteno hageno haineno alagamo ae'niye. Teti'a alagamo
aege sigisiti'amo aege vani hataleti'amo aege huno ae'niye. [9] Gemo afisaya lapakesamo
hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye.

[10] Yesu'a agai'age'mo mai'nige'apae'mo ge'amo afi'naya vaya'e tuolofu'a vaya'mo
ge'amo ne'afiya vaya'mogi'e'mo e'a, mani aeka kalafefa gemo hu'nana gemo aepa'amo
laha paiyo, hu'a afi ge'nageno'ae'mo [11] Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo fala
ki'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo ago alino lapami'niya'monanafa malaga vaya'aife'mo
ani agufa ae'na kalafefa ge'age'mo hu'na hapa nepauve.

[12] Agege agege hu'a maigayana age'a aeto osuge afige afige hu'a maigayana afi'a aeto osuge
hu'a maisayafe'mo ani agufa ae'na kalafefa gemo hapa nepauve. Afi'a aeto hute'a
ai'a atagine'a Gotitegamo esageno hosu kava'apimo afa'a alino o'atalesiyafe'mo
ani agufa ae'na kalafefa gemo hapa nepauve,

huno hapa pai'niye.

[13] Hapa paiteno'ae'mo, ani ae'na kalafefa gemo aepa'amo o'afi'nafiye. Ani ae'na kalafefa
gemo aepa'amo o'afi'nisayana haiya kava hutapa muki ae'na kalafefa gemo aepa'amo
afigae. [14] Avina ya'mo nehakaleya vekamo'a Goti ge'amo nehakale. [15] Mago avina ya'mo
kate'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo ne'afigeno'ae'mo
Satani'a eno apaipafi'mo hakale'niya gemo alinino ne'viye. [16] Mago avina ya'mo yafa
agotofule'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo
malage hu'a apamogaga ne'aiye. [17] Apamogaga ne'aiya'monanafa hapafu'ya'apimo

o'ae'niya'mofe'mo aise afina'mo mai'nageno'ae'mo apakaetegamo hanageke ya'mo afole
aige Goti ge'amo no'afiya vaya'mogi apaini hu'a apatege nehage'apae'mo malage hu'a ago
asagau'a ne'aiye. [18-19] Mago avina ya'mo aufe nofi hane'niya mopafi'mo asagauno ai'niya
avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ma mopafi kavafe'mo
hapausoli huge monimo'a humi apate'nige'a lusi kava huno hapauge mago'e ya'mo
alisayafe'mo hapa'ye huge hu'a ne'maigeno'ae'mo ani kava'mo'a Goti ge'amo ago aeno
ati nekaegeno'ae'mo alagamo no'ae. [20] Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno
ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ali'a apaipafi'mo
ne'malageno'ae'mo teti'a alagamo aege sigisiti'a alagamo aege vani hataleti'a alagamo
aege hu'a ne'maiye, huno hapa pai'niye.

Lamu kanife'mo ava gemo hu'niya gemae.
(Lu 8:16-18)

[21] Hapa paiteno'ae'mo, lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo paketi afe'alumelaga malege
hipagapi'mo malege hu'a ne'malafiye. Ha'ao hi'yalamuteke'mo ne'malae. [22] Muki
ya'amo fala kino hane'niyanageno henaga'amo afole aigiye. Muki ya'amo aeno ati kae
male'niyanageno henaga'amo ha le yategamo afole aigiye. [23] Gemo ne'afisaya lapakesamo
hane'nisiyana mani gemo afiyo. [24] Gemo ne'afitapae'mo alagepa hutapa lapakesamo afiyo.
Afitetapae'mo lapaipa lapakesamo ne'amisageno'ae'mo Goti'a ani kava huno lapamigiye.
Alagepa hutapa ne'afisayana mago'e huno alino lapamigiye. [25] Ali'naya vaya'aina mago'e
huno alino apamigiye. O'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo aise'amo ali'nisaya ya'mo
hapafaleno atalegaiye, huno hapa pai'niye.
[26] Hapa paiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava huno mago vekamo'a avina ya'mo
hoyafi'mo nehakale. [27] Hani'ilagamo havaege felugamo umenitata huge nehigeno'ae'mo
avina ya'mo nehageya'monanafa no'age. [28] Mopamoke'mo ani agufa ali'ya'mo ne'aligeno
ne'ya'mo afole ne'aiye. Hogoteno yosa'age'mo hageteno'aeke'mo haita'amo maleteno
ne'ya'amo afole ne'aiye. [29] Ne'ya'amo nelegeno'ae'mo ani vekamo'a naipeleti'mo heno
hatagauno ne'aliye, huno hapa pai'niye.

Masateti avina yafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 13:31-32; Lu 13:18-19)

[30] Hapa paiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo'a na agufa kavakana huno
hane'niye. Ani kavafe'mo haiya agufa aune gemo hisune. [31] Ina kava'mo huno mago
vekamo'a aise avina ya'mo agi'amo masateti avina ya'mo hakale'niye. Muki avina
ya'amo alopa avina ya'mo hane'niya'mofe'mo ani aise avina ya'mo ago aeno aga se'niye.
[32] Aise avina ya'mo hane'niya'monanafa hakale male'nigeno'ae'mo hagenuno haino alopa
heteno'ae'mo muki ne'ya'amo ago aeno aga seno akopamo ae'nige'apae'mo nama anaga'-
mogimo akopa'amo ulunapi'mo apano'mo nekiye, huno hapa pai'niye. [33] Yesu'a mago'e
huno ani agufa aeno kalafefa gefati'mo afa'a afisayafe'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye.
[34] Aeno kalafefa ge'age'mo huno hapa pai'niya'monanafa agai'ageke'mo mai'neno'ae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'aifeke'mo ani gemo aepa'amo hapa pai'niye.

Yesu'a yasi'e ani'e'mo afa'a hane'ao, huno hu'niya gemae
(Mt 8:23-27; Lu 8:22-25)

[35] Ani afina'mo une'amo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mugagayaga faligamo
vigetao, huno hapa pai'niye. [36] Hapa pai'nige'a muki vaya'amo apatale'a Yesu'a mai'niya
sipifi'mo hai'a maite'a avaleli'a u'nae. Ne'vageno'ae'mo mago alu sipi'e'mo u'nige'a
lokaeli'a u'nae. [37] Ne'vageno'ae'mo lusi kava huno yasimo aliteno ani'mo aino ho-
lakau holakau huno haineno sipifi'mo aeno havaite'nigeno aeno lapanegefe'mo hu'niye.
[38] Yesu'a sipimo akamelegamo afita aino havaeno mai'niye. Ge'amo ne'afiya vaya'mogi
haune'a ate'ne'apae'mo, tisao, hu'a, lagaemo aise afina'mo ani'mo nesuna agufa kava'mo
nehunanagi lagaefe'mo kagesamo no'afipiye, hu'a ha pai'nae. [39] He tino yasie'mo ge
hauteno anife'mo, afa'a maiyo, huno hu'nigeno yasimo hano hu'nigeno ani'mo afa'a
hane'niye. [40] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, na kava higetapa lusi kava hutapa

koli nehae. Na kava higetapae'mo nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago nosae, huno hapa
pai'nige'apae'mo [41] lusi kava hu'a koli nehu'a apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, na
agufa vekamo mai'niye. Yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo ne'afi'ae, hu'a hu'nae.

5

Hosu apaune vaya'mo mago vekamo aipafi'mo mai'naya vekamo ava gemae.
(Mt 8:28-34; Lu 8:26-39)

[1] Apakaemo ani kotu'mo lakae'a Gatalini vaya'mo ne'maiya aupilagamo u'a ava'yi hu'-
nae. [2] Yesu'a sipifati'mo emine ne'egeno'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya
vekamo kanolufilagati'mo ne'ege'a fotu hu'nae. [3] Ani vekamo vaya'mo ki'a ne'apataya
yafaka kanolufilaga ne'maige'apae'mo mago vaya'mogimo u'a atafaugefe hu'nayana afa'a
o'atafauge seli nofiteti'mo ki'a ategefe hu'nayana afa'a ki'a o'atege hu'naya vekae. [4] Mago
vaya'mogimo muki afina'ae afina'ae'mo aiyalate'mo hanikapu ai'a atege ayatalate'mo
seli nofiteti'mo ki'a atege hu'naya'monanafa seli nofi'mo alino kapalu aege hanikapumo
aino lo aege huno mai'nige'apae'mo afa'a yagai'a o'ate'nae. [5] Muki afina'mo feluga'e
hani'ilaga'e'mo kanolufilaga'e avelega'e'mo umenitata nehuno'ae'mo lusi kava huno
kagegage nehuno'ae'mo agai'a agufamo yafateti'mo heno hatagauno mai'niye.
[6-7] Agaemo afagitegati'mo Yesu'mo ageteno'ae'mo nagu nagu huno eno aiyafi'mo ale'ya
fai'neno'ae'mo alopa gefati'mo mono huno'ae'mo, Yesuo, huno, Hogote vekamo anaga
vekamo Goti mafa'ne'amogae, huno, nagaetegamo na agufa kava'mo huka nategefe'mo
ne'ane. Goti agi'aleti'mo kago'ya ataleteka hukae'mo, kagafu kisiya ya'mo ali'na
okamiguve, huka naha paiyo, huno ha pai'niye. [8] Hogoteno Yesu'a huno'ae'mo, hosu
aune neo, huno, aipafati'mo emikeno, huno hu'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye. [9] Yesu'a,
kagikamo ina lagae, huno afi ge'nigeno'ae'mo lagaemo asole vaya'mo mai'nona'mofe'mo
nagi'nimo asole vaya'nae, huno ha paiteno'ae'mo, [10] kahao ke hovanagi afagitega alika
laha faika olatalo, huno huge huge huno mai'niye. [11] Inagi asole afu anaga'mo avele'mo
ne'a mai'nae. [12] Hosu apaune vaya'mogi, alika laha faitalegeta afu anaga'ai apaipafi'mo
haita maino, hu'a afi ge'nae. [13] Yesu'a, kanalenagi afa'a viyo, huno hu'nige'a hosu
apaune vaya'mo aipafati'mo emi e'a tu tauseni'a agufa afu anaga'ai apaipafi'mo fale'a
hai'nage'apae'mo aulafifati'mo nagu nagu hu'a u'a lami'a ani kotupi'mo asagau'a aite'a
ani'mo nete'a fali'nae.
[14] Ani afule'mo ne'yagaiya vaya'mo apaune he'u'a taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo
hapa paige alu haopalega u'a hapa paige hu'a hapa pai'nage'a afite'apae'mo agesayafe'mo
e'nae. [15] Apakaemo Yesutegamo e'a agayana hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino
hapafaitale'niya vekamo'mo kukenamo alino vaiteno mopafi'mo fai mai'nigeno agesamo
aino halo ai'nigeno mai'nige'a e'a agete'apae'mo koli hu'nae. [16] Ani kava'mo age'naya
vaya'mogimo hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya vekae'mo ava gemo huge afu
anaga'aife'mo apava gemo huge hu'a hapa pai'nae. [17] Hapa pai'nage'a afite'apae'mo
Yesufe'mo, kahao ke honanagi mani koteti'mo ataleka uvo, hu'a ha pai'nae. [18] Yesu'a
sipifi'mo hai'nigeno'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino hapafaino apatale'niya
vekamo'mo, kahao ke hove, huno, kagae'e'mo ugesugi navalelika ugapiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo [19] Yesu'a, ha'ao, huno, vayakalegage'mo uka Ala kava ne'mo'a lusi kava
huno hau huno kateteno kaha mae'niya kavafe'mo ava gemo huka hapa paiyo, huno ha
pai'niye. [20] Ha pai'nigeno uno naya lole'a taonimo agi'amo Nekapolisi kotegamo umenitata
huno Yesu'a lusi kava huno ha mae'niya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa
paimale hapa paimale hulino u'nige'a ani gemo afite'apae'mo hapau ai'nae.

Yailasi a'mafa'ne'e mago kaita hau'niya a kano'efe'mo anava gemo hu'niya gemae
(Mt 9:18-26; Lu 8:40-56)

[21] Yesu'a halate mugagayaga faligamo lakaenuno ani agi'nale'mo mai'nige'apae'mo
asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. [22-23] Mai'nageno Yailasi'a Yu vaya'ai monote'mo
ne'yagaiya vekamo'a eno Yesu'mo ageteno'ae'mo aiyafi'mo ago'ya faino mai'neno'ae'mo,
kahao ke hove, huno, a'mafa'ne'nimo aise afina'mo ago faligefe hu'nige'nae'mo huvanagi

halate alagepa huno maisiyafe'mo eka agufale'mo kaya'mo maleka ato, huno lokiya ge
huno afi ge'nigeno'ae'mo [24] Yesu'a agae'e'mo u'niye. Ne'vige'apae'mo fai'a ku aili ku aili
hu'a male'a apalini'a u'nae.
[25] Mago a kanomo tuolofu'a kafugamo aigu'ya'mo hauge hauge huno mai'niya a kanomo
mai'niye. [26] Agaemo alu lota vaya alu lota vaya'aitegamo uge uge hu'niyana ha o'mae'-
nageno lusi agafu ki'nigeno muki moni'amo atale'niyana ha okeno mago'e huno hauge
hauge huno mai'niye. [27-28] Agaemo Yesufe'mo ava gemo afiteno'ae'mo asole vaya'e'mo eno
magokepi lokaelino ne'eno'ae'mo, kukena'ale'mo ame alisuvana aigu'ya'nimo alagi na-
hagegaiye, huno agesamo afiteno akamelegati'mo eno kukena'ale'mo ame ali'niye. [29] Ame
ne'aligeno'ae'mo aigu'ya'amo malage huno hage'nigeno agufafilagamo alino amalagino
age'niye. [30] Ame ne'aligeno'ae'mo Yesu'a ageyana agufafati'mo himamu'amo ago u'nigeno
age'niye. Ageteno'ae'mo muki vaya'e'mo magokepi ne'eno'ae'mo aino afe leno, ina la'mo
kukena'nile'mo ame ali'niye, huno apafi ge'niye. [31] Apafi ge'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'mogi hu'apae'mo, asole vaya'mogimo male'a kapalini'a ne'vagi na kava higekae'mo
ina la'mo kukena'nile'mo ame ali'niye, huka nehane, hu'a afi ge'nae.
[32] Yesu'a ame ali'niya vekamo agesiyafe'mo aulaga halino apakelinuneno hu'niye.
[33] Aulaga halino ne'apakegeno'ae'mo ani a kanomo'a agufafilagamo afole ai'niya
kava'mo ageteno'ae'mo eno aiyafi'mo ago'ya fai'neno koli huteno atete nehaigeno'ae'mo
Yesufe'mo muki kava'ae'mo lama ge huno ava gemo huno ha pai'niye. [34] Ani gemo
ha pai'nigeno'ae'mo, a'mafa'neo, huno, kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino
alagepa huno kate'niyanagi uka alagepa huka maigeno'ao kaipamo'mo falu hino, huno
ha pai'niye. [35] Ha nepaige'apae'mo mago vaya'mo Yailasi'a Yu vaya'ai monote'mo
ne'yagaiya vekamo notegati'mo e'apae'mo, a'mafa'nekamo ago fali'nigi na kava higeka
tisa vekamo alaga haesiya ya'mo alika ne'amine, hu'a ha pai'nae. [36] Yesu'a ani gemo
afiteno'ae'mo monote ne'yagaiya vekae'mo ha paino'ae'mo, koli osuka nagaefeke'mo
kagesa afika fatago huvo, huno ha paiteno [37] muki vaya'aife'mo, o'metapa afa'a maiyo,
huno hapa paiteno Pita'agi Yemisi'agi Yemisi agana'amo Yoni'agi huno apavalelino u'niye.
[38] Monote ne'yagaiya vekamo note'mo u'a ava'yi hute'apae'mo Yesu'a apakeyana ani
vaya'mogi apano aete'a faiyosago fai'a avi'ya nehageno apake'niye. [39] Agaemo nopi'mo
nehaino'ae'mo, na kava higetapae'mo lapano aetetapa avi'ya nehae. Ani a'mafa'nemo
ofali'nifa afa'a au kaleno mai'niye, huno hapa pai'niye. [40] Hapa pai'nige'apae'mo lusi
kava hu'a kigi hu'a ate'nageno'ae'mo muki vaya'amo ago alino hapa faitalege'a kumataga
lami'nae. Agaemo ani a'mafa'nemo ita'afo'ala'moganimogi agaemo avagi hu'a e'naya
vayanagi huno apavalelino ani a'mafa'nemo male'naya nopi'mo hai'nae. [41] Ayate'mo
ne'alino'ae'mo, talita kumi, huno hu'niye. Ani gemo aepa'amo hane'niyana aise a'-
mafa'neo, hu'na, he tiyo, hu'na kaha nepauve, huno hu'niye. [42] Huno nehigeno'ae'mo
malage huno he tino umenitata hu'niye. Ani a'mafa'nemo tuolofu'a kafugamo mai'niya
a'mafa'nemae. Umenitata hu'nige'a agete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. [43] Yesu'a
lokiya gemo huno hapa paiteno'ae'mo, mago vaya'aife'mo utapa hapa opaiyo, huno ha
paiteno, mago ne'ya'mo alitapa amiyo, huno hapa pai'niye.

6

Nasalasa taonifi'mo mai'naya vaya'mogi Yesufe'mo apakame'yamo ami'naya gemae
(Mt 13:53-58; Lu 4:16-30)

[1] Yesu'a ani kotegamo ataleno ko'alegamo u'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo
akame hu'a u'nae. [2] Agaemo Sapati afina'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo haino mono
gemo aepa faino alino apaya male'niye. Asole vaya'mogi ani gemo afi'a hapau aite'a-
pae'mo, mani vekamo'a ani gemo haiya'aleti'mo ali'niye. Alagepa agesa afi ya'mo haiya
agufa agesa afi ya'mo ali'niya'mofe'mo no'agona agufa lokiya aune kava'mo nehiye.
[3] Lagaemo age'nonana afa'a no nekiya vekamo mai'niye. Maliya mafa'nemo mai'nigeta
ageteta agana'amogimo Yemisi'agi Yosesi'agi Yutasi'agi Saimoni'agi huta apaketeta

asa'amogi'e'mo magokepi lokaeta mai'none, hu'a hute'a hosu apaipamo kali'a atete'a
apakame'yamo ami'nae.
4 Yesu'a, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a muki
haopalegamo agi hane'niya'monanafa afamo anaga'afi'e ko'alega vaya'aitega'e'mo agi
ohane'niye, huno hapa pai'niye. 5 Agaemo ko'alegamo no'agaya agufa lokiya aune kava'mo
afa'a osu'niye. Afa'a osu'niya'monanafa magoke magoke vaya'mo kaita hapau'niya
vaya'aite'mo aya'mo male'neno alino hapageno apate'niye. 6 Agaefe'mo apakesa afi'a
fatago osu'naya'mofe'mo agesa ala'amo afi'niye. Apatalenuno Goti ge'amo hapa paimale
hapa paimale hulino uneno hu'niye.

Yesu'a tuolofu'a vaya'mo alino apatege'a u'naya gemae
(Mt 10:5-15; Lu 9:1-6)

7 Yesu'a tuolofu'a vaya'aife'mo, eyo, huno hu'nige'a agaetegamo e'nageno lole
vekala'mo alino lokaeno anatete anatete huteno alino apatesige'a u'a hosu apaune
vaya'mo ali'a hapafai'a apatalesayafe'mo himamu'amo alino apami'niye. 8-9 Apamiteno
hapa paino'ae'mo, muki asole yatapimo alinitapa o'viyo. Kunagi peleti mayagi kutapifi
monigi hutapa alinitapa o'viyo. Hayopa kayotapimo alitetapa su'mo vaitetapa magoke
siotimo vaitetapa viyo. 10 Utapa taonifi'mo ava'yi hutetapa magoke nopi'mo haitapa
mai'netapa henaga'amo ataletapa viyo. 11 Ne'visage'apae'mo mago taonifi'mo mai'nisaya
vaya'mogimo ali'a falu fala hu'a olapate'a getapimo o'afisayana Goti'a kavatie'mo
ohau'niye, hu'a agesayafe'mo apataletapa ugefe'mo nehutapae'mo lapaiyalegati'mo mu-
musopamo alitapa fopo hutaletapa viyo. Lama ge lapa nepauve, Goti'a agoti huno
apatesiya afina'mo Sotomi taonifi'e Gomola taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi mago hosu
ya'mo aligaya'monanafa ani taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogi mago'e hu'a lusi hosu ya'mo
aligae, huno hapa pai'niye. 12 U'apae'mo, lapaipamo alitapa afe leyo, hu'a Goti ge'amo hapa
pai'nae. 13 Apakaemo vaya'ai apaipafati'mo asole hosu apaune vaya'mo ali'a hapa fai'a
apatalege kaita hapau'niya vaya'aite'mo uvelimo fale'a apate'ne'a ali'a hapage'a apatege
hu'nae.

Ani'mo faleno ne'apateya Yoni'mo ago fali'niya gemae
(Mt 14:1-12; Lu 3:19-20; 9:7-9)

14 Muki haopalegamo mai'naya vaya'mogimo Yesu agi'amo afi'nageno'ae'mo gamani
vekamo yagaino ne'apateya vekamo Heloti'e'mo afi'niye. Afiteno'ae'mo, Yoni'a ani faleno
ne'apateya vekamo kanolufati'mo ago he ti'niya'mofe'mo aipafati'mo himamu'aleti'mo
no'agaya lokiya kava'mo nehiye, huno hu'niye. 15 Mago vaya'amogi hu'apae'mo, Ilaiya'a
mai'niye, hu'a hu'nage'a mago vaya'amogi hu'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno
hakalo huno hapa nepaiya vekamo akeya'vilaga vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a
hakalo hu'a hapa pai'naya vayakana huno mai'niye, hu'a hu'nae. 16 Ani gemo hu'naya'-
monanafa Heloti'a huno'ae'mo, Yoni'a lugo'amo ago he'na hatagau'na atale'nova vekamo
kanolufati'mo ago he ti'niye, huno hu'niye.
17-18 Hogoteno Heloti'a ati vaya'mo alino apate'nige'a u'a Yoni'a atafau'a kalavusi hu'a
ate'nae. Heloti'a agana'amo'mo Filipi a'mo agi'amo Helotiyasitefe'mo kalavusi huno
ate'niye. Heloti'a Helotiyasi'mo ali'nigeno Yoni'a, kaganakamo a'mo ali'nana kava'mo
Goti ke'aepa gemo ago amagika atale'nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo 19 Helotiyasi'a
Yonife'mo hosu aipamo kali'nigeno amagigefe'mo hu'niya'monanafa afa'a o'amagi'niye.
20 Heloti'a, Yoni'a aote vekamo fatago kava'age'mo nehiya nene, huno agesamo afiteno
Yonife'mo koli huteno yagaino ate'niya'mofe'mo Helotiyasi'a afa'a o'amagi'niye. Heloti'a
Yoni ge'amo afiteno asole kavatefe'mo akame huteno mago'e huno ge'amo afisiyafe'mo
hau'niye. 21 Heloti'a ita'amo'mo alino ate'niya afina'mo halate afole ai'nigeno yagita
hu'nige'apae'mo yagai'a ne'apataya gamani vayanagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vayanagi Galeliya kotega ala apaki vayanagi hu'a e'a ani ne'ya'mo ne'nae. Ani afina'mo
Helotiyasi'a Yoni'mo amagisiya ka'mo ago age'niye. 22 Helotiyasi'a a'mafa'ne'amo'mo
yagita hu'naya nopi'mo haineno oae'nige'apae'mo Heloti'e magokepi lokae'a mai'naya

vaya'mogi'e'mo agete'apae'mo amuse hu'a atete'a yagaino ne'apateya kini vekamo'a, na
agufa yafe'mo kahau'nisifigi naha paiyo afa'a kamiguve. 23 Yagaika ne'apatana yapati'mo
folagapati'mo alika fako huka magokayaga'amo namiyo, huka hisana'mo'mo afa'a ali'na
fako hu'na kamiguve, huno ago'yamo ataleno ha pai'niye. 24 Ani a'mafa'nemo'mo uno
ita'amofe'mo, na agufa ya'mo namiyo, hu'na hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Yoni'a
ani'mo faleno ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alinikeka
namiyo, huka ha paiyo, huno ha pai'niye. 25 Malage huno uno kini vekae'mo, kagaemo
Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo lugo'amo heka hatagauka agenopa'amo alika
yuvapafi'mo maleteka alinikeka namiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo 26 kini vekamo'a lusi
kava huno aipamo'mo kana hu'niye. Hu'niya'monanafa hogoteno ago'yamo ataleteno ge
hu'nige'a magokepi'mo lokae'a mai'naya vaya'mogimo ago age'naya'mofe'mo ha'ao huno
hisiyafe'mo ohau'niye. 27-28 Kini vekamo'a malage huno ati vekae'mo, uka Yoni lugo'amo
heka hatagauka agenopa'amo yuvapafi'mo alika maleka alinika eno, huno ha paiteno
alino ate'nigeno kalavusi nopati'mo haino Yoni lugo'amo heno hatagauno agenopa'amo
yuvapafi'mo alino maleno alinineno ani a'mafa'nemo ami'nigeno alininuno ita'amo'mo
ami'niye. 29 Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo e'a agufa'amo alini'u'a
ki'a ate'nae.

Apa vaya'mo atagi ne'e'a mai'nageno Yesu'a faefu tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gemae

(Mt 14:13-21; Lu 9:10-17; Yo 6:1-13)

30 Ki'a atetage'apae'mo apa vaya'mo alino apate'nige'a u'nayategati'mo ai'a atagi ne'a
Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo ma kava'mo hu'none ma gemo alita
apaya male'none, hu'a ha pai'nae. 31 Ha pai'nageno'ae'mo, lagai'atige'mo ka'me kotegamo
mago afina'mo uta maita falu hugune, huno hapa pai'niye. Asole vayako'mo u'e'a
hu'nage'apae'mo ne'ya'mo nesaya kana'apimo alagi ohane'niya'mofe'mae. 32 Huno hapa
pai'nige'a sipifi'mo hai'a maite'a apakai'apige'mo ka'me kotegamo u'naya'monanafa
33 asole vaya'mogi ago apakete'apae'mo, apakaemae, hu'a hute'a asole taonifati'mo nagu
nagu hu'a u'nae. U'a ae'a apaka se'a u'a hogote'a ava'yi hu'nageno 34 Yesu'a sipifati'mo
emineno apakeyana asole vaya'mo e'a mai'nageno apaketeno'ae'mo, sipisipile ne'yagaiya
vekamo o'mai'nige'a afa sipisipigana hu'a mai'nae, huteno hau huno apateteno aepa
faino alino apaya male'niye. 35-36 Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'mogi e'a ha pai'apae'mo, ka'me kotegamo eta mai'nona'mofe'mo ne'ya'apimo
ohane'nigeno yegemo lamino falegefe hu'nigi alika apatege'apao u'e'a hu'a hoyalegati'e
taonifilagati'e'mo ne'ya'apimo miya faiyo, hu'a ha pai'nae. 37 Ha pai'nageno'ae'mo,
lapakaemo ne'ya'mo apamiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, lagaemo ne'ya'mo apamisuna
ya'mo ohane'niyanageta tu hataleti kinaleti'mo uta peleti mayamo miya failiteta
apamisunafe'mo kahau'nifiye, hu'a afi ge'nae. 38 Afi ge'nageno'ae'mo, Lapakaemo na magi
peleti mayamo ali'nae. Utapa ageyo, huno hu'nige'a u'a agete'apae'mo faefu'a peleti
maya'e lole noyamela'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nae.

39 Agaemo, lapaote lapaote hutapa kahaule'mo itopale maiyo, hutapa hapa paiyo, huno
hapa pai'niye. 40 Ani kava'mo hu'a fifiti'a vaya'mo maige vani hataleti'a vaya'mo maige
hu'a kahaule'mo itopale'mo mai'nae. 41 Agaemo faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo
ali'neno alino maku huno koku'napi'mo ageteno hao ke heteno'ae'mo peleti mayamo
alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'aina apami'nige'a ali'a apami'nae. Ani kava'mo
huno lole noyamela'e'mo alino akaya heno apami'niye. 42 Apami'nige'a ali'a apami'nage'a
ne'a apamu hu'nae. 43 Ge'amo ne'afiya vaya'mogi ne'a apamu hute'a atalaya atupa'amo al-
i'a tuolofu'a honafa yuvapafi'mo male'a havai te'nae. 44 Faefu tauseni'a agufa vaya'mogimo
ani ne'ya'mo ne'nae.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gemae

(Mt 14:22-23; Yo 6:16-21)

45 Yesu'a malage huno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, sipifi'mo uta haitetapa ani faliga
Metasaita taonifi'mo utapa hogo netege'nao, huno hapa paiteno asole vaya'mo alino

apate'nige'a u'nae. [46] Utageno Yesu'a nunumu'mo hisayafe'mo avefi'mo hai'niye. [47] Hani
hu'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo sipifi'mo ani kotu folagapi'mo ne'vageno'ae'mo
Yesu'a agai'age'mo mopafi'mo mai'niye. [48] Mai'neno'ae'mo apakeyana yasimo'mo alino
ago'ya fai'nige'apae'mo latapa kayoteti'mo ani'mo avale'a ali'a apakamelaga ataleme
ataleme u'nayana afa'a o'u'nae. Kotigefe'mo nehigeno'ae'mo apakaetegamo ani agoto-
fule'mo eno aeno apaka seno visiyafe'mo [49] ani agotofule'mo ne'ege'a agete'apae'mo,
afene, hu'a apakesamo afite'a avovo hu'nae. [50] Muki'amogimo agete'a lusi kava hu'a
koli hu'naya'mofe'mae. Mai'nageno'ae'mo Yesu'a malage huno hapa paino'ae'mo,
lokiya vaitapa maiyo. Nagaeke'mo ne'ovanagi koli osiyo, huno hapa paiteno [51] sipifi'mo
haineno apakae'e'mo magokepi mai'nigeno yasimo alino hano hu'nige'apae'mo lusi kava
hu'a hapau ai'nae. [52] Yesu'a aise peleti mayaleti'mo alino mago'e peleti mayamo alo
huno apami'niya kavafe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'naya'monanafa apakesamo ago
akani'niya vayakana hu'a mai'naya'mofe'mo yasimo alino hano hu'nige'apae'mo hapau
ai'nae.

Yesu'a Genesaleti kotegamo uno kaita hapau'niya vaya'mo alino hapageno apate'niya gemae (Mt 14:34-36)

[53] Ani'mo lakae'u'a Genesaleti kotegamo ava'yi hute'apae'mo sipimo nofi ae'a ate'nae.
[54] Sipifati'mo u'a lami'nage'a agete'apae'mo Yesu'mae, hu'a age'nae. [55] Agete'a anile
mai'naya vaya'mo nagu nagu hu'a u'e'a hu'a muki aupilagati'mo kaita hapau'niya
vaya'aina hi'yopa kayo'apile'mo ali'a havae'a apatete'a Yesu'a ani aupilagamo mai'niye,
hu'a hu'naya yategamo apavaleli'a e'nae. [56] Yesu'a aise taonifinagi alopa taonifinagi
muki aupilagagi huno umenitata huno mai'nige'apae'mo kaita hapau'niya vaya'aina
apavaleli'e'a maketi kumate'mo apate'nage'a mai'ne'apae'mo kaita hapau'niya vaya'-
mogimo ge hu'apae'mo, kahao ke honanageta kukenakamo atupa'ale'mo ame aligesune,
hu'a hute'a ame ali'nae. Muki ame ali'naya vaya'ai kaita'apimo alino hapageno apate'niye.

7

Yu vaya'mogi apakinago vaya'aife'mo hu'niya gemae (Mt 15:1-9)

[1] Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo
Yulusalemu kotegati'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. [2] Mai'ne'apae'mo
apakayana mago Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yu mono gemo akame hu'a apaya'mo
sese osu'ne'a ne'ya'mo afa'a ali'a ne'nage'a apakete'apae'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a
hu'nae. [3] Falasi mono vaya'e muki Yu vaya'mogi'e'mo apakinago vaya'ai ge'apimo akame
hisayafe'mo apaya'mo sese osu'nisayana ne'ya'mo afa'a ali'a o'negae. [4] Maketi kumate-
gati'mo e'apae'mo apaya'mo sese osu'nisayana ne'ya'mo afa'a ali'a o'negae. Apakaemo
apakinago vaya'ai ke'aepa gemo asole gemo akame hute'a kapu'apigi samo'apigi yuva-
pa'apigi hipa'apigi hu'a sese nehae. [5] Falasi mono vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a
ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yesufe'mo ani kavafe'mo, Na kava hige'apae'mo
gekamo ne'afiya vaya'mogi laginago vaya'ai ke'aepa gemo akame hu'a apaya'mo sese
osu'ne'a ne'ya'mo fiku ali'a ne'nae, hu'a afi ge'nae. [6] Hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Aiyeya'a
lapakaefe'mo alagi lama gemo Gotitegati'mo ali'niye. Lapakaemo aetapa ati nekaya
vayane. Aiyeya'a huno'ae'mo,

Ani vaya'mogi apavaya'aletike'mo nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a ne'nataya'monanafa apaipa'amo'mo afagi'ale'mo hane'niye. [7] Nagaefe'mo fikumo mono nehae. Vaya'mogimo afisayafe'mo ma mopafi vaya'ai ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malae,

huno avo'mo kae male'niye. [8] Ani gelefe'mo lapakaemo Goti ke'aepa ge'amo ataletapa ma mopafi vaya'ai ge'apimo akame nehae. Akame nehutapa kapugi samogi muki yanagi hutapa sese nehae. [9] Goti ke'aepa ge'amo ataletapa lapakinago vaya'ai ke'aepa gemo akame hisayafe'mo alagepa hutapa afi'nae, huno ke avoya gemo hu'niye.
[10] Mosese'a huno'ae'mo, *Itatapi afotapimogi apaki'apile'mo alitapa asaga hutetapa apaiyafi'mo*

maiyo. Mago vaya'mogimo ita'api afo'apimogife'mo hu'a faipa hu'a apatesayana kamiti apam-agige'a faliyo, huno hu'niye. [11-12] Huno hu'niya'monanafa mago vekamo'mo ita'amofe'mofi afo'amofe'mofi, kaha maesiya kagemi ya'nimo Goti'mo amisuva yake'mo hane'niyan-age'na olanamiguve, huno hana paisiya'mo'mo lapakaemo, he, kanalene, huta hutetapae'mo, ita'amo'mofi afo'amo'mofi huno hana o'maegaiye, hutapa nehae. [13] Ani agufa gemo hutetapae'mo Goti ge'amo ago amagita ataletetapa lapakinago vaya'ai gege'mo akame nehae. Mago'e hutapa ani agufa kava'mo nehae, huno hu'niye.

Vaya'mo alino hosu huno ne'apateya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 15:10-20)

[14] Yesu'a halate muki vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo, Ge'nimo afitapa aeto hiyo. [15] Malaga hane'nisiya ya'mo'a vaya'ai apakupafi'mo nelamisiyana vaya'mo alino hosu huno o'apategaiya'monanafa apaipafatike'mo haineno apavayafati'mo afole aisiya gemoke'mo vaya'mo alino hosu huno apategaiye. [16] Gemo afisaya lapakesamo hane'nisiyana mani gemo afiyo, huno hapa pai'niye. [17] Agaemo muki ve a'nemo apatalenuno haino nopi'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi aeno kalafefa ge'amo aepa'ae'mo ge hu'a afi ge'nae. [18] Afi ge'nageno'ae'mo, lapakae'e'mo afitapa aeto nosafiye. Muki malaga hane'nisiya ya'mo'a lamino apakupafi'mo hane'neno alino hosu huno o'apategaiye, hutapa o'afi'nafiye. [19] Apaipafi'mo nolamifa apakupafike'mo nelamige'a ago aifa le'a ne'atalaya'mofe'mo alino hosu huno o'apategaiye. Ani kava'mo huno apakupamo'mo muki ne'ya'mo alino alagepa huno ne'ate, huno hapa pai'niye [20] Yesu'a mago'e gemo huno'ae'mo, mago vekamo'a agai'a aipafati'mo haineno afole ne'aiya ya'moke'mo agai'amo alino hosu huno ne'ate. [21] Apakufafi'mo hane'niya ya'mo apaipafati'mo hosu apakesamo afole aige kumai kava'mo afole aige a'mafa'nemo ne'aliya kava'mo afole aige vaya'mo nehapaya kava'mo afole aige [22] kumaya ne'aliya kava'mo afole aige hapa'ye nehiya kava'mo afole aige muki agufa agafa hosu kava'mo afole aige aigofe kava'mo afole aige ge o'afi'a kumai kava'mo nehaya kava'mo afole aige apakete'a apaipa kafamo nehapaya kava'mo afole aige hu'a faipa hu'a ne'apataya gemo afole aige himu'namu kava nehaya kava'mo afole aige negi nagi kava'mo afole aige huno afole ne'aiye. [23] Asole ani agufa hosu kava'mo apaipafati'mo afole aiteno vaya'aina alino hosu huno ne'apate, huno hapa pai'niye.

Mago a kanomo'mo Yesufe'mo agesa afino fatago hu'niya gemae
(Mt 15:21-28)

[24] Yesu'a mani kotegamo ataleno Taiya taoni'e Saitoni taoni'e'mo hane'na'a haopalegamo u'niye. Uno mago nopi'mo haino mai'neno'ae'mo mago vekamo'mo, Yesu'a ani nopi'mo eno mai'niye huno hisiyafe'mo ohau'niya'monanafa ago age'nae. [25-26] Mago a kanomo'a Yesu ava gemo afiteno eno'ae'mo aiyafi'mo ale'ya faino ape huno mai'niye. Ani a kanomo a'mafa'ne'amo aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niye. Ani a kanomo Yu nofi a kanomo o'mai'nifa Galiki nofi a'mo mai'nigeno ko'amo Siliya Finisiya kotegamo hane'niye. Agaemo Yesufe'mo ina gemo huno afi ge'niye. Kahao ke hovanagi hosu aune vekamo a'mafa'ne'nimo aipafati'mo alika hafaika atalo, huno afige afige huno mai'nigeno Yesu'a ha paino'ae'mo, [27] hogote'a mafa'nemogimo ne'ya'mo ne'a apamu hugae. Mafa'nemogi nesaya ne'yapati'mo ali'na kalamo apamisuvana kanale osugiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [28] Ala kava nene, huno, lama gemo hu'nana'monanafa hi'yalamu'mo afe'alumelagamo kalamo mai'ne'a mafa'nemogi nete'a atalaya ne'ya atupamo ne'naya yane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [29] ani gemo nehana'mofe'mo nokalegamo afa'a uvo. Hosu aune vekamo a'mafa'nekamo aipafati'mo ago ataleno u'niye, huno ha pai'niye. [30] Ha pai'nigeno no'alegamo uno ageyana a'mafa'ne'amo hipale'mo afa'a havaeno mai'nigeno age'niye. Hosu aune vekamo aipafati'mo ago ataleno u'niya'mofe'mo afa'a havaeno mai'niye.

Yesu'a mago agesamo akani'nigeno age no'aiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

31 Yesu'a Taiya haopalegati'mo atalenuno Saitoni taonimo aeno aga senuno mago'e huno
naya lole'a taonimo aeno aga senuno Galeliya ani kotu haopale'mo uno ava'yi hu'niye.
32 Mago vaya'mogimo agesamo akani'nigeno age no'aiya vekamo avaleli'a Yesutegamo
e'apae'mo, kahao ke honanagi agufale'mo kaya'mo male'neka alika alagepa huka ato, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo 33 Yesu'a muki vaya'aina anile'mo apataleno ani vekamo agai'age'mo
avalelinuno ati yagaina ayatalateti'mo agesa katalapi'mo vaiteno ati yagaina ayate'mo
avi'na heteno avenafu'nale'mo male'niye. 34 Male'neno koku'nategamo alino maku huno
ageteno avamusamo aiteno agai'a gefati'mo huno'ae'mo, efata ani gemo huno aika
halo aiyo, huno ha pai'nigeno 35 agesamo aino halo ai'nigeno avenafu'nale'mo atafauno
ne'maiya ya'mo ataleno u'nigeno agemo alagepa huno ai'niye. 36 Yesu'a, ani kavafe'mo
ava gemo hutapa hapa opaiyo, huno hapa pai'niye. Mago'e mago'e huno ani gemo
hapa pai'niya'monanafa o'afi'a mago'e hu'a ava gemo hulitata hu'a hapa pai'nae. 37 Hapa
pai'nage'apae'mo muki vaya'mogi afite'a lusi kava hu'a hapau aite'apae'mo, muki nehiya
kava'amo alagepa kava'age'mo nehiye, hu'a hute'a, Apakesamo akani'niya vaya'aina alino
halo aino apatege apake no'aiya vaya'aina alino alagepa huno apatege nehiye, hu'a hu'nae.

8

Yesu'a fo tauseni'a vaya'mo ne'ya'mo apami'niya gemae
(Mt 15:32-39)

1 Aise afina'mo utege'a halate asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. Ne'ya'apimo
ago hano hu'nigeno Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo,
2 muki vaya'mo nagae'e'mo lole'e mago'e afina'mo lokae'a mai'nageno ne'ya'apimo
ohane'niya'mofe'mo nahau hu'na ne'apatove. 3 Mago vaya'amo afagitegati'mo e'naya'-
mofe'mo ne'ya'mo o'apami'ne'na no'apilegamo fiku ali'na apatesuge'a usayategamo u'a
kategamo apaunena aisige'a asagau'a aigae, huno hapa pai'niye. 4 Huno hapa pai'nige'a-
pae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo, ka'me kotegamo eta mai'nona'mofe'mo muki
vaya'mo apamisuna ne'ya'mo haiyategati'mo aligune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 5 na magi
peleti mayamo ali'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'a peleti mayamo hane'niye,
hu'a ha pai'nae. 6 Agaemo muki vaya'aife'mo hapa paino'ae'mo, mopale'mo maiyo, huno
hapa paiteno seveni'a peleti mayamo ali'neno Gotife'mo hao ke heteno lo aeno ge'amo
ne'afiya vaya'aina apami'nige'a ali'a apami'nae. 7 Agaemo aise aise noyame ali'naya
noyamemo ali'neno Gotife'mo hao ke heteno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo huno'ae'mo,
alitapa apamiyo, huno hapa pai'niye. 8 Muki vaya'amogimo ne'a apamu hute'a ne'ya
atupa'amo ali'a seveni'a honafa yuvapafi'mo male'a havai te'nae. 9 Fo tauseni'a agufa
vaya'mogimo ne'nae. Netageno alino apatege'a u'nae. 10 Utageno ge'amo ne'afiya
vaya'e'mo sipifi'mo hai'a maite'a Nalamanuta haopalegamo u'nae.

Falasi mono vaya'mogimo, no'agona kava'mo alika lave liyo, hu'a hu'naya gemae
(Mt 16:1-4)

11 Mago Falasi vaya'mo Yesutegamo e'a mago geleti'mo aepa fai'a ge kavetamo hu'nae.
Hu'apae'mo, koku'nategati'mo no'agona lokiya aune kava'mo alika lave ligeta ageno, hu'a
amalageka hu'a afi ge'nae. 12-13 Yesu'a avamusa'mo aiteno'ae'mo, na kava hige'apae'mo
hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo, no'agona lokiya aune kava'mo alika
lave liyo, hu'a nehae. Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, nagaemo mago aune kava'mo
hemeni afina'mo mai'naya vaya'aina ali'na apave oliguve, huno hapa paiteno apataleno
halate sipifi'mo haino maiteno mugagaya faligamo lakaeno u'niye.

Heloti'e Falasi vaya'mogi'e'mo nehaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 16:5-12)

14 Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo peleti mayae'mo apake kani'nige'a o'ali'a u'nageno
sipifi'mo magoke peleti mayatomo hane'niye. 15 Yesu'a ina gemo lokiya gemo huno hapa
pai'niye. Alagepa hutapa yagaiyo. Falasi vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya ya'e
Heloti akame nehaya vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya ya'efe'mo ehetapiye,

huno hapa pai'nige'apae'mo [16] apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, peleti mayatimo
ohane'niya'mofe'mo mani gemo nehiye, hu'a hu'nageno'e'mo [17] Yesu'a ani gemo ago
afi'niya'mofe'mo, na kava higetapae'mo peleti mayamo o'ali'naya kavafe'mo ge huge
afige nehae. Hu'nova kava'mo agetapa aeto osutapa maime maime etapa hemeni'e'mo
agetapa aeto osu'nafiye. Lokiya lapaipamo haneme haneme eno hemeni'e'mo ani agufa
lapaipage'mo hane'nifiye. [18] Lapaulagamo hane'niya'monanafa o'age'nafiye. Lapakesamo
hane'niya'monanafa o'afi'nafiye. Hu'nova kavafe'mo ago lapake kani'nifiye. [19] Nagaemo
faefu'a peleti mayamo ali'na akaya he'na faefu tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo
atupa'amo alitapa na magi honafa yuvapafi'mo maletapa havai te'nae, huno apafi
ge'nige'apae'mo, tuolofu'ae, hu'a ha pai'nae. [20] Nagaemo seveni'a peleti mayamo ali'na
akaya he'na fo tauseni'a vaya'mo apami'nogetapae'mo atupa'amo alitapa na magi honafa
yuvapafi'mo maletapa havai te'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, seveni'ae, hu'a ha
pai'nae. [21] Agaemo, ageme ageme etapa mai'nayana hemeni'e'mo o'age'nafiye, huno apafi
ge'niye.

Yesu'a Metasaita taonifi'mo uno aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae

[22] Apakaemo u'a Metasaita taonifi'mo ava'yi hu'nage'apae'mo mago vaya'mogi aulag-
amo ali hu'niya vekamo avaleli'a Yesutegamo e'apae'mo, kahao ke honanagi agaete'mo
kaya'mo malo, hu'a ha pai'nageno [23] ani aulagamo ali hu'niya vekamo ayate alino avalelino
taoni malaga u'niye. Uno avenatu'na heteno ayatala'mo aulagalate'mo maleteno'ae'mo,
mago ya'mo ne'agapiye, huno afi ge'niye. [24] Afi ge'nigeno alino maku huno ageteno'ae'mo,
apakovana vaya'mo yosagana hu'a mai'ne'a umenitata nehae, huno ha pai'nigeno [25] halate
ayatala'mo aulagalate'mo male'neno'ae'mo, alika maku huka ago, huno hu'nigeno aula-
gala'mo ageno ayaketeno muki ya'amo ageno alagepa huno age'niye. [26] Yesu'a no'alegamo
alino ateteno'ae'mo, ukae'mo taonifi'mo uka ohaika taonifi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo
hapa opaiyo, huno ha pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo, Kalaisigamo mai'nane, huno hu'niya gemae
(Mt 16:13-20; Lu 9:18-21)

[27] Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Sisaliya Filipai kotegamo hane'niya taoni'afi
taoni'afi'mo ugefe'mo kategamo ne'u'apae'mo, vaya'mogimo nagaefe'mo, ina la'nae, hu'a
nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, [28] Mago vaya'amogi kagaefe'mo hu'apae'mo, Yoni'a
ani'mo faleno ne'apateya vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogi, Ilaiya'a mai'niye,
hu'a huge mago vaya'amogi, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vayapati vekamo mai'niye, hu'a huge hu'a nehae, hu'a ha pai'nae. [29] Ha pai'nageno'ae'mo,
Ani gemo hu'a nehaya'monanafa lapakaemo nagaefe'mo ina la'nae, hutapa nehae, huno
apafi ge'nigeno Pita'a ha paino'ae'mo, Goti'a huno'ae'mo, Kalaisi ne'mo ali'na atesugeno
emineno ma mopafati'mo afole aigiye, huno hu'niya vekamo Kalaisigamo mai'nane, huno
ha pai'niye. [30] Huno ha pai'nigeno Yesu'a, ina la'namofi hutapa mago vekae'mo alagi ha
opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, falite'na halate he tiguve, huno hu'niya gemae
(Mt 16:21-28; Lu 9:22-27)

[31] Ani afina'mo Yesu'a aepa faino alino apaya ne'maleno'ae'mo, Vemo mafa'nemo'a
muki alu kana ya alu kana ya'mo ne'alisige'apae'mo vayatama vayanagi mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a
apaya ne'malaya vayanagi hu'a apakame'yamo amisage'apae'mo kamiti amagisageno
faliteno lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate ago he tigiye, huno hapa pai'niye.
[32] Yesu'a ani gemo huno afole aino hapa pai'nigeno Pita'a amasage huno avalelinuno
ge hauno'ae'mo, ani hana agufa hosu kate'mo visanafe'mo kagesamo o'afiyo, huno ha
pai'nigeno [33] aino afe leno ge'amo ne'afiya vaya'aina aulu hapaeno apake'neno Pitafe'mo
ge hauno'ae'mo, Sataniyo, huno, ataleka nakamelegamo uvo. Goti'a agesa afi'niya
kavafe'mo kagesamo o'afi'napa ma mopafi vaya'mogimo apakesamo ne'afiya agufa
kavafe'mo kagesamo afi'nane, huno ha pai'niye. [34] Agaemo muki vaya'e ge'amo ne'afiya

vaya'efe'mo ge hu'nige'a e'nageno hapa paino'ae'mo, ina lagimo nakame hisayafe'mo
hu'nisafi apakai'apimo hapau'niya kavafe'mo ha'ao, hute'a atale'a malipu yosa'apimo ali'a
kofili'a nakame hiyo. 35 Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya
kavate'mo yagai'a ate'a mai'nisafi falisageno'ae'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo
alagi hano hugiye. Ina lagimo nagaetefenagi alagepa faigoko ge'nilefenagi hu'a alagepa
hu'a ne'maiya kava'apimo atale'nisayana alagepa hu'a maisaya ya'apimo aligae. 36 Mago
vekamo'a muki ma mopafi hane'niya ya'amo alino hano hu'niya'monanafa auneme'amo
lageso hisiyana akamelegati mago'e ya'mo ali'nifiye. Ha'ao, o'ali'nifa hogote ya'mo
ago atale'niye. 37 Auneme'amo lageso hisiyana na agufa miyateti'mo halate miya faino
aligiye. 38 Hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogi anau'apimo'mo atale'a kumai he'a ne'vaya
a'negana hu'a mai'nae. Ani vayapati'mo ina lagimo nagae'e ge'nile'efe'mo apavagage
nehisifigeno Vemo mafa'nemo'a Afo'amotegati'mo ha le konali ya'amo aliteno apaote
enisole vaya'a'e'mo eminesiya afina'mo apakaefe'mo avagage hugiye, huno hapa pai'niye.

9

1 Huno hapa paiteno'ae'mo, Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, hemenimo mai'naya
vayapati'mo mago vaya'amo ofali'a afa'a mai'ne'a Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo
himamu'aleti'mo alino afole aino atesige'a agegae, huno hapa pai'niye.

Kalaisi'a aeto agufa agufamo alino hamale'niya gemae
(Mt 17:1-13; Lu 9:28-36)

2-3 Sigisi'a afina'mo utegeno Yesu'a Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi huno apavalelinuno
yatala avefi'mo apakai'apige'mo hai'nae. Hai'a mai'ne'apae'mo agayana Yesu'a aeto
agufa agufamo ali'nigeno apaulagale'mo kukena'alegati'mo aeno lata late nehuno
yaveyave'age'mo hu'niye. Mago ma mopafi vekamo'a kukena'amo sese hisigeno'ae'mo
ani agufa yaveyave osisiya agufa kava'mo hu'niye. 4 Apakaemo anakayana Ilaiya'e
Mosese'e'mo afole aite'ana Yesu'e'mo ge huge afige hu'a mai'nae. 5 Pita'a, Tisao,
huno, manile'mo maisunana kanale hu'niye. Lole'e mago'e hage no'mo kigune. Kagae
no'mo kite Mosese no'mo kite Ilaiya no'mo kite huta kigune, huno ha pai'niye. 6 Lusi
kava hu'a koli hu'a mai'naya'mofe'mo Pita'a na agufa gemo hugufi, huno agesamo
o'afino fiku gemo hu'niye. 7 Hu'nigeno hiya'mo kino apati kae'nigeno ani hiyapati'mo
mago gemo huno'ae'mo, ani vekae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo
mai'nigi ge'amo afiyo, huno hapa pai'niye. 8 Malage huno muki haopalegamo alino ha
le'nige'a age'nayana lole vekala'mo o'anake'nafa Yesu'a agai'age'mo mai'nige'a age'nae.
9 Aveleti'mo atale'a u'a nelami'apae'mo Yesu'a, age'naya kavafe'mo ava gemo hutapa
hapa opaitapa maime maime ne'vigeno'ao Vemo mafa'nemo kanolufati'mo he tisiya
afinake'mo ava gemo hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. 10 Ani gemo afite'apae'mo
mago vaya'aife'mo ava gemo hu'a hapa opai'a apakai'apige'mo kanolufati'mo he tisiya
kavafeke'mo ge huge afige hu'a mai'nae. 11 Apakaemo Yesufe'mo, Na kava hige'a-
pae'mo ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi hu'apae'mo, Ilaiya'a hogoteno
afole aitesigeno'ae, hu'a hu'nae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 12 He, Ilaiya'a muki kava'mo
alino api aino atesiyafe'mo hogoteno ago afole aigiya'monanafa na kava higeno'ae'mo,
Vemo mafa'nemo'a muki alu kana ya alu kana ya'mo ali'nisige'apae'mo, ina agufa
vekamo mai'niye, hu'a hute'a agi'ale'mo ali'a afepi ategae, huno avo'mo kae male'niye.
13 Lapa nepauva'monanafa Ilaiya'a ago afole ai'nige'apae'mo agaetegamo hapau'niya agufa
kava'mo ago hu'a amagi'nae. Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a ani kavafe'mo
hu'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niya mafa'nemo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mt 17:14-21; Lu 9:37-43)

14 Apakaemo ge'amo ne'afiya vaya'aitegamo e'a apakayana asole vaya'mogimo fai'a ku
ai'a apake'a mai'nage'a ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo ge
vai'nae. 15 Ani asole vaya'mogimo Yesu'a e'nige'a agete'apae'mo hapau aite'a malage
hu'a nagu nagu hu'a u'a ge amamae'nae. 16 Agaemo huno'ae'mo, na agufa kavafe'mo

apakae'e'mo etapa ge huge afige hutapa mai'nae, huno apafi ge'nigeno'ae'mo [17] asole
vayapati'mo magoke vekamo'a Yesu ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Tisao,
huno, hosu aune vekamo'a ve mafa'ne'nimo avayamo alino akani male'nige'nae'mo
kagaetegamo avaleli'na ne'ove. [18] Hosu aune vekamo'a muki aupilagamo umenitata
nehigeno'ae'mo atafauno alino mopafi yaga auno atale'nigeno avayafati'mo avenatu'-
na'mo'a hu'nigeno avepi'mo haniteno agufamo alino lokiya vaiteno ne'maiye. Nagaemo
gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ani hosu aune vekamo alita hafaitapa ataleyo, hu'na hapa
pai'nova'monanafa ali'a hafai'a o'atale'nae, huno ha pai'niye. [19] Ha pai'nigeno'ae'mo, ma
mopafi'mo hemeni afina'mo mai'naya vayanagi lapakesa afitapa fatago nosaya vayanagi
hu'na lapa pai'nae'mo, na magi afina'mo lapakae'e'mo maiguve. Na magi afina'mo
lapakae'e'mo mai'ne'na kanamo alige alige hu'na maiguve. Nagaetegamo avalelitapa eyo,
huno hapa pai'niye. [20] Apakaemo agaetegamo ani mafa'nemo avaleli'a ne'ageno'ae'mo
hosu aune vekamo'a Yesu'mo ageteno'ae'mo malage huno alino ago'ya faino atale'nigeno
hafosamo'a apamagi'nige'apae'mo nehaya agufa kava huteno mopafi'mo asagauno aiteno
heleve heleve nehigeno avayafati'mo avenatu'na'mo hu'niye. [21] Yesu'a ani mafa'nemo
afo'amofe'mo, haiya afinateti'mo ani kava'mo hu'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, aise
mafa'nemo mai'niya afinateti'mo ani kava'mo aepa faino haume eno hemenimo nehaiye.
[22] Agaemo kamiti amagisiyafe'mo muki afina'ae afina'ae'mo amagino atafi'e anipi'e'mo
ne'ate. Mago kava'mo lagaetegamo afa'a hisuekae'mo kahau huka lateteka laha mao,
huno ha pai'nigeno'ae'mo [23] Yesu'a, kagaemo kagesa afika fatago hisana'mo'mo kanalene.
Agesa afino fatago hisiya vekamo'a muki kava'mo afa'a hugiye, huno ha pai'nigeno
[24] malage huno ani mafa'nemo afo'amo'mo aulagafati'mo aunumo emine'nigeno alopa
gefati'mo ge huno'ae'mo, Ala kava nene, huno, Nagesa afi'na fatago hu'nova'monanafa
nagesa afi'na fatago osu'novanagi afa'a naha mao, huno ha pai'niye. [25] Yesu'a apakeyana
asole vaya'mo apakaetegamo nagu nagu hu'a e'nageno apaketeno hosu aune nefe'mo,
agesamo alika akanika ateteka avayamo ge osisiyafe'mo alika akanika ate'nana hosu aune
vekamo aipafati'mo emikeka kaune heka uteka halate eka haika aipafi'mo alagi o'maiyo,
huno lokiya gemo huno ha pai'niye. [26] Huno ha pai'nigeno hosu aune vekamo'a kagegage
huteno ani mafa'nemo alino ago'ya faino atale'nigeno hafosamo'a apamagi'nige'apae'mo
nehaya agufa kava huge huge huno mai'nigeno hosu aune vekamo ataleno u'niye. Ani
mafa'nemo faligekana huno mai'nige'apae'mo asole vaya'mogi hu'apae'mo ago fali'niye,
hu'a hu'naya'monanafa [27] Yesu'a ha maeno ayate'mo alino he tino ate'niye. [28] Yesu'a
atalenuno haino nopi'mo mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'ageke'mo mai'ne'a-
pae'mo, na kava higetae'mo hosu aune vekamo afa'a alita hafaita o'atale'none, hu'a afi
ge'nageno'ae'mo, [29] ne'ya'mo mosi'netapa nunumu nehaya kavatetike'mo ani agufa hosu
aune vekamo afa'a alita hafaitapa atalegae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a halate mago'e huno, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae
(Mt 17:22-23; Lu 9:43-45)

[30-31] Apakaemo ani koteti'mo atale'a Galeliya kotegamo u'a ae'a aga se'a u'nae. Yesu'a
ge'amo ne'afiya vaya'age'mo alino apaya male'niya'mofe'mo mago vaya'mogi Yesu'a eno
mai'niye, hu'a hute'a esayafe'mo ohau'niye. Alino apaya maleno'ae'mo, Vemo mafa'nemo
avaleli'u'a vaya'ai apayapi'mo apamisage'a kamiti amagigae. Amagisageno faliteno'ae'mo
lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa pai'niye. [32] Apakaemo
alino apaya male'niya gemo aepa'amo alagepa hu'a afi'a aeto osu'apae'mo loka hu'a afi
gesayafe'mo hu'nayana koli hu'nae.

Ina la'mo hogote vekamo mai'niye, huno hu'niya gemae
(Mt 18:1-5; Lu 9:46-48)

[33] Apakaemo Kapeneyamu taonifi'mo u'a ava'yi hute'a nopi'mo hai'a mai'ne'apae'mo
Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ina ge huno apafi ge'niye. Kategamo ne'etapae'mo
na agufa yane gemo hutetapa ge vai'nae. [34] Kategamo ne'e'apae'mo, lagaepati'mo ina
la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'naya gelefe'mo Yesu'a ge huno apafi

ge'nige'apae'mo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha opai'nae. [35] Yesu'a fai mai'neno tuolofu'a
vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, lapakaepati'mo
mago vekamo'a hogote vekamo maigesuve, huno hu'nisiya vekamo'a hogote vekamo
maisiyafe'mo henaga vekagana huno mai'neno muki vaya'aite'mo kayokayo veka'apimo
mai'neno ali'ya'apimo alino maino, huno hapa pai'niye. [36] Hapa paiteno vaya'ai apaula-
gale'mo mago aise mafa'nemo alino he tino ate'niye. Ate'neno ani mafa'nemo anu
ki'neno hapa paino'ae'mo, [37] Ina lagimo mani agufa mafa'nemo avale'a ali'a falu fala hu'a
ne'atesafi ani kava hu'a navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ali'a falu fala hu'a natesaya
vaya'mogimo ani kava hu'a alino nate'nige'na emine'nova veka'e'mo avale'a ali'a falu fala
hu'a nela'ata'ae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, mago vekamo kametimo o'mai'nisiyana lao vekamo mai'niye, huno hu'niya gemae
(Lu 9:49-50)

[38] Yoni'a agaefe'mo, Tisao, huno, age'nonana mago vekamo'a kagikaleti'mo hosu apaune
vaya'aina alino hapa faino ne'apatalegeta age'none. Lagaepati vekamo o'mai'niya'-
mofe'mo ani agufa kava'mo osuka afa'a atalo, huta ha pai'none, huno ha pai'niye. [39] Yesu'a,
ha'ao, afa'a ato, hutapa osiyo. Mago vekamo'a nagi'nileti'mo no'agaya agufa aune
kava'mo nehisiya'mo'mo nagi'nilefe'mo huno faipa huno o'nategaiye. [40] Mago vekamo'a
kame huno nolatesiya'mo'mo lao vekamo mai'niye. [41] Lama gemo lapa nepauve, huno,
mago vekamo'mo lapaketeno'ae'mo, Kalaisi vaya'amo mai'nae, huno agesamo afiteno
nagi'nilefe'mo kapufi ani'mo hefino lapamisiyana miya'amo aligiye, huno hapa pai'niye.

Hosu kava'mo hisayafe'mo apayate ne'aliya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 18:6-9; Lu 17:1-2)

[42] Huno hapa paiteno'ae'mo, Mago vekamo'a ani agufa aise mafa'nemo'mo nagaefe'mo
agesa afino fatago nehiya mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo ayate'mo ali'nisiyana
lusi hanageke ya'mo aligiye. Aligiya'monanafa hogoteno ayate'mo o'ali'nisige'apae'mo
atafau'a alopa yafate'mo nofi aete'a lugo'afi'mo aete'a avaleli u'a solovala anipi'mo
yaga au'a atalesageno'ae'mo aise hanageke ya'mo aligiye. [43] Inagi lapaya'mo'a hosu
kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo hetapa hatagautapa ataleyo.
Magoke lapaya'mo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya kotegamo haitapa faletapa
maisayana kanale hugiye. Lole lapaya'mo hane'nisiyana alagi yu oseno lege lege huno
ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi hosugiye. [44] *Ata kopi'mo muki*
afina'mo hagifamogi apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi yu osegaiye. [45] Lapaiyamo'mo
hosu kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo hetapa hatagautapa ata-
leyo. Magoke lapaiyamo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya kotegamo haitapa
faletapa maisayana kanale hugiya'monanafa lole lapaiyamo hane'nisiyana alagi yu oseno
lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi hosugiye. [46] *Ata*
kopi'mo muki afina'mo hagifamogimo apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi yu osegaiye.
[47] Lapaulagamo'mo hosu kava'mo hisayafe'mo alino he tino nelapatesigetapae'mo alita
katitapa ataleyo. Magoke lapaulagamo hane'nisiyana maige maige hutapa maisaya koteg-
amo haitapa faletapa maisayana kanale hugiya'monanafa lole lapaulagamo hane'nisiyana
alagi yu oseno lege lege huno ne'maiya ata kopi'mo lamitapa maisageno'ae'mo alagi
hosugiye. [48] *Ata kopi'mo muki afina'mo hagifamogimo apakufafi'mo ne'nayanageno atamo alagi*
yu osegaiye. [49] Ne'yate'mo solemo nefalaya kava huno muki vaya'ai apakufale'mo ata
apalegaiye. Ani kava'mo hu'a Gotina ne'amiya yate'mo solemo falegaiye. [50] Solemo kanale
ya'mo hane'niya'monanafa haga nehiya ya'amo hano hisige'apae'mo haiya kava hu'a
halate haga nehiya ya'amo ali'a hamale'a atesageno haga hugiye. Lapaipafi'mo solekana
huno hane'nisigetapa magoke lapaipa lapakesamo alitetapa alagepa hutapa magokepi
lokaetapa maiyo, huno hapa pai'niye.

10

Yesu'a a'ne'apimo hapa fai'a ne'apatalaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 19:1-12; Lu 16:18)

1 Yesu'a ani koteti'mo atalenuno Yutiya kotega Yoneni ani'mo lakaenuno mai'nige'a-
pae'mo asole vaya'mo halate agaetega e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno nehiya agufa
kava'mo huno alino apaya male'niye. 2 Mago Falasi vaya'mogi amalageka hisafe'mo
agaetegamo e'apae'mo, ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, a'nemo afa'a hapa fai'a atalegae
huno hu'nifi osu'niye, hu'a afi ge'nae. 3 Yesu'a, Mosese'mo na agufa ke'aepa gemo
alino lapami'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, 4 Mosese'a huno'ae'mo, mago vekamo'mo
a'amo hafaino atalegefe'mo huno'ae'mo mago avo'mo kaeno a'amo amiteno ha faino
atalegaiye, huno hu'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 5 lapaipamo'mo lokiya vai'niya'-
mofe'mo Mosese'a ani kava'mo hiyo, huno lapa pai'niye. 6 Akeya'vilaga Goti'a muki
ya'amo alo hu'niya afina'mo *ve kanomo alo huno ateteno a kanomo alo huno ate'niye.*
7 Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo ve kanomo'mo ita'afo'ala'moganimo anataleno a'a'e'mo
magokepi lokae'ana maiga'ae. 8 Lole kanola'moganimo magoke anakufamo ali'ana
hamalega'ae. Lole kanola'mo o'maiga'afa magoke kanola'mo maiga'ae. 9 Goti'a alino
lokaeno anate'niya kanolapati'mo mago vaya'mogimo ali'a apa he'a o'anatesaya kava'mo
hane'niye, huno hapa pai'niye. 10 Nopi'mo haino mai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'mogi ani kavafe'mo loka hu'a afi ge'nae. 11 Afi ge'nageno'ae'mo, mago vekamo'mo
a'amo hafaino ataleteno alu a kanomo ali'nisiya'mo'mo a'alegamo hosu kava'mo huteno
kumai kava'mo hu'niye. 12 Mago a kanomo'mo anau'amo'mo atalenuno alu vele'mo
mai'nisiya'mo'mo kumai kava'mo hu'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo male'neno, Goti'a lapa maeno, huno hu'niya gemae
(Mt 19:13-15; Lu 18:15-17)

13 Mago vaya'mogimo Yesu'a aise mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo maleno
apatesiyafe'mo apavaleli'a Yesutegamo ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ge
hapau'nae. 14 Yesu'a ani kava'mo ageteno'ae'mo hosu aipamo kali'nigeno ge'amo ne'afiya
vaya'aife'mo, aise mafa'ne'aina apatafautapa o'apatege'a nagaetegamo afa'a o'meyo,
hutapa osige'a nagaetegamo afa'a eyo. Ani agufa mafa'nemo Goti'a yagaino ne'apateya
kote'mo hane'niya ya'mo apakai'api ya'mo hane'niya'mofe'mae. 15 Lama gemo lapa
nepauve, huno, ina lagimo aise mafa'nemogi Gotitegati'mo ne'aliya agufa kava'mo hu'a
o'ali'nisafi Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a hai'a ofalegae, huno hapa pai'niye.
16 Hapa paiteno mafa'nemo apavaleno alino asagauno apanu kiteno aya'mo maleno
apateteno'ae'mo, Goti'a lapa maeno, huno hapa pai'niye.

Fe'no'e vekamo ava gemae
(Mt 19:16-30; Lu 18:18-30)

17 Yesu'a ugefe'mo kate'mo ne'vigeno'ae'mo mago vekamo nagu nagu huno eno
ale'ya faino mai'neno'ae'mo, Alagepa tisao, huno, maige maige hu'na maisuva ya'mo
alisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo 18 Yesu'a, na kava
higekae'mo nagaefe'mo alagepa tisao huka hane. Gotike'mo magoke'age'mo alagepa
vekamo mai'niye. 19 Ke'aepa gemo ago afi'nanana *vaya'mo ohapao. Kumai kava'mo
osuvo. Kumaya'mo o'aliyo. Aigofe gemo osuvo. Aigofe'mo huteka kumaya'mo o'aliyo. Itaka
afokala'mogani anaiyafi'mo maiteka ge'animo afiyo,* huno ha pai'nigeno'ae'mo, 20 Tisao, huno,
neya mafa'nemo mai'nova afinateti'mo ani muki hana ke'aepa ge'amo akame hume
hume e'na hemeni'e'mo akame nehuve, huno ha pai'niye. 21 Yesu'a ageteno'ae'mo
agaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo, magoke kavakamo'mo alagi kanale
osu'niye. Muki ke'aepa ge'amo akame huteka uka haika hapaisanafe'mo uka muki kagemi
yakamo alinikuka maketi huge'apao miya faitesageka alisana monimo alinikeka kagemi
ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina apamigeno'ao alopa kagemi yakamo koku'napi'mo ha-
neno. Apamiteka eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno 22 afi'niya'monanafa alopa kagemi

ya'amo hane'niya'mofe'mo hosu augosa kaliteno aipamo'mo kana hu'nigeno ataleno u'niye.
[23] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aina aulu hapaeno apaketeno'ae'mo, Alopa kagemi ya'apimo ali'nisaya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haisayafe'mo lusi kava huno lokiya vai'niye. [24] Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo hapau aite'a atete hu'nae. Hapau ai'naya'monanafa Yesu'a, mafa'ne'nimogitapae, huno, kagemi ya'apie'mo, laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haisayafe'mo lusi kava huno lokiya vai'niye. [25] Kamo afumo'a nekaya kapi'mo haino falesiyafe'mo lokiya vai'niya'monanafa mago kagemi ya'e vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo haino falesiyafe'mo mago'e huno lokiya vai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo [26] lusi kava hu'a hapau aite'a apakai'apimo hu'apae'mo, ina lagimo maige maige hu'a maisaya ya'mo aligae, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae. [27] Yesu'a aulu hapaeno apaketeno'ae'mo, vaya'mogimo ani kava'mo afa'a osugaya'monanafa Goti'a ani kava'mo afa'a hugiye, huno hapa pai'niye.
[28] Pita'a Yesufe'mo, Afiyo, huno, muki kagemi yatimo ago ataleta eta kakame huta uteta nehune, huno ha pai'nigeno'ae'mo [29-30] lama gemo lapa nepauve, huno, muki vaya'mogimo nagaetefenagi alagepa faigoko gelefenagi hu'a no'apimo atale'nisafi konaga'apimogimo apatale'nisafi apasa'apimogimo apatale'nisafi afo'apimogimo apatale'nisafi ita'apimogimo apatale'nisafi mafa'ne'apimo apatale'nisafi a'apimo apatale'nisafi a'mafa'ne'apimo apatale'nisafi hoya'apimo atale'nisafi hu'a atale'nisaya vaya'mogimo hemenimo vani hataleti agufa ya'mo alite'a no'api alige konaga'apimogi alige apasa'apimogi alige ita'apimogi alige mafa'ne'apimogi alige hoya'api alige hu'a aligae. Aligaya'monanafa mago vaya'mogi apakaetegamo hosu kava'mo hugaya'monanafa henaga'amo afole aisiya afina'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'apimo alite'a maigae. [31] Maigaya'monanafa hemenimo asole vaya'mogi hogote vaya'mo ne'maiya vaya'mogimo henaga'amo henaga vaya'mo maisage'a henaga ne'maiya vaya'mogimo hogote vaya'mo maigae.

Yesu'a faliteno he tisiya kavafe'mo halate mago'e huno hapa pai'niya gemae
(Mt 20:17-19; Lu 18:31-34)

[32] Apakaemo Yulusalemu taoni kate'mo ne'u'apae'mo Yesu'a uno hogotetege'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a ne'u'apae'mo apakesa ala'amo afite'a hapau aite'a koli hume hume u'nae. Yesu'a kesi kate'mo apavalelinuno halate mago'e huno agaetegamo afole aisiya kavafe'mo hapa paino'ae'mo, [33] Hemenimo lagaemo Yulusalemu taonifi'mo ne'visunageno'ae'mo mago vekamo'a kutulu ya'mo aliteno Vemo mafa'nemo avaleno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo apamisige'apae'mo agoti hu'a atete'a, afa'a faligiye, hu'a hutesage'a Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'ai apayapi'mo avale'a ategae. [34] Apamisage'apae'mo hu'a faipa hu'a ategе apavenatu'na he'a ategе nofi kayoteti'mo amagige hute'a kamiti amagigae. Lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa pai'niye.

Yemisi'e Yoni'e'mo ala netala'mo maigu'ae, hu'ana hu'na'a gemae
(Mt 20:20-28)

[35] Yemisi'e Yoni'e'mo Sepeti mafa'nela'moganimo Yesutegamo e'anae'mo, Tisao, hu'ana, kafi gesu'a kava'mo huka la'atesanafeke'mo la'ahau'niye, hu'ana ge hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo, [36] na agufa kava'mo hu'na lanatesuve, huno anafi ge'nige'anae'mo, [37] ha le konali yakamo aliteka fai mai'nekae'mo yagaika apatesana afina'mo la'agaepati'mo mago vekae'mo, eka lamaga nahaopale'mo fai maiyo, huka ha paiteka mago vekae'mo, eka hoga nahaopale'mo fai maiyo, huka la'aha paiyo, hu'ana ha pai'na'ae. [38] Yesu'a, na agufa kavafe'mo afi neko'afi hutana o'afi'na'ae. Nesuva kapufati'mo afa'a nesa'afi hosu yateti'mo ali'a fale'a natesaya ya'mo afa'a aliga'afiye, huno anafi ge'nige'anae'mo, [39] he, afa'a neteta'a aligu'ae, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo he, huno, nesuva kapufati'mo netetana hosu yateti'mo ali'a fale'a natesaya ya'mo afa'a aliga'ae. [40] Aliga'a'monanafa

lamaga nahaopale'mo fai maige hoga nahaopale'mo fai maige hutana fai mai'ao hu'na
hisuva gemo nagai'ni ya'mo ohane'niye. Gotike'mo ago alo huno anate'niya vekalake'mo
alino anamigiye, huno hana pai'niye.
41 Naya lole'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Yemisi'e
Yoni'efe'mo apaipa le'a anate'nae. 42 Yesu'a ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, Yu nofi vayapati
o'mai'naya vaya'aite'mo yagai'a ne'apateya vaya'mogi ali'a afepi apatete'a yagai'a ne'a-
patae. Ani kava'mo hu'a ala apaki vaya'mogi ina kava hiyo ma kava hiyo, hu'a nehae.
43 Nehaya'monanafa lapakaemo ani kava'mo osisaya kava'mo hane'niye. Lapakaepati'mo
mago vekamo'a, ala nagi vekamo maigesuve, huno hu'nisiyana kayokayo vekatapimo
maino. 44 Lapakaepati'mo mago vekamo'a, hogote vekamo maigesuve, huno hu'nisiyana
kalavusi ali'ya'mo aliteno kayokayo vekatapimo maino. 45 Ani kavatefe'mo Vemo
mafa'nemo agaete'mo kayokayo hu'a atesaya agufa vekamo maisiyafe'mo emi'no'me'nifa
kayokayo veka'apimo mai'neno agufa'aleti'mo miya faino hatu maeno apatesiyafe'mo
emine'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a mago aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae
(Mt 20:29-34; Lu 18:35-43)

46 Apakaemo Yeliko taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Yesu ge'amo ne'afiya vaya'e asole
vaya'e'mo Yeliko taonimo atale'a akame hu'a u'nageno Matimeyasi'a Timiyasi mafa'nemo
aulaga ali hu'niya vekamo'a ka agi'nale'mo fai mai'neno monie'mo aukaya huno mai'niye.
47-48 Mago vaya'mogi hu'apae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo ne'e, hu'a hu'naya gemo
afiteno'ae'mo aepa faino ge huno'ae'mo, Yesuo, huno, Nevini aginagomo kahau huka
nato, huno ha pai'nige'apae'mo asole vaya'mogi hu'apae'mo, ge osuka afa'a maiyo,
hu'a ge hau'naya'monanafa mago'e mago'e huno ge huno'ae'mo, Nevini aginagomo,
huno, kahau huka nato, huno ge huge huge huno mai'niye. 49 Yesu'a eno he tino
mai'neno'ae'mo, ani vekae'mo ge higeno'ao nagaetegamo eno, huno hapa pai'nige'a
aulagamo ali hu'niya vekae'mo, kaipamo lokiya vaika kato. Kagaefe'mo ge nehigi he tiyo,
hu'a ha pai'nageno 50 alonoku'mo alino asagino ataleteno malage huno aeno hailo huno he
tino Yesutegamo e'niye. 51 Yesu'a, na kava hu'na katesuve, huno afi ge'nigeno aulagamo ali
hu'niya vekamo'a, Tisao, huno, naulagamo alika ayakeka nato, huno ha pai'nigeno'ae'mo,
52 kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino alagepa huno kate'nigi afa'a uvo, huno ha
pai'nigeno malage huno aulagamo ageno ayaketeno kate'mo akame huno u'niye.

11

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo kini vekagana huno hai'niya gemae
(Mt 21:1-11,18-19; Lu 19:28-40; Yo 12:12-19)

1 Apakaemo Yulusalemu taoni haopale'mo Metapesi taoni'e Metani taoni'e'mo Ali-
fi'aepa avele'mo hane'niya taonifi'mo u'a ava'yi hute'apae'mo agaemo lole vekala'mo
ge'amo ne'afi'a vekala'mo alino anate'niye. 2 Alino anateteno hana paino'ae'mo, nagae
naulagale'mo hane'niya taonifi'mo utana hai'ao. Uta haitana ava'yi hutetanae'mo
agesa'ana mago aikeli noki afumo nofi ae'a ate'nisaya noki afule'mo mago vaya'mo fai'a
o'mai'naya noki afumo mai'nisigetana agega'ae. Agetetanae'mo hatu maetana avalelitana
e'ao. 3 Mago vaya'mogi, na kava hisa'afe'mo hatu ne'ma'ae, hu'a lanafi gesagetanae'mo,
Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo hane'nigeta'aene, hutana hisa'ageno'ae'mo malage huno
alino atesigeno manile'mo egaiye, huno hana pai'niye. 4 Anakaemo u'ana aga'ana ani
aikeli noki afumo no kipate'mo nofi ae'a ate'nageno kate'mo mai'nige'ana agete'ana hatu
mae'na'ae. 5 Hatu ne'ma'age'apae'mo mago anile'mo he ti'a mai'naya vaya'mogi, na kava
hisa'afe'mo hatu ne'ma'ae, hu'a anafi ge'na'age'anae'mo 6 Yesu'a hana pai'niya gemo
hapa pai'na'age'a anatale'na'age'ana avaleli'ana u'na'ae. 7 Yesutegamo avaleli e'anae'mo
yatala kukena'animo alapa'age kukenamo asagi'ana agotofule'mo male'na'ageno Yesu'a
haino fai mai'niye. 8 Asole vaya'mogimo ani kava hu'a yatala kukena'apimo alapa'age
kukenamo asagi'a kapi'mo yakaige mago vaya'amogi u'a yahaofilaga yosa akopamo he'a

yage'a kapi'mo yakaige hu'a maleme maleme u'nae. [9] U'a hogote'naya vaya'mogi'e henaga
akame hu'a e'naya vaya'mogi'e'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, amuse higetao.
Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi ha maeno, hu'a hute'a,
[10] Laginago netimo Nevini'a kini vekamo mai'neno yagaino ne'apateya kava huno Ala
kava ne'mo agi'aleti'mo yagaino apatesiya vekamo Goti'a ha maeno. Gotifeke'mo amuse
higetao, hu'a hute'a hume hume u'nae.
[11] Agaemo noki afule'mo maiteno Yulusalemu taonifi'mo haino ava'yi huteno Yu vaya'ai
alopa mono nopi'mo haino muki yakofe'mo aulu haeno ageno mai'niye. Mai'niya'mo-
nanafa ago hani hugefe'mo hu'nige'apae'mo agae'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Metani
taonifi'mo ai'a atagine'a e'nae.

Yesu'a fiki yosae'mo ge hu'nigeno falu te'niya gemae

[12-13] Ega'amo Metani taonifati'mo ne'e'apae'mo Yesu'a aga te'nigeno ageyana muga afag-
i'ale'mo fiki yosamo hane'nigeno ageyana asole haitamo male'nigeno ageteno alagamo
ae'negaiye, huno huteno u'niye. Uno ageyana haita'age hane'nigeno age'niye. Fiki
yosamo'mo alaga ne'aeya afina'mo ohane'niya'mofe'mo alagamo o'ae'niye. [14] Yesu'a
huno'ae'mo, halate alagamo o'aesanage'a vaya'mogi e'a lagi'a o'negae, huno hu'nige'a
ge'amo ne'afiya vaya'mogi afi'nae.

Yesu'a alopa mono nopati'mo alino hapa faino apatale'niya gemae
(Mt 21:12-17; Lu 19:45-48; Yo 2:13-22)

[15] Apakaemo Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hute'a Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono
nopi'mo haino ageyana ani mono nopi'mo maketi ne'malaya vaya'mo mai'nageno
apaketeno alino hapa faino apatale'niye. Agaemo alu vaya'ai monimo alite'a Yu vaya'ai
monimo ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino atalege namamo miya
nefaiya vaya'ai sia'apimo alino ago'ya faino atalege hu'niye. [16] Agaemo, mono no kate'mo
kagemi yatapimo ali'nitutetapa osiyo, huno hapa paiteno ka akanino apate'niye. [17] Alino
apaya maleno'ae'mo, *vaya'mogimo no'nie'mo hu'apae'mo, nunumu nehaya none, hu'a hugae,*
huno avo'mo kae o'male'nifiye. Lapakaemo *kumaya vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya nokana*
hutapa alita hamaletapa ate'nae, huno hapa pai'niye.
[18] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo
kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo ani kavafe'mo ava gemo afite'apae'mo am-
agisaya kafe'mo kahauya hu'a mai'nae. Muki vaya'mogimo ge'amo afite'apae'mo hapau
ai'naya'mofe'mo agaefe'mo koli hu'nae. [19] Hani hugefe'mo hu'nigeno'ae'mo taonifi'mo
ataleno u'niye.

Falu te'niya yosamo ava gemae
(Mt 21:20-22)

[20] Kotilamiyapi'mo kate'mo ne'u'apae'mo ageyana fiki yosamo'mo muki haita'agi
akopa'agi hafu'ya'agi huno alagi falu te'nige'a age'nae. [21] Pita'a Yesu'mo hu'niya kavafe'mo
agesamo afino ho hu'niye. Huteno'ae'mo, Tisao, huno, ago. Ge hau'nana fiki yosamo ago
falu te'niye, huno ha pai'nigeno [22] Yesu'a, Gotife'mo lapakesa afitapa fatago hiyo. [23] Lama
gemo lapa nepauve, huno, mago vekamo'a lole agesamo o'afi'neno, hisuva gemo alagi
afole aigiye, huno agesa afino fatago hu'neno'ae'mo mani avee'mo, nokamo atalekuka
solovala anipi'mo asagauka aiyo, huno hu'nisiya'mo'mo huvo huno hisiya kava'mo afa'a
hugiye. [24] Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo lapa nepauve, huno, lapakaemo na agufa ya'mo
aliguve, hutapa nunumu hutapa afi nekesafi lapakesa afitapa fatago hu'netapa hiyo afa'a
aligayanagi. [25] Nunumu hugefe'mo he titapa mai'netapae'mo hosu lapaipamo kalitapa
ate'nisaya vekamo hosu kava'amo alitapa atalegeno'ao koku'napi Afotapimo'a ani kava
huno hosu kavatapimo alino ataleno. [26] Hosu kava'amo alitapa o'atalesayana koku'napi
Afotapimo'a ani kava huno hosu kavatapimo afa'a alino o'atalegaiye, huno hapa pai'niye.

Yesufe'mo, ina la'mo ani agufa ali'ya'mo aliyo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 21:23-27; Lu 20:1-8)

[27] Apakaemo halate Yulusalemu taonifi'mo e'apae'mo agaemo alopa mono no ku-
mate'mo umenitata nehige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'a-
pataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama
vayanagi hu'a agaetegamo e'nae. [28] E'a ha pai'apae'mo, haiya agufa alagena ya'mo
yagaika ne'apatana alagena ya'mo ali'nekae'mo ani agufa kava'mo nehane. Ina la'mo ani
agufa kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'nae. [29] Afi ge'nageno'ae'mo Yesu'a,
nagae'e'mo mago gemo loka hu'na lapafi gegauve. Ge'nile'mo aetapa atagaina hutapa
naha paisage'nae'mo haiya agufa alagena ya'mo yagai'na ne'apatova alagena ya'mo
ali'nofi, hu'na lapa paiguve. [30] Goti'a Yoni'mo ani'mo faleno apatesiyafe'mo lekana paino
ate'nifi vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo [31] apakai'apimo ge
huge afige hu'apae'mo, Lagaemo hutae'mo Goti'a lekana paino ate'niye, huta hisunana
agaemo huno'ae'mo, na kava higetapae'mo Yoni ge'ae'mo lama gemo nehiye, hutapa
osu'nae, huno lafi gegaiye. [32] Hugiya'mofe'mo lagaemo hutae'mo, vaya'mogi lekana
pai'a ate'nae, huta hisunana ani gemo'e'mo hosugiye. Apakaemo muki vaya'aife'mo
koli hu'naya'mofe'mo ani gemo osu'nae. Muki vaya'mogimo Yonife'mo alagepa vekamo
Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, hu'a
apakesamo afi'nae. [33] Afi'naya'mofe'mo Yesufe'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
ani kava'mo hu'na haiya agufa alagena ya'mo yagai'na ne'apatova alagena ya'mo ali'ne'na
ani kava'mo nehufi, hu'na lapa opaiguve, huno hapa pai'niye.

12

Nofi hoyae'mo aeno kalafefa gemo huno hu'niya gemae
(Mt 21:33-46; Lu 20:9-19)

[1] Yesu'a aepa faino aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a nofi
hoyamo vai maleteno kegi'ya huno ku ai maleteno nofi alagamo ae'a lata paisageno
ani'amo lamisiya kelimo kafi maleteno yatala no'mo ani hoyale'mo yagai'a maisaya
vaya'ai no'mo ki male'niye. Agaemo mago vaya'mogi yagai'a ate'nisageno nofi alagamo
afu lesige'apae'mo apakaemo ani nofi alagamo lagisayafe'mo apavaleno apateteno afagi
kotegamo u'niye. [2] Nofi alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo mago nofi alagamo
alisiyafe'mo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo alino ate'nigeno hoya'ale'mo yagai'a ate'naya
vaya'aitegamo u'niye. [3] U'nige'a hoya'ale'mo yagai'a ate'naya vaya'mogimo atafau'a
amagite'apae'mo, okamigunanagi afa'a ataleka uvo, hu'a ha pai'nageno ataleno u'niye.
[4] Hoya aepa vekamo'a halate mago alu vekamo aliya'ale'mo mai'niya vekamo alino
ategeno ne'vige'apae'mo yafa kayoteti'mo ali'a anu'mo ai'a apalo ati'a amagite'a ali'a
hosu hu'a ate'nae. [5] Agaemo mago alu vekamo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo alino
ategeno uno ava'yi nehige'apae'mo kamiti amagi'nae. Ani kava huno mago'e vaya'mo
alino apate'nige'a u'nage'apae'mo mago vaya'amo aise'amo apamagige mago vaya'amo
kamiti apamagige hu'a apamagi'nae. [6] Magoke mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya
mafa'ne'age'mo mai'nigeno henaga'amo, mani mafa'ne'nimo ge'amo afa'a afigae, huno
huteno alino ate'nigeno u'niye. [7] U'nige'apae'mo hoya'ale'mo yagai'a ate'naya vaya'-
mogimo agete'apae'mo, hoya aepa vekamo mafa'ne'amo'mo muki afo'amo ya'mo aligiye.
Amagigetao agaemo alisiya hoyamo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a [8] atafau'a kamiti
amagite'a kefa'amo alini'u'a kegi'ya malaga yaga au'a atale'nae. [9] Inagi hoya aepa
vekamo'a na agufa kava hugiye. Eno hoya'ale'mo yagai'a ate'naya vaya'aina kamiti
apamagiteno alu vaya'mogi hoya'ale'mo yagai'a atesayafe'mo apavaleno apategaiye.
[10] Lapakaemo mago gemo Goti'a avo'mo kae male'niya gemo lekana opai'nafiye. Ani
gemo'a huno'ae'mo,

Yafateti'mo no'mo nekiya vaya'mogimo mago yafafe'mo hu'apae'mo, afa yafane, hu'a
hu'naya yafa'mo'a mago hogote yafa'mo afole ai'niye. [11] Ala kava ne'mo'a ani
kava'mo alino afole aino ate'nigeta ageta lahau aitetae'mo, vae, huta, alagepa
kava'mo nehiye, huta nehune,

huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye. [12] Hapa pai'nige'a afite'apae'mo, ani aeno
kalafefa gemo lagaefeke'mo hu'niye, hu'a hute'a atafau'a kalavusi hu'a atesayafe'mo
hu'naya'monanafa muki vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo atale'a u'nae.

Takesi hisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:15-22; Lu 20:20-26)

[13] Apakaemo atale'a ute'a Falasi vaya'e Heloti'a akame nehaya vaya'efe'mo hapa pai'a-
pae'mo, ane'ai hanagi male'nageno malage huno ne'atafaiya kava hutapa yagai'netapa
ge'aleti'mo atafaiyo, hu'a hapa paite'a ali'a apate'nage'a agaetegamo u'nae. [14] E'apae'mo,
Tisao, hu'a, ago kage'nonana lama gemo nehana vekamo mai'neka muki vaya'aife'mo koli
osuka muki vaya'aitegamo magoke aiyaya kava'mo nehane. Goti ge'amo akame hisaya
kavatefe'mo lama gekaleti'mo alika apaya ne'malane. Lagaemo takesi monimo Sisa'a
yagaino ne'apateya gamani vekamo amisunafe'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, amiyo,
huno hu'nifi osu'niye. [15] Takesi monimo apamisupi o'apamisune hu'a afi ge'nageno'ae'mo
Yesu'a apakesamo afite'a apaipafati'mo ge osu'nafa ae'a ati kae'a hu'naya ge'apimo
apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo namalageka hutapa nafi nekae. Alaga monimo
alinitetapa nave liyo, huno hapa pai'niye. [16] Apakaemo alini e'a ami'nageno'ae'mo, mani
alaga monile'mo ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo kae male'naya monimo hane'niye, huno
apafi ge'nige'apae'mo, Sisa augosa'e agi'e'mo hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [17] Sisa
ya'amo Sisana amitetapa Goti ya'amo Gotina amiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo hapau
ai'nae.

Fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo loka hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:23-33; Lu 20:27-40)

[18] Satiyusi mono vaya'mogimo fali'naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a apakesamo
ne'afiya vaya'mo agaetegamo e'nae. Apakaemo loka hu'a ate'apae'mo, [19] Tisao, hu'a,
Mosese'a avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, mago vekamo'mo a'mo aliteno
mafa'nemo alino o'ateno falitesigeno'ae'mo konaga'amo'mo kogu'amo aliteno fali'niya
vekamo aimu'yale'mo mafa'nemo alino apateno, huno hu'niye. [20] Mago afina'mo sev-
eni'a konagamo mai'nae. Nepu'apimo'mo mafa'nemo alino o'ateno ataleno falitegeno
[21] agana'amo'mo kogu a'mo ali'niye. Napa tu konaga'amo'mo ani kava huno falitegeno
napa tali konaga'amo'mo ani kava huno falitege'a [22] ani kava'mo hu'a alite'a falite
falite hu'a seveni'a konagamo ago fali'a hano hu'nae. Falitageno'ae'mo a kanomo
henaga'amo fali'niye. [23] Fali'a u'nayategati'mo he tisageno'ae'mo haiya vekale'mo ani a
kanomo maigiye. Seveni'a konagamogimo ali'naya'mofe'mae, hu'a afi ge'nae. [24] Afi ge'-
nageno'ae'mo, lapakaemo Goti mukufi gemo o'afige Goti'a ayamufa'age vekamo mai'niye
hutapa o'afige hu'naya'mofe'mo ika ika lapakesamo ne'afiye. [25] Fali'a u'nayategati'mo
he ti'apae'mo a'mo o'alige vele o'maige hugaya'monanafa koku'napi enisole vayakana
hu'a maigae. [26] Fali'a u'nayategati'mo he tisaya kavafe'mo Mosese'a mukufi'mo avo'mo
kae male'niya gemo aise yosafati'mo ata nelegeno Goti'a Mosesefe'mo ha pai'niya
gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. Goti'a huno'ae'mo, *Emalehamu Goti'amo'na maige Aisiki
Goti'amo'namo maige Yekopu Goti'amo'namo maige hu'na Goti'apimo'namo mai'nove, huno
hu'niye.* [27] Agaemo alagi fali'naya vaya'ai Goti'apimo'a o'mai'nifa afa'a ne'maiya vaya'ai
Goti'apimo'a mai'niye. Alagi ika ika lapakesamo afi'netapae'mo ani gemo nehae, huno
hapa pai'niye.

Hogote ke'aepa ge'ae'mo hu'niya gemae
(Mt 22:34-40; Lu 10:25-28)

[28] Mago vekamo ke'aepa gemo afiteno alino apaya ne'maleya vekamo'a eno ge huge afige
hu'a mai'naya gemo afi'niyana Yesu'a ge'apile'mo alagepa huno aeno atagaina huno hapa
pai'niye, huno agesa afiteno'ae'mo, ke'aepa gefati'mo hogote ke'aepa gemo haiya gemo
hane'niye, huno afi ge'niye. [29] Afi ge'nigeno'ae'mo, hogote ke'aepa gemo hane'niyana,
Isaleli vaya'mogitapamo afiyo, huno, Ala kava ne'mo Gotitimo'a mai'niye. Ala kava
ne'mo magoke vekamo mai'niye. [30] Lapakaemo Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo

muki lapaipafatinagi muki lapaune lapamepatinagi muki lapakesamo ne'afiya
yatapifatinagi muki lapayamufafatinagi huno lapaino.
Ani gemo hogote ke'aepa gemo hane'niye, huno huteno, [31] Lole ke'aepa gela'mo'a
huno'ae'mo,
lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava huno lapaopale'mo ne'maiya
vaya'aife'mo lapaino,
huno hu'niye. Huno huteno, mani lole ke'aepa gela'mo'a muki ke'aepa ge'amo ago aeno
aga se'niye, huno ha pai'niye. [32] Ha pai'nigeno'ae'mo ke'aepa gemo avo'mo kaeno alino
apaya ne'maleya vekamo'a huno'ae'mo, Tisao, huno, alagepa gemo hane. Goti'a magoke
vekamo mai'niya'mofe'mo alu goti'a o'mai'nifa agai'ageke'mo mai'niye, huka hana gemo
lama gemo hane. [33] Agaefe'mo muki laipafatinagi muki lagesamo ne'afuna yatifatinagi
muki laune lamepatinagi muki layamufafatinagi huno lahau'nisigeta lagaitie'mo lahau
layamopafi'mo nelahaiya kava huta lahaopale'mo ne'maiya vaya'aife'mo lahaisiya kava'-
mo'a afumo amagita atafi'mo kaeta Goti'mo ofalinimo amige alu ofalinimo amige hisuna
kava'mo ago aeno aga se'niye, huno hu'niye. [34] Yesu'a ani hu'niya gemo afiteno'ae'mo
alagepa huno afi'niye, huno agesamo afiteno'ae'mo, kagaemo Goti'a yagaino ne'apateya
kegi'yafi'mo uka haika falesanafe'mo eka hogo hu'nane, huno ha pai'niye. Yesu'a ani gemo
huno ha pai'nige'apae'mo koli hute'a mago'e gemo hu'a loka hu'a afi oke'nae.

Kalaisi nefe'mo ge huno apafi ge'niya gemae
(Mt 22:41-46; Lu 20:41-44)

[35] Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino alino apaya ne'maleno'ae'mo, na kava
hige'apae'mo ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi hu'apae'mo, Kalaisi ne'mo
Nevini akamelegati aginago'amo mai'niye, hu'a nehae. [36] Aote Auneme'amo'mo Nevini'mo
mago gemo alino ami'nigeno huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo Ala kava ne'nie'mo huno'ae'mo, lamaga nahaopale'mo faika maime maime
ne'uge'nao kamekamo apamagisuge'a kaiya afe'alumelaga maigayanagi,
huno hu'niye. [37] Nevini'a Kalaisi nefe'mo Ala kava ne'nie, huno hu'niya'mofe'mo
haiya kava huno Kalaisi ne'mo'a Nevini akamelegati aginago'amo mai'niye, huno apafi
ge'niye. Muki asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo amuse hu'nae. [38] Alino apaya
maleteno'ae'mo, ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo ehetapiye. Apakaemo
hapau'nige'a yatala kukenamo ali'a vai'a alite'a umenitata nehae. Maketi kumategamo
mai'naya vaya'mogimo ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafe'mo nehapaiye.
[39] Hapau'nige'a alu mono nopi'e alu mono nopi'e'mo hai'a anaga maige yagita nehayateg-
amo ala apaki vaya'mo ne'maiya siate'mo hai'a maige nehae. [40] Apakaemo kogu a'ne'ai
kagemi ya'apimo kumaya'mo alite'apae'mo ae'a ati kaesayafe'mo yatala nunumu nehae,
huno hapa pai'niye.

Kogu a kanomo'a ofalini monimo male'niya gemae
(Lu 21:1-4)

[41] Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino ofalini monimo ne'malaya kes-
imo haopale'mo fai mai'nige'apae'mo asole vaya'mogimo ofalini monimo male'nageno
apake'niye. [42] Mago kogu a kanomo kagemi ya'amo ohane'niya kogu a kanomo'a eno
lole asagalifa monila'mo male'nigeno age'niye. [43] Agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo
ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, lama gemo lapa nepauve, huno, mani kogu a kanomo
kagemi ya'amo ohane'niya kogu a kanomo'a male'niya monimo'mo muki vaya'amogimo
male'naya monimo ago aeno aga se'niye. [44] Muki vaya'amogimo alopa moni'apimo male'-
naya yapati'mo alini e'a male'naya'monanafa agaemo moni'amo o'male'niya yapati'mo
ne'ya'amo miya faino nesiya monimo ataleno hano hu'niye, huno hapa pai'niye.

13

Yesu'a ma mopamo hano hisiya afinafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 24:1-2; Lu 21:5-6)

[1] Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopati'mo nelamigeno'ae'mo mago vekamo ge'amo
ne'afiya vekamo'a, Tisao, huno, ago kanale yafateti'mo alagepa noko'age'mo ki male'naya
noko'mo hane'niye, huno ha paiteno amuse hu'niye. [2] Yesu'a, alagepa noko'age'mo
age'napiye. Magoke yafate'mo akalo akalo huno ohanegaifa he'a halagape vaite'a muki
yafa'amo ali'a ai'a atagu fae'a aote aote hu'a atalegae, huno ha pai'niye. [3] Agaemo
Alifi'aepa avefi'mo haino fai mai'nigeno'ae'mo Yu vaya'ai alopa mono no'mo aula-
gale'mo hane'nige'apae'mo Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi E'nalu'agi hu'a apakai'apige'mo
mai'ne'apae'mo, [4] hainu afina'mo afole aigiye. Afi'nisunageno afole aisi yafe'mo laha
paiyo, hu'a afi ge'nae. [5] Yesu'a aepa faino hapa paino'ae'mo, humi olapatesayafe'mo
ehetapiye, huno, alagepa hutapa yagaiyo. [6] Asole vaya'mogimo nagi'nimo aete'apae'mo,
nagaemo Kalaisi'namo ne'ove, hu'a hute'a asole vaya'aina humi apategae. [7] Lapaopale'mo
kame hisaya kavafe'mo ava gemo hisagetapa afige afagitega kame hisaya kavafe'mo
ava gemo hisagetapa afige hutetapae'mo lapau aitetapa koli osiyo. Ani kava'mo afole
aigiya'monanafa hano hisiya afina'mo henaga'age'mo afole aigiye. [8] Mago nofi vaya'mogi
u'a alu nofi vaya'e'mo kame hugae. Mago gamani vaya'mogi u'a alu gamani vaya'e'mo
kame hugae. Imima'mo aote aote huno alige kafu hu kava'mo afole aige hanageke
kava'mo afole aige huno afole aigiya'monanafa apakafu nekiya kava'mo saufamogeno
afole aigiye. [9] Mago vaya'mogimo lapatafau'a kanisole vaya'ai agotile'mo lapavaleli'a
uge alu mono nopi alu mono nopi'mo lapamagige hute'a gamani vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vaya'aitega'e yagai'a ne'apataya kini vaya'ai apaulagale'e'mo nagi'nilefe'mo
utapa he ti netapa lama gemo hugae. [10] Hogote'a muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo
nava gemo hu'a alagepa faigoko ge'nimo ae'a hakalo hu'a hapa pai'a hano hugae.
[11] Lapatafau'a agoti hu'a lapatesayafe'mo lapavaleli'u'a apamisagetapae'mo hogotetapa
hutapae'mo, na agufa gemo hugupi, hutapa osutapa ani afina'mo Goti'a alino lapamisiya
gemo hapa paiyo. Lapakaemo hapa opaigafa Aote Auneme'amo'a hapa paigiye. [12] Mago
vaya'mogi konaga'apimo apamagisage'a falisayafe'mo apavale'a apamige mafa'ne'apimo
apavale'a apamige ita'api afo'apimogimo apavale'a apamige hugae. [13] Muki vaya'mogimo
nagi'nilefe'mo apaini hu'a lapategaya'monanafa o'atale'a atafau'a alagi hu'a maime
maime ne'visaya vaya'aina hano hisiya afina'mo apakufamo alino katino apateteno hapau
vaigiye. [14] Lekana nepaiya vaya'mogitapamo mani gemo aepa'amo alagepa hutapa afiyo.
Lapakaemo agegayana *lusi hosu ya'mo'a alino hano huno atesiya agufa ya'mo hane'nisigetapa*
agegae. Neniyo'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a ani
yafe'mo avo'mo kae male'niye. Ani agufa hosu ya'mo ohane'nisiya nopi'mo hane'nisige-
tapa agetetapae'mo ataletapa lapaune heyo. Yutiya kotega mai'nisaya vaya'mogi avelegamo apaune hetale'a hai'a maiyo. [15] Inagi nokato'mule mai'nisaya vaya'mogimo kagemi
ya'apimo alini'a visayafe'mo lami'a no'apifi'mo ohaiyo. [16] Hoya'apifilaga mai'nisaya
vaya'mogi saketi'apimo ali'a vaisayafe'mo halate ai'a atagi ne'a o'meyo. [17] Vaehae, hu'na,
ani afina'mo apaipagu'e mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo nahau
huve. [18] Yasi alisiya afina'mo lapaune osesayafe'mo nunumu hiyo. [19] Ani afina'mo afole
aisiya hanageke ya'mo'a hogoteno afole ai'niya hanageke ya'mo Goti'a ma mopamo alo
hu'niya afinateti'mo afole aime aime e'niya hanageke yanagi muki afole aisiya hanageke
yanagi huno ago aeno aga seno afole aigiye. [20] Ala kava ne'mo'a ani agufa hanageke
afina'mo alino hogo huno o'ate'niyesinana muki vaya'amo ago fali'naesina'monanafa
lekana paino apate'niya vaya'aitefe'mo ani hanageke afina'mo ali'na hogo hu'na ategauve,
huno agesamo afi'niye. [21] Mago vaya'mogi hu'apae'mo, Ageyo, hu'a, Kalaisi'a manile
mai'niye, hu'a huge, ageyo, hu'a, mugalega mai'niye, hu'a huge hisagetapae'mo, lama
gemo nehae, hutapa lapakesamo o'afiyo. [22] Mago vaya'mogi, Kalaisi'na mai'nove, hu'a
huge Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, hu'a
huge hute'a no'agaya apaune kava'mo hute'a ago lekana paino apate'niya vaya'aife'mo
humi apatesayafe'mo ani kava'mo hugaya'monanafa afa'a humi o'apategae. [23] Nagaemo
muki afole aisiya kavafe'mo ago lapa pai'novanagi alagepa hutapa yagaiyo.

Vemo mafa'nemo henaga'amo eminesiya gemae
(Mt 24:29-31; Lu 21:25-28)

24 Ani afina'mo lusi hanageke ya'mo afole aitesigeno'ae'mo yegemo olesigeno kaimo
olegaiye. 25 Muki kanefi'amo koku'napati'mo aino atafaino asagauno aigiye. Koku'-
napi hane'niya ya'amo'mo atete nehisigeno'ae'mo alino aino atagu faeno atalegaiye.
26 Ne'atalesige'apae'mo agesayana Vemo mafa'nemo'a ha le konali ya'amo aliteno hima-
mu'a'e'mo hiyate'mo eminesige'a agegae. 27 Agaemo enisole vaya'amo alino apatesige'a
ma mopamo lole'e lole'e atupale'e koku'na atupale'e'mo u'e'a hu'a lekana paino ap-
ate'niya vaya'amo apavaleli e'a ali'a anupa hu'a apategae.
28 Fiki yosae'mo ae'na kalafefa gemo huguvanagi afitetapae'mo agetapa aeto hiyo. Fiki
yosamo'a ausisi aeteno anupa ne'malegetapae'mo saufa kafugamo lamigefe hiye, hutapa
nehae. 29 Ani kava'mo hutapa lapa pai'nova gemo afole aisigetapae'mo ani afina'mo alagi
hogo hiye, hutapa hiyo. 30 Lama gemo lapa nepauve, huno, hemeni afina'mo mai'naya
vayapati'mo ofali'nisageno muki lapa nepauva kava'mo afole aigiye. 31 Koku'na'e ma
mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno
hanegaiye.

Hainu afina'mo afole aisifi huno hu'niya gemae
(Mt 24:36-44)

32 Na afinapi na kanalepi hu'a muki vaya'mogimo o'afi'nae. Koku'napi enisole vaya'-
mogi'e Mafa'ne'amo'e'mo o'afi'naya'monanafa Afo'amoke'mo afi'niye. 33 Hainu afina'-
mofi hutapa o'afi'naya'mofe'mo ehetapiye, hu'na, alagepa hutapa yagaitapa mai'netapa
nunumu hutapa maiyo. 34 Ina kavakana huno hane'niyanagi afiyo. Mago no aepa
vekamo ataleno afagi kotega ugefe huno'ae'mo ali'ya'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa
paino'ae'mo, ina ya'nile'e ma ya'nile'e'mo yagaitapa nateyo, huno hapa paiteno alino fako
huno apaote apaote huno yagaino apate'niye. Agaemo kipa'ale'mo ne'yagaiya vekae'mo
alagepa huka kava yagaika maiyo, huno ha pai'niye. 35 Ani kava'mo hutapa alagepa
hutapa yagaitapa maiyo. Lapakaemo no aepa vekamo hainu afina'mo egaifi une'mo esifi
felugakuku'mo esifi kokole age ne'aiya agufa afina'mo esifi kotilamisiyapi'mo esifi hutapa
o'afi'naya'mofe'mae. 36 Alagepa hutapa kava yagaitapa maiyo, fiku yanageno malage huno
eno lapakesiyana lapau kaletapa mai'nisageno lapakegaiye. 37 Lapa nepauva agufa gege'mo
hu'na muki vaya'aife'mo alagepa hutapa yagaitapa maiyo, hu'na hapa nepauve, huno hapa
pai'niye.

14

1 Lole afina'mo utesigeno'ae'mo Yu vaya'ai Pasova hopa afina'mo peleti mayamo
aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo afole aigefe hu'niye. Mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya
ne'malaya vaya'mogi'e'mo kesi kateti'mo u'a Yesu'mo atafau'a kamiti amagisaya kafe'mo
kahauya hu'a mai'nae. 2 Mai'ne'apae'mo, fiku yanage'a ne'atafausunage'apae'mo hopa
afina'moge'a avavu ali'a lamagigayanagi o'atafaigetao, hu'a hu'nae.

Mago a kanomo'a Yesu agufale'mo uvelimo faleno ate'niya gemae
(Mt 26:6-13; Yo 12:1-8)

3 Yesu'a Metani taonifi'mo Saimoni'a lepalosi ya'mo hauno hage'niya vekamo nopi'mo
mai'niye. Ne'ya'mo ne'negeno'ae'mo mago a kanomo'a alagepa atumo ne'aiya uvelimo
lusi monileti'mo miya nefaiya uvelimo yafa kepi uvelimo alinineno ani uveli ke'mo
aino atagi male'neno agenopafi'mo aeno lakino faleno ate'niye. 4 Mago vaya'mo anifi
mai'naya vaya'mogimo agete'a apaipa le'a atete'a apakai'apimo, na kava higeno'ae'mo
alagepa atumo ne'aiya uvelimo alinineno fiku lakino faleno ate'niye. 5 Ani uvelimo maketi
hu'nonesinana tali hataleti kinamo aliteta kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina alin-
iteta apamunesine, hu'a hute'a ge hau'nae. 6 Yesu'a, na kava higetapae'mo kanamo alitapa
ne'amiye. Nagaetegamo lusi alagepa kava'mo huno ne'nate. Afa'a ataleyo. 7 Kagemi
ya'apimo ohane'niya vaya'mo muki afina'mo lapakae'e'mo lokae'a ne'maiya'mofe'mo

lapausiya afina'mo apakaemo alagepa hutapa hapa maegaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo lokae'na o'maiguve. [8] Afa'a hu'niyesina agufa kava'mo ago huno nate'niye. Hogoteno nagufamo alino alo huno nate'niyanage'na falisuge'apae'mo kanolufi'mo ki'a nategae. Kanolufi'mo ki'a natesayafe'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo faleno nate'niye. [9] Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, vaya'mogimo nava gemo mani alagepa faigoko ge'nimo alini'u'a muki haopalegamo ae'a hakalo hu'a hapa paisage'a afisaya vaya'mogimo mani a kanomo'a hu'niya kavafe'mo apakesamo afisayafe'mo ava gemo hu'a hapa paigae, huno hapa pai'niye.

Yutasi'a kutulu ya'mo aliguve, huno hu'niya gemae
(Mt 26:14-16; Lu 22:3-6)

[10] Hapa paitegeno'ae'mo Yutasi'a ge'amo ne'afiya vekamo tuolofu'a vayapati vekamo apataleno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo Yesu'mo avaleno apamisiyafe'mo u'niye. [11] Uno hapa paino'ae'mo, avaleli'ne'na lapamiguve, huno hapa pai'nige'apae'mo apamogaga aite'a, mago kutulu monimo hageta kamigune, hu'a hu'nageno'ae'mo avalelinuno apamisiya kafe'mo aepa faino kahauya huno mai'niye.

Pasova ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 26:17-25; Lu 22:7-14; 22:21-23; Yo 13:21-30)

[12] Yu vaya'mogi aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya hopa afinapati'mo hogote hopa afina'mo aikeli sipisipimo apamagi'a Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo afole ai'niye. Afole ai'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'apae'mo, Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo haiya'alegamo uta alo hisune, hu'a afi ge'nae, [13-14] Yesu'a lole vekala'anife'mo, alopa taonifi'mo uta haitana ani ke'ina alinino ne'esiya veka'e'mo fotu hutetanae'mo akame hutana vi'ao. Haisiya nopi vekae'mo, Tisa vekamo'a huno'ae'mo, nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo Pasova ne'ya'mo nesuna no'mo haiyate'mo hane'niye, huno hu'niye, hutana ge hutana afi ge'ao. [15] Agaemo lana valelinuno haino anaga agotofule nopi'mo aeno anagi malefa no'mo alo hu male'niyanageno alino lana veligiye. Ani nopi'mo Pasova ne'ya'mo alo hi'ao, huno hana paiteno alino anate'nige'ana u'na'ae. [16] Ge'amo ne'afi'a vekala'mo taonifi'mo u'ana Yesu'a hana pai'niya kava'mo hu'ana agete'ana Pasova ne'ya'mo alo hu'na'ae. [17] Yegemo lamino fale'nige'apae'mo Yesu'e tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo e'a nopi'mo hai'a mai'nae. [18] Hi'yalamute'mo mai'ne'a ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a, alagi lama gemo lapa nepauve, huno, lapakaepati'mo mago vekamo nagae'e'mo magokepi mai'neno ne'ya'mo ne'neya vekamo'a kame vaya'aina navaleno apamigiye, huno hapa pai'niye. [19] Hapa pai'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'ai apaipamo'mo lusi kava huno kana hu'nige'apae'mo apamete apamete hu'a, nagae-fe'mo nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [20] Lapakaepati vekamo'a nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno peleti mayamo aliteno yuvapafi anipi'mo alino aeteno ne'niya vekamae, huno hu'niye. [21] Huteno, Vemo mafa'nemo'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya kate'mo afa'a ugiya'monanafa kutulu ya'mo ali'niya vekalegamo lusi aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Ita'amo'mo alino o'ate'niyesinana agaetefe'mo kanale hu'niyesine, huno hapa pai'niye.

Ala kava ne'mo kave'mo ne'naya gemae
(Mt 26:26-30; Lu 22:15-20; 1Ko 11:23-25)

[22] Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo Yesu'a peleti mayamo ali'neno Gotife'mo hao ke heteno alino akaya heno ge'amo ne'afiya vaya'aina apamiteno'ae'mo, manimona nagufa'nimogi alitapa neyo, huno hu'niye. [23] Huno huteno kapumo ali'neno Gotife'mo hao ke heteno apami'nige'a muki'amogimo ani kapufati'mo ne'nae. [24] Agaemo huno'ae'mo, mani kapufi ani'mo kola'nimae. Goti'a ma kava'mo huguve, huno hu male'niya saufa kotalake gemo afole aisiyafe'mo muki asole vaya'aitefe'mo ai'na lakiguve. [25] Alagi lama gemo lapa nepauve, huno, halate nofi alagafati ani'mo o'ne'na maime maime ne'visugeno'ae'mo Goti'a yagaino ne'apateya koteti'mo saufa ani'mo lapakaegi'e'mo magokepi negaune,

huno hapa pai'niye. [26] Apakaemo mono yokemo hute'a kumatega u'a lamite'a Alifi'aepa
avefi'mo hai'nae.

Yesu'a Pitafe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gemae
(Mt 26:31-35; Lu 22:31-34; Yo 13:36-38)

[27] Yesu'a, Hemeni hani'ilagamo nagaete'mo afole aisiya kavatefe'mo muki'amogitapa
ago asagautapa aigae. Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo ani kavafe'mo
huno'ae'mo,
Nagaemo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo ne'amagisuge'apae'mo sipisipi ana-
ga'amo atagu fae'a apaune he'a u e'a hugae,
huno hu'niye. [28] Hu'niya'monanafa kanolufati'mo halate ago alino he tino natesige'-
nae'mo Galeliya kotegamo u'na hogo netesugetapa ugae, huno hapa pai'niye. [29] Pita'a,
muki vaya'amo ago katale'a ugaya'monanafa nagaemo alagi katale'na o'uguve, huno
ha pai'nigeno'ae'mo, [30] alagi lama gemo kaha nepauve, huno, ani hani'ilagamo kokole-
mo'mo lole afina'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo lole'e mago'e afina'mo hukae'mo,
o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'nigeno'ae'mo [31] Pita'a mago'e huno lokiya
gefati'mo huno'ae'mo, kagae'e'mo magokepi faligu'anage'na alagi o'age'nova vekae,
hu'na osuguve, huno hu'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo muki'amogimo ani agufa
gege'mo hu'nae.

Getesemani hoyafi'mo uno nunumu hu'niya gemae
(Mt 26:36-46; Lu 22:39-46)

[32] Apakaemo mago mopamo agi'amo Getesemanimo ute'apae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya
vaya'aife'mo, manile mai'nige'nao nagaemo u'na mugalega nunumu hino, huno hapa
paiteno apataleno [33] Pita'agi Yemisi'agi Yoni'agi huno apavalelino u'niye. Agaemo
aepa faino lusi kava huno hau aiteno'ae'mo amo'ya ai'nigeno [34] hapa paino'ae'mo,
hosu kava'mo'a faino ku aino yagaino nate'nigeno naipamo'mo lusi kava huno kana
hu'nige'na falisuva naipamo nekaliye. Manile'mo mai'netapa kava yagaitapa maiyo,
huno hapa pai'niye. [35] Apatalenuno aise afagi'ale'mo mopafi'mo asagauno aino ago'ya
fai'neno'ae'mo hosu afina'mo faino kasalo paesiyafe'mo nunumu hu'niye. [36] Nunumu
huno'ae'mo, Afo'nimogae, huno, kagaemo muki kava'amo huguve huka hisana kava'mo
afa'a hugane. Mani kapumo nagaetegati'mo alinikuka atalo. Ani gemo huva'monanafa
nagaemo nahau'niya kava'mo osuka kagaemo kahau'nisiya kava'mo afa'a huvo, huno
nunumu hu'niye. [37] Nunumu huteno aino atagi neno eno apakeyana lole'e mago'e
vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo apau kale'a mai'nageno apaketeno'ae'mo Pitafe'mo,
Saimoniyo, huno, kau kale'napiye. Magoke aovamo afa'a yagaika o'mai'napiye, huno
afi ge'niye. [38] Apakaefe'mo, lapamalageka hisiya kavapi'mo haitapa ofalesayafe'mo
yagaitapa mai'netapa nunumu hiyo. Lapaunelapame'mo'a huno'ae'mo, afa'a hugune,
huno nehiya'monanafa amega lapakufamo'a hisayafe'mo lokiya no'vaiye, huno hapa
pai'niye. [39] Halate apatalenuno hogoteno hu'niya agufa gemo huno nunumu hu'niye.
[40] Huteno aino atagi neno eno apakeyana apau mai mai hu'nige'a apau kale'a mai'nageno
apake'nige'apae'mo, haiya agufa gemo husupi, hu'a apakesamo o'afi'nae.

[41] Lole'e mago'e afina'mo halate aino atagi neno uno hapa paino'ae'mo, maitapa falu
hutapage'mo lapau kaletapa mai'nafiye. Hai'mae. Ani afina'mo ago afole aiyanagi ageyo,
huno, apakaemo Vemo Mafa'nemo avaleli'u'a hosu vaya'ai apayapi'mo atesayafe'mo
ne'ae. [42] He tita vigetao. Ageyo, huno, nagae kutulu ya'mo ali'niya vekamo ago ne'e, huno
hapa pai'niye.

Yesu'mo atafau'a ayatalate'mo nofi ki'a ate'naya gemae
(Mt 26:47-56; Lu 22:47-53; Yo 18:3-12)

[43] Yesu'a ani gemo nehigeno'ae'mo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo ge'amo
ne'afiya veka'e asole vaya'e'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a e'nae. Mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a
apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a ali'a apate'nage'a e'nae. [44] Kutulu

ya'mo ali'niya vekamo'a hogotenuno alagena kava'mo hisiyafe'mo, u'na hae'na nesuva
veka'ina ani vekamogi utapa atafauta avalelitapa viyo, huno hapa pai'niye.
45 Yutasi'a uno ava'yi huteno'ae'mo Yesufe'mo uno, Tisao, huno huteno haeno ne'niye.
46 Haeno ne'nige'apae'mo u'a Yesu'mo atafau'nae. 47 Ne'atafageno'ae'mo agae'e'mo
he tino mai'niya vekamo'a naipemo asagino hogote vekamo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo heno lafe
huno atale'niye. 48 Yesu'a, vaya'mo apamagite'a kumaya'mo ne'aliya vaya'aina kalavusi
hu'a apatesayafe'mo naipe alige kayo'mo alige huli'a ne'aya kava hutapa alinitapa
nagaetegamo ne'afiye. 49 Nagaemo muki afina'ae afina'ae'mo lapakae'e'mo magokepi
mai'ne'na alopa mono nopi'mo ali'na apaya male'na mai'nova afina'mo o'natafau'-
nae. O'natafau'naya'monanafa Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo alagi afole
aisiyafe'mo hu'niye.
50 Ani gemo hutege'apae'mo muki ge'amo ne'afiya vaya'mo atale'a apaune he'nae.
51-52 Mago neya vekamo'a yaveyave lavolavo'age'mo vaili'niya vekamo'a Yesu'mo akame
huno ne'vige'apae'mo neya vaya'mogimo atafau'a lavolavo'age'mo asagi'a alitageno
agufa'alaga'ageke'mo ataleno aune heno u'niye.

Kanisole vaya'mogimo agoti hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:57-68; Lu 22:54-55; 22:63-71; Yo 18:13-14; 18:19-24)

53 Apakaemo Yesu'mo avaleli'u'a hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo hai'nae. Muki vaya'amo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi vayatama vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a
ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a mai'nae. 54 Pita'a apamasa hulinuno hogote vekamo
mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo no kumate'mo haino
kava ne'yagaiya ati vaya'e'mo atale'mo loto hu'a mai'nae. 55 Mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e kanisole vaya'mogi'e'mo Yesu'mo amagisageno
falisiya gemo afisayafe'mo kahauya hu'nayana o'afi'nae. 56 Asole vaya'mogimo aigofe
faigoko gemo hu'naya'mofe'mo magoke agufa gemo osu'nafa alu ge alu gemo hu'nage'a-
pae'mo amagisageno falisiya gemo alagi o'afi'nae. 57 Hu'nage'apae'mo mago vaya'amogi
he ti'a Yesufe'mo aigofe gemo hu'nae. 58 Apakaemo hu'apae'mo, afi'nonageno alopa
mono no'mo vaya'mogi apayateti'mo ki male'naya nofe'mo he'na halagape vaite'na lole'e
mago'e afina'mo utesige'na vaya'mogi okisaya agufa kava hu'na kiguve, huno hu'nigeta
afi'none, hu'a hu'naya'monanafa 59 apakaemo alu ge alu gemo hu'nae. 60 Hutageno'ae'mo
hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani
vaya'ai apaulagale'mo he tino Yesufe'mo huno'ae'mo, magoke gemo aeka atagaina huka
osugapiye. Haiya agufa faigoko gemo kagaetegamo nehae, huno afi ge'nigeno'ae'mo
61 ge'ale'mo aeno atagaina huno ha opaino afa'a mai'niye. Mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a halate loka huno'ae'mo, Kalaisigamo hao
ke nehaya vekamo mafa'ne'amo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo 62 he, mai'nove,
huno ha paiteno, lapakaemo agegayana vemo mafa'nemo'a ayamufa'age vekamo lamaga
haopale'mo fai mai'neno he tino hiyapi'mo eminesigetapa agegae, huno ha pai'niye.
63 Hu'nigeno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo
afiteno'ae'mo agai'a agufaleti'mo yatala kukena'amo alino apake aino ataleteno, mago'e
vaya'mogi e'a faigoko ge'amo hu'a laha paisageta afisuna gemo ohanegaiye. 64 Gotife'mo
huno faipa huno ate'niya gemo ago afi'nagi na agufa kavafe'mo lapakesamo afiye, huno
apafi ge'nige'apae'mo muki vaya'mogi hu'apae'mo, hosu gemo hu'niyanageno afa'a
faligiye, hu'a hu'nae.
65 Mago vaya'amogi aepa fai'a apavenatu'na he'a atege augosafi'mo lavolavoleti'mo
hayae'a ate'ne'a siki kayo'mo amagite'apae'mo, ina la'mo kamagi'nifigi kaune gemo huka
laha paiyo, hu'a huge huge hu'a mai'nae. Ati vaya'mogimo lusi kava hu'a amagi'nae.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:69-75; Lu 22:56-62; Yo 18:15-18,25-27)

66 Pita'a kuma afelaga mai'nigeno'ae'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo kayokayo a'mafa'nemo e'niye. 67 Eno ageyana
Pita'a atale'mo loto huno mai'nigeno aulu haeno ageno alagepa huno age'neno'ae'mo,
kagaemo Nasalasa taonifi vekamo Yesu'e'mo mai'na'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo 68 ha'ao,
huno huteno'ae'mo, nehana gemo no'afugi na agufa kavafe'mo ani gemo nehapi hu'na
o'afuve, huno huteno no folagapi'mo u'e'a nehaya kate'mo uno mai'nigeno kokolemo'mo
age ai'niye. 69 Kayokayo a'mafa'nemo'a ageteno halate anile mai'naya vaya'aife'mo,
apakaepati vekamo mai'niye, huno hapa pai'nigeno 70 Pita'a halate mago'e gemo
huno'ae'mo, o'age'nove, huno hu'niye. Aise afina'mo utege'apae'mo anile'mo he ti'a
mai'naya vaya'mogimo Pitafe'mo, lama gemo hune, hu'a, alu kagemo ne'ainageta afi'non-
a'mofe'mo Galeliya kotega vekamo mai'nane. Galeliya kotega vekamo mai'nana'mofe'mo
apakaepati vekamo mai'nane, hu'a hu'nageno 71 Pita'a, lama gemo nosisuvana Goti'a afa'a
namagigiye. Anagati'mo alagi lama gemo nehuvana o'age'nova vekae, huno hapa pai'niye.
72 Hapa nepaigeno'ae'mo kokolemo'mo lole afina'mo age ai'nigeno'ae'mo Yesu'a Pitafe'mo
hogoteno ha paino'ae'mo kokolemo'mo lole afina'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo
lole'e mago'e afina'mo o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gee'mo agesamo
afino ho huteno avi'ya'mo hu'niye.

15

Yesu'mo Pailatitegamo avaleli'a u'naya gemae
(Mt 27:1-2; 27:11-14; Lu 23:1-5; Yo 18:28-38)

1 Kotilamiyapi'mo malage hu'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vayanagi vayatama vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi
mago'e kanisole vayanagi hu'a ge huge afige hu'nae. Hute'apae'mo Yesu'a ayatalate'mo
nofi ki'a atete'a avaleli'u'a gamani vekamo agi'amo Pailati ayapi'mo ami'nae. 2 Pailati'a,
Yu vaya'aite'mo yagaika ne'apatana kini vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
he, ago alagi gemo nehane, huno ha pai'niye. 3 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vaya'mogi, ina hosu kava'mo hu'niye ma hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a
hu'a faipa hu'a ate'nae. 4 Pailati'a halate loka huno'ae'mo, ani gele'mo aeka atagaina huka
mago gemo afa'a osugapiye. Muki kava'ae'mo kagaefe'mo nehaya gemo afiyo, huno ha
pai'nigeno 5 Yesu'a halate mago'e huno ge osuno mai'nigeno'ae'mo Pailati'a hau ai'niye.

Malamasife'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 27:15-26; Lu 23:13-25; Yo 18:39–19:16)

6 Pailati'a Yu vaya'ai Pasova hopa afina'mo kalavusi hu'a ne'apataya vayapati'mo muki
vaya'mogimo kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke vekamo lekana pai'a ate'naya vekamo
ategeno ute ute hu'niye. 7 Ani afina'mo mago vekamo agi'amo Malamasi'a kalavusi
hu'a ate'naya vekamo mai'niye. Malamasi'e mago vaya'mogi'e'mo gamani vaya'aina
kamiti apamagite'a ali'a hapa fai'a apatalesayafe'mo hu'nage'apae'mo kalavusi hu'a
apate'nae. 8 Asole vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a Pailatife'mo, muki kafuga'ae kafu-
ga'ae'mo nehana agufa kavake'mo huka lato, hu'a ha pai'nageno'ae'mo 9-10 Lapakaete'mo
yagaino nelapateya kini netapimo hatu maetapa atesayafe'mo nehafiye, huno apafi
ge'niye. Agaefe'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi
apaipa kafamo hae'naya'mofe'mo avaleli'e'a nayapi'mo nami'nae, huno agesamo afi'niye.
Afi'niya'mofe'mo Yesufe'mo ge huno apafi ge'niya'monanafa 11 mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi muki vaya'ai apaipafi'mo hu'a fugali ne-
hu'apae'mo, Pailatife'mo hutapae'mo, Malamasike'mo ato, hutapa ha paiyo, hu'a hapa
pai'nae. 12 Pailati'a halate asole vaya'aife'mo, Malamasi'mo hatu mae'na atesuvana Yu
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini nene hutapa agi ne'aya vekalegamo na kava'mo
hisuve, huno apafi ge'niye. 13 Apafi ge'nige'apae'mo alopa gefati'mo halate hu'apae'mo,
malipu yosale'mo nili aiteka alika he tika ato, hu'a hu'nageno 14 na agufa hosu kava'mo
hu'nigetapae'mo malipu yosale'mo nili aigefe nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, malipu

yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a hu'nae. [15] Pailati'a asole vaya'mogimo amuse hu'a
atesayafe'mo apakaetefe'mo Malamasi'mo hatu maeno ate'nigeno u'niye. Hatu maeno
ateteno ati vaya'aife'mo, Yesu'mo nofi kayoteti'mo amagiyo, huno hapa paiteno ati vaya'ai
apayapi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleno apami'niye.

Ati vaya'mogi Yesufe'mo kigi yokalo gemo hu'a ate'naya gemae
(Mt 27:27-31; Yo 19:2-3)

[16] Ati vaya'mogimo avaleli'u'a gamani vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo
hai'a ate'ne'apae'mo muki ati vaya'aife'mo ge hu'nage'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nae.
[17] Apakaemo haesa yatala kukenamo yagai'a ne'apataya kini vaya'mogi ne'vaiya agufa
kukenamo aigofe kukenamo ali'a vai'a ate'ne'a aufe nofi'mo ali'a aigofe kakolitamo yagai'a
ne'apataya kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo alo hute'a agenopale'mo male'a
ate'nae. [18] Male'a ate'ne'a he ti'a aepa fai'a hu'apae'mo, Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaika
ne'apatana kini ne'apimogae alagepa huka maiyo, hu'a aigofe gemo hute'a hu'a amuse
hu'a ate'a mai'nae. [19] Agenopale'mo kayoteti'mo amagige apavenatu'na he'a atege hute'a
apale'ya fai'ne'a aigofe mono hu'nae. [20] Hu'a ami malete'a kigi yokalo gemo hu'a ate'a hano
hute'apae'mo haesa kukenamo asagi'a malete'a agai'a kukena'amo ali'a vai'a ate'nae.
Vai'a atete'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleli'a u'nae.

Yesu'mo malipu yosale'mo nili ai'naya gemae
(Mt 27:32-44; Lu 23:26-43; Yo 19:17-27)

[21] Kate'mo ne'vageno'ae'mo Saimoni'a Sailini kotega vekamo Alekasana'e Lufasi'e'mo
afo'animo'mo ko'amo ataleno ne'ege'a fotu hu'nae. Ati vaya'mogi, alika kofilika uvo, hu'a
hute'a ali'a kofi'a ate'nageno malipu yosamo kofilino u'niye. [22] U'a Gogatagayagae hu'a
agi ne'aya agimo aepa'amo anu ayamufagayagamo u'a ava'yi hu'nae. [23] U'a ava'yi hute'a
nofi alagafati anipi'mo atu neheya malasinimo agi'amo meyamo ali'a lakite'a ami'nayana
alino o'ne'niye. [24] Apakaemo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. Kukena'amo
alisayafe'mo yafateti'mo yokalo lete'a ali'a fako hu'a ali'nae. [25] Yegemo leno hakale
hu'nige'apae'mo ali'a he ti'a ate'nae. [26] Pailati'a mago avo'mo ina kava'mo hu'nigetae'mo
amagi'none, hu'a nekaya agufa avo'mo kae'niye. Ani gemo avo'mo kaeno'ae'mo,

YU VAYA'AITE'MO ALA NE'APIMO YAGAINO NE'APATEYA KINI NENE

huno avo'mo kaeteno agenopale atulu yosale'mo male'niye. [27] Lole vekala'moganimo
vaya'mo apamagite'ana kumaya'mo ne'ali'a vekala'mo agae'e'mo malipu yosale'mo nili
aite'a mago vekamo ali'a lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga
haopale'mo he ti'a ate'nae. [28] Ani kavafe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo
afole ai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, *Agae'e ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vaya'e'mo
magoke agufa vaya'mo mai'nae,* hu'a apakesamo afi'nae, huno hu'niye. [29-30] Kate'mo u e'a hu'-
naya vaya'mogimo agete'a keka hute'apae'mo, he, hu'a, alopa mono no'mo he'na halagape
vaite'na lole'e mago'e afina'mo halate ki'na hano huguve, huka hu'nana vekamogi kagaika
kagufamo alika katika kahau vaiyo, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. [31] Ani ge hu'a
mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a
ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo apakai'apimo hu'apae'mo, alu vaya'aina afa'a hapa
mae'niyanageno agai'amo afa'a hau o'vaigiye. [32] Kalaisi ne'mo Isaleli vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya kini vekamogeno aino akaino eminesigeta agetetae'mo lama gemo nehiye,
huta hugune, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae. Ani agufa gemo hu'ana lole vekala'mo
agae'e'mo magokepi nili aite'a ali'a he ti'a anate'naya vekala'mogani'e'mo hu'ana faipa
hu'ana ate'na'ae.

Yesu'mo ago fali'niya gemae
(Mt 27:45-56; Lu 23:44-49; Yo 19:28-30)

[33] Felugakuku'mo muki haopalagamo lole'e mago'e aovamo hani huteno une'mo yegemo
le'niye. [34] Une afafamo Yesu'a alopa gefati'mo keya aeno ge huno'ae'mo, Eloi, Eloi
lama samakatani, huno hu'niye. Ani gemo aepa'amo *Goti'nimo, Goti'nimo, huno, na kava
higeka nataleka u'nane, huno hu'niye.* [35] Hu'nige'apae'mo mago vaya'mo haopale'mo he

ti'a mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, Afiyo, hu'a, Ilaiyafe'mo ge nehiye,
hu'a hute'a [36] mago vekamo nagu nagu hununo kaki'nofagana ya'mo alino nofi alagafati
anipi'mo aeteno yatala kanipa kayote'mo faino lanu paiteno nesiyafe'mo ami'niye.
Amiteno'ae'mo, afa'a ageta maigetao Ilaiya'a emineno malipu yosaleti'mo aino akaino
atesifigeta agegaune, huno hu'niye. [37] Yesu'a alopa gefati'mo keya aeteno fali'niye.
[38] Fali'nigeno'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavoleti'mo ae'a akani male'naya
lavolavomo anagati'mo aeno apake ailino lamino afelaga lole hu'niye. [39] Ati vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'mo aulagale'mo he tino mai'neno afi'nigeno alopa gefati'mo
keya aeno ge huteno fali'nigeno ageteno'ae'mo, alagi lama gemo nehuve. Ani vekamo
Goti mafa'ne'amo mai'niye, huno hu'niye. [40] Mago a'ne anaga'mo aise afagi'ale'mo he ti'a
mai'ne'a aulu he'a age'a mai'nae. Ani a'nefi'mo Maliya'a Maganala kotega anagi Maliya'a
henaga Yemisi'e Yosesi'e'mo ita'animo'agi Salome'agi hu'a mai'nae. [41] Yesu'a hogoteno
Galeliya kotegamo umenitata nehige'apae'mo ani a'ne anaga'mogimo akame hu'a u'e'a
nehu'apae'mo ha mae'nae. Mago asole a'ne anaga'mo agae'e'mo Yulusalemu kotegati'mo
e'naya a'ne anaga'e'mo anifi'mo mai'nae.

Yesu agufa'amo yafakapi'mo alininuno kino ate'niya gemae
(Mt 27:57-61; Lu 23:50-55; Yo 19:38-42)

[42-43] Yegemo lamino falegefe hu'nigeno'ae'mo Yosefe'a Alamatiya kotega hogote kanisole
vekamo'mo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiya afinafe'mo agava mai'niya
vekamo e'niye. Ani afina'mo alo nehaya afina'mo hane'niya'mofe'mo egamo Sapati
afina'mo afole aigiye, huno huteno Yosefe'a lokiya'amo aliteno'ae'mo koli aipamo
okali'nigeno uno Pailatife'mo, Yesu kefa'amo aligesuve, huno afi ge'nigeno [44] Pailati'a, ago
malage huno fali'nifiye, huno huteno agesa ala'amo afino hau aiteno ati vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekae'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo, ago fali'nifiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [45] ago fali'niye, huno ha pai'nigeno Yosefefe'mo, kanalenagi uka aliyo,
huno ha pai'niye. [46] Yosefe'a yaveyave lavolavomo miya failineno male'neno Yesu
agufa'amo aino akaino alinine emineno lavolavofi'mo hayaeteno alininuno yafa kapi'mo
kino ateteno alopa yafa'mo alino heleve heleve hulinuno yafa ka avayale'mo aino akani
male'niye. [47] Maliya'a Maganala kotega a'e hamo'amo Maliya'mo Yosesi ita'amo'e'mo
age'na'ageno kino ate'nige'ana age'na'ae.

16

Yesu'a halate ago he ti'niya gemae
(Mt 28:1-8; Lu 24:1-12; Yo 20:1-10)

[1] Sapati afina'mo utege'apae'mo Maliya'a Maganala kotega anagi hamo'amo Maliya'mo
Yemisi ita'amo'agi Salome'agi hu'a alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo alini'u'a agu-
fale'mo fale'a atesayafe'mo miya fai'nae. [2] Hogote afina'mo kotilamiyapi'mo yegemo eno
haine'nige'apae'mo ani a'ne anaga'mo kanolulegamo u'nae. [3] Kategamo ne'u'apae'mo
apakai'apimo, ina la'mo laha maeno yafa'mo alino heleve hu male'nisigetae, hu'a hu'nae.
[4] Alopa yafa'mo hane'niya'mofe'mae, hu'a apakesamo afili'a e'nae. E'a agayana yafa'mo
avayale'mo ohane'nifa afayatagage'mo hane'nige'a age'nae. [5] Apakaemo yafakapi'mo
fale'u'a hai'a agayana neya vekamo yaveyave'age yatala lavolavomo vaili'niya vekamo
lamaga haopale'mo fai mai'nige'apae'mo agete'a hapau ai'nae. [6] Agaemo, lapau o'aiyo,
lapakaemo Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo malipu yosale'mo nili ai'nageno fali'niya
vekamo agesayafe'mo ne'ae. Ageyo, huno, Mafi o'mai'nifa ago he tino u'niye. Ki'a ate'naya
ya'age'mo hane'niyanagi ageyo. [7] Hane'niya'mofe'mo utapa ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo
hapa paige Pitafe'mo ha paige hiyo. Yesu'a Galeliya kotegamo visugetapa nagegae, huno
lapa pai'niyanageno uno hogonetesigetapa ani kotegamo utapa agegae, hutapa hapa
paiyo, huno hapa pai'niye. [8] Ani a'ne anaga'mo yafa kapati'mo nelami'apae'mo atale'a
apaune hetale'a ne'u'apae'mo atete hapauge lusi kava hu'a hapau aige koli huge huli'a
u'naya'mofe'mo apakaemo mago vaya'aife'mo alagi ge osu'a afa'a u'nae.

Yesu'a vaya'ai apaulagale'mo alino afole ai'niya gemae
(Mt 28:9-10; Yo 20:11-18)

9 Hogote afina'mo salefi kotilamiyapi'mo Yesu'a hogoteno afa'a mai'neno'ae'mo
Maliya'a Maganala kotega a kanomo aipafati'mo seveni'a hosu apaune vaya'mo alino
hapa faino apatale'niya a kanomo aulagale'mo alino afole ai'nigeno age'niye. 10 Ageteno
u'niyana agae'e'mo magokepi lokae'a ne'maiya vaya'mogimo yulagefa aige avi'ya huge
hu'a mai'nageno uno hapa pai'niye. 11 Hapa paino'ae'mo, Yesu'a ago he tino afa'a
mai'nige'na age'nove, huno hapa pai'niyana ani gee'mo lama gemo nehiye, hu'a
apakesamo o'afi'nae. 12 Henaga'amo lole vekala'mo taonifilagati'mo ne'va'ageno'ae'mo
aeto agufa agufamo aliteno lole vekala'ani anaulagale'mo alino afole ai'niye. 13 Afole
ai'nige'ana agete'anae'mo halate ai'ana atagi ne'e'ana mago vaya'amogife'mo hapa pai'-
na'age'apae'mo afi'nayana ani ge'anie'mo apakesamo o'afi'nae. 14 Henaga'amo leveni'a
vaya'mogi ne'ya'mo ne'nageno apaulagale'mo alino afole ai'nige'a muki'amogi agete'a-
pae'mo age'naya vaya'mogi hapa pai'naya ge'apie'mo apakesamo o'afi'naya'mofe'mo
apaipamo'mo lokiya vai'nige'a apakesa afi'a fatago osu'nageno ge hapau'niye. 15 Agaemo,
muki ma mopafi vaya'aitegamo utapa alagepa faigoko ge'nimo muki vaya'aife'mo aetapa
hakalo hutapa hapa paiyo. 16 Muki vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'a ani'mo
falesageno'ae'mo Goti'a apakufamo alino katino apategaiye. Apategaiya'monanafa muki
vaya'mogimo apakesa afi'a fatago osisayana Goti'a agoti huno apateteno'ae'mo, hosu
vayane, huno hugiye. 17 Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi ina agufa no'agaya
aune kava'mo hugae. Apakaemo nagi'nileti'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapa fai'a
apatalege saufa apakemo aige 18 vaya'mo nehapaeya nagalo'yavemo atafauge hugae. Ani
kava'mo hu'a vaya'mo nete'a nefaliya ani'mo nesayana ofaligae. Kaita hapau'nisiya
vaya'ai apakufale'mo apaya'mo male'ne'a ali'a alagepa hu'a apategae, huno hapa pai'niye.
19 Ala kava ne'mo'a ani gemo huno hapa paitegeno'ae'mo Goti'a koku'napi'mo avalelinuno
haino ate'nigeno lamaga haopale'mo fai mai'niye.

20 Apakaemo muki haopalegamo umenitata hu'a ae'a hakalo hu'a hapa
pai'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno ali'ya'mo aliteno
hapa pai'naya gele'mo alagena aune kavateti'mo alino lokiya vaino ate'niye. He, lama ge.

LUKI

Luki'a mago lota ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niye. Agaemo Polo'a avagi huno umenitata hu'niye. Agaemo Yu vekamo o'mai'nifa Galiki vekamo mai'niye. Inagi Luki'a mani alagepa faigoko gemo Yesu Kalaisife'mo ava gemo avo'mo kae'niya gemo Galiki vaya'mogi ali'a lekana paige muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo ali'a lekana paige hugae. Luki'a mani avo'mo kaeno'ae'mo Ala kava ne'mo Auneme'amo'mo Yesu'mo lokiya vaino ate'nigeno alagepa faigoko ge'amo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. Luki'a Goti'mo hosu vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo takesi monimo ne'aliya vekalegamo huge lageso hu'niya mafa'nelegamo huge kogu a kanomo mafa'ne'amo fali'niya mafa'nelegamo huge kumaya vekamo Yesu'e'mo malipu yosale'mo fali'niya vekalegamo huge huno hu'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye.

Luki'a Tiyofalasitegamo avo'mo kaeno atale'nigeno u'niya gemae

1-2 Ala vekamo Tiyofalasiga afiyo. Mago kava'mo lagaetegamo ago afole ai'nigeta alagi lagesa afita fatago nehune. Aepa fai'niya afinateti'mo mago vaya'mogimo ageme ageme ute'apae'mo ani kavafe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Ani vaya'-mogimo hapa pai'nage'apae'mo asole vaya'mogi afite'a amalageka hu'a ani kavafe'mo ava gemo apaote apaote hu'a avo'mo kaete'a ali'a magokepi male'a avo'mo kae male'nae. 3 Nagae'e'mo yatala afina'mo muki kavafe'mo ava gemo alagepa hu'na ago afi'nova'-mofe'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya kavafe'mo avo'mo kaegauve, hu'na nagesa afi'nove. 4 Alika lekana paika afitekae'mo, ali'a naya male'naya gemo alagi lama gemae, huka ageka aeto hisanafe'mo avo'mo nekaove.

Enisole vekamo'a Sekalaiyasife'mo Yoni'a alika ategane, huno ha pai'niya gemae

5 Heloti'a kini vekamo mai'neno Yutiya kotegamo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apategeno'ae'mo mago vekamo mono huno ne'apateya vekamo agi'amo Sekalaiyasi'a mai'niye. Agaemo Amaiya mono hu'a ne'apataya nofi vayapati vekamo mai'nigeno a'amo Ilisamete'a ani kava'mo huno mono hu'a ne'apataya nofi vaya'mo Eloni nofi vayapati a kanomo mai'niye. 6 Ani yalavela'moganimo Goti aulagale'mo alagepa kava'mo hute'ana muki Goti ke'aepa ge'amo akame hute'ana alagepa hu'ana mai'na'ae. 7 Mai'na'a'monanafa Ilisamete'a anamo a'mo mai'neno mafa'nemo alino o'ate'nige'ana ago anau anekalomo lete'ana mai'na'ae.

8 Mago alu vaya alu vaya'mo ago mono hutage'apae'mo Sekalaiyasi vaya'amo mono ne-haya afina'mo afole ai'nigeno Goti aulagale'mo mono huno apate'niye. 9 Mono hu'a ne'a-pataya vaya'ai kava'mo huno Sekalaiyasi'a alagepa atumo ne'aiya ya'mo hi'yalamute'mo male'neno atafi'mo kaesiyafe'mo kayo'mo lo ae'a male'naya yapati'mo yatala kayo'mo ali'niya vekamo lekana pai'a ate'nae. Lekana pai'a ate'nageno Ala kava ne'mo alopa mono no'afi'mo alagepa atumo ne'aiya ya'mo male'neno ata kaesiyafe'mo hai'nige'apae'mo 10 asole vaya'mo kumatega mai'ne'a nunumu'mo hu'nae. 11 Sekalaiyasi'a haino ageyana Ala kava ne'mo enisole veka'amo'a alagepa atumo ne'aiya ya'mo male'ne'a ata nekaya hi'yalamute'mo lamaga haopale'mo he tino mai'nigeno age'niye. 12 Ageteno'ae'mo hau aiteno koli hu'niya'monanafa 13 enisole vekamo'a, Sekalaiyasiyo, koli osuvo. Nunumu'mo hu'nana gemo Goti'a ago afi'niyanageno akamo Ilisamete'mo ve mafa'nemo alino ate-gaiye. Agi'amo Yoni'ae huka ato. 14 Mafa'nekamo alino atesigekae'mo kamogaga aika kavayagunagu nehisanage'apae'mo muki'amogimo apamogaga aigae. 15 Goti aulagale'mo ala agi vekamo maigiye. Lokiya ani'mo nete'a negi ne'malaya agufa ani'mo o'ne-gaiye. Ita'amo'mo alino atesiya afinateti'mo Aote Auneme'amo'mo aipafi'mo havai teno maigiye. 16 Agaemo muki Isaleli vaya'mo alino aino atagineno apatesige'apae'mo Goti'a Ala kava ne'apimotegamo ugae. 17 Agaemo Auneme'amo'mo lokiya'amo aliteno Ilaiya'a hu'niya agufa kava huno uno hogotesigeno Ala kava ne'mo agae akame'mo huno egaiye. *Agaemo vaya'ai apaipamo alino aino afe leno apatesige'apae'mo mafa'ne'apie'mo*

alagepa apaipamo kali'a apategae. Agaemo ge no'afisaya vaya'ai apaipamo alino afe leno
apatesige'apae'mo fatago vaya'mogi ne'aliya agufa apaipa apakesa aligae. Agaemo Ala
kava ne'mo vaya'amo agaetefe'mo alo huno apategaiye, huno ha pai'niye.
18 Sekalaiyasi'a enisole vekae'mo, kagaemo nehana lama gee'mo haiya kava hu'na
alagi lama gemo nehane, hu'na afiguve. Nagaemo ago kosuna le'nogeno a'nimo
ago anekalo le'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 19 nagaemo Gemaliyo'namae. Muki
afina'mo Goti haopale'mo ali'ya'amo alisuvafe'mo he ti'na ne'mauve. Goti'a kagaemo
kamogaga aisana gemo kaha paisuvafe'mo alino nate'nige'na kagaetegamo emi'ne'nove.
20 Emine'nova'monanafa ge'nie'mo kagesa afika fatago osu'nana'mofe'mo kagemo o'aika
afa'a maime maime ne'visanageno lekana pai'niya afina'mo ge'nimo afole aigiye, huno ha
pai'niye.
21 Kumatega mai'naya vaya'mogimo Sekalaiyasife'mo agava mai'ne'apae'mo, na kava
higeno'ae'mo alopa mono nopi'mo yatala afina'mo mai'niye, hu'a hu'nae. 22 Nopati'mo
emineno'ae'mo ge osuno ayatetike'mo avame name kava'mo hu'nige'a agete'apae'mo,
agaemo alopa mono nopi'mo alagamuna agegekana huno aeto agufa kava'mo age'-
neno'ae'mo nehiye, hu'a age'nae. Ayatetike'mo avame name kava'mo huteno ge
osuno afa'a mai'niya'mofe'mae. 23 Henaga'amo mono nopi'mo ali'ya'mo alino hano
huteno no'alegamo u'niye. 24 Ani kana'amo utegeno a'amo Ilisamete'a aipagu'e'mo mai'-
neno'ae'mo faefu'a kaimo fala kino mai'neno'ae'mo, 25 Ala kava ne'mo'a nageme nageme
huno eno hemenimo naha maeno vaya'ai apaulagale'mo navagage nehiya kava'nimo aeno
kalo paeno atale'niye, huno hu'niye.

Yesu'mo alika ategane, huno ha pai'niya gemae

26 Ilisamete'mo sigisi kaimo aipagu'e'mo mai'nigeno Goti'a enisole veka'amo Gemaliyo'a
alino ate'nigeno Galeliya kotega Nasalasa taonifi'mo emine'niye. 27 Ani taonifi'mo mago
a'mafa'nemo agi'amo Maliya'a ve'e'mo magokepi lokaeno ohavae'niya a'mafa'nemo
Nevini nofi vayapati vekamo Yosefe'a aliguve, huno huteno lekana pai male'niya a'-
mafa'nemo mai'niye. 28 Enisole vekamo'a agaetegamo emineno, vase hutalo, huno ge
amamaeteno'ae'mo, Ala kava ne'mo'a kagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno muki
asole a'ne anagapati'mo lekana paino kateteno kaha mae'niya ane, huno ha pai'niye.
29 Maliya'a ani gemo afiteno'ae'mo lusi kava huno koli huteno'ae'mo, ani gemo aepa'amo
na agufa gemo nehiye, huno agesa afino mai'niye. 30 Enisole vekamo'a, Maliyao, koli
osuvo. Goti'a lekana paino kateteno kaha mae'niye. 31 Afiyo, kaipagu'e'mo maiteka ve
mafa'nemo alika ategananagi ani mafa'nemo agi'amo Yesu'ae huka ato. 32 Ala agi vekamo
mai'nisige'a agi ae'apae'mo, hogote vekamo aeno apaka se'niya vekamo mafa'ne'amo
mai'niye, hu'a hugae. Aginago vekamo Nevini'a Isaleli vaya'ai ala'apimo mai'neno yagaino
ne'apateya kava huno Ala kava ne'mo Goti'a, ala'apimo mai'neno yagaino apatesiya vekae,
huno ategaiye. 33 Agaemo Yekopu nofi vaya'ale'mo yagaino apateno hano osuno yagaino
apateno maigiye, huno ha pai'niye. 34 Maliya'a, Vele'mo o'mai'nogi haiya kava huno afole
aigiye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 35 Aote Auneme'amo'mo Goti himamu'amo hiyakana
huno kagaete'mo eminesigeka alika atesana mafa'nee'mo, aote vekamo Goti Mafa'ne'ae,
hu'a agi aegae. 36 Afiyo, negafokamo'mo Ilisamete'a anamo'mo maime eno anekalomo
le'niya'monanafa sigisi'a kaimo aipagu'e'mo mai'niye. 37 Goti'a mago kava'mo afa'a osisiya
agufa kava'mo ohane'nifa muki kava'mo afa'a hugiye, huno ha pai'nigeno 38 Maliya'a, Goti
ali'ya'amo ne'aluva a'mafa'nemo mai'novanageno muki hu'nana kava'mo nagaete'mo
afa'a afole aigiye, huno ha pai'nigeno enisole vekamo ataleno u'niye.

Maliya'a uno Ilisamete'e'mo lokae'ana mai'na'a gemae

39 Aise afina'mo utegeno Maliya'a malage huno he tino aise aulafi hane'niya kote'mo uno
Yutiya kotega mago taonifi'mo ava'yi huteno 40 Sekalaiyasi nopi'mo haino Ilisametefe'mo
ge amamae'nigeno 41 Ilisamete'a ne'afigeno'ae'mo aipafi'mo mai'niya mafa'nemo'a fanagu
panage hu'nigeno Aote Auneme'amo'mo Ilisamete aipafi'mo havai te'niye. 42 Ilisamete'a
alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Goti'a mago a'ne anaga'aitegamo nosiya agufa kava'mo

huno kagaemo lusi kava huno kaha maeno kamiteno kaipafi'mo mai'niya mafa'ne'e'mo
ha mae'niye. [43] Ina agufa a kanomo mai'novana na kava higeka Ala kava ne'nimo ita'amoga
nagaetegamo e'nane. [44] Afiyo, ge namamae'nana gemo ne'afugeno'ae'mo naipafi'mo
mai'niya mafa'nemo'a amogaga aiteno fanagu panage hu'niye. [45] Ala kava ne'mo'a kaha
pai'niya gee'mo kagesa afika fatago hutekae'mo, afa'a afole aigiye, huka hu'nana a'mo
mai'nananageka afa'a kamogaga aigane, huno ha pai'niye.

Maliya'a Goti agi'ale'mo alino asaga hu'niya gemae

[46] Maliya'a huno'ae'mo,
Naipafi'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ne'atove. [47] Naune'name'mo
Goti'a agufamo alino katino ne'ateya vekae'mo amogaga ne'aiye. [48] Ina agufa
ali'ya'mo ne'aluva a'mafa'ne'amo mai'nogeno nagaefe'mo agesa afi'niya'mofe'mo,
Goti'a ha mae'nigeno alagepa huno mai'niye, hu'a hugae. Hemenimo mai'-
naya vaya'mogi'e henaga'amo muki ali'a apatesaya vaya'mogi'e'mo ani gemo
hugae. [49] Aote ala agi vekamo ayamufa'age vekamo'a lusi kava huno naha
mae'niya'mofe'mo nava gemo hugae. [50] Agaefe'mo koli hute'a aiyafi'mo mai'naya
vaya'aife'mo hau huno apateme apateme uno hau huno ne'apate. [51] Ayateti'mo
lokiya kava'mo huteno ala vaya'mo mai'none, hute'a, ina kava'mo hugune, ma
kava'mo hugune, hu'a apakesa ne'afiya vaya'mo hapa faino apatalege'a u'e'a
nehae. [52] Agaemo lokiya vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo alino afepi apateteno
ina agufa vaya'mo alino asaga huno ne'apate. [53] Apaka neteya vaya'mo alagepa
ya'mo lusi kava huno alino ne'apamige'a ne'a apamu nehae. Ne'apamiya'mo-
nanafa kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mo o'apamino hapa faino apatalege'a
afa'a ne'vae. [54-55] Agaemo Emalehamufe'mo ge huteno aginago vaya'aife'mo, nahau
hu'na lapatete'na lapa maege lapa maege hu'na lapa maegauve, huno hapa paite
hapa paite huno hapa pai'niye. Hemenimo laginago vaya'aife'mo hapa pai'niya
gee'mo agesa afino ho huteno Isaleli nofi vaya'mo ali'ya'amo ne'aluna vaya'amo
laha mae'niye,
huno hu'niye. [56] Maliya'a Ilisamete'e'mo lole'e mago'e kaimo lokae'ana maite'ana ataleno
no'alegamo u'niye.

Ilisamete'a Yoni'mo alino ate'niya gemae

[57] Ilisamete'a mafa'nemo alino atesiya afina'mo ago afole ai'nigeno ve mafa'nemo alino
ate'niye. [58] Ko'alega vaya'mogi'e agai'a vaya'amogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo, Ala
kava ne'mo'a hau huno ateteno lusi kava huno ha mae'niye, hu'a hute'a Ilisamete'e'mo
magokepi apamogaga ai'nae. [59] Magoke salemo utegeno Yu vaya'ai kava'mo hu'a ani
mafa'nemo agufamo lagausayafe'mo e'apae'mo, afo'amo agile'mo ategaune, hu'a hu'-
nageno'ae'mo [60] Ita'amo'mo, ha'ao, Yoni'ae, huta ategaune, huno hapa pai'nige'apae'mo,
[61] negafokamogipati'mo ani agufa apakimo ohane'niye, hu'a ha pai'nae. [62] Apayateti'mo
avame name kava'mo hute'a, haiya agimo mafa'nekamo ategane, hu'a afo'amofe'mo
ge hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [63] mago avo'mo kaesuva ya'mo alitapa namiyo, huno hapa
pai'nige'apae'mo ali'a ami'nageno avo'mo kaeno'ae'mo, agi'amo Yoni'ae, huno avo'mo
kae'nige'apae'mo hapau ai'nae. [64] Ani afina'mo malage huno agemo aino halo ai'nigeno
Goti agi'ale'mo alino asaga hu'niye. [65] Ani ko'ale vaya'mogi afite'a koli hu'nageno ani
kavafe'mo ava gemo muki haopale Yutiya aulafi kotegamo aino atagu faeno u'niye.
[66] Ava gemo afite'apae'mo ali'a apaipafi'mo malete'a, henaga'amo haiya agufa mafa'nemo
maigiye, hu'a hu'nae. Ala kava ne'mo'a alagepa huno ha maeteno yagaino ate'niye.

Sekalaiyasi'a aune gemo hu'niya gemae

[67] Afo'amo'mo Sekalaiyasi aipafi'mo Aote Auneme'amo'mo havai te'nigeno Gotitegati
aune gemo alinineno aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo,
[68] Ala kava ne'mo Isaleli vaya'ai Goti'apimo'mo emineno laha maeno hatu maeno
late'niya'mofe'mo agi'ale'mo alita asaga higetao. [69] Agaemo ali'ya'amo ne'aliya
veka'amo Nevini vayapati'mo ayamufa vekamo lagufamo alino katino latesiya

vekamo ago alino afole aino ate'niye. [70] Akeya'vilagamo ani kavafe'mo agaetegati
gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayafati'mo ago laha
pai'niye. [71] Ina gemo hu'a laha pai'nae, kametimogi apayapati'mo lagufamo
alino katino lateteno muki vaya'amogimo hosu apaipa kali'a nelataya vaya'ai
apayapati'mo hapa faleno lategaiye, hu'a hapa pai'nae. [72] Goti'a kotalake ge'amo
hu male'niya aote ge'amo laginago vaya'aife'mo, nahau hu'na lapategauve, huno
hapa pai'niya gee'mo agesa afino ho huteno ani kava'mo hu'niye. [73] Goti'a lagi-
nago vekamo Emalehamufe'mo lama gemo huno ago'yamo ataleno ge hugekana
agufa kavafe'mo agesa afiteno laha mae'niye. [74-75] Agaemo kame vayatimogi
apayapati'mo lagufamo alino katino latesigeta ma mopafi'mo maisuna afina'mo
ali'ya'amo ne'alitae'mo koli osuta aote fatago kava'amo huteta alagepa huta maige
maige huta maigune. [76] Kagaemo mafa'ne'nimogae, hogote vekamo aeno apaka
se'niya vekalegati'mo ge'amo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae,
hu'a kagi aegae. Kagaemo Ala kava ne'mo esiya ka'mo alagepa huka valika
ate'nisanageno egaiye. [77-78] Kagaemo, Gotitimo'a aipamo'mo falu huteno hau huno
lateteno ha le yakana vekamo alino ate'niye. Yegemo'mo aeno ha lelino haine
ne'eya kavakana huno lagaetegamo e'niye. Goti'a agaeteti'mo lapakufamo alino
katino lapateteno hosu kavatapimo alino atalegaiye. [79] Lagaetegamo eno'ae'mo
hanipi'mo fali kava'mo aune'afi'mo mai'nona vaya'mogitalegamo ha le ya'mo
alino lamiteno alagepa ka'mo Goti'e'mo lokaelita visuna ka'mo alino lave ligiye,
huka hapa paigane,

huno hu'niye.

[80] Yoni'a ko siteno'ae'mo auneme'amo'mo lokiya vai'nigeno ka'me kotega maime maime
ne'uno'ae'mo Isaleli vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye.

2

Maliya'a Yesu'mo alino ate'niya gemae
(Mt 1:18-25)

[1] Ani afina'mo hogote vekamo yagaino ne'apateya kini vekamo agi'amo Sisa Agasasi'a,
muki kotega mai'naya vaya'ai apakimo aliguve, huno hapa pai'niye. [2] Ani afina'mo
apakimo hogote'a ali'naya afina'mo Kiniyasi'a Siliya kotega mai'naya vaya'aite'mo ya-
gaino apate'niye. [3] Muki vaya'amo apakinago vaya'ai taonifi'mo u'a apakimo alisiyafe'mo
u'nae. [4] Yosefe'a Nevini vayapati vekamo mai'niya'mofe'mo Nasalasa taonimo Galeliya
kotegati'mo ataleno Yutiya kotegamo aginago vekamo Nevini taonifi'mo Metelehamumo
u'niye. [5] Lekana pai male'niya a'mafa'nemo Maliya'a aipagu'e'mo mai'nige'anae'mo
anakimo alisiyafe'mo u'na'ae. [6] Ani kote'mo mai'ne'anae'mo Maliya'a mafa'nemo alino
atesiya afina'mo ago afole ai'niye. [7] Yege mafa'ne'amo alino ateteno lavolavofi'mo
hayaeno ateteno pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno ate'niye.
Alu kotegati'mo nata ne'a ne'aya vaya'mo nehavaya nopi'mo ago kili pae'nage'ana
pulumakamogi nopi'mo havaesa'afe'mo mai'ne'anae'mo alino ate'niye.

Enisole vekamo'a sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

[8] Hani'ilagamo ani taoni haopalegamo sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mo kahaule'mo
mai'ne'a sipisipile'mo yagai'a mai'nae. [9] Ala kava ne'mo enisole veka'amo afole ai'nigeno
Ala kava ne'mo ha le konali ya'amo'mo aeno ha le'nige'apae'mo lusi kava hu'a apamo'ya
ai'nae. [10] Enisole vekamo'a hapa paino'ae'mo, lapamo'ya o'aitapa afiyo. Alagepa gemo
muki vaya'mogi afite'a lusi kava hu'a apamogaga aisaya gemo alini'na emi'ne'nove.
[11] Ani afina'mo Nevini taonifi'mo mago a kanomo'a apakufamo alino katino apatesiya
mafa'nemo alino ate'niye. Ani mafa'nemo Kalaisi ne'mo Ala kava ne'mo mai'niye.
[12] Lapakaemo agesaya agufa alagena kava'mo hane'niyana lavolavofi'mo hayaeno ateteno
pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno ate'nigeno mai'niye. Utapa
agetetapae'mo ani mafa'nee'mo laha pai'niye, hutapa hugae, huno hapa pai'niye. [13] Hapa

pai'nige'apae'mo malage hu'a agae'e'mo asole enisole vaya'mo afole aite'a Goti agi'ale'mo
ali'a asaga hu'a ate'apae'mo, 14 Goti'a aeno apakase'niya vekamo hogote vekamo agi'ale'mo
alita asaga higetao. Goti'a amuse huno ne'apateya vaya'ai apaipamo'mo falu hino, hu'a
hute'a apatale'a koku'napi'mo hai'nae.

Sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mogi u'a Yesu'mo age'naya gemae

15 Inagi sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mogi apakai'apimo hu'apae'mo, Metelehamu
taonifi'mo afole ai'niya kavafe'mo Ala kava ne'mo'a laha pai'niya kava'mo uta age-
sunafe'mo vigetao, hu'a hute'a 16 malage hu'a u'a apakayana Maliya'agi Yosefe'agi
pulumakamogi ne'ya'mo ne'malaya yuvapafi'mo havaeno mai'niya mafa'negi hu'a
mai'nage'apae'mo apake'nae. 17 Agete'apae'mo ava gemo afi'naya gemo hapa pai'-
nage'apae'mo 18 muki vaya'amogi afite'apae'mo lusi kava hu'a apakesa ala'amo afi'nae.
19 Maliya'a ani muki hu'naya ge'amo afino alino aipafi'mo maleteno agesa afino mai'niye.
20 Sipisipile'mo ne'yagaiya vaya'mo ai'a atagi ne'a ne'u'apae'mo enisole vekamo'a hapa
pai'nige'a afi'naya ge'e age'naya kavate'efe'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga huge hao ke
hege hume hume u'nae.

Yesu agi'amo ate'naya gemae

21 Magoke salemo utege'a Yu vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hu'a Yesu agufamo
lagau'a atalete'apae'mo agi'amo Yesu'ae hu'a ate'nae. Maliya'mo aipagu'e'mo o'-
mai'nigeno'ae'mo enisole vekamo'a ani agimo ate'niye.

Yesu'mo alopa mono notegamo avaleli'ana u'na'a gemae

22 Mosese'a, a'nemogi mafa'nemo ali'a apatete'apae'mo ae'a kalo pae'a apatesayafe'mo
ofalinimo alinitutapa mono hu'a ne'apataya vaya'mo apamiyo, huno hu'niya gemo
akame hisaya afina'mo afole ai'nige'ana Yosefe'e Maliya'e'mo avaleli'ana Yulusalemu
taonifilagamo u'na'ae. Goti aulagale'mo avaleli'u'ana atesa'afe'mo avaleli'ana u'na'ae.
23 Ani kavatefe'mo Goti ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *Yege mafa'netapimo alita apaote
apate'netapa Goti'a amiyo, huno hu'niye.* 24 Ala kava ne'mo ke'aepa ge'amo'mo mago'e gemo
huno'ae'mo, *Lole kaugo'yave namala'mo neya namala'mo anatafautapa namiyo,* huno hu'niya
gemo akame hisa'afe'mo u'na'ae.

25 Mago vekamo Yulusalemu taonifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Simiyoni'a fatago
kava'mo huno Goti ke'aepa ge'amo akame huteno Isaleli vaya'mo hapau vaisiya afinafe'mo
agava mai'niye. Aote Auneme'amo'mo agaetegamo emineno, 26 ofalika afa'a mai'nekae'mo
Ala kava ne'mo Kalaisi vekamo agegane, huno ha pai'niye. 27 Auneme'amo'mo alopa
mono nopi'mo avalelino haino ate'nige'anae'mo Yesu ita'afo'ala'moganimo ke'aepa gemo
akame hisa'afe'mo mafa'ne'animo Yesu'mo alopa mono nopi'mo avaleli hai'ana mai'-
na'ageno 28 Simiyoni'a eno Yesu'a avaleno anu ki'neno Gotife'mo hao ke heteno'ae'mo,
29 Ala kava nene, Naha pai'nana gemo hemenimo ago alika afole aika ate'nana'mofe'mo
ali'yakamo ne'aluva vekamo'nae'mo kaipamo'mo falu hu'nisigeka ali'yakamo
ataleka eno, huka naha paigane. 30-31 Muki nofi vaya'ai apaulagale'mo apakufamo
alino katino apatesiya vekamo ago alika afole aika ate'nanage'nae'mo naula-
gafati'mo age'nova'mofe'mo hemenimo afa'a faliguve. 32 Agaemo ha le yakana
huno mai'neno mago alu nofi vaya'aitegamo aeno ha lesige'apae'mo age'a aeto
hugae. Ani kava huno Isaleli vayakamo ala apaki'apimo apamigiye,
huno hu'niye. 33 Ita'afo'ala'moganimo ani gemo afite'anae'mo lusi kava hu'ana hanau
ai'na'ae. 34 Simiyoni'a, Goti'mo lapa maeno, huno huteno ita'amo'mo Maliyafe'mo, Afiyo,
mago vaya'amogimo ge'amo o'afi'a atale'a asagau'a aige mago vaya'amogimo ge'amo
afite'apae'mo he ti'a maige hisayafe'mo Goti'a lekana paino ate'niye. Agaemo Gotite-
gati'mo alagena yakana huno alino apave lisige'apae'mo apaini hu'a atesageno'ae'mo
35 asole vaya'ai apaipa apakesafi'mo hane'niya kava'mo alino afole aino ategaiye.
Naipemo'mo kaipafi'mo aesigeno kagafu kigiye, huno ha pai'niye.

36 Mago anekalomo'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya
anekalomo agi'amo Ana'mo mai'niye. Ana afo'amo agi'amo Fanuvela'mo Asa nofi vayapati

vekamo mai'niye. Ani a kanomo vele'mo seveni'a kafugamo mai'nigeno anau'amo'mo ago
fali'niya afinateti'mo kogu a kanomo maime maime eno 84'a kafugamo mai'niye. [37] Muki
afina'mo alopa mono nopi'mo mai'neno'ae'mo muki netepi'e hanipi'e'mo Gotife'mo
mono huge nunumu'mo huge ne'ya'mo mo sige huno mai'niye. [38] Ani afina'mo Yesu'e
ita'afo'ala'mogani'e'mo apakaetegamo eno Gotife'mo hao ke heteno'ae'mo mafa'ne'ae'mo
ava gemo huno'ae'mo Yulusalemu vaya'ai apakufamo alino katino apateteno hatu maeno
apatesiyafe'mo agava mai'naya vaya'aife'mo hapa pai'niye. [39] Muki ke'aepa ge'amo alagi
akame hu'ana hute'anae'mo ko'anilegamo Galeliya kotega Nasalasa taonifi'mo u'nae.
[40] Ani mafa'nemo ko sino alopa heteno'ae'mo lokiya vaino mai'niye. Goti'a alagepa huno
ha mae'nigeno alagepa huno afiteno age'nigeno alagepa aipa agesa afole ai'niye.

Yesu'a neya mafa'nemo'mo alopa mono nopi'mo haino mai'niya gemae

[41] Yesu ita'afo'ala'moganimo hopa Pasova afina'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo Yu-
lusalemu taonifi'mo hai'na'ae. [42] Yesu'a tuolofu'a kafugamo mai'nige'a hopa afina'mo
nehaya agufa kava'mo hu'a halate Yulusalemu taonifi'mo hai'nae. [43] Hopa afina'mo
hano hutegeno Yesu'a ataleno o'uno ani taonifi'mo mai'niya'monanafa Yosefe'e Yesu
ita'amo'e'mo, ani taonifi'mo mai'negaiye, hu'ana anakesa o'afi'ana ago atale'ana u'na'ae.
[44] La'ao vaya'e'mo magokepi lokaeli'a u'negae, hu'ana anakesa afite'ana muki nete'e
une'e'mo kategamo ute'anae'mo aepa fai'ana anao vaya'aife'mo ge hu'ana apafi ge apafi
ge hu'ana kahauya hume hume u'na'ae. [45] O'age'ana halate ai'ana atagi ne'ana Yulusalemu
taonifi'mo u'ana kahauya hu'na'ae. [46] Lole'e mago'e afina'mo kahauya hu'na'ana alagi
o'age'ana kahauya hu'ana aga'ana Yesu'a alopa mono nopi'mo ali'a apaya ne'malaya
vaya'e'mo fai mai'neno hu'naya gemo afige loka huno apafi ge huno mai'nige'ana
age'na'ae. [47] Hu'niya gemo afi'naya vaya'mogi, alagepa huno afiteno ge'apile'mo alagepa
huno aeno atagaina huno hapa nepaiye, hu'a hute'a hapau ai'nae. [48] Ita'afo'ala'moganimo
agete'anae'mo hanau aite'ana ita'amo'mo, mafa'ne'nimogae, huno, na kava higeka
la'agaetegamo ani kava'mo hu'nane. Afokamo'e nagae'e'mo la'aipamo'mo kana hu'nige-
ta'a kagaefe'mo kahauya nehu'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [49] Na kava higetanae'mo
nagaefe'mo kahauya neha'ae. Afo'nimo ali'ya'amo alisuva kavafe'mo lanakesa o'afi'-
na'afiye, huno hana pai'niya'monanafa [50] ani gemo aepa'amo alagepa hu'ana o'afi'na'ae.
[51] Inagi anakae'e'mo magokepi lokaeli'a lami'a Nasalasa taonifi'mo mai'ne'apae'mo Yesu'a
muki afina'mo ita'afo'ala'mogani ge'animo akame huno mai'niye. Ita'amo'mo muki
ani kava'mo hu'niya kavafe'mo agesa afiteno aipafi'mo alino male'niye. [52] Yesu'a ko
siteno'ae'mo mago'e huno alagepa huno afi'niye. Goti'e vaya'amogi'e'mo mago'e hu'a
amuse hu'a ate'nae.

3

Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae
(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Yo 1:19-28)

[1] Taipiliyasi Sisa'a hogote vekamo muki vaya'aite'mo fifitini'a kafugamo yagaino ap-
ate'nigeno Ponitiyasi Pailati'a Yutiya kotega vaya'aite'mo yagaino apate'nigeno Heloti'a
Galeliya kotega vaya'aite'mo yagaino apate'nigeno nepu'amo'mo Filipi'a Ituliya kotega
vaya'aite'e Talekinaitasi kotega vaya'aite'e'mo yagaino apate'nigeno Laiseniyasi'a Amilini
kotega vaya'aite'mo yagaino apate'niye. [2] Anasi'e Kaiyafasi'e'mo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'ana ne'apata'ageno Yoni'a Sekalaiyasi mafa'nemo'a ka'me kotegamo
uno mai'nigeno'ae'mo Goti ge'amo aipafi'mo afole ai'niye. [3] Agaemo Yoneni ani'mo
hane'niya haopalega umenitata huno, lapaipamo alitapa afe letetapa ani'mo falegeno'ao
Goti'a hosu kavatapimo alino ataleno, huno aeno hakalo huno hapa paige hapa paige huno
mai'niye. [4] Ani kavatefe'mo Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
nepaiya vekamo'a avo'mo kaeno'ae'mo,
mago vekamo'a ka'me kotegati'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ala kava ne'mo ka'mo
valita atetetapa alitapa alagepa hutapa ateyo. [5] Alopa ave'e aise ave'e'mo kafitapa
anaku paetalegeno eminesigetapa kalokalopafi'mo aetapa ati kaeyo. Kayagi'nisiya

ka'mo alitapa api aitapa ateyo. Haite lamite hu'nisiya ka'mo alitapa kanale hutapa
ateyo. [6] Inagi muki ma mopafi vaya'mogi agesayana Goti'a vaya'amogi apakufamo
alino katino apatesige'a agegae,
huno avo'mo kae male'niye.
[7] Asole vaya'mo Yoni'a ani'mo faleno apatesiyafe'mo agaetegamo ete ete hu'nageno
Yoni'a, hosu nagalo'yavemo mafa'ne anaga'amogitapae, Ina la'mo, Goti'a aipamo ne-
leyanageno lapamagisiyategati'mo afa'a ataletapa lapaune hegae, huno lapa pai'niye,
huno apafi ge'niye. [8] Mago'e gemo huno'ae'mo, lapaipamo alitapa afe le'nisayana
ani kavatapileti'mo alagepa kava'mo alitapa lave liyo. Emalehamu'a laginago vekamo
mai'niya'mofe'mo alagepa huta maigune, hutapa lapakesa o'afiyo. Goti'a mani yafafe'mo
ha paisigeno Emalehamu aginago'amo afa'a alino hamaleno apategaiye. [9] Hemenimo
ko'nemo alagi alo huno alinineno yosa aepale'mo yosamo he'ya aisiyafe'mo male'niye.
Muki alagepa alagamo no'aeya yosamo he'ya aite'a ali'a atafi'mo yaga au'a nekae, huno
hapa pai'niye. [10] Hapa pai'nige'apae'mo asole vaya'mogi, lagaemo haiya agufa kava'mo
hugune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [11] lole siotimo ali'nisiya vekamo'mo mago o'ali'nisiya
vekamo afa'a amino. Ne'ya'mo ali'nisaya vaya'mogimo ani kavake'mo hu'a apamiyo,
huno hapa pai'niye. [12] Takesi monimo ne'aliya vaya'mo ani'mo faleno apatesiyafe'mo e'a,
Tisao, hu'a, lagaemo haiya agufa kava'mo hisune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [13] Gamani
vaya'mogimo aliyo hu'a lapa pai'nisaya agufa monimo alitetapa fiku mago'e monimo
o'aliyo, huno hapa pai'niye. [14] Mago ami vaya'mogimo, lagae'e'mo haiya agufa kava'mo
hisune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, vaya'mo o'apamagitapa kumaya'mo o'aliyo. Aigofe
geleti'mo agoti hutapa o'apateyo. Miyatapige'mo alitetapa lapaipamo'mo falu hino, huno
hapa pai'niye.
[15] Muki vaya'mogi agava mai'naya'mofe'mo, ani vekamo Kalaisi vekamo mai'nifi o'-
mai'niye, hu'a apaipafi'mo apakesa afi'nae. [16] Apakesa ne'afigeno Yoni'a, nagae nakamemo
huno esiya vekamo ayamufa'amo'mo nagae nayamufamo ago aeno naga seno mai'niye.
Ina agufa vekamo mai'novanage'na su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve. Nagaemo
ani'aletike'mo fale'na nelapatovanageno agaemo aote Auneme'aleti'e ataleti'e'mo faleno
lapategaiye. [17] Sipeti'amo ayapi'mo ali'niyanageno viti alaga ne'ya'mo faino kateno atale-
sigeno haiteno mopafi'mo asagauno aisigeno ne'ya'age'mo alino anupa huno no'afi'mo
maleteno haleti ya'amo yu oseno neleya atafi'mo alino kaegaiye, huno hapa pai'niye.
[18] Yoni'a muki vaya'ai apaipa apakesa alino he tino atesiyafe'mo mago'e huno alagepa
faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'niye.
[19] Hapa pai'niya'monanafa Heloti'a yagaino ne'apateya vekamo'mo hosu kava'mo
mago'e mago'e huno hu'nigeno Yoni'a ge hau'niye. Heloti'a nepu'amo a'mo Helotiyasi'mo
ali'niya kava'e muki hosu kava'ale'efe'mo Yoni'a ge hau'niya'mofe'mo kalavusi huno
ate'niye. [20] Hosu kava'mo hume hume eno'ae'mo mago'e huno lusi hosu kava'mo huno
Yoni'a kalavusi huno ate'niye.

Yoni'a Yesu'mo ani'mo faleno ate'niya gemae
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

[21-22] Yoni'a kalavusi osu'neno'ae'mo hogoteno muki vaya'mo ani'mo faleno apateteno
Yesu'e'mo ani'mo faleno ate'nigeno Yesu'a nunumu'mo nehigeno'ae'mo koku'na'mo halo
ai'nigeno aote Auneme'amo agufa'amo mago namamo kaugo'yavegana huno agaetegamo
emine'niye. Koku'napati'mo mago gemo ha paino'ae'mo, nahau nayamopafi'mo ne'na-
haiya mafa'ne'nimo mai'nanage'nae'mo naipamo'mo kanale hu'na nekatove, huno ha
pai'niye.

Yesu aginago vaya'ai apaki'apimo hane'niye
(Mt 1:1-17)

[23] Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya kafugamo teti'a agufa kafugamo mai'nige'a-
pae'mo vaya'mogimo hu'apae'mo Yosefe mafa'ne'amae, hu'a hu'nae. Yosefe afo'amo'mo
Hilai'ae. [24] Hilai afo'amo'mo Matati'ae. Matati afo'amo'mo Livai'ae. Livai afo'amo'mo Me-
likai'ae. Melikai afo'amo'mo Yanai'ae. Yanai afo'amo'mo Yosefe'ae. Yosefe afo'amo'mo

Matataiyasi'ae. [25] Matataiyasi afo'amo'mo Emosi'ae. Emosi afo'amo'mo Neyamu'ae.
Neyamu afo'amo'mo Esilai'ae. Esilai afo'amo'mo Nagai'ae. Nagai afo'amo'mo Mey-
ati'ae. Meyati afo'amo'mo Matataiyasi'ae. [26] Matataiyasi afo'amo'mo Simeni'ae. Simeni
afo'amo'mo Yoseki'ae. Yoseki afo'amo'mo Yona'ae. Yona afo'amo'mo Yo'anani'ae.
[27] Yo'anani afo'amo'mo Lesa'ae. Lesa afo'amo'mo Selamameli'ae. Selamameli afo'amo'mo
Siyalitiyeli'ae. Siyalitiyeli afo'amo'mo Nelai'ae. [28] Nelai afo'amo'mo Melokai'ae. Melokai
afo'amo'mo E'nai'ae. E'nai afo'amo'mo Kosamu'ae. Kosamu afo'amo'mo Elimenamu'ae.
Elimenamu afo'amo'mo Eya'ae. Eya afo'amo'mo Yosuva'ae. [29] Yosuva afo'amo'mo
Eliesa'ae. Eliesa afo'amo'mo Yolimi'ae. Yolimi afo'amo'mo Matati'ae. Matati afo'amo'mo
Livai'ae. Livai afo'amo'mo Simiyoni'ae. [30] Simiyoni afo'amo'mo Yuta'ae. Yuta
afo'amo'mo Yosefe'ae. Yosefe afo'amo'mo Yonamu'ae. Yonamu afo'amo'mo Elaiyakim-
i'ae. [31] Elaiyakimi afo'amo'mo Mena'ae. Mena afo'amo'mo Matata'ae. Matata afo'amo'mo
Netani'ae. Netani afo'amo'mo Nevini'ae. [32] Nevini afo'amo'mo Yesi'ae. Yesi afo'amo'mo
O'meti'ae. O'meti afo'amo'mo Movasi'ae. Movasi afo'amo'mo Salimoni'ae. Salimoni
afo'amo'mo Nasoni'ae. Nasoni afo'amo'mo Aminanapu'ae. [33] Aminanapu afo'amo'mo
Animila'ae. Animila afo'amo'mo Anai'ae. Anai afo'amo'mo Hesiloni'ae. Hesiloni
afo'amo'mo Pelesi'ae. Pelesi afo'amo'mo Yuta'ae. [34] Yuta afo'amo'mo Yekopu'ae. Yekopu
afo'amo'mo Aisiki'ae. Aisiki afo'amo'mo Emalehamu'ae. Emalehamu afo'amo'mo Tela'ae.
Tela afo'amo'mo Neho'ae. [35] Neho afo'amo'mo Selaki'ae. Selaki afo'amo'mo Liyu'ae.
Liyu afo'amo'mo Peleki'ae. Peleki afo'amo'mo Ima'ae. Ima afo'amo'mo Sila'ae. Sila
afo'amo'mo Kenani'ae. [36] Kenani afo'amo'mo Afakasati'ae. Afakasati afo'amo'mo Semi'ae.
Semi afo'amo'mo Noa'ae. Noa afo'amo'mo Lemeki'ae. [37] Lemeki afo'amo'mo Metusala'ae.
Metusala afo'amo'mo Inoki'ae. Inoki afo'amo'mo Yeleti'ae. Yeleti afo'amo'mo Mahalal-
i'ae. Mahalali afo'amo'mo Kenani'ae. [38] Kenani afo'amo'mo Inosi'ae. Inosi afo'amo'mo
Seti'ae. Seti afo'amo'mo Atamu'ae. Goti'a Atamu'mo alo huno ate'niya'mofe'mo Atamu'a
afo'amo'mo Goti'ae.

4

Satani'a Yesu'mo amalageka hu'niya gemae
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

[1-2] Aote Auneme'amo'mo Yesu aipafi'mo haino havai te'nigeno Yesu'a Yoneni anipati'mo
ataleno u'niye. Aote Auneme'amo'mo avalelino uno ka'me kotega ate'nigeno foti'a
afina'mo uneno huno mai'nigeno Satani'mo amalageka hu'niye. Foti'a afina'mo ne'ya'mo
o'ne'nigeno aga te'nigeno'ae'mo [3] Satani'a, Goti mafa'ne'amo mai'nisana'mo'mo mani
yafafe'mo ha paigeno'ao peleti mayamo alino hamaleno, huno ha pai'nigeno [4] Yesu'a
ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

vaya'mogimo peleti maya'ageke'mo nesayana alagepa hu'a o'maigaya'monanafa muki
gemo Goti'a avayafati'mo hu'niya gemo afite'apaeke'mo alagepa hu'a maigae,

huno hu'niye, huno ha pai'niye. [5] Satani'mo avalelino haino malage huno muki ma mopafi
ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'ai ko'mo alino ave li'niye. [6] Inagi Satani'mo,
muki age'nana ya'amo alino nami'nige'na alite'na ne'yagauvanage'na mago vekamo ali'na
amiguve hu'na hisuvana afa'a ali'na amiguve. Muki kotegamo yagaisanafe'mo muki konali
ya'apimo ali'na kamisugeka aligane. [7] Inagi nagaefe'mo mono hisana'mo'mo muki ya'amo
kagaika ya'mo hanegaiye, huno ha pai'niye. [8] Yesu'a, Sataniyo, ekuka nakamelagamo
maiyo. Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo Gotitapimofeke'mo mono hutetapa agai'a magoke'age'mo akame hiyo,

huno hu'niye, huno ha pai'niye. [9] Satani'a Yulusalemu taonifi'mo avalelino uno
alopa mono no'mo yatala no'mo nokato'mule'mo avalelino haino ate'neno'ae'mo, Goti
mafa'ne'amo mai'nisana'mo'mo mopafi'mo aeka hailo huka asagauka aiyo. [10-11] Goti
mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paisige'a yagai'a kate'a
apayateti'mo katafausageno yafa'mo'a kaiyafi'mo okahaegaiye,

huno avo'mo kae male'niye, huno ha pai'nigeno [12] Yesu'a, Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo Gotitapimofe'mo amalageka osiyo, huno hu'niye, huno ha pai'niye. [13] Satani'mo
alu ge alu gemo huno amalageka huno hano huteno'ae'mo, alu afina'mo halate e'na
amalageka huguve, huno agesa afiteno ataleno u'niye.

Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya gemae
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

[14] Goti Auneme'amo'mo Yesu'a lokiya vaino ate'nigeno halate aino atagi neno Galeliya
kotega u'nige'a agete'apae'mo ava gemo hu'naya gemo muki Galeliya haopalegamo
mai'naya vaya'mogi afi'nae. [15] Agaemo Yu vaya'ai mono nopi'mo alino apaya male'nige'a-
pae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

Nasalasa taonifi mai'naya vaya'mogi Yesu'mo apakame'yamo ami'naya gemae
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

[16] Yesu'a Nasalasa taonifi'mo mai'neno ko si'niya taonifi'mo uno Sapati afina'mo nehiya
agufa kava'mo huno mono nopi'mo haino mai'neno'ae'mo Goti mukufi gemo lekana
paisiyafe'mo he ti'niye. [17] Mago vekamo'mo Aiyeya'a Gotitegati gemo alinino eno aeno
hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a avo'mo kae male'niya mukumo alino ami'nigeno
alino vakaleno kahauya huno ageteno lekana paino'ae'mo,

[18] Agaemo kagemi ya'mo o'ali'nisaya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo
hu'na hapa paisuvafe'mo uvelimo ago faleno nate'niya'mofe'mo Ala kava ne'mo
Auneme'amo emineno nagaete'mo mai'niye. Agaemo alino nate'nige'na e'na
yulagefa ne'aiya vaya'aina ali'na alagepa hu'na apatege kalavusifi mai'naya
vaya'aife'mo, hatu mae'na lapate'nove, hu'na hapa paige apaulagamo ali hu'niya
vaya'aife'mo, agetapa ayakeyo, hu'na hapa paige ali'a afepi apatete'a hu'a apami
ne'malaya vaya'mo hatu mae'na apatege [19] Ala kava ne'mo alagepa afina'amo afole
ai'niye, hu'na hapa paige hisuvafe'mo Goti Auneme'amo'mo alino nate'nige'na
e'nove, huno hu'niye,

huno lekana pai'niye. [20] Lekana paino hano huteno ani mukumo aino akaniteno mono
nopi'mo ali'ya ne'aliya vekamo halate amiteno fai mai'niye. Mono nopi'mo mai'naya
vaya'mogimo aulu hae'nageno'ae'mo, [21] hemenimo Goti mukufi gemo afi'naya gemo
ago afole ai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo [22] muki vaya'mogimo fiku hapa maeno
ne'apamiya gemo avayafati'mo hu'nige'a afite'apae'mo hapau aite'apae'mo, Yosefe
mafa'nemo o'mai'nifi, hu'a hu'nae. [23] Yesu'a, ago afi'novana lapakinago vaya'ai gefati'mo
aetapa kalafefa gemo hutapa naha paitapae'mo, Lota vekae, kagaikamo alika alagepa
huka kato. Kapeneyamu taonifi'mo hu'nana agufa kava'mo mani nokale'mo huvo, hutapa
naha paigae. [24] Lama gemo lapa nepauve, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mo afole ai'naya kote'mo u'nage'apae'mo vaya'apimogi amuse hu'a
no'apatae. [25] Ge'nimo afiyo. Ilaiya'a mai'niya afina'mo lole'e mago'e kafuga'e sigisi'a kai
le'e'mo ko o'ai'nige'apae'mo muki aupilagamo ne'yafe'mo kafu hu'naya afina'mo afole
ai'niye. Ani afina'mo muki kogu a'ne'amo Isaleli kotegamo mai'naya'monanafa [26] Goti'a
Ilaiya'mo alino ate'nigeno Sitoni kotega Salefeti taonifi'mo magoke kogu ategamo u'niye.
[27] Ilaisa'a mai'nige'apae'mo Isaleli kotegamo muki lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo
mai'naya'monanafa Ilaisa'a Siliya kotega mai'niya vekamo agi'amo Nemenike'mo alino
alagepa huno ate'niye, huno hapa pai'nige'a, [28] afite'apae'mo lusi kava huno apaipamo
le'niye. [29] Apaipamo le'nige'apae'mo he ti'a ali'a hafaitalageno ataleno ne'vige'apae'mo
u'a avaleli'u'a hai'a ani taonimo ki male'naya aveleti'mo mulifilaga ali'a ago'ya fai'a
atalesayafe'mo hu'naya'monanafa [30] apakae folagapati'mo ago faino kasalo paetaleno
u'niye.

Yesu'a mago vekamo aipafati'mo hosu aune vekamo alino hafaino atale'niya gemae
(Mk 1:21-28)

31 Yesu'a Galeliya kotega Kapeneyamu taonifi'mo lamino Sapati afina'mo mono nopi'mo
haino alino apaya male'niye. 32 Ala'apimo yagaino ne'apateya vekagana huno hima-
mu'aleti'mo alino apaya male'nige'apae'mo hapau ai'nae. 33 Mago vekamo aipafi'mo
hosu aune vekamo mai'niya vekamo mono nopi'mo mai'neno'ae'mo alopa gefati'mo
huno'ae'mo, 34 ae, huno, Nasalasa vekamo Yesuo, lagaetegamo na agufa kava hisanafe'mo
e'nane. Alika hano huka latesanafe'mo e'napiye. Ago kage'novana Goti aote veka'amo
mai'nane, huno ha pai'niye. 35 Yesu'a ge hauteno'ae'mo, ge osu'neka aipafati'mo emikeno,
huno ha pai'nigeno hosu aune vekamo'a vaya'ai folagapi'mo alino ago'ya faino ataleteno
ago ateno u'niye. Agufamo alino hosu huno o'ate'nigeno afa'a mai'niye. 36 Agete'apae'mo
muki vaya'amogimo hapau ai'nae. Apakaemo, ani agufa gemo na agufa gemo hu'niye.
Ala'apimo yagaino ne'apateya vekamo mai'negekana huno lokiya himamu'aleti'mo hosu
apaune vaya'aife'mo, emiteyo, huno hapa pai'nige'apae'mo emi e'a ne'vae, hu'a hu'nae.
37 Yesufe'mo ava gemo muki haopalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye.

Yesu'a alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae
(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

38 Yesu'a mono nopati'mo lamino'ae'mo Saimoni nopi'mo hai'niye. Saimoni
ayemo'amo'mo amuko kaita hau'nigeno havaeno mai'niye. Apakaemo Yesufe'mo, alika
alagepa huka ato, hu'a ha pai'nae. 39 Uno agenopalegamo he tino mai'neno'ae'mo,
hano hino, huno ha pai'nigeno amuko hau'niya ya'amo hano hu'nigeno malage huno
he tino uno ne'ya'mo alo huno apate'niye. 40 Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo
kaita hapau'niya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi kaita hapau'niya vaya'mo
Yesutegamo apavaleli'a e'nae. Agaemo muki alu kaita alu kaita'mo hapau'niya vaya'ai
apakufale'mo aya'mo male'neno alino alagepa huno apate'niye. 41 Inagi hosu apaune
vaya'mo asole vaya'ai apaipafati'mo emi e'apae'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nane, hu'a
alopa gefati'mo hu'nae. Kalaisi vekamo mai'niye, hu'a ago age'naya'mofe'mo Yesu'a, ge
osutapa afa maiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Yu vaya'ai kotegamo umenitata huno Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae
(Mk 1:35-39)

42 Kotilamiyapi'mo taonifati'mo ataleno uno vaya'mo o'mai'naya kotegamo mai'nige'a-
pae'mo kahauya hume hume u'a age'a avatete'apae'mo apataleno o'usiyafe'mo atafau'-
nae. 43 Hu'naya'monanafa agaemo, nagaemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa
gemo u'na alu taonifi alu taonifi'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuva gemo hane'niye. Ani
kava'mo hisuvafe'mo alino nate'nige'na emi'ne'nove, huno hapa paiteno 44 apataleno uno
Yutiya kotega mono nokopi'mo haino aeno hakalo huno hapa paimale hapa paimale huno
uneno huno mai'niye.

5

Mago vaya'mogi ali'ya ya'apimo atale e'a Yesu'a akame hu'a u'naya gemae
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 Yesu'a mago afina'mo ani kotu'mo agi'amo Genesaleti ani kotute'mo he tino
mai'nige'apae'mo asole vaya'mogimo Goti ge'amo afisayafe'mo e'a male'a apali'nae.
2 Agaemo ageyana lole sipila'mo ani agi'nale'mo hane'na'ageno age'niye. Noyame ne'aliya
vaya'mo sipifati'mo atale'a lami'a umeni'apimo sese hu'a mai'nae. 3 Yesu'a Saimoni
sipifi'mo haino mai'neno'ae'mo, aise'amo afa'a faika ago'ya failika ugapiye, huno afi
ge'nigeno aeno ago'ya failino u'niye. Yesu'a sipifi'mo fai mai'neno'ae'mo alino apaya
male'niye.

4 Hapa paino hano huteno Saimonife'mo, ani folagapi'mo uka umenimo alitapa anip-
i'mo yaga au male'netapa noyamemo aliyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 5 Tisao, muki
hani'ilagamo umeni male'nonana mago noyamemo o'ali'nona'monanafa gekamo afite'na
umenimo anipi'mo ali'na yaga au'na malegauve, huno ha pai'nige'apae'mo 6 umenimo

ali'a anipi'mo yaga au male'nageno'ae'mo asole noyamemo e'a hai'a havai te'nageno
umeni'apimo aino kapalu aegefe'mo hu'niye. 7 Aino kapalu aegefe'mo hu'nige'apae'mo
alu sipifi'mo apakae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apayaku ai'a
ge hu'nage'a e'nage'apae'mo lole sipifi'mo noyamemo ali'a vayu hu'a male'nage'ana
lole sipila'mo ae'ana lapanegefe hu'na'ae. 8 Saimoni Pita'a ani kava'mo ageteno Yesu
aiyafi'mo ago'ya fai'neno'ae'mo, Ala kava nene, hosu vekamo mai'novanagi nataleka uvo,
huno ha pai'niye. 9 Lusi kava huno hau ai'niya'mofe'mo ani gemo ha pai'niye. Asole
noyamemo ali'naya'mofe'mo Saimoni'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi'e'mo
hapau ai'nae. 10 Yemisi'e Yoni'e'mo Saimonigi'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'ali'a
vekala'mogani'e'mo ani kava hu'ana hanau ai'na'ae. Yesu'a Saimonife'mo, ani kavafe'mo
koli osuvo. Noyamemo ne'alina kava huka vaya'mo apavalelika nagaetegamo egane, huno
ha pai'nige'apae'mo 11 lole sipila'mo alini e'a ani agi'nale'mo ava'yi hute'apae'mo muki
ya'apimo atale'a akame hu'a u'nae.

Yesu'a lepalosi ya'mo hau'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 Yesu'a mago taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo mago vekamo lusi kava huno lepalosi ya'mo
hau'niya vekamo'mo eno Yesu'mo ageteno'ae'mo augosalegati'mo ago'ya fai'neno'ae'mo,
Ala kava nene, kahao ke hovanagi, kahau'nisiyana afa'a alika alagepa huka nategane,
huno ha pai'nigeno 13 aya'mo aeno hayo huno agufale'mo aya'mo male'neno'ae'mo,
nahau'niyanagi kagufalafa'mo alino hamaleno, huno ha nepaigeno'ae'mo lepalosi ya'mo
hau'niya ya'amo hano hu'niye. 14 Yesu'a, mago vekae'mo uka ha opaika mono huno
ne'apateya vekalegage'mo uka kagufamo alika aveligeno kageno alagepa hino. Alika
apavelisanage'a vaya'mogi agesayafe'mo Mosese'a hiyo, huno hu'niya ofalinimo kagu-
falafa'mo alino hamale'niya kavatefe'mo ofalinimo amiyo, huno ha pai'niye. 15 Huno ha
pai'niya'monanafa Yesufe'mo ava gemo mago'e mago'e huno aino atagu faeno uneno
hu'nige'apae'mo muki asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo kaita hapau'niya
vaya'mo alino hapageno apatesiyafe'mo Yesutegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae.
16 Mai'naya'monanafa muki afina'mo apataleno uno ka'me kotegamo nunumu'mo hutale
hutale huno mai'niye.

Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Mago afina'mo Yesu'a mago nopi'mo haino alino apaya ne'malege'apae'mo Falasi
vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a Galeliya kote-
gati'mo muki taoni'afati'mo ege Yutiya kotegati'mo muki taoni'afati'mo ege Yulusalemu
taonifati'mo ege hu'a e'a Yesu haopale'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Yesu'a Ala kava ne'mo
himamu'amo ali'neno'ae'mo alino alagepa huno apate'niye. 18 Mago vaya'mogimo kanage
kanaga osuno ne'maiya vekamo hi'yopamo male'a alini e'a Yesu haopale'mo atesayafe'mo
hu'naya'monanafa 19 nopi'mo ago kili pae'nage'a alini haisaya ka'mo ohane'niye. Noka-
to'mule'mo alini hai'a ali'a akai male'ne'apae'mo hi'yopa kayote'mo nofi aete'a aline'a
atalageno Yesu'a mai'niya folagapi'mo emine'niye. 20 Apakeyana apakesa afi'a fatago
hu'nageno apaketeno'ae'mo, Ve'nimo, huno, hosu kavakamo ali'na atale'nove, huno ha
pai'nige'apae'mo 21 ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e Falasi
vaya'mogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo, ani vekamo ina la'ae. Gotife'mo huno faipa
huno ne'ate. Gotike'mo vaya'ai hosu kava'apimo afa'a alino atalegaiye, hu'a apaipafi'mo
apakesa afi'nae. 22 Yesu'a apaipafi'mo apaketeno'ae'mo, na kava higetapae'mo ani agufa
lapakesa ne'afiye. 23-24 Haiya agufa gemo lokiya gemo ohane'niye. Hosu kavakamo ali'na
atale'nove, hu'na ha pai'nova gemo lokiya gemo ohane'nifi, he tika uvo, hu'na ha paisuva
gemo lokiya gemo ohane'niye, huno apafi geno'ae'mo, Vemo Mafa'nemo'a ma mopafi'mo
mai'neno'ae'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiya himamu'amo alino lapave ligiye,
huno hapa pai'niye. Inagi Yesu'a kanage kanaga osuno ne'maiya vekae'mo, kaha nepauve,
he tika yakaikonakamo aliteka nokalega uvo, huno ha pai'nigeno 25 apaulagale'mo malage

huno he tino yakaikona'amo aliteno no'alega ne'uno'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga
hume asaga hume u'niye. [26] Muki vaya'amogimo ani kava'mo agete'apae'mo hapau aite'a
Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atete atete hute'apae'mo, hemenimo aeto agufa alagepa
kava'mo agone, hu'a hu'nae.

Yesu'a Livaife'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'niya gemae
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

[27] Huteno Yesu'a taonimo ataleno ne'uno'ae'mo ageyana mago vekamo takesi moni
ne'aliya vekamo agi'amo Livai'a takesi monimo ne'aliya nopi'mo fai mai'nigeno
ageteno'ae'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno [28] he tino muki ya'amo ataleno eno
akame hu'niye. [29] Livai'a no'afi'mo Yesu'mo lusi yagita huno ate'nige'apae'mo hi'yala-
mute'mo Yesu'agi takesi moni ne'aliya vayanagi alu vayanagi hu'a anakae'e'mo magokepi
lokae'a fai mai'ne'a ne'ya'mo ne'nae. [30] Falasi vaya'e Falasi vayapati vaya'mogimo ke'aepa
gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo apakete'apae'mo ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo hagalu hagalu hu'a ge hu'apae'mo, na kava higetapa takesi moni
ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo magokepi lokaetapa mai'netapa ne'ya'e ani'e'mo ne'nae,
hu'a apafi ge'nageno [31] Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno'ae'mo, lota vekamo'a
afa'a mai'naya vaya'aitegamo uno ali'ya'mo no'alifa kaita hapau'niya vaya'aitegage'mo
uno ali'ya'mo ne'aliye. [32] Nagaemo alagepa vaya'aife'mo ge hisuvafe'mo o'me'nofa hosu
vaya'aife'mo ge hisuge'a e'a apaipamo ali'a afe lesayafe'mo emi'ne'nove, huno hapa
pai'niye.

Ne'ya'mo o'ne'a mo nesiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

[33] Apakaemo Yesufe'mo, Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Falasi vaya'ai ge'apimo ne'afiya
vaya'mogi'e'mo ne'ya'mo o'ne'a mo si'ne'a nunumu hute hute hu'naya'monanafa gekamo
ne'afiya vaya'mogimo ne'ya'mo mo osi'a muki afina'mo ne'nae, hu'a ha pai'nageno
[34] Yesu'a, a'mo lagauli'a ne'vaya afina'mo a'mo alisiya vekamo'a vaya'a'e'mo magokepi
lokae'a mai'ne'apae'mo ne'ya'mo mo osi'a afa'a ne'nae. [35] Henaga'amo kame vaya'amogi
a'mo alisiya vekamo vaya'alegati'mo avaleli'a usage'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mo sigae.
[36] Yesu'a mago'e huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, atafa kukenamo
apake ne'aige'apae'mo saufa kukenaleti'mo lagau'a atafa kukenale'mo nofakaniye. La-
gausiya'mo'mo saufa kukenamo hosugiye. Saufa kukena atupaleti'mo lagau'a atafa
kukenale'mo fakanisayana alu ya alu ya'mo hanegaiye. [37] Saufa nofi alagafati ani'mo
ali'a atafa afu agufa ke'mo ago vai'niya kepi'mo nolakiye. Ali'a lakisiya'mo'mo saufa
ani'mo hane'niya'mofe'mo aeno apafu leteno afu agufa ke'mo aeno apalo atino ani'mo
mopafi'mo asagauno aisigeno'ae'mo afu agufa ke'mo atalagaugiye. [38] Saufa ani'mo saufa
afu agufa kepike'mo ali'a lakisaya'mo'mo ani'e ke'e'mo afa'a hanegaiye. [39] Vaya'mogi atafa
nofi alagafati ani'mo nete'apae'mo, nofi alagafati'mo ani'mo saufa ani'mo negaune, hu'a
nosae. Atafa ani'mo ago aeno agase'niye, hu'a nehaya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

6

Sapati afina'mo nehaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

[1] Mago Sapati afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo viti hoya folagapi'mo ne'u'a-
pae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi viti alagamo lagi'a haleti'ya'amo apaya he'a hale'a
atalete'a neme neme u'nae. [2] Ne'vage'apae'mo mago Falasi vaya'mogi apakete'apae'mo,
na kava higetapa Sapati afinafe'mo ani agufa kava'mo osiyo, huno ke'aepa gemo'a
hu'niya kava'mo nehae, hu'a hapa pai'nageno [3] Yesu'a, laginago vekamo Nevini'a hu'niya
kavafe'mo ava gemo lekana paitapa o'afi'nafiye. [4] Nevini'e magokepi lokae'a mai'naya
vaya'e'mo apaka te'nigeno'ae'mo Goti mono nopi'mo haino afa vaya'mogi no'nafa mono
hu'a ne'apataya vaya'amogige'mo ne'naya peleti mayamo Goti aulagale'mo male'naya

peleti mayamo alino neteno agae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'aina alino apami'niye.
5 Vemo Mafa'nemo'a Sapati afinate'e'mo ne'yagaiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye.

Sapati afina'mo Yesu'a aya'mo kalage ki'niya vekamo alino api aino ate'niya gemae
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 Mago Sapati afina'mo mago vekamo aya'mo kalage ki'niya vekamo mono nopi'mo
mai'nigeno Yesu'a haino alino apaya male'niye. 7 Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a
apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo hosu kava'mo nehiye, hu'a hisaya kafe'mo
kahauya hu'a agesayafe'mo yagai'a mai'nae. Agete'apae'mo, Sapati afina'mo alino api
aino atesifigetae, hu'a hute'a agava mai'nae. 8 Yesu'a apaipafi'mo ageteno aya'mo kalage
ki'niya vekae'mo, eka male'mo he tika maiyo, huno ha pai'nigeno eno haopale'mo he tino
mai'niye. 9 Yesu'a apakaefe'mo, Sapati afina'mo Goti ke'aepa ge'amo akame hisayafe'mo
na agufa kava'mo hane'niye. Vaya'mo ali'a alagepa hu'a apatesaya kavapi ali'a hosu
hu'a apatesaya kava'mo hane'niye. Apakufamo ali'a kati'a apatesaya kavapi vaya'mo
hapaesaya kava'mo hane'niye, huno apafi ge'niye. 10 Aulu hapaeno apaketeno agaefe'mo,
kaya'mo aeka hayo huvo, huno ha pai'nigeno aya'mo aeno hayo hu'nigeno'ae'mo afa
aya'mo alino hamale'niye. 11 Apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo, agaetegamo na
agufa kava'mo hisune, hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae.

Yesu'a apa vaya'amo lekana paino apate'niya gemae
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 Mago afina'mo Yesu'a nunumu'mo hisiyafe'mo avele'mo haino ani hani'ilagamo
Gotife'mo nunumu'mo huge huge nehigeno 13 koti'nigeno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge
hu'nige'a e'nageno apakaepati'mo tuolofu'a vaya'mo lekana paino apateteno apaki'apimo
apa vayane, huno apate'niye. 14 Ani vaya'ai apaki'apimae. Saimonife'mo Yesu'a saufa
agi'amo Pita'ae, huno ate'niya vekagi agana'amo E'nalu'agi Yemisi'agi Yoni'agi Filipi'agi
Matalomiyu'agi 15 Matiyu'agi Tomasi'agi Afiyasi mafa'nemo Yemisi'agi Saimoni'a ayamufa
vekae, hu'a agi ae'naya vekagi 16 Yemisi mafa'ne'amo Yutasi'agi Isakaliyoti kotega vekamo
Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya vekagi hu'a mai'nae.

Yesu'a asole vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae
(Mt 4:24-25; Mk 3:7-12)

17 Aveleti'mo Yesu'e apakae'e'mo emi e'a otule'mo he ti'a mai'nae. Asole vaya'mo
ge'amo ne'afiya vayanagi muki Yutiya haopalegati'mo ege Yulusalemu taonifati'mo
ege ani agi'nale Taiya taonifati'e Saitoni taonifati'e'mo ege hu'a e'a mai'nae. Ge'amo
afisayafe'mo ege kaita'apimo alino alagepa huno apatesiyafe'mo ege hu'a e'a mai'nae.
18 Hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafi'mo mai'ne'a ali'a hosu hu'a ne'apataya apaune
vaya'mo alino hapafaino apatale'niye. 19 Ame ali'nageno himamu'amo u'nigeno alino
alagepa huno apate'niya'mofe'mo ame alisayafe'mo hu'nae.

Alagepa hu'a ne'maiya vaya'e alagepa hu'a no'maiya vaya'efe'mo hu'niya gemae
(Mt 5:1-12)

20 Yesu'a alino maku huno apakeyana ge'amo ne'afiya vaya'mo mai'nageno
apaketeno'ae'mo, kagemi yatapimo o'male'nisaya vaya'mogitapamo Goti'a yagaino
ne'apateya kegi'yafi'mo haitapa mai'nageno muki ya'amo lapakaitapi ya'mo
hane'niya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga
aigae. 21 Hemenimo lapaka netesiya vaya'mogitapa henaga'amo lusi ne'ya'mo netapa
lapamu hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a
lapamogaga aigae. Hemenimo avi'ya'mo nehaya vaya'mogitapa henaga'amo kigi
hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga
aigae. 22 Vemo mafa'nemo akame nehaya'mofe'mo hosu apaipa kali'a lapatege ali'a
lapafai'a lapatalege hu'a faipa hu'a lapatete'apae'mo lapakitapile'mo ali'a afepi lapatege
hugaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa hutapa mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga
aigae. 23 Ani agufa kava'mo lapakaetegamo hisaya afina'mo lapamogaga aitetapa
lapavayagunagu nehutapae'mo aetapa hailo hiyo koku'napati'mo alopa miyatapimo

aligayanagi. Lapakaetegamo hisaya agufa kava'mo apakinagomogi ani kava hu'a
Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aitegamo hu'naya'mofe'mo
lapamogaga aiyo. [24] Lapamogaga aigaya'monanafa kagemi yatapimo male'naya vayane,
ehetapiye, amuse nehaya ya'mo ago ali'nayanagi. [25] Ne'ya'mo ago netapa lapamu
nehaya vayane, vaehae, henaga'amo lapaka tegaiyanagi. Kigi nehaya vayane, vaehae,
henaga'amo yulagefa aitapa avi'ya'mo hugayanagi. [26] Muki vaya'mogimo lapakitapile'mo
ali'a asaga hu'a lapatesaya afina'mo vaehae, hu'na, avovo kava'mo afole aigiye. Apakinago
vaya'mogimo ani kava hu'a aigofe gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai
apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apate'nae.

Yesu'a, Kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno hu'niya gemae
(Mt 5:38-48)

[27] Hemenimo mani hisuva gemo ge'nimo ne'afiya vaya'mogitapae'mo hugesuve. Kame
vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hosu apaipamo kali'a nelapatesaya
vaya'aina hapa maeyo. [28] Hosu hanageke ya'mo lapamigune, hu'a nehaya vaya'aife'mo,
Goti'a lapa maeno, hutapa hiyo. Hu'a faipa hu'a lapatesaya vaya'aife'mo nunumu
hutapa apateyo. [29] Mago vekamo'a kagalametale'mo nekamagisigekae'mo aika afe
leka magokayaga kagalametamo amiyo. Mago vekamo'a saketikamo aliteno'ae'mo
siotika'e'mo aligefe husigekae'mo, o'aliyo, huka osuvo. [30] Mago yafe'mo aukaya husaya
vaya'aina afa'a alitapa apamiyo. Kagemi yatapimo ali'nisaya vaya'aife'mo, halate namiyo,
hutapa osiyo. [31] Lapakaetegamo husaya kavafe'mo lapau'nisigetapa ani kava hutapa
apakaetega'e'mo hiyo. [32] Apakaemo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiya
vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisiya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao.
Hosu vaya'mogi'e'mo apakaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo ha-
pau apayamopafi'mo nehapaiye. [33] Lapakaemo lapakaetegamo alagepa kava'mo nehaya
vaya'aitegamo alagepa kava'mo nehisaya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao, hosu
vaya'mogi'e'mo ani agufa kava'mo nehae. [34] Inagi mago ya'mo alitapa apami'netapae'mo
halate ali'a lamigae, hutapa lapakesa ne'afisaya'mo'mo Goti'a lapao ke hegaifiye. Ha'ao,
hosu vaya'mogi ali'a apami'naya anona'apilefe'mo halate alisayafeke'mo hosu vaya'aina
ali'a ne'apamiye. [35] Lapakaemo kame vayatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisige-
tapa alagepa kava'mo hutetapa anonatapile'mo halate alisayafe'mo lapakesa o'afitapa
fiku alita apamiyo alopa yatapimo aligayanagi. Ala Ne'mo hogote anaga vekamo'a muki
ya'amo alino ne'apamige'a alite'apae'mo kahao ke hove, hu'a osu'a fiku ne'aliya vaya'e
hapaku atale'ne'a ne'aliya vaya'e'mo alagepa kava'mo huno yagaino ne'apateya'mofe'mo
ani agufa kava'mo hisaya'mo'mo mafa'ne'amo maigae. [36] Afotapimo'mo hau huno
ne'apateya kava hutapa lapau hutapa apateyo, huno hapa pai'niye.

Vaya'mo alitapa fako hutapa o'apateyo, huno hu'niya gemae
(Mt 7:1-5)

[37] Lapakaemo vaya'aife'mo, hosu kava'mo hu'nae, hutapa hutetapa alita fako hutapa o'a-
pateyo, Goti'a, hosu kava'mo hu'nae, huno huteno alino fako huno olapategaiyanagi. Ina
kava ma kava'mo nehana kanomo mai'nane, hutapa osiyo. Goti'a lapakae'efe'mo, ina kava
ma kava'mo nehana vekamo mai'nane, huno osugiyanagi. Lapakaemo lapakaetegamo
hosu kava'mo hu'nisaya vaya'aife'mo afa'a ateyo, hutapa hiyo, Goti'a lapakae'efe'mo, afa'a
ateyo, huno hugiyanagi. [38] Alagepa yatapimo alitapa apamigeno'ao Goti'a alino lapamino.
Goti'a havai te'nisigeno'ae'mo aeno alagi huteno mago'e huno alino maleno havai teteno
ayateti'mo maleno alagi huteno aino ati kaeteno talasisi kupi'mo ku ai malegaiye. Haiya
agufa kava'mo hutapa alita fako hutapa apamisafi ani agufa kava'mo huno Goti'a alino
fako huno lapamigiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niya gemae.

[39] Yesu'a ina gemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago aulagamo ali
hu'nisiya vekamo'mo aulagamo ali hu'nisiya vekamo afa'a alino kanale huno avalelino
ugifiye. Ha'ao avalelino visiyategamo u'ana kelifi'mo asagau'ana aiga'ae. [40] Ge'amo

ne'afiya vekamo'a alino aya ne'maleya vekamo aeno no'agase. Tisa vekamo'a alino aya maleme aya maleme visigeno afiteno'ae'mo alino aya male'niya vekagana huno maigiye.
41 Na kava higetapae'mo konagatapimogi apaulagafi hane'niya afaya'mo ne'agaya'mo-
nanafa lapaulagafi hane'niya alopa latapa yosamo no'agae. 42 Na kava higetapae'mo
konagatapie'mo, konaga'nimogae, kaulagafati'mo afaya'mo ali'na atalegauve, hutapa
hapa nepaiya'monanafa alopa latapa yosamo lapaulagafi'mo hane'niyana no'agae. Ae-
tapa ati nekaya vayane, hogotetapa lapaulagafi hane'niya alopa latapa yosamo alitapa
atale'netapa konagatapimogi apaulagafi hane'niya afaya'mo alitapa atalesayafe'mo age-
tapa alagepa hutapa agegayanagi.

Hosu yosamo'mo hosu yosa alaga'age'mo aegaiye, huno hu'niya gemae
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

43 Alagepa yosamo'mo hosu yosa alagamo afa'a no'ae. 44 Vaya'mogimo yosa alaga'amo
agete'apaeke'mo na agufa yosamo hane'nifi hu'a agegae. Vaya'mogimo aufe nofipati'mo
fiki yosa alagamo olagigae. Aise aufe yosafati'mo mago nesaya yosa alagamo olagigae.
45 Inagi mago alagepa vekamo aipafi'mo alagepa kava'mo hane'nigeno alagepa kava'mo
aipafati'mo afole ne'aiye. Hosu vekamo aipafi'mo hosu kava'age'mo hane'nigeno hosu
kava'mo aipafati'mo afole ne'aiye. Ani agufa ya'mo aipafi'mo havai te'neno haineno
avayafati'mo afole ne'aiye, huno hapa pai'niye.

Lole vekala'moganimo no'mo ki'na'a kavafe'mo anava gemo hu'niya gemae
(Mt 7:24-27)

46 Na kava higetapa nagaefe'mo, Ala kava nene, Ala kava nene, nehutapae'mo ge'nimo
no'afiye. 47 Muki vaya'amogimo nagaetega e'a ge'nimo afite'apae'mo akame nehaya
vaya'mo haiya agufa vekagana hu'a mai'nafige'na ali'na lapave liguve. 48 Apakaemo
no ki'niya vekagana hu'a mai'nae. Ani vekamo'mo no'mo kisiyafe'mo hogoteno yatala
kelimo kafilino lami male'neno alopa yafa'mo faino ate'neno no'mo ki male'niye. Ki
male'nigeno'ae'mo lusi ani'mo heteno no'mo aeno ago'ya faigefe hu'niyana alopa yafa'mo
faino ate'neno ki male'niya'mofe'mo afa'a alino kanage osu'niye. 49 Ki male'niya'monanafa
ge'nimo fiku afite'a akame nosaya vaya'mo mago vekamo'mo no'amo yafa'mo faino
o'ate'neno ki male'niya vekagana hu'a mai'nae. Mopalafate'mo ki male'nigeno'ae'mo
ani'mo'a aeno ago'ya faitale'nigeno malage huno anipi'mo asagauno ai'nigeno alagi aeno
halagape vaino alino hosu huno ate'niye, huno hapa pai'niye.

7

Yesu'a ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mt 8:5-13)

1 Yesu'a mani muki ge'amo vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa paino hano huteno
ataleno Kapeneyamu taonifi'mo u'niye. 2 Mago Lomu gamani vekamo'a ati vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo hau'niya vekamo kaita hau'nigeno
faligefe hu'niye. 3 Yagaino ne'apateya vekamo'a Yesufe'mo ava gemo afiteno'ae'mo Yu
vayatama vaya'aife'mo, utapa Yesufe'mo, eka ali'ya'nimo ne'aliya vekamo alika alagepa
huka ato, hutapa ha paiyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a Yesutegamo u'nae.
4 U'apae'mo, Kahao ke honagi alagi ha maesana vekamo mai'niye. 5 Yu vaya'mogitae'mo
hau'nigeno mono no'mo kino late'niya'mofe'mo eka ha mao, hu'a Yesufe'mo ha pai'nae.
6-7 Inagi Yesu'e'mo magokepi lokaeli'a u'a no haopale'mo ava'yi hu'nageno'ae'mo yagaino
ne'apateya vekamo'a ao vaya'mo alino apate'nige'a Yesutega u'apae'mo, Ala kava nene,
agaemo mago ali'ya'mo kamisuvafe'mo o'nahau'niye. Alagepa vekamo o'mai'nova'-
mofe'mo no'nifi'mo eka haikeka maisanafe'mo o'nahau'niye. Ina agufa vekamo mai'no-
va'mofe'mo kagaetegamo uguve, hu'na nagesa o'afi'nove. Afa'a mai'neka ge'age'mo
nehugeno'ao ali'ya'nimo ne'aliya vekamo alagepa huno maino. 8 Ne'yagaiya kava'mo ago
age'nove. Mago vaya'mogi nagaete'mo yagai'a ne'natege'na nagaemo ati vaya'aite'mo

yagai'na ne'apatove. Inagi mago vekae'mo uvo, hu'na nehugeno ne'viye. Mago vekae'mo
eno, hu'na nehugeno ne'e. Ali'ya'nimo ne'aliya vekae'mo, ani ali'ya'mo aliyo, hu'na
nehugeno ali'ya'mo ne'aliye, huno laha pai'niye, hu'a Yesufe'mo ha pai'nae.
9 Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo hau aiteno aino afe leno muki akame hu'a e'naya
vaya'aife'mo, lapa nepauve, nagaefe'mo agesa afino fatago nehiya agufa kava'mo Isaleli
vaya'ai apaipafi'mo afole o'ai'nige'na o'age'nova agufa kava'mo afole ai'niye, huno
hapa pai'niye. 10 Alino apate'nige'a u'naya vaya'mo ai'a atagi ne'e'a no'ale'mo ava'yi
hute'apae'mo agayana ali'ya'amo ne'aliya vekamo kaita'amo hano hu'nige'a age'nae.

Yesu'a mago neya vekamo fali'nigeno alino he tino ate'niya gemae

11 Mago afina'mo utege'a Yesu'e'mo ge'amo ne'afiya vayanagi asole vayanagi hu'a Neni
taonifi'mo u'nae. 12 Yesu'a uno taonimo lafi kipa haopale'mo ne'vige'apae'mo mago
fali'niya vekamo kogu a kanomo'a magoke'age'mo alino ate'niya mafa'ne'amo fali'nige'a
hi'yopa male'a alini'a e'nae. Kogu a'ne'e asole vaya'mo ani taonifi'mo mai'naya vaya'e'mo
magokepi lokaeli'a e'nae. 13 Ala kava ne'mo'a kogu a kanomo ageteno'ae'mo hau huno
ateteno, avi'ya osuvo, huno ha paiteno 14 uno hi'yopale'mo aya'mo male'nige'apae'mo
alini'a e'naya vaya'mo anile he ti'a mai'nae. Agaemo ge huno'ae'mo, neya vekae, hu'na,
kaha pai'nae'mo he tiyo, hu'na kaha nepauve, huno nehigeno 15 fali'niya vekamo he tino fai
mai'neno aepa faino age ai'niye. Yesu'a avaleno ita'amo'mo ami'niye. 16 Muki vaya'amogi
koli hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atete'a, ala vekamo Gotitegati gemo alinino eno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo lagaetegamo ago afole ai'niye. Goti'a vaya'ale'mo
emineno hapa mae'niye, hu'a hu'nae. 17 Ani kavafe'mo ava gemo huli u e'a hu'nageno aino
atagu faeno muki Yutiya kotega'e muki haopalega'e'mo uneno hu'niye.

Yoni'a lole vekala'mo alino anate'nige'ana Yesutegamo u'na'a gemae
(Mt 11:12-19)

18 Yoni ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani kava'mo hu'niya ava gemo afite'apae'mo ani gemo
Yonife'mo ha pai'nae. 19 Yoni'a ge'amo ne'afi'a vekala'anife'mo ge hu'nige'ana e'na'ageno
Yesutegamo utanae'mo, afole aigiye, hu'a hu'naya vekamo mai'napi alu vekae'mo agava
maisune, hutana afi ge'ao, huno hana paiteno alino anate'nige'ana Yesutegamo u'na'ae.
20 Lole vekala'moganimo u'ana Yesufe'mo, Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo'a
alino la'ategeta'a ne'o'ae. Agaemo, agaetegamo utanae'mo, afole aigiye, hu'a hu'naya
vekamo mai'napi alu vekae'mo agava maisune, hutana afi ge'ao, huno la'aha pai'niye,
hu'ana ha pai'na'ae. 21 Ani afina'mo Yesu'a muki vaya'mo alu kaita alu kaita'mo hapau'niya
vaya'mo alino hapageno apatege hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo alino hapa
faino apatalege apaulagamo ali hu'niya vaya'mo apaulagamo alino ayakeno apatege
huno mai'niye. 22 Yesu'a ge'anile'mo aeno atagaina huno hana paino'ae'mo, Yonitegamo
utanae'mo ne'aga'a kava'e ne'afi'a ge'efe'mo ava gemo hutana ha pai'ao. Apaulagamo ali
hu'niya vaya'aina ali'na ayake'na apatege apaiya hosu'niya vaya'mo ali'na alagepa hu'na
apatege lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo ali'na apakufalafa'mo hamale'na apatege
apakesa akani'niya vaya'mo ali'na halo ai'na apatege fali'naya vaya'mo ali'na he ti'na
apatege kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo
hu'na hapa paige hu'na mai'nove. 23 Nagaefe'mo lole apakesa no'afiya vaya'mogi Goti
aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hana pai'nige'ana
u'na'ae.

Yesu'a Yonife'mo ava gemo hu'niya gemae

24 Yoni'a apa'mo alino anate'nige'ana u'na'a vekala'mo eta'ageno'ae'mo Yesu'a
Yonife'mo ava gemo huno hapa paino'ae'mo, ka'me kotega utapa na agufa ya'mo age-
sayafe'mo u'nae. Mago hopale'mo yasimo ne'aligeno'ae'mo havaeno ape nehiya hopamo
agesayafe'mo u'nafiye. 25 Lapakaemo na agufa ya'mo agesayafe'mo u'nae. Alagepa
kukenamo vaino ali'niya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. Ha'ao, alagepa kukenamo vai'a
ne'aliya vaya'mogimo ala'apimo yagai'a ne'apataya vaya'ai no'apifike'mo ne'maiye. 26 Na
agufa ya'mo agesayafe'mo u'nae. Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa

nepaiya vekamo agesayafe'mo u'nafiye. He, nagaemo lapa pai'nae'mo agaemo Gotitegati
gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya veka'age'mo o'mai'nifa [27] Goti mukufi
gemo'a ava gemo huno'ae'mo,
afiyo, nagaemo apa veka'nimo ali'na atesugeno uno hogoteteno ka'mo valino kategaiye,
huno hu'niya vekamo mai'niye,
huno hapa pai'niye. [28] Lapa nepauve, Yoni'a muki ma mopafi mai'naya vaya'mo ago aeno
apaka se'niya'monanafa Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo mai'niya vekamo henaga
vekamo'a Yoni'mo ago aeno aga se'niye. [29] Muki afa vaya'mogi'e takesi moni ne'aliya
vaya'mogi'e'mo Yoni'a hu'niya gemo afite'apae'mo, Goti'a alagepa vekamo fatago vekae,
hu'a hu'nageno Yoni'a ani'mo faleno apate'niya'monanafa [30] Falasi vaya'e ke'aepa gemo
lekana pai'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yoni'a ani'mo faleno apatesiyafe'mo
ohapau'nige'apae'mo, ha'ao, hu'a hu'naya'mofe'mo Goti'a hapa maesiya gemo hiyo,
huno hapa pai'niya gemo ago amagi'a atale'nae. [31] Ala kava ne'mo'a, hemeni afina'mo
mai'naya vaya'mogi na agufa vayakana hu'a mai'nafige'na lapa paiguve. [32] Apakaemo
mago mafa'ne anagakana hu'a mai'nae. Mago mafa'ne anaga'mogimo maketi kumate'mo
mai'ne'apae'mo, lagaemo yave'yamo ne'amagunagetapae'mo lapakaemo oae'nae. Yu-
lagefa ai'nonana avi'ya'mo osu'nae, hu'a nehae. [33] Ani kava hutapa Yoni'a ani'mo faleno
ne'apateya vekamo'a ne'ya'mo mo sino mai'neno nofi alagafati ani'mo o'ne'nigetapae'mo,
hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niye, hutapa nehae. [34] Vemo mafa'nemo'mo eno
ne'ya'mo mo osino nege nofi alagafati ani'mo nege hu'nigetapae'mo, ageyo, ne'yafe'mo
lusi kava huno hau'nigeno lusi ne'ya'mo neteno nofi alagafati ani'efe'mo lusi kava huno
hau'nigeno ne'neya vekae. Takesi moni ne'aliya vaya'e hosu vaya'e'mo apao vekamo
mai'niye, hutapa nehae. [35] Lapakaemo ani gemo nehaya'monanafa Goti vaya'amogi afite'a
age'naya vaya'mogi Goti'a afiteno age'niya kavafe'mo, Goti kava'amo alagepa fatago
kava'mo hane'niye, hu'a nehae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Falasi vekamo nopi'mo haino mai'niya gemae

[36] Mago Falasi vekamo'a Yesufe'mo, eno, nagae nopi'mo ne'ya'mo negau'ae, huno ge
hu'nigeno Yesu'a no'afi'mo haino hi'yalamute'mo mai'niye. [37] Ani taonifi'mo mai'niya
a'mo hosu a kanomo'a afi'niyana Yesu'mo eno Falasi vekamo nopi'mo hi'yalamute'mo
mai'niye, hu'a hu'naya gemo afiteno'ae'mo yafa kepi uvelimo'a alagepa atumo ne'aiya
uvelimo alinineno [38] Yesu akamelegamo he tino mai'neno aiyalegamo avi'ya'mo hu'niye.
Avi'ya'mo nehigeno'ae'mo aunumo'mo kalo kalo huno aiya agotofule'mo asagauno
ai'nigeno ayokateti'mo alino hau huno ateteno aiyale'mo haeno neteno uvelimo lakino
faleno ate'niye.

[39] Yesufe'mo eno, huno ge hu'niya Falasi vekamo'mo ageteno'ae'mo, ani vekamo
Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niyesinana haiya
agufa a kanomo'mo eno name ne'alifi huno ageteno hosu kava'mo nehiya a kano mai'niye,
huno age'niyesine, huno aipafi'mo agesa afi'niye. [40] Yesu'a agesa afi'niya agesale'mo
aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, Saimoniyo, mago gemo kaha paigesuve, huno ha
pai'nigeno, Tisao, afa'a naha paiyo, huno ha pai'niye. [41] Yesu'a, lole vekala'mogani
anona'animo hane'niyana mago vekamo vani hataleti kina anona'amo hane'nigeno
mago vekamo teni kina anona'amo hane'niye. [42] Ani anona'anilefe'mo moni'animo alagi
ohane'nigeno anami'niya vekamo'a, afa'a ate'ao, huno hana pai'niye. Lole vekalapati'mo
haiya vekamo'a anona'amo anamino atale'niya vekae'mo lusi kava huno hau'nisigeno alu
vekamo aeno aga segaiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [43] Nagesa afuvana alopa anona'amo
hane'nigeno afa'a atale'niya vekae, huno ha pai'nigeno, he lama gemo nehane, huno
ha paiteno [44] ani a kanomo aino afe leno aulu hae'niye. Saimonife'mo, mani a kanomo
age'napiye. Nokafi'mo e'na hai ne'nogekae'mo naiyamo sese hisuvafe'mo ani'mo he
fika o'nami'nana'monanafa mani a kanomo'a aunuleti'mo naiyamo sese huno nateteno
ayokateti'mo alino hau huno nate'niye. [45] Hai ne'nogekae'mo nahaeka o'ne'nana'mo-
nanafa hai'ne'na mai'nova afinateti'mo naiyale'mo haeno nege nege huno mai'niye. [46] Afa
uvelileti'mo alika nagenopafi'mo lakika faleka o'nate'nana'monanafa mani a kanomo'a

naiyale'mo alagepa atumo ne'aiya uvelileti'mo lakino faleno nate'niye. 47 Ani kava'mo
hu'niya'mofe'mo kaha pai'nae'mo, ani a kanomo'a nagaefe'mo lusi kava huno hau
ayamopafi'mo hau'niya kava'aleti'mo huno'ae'mo, alopa hosu kava'nimo anona'nimo ago
alino atale'niye, huno alino lapave neliye. Aise hosu kava'nimo alino atale'niye, huno
agesa afi'nisiya vekamo'mo aise'ato'amo hau ayamopafi'mo nehaiye, huno ha paiteno
48 ani afe'mo, hosu kavakamo ali'na atale'nove, huno ha pai'nige'apae'mo 49 agae'e'mo
magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogimo apakai'apimo apaipafi'mo apakesa afi'apae'mo,
mani vekamo ina la'mo mai'neno'ae'mo hosu kava'amo alino atale'niye, hu'a apakesa
afi'nae. 50 Agaemo ani afe'mo, kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'mo kagufamo alino
katino kate'niyanagi kaipamo'mo falu hu'nisigeka afa'a uvo, huno ha pai'niye.

8

Yesu'e'mo mago a'ne anaga'mo lokaeli'a u'naya gemae

1 Aise afina'mo utegeno Yesu'a muki aise taonifi'e muki alopa taonifi'e'mo alagepa
faigoko gemo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa
paimale hapa paimale hulino uneno huno mai'niye. Agae'e'mo tuolofu'a vaya'mo ge'amo
ne'afiya vaya'e 2 mago a'ne anaga'e'mo lokaeli'a u'e'a hu'a mai'nae. Yesu'a hogoteno
hosu apaune vaya'mo ani a'ne anaga'ai apaipafati'mo alino hapa faino apatalege kaita
hapau'niya a'ne'aina alino alagepa huno apatege hu'niya a'ne'e'mo lokaeli'a u'nae. Ani
a'nefati'mo Maliya'a Maganala kotega a'mo aipafati'mo seveni'a hosu apaune vaya'mo
alino hapa faino apatale'niya a'mo maige 3 Yovana anau'amo agimo Suya'a Heloti no'afi
yate'mo ne'yagaiya vekamo a'mo maige Susana'e mago'e asole a'ne anaga'mogi'e'mo
moni'e ne'ya'e'mo ha mae'a amige amige hu'a mai'nae.

Avina yafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Muki asole vaya'mo taoni'afati taoni'afati'mo ete ete hu'a ali'a anupa hu'a mai'-
nageno'ae'mo Yesu'a aeno kalafefa gemo hapa paino'ae'mo, 5 mago vekamo'a avina
ya'mo hakalesiyafe'mo u'niye. Ne'uno'ae'mo yaga auno ataleme ataleme u'nigeno'ae'mo
mago avina ya'mo kate'mo asagauno ai'nige'apae'mo vaya'mo u'e'a hu'apae'mo ae'a
latapai'nageno nama anaga'mogimo e'a ne'nae. 6 Mago avina ya'mo yafa agotofule'mo
asagauno aiteno hage'niyana ani'mo ohane'niya'mofe'mo hagegeno'ae'mo malage huno
ago falu te'niye. 7 Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno aiteno
hage'niya'monanafa aufe nofi'mo'a ago kino ati kae'niye. 8 Mago avina ya'mo alagepa
mopafi'mo asagauno aiteno hageno haineno'ae'mo vani hataleti'a alagamo ae'niye. Gemo
ne'afisaya lapakesa hane'nisiyana mani gemo alagepa hutapa afiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a aeno kalafefa gemo hu'niya gemo aepa'amo hapa pai'niya gemae
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

9 Ge'amo ne'afiya vaya'mogi agaefe'mo, ani aeka kalafefa gemo aepa'amo na agufa gemo
hu'nane, hu'a afi ge'nageno 10 Yesu'a, lapakaemo Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo alino
fala ki male'neno ago alino afole aino ate'niya gee'mo ae'na kalafefa gemo aepa'amo
lapakaemo afa'a afigaya'monanafa mago vaya'mogimo alagi o'afigae. Apakaemo age-
gaya'monanafa age'a aeto osuge afigaya'monanafa afi'a aeto osuge hisayafe'mo
ae'na kalafefa gemo hu'na hapa nepauve. 11 Ae'na kalafefa gemo nehuva gemo aepa'amo
hane'niyana avina yakana huno Goti ge'amo hane'niye. 12 Mago avina ya'mo kate'mo
asagauno ai'niya avina yakana hu'a vaya'mogi Goti ge'amo afitageno'ae'mo Satani'mo eno
ani gemo apaipafati'mo alinino ne'viye. Satani'a, fiku yanage'a ge'ae'mo apakesa afi'a
fatago hisageno Goti'a apakufamo alino katino apategaiye, huno agesa ne'afiye. 13 Mago
avina ya'mo yafa agotofule'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti
ge'amo afite'apae'mo apamogaga ne'aiye. Hafu'yamo mopafi o'ae'niya kava hu'a yoka
apakesa afi'a fatago hu'nageno'ae'mo apamalageka nehiya afina'mo atale'a ago asagau'a
ne'aiye. 14 Mago avina ya'mo aufe nofi'mo hane'niya mopafi'mo asagauno ai'niya avina

yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo atale u'a ma mopafi kavafe'mo hapausoli huge monie'mo apakesa ala'amo afige ma mopafi kavafe'mo apamogaga aige hu'a maime maime ne'vageno'ae'mo ani kava'mo'a aeno apati kae'nigeno alaga'amo ne'aeyana afu nole. [15] Mago avina ya'mo alagepa mopafi'mo asagauno ai'niya avina yakana hu'a mago vaya'mogi Goti ge'amo afite'apae'mo ali'a lama ge apaipamo alagepa apaipafi'mo malete'apae'mo alagepa kate'mo uge uge hu'a ne'mai'apae'mo alagepa alagamo ne'ae.

Lamu kanife'mo hu'niya gemae
(Mk 4:21-25)

[16] Vaya'mogi lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo ai'a ati kaete'a hipakapi'mo no'malafa nopi'mo hai e'a maisaya vaya'mogi alagepa hu'a age'a ha le'a maisayafe'mo anaga hi'yalamute'mo ne'malae. [17] Muki ya'amo fala ki'niya ya'mo alino afole aino ategaiye. Muki kava'mo hu'a ae'a ati nekaya kava'mo afole yategamo afole aigiye. [18] Ali'nisaya vaya'mo mago'e ya'mo alino apamigiya'monanafa o'ali'nisaya vaya'mogimo ali'none, hu'a apakesa ne'afisaya vaya'aitegati'mo hapa faleno aligiye. Aligiya'mofe'mo ehetapiye, Goti ge'amo ne'afitapae'mo alagepa hutapa lapakesa afiyo.

Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo agaetegamo e'naya gemae
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

[19] Yesu ita'amo'e agana'amogi'e'mo agaetegamo e'nayana asole vaya'mo mai'a kili pae'-naya'mofe'mo o'age'nae. [20] Mago vekamo'a, itakamo'e kaganakamogi'e'mo kagesayafe'mo e'a kumatega mai'nae, huno ha pai'nigeno, [21] ge'nimo afite'a akame nehaya vaya'mo ita'nimogi maige nagana'nimogi maige hu'a mai'nae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a yasie'mo alika hano huvo, huno hu'niya gemae
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

[22] Mago afina'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo sipifi'mo hai'a mai'ne'apae'mo, ani kotu'mo mugagayaga faligamo lakaeta ugune, huno hapa pai'nige'apae'mo ani kotu agi'naleti'mo atale'a u'nae. [23] Ne'u'apae'mo Yesu'a au kaleno mai'niye. Ani kotute'mo lusi kava huno yasimo ali'nigeno ani'mo aino holakau holakau huno sipifi'mo haino havaiteme havaiteme u'nige'apae'mo ae'a lapanegefe'mo hu'nae. [24] U'a aupati'mo hau ne'ne'apae'mo, Ala kava nene, Ala kava nene, aeta lapanegefe'mo nehune, hu'a ha pai'nageno aupati'mo he tino ani'mo'a lusi kava huno aino holakau holakau hu'niya ani'e yasi'efe'mo, afa'a hano hi'ao, huno hana pai'nige'ana ge'amo afite'ana hano hu'na'ae. [25] Yesu'a, lapakesa afitapa fatago hu'naya kavatapimo haiya'ale'mo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo koli hute'a apakai'apimo, yasimo'e ani'mo'e'mo ge'amo afi'na'agi mani vekamo na agufa vekamo mai'niye, hu'a hute'a hapau ai'a mai'nae.

Yesu'a negi nagi nehiya vekamo aipafati'mo hosu apaune vaya'mo alino hapa faitale'niya gemae
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

[26] Lakae'a u'a Gelasini kotegamo ava'yi hu'nae. Ani ko'mo ani agi'nale'mo hane'nigeno Galeliyamo mugagayaga faliga hane'niye. [27] Yesu'a sipifati'mo ataleno lamino ani agi'-nale'mo aiyamo ne'aegeno'ae'mo mago vekamo anile'mo hogoteno hane'niya taonifi'mo mai'niya vekamo aipafi'mo hosu apaune vaya'mo mai'naya vekamo ne'ege'ana fotu hu'na'ae. Agaemo kukena vaino o'alige nopi'mo ohavaege huteno kanolufike'mo yafakapi'mo mai'niye. [28] Agaemo Yesu'a ageteno'ae'mo, ai, aeteno Yesu aiyafi'mo eno ago'ya fai'neno alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Yesuo, Hogote Anaga vekamo mafa'ne'amogae, nagaetegamo na agufa kava'mo huka natesanafe'mo ne'ane. Nagafu kisiya agufa kava'mo nagaetegamo osisanafe'mo kahao ke nehove, huno ha pai'niye. [29] Yesu'a hogoteno hosu aune vekae'mo, emikeka ataleka uvo, huno ha pai'niya'mofe'mo hosu aune vekamo'a ani gemo ha pai'niye. Muki afina'mo hosu aune vekamo'a atafauno mai'nigeno seli nofiteti'mo ayatalate kite aiyalate kite hu'a ki'a ate'naya seli nofi'mo ago alino kapalu ae'nigeno hosu aune vekamo'a alino hafaitale'nigeno ka'me kotega ute ute

huno mai'niye. [30] Yesu'a, kagikamo ina lagae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Nagi'nimo Asole
vaya'nae, huno ha pai'niye. Asole hosu apaune vaya'mo aipafi'mo mai'naya'mofe'mo
agi'amo Asole vaya'ae. [31] Hosu apaune vaya'mogi, kahao ke honanagi ive kelifi'mo alika
lahafaika olato, hu'a ha pai'nae.
[32] Asole afu anaga'mo mago aise ave haopale'mo kahaumo ne'a mai'nae. Apakaemo
Yesufe'mo, kahao ke honanagi alika lahafaitalegeta uta afu anaga'ai apaipafi'mo faleta
haita maino, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, he, afa'a viyo, huno hapa pai'niye. [33] Hosu
apaune vaya'mo ani vekamo aipafati'mo atale lami'a afu anaga'ai apaipafi'mo fale'a
hai'nage'apae'mo afu anaga'mo mulifati'mo nagu nagu hu'a lami'a anipi'mo asagau'a
aite'a ani'mo nete'a fali'nae. [34] Ani afu'aite'mo ne'yagaiya vaya'mogi ani kava'mo
agete'apae'mo apaune hetale u'a taonifi'e muki haopalega'e'mo ani kavafe'mo ava gemo
hu'a hapa pai'nageno aino atagu faeno uneno hu'niye. [35] Muki vaya'mogi ani kavafe'mo
ava gemo afite'apae'mo agesayafe'mo Yesutegamo u'a agayana hosu apaune vaya'mo ago
atale'a u'naya vekamo agesa aino halo ai'nigeno kukenamo alino vaiteno Yesu aiyafi'mo
mai'nige'a agete'apae'mo apamo'ya ai'nae. [36] Age'nageno Yesu'a hosu apaune vaya'mo
aipafati'mo alino hapa faino apataleteno alino alagepa huno ate'niya kavafe'mo ava
gemo hu'a hapa pai'nae. [37] Ani ko'mo agi'amo Gelasini kotega haopale'mo mai'naya
vaya'mogimo ani kavafe'mo lusi kava hu'a koli hute'apae'mo, mani kote'mo ataleka uvo,
hu'a ha pai'nageno sipifi'mo haino maitege'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo halate
ai'a atagi ne'a u'nae. [38] Ugefe nehageno'ae'mo hosu apaune vaya'mo aipafati'mo alino
hapa faino apatale'niya vekamo'a Yesufe'mo, kahao ke hovanageta'a ugu'ae, huno ha
pai'niyana [39] halate nokalega aika atagi nekuka Goti'a lusi kava huno kaha mae'niya
kavafe'mo ava gemo huka hapa paiyo, huno ha pai'nigeno uno muki taonifi mai'naya
vaya'aife'mo Yesu'a lusi kava huno ha mae'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye.

Yesu'a mago a kanomo alino alagepa huno ateteno Yailasi a'mafa'nemo alino he tino ate'niya gemae

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

[40] Yesu'a aino atagi neno e'nige'apae'mo agava mai'ne'a ali'a falu fala hu'a ate'nae.
[41] Mago vekamo Yu monote'mo ne'yagaiya vekamo agi'amo Yailasi'a Yesutegamo eno
aiyafi'mo ago'ya fai'neno, kahao ke hogi a'mafa'ne'nimo faligefe nehigi nagae notega
ugeta'ao, huno ha pai'niye. [42] Magoke'atomo alino ate'niya a'mafa'nemo'mo tuolofu'a
kafugamo mai'niya a'mafa'nemo kaita hau'nigeno faligefe'mo hu'niye.
Inagi Yesu'a ne'vige'apae'mo asole vaya'mogi male'a apalime apalime u'nae. [43] Mago a
kanomo tuolofu'a kafugamo aigu'ya'mo hauge hauge huno mai'niye. Agaemo muki lota
vaya'aitegamo uno moni'amo apamino hano hu'niyana ha o'mae'nae. [44] Ani a kanomo'a
Yesu akamelegamo ne'eno'ae'mo kukena'amo atupa'ale'mo ame ne'aligeno'ae'mo malage
huno aigu'ya'amo hano hu'niye. [45] Yesu'a, ina la'mo eno name ali'niye, huno
apafi ge'nige'apae'mo muki vaya'amogimo, lagaemo kame o'ali'none, hu'a ha pai'nae.
Pita'e'mo magokepi mai'naya vaya'mogimo, Tisao, muki vaya'mogimo male'a neka-
paligekae'mo ina la'mo name ali'niye, huka nehane, hu'a ha pai'nageno'ae'mo [46] Yesu'a,
himamu'nimo ago u'niya'mofe'mo age'novana mago vekamo'a name ali'niye, huno hapa
pai'nigeno [47] ani a kanomo'a age'niyana ago nage'niye, huno agesa afiteno atete haume
haume eno Yesu haopale'mo ago'ya fai'neno muki vaya'ai apaulagale'mo huno'ae'mo,
alika alagepa huka natesanafe'mo ame ali'nogeno aigu'ya'nimo malage huno hano
hu'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [48] a'mafa'ne'nimogae, kamogaga aiyo. Nagaefe'mo
kagesa afika fatago nehana kavakamo'mo alino alagepa huno kate'nigi kaipamo'mo falu
hu'ninageka afa'a uvo, huno ha pai'niye.
[49] Ha nepaigeno'ae'mo mago yagaino ne'apateya vekamo notegati'mo mago vekamo
eno ava'yi huteno'ae'mo, a'mafa'nekamo ago fali'nigi tisa vekamo mago ali'ya'mo alika
o'amiyo, huno ha pai'nigeno [50] Yesu'a afiteno'ae'mo, koli osuka nagaefeke'mo kagesa afika
fatago hugeno'ao a'mafa'nekamo afa'a alagepa huno maino, huno ha pai'niye.

51 Yesu'a uno ani vekamo no'ale'mo ava'yi huteno muki vaya'aife'mo, kumatega maiyo,
huno hapa paiteno Pita'agi Yoni'agi Yemisi'agi ita'afo'ala'moganimogi huno nopi'mo
apavalelino hai'niye. 52 Muki vaya'mogi faiyosago fai'a avi'ya huge huge hu'a mai'-
nageno'ae'mo Yesu'a, avi'ya osiyo. Ani a'mafa'nemo alagi ofali'nifa afa'a au kaleno
mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, 53 ago fali'niye, hu'a age'naya'mofe'mo kigi hu'a
ate'nae. 54 Agaemo kumatega mai'niyo, huno hapa paiteno haino ayate'mo atafau'neno,
a'mafa'neyo, he tiyo, huno ha pai'nigeno 55 auneme'amo halate aino atagi neno eno agufafi
fale'nigeno malage huno he ti'niye. Yesu'a, ne'ya'mo alita amiyo, huno hapa pai'niye.
56 Ita'afo'ala'moganimo hanau ai'na'ageno'ae'mo, mago vekae'mo utana ha opai'ao, huno
hana pai'niye.

9

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, umenitata hutapa Goti ge'amo aeta hakalo hiyo, huno hapa pai'niya gemae
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

1 Yesu'mo tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a mai'-
nageno'ae'mo hosu apaune vaya'aina ali'a hapafai'a apatalege kaita nehapausiya vaya'mo
ali'a alagepa hu'a apatege hisayafe'mo himamu'amo alino apamiteno'ae'mo, 2 Goti'a ya-
gaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo aeta hakalo hutapa hapa paitetapa kaita hapau'niya
vaya'aina alita alagepa hutapa apatemale apatemale hutapa umenitata hiyo. 3 Mago
yatapimo o'alitapa afa'a viyo. Hayopa kayotapigi kutapigi ne'yatapigi monitapigi lole
siotitapigi hutapa o'alitapa afa'a viyo. 4 Utapa haisaya nopi'mo ataletapa o'utapa ani
nopi'mo maiyo. 5 Inagi ali'a falu fala hu'a olapatesaya taonifi'mo apakaefe'mo faigoko
gemo hisiyafe'mo alagena kava'mo hutapa lapaiyalegati'mo mumusopamo alitapa kalo
paetaletapa viyo, huno hapa paiteno alino apate'nige'a u'nae. 6 Muki haopalega umenitata
hu'a taoni'afi taoni'afi'mo alagepa faigoko gemo ae'a hakalo hu'a hapa paige kaita
hapau'niya vaya'mo ali'a alagepa hu'a apatege hu'a umenitata hu'nae.

Heloti'a Yesufe'mo ava gemo afi'niya gemae
(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

7 Heloti'a yagaino ne'apateya vekamo'mo Yesu'a muki hu'niya kavafe'mo ava gemo
afiteno'ae'mo lusi kava huno agesa afi'niye. Mago vaya'amogimo, Yoni'a fali'niyateti'mo
halate he ti'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogimo, Ilaiya'a afole ai'niye, hu'a
hu'nage'apae'mo 8 mago vaya'amogimo, akeya'vilaga vekamo Gotitegati gemo alinino eno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo fali'niyateti'mo halate he ti'niye, hu'a hu'nae.
9 Heloti'a, Yoni'a lugo'amo ago he'na hatagau'na atale'nova'monanafa ava gemo ne'afuva
vekamo ina lafe'mo ava gemo nehafi, huno huteno Yesu'mo agesiyafeke'mo mai'niye.

Yesu'a faefu tauseni'a vaya'aina ne'ya'mo alino apami'niya gemae
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44)

10 Apa vaya'mo halate Yesutegamo ai'a atagi ne'e'a muki hu'naya kavafe'mo ava
gemo hu'a ha pai'nageno afiteno'ae'mo apavalelino uno Metasaita taoni haopalegamo
apakai'apige'mo u'a mai'nae. 11 Asole vaya'mogimo afite'apae'mo Yesu'a akame hu'a
e'a ava'yi hu'nageno'ae'mo alino falu fala huno apateteno Goti'a yagaino ne'apateya
kavafe'mo ava gemo huno hapa paige kaita hapau'niya vaya'aina alino alagepa huno
apatege huno mai'niye. 12 Yegemo lamino falegefe hu'nige'apae'mo tuolofu'a vaya'mogi
Yesutegamo e'a, ka'me kotegamo eta mai'nona'mofe'mo muki vaya'mo alika apatege'a u'a
ani haopalega hane'niya taonifati'e kotegati'e'mo ne'ya'apimo miya fai'a nete'a havaeyo,
hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 13 lapakaemo ne'ya'mo alitapa apamiyo, huno hapa pai'nige'a-
pae'mo, faefu'a peleti maya'e lole noyamela'e'mo hane'nigi ne'ya'mo nesaya ya'mo uta
miya failita esupiye, hu'a afi ge'nae. 14 Faefu tauseni'a agufa vaya'mo mai'nae. Agaemo
ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, fifiti fifiti'a vaya'mo alita anupa hutapa apatete apatete
hutetapa alita anupa hutapa, kahaule'mo maiyo, hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'nige'a

[15] ani gemo hu'a hapa pai'nage'apae'mo kahaule'mo mai'nae. [16] Agaemo faefu'a peleti
maya'e lole noyamela'e'mo ali'neno koku'nategamo alino maku huno age'neno Gotife'mo
hao ke heteno alino lo aeno akaya heteno ge'amo ne'afiya vaya'mo apami'nige'apae'mo
alini u'e'a hu'a apami'nage'apae'mo [17] ne'a apamu hu'nae. Ne'a apamu hute'a atalaya
atupa'amo ali'a tuolofu'a honafa yuvapafi'mo male'a havaite'nae.

Pita'a Yesufe'mo Kalaisi vekamo mai'nane, huno ha pai'niya gemae
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

[18] Mago afina'mo Yesu'a agai'age'mo nunumu'mo nehige'apae'mo ge'amo ne'afiya
vaya'mo magokepi lokae'a mai'nae. Mai'ne'apae'mo Yesu'a, vaya'mogimo, nagaefe'mo
ina la'nae, hu'a nagi'nimo ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, [19] mago vaya'amogimo,
Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya vekamo mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogimo, Ilaiya'a
mai'niye, hu'a huge mago vaya'amogimo, mago akeya'vilaga vekamo Gotitegati gemo
alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo fali'niyateti'mo halate he ti'niye, hu'a
huge nehae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo [20] Yesu'a, ani gemo nehaya'monanafa lapakaemo
ina la'nae, hutapa nagi'nimo ne'ae, huno loka huno apafi ge'nigeno'ae'mo Pita'a, Goti'a
lekana paino kate'niya vekamo Kalaisi ne'mogamae, huno ha pai'nigeno [21] Yesu'a lokiya
gemo huno'ae'mo, magoke vekae'mo mani gemo ha opaiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, falite'na halate he tiguve, huno hu'niya gemae
(Mt 16:20-28; Mk 8:30–9:1)

[22] Huteno'ae'mo, Vemo Mafa'nemo'mo lusi kava huno agafu kisiya ya'mo aligiye.
Vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi
ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a apakame'ya amisage'a
amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo maiteno halate he tigiye, huno hapa
paiteno [23] Yesu'a muki vaya'aife'mo, mago vekamo'a nakame hugefe'mo hu'nisiyana
hau'niya kavafe'mo, ha'ao o'nahaiye, huno huteno muki afina'ae afina'ae'mo malipu
yosa'amo alino kofilino nakame hino. [24] Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige
maige hu'a maisaya kavafe'mo hapau'nisige'a yagai'a ate'a mai'nisafige'a alagepa hu'a
ne'maisaya kava'apimo alagi hano hugiya'monanafa ina lagimo nagaetefe'mo alagepa
hu'a ne'maisaya kava'apimo atale'nisafige'a alagepa hu'a maisaya kava'apimo aligae.
[25] Mago vekamo'a muki ma mopafi'mo hane'nisiya ya'amo alino hano huno ali'nisiyana
alino ago'ya lagauge auneme'amo lageso huge hisiyana akamelegati mago'e ya'mo
afa'a ali'nifiye. Ha'ao alagi o'ali'niye. [26] Ina lagimo nagae'e ge'nile'efe'mo apavagage
nehisifigeno Vemo Mafa'nemo'a ha le konali ya'amo Afo'amotegati'mo ali'niya ha le
konali ya'amo aliteno apaote enisole vaya'ai ha le konali ya'api'e enisole vaya'a'e'mo
emineno'ae'mo apakaefe'mo avagage hugiye. [27] Lama gemo lapa nepauve, Manile he
ti'a mai'naya vayapati'mo mago vaya'mo ofali'a afa'a mai'ne'apae'mo Goti'a yagaino
apatesiya kava'mo afole aisige'a agegae.

Ge'amo ne'afiya vaya'mogi Yesu ha le konali ya'amo age'naya gemae
(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

[28] Magoke salemo utegeno Pita'agi Yoni'agi Yemisi'agi huno apavalelino nunumu
hisiyafe'mo mago avefi'mo hai'niye. [29] Nunumu nehigeno'ae'mo aeto agufa augosamo
alino ha male'nigeno kukena'alegati'mo alave alave'age'mo huteno yaveyave'ageke'mo
hu'niye. [30] Lole vekala'mo akeya'vilaga vekala'mo Mosese'e Ilaiya'e'mo afole aite'ana
[31] ha le konali ya'a'e'mo mai'ne'anae'mo Yulusalemu taonifi'mo uno falisiya kavafe'mo
Yesugi'e'mo ge huge afige hu'ana mai'na'ae. [32] Pita'e anakae'e'mo apau mai'mai hu'nige'a
apau'mo kale'ne'a apaupati'mo age'a ayake'a agayana Yesu ha le konali ya'amo'a aeno ha
le'nige'a age'nae. Agete'a apakayana Yesu'e'mo magokepi he ti'ana mai'na'a vekala'e'mo
mai'nage'a apake'nae. [33] Lole vekala'mo atale'ana ne'va'ageno'ae'mo Pita'a Yesufe'mo,
Tisao, kanalenageta manile maigune. Lole'e mago'e yege no'mo kigune. Kagae no'mo
kite Mosese no'mo kite Ilaiya no'mo kite huteta manile'mo maigune, huno ha pai'niya'-
monanafa na agufa gemo nehufi huno agesa o'afi'niye. [34] Ani gemo nehigeno'ae'mo mago

hiya'mo'a yege aulagale'mo kino ati kae'nige'apae'mo hiyapi'mo mai'ne'apae'mo koli
hu'nae. 35 Ani hiyapati'mo mago gemo huno'ae'mo, Nahau nayamopafi'mo nahau'niya
mafa'ne'nimo mai'nigi ge'amo afiyo, huno nehige'apae'mo 36 agayana Yesu'a agai'age'mo
mai'nige'a age'nae. Ani afinateti'mo age'naya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa opai'nae.

Yesu'a mago mafa'nemo alino alagepa huno ate'niya gemae
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

37 Egamo avefati'mo emine ne'ege'apae'mo muki vaya'e'mo e'a fotu hu'nae. 38 Ani vaya-
pati'mo mago vekamo'a, Tisao, kahao ke hovanagi, ago, magoke mafa'ne'nimo mai'niye.
39 Hosu aune vekamo'a atafau'nigeno kagegage huteno atete nehigeno avanumo'mo
halo halo nehigeno amagino ateno ne'vigeno'ae'mo managi lami managa lami nehiye.
40 Nagaemo gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ani hosu aune vekamo alita hafaitalegeno
vino, hu'na hapa pai'novana afa'a ali'a hafai'a atalesaya kava'mo afa'a osu'nae, huno ha
pai'nigeno 41 Yesu'a, hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogitapae, lapakesa afitapa fatago
nosageno'ae'mo hosu lapaipa lapakesa hane'niya kavafe'mo lusi kava huno alaga ne'na-
haegi na magi afina'mo lapakae'e'mo mago'e hu'na lokae'na maime maime ne'visugeta-
pae'mo afitapa alagepa hugae. Mafa'nekamo avalelika eno, huno ha pai'nigeno 42 avalelino
ne'egeno'ae'mo hosu aune vekamo'a alino ago'ya faino mopafi'mo atale'nigeno atete
huno mai'niye. Yesu'a hosu aune vekamo alino hafaino ataleteno mafa'ne'amo alino
alagepa huno ateteno afo'amo'mo avaleno ami'niye. 43 Muki vaya'mogi Goti ayamufa'a'e
lokiya'a'e'mo agete'apae'mo hapau ai'nae. Inagi agaemo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo,
44 mani hemenimo hisuva gemo afitapa alagepa hu'netapa alita lapaipafi'mo maleyo.
Mago vaya'mogi Vemo Mafa'nemo avaleli u'a hosu vaya'ai apayapi'mo ategae, huno hapa
pai'niyana ani gemo afi'a alagepa osu'nae. 45 Afi'a aeto osisayafe'mo huno fala kino
hu'nige'apae'mo loka hu'a afi gesayafe'mo hu'nayana koli hute'a ge hu'a afi oke'nae.

Lagaepati'mo ina la'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge huge afige hu'naya gemae
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 Ina la'mo lagaepati'mo aeno laga se'niya vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'nae.
47 Yesu'a apaipafi'mo apakesa ne'afiya apakesa apaketeno'ae'mo mago aise mafa'nemo
avalelino eno haupi'mo ateno mai'niye. 48 Apakaefe'mo, ina lagimo nagaetefe'mo mani
magufa aise mafa'nemo ali'a falu fala hu'a ne'atesafi ani kava hu'a ali'a falu fala hu'a ne'-
natae. Ina lagimo ali'a falu fala hu'a ne'natafi ani kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova
veka'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae. Lapakaepati'mo mago henaga mai'nisiya vekamo'a
hogote vekamo maigiye, huno hapa pai'niye. 49 Yoni'a, age'nonana mago vekamo'a
kagikaleti'mo hosu apaune vaya'mo alino hapafaino apatale'nigeta age'none. Agaemo
ani kava'mo nehiyana lakame huno umenitata nosiya'mofe'mo ani kava'mo osuka afa'a
ataleka maiyo, huta ha pai'none, huno ha pai'nigeno 50 Yesu'a, hutapa atafautapa o'ateyo.
Mago vekamo kametimo o'mai'nisiyana lao vekamo mai'niye, huno ha pai'niye.

Samaliya kotega vaya'mogi Yesu'mo ali'a falu fala hu'a o'ate'naya gemae

51 Goti'a Yesu'mo koku'napi avalelino uno haisiya afina'mo ago eno hogo
hu'nigeno'ae'mo Yesu'a lokiya vaino agesa afino'ae'mo, Yulusalemu taonifi'mo haiguve,
huno agesa afiteno'ae'mo 52 mago apa vaya'mo alino apate'nige'apae'mo Samaliya vaya'ai
taonifi'mo u'a alo hu'a atesayafe'mo u'a hogote'nae. 53 U'naya'monanafa Samaliya
vaya'mogi, Yulusalemu kotegamo ugefe nehiya'mofe'mo lagaemo alita falu fala huta
o'ategaune, hu'a hapa pai'nage'apae'mo atale'a halate ai'a atagi ne'a e'nae. 54 Ge'amo
ne'afi'a vekala'mo Yemisi'e Yoni'e'mo ani gemo afite'anae'mo, Ala kava nene, Ilaiya'a
hogoteno hu'niya agufa kava'mo huta'a koku'napife'mo atae'mo ge hisu'ageno emineno
leno apasaga lisiyafe'mo kahau'nifiye, hu'ana afi ge'na'ageno 55 aino afe le'neno'ae'mo,
na agufa la'aunela'ame'mo mai'nifi, hutana o'age'na'ae. Vemo Mafa'nemo'mo vaya'mo
apamagisiyafe'mo emi'no'me'nifa vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo
emine'niye, huno ge hanau'niye. 56 Atale'a alu taonifi'mo u'nae.

Yesu'a akame hu'a visaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 8:19-22)

57 Kate'mo ne'vageno'ae'mo mago vekamo'a eno Yesufe'mo, muki visana kotegamo
kakame hu'na umenitata huguve, huno ha pai'nigeno 58 Yesu'a, yagagafa'e namamogi'e'mo
apano'mo hane'niya'monanafa Vemo Mafa'nemo'a havaesiya no'mo ohane'niye, huno ha
pai'niye. 59 Alu vekae'mo, eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Ala kava nene,
he kanalene huka huge'nao hogote'na afo'nimo'mo u'na ali'na ki'na atete'nae, huno ha
pai'nigeno'ae'mo, 60 afa ato, fali kavategamo ne'maiya vaya'mogimo falisaya vaya'apimo
ali'a ki'a apatesaya kava'mo hane'niye. Kagaemo apatalekuka Goti'a yagaino ne'apateya
kavafe'mo ava gemo aeka hakalo huka hapa paiyo, huno ha pai'niye. 61 Alu vekamo'a,
Ala kava nene, kakame hu'na umenitata hisuvafe'mo hogote'na u'na no'nifi'mo mai'naya
vaya'mo naya'mo apami'na ali'na falu fala hu'na apatete'na apatale'na visuvafe'mo he
kanalene huka huge'nao, huno ha pai'nigeno 62 Yesu'a, mago vekamo'a pulumakamo'mo
ai'yumo aisiyafe'mo aeni kayote'mo atafau'neno'ae'mo aino afe leno akamelegamo
ne'agesiya vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegiyafi'mo afa'a ohaigiye, huno ha
pai'niye.

10

Yesu'a seveti'a vaya'mo alino apate'nige'a u'naya gemae

1 Ala kava ne'mo'a seveti'a vaya'mo lekana paino apateteno lole vekala'mo alino lokaeno
anatete anatete huteno'ae'mo, muki visuva taoni'afi'e kotega'e'mo utapa hogonetege'na
vino. 2 Hoyafati'mo ne'ya'mo ago afu le'niyana alisaya vaya'mo aise'amo mai'naya'-
mofe'mo hoya aepa vekae'mo, hoyakafati'mo ne'ya'mo alisaya vaya'mo alika apatege'a
viyo, hutapa nunumu'mo hiyo. 3 Viyo, hu'na hute'na ali'na lapatesugetapa visay-
ategamo aikeli sipisipigana hutapa afela kalamo mai'nayategamo ugae. 4 Lapakaemo
hanipausitapigi kutapigi sutapigi hutapa o'alitapa afa'a viyo. Kategamo ne'utapae'mo ge
apamamaesayafe'mo o'maitapa viyo. 5 Utapa haisaya nopi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo,
lapaipamo'mo falu hino, hutapa hapa paiyo. 6 Aipamo'mo falu nehisiya vekamo
mai'nisiyana afa'a aipamo'mo falu hu'nisigeno maigiye. Aipamo'mo falu nosisiya
vekamo mai'nisiyana getapimo'a ha o'maesigeno afa yatega asagauno aigiye. 7 Alu nopi
alu nopi'mo uteta osutapa haisaya nopike'mo maiyo. Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi
miya'apimo alagi alisaya vaya'mo mai'naya'mofe'mo lapamisaya ne'ya'e ani'e'mo alitapa
neyo. 8 Visaya taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogimo ali'a falu fala hu'a lapatesagetapae'mo
mai'netapa ne'ya'mo lapamisaya ya'mo afa'a alita neyo. 9 Kaita hapau'nisiya vaya'mo
alitapa hapagetapa apatetetapae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo lapaopale'mo
ago e'niye, hutapa hapa paiyo. 10 Visaya taonifi'mo mai'nisaya vaya'mogimo ali'a
falu fala hu'a olapatesagetapae'mo taoni'apifi kate'mo utapa he titapa mai'netapae'mo,
11 lapakaetegamo faigoko gemo hanesiyafe'mo apakae taonifi'mo lapaiyalegati'mo mu-
musopamo alitapa kalo paetaletapa ugae. Afiyo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo
lapaopale'mo ago afole ai'niya'monanafa o'age'nae, hutapa hapa paiyo. 12 Lapa nepauve,
Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo mago hosu
ya'mo aligaya'monanafa mani taonifi'mo mai'naya vaya'mogi mago'e hu'a hosu ya'mo
aligae.

Mago taonifi'mo mai'naya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mt 11:20-24)

13 Kolasini taonifi mai'naya vayanagi Metasaita taonifi mai'naya vayanagi vaehae.
Mago vekamo'a uno Taiya taonifi'e Saitoni taonifi'e'mo no'agaya agufa aune kava'mo
lapakaetegamo hu'nova agufa aune kava'mo hu'niesinana apakaemo akeya'vilaga ago
apaipamo ali'a afe lete'apae'mo kogu a'nemogi ali'a ne'vaiya agufa kukenamo ali'a
vaite'a hapamo faletale'a mai'naesine. 14 Mai'naesina'mofe'mo agoti huno apatesiya
afina'mo Taiya taonifi mai'naya vaya'e Saitoni taonifi mai'naya vaya'e'mo aise kayo'mo

aligaya'monanafa lapakaemo alopa kayo'mo aligae. [15] Kapeneyamu taonifi vaya'mogita-
pae, lapavaleno alino anale lapate'niyanageno alino afepi lapateteno ata kopi'mo alino
lapategaiye. [16] Ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, getapimo ne'afiya kava hu'a ge'nimo ne'afiye.
Apakame'ya nelapamiya kava hu'a apakame'yamo ne'namiye. Apakame'ya ne'namiya
kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo apakame'ya ne'amiye, huno hapa
paiteno alino apate'nige'a u'nae.

Ge'amo ne'afiya vaya'mo atagi ne'a e'naya gemae

[17] Seveti'a vaya'mo atagi ne'a Yesutegamo e'apae'mo apamogaga aite'apae'mo, Ala
kava nene, kagikale'mo ne'aetae'mo hosu apaune vaya'aife'mo hiyo huta hu'nona gemo
afi'nae, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [18] agovana Satani'mo koku'napati'mo alino alave nehiya
yakana huno asagauno ne'aige'na age'nove. [19] Afiyo, nagalo'yave'e sokopiyoni'e'mo
lapaiyaleti'mo aetapa latapaisayafe'mo himamu'nimo ali'na lapami'nove. Kame vayat-
apimogi himamu'apimo aetapa apaka sesayafe'mo himamu'nimo ali'na lapami'novan-
age'a muki vaya'mogi afa'a olahapaegae. [20] Himamu'nimo ago ali'naya'mofe'mo hosu
apaune vaya'mogi getapimo afi'naya kavafeke'mo lapamogaga o'aitapa Goti'a koku'napi
hane'niya mukufi'mo lapakitapimo ago avo'mo kae male'niya kavafeke'mo lapamogaga
aiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Gotife'mo amogaga ai'niya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

[21] Ani afina'mo Yesu'a Aote Auneme'aleti'mo aipafi'mo amogaga ne'aino'ae'mo, Afo,
koku'nate'e ma mopale'e'mo yagaika ne'anatana vekamae. Kagaemo afite'a age'naya
vaya'mogimo o'afisayafe'mo mani kava'mo alika fala ki male'nana'monanafa mafa'negana
hu'a ne'maiya vaya'mo alika apave li'nana kavatefe'mo kahao ke nehove. He, Afo, ka-
hau'nigekae'mo, afole aiyo, huka hu'nane, huno nunumu hu'niye. [22] Huteno'ae'mo, Afo'n-
imo'mo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaisuvafe'mo alino nate'niye. Muki vaya'mogimo
mafa'ne'amo o'age'nafa afo'amoke'mo age'niye. Ani kava hu'a vaya'mogimo muki ya'mo
Afo'amo'mo o'age'nafa mafa'ne'amoke'mo age'niye. Ani kava huno mafa'ne'amo'a lekana
paino apate'nisiya vaya'mo alino apave lisige'apae'mo muki ya'mo Afo'amo'mo agegae,
huno hapa pai'niye. [23] Apakai'apige'mo mai'ne'apae'mo Yesu'a aino afe leno ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo, lapakaemo age'naya agufa kava'mo hu'a age'nisaya vaya'mogi Goti
aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. [24] Lapa pai'nae'mo,
hogote'a muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e
muki vaya'mo ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo lapakaemo ne'agaya
agufa kava'mo agesayafe'mo hu'nayana o'age'nae. Lapakaemo ne'afiya agufa gemo
afisayafe'mo hu'nayana o'afi'nae, huno hapa pai'niye.

Samaliya vekamo'a kame'amo ha mae'niya gemae

[25] Mago ke'aepa gemo ne'afiya vekamo'a Yesu'mo amalageka hisiyafe'mo he tino, Tisao,
alagepa hu'na maige maige hu'na maisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [26] ago avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo'a na agufa gemo hu'niye.
Lekana pai'nana gemo'mo na yane hu'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo,

[27] Ala kava ne'mo Gotikamofeke'mo muki kaipafatinagi muki kaunekamepatinagi muki
himamukafatinagi muki kagesa ne'afina yapatinagi huka kahau kayamopafi'mo
kahaino. Kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava huka kahaopale'mo
mai'naya vaya'aife'mo kahaino,

huno ha pai'nigeno'ae'mo, [28] he, lama gemo nehane. Ani kava'mo huka maime
maime uvo alagepa huka maige maige huka maisana ya'mo aliganangi, huno ha
pai'nigeno [29] agaemo avagage osisigeno agi'amo alagepa huno hanesiyafe'mo Yesufe'mo,
nahaopale'mo mai'niya vekamo ina la'ae, huno afi ge'niye.

[30] Yesu'a, mago vekamo Yulusalemu taonifati'mo eno Yeliko taonifi'mo lamisiyafe'mo
e'niye. Kategamo ne'vige'apae'mo kumaya alisayafe'mo ne'apamagiya vaya'mogi e'a
atafau'a kukena'amo asagi'a alite'a amagi'a ate'a u'nageno faligefe'mo hu'niye. [31] Ani

afina'mo mago vekamo mono huno ne'apateya vekamo ani kate'mo uno ageteno ka
agi'nalegati'mo aino kalaeno u'niye. 32 Ani kava huno mago Livai nofi vekamo mono
ali'yate'mo mai'niya vekamo eno ageteno ka agi'nalegati'mo aino kalaeno u'niye.
33 Agege'ana atale'ana u'na'a'monanafa mago Samaliya vekamo'mo eno ageteno'ae'mo
hau huno ateteno 34 uno amagi'naya amute'mo uveli'e nofi alagafati aniteti'e'mo alino
lakino faleno ateteno hayaeno ateteno noki afu'amo agotofule'mo asagauno faino ateteno
avalelineno nata vaya'mo e'a nehavaya nopi'mo ate'neno yagaino ate'niye. 35 Ega'amo
monimo alino ani e'a nehavaya note'mo ne'yagaiya vekamo amiteno'ae'mo, alagepa huka
yagaika ato. Henaga'amo, mago'e monimo aliguve, huka hisana'mo'mo esuva afina'mo
kamiguve, huno ha pai'niye, huno Yesu'a ani vekae'mo, 36 lole'e mago'e vayapati'mo
kumaya vaya'mogi amagi'naya vekamo haopale'mo mai'niya vekamo haiya vekae, huno
afi ge'nigeno'ae'mo, 37 hau huno ate'niya vekae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, uka ani agufa
kava'mo huvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a Mata'e Maliya'e'mo no'anifi'mo haino mai'niya gemae

38 Henaga'amo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yulusalemu taonifi'mo ugefe'mo
ne'u'apae'mo mago taonifi'mo u'a ava'yi nehageno'ae'mo mago a'mo agi'amo
Mata'a alino falu fala huno ateteno no'afi'mo avalelino hai'niye. 39 Yesu'a haino
mai'nigeno'ae'mo Mata agana'amo'mo Maliya'a Yesu aiyafi'mo mai'neno hu'niya
gemo afi'niye. 40 Afi'niya'monanafa Mata'a lusi ne'ya'mo yagita hisiyafe'mo agesa
afi'neno'ae'mo hau'e hau'e huteno eno Yesufe'mo, Ala kava nene, nagana'nimo'mo
natale'nige'na nagai'nige'mo ali'ya'mo ne'aluva kavafe'mo kagesa no'afipiye. Uka
atokamo'mo ha'mao, huka ha paiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 41 Matao, Matao, muki
kavafe'mo kagesa ala'amo ne'afinageno kaipamo'mo atete nehiya'monanafa alagepa
huka maisanafe'mo magoke alisana ya'mo hane'niye. 42 Maliya'a ani alagepa yafeke'mo
agesa afiteno lekana paino ali'niya'mofe'mo mago vekamo'a ayapati'mo alino hafaleno
o'atalegaiye, huno ha pai'niye.

11

Yesu'a nunumu hisaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 6:9-15; 7:7-11)

1 Yesu'a nunumu huno hano huteno mai'nigeno'ae'mo mago vekamo ge'amo ne'afiya
vekamo'a, Ala kava nene, Yoni'a nunumu hisayafe'mo ge'amo ne'afiya vaya'aina alino
apaya male'niya kava huka alika laya malo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 2 nunumu
hisayafe'mo ina gemo hutapa hiyo.
Afotimogae, koku'napi mai'nanageno kagikamo'mo alagepa huno kaote hane'niyanagi
ali'a asaga hiyo. Vaya'aite'mo yagaika apatesana kava'mo ma mopafi'mo afole
aino. Muki koku'napi ne'maiya vaya'mogimo gekamo akame nehaya kava hu'a
ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo gekamo akame hiyo. 3 Muki feluga'ae fel-
uga'ae'mo nesuna ne'ya'mo hemenimo alika lamiyo. 4 Lagaetegamo hosu kava'mo
nehaya vaya'aife'mo, afa'a ateyo, huta nehuna agufa gemo huka kagaetegamo
hosu kava'mo nehisunagekae'mo lagaefe'mo, afa ateyo, huka huvo. Lamalageka
hisiyategamo lavalelikuka olateka hosu vekamo ayapati'mo alika hafaleka latalo,
hutapa nunumu'mo hiyo.

5-6 Yesu'a apakaefe'mo, lapakaepati'mo mago vekamogamo hani'ilaga folagu'mo uka
kao vekae'mo, Ve'nimo, nao vekamo eno no'nifi'mo mai'niyana ne'ya'mo nesiya ya'mo
alagi ohane'nigi lole'e mago'e peleti mayamo alika anona huka nato, huka ha paisan-
ageno'ae'mo 7 no'afati'mo, ago kita ki maleta mafa'ne anaga'ni'e nagai'ni'e'mo ago
havae'nona'mofe'mo he ti'na ne'ya'mo ali'na okamiguvanagi afa'a ateka uvo, huno kaha
paisiyana na agufa kava'mo hugane. 8 Lapa nepauve, kao vekamo mai'niya'mofe'mo
ali'na okamiguve, huno nehisigekae'mo mago'e mago'e huka ge hukae'mo, afa'a alika
namiyo, huka ge nehisanageno'ae'mo ne'ya'mo alino kamigiye, huno hapa pai'niye. 9 Inagi

nagaemo, afa'a afi nekegeno'ao alino lapamigiyanagi. Kahauya hutaleyo agetapa avate-
tapa aligayanagi. Kitale'mo hakalu hakalu nehigeno'ao kitamo yakino lapategaiyanagi.
10 Ge hu'a afi nekaya vaya'mogimo ne'aliye. Kahauya nehaya vaya'mogi age'a ne'aliye.
Kitale'mo hakalu hakalu nehaya vaya'mo kitamo yakino ne'apate. 11 Mafa'netapimogi,
noyamemo alika namiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo nagalo'yavemo alitapa apamigafiye.
12 Inagi mafa'netapimogi, kokole amu'mo alika namiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo
sokopiyonimo alitapa apamigafiye. 13 Lapakaemo hosu vaya'mo mai'naya'monanafa
alagepa ya'mo alitapa mafa'netapimo ne'apamiya kava huno mago'e huno koku'napi
afotapimofe'mo kaote Kaunekame'mo alika namiyo, hu'a afi gesaya vaya'aina afa'a alino
apamigiye, huno hapa pai'niye.

Yesufe'mo, Satani himamu'aleti'mo ani agufa ali'ya'mo ne'aliye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'naya gemae
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 Yesu'a gemo aino halo aino nosiya vekamo aipafati'mo mago hosu aune vekamo alino
hafaitalegeno u'nigeno ani vekamo'a agemo ai'nige'a afite'apae'mo hapau ai'naya'mo-
nanafa 15 mago vaya'mogimo, Mielisimuli himamu'aleti'mo hosu apaune vaya'aina alino
hapa faino ne'apatale, hu'a hu'nage'apae'mo 16 mago vaya'mogi, koku'napi aune kava'mo
huka alika lave liyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo 17 apaipafi'mo apakesa afi'naya kava'apimo
ageteno'ae'mo, magoke gamani vaya'mogi yagai'a ne'apataya vaya'mogimo apakai'apimo
ali'a fako hu'a apatete'a kame hisayana ani gamanimo ago asagauno aigiye. Magoke
afamo anagapati'mo apakai'apimo ali'a fako hu'a apate'nisayana atagu fae'a u'e'a hu'a
maisageno apaki ohanegaiye. 18 Lapakaemo nagaefe'mo, Mielisimuli himamu'aleti'mo
hosu apaune vaya'aina alino hapafaino ne'apatale, hutapa nehaya'monanafa Satani'a
agai'a vaya'mo hosu apaune vaya'aitegamo kame huno apatesiyana haiya kava hu'a
Satani nofi vaya'mo lokiya vai'a maigae. 19 Nagaemo Mielisimuli himamu'aleti'mo hosu
apaune vaya'mo ali'na hapafai'na ne'apatalesuvana haiya kava hu'a getapimo ne'afiya
vaya'mogi ali'a hapafai'a ne'apatalae. Getapimo ne'afiya vaya'mogimo lapakaefe'mo,
hosu gemo hu'nae, hu'a lapa paigae. 20 Nagaemo Goti'a ati yagaina ayateti'mo hosu
apaune vaya'mo ali'na hapafai'na ne'apatalesuvana Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo
ago eno lapaopale'mo afole ai'niye. 21 Mago ayamufa vekamo'a ati'e naipe'a'e'mo aliteno
no'ale'mo yagaino mai'nisiyana kagemi ya'amo afa'a hanegaiya'monanafa 22 mago no aepa
vekamo ayamufamo ago aeno aga se'niya vekamo'mo eno no aepa vekamo amagino
aeno aga seteno muki ya'amo'a naha maegaiye, huno agesa afi'niya ya'amo alige muki
kagemi ya'amo alige hulinuno ao vaya'aina alino fako huno apamigiye. 23 Nao vaya'mo
o'mai'nisayana kame vaya'nimo mai'nae. Nagae sipisipimo ali'a anupa hu'a no'apataya
vaya'mogimo ali'a atagu fae'a ne'apatalae.

Hosu aune vekamo halate aino atagi neno e'niya gemae
(Mt 12:43-45)

24 Hosu aune vekamo mago vekamo aipafati'mo alino hafaitalegeno ataleno u'niya hosu
aune vekamo'a ani'mo ohane'niya kote'mo uteno maino falu hisiya yafe'mo kahauya
hulino uneno hugeteno o'ageno atale'na halate ai'na atagi ne'na u'na no'nifi'mo fale'na
hai'na maiguve, huno hu'niye. 25 Huteno eno ageyana ani nopi'mo vagi vagi huno alino
kanale hu male'nigeno afa'a hane'nigeno age maleteno 26 aino atagineno uno seveni'a hosu
apaune vaya'mogi mago'e hu'a ae'a aga se'a hosu kava'mo nehaya hosu apaune vaya'mo
apavalelino e'nige'apae'mo ani nopi'mo hai'a mai'nae. Hosu aune vekamo aipafi'mo
mai'niya vekamo'a hogoteno hosu kava'mo huno mai'niya'monanafa henaga'amo mago'e
huno lusi hosu kava'mo huno mai'niye, huno hapa pai'niye. 27 Mago a kanomo asole
vaya'ai folagapi'mo mai'niya a kanomo'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, alino kateteno
nu'mo kami'niya afe'mo Goti'a hao ke he'nigeno alagepa huno ne'maiye, huno hu'nigeno
28 Yesu'a, lama gemo nehana'monanafa Goti ge'amo afite'a akame nehaya vaya'aife'mo
hapao ke nehege'a alagepa hu'a ne'maiye, huno ha pai'niye.

Mago vaya'mogi alagena kava'mo alika lave liyo, hu'a hu'naya gemae
(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

29 Asole vaya'mo e'a kili pae'a mai'nageno'ae'mo, hemeni afina'mo mai'naya vaya'mo
hosu vayane. Apakaemo, alagena kava'mo huka alika lave liyo, hu'a nehaya'monanafa
ali'na apave oliguve. Alagena kava'mo hu'na ali'na apave oliguva'monanafa Yona'a
Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mago alagena
kavakana huno afole ai'niya kava hu'na ali'na apave liguve. 30 Yona'a Niniva taonifi'mo
mai'naya vaya'ai apaulagale'mo alagena kavakana huno afole ai'niya kava huno Vemo
Mafa'nemo'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'ai apaulagale'mo alagena kavakana huno
afole aigiye. 31 Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo Si'ma kotegamo mai'naya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya ala a kanomo'mo he tino hemeni afina'mo mai'naya vaya'aife'mo,
hosu vayane, huno hapa paigiye. Ani a kanomo'mo Salomoni'a alagepa huno afi'niya
vekamo ge'amo afisiyafe'mo afagitegati'mo e'niya'monanafa Salomoni'mo ago aeno aga
se'niya vekamo manile'mo mai'niyana ge'amo alagepa hu'a no'afiye. 32 Goti'a agoti
huno apatesiya afina'mo Niniva taonifi'mo mai'naya vaya'mogi he ti'a hemeni afina'mo
mai'naya vaya'aife'mo, hosu vayane, hu'a hapa paigae. Yona'a Goti gemo aeno hakalo
huno hapa pai'nige'apae'mo apaipamo ali'a afe le'naya'monanafa Yona'mo ago aeno aga
se'niya vekamo manile'mo mai'niya vekamo ge'amo alagepa hu'a no'afiye.

Apaipafi lamue'mo hu'niya gemae
(Mt 5:15; 6:22-23)

33 Vaya'mogi lamufi'mo kani ae'a kaete'apae'mo hipakapi'mo o'malege samofi'mo
malete'a avayamo ai'a akani malege nosafa nopi'mo hai esaya vaya'mogimo alagepa hu'a
age'a hale'a maisayafe'mo afole yate'mo hi'yalamuteke'mo ne'malae. 34 Lapaulagamo'mo
aeno ha nelegeno'ae'mo lapaipafi'mo lamugana huno aeno ha nele. Lapaulagamo alagepa
huno nehanesiyana muki lapaipafi'e'mo aeno ha nele. Lapaulagamo alagepa huno
nohanesiyana muki lapaipafi'e'mo hani'mo nehiye. 35 Ehetapiye, hu'na, Naipafi'mo aeno
ha nelefi aeno ha nolefi hutapa lapakesa afiyo. 36 Lapaipafi'mo aeno ha le'nisiya'mo'mo
magokayaga lapaopale'mo hani ya'mo ohanesigeno muki lapakufafilagamo aeno ha
lesigeno lamumo'mo lapakufale'mo aeno ha neleya kava huno aeno ha legaiye, huno hapa
pai'niye.

Mono vaya'ai hosu kava'apie'mo hu'niya gemae
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 Ani gemo huno hano hutegeno'ae'mo mago Falasi vekamo'a, eka no'nifi'mo ne'ya'mo
no, huno ha pai'nigeno eno no'afi'mo haino hi'yalamute'mo fai mai'niye. 38 Yesu'a
ne'ya'mo nesiyafe'mo mono kava'mo akame huno aya'mo sese osu'nigeno'ae'mo Falasi
vekamo'a ageteno'ae'mo hau ai'niye. 39 Ala kava ne'mo'a, Falasi vaya'mogitapamo kapu
agotofu'alega'e yuvapa agotofu'alega'e'mo sese nehaya'monanafa lapaipafi'mo lapa'ye
nehiya kava'e hosu kavatapi'e'mo havai te'niye. 40 Negi vayane, Goti'a amega apakufamo
alo hu'niya vekamo'a apaku'afi'e'mo alo osu'nifiye. 41 Lapakaemo agotofulega sese
nehaya'monanafa agu'afilaga hane'niya ya'e ya'e'mo alitapa kagemi ya'apimo ohane'niya
vaya'aina apamigeno lapakaetefe'mo muki ya'mo alagepa huno haneno. 42 Falasi vaya'-
mogitapae, vaehae, lapakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Lapakaemo
kifenagi atunagi hefigi hutapa alita fako hutapa ofalinimo ne'amiyana fatago kava'mo
osutapa Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo nolapaiye. Goti'a ofalinimo ne'amiya kava'mo
kanale kava'mo hane'niyanagi mago'e kava'mo hutapa fatago kava'mo hutetapa Go-
tife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. 43 Falasi vaya'mogitapae, ehetapiye, lapakaeteg-
amo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Mono nopi'mo hogote vaya'mogi ne'maiya
siate'mo maisayafeke'mo lapau'niye. Maketi kumate'mo ge lapamamae'a ali'a falu fala
hu'a lapatesayafeke'mo lapau'niye. 44 Ke'aepa gemo avo'mo kaetapa alita apaya ne'malaya
vayanagi Falasi vayanagi hutapa aeta ati nekaya vayanagi vaehae, lapakaetegamo aiye aiye
avovo kava'mo afole aigiyanagi. Lapakaemo fali'nage'a ki'a apate'naya vaya'ai keligana

hutapa mai'nae. Vaya'mo keli avayale'mo u'e'a nehu'apae'mo, kefa'amo hane'niye,
hu'a no'agae, huno hapa pai'niye. 45 Mago ke'aepa gemo afi'niya vekamo'a, Tisao,
lagae'efe'mo hosu vaya'mo mai'nae, huka nehane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 46 vaehae,
hu'na, ke'aepa gemo afi'naya vaya'aitega'e'mo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye.
Lapakaemo vaya'aina kana hu'niya ali'ya'mo alitapa ne'apamiya'monanafa magoke ati
yagaina lapayateti'mo ali'ya'mo no'aliye. 47 Vaehae, hu'na, Lapakaetegamo aiye aiye
avovo kava'mo afole aigiye. Lapakinago vaya'mo Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiya vaya'aina hapae'nagetapae'mo kanolu'apile'mo konali alitapa apate'-
nae. 48 Hapae'nagetapa kanolu'apile'mo konali alitapa ne'apataya'monanafa lapakae'e
lapakinago vaya'e'mo magoke agufa lapakesa ne'afiye. 49 Ani kavafe'mo Goti'a alagepa
huno agesa afiteno age'niya vekamo'a, nagaemo ge'nimo alini'a u'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'e apa vaya'e'mo ali'na apatesuge'a u'a mai'nisage'apae'mo kamiti
apamagige apaini hu'a apatege hugae, huno hu'niye. 50 Ma mopamo alo hu'niya afi-
nateti'mo ma mopafi vaya'mogimo Gotitegati gemo alini'a e'a ae'a hakalo hu'a hapa
nepaiya vaya'mo kamiti hapaege hapaege hu'a mai'nae. Goti'a hemeni afina'mo mai'naya
vaya'mo ani hosu kavatefe'mo agoti huno apategaiye. 51 Hogote'a Evo'mo haete'a mago'e
vaya'mo hapaeme hapaeme e'a henaga'amo Sekalaiyasi'a mono no kumate'mo hae'nae.
He, lapa pai'nae'mo, Goti'a hemeni afina'mo mai'naya vaya'mo ani kavatefe'mo agoti
huno apategaiye. 52 Ke'aepa gemo ne'afiya vaya'mogitapae, vaehae, lapakaetegamo aiye
aiye avovo kava'mo afole aigiyanagi. Lapakaemo alagepa gemo afisayafe'mo nopi ki'mo
ago alinitutapa male'nae. Faletapa ohai'netapa fale'a haigefe'mo nehaya vaya'mo ka'mo
akanitapa ne'apatae, huno hapa pai'niye. 53 Hapa paiteno ataleno ne'vige'apae'mo ke'aepa
gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo ge'apileti'mo
kame hu'a atete'a muki kavafe'mo loka hu'a afige afige hu'a mai'nae. 54 Agoti hu'a
atesayafe'mo hosu gemo hisiya'ae'mae, hu'a hute'a ane'ai hanagigekana hu malete'a
agava hu'a mai'ne'a afi'a yagai'a mai'nae.

12

Ae'a ati nekaya kavafe'mo ehetapiye, huno hu'niya gemae
(Mt 10:26-27)

1 Muki asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a fai'a kili pae'a mai'nageno'ae'mo Yesu'a
ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Falasi vaya'ai peleti mayafi'mo aeno apafu neleya yafe'mo
ae'a ati nekaya kavafe'mo ehetapiye. 2 Goti'a muki hu'a ae'a ati nekaya kava'mo alino afole
aino apave ligiye. Muki kava'mo hu'a fala nekiya kava'mo muki vaya'ai apaulagale'mo
afole aigiye. 3 Lapakaemo hanipi'mo nehaya gemo ha le'yategamo afole aisige'a afigae.
Lapakaemo kitamo ki male'netapae'mo sumi gefati'mo nehaya gemo ali'a anupa hu'a
mai'nisayate'mo ae'a hakalo hu'a hapa paisage'a afigae.

Vaya'aife'mo koli osutapa Gotifeke'mo koli hiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 10:28-31)

4 Nao vaya'mogitapae, ma mopafi vaya'aife'mo koli osiyo. Afa'a lapaesagetapa fali-
gaya'monanafa mago'e hu'a lapakafu kisiya ya'mo ali'a olapamigae. 5 Ina lafe'mo koli
hisafige'na lapa paiguve. Afa'a lapaesigetapa falitesageno'ae'mo himamu'aleti'mo alino
ata kopi'mo yaga auno lapatalesiya nefeke'mo koli'amo hiyo. He, agaefeke'mo koli'amo
hiyo, hu'na nehuve. 6 Vaya'mogimo naya magokayaga'a aise namamo lole asagefa moni-
lateti'mo miya nefaiya'monanafa Goti'a ani agufa magoke namae'mo age kanino no'atale.
7 Nama anaga'mo ina agufa ya'mo mai'nagetapae'mo aeta apaka setapa mai'naya'mofe'mo
Goti'a mago'e huno yagaino lapategaiyanagi koli osiyo. Goti'a lapayoka'mo magoke
magoke huno lekana paino age'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu vaya'amo mai'none, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

[8] Nagaemo lapa pai'nae'mo, vaya'mogimo mago vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo
aete'apae'mo Yesu'mo akame nehuve, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaisaya vaya'aife'mo
Vemo Mafa'nemo'mo Goti enisole vaya'amogi apaulagale'mo vaya'nimo mai'nae, huno
apaki'apimo aegaiye. [9] Vaya'mogimo mago vaya'ai apaulagale'mo nagi'nimo o'ae'a
afa'a mai'nisaya vaya'aife'mo Goti enisole vaya'amogi apaulagale'mo vaya'nie, hu'na
apaki'apimo o'ae'na afa'a maiguve. [10] Muki vaya'mogimo Vemo Mafa'nee'mo hu'a
faipa hu'a atesaya vaya'ai hosu kava'apimo Goti'a afa'a alino atalegaiya'monanafa Aote
Auneme'ae'mo hu'a faipa hu'a atesaya vaya'ai hosu kava'apimo alagi alino o'atalegaiye.
[11] Vaya'mogimo agoti hu'a lapatesayafe'mo mono nopi'mofi yagai'a ne'apataya
vaya'aitegamofi kanisole vaya'aitegamofi hu'a lapavaleli'a visagetapa he titapa mai'ne-
tapae'mo, na agufa gemo hugupi na agufa gemo huta ge'apile'mo aeta atagaina huta hapa
paigupi, hutapa lapakesa afitetapa atete osiyo. [12] Aote Auneme'amo'mo ani afina'mo na
agufa gemo hisafigeno alino lapaya malesigetapa afa'a hugae, huno hapa pai'niye.

Negi nagi kagemi ya'e vekamo ava gemo hu'niya gemae

[13] Asole vayapati'mo mago vekamo'a, Tisao, afo'nimo'mo ago falitegeno muki kagemi
ya'amo nepu'nimoke'mo ali'niye. Kagaemo ina gemo huka ha paiyo, kaganakamo'mo
kagemi ya'mo alika fako huka amiyo, huka ha paiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [14] ina
la'mo nagaefe'mo kagemi yatanimo alino fako huno lanamisiya vekae, huno lekana paino
nate'niye, huno ha paiteno'ae'mo [15] muki vaya'aife'mo, lapakaemo kagemi yafe'mo lapa'ye
hisiya kava'mo afole o'aisiyafe'mo ehe alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. Lusi kagemi
ya'mo ne'aliya kava'mo'a alagepa hu'a maisaya kava'mo aepa'amo ohane'niye, huno hapa
paiteno [16] ani kavafe'mo huno aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago kagemi
ya'e vekamo'a hoya'afati'mo asole ne'ya'mo afole ai'niye. [17] Agaemo aipafi'mo agesa
afino'ae'mo, ne'ya'nimo malesuva noko'nimo ago kili pae'niya'mofe'mo nagaemo na
agufa kava'mo huguve. [18] Nagaemo ina kava'mo huguve. Ne'ya'nimo ne'malova noko'nimo
halate ali'na halagape vai'na alopa alopa noko'nimo kite'na muki ne'ya'ni'e kagemi
ya'ni'e'mo ali'na ani nokopi'mo malegauve. [19] Malete'nae'mo, naune'nameyo, muki kafu-
ga'ae'mo alagepa huka maisanafe'mo muki kagemi yakamo alika male'nane. Ne'yakamo
nege anikamo nege nehuka kamogaga aika maika falu huka maiyo, hu'na huguve, huno
agesa afi'niye. [20] Agesa afi'niya'monanafa Goti'a, negi vekae, hemeni hani'ilagamo kagupi
mafa'nemo halate alika namiyo, hu'na hisugeka faligane. Falisanage'apae'mo ina lagimo
ageka male'nana kagemi yakamo aligae, huno ha pai'niye, huno hapa paiteno'ae'mo, [21] ani
kava hu'a apakai'apilefeke'mo kagemi ya'apimo age'a ne'malaya'monanafa Gotitefe'mo
age'a no'malaya vayane, huno hapa pai'niye.

Ma mopafi yafe'mo lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 6:25-34)

[22-23] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, ani kava huno hane'niya'mofe'mo lapa pai'-
nae'mo, afa'a ne'maiya kava'mo'a hogote kava'mo hane'neno ne'ya'mo ago aeno aga
se'niye. Lapakufamo hogote ya'mo hane'neno kukenamo ago aeno aga se'niye. Aeno aga
se'niya'mofe'mo ma mopafi maisaya kavafe'mo, vae, na agufa ne'ya'mo negaune, na agufa
kukenamo alita vaigune, hutetapa lapakesa ala'amo afitapa lapausoli osiyo. [24] Nama ana-
gafe'mo lapakesa afiyo. Nama anaga'mogimo avina ya'mo ali'a male'ne'a hoyamo ali'a o'-
vaige ne'ya'apimo ali'a no'apifi'mo o'malege hu'a ne'maiya'monanafa Goti'a ne'ya'apimo
afa'a alino ne'apamiye. Lapakaemo nama anaga'mo ago aetapa apaka se'naya'mofe'mo
Goti'a mago'e huno ne'ya'mo afa'a alino lapamigiye. [25] Lapakaepati'mo mago vekamo'a
agesa ala'amo afino hausoli hu'nisiya'mo'mo Goti'a faligiye, huno lekana paino ate'niya
afinapati'mo mago'e huno aise'amo alino yatala huno o'ategaiye. [26] Lapakaemo ani
aise kava'mo hisaya himamutapimo ohane'niya'mofe'mo na kava higetapa alu kava alu
kavafe'mo lapausoli nehae. [27] Lapakaemo kahaufilaga ausee'mo lapakesa afiyo. Ausemo'a
agai'amo hageteno ali'ya'mo o'alino kukena'amo alo nosiye. Alo nosiya'monanafa ausemo
kukena konali ya'amo'a ala veka'apimo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Salomoni'a

alino vai'niya kukena'a'e konali ya'a'e'mo ago aeno aga se'niye. [28] Goti'a kahaufilaga
kahaumo hemenimo hane'niyanageno ega'amo atamo lesiya kahaumo ausemo alino
vaino ne'apateya'mofe'mo mago'e huno kukenatapimo alino vaino lapategaiye. Go-
tife'mo aise'amo lapakesa afitapa fatago nehaya vayanagi afiyo. [29] Ne'ya'mo nesaya
yafe'mo kahauya hutetapa na agufa ne'ya'mo negaune hutapa osuta lapausoli osiyo.
[30] Malaga vaya'mogimo ani yafe'mo hapa'ye nehige'apae'mo kahauya nehaya'monanafa
Afotapimo'a afa'a maisayafe'mo aligae huno ago age'niye. [31] Goti'a yagaino lapatesiya
kavafe'mo kahauya higeno'ao ma mopafi'mo maisaya ya'e'mo alino lapamigiyanagi.
[32] Aise sipisipi anaga'mogitapamo lapamo'yamo o'aiyo. Afotapimo'mo yagaino ne'apateya
kote'mo maisayafe'mo hau'niyanagetapa haita faletetapa muki ya'amo aligaya'mofe'mae.
[33] Kagemi yatapimo alitapa maketi hige'a miya faitesagetapa alisaya monimo alitapa fako
hutapa kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aina apamiyo. Koku'napi'mo alagepa kagemi
yatapimo alitapa malegeno'ao hano osuno afa'a haneno. Koku'napi yatapimo kumaya'mo
o'alige kafamo'mo o'nege hisigeno alagepa huno hanege hanege huno hanesiya yatapimo
lapaya mukiki hutapa aliyo. [34] Kagemi ya'apimo age'a ne'malaya kotefeke'mo apaipa
kalite'a apakesa ne'afiye.

Ala kava ne'mo eminesiya'ae'mo alo hutapa maiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 24:42-44)

[35] Kukena'apimo ali'a vaite'a lamu'apifi'mo kani ae'a kaete'a alo hu'a mai'naya vayakana
hutapa maiyo. [36] Mago ali'ya aepa vekamo'a a'mo ali'nige'apae'mo lusi yagita hu'nay-
ategamo ugefe'mo hu'nige'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi agava mai'nae. Eno
hakalu hakalu nehisige'apae'mo malage hu'a kitamo yaki'a atesayafe'mo yagai'a agava
mai'naya vayakana hutapa maiyo. [37] Aepa vekamo esiya afinafe'mo ohavae'a afa'a yagai'a
agava mai'naya vaya'aifeke'mo hapao ke hegaiye. Lama gemo lapa pai'nae'mo hapao ke
heteno'ae'mo, haitetapa hi'yalamute'mo siate'mo maiyo, huno hapa paiteno ali'ya'mo
ne'aliya kukenamo alino vaili'neno ne'ya'mo alino apamigiye. [38] Hani'ilaga folagu'mo
osu'nisigeno esifi folagu'mo hano hutesiya afina'mo esifi huno eteno'ae'mo yagai'a agava
mai'nisaya vaya'aifeke'mo hapao ke hegaiye.

[39] No aepa vekamo'a kumaya ne'aliya vekamo esiya afinafe'mo afi'niyesinana au okaleno
afa'a yagaino mai'nisigeno kumaya ne'aliya vekamo'a eno no'amo aeno akaino kumaya
o'ali'niyesine. [40] Ani kava'mo hutapa alo hutapa maiyo. Vemo Mafa'nemo hemenimo
emi'no'megaiye, hutapa nehisageno'ae'mo eminegaiye, huno hapa pai'nigeno, [41] Pita'a,
Ala kava nene, lagaefe'mo mani aeka kalafefa gemo laha nepaipi muki vaya'aife'mo
hapa nepaine, huno loka huno afi ge'nigeno'ae'mo [42] ali'ya aepa vekamo'a mago alagepa
huno afi'nisiya vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aite'mo yagai'neno ne'ya'apimo alino
fako huno apamisiyafe'mo lekana paino ategaiye. [43] Ali'ya'amo alagepa huno ne'alisiya'-
mo'mo ali'ya aepa vekamo'a eno'ae'mo hao ke hegaiye. [44] Lama gemo lapa nepauve,
ali'ya aepa vekamo'a, muki ya'nile'mo yagaiyo, huno ha paigiya'monanafa [45] ali'ya'amo
ne'aliya vekamo'a, hemenimo ali'ya aepa veka'nimo o'megaiye, huno huteno ali'ya'mo
ne'aliya ve a'nemo aepa faino apamagiteno alopa ne'ya'e ani'e'mo neteno negi maleno
mai'neno'ae'mo [46] o'megaiye, huno agesa afi'nisiya afina'mo malage huno eno heno
folagapati'mo apalo atiteno ge'amo no'afiya vaya'aitegamo alino ategaiye. [47] Ali'ya'mo
ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa veka'amo ge'amo ago afi'niyana alo huteno akame no-
sisiyana lusi kava huno amagigiya'monanafa [48] ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa
vekamo hau'niya kava'mo o'afi'neno amagisiya hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo vase huno
amagigiye. Vaya'mogimo alopa ya'mo apami'nage'a ali'naya vaya'aife'mo, alopa ya'mo
namiyo, hu'a hugae. Alopa ya'mo apami'nage'a ali'naya vaya'ai anona'apimo alopa
anonamo mago'e huno hanegaiye.

Ali'na fako hu'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove, huno hu'niya gemae
(Mt 10:34-36)

49 Atamo ali'na ma mopafi'mo yaga ausuvafe'mo emi'ne'nove. Aepa faino lesiyafe'mo
nahau'niya'monanafa ole'niyanageno legaiye. 50 Ani'mo fale'a ne'apataya kava hu'a hosu
kavateti'mo ali'a fale'a nategae. Kana nahaume nahaume ne'visige'na u'na aliguve. 51 Ma
mopafi vaya'mo magokepi mai'a falu hu'a maisayafe'mo emine'niye, hutapa lapakesa
ne'afifiye. Ha'ao, ago lapa pai'nae'mo, ali'na fako hisuvafe'mo emi'ne'nove. 52 Ani
afinateti'mo magoke nopi'mo faefu'a vaya'mo mai'nisayateti'mo ali'a fako hu'a lole'e
mago'e vaya'mogi lole vekala'anitegamo kame hu'a anatesage'ana lole vekala'moganimo
anonale lole'e mago'e vaya'aitegamo kame hu'ana apatega'ae. 53 Ali'a fako hute'apae'mo
afo'amo'mo mafa'ne'alegamo kame huno atesigeno mafa'ne'amo'a afo'amotegamo kame
huno atesigeno ita'amo'mo a'mafa'ne'alegamo kame huno atesigeno a'mafa'ne'amo'a
ita'amotegamo kame huno atesigeno mago a'mo'a anofelo'amotegamo kame huno ate-
sigeno anofelo'amo'a anofelotegamo kame huno ategaiye, huno hapa pai'niye.

Afole aisiya alagena kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 16:2-3)

54 Yesu'a muki vaya'aife'mo, lapakaemo ago age'nayana yegemo lamino nefaleya koteg-
amo hiya'mo ki'nigetapa agetetapae'mo hemenimo ko'mo aisiyafe'mo hiye, hutapa ne-
hageno'ae'mo ani kava'mo afole ne'aiye. 55 Ago age'nayana lusi yasimo ali'nigetapa agete-
tapae'mo alagepa ko'mo aligefe hiyanageno yegemo legaiye, hutapa nehageno'ae'mo ani
kava'mo afole ne'aiye. 56 Aetapa ati nekaya vayanagi ma mopale alagena kava'mo ago
age'naya'monanafa na kava higetapa hemenimo nehuva alagena kava'mo no'agae. 57 Na
kava higetapae'mo alita fako hutetapa alagepa kava'mo no'agae, huno hapa pai'niye.

Alika nanu aeka anato, huno hu'niya gemae
(Mt 5:25-26)

58 Kagaemo hosu kava'mo hu'nisanageno agoti huno kategefe hisiya vekamo'a agoti
gemo ne'afiya vekalegamo kavalelino ne'visigekae'mo alika alagepa huka ato. Alagepa
huka alika fako osisana'mo'mo agoti gemo ne'afiya vekamo'a kavalelinuno amisigeno
kavaleno alino ati vekamo amisigeno alino kalavusi huno kategaiye. 59 Muki anonakale'mo
o'amisanageno magoke monitomo lageso hisigekae'mo kalavusifati'mo ataleka o'ugane,
huno hapa pai'niye.

13

Lapaipamo alitapa afe olesaya vaya'mo faligae, huno hu'niya gemae

1 Ani afina'mo mago vaya'mo Yesutegamo e'a, Galeliya kotega vaya'mogi sipisipi
ofalinimo ne'amige'apae'mo Pailati ati vaya'amogi e'a hapae'nageno sipisipimo kola'e
vaya'mogi kola'e'mo magokepi aino lakino hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo 2 Yesu'a,
ani kava hute'a fali'naya'mofe'mo hosu kava'apimo'a muki Galeliya kotega vaya'ai hosu
kava'apimo ago aeno aga se'niye, hutapa lapakesa ne'afifiye. 3 Ha'ao, lapaipamo alitapa afe
olesayana ani kava hutapa faligae. 4 Silomi kotegamo lusi yatala yafa no'mo aino halagape
vaino asagauno aino eitini'a vaya'mo apamagi'nige'a fali'naya vaya'ai hosu kava'apimo'a
muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'ai hosu kava'apimo ago aeno aga se'niye,
hutapa lapakesa ne'afifiye. 5 Ha'ao, lapaipamo alitapa afe olesayana ani kava hutapa
faligae, huno hapa pai'niye.

Alagamo no'aeya yosae'mo hu'niya gemae

6 Inagi mago gemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a
hoya'afi'mo fiki yosamo hane'nigeno yosa alagamo ae'nisiya'ae'mo agesiyafe'mo e'niyana
o'ae'niye. 7 Agaemo yosa hoya'afi'mo ali'ya'mo ne'aliya vekae'mo, lole'e mago'e kafugamo
e'na agege agege hu'novana alagamo o'ae'nige'na age'nove. Lanitani mopamo ago leno
hau hu'nigeno'ae'mo no'aeyanagi he'ya aika atalo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 8 ali'ya aepa
vekae, hemeni kafugamo afa'a ato. Mago mopamo ai'yu aite'na malasinimo malegauve.
9 Anaga kafugamo alagamo aesiya'mo'mo kanalene. Alagamo o'aesigekae'mo eka he'ya
aika atalegane, huno ha pai'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a akame'yamo aeno fagagi'niya a kanomo alino api aino ate'niya gemae

10 Mago Sapati afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai mono nopi'mo haino alino apaya ne'-
malegeno'ae'mo 11 Mago a kanomo eitini'a kafugamo akame'ya ayamufamo aeno fagag-
i'nigeno ape hulitata huno mai'niye. 12 Mono nopi'mo mai'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo,
Ane, kakame'yamo aeno fagagi'niya nofikamo hatu mae'na kate'nove, huno ha pait-
eno 13 agufale'mo aya'mo male'nigeno malage huno akame'yamo aino api ai'nigeno he
tino'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niye. 14 Ate'niya'monanafa Yesu'a Sapati
afina'mo alino api aino ate'niya kavafe'mo monote'mo ne'yagaiya vekamo'a aipamo
le'nigeno muki vaya'aife'mo, sigisi'a afina'mo ali'ya'mo alisaya afina'mo hane'niya'-
mofe'mo alino alagepa huno lapatesiyafe'mo sapati afina'mo o'metapa alu afinake'mo
eyo, huno hapa pai'nigeno 15 Ala kava ne'mo'a ge'ale'mo aeno atagaina huno hapa
paino'ae'mo, aetapa ati nekaya vayanagi Sapati afina'ae afina'ae'mo pulumakatapimofi
hositapimofi hutapa no'apifati'mo hatu maeta apatetetapa ani'mo nesayafe'mo apavalelitapa ne'vae. 16 Hatu maeta ne'apataya'mofe'mo ani a kanomo Emalehamu aginago a
kanomo eitini'a kafugamo lusi yatala afina'mo Satani'a nofi aeno ate'nigeno mai'niya a
kanomo hatu mae'na atesuva kava'mo ohane'nifiye, huno hapa pai'nige'apae'mo 17 kame
vaya'amogi afite'a apavagage hu'niya'monanafa muki vaya'mogi no'agaya agufa alagepa
kava'mo hu'nige'a agete'apae'mo apamogaga ai'nae.

Masateti avina ya'e yisi'efe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18 Agaemo, Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo haiya agufa kavakana huno hane'niye.
Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo haiya agufa gemo hu'na ae'na kalafefa gemo huguve.
19 Ina kavakana huno hane'niyana mago vekamo'a masateti avina ya'mo aise avina
ya'atomogeno hoyamo aliteno hakale male'nigeno hageno haino mago yosagana huno
hane'nigeno nama anaga'mo haleli'e'a akopale'mo hakalete'a apano'mo ki male'nae,
huno hapa paiteno'ae'mo, 20 Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo haiya agufa kavakana
huno hane'niye. 21 Ina kavakana huno hane'niyana mago a kanomo'a falaovafi'mo ali'a
atagu fae male'nageno ko nesiya ya'mo agi'amo yisimo alino talamufi'mo hane'niya
falaovafi'mo atagu fae male'nigeno aino atagu faeno uneno huno muki falaovafi'mo
ali'ya'mo ali'nigeno kosi'niye, huno hapa pai'niye.

Aise kipapi'mo haitapa falesayafe'mo lapaya mukiki hiyo, huno hu'niya gemae
(Mt 7:13-14,21-23)

22 Yesu'a muki aise taonifi'e alopa taonifi'e'mo umenitata huno alino apaya malemale
malemale hume hume uno Yulusalemu taonifi'mo u'niye. 23 Mago vekamo'a eno, Ala
kava nene, Goti'a magoke magoke vaya'ai apakufamo alino katino ne'apatefiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, 24 aise kipapi'mo haitapa falesayafe'mo lapaya mukiki hiyo. Nagaemo
lapa pai'nae'mo, asole vaya'mo hai'a falegefe hugaya'monanafa afa'a hai'a ofalegae. 25 No
aepa vekamo'a he tino kitamo ki male'nisigetapae'mo kumatega he titapa mai'netapae'mo
kitale'mo hakalu hakalu nehutapae'mo, Ala nene, kitamo yakika lato, hutapa nehis-
ageno'ae'mo, olapake'nova vayanagi haiya'alegati ne'ae, huno lapafi gesigetapae'mo,
26 kagae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta ne'ya'mo ne'none. Kagaemo kumatile'mo
alika laya male'nane, hutapa ha paisageno'ae'mo, 27 olapake'nova vayanagi haiya'alegati
ae. Muki vaya'amogitapamo hosu kava'mo nehaya vayanagi nagaetegati'mo ataleta
lapaune hetapa viyo, huno lapa paigiye. 28 Lapakaemo alino lapafaitalesigetapa mai'neta-
pae'mo apakesayana Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi muki vaya'mo Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e'mo Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo
mai'nisagetapa malaga mai'netapa apaketetapae'mo avi'ya huge lapaipamo le'ninagetapa
lapavepi'mo hanitapa agafu kige huta maigae. 29 Muki asole vaya'mo yegemo haine ne'eya
kotegati'mo ege yegemo lamino nefaleya kotegati'mo ege aluga aluga haopalegati'mo ege
hu'a e'a Goti'a yagaino ne'apateya kote hi'yalamute'mo siate mai'ne'apae'mo ne'ya'mo

negae. [30] Afiyo, mago hemenimo henaga ne'maiya vaya'mo hogote vaya'mo maisage'a
mago hemenimo hogote'a ne'maiya vaya'mo henaga vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo hau huno apate'niya gemae
(Mt 23:37-39)

[31] Ani afina'mo mago Falasi vaya'mo Yesutegamo e'a, Heloti'a kahaegefe'mo nehiyanagi
kaune ho, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [32] ani vekamo'a aigofe huteno afela kalamo'a
humi nami kava'mo nehiya agufa kalagana huno mai'niya vekalegamo utapae'mo,
afiyo, hemeni'e ega'e'mo hosu apaune vaya'mo vaya'ai apaipafati'mo ali'na hapa fai'na
apatalege kaita hapau'nisiya vaya'mo ali'na hapage'na apatege hute'na olaga'amo ka
atupale'mo u'na ava'yi huguve, huno hiye, hutapa ha paiyo. [33] Fiku yanage'a apakaemo
Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo alu kotegamo
amagisageno faligiye. Yulusalemu taonifike'mo faligiye. [34] Yulusalemuvo, Yulusale-
muvo, monote'mo ne'yagaiya vaya'mogitapa lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a
hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo hapaege alino apate'nige'a lapakaetegamo ne'vaya
vaya'mo yafa kayoteti'mo kamiti apamagige hutapa ne'maiya vayane. Kokolemogimo
apana'aumo ali'a hapakufi'mo ne'apataya kava hu'na muki afina'mo mafa'netapimo
nagaetega apavaleli'na esuvafe'mo nahau'niya'monanafa lapakaemo olapau'niye. [35] Afiyo,
Goti'a ago lapataleno u'niye. Nagaemo lapa pai'nae'mo o'nagetapa maime maime
ne'utapae'mo
Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi Goti'a ha maeno,
hutapa nehutapae'mo ani afina'mo nagegae, huno hapa pai'niye.

14

Yesu'a agufamo ko si'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

[1] Mago Sapati afina'mo Yesu'a Falasi vekamo yagaino ne'apateya vekamo nopi'mo
ne'ya'mo nesiyafe'mo haino mai'nige'apae'mo yagai'a mai'ne'a aulu he'a mai'nae. [2] Inagi
mago vekamo agufamo ko si'niya vekamo Yesu haopale'mo mai'niye. [3] Yesu'a ani
vekamo ageteno'ae'mo ke'aepa gemo ne'afiya vaya'e Falasi vaya'efe'mo, Sapati afina'mo
ali'a alagepa hu'a ne'apataya kavafe'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, hiyo huno hu'nifi
osiyo, huno hu'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo [4] ge osu'a mai'nae. Agaemo alino
alagepa huno ateteno'ae'mo, afa'a uvo, huno ha paiteno'ae'mo, [5] lapakaepati'mo haiya
vekamo'mo mafa'ne'amofi pulumaka'amofi huno sapati afina'mo kelifi'mo asagauno aino
mai'nisigeno'ae'mo kelifati'mo malage huno lamino o'avalegaiye, huno apafi ge'nige'a-
pae'mo [6] ge'ale'mo afa'a ae'a atagaina hu'a ha opai'nae.

Lusi yagitamo hu'a ne'nayategamo mai'neno hapa pai'niya gemae

[7] Yesu'a apakeyana vaya'mo e'a ala apaki vaya'mo ne'maiya siate'mo mai'nageno
apaketeno'ae'mo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, [8] a'mo lagaugefe'mo lusi
yagita huteno'ae'mo ge hisigetapa etapae'mo ala apaki vaya'mogi ne'maiya yate'mo
haitapa o'maiyo. Fiku yanageno mago aeno kaga se'nisiya vekamo esigeno'ae'mo
[9] lanakaefe'mo ge hu'niya vekamo'mo eno kaha paino'ae'mo, he tika ugeno'ao ani
vekamo maino, huno hisigekae'mo lusi kava huno kavagage hisigeka lamika henaga
siate'mo maigane. [10] Hugiya'mofe'mo ge hisigeka ukae'mo henaga siate'mo haika maiyo.
Kagaefe'mo ge hu'niya vekamo'mo eno'ae'mo, ve'nimo, ala apaki vaya'mogimo ne'-
maiya siate'mo haika maiyo, huno kaha paisigekae'mo kagae'e'mo magokepi lokae'a
mai'naya vaya'ai apaulagale'mo ala kagikamo aligane. [11] Muki vaya'mogimo apakai'api
apaki'apile'mo ali'a asaga nehisaya'mo'mo Goti'a apaki'apile'mo alino afepi apategaiye.
Mago vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a afepi ne'atesaya'mo'mo Goti'a apak-
i'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa pai'niye. [12] Agaemo agaefe'mo
ge hu'niya vekae'mo, yagita hisana afina'mo kao vayanagi konagakagi nofi vayakagi
nokalega kagemi ya'api'e vayanagi huka ge osuvo. Fiku yanage'a yagita hisaya afi-
na'mo kagaefe'mo eno, hu'a ge hisageka visanage'apae'mo anonakalefe'mo kamigae.

13 Yagita nehana afina'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya vayanagi apakufamo hosu'nisiya
vayanagi apaiyamo hosu'nisiya vayanagi apaulagamo ali hu'nisiya vaya'aifenagi huka
ge huvo. 14 Anonakalefe'mo afa'a okamigaya'mofe'mo Goti aulagale'mo alagepa huka
mai'neka afa'a kamogaga aigane. Goti'a fatago vaya'mo kanolufati'mo he tisaya afina'mo
anonakalefe'mo kamigiya'mofe'mae, huno hapa pai'niye.

Alopa ne'yafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mt 22:1-10)

15 Agae'e'mo hi'yalemute'mo mai'neno ne'ya'mo ne'niya vekamo'a ani gemo
afiteno'ae'mo, Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo hai'a mai'ne'a ne'ya'mo ne'a
maisaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga
aigae, huno hapa pai'niya gee'mo loka hu'nigeno 16 Yesu'a, mago vekamo'a lusi yagita
nehuno'ae'mo asole vaya'aife'mo ge hu'niye. 17 Ne'ya'mo ago kae maleteno apa vekae'mo,
ge hu'nova vaya'aitegamo ukae'mo, muki ne'ya'mo ago kae male'niyanagi eyo, huka
hapa paiyo, huno ha paiteno alino ate'nigeno uno ani gemo huno hapa pai'niye. 18 Muki
vaya'amogi magoke agufa ge'age'mo hu'apae'mo, visuna afinatimo ohane'niyanageta
afa'a o'ugune, hu'a hu'nae. Mago vekamo'a, mago mopamo miya fai male'novanage'na
u'na agegauva'mofe'mo kahao ke hovanage'na o'uguve, huno ha pai'nigeno 19 mago alu
vekamo'a, teni'a pulumakamo ali'ya'mo ne'aliya pulumakamo miya fai male'novanage'na
ali'ya'mo kanale hu'a ne'alifi no'alifi hu'na u'na agegauva'mofe'mo kahao ke hovanage'na
afa'a o'uguve, huno ha pai'nigeno 20 mago alu vekamo'a, nagaemo hemenitomo a
ali'novanage'na afa'a o'uguve, huno ha pai'niye. 21 Ali'ya'amo ne'aliya vekamo halate
aino ataginenо eno ali'ya aepa vekae'mo ani gemo ha pai'nigeno afiteno'ae'mo aipamo
le'nigeno ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, malage huka uka taonifi'mo alopa kate'e aise
kate'e'mo ne'ukae'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya vayanagi apakufamo hosu'nisiya
vayanagi apaulagamo ali hu'nisiya vayanagi apaiyamo hosu'nisiya vayanagi huka
apavalelika eka nagae nopi'mo apato, huno ha pai'nigeno 22 ali'ya'amo ne'aliya vekamo'mo
ani kava'mo ago huteno'ae'mo, Ala nene, naha pai'nana kava'mo ago hu'nova'monanafa
mago vaya'mo maisaya ya'mo afa'a hane'niye, huno ha pai'nigeno 23 ne'ya aepa vekamo'a
ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, kale kategati'e hoya kategati'e'mo uka no'nifi'mo fai'a kili
paesayafe'mo apayate alika apavalelika eno. 24 Muki vaya'aife'mo hogote'na ge hu'nova
vaya'mogimo ne'ya'nimo afa'a e'a o'negae, huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

Vaya'mogimo hogote'a alagepa hu'a apakesa afite'a Yesu'mo akame hisaya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 10:37-38)

25 Yesu'a asole vaya'e'mo magokepi ne'uno'ae'mo aino afe leno hapa paino'ae'mo,
26 Nagaetegamo esiya vekamo'mo afo'amofenagi ita'amofenagi a'aenagi mafa'ne'aenagi
konaga'amogifenagi asa'amogifenagi agai'amo alagepa huno maisiya yafenagi huno
hogoteno hau'nisiyana ge'nimo ne'afiya vekamo afa'a o'maigiye. 27 Ina lagimo malipu
yosa'apimo ali'a kofili'a nakame nosisafige'a ge'nimo ne'afiya vaya'mo afa'a o'maigae.
28 Lapakaepati'mo ina la'mo lusi yatala no'mo kisiyafe'mo hogoteno agesa no'afiye. Itopale
mai'neno'ae'mo, ina agufa kava hu'na ki'na hano hisuvafe'mo na magi monileti'mo
muki ya'amo miya faigufi, huno agesa afigiye. 29 Hogoteno agesa o'afi'neno no'mo aepa
faino ki'nisiyana moni'amo hano hisigeno'ae'mo no'amo kino hano osuno afa'a ategaiye.
Vaya'mogi e'a agete'apae'mo, 30 ani vekamo'a no'mo aepa faino ki'niya'monanafa afa'a
kino hano osugiye, hu'a faipa hu'a ategae.

31 Ani kava huno haiya ala kini vekamo'a kame hisiyafe'mo hogoteno agesa no'afiye.
Ha'ao, hogoteno agesa afino'ae'mo, teni tauseni'a ati vaya'nimo mai'nayanage'na u'na
mago alu kini veka'e'mo kame hugu'ana ati vaya'amo tueti tauseni'a ati vaya'amo mai'nae.
Nagaemo kame hu'na ae'na aga sesufi agaemo kame huno aeno naga sesifi, huno agesa
afigiye. 32 Kame hisu'ana afa'a ae'na o'aga segauve, huno agesa afi'nisiyana kame hisa'a
kini vekamo o'meno afagitega mai'nisigeno'ae'mo apa vaya'aife'mo, kame osuta afa'a

atesunafe'mo na kava hisune, hutapa afi geyo, huno hapa paiteno alino apatesige'a
ugae. [33] Ani kavakana hu'a ina lagimo muki apakai'api yafe'mo apakame'yamo no'amisafi
ge'nimo ne'afiya vaya'mo afa'a o'maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo ataleno usiya vekamo haga nosiya hagegana huno mai'niya gemae
(Mt 5:13; Mk 9:50)

[34] Hagemo kanale ya'mo hane'niya'monanafa haga nehiya ya'amo hano hisigeno'ae'mo
haiya kava huno halate haga hisiya ya'amo alino ha maleno ategaiye. [35] Ani agufa hagemo'a
ali'ya'amo alagi ohane'niya'mofe'mo ali'a yaga au'a ne'atalae. Gemo afisaya lapakesa
hane'nisiyana mani gemo alagepa hutapa afiyo, huno hapa pai'niye.

15

Lageso hu'niya sipisipie'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 18:12-14)

[1] Mago afina'mo takesi moni ne'aliya vaya'e Yu mono no'afiya vaya'mogi'e'mo Yesu
ge'amo afisayafe'mo e'nae. [2] Falasi vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya
vaya'mogi'e'mo hagalu hagalu hu'a ge ne'apae'mo, ani vekamo'a hosu vaya'aina alino
falu fala huno apateteno apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno ne'ya'mo ne'ne,
hu'a hu'nae. [3] Hu'naya'mofe'mo Yesu'a ina gemo huno aeno kalafefa gemo hapa
paino'ae'mo, [4] Vani hataleti'a sipisipifati'mo magoke sipisipimo apataleno uno lageso
hu'nisigeno'ae'mo aepa vekamo'mo afa'a mai'naya sipisipi anaga'amo ka'me kotega
kahaule'mo apataleno uno kahauya hume hume uno ageno ava teteno'aeke'mo afa'a
maigiye. Lapakaepati'mo ina la'mo ani agufa kava'mo afa'a osugiye. [5] Ageno avateteno
avaleno alino agi'nafi'mo ateteno amogaga aime aime no'alegamo egaiye. [6] No'alega
eno ava'yi huteno'ae'mo ao vaya'e no'ale vaya'efe'mo ge hisige'a esageno'ae'mo, nagae
sipisipimo lageso hu'niya sipisipimo kahauya hu'na ago age'na avatete'na avaleli'na
e'novanagi nagae'e'mo egeta magokepi lamogaga aino, huno hapa paigiye. [7] Nagaemo
lama gemo lapa nepauve, ani kava'mo hu'a koku'napi mai'naya vaya'mogi ani agufa
kavafe'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo 99'a fatago vaya'mogimo apaipamo ali'a afe
lesaya kava'apimo ohane'niya vaya'aife'mo aise'amo apamogaga ne'aiya'monanafa mago
hosu vekamo'mo aipamo alino afe lesige'apae'mo mago'e hu'a apamogaga ne'aiye, huno
hapa pai'niye.

Lageso hu'niya alaga monie'mo ava gemo hu'niya gemae

[8] Ani kava'mo huno mago a kanomo'a naya lole'a vani kina alaga monimo male'niya
monifati'mo magoke monimo lageso hisigeno'ae'mo lamu'afi'mo alino kani aeno kaeteno
no'afi'mo muki ya'afilagamo aulaga halino lusi kava huno vagi vagi huno kahau ya
hume hume uno ageno ava teno aliteno'aeke'mo afa'a maigiye. Haiya a kanomo'a ani
agufa kava'mo afa'a osugiye. [9] Ageno aliteno'ae'mo ao vaya'e no'ale vaya'efe'mo ge
hisige'a esageno'ae'mo, lageso hu'niya monimo ago age'na avatete'na ali'novanagi egeta
nagaegi'e'mo magokepi lamogaga aino, huno hapa paigiye, huno hapa paiteno'ae'mo,
[10] nagaemo lama gemo lapa nepauve, ani kava'mo huno mago vekamo'a aipamo alino afe
lesige'apae'mo koku'napi vaya'mogimo enisole vaya'ai apaulagale'mo apamogaga ne'aiye,
huno hapa pai'niye.

Lageso hu'niya mafa'nee'mo ava gemo hu'niya gemae

[11] Yesu'a, mago vekamo'mo lole mafa'ne'ala'mo mai'na'ae. [12] Henaga mafa'ne'amo'mo
afo'amofe'mo, Afo, kagemi yakamo alika fako huka nagai'ni kagemi ya'amo namige'nao,
huno ha pai'nigeno afo'amo'mo kagemi ya'amo alino fako huno anami'niye.

[13] Aise afina'mo utegeno henaga mafa'ne'amo'mo muki kagemi ya'amo alino anupa
huno alinino afagi kotegamo uno mai'neno'ae'mo muki moni'amo fiku atale'niye. [14] Muki
moni'amo ago ataleno hano hu'nigeno'ae'mo ani kotegamo ne'yafe'mo kafu hu'naya
afina'mo afole ai'nigeno aepa faino muki ya'ae'mo kafu hu'niye. [15] Kafu hu'niya'-
mofe'mo ani kotega mai'niya vekae'mo uno, kagaete'mo ali'ya'mo aligesuve, huno afi

ge'nigeno'ae'mo, uka afu anaga'nimo ne'ya'mo alika apamiyo, huno ha paiteno alino
ate'nigeno uno afule'mo yagaino mai'niye. [16] Agaemo afu anaga'ai yosa alaga ne'ya-
pati'mo alino nesiyafe'mo hu'niyana ani kotega vaya'mogi ne'ya'mo alagi o'ami'nae.
[17] Inagi hogoteno negi nagi kava hu'niyana ani afina'mo agesamo aino halo ai'nigeno
agesa afino'ae'mo, afo'nimo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi mago'e huno lusi ne'ya'mo
hane'nige'a ne'naya yafena naga netege'na aise afina'mo faligesuve. [18] Atale'na he ti'na
afo'nimotega u'nae'mo, Afo, Gotitegamo hosu kava'mo hute'na kagaetega'e'mo hosu
kava'mo hu'novanagi [19] nagaefe'mo mafa'ne'niye, huka hisana kava hu'na o'mai'nove.
Ali'yakamo ne'aliya vayakana huka ali'yakale'mo alika natege'na ali'yakamo alino, hu'na
ha paiguve, huno agesa afiteno [20] ataleno he tino afo'amotegamo e'niye. Afagitega
ne'egeno afo'amo'mo ageteno'ae'mo hau huno ateteno nagu nagu huno uno anu kiteno
haeno ne'niye. [21] Mafa'ne'amo'mo, Afo, Gotitegamo hosu kava hute'na kagaetega'e'mo
hosu kava hu'novanagi nagaefe'mo, mafa'ne'niye, huka hisana kava hu'na o'mai'nove,
huno ha pai'niya'monanafa [22] afo'amo'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo, malage hutapa
hogote lokiya yatala kukenamo uta alinitetapa vaitapa ateyo. Aenimo alinitetapa
ayate'mo vaita atetetapa aiyale'mo su'mo vaitapa ateyo. [23] Afaya'a'e aikeli pulumakamo
uta kegi'yafati'mo avalelitetapa amagigetao ne'ya'mo yagita huta neta ateta maita
magokepi'mo lamogaga aita maigune. [24] Mafa'ne'nimo fali kavategati'mo ataleno afa'a
ne'maiyategamo eno mai'niye. Ani kava huno uno lageso hu'niyategati'mo e'nige'na
agete'na avale'nova'mofe'mo lamogaga aita ne'ya'mo negaune, huno hapa pai'nige'a-
pae'mo aepa fai'a apamogaga ai'a mai'nae.
[25] Apamogaga ne'aigeno'ae'mo yege mafa'ne'amo hoyafilagamo mai'niyateti'mo eno
no haopaleti'mo afiyana yoke huge apaiya aige nehageno afi'niye. [26] Agaemo al-
i'ya ne'aliya vekae'mo ge higeno e'nigeno'ae'mo, na agufa kava'mo nehae, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [27] Kaganakamo'mo e'nigeno afokamo'mo afaya'e pulumakamo amagino
yagita huno ne'ate, fali'niyateti'mo e'niya'mofe'mae, huno ha pai'nigeno [28] aipamo
le'nigeno nopi'mo haisiyafe'mo ohau'nigeno kumatega mai'nigeno'ae'mo afo'amo'mo
emineno, kahao ke hogi nopi'mo haikeno, huno ha pai'niyana, [29] muki kafuga'ae kafu-
ga'ae'mo ali'yakamo ali'na mai'ne'nae'mo magoke afina'mo gekamo amagi'na o'atale'no-
va'monanafa nao vaya'e'mo lamogaga aisunafe'mo meme aikelimo heka o'nami'nane.
[30] O'nami'nana'monanafa mafa'nekamo'mo uno kumai a'ne'aite'mo muki monikamo fiku
ataleno hano huteno e'nigekae'mo kagaemo hogote afaya'e pulumakamo heka ami'nane,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, [31] mafa'ne'nimogae, muki afina'mo nagae'e'mo magokepi
maiteta'ae'mo muki nagae ya'amo kagaika ya'mo hane'niye. [32] Kaganakamo'mo fali
kavategati'mo eno afa'a mai kavategamo mai'niye. Lageso hu'niyategati'mo e'nige'na
agete'na avale'nova'mofe'mo kanalenageta laipamo'mo falu hu'nigeta lamogaga ne'aune,
huno ha pai'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

16

Kagemi yate'mo hosu kava huno ne'yagaiya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, mago alopa kagemi ya'amo hane'niya vekamo
mai'nigeno ani kagemi ya'ale'mo yagaino ne'ateya vekamo mai'niye. Mai'nige'apae'mo
mago vaya'mogi e'a, kagemi yakale'mo yagaino nekateya vekamo'a kagemi yakamo fiku
alino ne'atale, hu'a ha pai'nageno'ae'mo [2] agaefe'mo ge hu'nigeno e'nigeno'ae'mo, na
agufa kava'mo hu'nana kavafe'mo kava gemo afi'nove. Hu'nisana kavafe'mo kagesa afika
avo'mo kaeka namiyo. Kagemi ya'nile'mo mago'e huka yagaika o'nategane, huno ha
pai'nigeno [3] kagemi ya'ale'mo yagaino ne'ateya vekamo'a, na kava hisuve. Aepa vekamo'a
naha faino natalesiyafe'mo hiye. Nayamufa vekamo o'mai'nova'mofe'mo hoya ali'ya'mo
afa'a o'aliguve. Mago vaya'ai ne'yatefe'mo aukaya hisuvafe'mo navagage hugiye. [4] Hisuva
kava'mo hemenimo ago age'nove. Aepa vekamo'a naha faitalesige'apae'mo mago vaya'-
mogi nagaefe'mo, lagae nopi'mo eka maiyo, hu'a naha paisage'nae'mo hisuva kavafe'mo
nagesa afi'nove, huno aipafi'mo agesa afi'niye. [5] Ala veka'apimo'a anona'apimo hane'niya

vaya'aife'mo ge hu'nige'a magoke magoke vaya'mo ete ete hu'nageno'ae'mo hogoteno
e'niya vekae'mo, anonakamo na magi hane'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [6] vani hataleti
kalisi talamumo hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, anonakalefe'mo malage huka
apepamo alika apake aika fifiti'ae huka avo'mo kao, huno ha pai'niye. [7] Alu vekae'mo,
anonakamo na magi hane'niye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, vani hataleti'a falaova ku'mo
hane'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, anonakalefe'mo malage huka apepamo alika apake
aika eiti'ae huka avo'mo kao, huno ha pai'niye. [8] Aepa vekamo'a kagemi ya'ale'mo
hosu kava'mo huno yagaino ne'ateya vekamo agi'ale'mo alino asaga huno ateteno'ae'mo,
agufae'mo alagepa huno agesa afi'niya vekae, huno hu'niye. Ma mopafi vaya'mogimo ma
mopafi vaya'aitegamo alu kava alu kava'mo hisayafe'mo alagepa hu'a apakesa afite'a hale
yate'mo ne'maiya vaya'aina ae'a apaka se'a mai'nae. [9] Nagaemo lapa nepauve, ma mopafi
hosu monileti'mo alita lapao ya'mo hiyo. Lapakaemo falisage'a lapao vaya'mogi ali'a falu
fala hu'a lapatetesagetapae'mo no'apifi'mo hanege hanege huno hanesiya no'apifi'mo
faletapa haigayanagi. [10] Mago vekamo'mo aise yate'mo alagepa huno yagai'nisiya'-
mo'mo ani kava huno alopa yate'e'mo alagepa huno yagaigiye. Mago vekamo'mo aise
yate'mo alagepa huno o'yagai'nisiya'mo'mo ani kava huno alopa yate'e'mo alagepa huno
o'yagaigiye. [11] Lapakaemo ma mopafi hosu monile'mo alagepa hutapa no'yagaisayana
ina la'mo lama ge monimo alino lapamigiye. [12] Alu vaya'ai yate'mo alagepa hutapa
yagaita o'apate'nisayana ina la'mo lapakaitapi ya'mo alino lapamigiye. [13] Ali'ya'mo
ne'aliya vekamo'a lole ali'ya aepa vekala'ani gemo afiteno akame huno ali'ya'mo afa'a
o'aligiye. Mago vekae'mo hau'nisigeno alu vekae'mo hosu aipamo kalino ategaiye. Mago
vekamo ge'amo ne'afisiyana alu vekae'mo akame'yamo amigiye. Goti ali'ya'ale'e moni
ali'yate'e'mo afa'a o'maigae, huno hapa pai'niye. [14] Falasi vaya'mogimo monie'mo hapa'ye
nehiya vaya'mogi ani muki hu'niya ge'amo afite'apae'mo apaipamo le'a ate'nae. [15] Yesu'a
apakaefe'mo, lapakaemo vaya'ai apaulagale'mo kanale vaya'mo maisayafe'mo muki
kava'mo nehaya'monanafa Goti'a lapaipafi'mo ne'age. Vaya'mogimo mago kavafe'mo
agi'ale'mo ali'a ne'asagaya'monanafa Goti aulagale'mo alagi hosu'niya kava'mo hane'niye.
[16] Ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'api'e'mo
haneme haneme ne'egeno'ae'mo Yoni'a afole ai'niye. Yoni'a afole ai'niya afinateti'mo
Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa paime
hapa paime eta hemeni'e'mo hapa nepaunage'apae'mo muki vaya'mo afela vayakana hu'a
apaya mukiki hu'a hai'a nefalae. [17] Ani gemo nehuva'monanafa koku'na'e ma mopa'e'mo
hano hisiya kava'mo alagi kana osu'niya'monanafa ke'aepa gemo'a aise ya'ato'amo hano
hisiyafe'mo lusi kava huno mago'e huno kana hu'niye.

[18] Haiya vaya'mogimo a'ne'apimo hapa fai'a apatalete'a alu a'nemo ne'alisafi kumai
kava'mo nehae. Haiya vekamo'a hafaino atale'nisiya a kanomo ne'alisifi kumai kava'mo
nehiye, huno hapa pai'niye.

Kagemi ya'e veka'e Layosi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae
(Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)

[19] Yesu'a, mago kagemi ya'e vekamo'a muki afina'mo alagepa kukenamo hogote kuke-
na'ageke'mo alino vaige alagepa ne'ya'age'mo nege huno mai'niye. [20] Mai'nigeno'ae'mo
mago vekamo agi'amo Layosi'mo ne'yafe'mo hau'nigeno'ae'mo aukaya nehiya vekamo
lusi amu'mo ale'niye. Mago vaya'mogimo ani vekamo avaleli u'a kagemi ya'e vekamo
lafi hi'yana'amo malaga havae'a ate'nageno havaeno mai'neno'ae'mo [21] hi'yalamuteti'mo
asagauno aisiya ne'ya atupamo alino nesiyafe'mo mai'niye. Mai'nige'apae'mo kalam-
ogi e'a amute'mo sagani sagani hu'a ne'a mai'nae. [22] Afa'a mai'neno aukaya nehiya
vekamo fali'nige'apae'mo enisole vaya'mogi emi e'a avaleli hai'a koku'napi Emalehamu
haopale'mo ate'nageno mai'niye. Ani kava'mo huno kagemi ya'e vekamo fali'nige'a-
pae'mo alini u'a ki'a ate'nae. [23] Ata kopi'mo lamino mai'nigeno lusi kava huno agafu
nekigeno'ae'mo alino maku huno ageyana Emalehamu haopale'mo Layosi'mo avaleli
hai'a ate'nageno Emalehamu'e'mo mai'na'ageno anake'niye. [24] Anaketeno'ae'mo alopa
gefati'mo keya aino'ae'mo, Naginago afo Emalehamuvo, kahau huka nateteka Layosi'mo

alika ategeno uno ati yagaina ayateti'mo anipi'mo aeteno alinino emineno, navena-
fu'nale'mo malesigeno falu nahaino. Ata kopi'mo mai'nogeno lusi nagafu'mo nekiye,
huno ha pai'nigeno [25] Emalehamu'a naginago mafa'neo, kagesa afika ho huvo. Kagaemo
ma mopafi mai'nekae'mo muki afina'mo alagepa ya'age'mo alika mai'nanageno Layosi'a
hosu ya'age'mo alino mai'niya'monanafa hemenimo alagepa huno mai'nigeka kagaemo
lusi kava huno kagafu nekiye. [26] Mago'e gemo hane'niyana Goti'a folagapi'mo mago
lusi kalokalopamo male'niyanage'a ma kote mai'naya vaya'mogi lakae'a kagaetegamo
o'visage'a kagae kote mai'naya vaya'mogi lakae'a ma kotegamo o'megae, huno ha
pai'nigeno'ae'mo [27] Kagemi ya'e vekamo'a mago'e huno ge huno'ae'mo, naginagomo,
kahao ke hovanagi, Layosi'mo alika ategeno'ao afo'nimo notegamo uno lamino hapa
paino. [28] Faefu'a konaga'nimogi mai'nayanageno uno, ehetapiye, huno hapa paisige'a
afite'apae'mo mani lusi kava huno apakafu kisiya kote'mo emi o'megae, huno ha
pai'nigeno [29] Emalehamu'a, Mosese'a avo'mo kae male'niya ge'e Gotitegati gemo alini e'a
ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya ge'e'mo hane'niyanage'a
afa'a afigae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [30] Ha'ao, naginagomo, o'afigaya'mofe'mo mago
fali'nisiya vekamo'mo he tinuno hapa paisige'apaeke'mo afite'a apaipamo ali'a afe legae,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, [31] Mosese'a avo'mo kae male'niya ge'e Gotitegati gemo alini e'a
ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya ge'e'mo o'afisayana mago
fali'nisiya vekamo'a he tinuno hapa paisiya gemo o'afigae, huno ha pai'niye, huno Yesu'a
hapa pai'niye.

17

Apayate ne'aliya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

[1] Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Vaya'mo apayate aligaya'monanafa apayate
alisaya vaya'mo vaehae, hu'na, lusi hanageke ya'mo aligae. [2] Lusi hanageke ya'mo
aligaya'monanafa mago vekamo'a ani agufa aise mafa'nemo'a hosu kava'mo hisiyafe'mo
hogoteno ayate'mo o'ali'nisige'apae'mo atafau'a alopa yafate'mo nofi aete'a lugo'afi'mo
aete'a alini u'a solovala anipi'mo yaga au'a atalesageno'ae'mo aise hanageke ya'mo aligiye.
[3] Lapakaitapile'mo alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. Konagakamo'mo kagaetegamo
hosu kava'mo hu'nisigekae'mo hosu kava'mo hu'nane, huka ge hauvo. Aipamo alino afe
lesigekae'mo hosu kava'amo alika atalo. [4] Konagakamo'mo magoke felugamo seveni'a
afina'mo kagaetegamo hosu kava'mo huteno seveni'a afina'mo eno'ae'mo, kagaetegamo
hosu kava'mo hu'novanage'na mago'e hu'na ani agufa hosu kava'mo osuguve, huno
hisigekae'mo hosu kava'amo alika atalo, huno hapa pai'nige'a [5] apa vaya'amogi, lagesa
afita fatago hu'nona kavatile'mo mago'e huka alika ko sika lato, hu'a ha pai'nageno
[6] Ala kava ne'mo'a, lapakesa afitapa fatago hu'nisaya kava'mo aise avina yakana huno
hane'nisiyana mago yosae'mo, kagae'e hafuyaka'e'mo aika vakaika lamika anipi'mo halate
hago, hutapa hisageno'ae'mo getapimo afa'a afigiye, huno hapa pai'niye.

Ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[7] Lapakaepati'mo kayo kayo vekatapimo'a mopafi'mo ai'yumo ai'nisifi sipisipile'mo
yagaino apate'nisifi huno mai'neno esigekae'mo, malage huka haikeka hi'yalamute'mo
mai'neka ne'ya'mo no, huka ha paigapiye. [8] Ha'ao, ani gemo osugana'monanafa hogoteka
ne'ya'nimo kaeka hatika nate'neka ali'ya'mo alisana kukenakamo alika vaili'neka ne'ya'n-
imo alinikeka namiyo. Namige'na netesugeka kagaemo henaga'amo negane, huka ha
paigane. [9] Ge'amo akame nehiya'mofe'mo kahao ke hove, huno hugifiye. Ha'ao. [10] Ani
kava'mo hutapa muki gemo Goti'a lapa pai'niya ge'amo afitetapae'mo akame hutetapa
ani gemo hutapae'mo, ali'ya'mo ne'aluna vaya'age'mo mai'none. Alagepa kava'mo afa'a
osu'nona'monanafa ali'yatigeke'mo ali'none, hutapa hiyo, huno hapa pai'niye.

Yesu'a teni'a vaya'mo lepalosi ya'mo hapau'niya vaya'mo alino alagepa huno apate'niya gemae

11 Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo ugefe'mo Samaliya ko'mo hanete Galeliya ko'mo
hanete hutegeno folagapi hane'niya kate'mo uno 12 mago taonifi'mo haino falegefe'mo
nehige'apae'mo teni'a lepalosi vaya'mo e'a fotu hugefe'mo muga afagi'ale'mo e'a he ti'a
mai'ne'apae'mo 13 alopa geleti'mo, Yesuvo, Ala kava nene, kahau huka lato, hu'a ha pai'-
nageno 14 Yesu'a apaketeno'ae'mo, utapa mono hu'a ne'apataya vaya'aina lapakufamo alita
apave liyo, huno hapa pai'nige'apae'mo kategamo ne'vageno'ae'mo apakufalafa'mo alino
hamale'niye. 15 Ani vayapati'mo mago vekamo'a alino agufalegamo ageyana agufalafa'mo
alino hamale'nigeno ageteno'ae'mo aino atagi neno ne'eno'ae'mo alopa gefati'mo Goti
agi'ale'mo alino asaga hulino eno 16 Yesu aiyafi'mo ago'ya faiteno hao ke he'niye. Ani
vekamo Samaliya kotega vekae. 17 Yesu'a ani vekamo ageteno'ae'mo, teni'a vaya'mo ali'na
alagepa hu'na apate'novana naeni'a vaya'mo haiya'alega mai'nae. 18 Na kava higeno'ae'mo
mani magoke alu nofi vekamo'a Goti agi'ale'mo alino asaga huno atesiyafe'mo e'niye,
huno hapa paiteno agaefe'mo, 19 kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'mo alino alagepa
huno kate'niyanagi he tika afa'a uvo, huno ha pai'niye.

Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 24:23-28,37-41)

20 Mago Falasi vaya'mogimo Yesufe'mo, hainu afina'mo Goti'a yagaino apatesiya
kava'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole
aisiya'mo'mo muki vaya'mogimo apaulagafati'mo o'agegae. 21 Vaya'mogi, manile afole
ai'niye, hu'a osuge, mugalega afole ai'niye, hu'a osuge hu'a osugae. Afiyo, Goti'a vaya'ai
apaipafi'mo yagaino ne'apate, huno hapa pai'niye.

22 Ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, henaga'amo lapakaemo, Vemo Mafa'nemo aise afi-
na'mo agesunafe'mo nehune, hutapa hugayana o'nagegae. 23 Mago vaya'mogi lapakae-
fe'mo, mugalegamo utapa ageyo, hu'a lapa paige, manile etapa ageyo, hu'a lapa paige his-
agetapae'mo ge'apimo afitetapa utapa apakame osiyo. 24 Alino alave alave nehigeno'ae'mo
muki koku'nate'mo aeno ha lege'apae'mo muki vaya'mogi ne'agaya kava huno Vemo
Mafa'nemo eminesige'a agegae. 25 Eminegaiya'monanafa hogoteno lusi agafu kisiya ya'mo
ne'alisige'apae'mo hemeni afina'mo mai'naya vaya'mogimo apakame'yamo amigae.

26 Noa'a mai'niya afina'mo haiya agufa kava'mo hu'a mai'nafi Vemo Mafa'nemo
afina'e'mo ani agufa kavake'mo hu'a maigae. 27 Ne'ya'mo nege ani'mo nege a'mo
alige a'mafa'nemo lagauli'a uge hume hume ne'ageno'ae'mo Noa'a sipifi'mo haino
mai'nigeno'ae'mo ani'mo heteno muki vaya'aina ago aeno apati kae'niye. 28 Ani kava hu'a
Loti'a mai'niya afina'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege mago ya'mo miya faige maketi huge
hoyamo vaige no kige hume hume ne'ageno'ae'mo 29 Loti'a Sotomi taonifati'mo ataleno
ne'vigeno'ae'mo ani afina'mo ata'e ata neleya yafa'e'mo ko aigekana huno koku'napati'mo
emineno muki vaya'mo apaleno apasaga li'niye. 30 Ani agufa kavake'mo hu'a mai'nisageno
Vemo Mafa'nemo afole aigiye. 31 Ani afina'mo kumatega mai'nisaya vaya'mogi no'api-
fati'mo kagemi ya'apimo alisayafe'mo fale'a ohaiyo. Hoyalega mai'nisaya vaya'mogi
no'apilega halate ai'a atagi ne'a o'viyo. 32 Lapakaemo Loti a'a'mo'mo hu'niya kavafe'mo
lapakesa afitapa ho hiyo. 33 Ina lagimo ma mopafi'mo alagepa hu'a maige maige hu'a
maisaya kavate'mo yagai'a ne'atesafigeno alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo hano
hugiya'monanafa ina lagimo alagepa hu'a ne'maisaya kava'apimo atale'nisafige'a alagepa
hu'a maisaya kava'apimo aligae. 34 Nagaemo lapa pai'nae'mo, ani hani'ilagamo lole
vekala'mo magoke hipale'mo lokae'ana havae'nisa'apati'mo mago vekamo avaleli'a ute'a
mago vekamo ategae. 35 Lole atala'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ne'alisa'apati'mo
mago a kanomo avaleli'a ute'a mago a kanomo ategae. 36 Lole vekala'mo hoyafi'mo
lokae'ana mai'nisa'apati'mo mago vekamo avaleli'a ute'a mago vekamo ategae, huno hapa
pai'nige'apae'mo, 37 Ala kava nene, haiya'alegamo ani agufa kava'mo afole aigiye, hu'a afi
ge'nageno'ae'mo, afu anaga'mo kefa'apimo hane'niya yategamo hakiki anaga'mo haleli
e'a ali'a anupa hu'a ne'maiye, huno hapa pai'niye.

18

Kogu a'e agoti gemo ne'afiya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

1 Agaemo vaya'mogimo muki afina'mo nunumu'mo hisaya kavafe'mo alaga'mo hapae-
sige'a o'atalesaya kavafe'mo ani agufa aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niye. 2 Agaemo,
mago agoti gemo ne'afiya vekamo mago taonifi'mo mai'neno Gotife'mo koli osuge muki
vaya'aife'mo koli osuge huno mai'niye. 3 Mai'nigeno'ae'mo ani taonifi'mo mago kogu a
kanomo'mo muki afina'mo ani vekalegamo uno ha paino'ae'mo, kame huno ne'nateya
vekamo'a nagaetegamo hosu kava'mo nehigi alika fako huka la'ato, huno ha paige ha
paige huno mai'niye. 4 Hogoteno ha o'maeno afa'a mai'niyana henaga'amo aipafi'mo agesa
afino'ae'mo, Gotife'mo koli osuge vaya'aife'mo koli osuge hu'nova'monanafa 5 mani kogu
a kanomo'a lusi kava huno alaga ne'nahaeya agufa gemo nehiyanage'na afa'a ali'na fako
hu'na ategauve. Ali'na fako hu'na o'atesuvana muki afina'mo ege ege huno maisigeno
mago'e huno lusi alaga'mo nahaegaiye, huno agesa afi'niye. 6 Ala kava ne'mo'a, hosu
vekamo'a agoti gemo ne'afisiya vekamo ge'amo afiyo. 7 Goti'a lekana paino apate'niya
vaya'mogi muki feluga'a'e hani'ilaga'a'e'mo aukaya hu'a ge huge huge nehisageno'ae'mo
ani kava'mo huno afiteno alino fako huno apateteno afa'a hapa o'maesifiye. Yatala
afina'mo apakava maisiyana afa'a hapa maegaiye. 8 Lama gemo lapa nepauve, malage huno
alino fako huno apateteno hapa maegaiya'monanafa Vemo Mafa'nemo emineno kahauya
huno apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo apakesifiye, huno hapa pai'niye.

Falasi veka'e takesi monimo ne'aliya veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

9 Mago vaya'mogi Gotife'mo apakesa o'afi'a apakai'apieke'mo apakesa afi'apae'mo,
lagaemo alagepa vaya'mo mai'nonanageta lagaitimo laha maegauna'monanafa mago alu
vaya'mo afa'a ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya vaya'aife'mo Yesu'a ina gemo aeno
kalafefa gemo huno hapa pai'niye. 10 Lole vekala'moganimo nunumu'mo hisa'afe'mo Yu
vaya'ai alopa mono nopi'mo hai'na'ae. Mago vekamo Falasi vekamo maigeno alu vekamo
takesi moni ne'aliya vekamo mai'niye. 11 Falasi vekamo'mo he tino mai'neno agai'ae'mo
nunumu'mo hu'niye. Nunumu'mo huno'ae'mo, Gotiyo, muki alu vayakana hu'na o'-
mai'nova'mofe'mo kahao ke nehove. Mago kanale kava'mo osuge aigofe gemo hute'a ku-
maya'mo alige kumai kava'mo huge nehaya vayakana hu'na o'mai'nove. Ani takesi mon-
imo ne'aliya vekagana hu'na o'mai'nove. 12 Nagaemo muki sale'ae sale'ae'mo ne'ya'mo
nete'na lole afina'mo o'ne'na mo si'nove. Nagaemo muki ali'nova yapati'mo naeni'a ya'mo
alite'na magoke ya'mo nekamuve, huno nunumu'mo hu'niye. 13 Hu'niya'monanafa takesi
monimo ne'aliya vekamo afagi'ale'mo he tino mai'neno alino maku huno o'age'neno
haifi'yale'mo ne'amagino'ae'mo, Gotiyo, alagi hosu vekamo mai'novanagi kaipamo lan-
itani huka nateteka kahau huka nato, huno nunumu'mo hu'niye. 14 Lapa nepauve, Goti'a
takesi moni ne'aliya vekae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'nigeno
no'alegamo uno fatago vekamo mai'niya'monanafa alu vekamo mago ya'mo o'alino afa'a
u'niye. Goti'a muki vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'atesaya
vaya'ai apaki'apile'mo alino afepi apategaiya'monanafa Goti'a apakai'api apaki'apile'mo
ali'a afepi ne'atesaya vaya'ai apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa
pai'niye.

Yesu'a asago mafa'ne anaga'aife'mo Goti'a lapa maeno, huno hu'niya gemae
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 Yesu'a asago mafa'ne anaga'ai apakufale'mo aya'mo malesiyafe'mo apavaleli'a
ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi apakete'apae'mo ge hapau'nae. 16 Ge hapau'-
naya'monanafa Yesu'a aise mafa'ne'aife'mo, nagaetegamo eyo, huno huteno, ka akanitapa
o'apatetapa afa'a apatalege'apao nagaetegamo o'meyo, hutapa osiyo. Goti'a yagaino
ne'apateya kegi'yafi'mo ani agufa mafa'negana vaya'mo hai'a maigae. 17 Lama gemo lapa
nepauve, Vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya ya'mo aise mafa'nemogi ne'aliya kava
hu'a no'alisayana Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a fale'a ohaigae, huno hapa
pai'niye.

Lusi kagemi ya'amo hane'niya vekamo'mo Yesutegamo e'niya gemae
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Mago yagaino ne'apateya vekamo'a Yesufe'mo, alagepa tisao, alagepa hu'na
maige maige hu'na maisuva ya'mo alisuvafe'mo na agufa kava'mo hisuve, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, 19 na kava higekae'mo nagaefe'mo alagepa tisao, huka nehane. Ma
mopafi vayapati'mo mago alagepa vaya'mo o'mai'nafa Gotike'mo magoke'age'mo alagepa
vekamo mai'niye. 20 Goti ke'aepa ge'amo ago afi'nane,
kumai kava'mo osuvo, vaya'mo ohapaeyo, kumaya'mo o'aliyo, aigofe gemo osuvo, itaka'afokala'-
mogani anaiyafi'mo mai'neka ge'animo afiyo,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, 21 mafa'ne mai'nova afinateti'mo muki ani ke'aepa gemo
akame hume hume e'na hemeni'e'mo mai'nove, huno ha pai'nigeno 22 Yesu'a ani gemo
afiteno'ae'mo, magoke kava'atokamo aeka aga se'nane. Muki kagemi yakamo alika
maketi huge'a miya faitesageka alisana monimo alika fako huka kagemi ya'apimo
o'male'nisaya vaya'aina apamigeno'ao alagepa yakamo koku'napi'mo haneno. Ani
kava'mo hutekae'mo eka nakame huvo, huno ha pai'nigeno 23 ani gemo afiteno'ae'mo lusi
kagemi ya'amo hane'niya'mofe'mo lusi kava huno aipamo'mo kana hu'nigeno 24 hosu au-
gosamo kali'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo, 25 kamo afugefamo'mo nekaya kapi'mo faleno
haisiyafe'mo aise'amo lokiya vai'niya agufa kava'mo hane'niya'monanafa mago kagemi
ya'e vekamo'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo faleno haisiya kava'mo'a mago'e
huno lusi lokiya vai'niya kava'mo hane'niye, huno ha pai'nige'a 26 afite'apae'mo, ina lagimo
maige maige hu'a maisaya ya'mo afa'a aligae, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 27 vaya'mogimo
alagi osisaya agufa kava'mo Goti'a afa'a hugiye, huno hapa pai'nigeno 28 Pita'a, afiyo,
lagaemo muki yatimo ago ataleta eta kakame nehune, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 29 lama
gemo lapa nepauve, muki vaya'mogi Goti'a yagaino ne'apateya kavatefe'mo no'apimofi
a'ne'apimofi konaga'apimogimofi ita'api afo'apimogimofi mafa'ne'apimofi hu'a apatale'a
e'a mai'nisaya vaya'mo 30 ma mopafi mai'nageno'ae'mo Goti'a lusi kava huno mago'e ya'mo
fiku ne'apamiyanageno henaga'amo afole aisiya afina'mo alagepa hu'a maige maige hu'a
maigae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a napa tali afina'mo, falite'na he tiguve, huno hapa pai'niya gemae
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Yesu'a tuolofu'a vaya'mo apaote apavalelino uno'ae'mo, afiyo, Yulusalemu taonifi'mo
ne'visunageno'ae'mo akeya'vilaga Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa ne-
paiya vaya'mogimo Vemo Mafa'nee'mo ava gemo avo'mo kae male'naya gemo afole
aigiye. 32 Avaleli u'a alu vaya'ai apayapi'mo apamisage'apae'mo hosu kigi hu'a atege
hu'a faipa hu'a atege apavenatu'na'mo he'a atege 33 nofi kayoteti'mo amagige hute'a
kamiti amagisageno faliteno lole'e mago'e afina'mo utesigeno halate he tigiye, huno hapa
pai'nige'apae'mo 34 afi'a aeto osu'nae. Ani gemo aepa'amo afi'a aeto osisaya agufa gemo
fala ki'niya gemo hane'niya'mofe'mo alagepa hu'a o'afi'nae.

Yesu'a aulagamo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 Yesu'a Yeliko taonimo haopale'mo ne'egeno'ae'mo mago aulaga ali hu'niya vekamo
ka agi'nale'mo mai'neno'ae'mo muki vaya'aife'mo monie'mo aukaya huge huge huno
mai'niye. 36 Asole vaya'mo e'a ai'a aga se'a ute ute hu'nageno apaiya gemo afiteno'ae'mo,
na agufa kava'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, 37 Yesu'a Nasalasa kotega vekamo
ne'e, hu'a ha pai'nageno afiteno'ae'mo 38 alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Nevini'a ala kini
vekamo aginagomo Yesuo, kahau huka nato, huno ge hu'nige'a 39 hogote'a e'naya vaya'-
mogimo, ge osuka afa'a maiyo, hu'a ge hau'naya'monanafa mago'e huno ge huno'ae'mo,
Nevini'a ala kini vekamo aginagomo, kahau huka nato, huno ge hu'nigeno 40 Yesu'a
eno he tino mai'neno'ae'mo, avalelitapa eyo, huno hapa pai'nige'apae'mo avaleli'a e'-
nageno'ae'mo, 41 kagaemo na kava hu'na katesuvafe'mo nehane, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
Ala kava nene, naulaga'nimo alika ayakeka nato, huno ha pai'nigeno 42 Yesu'a, kaulagamo
afa ageka ayako. Nagaefe'mo kagesa afika fatago hu'nana kavakamo'a alino alagepa huno

kate'niye, huno ha pai'nigeno 43 malage huno aulagamo ageno ayaketeno akame huno
ne'uno'ae'mo Goti agi'ale'mo alino asaga hume asaga hume u'nige'a agete'apae'mo muki
vaya'amogimo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

19

Sakiyasife'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Yeliko taonifi'mo uno ava'yi huteno ne'vigeno'ae'mo 2 mago vekamo agi'amo Sakiyasi'a
takesi monimo ne'aliya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo lusi kagemi ya'amo
hane'niya vekamo mai'niye. 3 Agaemo haiya agufa vekamofi huno agesiyafe'mo hu'niyana
aupa vekamo mai'niya'mofe'mo asole vaya'mogi ae'a akani'nageno'ae'mo o'age'niye.
4 O'ageno'ae'mo aeno apaka seno nagu nagu huno ne'uno'ae'mo mani kateke'mo egaiyan-
age'na agegauve, huno agesa afiteno mago yosafi'mo haino mai'neno agesiyafe'mo
agava mai'niye. 5 Yesu'a ani mai'niya yate'mo eno he tino mai'neno alino maku huno
ageteno'ae'mo, Sakiyasiyo, malage huka emikeno. Hemenimo kagae nopi'mo uta'a
maigu'ae, huno ha pai'nigeno 6 malage huno emineno amogaga aiteno avalelino uno
no'afi'mo alino falu fala huno ate'niye. 7 Ani kava'mo agete'apae'mo, hosu vekamo
nopi'mo hai'niye, hu'a hute'a hagalu hagalu hu'a ge ne'nae.

8 Sakiyasi'a vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'neno'ae'mo, Ala kava nene, ago,
kagemi ya'nimo folagapati'mo ali'na fako hu'na kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina
apamite'na mago vaya'aife'mo aigofe gemo hute'na kumaya'mo ali'nisuvana fo'a afi-
na'mo ali'na fako hu'na anona'apilefe'mo apamite apamite hu'na ne'apamuve, huno
ha pai'nigeno 9 Yesu'a, Emalehamu aginago vekamo mai'niya'mofe'mo ani afina'mo
mani afamo anaga'ai apakufamo ago ali'na kati'na apate'nove. 10 Vemo Mafa'nemo'a
lageso hu'naya vaya'mo kahauya huno apaketeno apakufamo alino katino apatesiyafe'mo
e'niya'mofe'mo ani kava'mo ago afole ai'niye, huno hapa pai'niye.

Monimo alino apami'niya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae
(Mt 25:14-30)

11 Ani gemo afitageno'ae'mo Yulusalemu taoni haopale'mo ago uno ava'yi hu'niya'-
mofe'mo hemenitomo Goti'a yagaino ne'apateya kava'mo ago afole aigiye, hu'a apakesa
afi'naya'mofe'mo Yesu'a ina gemo aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niye. 12 Mago
yagaino ne'apateya nofi vayapati vekamo'a, Ala kini vekamo afagi kotega mai'niyategamo
visugeno lekana paino natesige'na halate ai'na atagi ne'na e'na ala kini vekamo maiguve,
huno agesa afi'niye. 13 Agaemo teni'a vaya'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo ge
hu'nige'a e'nageno'ae'mo magoke magoke monimo alino fako huno apamite apamite
huno apamiteno'ae'mo, mani monileti'mo ali'ya'mo aligeno'ao akamelegati'mo mago'e
monimo afole aino. Ali'ya'mo alime alime ne'vige'na eno, huno hapa pai'niye. 14 Hapa pait-
eno u'niya'monanafa vaya'amogimo hosu apaipamo kali'a atete'apae'mo mago vaya'mo
apa'mo ali'a apate'nage'a u'a Ala kini vekae'mo, ani vekamo'mo yagaino latesiyafe'mo
olahau'niye, hu'a ha pai'nae. 15 Ha pai'naya'monanafa Ala kini vekamo'a ge'apimo o'afino
ala'apimo yagaino apatesiya vekae, huno huteno lekana paino ate'nigeno aino atagi
neno eno hogoteno apamiteno u'niya monileti'mo akamelega'amo na magi monimo
afole ai'nifi huno agesiyafe'mo muki vaya'aife'mo ge hu'niye. 16 Mago vekamo hogoteno
eno'ae'mo, Ala kava nene, magoke monimo nami'nana monileti'mo akamelega'amo
teni'a monimo ali'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 17 alagepa huka ali'ya'nimo ali'nane.
Aise yate'mo alagepa huka yagai'nana'mofe'mo teni'a taonile'mo yagaisanafe'mo lekana
pai'na kate'nove, huno ha paitegeno 18 agae akamelegamo mago vekamo'a eno, Ala kava
nene, magoke nami'nana monileti'mo akamelega'amo monimo faefu'amo ali'nove, huno
ha pai'nigeno'ae'mo, 19 faefu'a taonile'mo yagaisanafe'mo lekana pai'na kate'nove, huno
ha paitegeno 20 anile mago vekamo'a eno, Ala kava nene, nami'nana monimo afa'a ali'nove.
Hanipausifi'mo ai'na fala ki'na ali kate'nove. 21 Kagaemo lokiya kaipa vekamo mai'neka
mago vaya'mogi male'naya ya'mo alige mago vaya'mogi vai male'naya hoyafati'mo

alige nehana'mofe'mo kagaefe'mo kolikamo hute'nae'mo fala ki'na ali'nove, huno ha
pai'nigeno'ae'mo, [22] kagaemo hosu ali'ya'mo ali'nane. Kagaemo naha pai'nana gekaleti'mo
agoti hu'na kategauve. Ago nage'nanana lokiya naipa vekamo mai'ne'na mago vaya'mogi
male'naya ya'mo alige mago vaya'mogi hoyafati'mo alige hu'na mai'nogeka nage'nane.
[23] Nage'nana'mofe'mo na kava higeka moni'nimo monimo ne'malaya nopi'mo o'male'-
nane. Male'nanesinana akamelagati'mo mago'e monimo aluvesine, huno ha paiteno
[24] he ti'a mai'naya vaya'aife'mo, moni'amo alinita etapa teni'a monimo ali'niya vekamo
amiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo, [25] Ala kava nene, teni'a monimo ago ali'niye, hu'a ha
pai'nageno'ae'mo, [26] lapa nepauve, ali'nisaya vaya'aina mago'e hu'na ali'na apamiguve.
O'ali'nisaya vaya'ai apayapati'mo hapa falegauve, huno hapa paiteno'ae'mo, [27] inagi kame
vaya'nimo agaemo yagaino latesiyafe'mo olahau'niye, hu'a hu'naya vaya'mo apavalelita
etapa naulagale'mo kamiti apamagiyo, huno hapa pai'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu kotegamo ne'vige'apae'mo, ala kini vekae, hu'a hu'naya gemae
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Yo 12:12-19)

[28] Ani gemo hapa paiteno'ae'mo hogoteno Yulusalemu taonifilagamo ne'vaya kate'mo
uno [29] Metapesi taoni'e Metani taoni'e'mo hane'niya avemo agi'amo Alifi'aepa ave
aiyafi'mo hane'niya kote'mo uno ava'yi huteno ge'amo ne'afi'a vekala'anife'mo,
[30] lanaulagale'mo hane'niya taonifi'ina utana hai'ao. Utana ava'yi hutetanae'mo agesa'ana
mago aikeli hosimo ae'a ate'nisaya hosile'mo mago vekamo'a mai'neno alinitata osu'niya
hosimo mai'nisigetana agetetanae'mo hatu maetana avalelitana e'ao. [31-32] Mago vekamo'a,
na agufa kava hisa'afe'mo hatu maetana ne'ata'ae, huno lanafi gesigetanae'mo, Ala kava
ne'mo'a ali'ya'amo alisiyafe'mo higeta'aene, hutana ha pai'ao, huno hana paiteno alino
anate'nige'ana u'ana hana pai'niya kava'mo huno mai'nige'ana age'na'ae. [33] Aikeli hosimo
nofi'amo hatu mae'ana ne'ata'age'apae'mo hosimo afo'amogimo, na agufa kava'mo
hisa'afe'mo hatu maetana ne'ata'ae, hu'a anafi ge'nage'anae'mo [34] Ala kava ne'mo'a
ali'ya'amo alisiyafe'mo higeta'aene, hu'ana hapa paite'ana [35] Yesutegamo avaleli'ana
e'na'ae. Kukena'animo asagi'ana aikeli hosile'mo yakai male'ne'ana Yesu'mo asaga hu'ana
fai'ana ate'na'ageno [36] mai'neno alinino ne'vige'apae'mo visiya kate'mo kukena'apimo
asagi'a yakai'a ateme ateme u'nae. [37] Yulusalemu haopalega Alifi'aepa aveleti'mo uno
lamigefe nehige'apae'mo muki vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'amogi aepa fai'a apamogaga
aite'a himamu'aleti'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'nige'a age'naya'mofe'mo alopa
gefati'mo hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hume hume u'nae. [38] Apakaemo,
Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eyanagi ha maeno. Goti'a lagaefe'mo aipamo'mo falu hino.
Goti'a hogote vekamo anaga vekamo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo,
hu'a huge huge hu'a mai'nae. [39] Mago Falasi vaya'mo asole vaya'e'mo magokepi lokae'a
u'naya vaya'mogimo, Tisao, gekamo ne'afiya vaya'aife'mo, ge osiyo, huka hapa paiyo, hu'a
ha pai'nageno'ae'mo, [40] lapa nepauve, ge osu'a afa'a maisayana yafa'mo'a age aigiye, huno
hapa pai'niye.

Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo avi'ya'mo hu'niya gemae

[41] Yulusalemu taonifi'mo uno ava'yi nehuno avi'ya huno'ae'mo, [42] Yulusalemu vaya'-
mogitapae, Lapakaemo Goti'a alino nanu aeno lapatesigetapa visaya ka'mo agesayafe'mo
nahau'niya'monanafa aeno ati kaeno lapate'niyanagetapa afa'a o'agegae. [43] Henaga'amo
mago afina'mo afole aisige'apae'mo kame vayatapimogi e'a mopamo kafili u'a muki
lapaune hetapa visaya kate'mo male'a akani malegae. [44] E'a ae'a halagape vaitalesageno
mago yafate'mo akalo hu'a male'naya yafa'mo'a alu yafate'mo ohane'nisiya yafa'e
vaya'e'mo ali'a mopafi'mo yaga au'a atalegae. Goti'a lapa maesiyafe'mo emine'niyana
agetapa aeto osu'naya'mofe'mo kame vayatapimo egae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a alopa mono nopi'mo maketi ne'malaya vaya'mo alino hapafaino apatale'niya gemae
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Yo 2:13-22)

[45] Agaemo Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino aepa faino maketi ne'malaya vaya'mo
alino hapafaino apatale'niye. [46] Agaemo, avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

no'nie'mo, nunumu'mo nehaya none, hu'a hugae, huno avo'mo kae male'niya'monanafa lapakaemo *kumaya vaya'mo e'a fala ki'a ne'maiya none,* hutapa alita hamaletapa ate'nae, huno hapa pai'niye. 47 Muki afina'mo mono nopi'mo alino apaya malege malege huno mai'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi ala apaki vayanagi hu'a haesaya kafe'mo kahauya hu'a mai'nae. 48 Hu'naya'monanafa muki afa vaya'mogi'e'mo ge'amo afisayafe'mo hapau'niya'mofe'mo haesaya ka'mo o'age'nae.

20

Yesufe'mo, ina la'mo, yagaika apatesana vekae, huno lekana paino kate'niye, hu'a afi ge'naya gemae

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 Mago afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino alagepa faigoko gemo alino apaya ne'malege'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi vayatama vayanagi hu'a e'a, 2 haiya agufa alagena yakamo yagaika apatesana ya'mo ali'nekae'mo mani kava'mo nehane. Ina la'mo mani kava'mo huvo, huno kaha pai'niye, hu'a afi ge'-nageno'ae'mo, 3 inage'na nagae'e'mo mago gemo lapafi gesugetapae'mo naha paiyo. 4 Yoni'a ani'mo faleno apatesiyafe'mo Goti'a lekana paino ate'nifi vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo 5 apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, ge'ale'mo na agufa ge huta ha paisune. Goti'a lekana paino ate'niye, huta hisunana na kava higetapa ge'ae'mo lapakesa afitapa fatago osu'nae, huno laha paigiye. 6 Vaya'mogi lekana pai'a ate'nae, huta hisunana afa vaya'mogimo yafa kayoteti'mo lamagigae. Yoni'mo Gotitegati gemo alinino eno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a apakesa ne'afiya'mofe'mae, hu'a hute'a 7 ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ha pai'apae'mo, o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 8 naha opai'naya'mofe'mo haiya agufa alagena ya'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi ne'aliya agufa alagena ya'mo ali'ne'nae'mo mani kava'mo nehufi hu'na lapa opaiguve, huno hapa pai'niye.

Hosu vaya'mogimo hoyale'mo ne'yagaiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 Yesu'a aepa faino aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a nofi hoyamo vai maleteno mago vaya'mogi yagai'a atesageno nofi alagamo afu lesigeno agaemo mago nofi alaga'amo alisige'apae'mo apakaemo mago nofi alaga'amo al-isayafe'mo apavaleno apateteno afagi kotegamo uno yatala afina'mo mai'niye. 10 Nofi alagamo ago afu le'nigeno'ae'mo agaemo mago nofi alagamo alisiyafe'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino ate'nigeno u'niye. U'nige'apae'mo hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'-mogimo atafau'a amagite'apae'mo, afa'a ataleka uvo, hu'a ha pai'nageno o'alino afa'a ataleno e'niye. 11 Agaemo alu vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo alino ate'nigeno u'niyana ani agufa kava'mo hu'a amagite'a agaetegamo osisaya agufa kava'mo hute'a ali'a atalageno o'alino afa'a e'niye. 12 Halate mago alu vekamo alino ate'nigeno u'nige'a-pae'mo lusi kava hu'a amagi'nageno kola'amo'mo hu'nige'a malaga alini u'a yaga au'a atale'nae. 13 Hoyamo afo'amo'mo, nagaemo na kava hisuve. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo ali'na atesugeno visige'apae'mo ge'amo afa'a afigae, huno agesa afi'niye. 14 Hu'niya'monanafa hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mogi mafa'ne'amo e'nige'a agete'apae'mo apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, ani vekamo'mo afo'amo ya'mo aligiya'mofe'mo amagigetao muki ya'amo lagaemo aligunanagi, hu'a hute'a 15 asagauli u'a malaga atale'ne'a kamiti amagi'nae. Hoyamo afo'amo'mo apakaetegamo na agufa kava'mo hugiye. 16 Eno hoya'ale'mo ne'yagaiya vaya'mo kamiti apamagiteno alino mago alu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'nige'a afite'apae'mo, ha'ao, fiku yanageno ani agufa kava'mo lagaetegamo afole aigiye, hu'a ha pai'nageno 17 Yesu'a aulu ha-paeno apaketeno'ae'mo, mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a haiya agufa aepa'amo hane'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo,

yafateti'mo no'mo nekiya vaya'mogimo mago no'mo nekiya yafafe'mo hu'apae'mo afa
yafane, hu'a hute'a ali'a yaga au'a atale'nayana ani yafa'mo hogote yafa'mo alino
afole aino ate'niye.
18 Haiya vaya'mogimo ani yafate'mo asagau'a ne'aisafigeno aino katali katalu huno
apatalegaiya'monanafa ani yafa'mo'a haiya vaya'ai apakufale'mo asagauno aisifigeno aino
lata paino aise aise huno atalegaiye, huno hu'niye, huno Yesu'a hapa pai'niye. 19 Ke'aepa
gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo, ani aeno kalafefa gemo lagaefeke'mo hu'niye, hu'a
hute'a ani afina'mo kalavusi hu'a ategefe'mo hu'naya'monanafa afa vaya'aife'mo koli
hu'nae.

Takesi monimo amisupiye, hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

20 Kalavusi hu'a atesaya kavafe'mo yagai'a mai'ne'apae'mo apamasa hisaya vaya'mo ali'a
apate'nage'a u'a mai'ne'apae'mo Yesu'a alagepa hu'a e'a mai'nae, huno apakesiyafe'mo
aigofe kava'mo hu'a mai'ne'a ge'amo afi'nae. Ge'amo ne'afi'apae'mo, hosu gemo nehisige-
tae'mo atafauta kalavusi huta ateteta Lomu vekamo yagaino nelateya vekamo avaleta
amigune, hu'a hu'nae. 21 Apakaemo, tisao, lagaemo ago kage'nonana lama gemo alagepa
huka alika apaya ne'malane. Goti ge'amo akame hisaya kate'mo visaya kavafe'mo lama
gekaleti'mo alika apaya ne'malanageta kage'none. 22 Lagaemo Goti ke'aepa ge'amo akame
hisunafe'mo takesi monimo gamani vekamo yagaino nelateya vekamo Sisana amisupi
o'amisune, hu'a afi ge'nageno 23 humi atesayafe'mo hu'naya gemo afiteno'ae'mo, 24 ani
alaga monimo alinitetapa nave liyo. Ani'alaga monile'mo ina la augosa'e agi'e'mo avo'mo
kae male'naya agimo hane'niye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Sisa agi'e augosa'e'mo
hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 25 Sisa ya'amo Sisa'mo amitetapa Goti ya'amo
Goti'mo amiyo, huno hapa pai'nige'a 26 afite'apae'mo hapau aite'a ge osu'a mai'nae.
Apakaemo vaya'ai apaulagale'mo ge'ale'mo hu'a atafau'a ategefe hu'nayana hu'a atafau'a
o'ate'nae.

Yesufe'mo vaya'mo falite'a he tisaya kavafe'mo ge hu'a afi ge'naya gemae
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 Mago vaya'mogi, fali'naya vaya'aife'mo he otigae, hu'a nehaya vaya'ai apaki'apimo
Satiyusi mono vaya'moge'a Yesutegamo e'nae. 28 E'a Yesufe'mo, Tisao, Mosese'a la-
gaefe'mo avo'mo kaeno'ae'mo, mago vekamo'a a'mo aliteno mafa'nemo alino o'ateno
falitesigeno'ae'mo konaga'amo'mo ani a kanomo aliteno agae aimu'yale'mo mafa'nemo
alino apateno. Fiku yanage'a fali'niya vekamo nofi vaya'amo fali'a hano hugae, huno
laha pai'niye. 29 Mago afina'mo seveni'a konagamo mai'nae. Nepu'apimo'a a'mo aliteno
mafa'nemo alino o'ateno ataleno falitegeno 30 agana'amo'a kogu'amo aliteno ani kava'mo
huno mafa'nemo alino o'ateno fali'niye. 31 Ani kava huno napa tali konaga'amo'a
ani a kanomo aliteno fali'niye. Ani kava hu'a seveni'a konagamogimo ani a kanomo
alite'a atale'a falite'a alite'a atale'a falite'a hu'naya'monanafa mafa'nemo ali'a o'ate'a
fali'nae. 32 Henaga'amo ani a kanomo fali'niye. 33 Seveni'a konagamogimo ani a kanomo
ali'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo he tisageno'ae'mo ani a kanomo ina late'mo maigiye,
hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 34 ma mopafi vaya'mogimo a'mo alige a'mafa'nemogimo vele'mo
maige nehae. 35 Goti'a mago vaya'aife'mo, saufa afina'mo fali'nayategati'mo he ti'a
maisaya vaya'mo mai'nae, huno agesa ne'afiya vaya'mo he tisaya afina'mo a'mo o'alige
vele'mo o'maige hugae. 36 Ofali'a enisole vayakana hu'a maisayafeke'mo Goti mafa'ne'amo
mai'naya'mofe'mo fali'nayateti'mo halate he tigayana alagi ofaligae. 37 Mosese'a aise
yosafi'mo ata le'niya kavafe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niyana fali'naya vaya'mo
he tigae, huno avo'mo kae male'niye. Mosese'a huno'ae'mo,

Ala kava ne'mo Emalehamu Goti'amo'mo maige Aisiki Goti'amo'mo maige Yekopu
Goti'amo'mo maige huno mai'niye,

huno avo'mo kae male'niye. [38] Agaemo alagi fali'naya vaya'ai Goti'apimo'mo o'mai'nifa
afa'a ne'maiya vaya'ai Goti'apimo'mo mai'niye. Muki vaya'amogimo Gotitefe'mo afa'a
mai'nae, huno agesa ne'afiye, huno hapa pai'nige'apae'mo [39] mago vaya'mo ke'aepa gemo
avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo, Tisao, ge'apile'mo alagepa huka aeka
atagaina huka nehane, hu'a ha pai'nae. [40] Apakaemo mago'e hu'a loka hu'a afi gesayafe'mo
koli hute'a ge hu'a afi oke'a afa'a mai'nae.

Yesu'a Kalaisi nefe'mo ge huno apafi ge'niya gemae
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

[41] Yesu'a, haiya agufa kava'mo huno Kalaisi vekamo'a Nevini akamelegati aginago
veka'amo maigiye, hu'a nehae. [42-43] Nevini'a agai'amo Samu mukufi'mo huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo, lamaga nahaopale'mo fai maime maime ne'uge'nao
kame vayakamo apamagite'na ali'na kaiya afe'alumelaga apatesuge'a maigae,
huno ha pai'niye. [44] Nevini'a ani gee'mo huno'ae'mo, Kalaisi vekae'mo Ala kava ne'nie,
huno ha pai'niya'mofe'mo haiya kava huno Kalaisi vekamo'a Nevini akamelegati agi-
nago'amo mai'niye, huno apafi ge'niye.

Yesu'a ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo hu'niya gemae
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 11:37-54)

[45] Muki vaya'ai apaulagale'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ina ge huno hapa pai'niye,
[46] Ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo hosu kava'mo ne-
hayanagi alagepa hutapa yagaiyo. Apakufamo avaleli'a haisayafe'mo yatala kukenamo
ali'a vaite'a umenitata nehaya kavafe'mo hapau'niye. Maketi kumate'mo mai'naya
vaya'mogi ge apamamaete'a amuse hu'a ne'apataya kavafeke'mo nehapaiye. Muki mono
nopi'e nopi'e'mo hogote siate'mo maige yagita nehayategamo ala apaki vaya'mo ne'maiya
yate'mo maige hisayafeke'mo hapau'niye. [47] Apakaemo kogu a'ne'aife'mo humi apatete'a
kagemi ya'apimo kumaya alite'a aigofe yatala yatala gemo hu'a nunumu'mo nehae, huno
hapa pai'niye.

21

Kogu a kanomo'a ofalinimo male'niya kavafe'mo hu'niya gemae
(Mk 12:41-44)

[1] Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo mai'neno'ae'mo alino maku huno apakeyana
kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mogi ofalini monimo fiku ne'atalaya kesifi'mo male'-
nageno apake'niye. [2] Mago kogu a kanomo kagemi ya'amo alagi o'male'niya a kanomo'a
eno lole asagalifa monimo male'nigeno ageteno'ae'mo, [3] lama gemo lapa nepauve, ani
kagemi ya'amo o'male'niya kogu a'mo'a male'niya ofalinimo'a muki vaya'mogi male'naya
ofalini monimo ago aeno aga se'niye. [4] Kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mogi ali'ya'amo
ohane'niya monimo male'naya'monanafa kogu a kanomo'a muki moni'amo ne'ya'amo
miya faino nesiya moni'e'mo ago male'niye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a alopa mono no'mo he'a halagape vaigae, huno hu'niya gemae
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

[5] Mago vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi, alagepa yafa'aletike'mo ki malete'a
ofalini ne'malaya konali yateti'mo ali'a hu male'naya kanale no'mo hane'niye, hu'a
hu'nageno'ae'mo, [6] hemenimo age'naya note'mo hane'niya yafa'mo akalo akalo huno
hane'niyana muki yafa'amo ali'a halagape vai'a ali'a atagu fae'a atalegae, huno hapa
pai'nige'apae'mo, [7] Tisao, hainu afina'mo ani kava'mo afole aigiye. Hogoteta na agufa
alagena kava'mo agetesunageno'ae'mo afole aigiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [8] humi
olapatesayafe'mo ehetapiye. Alagepa hutapa yagaiyo. Asole vaya'mogi e'a nagi'nimo
aete'apae'mo, Kalaisi vekamo mai'nove, hu'a huge, ani afina'mo ago afole ai'niye, hu'a
huge hisagetapae'mo apakame osiyo. [9] Mago vaya'mogi kame nehisaya kavafe'mo apava
gemo huli'a ege lusi kaveta hisaya kavafe'mo apava gemo huli'a ege hisagetapae'mo koli
osiyo. Ani agufa kavako'mo hogoteno afole aisigetapae'mo hemenimo alagi ago hano

hisiya afina'mo hogo nehiye, hutapa osiyo. [10] Mago nofi vaya'mogi alu nofi vaya'mo
kame hapaege mago gamani vaya'mogi alu gamani vaya'aina kame hapaege hugae.
[11] Muki aupilagamo lusi imima'mo alige kafu hu kava'mo afole aige kaita hapau kava'mo'a
aino atagu faeno uneno hisige'apae'mo asole vaya'mo lusi kaita'mo hapauge hugiye.
Koku'nate alagena kava'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hugae. [12-13] Ani kava'mo
afole o'ai'nisige'apae'mo hogote'a apaini hu'a lapatege kalavusi hu'a lapatege mono
nokopi'mo agoti hu'a lapatete'a kalavusi hu'a lapatege hugae. Apakaemo nagi'nilefe'mo
lapavaleli e'a ala'apimo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e gamani vaya'aitega'e'mo ali'a he
ti'a lapatesagetapae'mo nagae nava gemo faigoko ge'nimo hapa paigae. [14] Lapakaemo
hogotetapa lapakesa afitapae'mo nagaemo ge'apile'mo na agufa gemo ae'na atagaina
hu'na hapa paiguve, hutapa lapakesa o'afiyo. [15] Nagai'nimo alagepa hu'a afite'a age'naya
gemo ali'na lapamisugetapa hapa paisage'a afite'apae'mo getapile'mo afa'a hu'a ae'a ati
kae'a ge osugae. [16] Itatapi afotapimogimo lapavaleli'a uge konagatapimogi lapavaleli'a
uge vayatapimogi lapavaleli'a uge hu'a lapavaleli u'a agoti hu'a lapatesage'apae'mo mago
vaya'amogi lapakaemo lapaesagetapa faligae. [17] Nakame nehaya'mofe'mo muki vaya'mogi
apaini hu'a lapategaya'monanafa [18] alagepa hutapa maisageno magoke lapayoka'mo lageso
osugiye. [19] Lapakaemo alagepa kate'mo o'ataletapa lokiya vaitapa maisayana maige maige
hutapa maisaya ya'mo aligae.

Yesu'a, Yulusalemu taonifi'mo lusi hanageke ya'mo afole aigiye, huno hu'niya gemae
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

[20] Lapakaemo apakesage'apae'mo ati vaya'mo e'a Yulusalemu taonifi'mo fai'a ku ais-
agetapa apaketetapae'mo, muki ani taonifi'mo mai'naya vaya'mo hapae'a hano hu'a
apatalesaya afina'mo alagi hogo hiye, hutapa lapakesa afiyo. [21] Ani afina'mo Yu-
tiya kotega mai'nisaya vaya'mo apaune hetale'a avelegamo haiyo. Alopa taonifi'mo
mai'nisaya vaya'mo atale'a apaune he'a viyo. Malaga mai'nisaya vaya'mogimo Yu-
lusalemu taonifi'mo ohaiyo. [22] Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo afole
aisiyafe'mo Goti'a ani afina'mo anona'apilefe'mo lusi kayo'mo apamigiye. [23] Goti'a ani
vaya'aife'mo aipamo leno apateteno apakafu kisiya kayo'mo apamigiya'mofe'mo vaehae,
apaipagu'e mai'nisaya a'ne'e mafa'nemo nu ne'apamisaya a'ne'efe'mo nahau hu'na
ne'apatove. [24] Ati vaya'mogimo mago vaya'amo naipeleti'mo lugo'apimo he'a hatagaute'a
mago vaya'amo kalavusi hu'a apatete'a muki nofi vaya'aitegamo apavaleli u'a apategae.
Alu nofi vaya'mogimo e'a Yulusalemu taonifi'mo kame hute'a ali'a hosu hu'a ateme ateme
ne'visageno kana'apimo alagi hano hugiye. [25] Koku'napi'mo alagena kava'mo yege lenagi
kai lenagi kanefi tenagi huno aeto aeto agufa kava'mo afole aigiye. Solovala ani'mo'a
aino holakau holakau huno uneno nehisige'apae'mo muki kotegamo mai'naya vaya'mogi
haiya kava hisune, hu'a hute'a lusi kava hu'a koli hugae. [26] Koku'napi mai'naya apaune
vaya'mo lokiya'apimo aino atagu faisige'apae'mo, na agufa kava'mo ma mopafi'mo afole
aigefe nehifi, hu'a apakesa afite'apae'mo fali'naya vayakana hu'a maigae. [27] Ani kava'mo
hutesigeno'ae'mo Vemo Mafa'nemo'a hiyate'mo himamu'a'e lusi ha le konali ya'a'e'mo
eminesige'a agegae. [28] Ani kava'mo aepa faino afole aisigetapae'mo hatu maeno lapatesiya
afina'mo alagi hogo hugiya'mofe'mo alita maku hutapa agetetapae'mo lapamogaga aiyo.

[29] Agaemo aeno kalafefa gemo huno hapa paino'ae'mo, lapakaemo fiki yosa'e muki alu
yosale'e'mo ageyo. [30] Saufa anupamo malegetapa agetetapae'mo, ko'mo ne'aiya afina'mo
alagi hogo hiye, hutapa nehae. [31] Ani kava huno ani kava'mo afole aisigetapa ageteta-
pae'mo, Goti'a yagaino apatesiya afina'mo alagi ago hogo hiye, hutapa hugae. [32] Lama
gemo lapa nepauve, hemeni afina'mo mai'nisaya vaya'mo ofali'a afa'a mai'nisageno muki
ani agufa kava'mo afole aigiye. [33] Koku'na'e ma mopa'e'mo hano hugiya'monanafa ge'nimo
alagi hano osuno afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

[34] Lapakaitapile'mo alagepa huta yagaitapa lapateyo. Fiku yanagetapa lusi yagita huge
lokiya ani'mo netetapa negi nagi gemo huge ma mopafi yafe'mo lapakesa ala'amo afige
lapausoli huge nehisageno mani afina'mo malage huno kesi kateti'mo afole aigiye. [35] Ma
mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'aitegamo ane'ai'mo'a yagagafamo ne'atafaiya

agufa kavakana huno apatafaugiye. [36] Inagi muki afina'mo kava yagaitapa maiyo. Muki afole aisiya kava'amo aetapa kasalo paetapa Vemo Mafa'nemo aulagale'mo he titapa maisayafe'mo nunumu hiyo, huno hapa pai'niye.
[37] Muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo alino apaya malege malege huno mai'nigeno hani'mo nehigeno'ae'mo Alifi'aepa avelegamo uno haino havaetale havaetale huno mai'niye. [38] Muki afina'mo kotilamiyapi'mo muki vaya'mogimo ge'amo afisayafe'mo agaetegamo ege ege hu'a mai'nae.

22

Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya gemae
(Mt 26:1-5,14-16; Mk 14:1-2,10-11; Yo 11:45-53)

[1] Lusi ne'ya'mo yagita nehaya hopa afina'mo aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo agi'amo Pasova afina'mo ago afole aigefe hu'niye. [2] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo Yesu'mo haesaya kafe'mo kahauya hu'naya'monanafa vaya'aife'mo koli hute'a o'atafau'nae. [3] Ani afina'mo Satani'a Isakaliyoti kotega vekamo Yutasi'mo tuolofu'a vayapati vekamo aipafi'mo faleno haino mai'niye. [4] Yutasi'a apataleno uno mono hu'a ne'apataya vaya'aifenagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi huno hapa paino'ae'mo, haiya kava hu'na avale'na lapamisufi, huno hapa pai'nige'apae'mo ge huge afige hu'a mai'nae. [5] Yutasi'a hu'niya gemo afite'apae'mo apamogaga aite'a, mago monimo hageta kamigune, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [6] he, kanalene, huno huteno'ae'mo apataleno uno Yesu'a muki vaya'e'mo magokepi lokaeno o'maino agai'age'mo maisiya afina'mo avalelino uno apamisiyafe'mo yagaino mai'niye.

Ge'amo ne'afi'a vekala'mo u'ana Pasova ne'ya'mo alo hu'na'a gemae
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Yo 13:21-30)

[7] Inagi hopa afina'mo aeno apafu noleya peleti mayamo ne'naya afina'mo Pasova ne'ya'mo nesayafe'mo aikeli sipisipimo ne'amagiya afina'mo afole ai'niye. [8] Yesu'a Pita'e Yoni'efe'mo, utana Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo alo hi'ao, huno hana pai'nige'anae'mo, [9] haiya'ale'mo uta'a alo hisu'ae, hu'ana ge hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo, [10] afi'ao, alopa taonifi'mo haitana agesa'ana mago vekamo'mo ani ke'mo alinino ne'visigetanae'mo fotu huga'ae. Akame hutana utanae'mo haisiya nopi'mo hai'ao. [11] No aepa vekae'mo ina gemo hutana ge hutana afi ge'ao, tisa vekamo'a kaha paino'ae'mo, nagae'e ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo Pasova ne'ya'mo nesunafe'mo haiya'afi'mo aeka anagi male'nane, hutana afi ge'ao. [12] Agaemo anaga aeno anagi male'niya nopi'mo hi'yalamu'e sia'e'mo hane'niyan-ageno alino lanaveligiye. Ani nopi'mo muki ya'mo alo hi'ao, huno hana pai'niye. [13] Hana paiteno alino anate'nige'ana u'ana aga'ana hana pai'niya agufa kavake'mo huno hane'nige'ana agete'ana alo hu'na'ae.

Yesu'a kave'mo alino apami'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

[14] Ne'ya'mo nesaya afina'mo ago afole ai'nige'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo u'a hai'a hi'yalamute'mo mai'nae. [15] Agaemo hapa paino'ae'mo, nagafu kisiya kava'mo afole o'ai'ninage'na hogote'na lapakae'e'mo magokepi lokaeta ne'ya'mo nesunafe'mo lusi kava huno nahau'niye. [16] Lapa nepauve, halate Pasova ne'ya'mo o'ne'na maime maime ne'visugeno muki kava'mo afole aitesige'na negauve. [17] Kapumo alino nunumu huno hao ke heteno'ae'mo, alita fako hutapa neyo. [18] Mani afinateti'mo halate nofi alagafati ani'mo o'ne'na maime maime ne'visugeno Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisige'nae'mo negauve, huno hapa pai'niye. [19] Peleti mayamo alino nunumu huno hao ke heteno alino akaya heno apamiteno'ae'mo, manimona nagufa'niye. Lapakaetefe'mo Goti'a amuve. Mani afinateti'mo nagaefe'mo lapakesa afita ho hisayafe'mo ani kava'mo huge huge hutapa maiyo. [20] Ne'ya'mo nete'apae'mo ani kava huno kapumo ali'neno'ae'mo, mani kapufi ani'mo Goti'e lapakae'e'mo magokepi lokaetapa maisayafe'mo saufa kotalakemo

hu malete'na lapa maesiya kola'nimo ai'na lakiguve. [21] Afiyo, nagae kutulu ya'mo
ali'niya vekamo aya'mo hi'yalamute'mo hane'niye. [22] Vemo Mafa'nemo'mo Goti'a lekana
paino ate'niya kate'mo afa'a ne'viya'monanafa vaehae agaemo kutulu ya'mo ne'niya
vekamo'a lusi kava huno avovo huno yulagefa'mo aigiye, huno hapa pai'nige'apae'mo
[23] apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo, lagaepati'mo ina la'mo ani agufa kava'mo
hugiye, hu'a hu'nae.

Ina la'mo lagaepati'mo hogote vekamo mai'niye, hu'a hute'a ge vai'naya gemae

[24] Ge'amo ne'afiya vaya'mogi apakai'apimo, lagaepati'mo ina la'mo hogote vekamo
mai'niye, hu'a hute'a ge vai'nae. [25] Yesu'a, ma mopafi vaya'ai ala'apimo mai'ne'a yagai'a
ne'apataya vaya'mogi ali'a afepi apatesayafe'mo yagai'a ne'apatae. Muki vaya'amogimo
hu'apae'mo, alagepa hu'a laha maete'a yagai'a nelataya vayane, hu'a hisayafeke'mo
hapau'niye. [26] Ani agufa kava'mo nehaya'monanafa lapakaemo ani agufa kava'mo osiyo.
Lapakaepati'mo hogote vekamo'a henaga vekagana huno maino. Lapakaete'mo yagaino
lapatesiya vekamo kayokayo vekagana huno maino. Hi'yalamute'mo fai mai'niya vekamo
hogote vekamo mai'nifi ne'ya'mo alino ne'apamiya vekamo hogote vekamo mai'niye.
[27] Hi'yalamute'mo mai'neno ne'ya'mo ne'niya vekamo hogote vekamo mai'niya'monanafa
nagaemo ne'ya'mo alino nelapamiya vekagana hu'na mai'nove. [28] Namalageka ne-
hagetapae'mo o'nataletapa nagae'e'mo magokepi'mo lokaetapa maime maime e'nae.
[29] Afo'nimo'mo ala'apimo yagaika apatesana vekae, huno lekana paino nate'niya kava'mo
hu'na yagaitapa apatesaya vayane, hu'na lekana pai'na lapate'nove. [30] Yagai'na apatesuva
kote'mo hi'yalamu'nile'mo mai'netapa ne'ya'mo nege ani'mo nege hutapa mai'neta-
pae'mo Isaleli vaya'mo tuolofu'a nofi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai siate'mo
mai'netapa yagaitapa apatesayafe'mo lekana pai'na lapate'nove, huno hapa paiteno
[31] Pitafe'mo, Saimoniyo, Saimoniyo, hu'na, Satani'a Gotife'mo, apakaemo apavaleka
namige'nao haiya agufa kava'mo hisafige'na apamalageka hu'na apakeno, huno ha
pai'niye. [32] Ha pai'niya'monanafa kagesa afika fatago nehana kavakamo hano osisiyafe'mo
nunumu hu'na kate'nova'mofe'mo kaipamo alika afe letekae'mo konagakamogimo alika
lokiya vaika apato, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [33] Ala kava nene, ago alo hu'novanageta'a
kagae'e'mo kalavusi huteta'a magokepi faligu'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [34] Pitao,
nagaemo kaha nepauve, kokolemo'mo age o'ai'ninagekae'mo ani afina'mo lole'e mago'e
afina'mo nagaefe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niye.

Yesu'a hosu afina'mo afole aigiyanagi alo hiyo, huno hapa pai'niya gemae

[35] Yesu'a, monitapigi kutapigi sutapigi hutapa alinitapa o'viyo, hu'na lapa paite'na
ali'na lapate'nogetapa u'naya afina'mo mago yatapimo ohane'nifiye, huno apafi
ge'nige'apae'mo, ha'ao, muki yatimo afa'a hane'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
[36] hane'niya'monanafa hemenimo monitapi'e kutapi'e'mo hane'nisiya vaya'mogitapamo
alo hiyo. Naipe'amo o'ali'nisiya vekamo'a yasi sioti'amo alinino uno male'nisige'a miya
faisageno moni aliteno naipe'amo miya faino. [37] Lapa nepauve, Goti mukufi'mo avo'mo
kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vayapi'mo mai'niya
vekae, hu'a apakesa afi'nae,* huno nava gemo huno avo'mo kae male'niya gemo afole
aigiye. Muki kava'amo nava gemo hu'a avo'mo kae male'naya gemo afole ne'aiye,
huno hapa pai'nige'apae'mo, [38] Ala kava nene, ago, lole naipela'mo hane'niye, hu'a ha
pai'nageno'ae'mo, alagine, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Alifi'aepa avelega uno nunumu'mo hu'niya gemae
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

[39] Taonifati'mo ataleno uno Alifi'aepa avelegamo nunumu'mo nehiya aupilagamo
ne'vige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo akame hu'a u'nae. [40] U'a ava'yi hute'apae'mo,
lapamalageka hisiya kavate'mo haitapa o'alisayafe'mo nunumu'mo hiyo, huno hapa
paiteno [41] apataleno uno yafa kayo'mo yaga aunageno uno nehaneya agufa afafale uno
ale'ya fai'neno nunumu'mo huno'ae'mo, [42] Afo, kapufi'mo atu ofa anikana huno hane'nigi
o'nesuvafe'mo kahau'nisiyana alika atalo, hu'na huva'monanafa nagaemo nahau'niya

kava'mo akame osuka kagaikamo kahau'nisiya kava'mo akame huvo, huno nunumu'mo
hu'niye, [43] Mago enisole vekamo koku'napati'mo emineno agaemo ayamufa huno ate'niye.
[44] Lusi kava huno kana hau'nigeno aipafi'mo kaveta hugekana hu'nigeno mai'neno'ae'mo
mago'e huno lokiya vaino nunumu'mo nehigeno'ae'mo amuko hauteno haisemo'mo ko-
lakana huno alino hamaleteno lusi kava huno mopafi'mo lape tape huno asagauno ai'niye.
[45] He tino eno apakeyana ge'amo ne'afiya vaya'ai apaipamo'mo kana hu'niya'mofe'mo
apau kale'a mai'nageno eno apake'niye. [46] Agaemo, na kava higetapae'mo lapau kaletapa
mai'nae. Lapamalageka hisiya kavate'mo haitapa o'alisayafe'mo he titapa nunumu hiyo,
huno hapa pai'niye.

Yesuna atafau'a kalavusi hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Yo 18:3-11)

[47] Ani gemo hapa nepaige'apae'mo asole vaya'mo Yutasi'a tuolofu'a vayapati vekamo
akame hu'a e'nae. Agaemo Yesu'mo haeno nesiyafe'mo haopale'mo e'nigeno'ae'mo
[48] Yesu'a, Yutasiyo, Vemo Mafa'nemo kame vaya'amogi apayapi'mo avaleka atesanafe'mo
haeka ne'napiye, huno ha pai'nige'apae'mo [49] agae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'mogi
agaetegamo na agufa kava'mo afole aisifi hu'a age'a mai'ne'apae'mo, Ala kava nene,
naipetileti'mo apaisupiye, hu'a nehu'apae'mo [50] apakaepati'mo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo heno lafe
hutalegeno asagauno ai'niye. [51] Yesu'a, ani agufa kava'mo osutapa afa'a ataleyo, huno
hapa paiteno agesale'mo ame aliteno halate alino alagepa huno ate'niye. [52] Yesu'a mono
hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi mono note'mo ne'ya-
gaiya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi vayatama vaya'aifenagi huno hapa
paino'ae'mo, vaya'mo apamagiteno kumaya ne'aliya vekamo kalavusi hu'a atesayafe'mo
naipe alige kayo'mo alige huli'a ne'aya kava hutapa kalavusi hutapa natesayafe'mo
ne'afiye. [53] Nagaemo lapakae'e'mo muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'mo
mai'nogetapae'mo o'natafau'naya'monanafa hemenimo lapakaemo ani kava'mo hisaya
afina'e hani nehiya kavate'mo ne'yagaiya vekamo himamu'aleti'mo hisiya afina'e'mo ago
afole ai'nigetapae'mo nehae, huno hapa pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Yo 18:12-18,25-27)

[54] Apakaemo kalavusi hu'a atete'a avaleli u'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo nopi'mo haitageno Pita'a apasa hulino u'niye. [55] No kumate'mo ata
kaete'a loto hu'a mai'nageno'ae'mo Pita'a eno apakae'e'mo magokepi atale'mo loto hu'a
mai'nae. [56] Mago a kanomo aliya ne'aliya a kanomo'a eno ageyana atamo'mo aeno ha leya
yate'mo Pita'a mai'nigeno aulu haeno ageteno'ae'mo, ani vekamo agae'e'mo magokepi
lokaeno ne'maiya vekae, huno nehigeno'ae'mo, [57] Ane, nagaemo o'age'nova vekae, huno
ha pai'niye. [58] Aise afina'mo utegeno alu vekamo'mo ageteno'ae'mo, kagaemo apakaepati
vekamo mai'nane, huno nehigeno, ma vekae, nagaemo apakaepati vekamo o'mai'nove,
huno ha pai'niye. [59] Mago'e huno aise afina'mo utegeno mago alu vekamo'mo lokiya
gefati'mo huno'ae'mo, ani vekamo Galeliya kotega vekamo mai'niya'mofe'mo agae'e'mo
magokepi lokaeno ne'maiya vekae, huno ge huge huge huno mai'nigeno'ae'mo [60] Pita'a, ma
vekae, o'afuva agufa gemo nehanagi na agufa yane huka nehane, huno nehigeno'ae'mo
kokolemo'mo age ai'nigeno'ae'mo [61] Ala kava ne'mo'a aino afe leno Pita'mo age'niye.
Ala kava ne'mo'a hogoteno Pitafe'mo, kokolemo'mo age o'ai'ninagekae'mo lole'e mago'e
afina'mo nagaefe'mo, o'age'nova vekae, huka hugane, huno ha pai'niya gee'mo agesa
afino ho huteno'ae'mo [62] kumatega lamino aipafati'mo atu haegekana hu'nigeno avi'ya
hu'niye.

Yesufe'mo kigi hu'a atete'a amagi'naya gemae
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

[63] Yesu'a atafau'naya vaya'mogimo kigi hu'a atege amagige hute'apae'mo
[64] lavolavoleti'mo aulagafi'mo ai'a ati kae male'ne'a e'a amagite amagite hute'apae'mo,

ina la'mo kamagi'nifigi kaune gemo huka laha paiyo, hu'a afi ge'nae. 65 Mago'e mago'e
gemo hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae.

Kanisole vaya'mogimo agoti hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Yo 18:19-24)

66 Kotilamiyapi'mo kanisole vayanagi vayatama vayanagi mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'-
malaya vayanagi hu'a e'a ali'a anupa hute'apae'mo Yesu'mo kanisole vaya'aitegamo
avaleli e'apae'mo, 67 Kalaisi vekamo mai'nisanana laha paiyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
lapa paisuvana lapakesa afitapa fatago osugae. 68 Loka hu'na lapafi gesuvana lapakaemo
ge'nile'mo aetapa atagaina huta naha paitetapae'mo afa'a o'natalegae. 69 Ani afina'mo
utesigeno Vemo mafa'nemo'a haino himamu'age vekamo Goti'a lamaga haopale'mo
fai maigiye, huno hapa pai'nige'apae'mo 70 inagi kagaemo, Goti Mafa'ne'amo mai'nove,
huka nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lapakaitapimo ago alagi nehae, huno hapa
pai'nige'apae'mo, 71 mago'e hu'a faigoko gemo hisageta afisuna gemo alagi ohane'niye.
Agai'amo ani gemo avayafati'mo higeta alagi afune, hu'a hu'nae.

23

Yesu'mo Pailati aulagale'mo agoti hu'a ate'naya gemae
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Yo 18:28-38)

1 Muki kanisole vaya'amogi he ti'a avaleli'a Pailatitegamo u'nae. 2 Apakaemo aepa fai'a
agoti hu'a ate'apae'mo, ani vekamo'a, Gamani vaya'ai gemo o'afiyo. Alatapimo Sisa'mo
takesi monimo o'amiyo. Nagaemo Kalaisi vekamo alatapimo kini vekamo mai'nove,
huno laha pai'nigeta afi'none, hu'a ha pai'nageno 3 Pailati'a, Yu vaya'aite'mo ne'yagaina
ala kini veka'apimo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, kagaemo ani gemo alagi
ago hane, huno ha pai'niye. 4 Pailati'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vaya'e muki vaya'efe'mo, agoti hu'na atesuva kava'mo o'agove, huno hapa
pai'nige'apae'mo 5 lokiya gefati'mo hu'apae'mo, Galeliya kotegati'mo aepa faino alino
apaya maleme maleme eno manile Yutiya kotega'e'mo alino apaya maleno'ae'mo muki
vaya'mogi hosu kava'mo hisayafeke'mo alino he tino ne'apate, hu'a ha pai'nae.

Heloti aulagale'mo agoti hu'a ate'naya gemae

6 Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo, Galeliya kotega vekamo mai'nifiye, huno apafi
ge'nige'apae'mo, 7 he, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, Heloti'a yagaino ne'apateya kote
vekamo mai'niye, huno huteno Helotitegamo alino ate'nigeno u'niye. Ani afina'mo
Heloti'a Yulusalemu taonifi'mo eno mai'niye. 8 Heloti'a Yesufe'mo ava gemo hu'nageno
afiteno'ae'mo, mago no'agaya agufa aune kava'mo hisigeno agesiyafe'mo hau'nigeno
yatala afina'mo agava huno mai'niya'mofe'mo Yesu'mo ageteno'ae'mo amogaga ai'niye.
9 Inagi Yesufe'mo loka huno afi ge afi ge hu'niya'monanafa ge'ale'mo aeno atagaina
huno ge osu'niye. 10 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e
ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'mogi'e'mo he ti'a lokiya gefati'mo
hu'apae'mo, ma agufa kava'mo hu'niye ina agufa kava'mo hu'niye, hu'a hosu faigoko
gemo hu'a ate'nae. 11 Heloti'e ati vaya'amogi'e'mo agi'ale'mo ali'a afepi atege hu'a
faipa hu'a atege hute'a alagepa kukenamo ali'a vai'a atete'apae'mo Heloti'a halate alino
ate'nigeno Pailatitegamo u'niye. 12 Hogote'ana Heloti'e Pailati'e'mo kame kame hu'ana
mai'na'a'monanafa ani afina'mo ali'ana konaga he'na'ae.

Pailati'a malipu yosale'mo nili aigeno falino, huno hapa pai'niya gemae
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Yo 18:39–19:16)

13 Pailati'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'efe'mo ge hu'nige'apae'mo e'nageno hapa
paino'ae'mo, 14 ani vekamo nagaetegamo avalelitetapa agoti hutapa atetetapae'mo,
agaemo vaya'aife'mo, gamani vaya'ai gemo o'afiyo, huno hapa paiteno apakesa nefaiye,
hutapa naha pai'nage'nae'mo lapaulagale'mo ago ali'na fako hu'na ate'nove. Afiyo,

hosu kava'mo hu'niye, hutapa hosu faigoko gemo hu'naya'monanafa ani hosu kava'mo
hu'niye, hu'na o'agove. [15] Ani kava huno Heloti'a hosu kava'amo o'ageno alino ate'nigeno
halate aino atagi neno lagaetegamo e'niye. Afiyo, kamiti amagisugeno falisiya agufa
kava'mo osu'niya'mofe'mo [16] nofi kayoteti'mo amagite'na afa atesugeno ugiye, huno hapa
pai'niye. [17] Pailati'a hopa afina'mo kalavusifi'mo mai'naya vayapati'mo magoke vekamo
hatu maeno atesigeno visiya vekamo mai'niye. [18] Mai'niya'monanafa muki vaya'amogi
magokepi'mo ae'a lago hu'a alopa gefati'mo hu'apae'mo, ani vekamo amagiyo, amagiyo,
Malamasi'a hatu maeka ategeno lagaetegamo eno, hu'a hu'nae. [19] Malamasi'a ani
taonifi'mo gamani vaya'aina apamagi'a ali'a hapafaitalegefe hu'naya afina'mo mago
vekamo kamiti amagi'nigeno fali'niya'mofe'mo kalavusi hu'a ate'nae. [20] Pailati'a Yesu'mo
afa'a atesiyafe'mo huno'ae'mo halate ge huno apafi ge'niya'monanafa [21] malipu yosale'mo
nili aiyo, nili aiyo, hu'a hu'nae. [22] Pailati'a halate napa tali afina'mo, na agufa kava'mo
hu'nigetapaene. Haiya agufa hosu kava'mo hu'niye. Amagisugeno falisiya agufa hosu
kava'amo o'agova'mofe'mo nofi kayoteti'mo amagite'na afa'a atesugeno ugiye, huno
hapa pai'niya'monanafa [23] mago'e mago'e hu'a alopa gefati'mo magokepi'mo hu'a ae'a
lago hu'a hu'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, hu'a huge huge hu'a mai'naya
gemo'mo Pailati gemo ago hu'a ae'a ati kae'naya'mofe'mo [24] Pailati'a ge'apimo afiteno
hapau'niya kava'mo hu'niye. [25] Gamani vaya'aina apamagino alino hapa faitalesiyafe'mo
hu'niya afina'mo mago vekamo kamiti amagi'nigeno fali'niya'mofe'mo kalavusi hu'a
ate'naya vekae'mo ato hu'a ha pai'naya vekamo hatu maeno ateteno hapau'niya kava'mo
akame huno Yesufe'mo malipu yosale'mo nili aigeno falino, huno ati vaya'aife'mo hapa
paiteno avaleno apami'niye.

Malipu yosale'mo nili ai'naya gemae
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Yo 19:17-27)

[26] Avaleli'a ne'vageno'ae'mo Saimoni'a Sailini taonifi vekamo kahaufilagati'mo ne'ege'a
fotu nehu'apae'mo atafau'ne'a malipu yosamo ali'a agi'nale'mo kofi'a ate'nageno alino
kofilino Yesu akame huno u'niye. [27] Asole vaya'mo akame hu'a u'nage'apae'mo a'ne
anaga'mogimo yulagefa aige avi'ya huge huli'a akame hu'a u'nae. [28] Yesu'a aino afe
leno'ae'mo, Yulusalemu a'ne anagane, avi'ya hutapa o'nateyo. Lapakaitapi'e mafa'ne-
tapi'efeke'mo avi'ya hutapa lapateyo. [29] Na agufa kava'mo hugiya'mofe'mae. Afiyo, mago
afina'mo afole aisige'apae'mo, anamo a'negi mafa'ne ali'a no'apataya a'negi mafa'nemo
nu no'apamiya a'negi hu'a alagepa hu'a ne'maiye, hu'a hugae. [30] Ani afina'mo *alopa*
avee'mo, aika nakupaeka emikeka lagufale'mo asagauka aigeta falino. Aise avee'mo, eka aeka lati
kao, hu'a ha paigae. [31] Hegafa yosale'mo ani kava'mo nehaya'mofe'mo vai'niya yosale'mo na
agufa kava'mo hugae, huno hapa pai'niye.

[32] Malipu yosale'mo agae'e'mo magokepi nili aite'a ali'a he ti'a anatesayafe'mo ke'aepa
gemo amagi'ana atale'na'a vekala'e'mo apavaleli'a u'nae. [33] Mago aupilaga agi'amo Anu
Ayamufagayagamo u'a ava'yi hute'a Yesu'e gamani ke'aepa gemo amagi'ana atale'na'a
vekala'e'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a apate'nae. Mago vekamo ali'a
lamaga haopale'mo he ti'a atete'a mago vekamo ali'a hoga haopale'mo he ti'a ate'nae.
[34] Yesu'a, Afo, hu'na, na agufa kava'mo nehupi hu'a o'age'naya'mofe'mo hosu kava'mo
anona'apimo afa'a alika atalo, huno nunumu'mo hu'niye. Kukena'amo ali'a fako hu
male'ne'a yafateti'mo yokalo le'nae. [35] Muki ve a'nemo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'a
mai'nae. Yagai'a ne'apataya vaya'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a hu'apae'mo, vaya'ai
apakufamo alino katino apate'niye. Kalaisi vekamo Goti'a lekana paino ate'niya vekamo
mai'nisiyana agai'a agufamo afa'a alino katino ategaiye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a
ate'nae. [36] Ani kava hu'a ati vaya'mogi e'a atu ofa nofi alagafati ani'mo ali'a amite'apae'mo,
[37] Yu vaya'aite'mo ala kini veka'apimo mai'nisanana kagaika kagufamo alika katika kato,
hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ate'nae.

[38] Avo'mo kaeno'ae'mo,

MANI VEKAMO YU VAYA'AITE'MO ALA KINI VEKA'APIMO'MAE,

huno avo'mo kaeteno Yesu agenopalegamo malipu yosale'mo nili ai male'niye. Ani avo'mo kae'niya gemo Galiki gefati'mo kaege Latini gefati'mo kaege Himulu gefati'mo kaege huno avo'mo kae male'niye.

Mago vekamo ke'aepa gemo amagino atale'niya vekamo malipu yosale'mo Yesu'e'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya vekamo'a Yesufe'mo agesa afino fatago hu'niya gemae

39 Mago vekamo ke'aepa gemo amagino atale'niya vekamo malipu yosale'mo Yesu'e'mo
nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya vekamo'a ina ge hu'niye, Kalaisi vekamo mai'nisanana
kagaika'e la'agae'e'mo lahau vaiyo, huno huteno huno faipa huno ate'niye. 40 Ate'nigeno
mago vekamo'mo ge hauteno'ae'mo, agoti hu'a latete'apae'mo, hosu kava'mo hu'nayan-
age'a afa'a faligae, hu'a laha pai'nagetae'mo magokepi falisunafe'mo mai'nona'mofe'mo
Gotife'mo koli nosapiye. 41 La'agaemo hosu kava'mo hu'no'a'mofe'mo anonati'alefe'mo
kayo'mo nela'amiya'monanafa mani vekamo magoke hosu kava'mo alagi osu'niye, huno
ha paiteno'ae'mo 42 Yesufe'mo, Ala kava nene, vaya'aite'mo alagi yagaika apatesana hima-
mukamo alisana afina'mo nagaefe'mo kagesa afika ho huvo, huno ha pai'nigeno'ae'mo,
43 lama gemo kaha nepauve, hemenitomo Palanaisi kote'mo haisanageta'a nagae'e'mo
maigu'ae, huno ha pai'niye.

Yesu'a fali'niya gemae
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Yo 19:28-30)

44 Felugakuku'mo muki ko'alegamo hani hulinuno une'mo koti'niye. 45 Yegemo'mo aeno
ha neleya ya'amo hano hu'nigeno'ae'mo alopa mono nopi'mo alapa'age lavolavo kitamo
aeno apake aino lole hu'nigeno'ae'mo 46 Yesu'a alopa gefati'mo huno'ae'mo, *afo'nimogae,*
hu'na, naune'name'mo ali'na kayapi'mo nekamuve, huno huteno fali'niye. 47 Ati vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo, lama gemo nehuve, mani vekamo
fatago vekamo mai'niye, huno hapa paiteno Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niye.
48 Muki vaya'amogi muki kava'mo hisage'a agesayafe'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya
vaya'mogimo age'nage'a nili ai'nageno fali'nige'a agete'a atale'a hapaifi'yamo amagite'a
no'apilega u'nae. 49 Yesu ao vaya'e Galeliya kotegati'mo magokepi lokae'a akame hu'a
e'naya a'nemogi'e'mo afagi'ale'mo he ti'a mai'ne'a aulu he'a age'nae.

Yosefe'a Yesu agufa'amo alinino uno yafakapi'mo kino ate'niya gemae
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Yo 19:38-42)

50 Mago kanisole vekamo Yosefe'a Alamatiya taonimo Yu vaya'ai taonifi vekamo alagepa
fatago vekamo mai'niye. 51 Agaemo Goti'a yagaino apatesiya kava'mo afole aisiya afi-
nafeke'mo agava mai'niye. Agaemo alu kanisole vaya'mogi vege hute'a hu'naya kavate-
fe'mo, he kanalene, huno osu'niye. 52 Agaemo uno Pailatife'mo, Yesu agufa'amo aligesuve,
huno afi ge'niye. 53 He, huno ha pai'nigeno eno malipu yosaleti'mo Yesu agufa'amo
aino akailino emineno male'neno alagepa yaveyave lavolavoleti'mo agufale'mo hayaeno
ateteno yafapi'mo ago kafi male'naya yafa kapi'mo mago vaya'mo ki'a o'apate'naya
yafakapi'mo alinino uno kino ate'niye.
54 Ani afina'mo ne'ya'mo nesaya ya'mo ali'a alu ne'aiya afina'mogeno Sapati afina'mo
ago afole aigefe hu'niye. 55 A'ne anaga'mo Galeliya kotegati Yesu'e'mo magokepi lokae'a
e'naya a'nemogi Yosefe'a akame hu'a u'a agayana yafa ka'mo hane'nigeno Yesu kefa'amo
kino ate'nige'a agete'apae'mo 56 atale'a no'apilega u'a alagepa atumo ne'aiya malasini'e
uveli'e'mo alo hute'a Sapati afina'mo ke'aepa gemo akame hu'a mai'a falu hu'nae.

24

Yesu'a ago he ti'niya gemae
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Yo 20:1-10)

1 Satepi'mo hogote afina'mo kotilamiyapi'mo a'ne anaga'mogi alagepa atumo ne'aiya
malasinimo alo hu'naya malasinimo alini u'a 2 agayana ani yafa'mo ago alino heleve
huno atale'nigeno yafa ka'mo aka hu'nige'a agete'a 3 u'a yafakapi'mo hai'a agayana
kefa'amo ohane'nige'a age'nae. 4 Na kava hu'nifi, hute'a apakesa ala'amo ne'afige'anae'mo

alave alave nehiya kukenamo vailifa vekala'mo hapaopale'mo afole aite'ana he ti'ana
mai'na'age'apae'mo [5] koli hute'a ape hu'a mai'nage'anae'mo, na kava higetapa afa'a
mai'niya vekamo kanolule'mo etapa kahauya nehae. [6] Manifi'mo o'mai'nifa ago he tino
u'niye. Galeliya kotegamo mai'neno'ae'mo ago lapa paino'ae'mo, [7] Vemo Mafa'nemo
avaleli u'a hosu vaya'ai apayapi'mo atesage'apae'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he
ti'a atesageno faliteno lole'e mago'e afina'mo kanolufi'mo maiteno ago he tigiye, huno
hu'niya gee'mo lapakesa afitapa ho hiyo, hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo [8] apakesa afi'a
ho hu'nae. [9] Yafa ka'mo atale u'a leveni'a vaya'e muki vaya'efe'mo ani kavafe'mo ava gemo
hu'a hapa pai'nae. [10] Maliya'a Maganala kotega anagi Yovana'agi Maliya Yemisi ita'amo'agi
mago'e a'ne anaganagi hu'a ani gemo apa vaya'aife'mo hapa pai'nage'a [11] afite'apae'mo
afa'a aigofe nehae, hu'a apakesa afi'nae. [12] Apakesa afi'naya'monanafa Pita'a nagu nagu
huno uno yafa kapi'mo ape huno ageyana hayaeno ate'niya lavolavo'age'mo hane'nigeno
ageteno ataleno ne'eno'ae'mo, haiya agufa kava'mo hu'nifi, huno agesa afime afime
no'alega u'niye.

Lole vekala'mo Emeyasi kotega ne'vaya kate'mo ne'va'ageno'ae'mo Yesu'a afole ai'niya gemae (Mk 16:12-13)

[13] Ani afina'mo ge'amo ne'afi'a vekala'mo Emeyasi taonifi'mo ugefe'mo u'na'ae. Yu-
lusalemu taonifati'mo Emeyasi taonimo ne'vaya ka'mo aise afagi'ale'mo ina kava'mo
huno leveni kilomitamo hane'niye. [14] Anakaemo ne'u'anae'mo afole ai'niya kavafe'mo ge
huge afige hume hume ne'va'ageno [15] Yesu'a agai'age'mo eno anakame huno anakae'e'mo
u'niye. [16] Anaulagale'mo mago ya'mo'a ago aino ati kae'nige'ana Yesu'mae, hu'ana
o'age'na'ae. [17] Yesu'a, na agufa kavafe'mo ge huge afige hume hume ne'va'ae, huno
anafi ge'nige'anae'mo anile'mo he ti'ana mai'ne'anae'mo anaipamo'mo kana huge hosu
anaugosamo kalige hu'na'ae. [18] Ani vekalapati'mo mago vekamo agi'amo Kiliyopasi'a
ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, muki vaya'mo Yulusalemu taonifi'mo ete
ete hu'a mai'naya vaya'mogi hemenimo afole ai'niya kavafe'mo ava gemo hu'a ne'afiya'-
monanafa kagaemo o'afika mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [19] na agufa kava'mo afole
ai'niye, huno anafi ge'nige'anae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo Gotitegati gemo alinino eno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'neno Goti aulagale'e muki vaya'ai apaula-
gale'e'mo himamu'aleti'mo lokiya kava'mo huge lokiya gemo hapa paige huno mai'niye.
[20] Mai'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a
nelataya vaya'mogi'e'mo kamiti amagisayafe'mo gamani vaya'aitegamo avaleli u'a atete'a
malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nae. [21] Lagaemo, ani vekamo'a Isaleli
vaya'mogita hatu maeno lategaiye, huta lagesa afitetae'mo laipafati'mo lamogaga ai'niye.
Ani kava'mo ago afole ai'nigeno lole'e mago'e afina'mo ago u'niye. [22] Mago lagae'e'mo
mai'naya a'nemogimo mago gemo laha pai'nagetae'mo lahau ai'none. [23] Apakaemo
kotilamiyapi'mo yafakapi'mo u'a agayana kefa'amo ohane'nige'a agete'apae'mo atale'a
ai'a atagi ne'e'apae'mo, enisole vekala'mo anake'nonage'anae'mo, kanolufati'mo ago he
tino afa'a mai'niye, hu'ana laha pai'na'ae, hu'a laha pai'nae. [24] Lagaepati'mo mago lole
vekala'mo u'ana a'ne anaga'mogi laha pai'naya kavafe'mo yafakapi'mo age'na'ana Yesu
kefa'amo o'age'na'ae, hu'ana ha pai'na'ageno'ae'mo, [25] O negi vekalane, hu'na, lanakaemo
muki ge'amo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya vaya'mogi hu'naya
gee'mo lanakesa afitana fatago hisa'afe'mo ago lanake kani'nigetana vase vase hutana
ne'afi'ae. [26] Apakaemo, Kalaisi vekamo hogoteno agafu kitesigeno'aeke'mo ala agi'amo
aligiye, hu'a avo'mo kae male'naya gemo o'afi'na'afiye. [27] Agaemo Mosese'a agaefe'mo ava
gemo huno avo'mo kae male'niya gemo aepa faiteno aepa'amo alino anaya male'niye. Ani
kava'mo huno muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'-
mogimo agaefe'mo ava gemo hu'naya gemo aepa'amo alino anaya maleme maleme u'niye.
[28] Anakaemo uta'a maigu'ae, hu'ana hu'na'a taonimo haopale'mo u'a ava'yi hute'apae'mo
Yesu'a ago anataleno uno afagi hugekana hu'nige'anae'mo [29] lokiya gefati'mo hu'anae'mo,
hemenimo ago uneti'nigeno hani hugefe hiyanagi ataleka eka la'agae'e'mo maiyo, hu'ana
ha pai'na'ageno eno nopi'mo haino anakae'e'mo lokaeno mai'niye. [30] Hi'yalamute'mo

anakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno'ae'mo peleti mayamo alino nunumu'mo huno
hao ke heteno akaya heno anami'niye. 31 Anami'nigeno'ae'mo anaulagamo ayake'nige'ana
Yesu'mae, hu'ana ageta'ageno malage huno alino lageso hu'nige'ana mago'e hu'ana
o'age'na'ae.
32 Anakai'animo, kategamo ne'etae'mo Goti Mukufati gemo aepa'amo alino la'aya
ne'malegeno'ae'mo la'aipafi'mo haga'age gemo afole ai'nigeno la'aipamo'mo falu huteno
la'amogaga ai'niye, hu'ana hu'na'ae. 33 Hute'anae'mo malage hu'ana he ti'ana Yulusalemu
taonifi'mo ai'ana atagi ne'ana e'na'ae. E'ana ava'yi hute'ana apake'na'ana leveni'a
vaya'e mago apakae'e'mo lokae'a mai'naya vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo
34 apakaemo, alagi lama ge hu'a Ala kava ne'mo ago he ti'niye. He titeno'ae'mo
Saimonitegamo ago afole ai'nigeno age'niye, hu'a hana pai'nage'anae'mo 35 kategamo
afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huge peleti mayamo alino akaya he'nige'ana Yesu'mae,
hu'ana age'na'a kavafe'mo ava gemo huge hu'ana hapa pai'na'ae.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai folaga'apifi'mo afole ai'nige'a age'naya gemae
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Yo 20:19-23)

36 Ani gemo hapa nepai'ageno'ae'mo Yesu'a agai'age'mo folaga'apifati'mo afole ait-
eno'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa pai'nige'apae'mo, 37 afene, hu'a hute'a
hapau aite'a atete hu'nae. 38 Agaemo, na kava higetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'nige-
tapa lole lapakesa ne'afiye. 39 Nayapi'e naiyafi'e'mo eta agetetapa name alitetapae'mo,
agaemae, hutapa nageyo. Amega nagufa'e nayamufa'ni'e'mo hane'niyana afe'mo'a
amega agufa'e ayamufa'e'mo ani kava huno ohane'niye, huno hapa paiteno 40 aya'e
aiya'e'mo alino apave li'nige'a 41 agete'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga ai'naya'mo-
nanafa apakesa afi'a fatago osu'nafa lole apakesa afi'nae. Agaemo, mago ne'ya'mo
manile hane'nifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo 42 mago kae malefa noyame'e kevekeve
anu'e'mo ali'a ami'nageno 43 apaulagale'mo alino ne'niye. 44 Neteno'ae'mo, mani kavafe'mo
lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo ago lapa pai'nae'mo, muki kavafe'mo nava gemo hu'a
avo'mo kae male'naya gemo afole aigiye. Mosese'a avo'mo kae male'niya nava gegi
Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi avo'mo kae male'naya
nava gegi Samu gefi'mo avo'mo kae male'naya nava gemogi huno afole aigiye, 45 huno
apakesa huno halo aino hapa paiteno alino apaya male'niye. 46 Huno hapa paiteno'ae'mo,
Kalaisi vekamo agafu kisigeno faliteno'ae'mo napa tali afina'mo kanolufati'mo he tigiye.
47 He tino mai'nisige'apae'mo Yulusalemu taonifati'mo aepa faite'a hapa pai'apae'mo,
lapaipamo alita afe legeno'ao Goti'a Kalaisi agi'aleti'mo hosu kavatapimo alino ataleno,
hu'a hapa paite'apae'mo ani agufa gemo hu'a muki nofi vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa
paisaya kava'mo hane'niye, hu'a avo'mo kae male'nae. 48 Lapakaemo mani kava'mo ago
age'naya'mofe'mo ani kavafe'mo faigoko ge'nimo hutapa hapa paisaya vaya'mo mai'nae.
49 Afiyo, Afo'nimo'mo, Naune'name'mo ali'na lapamiguve, huno lapa pai'niyanage'na
Goti Auneme'amo ali'na atesugeno lapakaetegamo emi'negaiye. Emi'negaiya'monanafa
utapa Yulusalemu taonifike'mo hogotetapa agava maime maime ne'vigeno'ao Goti Aune-
me'amo'mo emineno lokiya vaino lapategaiye, huno hapa pai'niye.

Goti'a Yesu'mo halate koku'napi'mo avalelino hai'niya gemae
(Mk 16:19-20; Apa 1:9-12)

50 Agaemo apavalelino Metani taoni haopalegamo uno ava'yi huteno aya'mo alino
asagauno aeno hayo hu'neno'ae'mo, Goti'a alagepa huno lapa maeno, 51 huno hapa
nepaigeno'ae'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'niye. 52 Nehaige'apae'mo agaefe'mo
mono hute'a ai'a atagi ne'a Yulusalemu taonifi'mo ne'u'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga
aime aime u'nae. 53 Mai'ne'apae'mo muki afina'mo alopa mono nopi'mo hai'a Goti
agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atege atege hu'a mai'nae. He, lama ge.

YONI

Yoni'a mani gemo avo'mo kaeno'ae'mo Yesu Kalaisi'mo Gotikana huno mai'neno koku'-napi'mo mai'niya'monanafa ma mopafi'mo emineno vaya agufamo alino hamaleteno apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Yoni'a tuolofu'a vayapati vekamo Yesu apa veka'amo mai'niye. Yoni'a muki afina'mo Yesu haopale'mo mai'neno hu'niya gemo alagepa huno afi'nigeno'ae'mo Yesu'a Yonife'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niye. Yoni'a avo'mo kaeno'ae'mo seveni'a no'agaya lokiya aune kava'amo alino apave li'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye. Agaemo Yesu'a malipu yosale'mo faligefe hu'niya hani'ilagamo tuolofu'a apa vaya'amo alino apaya malege nunumu huno apatege Getesemani hoyafi'mo uno nunumu huge hu'niya kavafe'mo avo'mo kae'niye. Ani kavafe'mo sapata 13leti'mo hanelinuno sapata l7le'mo hane'niye.

Mago vekamo agi'amo Goti Ge'amae, huno hu'niya gemae

1 Ema akeya'vilaga Goti'a ma mopamo alo osu'niya afina'mo aepa fai'niya afinateti'mo
mago vekamo agi'amo Goti Ge'amo mai'niye. Ani vekamo Goti'e'mo magokepi lokae'ana
mai'ne'anae'mo Gotike'mo mai'niye. 2 Agaemo aepa fai'niya afinateti'mo Goti'e'mo
magokepi lokae'ana mai'na'ae. 3 Goti'a agaetetike'mo muki asole ya'amo alo hu'niye.
Magoke ya'mo mago alu kateti'mo alagi afole o'ai'niye. 4 Agaemo alagepa hu'a ne'maiya
kava'mo aepa vekamo mai'nigeno agaepatike'mo alagepa hu'a ne'maiya kava'mo afole
aiteno vaya'aitegamo aeno ha le'nige'a age'nae. 5 Ani aeno ha neleya ya'mo'a hanipi'mo
aeno ha nelegeno'ae'mo hani hu'niya ya'mo'a mago'e huno aeno o'agase'niye.

Ani vekamo Goti Ge'amo ma mopafi'mo afole ai'niya gemae

6 Goti'a mago vekamo agi'amo Yoni'a alino ate'nigeno e'niye. 7 Agaemo aeno ha
neleya yafe'mo ava gemo huno hapa paisige'a muki vaya'mogi ge'amo afite'apae'mo
apakesa afi'a fatago hisayafe'mo e'niye. 8 Agai'amo aeno ha neleya vekamo o'mai'nifa
aeno ha neleya vekae'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo e'niye. 9 Ani
vekamo alagi lama ge alagepa ha le vekamo'a muki vaya'mo ma mopafi'mo afole ne'aiya
vaya'mo ha le ya'mo alino ne'apamiye. 10 Goti'a agaetetike'mo alo hu'niya mopafi'mo
afole ai'niya'monanafa age'a aeto osu'nae. 11 Agaemo ko'alegamo emine'nige'apae'mo
vaya'amogimo ali'a falu fala hu'a o'ate'nae. 12 Muki vaya'mogi ali'a falu fala hu'a
o'ate'naya'monanafa agai'a agi'alefe'mo apakesa afi'a fatago hute'a ali'a falu fala hu'a
ate'naya vaya'mo Goti mafa'ne'amo ha malesayafe'mo himamu'amo alino apami'niye.
13 Apakaemo ita'api afo'apimogi kolateti'mo ali'a o'apatege apakai'api hapau'nige'a ali'a
o'apatege alu vaya'mogi hapau'nige'a ali'a o'apatege hu'naya'monanafa Goti'a agai'amo
hau'nigeno alino apate'nige'apa mafa'ne'amo ha male'nae.
14 Ani vekamo agi'amo Goti Ge'amo'mo emineno agufa'amo aliteno nata neno eno
lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Lagae'e'mo lokaeno mai'nigeta age'nonana ha
le konali ya'amo Afo'amo'mo aiya magoke mafa'ne'amo aeto agufa kumani mafa'ne'amo
ha le konali ya'amo'a aeno ha le'nigeta age'none. Fiku laha maeno lamisiya kava'a'e
lama ge'a'e'mo aipafi'mo havai te'nigeno aeno ha le'nigeta age'none. 15 Yoni'a, ani
vekae'mo hogote'na ava gemo hu'na lapa pai'nae'mo, nagae nakame'mo huno esiya
vekamo hogote vekamo mai'niya'mofe'mo aeno nagase'niya vekamo mai'niye, hu'na lapa
pai'nove, huno hapa pai'niye. 16 Muki alagepa ya'amo fiku laha maeno lamisiya ya'amo
agae aipafi'mo havai te'niya ya'mo ani kava huno fiku laha maeno lamiteno halate mago'e
huno laha maeno lami'nigeta ago ali'none. 17 Ani kavatefe'mo Goti'a Moseseteti'mo
ke'aepa ge'amo alino lami'niya'monanafa Yesu Kalaisiteti'mo fiku laha maeno lamiteno
lama ge'amo alino afole aino ate'niye. 18 Muki vayapati'mo magoke vekamo'a alagi Goti'mo
o'age'niya'monanafa Goti'a aiya magoke mafa'ne'amo'a muki ya'mo Afo'amo haopale'mo
mai'niya mafa'ne'amoke'mo alino lave li'nigeta age'none.

Ani faleno ne'apateya vekamo Yonife'mo ava gemo hu'niya gemae
(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lu 3:15-17)

19 Yu vaya'mogi Yulusalemu taonifati'mo mono hu'a ne'apataya vaya'e Livai nofi
vaya'e'mo ali'a apate'nage'a Yonitegamo e'apae'mo, ina lagamae, hu'a afi ge'nae. 20 Afi
ge'nageno'ae'mo Yoni'a mago gemo aeno ati okae'nifa muki ge'amo aeno hakalo huno
hapa paino'ae'mo, Kalaisi ne'mo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, 21 Kalaisi
ne'mogamo o'mai'nisanana kagikamo ina lagamo mai'nane. Ilaiyagamo mai'napiye, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo, Ilaiya'namo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, Goti Mukufi
gemo'a huno'ae'mo, magoke vekamo Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
paisiya vekamo afole aigiye, huno hu'nigeta agava mai'none. Ani vekamo mai'napiye, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo, ha'ao, ani vekamo o'mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo, 22 ina
lagamo mai'napigi laha paigetao ali'a late'nageta e'nona vaya'aife'mo uta hapa paino.
Kagaikae'mo ina la'namae huka nehane, hu'a afi ge'nae. 23 Yoni'a, Aiyeya'a Gotitegati
gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a mago vekae'mo ava gemo huno
avo'mo kae male'niye. Avo'mo kaeno'ae'mo,

ka'me kotegamo mai'neno alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ala kava ne'mo esiya ka'mo
alagepa hutapa valitapa ateyo,

huno nehiye, huno avo'mo kae male'niye. Nagaemo ani vekamo mai'nove, huno hapa
pai'niye. 24 Ali'a apate'nage'a e'naya vaya'mo Falasi mono vayapati vaya'mo mai'nae.
25 Apakaemo, Kalaisi ne'mo o'maige Ilaiya'namo o'maige ani vekamo Gotitegati gemo
alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo o'maige hu'na o'mai'nove huka
nehanagi na kava higekae'mo ani'mo faleka ne'apatane, hu'a afi ge'nageno'ae'mo,
26 nagaemo ani'aletike'mo fale'na ne'apatova'monanafa lapakae folagapi'mo mago vekamo
mai'niyana o'age'nae. 27 Nagae nakame'mo huno ne'eya vekamo'a aeno nagase'nige'na
ina agufa vekamo mai'nova'mofe'mo su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve, huno hapa
pai'niye. 28 Yoni'a Metamala taonimo mugagayaga faligamo Yoneni anipi'mo faleno
apate'niya haopalegamo ani gemo afole ai'niye.

Yesu'a Goti aikeli sipisipi veka'amo mai'niya gemae

29 Ega'amo Yoni'a ageyana Yesu'mo agaetegamo ne'egeno ageteno'ae'mo, Ageyo, huno,
ani vekamo Goti aikeli sipisipi veka'amae. Muki ma mopafi vaya'ai hosu kava'apimo alino
ne'atale. 30 Nagaemo ani vekae'mo, nagae nakame'mo huno esiya vekamo hogote vekamo
mai'niya'mofe'mo aeno nagase'niya vekamo mai'niye, hu'na ago ae'na hakalo hu'na
lapa pai'nove. 31 Agaemo o'age'nova'monanafa Isaleli vaya'mo ali'na apave lisuvafe'mo
e'na ani'mo fale'na ne'apatove, huno hapa pai'niye. 32 Yoni'a agaefe'mo faigoko ge'amo
huno hapa paino'ae'mo, agovana Goti Auneme'amo koku'napati'mo kaugo'yavegana
huno halelino emineno agaete'mo hakaleno alagi mai'nige'na age'nove. 33 Age'novana
ina lapi hu'na o'age'nova'monanafa ani'mo fale'na apatesuvafe'mo alino nate'nige'na
e'nova vekamo'a, Naune'name'mo emineno mago vekale'mo maige maige huno maisigeka
agegane. Ani vekamo'a naote Naune'nameteti'mo faleno ne'apateya vekamo mai'niye,
huno naha pai'nige'nae'mo 34 ani kava'mo hu'na age'nova'mofe'mo ani vekamo Goti
mafa'ne'amae, hu'na ae'na hakalo nehuve, huno hapa pai'niye.

Hogote'a Yesu ge'amo afi'naya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

35 Halate ega'amo Yoni'e ge'amo ne'afi'a vekala'e'mo he ti'a mai'nae. 36 Yoni'a ageyana
Yesu'a u'nigeno ageteno'ae'mo, age'ao, huno, ani vekamo Goti aikeli sipisipi veka'amo
mai'niye, huno hana pai'nige'anae'mo 37 lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekala'moganimo
afite'ana Yesu'mo akame hu'ana u'na'ae. 38 Akame hu'ana u'na'ageno Yesu'a aino afe leno
anaketeno'ae'mo, na agufa yafe'mo kahauya neha'ae, huno anafi ge'nige'anae'mo, Lamai,
ina ge hu'ana Tisao, nehavana no'mo haiyate hane'niye, hu'ana afi ge'na'ageno'ae'mo,
39 etana age'ao, huno hana pai'nige'anae'mo e'ana magokepi lokae'a u'nae. Netepi'mo
u'a ava'yi hute'a anakaemo nehavaeya no'mo agete'ana agae'e'mo ani afina'mo lokae'ana
maili'u'a une ti'nigeno yegemo uno lamino fale'niye. 40 Yoni'a hu'niya gemo afite'ana

Yesu'mo akame hu'ana u'na'a vekalapati'mo mago vekamo agi'amo E'nalu'a Saimoni
Pita agana'amo'mae. 41 E'nalu'a uno hogoteno nepu'amo Saimonife'mo kahauya huno
ageteno'ae'mo, Mesaiya vekamo ago age'nove, huno ha pai'niye. Mesaiya vekae agimo
aepa'amo Kalaisi ne'mo Goti'a ali'ya'ale'mo lekana paino ate'niya vekamae. 42 E'nalu'a
Saimoni'mo avalelino Yesutegamo u'niye. Yesu'a Saimoni'mo ageteno'ae'mo, Saimoniyo,
huno, Yoni mafa'ne'amo mai'nane. Kagikamo Sifasigae hu'na katove, huno ha pai'niye.
Sifasi'a ina kava huno Pita'ae agimo aepa'amo yafane.

Yesu'a Filipi'e Natanielo'efe'mo ge hu'niya gemae

43 Ega'amo Yesu'a Galeliya kotegamo visiyafe'mo ne'uno'ae'mo Filipi'mo uno
ageteno'ae'mo, eka nakame hugeta'ao, huno ha pai'niye. 44 Filipi'a Metasaita taonifi'mo
E'nalu'e Pita'e'mo mai'na'a taonifi'mo mai'niye. 45 Filipi'a uno kahauya huno Natanielo'mo
ageteno'ae'mo, Mosese'a ke'aepa gemo avo'mo kae male'niya Mukufi'mo mago vekae'mo
ava gemo huno avo'mo kae male'nige'apae'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiya vaya'mogi'e'mo ani kava hu'a ava gemo hu'a avo'mo kae male'naya
vekamo ago age'nove. Agi'amo Yesu'a Yosefe mafa'ne'amo Nasalasa taonifi vekamo
mai'nige'na age'nove, huno ha pai'nigeno 46 Natanielo'a Filipife'mo, Nasalasa taonifati'mo
magoke alagepa ya'mo afa'a afole aigifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Filipi'a, afa'a uka ago,
huno ha pai'niye. 47 Yesu'a ageyana Natanielo'mo agaetegamo ne'egeno ageteno'ae'mo,
lama ge Isaleli vekamo mai'niye. Magoke aigofe ge'amo ohane'niya vekamae, huno
hu'nigeno 48 Natanielo'a, haiya kava huka nage'nane, huno afi ge'nigeno Yesu'a, nagaemo
kage'novana Filipi'a kagaefe'mo keya aeno ge osu'niya afina'mo fiki yosa aepafi'mo
mai'nanage'na kage'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 49 Tisao, Goti mafa'ne'amo mai'neka
Isaleli vaya'aite'mo yagaika ne'apatana kini veka'apimo mai'nane, huno ha pai'niye.
50 Yesu'a, fiki yosa aepafi'mo mai'nanage'na kage'nove, hu'na kaha pai'nova'mofe'mo
kagesa afika fatago nehapiye. Henaga'amo mani kava'mo aeno agase'niya kava'mo
afole aisigeka agegane, huno ha paiteno'ae'mo, 51 alagi lama ge kaha nepauve, kagaemo
ageganana koku'na'mo halo aisige'apae'mo Goti enisole vaya'amogi Vemo mafa'neleti'mo
u'a haite'a emi'ete'a hisageka apakegane, huno ha pai'niye.

2

Mago vekamo'mo a'mo ali'nige'apae'mo ne'ya'mo ne'naya gemae

1 Lole afina'mo utegeno mago vekamo'mo a'mo ali'nige'apae'mo Kena taonimo Galeliya
kotegamo ne'ya'mo ne'nae. Yesu ita'amo'mo ani nopi'mo haino mai'niye. 2 Ani
vaya'mogimo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'efe'mo ge hu'nage'a e'a mai'nae. 3 Mani
asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo nofi alagafati ani'mo ago ne'a hano hu'nageno'ae'mo
Yesu ita'amo'mo agaefe'mo, nofi alagafati ani'apimo ago ne'a hano hu'nae, huno ha
pai'nigeno'ae'mo, 4 ane, Nagaemo hisuva kava'mo kagae ali'ya'mo ohane'nifa nagai'ni
ali'ya'nimo hane'niye. Nagae afina'mo afole o'ai'niye, huno ha pai'niye.

5 Yesu ita'amo'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo, na agufa kava'mo hiyo, huno lapa
paisifi ge'amo akame hutapa hiyo, huno hapa pai'niye. 6 Ani nopi'mo sigisi'a yafa ani ke'mo
hane'nigeno Yu vaya'ai mono kava'apimo akame hu'a ani'mo nefalaya ke'mo hane'niye.
Ani kepi'mo teni'a paketi ani'mo hane'nisifi fifitini'a paketi ani'mo hane'nisifi huno
hane'niya agufa ke'mo hane'niye. 7 Yesu'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo, utapa ani'mo
hefilitetapa muki ke'afi'mo lakitapa havai teyo, huno hapa pai'nige'a u'a hefili e'a laki'a
havai te'nageno'ae'mo, 8 ani ani kepati'mo hefilitutapa ne'yate'mo ne'yagaiya vekamo
amiyo, huno hapa pai'niye. Anilafa'mo hefili'a u'a ami'nageno neno afi ge'niye. 9 Agaemo
nofi alagafati ani'mo alino hamaleno ate'niya anike'mo ne'niye. Haiya'alegati'mo ani nofi
alagafati ani'mo alini'a e'nafi huno o'age'niya'monanafa ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi ani
ani'mo he fi'apaeke'mo age'nae. Neteno'ae'mo a'mo ali'niya vekae'mo gemo hu'nigeno
e'nigeno ha paino'ae'mo, 10 muki vaya'mogimo hogote'a ne'ya'mo ne'naya yate'mo e'a
mai'naya vaya'mo alagepa nofi alagafati anike'mo ali'a laki'a apami'nage'a asole ani'mo

netage'apaeke'mo henaga'age'mo hosu'niya nofi alagafati ani'mo ali'a ne'apamiye. Ani kava'mo nehaya'monanafa kagaemo hemenimo alagepa nofi alagafati ani'mo maleka mai'neka alinikeka nelamine, huno ha pai'niye. [11] Yesu'a hogote afina'mo mani no'agaya aune kava'mo Kena taonifi'mo hu'niye. Ani taonifi'mo ha le konali ya'amo alino apave li'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.
[12] Henaga'amo Yesu'agi ita'amo'agi agana'amogimogi ge'amo ne'afiya vaya'amogi hu'a Kapeneyamu taonifi'mo u'a aise afina'mo mai'nae.

Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo uno hai'niya gemae
(Mt 21:12,13; Mk 11:15-17; Lu 19:45-46)

[13] Yu vaya'ai hopa afina'mo Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo eno hogo hu'nigeno'ae'mo Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo u'niye. [14] Uno Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino apakeyana ani vaya'mogimo pulumakagi sipisipigi namagi hu'a maketi nehaya vaya'mo maige alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu nofi vaya'ai monimo alite'a ne'apamiya vaya'mo maige hu'a mai'nageno apake'niye. [15] Agaemo nofi'mo alino ana aeno nofi kayo'mo alo huno ali'neno sipisipi'e pulumaka'e'mo alino hapafaitalege'a apaune hetale'a kumatega lami'nae. Agaemo alu nofi vaya'ai monimo alite'a Yu nofi vaya'ai monimo alite'a ne'apamiya vaya'ai hi'yalamu'apimo alino ago'ya faino ataleteno alaga moni'apimo alino aino atagu faeno atale'niye. [16] Agaemo namamo miya nefaiya vaya'aife'mo, afo'nimo nopi'mo situvamo malegekana agufa kava'mo nehagi mani namamo alinitapa viyo, huno hapa pai'niye. [17] Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya ge'ae'mo apakesa afi'a ho hu'nae. Ani gemo'mo, *kagae no'mo alagepa huno hanesiyafe'mo naya mukiki nehuva kava'mo atagana huno leno nasaga li'niye, huno hu'niye.* [18] Ani kava'mo hu'nige'apae'mo Yu vaya'mogi agete'a, kagaemo mani kava'mo nehana'mofe'mo na alagena ya'mo ne'yagaina ya'mo ali'napigi alika lave ligane, hu'a afi ge'nae. [19] Afi ge'nageno'ae'mo, mani Goti mono no'amo hetapa halagape vaisage'nae'mo lole'e mago'e afina'mo halate ali'na ki'na hano huguve, huno hapa pai'nige'apae'mo, [20] asole vaya'mogimo, foti sigisi'a kafugafi'mo kime kime e'a ki'a hano hu'naya'monanafa kagaemo lole'e mago'e afina'mo halate alika kika hano hugapiye, hu'a afi ge'naya'monanafa [21] Yesu'a agai'a agufae'mo hu'niye. [22] Goti'a fali'niyateti'mo halate alino he tino ate'nige'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani hu'niya ge'ae'mo apakesa afi'a ho hute'a Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niya ge'enagi Yesu'a hu'niya ge'enagi hu'a apakesa afi'a fatago hu'nae.

Yesu'a muki vaya'ai apaipafi'mo apake'niya gemae

[23] Pasova ne'ya'mo ne'naya afina'mo Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'neno'ae'mo no'agaya aune kava'mo hu'nige'apae'mo asole vaya'mogimo agete'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. [24] Hu'naya'monanafa Yesu'a muki ma mopafi vaya'ai apaipafi'mo ago apake'niya'mofe'mo alagi lama ge nehae, huno agesa o'afi'nifa afa'a yagu yaga huno mai'niye. [25] Gemo afino alagepa huno afiteno apakesiyafe'mo mago vaya'mogi apava gemo hu'a ha opaigafa agai'age'mo muki ma mopafi vaya'ai apaipafi'mo ago apake'niye.

3

Nikonimasi'a Yesutegamo e'niya gemae

[1] Mago vekamo agi'amo Nikonimasi'a Yu vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vayatama vekamo Falasi mono vayapati vekamo mai'niye. [2] Agaemo mago hani'ilagamo Yesutegamo eno, Tisao, lagaemo kage'nonana Goti'a alino kate'nigeka eka alika apaya ne'malana vekamo mai'nane. Goti'a kaha o'mae'niyesinana no'agona kaune kava'mo afa'a nosane-sine, huno ha pai'niye. [3] Yesu'a, alagi lama ge kaha nepauve, halate alino o'apate'nisiya vaya'mogi Goti'a haiya kava huno yagaino ne'apatefi afa'a afi'a aeto osugae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [4] haiya kava huno alopa vekamo halate alino atesigeno saufa vekamo hamalegaiye. Mago vekamo'a ita'amo aipafi'mo halate uno haisigeno alino atesifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [5] alagi lama ge kaha nepauve, aniteti'e Auneme'aleti'e'mo

alino o'apate'nisiya vaya'mo Goti'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo afa'a fale'a ohaigae.
6 Atafa apaipa hane'niya vaya'mogi atafa apaipa'e vaya'mo ali'a ne'apatae. Goti Aune-
me'amo'mo saufa apaipa'e vaya'mo alino ne'apate. 7 Halate alino lapateno, hu'na
kaha nepauva gee'mo afika kahau o'aiyo. 8 Yasimo'mo hau'nisiya kotegamo alinino
ugefe'mo nehisiyana afa'a alinino ugiye. Yasimo'mo age ne'aigekae'mo age'age'mo
ne'afina'monanafa ne'eya'amo o'ageka ne'viya'amo no'agane. Ani agufa kava huno Goti
Auneme'amo'mo alino ne'apatege'a ne'maiye, huno ha pai'niye. 9 Nikonimasi'a, haiya
kava huno afole ne'aiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, 10 Ala vekamo mai'neka Isaleli vaya'mo
alika apaya ne'malana vekamo mai'nana'monanafa ani kavafe'mo o'afi'napiye. 11 Alagi
lama ge kaha nepauve, afi'no'a gemo lapa paiteta'a age'no'a kavafe'mo aeta'a hakalo
huta'a lapa nepau'a'monanafa geti'amo no'afiye. 12 Nagaemo ma mopafi kavafe'mo kaha
pai'nogekae'mo kagesa afika fatago osu'nana'monanafa koku'napi kavafe'mo ava gemo
hu'na kaha paiguvana haiya kava huka kagesa afika fatago hugane. 13 Mago vekamo'a
koku'napi kava'mo haino o'age'niya'monanafa Vemo Mafa'nemo koku'napati'mo em-
ine'niya vekamogeno hemeni'e'mo koku'napi'mo mai'niye. 14 Mosese'a ka'me kotegamo
nagalo'yavemo aune'amo alino yosale'mo maleno kiteno alino he tino ate'niya agufa
kava'mo hu'a Vemo Mafa'nemo ali'a he ti'a ategae. 15 Ina lagimo agaefe'mo apakesa afi'a
fatago nehisafige'a alagi ofali'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo ali'a he ti'a
ategae. 16 Goti'a ma mopafi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. Ani kava huno
lusi kava huno hau'nigeno'ae'mo ani aiya magoke mafa'ne'amo avaleno apami'niye. Ina
lagimo mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a alagi ofali'a alagepa hu'a maige
maige hu'a maisayafe'mo avaleno apami'niye. 17 Goti'a ma mopafi vaya'mo agoti huno
apateteno'ae'mo, hosu kava'mo hu'nae, huno hisiyafe'mo mafa'ne'amo alino ate'nigeno
emi'no'me'nifa apakufamo alino katino ne'apateno hapau vaisiyafe'mo alino ate'nigeno
emine'niye. 18 Goti Mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo agoti huno ap-
ateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno nosiya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya
vaya'mo ago agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hu'niye. Apakesa
afi'a fatago osu'naya'mofe'mae. 19 Goti'a agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo
mai'nae, huno hu'niya gemo aepa'amo hane'niyana ha le ya'amo ma mopafi'mo ago afole
ai'niya'monanafa vaya'mogi ha le yafe'mo ohapau'nifa hani yafeke'mo hapau'niye. Hosu
kavake'mo nehaya'mofe'mae. 20 Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo ha le yafe'mo alagi
ohapau'nige'apae'mo hosu kava'apimo afole o'aisiyafe'mo ha le yategamo alagi no'mae.
21 No'maeya'monanafa lama gemo akame nehaya vaya'mogi Goti ge'amo ne'afiya kava'mo
afole aisiyafe'mo ha le yategamo ne'ae.

Yoni'a Yesu agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

22 Ani gemo hutege'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Yutiya kotegamo
u'a mai'ne'apae'mo Yesu'a muki afina'ae'mo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno
mago vaya'mo ani'mo faleno apate'niye. 23 Inoni kotega Selemigayagamo asole ani'mo
hane'niya'mofe'mo Yoni'a ani kotegamo ani'mo faleno apate'niye. Mago vaya'mo
agaetegamo e'nageno ani'mo faleno apate'niye. 24 Ani afina'mo Heloti'a Yoni'mo kalavusi
huno o'ate'nigeno afa'a mai'niya afinane. 25 Yoni ge'amo ne'afiya vaya'e Yu nofi vaya'e'mo
ani'mo fale'a ne'apataya kavafe'mo ge vai'nae. 26 Ge vaite'a Yonitegamo, Tisao, muga
faliga kagae'e'mo lokaeno mai'niya vekamo ava gemo hu'nana vekalegamo muki vaya'mo
u'nageno ani'mo faleno ne'apate, hu'a ha pai'nageno 27 Yoni'a, Goti'a mago vekamo
agi'ale'mo alino asaga huno o'ate'nisiyana ala agi'amo o'aligiye. 28 Hogote'na, Mesaiya
vekamo o'mai'nova'monanafa alino nate'nige'na hogote'na e'nove, hu'na lapa pai'nova
gemo ago afi'nae. 29 A'mo aligesuve, huno hu'niya vekamo'a alisiya a kanomo agai'a a'mae.
A'mo aliguve, huno hu'niya vekamo ao vekamo eno magokepi lokaeno he tino mai'nigeno
a'mo aliguve, huno hu'niya vekamo'a amogaga aino ge hu'nigeno afiteno'ae'mo amogaga
ne'aiye. Ani kava huno a'amo ne'alige'nae'mo lusi kava hu'na namogaga ne'auve.
30 Agi'amo'mo kosime kosime anagamo nehaisigeno nagi'nimo'mo alino aise aise hume
hume afelaga lamigiye. 31 Anagati'mo emine'niya vekamo'a muki vaya'amo ago aeno

apakase'niye. Ma mopafati'mo afole ne'aiya vaya'mo ma mopafi vaya'mo mai'ne'a-
pae'mo ma mopafi kavafe'mo ava gemo nehageno koku'napati'mo emine'niya vekamo'a
aeno apakase'niye. 32 Agaemo afiteno age'niya kavafe'mo hapa nepaige'apae'mo muki
vaya'mogi ani gemo no'afiya'monanafa 33 ge'amo ne'afiya vaya'amogige'mo hu'apae'mo,
Goti'a lama ge nehiye, hu'a hu'nae. 34 Goti'a alino ate'nigeno e'niya vekamo'a Goti
ge'amo hapa nepaiye. Goti'a Auneme'amo alino fako huno mago'amo maleteno o'ami'nifa
muki'amo alagi alino ami'niya'mofe'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiye.
35 Muki ya'mo Afo'amo'a mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo muki yate'e
vaya'aite'e'mo yagaino apatesiya himamu'amo alino ami'niye. 36 Muki vaya'amogi
Mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mogimo alagepa hu'a maige maige hu'a
maisaya ya'mo ago ali'nae. Muki vaya'mogimo Mafa'ne'amo ge'amo akame nosisaya
vaya'mo Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo apakaete'mo alagi hane'niya'mofe'mo
alagepa hu'a maige maige hu'a o'maigae.

4

Yesu'a Samaliya kotega a kanomo ha pai'niya gemae

1 Falasi mono vaya'mogi afiyana Yesu'a asole vaya'mo apavalelineno ge'amo ne'afiya
vaya'mo alino hamaleno apateteno ani'mo faleno apate'niye. Ani kava hu'niya ka-
vateti'mo Yoni'a ago aeno agase'niye, hu'a hapa pai'nage'a afi'nae. 2 Afi'naya'monanafa
Yesu'a agai'amo ani'mo faleno o'apate'nifa ge'amo ne'afiya vaya'mogige'mo ani'mo
fale'a apate'nae. 3-4 Yesu'a Falasi vaya'mogi afi'naya apaipa apakesamo apaketeno'ae'mo
Yutiya kotegati'mo ataleno Galeliya kotegamo halate aino atagi neno ugefe'mo hu'niye.
Goti'a Samaliya kotega folagapi'mo ka valino ate'nigeno u'niye. 5 Samaliya kotega mago
taonimo agi'amo Saika kotegamo uno ava'yi hu'niye. Ani haopalega Yekopu'a mago
mopamo alino mafa'ne'amo Yosefe'mo ami'niya mopamo hane'niye. 6 Ani haopalega
Yekopu'a keli kafi male'niya ani kotu'mo hane'nigeno Yesu'a yatala kate'mo e'niya'-
mofe'mo agufafilagati alaga hae'nigeno eno ani ani kotu haopale'mo itopale'mo mai'niye.
Yegemo lamino falesiyafe'mo hogo hu'niya afina'mo mai'niye. 7 Fai mai'nigeno'ae'mo
mago Samaliya a kanomo'mo ani'mo he fisiyafe'mo e'nigeno'ae'mo, ani'mo he fika
namiyo, huno ha pai'niye. 8 Ge'amo ne'afiya vaya'mo ne'ya'mo miya faisayafe'mo
taonifilagamo ago utageno agai'age'mo mai'niye. 9 Yu vaya'e Samaliya kotega mai'naya
vaya'e'mo magokepi'mo lokae'a o'mai'nafa apaote apaote hu'a mai'naya'mofe'mo ani a
kanomo'a ge'ale'mo aeno atagaina huno'ae'mo, kagaemo Yu nofi vekamo mai'nanage'na
nagaemo Samaliya a kanomo mai'novana na kava higekae'mo ani'mo he fika namiyo,
huka nehane, huno ha pai'niye. 10 Ha pai'nigeno'ae'mo, kagaemo Goti'a fiku hapa
maeno ne'apamiya ya'mo ageteka ani'mo he fika namiyo, huno ge hu'niya vekamo
ageka aeto hu'nanesinana agaefe'mo namiyo, huka afi gesanageno kanage kanage huno
haineno emine'ne'eya ani'mo kami'niyesine, huno ha pai'nigeno'ae'mo 11 Ala nene, paketi
o'ali'nana'mofe'mo yatala kelimo hane'nigi haiyateti'mo ani kanage kanage huno haineno
emine'ne'eya ani'mo he figane. 12 Laginago vekamo Yekopu'a mani keli kotu'mo hakino
late'niye. Agaemo ani'mo he fino nege mafa'ne anaga'amogi ani'mo he fi'a nege yuna
afu anaga'amogi nege hu'a ne'nae. Kagaemo Yekopu'a ae'na agase'nove, huka nehapiye,
huno afi ge'nigeno'ae'mo, 13 ina lagimo mani ani'mo ne'nesafigeno halate anife'mo
hapaugiya'monanafa 14 ina lagimo nagaemo ali'na apamisuva ani'mo ali'a nesafigeno
halate mago'e huno anife'mo alagi ohapaugiye. Nagaemo ani'mo ali'na apamisugeno
apaipafi'mo hane'neno meti anikana huno haineno afa'a maisaya ya'mo alino apamisige'a
alagepa hu'a maige maige hu'a maigae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 15 Ala nene, nagaemo
anife'mo o'nahausige'nae'mo e'na manileti'mo ani'mo he ofisuvafe'mo ani ani'mo he
fika namiyo, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 16 uka anaukamo'mo avalelika eno, huno ha
pai'nigeno'ae'mo, 17 Anau'nimo'mo o'mai'niye, huno ha pai'nigeno Yesu'a, anau'nimo'mo
o'mai'niye, huka hana gemo lama ge hane. 18 Faefu'a vele'mo mai'nanageno hemenimo

kagae'e'mo lokaetana mai'na'a vekamo anaukamo'mo o'mai'niye. Lama ge naha pai'-
nane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [19] Ala nene, ago kage'novana kagaemo kaune vekamo
mai'nanage'na kage'nove. [20] Muki laginago vaya'mogi mani avele'mo Gotife'mo mono
hu'naya'monanafa lapakaemo Yu vaya'mogitapa hutapae'mo, Yulusalemu taonifike'mo
Gotife'mo mono hiyo, hutapa nehae, huno ha pai'nigeno'ae'mo [21] Yesu'a, Ane, ge'nimo
alagepa huka afiyo. Mago afina'mo afole aisige'apae'mo mani avele'mo muki ya'mo
Afo'amofe'mo mono osuge Yulusalemu taonifi'mo mono osuge hugae. [22] Lapakaemo
Samaliya vaya'mogitapamo ina lafe'mo mono nehupi hutapa alagepa hutapa o'age'nae.
Lagaemo Yu vaya'mogita ina lafe'mo mono nehupi huta ago age'none. Yu vaya'aite-
gati'mo alagepa gemo aino atagu faesigeno Goti'a apakufamo alino katino apateteno
hapau vaigiye. [23] Goti Auneme'amo'mo lama ge mono nehaya vaya'ai apaipafi'mo
ali'ya'mo alisige'apae'mo muki ya'mo Afo'amofe'mo apaipa apakesafati'mo mono hute'a
Goti ge'amo lama gelefe'mo mono hisaya afina'mo afole aigefe'mo nehiya'monanafa
hemenimo ago afole ai'niye. Muki ya'mo Afo'amo'a ani agufa vaya'mogi agaefe'mo
mono hisaya agufa vaya'mo kahauya huno apakesiyafe'mo nehiye. [24] Goti'a auneme'e
vekamo mai'niya'mofe'mo agaefe'mo mono nehaya vaya'mogi apaipa apakesafati'mo
mono nehu'a lama gelefe'mo mono hugae, huno ha pai'niye. [25] Ani a kanomo'a, ago
afi'novana Mesaiya vekamo agi'amo Kalaisi'a eno'ae'mo muki ani agufa gemo laha paigiye,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, [26] Kaha nepaiya vekamo agaeke'mae, huno ha pai'niye.

[27] Ani afina'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo ai'a atagi ne'e'a agayana a kano'e'mo kege
neha'age'apae'mo e'a anakete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. Hapau ai'naya'mo-
nanafa na agufa ya'mo aligefe'mo nehane, hu'a afi okege na kava higeka mani a kano'e'mo
kege nehane, hu'a afi okege hu'nae. [28] E'a ava'yi hu'nageno'ae'mo ani a kanomo ani ke'amo
ateno atagi nenuno taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo, [29] mago vekamo'a muki akeya'vilaga
hu'nova kava'nie'mo ava gemo huno naha pai'niyanagi utapa ageyo. Ani vekamo Kalaisi
ne'mo mai'nisifi hu'na nagesa afuve, huno hapa pai'niye. [30] Apakaemo taonifati'mo atale'a
Yesutegamo u'nae. [31] Ne'age'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi, Tisao, hu'a, ne'ya'mo
alika no, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [32] lapakaemo ne'ya'nimo hane'niyana ani ne'ya'mo
alagi o'age'nae, huno hapa pai'niye. [33] Apakai'api apakai'apimo ge huge afige hu'apae'mo,
mago vekamo'a ne'ya'mo ago alinineno ami'nigeno ne'nifi, hu'nae. [34] Yesu'a, alino
nate'nige'nae'mo e'nova vekamo'a hau'niya kava'amo nehu'na nami'niya ali'ya'nimo
ali'na hano hu'na atesuva ali'ya'mo nagaemo ne'ya'nigana huno hane'niya'mofe'mae.
[35] Lapakaemo hutapae'mo, lole'e lole'e kaimo utesigeno ne'ya'mo afu lege'a ne'aliya
afina'mo afole ne'aiye, hutapa nehafiye. Muki hoya'afi'mo ageyo. Ne'ya'mo ago afu
le'niyanage'a alisaya afina'mo afole ai'niye. [36] Hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo
miya'apimo alige maige maige hu'a maisayafe'mo ne'ya'mo alige hu'a ne'aliye. Ne'ya'mo
ne'aliya'mofe'mo avina ya'mo nehakalaya vaya'e ne'ya'mo ne'aliya vaya'e'mo magokepi
apamogaga aigae. [37] Vaya'mogi, mago vekamo'a avina ya'mo nehakalegeno alu vekamo'a
ne'ya'mo ne'aliye, hu'a nehae. [38] Ani gelefe'mo nagaemo ali'ya'mo o'ali'naya hoyafati'mo
ne'ya'mo alisayafe'mo ali'na lapate'nove. Alu vaya'mogi hoyafi'mo ali'ya'mo ali'nagetapa
lapakaemo ani hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye.

[39] Ani a kanomo'a Samaliya taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo, agaemo muki akeya'vi-
laga hu'nova kava'nie'mo nava gemo huno naha pai'niye, huno hapa pai'niya'mofe'mo
asole Samaliya vaya'mogi Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. [40] Hu'naya'mofe'mo
Samaliya vaya'mogimo agaetegamo u'a ha pai'apae'mo, kahao ke honanagi eka lagae'e'mo
magokepi lokaeka maiyo, hu'a ha pai'nageno Yesu'a uno apakae'e'mo lole afina'mo
magokepi lokaeno mai'niye. [41] A kanomo'mo hapa pai'niya geleti'mo mago vaya'amo
apakesa afi'a fatago hu'naya'monanafa Yesu'a uno hapa pai'niya geleti'mo mago'e hu'a
asole vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. [42] Apakaemo a kanoe'mo, kagaemo
laha pai'nana geletike'mo lagesa afita fatago osu'nona'monanafa agai'a avayafati'mo laha
pai'niya gemo afitetae'mo lagesa afita fatago nehune. Ma mopafi vaya'ai apakufamo
alino katino ne'apateno hapau ne'vaiya vekamae, huta lagesa afita fatago nehune, hu'a

ha pai'nae.

Yesu'a gamani vekamo mafa'ne'amo alino hageno ate'niya gemae

43 Yesu'a ani kote'mo lole afina'mo maiteno apataleno Galeliya kotegamo u'niye.
44 Agaemo, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo
ko'apile'mo mai'naya vaya'mogimo ala apaki'apimo no'apamiye, huno hapa pai'niya'-
mofe'mo apataleno Galeliya kotegamo u'niye. 45 Galeliya kotega mai'naya vaya'mo
u'a Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo mai'ne'apae'mo age'nageno Yesu'a hopa afi-
na'mo muki alu kava alu kava'mo hu'nige'a age'nae. Age'naya'mofe'mo ko'ale'mo
uno ava'yi hu'nige'apae'mo ali'a falu fala hu'a ate'nae. 46 Yesu'a Galeliya kotegamo
uno ava'yi huteno ani Kena taonifi'mo mago afina'mo anilafateti'mo nofi alagafati
ani'mo alino hamaleno ate'niya taonifi'mo halate u'niye. Mago gamani vekamo ani
taonifi mai'nigeno mafa'ne'amo Kapeneyamu taonifi'mo mai'niyana kaita hau'niye.
47 Yesu'a Yutiya kotegati'mo ago ataleno Galeliya kotegamo mai'niye, hu'a ha pai'nageno
afiteno'ae'mo Yesufe'mo, mafa'ne'nimo faligefe'mo nehigi uka alika hageka ategapiye,
huno ha pai'nigeno'ae'mo 48 Yesu'a, lapakaemo muki vaya'mogitapamo no'agaya naune
kava'mo hisugetapa o'agesayana nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago osugae, huno ha
pai'nigeno 49 gamani vekamo'a, Ala nene, mafa'ne'nimo ago faligefe'mo nehigi nagae'e'mo
magokepi egeta'ao, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 50 mafa'nekamo kaita ohau'nigeno afa'a
mai'niyanagi uvo, huno ha pai'nigeno Yesu ha pai'niya ge'ae'mo agesa afino fatago
huteno ataleno u'niye. 51 Ega'amo katega ne'vige'apae'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo
ne'ageno uno fotu hute'apae'mo, mafa'nekamo afa mai'niye, hu'a ha pai'nageno, 52 haiya
kanale'mo kaita'amo hage'nigeno alagepa huno afa'a mai'niye, huno apafi ge'nige'a-
pae'mo, yegemo lamino fale'nigeno hani hugefe'mo hu'nigeno'ae'mo amuko hau'niya
ya'amo hano hu'nigeno afa'a alagepa huno mai'niye, hu'a ha pai'nae. 53 Afo'amo'mo,
Yesu'a ani kanale'mo, mafa'nekamo kaita'mo hano hu'nigeno afa'a mai'niye, huno ha
pai'niya gee'mo agesa afiteno agae'e muki afamo anaga'mogi'e'mo Yesufe'mo apakesa
afi'a fatago hu'nae. 54 Yesu'a Yutiya kotegati'mo ataleno Galeliya kotegamo e'niya afina'mo
lole afina'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'niye.

5

Yesu'a ani kotute'mo mai'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

1 Mago afina'mo utegeno Yesu'a Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo u'niye.
2 Yulusalemu taonifi'mo sipisipi anaga'mo u'a lamite'a e'a hai ete'a nehaya kipa'mo
hane'niya yate'mo ani kotu'mo hane'niye. Ani ani kotufe'mo Himulu gefati'mo agi'amo
Metasaitagayagae. 3 Ani ani kotu'mo agi'nale'mo faefu'a no'mo nokato'mu'ageke'mo
hane'niya hiyate nopi'mo asole vaya'mo kaita hapau'niya vaya'mo e'a havae'a mai'nae.
Apaulagamo ali hu'niya vaya'mo maige apaiyamo hosu'niya vaya'mo maige kanage
kanaga osu'a havae'a ne'maiya vaya'mo maige hu'a mai'nae. Ani ani kotu'mo'a kanage
kanage hisiya'ae'mo yagai'a mai'ne'a age'a mai'nae. 4 Goti enisole veka'amo'mo mago
afina'mo emineno ani ani kotute'mo ame ali'nigeno kanage kanage hu'nige'apae'mo
aeno apakaseno ani kotupi'mo hogoteno lami'niya vekamo na agufa kaita'mo hau'nifi
alino hageno ate'nigeno afa'a mai'niye. 5 Ani vayapati'mo mago vekamo teti eiti'a
kafugamo kaita hauge hauge huno mai'niye. 6 Yesu'a eno ageyana havaeno mai'nigeno
ageteno'ae'mo yatala afina'mo kaita hauge hauge hu'nigeno mai'niye, huno agesa
afiteno'ae'mo, kaitakamo kahagesiyafe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, 7 Ala
kava nene, huno, ani'mo'a kanage kanage nehisigeno'ae'mo navalelinuno lamino ani
kotupi'mo aeno natesiya vekamo nagae'e'mo o'mai'niya'mofe'mo mago vekamo'a ago
aeno nagaseno ani kotupi'mo hogotenuno nelamiye, huno ha pai'nigeno 8 Yesu'a, he tika
yakaikonakamo aliteka uvo, huno ha nepaigeno'ae'mo 9 kaita'amo hage'nigeno yakaikon-
a'amo aliteno u'niye. Ani afina'mo Sapati afinane. 10 Yu vaya'mogimo agete'apae'mo,
lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, yakaikonakamo aliteka ne'vana kavafe'mo Sapati

afina'mo mani kava'mo osiyo, huno ka akani male'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [11] alino
alagepa huno nate'niya vekamo'mo, yakaikonakamo aliteka uvo, huno naha pai'niye,
huno hapa pai'niye. [12] Hapa pai'nige'apae'mo, ina la'mo yakaikonakamo aliteka uvo, huno
kaha pai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo [13] ani alino hageno ate'niya vekamo Yesu'mae
huno o'age'niye. Asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo Yesu'a u'niyana ageno aeto osu'niye.
[14] Henaga'amo agaemo Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo mai'nigeno Yesu'a ageteno'ae'mo,
afiyo, hemenimo alagepa huka mai'nane. Hosu kavakamo ataleka mago'e huka osuvo,
fiku yanageka mago'e huka hosu kava'mo hisanageno'ae'mo kaitakamo aeno agaseno
mago'e hanageke ya'mo kagaete'mo afole aigiye, huno ha pai'niye. [15] Ha pai'nigeno
ataleno uno Yu vaya'aife'mo, Yesu'a alino hageno nate'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo
[16] aepa fai'a apaini hu'a ate'nae. Yesu'a Sapati afina'mo alino hageno ate'niya'mofe'mo
apaini hu'a ne'ate'a amagisayafe'mo hu'nae. [17] Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno
hapa paino'ae'mo, afo'nimo'mo ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alime alime eno
hemeni'e'mo ali'ya'mo ne'aliya agufa kava'mo hu'na ali'ya'amo ne'aluve, huno hapa
pai'niye. [18] Ani gemo hu'niya'mofe'mo mago'e hu'a amagisayafe'mo hu'a mai'nae.
Agaemo Sapati afina ke'aepa gemo amagino atale'niya kava'age'mo osu'nifa mago'e hosu
kava'mo hu'niye, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mae. Agaemo Goti'a afo'nimo'mo mai'niye,
huno hapa pai'niya agufa gemo huno agai'a'e Goti'e'mo magoke aiyaya vekalane huno
hapa paige hu'niya'mofe'mo mago'e hu'a amagisayafe'mo hu'nae.

Goti'a mafa'ne'amo'mo agoti huno apatesiya vekamo lekana paino ate'niya gemae

[19] Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, Mafa'ne'amo'mo agai'amo mago kava'mo
afa'a osugiya'monanafa muki ya'mo Afo'amo'a nehiya kava'mo ageteno'aeke'mo nehiye.
Agaemo nehiya kava huno mafa'ne'amo'mo ani agufa kava'mo nehiye. [20] Muki ya'mo
Afo'amo'mo mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno muki nehiya kava'amo alino
ave neliye. Mani kava'mo aeno agase'niya kava'amo mago'e huno alino ave lisigeno
hisigetapae'mo lahapau aigae. [21] Muki ya'mo Afo'amo'a fali'naya vaya'mo alino he tino
apateteno afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya kava huno Mafa'ne'amo'a afa'a maisaya
ya'mo alino apamisiyafe'mo hau'nisiya vaya'aina afa'a alino ne'apamiye. [22] Muki ya'mo
Afo'amo'mo vaya'mo alino fako huno no'apate. Agaemo Mafa'ne'amoke'mo alino fako
huno apatesiya kavate'mo lekana paino ate'niye. [23] Muki vaya'amogi muki ya'mo Afo'amo
agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya kava hu'a Mafa'ne'amo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a
atesayafe'mo alino ate'nigeno emine'niye. Ina lagimo Mafa'ne'amo agi'ale'mo ali'a asaga
hu'a no'atesafi ani kava'mo hu'a muki ya'mo Afo'amo'mo alino ate'nigeno emine'niya
vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'atae. [24] Lama ge lapa nepauve, ina lagimo ge'nimo
afite'a alino nate'nige'na emine'nova vekae'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a alagepa
hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'nae. Apakaemo fali kavategati'mo atale e'a afa'a
ne'maiyategamo mai'nayanage'na agoti hu'na apatete'nae'mo, hosu vaya'mo mai'nae,
hu'na hapa opaiguve. [25] Lama ge lapa nepauve, Mago afina'mo afole aigiyana ago afole
ai'niye. Nefaliya kavategamo mai'naya vaya'mogi Goti mafa'ne'amo ge'amo afa'a afigae.
Afi'nisaya vaya'mogi afa'a maisaya ya'mo alite'a maigae. [26] Muki ya'mo Afo'amo'mo
agai'amo afa'a maisiya ya'mo aepa vekamo mai'niya kava huno Mafa'ne'amo'a agai'amo
afa'a maisiya ya'mo aepa vekamo maisiyafe'mo lekana paino ate'niye. [27] Ani kava huno
Mafa'ne'amo'a alino fako huno apatesiyafe'mo lekana paino ate'niye. Vemo Mafa'nemo
mai'niya'mofe'mae. [28-29] Lahapau o'aiyo. Agae afina'mo afole aisigeno'ae'mo agemo
ne'aisige'apae'mo fali'naya vaya'mogi afite'apae'mo he tigae. Alagepa kava'mo hu'nisaya
vaya'mo he ti e'a afa'a ne'maiyategamo maigae. Hosu kava'mo hu'nisaya vaya'mo he ti'a
visageno agoti huno apateteno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hugiye.

Yesufe'mo na agufa vekamo mai'nifi hu'a hu'naya vaya'ai apava gemae

[30] Nagai'nimo nagesa afi'na mago kava'mo afa'a osuguve. Muki ya'mo Afo'amoke'mo
naha pai'nige'na ali'na fako hu'na ne'apatove. Nahau'niya kava'mo akame osu'na alino
nate'nige'na emine'nova vekamo'a hau'niya kava'amo akame nehuva'mofe'mo kanale

hu'na ali'na fako hu'na ne'apatove. [31] Nagaemo nagai'nie'mo faigoko ge'nimo hu'na
naha mae'na nehuva gemo lapa paisuvana alagi lama gemo hane'niye, hutapa osugae.
[32] Osugaya'monanafa nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno naha maeno ge nehiya vekamo
mai'niya'mofe'mo, alagi lama ge nehiye, hu'na afi'nove. [33] Lapakaemo Yonitegamo
apa'mo alita apate'nage'a u'nageno'ae'mo nagaefe'mo alagi lama gemo aeno hakalo
huno hapa pai'niye. [34] Nagaemo ma mopafi vekamo'a nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno
naha maeno hisiya gemo nagesa ala'amo o'afi'nova'monanafa Goti'a lapakufamo alino
katino lapatesiyafe'mo mani gemo nehuve. [35] Yoni'a lamugana huno aeno ha le'niye.
Lapakaemo aeno ha le'niya yategamo etapa mai'neta agaefe'mo aise afina'mo amuse
hutapa mai'nae. [36] Mai'naya'monanafa nagaefe'mo faigoko gemo huno naha maeno
nehiya gemo'a Yoni'a hu'niya ge'amo ago aeno agase'niye. Nehuva kava'mo muki ya'mo
Afo'amo'mo huvo, huno naha pai'nige'na nehuva kava'mo'a nagaefe'mo ago faigoko gemo
huno naha maeno nehiya gemo'a huno'ae'mo, Muki ya'mo Afo'amo'mo alino ate'nigeno
emine'niye, huno alino apave neliye. [37] Muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na
emine'nova vekamo'a nagaefe'mo faigoko gemo huno naha maeno ge nehiye. Lapakaemo
mago afina'mo avayafati'mo hu'niya gemo o'afige augosafi'mo o'agege hutapa mai'nae.
[38] Lapakaemo alino ate'nigeno emine'niya vekamo ge'amo o'afi'naya'mofe'mo ge'amo
alitapa lapaipafi'mo alagi o'male'nae. [39] Lapakaemo Goti Mukufi'mo hane'niya gee'mo ka-
hauya hutapa agege lekana paige hutapa mai'netapae'mo, alagepa huta maige maige huta
maisuna ya'mo aligune, hutapa lapakesa ne'afiya'monanafa ani gemo'a nagaefeke'mo
hu'niye. [40] Hu'niya'monanafa maige maige hutapa maisaya ya'mo alisayafe'mo nagaeteg-
amo esayafe'mo alagi olapau'niye. [41] Nagaemo ago apakete'nae'mo, ma mopafi mai'naya
vaya'mogimo ala nagi'nimo namigae, hu'na nagesa no'afuve. [42] Ago lapake'novana
Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo alagi olapau'niye. [43] Nagaemo Afo'nimo agi'alefe'mo
emi'ne'nogetapae'mo alita falu fala hutapa no'nataya'monanafa mago vekamo'a agai'a
agi'alefe'mo agesa afiteno esigetapae'mo alita falu fala hutapa ategae. [44] Vaya'mogi lapak-
itapile'mo ali'a asaga hu'a lapatesayafe'mo lapau'niya'monanafa magoke vekamo Goti'a
lapakitapile'mo alino asaga huno lapatesiyafe'mo lapa'ye hu'nigetapa kahauya nosae. Ani
kava'mo nehaya'mofe'mo haiya kava hutapa nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago hugae.
[45] Lapakaemo nagaefe'mo, agaemo Afo'amotega uno haino'ae'mo ge faino ha paiteno
agoti huno lategaiye, hutapa nagaefe'mo lapakesa o'afiyo. Mosesefe'mo laha maegaiye,
hutapa lapakesa ne'afiya vekamoke'mo gemo faino ha paisigeno agoti huno lapategaiye.
[46] Mosese'a nava gemo huno avo'mo kae male'niya'mofe'mo Mosese ge'ae'mo lapakesa
afitapa fatago hu'naesinana ge'nie'mo lapakesa afitapa fatago nehaesine. [47] Lapakaemo
avo'mo kae male'niya gee'mo lapakesa afita fatago osu'nisayana haiya kava hutapa
navayafati'mo nehuva ge'nie'mo lapakesa afitapa fatago hugae.

6

Yesu'a ne'ya'mo alino faefu tauseni'a vaya'mo apami'niya gemae
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

[1] Henaga'amo Yesu'a ani kotu'mo agi'amo Galeliya ani kotu'mo lakaeno mugagayaga
faligamo u'niye. Ani ani kotu'mo alu agi'amo Taipiliyasi ani kotu'mae. [2] Agaemo alagena
kava'mo huno kaita hapau'niya vaya'aina alino hapageno apate'nige'a age'naya'mofe'mo
asole vaya'mo akame hu'a u'nae. [3] Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mago aise avefi'mo
hai'a mai'nae. [4] Pasova hopa afina'mo ago alagi eno hogo hu'niye. [5] Yesu'a alino maku
huno apakeyana asole vaya'mo agaetegamo ne'ageno apaketeno Filipife'mo, mani asole
vaya'mo ne'agi ne'ya'mo nesaya ya'mo haiyateti'mo miya faigune, huno afi ge'niye.
[6] Agai'amo ani hisiya kava'mo ago age'niyana Filipife'mo na agufa gemo hisifi, huno
avataga huno afi ge'niye. [7] Filipi'a, tu hataleti kinaleti'mo ne'ya'mo miya faigunana
mani asole vaya'mogi nesaya kava'mo osugiye, huno ha pai'niye. [8] Mago vekamo ge'amo
ne'afiya vekamo agi'amo E'nalu'a Saimoni Pita agana'amo'a, [9] mago manile mai'niya
mafa'nemo'a faefu'a mali peleti maya'e lole noyamela'e'mo ali'niye. Ali'niya'monanafa

asole vayapi'mogeno mani ne'ya'atomo'a kanale osugiye, huno ha pai'niye. [10] Yesu'a,
etapa kahaule'mo itopale'mo maiyo, huta hapa paiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo
muki vaya'aife'mo hapa pai'nage'a kahaule'mo e'a itopale'mo mai'nae. Ani vaya'mo
faefu tauseni'a vaya'mo mai'nae. [11] Yesu'a peleti mayamo ali'neno Gotife'mo hao ke
heteno mai'naya vaya'mo alino fako huno apamiteno noyame'e'mo ani kava huno alino
apakai'apimo hapau'niya agufa kava'mo huno apami'nige'a ali'a ne'nae. [12] Ne'ya'mo
ne'a apamu hutageno'ae'mo Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, fiku yanageno ne'ya
atupa'amo lageso hugiyanagi alita anupa hiyo, huno hapa pai'nige'a [13] faefu'a peleti
mayafati'mo ne'a apamu hute'a atale'naya atupamo ali'a tuolofu'a honafa yuvapafi'mo
male'a havai te'nae. [14] Apakaemo age'nayana Yesu'a no'agaya agufa aune kava'mo huno
alino apave li'nige'a agete'apae'mo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
paisiya vekamo ma mopafi'mo afole aigiye, hu'a hu'naya vekamo agaeke'mae, hu'a hu'nae.
[15] Ani vaya'mogimo e'a Yesu'mo atafau'a yagaino apatesiya kini vekamo ali'a hamale'a
atesayafe'mo hu'nageno Yesu'a apake'niya'mofe'mo apataleno agai'age'mo avefi'mo uno
hai'niye.

Yesu'a ani agotofule'mo e'niya gemae
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

[16-17] Yegemo lamino fale'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo ani kotutegamo
lami'a sipifi'mo hai'a maite'a mugagayaga faliga Kapeneyamu taonifilagamo ani'mo
lakae'a visayafe'mo ne'vageno'ae'mo hani hu'niyana Yesu'a apakaetegamo o'me'niye.
[18] Lusi kava huno yasimo alinineno ani'mo aino holakau holakau hu'nige'apae'mo
[19] apakaemo latapa kayoteti'mo ani'mo avale'a ataleme ataleme aise afagi'ale'mo ne'u'a-
pae'mo agayana Yesu'a ani agotofule'mo sipi haopale'mo e'nige'a agete'apae'mo koli
nehageno'ae'mo [20] Yesu'a, nagaemo ne'ovanagi koli osiyo, huno hapa pai'nige'apae'mo
[21] hapau'nige'a sipifi'mo avale'a atete'apae'mo malage hu'a u'a ani agi'nale'mo ava'yi
hu'nae.

Yesufe'mo kahauya hu'naya gemae

[22] Ega'amo mugagayaga faliga vaya'mogi agayana egamo hane'nige'a age'naya sipige'mo
magoke'age'mo hane'nigeno Yesu'a ani sipifi'mo o'u'nige'a ge'amo ne'afiya vaya'age'mo
u'nage'apa apake'nae. [23] Mago'e sipimo Taipiliyasi kotegati'mo e'a Yesu'a ne'ya'mo
alino Gotife'mo hao ke heteno apami'nige'a ne'nayategamo e'nae. [24] Asole vaya'mogi
apakayana Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo anile'mo o'mai'nage'a apakete'apae'mo
mago sipigopi'mo u'a hai'a maite'a Yesufe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo ani'mo lakae'a
u'nae.

Yesu'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana huno mai'niya gemae

[25] Ani kotu'mo mugagaya faligamo lakae'u'a ava'yi hute'a Yesu'mo mai'nige'a agete'a-
pae'mo, Tisao, hu'a, hainu afina'mo manile'mo eka mai'nane, hu'a afi ge'nageno'ae'mo
[26] Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, huno, no'agaya agufa aune kava'mo agetapa
aeto hu'naya'mofe'mo nagesayafe'mo o'me'nafa peleti mayamo ali'na lapami'nogetapa
netapa lapamu hu'naya'mofe'mo nagesayafe'mo e'nae. [27] Lapakaemo kasalisiya ne'ya'mo
alisayafeke'mo ali'ya'mo o'alitapa hanege hanege huno hanesiya ne'ya'mo alino la-
pamisigetapa alagepa hutapa maige maige hutapa maisaya ya'mo alisayafeke'mo al-
i'ya'mo aliyo. Vemo Mafa'nemo'a ani agufa ne'ya'mo alino lapamigiye. Muki ya'mo
Afo'amo'mo Goti'a lekana pai'na ate'nove, huno alino apave lisiyafe'mo himamu'amo
alino ami'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, [28] Goti'a hau'niya kava'mo hisunafe'mo na
agufa ali'ya na agufa ali'ya'amo aligune, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [29] Goti'a hau'niya
kava'mo magoke'age'mo hane'niyana alino ate'nigeno emine'niya vekae'mo lapakesa
afitapa fatago hisaya kavake'mo ali'ya'amo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo,
[30] Lama ge nehane, huta hisunafe'mo haiya agufa no'agona kaune kava'mo huka alika
lave ligane. Na kava hugane. [31] Laginago vaya'mogi ka'me kotega mana ne'ya'mo
ne'nae. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo, agaemo koku'napati'mo peleti mayamo

alino apami'nige'a ne'nae, huno hu'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo [32] Alagi lama ge lapa
nepauve, Mosese'a koku'napati lama ge peleti mayamo alino o'apami'nifa Afo'nimoke'mo
koku'napati'mo lama ge peleti mayamo alino nelapamiye. [33] Goti'a alino ne'apamiya
peleti mayamo koku'napati'mo emineno ma mopafi vaya'mo afa'a maisaya ya'mo alino
ne'apamiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo, [34] Ala kava nene, muki
afina'mo ani peleti mayamo alika lamigeta neno, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [35] nagaemo
afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana hu'na mai'nove. Nagaetegamo
esaya vaya'mo apaka otegaiye. Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mo
anife'mo alagi ohapaugiye. [36] Ago lapa pai'nae'mo, nage'naya'monanafa lapakesa afitapa
fatago nosae, hu'na ago lapa pai'nove. [37] Muki vaya'amo muki ya'mo Afo'amo'mo
apavaleno namisiya vaya'mo nagaetegamo egae. Nagaetegamo e'a mai'nisaya vaya'mo
ali'na hapafai'na o'apatalegauve. [38] Ani kavatefe'mo nagai'ni nahau'nisiya kava'mo
hisuvafe'mo emi'no'me'nofa alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niya kava'mo
hisuvafe'mo emi'ne'nove. [39] Muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova
vekamo'a hau'niyanage'na muki apavaleno nami'niya vayapati'mo magoke vekamo alagi
ali'na apahe'na atalesugeno lageso hisiyafe'mo ohau'niyanage'na ma mopamo hano
hisiya afina'mo muki vaya'amo ali'na he ti'na apatesuvafeke'mo hau'niye. [40] Alino
nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niyanage'a Mafa'ne'amo age'a aeto hute'apae'mo
muki vaya'amogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisaya vaya'mo afa'a maige maige hu'a
maisaya ya'mo aligae. Ali'nisage'na ma mopamo hano hisiya afina'mo ali'na he ti'na
apategauve, huno hapa pai'niye.

[41] Yesu'a, koku'napati'mo emi'ne'niya peleti mayagana hu'na mai'nove, huno hapa
pai'niya'mofe'mo aepa fai'a hagalu hagalu hu'a ge hau'nae. [42] Ge hau'apae'mo, ani
kanomo Yesu'a Yosefe mafa'ne'amo o'mai'nifiye. He, ani kanomo mai'nigeta ita'afo'ala'-
moganimo ago anake'none. Na kava higeno'ae'mo, nagaemo koku'napati emi'ne'nove,
huno nehiye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a atete'a ge hau'nae. [43] Yesu'a ge'apile'mo
aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, lapakaitapimo hagalu hagalu gemo osiyo.
[44] Magoke vekamo'mo agai'amo nagaetegamo afa'a o'megaiya'monanafa Afo'nimo'mo
alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamoke'mo ayate heno avayu hulino esigeno'aeke'mo
nagaetegamo egaiye. Nagaetegamo esige'nae'mo ma mopamo hano hisiya afina'mo
ali'na he ti'na ategauve. [45] Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vaya'mogimo Goti mukufi'mo avo'mo kae'apae'mo, *Goti'a muki vaya'aina alino apaya
malegaiye,* hu'a avo'mo kae male'nae. Ani gemo hu'naya'mofe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo
hu'niya gemo afite'a age'naya vaya'mo muki'amo nagaetegamo ete ete hu'a ne'ae. [46] Ani
gemo huva'monanafa magoke vekamo'a Afo'nimo'mo o'age'niye. Gotitegati'mo magoke
vekamo emine'niya vekamoke'mo muki ya'mo Afo'amo'mo age'niye. [47] Alagi lama ge lapa
nepauve, Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo
ago ali'nae. [48] Nagaemo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayagana hu'na
mai'nove. [49] Lapakinago vaya'mogi mana peleti mayamo ka'me kotega mai'ne'apae'mo
ali'a ne'naya'monanafa ago fali'nae. [50] Koku'napati emine'niya peleti mayamo aeto agufa
kanale peleti mayamo hane'niyanage'a ali'a ne'nisaya vaya'mo alagi ofaligae. [51] Nagaemo
afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya peleti mayamo koku'napati'mo emine'niya peleti
mayagana hu'na mai'nove. Ina lagimo ani peleti mayamo ali'a ne'nisafige'a muki afina'mo
afa'a maige maige hu'a maigae. Ali'na apamisuva peleti mayamo nagufafati name'animo
hane'niye. Ma mopafi vaya'mo afa'a maige maige hu'a maisayafe'mo name'animo
ali'na apamiguve, huno hapa pai'niye. [52] Hapa pai'nige'a afite'apae'mo apakai'apimo ge
vaite'apae'mo, Ani vekamo ame'amo nesunafe'mo haiya kava huno alino lamigiye, hu'a
hu'nae. [53] Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo Vemo Mafa'nemo ame'a'e ko-
la'a'e'mo alitapa o'ne'nisayana afa'a maisaya ya'mo alagi o'ali'nae. [54] Ina lagimo name'ni'e
kola'ni'e'mo ali'a ne'nisafige'a afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ago ali'nayanage'na
ma mopamo hano hisiya afina'mo ali'na he ti'na apategauve. [55] Name'animo lama ge
ne'ya'mo hane'nigeno kola'nimo lama ge ani'mo hane'niye. [56] Ina lagimo name'ni'e

kola'ni'e'mo ali'a ne'nisafige'a nagaepi'mo mai'nage'na apakaepi'e'mo mai'nove. 57 Muki
ya'mo Afo'amo'mo afa'a maisaya ya'mo aepa vekamo'a alino nate'nige'na emine'nove.
Agaemo afa'a maisuva ya'mo aepa vekamo mai'nige'na nagufafati name'animo ne'naya
vaya'mo afa'a maisaya ya'mo aepa veka'apimo mai'nove. 58 Manimona koku'napati'mo
emine'niya peleti mayamo hane'niye. Lapakinago vaya'mogi ne'naya peleti mayagana
huno ohane'nifa aeto agufa kanale peleti mayamo hane'niye. Lapakinago vaya'mogi
ali'a nete'apae'mo ago fali'naya'monanafa mani peleti mayamo ne'nisaya vaya'mo muki
afina'mo afa'a maige maige hu'a maigae. 59 Yesu'a mani gemo Kapeneyamu taonifi'mo
mono nopi'mo alino apaya male'niye.

Ge'amo ne'afiya vayapati'mo mago vaya'amo ago atale'a u'naya gemae

60 Asole vaya'mo ge'amo ne'afiya vayapati'mo mago vaya'amo ani gemo afite'apae'mo,
mani gemo'mo kana hu'niya'mofe'mo ina lagimo ani gemo afi'a aeto hugae, hu'a
hu'nae. 61 Yesu'a agai'a aipafi'mo agesa afino'ae'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mogi hu'nova
gee'mo hagalu hagalu gemo nehae, huno apaketeno'ae'mo, mani gemo'mo ane'aifi'mo
hegekana huno nelapatafaifiye. 62 Agesayana Vemo Mafa'nemo aino atagi neno haino
maisigetapae'mo, na agufa yane hutapa lapakesa afigae. 63 Naune'name'mo'a afa'a maisaya
ya'mo alino ne'apamiye. Nagufafati name'amo'mo lapa o'maegaiye. Lapa nepauva
gefi'mo auneme'mo hane'neno afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo hane'niye.
64 Hane'niya'monanafa lapakaepati'mo mago vaya'mo apakesa afi'apa fatago nosae, huno
hapa pai'niye. Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya afinateti'mo apakesa afi'a fatago
osisaya vaya'e kutulu ya'mo alisiya veka'e'mo ago apake'niye. 65 Huno hapa paiteno'ae'mo,
ani kavatefe'mo, mago vekamo'a nagaetegamo agai'amo afa'a o'megaiya'monanafa Afo'n-
imo'a fiku ha maeno amisigeno egaiye, hu'na ago lapa pai'nove, huno hapa pai'niye.
66 Ani gemo huno hapa pai'niya'mofe'mo asole vaya'mo ge'amo afi'naya vayapati'mo
agae'e'mo mago'e hu'a lokae'a umenitata osu'a ago atale'a u'e'a hu'nae. 67 Atale'a
u'nageno'ae'mo Yesu'a tuolofu'a vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, lapakae'e'mo
nataletapa ugefe nehafiye, huno apafi ge'nigeno'ae'mo 68 Saimoni Pita'a, Ala kava nene,
huno, ina lategamo ugune. Kagae gemo'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo
hane'niye. 69 Hemenimo lagaemo lagesa afita fatago huteta kage'nonana aeto agufa
vekamo Gotitegati'mo emike'nana vekamo mai'nanageta kage'none, huno ha pai'nigeno
70 Yesu'a, nagaemo lekana pai'na lapate'nova'monanafa lapakaepati'mo mago vekamo
aipafi'mo hosu aune vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye. 71 Agaemo Yutasi'a Isakaliyoti
kotega vekamo Saimoni mafa'ne'ae'mo hu'niye. Yutasi'a ani tuolofu'a vayapati vekamo'a
kutulu ya'mo aliteno Yesu'mo avaleno apamisige'a amagisaya vekamo mai'niye.

7

Yesu agana'amogimo ge ha pai'naya gemae

1 Mago afina'mo utege'apae'mo Yu vaya'mogi Yesu'mo kamiti amagigune, hu'a
hu'naya'mofe'mo Yutiya kotegamo umenitata osuno Galeliya kotegage'mo umeni-
tata hu'niye. 2 Yu vaya'mogi hoyalega nopi'mo ne'maiya hopa afina'mo ago eno
hogo hu'nige'apae'mo 3 Yesu agana'amogi, Gekamo ne'afiya vaya'mogi ali'yakamo age-
sayafe'mo mani kote'mo ataleka Yutiya kotegamo uvo. 4 Mago vekamo'a muki vaya'-
mogimo ali'ya'amo agesayafe'mo hau'nigeno'ae'mo fala kino no'maifa afole yateke'mo
mai'neno ali'ya'mo ne'aliye, hu'a ha pai'nae. 5 Agana'amogi'e'mo agaefe'mo apakesa afi'a
fatago osu'naya'mofe'mae. 6 Yesu'a, nagae afina'mo hemenimo afole o'ai'niye. Lapakae
afina'mo muki afina'amo hane'niye. 7 Ma mopafi vaya'mogimo lapakaefe'mo afa'a alagi
apaini hu'a olapategae. Nagaemo hosu kava'apie'mo gemo ae'na hakalo hu'na hapa
nepauva'mofe'mo apaini hu'a ne'natae. 8-9 Lapakaemo hopa afina'moge'a ali'a anupa hu'a
maisayategamo viyo. Hemenimo nagae afina'mo alagi afole o'ai'niya'mofe'mo o'uguve,
huno hapa paiteno Galeliya kotegamo mai'niye.

Yesu'mo hopa afina'mo ali'a anupa hu'a mai'nayategamo uno mai'niya gemae

10 Agana'amogi hopa afina'mo ali'a anupa hu'a mai'nayategamo utageno'ae'mo Yesu'a
afole kateti'mo o'u'nifa kesi kateti'mo u'niye. 11 Yu vaya'mogi kahauya hu'nayana o'age'a-
pae'mo, ani vekamo haiyate'mo mai'niye, hu'a apafi ge'nae. 12 Muki asole vaya'mogimo
agaefe'mo sumi sumi gefati'mo ge huge afige hu'apae'mo, alagepa vekamae, hu'a huge,
ha'ao, vaya'ai apakesamo nefaiya vekamo mai'niye, hu'a huge hu'a mai'nae. 13 Yu
vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo vaya'ai apaulagale'mo agaefe'mo ava gemo osu'nae.
14 Hopa afinapati'mo eno folaga hu'niya afina'mo Yesu'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo
haino aepa faino alino apaya male'niye. 15 Yu vaya'mogimo afi'a hapau aite'apae'mo,
ani vekamo sukulu osu'niyana haiya kava huno Goti mukufi gemo ageteno nehiye, hu'a
hu'nae. 16 Yesu'a, ali'na apaya ne'malova gemo nagai'ni gemo ohane'nifa Goti'a alino
nate'nige'na emine'nova vekamo ge'amo hane'niye. 17 Ina lagimo Goti'a hau'niya kava'mo
hisayafe'mo hapau'nisifige'na ali'na apaya ne'malova gee'mo hu'apae'mo Gotitegati'mo
e'nifi agai'a aipafati'mo nehifi hu'a afa'a afigae. 18 Mago vekamo'a agai'a aipafati'mo
ge nehisiyana agai'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ha'ye hu'nigeno kahauya
nehiye. Mago vekamo'a alino ate'nigeno emine'niya vekamo agi'ale'mo ali'a asaga
hu'a atesayafe'mo hau'nisiyana lama ge vekamo mai'nigeno aigofe gemo aipafi'mo alagi
ohane'niye. 19 Mosese'a ke'aepa gemo ago alino lapami'niya'monanafa lapakaepati'mo
magoke vekamo'a ani gemo alagi akame osu'niye. Na kava hu'nogetapae'mo kamiti na-
magisayafe'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo 20 muki asole vaya'mogimo, kaipafi'mo
hosu aune vekamo mai'niye. Ina la'mo kamagisiyafe'mo nehiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo,
21 nagaemo magoke ali'ya'mo ali'nogetapa agetetapae'mo muki vaya'amogitapamo ageta
lapau ai'nae. 22 Mosese'a, ve mafa'netapimogi apakufamo lagautapa ataleyo, huno lapa
pai'niye. Mosese'a ani kava'mo alino aepa ofai'nifa lapakinago vaya'mogige'mo hogote'a
ali'a aepa fai'nae. Mosese'a, apakufamo lagautapa ataleyo, huno lapa pai'niya'mofe'mo
Sapati afina'mo mafa'ne anaga'ai apakufamo lagautapa ne'atalae. 23 Lapakaemo Mosese
ke'aepa gemo amagitapa o'atalesayafe'mo mafa'ne anaga'ai apakufamo lagautapa ne'ata-
lae. Sapati afina'mo apakufamo lagautapa ne'atalaya'monanafa nagaemo Sapati afina'mo
mago vekamo muki agufa'amo alagi ali'na alagepa hu'na ate'nova'mofe'mo na kava
higetapae'mo lapaipamo letapa ne'natae. 24 Amega apakufa'aleke'mo apaketetapa alita
fako osutapa apaketa alagepa hutetapaeke'mo alita fako hiyo.

Ani vekamo Kalaisi ne'mo mai'nifiye, hu'a hu'naya gemae

25 Mago Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogi, ani vekamo kamiti amagigune, hu'a
vege hu'naya vekamo mai'nifiye. 26 Ageyo, hu'a, agaemo afole yate'mo mai'neno'ae'mo
gemo aeno hakalo huno hapa nepaige'apae'mo ge nosae. Mesaiya vekamo mai'niye,
hu'a age'nafiye. 27 Hiya'monanafa Mesaiya vekamo esige'apae'mo haiya kotegati'mo
e'nifi hu'a afa'a o'agegaya'monanafa muki vaya'amogita ani vekamo e'niya ko'amo ago
age'none, hu'a hu'nae. 28 Yesu'a alopa mono nopi'mo alino apaya ne'maleno'ae'mo alopa
gefati'mo hapa paino'ae'mo, nagetetapa e'nova ko'mo ago age'nafiye. Nagai'nimo nagesa
afite'na o'me'nofa alino nate'nige'na e'nova vekamo lama ge'age'mo nehiya vekamo
lapakaemo alagi o'age'nae. 29 Agaemo alino nate'nige'na agaetegati'mo emi'ne'nova'-
mofe'mo age'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo 30 atafau'a kalavusi hu'a atesayafe'mo
hu'naya'monanafa agae afina'mo afole o'ai'niya'mofe'mo mago vekamo'a atafausiya
ka'mo ohane'niye. 31 Asole ve a'nemogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo,
Mesaiya vekamo eno'ae'mo mago'e huno no'agona agufa aune kava'mo huteno ani
vekamo aeno agasegaifiye, hu'a hu'nae.

Ati vaya'mogimo kalavusi hu'a atesayafe'mo hu'naya gemae

32 Ani agufa gemo hute'a sumi sumi gefati'mo nehage'apae'mo Falasi mono vaya'-
mogimo afi'nae. Afite'apae'mo apakae'e mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vaya'mogi'e'mo ati vaya'mogi kalavusi hu'a atesayafe'mo ali'a apate'nage'a
u'nae.

33 Yesu'a, nagaemo lapakae'e'mo aise afina'mo maite'na alino nate'nige'na emine'nova
vekalegamo halate u'na haiguve. 34 Kahauya hutapa nagesayafe'mo kahauya hugaya'mo-
nanafa o'nagegae. Hai'na maisuva kote'mo afa'a utapa ohaigae, huno hapa pai'nige'a-
pae'mo 35 Yu vaya'mogi apakai'apimo, haiya kotegamo visiyafe huno'ae'mo kahauya
hutapa o'nagegae, huno nehiye. Agaemo vayatimo atagu fae'a u'a Galiki nofi vaya'e'mo
lokae'a mai'naya kotegamo uno alino apaya malesiyafe'mo nehifiye. 36 Agaemo, kahauya
hutapa nagesayafe'mo hugaya'monanafa kahauya hutapa o'nagegae. Hai'na maisuva
kotegamo afa'a utapa ohaigae, huno hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye, hu'a
hute'a ge huge afige hu'a mai'nae.

Afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya anife'mo hu'niya gemae

37 Hopa afina'mo eno hano hugefe'mo hu'niya afina'mo henaga'amo alopa afina'mo
afole ai'nigeno'ae'mo Yesu'a he tino alopa gefati'mo hapa paino'ae'mo, mago vekamo'a
anife'mo hau'nisiyana nagaetegati'mo eno ani'mo neno. 38 Nagaefe'mo apakesa afi'a
fatago nehaya vaya'ai apaipafati'mo alopa ani'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'a-
pamiya ani'mo'a havai teteno aino vali lamigiye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niye.
39 Yesu'a Goti Auneme'amo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi alisaya
Auneme'ae'mo ava gemo huno hapa pai'niye. Ani afina'mo Yesu'a he tino koku'napi'mo
haino ha le konali ya'amo o'ali'niya'mofe'mo Goti Auneme'amo emi no'me'niya afina'mae.
40 Asole vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo, lama ge nehune, Gotitegati gemo alinineno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo egaiye, hu'a hu'naya vekamo ani vekamae,
hu'a hu'nae. 41 Mago vaya'amogi, Mesaiya vekamo mai'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago
vaya'amogi, ha'ao, Mesaiya vekamo Galeliya kotegati'mo o'megaiye. 42 Goti mukufi'mo
avo'mo kae male'niya gemo'a, Mesaiya vekamo yagaino ne'apateya kini vekamo Nevini
vayapati vekamo mai'neno Metelehamu taonifi'mo Nevini'a mai'niya taonifatike'mo afole
aigiye, huno hu'niye, hu'a hu'nae. 43 Ani gemo hute'a ali'a fako hu'a apaote apaote
hu'a mai'nae. 44 Mago vaya'mogi, atafaugune, hu'a hu'naya'monanafa magoke vekamo'a
o'atafau'niye.

Yu vaya'ai monote'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya gemae

45 Ati vaya'mo halate atagi ne'a e'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi mono vaya'mogi'e'mo, na kava higetapae'mo avalelitapa
o'me'nae, hu'a apafi ge'nage'apae'mo, 46 ani vekamo aeto agufa gemo nehiya agufa gemo
muki vaya'mogimo nosae, hu'a hapa pai'nage'apae'mo 47 Falasi vaya'mogi, lapakae'e'mo
lapakesa fai'nifiye. 48 Monote'mo yagai'a ne'apataya vayapati vaya'mogimofi Falasi mono
vayapati vaya'mofi hu'a ge'amo ne'afigetapa apake'nafiye. 49 Lagaemo ge'amo no'afuna'-
monanafa afa vaya'mo ke'aepa gemo aepa'amo o'afi'naya hosu vaya'mo afi'nayanage'a
alagi lageso hugae, hu'a hu'nae. 50 Mago Falasi vekamo apakae'e'mo magokepi lokaeno
mai'niya vekamo'a hogoteno Yesutegamo u'niya vekamo Nikonimasi'a, 51 Lagaemo ke'aepa
getimo akame hisunafe'mo fiku agoti huta atetetae'mo, hosu kava'mo hu'niye, huta
osisuna agufa kava'mo hane'niye. Hogoteta avayafati'mo hisiya gemo afiteta nehiya
kava'mo ageteta alita fako hisuna agufa kava'mo hane'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo
52 Kagae'e Galeliya kotega vekamo mai'napiye. Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, Gotitegati
gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi hu'apae'mo, Galeliya kotegati'mo
afole o'aigiye, hu'a hu'nagi kagaemo kahauya huka ageka lekana paika afiyo, hu'a ha
paite'a 53 atale'a no'apilegamo u'e'a hu'nae.

8

Kumai kava'mo hu'niya a kanomo ava gemae

1 Muki vaya'mo no'apilegamo atale'a utageno Yesu'a Alifi'aepa avefi'mo uno mai'niye.
2 Ega'amo kotilamiyapi'mo halate atagi nenuno Yulusalemu taonifi alopa mono nopi'mo
haino mai'nige'apae'mo agaetegamo e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno itopale'mo mai'-
neno'ae'mo aepa faino alino apaya male'niye. 3 Alino apaya ne'malege'apae'mo ke'aepa

gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo mago a kanomo
kumai kava'mo hu'nige'a age'naya a kanomo avaleli'e'a muki vaya'ai apaulagale'mo ali'a
he ti'a ate'nae. [4] Ate'ne'apae'mo, Tisao, mani a kanomo'a kumai kava'mo hu'nigeta
age'none. [5] Mosese'a ke'aepa gemo huno'ae'mo, ani agufa kava'mo hisaya a'ne anaga'aina
yafa kayoteti'mo ago kamiti apamagiyo, huno hu'niyana kagaemo na agufa gemo hugane,
hu'a afi ge'nae. [6] Amalageka hu'a atete'apae'mo hosu gemo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a
atesaya gee'mo kahauya hisayafe'mo ge hu'a afi ge'naya'monanafa ape huno mai'neno ati
yagaina ayateti'mo mopale'mo avo'mo kaeno mai'niye. [7] He ti'a mai'ne'a mago'e mago'e
gemo hu'a afi ge'nageno'ae'mo he tino mai'neno hapa paino'ae'mo, lapakaepati'mo
magoke hosu kava'mo alagi osu'nisiya vekamoke'mo hogoteno yafa kayoteti'mo amagino,
huno hapa paiteno [8] halate ape huno mopale'mo avo'mo kaeno mai'niye. [9] Ani gemo
afi'nageno'ae'mo yu'ilaga vekatapimo'a hosu kava'apimo alino apave li'nige'apae'mo
muki vaya'amo atale'a ute ute hu'a u'nae. Hogote'a asole kafugamo mai'naya vaya'mo
utage'apae'mo henaga'amo aise kafugamo mai'naya vaya'mo magoke magoke vaya'mo
ute ute hu'a u'nae. Atale'a utageno Yesu'a agai'age'mo mai'nigeno ani a kanomo asole
vaya'ai folagapi'mo he tino mai'niye. [10] Yesu'a he tino ageyana ani a kanomo agai'age'mo
mai'nigeno ageteno'ae'mo, agoti hu'a katesayafe'mo hu'naya vaya'mo haiyate mai'nae.
Mago vekamo'a hosu a kanomo mai'nane, huno hu'niya vekamo o'mai'nifiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [11] Ala kava nene, mago vekamo o'mai'niye, huno ha pai'nigeno Yesu'a,
nagae'e'mo hosu a kanomo mai'nane, hu'na osuguve. Kagaemo afa'a ataleka uteka halate
mago'e huka hosu kava'mo osuvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a ha le yakana huno mai'niya gemae

[12] Yesu'a halate ina ge huno hapa pai'niye. Ma mopafi vaya'ai ha le ya'apimo mai'nove.
Ina lagimo nakame nehisafige'a alagepa hu'a maisaya ya'mo alino apave lisiya ha le ya'mo
alite'a hanipi'mo umenitata osugae. [13] Falasi vaya'mogimo, kagaikaeke'mo ani faigoko
gemo huka kaha maeka nehana gemo'mo alagi kanale nosiye, hu'a ha pai'nageno [14] Yesu'a,
nagai'nieke'mo ani faigoko gemo hu'na naha mae'na nehuva'monanafa he alagi lama ge
nehuve. Haiya kotegati'mo e'nofi haiya kotegamo visufi hu'na ago age'nova'mofe'mo
alagi lama ge nehuve. Lapakaemo haiya kotegati'mo e'nofi haiya kotegamo visufi hutapa
o'nage'nae. [15] Lapakaemo lapakufa'aleke'mo apaketetapa alitapa fako hutapa ne'apatae.
Nagaemo mago vaya'mo ali'na fako hu'na no'apatove. [16] Nagai'nige'mo o'mai'nofa Afo'n-
imo'a alino nate'nige'na emine'nova veka'e'mo magokepi lokaeta'a mai'no'a'mofe'mo
ali'na fako hu'na apatesuvana alagepa hu'nage'mo ali'na fako hu'na apategauve. [17] Lapakae
ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, lole vekala'moganimo magoke agufa gege'mo nehisa'ana
alagi lama ge neha'ae, hutapa nehae, huno hapa pai'niye. [18] Nagaemo nagai'nieke'mo
ani faigoko gemo hu'na naha mae'na nehugeno Afo'nimo'a alino nate'nige'na emine'nova
vekamo'e'mo nagaefe'mo faigoko ge'nimo huno naha maesiya gemo nehiye, huno hapa
pai'nige'apae'mo, [19] Afokamo'mo haiyate mai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, lapakaemo
nagaemo nagetapa aeto osu'naya'mofe'mo Afo'nimo agetapa aeto osu'nae. Nagetapa aeto
hu'naesinana Afo'nimo'e'mo agetapa aeto hu'naesine, huno hapa pai'niye. [20] Yesu'a alopa
mono nopi'mo ofalini monimo ne'malaya kesimo hane'niya nopi'mo haino alino apaya
ne'maleno'ae'mo mani gemo hapa pai'niye. Afina'amo afole o'ai'niya'mofe'mo atafau'a
kalavusi hu'a o'ate'nae.

Lapakaemo visuva kotegamo alagi o'ugae, huno hapa pai'niya gemae

[21] Yesu'a halate ina ge huno hapa pai'niye. Nagaemo visuva kotegamo u'na mai'nisuge-
tapae'mo utapa kahauya hutapa nagegefe'mo hugayana alagi hosu kavatapifi'mo mai'ne-
tapae'mo faligae. Visuva kotegamo afa'a o'ugae. [22] Yu vaya'mogimo apakai'apimo, visuva
kotegamo o'ugae, huno hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye. Agai'amo ane'mu
aesiyafe'mo hu'nifi, hu'a hu'nae. [23] Yesu'a, lapakaemo afepilagati'mo e'nage'na nagaemo
anagati'mo emi'ne'nove. Lapakaemo ma mopafi vaya'mo mai'nae. Nagaemo ma mopafi
vekamo o'mai'nove. [24] Ani kavatefe'mo, hosu kavatapifike'mo mai'netapae'mo faligae,

hu'na ago lapa pai'nove. He, lapakaemo hutapae'mo, agaemo muki afina'mo ne'maiya
vekamo mai'niye, hutapa nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago osisayana hosu kavatapi-
fike'mo mai'netapae'mo faligae, huno hapa pai'niye. [25] Apakaemo, ina lagae, hu'a afi
ge'nageno'ae'mo, ali'ya'nimo aepa fai'na ali'nova afinateti'mo ago lapa paime lapa paime
e'na hemeni'e'mo ani agufa gege'mo hu'na lapa nepauve. [26] Nagaemo asole kavatapie'mo
lapava gemo hu'na agoti hu'na lapatesuva gemo lapa paisuva gemo hane'niya'monanafa
alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a alagi lama ge nehige'na afite'nae'mo ma mopafi
vaya'aife'mo hapa nepauve. [27] Apakaemo muki ya'mo afo'amofe'mo ani gemo nehiye,
hu'a o'afi'nae. [28] Inagi Yesu'a, lapakaemo Vemo Mafa'nemo alita he titapa atetetapae'mo,
Mesaiya vekamo mai'niye, hutapa agegae. Agai'amo agesafati'mo agesa afino mago
kava'mo osu'nifa muki ya'mo Afo'amo'a alino aya male'niya gemo hapa pai'niye, hutapa
nagegae. [29] Nagaemo muki afina'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo'a hau'niya
agufa kava'age'mo nehuva'mofe'mo nataleno no'vifa nagae'e'mo magokepi lokaeno
ne'maiye, huno hapa pai'niye. [30] Asole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo agaefe'mo
apakesa afi'a fatago hu'nae.

Afa'a ne'maiya vaya'e kalavusifi ne'maiya vaya'efe'mo apava gemo hu'niya gemae

[31] Inagi Yesu'a Yu vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya Yu vaya'aife'mo,
ge'nifi'mo maime maime ne'visayana lama ge vaya'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mo mai'nae.
[32] Lama ge'amo afitapa aeto hisageno lama ge'aleti'mo hatu maeno lapatesigetapa afa
vaya'mo maigae, huno hapa pai'niye. [33] Hapa pai'nige'apae'mo, Emalehamu aginago
vaya'amo mai'nonage'apae'mo kalavusi hu'a olate'nae. Na kava higekae'mo, afa vaya'mo
maigae, huka nehane, hu'a ha pai'nageno'ae'mo [34] alagi lama ge lapa nepauve, haiya vaya'-
mogi hosu kava'mo nehisafigeno hosu kava'apimo'a kalavusi huno apate'nige'a ali'ya'amo
ne'aliya vaya'mo mai'nae. [35] Kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya aepa vekamo
no'afi'mo uno haino alagi o'maigiya'monanafa ali'ya aepa vekamo mafa'ne'amoke'mo
no'afi'mo alagi maigiye. [36] Goti Mafa'ne'amoke'mo hatu maeno lapatesigetapa alagi afa
vaya'mo maigae. [37] Lapake'novana Emalehamu aginago vaya'amo mai'nage'na lapake'no-
va'monanafa ge'nimo lapaipafi'mo afitapa o'male'naya'mofe'mo namagisayafe'mo nehae.
[38] Nagaemo Afo'nimo'a alino nave li'nige'na age'nova kavafe'mo ava gemo hu'na lapa
nepauva'monanafa lapakaemo afotapimo'a hiyo, huno nehiya gege'mo akame hutapa
nehae, huno hapa pai'nige'apae'mo, [39] Emalehamu'a afotimo'mo mai'niye, hu'a ha pai'-
nageno'ae'mo, Emalehamu mafa'ne'amo lama ge mafa'ne'amo mai'naesinana Emale-
hamu'a hu'niya agufa kavake'mo nehaesine. [40] Goti'a naha pai'nige'na afite'nae'mo alagi
lama ge lapa nepauva'monanafa lapakaemo namagisayafeke'mo nehae. Emalehamu'a
ani agufa kava'mo osu'niye. [41] Lapakaemo afotapimo'a nehiya agufa kava'mo nehae,
huno hapa pai'nige'apae'mo, Afotimo'mo magoke vekamo Goti'a mai'niye. Megusa
mafa'nemo o'mai'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [42] Nagai'nimo nagesa afi'na o'me'nofa
Goti'a alino nate'nige'na e'nove. Gotitegati'mo emi'ne'nova'mofe'mo Goti'a afotapi-
mo'a mai'niyesinana nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niyesine. [43] Na kava
higetapae'mo ge'nimo afitapa aeto nosae. Ge'nie'mo olapau'niya'mofe'mo ge'nimo
afa'a o'afigae. [44] Afotapimo'mo Satani'a mai'nigetapae'mo mafa'ne'amo mai'netapae'mo
afotapimo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. Aepa fai'niya afinateti'mo vaya'mo ne'apa-
magiya vekamo mai'niye. Lama gemo aipafi'mo alagi ohane'niya'mofe'mo lama gelefe'mo
kame nehiye. Aigofe gemo aepa ne'mo mai'niya'mofe'mo aipafati'mo alagi aigofe gemo
nehiye. [45] Mai'niya'monanafa nagaemo lama ge lapa nepauva'mofe'mo nagaefe'mo alagi
lama ge nehiye, hutapa lapakesa afitapa fatago nosae. [46] Lapakaepati'mo haiya vekamo'a
hosu kava'nimo alino nave ligiye. Lama ge nehisuvana na kava higetapae'mo alagi lama
ge nehiye, hutapa nosae. [47] Goti'a alino apate'niya vaya'mogimo Goti ge'amo ne'afiye.
Lapakaemo Goti'a alino olapate'niya'mofe'mo Goti ge'amo no'afiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Emalehamufe'mo ava gemo hu'niya gemae

[48] Yesu'a ani ge hapa pai'nige'apae'mo, lagaemo kagaefe'mo, Samaliya vekamo
mai'nigeno hosu aune vekamo aipafi'mo mai'niye, huta nehune. Lama ge nosupiye, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo, [49] mago hosu aune vekamo naipafi'mo o'mai'niye. Nagaemo Afo'nimo
agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ne'atova'monanafa lapakaemo nagi'nile'mo alitapa afepi
ne'natae. [50] Vaya'mogi nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a natesayafe'mo ali'ya'mo no'alufa
mago vekamo alino fako huno ne'apateya vekamoke'mo nagi'nile'mo alino asaga huno
atesiyafe'mo ali'ya'mo ne'aliye. [51] Lama ge lapa nepauve, Ge'nimo akame nehaya vaya'mo
ofaligae, huno hapa pai'nige'apae'mo, [52] Hemenimo lagaemo afi'nonana hosu aune
vekamo kaipafi'mo mai'niye, huta ago afi'none. Emalehamu'a ago fali'nige'a Gotitegati
gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ago fali'naya'monanafa kagaemo
hukae'mo, ge'nimo akame nehaya vaya'mo ofaligae, huka nehane. [53] Kagaemo laginago
vekamo Emalehamu'mo ago aeka agase'napiye. Agaemo ago fali'niye. Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e'mo ago fali'nae. Kagaemo ina la'nae, huka
kagesa ne'afine, hu'a afi ge'nageno [54] Yesu'a, nagai'ni nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na
ne'natovesinana ina agufa kavakana huno hane'niyesine. Lapakaemo Afo'nimofe'mo,
Gotitimo'mo mai'niye, hutapa nehaya vekamo'a nagi'nile'mo alino asaga huno ne'nate.
[55] Gotitimo'mo mai'niye, hutapa nehaya'monanafa o'age'nage'na nagaeke'mo age'nove.
O'age'nove, hu'na nehuvesinana lapakaekana hu'na aigofe ge'e vekamo mai'novesine.
Nagaemo ago age'nova'mofe'mo ge'amo akame nehuve. [56] Lapakinago vekamo Emale-
hamu'a nagaemo afole aisugeno nagesiyafe'mo hau'nigeno avayagunagu huno nagava
mai'niye. Nageteno'ae'mo amogaga ai'niye, huno hapa pai'nige'apae'mo [57] Kagaemo fifi-
ti'a kafugamo o'mai'nananagi Emalehamu'a age'napiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [58] alagi
lama ge lapa nepauve, Emalehamu'a ita'amo'mo alino o'ate'niya afinateti'mo nagaemo
hogote'na muki afina'mo mai'nova vekamo alagi mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo
[59] yafa kayoteti'mo ali'a yaga au'a amagisayafe'mo ne'aligeno'ae'mo Yesu'a alopa mono
nopati'mo ataleno apakae folagapi'mo lami'nige'a o'amagi'nageno afa'a uno lamino
u'niye.

9

Yesu'a mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aulagala'mo ali hu'niya vekamo alino ayakeno ate'niya gemae

[1] Yesu'a ne'uno'ae'mo ageyana mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo
aulagala'mo ne'ageya ya'amo alagi ohane'niya vekamo mai'nigeno age'niye. [2] Ge'amo
ne'afiya vaya'mogimo, Tisao, ina la'mo hu'niya hosu kava'mo'a ita'amo'mo alino ate'niya
afinateti'mo aulagamo ne'ageya ya'amo ohane'niya vekamo mai'niye. Ani kava'mo
aepa'amo agai'amo hu'niya hosu kava'mo'a hu'nifi ita'afo'ala'moganimo hu'na'a hosu
kava'animo'a ani agufa kava'mo hu'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo [3] Yesu'a, ani kava'mo
aepa'amo hane'niyana agai'amo hu'niya hosu kava'mo'a ohanege ita'afo'ala'mogani
hu'na'a hosu kava'animo'a ohanege hu'niya'monanafa Goti himamu'amo agaete'mo
afole aisige'a muki vaya'mogi agesayafe'mo ani kava'mo hu'niye. [4] Muki feluga'amo
nagaemo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo hau'niya ali'ya'amo aliguve. Hani'mo
hisige'apae'mo muki vaya'mogimo ali'ya'mo afa'a o'aligae. [5] Ma mopafi'mo mai'ne'-
nae'mo ma mopafi vaya'ai ha le ya'apigana hu'na mai'ne'na ae'na ha le'na ne'apatove,
huno hapa paiteno [6] Yesu'a mopa atanamo ali'neno avenatu'na he male'neno alino
hapa hatiteno aulagalate'mo faleno ate'niye. [7] Faleno ateteno'ae'mo, uka Silomi ani
kotupi'mo ani'mo faleka kalo pao, huno ha pai'niye. Ani Silomi ani kotune agimo
aepa'amo hane'niyana alino ate'nigeno u'niyategae. Ani vekamo uno anipi'mo faleno kalo
paeteno aulagala'mo alagepa huno ageno ayaketeno no'alegamo u'niye. [8] U'nige'apae'mo
no'ale vaya'e hogoteno itopale'mo fai mai'neno monie'mo aukaya nehige'apa ne'agaya
vaya'mogi'e'mo, itopale mai'neno muki afina'mo monie'mo aukaya nehiya vekamofiye,
hu'a apafi ge'nae. [9] Mago vaya'amogimo, ani vekamae, hu'a hapa pai'nage'apae'mo
mago vaya'amogimo, ha'ao, agaekana agufa vekamo mai'niyana alu vekamo mai'negaiye,

hu'a hu'nae. Agai'amo, ani vekamo nagaeke'mo mai'nove, huno hapa pai'nige'apae'mo,
[10] haiya kava huka kaulagamo ageka ayake'nane, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [11] mago vekamo
agi'amo Yesu'a mopa atanamo alino hapa hatiteno naulagalate'mo faleno nateteno'ae'mo,
Uka Silomi ani kotupi'mo faleka kalo pao, huno naha pai'nige'na u'na fale'na kalo
paete'nae'mo naulagamo age'na ayake'nove, huno hapa pai'niye. [12] Ani vekamo haiyate
mai'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, o'age'nove, huno hapa pai'niye.

[13] Apakaemo ani vekamo avaleli'a Falasi mono vaya'aitegamo u'nae. [14] Yesu'a mopa
atanamo alino hapa hatiteno aulagalate'mo faleno ateteno alino ayakeno ate'niya
afina'mo Sapati afina'mae. [15] Inagi Falasi vaya'mogimo halate hu'apae'mo, haiya ag-
ufa kava'mo hu'nigeka kaulagala'mo alagepa huka age'nane, hu'a loka hu'a afi ge'-
nageno'ae'mo, agaemo hapamo alino naulagalate'mo faleno nate'nige'na u'na anipi'mo
fale'na kalo paete'nae'mo naulagala'mo alagepa hu'na age'nove, huno hapa pai'niye.
[16] Mago Falasi vaya'amogimo, Sapati afina ke'aepa gemo akame nosiya'mofe'mo Gotite-
gati'mo o'me'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago vaya'amogimo hu'apae'mo, haiya agufa
kava'mo huno hosu kava'mo nehisiya vekamo'a ani agufa no'agona agufa aune kava'mo
afa'a hugiye, hu'a hu'nae. Ani gemo hute'a ali'a fako hu'a lole nofi vaya'mo mai'nae.
[17] Falasi vaya'mogimo halate mago'e hu'a, kaulagala'mo alino ayakeno kate'niya vekae'mo
na agufa gemo hugane, hu'a loka hu'a afi ge'nageno'ae'mo, Gotitegati gemo alinineno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye. [18] Yu vaya'mogimo
aulagala'mo ohane'niya vekamo aulagala'mo alo huno ate'niya kavafe'mo ava gemo
afite'apae'mo, lama ge nehiye, hu'a apakesa o'afi'naya'mofe'mo ita'afo'ala'moganife'mo
ge hu'nage'ana e'na'age'anae'mo, [19] mani vekamo mafa'netanimo mai'nifiye. Lanakaemo,
alita'a ate'no'a afinateti'mo aulagala'mo ohane'niya mafa'nemo mai'niye, hutana ne-
ha'a'mofe'mo hemenimo haiya kava hu'nigeno aulagala'mo alagepa huno age'niye, hu'a
anafi ge'nage'anae'mo [20] ita'afo'ala'moganimo, ago age'no'ana mafa'neti'amo mai'neno
alita'a ate'no'a afinateti'mo aulagala'mo ohane'niya mafa'nemo mai'nigeta'a age'no'ae.
[21] Hemenimo haiya kava huno aulagala'mo alagepa huno ne'agefi, ina la'mo alino
alagepa huno ate'nifi, huta'a alagi o'age'no'ae. Ani kavafe'mo agai'ae'mo loka huta
afi gegeno'ao alopa vekamo mai'niya'mofe'mo agai'amo lapa paino, hu'ana hapa pai'-
na'ae. [22] Ita'afo'ala'moganimo Yu vaya'aife'mo koli'apimo hu'na'a'mofe'mo mani agufa
gemo hu'na'ae. Apakaemo hogote'a vege hu'apae'mo, ina lagimo Yesufe'mo, Kalaisi
vekamo mai'niye, hu'a nehisafigeta mono nopati'mo alita hapafaita apatalegaune, hu'a
ago ge hu male'nae. [23] Hu'a ge hu male'naya'mofe'mo ita'afo'ala'moganimo, alopa
vekamo mai'niyanagi agai'ae'mo ge hutapa afi gegeno lapa paino, hu'ana hapa pai'na'ae.
[24] Apakaemo halate ani hogoteno aulagala'mo alagepa huno no'ageya vekae'mo ge hu'-
nageno e'nige'apae'mo, kagaemo kagaikage'mo Goti'mo ala agi'amo amiyo. Lagaemo
ani vekamo ago age'nonana hosu kava'mo nehiya vekamo mai'nigeta age'none, hu'a ha
pai'nageno'ae'mo, [25] nagaemo hosu kava'mo nehisiya vekamo mai'nisifi hu'na o'age'nove.
Magoke kava'amo alagi age'novana hogote'na naulagala'mo alagepa hu'na o'age'nova
vekamo mai'nova'monanafa hemenimo alagepa hu'na ne'agove, huno hapa pai'nige'a-
pae'mo, [26] kagaetegamo na agufa kava'mo hu'niye. Haiya kava huno kaulagala'mo alino
alagepa huno kate'niye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [27] ago lapa pai'nova'monanafa o'afi'nae.
Na kava higetapae'mo halate mago'e hutapa afigefe'mo nehae. Afole o'ai'niyesina agufa
kava'mo hemenimo ago afole ai'nigetapae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo maisayafe'mo ne-
hafiye, huno hapa pai'nige'apae'mo, [28] kagaemo ani vekamo ge'amo ne'afina vekamo mai'-
nana'monanafa lagaemo Mosese ge'amo ne'afuna vaya'mo mai'none. [29] Ago afi'nonana
Goti'a Mosesefe'mo ha pai'niye, huta afi'nona'monanafa ani kanomo haiyategati'mo e'nifi
huta o'afi'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [30] aeto agufa gemo nehage'nae'mo ani gemo
afi'na nahau ne'auve. Haiyategati'mo e'nifi hutapa o'afi'naya'monanafa naulagamo alino
ayakeno nate'niye. [31] Afi'nonana Goti'a hosu kava'mo nehaya vaya'ai ge'apimo no'afiya'-
monanafa agaefe'mo mono hute'a hau'niya agufa kava'ageke'mo nehaya vaya'ai ge'apimo
ne'afiye, huta afi'none. [32] Akeya'vilaga afinateti'mo eno hemenimo mai'nona afina'mo

muki vaya'mogimo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo mago vekamo'a aulagala'mo hosu'niya vekamo aulagala'mo alino ayakeno ate'niya ava gemo o'afi'nae. Muki vaya'-mogimo ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo ani agufa kavafe'mo ava gemo o'afi'a maime maime e'nae. [33] Ani vekamo Gotitegati'mo o'me'niyesinana magoke alagepa kava'mo afa'a osu'niyesine, huno hapa pai'nige'apae'mo [34] Itakamo'mo alino kate'nigekae'mo hosu kavapike'mo mai'nanagi hemenimo kagaemo alika laya malesanafe'mo nehapiye, hu'a hute'a mono nopati'mo ali'a hafai'a atale'nae.

Yu'ilaga mafa'nemo aulagamo ali hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[35] Yesu'a ali'a hafai'a atale'naya kavafe'mo ava gemo afiteno uno kahauya huno ageno avateteno'ae'mo, kagaemo Goti mafa'ne'ae'mo kagesa afika fatago nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [36] Ala nene, ani vekamo ina la'ae. Naha paige'nao agaefe'mo nagesa afi'na fatago hino, huno ha pai'nigeno, [37] ago age'nanageno hemenimo ge kaha nepaiya vekamo agaemae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [38] Ala kava nene, nagesa afi'na fatago nehuve, huno ha paiteno agaefe'mo mono hu'niye.

[39] Yesu'a ina ge huno hapa pai'niye. Nagaemo ali'na fako hu'na apatesuvafe'mo ma mopafi'mo emi'ne'nove. Nagaemo apaulagamo ali hu'nisiya vaya'mogi age'a ayake-sayafe'mo emi'ne'nove. Ani kava hute'na apaulagamo afa'a hane'nige'a ne'agaya vaya'mo apaulagamo ali hufa vayakana hu'a mai'ne'a o'agesayafe'mo emi'ne'nove. [40] Mago Falasi vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi ani hu'niya gemo afite'apae'mo, lagae'e'mo laulagamo ali hu'nifiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, [41] lapaulagamo ali hu'niya vaya'mo mai'naesinana hosu kavatapimo ohane'niyesina'monanafa ne'agone, hutapa nehaya'mofe'mo hosu kavatapimo afa'a hane'niye, huno hapa pai'niye.

10

Sipisipie'mo aeno kalafefa gemo huno hapa pai'niya gemae

[1] Yesu'a, alagi lama ge lapa nepauve. Mago vekamo'a sipisipi anaga'mogi kegi'ya yu'ilag-amo haleno haisiyafe'mo huno'ae'mo kipateti'mo faleno ohaino kegi'ya afafafati'mo aeno haleno nehaisiya vekamo kumaya vekamo mai'neno vaya'mo apamagiteno kumaya'mo ne'aliya vekamo mai'niye. [2] Kipateti'mo faleno nehaiya vekamo'a sipisipile'mo ne'yagaiya vekamo mai'niye. [3] Sipisipi anaga'mogi kipate'mo ne'yagaiya vekamo'a kitamo yakino ne'apatege'apa nehaiye. Haiteno'ae'mo agai'a sipisipi'ae'mo apaki nehige'apae'mo agemo ne'afiye. Hogoteno kumatega nelamino'ae'mo apaki aeno apaki hulino nelamiye. [4] Agaemo sipisipi anaga'amo kumatega apavalelinuno hogote'nige'apae'mo sipisipi ana-ga'amogi agemo afi'a aeto nehaya'mofe'mo akame hu'a ne'vae. [5] Sipisipi anaga'mogi alu vekamo afa'a akame hu'a o'ugae. Agae agemo afi'a aeto osu'naya'mofe'mo apaune he'a ugae, huno hapa pai'niye. [6] Yesu'a mani gemo aeno kalafefa gemo hapa pai'niya'monanafa afi'a aeto osu'nae.

Yesu'a alagepa vekamo sipisipile'mo ne'yagaiya vekamo mai'niya gemae

[7] Afi'a aeto osu'naya'mofe'mo Yesu'a halate hapa paino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve. Nagaemo sipisipi anaga'mogi kipa'apimo mai'nove. [8] Nagaemo emi'no'me'no-ge'apae'mo hogote'a kumaya'mo alige vaya'mo apamagite'a kumaya'mo alige hu'a mai'naya vaya'mo e'naya'monanafa sipisipi anaga'mogi apakemo afi'a aeto osu'nae. [9] Nagaeke'mo kipa'apimo mai'nove. Goti'a nagaetetike'mo kegi'ya yu'ilagamo faleno hainesiya vekamo agufamo alino katino atesigeno alagepa huno maigiye. Eno haineteno lamiteno nehuno'ae'mo ne'ya'mo alino neteno alagepa huno maigiye. [10] Kumaya'mo ne'aliya vekamo'a kumaya'mo alige sipisipimo apamagige alino hosu huno apatege hisiyafeke'mo ne'e. Nagaemo sipisipimo kanale hu'a mago'e alagepa hu'a maige maige hu'a afa'a maisayafe'mo emi'ne'nove. [11] Nagaemo alagepa vekamo sipisipile'mo yagai'na ne'apatova vekamo mai'nove. Alagepa huno yagaino ne'apateya vekamo'a sipisipilefe'mo agai'amo afa'a maisiya ya'amo afa'a atalegaiye. [12] Miya'mo alisiyafeke'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo maige sipisipi

aepa vekamo maige huno o'mai'niya'mofe'mo afela kalamo ne'egeno apataleno aune
hetaleno ne'vigeno'ae'mo afela kalamo'a hapaeno hanilino ne'vige'apae'mo atale'a atagu
fae'a u'e'a nehae. 13 Miya'mo alisiyafe'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a miya'mo al-
isiyafeke'mo agesa afiteno sipisipi anaga'aife'mo agesa no'afiya'mofe'mo ataleno aune
hetaleno ne'viye. 14-15 Nagaemo alagepa vekamo sipisipile'mo yagai'na ne'apatova vekamo
mai'nove. Afo'nimo'mo nage'nige'na afo'nimo'mo age'nova kava hu'na nagaemo sip-
isipi'nimo apake'noge'apa nagaemo nage'nae. Ani kava hu'na apakaetefe'mo afa'a
maisuva ya'nimo atalete'na faliguve. 16 Mago nagae sipisipimo mani kegi'yafi'mo hai e'a
o'mai'nae. Nagaemo apakaemo apavaleli'na egauve. Nagemo aisuge'apae'mo afi'a aeto
hute'a e'a magoke sipisipi anaga'mo maisageno magoke vekamo sipisipile'mo yagaino
apatesiya vekamo maigiye. 17 Afa'a maisuva ya'nimo alisuvafe'mo afa'a maisuva ya'nimo
atalegauva'mofe'mo Afo'nimo'mo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye. 18 Mago
vekamo'a afa'a maisuva ya'nimo nayapati'mo alino naha faleno o'atalegaiya'mononafa
nagai'nimo nagesa afite'na atalegauve. Afa'a maisuva ya'nimo atalete'na halate alisuva
himamu'nimo ago ali'nove. Afo'nimo'a ani kava'mo huvo huno naha pai'niya'mofe'mae,
huno hapa pai'niye. 19 Ani gemo afi'nageno'ae'mo halate alino fako huno apate'niye.
20 Asole vaya'mogi hu'apae'mo, hosu aune vekamo aipafi'mo mai'nigeno'ae'mo negi gemo
nehiye. Na kava higetapae'mo ge'amo ne'afiye, hu'a hu'nage'apae'mo 21 mago vaya'amogi,
hosu aune vekamo aipafi'mo mai'nisiya vekamo'a ani agufa gemo afa'a osugiye. Hosu aune
vekamo'a aulagamo ali hu'nisiya vekamo aulagamo afa'a alino ayakeno o'ategaiye, hu'a
hu'nae.

Yesu'mo apakame'yamo ami'naya gemae

22-23 Yulusalemu taonifi'mo hopa afina'mo alopa mono no kitamo yaki'naya afinafe'mo
apakesa afisayafe'mo hopa afina'mo afole ai'niye. Ani afina'mo yasimo ne'aliya afi-
na'mogeno Yesu'a ani alopa mono no'mo kapa'amo osu'naya no'mo agi'amo Salomoni
hiyato nopi'mo uneno huno mai'niye. 24 Uneno nehige'apae'mo Yu vaya'mogi fai'a
ku ai'a ate'ne'apae'mo, lole lagesa ne'afunanagi na magi afina'mo laha opaika afa'a
maigane. Kalaisi vekamo mai'nisanana huka haleka laha paiyo, hu'a ha pai'nageno'ae'mo,
25 ago lapa pai'novana o'afi'nae. Afo'nimo agi'alefe'mo nehuva kava'mo'a nagaefe'mo
faigoko ge'nimo huno naha maeno nehiya gemo nehiye. 26 Ge nehiya'mononafa nagaemo
sipisipi anaga'nimo o'mai'naya'mofe'mo lapakesa afitapa fatago nosae. 27 Nage ne'auge'a-
pae'mo sipisipi anaga'nimogi nagemo ne'afiye. Apake'na aeto hu'noge'a nakame nehae.
28 Nagaemo maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na ne'apamuvanage'a alagi ofaligae. Mago
vaya'mogi e'a nayapati'mo ali'a naha fale'a o'apatalegae. 29 Afo'nimo'a sipisipi anaga'amo
apavalelineno ne'namiya vekamo'mo muki vaya'aina ago aeno apakase'niyanage'a muki
vaya'mogi Afo'nimo ayapati'mo afa'a ali'a ha ofalegae. 30 Nagae'e Afo'nimo'e'mo magoke
aiyaya vekala'mo mai'no'ae, huno hapa pai'nige'apae'mo 31 Yu vaya'mogimo halate yafa
kayoteti'mo amagisayafe'mo ali'nae. 32 Yesu'a, Nagaemo asole alagepa kava'mo Afo'ni-
mo'mo huvo, huno naha pai'niya kava'mo hute'na ali'na lapave li'nove. Muki nehuva
kavapati'mo haiya agufa kavatefe'mo lapakesa afitetapae'mo namagisayafe'mo nehae,
huno apafi ge'nige'apae'mo, 33 alagepa kava'mo hu'nana'mofe'mo kamagisunafe'mo no-
suna'mononafa Gotife'mo huka faipa huka ne'atana'mofe'mo kamagisunafe'mo nehune.
Ina agufa vekamo mai'nana'mononafa Goti'mo mai'nove, huka nehana'mofe'mae, hu'a
ha pai'nageno'ae'mo, 34 Goti'a lapakae ke'aepa gemo avo'mo kae male'niya mukufi'mo
hu'niya gemo'a huno'ae'mo, *gotikana hutapa mai'nae, huno hu'niye.* 35 Ago afi'nonana
Goti mukufi hane'niya gemo alagi lama gemo hanege hanege huno hane'neno hano
osisiya agufa gemo hane'niye. Goti mukufi'mo hane'niya gemo'a Goti ge'amo alino
apami'niya vaya'aife'mo, gotikana hutapa mai'nae, huno hapa pai'niye. 36 Goti'a ani gemo
ma mopafi vaya'aife'mo hu'niya'mononafa nagaemo, Goti mafa'ne'amo mai'nove, hu'na
hu'nova'mofe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo aote vekamo lekana paino ate'neno'ae'mo
alino ate'nigeno e'niya vekae'mo, Gotife'mo huka faipa huka ne'atane, hutapa nehafiye.
37 Nagaefe'mo Afo'nimo'mo huvo huno naha pai'niya kava'mo nosisuvana nagaefe'mo

aigofe gemo nehiye, hutapa hiyo. [38] Nehisuvana nagaefe'mo alagi lama ge nehiye,
hutapa hiyo. Nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago nosaya'monanafa Goti'a nehiya ag-
ufa kava'mo nehisuvana Afo'amo'a agaepi'mo mai'nigeno agaemo agaepi'mo mai'niye,
hutapa hisayafe'mo nehuva kavafe'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'nige'a-
pae'mo [39] halate atafausayafe'mo hu'naya'monanafa ago faino kasalo paetaleno u'niye.
[40] Yesu'a apataleno atagi neno uno Yoneni ani'mo lakaeno mugagayaga faligamo Yoni'a
ani'mo faleno apate'niya yategamo mago'e afina'mo mai'niye. [41] Mai'nige'apae'mo asole
vaya'mo agaetegamo e'a apakaemo, Yoni'a no'agona agufa aune kava'mo osu'niya'mo-
nanafa muki ge'amo ani vekae'mo ava gemo hu'niya gemo alagi lama ge hu'niye, hu'a
hu'nae. [42] Inagi ani haopalegati'mo asole vaya'mogi agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae.

11

Layosi'a ago fali'niya gemae

[1] Mago vekamo agi'amo Layosi'a Metani taonifi'mo mai'niya vekamo kaita hau'nigeno
mai'niye. Asa'ala'moganimo Maliya'e agana'amo'mo Mata'e'mo Metani taonifi'mo
magokepi lokae'a mai'nae. [2] Ani Maliya'a hogoteno alagepa atumo ne'aiya uvelimo
alino Ala kava ne'mo aiyale'mo lakino faleno ateteno ayokateti'mo alino hau huno
ate'niye. Asa'amo'mo Layosi'mo kaita hau'niye. [3] Asa'ala'moganimo Yesutegamo ge
hu'ana atala'ageno u'niya gemo, Ala kava nene, ani kahau kayamopafi'mo kahau'niya
vekamo kaita hau'niye, hu'ana hute'ana mago vekamo apa'mo ali'ana atale'na'ageno
u'niye. [4] Yesu'a ani gemo afiteno'ae'mo, ani kaita'mo falisiya agufa kaita'mo ohau'nifa
Goti ha le konali ya'amo agete'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga huge Goti mafa'ne'amo
agi'ale'e'mo ali'a asaga huge hisayafe'mo ani kaita'mo hau'niye, huno hapa pai'niye.
[5] Yesu'a Mata'e agana'amo'e asa'amo'mo Layosi'efe'mo hau ayamopafi'mo
hau'nigeno'ae'mo [6] kaita hau'niye, hu'ana hu'na'a gemo afiteno'ae'mo lole afina'mo
ani mai'niya kotegamo mai'niye. [7] Lole afina'mo utegeno'ae'mo Yesu'a ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo, halate Yutiya kotegamo vigetao, huno hapa pai'nige'apae'mo,
[8] Tisao, ani kotega mai'naya Yu vaya'mogimo yafa kayoteti'mo kamagisayafe'mo
hu'nayana halate Yutiya kotegamo visanafe'mo nehapiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo,
[9] Magoke afina'mo yegemo tuolofu'a aovamo letegeno hani'mo nehiye. Vaya'mogimo
yegemo neleya afina'mo ma mopafi'mo aeno ha le'nige'a umenitata nehaya'mofe'mo
nohapae. [10] Hanipi'mo umenitata nehisaya'mo'mo apaipafi'mo ha le ya'mo'a aeno ha
noleya'mofe'mo nehapae. [11] Lao vekamo Layosi'mo ago au kaleno mai'niya'mofe'mo u'na
aupati'mo haune'na ategauve, huno hapa pai'nige'apae'mo, [12] Ala kava nene, au kaleno
mai'nisiyana kanalene, hu'a ha pai'nae. [13] Yesu'a Layosi'mo ago fali'niya kavafe'mo au
kaleno mai'niye, huno hapa pai'niya'monanafa afa'a au kaleno mai'nigeno'ae'mo hu'niye,
hu'a apakesa afi'nae. [14] Yesu'a hu'niya gemo afi'a aeto osu'nageno'ae'mo Yesu'a huno
afole aino hapa paino'ae'mo, Layosi'mo ago fali'niye. [15] Nagaemo agae'e'mo ani afina'mo
magokepi lokae'na o'mai'nova'mofe'mo lapakaetefe'mo nagesa afite'na namogaga
ne'auve. Nagaefeke'mo lapakesa afitapa fatago hisayafe'mae. Agaetegamo vigetao, huno
hapa pai'niye. [16] Tomasife'mo lago'ya mafa'ne'ae, hu'a agi ne'aya vekamo'a Yesu ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo, agaegi'e'mo magokepi lokaeta falisunafe'mo lokaeta vigetao, huno
hapa pai'niye.

Yesu'a fali'nayateti'mo alino he tino apateteno'ae'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemae

[17] Yesu'a uno ava'yi huteno afi'niyana Layosi'mo ago faligeta kita ate'nonageno lole'e
lole'e afina'mo u'niye, hu'a ha pai'nageno afi'niye. [18] Metani taonimo Yulusalemu
taonimo haopale'mo hane'nigeno tali kilomita agufa aise afagi'ale'mo hane'niye. [19] Asole
Yu vaya'mo Mata'e Maliya'e'mo anasa'animo'mo ago fali'niya kavafe'mo hapau hu'a
anatesayafe'mo anakaetegamo e'nae. [20] Yesu'a ne'e, hu'a hu'nageno Mata'a ani
gemo afiteno'ae'mo kategamo ne'visigeno ne'esige'ana fotu hisa'afe'mo u'nigeno'ae'mo

Maliya'a nopi'mo mai'niye. [21] Mata'a uno Yesu'e'mo fotu hute'anae'mo, Ala kava
nene, manile'mo mai'nanesinana nasa'nimo'mo ofali'niyesina'mononafa [22] ago afi'novana
hemenimo kagaemo Gotife'mo namiyo, huka ge huka afi gesanageno afa'a alino kamigiye,
hu'na nagesa afi'nove, huno ha pai'nigeno [23] Yesu'a, kasakamo'mo halate he tigiye, huno
ha pai'nigeno'ae'mo, [24] ago afi'novana ma mopamo hano hisiya afina'mo halate he tigiye,
hu'na ago afi'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [25] nagaemo fali'nayateti'mo ali'na he ti'na
apatege afa'a maisaya ya'mo ali'na apamige hu'na mai'nove. Nagaefe'mo apakesa afi'a
fatago nehisaya vaya'mo faligayana halate ago he ti'a afa'a maigae. [26] Ina lagimo afa'a
mai'ne'apae'mo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a ofali'a afa'a maige maige
hu'a maigae. Ge'nie'mo kagesa afika fatago nehapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [27] He, Ala
kava nene, kagaemo Kalaisi vekamo Goti Mafa'ne'amo ma mopafi'mo eminegaiye, hu'a
hu'naya vekamo mai'nane, hu'na nagesa afi'na fatago nehuve, huno ha pai'niye.

Yesu'a avi'ya'mo hu'niya gemae

[28] Mata'a ani gemo huteno'ae'mo halate aino atagi neno uno vaya'mogimo
o'afisayafe'mo agana'amo'mo Maliyafe'mo sumi huno ha paino'ae'mo, Tisa vekamo
ago eno manile'mo ava'yi huteno kagaefe'mo eno, huno ge nehiye, huno ha pai'nigeno
[29] Maliya'a ani gemo afiteno malage huno he tino uno fotu hisa'afe'mo uno lami'niye.
[30] Yesu'a taonifi'mo uno ava'yi osu'niyanafa Mata'e'mo fotu hu'na'a yate'mo mai'niye.
[31] Maliya'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'ne'a hapau hu'a anate'a mai'naya vaya'mogi
agayana Maliya'a malage huno he tino uno lami'nige'a agete'apae'mo ki'a ate'naya
kanolulegamo uno avi'ya'mo hisiyafe'mo ne'viye, hu'a hute'a akame hu'a u'nae.
[32] Maliya'a Yesutegamo uno ava'yi huno ageteno aiyafi'mo asagauno aino mai'neno'ae'mo,
Ala kava nene, manile'mo mai'nanesinana nasa'nimo'mo ofali'niyesine, huno ha
pai'nigeno'ae'mo [33] Yesu'a ageyana Maliya'a avi'ya'mo hu'nige'apae'mo agae'e'mo
magokepi e'naya vaya'mogi'e'mo avi'ya'mo hu'nageno apaketeno'ae'mo lusi kava
huno aipamo'mo kana hu'niye. [34] Agaemo, haiyate'mo kitapa ate'nae, huno apafi
ge'nige'apae'mo, Ala kava nene, eka ago, hu'a ha pai'nae. [35] Yesu'a avi'ya'mo hu'niye.
[36] Avi'ya'mo hu'nige'apae'mo Yu vaya'mogi, Ageyo, ani vekae'mo lusi kava huno hau
ayamopafi'mo hau'niye, hu'a hu'nae. [37] Mago vaya'amogi, ani vekamo'a aulagamo alagepa
huno no'ageya vekamo aulagamo alino alagepa huno ate'niya vekamo eno manile'mo
mai'niyesinana himamu'aleti'mo alino hageno atesigeno ofali'niyesipiye, hu'a hu'nae.

Yesu'a Layosi'mo alino he tino ate'niya gemae

[38] Yesu'a halate lusi kava huno aipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo kanolulegamo u'niye.
Yafa kapi'mo ki'a atete'a avayale'mo yafateti'mo ai'a akani male'nae. [39] Yesu'a, ani
yafa'mo alitapa heleve hulitutapa ataleyo, huno hapa pai'nigeno Mata'a fali'niya vekamo
asa'amo'mo, Ala kava nene, fali'nigeta kita ate'nonageno lole'e lole'e afina'mo ago
u'niya'mofe'mo ago kano atumo ai'niye, huno ha pai'niye. [40] Yesu'a, kagesa afika
fatago hu'nisana'mo'mo Goti ha le konali ya'a'e himamu'a'e'mo agegane, hu'na kaha
opai'nofiye, huno ha pai'nige'apae'mo [41] yafa'mo ali'a heleve hu'a atale'nageno'ae'mo
Yesu'a alino maku huno koku'nategamo age'neno'ae'mo, Afo'nimogae, ge'nimo ago
afi'nana'mofe'mo kahao ke'mo nehove. [42] Muki afina'mo ge'nimo ne'afine, hu'na ago
afi'nove. Afi'nova'mononafa manile'mo nagae'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'naya
vaya'mogimo afite'apae'mo, Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa afi'a fatago
hisayafe'mo ani gemo nehuve, huno huteno [43] alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Layosiyo,
he tika emikeno, huno ge hu'niye. [44] Lavolavoleti'mo fali'niya vekamo augosafi'e aiya
ayatega'e'mo hayae'a ate'naya vekamo he tino emine'niye. Inagi Yesu'a, lavolavomo
alitapa hakalu hetapa ataletetapa ategeno vino, huno hapa pai'niye.

Yesu'mo amagisayafe'mo vegemo hu'naya gemae
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

[45] Asole Yu vaya'mo Maliyategamo e'a mai'naya vaya'mogimo Yesu'a hu'niya kava'mo
agete'apae'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. [46] Hu'naya'mononafa mago

vaya'amogimo u'a Falasi vaya'aife'mo Yesu'a hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'a hapa
pai'nae. 47 Afite'a kanisole vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vayanagi Falasi vayanagi hu'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, na agufa kava hisune.
Ani vekamo'a no'agona agufa asole aune kava'mo nehiye. 48 O'atafauta afa'a ageta
atale'nisunageno ani agufa kavake'mo hulino ne'visige'apae'mo muki asole vaya'mogimo
agaefeke'mo lama ge nehiye, hu'a hute'a akame hugae. Lomu gamani vaya'mogimo e'a
alopa mono notimo he'a halagape vai'a atalete'a kame hu'a latesageta ataleta atagu fae-
tuteta huta maigune, hu'a hu'nae. 49 Apakaepati'mo mago vekamo agi'amo Kaiyafasi'a ani
kafugamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a, lapakaemo
aise'amo o'afi'nae. 50 Magoke vekamo'a muki vaya'mogitalefe'mo falino latesigeta hano
osuta afa'a maisunafe'mo kanalene, hutapa hutetapa lapakesa afifi huge huge hutapa
no'maiye, huno hapa pai'niye. 51 Agai'amo ani gemo osu'nifa ani kafugamo mono
hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'niya'mofe'mo aune gemo
huno Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Yu nofi
vaya'aitefe'mo falino apategaiye. 52 Yu nofi vaya'alefeke'mo falino o'apategaiya'monanafa
muki Goti mafa'ne'amo atagu fae'u'e'a hu'a mai'naya vaya'amo apavalelineno alino
anupa huno apateteno magoke nofi vaya'mo alino ha maleno apategaiye, huno hapa
pai'niye. 53 Ani afinateti'mo haiya kava huta amagisupi, hu'a hute'a vege hu'a mai'nae.
54 Hu'naya'mofe'mo Yesu'a mago'e huno Yu vaya'ai apaulagale'mo umenitata osuno
ataleno ka'me kotegamo uno Ifalemu taonifi'mo ge'amo ne'afiya vaya'e'mo mai'niye.
55 Yu vaya'ai Pasova afina'mo eno hogo hu'nige'apae'mo hogote'a muki vaya'amogimo
mono kava'mo akame hisayafe'mo alo hute'a ne'ya'mo nesayafe'mo muki ko'apimo
atale atale hu'a Yulusalemu taonifi'mo u'nae. 56 U'a hai'a alopa mono nopi'mo he
ti'a mai'ne'apae'mo Yesu'a agesayafe'mo apakai'apimo, na agufa yane, hutapa lapakesa
ne'afiye. Ne'ya'mo nesayategamo o'megaiye, hutapa lapakesa ne'afifiye, hu'a hu'nae.
57 Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Falasi vaya'mogi'e'mo
hu'apae'mo, mago vekamogamo agesana'mo'mo eka laha paigetao kalavusi huta ateno,
hu'a hu male'nae.

12

Maliya'a Yesu aiyale'mo uvelimo lakino faleno ate'niya gemae
(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

1 Sigisi'a afina'mo utesigeno Pasova hopa afina'mo afole aisiyafe'mo hu'niya afi-
na'mo Yesu'a Metani taonifi'mo Layosi'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'niya koteg-
amo e'niye. 2 E'nige'a une ne'ya'mo alo hute'a Mata'a ne'ya'mo alino fako huno
apami'nige'a Layosigi'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a ne'nae. 3 Mai'ne'apae'mo Maliya'a
alopa monileti'mo miya nefaiya uvelimo alagepa atumo ne'aiya uvelimo lole kapufi'mo
nehaneya agufa uvelimo alinineno Yesu aiyalate'mo lakino faleno ateteno ayokateti'mo
alino hau huno ate'nigeno'ae'mo alagepa atu'amo'mo ani mai'naya nopi'mo havai te'niye.
4 Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo'mo ge'amo ne'afiya vayapati
vekamo kutulu ya'mo alisiya vekamo'a, 5 na kava higeno'ae'mo alagepa atumo ne'aiya
uvelimo alino maketi hisige'a tali hataleti kinaleti'mo miya faitesageno alino kagemi
ya'apimo ohane'nisiya vaya'aina apamiyafe'mo hu'niye, huno hu'niye. 6 Kagemi ya'apimo
ohane'nisiya vaya'aife'mo agesa o'afi'niya'monanafa moni kute'mo ne'yagaiya vekamo
mai'neno kupati'mo kumaya'mo ne'aliya vekamo mai'niya'mofe'mo ani gemo hu'niye.
7 Yesu'a, afa'a ateyo. Falisuge'a ki'a natesaya afinafe'mo agesamo afiteno uvelimo lakino
faleno nate'niye. 8 Kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo muki afina'mo lapakae'e'mo
magokepi lokaetapa maigaya'monanafa nagaemo muki afina'mo lapakae'e'mo magokepi
lokaeta o'maigune, huno hapa pai'niye.
9 Yesu'a eno mai'niye, hu'a hu'naya gemo afite'apae'mo muki Yu vaya'mo Yesuke'mo
agesayafe'mo o'me'nayana Layosi'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'niya veka'e'mo
anakesayafe'mo e'nae. 10-11 Layosi'mo afa'a mai'nige'a agete'a muki Yu vaya'mogi

Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo ya-
gai'a ne'apataya vaya'mogimo, Layosi'e'mo anamagigune, hu'a hute'a vege hu'a mai'nae.

Yesu'a yagaino ne'apateya kini vekagana huno Yulusalemu taonifi'mo uno ava'yi hu'niya gemae

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)

12 Ega'amo asole vaya'mo Pasova afina'mo e'naya vaya'mogimo afi'nayana, Yesu'a
Yulusalemu taonifi'mo ne'e, hu'a hu'naya gemo afite'apae'mo 13 u'a vayavekana yosamo
akopa'amo yage'a alite'a u'a fotu hisayafe'mo ne'u'apae'mo, laha mao.
Ala kava ne'mo agi'aleti'mo ne'eya vekamo Goti'a ha maeno. Agaemo Isaleli vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya kini vekamae, hu'a hu'nae.
14 Yesu'a mago aikeli noki afumo agotofule'mo uno haino fai maiteno e'niye. Goti
Mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,
15 Saiyoni taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo koli osiyo. Ageyo, ala vekatapimo yagaino
nelapateya kini vekatapimo aikeli noki afule'mo fai maiteno ne'e,
huno hu'niye. 16 Ani afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi ani kava'mo aepa'amo age'a
aeto osu'naya'monanafa Yesu'a fali'niyateti'mo alino he tino ate'nigeno koku'napi'mo
haino mai'nige'apaeke'mo Yesufe'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niya ava gee'mo
apakesamo aino halo ai'nige'apae'mo, he, ani kava'mo Yesutegamo ago afole ai'niye, hu'a
apakesa afi'a ho hu'nae. 17 Muki vaya'mogi Yesu'a Layosi'mo alino he tino ate'niya afina'mo
agae'e'mo lokae'a mai'ne'a agete'apae'mo faigoko gemo huli'a u'e'a hu'nae. 18 Ani
no'agaya agufa aune kava'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'nage'a afi'naya'mofe'mo
asole vaya'mo agae'e'mo u'a fotu hu'nae. 19 Falasi vaya'mogi apakai'apimo hu'apae'mo,
Lapakaemo ani vekamo aetapa o'agase'nae. Ageyo, muki ma mopafi vaya'mogi akame
nehae, hu'a hu'nae.

Galiki nofi vaya'mogimo Yesu'mo agesayafe'mo e'naya gemae

20 Hopa afina'mo Gotife'mo mono hisayafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'a hai'naya
vayapati'mo mago vaya'amo Galiki nofi vaya'mo mai'nae. 21 Apakaemo Filipi'a Galeliya
kotega Metasaita taonifi vekalegamo e'a, lao vekae, hu'a, Yesu'mo agesunafe'mo ne-
hune, hu'a afi ge'nageno 22 Filipi'a uno E'nalufe'mo ha paitege'ana Yesutegamo u'ana
ha pai'na'ae. 23 Yesu'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo, hemenimo
Vemo Mafa'nemo'a ala agi'amo alisiya afina'mo afole ai'niye. 24 Lama ge lapa nepauve.
Avina ya'mo mopafi'mo ofai'nisayana magoke avina ya'mo alagi hanegaiya'monanafa
fai male'nisageno faliteno'ae'mo halate hageteno asole avina ya'mo alino ategaiye.
25 Muki vaya'mogimo ma mopafi alagepa hu'a maisaya kavafe'mo hapau'nisiya'mo'mo
afa'a maisaya ya'apimo atalegae. Muki vaya'mogimo ma mopafi alagepa hu'a maisaya
kavafe'mo ohapau'nisiya'mo'mo afa'a maisaya ya'apimo o'atale'a alagepa hu'a alagi maige
maige hu'a maigae. 26 Ali'ya'nile'mo maigefe'mo hisaya vaya'mogi nagae nakameke'mo
hiyo. Ani kava'mo hu'a ali'ya'nile'mo mai'nisaya vaya'mogi nagae nakameke'mo hute'a
u'na maisuva kotegamo u'a maigae. Inagi Afo'nimo'mo ali'ya'nile'mo mai'nisaya vaya'ai
apaki'apile'mo alino asaga huno apategaiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a falisiya kavafe'mo hapa pai'niya gemae

27 Naipamo'mo atete nehisige'nae'mo na agufa gemo huguve. Afo, hu'na, nagaetegamo
hosu kava'mo afole aisiya kava'mo alika atalo, hu'na hugufiye. Ha'ao. Ani hosu
kava'mo alisuvafeke'mo emi'ne'nove. 28 Afo, kagikale'mo alika asaga huvo, huno hu'nigeno
koku'napati'mo ge huno'ae'mo, nagi'nile'mo ali'na asaga hu'novanage'na halate mago'e
hu'na nagi'nile'mo ali'na asaga huguve, huno hu'niye. 29 Hu'nige'apae'mo asole vaya'mo
anile'mo he ti'a mai'ne'a afite'apae'mo, hakalu hu'niye, hu'a hu'nage'apae'mo mago
vaya'amogi, enisole vekamo'a ha pai'niye, hu'a hu'naya'monanafa 30 Yesu'a, ani gemo
nagaefeke'mo osu'nifa lapakae'efe'mo hu'niye. 31 Hemenimo ma mopafi vaya'ai hosu
kava'apimo afole aisigeno Goti'a alino fako huno apategaiye. Hemenimo ma mopafi
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo alino hafaino atalegaiye. 32 Apakaemo ma

mopafati'mo ali'a he ti'a natetesage'nae'mo muki vaya'amo nagai'nilegamo ai'na apavayu
huli'na egauve, huno hapa pai'niye. 33 Agaemo haiya agufa kava hu'na faligufi, huno hapa
pai'niye. 34 Asole vaya'mogi, lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, Kalaisi vekamo alagi maige
maige huno maigiye, huno hu'niya'monanafa na kava higekae'mo Vemo Mafa'nemo ali'a
he ti'a ategae, huka nehane. Ani Vemo Mafa'nemo ina la'mae, hu'a afi ge'nae. 35 Yesu'a,
aise afina'mo ha le ya'mo alino ne'apamiya vekamo lapakae'e'mo magokepi lokaeno
mai'neno'ae'mo aeno ha leno lapategaiye. Aeno ha le'nisiya yategamo umenitata hiyo
fiku yanageno hani lapaugiyanagi. Hanipi'mo umenitata nehiya vekamo'a haiya kate'mo
ne'ufi huno o'agegaiye. 36 Ha le ya'mo alino ne'apamiya vekamo lapakae'e'mo magokepi
lokaeno mai'niyanagi agaefe'mo lapakesa afitapa fatago higeno'ao ha le vaya'mo ha
malegayanagi, huno hapa paiteno apataleno uno fala kino mai'niye.

Apakesa afi'a fatago osu'naya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae

37 Yesu'a asole no'agaya agufa aune kava'mo apaulagale'mo hu'niya'monanafa agae-
fe'mo alagi apakesa afi'a fatago osu'nae. 38 Aiyeya'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo
huno hapa nepaiya vekamo'a hu'niya gemo afole aisiyafe'mo apakesa afi'a fatago osu'nae.
Aiyeya'a ani kavatefe'mo,

Ala kava nene, ina la'mo hapa pai'nona gemo afi'niye. Ala kava ne'mo'a ina la'mo
himamu'amo'a agufamo alino katino atesiya himamu'amo alino ave li'niye,

huno avo'mo kae male'niye. 39-40 Aiyeya'a ani kavatefe'mo mago'e gemo huno'ae'mo,

Goti'a apaulagaleti'mo o'agege apaipafati'mo alagepa hu'a afi'a aeto osuge hisayafe'mo
apaulagamo alino fali kaeno apateteno apaipamo alino yafakana huno lokiya vaino
apate'niye. Goti'a huno'ae'mo, nagaetegamo ai'a atagine'a esage'nae'mo ali'na
alagepa hu'na o'apatesuvafe'mae, huno hu'niye,

huno avo'mo kae male'niye. Aiyeya'a ani gemo huno avo'mo kae male'niya'mofe'mo
Yesu'e'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'mogi afa'a apakesa afi'a fatago osu'nae.
41 Aiyeya'a Yesu ha le konali ya'amo age'niya'mofe'mo ani agufa gemo huno ava gemo
hu'niye. 42 Ani gemo hu'niya'monanafa asole vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo
Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'monanafa Falasi vaya'mogimo mono nopati'mo
ali'a laha fai'a latalegae, hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo agi'amo ae'a hakalo hu'a hapa
opai'nae. 43 Apakaemo ma mopafi vaya'mogi ala apaki'apimo ali'a apamisayafeke'mo lusi
kava huno hapau'niya'monanafa Goti'a ala apaki'apimo alino apamisiyafe'mo aise'amo
hapau'niye.

Yesu ge'amo'mo vaya'mo agoti huno apatesiya gemae

44 Yesu'a alopa gefati'mo gemo huno'ae'mo, nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya
vaya'mogimo nagaefeke'mo apakesa afi'a fatago nosaya'monanafa ani kava'mo hu'a alino
nate'nige'na emi'ne'nova veka'efe'mo apakesa afi'a fatago nehae. 45 Ina lagimo nage'nafi
ani kava hu'a alino nate'nige'na emi'ne'nova veka'e'mo age'nae. 46 Apakaemo nagaefe'mo
apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo hanipi'mo o'maisayafe'mo ha le yakana hu'na ma
mopafi'mo emi'ne'nove. 47 Nagaemo ge'nimo afite'a akame nosisaya vaya'mo agoti hu'na
o'apategauve. Nagaemo ma mopafi vaya'mo agoti hu'na apatesuvafe'mo emi'no'me'nofa
apakufamo ali'na kati'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove. 48 Mago vaya'mogimo ge'nimo
o'afi'a apakame'ya ne'namisayana agoti huno apategaiye. Ma mopamo alino hano huno
atalesiya afina'mo ge'nimoke'mo agoti huno apategaiye. 49 Nagaemo mani gemo na-
gai'ni nagesafati'mo nagesamo afi'na nosufa muki ya'mo Afo'amo'mo alino nate'nige'na
emi'ne'nova vekamo'a ani gemo huvo, huno naha pai'niya gemo nehuve. 50 Afo'nimo'mo
mani gemo huvo, huno naha pai'niya gemo ago afi'novana alagepa hu'a maige maige hu'a
maisaya ya'mo alino ne'apamiya gemo hane'nige'na afite'nae'mo hapa nepauve.

13

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'mo apaiyamo sese huno apate'niya gemae

[1] Alopa ne'ya'mo ne'naya Pasova afina'mo ago afole aigefe'mo hogo hu'nigeno'ae'mo
Yesu'a agai'amo ago afi'niyana ma mopamo atale'na Afo'nimotegamo haisuva afina'nimo
ago eno hogo hu'niye, huno afi'niye. Agaemo ma mopafi mai'naya vaya'amogife'mo
hau ayamopafi'mo haume haume eno hano hu'niya afina'e'mo hau'niye. [2-3] Satani'a
Yutasi'mo Isakaliyoti kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo'a Yesu'mo avaleno hosu
vaya'ai apayapi'mo atesiya agesamo alino ami'niye. Ne'ya'mo nete'apae'mo Yesu'a ago
age'niyana muki ya'mo Afo'amo'mo muki vaya'aite'e muki yate'e'mo yagaisuvafe'mo
lekana paino nate'niye. Gotitegati'mo emi'ne'novanage'na halate Gotitegamo haiguve,
huno ago age'niye. [4-5] Ageteno'ae'mo hi'yalamuteti'mo he tino kukena'amo asagino
maleteno taoli kenamo alino hapili'neno yuvapafi'mo ani'mo laki male'neno ge'amo
ne'afiya vaya'ai apaiyamo aepa faino sese huno apateteno hapili'niya taolileti'mo alino
hau huno apate'niye. [6] Agaemo Saimoni Pita haopale'mo ne'egeno'ae'mo, Ala kava
nene, naiyamo sese huka natesanafe'mo hapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [7] hemenimo
nagaemo nehuva kava'nimo aepa'amo o'age'nananageka henaga'age'mo agegane, huno
ha pai'nigeno [8] Pita'a, hemeni'e muki afina'e'mo naiyamo sese huka o'nategane, huno
ha pai'nigeno'ae'mo, kaiyamo sese hu'na okatesuvana hemenimo nafalu'nimogamo
o'mai'nananageka hetamakamo o'aligane, huno ha pai'nigeno [9] Saimoni Pita'a, Ala kava
nene, naiya'age'mo sese huka o'nateka naya'e nagenopa'e'mo sese huka nato, huno ha
pai'nigeno [10] Yesu'a, ago ani'mo fale'nisaya vaya'mo muki apakufa'alegamo o'ani'ya ofaino
afa'a alagepa huno hane'niya'mofe'mo halate ani'mo ofalegaya'monanafa apaiya'age'mo
sese hugae. Muki'amogitapamo ani'mo ago fale'naya'monanafa lapakaepati'mo magoke
vekamo o'ani'ya'amo fai'niya vekamo mai'niye. [11] Yesu'a agai'amo avalelinuno hosu
vaya'aina apamisiya vekamo ago age'niya'mofe'mo lapakaepati'mo o'ani'ya'amo fai'niya
vekamo mai'niye, huno hapa pai'niye.

[12] Yesu'a apaiyamo sese huno apateteno'ae'mo kukena'amo halate alino vaiteno
hi'yalamute'mo haino siate'mo fai mai'neno'ae'mo, nagaemo lapaiyamo sese hu'na
lapate'nova kava'mo aepa'amo age'nafiye. [13] Lapakaemo nagaefe'mo nagi aetapae'mo,
Tisao, hutapa nagi aege, Ala kava nene, hutapa nagi aege nehaya gemo he, ani agufa
vekamo mai'nova'mofe'mo alagi lama ge nehae. [14] Nagaemo Ala kava vekatapimo
maige tisa vekatapimo maige hu'ne'nae'mo lapaiyamo sese hu'na lapate'nova'mofe'mo
konagatapimogi apaiyamo sese hutapa apateyo. [15] Mani hemenimo hugetapa agaya agufa
kava'mo hisayafe'mo ali'na lapave li'novanagi ani agufa kava'mo hiyo. [16] Lama ge lapa
nepauve. Mago ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ali'ya'mo afo'amo aeno no'agase. Ani kava
huno apa vekamo'a alino ate'nigeno u'niya vekamo aeno no'agase. [17] Lapakaemo ani gemo
afitapa alagepa hu'netapae'mo ani kava'mo nehisayana Goti aulagale'mo alagepa hutapa
mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. [18] Nagaemo mani gemo muki'amogitapae'mo
nosuve. Lekana pai'na lapate'nova vaya'mo ago lapake'nova'monanafa Goti mukufi'mo
hu male'niya gemo afole aisiyafe'mo lekana pai'na ate'nove. Ani gemo'a huno'ae'mo,
nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno ne'ya'mo ne'niya vekamo'a kame huno nate'niye, huno
hu'niye. [19] Ani agufa kava'mo nagaetegamo afole o'ai'nige'nae'mo ago hogote'na mani
gemo lapa nepauve. Afole aisigetapae'mo nagaefe'mo, muki afina'mo ne'maiya vekamo
mai'niye, hutapa lapakesa afitapa fatago hisayafe'mo hemenimo mani gemo lapa nepauve.
[20] Lama ge lapa nepauve. Ina lagimo ali'na apate'noge'a ne'vaya vaya'aina ali'a falu fala
hu'a ne'apatesafige'a ani kava hu'a nagae'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'natae. Ina lagimo
nagaemo navale'a ali'a falu fala hu'a ne'natesafige'a ani kava hu'a alino nate'nige'na
emi'ne'nova veka'e'mo ali'a falu fala hu'a ne'atae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, mago vekamo'a nagaemo navaleno hosu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'niya gemae

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23)

[21] Yesu'a ani gemo nehigeno'ae'mo agai'a aipamo'mo atete hu'nigeno ina gemo aeno
hakalo huno hapa nepaino'ae'mo, alagi lama ge lapa nepauve. Lapakaepati'mo mago
vekamo'a navaleno hosu vaya'aina apamigiye, huno hapa pai'niye. [22] Ge'amo ne'afiya

vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, lagaepati'mo ina lafe'mo hu'nifi, hu'a apakesamo
afite'a i'aulagafi o'aulagafi hu'a mai'nae. [23] Mago vekamo ge'amo ne'afiya vekae'mo
Yesu'a hau ayamopafi'mo hau'niya vekamo Yesu haopale'mo mai'niye. [24] Saimoni Pita'a
kini aiteno, ina lafe'mo nehane, huka ge huka afi go, huno ha pai'nigeno [25] Yesu
haifi'yale'mo havaeno ape huno mai'neno'ae'mo, Ala kava nene, ina lafe'mo nehane,
huno afi ge'nigeno'ae'mo [26] Yesu'a, peleti maya atupamo ali'na anipi'mo aete'na amisuva
vekamae, huno ha paiteno peleti maya atupamo alino anipi'mo aeteno Yutasi'a Isakaliyoti
kotega vekamo Saimoni mafa'ne'amo alino ami'niye. [27] Yutasi'a peleti maya atupamo
ali'nigeno'ae'mo Satani'a agae aipafi'mo faleno hai'niye. Yesu'a Yutasife'mo, huguve,
huka nehana kava'mo malage huka huvo, huno ha pai'niye. [28] Hi'yalamute'mo siate'mo
fai mai'naya vaya'mogimo Yesu'a na agufa kavafe'mo ani gemo hu'nifi hu'a o'afi'nae.
[29] Yutasi'a moni kute'mo ne'yagaiya vekamo mai'niya'mofe'mo mago ge'amo ne'afiya
vaya'mogi, uka hopa afina'mo nesuna ne'ya'mo miya faiyo, huno hu'nifi, kagemi ya'apimo
ohane'nisiya vaya'aina alika fako huka apamiyo, huno hu'nifi, hu'a apakesa afi'nae.
[30] Yutasi'a peleti mayamo afa aliteno malage huno kumategamo lami'niye. Hani'ilaga
folagu'mo lami'niye.

Saufa ke'aepa gemo hapa pai'niya gemae

[31] Yutasi'a apataleno kumategamo lamitegeno'ae'mo Yesu'a, hemenimo Vemo
Mafa'nemo'a ala agi'amo aligiye. Agaemo Goti ha le konali ya'amo alino apave lisigeno
Goti'a agaeteti'mo ala agi'amo aligiye. [32] Agaemo Goti ha le konali ya'amo alino apave
lisigeno'ae'mo Goti'a agai'amo Vemo Mafa'nemo'mo ha le konali ya'amo alino apave
ligiye. He, hemenimo malage huno alino apave ligiye. [33] Mafa'ne'nimogitapae, aise
afina'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'na maiguve. Kahauya hutapa nagesayafe'mo
hugaya'monanafa o'nagegae. Yu vaya'aife'mo, visuva kotegamo afa'a o'ugae, hu'na
hapa pai'novanage'na hemeni'e'mo lapakae'e'mo ani agufa gege'mo hu'na lapa nepauve.
[34] Hemenimo mago saufa ke'aepa gemo lapa nepauve. Konagatapimogife'mo lapau
lapayamopafi'mo lapaino. Lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava huno
konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. [35] Konagatapimogife'mo lapau
lapayamopafi'mo lapausige'apae'mo muki vaya'mogimo lapakete'apae'mo, Yesu ge'amo
ne'afiya vaya'mo mai'nae, hu'a hugae, huno hapa pai'niye.

Yesu'a Pitafe'mo, nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka huteka kakame'ya namigane, huno ha pai'niya gemae

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)

[36] Saimoni Pita'a agaefe'mo, Ala kava nene, haiyategamo ugane, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, visuva kotegamo hemenimo afa'a nakame huka o'ugana'monanafa
henaga'age'mo afa'a nakame huka ugane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [37] Ala kava nene,
na kava hinage'na afa'a kakame hu'na o'uguve. Kagaetefe'mo falisuvafe'mo alo hu'nove,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, [38] nagaetefe'mo falisanafe'mo alo hu'napiye. Alagi lama ge
kaha nepauve, kokolemo'mo age o'ai'nisigekae'mo nagaefe'mo o'age'nova vekae, huka
huteka kakame'yamo namigane, huno ha pai'niye.

14

Yesu'a kakana hu'na mai'nove, huno hu'niya gemae

[1] Yesu'a, Lapausoli osuge lapaipamo'mo atete osuge hutapa maiyo. Gotife'mo lapakesa
afitapa fatago huge nagaefe'mo lapakesa afitapa fatago huge nehaya'mofe'mo o'ataletapa
mago'e hutapa lapakesa afitapa fatago hiyo. [2] Afo'nimo'mo mai'niya kotegamo maisaya
no'mo asole no'mo hane'niye. Ohane'niyesinana hane'niye, hu'na lapa opauvesine.
Lapakaemo haitapa maisaya notapimo nagaemo alo hisuvafe'mo haiguve. [3] Hai'na
notapimo alo hu'na lapatete'nae'mo nagaegi'e'mo magokepi haita lokaeta maisunafe'mo
emi'ne'na lapavalesugeta uta haigune. [4] Visuva kotegamo ago agege visuva ka'mo ago
agege hu'nae, huno hapa pai'nigeno [5] Tomasi'a, Ala kava nene, visana kotegamo lagaemo

o'age'nona'mofe'mo haiya kava huta visana ka'mo agegaune, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
[6] Nagaemo ka'mo mai'ne'na lama gemo aepa vekamo mai'ne'nae'mo vaya'mo afa'a
maisaya ya'mo aepa vekamo mai'nove. Muki vaya'mogimo muki ya'mo Afo'amotegamo
apakai'apimo afa'a o'ugafa nagaetegamo ete'apaeke'mo muki ya'mo Afo'amotegamo afa'a
ugae. [7] Ago nagetapa aeto hu'naesinana ani kava hutapa Afo'nimo'mo ago agetapa aeto
hu'naesine. Hemenimo mani afinateti'mo aepa faitapa Afo'nimo'mo alagi agetapa aeto
nehae, ago age'naya'mofe'mae, huno hapa pai'nigeno [8] Filipi'a, Ala kava nene, Muki
ya'mo Afo'amo'mo lave ligeta agetetae'mo alagine huteta maino, huno ha pai'nigeno
[9] Yesu'a, Filipigamo lapakae'e'mo yatala afina'mo magokepi lokae'na mai'novana nageka
aeto osu'napiye. Nage'niya vekamo'a muki ya'mo Afo'amo'mo ago age'niya'mofe'mo
na kava higekae'mo muki ya'mo Afo'amo'mo lave liyo, huka nehane. [10] Nagaemo muki
ya'mo Afo'amopi'mo mai'nogeno muki ya'mo Afo'amo'mo nagaepi'mo mai'niye, huka
kagesa afika fatago osu'napiye. Lapa nepauva gemo nagai'ni nagesafati'mo nagesa afi'na
lapa nopauva'monanafa agaemo muki ya'mo Afo'amo'mo nagaepi'mo mai'neno'ae'mo
ali'ya'amo ne'aliye. [11] Muki ya'mo Afo'amopi'mo mai'nogeno muki ya'mo Afo'amo'mo
nagaepi'mo mai'niye, hu'na nehuvanagi lapakesa afitapa fatago hiyo. Nehuva gee'mo
lapakesa afitapa fatago nosisayana lokiya kava'mo nehuva kava'mo agetetapae'mo la-
pakesa afitapa fatago hiyo. [12] Lama ge lapa nepauve, nagaefe'mo apakesa afi'a fatago
nehaya vaya'mogimo nagaemo nehuva agufa kava'mo afa'a hugae. Afo'nimotegamo
haiguva'mofe'mo nagaemo nehuva kava'mo ago ae'a nagase'a mago'e kava'mo hugae.
[13] Lapakaemo nagi'nileti'mo na agufa kavafe'mo nunumu'mo hutapa afi gesafi Afo'nimo
ha le konali ya'amo ali'na lapave lisuvafe'mo ani kava'mo afa'a huguve. [14] Nagi'nileti'mo
muki kavafe'mo nafi gesayana ani kava'mo afa'a huguve.

Yesu'a Goti Auneme'amo ali'na atesugeno emi'negaiye, huno hapa pai'niya gemae

[15] Nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisiya'mo'mo ma kava'mo hiyo, hu'na
nehuva gemo akame hiyo. [16] Nagaemo muki ya'mo Afo'amofe'mo nunumu'mo hisugeno
mago alu vekamo emineno lapakae'e'mo muki afina'mo alagi magokepi lokaeno mai'neno
lapa maesiyafe'mo alino lapamigiye. [17] Goti'a Auneme'amo alagi lama ge'age aepa
Auneme'amo alino lapamigiye. Ma mopafi vaya'mogimo agaemo o'age'a age'a aeto
osu'naya'mofe'mo afa'a o'aligaya'monanafa lapakae'e'mo mai'niya'mofe'mo ago age'nae.
Agaemo lapakae'e'mo ago mai'niyanageno lapakaepi'mo maigiye. [18] Megusa mafa'negana
hutapa o'maisayafe'mo lapakaetegamo emi'negauve. [19] Aise afina'mo utesige'apae'mo
ma mopafi vaya'mogimo halate o'nagegaya'monanafa lapakaemo halate ago nagegae.
Maige maige hu'na ne'mauva vekamo mai'nova'mofe'mo lapakaemo ani kava hutapa
afa'a maigae. [20] Ani afina'mo afole aisigetapae'mo agetapae'mo Afo'amopi'mo mai'nigeta
agaepi'mo mai'nonageno lagaepi'mo mai'niye, hutapa nagegae. [21] Vaya'mogi ke'aepa
ge'nimo ma kava hiyo, ina kava osiyo, hu'na hapa nepauva gemo alite'a akame nehaya
vaya'mogi nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo mai'nae. Afo'nimo'mo
nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo ani kavake'mo huno hau
ayamopafi'mo hau'nisige'na nagae'e'mo ani kavake'mo hu'na nahau nayamopafi'mo
nahau'nisige'na nagai'nimo ali'na apave lisuge'apa nagegae, huno hapa pai'nigeno
[22] Yutasi'a Isakaliyoti kotega vekamo hamo'amo'mo, Ala kava nene, na kava higekae'mo
kagaikamo kagesunafe'mo lagaeke'mo alika lave ligana'monanafa ma mopafi vaya'mo
alika apave oligane, huno afi ge'nigeno'ae'mo [23] Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno
ha paino'ae'mo, nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo ge'nimo
akame hugae. Akame hisageno Afo'nimo'a apakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeta'a
agae'e nagae'e'mo apakaemo maisayategamo eta'a magokepi lokaeta'a maige maige
huta maigune. [24] Nagaefe'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mogimo ge'nimo
alagi akame nosae. Nagesafati'mo nagesa afi'na mani gemo lapa nopaufa muki ya'mo
Afo'amo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekalegati'mo mani gemo alite'na lapa
nepauve. [25] Lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo mani gemo lapa nepauve.
[26] Hemenimo lapa nepauva'monanafa muki ya'mo Afo'amo'mo aote Auneme'amo'mo lapa

maesiya vekamo nagi'nileti'mo alino atesigeno lapakaetegamo emineno muki ge'amo
alino lapaya maleteno lapaipa lapakesa alino he tino lapatesigetapa lapa nepauva gee'mo
lapakesa afitapa ho hugae. [27] Naipamo'mo falu hu'nige'na ne'mauva kava hutapa la-
paipamo'mo falu hu'nisigetapa maisayafe'mo ali'na nelapamuve. Ma mopafi vaya'mogi
ali'a ne'apamiya kava hu'na ali'na nolapamuve. Lapausoli hutetapa lapaipamo'mo atete
hu'nisigetapa koli osiyo. [28] Nagaemo, lapatale'na haite'nae'mo halate emi'negauve, hu'na
lapa pai'nogetapa ago afi'nae. Nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niyesinana
Afo'nimo'mo ago aeno nagase'niya vekalegamo haisuvafe'mo lapamogaga ne'aiyesine.
[29] Ani kava'mo afole aisigetapae'mo lapakesa afitapa fatago hisayafe'mo hemenimo lapa
nepauve. [30] Ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ago ne'eya'mofe'mo
yatala gemo lapa opaiguve. Ago ne'eya'monanafa agae ya'mo naipafi'mo ohane'niya'-
mofe'mo afa'a yagaino o'nategaiye. [31] Ma mopafi vaya'mogi muki ya'mo Afo'amofe'mo na-
gaemo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'mo agesayafe'mo muki ya'mo Afo'amo'mo,
ma kava huvo, huno naha pai'niya kava'mo akame hu'na nehuve. Mani nopati'mo ataleta
he tita vigetao.

15

Yesu'a nofikana hu'na mai'nove, huno hu'niya gemae

[1] Yesu'a huno'ae'mo, nagaemo lama ge alagamo ne'aeya nofikana hu'na mai'nove.
Afo'nimo'mo ani nofi hoya aepa vekamo mai'neno ne'yagaiye. [2] Agaemo nagaepati'mo
ae'niya nofi akopamo'mo alagamo no'aeya nofi akopamo hatagauteno alino alagepa
huno ne'atale. Ani agufa kavake'mo huno alagamo ne'aeya nofi akopafati'mo mago'e
huno alagamo aesiyafe'mo hatagauno alino alagepa huno ne'ate. [3] Nagaemo hatagau'na
ali'na alagepa hugekana hu'na ali'na lapaya male'nova geleti'mo hosu kavatapimo sese
hu'na lapate'nogetapa yaveyave vaya'mo mai'nae. [4] Nagaepi'mo aeta hanitapa maige'nao
nagaemo lapakaepi'mo alagi maino. Nofi akopamo'mo nofi'afi'mo aeno ohani'nigeno
alagamo no'aeya agufa kava'mo hutapa nagaepi'mo alagi o'mai'nisaya'mo'mo alagamo
alagi o'aegae.

[5] Nagaemo nofi'agana hu'na mai'nogetapa nofi akopa'agana hutapa mai'nae. Naote
maige lapaote maige huta mai'nisunana lapakaemo mago kava'mo afa'a osugaya'mofe'mo
nagaepi'mo alagi mai'nisage'na lapakaepi'mo alagi mai'nisugetapae'mo asole alagamo
afa'a aegae. [6] Mago vekamo'a nagaepi'mo aeno hanino o'mai'nisiya'mo'mo akopamo
hatagauno atale'nisigeno leno vaitesige'a ali'a anupa hute'a atafi'mo ali'a yaga au'a kae-
sageno leno asagaligiye. [7] Lapakaemo nagaepi'mo aeta hanitapa mai'nisageno ge'nimo la-
paipafi'mo hane'ninagetapa lapau'nisiya yafe'mo Gotife'mo ge hutapa afi gesageno'ae'mo
afa'a alino lapamigiye. [8] Lapakaemo asole alagamo ae'netapae'mo Afo'nimo'mo ala
agi'amo alita amisaya kavateti'mo ge'nimo ne'afiya vaya'mo maigae. [9] Afo'nimo'mo na-
gaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava huno lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo na-
hau'niye. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya kavapi'mo aetapa hanitapa maiyo. [10] Ge'aepa
ge'nimo akame hisayana nahau nayamopafi'mo nahau'niya kavapi'mo aetapa hanitapa
maigae. Ani kava hu'na Afo'nimo ke'aepa ge'amo akame nehu'nae'mo Afo'nimo'mo
hau ayamopafi'mo hau'niya kavapi'mo alagi mai'nove. [11] Namogaga ne'auva kava'mo'a
lapaipafi'mo havai tesigetapae'mo lapamogaga aisayafe'mo mani gemo lapa nepauve.
[12] Ge'aepa ge'nimo hane'niyana lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava
huno konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. [13] Mago vekamo'a ao vaya'ae'mo
hau ayamopafi'mo hau'niyanageno falino apatesiyana ani agufa hau ayamopafi'mo
hau'niya kava'amo'mo muki vaya'mogimo hapau apayamopafi'mo hapau'niya kava'apimo
ago aeno apakase'niye. [14] Lapakaefe'mo muki ma kava hiyo, ina kava osiyo, hu'na
lapa pai'nova ge'nimo akame nehisaya'mo'mo nao vaya'mo mai'nae. [15] Ali'ya aepa
vekamo'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo muki ali'ya'amo alisayafe'mo ali'ya'mo aepa'amo
alino apave noliya'monanafa ali'ya'nimo ne'aliya vaya'age'mo mai'nae, hu'na hemenimo
mago'e hu'na ge osuguve. Afo'nimotegati'mo muki ge'amo afi'nova gemo ago lapa

pai'nova'mofe'mo nao vaya'mo mai'nae, hu'na nehuve. [16] Lapakaemo lekana paitapa
o'nate'nafa nagaege'mo lekana pai'na lapate'novanagetapa alagamo hanege hanege huno
hanesiya alagamo aesayafe'mo lekana pai'na lapate'nove. Afo'nimofe'mo nagi'nileti'mo
muki kavafe'mo ge hutapa afi gesayana afa'a alino lapamigiye. [17] Inagi ina ke'aepa
gee'mo lapa pai'nae'mo, konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, hu'na ago lapa
pai'nove, huno hapa pai'niye.

Ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapategae, huno hapa pai'niya gemae

[18] Ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapatesagetapae'mo, hogote'a Ala kava ne-
fe'mo apaini hu'a ate'naya kava hu'a apaini hu'a nelatae, hutapa lapakesa afiyo.
[19] Lapakaemo ma mopafi vaya'mo mai'naesinana ma mopafi vaya'mogimo vaya'apie'mo
hapau'niya agufa kava'mo hu'a lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niesine. Ha-
pau'niyesina'monanafa nagaemo ma mopafi vayapati'mo lekana pai'na lapate'nogetapa
ma mopafi vayapi'mo o'mai'naya'mofe'mo apaini hu'a nelapatae. [20] Nagaemo, mago
ali'ya'amo ne'aliya vekamo'mo ali'ya'mo afo'amo'mo aeno no'agase, hu'na lapa pai'nova
gee'mo lapakesa afiyo. Apakaemo apaini hu'a nate'nisaya kava hu'a lapakae'e'mo
apaini hu'a lapategae. Apakaemo ge'nimo afi'nisayana getapimo afigae. [21] Apakaemo
alino nate'nige'na emi'ne'nova vekamo o'age'nayanage'a vaya'nimo mai'naya'mofe'mo
lapakaetegamo muki ani agufa kavake'mo hugae. [22] Emi'ne'na hapa opai'novesinana
apakame'ya o'namisageno hosu kava'apimo afa'a ohane'niyesine. Ago hapa pai'nova'-
mofe'mo hosu kavatimo o'age'none, hu'a alagi osugae. [23] Ina lagimo apaini hu'a ne'-
natesafi ani kava hu'a Afo'nimotega'e'mo apaini hu'a ne'atae. [24] Nagaemo apakaetegamo
e'na vaya'mogi nosaya agufa kava'mo osu'novesinana apakame'ya o'namisageno hosu
kava'apimo ohane'niyesina'monanafa hu'nova kava'mo ago agete'apae'mo nagaetega'e
Afo'nimotega'e'mo apaini hu'a nela'atae. [25] Apakae ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo,
apakaetegamo mago hosu kava'mo osu'nova'monanafa fiku apaini hu'a nate'nae, huno avo'mo
kae male'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo nehae. [26] Nagaemo lapa maesiya
vekamo alagi lama ge'age'mo aepa Auneme'amo Afo'nimotegati'mo ali'na atesugeno
emineno nagaefe'mo faigoko gemo hugiye. [27] Lapakaemo ali'ya'nimo aepa fai'na al-
i'nova afinateti'mo nagae'e'mo magokepi lokaeta maime maime etapa hemeni'e'mo
mai'naya'mofe'mo lapakae'e'mo nagaefe'mo faigoko ge'nimo aeta hakalo hugae, huno
hapa pai'niye.

16

[1] Asagautapa o'aisayafe'mo mani gemo lapa nepauve. [2] Apakaemo mono no'apifati'e
mono no'apifati'e'mo ali'a lapa fai'a lapatalete lapataleteke'mo hugae. Mago afina'mo
afole aisige'apae'mo kamiti lapamagite'apae'mo, Goti ali'ya'amo alagi ne'alune, hu'a
apakesa afigae. [3] Muki ya'mo Afo'amo'mo o'age'naya kava hu'a nagaemo o'nage'naya'-
mofe'mo ani agufa kava'mo lapakaetegamo hugae. [4] Ani kava'mo afole aisigetapae'mo, ani
agufa kavafe'mo laha pai'niya kava'mo hemenimo afole ai'niye, hutapa lapakesa afitapa
ho hisayafe'mo mani gemo lapa nepauve.

Goti Auneme'amo ali'ya'ae'mo ava gemo hu'niya gemae

Hogote'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'nova afina'mo mani gemo lapa
opai'nova'monanafa [5] hemenimo alino nate'nige'na emi'ne'nova vekalegamo haisu-
vafe'mo nehu'nae'mo mani gemo lapa nepauve. Lapa nepauva'monanafa lapakaepati'mo
magoke vekamo'a haiyategamo ugane, huno alagi loka huno ge huno nafi oke'niye.
[6] Mani gemo lapa nepauva'mofe'mo lapaipafi'mo lapaipamo'mo lusi kava huno kana
hu'niya kava'mo havai te'niya'monanafa [7] lama ge lapa nepauve, lapa maesugetapa mago'e
huta alagepa hutapa maisayafe'mo lapatale'na haiguve. Lapatale'na ohaisuvana lapa
maesiya vekamo ali'na atesugeno lapakaetegamo emi no'megaiya'monanafa lapatale'na
haisuva'mo'mo lapa maesiya vekamo ali'na atesugeno eminegaiye. [8] Emi'neno'ae'mo ma
mopafi vaya'ai hosu kava'apigi fatago kava'nigi agoti hu'na apatesuva kava'nigi huno

alino apave lisige'a agegae. [9] Nagaefe'mo apakesa afi'a fatago nosaya'mofe'mo hosu
kava'apimo alino apave lisige'a agegae. [10] Nagaemo Afo'nimotega u'na haisugetapae'mo
alagi o'nagegaya'mofe'mo fatago kava'nimo alino apave lisige'a agegae. [11] Nagaemo
ma mopafi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo ago agoti hu'na ate'nova'mofe'mo
agoti hu'na apatesuva kava'mo alino apave lisige'a agegae. [12] Nagaemo mago'e gemo
hane'niyanage'na lapa paigefe huva'monanafa kana hu'niya gemo hane'niya'mofe'mo
o'afigae. [13] Hemenimo o'afigaya'monanafa Auneme'amo lama gemo aepa vekamo emi-
neno'aeke'mo muki lama ge'amo alino lapave ligiye. Agai'amo agesafati'mo agesa afino
ani gemo osugifa afi'niya gemo lapa paiteno afole aisiya kavafe'mo ava gemo huno lapa
paigiye. [14] Agaemo ha le konali ya'nimo alino lapave liteno nagi'nile'mo alino asaga huno
nategaiye. [15] Afo'nimo muki ya'amo nagai'ni ya'age'mo hane'niya'mofe'mo ani gemo
hu'nae'mo, Goti Auneme'amo'a ha le konali ya'nimo alino lapave ligiye, hu'na ago lapa
pai'nove.

Yesu'a, yulagefa aitetapae'mo halate lapamogaga aigae, huno hapa pai'niya gemae

[16] Aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa halate mago'e huno aise afina'mo
utesigetapa nagegae, huno hapa pai'niye. [17] Mago ge'amo ne'afiya vaya'amogimo ani
gemo afite'apae'mo, aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa halate mago'e huno
aise afina'mo utesigetapa nagegae, huno laha paige Afo'nimotega haiguva'mofe'mae,
huno laha paige hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo hu'niye. [18] Aise afinane, huno
hu'niya gemo aepa'amo na agufa gemo'mo hu'niye. Na agufa kavafe'mo ani gemo
hu'nifi huta o'afi'none, hu'a hu'nae. [19] Inagi Yesu'a loka hu'a ge hu'a nafi gesayafe'mo
nehae, huno apaketeno'ae'mo, nagaemo, aise afina'mo utesigetapa o'nagegaya'monanafa
halate mago'e huno aise afina'mo utesigetapa nagegae, hu'na lapa pai'nova gee'mo
gemo huge afige hutapa mai'nafiye. [20] Alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo avi'ya'mo
hugaya'monanafa ma mopafi vaya'mogimo apamogaga aigae. Yulagefa aitetapae'mo
halate aitapa afe letapa lapamogaga aigae. [21] A'nemogimo mafa'nemo ali'a apatesayafe'mo
hu'naya afina'mo apakafu ki'nige'apae'mo yulagefa ne'aiya'monanafa ali'a apatete'a-
pae'mo apakafu ki'niya kavafe'mo apakesa o'afi'a mafa'ne'apieke'mo apamogaga ne'aiye.
[22] Ani kava hutapa hemenimo yulagefa ne'aiya'monanafa halate e'na lapakesugetapae'mo
lapaipafi'mo lapamogaga aigae. Mago vekamo'mo ani lapamogaga aisaya kavatapimo
afa'a alino o'atalegaiye. [23] Ani afina'mo afole aisigetapae'mo mago kavafe'mo loka huta
nafi okegae. Alagi lama ge lapa nepauve, lapakaemo Afo'nimofe'mo nagi'nileti'mo muki
yafe'mo afi gesageno'ae'mo afa'a alino lapamigiye. [24] Hogotetapa nagi'nileti'mo ge hutapa
afi oke'nae. Afa'a ge hutapa afi gegeno'ao alino lapamisigeno lapaipafi'mo lapamogaga
aisaya kava'mo havai tegaiye, huno hapa pai'niye.

Yesu'a, ma mopafi kava'mo ae'na agase'nove, huno hapa pai'niya gemae

[25] Nagaemo ani kavafe'mo ae'na kalafefa gemo hu'na lapa pai'nova'monanafa afole
aisiya afina'mo ae'na kalafefa gemo lapa opaigufa Afo'nimofe'mo ava gemo hu'na afole
ai'na lapa paiguve. [26] Ani afina'mo afole aisigetapae'mo nagi'nileti'mo nunumu hutapa
afi gegae. Lapakaemo nagi'nileti'mo ago ge hutapa afi gegaya'mofe'mo Afo'nimofe'mo ge
hu'na afige'na lapa maesuva agufa kava'mo ohanegaiye. [27] Lapakaemo nagaefe'mo lapau
lapayamopafi'mo lapau'nigetapae'mo Gotitegati'mo emine'niye, hutapa lapakesa afitapa
fatago nehaya'mofe'mo Afo'nimo'mo agai'amo lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye.
[28] Nagaemo Afo'nimotegati'mo ma mopafi'mo emi'ne'nove. Halate ma mopamo atale'na
Afo'nimotegamo haiguve, huno hapa pai'nige'apae'mo [29] ge'amo ne'afiya vaya'mogimo,
vae, hemenimo aeka kalafefa gemo huka laha nopaipa huka afole aika laha nepaine.
[30] Hemenimo lagaemo ago kage'nonana mago vekamo'a kagaefe'mo mago gee'mo loka
huno kafi gesiyafe'mo agava o'maika hogoteka vaya'ai apaipafi'mo ne'apakanageta
kage'none. Muki kava'mo ne'agana'mofe'mo kagaefe'mo Gotitegati'mo emike'nane,
huta lagesa afita fatago nehune, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [31] Hemenimo lapakesa
afitapa fatago nehafiye. [32] Afiyo, ani afina'mo eno alagi ago hogo hu'niya'monanafa

hemenimo ago afole ai'niyanagetapa nataletapa atagu faetapa notapilegamo utetapa his-
age'na nagai'nige'mo maiguve. Maiguva'monanafa muki ya'mo Afo'amo'mo nagae'e'mo
magokepi lokaeno mai'niya'mofe'mo nagai'nige'mo o'maiguva'monanafa muki ya'mo
Afo'amo'e'mo magokepi lokaeta'a maigu'ae. [33] Lapakaemo nagaepi'mo mai'netapae'mo
lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo mani gemo lapa nepauve. Ma mopafi'mo mai'netapae'mo
hanageke ya'mo alitapa maigaya'monanafa nagaemo ma mopafi kava'mo ago ae'na
agase'nova'mofe'mo lapakaemo lokiya vaitapa maiyo, huno hapa pai'niye.

17

Yesu'a nunumu'mo huno apate'niya gemae

[1] Yesu'a ani gemo ago hapa paiteno'ae'mo alino maku huno koku'nategamo age'neno
nunumu'mo hu'niye. Afo, ani afina'mo ago afole aiyanagi kagikale'mo alino asaga huno
katesiyafe'mo Mafa'nekamo agi'ale'mo alika asaga huka ato. [2] Kagaemo muki ma mopafi
vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo lekana paika ate'nane. Apavaleka ami'nana vaya'mo
afa'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mo himamu'amo ago alika
ami'nane. [3] Kagaemo lama ge'age Gotiga'e Yesu Kalaisi'mo alika ate'nanageno emine'niya
veka'e'mo anake'a aeto hu'naya vaya'mogimo maige maige hu'a maisaya ya'mo ago
ali'nae. [4] Nagaemo ma mopafi mai'ne'nae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na kate'nove.
Kagaemo ani ali'ya'mo aliyo, huka naha pai'nana ali'yakamo ago alagi ali'na hano hu'nove.
[5] O Afo, kagae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo kaulagale'mo ha le konali ya'nimo
ma mopamo alo osu'nana afinateti'mo ali'nova ha le konali ya'nimo alika namiyo.

[6] Nagaemo ma mopafi vayapati'mo apavaleka nami'nana vaya'mo kagikamo aepa'amo
ali'na apave li'nove. Ani vaya'mo vayakamo mai'nageka ago apavaleka nami'nane.
Apakaemo kagae gemo alite'a gekale'mo yagai'a ate'ne'a akame hu'nae. [7] Hemenimo
apakaemo ago age'nayana muki alika nami'nana ya'mo kagaetegatike'mo e'niye, hu'a
age'nae. [8] Ani kava'mo hu'na nami'nana gemo ali'na apami'noge'a alite'apae'mo, Gotite-
gati'mo emine'niye, hu'a nagete'apae'mo Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa
afi'a fatago nehae. [9] Nagaemo nunumu'mo hu'na ne'apatove. Nagaemo ma mopafi
vaya'aife'mo nunumu'mo hu'na no'apatofa apavaleka nami'nana vaya'mo vayakamo
mai'naya'mofe'mo nunumu'mo hu'na ne'apatove. [10] Muki vaya'nimo vayakamo mai'-
nae. Ani agufa kava'mo hu'a vayakamo vaya'nimo mai'nae. Apakaemo ha le konali
ya'nimo ali'a apave lite'a nagi'nile'mo ali'a asaga hu'a ne'natae. [11] Hemenimo ma
mopafi'mo mago'e hu'na o'mai'na atale'na kagaetegamo haiguva'monanafa apakaemo
ma mopafi'mo mai'nae. Afo, hu'na, kaote vekamo mai'neka alagepa kava'age'mo nehana
vekae, ani kava'mo huta'a magoke'age'mo mai'no'a kava hu'a apavaleka nami'nana
vaya'mo magoke'age'mo mai'nayanage'a ani kava hu'a maisayafe'mo himamukaleti'mo
yagaika apato. [12] Nagaemo ma mopafi'mo apakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'-
nae'mo kagikaleti'e himamukaleti'e'mo yagai'na apate'noge'a afa'a mai'naya'monanafa
magoke vekae'mo kagae mukufi gemo'mo, lageso hugiye, huno hu'niya gemo afole
aisiyafe'mo lageso hu'niye. [13] Hemenimo nagaemo kagaetegamo haisuvafe'mo nehu'-
nae'mo ma mopafi mai'ne'nae'mo namogaga ne'auva kava hu'a apamogaga aisaya
kava'mo apaipafi'mo havai tesiyafe'mo mani gemo hu'na nunumu hu'na ne'apatove.
[14] Nagaemo kagae gemo ali'na apami'noge'a ali'nage'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo
apakaefe'mo alagi ohapau'nige'a apaini hu'a apate'nae. Ma mopafi vaya'mo o'mai'naya'-
mofe'mo apaini hu'a apate'nae. [15] Nagaemo, ma mopafati'mo apavalelika haiyo, hu'na
ge nosufa, hosu vekamo'mo apakaetegamo hosu kava'mo osisiyafe'mo yagaika apato,
hu'na nunumu hu'na ne'apatove. [16] Nagaemo ma mopafi vekamo o'mai'nova kava hu'a
ma mopafi vaya'mo o'mai'nae. [17] Lama gekaleti'mo apavaleka alika kagaetegamo apaote
apato. Gekamo alagi lama ge'ageke'mo hane'niye. [18] Kagaemo ma mopafi vaya'aitegamo
alika nate'nanage'na emi'ne'nova kava hu'na ma mopafi vaya'aitegamo ali'na apate'no-
ge'a u'nae. [19] Kagaemo lama gekaleti'mo apavaleka alika apaote apatesanafe'mo nagaemo
ali'yakamo alisuvafe'mo ali'na naote nate'nove.

[20] Nagaemo mani vaya'aifeke'mo nunumu hu'na no'apatofa ge'apileti'mo nagaefe'mo
apakesa afi'a fatago hisaya vaya'efe'mo nunumu hu'na ne'apatove. [21] Apakaemo muk-
i'amogi magoke'age'mo mai'ne'a Afo'nimogamo nagaepi'mo mai'nanage'na kagaepi'mo
mai'nova kava hu'a la'agaepi'mo magoke'age'mo maisayafe'mo nunumu hu'na ne'apa-
tove. Magoke'age'mo mai'nisage'apae'mo ma mopafi vaya'mogi apakete'apae'mo nagae-
fe'mo, Goti'a alino ate'nigeno emine'niye, hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo nunumu
hu'na ne'apatove. [22] Magoke'age'mo mai'no'a kava hu'a magoke'age'mo maisayafe'mo
alika nami'nana ha le konali ya'nimo ali'na apami'nove. [23] Nagaemo apakaepi'mo
mai'nogeka nagaepi'mo mai'nana'mofe'mo magoke'age'mo maisayafe'mo nunumu hu'na
ne'apatove. Magoke'age'mo mai'nisage'a ma mopafi vaya'mogimo apakete'apae'mo,
Goti'a alino ate'nigeno emine'niye. Goti'a Mafa'ne'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya
kava huno apakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, hu'a hisayafe'mo nunumu hu'na
ne'apatove. [24] Afo, nahau'niyanagi apavaleka nami'nana vaya'nimo nagaetegamo e'a
mai'ne'a alika nami'nana ha le konali ya'nimo agesayafe'mo nahau'niye. Ma mopamo
alo osu'nana afina'mo nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya'mofe'mo ha le
konali ya'nimo alika nami'nane. [25] O Afo, fatago kava'age'mo nehana vekamogae,
hu'na, ma mopafi vaya'mogimo okage'naya'monanafa nagaemo kage'noge'apae'mo mani
vaya'mogi kagete'apae'mo, Goti'a Afo'amo'mo alino ate'nigeno emine'niye, hu'a afi'nae.
[26] Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakamo apakaepi'mo hanesige'na
apakaepi'mo maisuvafe'mo kagikamo aepa'amo ali'na apave li'novanage'na mago'e hu'na
ali'na apave liguve, huno nunumu hu'niye.

18

Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a ate'naya gemae
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)

[1] Nunumu ago hutege'apae'mo Yesu'e ge'amo ne'afiya vaya'e'mo nopati'mo atale'a
lami'a mago ani kalokalopamo agi'amo Kitaloni kalokalopamo lakae'a yosa hoyafi'mo
u'a mai'nae. [2] Apakaemo muki afina'mo u'a ani aupilagamo ali'a anupa hu'a maitale
maitale hu'a mai'naya'mofe'mo Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya vekamo'mo ago age'niye.
[3] Yosa hoyafi'mo mai'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'ap-
ataya vayanagi Falasi vayanagi gamani ati vayanagi alopa mono note'mo ne'yagaiya
ati vayanagi hu'a ali'a apate'nage'a u'nae. Yutasi'a apavaletege'a ata kani ae'a alige
lamu kani'mo ae'a alige kaveta kayo'mo alige naipemo alige hute'a e'nae. [4] E'a ava'yi
hu'nageno'ae'mo Yesu'a agai'a agufale'mo afole aisiya kava'mo ago age'niya'mofe'mo,
lapakaemo ina la'mo agesayafe'mo kahauya hulitapa ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo,
[5] Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo agesunafe'mo ne'one, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ani
vekamo ma nagaeke'mae, huno hapa pai'niye. Yutasi'a kutulu ya'mo ali'niya veka'e'mo
magokepi lokae'a he ti'a mai'nae. [6] Yesu'a halate hu'niya gemo huno, ani vekamo
ma nagaeke'mae, huno hapa nepaige'apae'mo apakamelagati'mo apaune hetale'a u'a
mopafi'mo apago'ya fai'nae. [7] Halate Yesu'a, ina la'mo agesayafe'mo kahauya hulitapa
ne'ae, huno apafi ge'nige'apae'mo, Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo agesunafe'mo ne'one,
hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [8] Nagaemo, ani vekamo mai'nove, hu'na ago lapa pai'nove.
Lapakaemo nagaemo nagesayafe'mo e'naya'mofe'mo mani vaya'mo afa'a apatalege'a
viyo, huno hapa pai'niye. [9] Yesu'a hogoteno nunumu huno'ae'mo, apavaleka nami'nana
vayapati'mo magoke vekamo atale'nogeno lageso osu'nifa muki'amo afa'a mai'nae, huno
hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani gemo hu'niye. [10] Saimoni Pita'a naipe'aleti'mo
asagino hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo
ali'ya'amo ne'aliya vekamo lamaga aupilaga agesamo heno lafe huno atale'niye. Ani
vekamo agi'amo Malakasi'ae. [11] Yesu'a Pitafe'mo, naipekamo halate ano'afi'mo alika faika
falu kao. Afo'nimo'mo alino nami'niya kapufi ani'mo o'nesufiye, huno ha pai'niye.

Yesu'a avaleli'a Anasitegamo u'naya gemae

12 Inagi gamani ati vayanagi apakaete'mo yagaino ne'apateya vekamogi alopa mono
note'mo ne'yagaiya ati vayanagi hu'a Yesu'mo atafau'a ayatalate'mo nofi ki'a ate'nae.
13 Hogote'a Anasi notegamo avaleli'a u'nae. Ani kafugamo hogote vekamo mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kaiyafasi'ae. Kaiyafasi
ayemo'amo'mo Anasi'ae. 14 Hogoteno Kaiyafasi'a Yu vaya'mogimo hisaya kavafe'mo,
magoke vekamo'a muki vaya'mogitalefe'mo falino latesigeta hano osuta afa'a maisunana
kanale hugiye, huno hapa pai'niye.

Pita'a Yesufe'mo o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57)

15 Yesu'a avaleli'a u'nage'anae'mo Saimoni Pita'e mago vekamo ge'amo ne'afiya
veka'e'mo apakame hu'ana u'ana note'mo ava'yi hu'na'ae. 16 Pita'a kegi'ya malaga
hi'yanale'mo mai'nigeno alu vekamo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'a alu vekamo age'niya'mofe'mo ani vekamo Yesu'e'mo
kegi'ya yu'ilagamo fale'ana hai'na'ae. Ani vekamo'a halate lamino hi'yanale ne'yagaiya
a'mafa'ne'aife'mo ha paiteno Pita'a avalelino uno hai'niye. 17 Ani a'mafa'nemo'a Pitafe'mo,
kagaemo ani vekamo ge'amo ne'afina vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo
Pita'a, ha'ao, huno ha pai'niye. 18 Yasi hige'apae'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'e alopa mono
note'mo ne'yagaiya ati vaya'e'mo hokanufa atamo kaete'a he ti'a loto hu'a mai'nae.
Pita'e'mo uno magokepi he ti'a atale'mo loto hu'a mai'nae.

Hogote vekamo'mo Yesufe'mo agenoka huno ge huno afi ge'niya gemae
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71)

19 Kumatega mai'nageno hogote vekamo'a Yesufe'mo agenoka huno'ae'mo, gekamo
ne'afiya vaya'mo haiya agufa vaya'mo mai'nae, huno afi ge, na agufa gemo alika apaya
ne'malane, huno afi ge huno afi ge'nigeno'ae'mo 20 muki afina'mo vaya apaulagale'mo
mai'ne'nae'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo ali'a anupa hu'a mai'nay-
ategamo u'na alopa mono nopinagi muki asole mono no'afi'e mono no'afi'e'mo ali'na
apaya male'nove. Mago gemo ali'na fala oki'na muki ge'amo hu'na afole hapa pai'nove.
21 Na kava higekae'mo nagenoka huka nafi nekane. Ge'nimo ali'na apaya male'nova
vaya'mogimo ani gemo ago afi'nayanagi ge huka apafi go, huno ha pai'nigeno 22 mago ati
vekamo'a aya'mo alino ataleli'neno amagiteno'ae'mo, hogote vekae'mo ani agufa gemo
nehapiye, huno afi ge'niye. Yesu'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, hosu
gemo hu'nisuvana ani hosu ge'nimo aeka hakalo huka huvo. 23 Alagepa gemo hu'nisuvana
na kava higekae'mo ne'namagine, huno ha pai'niye. 24 Inagi Yesu ayate'mo nofi ki'a
ate'nageno mai'nigeno'aeke'mo hogote vekamo Anasi'a Kaiyafasitegamo alino ate'nigeno
u'niye.

Pita'a halate, o'age'nova vekae, huno hu'niya gemae
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)

25 Yesufe'mo agenoka huno afi gegeno'ae'mo Pita'a atale'mo he tino loto huno
mai'niye. Apakaemo, kagae'e'mo ge'amo ne'afiya vayapati vekamo mai'napiye, hu'a
afi ge'nageno'ae'mo, ha'ao, nagaemo ani vayapati vekamo o'mai'nove, huno hapa
pai'niye. 26 Mago vekamo hogote vekamo ali'ya'amo ne'aliya vekamo agesamo Pita'a heno
lafe hu'niya vayapati vekamo'mo Pitafe'mo, agae'e'mo yosa hoyafi'mo mai'nanage'na
kage'nofiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo 27 halate, ha'ao, huno ha nepaigeno'ae'mo kokole-
mo'mo age ai'niye.

Yesu'mo avaleli'a Pailatitegamo u'naya gemae
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)

28 Saufamo kotilamiyapi'mo Kaiyafasi notegati'mo Yesu'mo avaleli'a ala gamani vekamo
notegamo u'naya'monanafa hopa afina'mo Pasova ne'ya'mo nesayafe'mo apakesa afite'a-
pae'mo, fiku yanageno lagufamo alino hosu huno lategaiye. Yu nofi vekamo o'mai'niya'-
mofe'mo no'afi'mo ohaigune, hu'a hute'a agotimo nehaya nopi'mo fale'a ohai'nae.
29 Inagi Pailati'a kumatega uno lamino, ani vekamo na agufa kavatetife'mo agoti hutapa

atesayafe'mo nehae, huno apafi ge'nige'apae'mo, [30] hosu kava'mo osu'niyesinana ka-
gaetegamo afa'a avalelita o'me'nonesine, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [31] Pailati'a, kanalenagi
avalelitutapa ke'aepa getapileti'mo agoti hutapa ateyo, huno hapa pai'nige'apae'mo,
gamani vaya'mogitapamo, agoti hutapa apatetetapae'mo kamiti o'apamagiyo, hutapa
laha pai'nae. Lagae agotilegage'mo apavalelitapa eyo, hutapa ago laha pai'nae, hu'a
ha pai'nae. [32] Yesu'a hogoteno huno'ae'mo, ani agufa kava'mo hu'na faliguve, huno
hu'niya gemo afole aisiyafe'mo ani agufa kava'mo afole ai'niye. [33] Pailati'a halate agoti
nopi'mo haino Yesufe'mo, Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaika ne'apatana kini vekamo
mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, [34] Kagaikamo kagesa afika ani gemo nehapi Yu
vaya'mogimo nava gemo hu'a kaha pai'nagekae'mo nehane, huno afi ge'nigeno [35] Pailati'a,
Yu nofi vekamo mai'nofiye. Ha'ao, Yu vekamo o'mai'nove. Kagae nofi vaya'mogi'e
mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo kalavusi hu'a
katete'a kavaleli e'a nami'nagi kagaemo na agufa kava'mo hu'nane, huno afi ge'nigeno
[36] Yesu'a, Ma mopafi vaya'mogi ala'apimo mai'ne'a yagai'a ne'apataya kava hu'na yagai'na
no'apatove. Ani agufa kava'mo hu'na yagai'na ne'apatovesinana ali'ya'nimo ne'aliya
vaya'mogimo navaleli e'a Yu vaya'mo o'apamisayafe'mo kame hu'naesina'monanafa ma
mopafi vaya'mogi ala'apimo yagai'a ne'apataya agufa kava'mo hu'na yagai'na no'apatove,
huno ha pai'nigeno [37] Pailati'a, ani gemo hu'nana'mofe'mo ala'apimo yagaika ne'apatana
kini vekamo mai'napiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, ani gemo ago nehane. Ita'nimo'mo
alino nate'nige'nae'mo magoke kava'mo hu'na lama gele'mo ha maesuvafe'mo ma
mopafi'mo afole ai'nove. Muki vaya'mogi lama gemo ao vaya'amogi ge'nimo ne'afiye,
huno ha pai'nigeno [38] Pailati'a, ani lama gemo na agufa gee'mo hane, huno afi geno'ae'mo
Pailati'a halate kumatega uno lamino Yu vaya'aife'mo, amagisuva kava'mo aepa'amo
o'age'nove. [39] O'age'nova'monanafa lapakaemo amuse hisayafe'mo nagaemo Pasova
afina'mo kafuga'ae kafuga'ae'mo kalavusi hu'naya vayapati'mo magoke vekamo hatu
mae'na atogeno ute ute nehae. Nehuva'mofe'mo nagaemo alatapimo yagaino nelapateya
kini vekamo afa'a atesugeno lapakaetegamo visifiye, huno apafi ge'nige'apae'mo [40] alopa
gefati'mo ge hu'apae'mo, agaemo alagi ategeno o'vinageka Malamasike'mo ategeno vino,
hu'a ha pai'nae. Malamasi'a vaya'mo apamagiteno kumaya ne'aliya vekamo mai'niye.

19

Pailati'a Yesufe'mo, amagigeno falino, huno hapa pai'niya gemae

[1] Inagi Pailati'a ati vekae'mo, nofi kayoteti'mo amagiyo, huno ha pai'nigeno amagi'niye.
[2] Ati vaya'mogimo u'a aufe nofi'mo ali'a kalagi'a kakolitamo alo hute'a agenopale'mo
male'a ate'ne'a haesa lavolavo alonoku'mo ali'a male'a atete'apae'mo, [3] Yu vaya'aite'mo
yagaika ne'apatana kini vekamo mai'nananagi alagepa huka maiyo, hu'a hute'a apaya'mo
ali'a ataleli e'a amagite amagite hu'a amagi'nae.

[4] Pailati'a halate kumatega lamino, afiyo, amagisuva kava'mo aepa'amo o'age'no-
va'mofe'mo lapakaemo, amagisiya kava'mo aepa'amo o'age'niye, hutapa lapakaemo
agesayafe'mo lapakaetegamo avaleli'na emi'negauve, huno hapa pai'niye. [5] Yesu'a aufe
nofi kakolitamo agenopale'mo male'a atete'a haesa lavolavo alonoku'mo male'a ate'naya
ya'mo alinino kumatega emine'nigeno Pailati'a, ani vekamo mai'nigi ageyo, huno hapa
pai'niye. [6] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e alopa mono
note'mo ne'yagaiya ati vaya'mogi'e'mo agete'apae'mo, malipu yosale'mo nili aiteka alika
he tika ato. Malipu yosale'mo nili aiteka alika he tika ato, hu'a alopa gefati'mo ge
hu'nageno'ae'mo Pailati'a, amagisuva kava'mo aepa'amo o'age'nogi lapakaitapige'mo
avalelita utapa malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa ateyo, huno hapa pai'niye.
[7] Yu vaya'mogi, agaemo Goti mafa'ne'amo mai'nove, huno hu'niya'mofe'mo ke'aepa
getimo'mo huno'ae'mo, ago faligiye, huno hu'niye, hu'a ha pai'nae. [8] Pailati'a ani
gemo afiteno'ae'mo mago'e huno koli hu'niye. [9] Halate Pailati'a agoti nopi'mo haino
Yesufe'mo, haiyategati'mo e'nane, huno afi ge'nigeno'ae'mo Yesu'a ge osuno afa'a
mai'niye. [10] Pailati'a, nagaefe'mo naha opaigapiye. Nagaefe'mo yagaika apatesana vekamo

maigane, hu'a lekana pai'a nate'naya'mofe'mo afa'a ateyo, hu'na hisuge'a katesageka afa'a
ugane. Amagiyo, hu'na hisuvana malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a kategae, huno ha
pai'nigeno [11] Yesu'a, Goti'mo namagisana agufa himamukamo okami'niyesinana nagaeteg-
amo mago kava'mo afa'a osanesine. Hu'niya'mofe'mo navalelineno kami'niya vekamo
hosu kava'amo'mo kagae hosu kava'mo ago aeno agase'niye, huno ha pai'niye. [12] Pailati'a
ani gemo afiteno'ae'mo Yesu'mo afa'a atesigeno visiya kafe'mo kahauya hu'niya'mo-
nanafa Yu vaya'mogimo, atesanageno visiyana Sisa'a hogote vekamo ala'apimo yagaino
ne'apateya vekamo ao vekamo o'mai'nane. Ala'apimo yagai'na ne'apatova kini vekamo
mai'nove, hu'a nehaya vaya'mo Sisa kame'amo mai'nae, hu'a alopa gefati'mo ge hu'nae.
[13] Pailati'a ani gemo afiteno'ae'mo Yesu'mo kumatega avalelino lamino fai mai'neno agoti
huno ne'apateya siate'mo fai mai'niye. Asole latapa yafa'mo mopafi male'naya yafate'mo
siamo maleteno fai mai'niya yatefe'mo Himulu gefati'mo agi'amo Gamatagayagae, hu'a
agi ae'nae.

[14] Ani afina'mo Pasova ne'ya'mo alo nehaya afina'mo hane'niye. Yegemo haineno
makasa haeyategamo Pailati'a, ageyo, yagaino nelapateya kini vekatapimo mai'niye, huno
hapa pai'nige'apae'mo, [15] malipu yosale'mo nili aiyo, nili aiyo, nili aiteka alika he tika ato,
hu'a alopa gefati'mo ge hu'nae. Pailati'a, yagaino nelapateya kini vekatapimo malipu
yosale'mo nili aite'na ali'na he ti'na atesufiye, huno apafi ge'nige'apae'mo mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, Sisake'mo yagaino nelateya
kini netimo mai'niye, hu'a ha pai'nae. [16] Inagi Pailati'a Yesu'mo avalelino uno malipu
yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a atesayafe'mo avaleno apami'nige'a avaleli'a u'nae.

Yesu'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya gemae
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

[17] Avaleli u'nageno'ae'mo malipu yosa'amo agai'amo alino kofilino uno taonimo alino
ataleno malaga mago aupilaga agi'amo Anu'ayamufagayagamo uno ava'yi hu'niye.
Himulu gefati'mo agi'amo Gogatagayagae. [18] Ani aupilagamo malipu yosale'mo nili
aite'a ali'a he ti'a ate'nae. Lole vekala'e'mo malipu yosale'mo nili aite'a aluga aluga
haopalate'mo ali'a he ti'a anate'nageno Yesu'a folagapi'mo mai'niye. [19] Pailati'a mago
gemo avo kaeteno mago vekamo ami'nigeno agenopalegamo malipu yosale'mo nili ai
male'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, Yesu'a Nasalasa vekamo Yu vaya'aite'mo ala'apimo
yagaino ne'apateya kini vekamae, huno avo'mo kae male'niye. [20] Yesu'a malipu yosale'mo
nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya aupilagamo taoni haopale'mo hane'niya'mofe'mo muki
Yu vaya'mogimo ani kae male'niya avopi'mo lekana pai'a age'nae. Ani gemo Himulu
gefati'mo kaege Galiki gefati'mo kaege Lomu gefati'mo kaege huno avo'mo kae male'niye.
[21] Inagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo Pailatife'mo,
Yu vaya'aite'mo ala'apimo yagaino ne'apateya kini vekamae, huka avo'mo okaeka Yu
vaya'aite'mo yagai'na ne'apatova kini veka'apimo mai'nove, huno hu'niye, huka avo'mo
kao, hu'a ha pai'nageno [22] Pailati'a, ha'ao, ago avo'mo kae male'nova'mofe'mo ani gemo
alagike'mo hanegaiye, huno hapa pai'niye.

[23] Ati vaya'mogimo Yesu'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'ne'apae'mo
kukena'amo ali'a fako hu'a lole'e lole'e hetamamo malete'a apamete apamete hu'a ali'nae.
Yesu'a agufale'mo vaino ne'aliya sioti'amo ofakani'niya sioti'amo asagi'a male'ne'a-
pae'mo, [24] alita apake o'aigetao yokalo letetaeke'mo aeno lagasesiya vekamo'a ani siotimo
aligiye, hu'a hu'nae. Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aisiyafe'mo ani kava'mo
hu'nae. Ani gemo'a huno'ae'mo,

Kukena'nimo ali'a fako hu'a magoke magoke hu'a ali'nae. Yokalo lete'a mago aeno
apakase'niya vekamo'a yatala kukena'nimo ali'niye,

huno hu'niye.

[25] Yesu ita'amo'agi ita'amo agana'amo'agi Maliya'a Lopasi anagi Maliya'a Maga-
nala kotega anagi hu'a e'a Yesu malipu yosa aepale'mo he ti'a mai'nae. [26] Yesu'a
anakeyana ita'amo'e hau'niya vekamo ge'amo ne'afiya veka'e'mo e'ana mai'na'ageno
anaketeno'ae'mo ita'amofe'mo, Ane, huno, agaemo mafa'nekamae, huno ha paiteno

[27] ge'amo ne'afiya vekae'mo, agaemo itakamo'mae, huno ha pai'nigeno ani vekamo'mo
ani afina'mo no'alegamo avalelino uno alagepa huno yagaino ateno mai'niye.

Yesu'mo ago fali'niya gemae
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

[28] Yesu'mo agesa afino'ae'mo, muki ali'ya'nimo ago ali'na hano hu male'nove, huno
ago ageteno'ae'mo Goti mukufi'mo hu'niya gemo alino afole aino atesiyafe'mo ina
gemo huno'ae'mo, anife'mo ne'nahaiye, huno hu'niye. [29] Mago yuvapafi'mo nofi ala-
gafati ani'mo atu neheya ani'mo hane'nige'a kanipa kayote'mo fai'a lanu paite'a ani
anipi'mo kaki'nofagana ya'mo ali'a aete'a alini u'a Yesu'a nesiyafe'mo ami'nae. [30] Ani
ani'mo neteno'ae'mo, ali'ya'nimo ago ali'na hano hu'nove, huno huteno ape huno
mai'neno'ae'mo auneme'amo ataleteno fali'niye.

Ati vekamo'a Yesu haopafi'mo hayoleti'mo ae'niya gemae

[31] Ani afina'mo Pasova ne'ya'mo alo hu'a ne'malaya afina'mo hane'niya'mofe'mo egamo
hogote Sapati hopa afina'mo malipu yosale'mo nili ai'naya vaya'mo malipu yosale'mo
apakufa'amo hanesiyafe'mo Yu vaya'mogi ohapau'niya'mofe'mo ati vaya'mogi Pailat-
ife'mo u'a apaiyamo ai'a lo aete'a apakufa'amo ai'a akai'a ataleyo, hu'a ha pai'nae. [32] Ati
vaya'mogi u'a lole vekala'ani anaiyala'mo ai'a lo aete'apae'mo [33] u'a Yesu'mo agayana ago
fali'nige'a agete'a aiyamo ai'a lo o'ae'naya'monanafa [34] mago ati vekamo'a haopafi'mo
hayoleti'mo ne'aegeno'ae'mo malage huno kola'e ani'e'mo emine'niye. [35] Apakesa afi'a
fatago hisayafe'mo ani kava'mo age'niya vekamo'a faigoko gemo huno hapa pai'niye.
Agaemo, lama ge nehuve, huno, ago age'nove, huno hapa pai'niye. [36] Goti mukufi'mo
hu male'niya gemo ali'a afole ai'a atesayafe'mo ani kava'mo hu'nae. Mago gemo'mo
huno'ae'mo, *magoke ayamufamo ai'a lo o'aegae, huno hu'niye.* [37] Mago'e huno Goti mukufi
gemo'a huno'ae'mo, *agufafi'mo ae'naya vaya'mogimo agegae, huno hu'niye.*

Lole vekala'moganimo yafa kapi'mo alini u'ana ki'ana ate'na'a gemae
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

[38] Ani kava'mo hutageno Yosefe'a Alamatiya taonifi vekamo'a uno Pailatife'mo, Yesu
kefa'amo alininu'na ki'na ategesuve, huno afi ge'nigeno'ae'mo, he, huno ha pai'niye.
Yosefe'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo mai'niya'monanafa Yu vaya'aife'mo koli hu'niya'-
mofe'mo aeno hakalo huno hapa opai'niye. [39] Nikonimasi'a hogoteno mago hani'ilagamo
Yesutegamo e'niya vekamo'mo lole yosalapati ani'mo'a alagepa atumo ne'aiya malasini
ani'mo'a kefa'amo okasalino afa'a hanesiya anitalani anaki'animo meya'e atosi'e'mo
lusi kava huno kana hu'niya ku'mo alinino e'niye. Kana hu'niya ya'amo'mo 34 kilo
agufa kana hu'niya ya'mo hane'niye. [40] Lole vekala'mogani Yesu kefa'amo ali'ana
alagepa yaveyave lavolavofi'mo hayaete'ana alagepa atumo ne'aiya malasinimo ali'ana
folagapi'mo malete'ana hayae'na'ae. Ani kava'mo Yu vaya'mogi nehaya agufa kava'mo
hu'na'ae. [41] Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya haopale'mo mago yosa
hoyamo hane'nigeno mago saufa yafa ka'mo hane'nige'a mago vekamo ki'a o'ate'naya
yafa ka'mo hane'niye. [42] Yu vaya'mogi Pasova ne'ya'mo alo hu'a ne'malaya hopa afina'mo
ago eno hogo hu'nigeno ani yafa ka'mo haopale'mo hane'niya'mofe'mo alini e'ana yafa
kapi'mo ki'ana ate'na'ae.

20

Yesu'a ago he ti'niya gemae
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

[1] Hogote afina'mo kotino alino ha ole'nigeno'ae'mo Maliya'a Maganala kotega a kanomo
kanolulega uno ageyana yafa ka avayale'mo ai'ana akani male'na'a yafa'mo avayale'mo
ohaneno afayatega hane'nigeno age'niye. [2] Ageteno nagu nagu huno uno Saimoni Pita'e
mago ge'amo ne'afiya vekamo Yesu'a hau'niya veka'e'mo mai'na'ategamo uno'ae'mo,
apakaemo Ala kava ne'mo agufa'amo yafa kapati'mo alini u'a haiya'ale'mo male'nafi
huta o'ageta ataleta e'none, huno hana pai'nige'ana [3] Pita'e alu vekamo ge'amo ne'afiya

veka'e'mo kanolulega u'na'ae. [4] Magokepi lokae'ana nagu nagu hu'ana u'anae'mo alu
vekamo'a Pita'mo ago aeno agaseno hogoteno uno yafa kate'mo ava'yi huteno [5] ape
huno ageyana Yesu'a hayae'ana ate'na'a lavolavo'age'mo hane'nigeno age'niyana faleno
ohai'niye. [6-7] Saimoni Pita'a akame huno eno yafa kapi'mo faleno haino ageyana Yesu'a
hayae'ana ate'na'a lavolavo'age'mo hane'nigeno age'niye. Agenopale'mo kino ne'aliya
akasipimo magokepi lavolavo'e'mo ohane'nifa lo aeno aote male'nigeno hane'niye. [8] Alu
vekamo ge'amo ne'afiya vekamo hogoteno nagu nagu huno uno ava'yi hu'niya vekamo'a
yafa kapi'mo uno haino ageteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niye. [9] Hu'niya'monanafa ani
afina'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, faliteno he tigiye, huno hu male'niya ge'ae'mo
anakesa o'afi'na'ae. [10] Inagi ge'amo ne'afi'a vekala'mo ate'ana no'anilegamo u'na'ae.

Maliya'a Yesu'mo age'niya gemae
(Mt 28:9,10; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

[11] U'na'a'monanafa Maliya'a eno yafa ka avayale'mo he tino mai'neno avi'ya ne-
huno'ae'mo ape huno yafa kapi'mo ageyana [12] lole enisole vekala'mo yaveyave kukena
vaili'na'a vekala'mo mai'na'ageno anake'niye. Yesu'mo alini u'ana hai'ana male'na'a
yate'mo mago vekamo agenopalega mai'nigeno mago vekamo aiyalegamo mai'niye.
[13] Anakaemo, Ane, hu'ana, na kava higekae'mo avi'ya'mo nehane, hu'ana afi ge'na'ageno
Ala kava veka'nimo alini u'a haiya'ale'mo male'nafi hu'na o'agove, huno hana paiteno
[14] aino afe leno ageyana Yesu'a he tino mai'nigeno age'niyana Yesu'mae, huno o'age'niye.
[15] Yesu'a, Ane, huno, na kava higekae'mo avi'ya'mo nehane. Ina lafe'mo kahauya nehane,
huno afi ge'nigeno Maliya'a hoyafi'mo ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niye, huno agesa
afiteno'ae'mo, kagaemo haiya kava hane, huno huteno, kahao ke hogi agufa'amo alinika
uka male'nisana yategae'mo naha paiyo. U'na alini'na ugesuve, huno afi ge'nigeno
[16] Yesu'a, Maliyao, huno hu'nigeno aino afe leno Himulu gefati'mo, Lamonai, ina ge huno,
Tisao, huno hu'nigeno'ae'mo, [17] afo'nimotegamo ohai'nova'mofe'mo nanu okika afa'a
natalo. Nagana'nimogife'mo uka hapa paikae'mo, koku'napi Afo'nimo Goti'nimotegamo
Afotapimo Gotitapimotegamo haiguve, huno hu'niye, huka uka hapa paiyo, huno ha
pai'niye. [18] Maliya'a Maganala kotega a'mo'a uno ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo, Ala kava
ne'mo ago age'nove, huno hapa paiteno Yesu'a ha pai'niya gemo hapa pai'niye.

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niya gemae
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lu 24:36-49)

[19] Ani afina'mo hogote afina'moge'a hani hu'nige'apae'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'-
mogi Yu vaya'aife'mo koli hute'apae'mo nopi'mo loki ae male'a mai'naya'monanafa
Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'naya folagapi'mo he tino mai'neno'ae'mo, lapaipamo'mo falu
hino, huno hapa paiteno'ae'mo [20] aya agusala'mo alino ataleno apave liteno haopamo
alino apave li'niye. Agete'apae'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi apamogaga ai'nae. [21] Yesu'a
halate, lapaipamo'mo falu hino. Afo'nimo'mo alino nate'nige'na emi'ne'nova kava hu'na
ali'na lapatesugetapa ugae, huno hapa paiteno [22] apakaete'mo avamusa'mo aiteno'ae'mo,
Aote Auneme'amo aliyo, huno hapa paiteno, [23] Lapakaemo mago vaya'aife'mo, Goti'a hosu
kavatapimo alino atale'niye, hutapa hapa paisageno'ae'mo ago alino atale'niyanageno
hosu kava'apimo ohanegaiye. Ani ge hutapa mago vaya'aife'mo Goti'a hosu kavat-
apimo alino o'atale'niye, hutapa hapa paisageno'ae'mo alino o'atale'niyanageno hosu
kava'apimo afa'a hanegaiye, huno hapa pai'niye.

Tomasi'a Yesu'mo age'niya gemae

[24] Yesu'a afole ai'niya afina'mo Tomasi'mo tuolofu'a vayapati vekae'mo lago'ya mafa'neo
hu'a agi ne'aya vekamo ani afina'mo eno apakae'e'mo magokepi lokaeno o'mai'niye.
[25] O'mai'niya'mofe'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogi Tomasife'mo, Ala kava ne'mo ago
age'none, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, ayatalapi'mo nili ai'naya ka'mo o'agege ati yagaina
nayateti'mo ayatalapi nili ai'naya kapi'mo o'vaige haopafi'mo hayo ae'naya kapi'mo
naya'mo o'vaige hisuvana, ago he ti'niye, hu'na nagesa o'afiguve, huno hapa pai'niye.
[26] Anaga hogote salefi'mo halate ge'amo ne'afiya vaya'mo nopi'mo Tomasi'e'mo magokepi

lokae'a mai'nae. Kitale'mo loki ae male'naya'monanafa Yesu'a ali'a anupa hu'a mai'-
naya folagapi'mo he tino mai'neno'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa paiteno
27 Tomasife'mo, ati yagaina kaya'mo male male'neka nayatalapi'mo ago. Kaya'mo alika
atale'neka ati yagaina kayateti'mo nahaopafi'mo hayoleti'mo ae'naya kapi'mo vaiyo.
Vaiteka kagesa afika fatago nosana kavakamo ataleka kagesa afika fatago huvo, huno
ha pai'nigeno 28 Tomasi'a, Ala kava veka'nimo Goti'nimogae, huno ha pai'nigeno'ae'mo,
29 kagaemo nagana'mofe'mo kagesa afika fatago nehapiye. O'nage'naya'monanafa nagae-
fe'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogi'e henaga'amo apakesa afi'a fatago hisaya
vaya'mogi'e'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae,
huno ha pai'niye.

Apakesa afi'a fatago hisayafe'mo avo'mo nekaove, huno hu'niya gemae

30 Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo muki no'agaya agufa aune kava'mo
mago'e huno hu'niya kavafe'mo mani mukufi'mo avo'mo okae'nove. 31 Lapakesa afita
fatago hutetapae'mo, Yesu'a Kalaisi vekamo Goti Mafa'ne'amo mai'niye, hutetapa mai'ne-
tapae'mo agi'aleti'mo alagepa hutapa maige maige hutapa maisayafe'mo mani gemo
hu'na avo'mo kae male'nove.

21

Yesu'a ge'amo ne'afiya vaya'mo seveni'a vaya'aitegamo afole ai'niya gemae

1 Henaga'amo ge'amo ne'afiya vaya'mo mago ani kotu'mo agi'amo Taipiliyasi ani
kotu agi'nale'mo mai'nageno Yesu'a halate afole ai'niye. Ina kava'mo huno apakaeteg-
amo afole ai'niye. 2 Saimoni Pita'agi Tomasife'mo lago'ya mafa'neo, hu'a agi ne'aya
vekagi Natanielo'a Kena taonifi Galeliya kotega vekagi Sepeti mafa'nelanagi mago'e
lole vekala'mo ge'amo ne'afi'a vekalanagi hu'a magokepi lokae'a mai'nae. 3 Saimoni
Pita'a muki vaya'aife'mo, u'na umenimo male'ne'na noyamemo aligesuve, huno hapa
pai'nige'apae'mo, muki'amo magokepi lokaeta ugune, hu'a ha paite'a sipifi'mo hai'a
maite'a u'nayana muki hani'ilagamo noyamemo o'ali'nae. 4 Yegemo haine'nigeno'ae'mo
Yesu'a ani agi'nale'mo he tino mai'nige'apae'mo Yesu'a mai'niye, hu'a o'age'nae. 5 Yesu'a,
ma neya ve, huno, mago noyame ali'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, ha'ao, o'ali'none,
hu'a ha pai'nageno'ae'mo, 6 umenimo alita sipimo lamaga aupilagamo yaga auta maleyo
noyamemo aligayanagi, huno hapa pai'nige'a umenimo ali'a yaga au'a male'nageno asole
noyamemo e'a hai'e'a havai te'nage'a he'a halau'nayana lusi kava huno kana hu'nige'a
he'a ohalau'nae. 7 Yesu'a agaefe'mo hau'niya vekamo ge'amo ne'afiya vekamo'a Pitafe'mo,
ani vekamo Ala kava ne'mae, huno ha pai'nigeno Pita'a ani gemo afiteno'ae'mo ali'ya'mo
aligefe'mo huno'ae'mo asagino male'niya kukena'amo alino vaiteno anipi'mo asagauno
ai'niye. 8 Sipimo afagi'ale'mo o'male'nafa ani agi'nale'mo male'naya'mofe'mo mago
ge'amo ne'afiya vaya'mo sipifi mai'ne'a umenimo he'a halauli'a e'nae. 9 Mopafi'mo
emi'e'ne'a agayana mago noyame'e peleti maya'e'mo ata hokanufale'mo kae male'nige'a
age'nae. 10 Yesu'a, hemenimo ali'naya noyamefati'mo mago aliteyo, huno hapa pai'nigeno
11 Saimoni Pita'a sipifi'mo uno haino umenimo heno halaulino eno ani agi'nale'mo
male'niye. Muki'amo alopa noyamemo 153'amo u'a hai'a mai'naya'monanafa umenimo
aino kapalu o'ae'niye. 12 Yesu'a, etapa ne'ya'mo alita neyo, huno hapa pai'nige'apae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'mogi, Ala kava neke'mae, hu'a age'naya'mofe'mo ina lagamae, hu'a
afi gesayafe'mo koli hute'a ge hu'a afi oke'nae. 13 Inagi Yesu'a eno peleti mayamo alino
apamiteno noyame'e'mo ani kava huno alino apami'niye. 14 Yesu'a fali'niyateti'mo halate
he tino'ae'mo napa tali afina'mo ge'amo ne'afiya vaya'ai apaulagale'mo eno afole ai'nige'a
age'nae.

Yesu'e Pita'e'mo ge huge afige hu'na'a gemae

15 Ne'ya'mo nete'apae'mo Yesu'a Saimoni Pitafe'mo, Yoni mafa'ne'amo Saimoniyo,
nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka ani vaya'aina aeka apakaseka mai'napiye,
huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, ago nage'nanana kagaefe'mo nahau'niye, huno

ha pai'nigeno'ae'mo, nagae aikeli sipisipi vaya'aina ne'ya'mo alika apamiyo, huno ha
pai'niye. [16] Halate napa tu afina'mo Yesu'a, Yoni mafa'ne'amo Saimoniyo, nagaefe'mo ka-
hau kayamopafi'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, he ago nage'-
nanana kagaefe'mo nahau'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, nagae sipisipi vaya'aite'mo
yagaika apato, huno ha pai'niye. [17] Halate napa tali afina'mo Yesu'a, Yoni mafa'ne'amo
Saimoniyo, nagaefe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo Pita'a Yesu'mo napa
tali afina'mo nagaefe'mo kahau'nifiye, huno afi ge'niya'mofe'mo aipamo'mo kana
hu'nigeno'ae'mo, Ala kava nene, huno, kagaemo muki kava'amo ago age'nanana ka-
gaefe'mo nahau'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo, nahau'niya sipisipi vaya'aina ne'ya'mo
alika apamiyo. [18] Alagi lama ge kaha nepauve, neya vekamo mai'nekae'mo kukenakamo
kagaikamo alika vaitekae'mo kagesa afi'nana kotegamo afa'a utaleka ne'ane. Henaga'amo
kosuna letekae'mo kaya'mo aeka hayo hu'nisanageno kukenakamo alino vaino kateteno
visanafe'mo okahau'nisiya kotegamo kavalelino ugiye, huno ha pai'niye. [19] Yesu'mo
Pita'a haiya agufa kava'mo huno falisifigeno Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno atesiya
kavafe'mo alino apave lisiyafe'mo ani gemo hu'niye. Ani gemo huteno'ae'mo Pitafe'mo,
nakame huvo, huno ha pai'niye.

Yesu'a hau'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

[20] Pita'a aino afe leno ageyana ge'amo ne'afiya vayapati'mo Yesu'a hau'niya vekamo
anakame huno ne'egeno age'niye. Ani vekamo'mo hogote'a ne'ya'mo ne'naya afi-
na'mo Yesu haopale'mo mai'neno'ae'mo Ala kava nene, huno, kavalelino hosu vaya'aina
apamisiya vekamo ina la'mae, huno afi ge'niya vekamae. [21] Pita'a ageteno Yesufe'mo ani
vekalegamo, na agufa kava'mo afole aigiye, huno afi ge'nigeno [22] Yesu'a, afa'a mai'nisige'na
emi'negauve, hu'na hisuvana kagae ya'mo ohane'niye. Kagaemo nakame huvo, huno
ha pai'niye. [23] Yesu'a ani gemo hu'niya'mofe'mo ani konaga vaya'mogi apakai'apimo ge
hu'apae'mo, ani vekamo ofalisiyafe'mo hu'niye, hu'a hu'nae. Hu'naya'monanafa Yesu'a,
ofaligiye, huno osu'nifa afa'a mai'nisige'na emi'negauve, hu'na hisuvana kagae ya'mo
ohane'niye, huno hu'niye. [24] Ani vekamo'mo ani gemo ago avo'mo kae male'nigeno
hemenimo ani kavafe'mo faigoko ge'amo nehiye. Lagaemo hu'niya gemo afitetae'mo
lama gemae, huta afi'none. [25] Yesu'a mago'e huno muki kava'amo hu'niya'monanafa muki
hu'niya kava'amo avo'mo kaesunana asole mukumo hanesigeno ma mopafi'mo hanesiya
ka'mo ohane'niye, hu'na nagesa afi'nove.

APA

Luki'a mani gemo apa vaya'mogi ali'ya'mo ali'naya kavafe'mo avo'mo kae male'niye. Agaemo mani gemo avo'mo kae'niya gemo aote Auneme'amo'mo emineno Goti vaya'amo Yesu'e'mo lokae'a mai'naya vaya'e'mo mai'niye. Ani vaya'amogimo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo alini'u'a Yulusalemu taonifi'mo aepa fai'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Apakaemo u'a Yuta kotegamo ae'a hakalo hu'a hapa paige Samaliya kotega u'a ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'nae. Inagi henaga'amo muki kotegamo umenitata hu'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Inagi sapata vanileti'mo uno sapata tuolofule'mo hano hu'niya gemo Pita'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hane'niye. Sapata tetinileti'mo uno tuveti eitile'mo hano hu'niya gemo Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hane'niye.

Yesu'a, Goti Auneme'amo lapakaetegamo ali'na atesugeno eminegaiye, huno hapa pai'niya gemae

1-2 Tiyofalasigae, hu'na, Nagaemo hogote'na kagaefe'mo mago mukufi'mo Yesu'a ali'ya'amo aepa faino ali'niya afinateti'e ali'ya alime alime ne'egeno'ae'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'niya afina'efe'mo Yesu'a muki hu'niya kava'e alino apaya male'niya ge'a'e'mo ava gemo hu'na avo'mo kae'nove. Yesu'a Goti Auneme'amo himamu'aleti'mo apa vaya'amo lekana paino ne'apateya vaya'aife'mo huno'ae'mo, Ma ali'ya'mo alitapa maiyo, huno hapa paitegeno Goti'a avalelino koku'napi'mo hai'niye. 3 Yesu'a fali'niyateti'mo he tino'ae'mo apaulagale'mo foti'a afinapati'mo alu afina alu afina'mo afole aite afole aite huno afole ai'niye. Agaemo muki afina'mo muki kava'amo apaulagale'mo hu'nige'a agete'apae'mo, ago he tino afa'a mai'niye, hu'a magoke apakesa afi'nae. Afole aino mai'neno'ae'mo Goti'a yagaino ne'apateya kavafe'mo alino apaya male'niye. 4 Yesu'e apa vaya'a'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo hapa paino'ae'mo, Yulusalemu taonifi'mo ataletapa o'utapa mai'niyo. Afo'nimo'a, lapakaetegamo ali'na atesugeno emi'negaiye, huno naha pai'nige'na ava gemo hu'na lapa pai'nova vekae'mo agava maiyo. 5 Yoni'a anilafapi'mo faleno apateteno'ae'mo ketogufa afina'mo utesige'na Goti Auneme'aleti'mo fale'na lapategauve, huno hapa pai'niye.

Yesu'a koku'napi'mo hai'niya gemae
(Mk 16:19-20; Lu 24:50-53)

6 Apa vaya'a'e Yesu'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo Yesufe'mo, Ala kava nene, hu'a, Hemenimo halate Yu vaya'mogita alika he tika latesanageta muki vaya'aite'mo yagaita apatesupiye, hu'a afi ge'nageno'ae'mo, 7 Afo'nimo'mo lekana pai male'niya afina'e kanale'e'mo agai'a yanageno hainu afina'mo afole aisifigetapa o'afigae. 8 O'afigaya'monanafa Goti Auneme'amo aote Auneme'amo lapakaetegamo emineno ayamufa huno lapatesigetapa Yulusalemu taonifinagi muki Yutiya kotegagi Samaliya kotegagi muki ma mopamo lole'e lole'e atupalegagi hutapa nava gemo aeta hakalo hutapa hapa paite hapa paite hutapa hapa paigae, huno hapa paitegeno'ae'mo 9 Goti'a koku'napi'mo avalelino haino hiyapi'mo fale'nige'a age'nageno haino lageso hu'niye. 10 Koku'napi'mo aulu he'a age'a mai'nage'anae'mo lole vekala'mo yaveyave kukena vaili'na'a vekala'mo malage hu'ana afole aite'anae'mo apakae'e'mo magokepi he ti'ana mai'na'ae. 11 Mai'ne'anae'mo, Galeliya vayane, hu'ana, Na kava higetapae'mo koku'napi'mo aulu nehae. Ani vekamo Yesu'a lapakae folagapati'mo Goti'a koku'napi'mo avalelino hai'nigetapa agaya kava huno halate eminegaiye.

Yutasi aimu'yale'mo mago vekamo lekana pai'a ate'naya gemae

12 Apa vaya'mo avemo agi'amo Alifi'aepalegamo atale'a halate Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Alifi'aepa avemo Yulusalemu haopale'mo hane'nige'a aise'a yatala hugekana ka'mo sapati afina'mo u'e'a nehaya agufa aupa ka'mo hane'niye. 13 U'a ava'yi hute'apae'mo nehavaya nopi'mo anaga aeno anagi male'niya nopilagamo hai'a

mai'nae. Ani nopi'mo mai'naya vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Pita'ae, Yoni'ae, Yemisi'ae,
E'nalu'ae, Filipi'ae, Tomasi'ae, Matolomiyu'ae, Matiyu'ae, Alifiyasi mafa'nemo Yemisi'ae,
Yu vaya'aite'mo apakai'apile'mo yagaisayafe'mo hau'niya vekamo Saimoni'ae, Yemisi
mafa'nemo Yutasi'ae. [14] Ani vayanagi mago'e a'nenaganagi Yesu ita'amo'mo Maliya'agi
Yesu agana'amogimogi hu'a magoke apaipa apakesamo ali'a mai'ne'a ali'a anupa hu'a
mai'ne'a nunumu'mo huge ge hu'a afige hu'a mai'nae.
[15] Ketogufa'a afina'mo utege'apae'mo konaga vaya'mo vani hataleti tuveti'a vaya'mo
ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo Pita'a he tino hapa paino'ae'mo, [16] Vaya'nimogitapae,
huno, Goti Auneme'amo'mo akeya'vilaga Yutasi'a Yesu'mo atafau'a kalavusi hu'a ate-
saya vaya'mo ka'mo alino ho huno apave li'niya vekamo'a hisiya kavafe'mo ava gemo
laginago vekamo Nevinife'mo ha pai'nigeno avo'mo ago kae male'niye. Ani avo'mo kae
male'niya gemo ago afole ai'niye. [17] Yesu'a lekana paino ate'nigeno lagae'e'mo magokepi
lokaeno ali'ya'mo alino mai'niye, huno hapa pai'niye. [18] Yutasi'a ani agufa hosu kava'mo
hu'nige'apae'mo miya'mo ami'nae. Miya'mo aliteno uno mago mopamo miya faiteno ani
mopale'mo asagauno ai'nigeno aipamo aino lakufaeno aino apalo atino asagauno ai'niye.
[19] Muki Yulusalemu taonifi mai'naya vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo ani mopamo
agi'amo Kolakayagae hu'a agi ate'nae. Yu gefati'mo agi'amo, Aikelatamagayagae, hu'a
agi ate'nae. [20] Pita'a mago'e gemo huno'ae'mo, Ani vekae'mo ava gemo Samu Mukufi'mo
avo'mo kae male'niyana,
Mago vekamo'a agae nopi'mo haino o'maisigeno afa'a hanegaiye,
huno avo'mo kae maleteno mago'e gemo Samu Mukufi'mo avo'mo kae male'niyana,
Mago alu vekamo'mo agae aimu'yale'mo eno ali'ya'mo aligiye,
huno avo'mo kae male'niye. [21-22] Avo'mo kae male'niya'mofe'mo mago vekamo la-
gaepati vekamo'a Yesu'a fali'niyateti'mo he ti'niya kavafe'mo faigoko ge'amo huno aeno
hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana paita ategaune. Yoni'a ani'mo faleno ne'ap-
ateya afinateti'mo maime maime eno Yesu'a koku'napi'mo avalelino hai'niya afina'mo
mai'niya vekamo Yesu'e lagae'e'mo magokepi lokaeno umenitata huno mai'niya vekamo
lekana paita ategaune, huno hapa pai'niye. [23] Lole vekala'mo Yosefe'a alu agi'amo
Masamasi'a mago'e huno alu agi'amo Yasatasi'a lekana pai'a atete'a Mataiyasi'a lekana
pai'a anate'nae. [24] Lekana pai'a anate'ne'ana nunumu'mo hu'apae'mo, Ala kava nene, hu'a,
Muki vaya'ai apaipafi'mo ne'apakane. Mani lole vekalapati'mo lekana paika ate'nisana
vekamo alika lave liyo. [25] Yutasi'a ali'ya'amo ataleno uno faliteno ko'alegamo lamino
mai'niya'mofe'mo lekana paika ate'nisana vekamo'a Yutasi aimu'yale'mo eno apa vekamo
mai'neno Yutasi'a ali'ya ali'niya ali'ya'mo aligiye, hu'a nunumu'mo hu'nae. [26] Anaki'animo
aote aote yate'mo avo'mo kaete'a male'nageno Mataiyasi agimo afole ai'nige'a apakaemo
leveni'a apa vaya'e'mo avale'a ali'a magokepi lokae'a ate'nae.

2

Goti Auneme'amo alino ate'nigeno emine'niya gemae

[1] Yu vaya'ai hopa afina'mo agi'amo Petikosi afina'mo afole ai'nige'apae'mo muki
apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo magoke apaipa apakesa alite'a mago nopi'mo ali'a
anupa hu'a mai'nae. [2] Mai'nageno'ae'mo malage huno koku'napati'mo lusi yasimo
aliteno age aigekana huteno mai'naya nopi'mo faleno haino havai te'niye. [3] Agayana ata
vaikana ya'mo'a aino atagu faeno aote aote huno muki vaya'ai apakufale'mo le'nige'a
age'nae. [4] Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo muki vaya'ai apaipafi'mo faleno haino
havai teteno apavenafu'namo alino afe le'nige'apae'mo alu apake alu apakemo aepa
fai'a ai'nae. [5] Ani afina'mo Yu vaya'mo mono nehaya afina'moge'a muki kotegati'mo
ete ete hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'nae. [6] Alu apake alu apakemo ai'nage'a asole
vaya'mogi afite'apae'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nage'apae'mo ke'apifati ke'apifati'mo
hu'nage'a afite'apae'mo, na kava afole ai'nifi, hu'a hute'a alu apakesa alu apakesa
afi'nae. [7] Afi'a hapau aite'apae'mo ani apakee'mo apakesa afifi hu'nige'a, Ani apake
ne'aiya vaya'mo Galeliya kotega vaya'mo mai'nayana [8] haiya kava hu'nige'apae'mo itati

afotimogi gefati'mo nehageta muki vaya'amogita lagaiti getifati getifati'mo ne'afune.
[9] Lagaemo Patiya vaya'mo eta maige Mitiya vaya'mo eta maige Elami vaya'mo eta maige
Mesopotemiya vaya'mo eta maige Yutiya vaya'mo eta maige Kapanosiya vaya'mo eta
maige Ponitasi vaya'mo eta maige Esiya vaya'mo eta maige [10] Filisiya vaya'mo eta maige
Pamifiliya vaya'mo eta maige Isipi vaya'mo eta maige Sailini taoni haopalega Lipiya
kotega vaya'mo eta maige Lomu vaya'mo eta maige huta eta mai'nona vaya'mo mai'none.
[11] Lagaemo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogita Yu mono kava'mo akame nehuna vaya'e'mo
eta mai'none. Lagaepati'mo Kaliti vaya'mo eta maige Alapi vaya'mo eta maige huta
eta mai'nona'monanafa lagae gefati'mo Goti'a lokiya kava'mo himamu'aleti'mo hu'niya
kavafe'mo ava gemo nehageta ne'afune, hu'a hu'nae. [12] Muki vaya'mogi afi'a hapau
ne'ai'a apakesa ala'amo afite'apae'mo apakai'api apakai'apimo hu'apae'mo, Ani kava'mo
aepa'amo na agufa kavane, hu'a apafi ge apafi ge hu'a mai'nae. [13] Hu'a mai'naya'monanafa
mago vaya'amogi hu'apae'mo, Lusi ani'mo nete'apae'mo negi ne'malae, hu'a hu'a faipa
hu'a apate'nae.

Pita'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

[14] Ani gemo hu'nageno'ae'mo Pita'a leveni'a apa vaya'e'mo lokaeno mai'neno he tino
muki vaya'aife'mo aepa faino alopa gefati'mo hapa paino'ae'mo, Yu vaya'nimogita-
pa'e Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapa'e'mo ge'nimo afiyo. Ani kava'mo
aepa'ae'mo lapa paiguvanagi afiyo. [15] Lapakaemo, Ani vaya'mogi ani'mo nete'a negi
ne'malae, hutapa lapakesa ne'afiya'monanafa hemenimo netepi'mo yegemo ago leno
hakale hu'niya afina'moge'a negimo no'malae. [16] Negimo no'malafa mago vekamo agi'amo
Yoveli'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a avo'mo kae
male'niya gemo hemenimo ago afole ai'niye. Yoveli'a hapa paino'ae'mo,

[17] Goti'a huno'ae'mo, Hano hisiya afina'mo Naune'name'mo ali'na muki ve a'ne'aina
ani'mo lakigekana hu'na apamiguve. Mafa'netapi'e a'mafa'netapimogi'e'mo
nagaetegati gemo ali'a ae'a hakalo hugae. Neya vetapimogimo alagamuna
agegegana hu'a agegae. Kosunatapimogimo alagamuna afa'a agegae. [18] He, al-
i'ya'nile'mo mai'naya ve a'ne'aitegamo Naune'name'mo ali'na ani'mo lakigekana
hu'na apamisuge'a ali'ne'a nagaetegati gemo alini u'a ae'a hakalo hu'a hapa
paigae. [19-20] No'agaya agufa kava'mo koku'napati hute'na ali'na apave liguve. Ma
mopafi'mo alu kava'mo hu'na ali'na apave liguve. Atamo leteno halina aisigeno
yegemo olegaiye. Kaimo'a haesa'age huteno kolakana nehisigeno Ala kava ne'mo
afina'mo hogote afina'amo afole aigiye. [21] Afole aisige'apae'mo muki vaya'mogi Ala
kava ne'mo agi'amo aesaya vaya'ai apakufamo alino katino apategaiye,

huno hu'niye. [22] Isaleli vaya'mogitapamo ge'nimo afiyo. Yesu'a Nasalasa kotega vekae'mo
ava gemo hu'na lapa paisuvafe'mo huve. Goti'a Yesuteti'mo lokiya kava'mo huge no'agaya
agufa aune kava'mo huge alu kava'mo huge huno hu'niya kavateti'mo huno'ae'mo,
nagaetegati'mo emine'niya vekae huno alino lapave li'niye. Yesu'a lapakae folagapi'mo
ani kava'mo ago hu'nigetapa age'nae. [23] Hogoteno Goti'a agesa afi'neno'ae'mo, ani
kava'mo afa'a afole aigiye, huno ge hu male'neno'ae'mo ago alino lapayapi'mo ate'niye.
Ate'nigetapa avalelitutapa hosu vaya'mo ke'aepa gemo akame nosaya vaya'ai apayapi'mo
ate'nae. Lapakaemo ani vaya'ai apayateti'mo Yesu'mo malipu yosale'mo nili aitetapa alita
he titapa atetetapa kamiti amagi'nae. [24] Fali'nigeno'ae'mo Goti'a fali'niya nofipati'mo hatu
maeno ateteno kanolufati'mo ago alino he tino ate'niye. Fali'niya kava'mo'a alagi afa'a
atafauno o'ategaiye. [25] Laginago vekamo Nevini'a Yesufe'mo ava gemo huno'ae'mo,

Nagaemo muki afina'mo Ala kava ne'mo naulagale'mo mai'nige'na age'nove. Lamaga
nayate'mo mai'niya'mofe'mo atete osuguve. [26] Mai'niya'mofe'mo naipafi'mo
namogaga ne'auve. Navayafati'mo namogaga ne'auve. Navayagunagu hu'na agava
ne'mauvanageno nagufa'ni'e'mo alagepa huno hanesige'na mai'na falu huguve.
[27] Kagaemo ani kavatefe'mo nagupi mafa'nemo kanolufi'mo afa'a o'natalegane.
Kagaemo hukae'mo aote ne'nimo agufamo atalesugeno okasaligiye, huka hu'nane.

[28] Kagaemo maige maige hu'na maisuva ka'mo ago alika nave li'nane. Kaulagale'mo
naipafi'mo namogaga ne'aiya kava'nimo alika maleka havaiteka nategane,
huno avo'mo kae male'niye. [29] Vaya'nimogitapae, huno, Nevini'a ani gemo hu'niya'mo-
nanafa laginago vekamo Nevini'a fali'nige'apae'mo ki'a ate'naya kanolu'amo hemenimo
lagaetegamo afa'a hane'niye. [30] Nevini'a aune vekamo mai'nigeno'ae'mo Goti'a ha
paino'ae'mo, kaginago vayapati'mo Kalaisi ne'mo ali'na he ti'na atesugeno kini vekamo
mai'neka ne'yagaina kava huno kini vekamo mai'neno yagaino apategaiye. Lama gemo
nehuve, huno hu male'niye. [31] Nevini'a afole aisiya kava'mo age'neno'ae'mo Kalaisi
ne'mo fali'niyateti'mo he tisiya kavafe'mo huno'ae'mo, naune'name'nimo kanolufi'mo
o'natalegane, huno hu'niya'mofe'mo Kalaisi agufa'amo okasali'niye. [32] Goti'a mani
vekamo Yesu'mo ago alino he tino ate'nigeta ageteta aeta hakalo huta hapa nepauna
vaya'mo mai'none. [33] Goti'a ago alino he tino ateteno koku'napi'mo avalelino haino
lamaga haopale'mo ate'nigeno mai'niye. Muki ya'mo Afo'amo'mo hogoteno, ali'na
kamiguve, huno ha pai'niya Auneme'amo ago alino ami'nigeno Yesu'a Goti Auneme'amo
alino ani'mo lakigekana huno ate'nigeno emine'nigetapae'mo hemenimo lapakaemo ago
agetetapa afi'nae. [34-35] Nevini'a koku'napi'mo ohai'niya'monanafa ani gemo huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo'a ala kava ne'nie'mo ha paino'ae'mo, Lamaga nahaopale'mo fai mai'nege'-
nao kame vayakamo apamagite'na ali'na kaiya afe'alumelaga apateno,
huno avo'mo kae male'niye. [36] Lagaemo muki Isaleli vaya'mogitamo ani kavafe'mo
laipafi'mo lagesa afita fatago higetao. Goti'a ani vekamo Yesu'mo ago nili aitetapa alita he
titapa ate'naya vekae'mo, Ala kava nene, hu'na atete'na Kalaisi nene, hu'na lekana pai'na
ate'nogeno emine'niya vekae, huno hu'niye, huno hapa pai'niye.
[37] Ani gemo afi'nageno'ae'mo apaipafi'mo ae'nige'a Pita'e muki apa vaya'efe'mo, Vay-
atimogitapae, hu'a, haiya kava hisune, hu'a apafi ge'nae. [38] Pita'a, Lapaipamo alitapa
afe letetapa Yesu agi'aleti'mo ani'mo falegeno'ao Goti'a hosu kavatapimo alino ataleteno
Auneme'amo fiku lapamaeno lapamino. [39] Goti'a, Naune'name'mo ali'na lapamiguve,
huno hu'niya polomasi ge'amo lapakae'enagi mafa'ne anagatapi'enagi afagi'ale'mo mai'-
naya vaya'efenagi huno hapa pai'niye. Ala kava netimo Goti'a eyo, huno muki keya aeno
ge hisiya vaya'aife'mo ani gemo hapa pai'niye. [40] Huno hapa paiteno'ae'mo Pita'a mago'e
mago'e gemo huno apakesa alino aeno hakalo huno hapa paiteno'ae'mo, Ehetapiye, huno,
Goti'a hosu kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo apamisiyategati'mo ataletapa lapaune het-
aletapa vigeno'ao lapakufamo alino katino lapateno, huno hapa pai'niye. [41] Hapa pai'niya
ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hute'a apamogaga ai'nage'apae'mo ani'mo fale'a apate'nae.
Ani afina'mo asole vaya'mo tali tauseni'a vaya'mo Goti mafa'nemo hamale'nageno Goti'a
apakae'e'mo magokepi alino anupa huno apate'niye. [42] Apa vaya'mogimo Goti ge'amo
alagepa hu'a ali'a apaya male'nage'a afige apakae'e'mo afalu afalu hu'a alagepa hu'a
magokepi lokae'a maige Ala kava ne'mo kave'mo nege nunumu'mo huge nehu'apae'mo
atafau'a alagi hu'a mai'nae.

Apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai kavafe'mo hu'niya gemae

[43] Ani kava'mo hu'a mai'nage'apae'mo muki vaya'mogimo hapau ne'ai'a koli hu'nage'a-
pae'mo apa vaya'mogimo muki no'agaya agufa lokiya kava'mo hu'nae. [44] Muki apakesa
afi'a fatago nehaya vaya'mo magokepi lokae'a mai'ne'a kagemi ya'apimo ali'a fako hu'a
apakai'apimo apamite'apae'mo nagai'ni ya'mo hane'niye, hu'a osu'a mai'nae. [45] Kagemi
ya'api'e mopa'api'e'mo ali'a maketi hu'a moni alite'a apakae vayapati'mo mago ya'apimo
ohane'niya vaya'mo ani monimo ali'a apami'nae. [46] Muki afina'ae afina'ae'mo magoke
apaipa apakesa ali'a mai'ne'a Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo hai'a ali'a anupa hu'a
maige apaote apaote hu'a no'apifi'mo Yesu kave'mo nege magokepi'mo lokae'a mai'ne'a
nege hu'a mai'nae. Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo apamogaga aite'a yagu yaga apaipamo
kali'a mai'ne'a [47] Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a mai'nae. Muki vaya'mogimo Goti
mafa'ne'aife'mo hapao ke he'nage'apae'mo alagepa hu'a mai'nae. Ala kava ne'mo'a muki
afina'ae afina'ae'mo mago vaya'ai apakufamo alino katino apateteno siosi vaya'a'e'mo
magokepi alino anupa huno apate'niye.

3

Mago vekamo aiyala'mo hosu'niya vekamo alino alagepa huno ate'niya gemae

1 Mago afina'mo Pita'e Yoni'e'mo Yulusalemu taonifi'mo alopa mono notegamo
yegemo lamino afafale hu'niya kanale'mo Yu vaya'mogi nunumu'mo nehaya kanale'mo
u'na'ae. 2 Mago vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aiyala'mo hosu'niya
vekamo muki afina'ae afina'ae'mo avaleli u'a alopa mono no kipate'mo ate'nageno
mai'neno'ae'mo mono nopi'mo haite haite hu'naya vaya'aife'mo monie'mo aukaya huge
huge huno mai'niye. Ani kipafe'mo hapa'ye nehiya kipa'mo hane'niya'mofe'mo agi'amo
aeto agufa kanale kipane, hu'a ate'nae. 3 Agaemo anakeyana Pita'e Yoni'e'mo e'ana
mono nopi'mo e'ana haisa'afe'mo e'na'ageno anaketeno'ae'mo, mago monimo nami'ao,
huno aukaya hu'niye. 4 Pita'e Yoni'e'mo aulu hae'ana age'ne'anae'mo Pita'a, La'ago,
huno ha pai'nigeno'ae'mo, 5 mago ya'mo namisa'afe'mo ha'ae, huno agesa afiteno
ne'anakege'anae'mo, 6 Pita'a, monimo alagi o'ali'nova'monanafa ali'nova ya'mo kamiguve.
Yesu Kalaisi'a Nasalasa taonifi vekamo agi'aleti'mo he tika umenitata huvo, hu'na kaha
nepauve, 7 huno huteno lamaga ayate'mo alino he tino ate'niye. Alino he tino ate'nigeno
aiya'e aiya au'a'e'mo lokiya vai'nigeno 8 aeno hailo huno he titeno aepa faino ka umenitata
hu'niye. Anakae'e'mo alopa mono nopi'mo nehaino'ae'mo aeno hailo huge ka'mo umenitata huge Goti agi'ale'mo alino asaga huge hume hume uno mai'niye. 9 Mai'nige'apae'mo
muki vaya'mogimo agayana umenitata nehuno Goti agi'ale'mo alino asaga hume asaga
hume u'nige'a agete'apae'mo, 10 Vaehae, hu'a, aeto agufa kanale kipane, hu'a agi ate'naya
kipate'mo mai'neno aukaya huno ne'maiya vekamae. Hemenimo alagepa huno mai'niye,
hu'a hute'a apakesa ala'amo afi'a hapau ai'nae.

Pita'a alopa mono nopi'mo Yesufe ava gemo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

11 Agaemo Pita'e Yoni'e'mo ananu ki'nige'apae'mo hapau aite'a Salomoni hiyato
none, hu'a agi ne'aya nopi'mo mai'naya vaya'aitegamo nagu nagu hu'a e'nae. 12 Pita'a
apaketeno'ae'mo, Isaleli vaya'mogitapae, huno, Na kava higetapa lapau ne'aitapa lagaefe'mo aulu nelahae. Lapakaemo lapakesa afitapae'mo la'ayamufati'aleti'e alagepa
kavati'aleti'e'mo mani vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'ageno umenitata nehiye,
hutapa lapakesa ne'afifiye. 13 Ha'ao, Goti'a Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'a
laginago vaya'mogi Goti'apimo ali'ya'ale'mo mai'niya vekamo Yesu agi'ale'mo alino asaga
huno ate'niye. Lapakaemo gamani vaya'ai apayapi'mo avaletapa ate'nageno Pailati'a
ategauve, huno lapa pai'niya'monanafa Pailati aulagale'mo lapakame'yamo ami'nae.
14 Agaemo aote fatago vekamo mai'niya'monanafa lapakame'yamo amitetapa vaya'mo
hapae'niya vekae'mo lapau'nigetapa Pailatife'mo, Lagaetefe'mo afa'a ato, 15 hutapa ha
paitetapa afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya vekamo amagi'nageno fali'niya'monanafa
Goti'a ago alino he tino ate'niye. Ago he ti'nigeta age'nona'mofe'mo hemenimo aeta
hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none. 16 La'agaemo agae himamu'aleti'mo
agi'alefe'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo mani age'naya vekamo ayamufa'amo alita'a lokiya vaita'a ate'no'ae. He, huno, agaeteti'mo afole ai'niya kavafe'mo
agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo alagi alita'a lokiya vaita'a ate'no'ageno lapaulagale'mo mai'niye. 17 Vaya'nimogitapae, hu'na, Inagi nagaemo afi'novana lapakae'e ala
vayatapimo ne'yagaiya vayatapi'e'mo Yesu'mo agetapa aeto osutapa fiku amagi'nae.
18 Amagi'naya'monanafa Goti'a akeya'vilaga agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mo muki agai'a vaya'ai apavayafati'mo gemo huno'ae'mo, Kalaisi
ne'mo agafu kisigeno faligiye, huno hu'niya gemo hemenimo ago alino afole aino
ate'niye. 19 Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo lapaipamo alitapa afe legeno'ao Goti'a hosu
kavatapimo alino ataleteno aipamo'mo falu huno lapateno. 20 Lapakaemo ani kava'mo
higeno'ao Goti'a aeno hakalo huno lapa pai'niya vekamo Yesu Kalaisi'a alino atenageno
emineno. 21 Agaemo koku'napi'mo hogoteno maime maime ne'visigeno'ae'mo muki
ya'amo alino saufa ya'mo hamaleno atesiya afinake'mo afole aisigeno'ae'mo eminegaiye.
Ani kavatefe'mo Goti'a akeya'vilaga vaya'mogi agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo

hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayafati'mo hu'niye. 22 Mosese'a laginago vaya'aife'mo
lama gemo hapa paino'ae'mo, *Ala kava ne'mo Gotitapimo'a konagatapimogipati'mo mago*
vekamo alino afole aino ategaiye. Nagaemo Gotitegati gemo alinine'na ae'na hakalo hu'na lapa
nepauva kava huno Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno lapa paigiyanagi muki ge'amo
alagepa huta afiyo. 23 Goti'a ani vekamo ge'amo o'afisaya vaya'mo vaya'afati'mo alino
hapa faino apataleteno alino apago'ya lagauno apatalegaiye, huno hapa pai'niye. 24 *He,*
muki vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo Samiyo'e Samiyo
akamelegati'mo e'naya vaya'mogi'e'mo hemenimo afole ai'niya kavafe'mo hogote'a ava gemo hu'a
hapa pai'nae. 25 Lapakaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai
apakinago vaya'mo mai'nae. Goti'a kotalake gemo lapakinago vaya'aifeke'mo osu'nifa
lapakae'efe'mo hu'niye. Goti'a kotalake gemo Emalehamufe'mo, *Kaginago vekaleti'mo muki*
ma mopafi vaya'mo alagepa hu'na hapa maegauve, huno hu'niya'mofe'mo 26 Goti'a ali'ya'amo
ali'niya vekamo Yesu'a alino he tino ate'neno lekana paino ateteno alino ate'nigeno
hogoteno lapakaetegamo ago emine'niye. Alino aino atagi neno lapatesigetapa hosu
kavategati'mo ataletapa esayafe'mo emineno hapa mae'niye, huno hapa pai'niye.

4

Pita'e Yoni'e'mo kanisole vaya'ai apaulagale'mo he ti'ana mai'na'age'a anakenoka hu'ana
anafi ge'naya gemae

1 Pita'e Yoni'e'mo ani gemo vaya'aife'mo hapa nepai'age'apae'mo mono hu'a ne'apataya
vayanagi alopa mono note'mo kava ne'yagaiya ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekagi
Satiyusi mono vayanagi hu'a malage hu'a anakaetegamo e'nae. 2 Lole apa vekala'mo-
ganimo hapa pai'anae'mo, Yesu'mo fali'niyateti'mo ago he ti'niya'mofe'mo muki fali'-
naya vaya'mo he tigae, hu'ana ali'ana apaya male'na'age'apae'mo hosu apaipamo kali'a
anate'nae. 3 Anatete'apae'mo kalavusi hu'ana anate'nae. Yegemo ago lamino falegefe
hu'niya'mofe'mo egamo maisa'afe'mo kalavusi hu'ana anate'nae. 4 Ani kava'mo hu'-
naya'monanafa asole vaya'mogimo ge'amo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno
hogote vaya'e ani afina'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'e'mo napa'apimo faefu
tauseni'a vaya'mo mai'nae. 5 Ega'amo Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi vay-
atamamo ne'yagaiya vayanagi ke'aepa gemo avo'mo kae'a ali'a apaya ne'malaya vayanagi
hu'a Yulusalemu kotegamo magokepi ali'a anupa hu'a mai'nae. 6 Apakaegi Anasi'a
mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekagi Kaiyafasi'agi Yoni'agi
Alekasana'agi mago'e vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vayanagi hu'a ali'a anupa hu'a mai'nae. 7 Mai'ne'apae'mo apa vekala'mo folagapi'mo
ali'ana he ti'ana anate'ne'apae'mo, Haiya agufa himamutanileti'e ina la agi'aleti'e'mo
ani kava'mo hu'na'ae, hu'a anafi ge'nageno'ae'mo 8 Goti Auneme'amo'mo Pita aipafi'mo
haino havai te'nigeno'ae'mo Pita'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paino'ae'mo,
Ala vaya'mo ne'yagaiya vaya'mogitapa'e vayatama vaya'mogitapa'ene, huno, 9 Lapakaemo
alagepa kava'mo huta'a aiyala'mo hosu'niya vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'a ka-
vatefe'mo la'agenoka nehisaya'mo'mo lapakae'e muki Isaleli vaya'mogi'e'mo hisuva gemo
afa'a afigae. 10 Inagi afiyo, hu'na, Yesu Kalaisi'a Nasalasa taonifi vekamo himamu'aleti'e
agi'aleti'e'mo ani vekamo alita'a alagepa huta'a ate'no'ageno lapaulagale'mo he tino
mai'niye. Lapakaemo malipu yosale'mo nili ai'nageno fali'niya'monanafa Goti'a ago
alino he tino ate'niye. 11 Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Lapakaemo yafateti'mo no*
nekiya vaya'mo mai'netapae'mo mago no'mo nekiya yafafe'mo hutapae'mo, afa yafane, huta
hutetapa alita atale'naya'monanafa no'mo nekiya yafa'mo hogote lokiya yafa'mo afole ai'niye,
huno avo'mo kae male'niye. 12 Mago alu vekamo'mo lapakufamo alino katino lapatesiya
vekamo o'mai'nifa agaeke'mo magokeage mai'niye. Mago alu agi'e vekamo o'mai'niya'-
mofe'mo Goti'a magoke vekamo agi'amo ma mopafi vaya'mo apami'niyanage'a agimo
ae'a ge hisageno hapa maeno, huno hapa pai'niye. 13 Kanisole vaya'mogimo anakayana
Pita'e Yoni'e'mo sukulu osu'na'a vekala'mo mai'na'a'monanafa lokiya gefati'mo hu'ana
hapa paite'anae'mo koli osu'ana afa'a mai'na'age'apae'mo anakete'anae'mo, ae, hu'a,

hogote'ana Yesu'e'mo lokae'ana mai'na'a vekalane, hu'a apakesa afite'a hapau ai'nae.
[14] Agayana ali'ana alagepa hu'ana ate'na'a vekamo anakae'e'mo eno magokepi he tino
mai'nige'a age'naya'mofe'mo ge'apimo alagi ohane'nige'apae'mo gemo osu'a mai'nae.
[15] Inagi anakaefe'mo, kumatega utana lami'ao, hu'a hana paite'apae'mo, [16] Mani vekala'an-
itegamo na kava hisune, hu'a apakai'api apakai'apimo ge huge afige hu'a mai'nae.
Apakaemo hu'apae'mo, Muki Yulusalemu kotega mai'naya vaya'mogimo anake'nage'ana
no'agaya agufa lokiya kava'mo hu'na'age'a age'naya'monanafa osu'na'ae, huta afa'a
hega o'aegaune. [17] Ani gemo mago'e huno aino atagu ofaesiyafe'mo lokiya gemo huta
hana paigune. Halate Yesu agi'amo aetana hapa opai'ao, huta hana paigune, hu'a
hu'nae. [18] Hute'a ge hu'nage'ana hai e'ana mai'na'age'apae'mo, Lanakaemo mago'e hutana
Yesu agi'amo alagi aetana hapa opaitana alitana apaya o'male'ao, hu'a hana pai'nae.
[19] Hu'a hana pai'naya'monanafa Pita'e Yoni'e'mo ge'apile'mo ae'ana atagaina hu'ana hapa
pai'anae'mo, La'agaemo Goti ge'amo amagita'a ataleteta'a lapakae gemo akame hisu'a
kava'mo'mo Goti aulagale'mo alagepa kavapi hosu kavane. Lapakaitapimo alitapa fako
huta lapatetetapa alagepa hutapa lapakesa afiyo. [20] Age'no'a kava'e afi'no'a ge'e'mo hapa
paita'a hano hugu'ae, hu'ana hapa pai'na'ae. [21] Kanisole vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo
anamagigefe hu'nayana muki vaya'mogi afole ai'niya kavafe'mo Goti agi'ale'mo ali'a
asaga hu'naya'mofe'mo anakufale'mo mago hosu hanageke ya'mo anamisaya ka'mo
o'age'a anatale'nage'ana u'na'ae. [22] Ani ali'ana alagepa hu'ana ate'na'a vekamo'mo foti'a
kafugamo aeno agaseno mai'niye.

Apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogimo, kayamufa huka lato, hu'a nunumu'mo hu'naya gemae

[23] Anate'nage'anae'mo Pita'e Yoni'e'mo vaya'anilegamo atagi ne'u'ana mono hu'a
ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'-
mogi'e'mo hana pai'naya gemo hapa pai'na'ae. [24] Ani gemo afite'apae'mo magoke apaipa
apakesa ali'ne'a Gotife'mo nunumu'mo hu'apae'mo, Ala kava nene, koku'nanagi mopagi
solovala aninagi koku'napi hane'niya yanagi ma mopafi hane'niya yanagi solovala anipi
hane'niya yanagi huka alo hu'nana vekae, hu'a, [25] Akeya'vilagamo Kaunekame'mo'a
laginago vekamo Nevini'a ali'yakamo ne'aliya vekamo avayafati'mo gemo huno'ae'mo,

Na kava hisayafe'mo malaga alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo apavamusamo valete'a
apano ae'nae. Apakaemo hu'apae'mo, ma kava'mo hugune, hu'a apakesa afi'naya'-
monanafa afa'a osu'nae. [26] Ala vaya'e kini vaya'api'e'mo Ala kava netega'e lekana
paino ate'niya vekalega'e'mo kame hu'a anatesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae,
huno hu'niye. [27] He, lama gemo hu'niye. Heloti'agi Ponitiyasi Pailati'agi alu nofi
vayanagi Isaleli vayanagi hu'a ali'yakale'mo lekana paika ate'nanageno mai'neno alagepa
kava'age'mo hu'niya vekalegamo kame hu'a atesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae.
[28] Kagesa afiteka himamukaleti'mo alika afole aika atesanafe'mo hu'nana kava'mo
hisayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. [29] Ala kava nene, hu'a, Hemenimo lokiya gemo
lamagisaya kavafe'mo laha pai'naya gemo afiyo. Afiteka kayamufa huka lategetao
ali'yakamo ne'aluna vaya'mogita gekamo aeta hakalo huta hapa paino. [30] Himamukamo
alika apave liteka kaita hapau'niya vaya'mo alika hapageka apato. Alagepa kava'age'mo
hu'niya vekamo ali'yakamo ne'aliya vekamo Yesu agi'aleti'mo no'agaya lokiya agufa aune
kava'mo hisunafe'mo alagepa huka laha mao, hu'a nunumu'mo hu'nae. [31] Nunumu'mo
hu'nageno'ae'mo ali'a anupa hu'a mai'naya no'mo'a uti uti ai'niye. Goti Auneme'amo aote
Auneme'amo'mo apaipafi'mo haino mai'nige'apae'mo koli osu'a aepa fai'a Goti ge'amo
lokiya vai'a ae'a hakalo hu'nae.

Goti mafa'nemogimo magoke apaipa apakesa ali'naya gemae

[32] Muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo magoke apaipa apakesa ali'ne'apae'mo
mago vekamo'mo ali'niya yafe'mo, nagai'ni yane, huno osu'nifa muki'amogimo muki
ali'naya yafe'mo, lagaiti yane, hu'a hu'nae. [33] Apa vaya'mogimo Ala kava ne'mo Yesu'a

fali'niyateti'mo ago he ti'niya kavafe'mo mago'e hu'a himamu'aleti'mo ava gemo hu'-
nageno'ae'mo Goti'a alagepa huno fiku hapa maeno apami'nige'apae'mo apaki'apile'mo
ali'a asaga hu'a apate'nae. [34] Mago'amogimo mopa'api'e no'api'e'mo maketi hu'nage'a
miya fai'nage'apae'mo monimo alini e'a apa vaya'mo apami'nage'apae'mo ali'a fako hu'a
kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apami'nae. [35] Apami'naya'mofe'mo ani vayapati'mo
mago vaya'amogimo kafu osu'nae. [36] Magoke vekamo agi'amo Yosefe'a Livai nofi vayapati
vekamo Saipalasi ani ago'nanenafi vekamo mai'niye. Apa vaya'mogimo agi'amo Mana-
masi'ae hu'a ate'nae. Manamasi'ae agimo aepa'amo ina kava'mo huno alino lokiya vaino
ne'apateya vekae. [37] Agae mopamo maketi hu'nige'a miya fai'nageno monimo alinineno
apa vaya'mo apami'niye.

5

Ananaiyasi'e Sapaila'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[1-2] Ani kava'mo hu'niya'monanafa mago vekamo agi'amo Ananaiyasi'e a'amo agi'amo
Sapaila'e'mo anakae mopamo maketi hu male'na'ageno mago vekamo'a miya fai'niya
monimo alino fako huno mago moni'amo alino fala ki maleteno mago moni'amo
alininuno apa vaya'mo apami'niye. Male'niya monimo a'amo'mo age'niye. [3] Pita'a,
Ananaiyasiyo, huno, Na kava higeka Satani'mo ate'nanageno kaipafi'mo faleno hai'nigeka
mago vekamo'a mago mopamo miya fai'niya monimo alika fako huka maleteka eka
Goti Auneme'ae'mo aigofe gemo hu'nane. [4] Hogoteka maketi osu'nana afina'mo kagaika
mopamo hane'niye. Maketi hu male'nanageno miya fai'niya monimo kagaika ya'mo
hane'niya'monanafa na kava higeka ani agufa hosu kaipa kagesa afi'nane. Kagaemo
vaya'aife'mo aigofe gemo osu'nana'monanafa Gotife'mo aigofe gemo hu'nane, huno ha
pai'niye. [5] Ananaiyasi'a ani gemo afiteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno fali'niye. Ani
kavafe'mo ava gemo afi'naya vaya'mogimo lusi kava hu'a koli hu'nae. [6] Fali'nige'apae'mo
mago neya vemogi e'a ali'a hayaete'a hi'yopa male'a alini u'a ki'a ate'nae. [7] Aise afina'mo
lole'e mago'e aovamo utegeno a'amo'mo ani afole ai'niya kavafe'mo ava gemo o'afino
afa'a e'niye. [8] Pita'a, Naha paiyo, huno, Lanakae mopamo maketi hu male'na'ageno miya
fai'nigetana ali'na'a monimo alagipi mago'e hane'negaiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
ha'ao, huno, mago'e monimo o'ali'no'ae, huno ha pai'niye. [9] Pita'a, Na kava higetana
aigofe gemo hugu'ae, hutana hu male'netana Goti Auneme'ae'mo amalageka hutana
ne'ata'ae. Anaukamo'mo fali'nige'a alini u'a ki'a ate'naya vaya'mo kipate ne'ayanage'a
hi'yopa alini u'a ki'a kategae, huno ha nepaigeno'ae'mo [10] malage huno mopafi'mo
asagauno aiteno fali'niye. Neya vemogimo e'a agayana ago fali'nige'a hi'yopa alini u'a
anau'amo'e'mo lokae'a ki'a anate'nae. [11] Muki siosi vaya'mogi'e ani kavafe'mo ava gemo
afi'naya vaya'mogi'e'mo lusi kava hu'a koli hu'nae.

Apa vaya'mogimo no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'naya gemae

[12] Ani afina'mo apa vaya'mogimo muki no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'nae.
Muki siosi vaya'mogi magoke agufa apaipa apakesa ali'ne'a Salomoni hiyato nopi'mo u'a
ali'a anupa hu'a mai'nae. [13] Muki malaga vaya'mogimo Goti mafa'nemogi apaki'apile'mo
ali'a asaga hu'a apate'naya'monanafa e'a magokepi ali'a anupa hu'a maisayafeke'mo
koli hu'nae. [14] Mago'e mago'e hu'a lusi ve a'nemogimo Ala kava nefe'mo apakesa afi'a
fatago hu'nageno Goti'a magokepi alino anupa huno apate'nige'apae'mo ali'a anupa hu'a
mai'nae. [15] Mai'naya'mofe'mo kaita hapau'niya vaya'mo apavaleli'u'a kate'mo apate'ne'a
hipale'mo havae'a apatege yakaikonamo aite'a havae'a apatege hu'ne'apae'mo, Pita'a
uneno nehisigeno'ae'mo yege aune'amo'mo apakufale'mo aino halesigeno kaita'apimo
alino hapageno apategaiye, hu'a apakesa afi'nae. [16] Asole vaya'mo Yulusalemu haopalega
muki taoni'afati'mo kaita hapau'niya vaya'e hosu apaune vaya'mo apaipafi'mo mai'niya
vaya'e'mo apavaleli ete ete hu'a apate'nageno muki alu kaita alu kaita'apimo hano
hu'nige'a he ti'nae.

Apa vaya'mogimo kanamo ali'naya gemae

17 Ani kava'mo nehage'apae'mo hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo ya-
gaino ne'apateya veka'e Satiyusi mono vayapati vaya'mogi'e'mo apa vaya'aife'mo apaipa
kafamo hapae'nae. 18 He ti'a apa vaya'mo apavaleli u'a gamani vaya'ai kalavusifi'mo hu'a
apate'nae. 19 Apate'naya'monanafa mago Ala kava ne'mo enisole vekamo'a hani'ilagamo
emineno kalavusi nopi kitamo yakino apavalelino lamino kumate'mo apate'neno'ae'mo,
20 Utapa alopa mono nopi'mo haitapa he titapa mai'netapa ani saufa kavafe'mo ava
gemo aetapa hakalo hutapa hapa paiyo, huno hapa pai'niye. 21 Apa vaya'mogimo
ge'amo afite'a akame hu'a kotilamiyapi'mo u'a alopa mono nopi'mo fale'a hai'a aepa
fai'a ali'a apaya male'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
veka'e vaya'amogi'e'mo muki Yu vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo
ge hu'nage'a e'a kanisole vaya'e'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Mai'ne'apae'mo ati
vaya'aife'mo, uta kalavusi nopati'mo apavalelitapa eyo, hu'a ali'a apate'nage'a u'nae. 22 U'a
kalavusi note'mo ava'yi hute'a apakayana apa vaya'mo o'mai'nage'a atale'a ai'a atagi
ne'a e'apae'mo, 23 ago uta ava'yi huteta agonana kalavusi nopi'mo o'mai'nage'a yagai'a
ne'apataya vayake'mo yagai'a mai'nae. Kitamo yakituta haita agonana afa'a hane'nigeta
age'none, hu'a hapa pai'nae. 24 Hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekagi alopa mono note'mo ne'yagaiya ati vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vayanagi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi
hu'a ani gemo afite'apae'mo, Haiya agufa kava hute'a haiya kateti'mo u'a mai'nae, hu'a
hu'nae. 25 Mago vekamo eno'ae'mo, Afiyo, huno, Lapakaemo kalavusi hutapa apate'naya
vaya'mo u'a alopa mono nopi'mo hai'a mai'ne'apae'mo ali'a apaya ne'malae, huno
hapa pai'niye. 26 Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e ati vaya'a'e'mo u'a apa
vaya'mo apavaleli'a e'nae. Apakaemo, fiku yanage'a vaya'mogimo yafa kayoteti'mo
lamagigae, hu'a apakesa afite'a o'apamagi'a afa'a vase hu'a apavaleli'a e'nae. 27 Apakaemo
apavaleli'e'a kanisole vaya'ai apaulagale'mo ali'a he ti'a apate'nageno mono hu'a ne'ap-
ataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a loka huno apafi ge'niye, 28 Ani vekamo
agi'alefe'mo alitapa apaya o'maleyo, huta lokiya gemo huta lapa opai'nopiye. Ago lapa
pai'nona'monanafa ani getapimo'mo aino atagu faeno uneno huno Yulusalemu taonifi'mo
havai te'niye. Lapakaemo aigofe gemo hutapae'mo, apakaemo ani vekamo amagi'nae,
hutapa lagaepike'mo alitapa fai nelatae, huno hapa pai'niye.

29 Pita'e mago apa vaya'mogi'e'mo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a hapa pai'apae'mo, Goti
ge'amo akame hutetae'mo vaya'ai ge'apimo afa'a akame osisuna kava'mo hane'niye.
30 Lapakaemo, malipu yosale'mo nili aitetapa alita he titapa ateyo, hutapa hu'-
nageno'ae'mo laginago vaya'mogi Goti'apimo'mo Yesu'a fali'niyateti'mo ago alino he
tino ate'niye. 31 Goti'a ala agi'amo amiteno avalelino haino lamaga haopale'mo ate'-
neno'ae'mo, hogote vekamo yagaino apatesiya vekamo mai'neno apakufamo alino katino
ne'apateya vekae, huno lekana paino ate'niye. Isaleli vaya'mogita laipamo alita afe
lesuna kava'mo alino lamige hosu kavatimo alino atalege huno maisiyafe'mae, hu'a hapa
paite'a, 32 Lagaemo ani kavafe'mo ava gemo huta aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo
mai'none. Lagae'e Goti Auneme'amo'mo Goti ge'amo akame nehaya vaya'mo fiku hapa
maeno ne'apamiya Auneme'amo'e'mo ava gemo nehune, hu'a hapa pai'nae.

33 Kanisole vaya'mogimo ani gemo afi'nageno'ae'mo ani gemo'a apaipafi'mo
fai'nigeno'ae'mo apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo, ani vaya'mo hapaegaune,
hu'a hute'a ge huge afige hu'a mai'nae. 34 Apakaepati'mo mago vekamo Falasi vayapati
vekamo agi'amo Gameli'eli'a ke'aepa gemo alino apaya ne'maleya vekamo mai'niye.
Muki vaya'mogi agi'ale'mo ali'a ne'asagaya vekamo'a he tino kanisole vaya'aife'mo, Ani
vaya'mo kumatega apavalelitapa lamiyo, huno hapa paiteno 35 kanisole vaya'aife'mo,
Isaleli vaya'mogitapae, huno, Ani vaya'aitegamo na kava hugune, hutapa osu'netapa
hogotetapa alagepa hutapa lapakesa afiyo. 36 Akeya'vilaga mago vekamo agi'amo
Tiyunasi'a afole aiteno'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno hapa pai'nige'a fo hataleti'a
agufa vemogi akame hu'nae. Mago vaya'mogi e'a amagi'nageno fali'nige'apae'mo
akame hu'naya vaya'mo atale'a atagu fae'u'e'a hu'a mai'nageno ali'ya'amo ago hano

hu'niye. [37] Henaga'amo mago Galeliya kotega vekamo agi'amo Yutasi'a apaki ali'naya
afina'mo afole ai'nigeno'ae'mo asole vaya'mogi e'a akame hisayafe'mo apayate'mo
ali'niye. Ani kava'mo hu'a amagi'nageno fali'nige'a ali'a hapa faitalage'a atale'u'e'a hu'a
afa'a mai'nae. [38] Hu'naya'mofe'mo nagaemo hu'nae'mo, ma mopafi vaya'mogi ali'a aepa
fai'nisaya'mo'mo afa'a hano hugiye. [39] Inagi Goti'a alino aepa fai'nisiya'mo'mo lapakaemo
alitapa hano hutapa o'atalegae. Fiku yanagetapa lapakaemo Goti kame'amo maigae.
Mago kava'mo apakaetegamo osutapa afa'a apataleyo, hu'na lapa nepauve, huno hapa
pai'niye. [40] Kanisole vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo akame hu'a apa vaya'aife'mo
gemo hu'nage'a e'nage'apae'mo nofi kayoteti'mo apamagite'apae'mo, Yesu agi'amo
aetetapae'mo mago'e gemo osutapa afa'a maiyo, hu'a hapa paite'a ali'a apate'nage'a
u'nae. [41] Apa vaya'mo kanisole vaya'ai nopati'mo atale'a kumatega nelami'apae'mo, Vae,
hu'a, Goti'a lagaefe'mo, Yesu agi'alefe'mo apakafu kisiya ya'mo afa'a alisaya vaya'mo
mai'nae, huno agesa afi'niye. Lagitile'mo ali'a afepi latete'a lavagage hisiya ya'mo ali'a
lamigefe hu'nae, hu'a apakesa afite'a lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. [42] Apa vaya'mogimo
muki afina'ae afina'ae'mo alopa mono nopi'e no'apifi'e'mo Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye,
hu'a ali'a apaya malege ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'a mai'nae.

6

Apa vaya'mo hapa maesaya vaya'mo lekana pai'a apate'naya gemae

[1] Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo mago'e mago'e hu'a lusi vaya'mo afole ai'nage'apae'mo
Galiki apakemo ne'aiya Yu vaya'mogimo Himulu apakemo ne'aiya Yu vaya'aife'mo, Kogu
a'netimo muki afina'ae afina'ae'mo ali'a fako hu'a ne'apamiya monifati'mo no'aliye, hu'a
ge hapau'nae. [2] Inagi tuolofu'a apa vaya'mogi muki ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge
hu'nage'a e'nage'apae'mo, Lagaemo fiku Goti ge'amo aeta hakalo huta hapa nepauna al-
i'yatimo ataleta monimo alita fako huta apamisunana kanale osugiye. [3] Vayatimogitapae,
hu'a, Lapakaitapige'mo lapakaepati mago seveni'a vaya'mo lekana paitapa apateyo.
Kanale vaya'mo Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo havai te'nisiya vaya'mogi alagepa
hu'a apakesa ne'afiya vaya'mo lekana paita apateteta ali'a fako hu'a apamisaya ali'y-
ate'mo apavaleta apategaune. [4] Lagaemo magoke ali'ya'ageke alita mai'netae'mo muki
afina'mo nunumu'mo huge Goti gemo aeta hakalo huta hapa paige huta maigune,
hu'a hapa pai'nae. [5] Hapa pai'nage'apae'mo muki vaya'mogimo amuse hute'apae'mo,
kanalene, hu'a hute'a Sitiveni'a Gotife'mo alagepa huno agesa afino fatago hu'nigeno
Goti Auneme'amo'mo aipafi'mo havai te'niya vekagi Filipi'agi Polokolasi'agi Naikena'agi
Taimoni'agi Pamenasi'agi Nikolasi'agi hu'a lekana pai'a apate'nae. Nikolasi'a Atiyoki
kotega vekamo Yu vayapati vekamo o'mai'niya'monanafa Yu mono gemo afiteno Yu
vayapi'mo eno mai'niya vekae. [6] Apakaemo apavaleli'e'a apa vaya'ai apaulagale'mo he
ti'nage'a apakufale'mo apaya'mo male'ne'a nunumu'mo hu'a apate'nae.

[7] Inagi Goti ge'amo'mo muki aupilagamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Yulusalemu
taonifi'mo mai'naya vayapati'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'mo mago'e mago'e hu'a afole
ai'nae. Mono hu'a ne'apataya vaya'mo asole vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'a
akame hu'nae.

Sitiveni'a kalavusi hu'a ate'naya gemae

[8] Sitiveni'a agesa afino fatago hu kava'e lokiya'a'e'mo aipafi'mo havai te'nigeno no'a-
gaya agufa lokiya aune kava'mo Yu vaya'aitegamo hu'niye. [9] Mago vaya'mo Yu vaya'ai
mono nopi'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. Ani mono no'mo agi'amo hane'niyana vaya'mo
kalavusi ali'ya'mo ne'aliyategati'mo hatu mae'a apate'nage'a afa'a u'naya vaya'ai mono
none, hu'a agi ate'nae. Ani vaya'mo Yu vayapati'mo Sailini kotega vaya'e Alekasani
kotega vaya'e'mo mai'nae. Apakaegi Silisiya kotega vayanagi Esiya kotega vayanagi hu'a
Sitiveni'a hu'niya geleti'mo he ti'a ge vai'nae. [10] Goti Auneme'amo'mo alagepa agesa
afi ya'mo alino ami'nige'a Sitiveni'a hu'niya gemo ae'a o'agase'nae. [11] Apakaemo mago
vaya'mogi e'a aigofe gemo hisayafe'mo kesi kate'mo u'a ali'a he ti'a apate'nage'a e'a

hapa pai'apae'mo, Ago afi'nonana Mosese'e Goti'efe'mo huno faipa huno anate'niye, hu'a
hapa pai'nage'a [12] afite'apae'mo muki vayanagi yagai'a ne'apataya vayatama vayanagi
ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya vayanagi hu'a he ti u'a Sitiveni'mo atafau'a kanisole
vaya'aitegamo avaleli'a u'nae. [13] Apakaemo mago vaya'mogimo aigofe faigoko gemo
hisayafe'mo apavaleli'e'a apate'nage'apae'mo, Ani vekamo'a lagae mono no'e ke'aepa
gee'mo huno faipa huno ne'ate. [14] Ge'amo afi'nonana ani Nasalasa taonifi vekamo Yesu'a
alopa mono notimo alino halagape vaiteno Mosese ke'aepa gemo alino ataleteno alu
gemo malegaiye, huno hu'nigeta afi'none, hu'a hapa pai'nae. [15] Kanisole vaya'ai nopi'mo
mai'naya vaya'mogimo aulu hae'a age'nayana Sitiveni augosamo'mo enisole vekamo
augosagana huno hane'nige'a age'nae.

7

Sitiveni'a aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

[1] Hogote vekamo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a
Sitivenife'mo loka huno'ae'mo, Kagaefe'mo ina hosu gemo nehiye, hu'a hu'naya gemo
lama gemo nehafiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo [2] Sitiveni'a, Nagana'nimogitapa afo'n-
imogitapamo afiyo, huno, Akeya'vilaga laginago vekamo Emalehamu'a Mesopotemiya
kotegamo mai'neno'ae'mo Helani kotegamo o'u'nigeno'ae'mo aulagale'mo ha le konali
ya'a'e vekamo Goti'a alino afole aiteno'ae'mo, [3] *Konaga vayakamo apatalege kokamo atalege*
huteka ali'na kave lisuva kotegamo uka maiyo, huno ha pai'niye. [4] Ha pai'nigeno'ae'mo
Emalehamu'a Kalatiya kotegamo ataleno uno Helani kotegamo mai'niye. Emalehamu'a
Helani kotegamo mai'nigeno'ae'mo afo'amo'mo falitegeno Goti'a alino ate'nigeno eno
lagaemo mai'nona kote'mo mai'niye. [5] Goti'a mago hoya vaisiyafe'mo aise mopamo
alino o'ami'niya'monanafa Emalehamu'a anamo vekamo mai'nigeno'ae'mo ani mopamo
ali'na kamisuge'apae'mo kaginago vaya'mogimo aligae, huno ha pai'niye. [6] Goti'a ha
paino'ae'mo, Kaginago vaya'mogimo ani mopamo atale u'a alu nofi vaya'ai mopale'mo
maigae. Mai'nisage'apae'mo ani alu nofi vaya'mogimo apavale'a ali'a kalavusi ali'yate'mo
apatete'a lusi kana ya'mo ali'a apamisage'a fo hataleti'a kafugamo kalavusi ali'ya'mo ali'a
maigae. [7] *Henaga'amo nagaemo kalavusi hu'a apate'ne'a apakaete'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai*
kava'apimo ali'na fako hu'na apatete'na agoti hu'na apatesuge'apae'mo kaginago vaya'mo ani
kotegamo atale'e'a manile'mo mai'ne'a nagaefe'mo mono hu'a maigae. [8] Mago kotalake gemo
hu'na kate'nisugeno ani kotalake gemo alagena kava'amo hane'nisigeka ve mafa'nekamo
agufamo lagauka atalo, huno ha pai'nigeno Emalehamu'a Aisiki'mo alino atetegeno
eiti'a afina'mo utegeno'ae'mo agufamo lagauno atale'niye. Aisiki'a Yekopu'mo alino
ateteno'ae'mo agufamo lagauno atale'nigeno ani kava'mo huno Yekopu'a mafa'ne ana-
ga'amo tuolofu'a nofi vaya'mo aepa vaya'mo alino apateteno apakufamo lagauno atalete
atalete hu'niye. [9] Henaga'amo ani nofi vaya'ai aepa vaya'mogimo Yosefefe'mo apaipa
kafamo nehae'apae'mo avale'a alu kotega vaya'mo apami'nage'a miya fai'a avaleli'u'a Isipi
kotegamo ate'nageno afa ali'ya'mo alino mai'niye. [10] Mai'niya'monanafa Goti'a alagepa
huno ha maeteno hosu kavategati'mo hatu maeno ate'niye. Ha maeteno alagepa aipa
agesamo alino ami'nigeno Felo'a Isipi kotega kini vekamo'a ageteno'ae'mo alagepa aipa
agesa vekamo mai'niye, huno ageteno'ae'mo, Isipi kote'e muki ya'a'nile'e'mo yagaino ap-
ategaiye, huno huteno lekana paino ate'niye. [11] Henaga'amo ne'yafe'mo lusi kafu hu'naya
afina'mo afole ai'nigeno muki Isipi kotega vaya'e Kenani kotega vaya'e'mo ne'yafe'mo
lusi kafu hute'apae'mo laginago vaya'mogimo ne'yafe'mo kahauya hu'naya'monanafa
o'age'nae. [12] Mago vaya'mogi, Ne'ya'mo Isipi kotegamo hane'niye, hu'a ha pai'nageno
Yekopu'a afiteno'ae'mo mafa'ne anaga'amo laginago vaya'mo alino apate'nige'a hogote
afina'mo u'nae. [13] Ute'a ai'a atagi ne'e'a maite'a halate lole afina'mo u'nageno'ae'mo
Yosefe'a nepu'amogife'mo, nagaemo Yosefe'namo mai'nove, huno hapa pai'nigeno Felo'a
Yosefe nepu'amogimo apake'niye. [14] Yosefe'a nepu'amogife'mo, utapa Afotimofe'mo,
Kagae'e vayaka'e'mo Isipi kotegamo nagaetegamo emiteyo, hutapa ha paiyo, huno hapa
pai'niye. Yekopu'e'mo Isipi kotegamo e'naya vaya'mo seveti faefu'a vaya'mo e'a mai'nae.

15 Ani kava'mo hu'a Yekopu'e laginago vaya'e'mo e'a Isipi kotegamo mai'ne'a fali'nae.
16 Fali'nage'apae'mo kefa'apimo alini'u'a Sekemi kotegamo ki'a apate'nae. Emalehamu'a
Hamo nofi vaya'ai mopamo miya fai'niya mopafi'mo ki'a apate'nae.

17 Goti'a Emalehamufe'mo, kaginago vaya'mo hatu mae'na apategauve, huno ha pai'niya
afina'mo ago eno hogo hu'niye. Hogo nehige'apae'mo Isipi kotega mai'naya laginago
vaya'mogimo asole vaya'mo kae'a ai'a atagu fae'a mai'nae. 18 Mai'nageno'ae'mo alu
vekamo Yosefe'mo o'age'niya vekamo'a Isipi kotegamo aepa faino yagaino apate'niye.
19 Agaemo laginago vaya'aife'mo humi ne'apateno ve mafa'ne'apimo apatalesage'a fal-
isayafe'mo aini huno apate'niye. 20 Aini huno ne'apategeno'ae'mo anile'mo Mosese'a
afole ai'niye. Goti'a Mosesefe'mo, Alagi kanale mafa'nemo mai'niye, huno amuse huno
ate'niye. Ita'afo'ala'moganimo lole'e mago'e kaimo no'anifi'mo fala ki'ana ate'ne'ana
yagai'ana ate'ana mai'ne'ana kumate'mo avaleli'u'ana lami'ana ate'na'ae. 21 Ate'na'ageno
Felo a'mafa'nemo'mo eno ageteno'ae'mo no'alegamo avalelinuno, nagai'ni mafa'nemo
maigiye, huno huteno yagaino ate'niye. 22 Isipi vaya'mogimo muki nehaya kava'apimo
Mosese'mo ali'a aya male'nageno ageteno himamu'aleti'mo ge huge lokiya kava'mo huge
huno mai'niye. 23 Mosese'a ko sino alopa vekamo foti'a kafugamo maiteno'ae'mo, Na-
gaemo Isaleli vaya'nimo u'na haiya kava hu'a mai'nafi hu'na apakete'na hapa maegauve,
huno agesa afi'niye. 24 Felo notegati'mo ataleno uno ageyana mago Isipi vekamo'a Isaleli
vekamo ne'amagigeno ageteno'ae'mo Isaleli vekamo ha maeno anonale Isipi vekamo am-
agi'nigeno fali'niye. 25 Mosese'a, vaya'nimogimo nagete'apae'mo Goti'a Mosese'mo lekana
paino ate'niyanageno laha maeno hatu maeno latesigeta afa'a ugune, hu'a apakesa afigae,
huno agesa afi'niya'monanafa ani kava'mo hu'a apakesa o'afi'nae. 26 Ega'amo Mosese'a uno
anakeyana lole Isaleli vekala'mo kaveta neha'ageno anaketeno'ae'mo alino kugu huteno
alino nanu aeno anatesiyafe'mo huno'ae'mo, Ma vekalana afi'ao, Lanakaemo konagala'mo
mai'na'ana na kava higetanae'mo kaveta neha'ae, huno anafi ge'nigeno 27 konaga'amo'mo
kaveta hu'niya vekamo'a eno Mosese'a alino ago'ya faino ne'ataleno'ae'mo, *Ina la'mo
lagaete'mo yagai'neka agoti getimo afiteka alika fako huka latesana vekamo maigane, huno
lekana paino kate'niye.* 28 Egamo Isipi vekamo ago kamiti amagi'nanageno fali'niya kava
huka nagaemo namagigapiye, huno afi ge'niye. 29 Mosese'a ani gemo afiteno'ae'mo
Isipi kotegati'mo aune hetaleno Mitiyani kotegamo uno no'mo kino mai'neno'ae'mo lole
mafa'nela'mo alino anate'niye.

30 Foti'a kafugamo utegeno Mosese'a mago avemo agi'amo Sainai avele'mo ka'me kotega
mai'nigeno aise yosafi'mo atamo nelegeno'ae'mo Ala kava ne'mo enisole vekamo'a ani
ata vaipati'mo afole ai'niye. 31 Mosese'a ani atamo ageno hau aiteno'ae'mo ageno alagepa
huno agesiyafe'mo yosa aepamo haopa'ale'mo uno mai'nigeno Ala kava ne'mo'a ha
paino'ae'mo, 32 *Kaginago vaya'mo Emalehamu'agi Aisiki'agi Yekopu'agi hu'na Goti'apimo'namo
mai'nove,* huno ha pai'nigeno Mosese'a atete hau'nigeno mago'e huno agesiya yafe'mo koli
hu'niye 33 *Ala kava ne'mo'a, Manile mai'nova'mofe'mo he tika mai'nana mopamo aote mopamo
hane'nigi sukamo asagika ataleka maiyo.* 34 Age'novana Isipi vaya'mogimo vaya'nilegamo
asole hosu kava'mo nehage'na apake'nove. Avovo nehage'na afite'na apakufamo ali'na
kati'na apatesuvafe'mo emi'ne'nove. Eka afiyo, huno, Isipi kotegamo ali'na katesugeka
ugane, huno ha pai'niye. 35 Ani gemo ha pai'niya'monanafa Isaleli vaya'mogimo Mosese-
fe'mo, *Ina la'mo lagaete'mo yagaika late'neka agoti getimo afiteka alika fako huka latesana
vekamo maigane, huno lekana paino kate'niye,* hu'a hapa paite'a hu'niya gele'mo ge nagalu
hu'nae. Hu'naya'monanafa Goti'a ata vaipati'mo enisole vekamo avayafati'mo, yagaika
apateteka hapau vaisana nene, huno lekana paino ate'niye. 36 Agaemo no'agaya agufa
lokiya aune kava'mo Isipi kotegagi Haesa anitenagi ka'me kotegagi huno foti'a kafugamo
nehuno'ae'mo Yu vaya'mo Isipi kotegati'mo apavalelino u'niye. 37 Ani vekamo Mosese'a
Isaleli vaya'aife'mo, *Ala kava ne'mo Gotitapimo'a mago vekamo agaetegati gemo alinineno aeno
hakalo huno lapa paisiya vekamo nagaekana huno maisiya vekamo alino atesigeno lapakaetegamo
egaiye. Lapakaemo muki hisiya ge'amo afiyo,* huno hapa pai'niye. 38 Ani vekamo Mosese'a
Isaleli vaya'e'mo ka'me kotega alino anupa huno mai'niye. Mosese'a Sainai avefi'mo

haino mai'nigeno mago enisole vekamo'mo apaune'apame'mo alino ne'apamiya gemo
ha pai'nigeno afiteno emineno laginago vaya'aife'mo hapa pai'nige'a lagaefe'mo laha
pai'nae. 39 Huno hapa pai'niya'monanafa hu'niya gele'mo ge nagalu hute'apae'mo, halate
atagi neta Isipi kotegamo ugune, hu'a apakesa afi'nae. 40 Apakaemo mono huno ne'apateya
vekamo Elonife'mo, *Ani vekamo Mosese'a Isipi kotegati'mo lavaleline'niya vekamo haiyategamo
uno mai'nifi huta o'age'none. Mago gotitimo'mo alo higetao laulagale'mo u'a hogotete'a lavaleli'a
viyo,* hu'a ha paite'a 41 aikeli pulumakamo aune'amo alo hute'a yuna afumo avaleli e'a
hae'a amite'a apayateti'mo alo hu'naya yafeke'mo apamogaga ai'nae. 42 Goti'a huno'ae'mo,
apatalesuge'a kanefitefenagi kailefenagi yegelefenagi hu'a mono hugae, huno hu'niye.
Ani kavafe'mo Goti'a akeya'vilaga agaetegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
nepaiya vekae'mo ha pai'nigeno avo'mo kae male'niye. Avo'mo kae male'niyana,
Isaleli vaya'mogitapae, huno, ka'me kotega foti'a kafugamo mai'netapae'mo pulumaka'e
sipisipi'e'mo hetetapae'mo nagaefeke'mo mono hutetapa ofalinimo o'namigafa
aigofe gotitapimogige'mo ofalini apami'nae. 43 Mago aigofe goti'a agi'amo Moloki
seli no'amo alinitapa uge mago aigofe goti'a kanefi aune'amo agi'amo Lefani'a
alinitapa uge hutetapa mono hu'nae. Ani kava hu'naya'mofe'mo ali'na lapa
faitalenagetapa afagi kotega Mamiloni kotegamo ugae,
huno hapa pai'niye.
44 Goti'a Mosesefe'mo, Mago seli nofe'mo kaha paisugekae'mo ina kava'mo huka kiyo,
huno ha pai'nige'a ani gemo akame hu'a ki'nae. Goti'a apakae'e'mo magokepi lokaeno
mai'niya seli no'mo ka'me kotegamo ki male'nae. 45 Henaga'amo Yosuva'e laginago
vaya'mogi'e'mo ani seli no'mo ali'ni'u'a alu nofi vaya'mo ali'a hapa faitale'a mopa'apimo
alite'a mai'nae. Ani seli no'mo haneme haneme ne'egeno'ae'mo Nevini'a afole ai'niye.
46 Nevinife'mo Goti'a hao ke he'niya vekamo'a Gotife'mo, Mago no'mo ki'na kategesugi
kanalepiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Ha'ao, huno ha pai'nigeno'ae'mo 47 Salomoni'a
Nevini mafa'ne'amo'mo ki'niye. 48 Ki male'niya'monanafa anaga hogote vekamo'a ma
mopafi vaya'mogi nekiya nopi'mo no'maiye. Mago vekamo Gotitegati gemo alinineno
aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo'a ani kavafe'mo huno'ae'mo,
49 Koku'napi'mo yagai'na ne'apatova siakana huno hane'nige'na fai mai'ne'na naiyamo
mopafi'mo ae'na ne'mauve. Na agufa no'mo kitapa nategae. Havaesuva kotegamo
haiyategamo hane'niye. 50 Nagai'nige'mo muki ya'amo alo hu'nove, huno hu'niye,
huno avo'mo kae male'niye. 51 Lapaipa lapakesa akanifa vaya'mogitapae, huno, Goti
ge'amo no'afiya nofi vayakana hutapa mai'nageno Goti ge'amo afisayafe'mo lapaipa
lapakesa aino halo no'aiye. Lapakinago vaya'mogi hu'naya kava hutapa muki afi-
na'mo Goti Auneme'amo'mo lapakaefe'mo ge nehiya gemo ataletapa maitapa halove
nehae. 52 Lapakinago vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vaya'aife'mo muki vaya'mogi apaini hu'a apate'nae. Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi,
Alagepa kava'age'mo nehiya vekamo egaiye, hu'a hu'nage'apae'mo lapakinago vaya'mogi
apamagi'nage'a ago fali'nae. Hemenimo lapakae'e'mo kutulu ya'mo alitetapa ava gemo
hu'naya vekamo ago amagi'nageno fali'niye. 53 Enisole vaya'mogimo Goti ke'aepa ge'amo
alini e'a lapami'nayana akame nosae, huno hapa pai'niye.

Sitiveni'a yafa kayoteti'mo ali'a amagi'nageno fali'niya gemae

54 Kanisole vaya'mogimo ani gemo afi'nageno'ae'mo apaipafi'mo fai'nigeno lusi kava
huno apaipamo le'nige'apae'mo apavepi'mo hani'nae. 55 Goti Auneme'amo'mo Sitiveni
aipafi'mo haino havai te'nigeno'ae'mo Sitiveni'a koku'napi'mo alino aulu heno ageyana
Goti ha le konali ya'amo'a aeno ha le'nigeno Yesu'a Goti lamaga haopale'mo he tino
mai'nigeno age'niye. 56 Ageteno'ae'mo, Ageyo, huno, Koku'na'mo halo ai'nige'na agovana
Vemo Mafa'nemo Goti lamaga haopale'mo he tino mai'nige'na age'nove, huno hapa
pai'niye. 57 Apakaemo alopa gefati'mo hute'a apakesale'mo ali'a akanili'a Sitivenitegamo
nagu nagu hu'a u'a 58 taonifati'mo he'a halauli'u'a yafa kayoteti'mo ali'a amagi'nae. Agoti
hu'a ate'naya vaya'mogi kukena'apimo asagi'a neya vekamo Solo yagaino maisiyafe'mo
aiyafi'mo male'nae. 59 Apakaemo yafa kayoteti'mo Sitiveni'a ne'amagigeno'ae'mo Ala

kava nefe'mo, Ala kava ne'mo Yesuo, naune'name'ale'mo aliyo, huno ha pai'niye.
60 Ne'amagigeno'ae'mo ale'ya fai'neno alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ala kava nene,
mani hosu kava'apimo anona'apile'mo apamisanafe'mo kagesa o'afiyo, huno huteno au
kale'niye.

Solo'a amagi'nageno fali'niya kavafe'mo aipafi'mo kanalene, huno agesa afi'niye.

8

Solo'a siosi vaya'mo lusi kava huno hanageke ya'mo apami'niya gemae

1 Sitiveni'a fali'niya afina'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aitegamo lusi
hanageke kava'mo hu'nae. Hu'nage'apae'mo muki siosi vaya'mo atagu fae'a apaune
he'a Yutiya kotega'e Samaliya kotega'e'mo u'e'a hu'nage'a apa vaya'age'mo Yulusalemu
taonifi'mo mai'nae. 2 Mago mono ne'afiya vaya'mogi Sitiveni'mo ali'a ki'a ne'ate'apae'mo
lusi kava hu'a yulagefa ai'nae.

3 Inagi Solo'a siosi vaya'mo apamagino hano hisiyafe'mo ina kava'mo huno no'apifati
no'apifati'mo haino ve a'nemo heno apavayu hulinuno kalavusi huno apatete apatete
hu'niye.

Samaliya kotegamo u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya gemae

4 Atale'a atagu fae'a u'e'a hu'naya vaya'mogimo muki haopalegamo Goti ge'amo ae'a
hakalo hu'a hapa pai'nae. 5 Filipi'a Samaliya kotega taonifi'mo uno Kalaisife ava gemo
aeno hakalo huno hapa pai'niye. 6 Muki vaya'mogi ge'amo afige no'agaya agufa lokiya
aune kava'mo hu'nige'a agege hute'apae'mo muki ve a'nemogimo magoke apaipa apakesa
ali'ne'a Filipi ge'amo alagepa hu'a afi'nae. 7 Agaemo lokiya kava'mo nehige'apae'mo
hosu apaune vaya'mo muki vaya'ai apaipafati'mo emi ne'e'apae'mo alopa gefati'mo hu
male'a atale'a apaune he'nae. Agaemo muki kanage kanaga osu'a ne'maiya vaya'mo
alino alagepa huno apatege apaiyamo hosu'niya vaya'mo alino alagepa huno apatege
hu'nige'apae'mo 8 muki Samaliya taonifi vaya'mogimo agete'a lusi kava hu'a amuse
hute'a apamogaga ai'nae. 9 Mago ani taonifi'mo mai'niya vekamo agi'amo Saimoni'a
hogoteno hapa paino'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno hapa paiteno hosu apaune
vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huge huge huno mai'nige'a-
pae'mo Samaliya vaya'mogi hapau ai'nae. 10 Muki ala apaki hane'niya vaya'mogi'e apaki
ohane'niya vaya'mogi'e'mo ge'amo alagepa hu'a afite'apae'mo, Vae, hu'a, ani vekamo
lokiya vekamo goti'a mai'niye, hu'a hu'nae. 11 Yatala afina'mo hosu apaune vaya'ai
himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huno alino apave li'nige'apae'mo
hapau aite'a alagepa hu'a ge'amo afi'nae. 12 Saimoni ge'amo afi'naya'monanafa Filipi'a
alagepa gemo Goti'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo huge Yesu Kalaisife'mo ava gemo
huge hu'nige'a afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya ve a'nemo ani'mo faleno
apate'niye. 13 Saimoni'e'mo agesa afino fatago hu'nigeno ani'mo faleno ate'nigeno'ae'mo
Filipi'e'mo lokaeno mai'neno ageyana Filipi'a no'agaya agufa himamu kava'mo hu'nigeno
ageteno'ae'mo lusi kava huno hau ai'niye.

14 Mago vaya'mogi, Samaliya vaya'mogimo Goti ge'amo alagepa hu'a afite'a ago al-
i'nae, hu'a apava gemo hu'nage'a apa vaya'mogi afite'apae'mo Pita'e Yoni'e'mo ali'a
anate'nage'ana apakaetegamo u'na'ae. 15 Emi'e'ana ava'yi hute'anae'mo apakesa afi'a
fatago hu'naya vaya'mogimo Goti Auneme'amo alisayafe'mo nunumu'mo hu'na'ae. 16 Ala
kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo ani'mo fale'a apate'naya'monanafa Goti Auneme'amo
o'ali'nae. 17 Pita'e Yoni'e'mo anaya'mo apakufale'mo male'ne'ana nunumu'mo hu'ana
apate'na'ageno Goti'a Auneme'amo alino apami'niye.

18 Apa vekala'moganimo apakufale'mo anaya'mo male'na'ageno Goti'a Auneme'amo
alino apami'nigeno Saimoni'a ageteno'ae'mo monimo anamisiyafe'mo huno'ae'mo, 19 Ani
himamu'amo alitana nami'age'nao naya'mo vaya'ai apakufale'mo malesuge'a Goti Aune-
me'amo aliyo, huno hana pai'nigeno 20 Pita'a, Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya yafe'mo
kagaemo, monileti'mo miya faiguve, huka kagesa ne'afina'mofe'mo kagae'e monika'e'mo

ata kopi'mo utana lamiga'ae. [21] Goti aulagale'mo kaipamo'mo kanale osu'niya'mofe'mo
mani ali'ya'mo kagae ali'ya'mo ohane'niye. [22] Kaipamo alika afe leteka hosu gemo
huve, huka huteka ataleka kakame'ya amiteka Gotife'mo hukae'mo, hosu nagesa afite'na
hosu gemo hu'novanagi alika atalo, huka nunumu'mo huvo. Goti'a alino atalesifi alino
o'atalesifi huka amalageka huka ago. [23] Kage'novana kaipa kafa nehanageno atuofa yakana
ya'mo kaipafi'mo hane'niye. Hosu kavakamo'mo yagaino nekateya'mofe'mae, huno ha
pai'niye. [24] Saimoni'a Pita'e Yoni'efe'mo, hu'na'a kava'mo nagufale'mo afole o'aisiyafe'mo
nunumu'mo hutana nate'ao, huno hana pai'niye. [25] Anakaemo Yesu Kalaisi'a hu'nige'ana
age'na'a gemo huge ala kava ne'mo ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa paige hute'anae'mo
apatale'ana atagi ne'ana Yulusalemu taonifi'mo u'na'ae. Ne'u'anae'mo Samaliya kotega
alu taonifi'e alu taonifi'e'mo alagepa faigoko gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa paimale
hapa paimale huli'ana u'na'ae.

Filipi'e Itiyopiya kotega veka'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[26] Mago Ala kava ne'mo enisole veka'amo'a Filipife'mo, Kagaemo he tika Yulusalemu
kotegati'mo mago ka'mo lamino Gasa taoni haopalegamo ka'me kotegamo vaya'mo
o'mai'naya kotega lamino ne'viya kate'mo uvo, huno ha pai'nigeno [27] Filipi'a he tino
u'niye. Ne'vigeno'ae'mo mago gamani vekamo Itiyopiya vaya'mo kuvini a kanomo
monile'mo ne'yagaiya vekamo no'alega ugefe'mo u'niye. [28] Agaemo Gotife'mo mono
huteno Yulusalemu taonifati'mo eno atagi neno hosimo'mo halaulino u'niya talalafi'mo
haino fai maiteno ne'uno'ae'mo Goti Mukufi'mo Aiyeya'a avo'mo kae male'niya gemo
lekana pailino u'niye. [29] Goti Auneme'amo'mo Filipife'mo, Uka talala haopale'mo
lokaeka uvo, huno ha pai'nigeno [30] Filipi'a nagu nagu hununo afiyana Aiyeya Mukufi'mo
lekana nepaigeno afiteno'ae'mo, lekana nepaina gemo aepa'amo afi'napiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, [31] Mago vekamo'a ani gemo aepa'amo naha opaisiyana haiya kava
hu'na afiguve. Haikeno, huno ha pai'niye. [32] Goti Mukufi'mo lekana pai'niya gemo'mo
huno'ae'mo,

Sipisipigana huno mai'nige'a avaleli e'a amagi'nae. Vaya'mogimo aikeli sipisipimo
ayoka'mo lagau'nageno'ae'mo age no'aiya sipisipigana huno mai'neno'ae'mo ge
osuno afa'a mai'niye. [33] Agi'ale'mo ali'a afepi atete'a ali'a alagepa hu'a fako hu'a
agoti hu'a o'ate'nae. Apakaemo hu'apae'mo, Ma mopafi'mo afa'a o'maigiye.
Falitesige'apae'mo agae vayapati'mo mago'e hu'a afole o'aigae, hu'a hute'a am-
agi'nageno fali'niye,

huno hu'niye.

[34] Gamani vekamo'a Filipife'mo, Naha paiyo, Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo
huno hapa nepaiya vekamo'a agai'ae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'nifi alu
vekae'mo ava gemo huno avo'mo kae male'niye, huno loka huno afi ge'nigeno'ae'mo
[35] Filipi'a lekana pai'niya gefati'mo Yesufe'mo ava gemo aepa faino aeno hakalo huno ha
pai'niye. [36] Kategamo ne'u'anae'mo mago ani kotu'mo hane'niya yate'mo u'ana ava'yi
nehu'anae'mo gamani vekamo'a, Manile ani kotu'mo hane'niye. Natafauno natesiya
ya'mo hane'nifi afa'a ani'mo faleka nategane, huno afi ge'nigeno'ae'mo [37] Filipi'a, Muki
kaipa kagesafati'mo alagi kagesa afika fatago nehisana'mo'mo afa'a ani'mo fale'na kate-
gauve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, Ago ani gemo kaha nepauve, huno, Yesu Kalaisi'mo Goti
mafa'ne'amo mai'niye, hu'na nagesa afi'na fatago nehuve, huno ha pai'niye.

[38] Gamani vekamo'a hosimo talalafi'mo mai'neno ka'mo alino ho huno atelino
u'niya vekae'mo, Manile maigunanagi atafauka ategetao, huno ha pai'nigeno atafauno
ate'nigeno agae'e Filipi'e'mo ani kotupi'mo lami'ana ani'mo faleno ate'niye. [39] Anipati'mo
atale'ana hai e'na'ageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo Filipi'mo avalelino u'niye. Gamani
vekamo'a amogaga aime aime ne'uno'ae'mo Filipi'mo mago'e huno o'age'niye. [40] Goti
Auneme'amo'mo Filipi'mo avalelinuno ate'nigeno'ae'mo, Asatoti taonifi'mo mai'nove,
huno ageteno'ae'mo muki taoni'afi taoni'afi'mo aeno hakalo huno hapa paimale hapa
paimale hulinuno Sisaliya taonifi'mo uno ava'yi hu'niye.

9

Solo'a Goti mafa'nemo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae
(Apa 22:4-16; 26:9-18)

1 Ani afina'mo Solo'a Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo lokiya gemo
huno'ae'mo, apamagisuge'a faligae, huno huteno lusi kava huno ha ha hulinuneno huno
mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, 2 mago avo'mo kaeka
namiyo. Nagaemo ani avo'mo alininu'na Namasakasi taonifi'mo mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mo apamisuge'a agete'a naha maesage'na Yesu
kate'mo ne'vaya ve a'ne'aina apakesuvate'mo apavale'na kalavusi hu'na apatete'na
Yulusalemu taonifi'mo apavaleli'na egauve, huno ha pai'niye.
3 Solo'a Namasakasi kate'mo uno ava'yi hugefe'mo uno taoni haopale'mo hogo ne-
higeno'ae'mo koku'napati'mo mago ha le ya'mo'a agufale'mo aeno ha le'nigeno age'niye.
4 Ageteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aino ago'ya faino mai'nigeno'ae'mo, Solo, Solo,
huno, Na kava higekae'mo nagaefe'mo kaini huka ne'natane, huno ha pai'nigeno'ae'mo,
5 Ala kava nene, kagaemo ina lagae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Nagaemo Yesu'namo
kaini huka ne'natana vekamo mai'nove. 6 Hosimo'mo aeno fayopayo hiyategamo ako'ya
kayote'mo aiyaleti'mo aeno lanu pai'nigeno agafu nekiya agufa kava'mo nehane, huno
ha pai'nigeno afiteno'ae'mo hau aiteno atete nehuno'ae'mo, Ala kava nene, na kava
hisuvafe'mo kahau'niye, huno afi ge'nigeno Ala kava ne'mo'a, He tika taonifilagamo
ugeno'ao mago vekamo'a hisana kavafe'mo kaha paigiye, huno ha pai'niye. 7 Solo'e'mo
lokae'a u'naya vaya'mogi ani hu'niya gemo afi'naya'monanafa mago vekamo o'age'-
naya'mofe'mo ge osu'a afa'a he ti'a mai'nae. 8 Solo'a mopafati'mo he tino aulagamo
ageno ayake'niyana aulagafati'mo hani'age hu'niye. Hu'nige'a vaya'amogi ayate ali'a
avaleli'a Namasakasi taonifi'mo u'nae. 9 Solo'a lole'e mago'e afina'mo mago ya'mo o'agege
ani'mo o'nege ne'ya'mo o'nege huno mai'niye. 10 Mago vekamo agi'amo Ananaiyasi'a
Yesu ge'amo ne'afiya vekamo Namasakasi taonifi'mo mai'niye. Agaemo alagamuna
age'niyana Ala kava ne'mo'a, Ananaiyasiyo, huno hu'nigeno'ae'mo, Ala kava nene,
mai'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo, 11 Alo huka mago ka'mo agi'amo api kate'mo uvo.
Uka Yutasi nopi'mo mai'niya vekamo Tasasi taonifi vekamo agi'amo Solo'a kahauya huka
ago. Afiyo, agaemo nunumu'mo nehiye. 12 Alagamuna kage'niyana Ananaiyasigage'mo
eka kaya'mo agufale'mo male'neka alika ayakeka ne'atanageno kage'niye, huno ha
pai'niye. 13 Ananaiyasi'a, Ala kava nene, huno, Muki vaya'mogimo ani vekae'mo ava
gemo ago hu'nage'na afi'nova vekae. Agaemo Yulusalemu taonifi vayakamo lusi kava
huno hanageke ya'mo alino apami'niye, hu'a ava gemo hu'nage'na afi'nove. 14 Ani
vekamo'a kagikalefe'mo nunumu'mo nehaya vaya'mo kalavusi huno apatesiyafe'mo
mago avo'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitegati'mo
aliteno mani taonifi'mo e'niye, huno ha pai'nigeno'ae'mo 15 Ala kava ne'mo'a, Nagaemo
ali'ya'nilefe'mo uno nagi'nimo alu nofi vaya'aifenagi yagai'a ne'apataya vaya'aifenagi
Isaleli vaya'aifenagi huno aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana pai'na ate'novanagi
afa'a uvo. 16 Nagi'nilefe'mo agafu kisiya kava'mo ali'na ave lisugeno ali'ya'nimo aligiye,
huno ha pai'niye.
17 Ha pai'nigeno Ananaiyasi'a uno ani nopi'mo faleno haino Solo agufale'mo aya'mo
male'neno'ae'mo, Solo konaga'nimogae, huno, Ala kava ne'mo Yesu'a kategamo ne'an-
ageno kaulagale'mo afole ai'nigeka age'nana vekamo'mo nagaemo alino nate'nige'na
e'nove. Nagaemo kaulagamo ali'na ayake'na katesugeno Goti Auneme'amo'mo kaipafi'mo
havai tesiyafe'mo alino nate'nige'na e'nove, huno ha nepaigeno'ae'mo 18 malage huno
mago noyame hainanigana agufa ya'mo aulagafati'mo asagauno ai'nigeno'ae'mo aulag-
amo alagepa huno ageno ayake'niye. Agaemo he ti'nigeno ani'mo faleno ate'niye.
19 Ani'mo faleno ate'nigeno'ae'mo ne'ya'mo ne'nigeno alino lokiya vaino ate'niye.

Solo'a Namasakasi taonifi'mo Goti ge'amo aepa faino alininuno aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

[20] Solo'a Goti ge'amo ne'afiya vaya'e'mo Namasakasi taonifi'mo mago afina'mo mai'niye.
Malage huno Yu vaya'ai mono no'ale no'ale'mo uneno huno Kalaisife'mo, Ani vekamo Goti
mafa'ne'amo mai'niye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niye. [21] Muki vaya'mogimo ani
gemo afi'a hapau aite'apae'mo, Ani vekamo'mo Kalaisi agilefe'mo nunumu'mo nehaya
vaya'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mo apamagi'niye. Hogoteno apam-
agiteno'ae'mo hemenimo kalavusi huno apateteno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo apavalelinuno apamisiyafe'mo manile'mo e'niya veka-
mae, hu'a hu'nae. [22] Solo'a mago'e mago'e huno lokiya gefati'mo huno aeno hakalo huno
hapa paino'ae'mo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, huno alino apave li'niye. Alagepa
huno alino apave li'niya'mofe'mo Namasakasi taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo
ge'ale'mo afa'a ae'a atagaina hu'a osu'nae. [23] Yatala afina'mo utege'apae'mo Yu vaya'mo
ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, Solona haegaune, hu'a hu'naya'monanafa [24] Solo'a
ani gemo ago afi'niye. Apakaemo Solo'mo haesayafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo ani
taonifi'mo muki lafi kipa'ale'mo yagai'a mai'nae. [25] Yagai'a mai'naya'monanafa Kalaisi
ge'amo ne'afiya vaya'mogi hani'ilagamo avaleli u'a yafa kegi'yale'mo hai'a ate'ne'a hona
yuvapagana yapi'mo ali'a ate'ne'a nofi aete'a ali'ne'a atalageno Solo'a lamino kegi'ya
malaga mopafi'mo asagauno aiteno u'niye.

Solo'a Yulusalemu kotegamo uno mai'niya gemae

[26] Solo'a Yulusalemu taonifi'mo Yesu ge'amo ne'afiya vaya'e'mo magokepi ali'a anupa
hu'a maisayafe'mo e'niya'monanafa agaefe'mo Kalaisi ge'amo no'afiya vekamo mai'niye,
hu'a apakesa afi'naya'mofe'mo agaefe'mo koli'amo hu'nae. [27] Koli nehageno'ae'mo Man-
amasi'a eno ha maeno apa vaya'aitegamo avalelino u'niye. Manamasi'a apa vaya'aife'mo,
Solo'a kategamo ne'uno'ae'mo Ala kava ne'mo age'nigeno Ala kava ne'mo'a ha pai'niye
Inagi Solo'a uno Yesu agi'alefe'mo Namasakasi kotegamo lokiya himamu'aleti'mo aeno
hakalo huno hapa pai'niye, huno hapa pai'niye. [28] Hapa pai'nigeno'ae'mo Solo'a
apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno muki Yulusalemu haopalega apakae'e'mo
magokepi lokaelino uneno huno mai'niye. [29] Solo'a koli osuno lokiya gemo huno Ala
kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye. Galiki apakemo ne'aiya
Yu vaya'e'mo ge huge afige hu'a mai'ne'a hapa pai'nige'apae'mo haesayafe'mo hu'nae.
[30] Konaga'amogi ani gemo afite'apae'mo Sisaliya kotega avaleli u'a Tasasi kotegamo
ali'a ate'nageno u'niye. [31] Ani afina'mo Goti mafa'ne'amo ali'a anupa hu'a mai'naya
vaya'mo Yutiya kotegagi Galeliya kotegagi Samaliya kotegagi hu'a mai'naya siosi vaya'-
mogimo apaipamo'mo falu hu'nige'a apayamufa hu'a mai'nae. Gotife'mo koli hu'a
mai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo alagepa huno hapa mae'nige'a alagepa hu'a
mai'nage'apae'mo mago'e mago'e vaya'mo Goti mafa'ne'amo hamale'nae.

Pita'a Lita kotega'e Yopa kotega'e'mo uno mai'niya gemae

[32] Pita'a muki aupilaga umenitata nehuno'ae'mo Lita kotega mai'naya Goti
mafa'ne'aitegamo u'niye. [33] Lita kotega mai'neno'ae'mo ageyana mago vekamo agi'amo
Iniyasi'a eiti'a kafugamo kanage kanaga osuno muki afina'mo ne'maiya vekamo
hipa'ale'mo havaeno mai'nigeno age'niye. [34] Ageteno'ae'mo Iniyasiyo, huno, Yesu
Kalaisi'a alino alagepa huno kate'nigi he tika yakaikonakamo alika alagepa huka yakaiyo,
huno ha pai'nigeno malage huno he ti'niye. [35] Muki Lita kotega mai'naya vaya'e Saloni
kotega mai'naya vaya'mogi'e'mo agaemo agete'apae'mo apaipamo ali'a afe lete'a Ala
kava netegamo u'nae.

[36] Mago a kanomo agi'amo Tamaita'a Yopa taonifi'mo mai'neno Goti ge'amo ne'afiya
a kanomo mai'niye. Galiki gefati'mo Nokasi'ae hu'a agi ae'nae. Muki afina'mo alagepa
kava'age'mo huno kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa maeno apamige apamige
huno mai'niya a kanoe. [37] Pita'a Lita taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo ani a kanomo kaita
hau'nigeno ago fali'niye. Fali'nige'a agufa'amo sese hutale'a anaga aeno anagi male'niya
nopi'mo male'nae. [38] Yopa taonimo Lita taoni haopale'mo hane'niya'mofe'mo Pita'a Lita
taonifi'mo mai'niye, hu'a hu'naya gemo Yopa taonifi'mo mago vaya'mo ge'amo ne'afiya

vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo lole vekala'mo ali'a anate'nage'ana u'ana Pitafe'mo,
Malage huka lagaetegamo eno, hu'ana ha pai'na'ae. [39] Pita'a ani gemo afiteno'ae'mo
anakae'e'mo uno ava'yi hu'nige'apae'mo avaleli'u'a anaga aeno anagi male'niya nopi'mo
hai'nae. Muki kogu a'ne anaga'mogimo e'a Pita haopale'mo lokae'a mai'ne'a avi'ya'mo
nehu'apae'mo Nokasi'a apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya afina'mo alo hu'niya
sioti'e kukena'e'mo ali'a ave li'nae. [40] Ave li'nageno'ae'mo Pita'a, kumatega lamiyo, huno
hapa pai'nige'a lami'nageno ale'ya faino mai'neno nunumu'mo huteno aino afe leno
kefa'ale'mo age'neno'ae'mo, Tamaitao, huno, he tiyo, huno nehigeno'ae'mo aulagamo
ageno ayakeno Pita'mo ageteno'ae'mo he tino fai mai'niye. [41] Pita'a ayate'mo alino he
tino ate'nigeno he ti'niye. Pita'a apaote vaya'e kogu a'ne anaga'aefe'mo ge hu'nige'a
hai e'a mai'nageno'ae'mo Pita'a alino apaveli'nige'a age'nayana afa'a mai'nige'a age'nae.
[42] Ani kavafe'mo ava gemo muki Yopa haopalegamo aino atagu faenuneno hu'nige'apae'mo
asole vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. [43] Pita'a yatala afina'mo
Yopa taonifi'mo mago vekamo'a afu agufaleti'mo alu ya alu ya'mo alo hisayafe'mo heno
kalo paeno alino api aino ne'ateya vekamo agi'amo Saimoni nopi'mo havaeno mai'niye.

10

Pita'e Koniliyasi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[1] Mago vekamo agi'amo Koniliyasi'a Sisaliya taonifi'mo mai'neno'ae'mo ami ati
vaya'aite'mo yagaino apate'niye. Ami ati vaya'aife'mo apaki ae'apae'mo Itali kotega
vayane, hu'a apaki ae'nae. [2] Agaemo mono huno mai'nige'a agae'e konaga anaga
vaya'a'e'mo Gotife'mo koli nehu'a mono hu'a mai'nae. Agaemo Yu vaya'mo mon-
imo apamige hapa maege huno mai'neno'ae'mo muki afina'mo Gotife'mo nunumu'mo
huno mai'niye. [3] Yegemo lamino falesiyafe'mo lase lase nehigeno'ae'mo alagamuna
agegekana huno ageyana Goti enisole veka'amo agaetega emineno, Koniliyasiyo, huno
hu'nigeno'ae'mo, [4] Ala kava nene, huno, na agufa yane, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
Nunumu'mo huge kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa maeka apamige nehana
kavakamo'a Goti aulagale'mo afole aiteno agesale'mo hane'niye. [5] Kagaemo mago vaya'mo
alika apatege'apao Yopa taonilagamo viyo. U'a mago vekamo agi'amo Saimoni'mo mago
agi'amo Pitafe'mo ge hisageno eno. Agaemo hamo'amo Saimoni nopi'mo agae'e'mo
lokaeno mai'niye. [6] Hamo'amo'mo afu agufaleti'mo alu ya alu ya'mo alo hisayafe'mo
heno kalo paeno alino api aino ne'ateya vekamo no'amo ani agi'nale'mo hane'niye.
Agaemo, ina kava huka maiyo, huno kaha paigiye, huno ha paiteno'ae'mo [7] enisole
vekamo ataleno u'niye. Inagi Koniliyasi'a no'afi'mo ali'ya'mo ne'ali'a vekala'e ami ati
vekamo mono nehiya vekamo agae'e'mo muki afina'mo lokaeno ne'maiya veka'efe'mo
ge hu'nige'a e'nageno [8] afole ai'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa paiteno alino
apate'nige'a Yopa taonifi'mo u'nae. [9] Ega'amo Yopa haopalega kategamo ne'ageno'ae'mo
Pita'a felugakuku'mo nehavaeya no'mo nokato'mu'amo otu nokato'mumo hane'nigeno
nunumu'mo hisiyafe'mo hai'niye. [10] Lusi kava huno aga te'nigeno ne'ya'mo nesiyafe'mo
ne'ya'mo nekaegeno'ae'mo alagamuna agegekana huno age'niye. [11] Age'niyana koku'-
na'mo halo ai'nigeno alopa latapa lavolavomo mopa afafale'mo emine'niye. Lole'e
lole'e atupale'mo nofi aeteno atalegeno emine'niye. [12] Ani lavolavofi'mo muki agufa
afugi afela afugi nagalo'yavegi namagi hu'a mai'nae. [13] Mago vekamo'a, Pitao, huno,
He tika amagika kaeka no, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [14] Ala kava nene, huno, Ha'ao.
Lagaefe'mo Yu mono ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, alu hosu afumo ame'amo o'neyo,
huno hu'nige'na mosi'nova yane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [15] Goti'a alino alagepa huno
ate'niya yafe'mo hosu ya'mo hane'niye, huka osuvo, huno ha pai'niye. [16] Lole'e mago'e
afina'mo ani kava'mo afole ai'nigeno agetegeno'ae'mo koku'napi'mo alino vayu hulino
hai'niye. [17] Pita'a alagamuna agegekana huno age'niya kava'mo aepa'ae'mo agesa ala'amo
ne'afige'apae'mo Koniliyasi'a alino apate'nige'a e'naya vaya'mo Saimoni nofe'mo kahauya
hume hume e'a age'a avatete'a lafi kipate'mo he ti'nae. [18] Apakaemo, Saimoni Pita'a eno
mai'nifi o'mai'niye, hu'a afi ge'nae.

[19] Pita'a, Age'nova kava'mo aepa'amo na kava age'nofi, huno agesa ala'amo
ne'afigeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo, Afiyo, huno, Lole'e mago'e vaya'mogi kagaefe'mo
kahauya hu'a kagesayafe'mo ne'agi [20] he tika lamiyo. Nagaemo ali'na apate'noge'a ne'agi
lole kagesa o'afika apakae'e'mo afa'a uvo, huno ha pai'niye. [21] Pita'a he tino lamino
Koniliyasi'a alino apate'nige'a e'naya vaya'aife'mo, Lapakaemo nagaefe'mo etapa
kahauya nehaya vekamo mai'nove. Na agufa yafe'mo nagaetegamo ne'ae, huno apafi
ge'nige'apae'mo, [22] Ami ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Koniliyasi'a
kagaetegamo alino late'nigeta ne'one. Agaemo kanale vekamo Gotife'mo mono nehiya
vekamo mai'niye. Muki Yu vaya'mogimo, kanale vekae, hu'a nehaya vekamo mai'nigeno
Goti enisole veka'amo'a agaefe'mo, Pitafe'mo ge hugeno'ao eno kaha paisigeka ge'amo
afigane, huno ha pai'niye, hu'a ha pai'nageno'ae'mo, [23] Haitetapa mani nopi'mo havaeyo
afa'a yagai'na lapategauvanagi, huno hapa pai'niye.

Ega'amo Pita'a he tino u'nige'apae'mo agae'e mago Yopa taoni konaga vaya'a'e'mo
magokepi u'nae. [24] Ega'amo Sisaliya taonifi'mo u'a ava'yi hu'nae. Koniliyasi'a agai'a
nofi vaya'e ao vaya'efe'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a Pitafe'mo agava mai'-
nae. [25] Pita'a eno nopi'mo faleno haigefe'mo ne'egeno'ae'mo Koniliyasi'a eno aiyafi'mo
ago'ya faiteno ape huno mai'neno agaefe'mo mono nehigeno'ae'mo [26] Pita'a alino he
tino ateteno'ae'mo, He tiyo, nagae'e kagae'e'mo vayalafatala'mo mai'no'ae, [27] huno ha
paiteno'ae'mo magokepi hai'anae'mo Pita'a apakeyana asole vaya'mo ali'a anupa hu'a
mai'nageno apake'niye. [28] Apaketeno'ae'mo, Lagae ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, Yu
vaya'e alu nofi vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo, huno hu'nigetapa ago afi'nae.
Hu'niya'monanafa Goti'a, Mago vekae'mo hukae'mo, hosu vekamo mai'niyanage'na
agae'e'mo magokepi lokae'na o'maiguve, huka osuvo, huno ago alino nave li'niye. [29] Alino
nave li'niya'mofe'mo nagaefe'mo eno hutapa ge hu'nage'nae'mo mago gemo osu'na
afa'a e'nove. Nagaefe'mo na agufa yafe'mo ge hu'nae, huno apafi ge'nigeno'ae'mo
[30] Koniliyasi'a, Ega olagamo ne'ya'mo o'ne'na mosi'na maime maime ne'e'nae'mo yegemo
lamino nelapaneya agufa kanale'mo no'nifi'mo nunumu'mo hu'na mai'nogeno malage
huno mago vekamo alave alave'age nehiya kukenamo vaili'niya vekamo naulagale'mo
afole aiteno'ae'mo, [31] Koniliyasiyo, huno, Nunumu'mo huge kagemi ya'apimo ohane'niya
vaya'mo hapa maeka apamige nehana kavakamo'a Goti aulagale'mo afole aiteno age-
sale'mo hane'niye. [32] Kagaemo mago vaya'mo alika apatege'apao Yopa taonilagamo viyo.
Mago vekamo agi'amo Saimoni'a mago alu agi'amo Pitafe'mo ge hisageno eno. Agaemo
hamo'amo Saimoni nopi'mo agae'e'mo lokaeno mai'niye. Hamo'amo'mo afu agufaleti'mo
alu ya alu ya'mo alo nehiya vekamo no'amo ani agi'nale'mo hane'niye. Eno'ae'mo kaha
paigiye, huno naha pai'niya'mofe'mo [33] malage hu'na kagaefe'mo ge hu'nogeka alagepa
kava huka nagaetegamo e'nane. Goti'a ani gemo hapa paiyo, huno kaha pai'niya gemo
laha paisanageta afisunafe'mo hemenimo Goti aulagale'mo eta alita anupa huta mai'none,
huno ha pai'niye.

Pita'a Koniliyasi nopi'mo alino apaya male'niya gemae

[34] Pita'a aepa faino hapa paino'ae'mo, Hemenimo ago afi'novana Goti'a amega apaku-
fale'mo apaketeno hapa no'maefa muki haopalega mai'naya vaya'aitegamo magoke agufa
kava'mo huno hapa ne'mae, hu'na ago afi'nove. [35] Goti'a alu nofi vaya alu nofi vayapati'mo
agaefe'mo koli nehu'a alagepa kava'mo nehaya vaya'aife'mo hapao ke'mo nehe. [36] Goti'a
mago alagepa gemo Yu vaya'mogitalegamo alino ate'nigeno e'niye, hu'a hu'nagetapa
ago afi'nae. Ani gemo'mo huno'ae'mo Yesu Kalaisi'a muki ma mopafi vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'a ma mopafi vaya'e Goti'e'mo alino nanu aeno apateteno alino
magoke apaipamo kalino apate'niye. [37] Ani alagepa gemo Yoni'a ani'mo faleno ne'apateya
afinateti'mo Galeliya kotegamo afole aiteno muki Yutiya kotega'e'mo aino atagu faeno
uneno hu'niye. [38] Lapakaemo Yesu'a Nasalasa taonifi vekamo ava gemo ago afi'nae.
Goti'a uvelimo lakino faleno ateteno'ae'mo Auneme'amo alino amiteno'ae'mo ayamufa
huno ate'niye. Agaemo muki aupilaga umenitata nehuno'ae'mo alagepa kava'mo huno
vaya'mo hapa maeteno Satani'a yagaino ne'apatege'a kanamo ali'a mai'naya vaya'mo

alino alagepa huno apate'niye. Goti'a agae'e'mo lokaeno mai'niya'mofe'mo ani kava'mo
hu'niye. [39] Agaemo Yulusalemu taonifi'e muki Yu vaya'ai kotega'e'mo hu'niya kava'mo
agetetae'mo aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none. Apakaemo malipu
yosale'mo nili ai'nageno fali'niya'monanafa [40] lole'e mago'e afina'mo utegeno Goti'a ago
alino he tino ateteno lagae laulagale'mo alino afole aino ate'niye. [41] Agaemo muki
vaya'ai apaulagale'mo afole o'ai'nifa ageteta aeta hakalo huta hapa paisunafe'mo Goti'a
lekana paino late'niya vaya'mogita laulagaleke'mo afole ai'niye. He tino mai'nigetae'mo
agae'e'mo ani'mo nege ne'ya'mo nege huta mai'none. [42] Agaemo, Nagaefe'mo nava gemo
hutapa hapa paitapae'mo Goti'a afa'a mai'naya vaya'e fali'naya vaya'e'mo alino fako huno
agoti huno apatesiya vekae, huno huteno lekana paino ate'niye, hutapa aeta hakalo
hutapa hapa paiyo, huno laha pai'niye. [43] Muki laginago vaya'mogi Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ava gemo hu'apae'mo, Goti'a ani
vekamo agi'aleti'mo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai hosu kava'apimo alino
atalegaiye, hu'a avo'mo kae male'nae, huno hapa pai'niye.

Goti'a alu nofi vaya'mo Koniliyasi'e vaya'a'e'mo Auneme'amo alino apami'niya gemae

[44] Pita'a ani gemo hapa nepaigeno'ae'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo
muki ani gemo afi'naya vaya'aite'mo emine'niye. [45-46] Yu vaya'mo apakesa afi'a fatago
hu'naya vaya'mo Pita'e'mo Yopa taonifati'mo e'a mai'naya vaya'mogimo ani kava'mo
agete'apae'mo hapau ai'nae. Alu apake alu apakemo ne'ai'apae'mo Goti agi'ale'mo
ali'a asaga hu'nage'a afi'nae. Afite'apae'mo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya Aune-
me'amo alu nofi vaya'mo alino apami'niya'mofe'mo hapau ai'nae. [47] Pita'a huno'ae'mo,
Lagaemo Goti'a Auneme'amo ago alino lami'niya kava huno mani vaya'mo ago alino
apami'niya'mofe'mo ani'mo faleta apatesuna kavate'mo mago vekamo'a ka akanino
o'ategaiye. [48] Yesu agi'alefe'mo ani'mo faletapa apateyo, huno hapa pai'niye. Ani'mo fale'a
apatetage'apae'mo Pitafe'mo, Mago'e afina'mo lagae'e'mo lokaeka maiyo, hu'a ha pai'nae.

11

Pita'a uno Yulusalemu siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

[1] Alu nofi vaya'mogi Goti ge'amo afite'a ali'a apaipafi'mo male'nae, hu'a hu'naya gemo
apa vaya'e Yutiya kotega konaga vaya'mogi'e'mo afi'nae. [2] Pita'a Yulusalemu taonifi'mo
uno ava'yi hu'nige'apae'mo mago vaya'mogi hu'apae'mo, lapakufamo lagaiyo, hu'a
nehaya vaya'mogi Pitafe'mo ge hau'apae'mo, [3] Kagaemo uka alu nofi vaya'mo apakufamo
nolagaya vaya'ai nopi'mo haika apakae'e'mo magokepi mai'neka ne'ya'mo ne'nane, hu'a
ge hau'nae. [4] Inagi Pita'a aepa fai'niya afinateti'mo afole aite afole aite huno afole ai'niya
kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye.

[5] Hapa paino'ae'mo, Yopa taonifi'mo nunumu'mo hu'na mai'ne'nae'mo alagamuna
agegekana hu'na mago kava'mo age'nove. Age'novana koku'napati'mo mago latapa
lavolavomo lole'e lole'e atupale'mo nofi aeteno atalegeno nahaopale'mo emine'niye.
[6] Aulu he'na agovana muki agufa afugi afela afugi nagalo'yavegi afela namagi hu'a
mai'nage'na age'nove. [7] Agete'na afi'nogeno'ae'mo mago gemo naha paino'ae'mo, Pitao,
huno, He tika heka kaeka no, huno naha pai'nige'nae'mo [8] Ala kava nene, hu'na, ha'ao.
Lagaefe'mo Yu mono ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, alu hosu afumo ame'amo o'neyo
huno hu'nige'na mosi'nova yane, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo [9] halate naha paino'ae'mo,
Goti'a alino alagepa huno ate'niya yafe'mo hosu yane, huka osuvo, huno naha pai'niye.
[10] Lole'e mago'e afina'mo ani gemo huteno muki ya'amo koku'napi'mo halate alino vayu
hulino hai'niye. [11] Ne'agoge'apae'mo lole'e mago'e vaya'mo Sisaliya taonifati'mo alino ap-
ate'nige'a e'naya vaya'mo mai'nova note'mo ava'yi hu'nae. [12] Goti Auneme'amo'mo, Lole
kagesa o'afika apakae'e'mo afa'a uvo, huno naha pai'niye. Nagae'e Yopa taonifi vaya'mo
sigisi'a konaga'nimogi'e'mo magokepi lokaelita uta Sisaliya taonifi'mo uta agae nopi'mo
faleta haita mai'none. [13] Agaemo, No'nifi'mo mai'ne'na agovana mago enisole vekamo
he tino mai'neno'ae'mo, Kagaemo mago vaya'mo alika apatege'a u'a Saimoni Pitafe'mo

ge hisageno eno. [14] Eno mago gemo lapa paisigetapa kagae'e muki konaga vayaka'e'mo
ani gemo afisageno Goti'a ge'aleti'mo lapakufamo alino katino lapategaiye, huno naha
pai'niye, huno naha pai'niye. [15] Nagaemo aepa fai'na gemo hapa nepaugeno'ae'mo
Goti Auneme'amo hogoteno lagaete'mo emine'niya kava huno apakaete'mo emine'niye.
[16] Agete'nae'mo Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Yoni'a ani'aletike'mo faleno apate'niya'mo-
nanafa nagaemo Goti Auneme'aleti'mo fale'na lapategauve, huno laha pai'niya ge'ae'mo
nagesa afi'na ho hu'nove. [17] Lagaemo Yesu Kalaisi'a Ala kava nefe'mo lagesa afita fatago
hu'nonageno'ae'mo Goti'a Auneme'amo alino lami'niya kava huno alu nofi vaya'mo
alino apami'niya'mofe'mo nagaemo ina agufa vekamoge'na Goti ka'mo afa'a akani'na
o'ategauve, huno hapa pai'niye. [18] Ani gemo afite'apae'mo mago gemo osu'a Goti
agi'aleke'mo ali'a asaga hute'apae'mo, Goti'a alu nofi vaya'mogi ofali'a afa'a maisayafe'mo
apaipamo ali'a afe lesaya kava'mo alino apami'niye, hu'a hu'nae.

Atiyoki taonifi'mo siosimo afole ai'niya gemae

[19] Sitiveni'a fali'niya afinateti'mo Goti mafa'ne'aitegamo lusi hanageke kava'mo afole
ai'nige'apae'mo atale'a atagu fae'u'e'a hu'nae. Mago vaya'mo Finisiya kotegamo apaune
he'u'a maige Saipalasi kotegamo apaune he'u'a maige Atiyoki taonifi'mo apaune he'u'a
maige hu'a mai'ne'a Goti ge'amo Yu vaya'aifeke'mo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. [20] Hapa
pai'naya'monanafa mago vaya'mo Saipalasi kotegati vaya'e Sailini kotegati vaya'e'mo
u'a Atiyoki taonifi'mo Galiki apakemo ne'aiya vaya'aife'mo Yesu'a Ala kava ne'mo ava
gemo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. [21] Goti'a alino lokiya vaino apate'nige'apae'mo asole
vaya'mogimo ani gemo afite'a apakesa afi'a fatago hute'a Ala kava netegamo ai'a afe le'a
e'nae.
[22] Ani kavafe'mo ava gemo aino atagu faeno uneno hu'nige'a Yulusalemu siosi
vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Manamasi'a ali'a ate'nageno Atiyoki taonifi'mo
u'niye. [23] Uno apakeyana Goti'a fiku hapa maeno apami'nige'a alagepa hu'a mai'nageno
apaketeno'ae'mo lusi kava huno amogaga aiteno hapa paino'ae'mo, alagepa hutapa
lapakesa afitapa, lokiya vaita mai'netapae'mo Ala kava ne'mo akame huteta o'atalegaune,
hutapa hiyo, huno apaipa apakesa alino lokiya vaino apate'niye. [24] Manamasi'a alagepa
vekamo Goti Auneme'amo'mo aipafi'mo havai te'nigeno lokiya vaino agesa afino fatago
nehiya vekamo'a asole vaya'mo apayate alinino Ala kava netegamo e'niye. [25] Inagi
Manamasi'a apatalenuno Solofe'mo kahauya huno agegefe'mo Tasasi taonifi'mo uno
[26] ago ageno avateno avalelino Atiyoki taonifi'mo e'niye. Anakaemo mago kafugamo siosi
vaya'e'mo ali'ana anupa hu'ana mai'ne'anae'mo asole vaya'mo ali'ana apaya male'na'ae.
Atiyoki taonifi vaya'mogimo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo apaki'apimo Kalisitini vayane
hu'a hogote afina apaki apate'nae.
[27] Ani afina'mo mago vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa ne-
paiya vaya'mo Yulusalemu taonifati'mo e'a Atiyoki taonifi'mo ava'yi hu'nae. [28] Ani
vayapati'mo mago vekamo agi'amo Agamasi'a he tino Goti Auneme'aleti'mo mago
gemo hapa paino'ae'mo, Muki aupilagamo kafu hisaya kava'mo afole aigiye, huno hapa
pai'niye. Ala vekamo Kilotiyasi'a vaya'aite'mo yagaino ne'apateya afina'mo ani agufa
kafu hu kava'mo afole ai'niye. [29] Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo,
Yutiya kotega mai'naya konagatimogi hapa maeta na magi monimo male'nopigeta ani
kava'mo huta magoke magoke huta apamigune, hu'a hu'nae. [30] Ani kava'mo hute'a
Manamasi'e Solo'e'mo monimo anami'na'age'ana alini u'anae'mo Yulusalemu taonifi Goti
mafa'ne'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mo apami'na'ae.

12

Heloti'mo Yemisi'a kamiti amagiteno Pita'a kalavusi huno ate'niya gemae

[1] Ani afina'mo ala'apimo yagaino ne'apateya kini vekamo Heloti'a siosi vaya'aitegamo
lusi hanageke ya'mo apami'niye. [2] Agaemo ati vekae'mo, Uka Yoni agana'amo Yemisi'mo
lugo'amo heka hatagauvo, huno ha pai'nigeno uno naipeleti'mo lugo'amo heno hata-
gau'nigeno fali'niye. [3] Yu vaya'mogimo ani kavafe'mo amuse hu'a ate'nageno Heloti'a

afiteno'ae'mo Yu vaya'ai hopa afina'mo ko nosiya peleti mayamo ne'naya afina'mo
Pita'mo atafauno kalavusi huno ate'niye. [4] Kalavusi huno ate'nige'apae'mo lole'e lole'e
ati vaya'mogi yagai'a ate'a maige'a utesage'apae'mo lole'e lole'e ati vaya'mogi yagai'a
atete'a hisayafe'mo sigisitini'a ati vaya'mo avaleno apami'nige'a yagai'a ate'a mai'nae.
Heloti'a agesa afino'ae'mo, Pasova hopa afina'mo hano hutesige'nae'mo muki vaya'ai
apaulagale'mo Pita'a avaleli'ne'na ategauve, huno agesa afi'niye. [5] Pita'a kalavusifi'mo
mai'nige'a ati vaya'mogimo yagai'a ate'a mai'nage'apae'mo siosi vaya'mogimo Goti'a ha
maesiyafe'mo lusi kava hu'a nunumu hu'a ate'nae.

Enisole vekamo'a Pita'mo kalavusi nopati'mo avalelino u'niya gemae

[6] Heloti'a, Egamo Pita'mo avaleli'ne'na muki vaya'ai apaulagale'mo agoti hu'na ate-
gauve, huno agesa afi'niya hani'ilagamo Pita'a ati vekala'mo maita'ageno folagapi'mo
havae'niye. Lole seli nofitalateti'mo ayatalate'mo ki'a ate'nage'ana lole ati vekala'-
moganimo kipate'mo yagai'ana ate'ana mai'na'ae. [7] Ala kava ne'mo enisole veka'amo
afole ai'nigeno'ae'mo mai'niya kalavusi nopi'mo ha le ya'mo'a aeno ha le'niye. Enisole
vekamo'a Pita haopale'mo amagino hauneno ateteno'ae'mo, Malage huka he tiyo, huno
ha paiteno aupati'mo alino he tino ate'nigeno'ae'mo lole seli nofitala'mo ayapati'mo
aino hatu maeno asagauno ai'niye. [8] Enisole vekamo'a, Mapalukamo alika aeteka sukamo
alika vaiyo, huno ha pai'nigeno ani kava'mo hu'nigeno'ae'mo, Alapa'age siotikamo alika
vaiteka nakame huka emikeno, huno ha pai'nigeno [9] Pita'a akame huno kalavusi nopati'mo
lami'niye. Pita'a, Afa'a ne'ofi alagamuna ne'agofi, huno agesa afi'niye. [10] Anakaemo ati
vaya'mo yagai'a mai'naya vaya'mo u'ana ae'ana apakase'ana u'ana mago'e ati vaya'mo
yagai'a mai'naya vaya'mo ae'ana apakase'ana taonifilagamo ne'vaya kate aeni kegi'ya
hi'yanale'mo u'ana ava'yi neha'ageno'ae'mo aeni kitamo agai'amo aino yaki'nige'ana
malaga lami'na'ae. Anakaemo kate'mo ne'u'anae'mo enisole vekamo malage huno ago
ataleno u'niye.

[11] Ataleno u'nigeno'ae'mo Pita'a agesamo aino halo ai'nigeno'ae'mo, Alagi ago afole
ai'niye. Ala kava ne'mo'a enisole veka'amo alino ate'nigeno emineno Heloti ayapati'e
Yu vaya'mogimo ani kava hugune, hu'a hu'naya kavapati'e'mo nagufamo ago alino
katino nate'niye, huno agesa afi'niye. [12] Ani kavafe'mo agesa afiteno'ae'mo Yoni Maki
ita'amo'mo Maliya notegamo u'niye. Asole vaya'mo ani nopi'mo ali'a anupa hu'a
mai'ne'apae'mo nunumu'mo hu'a mai'nae. [13] Pita'a uno lafi kitale'mo hakalu hakalu huno
amagi'nigeno'ae'mo ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo agi'amo Lota'a afiteno emine'niye.
[14] Emineno Pita'a agemo ai'nigeno afiteno'ae'mo, Pita'a ago eno mai'niye, huno huteno lusi
kava huno amogaga ne'aino'ae'mo lafi kitamo o'yakino aino atagi neno nagu nagu huno
haino, Pita'a kumatega ago eno mai'niye, huno hapa pai'niye. [15] Hapa pai'nige'apae'mo,
Negi gemo nehane, hu'a hu'nageno'ae'mo, Ha'ao, alagi lama gemo nehuve, huno mago'e
mago'e huno hu'nige'apae'mo Pita enisole'amo eno mai'negaiye, hu'a hu'nae.

[16] Pita'a mago'e huno hakalu hakalu huno kitale'mo amagino mai'nige'a afite'a u'a
lami'a kitamo yaki'a Pita'mo agete'apae'mo lusi kava hu'a hapau ai'nae. [17] Pita'a ayateti'mo
huno'ae'mo, ge osiyo, huno hapa paiteno'ae'mo Ala kava ne'mo'a kalavusi nopati'mo
avalelino e'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa paiteno'ae'mo, Utapa ani gemo Yemisi'e
muki konagatimogi'efe'mo hapa paiyo, huno hapa paiteno apataleno alu kotegamo u'niye.

[18] Kotilamiyapi'mo ati vaya'mogimo agayana Pita'a o'mai'nige'a agete'apae'mo u'a
lagauge e'a lagauge hu'a lusi kava hu'a kahauya hu'nae. [19] Heloti'a, kahauya hutapa
ageyo, huno hapa pai'nige'apae'mo lusi kava hu'a kahauya hu'naya'monanafa o'age'nae.
Agaemo Pitate'mo yagai'a mai'naya ati vaya'aife'mo apakenoka huno apafi geno'ae'mo,
apamagige'a faliyo, huno hapa pai'niye. Agaemo apatalenuno Yutiya kotegati'mo lamino
Sisaliya taonifi'mo mai'niye.

Heloti'a ago fali'niya gemae

[20] Heloti'a mago afina'mo Taiya taonifi vaya'e Saitoni taonifi vaya'e'mo aipamo leno
apate'niye. Apakaemo Heloti'a yagaino ne'apateya kotegati'mo u'a ne'ya'mo miya faili'a

ne'aya'mofe'mo aipamo'mo falu hisiyafe'mo magoke apaipa apakesa alite'a Helotitegamo e'nae. E'apae'mo hogote'a Milasitasi'a Heloti no'ale'mo ne'yagaiya vekae'mo agesamo ali'a ha paite'a Helotitegamo e'nae.

21 Mago lekana pai male'niya afina'mo Heloti'a yagaino ne'apateya kukena'amo alino vaiteno yagaino ne'apateya siate'mo haino mai'neno'ae'mo asole gemo hapa pai'niye. 22 Hapa pai'nige'a afite'apae'mo, vaehae, hu'a, vayalafa'mo'a laha nopaifa mago gotitimoke'mo ani gemo laha nepaiye, hu'a alopa gefati'mo hu'nae. 23 Nehageno'ae'mo Ala kava ne'mo enisole veka'amo'mo emineno Heloti'mo amagi'nigeno hagifamo'a agufafi'mo ne'nigeno fali'niye. Agaemo Goti agi'ale'mo alino asaga huno o'ate'niya'mofe'mo ago amagi'nigeno fali'niye. 24 Inagi Goti ge'amo mago'e mago'e huno aino atagu faenuneno hu'nigeno mago'e huno afole ai'niye.

25 Manamasi'e Solo'e'mo ali'ya'animo ali'ana hano hute'anae'mo Yulusalemu taonimo atale'ana Yoni Maki'a avaleli'ana atagi ne'ana e'na'ae.

13

Atiyoki kotega siosi vaya'mogi Manamasi'e Solo'e'mo ali'a anate'na'age'ana u'na'a gemae

1 Atiyoki kotega siosile'mo mago Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e ali'a apaya ne'malaya vaya'e'mo mai'nae. Ani vaya'ai apaki'apimo hane'niye. Manamasi'agi anupa vekae hu'a agi ne'aya vekamo Simiyoni'agi Sailini kotega vekamo Lusi'agi Maneyeni'agi Solo'agi hu'a mai'nae. Maneyeni'a afalu'amo'mo Heloti'a vaya'ale'mo yagaino ne'apateya vekae. 2 Ani vaya'mogimo Ala kava nefe'mo mono huge ne'ya'mo mosige hu'a mai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo hapa paino'ae'mo, Nagaemo Manamasi'e Solo'e'mo ali'ya'nimo alisa'afe'mo keya ae'nogi alitapa anaote anatege'anao, huno hapa pai'niye. 3 Ani gemo afite'apae'mo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'a apaya'mo anakufale'mo male'ne'a nunumu'mo hute'a ali'a anaote'mo anate'nage'ana u'na'ae.

Saipalasi kotegamo u'ana mai'na'a gemae

4 Goti Auneme'amo'mo alino anate'nige'ana Manamasi'e Solo'e'mo lami'ana Selusiya taonifi'mo u'ana ava'yi hute'ana sipifi'mo haite'ana ani'mo lakae'ana Saipalasi ani ago'nanena u'na'ae. 5 Salamisi taonifi'mo u'ana ava'yi hute'anae'mo muki Yu vaya'ai mono nopi'e nopi'e'mo u'e'a hu'ana Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'na'ae. Yoni Maki'a hana maeno ali'ya'mo alisiyafe'mo magokepi lokae'a mai'nae. 6 Apakaemo magayaga faliga ani haigifi'mo hane'niya taonifi'mo ali'a atale'a mugagaya ani ago'nanena haigifi'mo hane'niya taonifi'mo Pefosi kotegamo u'a mai'nae. Mago vekamo agi'amo Ma Yesu'a ani taonifi'mo mai'nige'a age'nae. Agaemo hosu apaune vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo nehiya vekamo Yu nofi vekamo mai'neno'ae'mo, Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove, huno hapa pai'niya'monanafa aigofe vekamo mai'niye. 7 Ani vekamo ani ago'nanenafi'mo hane'niya kote'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Sesi'asi Polasi'a ao vekamo mai'niye. Sesi'asi Polasi'a alagepa huno agesa afi'niya vekae. Agaemo Goti ge'amo afisiyafe'mo Manamasi'e Solo'efe'mo ge hu'nige'ana e'na'ae. 8 E'ana mai'na'ageno'ae'mo hosu apaune vaya'ai himamu'apileti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo nehiya vekamo agi'amo Galiki gefati'mo Elimasi'a yagaino ne'apateya vekamo'a agesa afino fatago osisiyafe'mo alino afepi anate'niye. 9 Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo Goti Auneme'amo'mo Solo'a alu agi'amo Polo aipafi'mo haino havai te'nigeno'ae'mo aulu haeno ageteno'ae'mo, 10 Satani mafa'neyo, huno, Kagaemo alagepa kava'mo kame'amo mai'nane. Aigofe kavakamo'e hosu kavakamo'e'mo kagae kaipafi'mo havai te'niye. Ala kava ne'mo fatago kava'amo alika kayagi kayaga huka ne'atane. 11 Ala kava ne'mo'a hemenimo kamagisigeno kaulagala'mo ali hisigeka mago afina'mo ha le ya'mo o'ageka afa'a maigane, huno ha nepaigeno'ae'mo aulagala'mo ago ali hu'nigeno hiyakana huno hani ya'mo'a aulagalapi'mo aino ati kae'niye. Agaemo uno mago vekae'mo ge hisigeno

ayate alinino visiyafe'mo kahauya hisiyafe'mo u'niye. [12] Yagaino ne'apateya vekamo'a
ani kava'mo ageteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niye. Agaemo Ala kava ne'mo ge'amo
afiteno'ae'mo hau ai'niye.

Manamasi'e Solo'e'mo Atiyoki taonifi'mo Pisitiya kotegamo u'na'a gemae

[13] Polo'e avagi vekala'e'mo Pefosi kotega atale'a sipifi'mo u'a Pega taonifi'mo Pamifiliya
kotegamo u'a ava'yi hute'a Yoni Maki'a anataleno atagi neno Yulusalemu taonifi'mo
u'niye. [14] Pega taonifi'mo atale u'ana Atiyoki kotega taonimo Pisitiya kotegamo u'ana
ava'yi hute'ana Sapati afina'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo hai'na'ae. [15] Mago vaya'-
mogimo Goti Mukufati'mo Mosese ke'aepa gemo lekana paite'a Gotitegati gemo alini
e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo avo'mo kae male'naya ge'e'mo lekana
pai'nae. Lekana pai'a hano hute'apae'mo monote'mo ne'yagaiya vaya'mogimo mago
vekamo ali'a ate'nageno anakaetegamo eno, Konagalane, huno, Mago geleti'mo ali-
tana he titana latesa'ageta akame hisuna agufa gemo hane'nisiya'mo'mo laha pai'ao,
huno hana pai'nigeno [16] Polo'a he tino aya'mo ataleteno aepa faino hapa paino'ae'mo,
Isaleli vaya'nimogitapa'e alu nofi vaya'mo Gotife'mo mono nehaya vaya'mogitapa'e'mo
ge'nimo afiyo. [17] Isaleli vaya'ai Goti'apimo'a laginago vaya'mo lekana paino apateteno
Isipi kotega nata ne'u'a mai'naya afina'mo asole vaya'mo alino apatege'a afole ai'nae.
Goti'a himamu lokiya'aleti'mo Isipi kotegati'mo apavalelino e'niye. [18] Apakaemo foti'a
kafugamo ka'me kotega mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hu'naya'monanafa o'apataleno
hapa mae'niye. [19] Goti'a hapa mae'nige'apae'mo seveni'a nofi vaya'mogi Kenani kotega
vaya'mo hapafai'a hapaetale'a apakae mopamo ali'nae. [20] Agaemo agoti gemo ne'afiya
vaya'mo apavaleno apami'nige'apae'mo fo hataleti fifiti'a kafugamo yagai'a apateme
apateme ne'ageno'ae'mo Samiyo'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa
nepaiya vekamo afole ai'niye. [21] Henaga'amo apakaemo Gotife'mo, mago kini vekamo'a
yagaino latesiyafe'mo avaleka lamiyo, hu'a ge hu'nageno Goti'a yagaino apatesiya kini
vekamo agi'amo Solo'a Kisi mafa'ne'amo Menisameni nofi vayapati vekamo avaleno
apami'nigeno foti'a kafugamo yagaino apate'niye. [22] Goti'a Solo'mo alino ha faitaleno
Nevini'a yagaino apatesiyafe'mo alino he tino ate'niye. Goti'a Nevinife'mo ava gemo
huno'ae'mo, *Nevini'a Yesi mafa'ne'ae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niyanageno muki ge'n-
imo afa'a akame hugiye,* huno hu'niye. [23] Goti'a hogoteno huno'ae'mo, Nevini aginago
vayapati'mo lapa maesiya vekamo ali'na afole ai'na ategauve, huno hu'niya gelefe'mo
akame huno Yesu'a Nevini aginagomo Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya
vekamo alino afole aino ate'niye. [24] Yesu'a ali'ya'amo aepa faino o'ali'nigeno'ae'mo
Yoni'a muki Isaleli vaya'aife'mo, lapaipamo alitapa afe letetapa ani'mo faleyo, huno aeno
hakalo huno hapa paino mai'niye. [25] Yoni'a ali'ya'amo alagi hogo'amo hano hugefe'mo
hu'nigeno'ae'mo, Nagaefe'mo ina la'nae, hutapa lapakesa ne'afiye. Lapakaemo agava
mai'naya vekamo o'mai'nove. Afiyo, huno, nagae nakamelegati'mo egaiye. Nagaemo
ina agufa vekamo mai'novanage'na su'mo nofi'amo afa'a hakalu osegauve, huno hapa
pai'niye. [26] Konaga'nimogitapae, huno, Emalehamu aginago vaya'e alu nofi vaya'mogitapa
Gotife'mo mono nehaya vaya'mogitapa'e'mo afiyo. Goti'a ani alagepa ge'amo vaya'ai
apakufamo alino katino apatesiya gemo ago alino ate'nigeno lapakaetegamo e'niye.
[27] Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'e yagai'a ne'apataya vaya'apimogi'e'mo Kalaisi
ne'mo mai'niye, hu'a o'age'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'-
mogi avo'mo kae male'naya gemo muki sapati afina'mo lekana nepaiya gemo aepa'amo
o'afi'naya'mofe'mo amagiyo, hu'a hu'naya geleti'mo hogote'a ago avo'mo kae male'naya
gemo ali'a afole ai'a ate'nae. [28] Apakaemo amagisageno falisiya agufa hosu kava'amo
o'age'naya'monanafa Pailatife'mo, amagiyo, amagiyo, hu'a hu'nae. [29] Goti Mukufati'mo
Yesufe'mo ava gemo hu'apae'mo, Ani kava'mo afole aigiye, hu'a hu'naya agufa kava'mo
agaetegamo hute'apae'mo nilimo ai'a akai'a alini u'a ki'a ate'naya'monanafa [30] Goti'a ago
alino he tino ate'niye. [31] Agaemo Galeliya kotegati e'a Yulusalemu taonifi'mo lokaeli'a
e'naya vaya'ai apaulagale'mo muki afinapati'mo alu afina'ae alu afina'ae'mo afole aite
afole aite huno mai'nige'a age'nae. Ani vaya'mogimo age'naya kavafe'mo ava gemo hu'a

ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo mai'nae. [32-33] La'agaemo alagepa faigoko gemo
lapa paita'ae'mo, Goti'a laginago vaya'aife'mo lapa maesuvafe'mo ani kava'mo huguve,
huno hapa pai'niya kava'mo apakinago vaya'mogitalefeke'mo, Yesu'mo ago alino he tino
ate'niye. Ani kavafe'mo Goti mukufi'mo napa tu Samu gemo'a huno'ae'mo,
Hemeni afina'mo ali'na kate'nogeka mafa'ne'nimo mai'nane, huno hu'niye,
huno Samu mukufi'mo avo'mo kae male'niye. [34] Goti'a Yesu agufamo okasalisiyafe'mo
alino he tino ate'niya kavafe'mo huno'ae'mo,
Afa'a lapa maete'na aote ya'mo hanege hanege huno hanesiya ya'mo ali'na lapamiguve.
Nevinife'mo ali'na kamiguve, hu'na ha pai'nova ya'mo ali'na lapamiguve, huno
hu'niye,
huno avo'mo kae male'niye. [35] Nevini'a mago'e gemo Goti Mukufi'mo avo'mo kae
male'niya gemo'a huno'ae'mo,
Ali'yakamo ne'aliya vekamo aote vekamo o'ataleka ha maesanageno agufamo okasaligiye,
huno hu'niye. [36] Nevini'a Goti ge'amo akame huteno ma mopafi'mo agae'e'mo lokae'a
mai'naya vaya'mo hapa maeteno au kale'nige'a aginago vaya'e'mo ki'a ate'nageno
agufa'amo ago kasali'niye. [37] Nevini agufa'amo ago kasali'niya'monanafa Goti'a alino
he tino ate'niya vekamo agufa'amo okasali'niye. [38-39] Konaga'nimogitapae, huno, Goti'a
alino he tino ate'niya'mofe'mo ani vekamo agi'aleti'mo hosu kavatapimo afa'a alino
atalegaiye, hu'na ae'na hakalo hu'na lapa nepauve. Goti'a Mosese ke'aepa gemo akame
nehaya kavateti'mo hosu kavatapimo afa'a alino ataleteno naulagale'mo fatago vaya'mo
mai'nae, huno osugiye. Osugiya'monanafa Goti'a ani vekae'mo apakesa afi'a fatago
nehaya vaya'aifeke'mo, muki hosu kavatapimo ali'na atale'nogetapa naulagale'mo fatago
vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiye. [40] Ani gemo lapa nepauva'mofe'mo Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'naya
agufa kava'mo lapakufale'mo afole o'aisiyafe'mo ehetapiye. [41] Ani gemo avo'mo kae
male'niya gemo'a huno'ae'mo,
Ge'nie'mo huta faipa hutapa ne'ataya vaya'mogitapamo afiyo, huno, Nagaemo lapaula-
gale'mo nehuva kavafe'mo ava gemo hu'a ali'a lapaya ne'malagetapae'mo lapakesa
afitapa fatago nosaya'mofe'mo lapau aitetapa faliyo, huno hu'niye,
huno avo'mo kae male'niye, huno hapa pai'niye. [42] Yu vaya'mo mono nopati'mo atale'a
nelamige'apae'mo alu nofi vaya'mogimo, Mago anaga Sapatifi'mo etana ani gemo mago'e
hutana laha pai'ao, hu'a hana pai'na'ae. [43] Ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogimo
afi'nayana ani gemo aino atagu fae'nige'a afite'a asole Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi Yu
mono gemo ne'afiya vaya'mogi'e'mo Polo'e Manamasi'e'mo anakame hu'nage'anae'mo,
Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavafe'mo ava gemo o'ataletapa atafauta alagi
hutapa maiyo, hu'ana apakesa ali'ana hapa pai'na'ae. [44] Mago anaga sapatifi'mo ani
taonifi'mo aise vaya'atomo afa'a mai'naya'monanafa asole vaya'mogimo Ala kava ne'mo
ge'amo afisayafe'mo e'nae. [45] Asole vaya'mo e'a mai'nage'a Yu vaya'mogi apakete'a-
pae'mo apaipa kafamo hanae'nage'a Polo ge'amo amagi'a atalete'a Polofe'mo hu'a faipa
hu'a ate'naya'monanafa [46] Polo'e Manamasi'e'mo koli osu'ana lokiya gefati'mo hapa
pai'anae'mo, la'agaemo Goti ge'amo hogoteta'a lapa paisu'a kava'mo hane'niya'monanafa
Goti gelegamo lapakame'ya amitetapae'mo ani kava'mo hutapa lapakaitapimo agoti
hutapa lapatetetapae'mo, hosu vaya'mo mai'nonanageta maige maige huta maisuna
vaya'mo o'mai'none, hutapa nehaya'mofe'mo lapataletuta'a alu nofi vaya'aife'mo hapa
paigu'ae. [47] Ala kava ne'mo'a Muku'afi'mo hane'niya ge'aleti'mo huno'ae'mo, alu nofi
vaya'aitegamo utapa hapa paiyo, huno laha pai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo,
Nagaemo ma mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'ai apakufamo alino katino apate-
siyafe'mo alu nofi vaya'ai ha le ya'apigana huka maigane, hu'na ali'na kate'nove,
huno hu'niye. [48] Alu nofi vaya'mogimo ani gemo afite'a apamogaga aite'apae'mo, ani gemo
Goti ge'amo alagepa gemo hane'niye, hu'a hute'a Ala kava ne'mo ge'ale'mo ali'a asaga
hu'a ate'nae. Goti'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo lekana paino ne'apateya
vaya'mogi apakesa afi'a fatago hu'nae. [49] Ala kava ne'mo ge'amo ani haopalegamo aino

atagu faenuneno hu'niya'monanafa [50] Yu vaya'mo ala apaki vaya'e mono nehaya a'nemo
apaki hane'niya a'nemogi'e'mo apakesa fai'apae'mo, anamagigune, hu'a hute'a ali'a hana
faitala'age'ana u'na'ae. [51] Apa vekala'moganimo apakaetegamo aune kava'mo hu'anae'mo
mumusopamo anaiya agusalegati'mo ali'ana kalo paetale'ana atale'ana Aikoniyamu
taonifi'mo u'na'ae. [52] U'na'age'apae'mo Goti ge'amo ne'afiya vaya'mogimo lusi kava hu'a
apamogaga ai'nageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo haino havai te'niye.

14

Apa vekala'mo Aikoniyamu kotegamo u'ana mai'na'a gemae

[1] Atiyoki kotegamo afole ai'niya agufa kava'mo huno Aikoniyamu kotegamo afole
ai'niye. Polo'e Manamasi'e'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo hai'ana alagepa hu'ana ae'ana
hakalo hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo asole Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo apakesa
afi'a fatago hu'nae. [2] Hu'naya'monanafa mago apakesa afi'a fatago osu'naya Yu vaya'-
mogimo apa vekala'anife'mo alu nofi vaya'ai apakesa faite'a ali'a he ti'a apate'nae. [3] Apa
vekala'moganimo koli osu'ana yatala afina'mo mai'ne'ana Ala kava nefe'mo ava gemo
hu'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'ana mai'na'ae. Ala kava ne'mo'a ayamufa huno
anate'nige'ana no'agaya agufa lokiya aune kava'mo hu'na'ae. Ala kava ne'mo'a ani
kavateti'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'ae'mo lama gemo hane'niye, huno alino
apave li'niye. [4] Ani taonifi'mo mai'naya vaya'mo ali'a fako hu'a mago vaya'amogimo Yu
vaya'ai ge'apimo afi'nage'apae'mo mago vaya'amogimo apa vekala'ani ge'animo afi'nae.
[5] Ani afina'mo Yu vayanagi alu nofi vayanagi apakaete'mo yagai'a ne'apataya vaya'apigi
hu'a ge huge afige hute'apae'mo, Anatafauta yafa kayoteti'mo anamagigune, hu'a hu'nae.
[6] Apa vekala'moganimo ani gemo afite'anae'mo anaune hetale'ana Lisitiya taonifi'e Nemi
taonifi'e'mo ute'anae'mo mago ani taonimo haopale'mo hane'niya ko'mo agi'amo Laikoni
kotegamo u'ana mai'ne'anae'mo [7] alagepa faigoko gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa
pai'na'ae.

Apa vekala'mo Lisitiya taonifi'e Nemi taonifi'e'mo u'ana ali'ya'mo ali'na'a gemae

[8] Mago vekamo Lisitiya taonifi'mo mai'niya vekamo aiyala'mo lokiya o'vai'nigeno ka
umenitata nosiya vekamo ita'amo'mo alino ate'niya afinateti'mo aiyala'mo hosu'nigeno
maime maime e'niye. [9] Ani vekamo mai'neno'ae'mo Polo'a hu'niya gemo afi'nigeno Polo'a
ageteno, ali'na alagepa hu'na atesuvafe'mo agesa afino fatago nehiya'mofe'mo afa'a ali'na
alagepa hu'na ategauve, huno agesa afiteno aulu haeno ageteno'ae'mo [10] alopa gefati'mo
huno'ae'mo, He tika aeka apafe lo, huno ha pai'nigeno'ae'mo malage huno he tino aeno
hailo huno ka umenitata hu'niye. [11] Muki vaya'mogimo Polo'a hu'niya kava'mo agete'a-
pae'mo Laikoni kotega vaya'mogi apake'apifati'mo alopa gefati'mo hu'apae'mo, mago
gotiganimo vayakana hu'ana afole aite'ana lagaetegamo emi e'ana mai'na'ae, hu'a hu'nae.
[12] Manamasife'mo apakai'api goti'apimo agile'mo Susi'ae hu'a agi atete'a Polo'a hogoteno
ge nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo agi'amo Hemesi'ae hu'a ate'nae. [13] Ani vaya'ai
goti'apimo agi'amo Susi mono no'amo taoni haopale'mo hane'nigeno Susitefe'mo mono
huno ne'apateya vekamo'a pulumakamo apavalege konali ya'mo alige huteno apavalelino
taoni kegi'ya hi'yanale'mo e'niye. Agae'e apakae'e'mo pulumakamo he'a ofalinimo
anamite'ana anakaetefe'mo mono hisayafe'mo e'a mai'nae. [14] Manamasi'e Polo'e'mo
ani kava'mo agete'anae'mo ohanau'nige'ana kukena'animo ali'ana apake aite'ana ani
vaya'ai folagapi'mo nagu nagu hu'ana u'na'ae. [15] Alopa gefati'mo, Na kava higetapa ani
agufa kava'mo hugefe nehae. La'agaemo lapakaekana huta'a vayalafatala'mo mai'no'ae.
La'agaemo lapa paita'ae'mo, Ani agufa kava'mo ina agufa kava'mo hane'niyanageno lapa
o'maegaiyanagi ataletapa Goti'a afa'a mai'niya vekamo'a koku'nanagi ma mopagi solovala
aninagi muki ma mopafi'mo hane'niya yanagi koku'nate hane'niya yanagi huno alo
hu'niya Gotitegamo viyo, huta'a lapa paiteta'a alagepa faigoko gemo aeta'a hakalo huta'a
lapa nepau'ae. [16] Akeya'vilagamo muki afina'mo Goti'a afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo
apakai'apimo hapau'niya kava'mo hu'naya'monanafa [17] Goti'a mai'niye, hu'a apakesa

afisayafe'mo alagepa kava'mo nehiye. Goti'a, ko aiyo, huno nehigeno'ae'mo ko'mo
ne'aigeno kanale ne'ya'mo hoyafati'mo alino hageno ate'nige'apae'mo ali'a nete'a apamo-
gaga ne'aiye, hu'ana hapa pai'na'ae. [18] Ani gemo hu'na'a'monanafa muki vaya'mogimo
pulumakamo he'a ofalinimo anamigefe'mo hu'nae. Ani kava'mo atalesayafe'mo kana
hu'niya'monanafa hapa pai'na'age'apae'mo afa'a atale'nae.
[19] Inagi mago Yu vaya'mo Atiyoki taonimo Pisitiya kotegati'e Aikoniyamu taonifati'e'mo
e'a ani vaya'mo apakesa fai'a hapa pai'nage'a ge'apimo afite'apae'mo yafa kayoteti'mo
Polo'mo amagite'apae'mo, ago fali'niye, hu'a hute'a he'a halauli'a lami'a taoni kegi'ya
malagamo atale'nae. [20] Atale'nage'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo e'a
fai'a vego hu'a ate'a mai'nageno he tino atagi nenuno taonifi'mo havae'niye. Egamo
agae'e Manamasi'e'mo Nemi taonifi'mo u'na'ae.

Atiyoki taonimo Siliya kotegamo u'ana mai'na'a gemae

[21] Polo'e Manamasi'e'mo Nemi taonifi'mo mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo
ae'ana hakalo hu'ana hapa paite'anae'mo asole vaya'mogi Goti ge'amo alagepa hu'a
ne'afiya vaya'mo ali'ana hamale'ana apate'na'ae. Apatale u'ana Lisitiya taonifinagi
Aikoniyamu taonifinagi Atiyoki taonifinagi hu'ana mai'na'ae. [22] Goti ge'aleti'mo muki
taoni'afi taoni'afi'mo ge'amo ne'afiya vaya'mo ali'ana lokiya vai'ana apatete'anae'mo,
Goti ge'ale'mo atafautapa alagi hu'netapa lapakesa afitapa fatago hutapa maiyo. Lusi
hanageke ya'mo ne'alitaeke'mo Goti'a ne'yagaiya kote'mo haita maigune, hu'ana ali'ana
apaya malemale malemale huli'ana umenitata hu'ana mai'na'ae. [23] Anakaemo muki
siosi'ale siosi'ale'mo u'e'a hu'ana nunumu'mo huge ne'ya'mo mosi'ana maige hu'ana
mai'ne'anae'mo Goti vaya'ale'mo yagai'a apatesaya vayatama vaya'mo lekana pai'ana
apate'na'ae. Apatete'anae'mo Ala kava ne'mo'a alagepa huno yagaino apatesiyafe'mo
ali'ana apakesa afi'a fatago nehaya Ala kava ne'mo ayamufa'age vekamo ayapi'mo
apatemale apatemale huli'ana umenitata hu'ana mai'na'ae.
[24] Pisitiya kotegamo ali'ana atale'u'ana Pamifiliya kotegamo ava'yi hute'ana [25] Pega
taonifi'mo Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa paite'ana u'ana Ateliya taonifi'mo
solovala ani'mo hane'niya yategamo hane'nige'ana u'ana ava'yi hute'ana sipifi'mo hai'ana
[26] solovala ani'mo lakae'ana halate Atiyoki taonifi'mo e'na'ae. Goti vaya'amogimo
ani taonifati'mo hogote'a Goti'a yagaino anatesiyafe'mo ali'a ayapi'mo malete'a ali'a
anatage'ana u'ana Goti ali'ya'amo ali'na'ae. Ani ali'ya'amo ago ali'ana hano hute'ana
e'na'ae. [27] E'ana Atiyoki taonifi'mo ava'yi hute'ana ge hu'na'age'a e'a ali'a anupa hu'a
mai'nage'anae'mo Goti'a anakaeteti'mo muki kava'amo hu'niya kavafe'mo ava gemo
hu'ana hapa pai'anae'mo Goti'a mago saufa ka'mo alu nofi vaya'mogi apakesa afi'a fatago
hisayafe'mo kitamo ago yakino apate'niye, hu'ana hapa pai'na'ae. [28] Anakae'e ge'amo
ne'afiya vaya'e'mo yatala afina'mo mai'nae.

15

Yulusalemu taonifi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya gemae

[1] Henaga'amo mago vaya'mo Yutiya kotegati'mo e'a Atiyoki taonifi'mo mago konaga
vaya'aife'mo ali'a apaya male'apae'mo, Mosese ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, lapakufamo
lagau'a lapateyo, huno hu'niya gemo akame osisayana Goti'a lapakufamo alino katino
lapategaiye, hu'a hapa pai'nae. [2] Hapa nepaige'ana Polo'e Manamasi'e'mo afite'anae'mo,
ha'ao, hu'ana, lapakaemo hosu gemo nehae, hu'ana hapa paite'ana lusi kava hu'ana
ge hapau'na'ae. Apakaemo Polo'agi Manamasi'agi mago Atiyoki kotega vayapatinagi
hu'a lekana paite'a ali'a apaya male'naya gemo ali'a alagepa hu'a atesayafe'mo, Apa
vaya'aitega'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aitega'e'mo utapa hapa paiyo, hu'a
hapa paite'a ali'a apate'nage'a Yulusalemu kotegamo u'nae. [3] Inagi ali'a apate'nage'a
Yulusalemu kotega kate'mo u'a Fonisiya kotega'e Samaliya kotega'e'mo umenitata hu'a,
Asole alu nofi vaya'mogimo ai'a afe le'a Gotitegamo e'nae, hu'a hapa paimale hapa
paimale hu'nage'apae'mo muki konaga vaya'mogimo lusi kava hu'a apamogaga ai'nae.

4 Yulusalemu taonifi'mo u'a ava'yi hu'nage'apae'mo siosi vayanagi apa vayanagi yagai'a
ne'apataya vayatama vayanagi hu'a ali'a falu fala hu'a apate'nage'anae'mo Polo'e Mana-
masi'e'mo Goti'a anakaeteti'mo muki hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana hapa pai'na'ae.
5 Hapa pai'na'age'a afite'apae'mo mago Falasi vayapati'mo apakesa afi'a fatago nehaya
vaya'mogi he ti'a hu'apae'mo, Ha'ao, hu'a, Lapakufamo lagau'a lapatetesagetapaeke'mo
Mosese ke'aepa gemo akame hiyo, hutapa hapa paiyo, hu'a hapa pai'nae.

6 Apa vaya'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo ani gemo ali'a alagepa hu'a
atesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'nae. 7 Lusi kava hu'a ge huge afige hu'a mai'ne'apae'mo
Pita'a he tino, konaga'nimogitapae, huno, Akeya'vilagamo Goti'a alagepa faigoko ge'amo
alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuge'a afite'apae'mo apakesa afi'a
fatago hisayafe'mo lapakaepati'mo nagaemo lekana paino nate'niye. 8 Goti'a muki
vaya'ai apaipafi'mo ne'apakeya vekamo'a kanalene, huno huteno Auneme'amo alino
lami'niya agufa kava'mo huno alino apami'niye. 9 Goti'a lagaetegamo mago alu kava'mo
huge alu nofi vaya'aitegamo mago alu kava'mo huge nosifa magoke aiyaya kavake'mo
nehuno'ae'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo apaipafati'mo aeno kalo paeno
atale'niye. 10 Goti'a ani kava'mo nehiya'mofe'mo na kava higetapa Goti'mo amalageka
hugefe nehae. Mosese ke'aepa gemo akame hisaya kava'mo'a lusi kava huno kana hu'niya
gemo hane'niye. Laginago vaya'mogi'e lagae'e'mo afa'a akame osu'none. Fiku yanageta
kana hu'niya gemo alita ge'amo ne'afiya vaya'mo apamigune. 11 Goti'a apakufamo
alino katino apatesiya agufa kava'mo huno Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a fiku laha
maeno lami'niya kavateti'mo lagufamo alino katino lategaiye, huta lagesa afita fatago
nehune, huno hapa pai'niye. 12 Hapa pai'nige'a afite'apae'mo muki vaya'mogimo ge osu'a
afa'a mai'ne'apae'mo Manamasi'e Polo'e'mo Goti'a anakaeteti'mo alu nofi vaya'aitegamo
no'agaya lokiya aune kava'mo hu'niya kavafe'mo ava gemo hu'ana hapa pai'na'ae. 13 Gemo
hapa pai'ana hano neha'ageno'ae'mo Yemisi'a he tino hapa paino'ae'mo, Konaga'nimog-
itapae, huno, ge'nimo afiyo. 14 Saimoni'a ago laha paino'ae'mo, Goti'a hogoteno alu
nofi vayapati'mo mago vaya'mo agai'a vaya'amo mai'ne'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a
atesayafe'mo apavale'niye. 15 Ani kava hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa
nepaiya vaya'mogi ani gemo hu'a avo'mo kae male'nae. 16 Avo'mo kae male'nayana,

Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Henaga'amo atagi ne'na e'na Nevini seli no'mo aino
halagape vai'niya no'mo halate ali'na alagepa hu'na ki'na ategauve. Asagauno
aiteno hane'niya ya'amo halate ali'na alagepa hu'na ki'na ategauve. 17 Muki alu
nofi vaya alu nofi vaya'mogimo vaya'nimo maigae, hu'na lekana pai'na apate'nova
vaya'mogi Ala kava nefe'mo kahauya hu'a age'a avatesayafe'mo ki'na ategauve.
Ala kava ne'mo'a ani kava'mo nehiya vekamo'a ani gemo huno hu'niye,

hu'a avo'mo kae male'nae. 18 Goti'a akeya'vilaga aliguve, huno hu male'niya ali'ya'amo
ago age'niya'mofe'mae, huno huteno, 19 Yemisi'a mago'e gemo huno'ae'mo, Nagesa
afuvana lagaemo alu nofi vaya'mogi Gotitegamo ai'a afe le'a ne'aya vaya'mo kanamo
alita apamisunana kanale osugiye. 20 Mago avo'mo kaeta atalegaune. Avo'mo kaetae'mo,
Ne'ya'mo aigofe goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo.
Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola osu'nisiya afumo o'neyo.
Muki ya'mo kola'amo o'neyo, huta avo'mo kaegaune. 21 Lagaemo ani Mosese ke'aepa gemo
muki Yu vaya'ai taonifi'mo uteta huta mono nopi'e nopi'e'mo yatala afina'mo muki sapati
afina'ae afina'ae'mo lekana paiteta alita apaya ne'malone, huno hapa pai'niye.

Avo'mo kae'a atalageno u'niya gemae

22 Apa vayanagi yagai'a ne'apataya vayatama vayanagi muki siosi vayanagi hu'a ani
gemo afite'apae'mo, Mago vaya'mo lekana paita apateteta Polo'e Manamasi'e'mo alita ap-
atesunage'a Atiyoki taonifi'mo lokaeli'a ugae, hu'a hute'a Yutasi'a alu agi'amo Masamasi'e
Sailasi'e'mo lekana pai'a anate'nae. Ani vekala'mo muki konaga vayapati'mo hogote
vekalane. 23 Ani gemo avo'mo kae'apae'mo,

Konagatimogitapae, huta, Alu nofi vayane. Atiyoki taonifi'mo mai'naya vaya'e Silisiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapa'e'mo ge lapamamae'none. Lagaemo konagatapimogitamo apa vaya'mogita'e yagaita ne'apatona vayatama vaya'mogita'e'mo avo'mo nekaone. [24] Lagaemo mago gemo afi'nonana mago lagaepati vaya'mogimo lapakaetegamo u'a hosu gemo kana hu'niya agufa gemo lapa pai'apae'mo, lapakufamo lagautetapa ke'aepa gemo akame hiyo, hu'a lapa pai'nagetapae'mo afitapa atete hu'nae. Ani agufa gemo hutapa hapa paiyo, huta osu'nonanafa apakai'apimo ani gemo hu'a lapa pai'nae. [25-26] Lagaemo alita anupa huta mai'neta magoke laipa lagesamo ali'neta lole vekala'mo lekana paita anateteta alita anate'nonage'ana u'na'ae. Manamasi'e Polo'efe'mo lahau layamopafi'mo nelahaiya vekala'mo Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi agi'alefe'mo vaya'mogimo hanaesayafe'mo hu'nayategamo u'na'ae. Anakae'e lekana paita anate'nona vekala'e'mo lapakaetegamo magokepi lokae'a ugae. [27] Lagaemo ani lole vekala'mo Yutasi'e Sailasi'e'mo alita anate'nonanage'ana u'ana avo'mo kae'nona gemo magoke agufa gemo lapa paiga'ae. [28] Goti Auneme'amo'e lagae'e'mo magoke laipa lagesamo ali'neta mago'e huno kana hu'niya gemo lapa opaita ani kava'age'mo hiyo, huta nehune. [29] Nehutae'mo, Ne'ya'mo aigofe goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola osu'nisiya afumo o'neyo. Muki ya'mo kola'amo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo, huta nehune. Ani kava'mo osisayana kanale hugiye. Maitalafiye, hu'a avo'mo kae male'nae.

[30] Ali'a apate'nage'apae'mo alini u'a Atiyoki taonifi'mo ava'yi hute'a eyo hu'a hu'nage'a muki vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'nae. [31] Ani hapa maesiya avo'mo ali'a apami'nage'a ali'a lekana pai'a afite'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga ai'nae. [32] Yutasi'e Sailasi'e'mo Gotitegati gemo alini e'ana ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a vekala'mo mai'na'a'mofe'mo muki gemo hapa paite'ana ali'ana lokiya vai'ana apate'na'ae. [33] Mago'e afina'mo mai'na'age'apae'mo konaga'animogi hana pai'anae'mo, apa vaya'aife'mo ge apamamae'nona gemo utana hapa pai'ao, hu'a hana paite'ana ali'a anate'nage'ana u'na'ae. [34] U'na'a'monanafa Sailasi'a Atiyoki taonifi'mo maisiyafe'mo hau'niye.

[35] Polo'e Manamasi'e'mo Atiyoki taonifi'mo mago afina'mo mai'na'ae. Anakae'e muki vaya'e'mo Ala kava ne'mo gemo ali'a apaya malege ae'a hakalo hu'a hapa paige hu'a mai'nae.

Polo'mo alu kate'mo u'nigeno Manamasi'a alu kate'mo u'nigeno hu'ana u'na'a gemae

[36] Mago afina'mo utegeno Polo'a Manamasife'mo, Halate muki taoni'afi'mo Ala kava ne'mo ge'amo aeta'a hakalo huta'a hapa pai'no'a taonifi'mo ugeta'ao. Konagati'amogi alagepa hu'a mai'nafigeta'a uta'a apakegau'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [37] He, huno, La'agaemo Yoni Maki'a avalelita'a ugu'ae, huno ha pai'niye. [38] Huno hu'niyana Polo'a, Ha'ao, ali'yati'amo alita'a hano osu'no'ageno Pamifiliya taonifati'mo ago la'ataleno aino atagi neno u'niya vekae, huno hu'nige'ana [39] lusi kava hu'ana ge vaite'ana ali'ana fako hu'ana Manamasi'a Maki'mo avalelino sipifi'mo haino Saipalasi ani ago'nanenafi'mo uno mai'niye. [40] Polo'a Sailasi'mo lekana paino ate'niye. Konaga'animogi Goti'a fiku hana maeno alagepa huno yagaino anatesiyafe'mo ali'a ayapi'mo anate'nage'ana u'na'ae. [41] Polo'e Sailasi'e'mo muki Siliya kotega'e Silisiya kotega'e'mo u e'ana hu'ana siosi vaya'mo ali'ana lokiya vai'ana apatemale apatemale huli'ana u'na'ae.

16

Polo'e Sailasi'e'mo Timoti'mo avaleli'ana u'na'a gemae

[1] Polo'a ani aupilagati'mo ataleno uno Nemi taonifi'mo maigeno atale'neno Lisitiya taonifi'mo mai'niye. Mago vekamo ge'amo ne'afiya vekamo agi'amo Timoti'a ani taonifi'mo mai'niye. Ita'amo'mo agesa afino fatago hu'niya a kanomo Yu a kanomo mai'nigeno afo'amo'mo Galiki nofi vekamo mai'niye. [2] Lisitiya taoni konaga vaya'e Aikoniyamu taoni konaga vaya'mogi'e'mo hu'apae'mo, kanale vekamo mai'niye, hu'a hu'nae. [3] Yu vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Timoti afo'amo'mo Galiki vekamo mai'niye

hu'a ago age'naya'mofe'mo Polo'a Timotife'mo, agufamo lagau'na atete'na avaleli'na
uguve, huno hu'niye. [4] Apakaemo taoni'afi taoni'afi'mo umenitata nehu'apae'mo Yu-
lusalemu apa vaya'mogi'e yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi'e'mo ke'aepa ge'apimo
ani kava'mo osiyo, hu'a hu'naya ge'apimo hapa pai'apae'mo, Ani kava'mo osiyo, hu'a
hapa paimale hapa paimale hu'a hapa pai'nae. [5] Inagi muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya
vaya'mogimo mago'e mago'e hu'a apayamufa hu'a mai'nage'apae'mo muki afina'ae
afina'ae'mo mago'e vaya'mo Goti mafa'nemo hamalete'a e'a magokepi lokae'a mai'nae.

Polo'mo alagamuna agegekana huno age'niya gemae

[6] Apakaemo Filisiya kotega'e Galesiya kotega'e'mo umenitata hu'a mai'nageno'ae'mo
Goti Auneme'amo'mo Esiya kotegamo u'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa
opaisayafe'mo ka akanino apate'niye. [7] Apakaemo Misiya haopalega u'a ava'yi hute'a
Pitiniya kotegamo u'a haigefe hu'naya'monanafa Goti Auneme'amo'mo ka akanino
apate'niye. [8] Ka akanino apate'nige'apae'mo Misiya kotegamo ae'a agase'a u'a Tolo'asi
taonimo ani agi'nale'mo hane'niya taonifi'mo lami'a mai'nae. [9] Mai'ne'apae'mo Polo'a
alagamuna agegekana huno age'niyana mago Masetoniya kotega vekamo'a he tino
Polofe'mo aukaya huno ge huno'ae'mo, kahao ke hovanagi ani'mo lakaeka Masetoniya
kotegamo eka laha mao, huno ha pai'nigeno age'niye. [10] Ageteno laha pai'nigetae'mo,
Goti'a, Masetoniya vaya'aitegamo utapa alagepa faigoko ge'nimo aetapa hakalo hutapa
hapa paiyo, huno laha pai'niye, huta lagesa afiteta Masetoniya kotegamo ugune, huta
hu'none.

Mago a kanomo agi'amo Litiya'a Goti mafa'nemo hamale'niya gemae

[11] Lagaemo sipifi'mo haita maiteta Tolo'asi taonifi'mo ataleta ani'mo lakaetuta Samo-
talesi ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huta havaetetae'mo ataleta Niyapolisi taonifi'mo
uta ava'yi hu'none. [12] Ani taonifati'mo ataleta Filipai taonifi'mo uta ava'yi huta mai'none.
Filipai taonimo Masetoniya kotega hogote taonimo Lomu vaya'mogimo ki male'naya
taonifi'mo mago afina'mo mai'none. [13] Lagaemo sapati afina'mo taonifati'mo ataleta ani
agi'nalegamo nunumu'mo nehaya yategamo lami'none. Lamita ali'a anupa hu'a mai'naya
a'ne anaga'aife'mo hapa pai'none. [14] Mago a kanomo'a getimo alagepa huno afi'niya a
kanomo agi'amo Litiya'a Taiyataila taonifi a kanomo lusi yafateti'mo miya nefaiya oko
lavolavomo miya failineno maketi hu male'nige'a miya nefaiya a kanomo mai'niye. Ani a
kanomo'a Gotife'mo mono nehiya a'mo mai'nigeno Ala kava ne'mo'a aipa agesamo alino
halo ai'nigeno Polo ge'amo alagepa huno afi'niye. [15] Lagaemo agae'e no'afi'mo mai'naya
vaya'e'mo ani'mo faleta apate'nonageno'ae'mo, Nagaefe'mo, aigofe osu'nifa Ala kava
nefe'mo agesa afino fatago nehiya ane, hutapa lapakesa afi'nisaya'mo'mo mani taonifi'mo
mai'netapae'mo nagae nopi'mo etapa maiyo, huno laha pai'niye.

Polo'e Sailasi'e'mo kalavusi hu'a anate'naya gemae

[16] Lagaemo nunumu'mo hu'a ne'maiya yategamo ne'unageno'ae'mo hosu aune a'-
mafa'nemo kalavusi ali'ya'mo aligekana huno ali'ya'mo ne'aliya a'mafa'nemo kate'mo
ne'egeta uta fotu hu'none. Agaete'mo yagai'ne'a afole aisiya kava'mo hogoteno ageteno
hapa pai'nige'apae'mo alopa monimo alige alige hu'a ne'maiya a'mafa'ne'e'mo uta fotu
hu'none. [17] Ani a'mafa'nemo'mo Polo'e lagae'e'mo lakame huno uneno nehuno'ae'mo
alopa gefati'mo huno'ae'mo, Ani vaya'mogi Goti'a hogote vekamo anaga vekamo al-
i'ya'amo ne'aliya vayane. Goti'a lagufamo alino katino latesiya gemo ae'a hakalo hu'a laha
nepaiye, huno [18] muki afina'ae afina'ae'mo ani agufa gemo huno hapa paige hapa paige
huno mai'niye. Polo'a lusi kava huno alaga hae'nigeno'ae'mo aino afe leno ani hosu aune
nefe'mo, Yesu Kalaisi agi'aleti'mo ani a'mafa'nemo ataleka emikeno, hu'na kaha nepauve,
huno ha nepaigeno'ae'mo malage huno ataleno emine'niye. [19] Ani a'mafa'nele'mo
ne'yagaiya vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo, Vaehae, hu'a, lagaemo mago'e huta
monimo o'alisuna kava hiye, hu'a hute'a Polo'e Sailasi'e'mo anatafau'ana he'a anavayu
huli'ana hai'a taoni folagapi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya yate'mo gamani vaya'ai apaula-
gale'mo anate'na'ae. [20] Anate'ne'anae'mo Lomu gamani vaya'aife'mo, Ani vekala'mo

Yu vekala'mo mai'na'ana lagae taonifi'mo e'ana lusi hanageke kava'mo neha'ae. [21] Ani
kava'mo hiyo, hu'ana neha'a'monanafa lagaemo Lomu vaya'mogita ke'aepa getimo
amagita ataleteta alu gemo lagaemo akame osisuna agufa gemo laha nepai'ae, hu'a hapa
pai'nae. [22] Muki vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo anamagisayafe'mo e'nae. Yagai'a
ne'apataya vaya'mogimo Polo'e Sailasi'e'mo kukena'animo ali'a apake aite'a ali'a asagi'a
atale'ne'apae'mo, kayoteti'mo anamagiyo, hu'a hapa pai'nage'apae'mo [23] lusi kava hu'a
anamagite'a kalavusi hu'ana anatete'anae'mo kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekae'mo, kanale huka yagaika anato, hu'a ha pai'nae. [24] Kalavusi vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo kalavusi no'mo folagapi'mo ae'a anagi
male'naya yapi'mo alino anateteno anaiyalate'mo yosaleti'mo aino atafauno anate'niye.
[25] Hani'ilaga folagu'mo Polo'e Sailasi'e'mo nunumu huge mono yokemo huge
hu'na'age'apae'mo kalavusi hu'a apate'naya vaya'mogimo mai'ne'a afi'nae.
[26] Mai'nageno'ae'mo malage huno lusi imima'mo aliteno no'mo fai'a ate'naya
yafa'mo'a lusi kava huno uti uti ai'nigeno muki kita'amo malage huno ago aino
yaki'nigeno'ae'mo kalavusi hu'a apate'naya vaya'ai seli nofi'mo aino hatu mae'niye.
[27] Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo aupati'mo he tino ageyana kitamo
ago aino yaki'nigeno ageteno'ae'mo, muki kalavusi vaya'amo ago ae'a akalo paetale'a
apaune he'a kumategamo u'nae, huno agesa afiteno'ae'mo naipe'amo asagino agai'a
agufafi'mo aeteno falisiyafe'mo hu'niye. [28] Aegefe'mo nehigeno Polo'a ageteno'ae'mo
alopa gefati'mo huno'ae'mo, kagaikamo aeka kika kategefe hananagi ani kava'mo
osuvo. Lagaemo muki'amo afa'a mai'none, huno ha pai'niye. [29] Kalavusi vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'a, kani aeka namiyo, huno huteno alinino nagu nagu huno
eno Polo'e Sailasi'e'mo mai'na'a anaiyafi'mo asagauno aino ago'ya faiteno atete huno
mai'niye. [30] Agaemo nopati'mo anavalelino ne'uno'ae'mo, Ala netalane, huno, Goti'a
nagufamo alino katino natesiyafe'mo na kava hisuve, huno anafi ge'nige'anae'mo
[31] Ala kava ne'mo Yesu Kalaisifeke'mo kagesa afika fatago hugeno'ao Goti'a kagae'e
afamo anagaka'e'mo lapakufamo alino katino lapategaiyanagi, hu'ana ha paili'ana
u'na'ae. [32] U'anae'mo agae'e no'afi'mo mai'naya vaya'efe'mo Ala kava ne'mo ava gemo
hapa pai'na'ae. [33] Ani afina'mo kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a
anamagi'naya anamute'mo aniteti'mo sese huno anate'niye. Anakaemo agae'e muki
afamo anaga'a'e'mo ani'mo fale'ana apate'na'ae. [34] Agaemo Polo'e Sailasi'e'mo no'afi'mo
anavalelino haino ne'ya'mo alino anami'niye. Gotife'mo agae'e afamo anaga'a'e'mo
apakesa afi'a fatago nehu'a apamogaga ai'nae. [35] Ega netepi'mo yagai'a ne'apataya gamani
vaya'mogimo ati vaya'aife'mo, Lole vekala'mo kalavusifati'mo hatu maeka anato, hutapa
uta ha paiyo, hute'a ali'a apate'nage'a u'nae. [36] Kalavusi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo Polofe'mo, Yagai'a ne'apataya vaya'mogi, hatu
maeka anato, hu'a naha pai'naya'mofe'mo afa'a vi'ao, huno hana pai'niye. [37] Huno hana
pai'nigeno Polo'a ati vaya'aife'mo, ha'ao, Lomu gamani vaya'mogi ne'yagaiya kegi'yafi'mo
mai'no'age'apae'mo yagai'a nela'atae. Lomu vaya'ai kegi'yafi'mo mai'neta'ae'mo mago
hosu kava'mo osu'no'a'monanafa agoti hu'a ola'ate'ne'a muki vaya'ai apaulagale'mo
afa'a la'amagi'nae. Hemenimo kesi kateti'mo hatu mae'a la'atesayafe'mo hu'nae. Ha'ao.
Yagai'a ne'apataya gamani vaya'mogimo apakai'apige'mo e'a la'avaleli'a ugae, huno
hapa pai'niye. [38] Ati vaya'mogi u'a ani gemo yagai'a ne'apataya gamani vaya'aife'mo
hapa pai'nae. Lomu gamani vaya'ai kegi'yafi'mo mai'na'ae, hu'a hapa pai'naya gemo
afite'apae'mo apamo'yamo ai'niye. [39] E'a kalavusi kegi'yafati'mo anavaleli'a kumatega
lamite'apae'mo, Lanahao ke honanagi mani taonifati'mo ataletana alu kotega vi'ao, hu'a
hana pai'nae. [40] Polo'e Sailasi'e'mo kalavusi nopati'mo atale'ana Litiya notegamo u'ana
mai'ne'anae'mo konaga'animogife'mo Goti ge'amo apaipamo alino lokiya vaino apatesiya
gemo hapa paite'ana apatale'ana u'na'ae.

17

Polo'e Sailasi'e'mo Tesalonaika taonifi'mo u'ana mai'na'age'anae'mo anamagisayafe'mo hu'-

naya gemae

1 Anakaemo u'ana Amifipolisi taonifi'mo ali'ana atale'a u'ana Apoloniya taoni'e'mo
ali'ana atale'a u'ana Tesalonaika taonifi'mo u'ana mai'na'ae. Yu vaya'ai mono no'mo
hane'nigeno 2 Polo'a nehiya kava huno haino mono nopi'mo lole'e mago'e Sapati afina'mo
Goti Mukufi gemo lekana paino alino apaya male'nige'apae'mo agae'e'mo ge huge afige
hu'a mai'nae. 3 Ani gemo aepa'amo aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo, Goti ge'amo
alino afole aino atesiyafe'mo Mesaiya ne'mo Goti'a alino ate'nigeno emine'niya vekamo
faliteno ago he ti'niye, huno Goti Mukufi hane'niya geleti'mo alino apaya male'niye.
Polo'a, Ani ava gemo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo Yesu'a Mesaiya ne'mo
mai'niye, huno hapa pai'niye. 4 Mago vaya'mogimo ani gemo afite'a Polo ge'ae'mo
apakesa afi'a fatago hute'apae'mo anakame hu'nae. Asole Galiki vaya'mogi Gotife'mo
mono nehaya vaya'e apaki hane'niya a'nemogi'e'mo e'a lokae'a mai'ne'a ge'animo afi'nae.
5 Afi'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya Yu vaya'mogimo apaipa kafa hanaete'a
hosu vaya'mo ali'ya'mo o'ali'a afa'a mai'ne'a maketilegamo umenitata hu'a ne'maiya
vaya'mo apavale'a ali'a anupa hute'a apavaleli'a u'nage'apae'mo muki taonifi'mo mai'-
naya vaya'mogi'e'mo apano aete'a apavamusa vale'a Yesoni notegamo u'nae. Apakaemo
hu'apae'mo, lole vekala'mo nopati'mo anayate heta anavayu hulita egaune, hu'a hute'a
e'nayana 6 nopi'mo o'mai'na'age'apae'mo Yesoni'e mago konaga'a'e'mo e'a apayate he'a
apavayu huli'a yagai'a ne'apataya vaya'aitegamo e'apae'mo, muki haopalega hanageke
kava'mo neha'a vekala'mo manile'mo e'ana mai'na'ageno 7 Yesoni'a alino falu fala huno
anateteno no'afi'mo anavalelinuno yagaino anate'niye. Muki vaya'mogimo hu'apae'mo,
alatimo yagaino nelateya vekamo Sisa ke'aepa gemo ago amagi'a atalete'apae'mo, alu
vekamo Yesu'a ala'apimo yagaino ne'apateya vekae, hu'a nehae, hu'a hapa pai'nae.
8 Hapa pai'nage'apae'mo muki apano ae'naya vaya'e taonifi'mo yagai'a ne'apataya vaya'-
mogi'e'mo hapau aite'a lusi kava hu'a apakesa ala'amo afite'a 9 Yesoni'e alu vaya'efe'mo,
agotimo miya faitetapa viyo, hu'a hapa pai'nage'a miya faitage'a ali'a apatalage'a u'nae.

Meliya taonifi'mo u'na'a gemae

10 Hani nehige'apae'mo konaga'animogimo Polo'e Sailasi'e'mo ali'a anate'nage'ana
Meliya taonifi'mo u'ana ava'yi hu'na'ae. U'ana ava'yi hute'ana Yu vaya'ai mono nopi'mo
hai'ana Goti ge'amo hapa pai'na'ae. 11 Meliya vaya'mogimo ani gemo afi'nageno apake-
samo aino halo ai'nige'a Tesalonaika vaya'mo ae'a apakase'a mago'e hu'a alagepa hu'a
afi'nae. Apakaemo muki afina'ae afina'ae'mo Polo'a lama gemo nehifi, hu'a apakesa
afi'a Goti Mukufi'mo hane'niya gee'mo kahauya hu'a agege lekana paige hu'a mai'nae.
12 Asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Asole Galiki a'negi apaki hane'niya a'negi
Galiki ve anaga'mogi'enagi hu'a apakesa afi'a fatago hu'nae. 13 Ani kava hu'naya'monanafa
Tesalonaika Yu vaya'mogimo afi'nayana Polo'a Meliya taonifi'mo uno mai'neno Goti
ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiye, hu'a hu'nage'a afite'apae'mo e'a alu ge alu
geleti'mo muki vaya'ai apakesa fai'nae. 14 Ani kava'mo nehage'apae'mo konaga'amogimo
Polo'mo ali'a ate'nageno lamino solovalategamo mai'nige'anae'mo Sailasi'e Timoti'e'mo
Meliya taonifi'mo mai'na'ae. 15 Mago vaya'amogimo Polo'a avaleli'u'a Atenisi taonifi'mo
ate'nageno'ae'mo Polo'a, Sailasi'e Timoti'e'mo egefe hisa'a afina'mo nagaetega malage
hutana e'ao, hutapa hana paiyo, huno hapa pai'nige'a atale'a ai'a atagi ne'a e'nae.

Polo'a Atenisi taonifi'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

16 Polo'a anakava mai'neno'ae'mo Atenisi taonifi'mo ageyana muki alo hu'a male'naya
yafeke'mo gotitimogimo mai'nae, hu'a nehaya aigofe ya'mo hane'nigeno ageteno'ae'mo
hosu aipamo kali'niye. 17 Agaemo muki afina'ae afina'ae'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo
haino hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogimo mono nehaya vaya'e'mo
magokepi mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae. Ani kava'mo huno muki afina'ae afi-
na'ae'mo maketi kumate'mo uno e'a maketile'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa pai'nige'a
agae'e'mo magokepi mai'ne'a ge huge afige hu'a mai'nae. 18 Mago Epikuliya gemo akame
nehaya vaya'e Sito'iki gemo akame nehaya vaya'mogi'e'mo e'a Polo'e'mo ge huge afige

hu'a mai'nae. Mago vaya'mogi hu'apae'mo, Ani negi nagi tisa vekamo'a haiya agufa
gemo hugiye, hu'a hu'nage'apae'mo, Alu nofi vaya'ai goti'apimogife'mo apava gemo aeno
hakalo huno hapa nepaiya vekae, hu'a hu'nae. Polo'a Yesufe'mo ava gemo huno'ae'mo,
fali'niyateti'mo ago he ti'niye, huno aeno hakalo huno hapa pai'niya'mofe'mo ani
gemo hu'nae. [19] Apakaemo Polofe'mo, alita anupa huta ne'mauna yategae'mo agi'amo
Aliyopagasigayagamo kagaemo eka saufa gemo nehana gemo laha paigeta afigunanagi
eno. [20] Kagaemo aeto agufa gemo nehana'mofe'mo ani gemo aepa'amo afigefesune, hu'a
ha pai'nae. [21] Muki Atenisi taonifi vaya'e nata vaya'mogi'e'mo saufa gemo huge afige
hu'a maisayafe'mo hapau'niye. [22] Polo'a Aliyopagasi kanisole vaya'ai apaulagale'mo he
tino hapa paino'ae'mo, Atenisi taonifi vaya'mogitapae, huno, Nagaemo ago lapake'novana
lapakaemo lusi kava hutapa mono nehaya vaya'mo mai'nae. [23] Lapakae taoni folagapi'mo
umenitata nehu'nae'mo mono nehaya yatapimo ago age'nove. Age'novana mago ofalin-
imo male'netapa alita ne'apamiya hi'yalamute'mo mago avo'mo kae male'naya gemo'a
huno'ae'mo,

O'AGE'NONA GOTI HI'YALAMUNE,

hu'a avo'mo kae male'nage'na age'nove. Lapakaemo ani Gotife'mo mono nehaya'mo-
nanafa o'age'nae. Hemenimo ani Gotife'mo nagaemo ava gemo ae'na hakalo hu'na
lapa nepauve. [24] Goti'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo alo huteno
koku'nate hane'niya yate'e ma mopafi hane'niya yate'e'mo ne'yagaiye. Vaya'mogi ki
male'naya mono nopi'e mono nopi'e'mo no'maiye. [25] Goti'a muki ya'amo hane'niya
vekamo mai'niya'mofe'mo vaya'mogi mago ya'mo ha mae'a amigafiye. Ha'ao, agai'age'mo
hapa maeno apavamusanagi apaune'apamenagi muki yanagi huno ne'apamiye. [26] Agaemo
magoke vekamo alo hu'niya vekafati'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo alino afole
aino apate'niye. Hogoteno huno'ae'mo, hainu afina'mo maisafi haiyategamo maisafi,
huno lekana pai male'niye. [27] Agaefe'mo kahauya huta agegesune, hu'a hute'a kahauya
hu'a age'a avatesayafe'mo Goti'a ani kava'mo hu'niya'monanafa afagitega no'maifa
lahaopale'mo ne'maiye. [28] Agae'e'mo lokaeta ne'mauna'mofe'mo afa'a maisuna ya'mo
aliteta umenitata huta ne'maune. Mago lagaepati vaya'mogi avo'mo kae'naya vaya'-
mogimo, Mafa'ne'amo mai'none, hu'a hu'nae. [29] Goti mafa'ne'amo mai'nona'mofe'mo,
goli yafatetinagi siluva yafatetinagi alu yafatetinagi alo hu'naya vekamo mai'niye, huta
lagesa o'afigune. Goti'a vaya'mogimo age'a alagepa hu'a age'ne'a apayateti'mo alo
nehaya yakana huno o'mai'niye. [30] Akeya'vilaga vaya'mogimo Goti ge'amo o'afi'ne'a
negi kava'mo hu'nageno'ae'mo afa'a apakeno apatale'niya'monanafa hemenimo muki
haopalegamo ne'maiya vaya'aife'mo, Lapaipamo alitapa afe leyo, huno hapa nepaiye.
[31] Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo lekana pai male'neno agoti huno apatesiya vekamo
ago lekana paino ate'niye. Lekana paino ate'niya vekamo'a lama ge'aletike'mo alino
alagepa huno agoti huno apategaiye. Goti'a ani vekamo fali'niyateti'mo ago alino he
tino ate'niya'mofe'mo muki vaya'mogimo, agoti huno lategaiye, hu'a apakesa afigae,
huno hapa pai'niye. [32] Polo'a, fali'niyateti'mo ago he ti'niye, huno hapa pai'nige'a
afite'apae'mo mago vaya'amogimo hu'a faipa hu'a ate'nage'apae'mo mago vaya'amogimo,
Ani kavafe'mo ava gemo mago'e huta afigesune, hu'a ha pai'nae. [33] Inagi Polo'a ago
apataleno u'niye. [34] Mago vaya'amogimo akame hu'a ne'u'apae'mo apakesa afi'a fatago
hu'nae. Ani vayapati'mo mago vekamo agi'amo Naiyonisiyasi'a Aliyopagasi kanisole
vekagi mago a kanomo agi'amo Namalisi'agi mago'e vayanagi hu'a mai'nae.

18

Polo'a Kolitiyani taonifi'mo uno mai'niya gemae

[1] Henaga'amo Polo'a Atenisi taonifati'mo ataleno uno Kolitiyani taonifi'mo mai'niye.
[2] Polo'a uno ageyana mago Yu vekamo ita'amo'mo Ponitasi kotegamo alino ate'niya
vekamo agi'amo Akuvila'a ani taonifi'mo aise'amo akeya'vilagamo eno mai'niya vekamo
age'niye. Mago muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Kilotiyasi'a Yu
vaya'aife'mo, Lomu taonifati'mo ataletapa viyo, huno hapa pai'nige'anae'mo Akuvila'e

a'amo agi'amo Pilisila'e'mo ge'amo afite'ana atale'e'ana Kolitiyani taonifi'mo mai'-
na'ageno Polo'a uno anakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. [3] Ani yalavela'mo mago
selimo miya faili u'a no'mo kisaya ya'mo nefakani'a yalavela'mo mai'na'ageno Polo'a ani
agufa ali'ya'mo ne'aliya vekamo mai'niya'mofe'mo anakae'e'mo magokepi ani ali'ya'mo
lokaeno alino mai'niye. [4] Polo'a muki sapati afina'ae afina'ae'mo Yu vaya'ai mono nopi'mo
haino Yu vaya'e Galiki vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo hapa
pai'nige'a ani ge'e'mo huge afige hu'a maitale maitale hu'a mai'nae. [5] Sailasi'e Timoti'e'mo
Masetoniya kotegati'mo Polotegamo e'ana ava'yi hu'na'ageno'ae'mo Polo'a aipamo'mo
kana hu'nigeno'ae'mo aipafati'mo Yu vaya'aife'mo aeno hakalo huno hapa paino'ae'mo,
Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, huno hapa pai'niye. [6] Yu vaya'mogimo ge'amo amagi'a
atalete'a hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo kukena'aleti'mo mumusopamo alino kalo
paeno ne'ataleno'ae'mo, O'afi'naya'mofe'mo lapakaemo lageso hisaya'mo'mo nagaemo
vai'mo o'aligufa lapakaitapige'mo vai'mo aligae. Lapatale'na alu nofi vaya'aitegamo
uguve, huno hapa paiteno apataleno u'niye. [7] Uno mago vekamo Gotife'mo mono nehiya
vekamo agi'amo Taitasi Yasiti nopi'mo haino mai'niye. No'amo Yu vaya'ai mono no'mo
haopale'mo hane'niye. [8] Ani afina'mo Yu vaya'ai monote'mo ne'yagaiya vekamo agi'amo
Kilisipasi'agi afamo anaga'agi mago Kolitiyani vayanagi hu'a ani gemo afite'apae'mo
apakesa afi'a fatago hute'a ani'mo fale'nae. [9] Mago hani'ilagamo Polo'a alagamuna
agegekana huno ageteno afi'niyana Ala kava ne'mo'a, Koli osuvo. [10] Kagae'e'mo lokae'na
mai'nova'mofe'mo afa'a o'maika ge'nimo aeka hakalo huka hapa paige hapa paige huka
maiyo. Asole vaya'nimo mani taonifi'mo mai'naya'mofe'mo mago vekamo'a kamagiteno
kagafu kisiya ya'mo alino okamigiye, huno ha pai'niye. [11] Ha pai'niya'mofe'mo Polo'a
magoke kafugagi sigisi'a kaigi huno Goti ge'amo alino apaya maleno mai'niye.

[12] Ani afina'mo Akaiya kotega Lomu gamani vekamo agi'amo Galiyo'a mai'nige'apae'mo
Yu vaya'mogimo magokepi he ti'a Polofe'mo kame hu'a atete'a agotile'mo avaleli'u'nae.
[13] Apakaemo, Ani vekamo'a Gotife'mo mono hisayafe'mo ke'aepa gefi'mo ohane'niya
kate'mo apavalelino ne'viye, hu'a hu'nae.

[14] Polo'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa paigefe'mo aepa faino ge nehigeno'ae'mo
Galiyo'a Yu vaya'aife'mo, Yu vaya'mogitapae, huno, Ani vekamo'a ke'aepa gemo am-
agino atale'nifi hosu kava'mo hu'nifi huno hu'niyesinana getapimo afa'a afuvesine.
[15] Hiya'monanafa ge'aletinagi kava'mo agi'aletinagi lapakae ke'aepa getapiletinagi hutapa
agoti huta atesayafe'mo nehisayana lapakaitapi yane. [16] Getapimo o'afiguvanagi afa'a
ataletapa viyo, huno hapa paiteno agoti nopati'mo alino hapa faino apatale'niye. [17] Galiki
nofi vaya'mogi Sosatenisi'a Yu vaya'ai monote'mo ne'yagaiya vekamo agoti no kipate'mo
atafau'a amagi'naya'monanafa Galiyo'a ani kavafe'mo agesa o'afino afa'a mai'niye.

Polo'a atagi neno Atiyoki taonifi'mo e'niya gemae

[18] Inagi Polo'a konaga'amogi'e'mo Kolitiyani taonifi'mo yatala afina'mo apakae'e'mo
lokaeno maiteno apataleno ugefe'mo hu'nigeno'ae'mo mago yalavela'mo Pilisila'e Akuvi-
la'e'mo sipifi'mo magokepi Siliya kotegamo u'a ava'yi hisayafe'mo lokae'a u'nae. Uge-
fe'mo nehuno'ae'mo Senekiliya taonifi'mo mai'neno'ae'mo hogoteno Gotife'mo huguve,
huno ha pai'niya kava'mo akame huno ayoka'mo lagau'niye. [19] Lagautege'apae'mo u'a
Efasasi taonifi'mo ava'yi hute'a Polo'a Pilisila'e Akuvila'e'mo anatalenuno Yu vaya'ai
mono nopi'mo haino hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'e'mo ani gemo huge afige hu'a
mai'nae. [20] Yu vaya'mogi, Lagae'e'mo yatala afina'mo maiyo, hu'a ha pai'nayana, ha'ao,
huno huteno, [21] Na agufa kava'mo Yulusalemu kotegamo afole aisifige'na u'na hopa
afina'mo maisuvafe'mo ugesuve. Goti'a hau'nisiyana halate atagine'ne'na lapakegauve,
huno hapa paiteno apataleno Efasasi taonifati'mo sipifi'mo u'niye.

[22] Sisaliya taonifi'mo uno ava'yi huteno ataleno uno Yulusalemu taonifi'mo haino
siosi vaya'mo ge apamamaeteno apataleno Atiyoki taonifi'mo uno lami'niye. [23] Mago
afina'mo maiteno ataleno uno Galesiya kotega'e Filisiya kotega'e'mo umenitata huno
muki vaya'mogi ge'amo ne'afiya vaya'mo Goti ge'aleti'mo alino lokiya vaino apatemale
apatemale hu'niye.

Apolosi'a Efasasi taonifi'e Kolitiyani taonifi'e'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya gemae

24 Mago Yu vekamo agi'amo Apolosi'a ita'amo'mo Alekesani taonifi'mo alino ate'niya
vekamo'a eno Efasasi taonifi'mo mai'niye. Agaemo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya
gemo aepa'amo alagepa huno afi'neno mono gemo alagepa huno aeno hakalo huno hapa
pai'niye. 25 Ala kava ne'mo kafe'mo ava gemo ali'a aya male'naya vekamo mai'neno
ayamukiki huno alagepa huno Efasasi vaya'mo alino apaya male'niye. Agaemo Yoni'a
ani'mo faleno ne'apateya vekamo ava ge'ageke'mo afi'niye. 26 Agaemo Yu vaya'ai mono
nopi'mo aepa faino koli osuno lokiya gemo huno hapa nepaige'anae'mo Pilisila'e Akuvi-
la'e'mo afite'anae'mo avaleli'e'ana no'anifi'mo o'afi'niya agufa gemo mago'e hu'ana Goti
kafe'mo ava gemo alagepa hu'ana ali'ana aya male'na'ae. 27 Apolosi'a, Akaiya kotega
ugesuve, huno hapa pai'nige'apae'mo konaga'amogimo, He, kanalene, hu'a hute'a, Galiki
konaga'apimogi Goti ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo mago avo'mo kae'apae'mo, Alitapa
falu fala hutapa ateyo, hu'a kae'a ami'nae. Uno ava'yi huteno'ae'mo Goti'a fiku hapa
maeno apami'nige'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alagepa huno hapa mae'niye.
28 Agaemo he tino vaya'ai apaulagale'mo mai'neno lokiya alagepa ge'aleti'mo Yu vaya'ai
ge'apile'mo huno aeno ati kaeno hapa paino'ae'mo, Yesu'a Mesaiya ne'mo mai'niye, huno
Goti Mukufi'mo hane'niya ge'aleti'mo alino apave li'niye.

19

Polo'a Efasasi taonifi'mo uno mai'niya gemae

1 Apolosi'a Kolitiyani taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo Polo'a folagapi'mo hane'niya
avele'mo nata neno Efasasi taonifi'mo ava'yi huteno Goti ge'amo ne'afiya vaya'mo
mai'nageno apaketeno'ae'mo, 2 Lapakesa afitapa fatago hu'naya afina'mo Goti Aune-
me'amo aote Auneme'amo ago ali'nafiye, huno apafi ge'nige'apae'mo, Ha'ao, hu'a, Goti
Auneme'amo mai'niye, huta o'afi'none, hu'a ha pai'nae. 3 Ha pai'nageno'ae'mo, Na agufa
gelefe'mo ani'mo fale'nae, huno apafi ge'nige'apae'mo, Yoni'a alino apaya male'niya
ge'ageke'mo afiteta ani gelefeke'mo ani'mo fale'none, hu'a ha pai'nae. 4 Polo'a, Yoni'a
ani'mo faleno ne'apateno'ae'mo, Lapaipamo alitapa afe letetapa nagae nakamelegati'mo
esiya vekamo Yesu Kalaisife'mo lapakesa afitapa fatago hiyo, huno hapa pai'niye, huno
hapa pai'niye. 5 Ani gemo afi'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo Yesu agi'aleti'mo ani'mo
faleno apate'niye. 6 Polo'a apakufale'mo ayatala'mo male'nigeno'ae'mo Goti Auneme'amo
aote Auneme'amo'mo apakaete'mo emineno ali'ya'mo ali'nige'apae'mo alu apake alu
apakemo ne'ai'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. 7 Muki ani vaya'amo tuolofu'a
vaya'mo mai'nae. 8 Polo'a lole'e mago'e kaimo mai'neno Yu vaya'ai mono nopi'mo
haino lokiya gemo huno apakesamo alino hapa paisiyafe'mo alu ge alu geleti'mo Goti'a
ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo hapa pai'niye. 9 Mago vaya'amogimo lokiya apaipamo
hane'niya'mofe'mo apakesa afi'a fatago osu'ne'a muki vaya'ai apaulagale'mo Ala kava
ne'mo kavafe'mo hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo Polo'a apataleno uno Goti ge'amo
ne'afiya vaya'age'mo apavalelino uno Tilanasi'a sukulumo alino apaya ne'maleya nopi'mo
muki afina'ae afina'ae'mo alu ge alu geleti'mo apakesa alino hapa pai'niye. 10 Agaemo
lole kafugamo mai'neno ani kava'mo hume hume ne'vige'apae'mo muki Esiya kotega
vayapati'mo Yu vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo Ala kava ne'mo ge'amo afi'nae.

Siva mafa'ne anaga'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

11 Goti'a Polo'mo ayamufa huno ate'nigeno no'agaya aeto agufa aune kava'mo hu'niye.
12 Apakaemo Polo'a male'niya akasipi'e lavolavo'e'mo alini u'a kaita hapau'niya vaya'ai
apakufale'mo male'nageno kaita'apimo hano huge hosu apaune vaya'mo alino hapafaino
apatalege nehuno alino alagepa huno apate'niye. 13 Mago Yu vaya'mo nata ne'u'a
mai'ne'a hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a ne'apatalaya vaya'mogimo Ala kava ne'mo
Yesu agi'aleti'mo amalageka hu'a hosu apaune vaya'mo ali'a hapafai'a apatalesayafe'mo
hu'apae'mo, ani Polo'a aeno hakalo huno hapa nepaiya vekamo Yesu agi'aleti'mo

emitetapa viyo, hu'a ge hu'nae. [14] Mago vekamo agi'amo Siva'a mono hu'a ne'apataya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mafa'ne'amo seveni'a mafa'ne anaga'mogimo
ani kava'mo hu'nae. [15] Ani gemo hu'nageno'ae'mo hosu aune vekamo'a, Yesu'e Polo'e'mo
anake'novana lapakaemo ina lagitapae, huno hapa pai'niye. [16] Hosu aune vekamo
aipafi'mo mai'niya vekamo'a lusi kava huno apamagino apakufamo aino atalagauteno
kukena'apimo alino aeno apake aino alino asagino ataleteno aeno apakase'nige'apae'mo
no'afati'mo apakufa'alaga'age'mo atale'a apaune hetale'a u'nae. [17] Muki vaya'mo Efasasi
taonifi'mo mai'naya Yu vayanagi alu nofi vayanagi hu'a ani kavafe'mo ava gemo afite'a-
pae'mo lusi kava hu'a koli hute'a Ala kava ne'mo Yesu agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.
[18] Asole vaya'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo e'a muki vaya'ai apaulagale'mo
hosu kava'mo hu'naya kava'apie'mo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. [19] Ani vaya'mogimo
analisa hege lusa kava huge nehaya muku'apimo asole vaya'ai apaulagale'mo alini'e'a
atafi'mo kae'nae. Muki ani kae'naya mukumo miya fai'naya monimo lusi moni fifiti
tauseni agufa monimo hane'niye. [20] Ani kava'mo hu'nageno Ala kava ne'mo ava gemo
mago'e huno aino atagu faeno uneno hu'niye.

Efasasi vaya'mogimo Polofe'mo apano ae'naya gemae

[21] Henaga'amo Goti Auneme'amo'mo Polo'mo agesa afi ya'mo alino ami'nigeno'ae'mo,
Masetoniya kotega'e Akaiya kotega'e'mo ae'na agase'na u'na Yulusalemu taonifi'mo
ava'yi huguve. Maige'nae'mo atale'na Lomu taonifi'mo u'na agegauve, huno agesa
afi'niye. [22] Agaemo Timoti'e Ilasatasi'e'mo ha ne'ma'a vekala'mo alino anate'nige'ana
Masetoniya kotegamo uta'ageno Esiya kotegamo mai'niye.

[23] Ani afina'mo Efasasi taonifi vaya'mogimo Ala kava ne'mo kavafe'mo lusi kava hu'a
apano ae'nae. [24] Mago vekamo agi'amo Nimitiliyasi'a lusi monileti'mo miya nefaiya
siluva yafateti'mo mago aise no'mo alo nehiya vekamo mai'niye. Ani alo hu'niya
goti'apimo agi'amo Atemisi mono nokana no'mo alo hu'nige'a ani ali'ya'mo ne'aliya
vaya'mogimo lusi monimo alige alige hu'a mai'nae. [25] Agaemo mago'e huno ani agufa
ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'nageno'ae'mo, Vaya'nimogitapae, huno,
Ago age'nayana lagae ali'yateti'mo lusi monimo ne'alune. [26] Lapakaemo Polo'a nehiya
kava'mo agetetapa agae kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Agaemo mani Efasasi taonifi'mo
mai'naya vaya'age'mo alino aino atagineno no'apatefa muki Esiya kotega mai'naya
vaya'e'mo alino aino atagineno apateteno'ae'mo, Vaya'mogi apayateti'mo alo nehaya
ya'mo goti'apimogi o'mai'nae, huno hapa paiteno apakesa mago'e huno alino hapa
nepaiye. [27] Vaya'mogi henaga'amo lagaemo ne'aluna ali'yafe'mo, Hosu ali'ya'mo ne'aliye,
hu'a hugae. Ali'yatie'mo hu'a faipa hu'a atege hogote gotitimo'ae huta nehuna a'mo mono
nofe'mo hu'a faipa hu'a atege nehu'a agi'ale'mo ali'a afepi ategae. Esiya vaya'e muki ma
mopafi vaya'mogi'e'mo gotitimo'ae huta nehuna afe'mo mono nehae, huno hapa pai'niye.
[28] Ani gemo afite'apae'mo lusi kava huno apaipamo le'nige'apae'mo alopa gefati'mo
hu'apae'mo, Atemisi'a Efasasi vaya'mogita alatimo mai'niye, hu'a huge huge hu'a mai'nae.
[29] Huge nehage'apae'mo muki taonifi'mo mai'naya vaya'mogi apano ae'a apavamusa gemo
hu'nige'a e'a Gaiyasi'e Alitakasi'e'mo Masetoniya vekala'mo Polo'e'mo umenitata neha'a
vekala'mo anatafau'ana apayamukiki hu'a anavaleli'a ali'a anupa hu'a ne'maiya yategamo
u'nae. [30] Polo'a uno apaulagale'mo he tino mai'neno hapa paigefe'mo nehige'apae'mo
ge'amo ne'afiya vaya'mogi hu'a atafau'a ate'nae. [31] Mago Polo ao vaya'mogi ani kote'mo
yagai'a ne'apataya vaya'mogimo, ali'a anupa hu'a ne'maiya yategamo o'uvo, hu'a hu'naya
gemo hu'a atalageno Polotegamo u'niye. [32] Muki vaya'mogimo apano aete'a alopa
gefati'mo alu ge alu gemo hu'nae. Asole vaya'mogimo, na kava higetae'mo ne'opi hu'a
apakesa o'afi'nae. [33] Yu vaya'mogi Alekesanimo ayate he'a vayu huli'u'a ate'nageno
muki vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'niye. Mai'neno aya'mo ataleteno hosu kava'mo
osu'none, huno hapa paigefe'mo hu'nige'a [34] agete'apae'mo Yu vekamo mai'niye, hu'a
hute'a magokepi alopa gefati'mo hu'a ae'a lago hu'apae'mo, Atemisi'a Efasasi vaya'mogita
alatimo mai'niye, hu'a yatala afina'mo huge huge hu'a mai'nae.

35 Mago vekamo Efasasi taonifi'mo mai'neno avo'mo nekaeya vekamo he ti'nige'apae'mo
agete'a ge osu'a mai'nageno'ae'mo, Efasasi vayane, huno, Muki vaya'mogi afi'nayana
Efasasi taonifi'mo ala Atemisi mono no'e koku'napati'mo asagauno ai'niya yafa'e'mo
hane'nigeta ne'yagaune. 36 Magoke vekamo'a ani kavafe'mo ha'ao, huno huteno hega o'ae-
gaiya'mofe'mo mago kava'mo malage huta osutapa afa'a maita falu hutapa maiyo. 37 Ani
lole vekala'moganimo mono nopati'mo kumaya o'ali'ana gotitapimofe'mo hu'ana faipa
hu'ana o'ate'na'a'monanafa manile'mo anavalelitapa e'nae. 38 Nimitiliyasi'e agae'e'mo
ne'aliya agufa ali'ya'mo ne'aliya vaya'e'mo agoti hu'a anategefe hisayana agotimo hisaya
afina'mo hane'niyanage'a agoti gemo ne'afiya vaya'mogimo afigae. Agoti afina'mo afa'a
ali'a api ai'a ategae. 39 Lapakaetegamo mago'e gemo hane'nisiyana alitapa anupa huta
maisaya afina'mo hisage'a ali'a alagepa hu'a ategae. 40 Lano ae'nona'mofe'mo mago hosu
ya'mo afa'a aligune. Lapano ae'naya kava'mo aepa'amo ohane'niyanage'a loka hu'a lafi
gesagetae'mo getimo afa'a ohanegaiye. Afa'a ataletapa viyo, huno hapa pai'niye. 41 Afa'a
ataletapa viyo, huno hapa pai'niye.

20

Polo'a halate Masetoniya kotega'e Galesiya kotega'e'mo umenitata hu'niya gemae

1 Apano ae'a hano hutageno Polo'a Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya vaya'aife'mo ge
hige'a ageno apanu kino alino falu fala huno apateteno'ae'mo, maitaleyo, huno hapa
paiteno apataleno Masetoniya kotegamo u'niye. 2 Ani kotega umenitata huno apakesa
afi'a fatago hu'naya vaya'mo alu ge alu geleti'mo alino lokiya vaino apatemale apatemale
huno umenitata hu'niye. Umenitata huteno'ae'mo Galesiya kotegamo uno ava'yi huteno
3 lole'e mago'e kaimo mai'niye. Agaemo Siliya kotegamo sipifi'mo ugefe'mo alo huno
mai'nige'apae'mo Yu vaya'mogimo haegaune, hu'a vegemo hu'naya'mofe'mo Masetoniya
kotegamo u'na ae'na agase'na ai'na atagine'na egauve, huno agesa afi'niye. 4 Agaegi Meliya
kotega vekamo Sopata'agi lole Tesalonaika vekala'mo Alitakasi'agi Sekatasi'agi mago
Nemi taonifi vekamo Gaiyasi'agi Timoti'agi lole Esiya vekala'mo Tikikasi'agi Tilofimasi'agi
hu'a Esiya kotegamo u'nae. 5 Ani vaya'mo hogote u'a Toloasi taonifi'mo lagava mai'nae.
Hopa afina'mo ko nosiya peleti mayamo ne'naya afina'mo ago hano hu'nigeta 6 lagaemo
Filipai taonifati'mo sipifi'mo uta haita faefu'a feluga'e hani'ilaga'e'mo lakaeta uta lagava
mai'naya vaya'e'mo fotu huteta magoke salemo mai'none.

Polo'a Tolo'asi taonifi'mo uteno'ae'mo alagi ataleno u'niya gemae

7 Ge'amo ne'afiya vaya'mogimo hogote salefi'mo Yesu kave'mo nesayafe'mo ali'a anupa
hu'a mai'nageno'ae'mo Polo'a egamo apataleno visiyafe'mo alo huno mai'neno'ae'mo
Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa paime hapa paime ne'vigeno hani'ilaga folagu'mo
hu'niye. 8 Ali'a anupa hu'a mai'naya no'mo anaga agotofule nopi'mo asole lamu kani'mo'a
aeno ha le'niye. 9 Mago neya vekamo agi'amo Yutikasi'a yasi kate yofo yosale'mo
mai'nigeno Polo'a ge hume hume ne'vigeno'ae'mo au mai'mai huno maiyatega anaga
agotofule nopati'mo mopafi'mo asagauno ai'ni ge'a mopafati'mo avale'a ali'a asagau'-
nayana ago alagi fali'niye. 10 Polo'a lamino haifi'yale'mo havae'neno anu kiteno'ae'mo,
atete olapaino. Afa'a mai'niye, huno hapa pai'niye. 11 Hapa pai'nige'a Yesu kave'mo
magokepi lokae'a mai'ne'a nete'apae'mo afa ne'ya'mo nete'a Polo'a asole gemo hapa
paime hapa paime ne'vigeno ko netigeno'ae'mo apataleno u'niye. 12 Neya vekamo avaleli
u'a no'afi'mo ate'a mai'ne'apae'mo apaipamo'mo hapage hapage hu'niye.

Tolo'asi'mo ataleno Mailitasi taonifi'mo u'niya gemae

13 Polo'a, Nagaemo mopafi'mo uguvanagi lapakaemo sipimo alitapa viyo. Asosi
taonifi'mo uta fotu hugune, huno laha pai'nigeta sipifi'mo uta hogote'none. 14 Asosi
taonifi'mo Polo'e'mo uta fotu huteta sipifi'mo avalelita Mitilini taonifi'mo u'none.
15 Egamo Mitilini taonifilagati'mo egamo Kaiyasi ani ago'nanena kote'mo eta ava'yi huteta
alita ataleta olaga'amo Samosi ani ago'nanenafi'mo eta ava'yi huteta alita ataleta ema
olaga'amo Mailitasi taonifi'mo eta ava'yi hu'none. 16 Polo'a, Efasasi taonimo aeta agaseta

Yulusalemu taonifi Petikosi afina'mo uta ava'yi hisunafe'mo malage huta ugune, huno agesa afi'niye. Yu vaya'ai hopa afina'mo agi'amo Petikosi afinane.

Polo'a Efasasi siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo Goti ge'amo hapa paiteno apataleno u'niya gemae

17 Polo'a Mailitasi taonifilagati'mo mago gemo huno atalegeno Efasasi taonifi'mo u'niye.
Agaemo Efasasi siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo, nagaeteg-
amo eyo, huno ge hu'niye. 18 E'a mai'nageno'ae'mo Polo'a, Nagaemo lapakae'e'mo
mai'ne'nae'mo na kava hu'na mai'nofi ago nage'nae. Lapakaemo Esiya kotegati'mo e'na
ava'yi hu'nova afinateti'mo muki afina'mo lapakae'e'mo mai'nogetapae'mo nage'nae.
19 Yu vaya'mogi nagaefe'mo muki afina'ae afina'ae'mo vegemo hu'a mai'nage'nae'mo lusi
kava hu'na kana alige avi'ya huge hu'na mai'ne'nae'mo muki afina'mo ina agufa vekamo
mai'nove, hu'na nagi'nile'mo ali'na afepi ne'ate'na Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aluge-
tapa nage'nae. 20 Nagaemo muki ge'amo lapa maesiya agufa gemo lapa paisuvafe'mo
mai'na halove hute'na mago gemo ali'na fala oki'nova'monanafa alita anupa hutapa
mai'nayatega'e notapifi notapifi'e'mo ago ali'na lapaya male'nove. 21 Nagaemo Yu nofi
vaya'e Galiki nofi vaya'efe'mo ago afi'nova geleti'mo, Gotitefe'mo lapaipamo alitapa afe
lege Ala kava netimo Yesu Kalaisifeke'mo lapakesa afitapa fatago huge hiyo, hu'na hapa
pai'nove. 22 Hemenimo Goti Auneme'amo'mo Yulusalemu taonifi'mo visuva kava'mo'a
kalavusi huno nate'niyanageno nagufale'mo na kava afole aisifi hu'na o'age'novanage'na
afa'a uguve. 23 O'age'nova'monanafa alu taonifi'e alu taonifi'e'mo mai'naya vaya'mogi
Goti Auneme'aleti'mo, kalavusi hu'a katesageka lusi kava huka hanageke ya'mo aligane,
hu'a naha paite naha paite hu'a naha pai'naya'monanafa 24 falisuva kava'mo ina agufa
kava'moge'na nagesa o'afi'nove. Ala kava ne'mo Yesu ali'ya'amo alagepa faigoko ge'amo
Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya gemo ae'na hakalo hu'na hapa paisuva ali'ya'amo alino
nami'niye. Nagaemo ofali'na afa'a maisuvafe'mo atale'na mai'na halove hu'na maiguve,
hu'na nagesa no'afufa alino nami'niya ali'ya'nimo ali'na hano hu'na atesuvafe'mo nagu
nagu hu'na u'na atupale'mo ava'yi hute'na namogaga aiguve, hu'na nagesamo ne'afuve.
25 Nagaemo lapakaetegamo umenitata hu'na Goti kegi'yafi'mo ne'maiya vaya'aite'mo ya-
gaino ne'apateya kavafe'mo ae'na hakalo hu'na lapa pai'nove. Hemenimo ago afi'novana
halate mago'e hutapa naugosamo o'nagegae. 26-27 Nagaemo muki gemo Goti'a akeya'vilaga
apakaetefe'mo huguve, huno hu'niya gemo lapa paisuvafe'mo atale'na mai'na halove
osu'na ae'na hakalo hu'na lapa pai'nova'mofe'mo lapakaemo lageso hisaya'mo'mo la-
pakaeteti'mo nagaemo vai'mo o'aligufa lapakaitapifike'mo vai'mo hane'niye, hu'na hute'-
nae'mo, ehetapiye, hu'na lapa nepauve. 28 Goti Auneme'amo'mo sipisipi vaya'aite'mo ya-
gaitapa apatesaya vayatama vayane, huno lekana paino lapate'niyanagi lapakaitapile'mo
alagepa hutapa yagai'netapa muki'amo magoke anaga vaya'mo sipisipi vaya'aite'mo
alagepa hutapa yagaitapa apateyo. Goti'a agai'a siosi vaya'amo kola'aleti'mo miya faino
ne'apateya sipisipi vaya'amo mai'nayanagi alagepa huta yagaitapa apateyo. 29 Ago afi'no-
vana lapatale'na visuge'apae'mo vaya'mo nehapaya afela kalamogimo lapakaetegamo e'a
magoke anaga sipisipi vaya'amo lapaesayafe'mo mai'a halove osu'a muki afina'mo lapae-
gae. 30 Mago vaya'mo lapakaepati'mo he ti'a apakame hisayafe'mo aigofe gemo hute'a
apakesa faite'a apayate aligae. 31 Ani kava'mo hugaya'mofe'mo alagepa hutapa yagai'ne-
tapa hu'nova gee'mo lapakesa afiyo. Lole'e mago'e kafugafi'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo
naulagafati'mo naunumo nelamige'nae'mo muki'amogitapae'mo, ehetapiye, hu'na lapa
paime lapa paime e'nove. 32 Konaga'nimogitapae, hu'na, hemenimo nagaemo Goti'a
yagaino lapatesiyafe'mo ayapi'mo ali'na lapate'nove. Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya
ge'aleti'mo afa'a alino lokiya vaino lapateteno hetamatapimo alino lapamiteno apaote
vaya'a'e'mo magokepi alino lokaeno lapategaiye. 33 Nagaemo vaya'ai monimofi kagemi
ya'apimofi kukena'apimofi hu'na alisuvafe'mo naha'ye osu'nove. 34 He, ago nage'nage'na
nayateti'mo ali'ya'mo alite'na nagae'e lokae'a ali'ya'mo ali'naya vaya'e'mo ne'yati'e
kukenati'e'mo miya fai'nogetapa ago age'nae. 35 Ani kava nehu'nae'mo apayamufa
ohane'niya vaya'mo hapa maegaune, hu'na ali'na lapave li'nove. Ala kava ne'mo Yesu'a

huno'ae'mo, Fiku hapa mae'a ne'apamiya vaya'mogimo apami'nage'a ne'aliya vaya'mo
ae'a apakase'a Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayage'a afa'a apamogaga aigae, huno
hu'niya ge'ae'mo alagepa hutapa lapakesa afitapa ho hiyo, huno hapa pai'niye. 36 Ani gemo
hapa paiteno'ae'mo apakae'e'mo magokepi ale'ya faino mai'neno'ae'mo nunumu'mo
hu'niye. 37 Apaulagafati'mo apaunumo nelamige'apae'mo Polo'mo anu ki'a hae'a ne'nae.
38 Polo'a, halate naugosamo o'nagegae, huno hapa pai'niya'mofe'mo lusi kava huno
apainaga fai'nigeno apaipamo'mo kana hu'nige'apae'mo agae'e'mo sipimo nehaneya
yategamo magokepi lokae'a u'nae.

21

Polo'a Yulusalemu taonifi'mo u'niya gemae

1 Lagaemo apataleta sipifi'mo haita mai'neta ani'mo lakaeta Kosi ani ago'nanenafi'mo
uta ava'yi huteta egamo ataleta Losi ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huteta ataleta Patala
ani ago'nanenafi'mo uta ava'yi huteta sipifati'mo lamita mai'none. 2 Alu sipimo Finisiya
kotegamo ugefe'mo hu'nigetae'mo ani sipifi'mo haita mai'neta ani'mo lakaeta ne'utae'mo
3 mago ani ago'nanenamo agi'amo Saipalasi ko'mo hoga aupilaga hane'nigeta ageteta aeta
agaseta Siliya kotegamo Taiya taonifi'mo sipifi hane'niya kagemi ya'mo ali'a malegefe
hu'naya taonifi'mo uta ava'yi huteta lami'none. 4 Lamiteta Ala kava ne'mo ge'amo
ne'afiya vaya'aife'mo kahauya huta apaketetae'mo apakae'e'mo magoke salemo lokaeta
mai'none. Goti Auneme'amo'mo hapa pai'nige'a Polofe'mo, Yulusalemu taonifi'mo
ohaiyo, hu'a ha pai'nae. 5 Apakae'e'mo lokaeta mai'nona afina'mo ago hano hu'nigeta
apataleta u'none. Apakaemo muki ve a'ne'e mafa'ne'api'e lagae'e'mo taonifati'mo
ataleta magokepi lokaelita uta ani agi'nale'mo lale'ya fai'neta nunumu'mo hutetae'mo
6 maitaleyo, huta hu'nonage'apae'mo, He, utaleyo, hu'a hu'nageta apataleta sipifi'mo haita
mai'nonage'apae'mo no'apilegamo ai'a atagi ne'a u'nae.

7 Taiya taonifati'mo ataleta ani'mo lakaeta Tolemesi taonifi'mo uta ava'yi huteta lamita
konagatimogife'mo ge apamamaeteta apakae'e'mo magoke afina'mo lokaeta mai'none.
8 Egamo Polo'a avagi hu'nona vaya'mo apakaemo apataleta Sisaliya taonifi'mo uta ava'yi
huteta Filipi'a umenitata huno alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa nepaiya
vekamo nopi'mo haita agae'e'mo lokaeta mai'none. Filipi'a seveni'a vaya'mo Yulusalemu
taonifi'mo lekana pai'a apate'naya vayapati vekamo mai'niye. 9 Lole'e lole'e a'mafa'ne
anaga'mo vele o'mai'naya a'mafa'nemogi Gotitegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya a'mafa'nemo mai'nae. 10 Mago'e afina'mo mai'nonageno'ae'mo mago
vekamo agi'amo Agamasi'a Gotitegati gemo alinineno aeno hakalo huno hapa nepaiya
vekamo Yutiya kotegati'mo lagaetegamo eno ava'yi hu'niye. 11 Agaemo Polo mapalu'mo
alino agai'a aiyalate'e ayatalate'e'mo ki male'neno'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo ina
ge huno'ae'mo, ani kava hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogimo mani
mapalu'mo afo'amo'mo nofi ki'a atete'apae'mo alu nofi vaya'mo avale'a apamigae,
huno hu'niye, huno laha pai'niye. 12 Ani gemo afitetae'mo lagae'e magokepi lokae'a
mai'naya vaya'e'mo Polofe'mo hao ke hetae'mo, Yulusalemu taonifi'mo ohaiyo, huta
ha pai'none. 13 Polo'a getile'mo aeno atagaina huno laha paino'ae'mo, na kava higeta-
pae'mo nagaefe'mo avi'ya hutetapa naipamo'mo kana hisiya ya'mo alitapa ne'namiye.
Yulusalemu taonifi'mo nofi ki'a natesayafeke'mo alo hu'na o'mai'nofa Ala kava ne'mo
Yesu agi'alefe'mo falisuvafe'mo alo hu'na mai'nove, huno laha pai'niye. 14 Lagaemo Polo
agesamo o'ali'nona'mofe'mo, Ala kava ne'mo'a hu male'niya kava'mo afa'a afole aino,
huta hu'none.

15 Mago'e afina'mo mai'netae'mo kagemi yatimo alita alo huta aliteta Yulusalemu
taonifi'mo haisunafe'mo u'none. 16 Mago Sisaliya vaya'mo ge'amo ne'afiya vaya'mogimo
lagaemo lavaleli'u'a Nesoni nopi'mo maigae, hu'a hute'a no'afi'mo late'nae. Nesoni'a
Saipalasi kotega vekamo akeya'vilagamo agesa afino fatago hu'niya vekamo mai'niye.

Polo'a Yemisitegamo u'niya gemae

17 Lagaemo Yulusalemu taonifi'mo uta ava'yi hu'nonage'apae'mo konagatimogimo
apamogaga aite'a ali'a falu fala hu'a late'nae. 18 Ega'amo Polo'e lagae'e'mo Yemisitegamo
u'nonage'apae'mo Yemisi'e vayatama vaya'e'mo mai'nae. 19 Polo'a ge apamamaeteno
Goti'a ha mae'nigeno alagepa ali'ya'mo ali'nigeno'ae'mo alu nofi vaya'aitegamo afole
ai'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niye. 20 Ani gemo afite'apae'mo muki'amogi
Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. Apakaemo Polofe'mo, konagatimogae, hu'a,
asole Yu vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hute'apae'mo ke'aepa gemo apayamukiki hu'a
akame nehae. 21 Mago vaya'mogi kava gemo hu'apae'mo, Polo'a alu kotega mai'naya
Yu vaya'aife'mo, Mosese ke'aepa gemo ataleyo. Mafa'netapimo apakufamo lagautapa
apatetetapa Yu vaya'ai kava'mo osiyo, huno hapa nepaiye, hu'a hapa pai'nage'a afi'nae.
22 Polo'a ago eno ava'yi hu'niye, hu'a hisage'a afigaya'mofe'mo lagaemo haiya kava
hugune. 23 Kaha paisuna gemo akame huvo. Lole'e lole'e vaya'mogimo Gotife'mo,
ani kava'mo hugune, hu'a lokiya gemo ago hu male'naya vaya'mo manile'mo mai'nae.
24 Kagaemo apakae'e'mo magokepi lokaelika haika kagae kagufa'e apakae apakufa'e'mo
Goti aulagale'mo alitapa alagepa huta lapatesayafe'mo mono nopi'mo haiyo. Hapa maeka
miya faika apato. Kava'apimo hano hisige'apae'mo apayoka'mo lagau'a apategae. Ani
kava'mo hisanage'a agete'apae'mo, Polofe'mo aigofe ava gemo hu'nae. Polo'a alagepa
kava'mo huno Mosese ke'aepa gemo akame nehiye, hu'a hugae. 25 Kagaemo ani kava'mo
hugana'monanafa alu nofi vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aitegamo
lagaemo avo'mo kaeta atale'nonageno u'niye. Ani gemo lagaemo avo'mo kaeteta, Vegemo
hutae'mo ne'ya'mo aigofe Goti'apimogi ali'a ne'apamiya ne'ya'mo o'neyo. Muki ya'mo
kola'amo o'neyo. Lugo'afi'mo nofi aesageno falisiya afumo'a agufafati'mo kola'amo ali'a
laki'a o'atale'nisaya afumo o'neyo. Kumai kava'mo osiyo, huta avo'mo kaeta atale'none,
hu'a ha pai'nae. 26 Ani gemo hu'naya'mofe'mo Polo'a ega'amo apavalelinuno mono
kava'mo huno agae agufa'e apakae apakufa'e'mo alino alagepa huno apate'niye. Agaemo
ani Yu vaya'ai mono kava'mo huteno Yu vaya'ai alopa mono nopi'mo haino mono hu'a
ne'apataya vaya'aife'mo, seveni'a afina'mo utesigeno alita alagepa huta nelatona kava'mo
hano hugiye. Alo hutapa mai'netapa hano hisigetapae'mo ofalinimo alitapa amitapa
lateyo, huno hapa pai'niye.

Polo'a kalavusi hu'a ate'naya gemae

27 Seveni'a afina'mo hano hisiyafe'mo hu'nige'apae'mo mago Esiya kotega Yu vaya'mogi
age'nayana Polo'a alopa mono nopi'mo haino mai'nige'a age'nae. Apakaemo muki
vaya'mo ali'a he ti'a apatete'a u'a Polo'mo atafaute'apae'mo, 28 Isaleli vaya'mogitapae,
hu'a, Laha maeyo. Ani vekamo'a Yu vaya'mogitae'mo hosu lava gemo huge Mosese
ke'aepa ge'ae'mo hosu gemo hane'niye, huno huge mani alopa mono nofe'mo hosu ge
huge huno muki kotegamo alino apaya ne'male. Agaemo hemenimo mago alu nofi
vaya'mo apavalelineno lagae laote mono notimo alino hosu huno ate'niye, hu'a hapa
pai'nae. 29 Ani vaya'mogimo Efasasi taonifi vekamo Tilofimasi'e Polo'e'mo taonifi'mo
mai'na'age'ana anakete'anae'mo alopa mono nopi'mo avalelino e'niye, hu'a apakesa
afi'naya'mofe'mo ani gemo hu'nae. 30 Muki Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo
lusi kava hu'a apano aete'apae'mo nagu nagu hu'a u'a ali'a anupa hute'a alopa mono
nopi'mo hai'a Polo'a atafau'a he'a vayu huli'a kumatega lami'nae. Kumatega he'a vayu
huli'a nelamige'apae'mo malage hu'a alopa mono nopi kitamo ki'nae. 31 Apano ae'naya
vaya'mogimo hu'apae'mo, faligiye, hu'a hute'a ne'amagigeno'ae'mo mago vekamo'a
Lomu ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekalegamo uno ha paino'ae'mo, Muki Yu-
lusalemu vaya'mogi apano ne'ae, huno ha pai'nigeno'ae'mo 32 malage huno ati vaya'e
ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e'mo apavalelino nagu nagu huno lami'niye.
Ani amagi'naya vaya'mogimo agae'e ati vaya'a'e'mo apakete'apae'mo Polo'a mago'e
hu'a o'amagi'a afa'a ate'nae. 33 Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a
Polo haopale'mo uno mai'neno'ae'mo, Lole seli nofitalateti'mo kitapa ateyo, huno hapa
pai'niye. Agaemo ani vaya'aife'mo, Ina la'mo mai'neno'ae'mo na kava hu'niye, huno
apafi ge'niye. 34 Mago vaya'amogimo alopa gefati'mo mago alu gemo hu'a huge mago

vaya'amogimo alopa gefati'mo alu gemo hu'a huge hu'a mai'nae. Lusi gemo nehu'a kalekale gemo hu'nageno yagaino ne'apateya hogote vekamo'mo afole ai'niya kava'mo aepa'amo alagepa huno o'afi'niya'mofe'mo ati vaya'aife'mo, Avalelitutapa lagae yafa nopi'mo ateyo, huno hapa pai'niye. [35] Avaleli'a yafa no ku'yale'mo u'a ava'yi nehage'a-pae'mo ani vaya'mogimo lusi apayamukiki hu'a e'naya'mofe'mo ati vaya'mogi Polo'mo avale ali'a asagauli'a hai'nae. [36] Apakame hu'a ne'e'apae'mo lokiya gefati'mo, amagigeno falino, hu'a hu'nae.

Polo'a agai'amo ge huno ha maeno hapa pai'niya gemae

[37] Ati vaya'mogi Polo'a yafa nopi'mo avaleli'a haigefe'mo nehageno'ae'mo Polo'a yagaino ne'apateya hogote vekae'mo, Mago gemo afa'a kaha paisufiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Galiki gefati'mo nehapiye. [38] Nagaemo kagaefe'mo nagesa afi'nae'mo, Isipi vekamo saufamo egatomo gamani vaya'mo alita hapafaitalegaune, huno huteno fo tauseni'a vaya'mogimo vaya'mo ne'apaiya naipemo ali'naya vaya'mo apavalelino ka'me kotega u'niya vekae, hu'na nagesa afi'nove, huno ha pai'nigeno'ae'mo [39] Polo'a, Nagaemo Yu vekamo Tasasi taonimo Silisiya kotegamo hogote taonifi vekamo mai'nove. Kahao ke hove. Vaya'aife'mo ge'nimo hapa paigesuve, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [40] yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, he, huno ha pai'nigeno Polo'a ku'yaleti'mo he tino aya'mo atale'nige'apae'mo mago'e hu'a ge osu'nageno'ae'mo Yu gefati'mo hapa pai'niye.

22

[1] Polo'a, Nafalu'nimogitapa'e afo'nimogitapa'e'mo ge'nimo afiyo. Nagaefe'mo hu'a-pae'mo, ani kava nehiye ina kava nehiye hu'a nehaya gelefe'mo mago gemo hugesuve, huno hapa pai'niye. [2] Yu vaya'ai gefati'mo hu'nige'a afite'apae'mo mago'e hu'a ge osu'a afa'a afi'nae. [3] Polo'a, Yu vekamo mai'ne'na Silisiya kotega taonimo agi'amo Tasasi taonifi'mo ita'nimo'mo alino natetege'nae'mo e'na mani Yulusalemu taonifi'mo ko si'na mai'nove. Mai'nogeno Gameliyelo'a muki laginago vaya'ai ke'aepa gemo alino naya male'nige'na alagepa hu'na afi'nove. Lapakaemo hemenimo nehaya agufa kava'mo hu'na Goti kate'mo nayamukiki hu'na u'nove. [4] Nagaemo saufa mono gemo akame nehaya vaya'mo faligae, hu'na hute'na naini hu'na apatete'na ve a'nemo kalavusi hu'na apate'nove. [5] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya veka'e muki kanisole vaya'mogi'e'mo hu'nova kava'nimo ago nage'nayanage'a afa'a nava gemo hu'a lapa paigae. Apakaemo mago avo'mo kae'a nami'nage'na alininu'na Namasakasi taonifi'mo Yu vaya'mo apamisuvafe'mo kae'a nami'nae. Nagaemo ani vaya'mo kalavusi hu'na ap-atete'na Yulusalemu taonifi'mo apavaleli'na esuge'a lusi hosu apakafu ya'mo alisayafe'mo u'nove.

Polo'a Goti mafa'nemo hamale'nove, huno hu'niya gemae
(Apa 9:3-19; 26:12-18)

[6] Nagaemo Namasakasi taonimo haopale'mo ne'ugeno'ae'mo yegemo haineno namo-tule ae'niya afina'mo lusi ha le ya'mo'a koku'napati'mo nahaopale'mo aeno ha le'nige'-nae'mo [7] nagaemo mopafi'mo asagau'na ai'ne'nae'mo afuvana, Solo, Solo, huno, Na kava higeka nagaefe'mo kaini huka ne'natane, huno nafi ge'nige'nae'mo, [8] Ala kava nene, hu'na, Ina lagae, hu'na afi ge'nogeno'ae'mo, Nagaemo Yesu'namo Nasalasa taonifi vekamo kaini huka ne'natana vekamo mai'nove, huno naha pai'niye. [9] Nagae'e'mo magokepi lokae'a u'naya vaya'mogimo ha le ya'mo age'naya'monanafa naha pai'niya ge'amo o'afi'nae. [10] Ala kava nene, hu'na, Na kava hisuve, hu'na afi ge'nogeno Ala kava ne'mo'a naha paino'ae'mo, He tika Namasakasi taonifi'mo ugeno'ao ani taonifi'mo Goti'a ani agufa kava'mo hugane, huno lekana paino kate'niya kavafe'mo kaha paigiyanagi uvo, huno naha pai'niye. [11] Ha le ya'mo'a nagaete'mo aeno ha le'nigeno naulagala'mo aeno ali hu'nige'a nagae'e'mo lokae'a u'naya vaya'mogi nayate alini'a Namasakasi taonifi'mo u'a nate'nae.

[12] Mago vekamo agi'amo Ananayasi'a mono vekamo lagae ke'aepa gemo akame nehiya vekamo mai'nige'a muki Namasakasi taonifi'mo mai'naya Yu vaya'mogi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae. [13] Agaemo nahaopale'mo eno he tino'ae'mo, Konaga'nimo Solo, huno,

kaulagala'mo ageka ayako, huno naha pai'nige'nae'mo age'na ayake'nove. [14] Agaemo,
Laginago vaya'ai Goti'apimo'a lekana paino kate'niye. Goti'a hogoteno, ani kava'mo
huguve, huno agesa afi'niya kavafe'mo ava gemo afiteka ali'ya'amo alino alagepa kava'mo
nehiya vekamo ageteka agai'a avayafati gemo afisanafe'mo lekana paino kate'niye.
[15] Kagaemo ali'ya'amo ne'alikae'mo age'nana kava'e afi'nana ge'e'mo muki vaya'aife'mo
aeka hakalo huka hapa paigane. [16] Na kava higeka afa'a mai'nane. He tika ani'mo faleteka
Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ge hugeno'ao hosu kavakamo aeno kalo paeno kateno, huno
naha pai'niye.

Goti'a Polofe'mo, alu nofi vaya'aitegamo uka aeka hakalo huka hapa paiyo, huno naha pai'niye, huno hapa pai'niya gemae

[17] Nagaemo ai'na atagi ne'ne'na Yulusalemu taonifi'mo alopa mono nopi'mo hai'na
nunumu'mo nehu'nae'mo alagamuna agegekana hu'na age'nove. [18] Age'novana Ala
kava ne'mo'a, Malage huka Yulusalemu taonifati'mo ataleka uvo. Apakaemo nagae
nava gemo aeka hakalo huka hapa paisana gemo o'afigayanagi ataleka uvo, huno naha
pai'niye. [19] Naha pai'nige'na, Ala kava nene, Ago afi'nayana nagaemo u'na Yu vaya'ai
mono nopi'e nopi'e'mo hai'na kagaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo kalavusi
hu'na apatege apatege hu'nove. [20] Mago vaya'mogimo kava gemo aeno hakalo huno
hapa nepaiya vekamo agi'amo Sitiveni'a amagi'naya afina'mo apakae'e'mo magokepi
mai'ne'na, he, kanalene, hute'na amagi'naya vaya'ai kukena'apile'mo yagai'na mai'nove,
hu'na ha pai'nogeno'ae'mo [21] Ala kava ne'mo'a, Afa'a uvo. Alu nofi vaya'aitegamo ali'na
katesugekae'mo afa'a uvo, huno naha pai'niye, huno hapa pai'niye. [22] Apakaemo Polo'a
hu'niya gemo afime afime ne'vageno'ae'mo Polo'a ani gemo hapa pai'nige'a afite'a alopa
gefati'mo hu'apae'mo, Ani agufa vekamo ma mopafi o'maigiyanagi amagita ataleyo, hu'a
hute'a [23] apano aete'a apaipamo lusi kava huno le'nige'apae'mo kukena'apimo ali'a asagi'a
atalege mumusopamo ali'a koku'napi yaga au'a atalege hu'nae. [24] Ati vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya hogote vekamo'a, Lagae yafa nopi'mo avalelita haitapa Yu vaya'mogi apano
ne'ae'a amagigefe'mo hu'naya gemo aepa'amo laha paisigeta afisunafe'mo amagiyo, huno
hapa pai'niye. [25] Hapa pai'nige'a avaleli'a hai'a amagisayafe'mo nofi ki'a ate'nageno'ae'mo
Polo'a mago vekamo haopale'mo he tino mai'niya vekamo ati vaya'aite'mo yagaino ne'ap-
ateya vekae'mo, Lapakae ke'aepa getapimo'a lapakaefe'mo huno'ae'mo, Lomu vaya'mogi
yagai'a ne'ataya vekamo agoti hutapa o'ate'naya vekamo amagiyo, huno lapa pai'nifiye,
huno afi ge'niye.

[26] Yagaino ne'apateya vekamo'a ani gemo afiteno'ae'mo uno yagaino ne'apateya hogote
vekae'mo, Nehana kavafe'mo alagepa huka kagesa afiyo. Ani vekamo Lomu vaya'mogi
yagai'a ne'ataya vekamo mai'niye, huno ha pai'niye. [27] Yagaino ne'apateya hogote
vekamo'a uno Polofe'mo, Lomu vaya'mogi yagai'a nekataya vekamo mai'napiye, huno afi
ge'nigeno'ae'mo, He, huno ha pai'niye. [28] Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, yagai'a
natesayafe'mo alopa miya'mo ago apami'nove, huno hu'nigeno'ae'mo, Miya fai'nana'-
monanafa nagaemo ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo yagai'a ne'nataya vekamo
mai'nove, huno ha pai'niye. [29] Ati vaya'mogi agenoka hu'a afi gesayafe'mo e'a mai'naya
ati vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo afa'a atale'nae. Yagaino ne'apateya hogote
vekamo'a, Vaehae, huno, Lomu vaya'mogimo yagai'a ne'ataya vekamo seli nofiteti'mo
ki'na ate'nove, huno agesa afiteno lusi kava huno koli hu'niye.

[30] Ega'amo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a Yu vaya'mogi Polofe'mo hosu kava'mo
hu'niye, hu'a hu'naya gemo aepa'amo afisiyafe'mo huno'ae'mo, nofi'mo hatu maetapa
ateyo, huno hapa paiteno mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e
kanisole vaya'efe'mo ge huno'ae'mo, Etapa alita anupa huta maiyo, huno ge hu'niye.
E'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo Polo'a avalelineno apaulagale'mo alino he tino
ate'niye.

23

Polo'a kanisole vaya'ai apaulagale'mo he tino mai'niya gemae

[1] Polo'a he tino mai'neno'ae'mo kanisole vaya'mo aulu hapaeno apake'neno'ae'mo,
Konaga'nimogitapae, huno, Goti aulagale'mo nehuva kavafe'mo yu'ilaga veka'nimo'a
agoti huno no'nate, huno hapa pai'niye. [2] Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo agi'amo Ananayasi'a Polo haopale'mo he ti'a mai'naya vaya'aife'mo,
Avayamo aitapa lagaiyo, huno hapa pai'niye. [3] Polo'a, Hosu ya'mo'a vaya apaulagale'mo
alagepa yakana huno hanesiyafe'mo yaveyave aniteti'mo fale'a ati nekaya yakana huka
mai'nane. Goti'a kamagigiye. Kagaemo ke'aepa geleti'mo agoti huka natesanafe'mo
mai'nana'monanafa kagaemo ke'aepa gemo ago amagika ataleteka amagiyo, huka hu'-
nane, huno ha pai'niye. [4] Polo haopale'mo he ti'a mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo,
Gotife'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo huka faipa
huka ne'atapiye, hu'a afi ge'nae. [5] Polo'a ge'apile'mo aeno atagaina huno hapa
paino'ae'mo, Konaga'nimogitapae, huno, Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo mai'niye, hu'na nagaemo o'age'nove. Goti mukufati gemo'mo
huno'ae'mo, *Lapakae vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo hutapa faipa huta o'ateyo,*
huno hu'niye, huno hapa pai'niye. [6] Polo'a apakeyana Satiyusi vaya'e Falasi vaya'e'mo
e'a mai'nageno apaketeno'ae'mo kanisole vaya'aife'mo, Konaga'nimogitapae, huno,
Falasi vekamo mai'ne'na Falasi vaya'ai mafa'nemo mai'nove. Nagaemo agava ne'maiya
vekae'mo nagesa afi'na fatago huge fali'naya vaya'mo he tigae, hu'na nagesa afi'na fatago
huge nehu'na namogaga ai'na agava mai'nova kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae, huno
hapa pai'niye. [7] Falasi vaya'e Satiyusi vaya'mogi'e'mo ani gemo afite'apae'mo ali'a fako
hute'a ge vai'nae. [8] Satiyusi vaya'mogi hu'apae'mo, fali'naya vaya'mo he otigae, hu'a
huge enisole vaya'mo o'mai'nae hu'a huge apaune'apame'e vaya'mo o'mai'nae, hu'a huge
hu'naya'monanafa Falasi vaya'mogimo, ha'ao, ani agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hapa
pai'nae. [9] Alopa gefati'mo hu'a mago'e mago'e hu'a ge vai'nae. Mago Falasi vaya'mo
ke'aepa ge ali'a apaya ne'malaya vaya'mogimo he ti'a lokiya gefati hu'apae'mo, Ani
vekamo hosu kava'amo o'age'none. Mago aunemo'a eno ha pai'nifi enisole vekamo'a eno
ha pai'nifigi kanalenagi Gotife'mo kame huta o'ategetao, hu'a hapa pai'nae. [10] Lusi kava
hu'a ge vai'nageno'ae'mo ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Polo'a
he'a vayu hulitata hisageno faligiye, huno agesa afiteno'ae'mo ati vaya'aife'mo, Utapa
folagapati'mo avaletapa lapayate'mo alita asagaulitetapa yafa nopi'mo haitapa ateyo,
huno hapa pai'niye. [11] Hani'ilagamo Ala kava ne'mo afole aiteno Polo haopale'mo he tino
mai'neno'ae'mo, Polo, huno, Koli osuka lokiya vaika maiyo. Yulusalemu taonifi'mo nava
gemo aeka hakalo huka hapa pai'nana kava huka Lomu taonifi'mo uka aeka hakalo huka
hapa paigane, huno ha pai'niye.

Yu vaya'mogi kesi kateti'mo u'a Polo'a amagigune, hu'a vegemo hu'naya gemae

[12] Ega netepi'mo mago Yu vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a vegemo hu'nae. Ne'ya'e
ani'e'mo o'neta mosita maime maime ne'utae'mo Polo'mo amagisunageno falitesige-
taeke'mo halate ne'ya'mo negaune, hu'a vegemo hu'nae. [13] Kesi kateti'mo u'a vegemo
hu'naya vaya'mo foti'amo ago aeno agaseno mago'e vaya'mogimo vegemo hu'nae. [14] Ani
vaya'mogi mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e vayatama
vaya'aitega'e'mo u'a, Lagaemo lokiya gemo huta ina gemo huta hune, ne'ya'mo o'neta
mosita maime maime ne'uta Polo'mo amagisunageno falitesigetaeke'mo ne'ya'mo halate
negaune, huta vegemo hu'none. [15] Lapakae'e kanisole vaya'e'mo Lomu vekamo yagaino
ne'apateya hogote vekae'mo, lagaemo Polo'mo mago'e gemo hisigeta afigefesunanagi
Polo'mo avalelika eno, hutapa ha paiyo. Avaleli'a ne'esagetae'mo kate'mo kafo yagai'neta
kamiti amagigune, hu'a hapa pai'nae.

[16] Ani gemo hu'a vegemo hu'naya'monanafa Polo asa'amo mafa'nemo'a vegemo hu'-
naya gemo afiteno uno yafa nopi'mo haino Polofe'mo ha pai'niye. [17] Polo'a ani gemo
afiteno'ae'mo mago ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, Ani neya vekamo'a
mago gemo hu'nigi yagaino ne'apateya hogote vekalegamo eka avalelika uvo, huno
ha pai'nigeno [18] ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a avalelinuno yagaino
ne'apateya hogote vekae'mo, Kalavusi huta ate'nona vekamo Polo'a ge hu'nige'na

e'nogeno mago gemo naha pai'niye. Naha paino'ae'mo, Ani neya vekamo'a mago gemo
hu'nigi yagaino ne'apateya hogote vekalegamo eka avalelika uvo, huno naha pai'niye.
[19] Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a ayate alininuno, Na agufa gemo naha paigane,
huno afi ge'nigeno'ae'mo, [20] Yu vaya'mogimo kagaefe'mo hu'apae'mo, Polo'a kanisole
vaya'aitegamo avalelika egetao mago'e gemo hisigeta afigesune, hu'a hisayana aigofe
gemo hugae. [21] Ani gemo kaha paisagekae'mo o'afiyo. Foti'amo ago aeno agaseno mago'e
vaya'mo kate'mo fala ki'a kafo yagai'a maigae. Apakaemo hu'apae'mo, Ne'ya'mo o'neta
mosita maime maime ne'uta Polo'mo amagisunageno falitesigetaeke'mo halate ne'ya'mo
negaune. Alagi lama gemo nehune, hu'a apago'ya atale'nae. Ago alo hu'a kagaefeke'mo
kagava mai'nae, huno ha pai'niye. [22] Yagaino ne'apateya hogote vekamo'a, Naha pai'nana
gemo mago vekae'mo ha opaiyo, huno ha paiteno neya vekamo alino atalegeno u'niye.

Polo'a ali'a ate'nageno mago vekamo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Filikisitegamo u'niya gemae

[23] Ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya hogote vekamo'a ati vaya'aite'mo yagai'ana
ne'apata'a vekalafe'mo, Tu hataleti'a ati vayanagi seveti'a hosile'mo alinitata nehaya
vayanagi tu hataleti'a hayomo ali'naya vayanagi hutana Sisaliya taonifi'mo kitamo nekuna
afina'mo visayafe'mo alo hi'ao. [24] Mago hosifi'mo Polo'mo avaleli'a visaya hosimo alo hi'ao.
Polote'mo alagepa hutana yagaitana ate'netana muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
gamani vekamo agi'amo Filikisitegamo avalelitana vi'ao, huno hana pai'niye. [25] Huno hana
paiteno'ae'mo mago avo'mo kae'niye. Ani avo'mo kaeno'ae'mo,

[26] Nagaemo Kilotiyasi Lisiyasi'namo muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekamo hogote
vekamo Filikisigae'mo avo'mo kae'nae'mo alagepa huka mai'napiye. [27] Yu vaya'-
mogimo ani vekamo amagi'a fali'a atesayafe'mo amagi'nae. Lomu vaya'mogi
yagai'a ne'ataya vekamo mai'niye, hu'na afi'nova'mofe'mo amagi'nagetae'mo
nagae'e ati vaya'ni'e'mo apayapati'mo agufamo alita katita ate'none. [28] Na kava
hu'niye, hu'na apafi gesuvafe'mo kanisole vaya'aitegamo avaleli'na lami'nove.
[29] Amagisageno falisiya kava'mo huge kalavusi huta atesuna kava'mo huge os-
u'niya'monanafa Yu vaya'mogi ke'aepa ge'apileti'mo agoti hu'a atesayafe'mo
nehae. [30] Mago Yu vaya'mogi vegemo hu'apae'mo, amagigune, hu'a hu'naya gemo
afi'nova'mofe'mo kagaetegamo ali'na atesugeno ugiye, hu'na nagesa afi'nove.
Agoti hu'a atesayafe'mo hu'naya vaya'aife'mo, Filikisitegamo utapa ina hosu
kava'mo hu'niye, hutapa ha paiyo, hu'na hapa pai'nove,

huno avo'mo kae'niye. [31] Ati vaya'mogimo hapa pai'niya gemo akame hu'nae. Apakaemo
hani'ilagamo Polo'a avaleli'u'a Atipatilisi taonifati'mo atale'nae. [32] Ega'amo mopafi'mo
umenitata nehaya ati vaya'mo yafa notegamo atagi ne'a e'nage'apae'mo hosile'mo
alinitata nehaya vaya'mogimo avaleli'a u'nae. [33] Sisaliya taonifi'mo avaleli'u'a yagaino
ne'apateya vekamo ayapi'mo Polo'mo atete'a avo'mo ami'nae. [34] Ani vekamo vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya vekamo'a avo'mo alino lekana paino afiteno'ae'mo Polofe'mo, Haiya
kotega vekae, huno afi ge'nigeno'ae'mo, Silisiya kotega vekamo mai'nove, huno ha
pai'niye. [35] Ha pai'nigeno'ae'mo, agoti hu'a katesayafe'mo nehaya vaya'mo e'a ava'yi
hisage'nae'mo gekamo afiguve. Heloti'a ki male'niya no'mo alopa nopi'mo yagaitapa
ateyo, huno hapa pai'niye.

24

Yu vaya'mogimo Polo'mo agoti hu'a ate'naya gemae

[1] Faefu'a afina'mo utege'a mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo agi'amo Ananayasi'agi vayatama vayanagi mago agotimo huno ne'apateya
vekamo agi'amo Tetalasi'agi hu'a Sisaliya taonifi'mo u'nae. U'a yagaino ne'apateya
vekamo Filikisi aulagale'mo he ti'a mai'ne'a Polo'mo agoti hu'a ate'nae. [2] Tetalasife'mo
ge hu'nageno eno Polo'mo aepa faino agoti huno ne'ateno'ae'mo, Ala nene, huno,
Kagaemo lagaete'mo alagepa huka yagaika nelatanageta alagepa huta magokepi lokaeta

afa'a mai'none. [3] Lagaemo ani kavafe'mo muki afina'mo muki aupilagamo amuse huta
nekateta kahao ke heta ne'maune. [4] Kahao ke hove. Fiku yanage'na yatala gemo
hisugeno alaga kahaegaiyanagi aise gemo hisuva gemo afiyo. [5] Ani vekamo lagaemo ago
age'nonana atalave atalava vekamo mai'niye. Agae gemo alino aepa faino apate'nige'a
muki aupilagamo mai'naya Yu vaya'mogi apano aege aege hu'a ne'maiye. Agaemo
Nasalasa vekamo akame nehaya vayapati ala ne'apimo mai'nige'a akame hu'nageno
alino fako huno nelate. [6] Alopa mono notie'mo huno faipa huno ategefe nehigetae'mo
kalavusi huta ate'none. Lagae ke'aepa geleti'mo agoti huta ategefe'mo hu'nonana [7] ati
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo Lisiyasi'a layapati'mo lokiya kava huno alino
laha faleno avalelino u'niye. [8] Lisiyasi'a, agoti huta ategaune, hutapa hu'naya vaya'mo
utapa Filikisi aulagale'mo agoti hutapa ateyo huno laha pai'niya'mofe'mo e'none. Loka
huka afigegeno'ao agai'a avayafati'mo agoti huta ne'atona kavafe'mo ava gemo hisigeka
afigane, huno ha pai'niye. [9] Ani agufa gemo hu'a Yu vaya'mogi, lama gemo nehiye, hu'a
ha pai'nae.

Polo'a agai'amo gemo huno ha maeno hu'niya gemae

[10] Yagaino ne'apateya gamani vekamo'a Polo'mo gemo hisiyafe'mo aulama hu'nigeno
Polo'a huno'ae'mo, ago afi'novana yatala kafugamo Yu vaya'mogitale'mo yagaika nela-
tana'mofe'mo naipamo'mo falu hu'niyanage'na gemo hu'na naha mae'na kaha paigesuve.
[11] Kagaemo ani vaya'aife'mo loka huka apafi gesanage'apae'mo ani gemo kaha paisageka
afigane. Nagaemo Gotife'mo mono hisuvafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'nogeno
tuolofu'a afina'mo utege'na hemenimo mai'nove. [12] Yu vaya'e'mo alopa mono nopi'mo
ge kavata osuge Yu vaya'ai mono no'apifi no'apifi'mofi taoni'apifi'mofi hu'na hosu
kava'mo hisayafe'mo ali'na he ti'na o'apatege hu'noge'a o'nage'nae. [13] Hemenimo agoti
hu'a ne'nataya gee'mo alagi lama gemo nehune, hu'a ali'a kave oligae. [14] Ani gemo
nehuva'monanafa mago'e gemo ae'na hakalo hu'na kaha paiguve. Nagaemo mago
aigofe kane hu'a nehaya kate'mo akame nehu'na laginago vaya'ai Goti'apimofe'mo mono
nehuve. Muki avo'mo kae male'naya gemo Mosese ke'aepa ge'e Gotitegati gemo alini
e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'apienagi hu'na nagesa afi'na fatago nehuve.
[15] Apakaemo muki hosu vaya'e alagepa vaya'e'mo fali'nayateti'mo he tigae, hu'a apakesa
afi'a fatago hute'a apavayagunagu hu'a agava mai'naya kava hu'na nagesa afi'na fatago
hute'na navayagunagu hu'na agava ne'mauve. [16] Nagaemo Goti aulagale'e ma mopafi
vaya'ai apaulagale'e'mo yu'ilaga veka'nimo'a agoti huno o'natesiyafe'mo nayamukiki
hu'na alagepa kava'mo nehuve.

[17] Akeya'vilaga Yulusalemu taonifi'mo atale'nu'na lusi kafugamo maite'na henaga'amo
mago ofalini monimo alite'na vaya'nimo hapa maesiya ofalini monimo apamisuvafe'mo
alini'na ai'na atagi ne'na Yulusalemu taonifi'mo e'nove. [18] Alopa mono nopi'mo hai'na
mono kava'mo hu'na nagufamo ali'na alagepa hu'na atete'na mono kava'mo hu'noge'a
nage'nae. Ani afina'mo nagae'e'mo asole vaya'mo magokepi lokae'a o'maige apano o'aege
hu'nageta afa'a mai'none. Mono nopi'mo mai'noge'apae'mo mago Yu vaya'mo Esiya kote-
gati e'naya vaya'mogimo nage'nae. [19] Ani vaya'mogi agoti huta ategaune, hu'a hisayana e'a
kagae kaulagale'mo afa'a agoti hu'a nategae. [20] E'a agoti hu'a o'natesage'apae'mo manile
mai'naya vaya'mogimo kanisole vaya'ai apaulagale'mo he ti'na mai'nova afina'mo hosu
kava'nimo age'nisaya kavafe'mo afa'a kaha paigae. [21] Hosu kava'mo osu'nova'mofe'mo
na agufa kavatefe'mo agoti hu'a ne'natafi, hu'na o'afi'nove. Apaulagale'mo he ti'na
mai'ne'nae'mo alopa gefati'mo, fali'naya vaya'mo he tigae hu'na nagesa afi'na fatago
hu'nova kavatefe'mo hemenimo agoti hutapa ne'natae, hu'na hapa pai'nova'mofe'mo
lapaulagale'mo agotimo hu'a ne'natafiye, huno hapa pai'niye. [22] Filikisi'a Polo'mo akame
nehiya kafe'mo ava gemo ago afi'niya'mofe'mo Polo ge'amo afiteno agoti huno hano
huno ate'niye. Filikisi'a Yu vaya'aife'mo, ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo
Lisiyasi'a esige'nae'mo ali'na alagepa hu'na agoti hu'na ategauve, huno hapa pai'niye.
[23] Ani gemo huteno Polote'mo yagaino ne'ateya ati vekae'mo, avalelikuka kalavusi huka

o'ateka kalavusi nopi'mo afa'a ate'nege'apao ao vaya'mogimo ha mae'a yagai'a ateyo,
huno ha pai'niye.

Polo'a Filikisi'e a'a'e'mo hana pai'niya gemae

24 Mago afina'mo utege'ana Filikisi'e a'amo Yu vayapati a kanomo agi'amo Nulusila'e'mo
e'na'ae. Filikisi'a Polofe'mo ge hu'nigeno eno Yesu Kalaisife'mo agesa afino fatago hisiya
agufa gemo ha pai'niye. 25 Polo'a alagepa kavafe'mo ava gemo huno ha paige vaya'mogimo
apakai'api apakufale'mo apamete apamete hu'a yagaisaya kavafe'mo ava gemo huno ha
paige Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo huno ha paige nehigeno'ae'mo
Filikisi'a koli huteno, Afa'a ateka uvo. Henaga'amo mai'ne'na gekamo afiguve, hu'na
hisuva afina'mo ge hisugeka eka naha paigane, huno ha pai'niye. 26 Filikisi'a Polo'mo
kalavusifati'mo hatu mae'na atesuvana mago monimo namigiye, huno agesa afiteno
mago'e huno ge hu'nigeno e'nige'ana ge huge afige hu'ana mai'na'ae. 27 Filikisi'a Yu
vaya'mogimo amuse hu'a atesayafe'mo Polo'a hatu maeno o'ateno kalavusifi'mo afa'a
ate'nigeno mai'niye. Lole kafugamo utegeno Posiyasi Fesitasi'mo Filikisi aimu'yale'mo
eno mai'neno yagaino apate'niye.

25

Polo'a, Sisake'mo agoti huno nategaiye, huno hu'niya gemae

1 Fesitasi'a yagaino apatesiya kotegamo eno ava'yi huteno lole'e mago'e afina'mo
utegeno Sisaliya kotegamo ataleno Yulusalemu taonifi'mo eno ava'yi hu'niye. 2 Eno
ava'yi hu'nige'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e Yu
vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogi'e'mo e'a Fesatasife'mo, Polo'a hosu kava'mo
hu'niye, hu'a ha paite'a agoti hu'a ate'nae. 3 Apakaemo hu'apae'mo, Polo'a kate'mo
ne'esigetae'mo kafo yagai'neta amagigune, hu'a vegemo hu'naya'mofe'mo kahao ke hone,
Polo'a Yulusalemu taonifi'mo avalelika eno, hu'a ha pai'naya'monanafa 4 Fesitasi'a, Ha'ao,
huno, Polo'a Sisaliya kotega kalavusifi'mo mai'nisige'na aise afina'mo lamiguve. 5 Nagae'e
kava vayatapi'e'mo magokepi lokaeta ugune. Polo'a hosu kava'mo hu'nisiyana agoti hu'a
ategae, huno hapa pai'niye.

6 Fesitasi'a naya lole'a afina'mo maiteno apakae'e'mo Sisaliya kotega lami'niye. Egamo
agoti hu'a ne'apataya nopi'mo haino fai mai'neno'ae'mo, Polo'a avalelika eno, huno ha
pai'niye. 7 Polo'a eno mai'nige'apae'mo Yu vaya'mo Yulusalemu taonifati'mo e'naya
vaya'mogimo he ti'apae'mo, Ani vekamo'a lusi hosu kava'mo nehiya vekamo mai'niye,
hu'a hute'a agoti hu'a atege atege hu'a mai'naya'monanafa hosu kava'amo afa'a ali'a ave
oli'nae. 8 Polo'a agai'amo huno ha maesiya gemo huno'ae'mo, Nagaemo Yu vaya'ai ke'aepa
gemo amagi'na o'atalege Yu vaya'ai alopa mono nofe'mo hu'na faipa hu'na o'atege Lomu
vaya'ai kava ne'apilegamo mago hosu kava'mo osuge hu'nove, huno hapa pai'niye.

9 Fesitasi'a Yu vaya'mogimo agaefe'mo amuse hu'a atesayafe'mo Polofe'mo, Yulusalemu
taonifi'mo hai'na agoti hu'na katesuvafe'mo afa'a haigapiye, huno afi ge'nigeno'ae'mo,
10 Lomu vaya'ai ala kava ne'apimo agoti nopi'mo mai'nove. Manileke'mo afa'a agoti hu'a
nategae. Ago afi'nanana Yu vaya'aitegamo mago hosu kava'mo osu'nove. 11 Ke'aepa
gemo amagi'na atale'nofi namagisage'na falisuva kava'mo hu'nisufige'a afa'a namagis-
age'na faliguva'monanafa agoti hu'a ne'nataya gemo aigofe gemo hane'nisiyana magoke
vekamo'a nagaemo navalelinuno apayapi'mo o'nategaiye. Sisa'a gamani vaya'aite'mo
hogote kava ne'apimo'a afa'a alino fako huno ne'nateno agoti huno nategaiye, huno
ha pai'niye. 12 Fesitasi'a ani gemo afiteno'ae'mo uno kanisole vaya'e'mo ge huge afige
huteno'ae'mo, Gamani vaya'ai kava ne'apimo hogote vekamo'a alino fako huno nateteno
agoti huno nategaiye, huka hu'nana'mofe'mo Sisategamo ugane, huno ha pai'niye.

Ala kini vekamo Agalipa'a Fesitasitegamo e'niya gemae

13 Mago afina'mo utege'ana mago ala kini vekamo agi'amo Agalipa'e a'amo Menisi'e'mo
Sisaliya kotegamo Fesitasi'a agesa'afe'mo e'na'ae. 14 Mago afina'mo maita'ageno'ae'mo
Fesitasi'a ala kini vekae'mo Polo ava gemo huno ha paino'ae'mo, Filikisi'a mago vekamo

kalavusi huno ate'nigeno mai'niye. [15] Yulusalemu taonifi'mo u'na mai'noge'apae'mo Yu
vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'e yagai'a ne'apataya
vayatama vaya'mogi'e'mo, Hosu kava'mo hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atete'apae'mo,
amagigeno falino, hu'a naha pai'nae. [16] Naha pai'naya'monanafa, Ha'ao, Lagaemo Lomu
vaya'mogita ani agufa kava'mo nosune. Hogoteta agoti hu'a atesaya vekamo agotimo
huta ategaune hu'a hu'naya vaya'ai apaulagale'mo alita he tita ate'nonageno agai'amo
ha maesiya agufa gemo higeta ne'afune, hu'na hapa pai'nove. [17] Ani vaya'mo manile e'a
mai'nage'nae'mo afa'a o'mai'nofa egamo agoti nopi'mo hai'na mai'ne'nae'mo, Kalavusifi
mai'niya vekamo avalelika eno, hu'na ha pai'nove. [18] Avalelino e'nige'apae'mo agoti hu'a
ategefe hu'naya vaya'mogimo he ti'a mago gemo hu'apae'mo, Polo'a ina hosu kava'mo
hu'niye, hu'a hute'a agoti hu'a atesafi hu'na nagesa afi'novana ani agufa gemo osu'nae.
[19] Apakaemo mono gee'mo ge haute'a mago vekamo Yesu'a fali'niye, hu'a hu'nageno Polo'a
afa'a mai'niye, huno hu'niya'mofe'mo ge hau'nae. [20] Ani gemo hu'nage'na afite'nae'mo
haiya kava hu'na ani gemo aepa'amo afiguve, hu'na nagesa afi'nove. Afite'na Polofe'mo,
Mani kavatefe'mo agoti hu'a katesayafe'mo Yulusalemu taonifi'mo afa'a haigapiye, hu'na
afi ge'nogeno'ae'mo [21] ha'ao, ala kini vekamo Sisa Agasasi'a hogote vekamo'a agoti huno
nategaiye, huno naha pai'niya'mofe'mo nagaemo ati vekae'mo, yagaika ate'nege'nao
Sisategamo ali'na atesugeno ugiye, hu'na ha pai'nove, huno ha pai'niye. [22] Agalipa'a
Fesitasife'mo, Ani vekamo ge'amo nagai'nimo afa'a afiguve, huno ha pai'nigeno'ae'mo,
Egamo afa'a afigane, huno ha pai'niye.

[23] Egamo Agalipa'e Menisi'e'mo muki konali ya'animo alite'ana e'na'age'apae'mo muki
vaya'mogimo anaki'anile'mo ali'a asagau'a anate'nae. Anakaegi ati vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vayanagi ani taonifi'mo apaki hane'niya vayanagi hu'a e'a ali'a anupa hu'a
ne'maiya nopi'mo hai'a mai'nae. Fesitasi'a huno'ae'mo, Polo'mo uka avalelikeno, huno
ha pai'nigeno uno avalelino e'niye. [24] Fesitasi'a, Ala kini vekamo Agalipao, Muki vaya'mo
lagae'e'mo magokepi lokaetapa mai'naya vaya'mogitapae, huno, Lapakaemo ani vekamo
age'nae. Muki Yu vaya'mogimo Yulusalemu taonifi'mo nagaefe'mo, ago amagigeno
falino, hu'a hute'a halate e'a manile'e'mo, ago amagigeno falino, hu'a hu'nae. [25] Hu'a
hu'naya'monanafa agoti gemo afi'novana amagisugeno falisiya kava'mo afa'a osu'niya'-
monanafa agai'amo huno'ae'mo, Sisa'a alino fako huno nateteno agoti huno nategaiye,
huno hu'niya'mofe'mo ali'na atesugeno ugiye, hu'na nagesa afi'nove. [26] Ali'na ategefe'mo
hu'novana mago gemo avo'mo kaesuva gemo alinino ala kava veka'nimotega visiya gemo
ohane'niye. Ge'nimo ohane'niya'mofe'mo kini ne'mo Agalipao, huno, kagaetega'e muki
vaya'aitega'e'mo avaleli'na e'nove. Hisiya gemo afitetapa naha paisage'nae'mo avo'mo
kaegauve. [27] Nagaemo kalavusifi mai'niya vekamo agoti hu'a atesaya gemo avo'mo okae'na
fiku ali'na atesugeno visiyana kanale osugiye, huno hapa pai'niye.

26

Polo'a agai'amo ha maesiya agufa gemo Agalipafe'mo ha pai'niya gemae

[1] Agalipa'a Polofe'mo, kagaikamo kaha maesana gemo afa'a hugane, huno ha
pai'nigeno'ae'mo, Polo'a aya'mo alino asagauteno agai'amo ha maesiya gemo huno'ae'mo,
[2] Ala kini vekamo Agalipao, huno, Kaulagale'mo he ti'na mai'ne'nae'mo gemo hu'na naha
maesuvafe'mo Yu vaya'mogi agoti hu'a nate'naya gemo kaha paisuvafe'mo naipamo'mo
falu hu'niye. [3] Kagaemo muki Yu vaya'mogitamo nehuna kavati'e lagesa ne'afuna ya'e'mo
ago afiteka age'nana'mofe'mo mago'e huno naipamo'mo falu nehiye. Kahao ke hove.
Alaga okahae'ninageka ge'nimo afiyo.

[4] Hogote'na mafa'ne'nile'mo mai'ne'nae'mo vaya'ni'e'mo Yulusalemu taonifi'mo
maime maime e'nae'mo hu'nova kava'nimo Yu vaya'mogimo ago nage'nae. [5] Yatala
afina'mo nage'naya'mofe'mo Falasi vaya'ai kava'mo kana hu'niya agufa mono'mo nehaya
kava'mo yatala afina'mo akame hu'niye, hu'a hapa paigefe hapau'nisiyana ani gemo afa'a
hapa paigae. [6] Hemenimo agotile'mo ali'a he ti'a nate'naya gemo aepa'amo kaha paiguve.
Goti'a akeya'vilaga laginago vaya'aife'mo, ani kava'mo huguve huno hu'niya kava'mo

afole aisiyafe'mo navayagunagu hu'na agava ne'mauva kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae.
[7] Feluga'e hani'ilaga'e'mo tuolofu'a nofi vayatimogi Gotife'mo mono huge apakesa afi'a
fatago huge hu'a ani gelefe'mo apavayagunagu hu'a agava ne'maiye. Ala kini vekamo
Agalipao, huno, Navayagunagu hu'na agava ne'mauva kavatefe'mo agoti hu'a ne'natae.
[8] Yu vaya'mogitapae, huno, Na kava higetapae'mo, Goti'a fali'naya vaya'mo afa'a alino
he tino o'apategaiye, hutapa nehae. [9] Ani kava'mo hu'na Nasalasa vekamo Yesutegamo
naini hu'na ategauve, hu'na nagesa afite'na agi'ale'mo ali'na afepi ate'nove. [10] Ani agufa
kava'mo Yulusalemu taonifati'mo hu'nove. Mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a
ne'apataya vaya'mogi mago lokiya gemo hu'a himamu'nimo alisuva agufa avo'mo kae'a
nami'nage'na alite'na asole apaote vaya'mo apavaleli'ne'na kalavusi hu'na apate'nove.
Kanisole vaya'mogimo, kamiti apamagigune, hu'a hu'nage'nae'mo nagae'e'mo, he kana-
lene, hu'nageke'mo hu'nove. [11] Umenitata hu'na Yu vaya'ai mono no'ale no'ale'mo
kayo'mo apamite'na Yesufe'mo hu'a faipa hu'a atesayafe'mo apamagi'nove. Lusi kava
huno naipamo le'nige'nae'mo alu nofi vaya'ai taoni'apifi'e taoni'apifi'e'mo umenitata
hu'na kayo'mo apami'nove.

Polo'a Goti mafa'nemo hamale'niya kavafe'mo ava gemo huno hapa pai'niya gemae
(Apa 9:3-19; 22:6-16)

[12] Nagaemo mono hu'a ne'apataya vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'mogimo kae'a
nami'naya avo'mo alite'na ani kava'mo hisuvafe'mo Namasakasi taoni kate'mo u'nove.
[13] Ala kini vekao, hu'na, Felugakuku'mo kate'mo ne'ugeno'ae'mo ha le ya'mo'a yegemo
ago aeno agase'niya ha le ya'mo nagaete'mo aeno ha le'nigeta nagae'e'mo magokepi
lokaeta u'nona vaya'e'mo ageteta mopafi'mo asagauta aiteta lago'ya fai'none. [14] Mago
vekamo'a Himulu gefati'mo huno'ae'mo, Solo, Solo, huno, Na kava higeka kaini huka
ne'natane. Pulumakamo'a ali'ya alinino visiyafe'mo ne'yagaiya vekamo'a agufafi'mo
ako'ya kayoteti'mo nefaigeno aiyaleti'mo aeno fayo nehisigeno'ae'mo mago'e huno agafu
kigiye. Ani kava huka ako'ya kayote'mo aeka lanu nepaine, huno naha pai'niye. [15] Naha
pai'nige'nae'mo, Ala kava nene, hu'na, Kagaemo ina lagae, hu'na afi ge'nogeno'ae'mo,
Yesu'namo kaini huka ne'natana vekamo mai'nove. [16] He tika maiyo. Ali'yanile'mo
mai'neka ge'nimo aeka hakalo huka hapa paisanafe'mo lekana pai'na katesuvafe'mo
kagaetegamo afole ai'nove. Kagaemo nage'nana kava'e ali'na kave lisuva kava'efe'mo ava
gemo huka hapa paigane. [17] Nagaemo Yu vaya'aitega'e alu nofi vaya'aitega'e'mo ali'na
katesugeka uka mai'nisanage'nae'mo apayapati'mo kagufamo ali'na kati'na kategauve.
[18] Apakaemo nagaefe'mo apakesa afi'a fatago hisage'na hosu kava'apimo ali'na atalesuge'a
Goti apaote vaya'a'e'mo hetama'apimo alite'a magokepi lokae'a maisayafe'mo kagaemo
uka apaulagamo alika ayakeka apateteka hani hu'nisiya yategati'mo apayate alinika aika
atagi nekeka ha le yategamo apategane. Satani'a yagaino ne'apateya kegi'yafati'mo
apayate alika apavalelikeka Goti'a ne'yagaiya kegi'yafi'mo apategane, huno naha pai'niye,
huno ha pai'niye.

Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[19-20] Polo'a huno'ae'mo, Ala kini vekamo Agalipao, hu'na, ani koku'napati hu'niya gemo
amagi'na o'atale'na u'na Namasakasi taonifinagi Yulusalemu taonifinagi muki Yutiya
kotegagi hu'na u'na Yu vaya'aife'mo ani gemo ae'na hakalo hu'na hapa paite'na u'na
alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo hu'nae'mo, lapaipamo
alitapa afe letetapa aitapa atagi netapa Gotitega etetapa muki vaya'mo alitapa apave
lisayafe'mo apaipamo ali'a afe nelaya vaya'mogi nehaya agufa alagepa kava'mo hiyo,
hu'na hapa pai'nove. [21] Ani gemo hu'nova'mofe'mo alopa mono nopi'mo mai'noge'a-
pae'mo Yu vaya'mogimo natafaute'a falisuvafe'mo namagi'nae. [22] Goti'a alagepa huno
naha maeme naha maeme e'nige'na apaki hane'niya vaya'e apaki ohane'niya vaya'efe'mo
ae'na hakalo hu'na hapa pai'na mai'nove. Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mogi'e Mosese'e'mo hu'apae'mo, ani kava'mo afole aigiye, hu'a hapa
pai'naya agufa ge'age'mo hu'na hapa nepauve. [23] Apakaemo hu'apae'mo, Kalaisi ne'mo

Goti'a lekana paino ate'niya vekamo agafu kisigeno faliteno kanolufati'mo hogoteno he tigiye. Agaemo he tino Goti'a hapa maesiya ha le yafe'mo Yu vaya'e alu kotega vaya'efe'mo aeno hakalo huno hapa paigiye, hu'a hapa pai'nae, huno hapa pai'niye.

[24] Polo'a agai'amo gemo huno ha maesiyafe'mo ani gemo nehigeno'ae'mo Fesitasi'a Polofe'mo, kagaemo negi ne'malane. Asole afina'mo mukufi'mo lekana nepaina'-mofe'mo kagesamo alino hosu huno kate'nigekae'mo negi nagi gemo nehane, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [25] Ala vekamo Fesatasiyo, hu'na, Nagaemo negimo no'malove. Hapa nepauva gemo negi gemo nosufa nagesamo hane'nige'na alagi lama gemo nehuve. [26] Ala kini vekamo'a ani kavafe'mo ava gemo ago afi'niya'mofe'mo koli osu'na ae'na hakalo hu'na ha nepauve. Ago ha le yategamo afole ai'niya'mofe'mo ago afi'novana ani kavafe'mo ava gemo ago afi'niye. [27] Ala kini vekamo Agalipao, hu'na, Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ge'apie'mo kagesa afika fatago nehapiye. Ago afi'no-vana kagesa afika fatago nehane, huno ha pai'nigeno [28] Agalipa'a, aise afina'mo Kalisitini vekamo hamalesuvafe'mo nagesamo alika naha nepaine, huno ha pai'nigeno'ae'mo, [29] he, aise afina'mo hemenimo kagae'e muki ge'nimo ne'afiya vaya'e'mo nagaekana hutapa hamalesayafe'mo Gotife'mo nunumu nehuve. Nagaekana hutapa maisayafe'mo nahau'niya'monanafa nagaekana hutapa seli nofite'mo maisayafe'mo o'nahaiye, huno ha pai'niye. [30-31] Huno ha pai'nige'apae'mo ala kini veka'apimo Agalipa'agi yagaino ne'apateya vekamo Fesitasi'agi Menisi'agi muki vayanagi hu'a he ti'a kumategamo lami'a apakai'api apakai'apimo ge hu'apae'mo, Ani vekamo kalavusifi maisiyafe'mofi falisiyafe'mofi huno mago hosu kava'mo osu'niye, hu'a hu'nae. [32] Agalipa'a Fesitasife'mo, Agaemo ala hogote vekamo Sisa'a agoti huno nategaiye, huno osu'niyesinana kalavusifati'mo afa'a hatu maeta atesunageno viyesine, huno ha pai'niye.

27

Ati vaya'mogimo Polo'a avaleli'a Lomu taonifi'mo u'naya gemae

[1] Itali kotegamo sipifi'mo apavaleli'a ugae, hu'a hute'a Polo'e mago kalavusi hu'a apate'-naya vaya'e'mo apavaleli'u'a mago ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Yuliyasife'mo, yagaika apato, hu'a ha pai'nae. Yuliyasi'a hogote vekamo Sisa ati vayapati vekamo mai'niye. [2] Atalamitiya kotega sipimo eno hane'nige'a Esiya kotegamo muki sipi'amo u'a ava'yi nehaya taonifi'mo ugefe'mo nehagetae'mo ani sipifi'mo haita mai'neta mopamo ataleta anipi'mo u'none. Alitakasi'mo Tesalonaika taonifi'mo Masetoniya kotega vekamo lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'nigeta u'none. [3] Egamo Saitoni taonifi'mo uta ava'yi huteta Yuliyasi'a Polofe'mo, kagaemo kao vaya'mo afa'a uka apakegane. Mago kaha maesiya ya'mo kamisageka afa'a aligane, huno ha pai'nigeno Polo'a mopafi'mo lami'niye. [4] Lagaemo ani taonifati'mo ataleta ne'unageno'ae'mo visuna kategati'mo lusi kava huno yasimo alinineno aeno ago'ya fai'nigeta Saipalasi ani ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo u'none. [5] Uta Silisiya haopalega ani'mo lakaeteta Pamifiliya haopalega ani'mo lakaeta Maila taonifi'mo Lisiya kotega taonifi'mo uta ava'yi hu'none. [6] Ani taonifi'mo mago sipimo Alekasaniya kotega sipimo Itali kotega visiya sipimo hane'nigeno ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ageteno'ae'mo lavalelino haino sipifi'mo late'niye. [7-8] Ani sipimo'mo asole afina'mo vase vase huno u'nigeta ayamufaime faime u'none. U'nigeta Naitasi taoni haopalega uta ava'yi huteta anipi'mo ne'unageno'ae'mo yasimo alinino lagaetegamo e'nigeta afa'a o'u'none. Ani kate'mo ataleta Kiliti ani ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo uta Kiliti kotega mopamo atupamo agi'amo Salamonigayagamo ayamufaime faime uta aeta agaseta u'none. Uta mago taonimo agi'amo Fehevenesi'ae agimo aepa'amo sipimo kanale huno nehaneya kotegae. Ani kotegamo Lasiya taoni haopale hane'nigeta uta ava'yi hu'none. [9] Yatala afina'mo maite maite hulita ne'unageno Yu vaya'ai hopa afina'mo ne'ya'mo mosi'a ne'maiya afina'mo ago hano hu'nigeno lusi kava huno yasimo ne'aliya afina'mo ani'mo lakaesayafe'mo hosu afina'mo afole ai'niye. Afole ai'niya'mofe'mo Polo'a hapa maesiyafe'mo, [10] Veguseyo, huno, Ani kotegamo hemenimo ataleta visunana lusi kava huta hanageke ya'mo aligune. Sipifi'mo hane'niya kagemi

ya'mo alino hosuge sipimo alino hosuge hisigeta vaya'e'mo faligune, huno hapa pai'niya'-
monanafa [11] ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a Polo'a hu'niya gemo o'afino
sipile'mo ne'aliya veka'e sipi aepa vekamo'e'mo hu'na'a gege'mo afi'niye. [12] Lusi kava huno
yasimo ne'aliya afina'mo afole ai'niya'mofe'mo sipi male'naya yategamo alino hosu'niye.
Asole vaya'mo sipifi'mo mai'naya vaya'mogi hu'apae'mo, yasimo ne'aliya afina'mogeta
manile'mo ataleta lakaetuta Finikisi taonifi'mo uta ava'yi hisunafe'mo amalageka huta
agegesune, hu'a hu'nae. Finikisi taonimo'mo alopa agi'amo Kiliti kotegamo yasi ne'aliya
afina'mo sipimo alini'a o'u'a afa'a atale'a ne'maiya kotegamo hane'niye.

Lusi kava huno yasimo ali'niya gemae

[13] Mago yasimo lakamelegati'mo vase vase huno alinino ne'ege'apae'mo, Hemenimo
kanalenageta ge hu'nona kava'mo afa'a hugune, hu'a apakesa afite'a sipimo ae'a
ne'atafaya yate nofi'mo ali'a vayu hu'a sipifi'mo male'nageta Kiliti ani ago'nanenamo
agi'nale'mo u'none. [14] U'nona'monanafa aise afina'mo utegeno lusi kava huno yasimo
ani ago'nanena kotegati'mo alinineno sipimo alino ago'ya fai'nigeno sipimo'a yasimo
alinine'niya kategamo afa'a o'u'niye. [15] Afa'a o'u'niya'mofe'mo ataleta yasimo alinino
ne'viya kategamo u'none. [16] Mago aise ani ago'nanenamo agi'amo Ko'nagayaga ani
ago'nanenamo'a aino hau vai'niya kate'mo ne'utae'mo aise sipimo aeta vayu hu'nona
sipimo lokiya kava'mo huta nofite'mo alita vayu huta alita asagauta alopa sipifi'mo nofi
kita ate'nonageno kanage osuno afa'a hane'niye. [17] Vaya'mogimo sipimo aino o'atag-
isiyafe'mo alopa nofi'mo ali'a anipati'mo fai'a fale'a ali'a vayu hu'a sipimo akamelegamo
ki'a ate'nae. Ani vaya'mogimo, Fiku yanageno sipimo ani kahaepafi'mo alino ago'ya
failino ugiye, hu'a hute'a lavolavo selimo ali'a atalageno emine'nigeno yasimo'a sipimo
alino ago'ya failino u'niye. [18] Lusi kava huno yasimo alige alige huno mai'niya'mofe'mo
egamo mago kagemi yako'mo ali'a anipi'mo yaga au'a atalageno asagauno ai'niye.
[19] Olaga'amo muki sipifi hane'niya yako'amo seli nofi'e yosa'e'mo ali'a anipi'mo yaga
au'a atalageno asagauno ai'niye. [20] Yatala afina'mo yegemo o'agege kanefi'mo o'agege
huta mai'nonageno'ae'mo lusi kava huno yasimo alige alige huno mai'niye. Ne'aligeta
lagesa afitae'mo falisunageno'ae'mo laugosamo alagi lageso hugiye, huta lagesa afi'none.
[21] Yatala afina'mo ne'ya'mo o'ne'a mosi'a mai'ne'apae'mo Polo'a vaya'ai folagapi'mo he
tino'ae'mo, Veguseyo, huno, Ge'nimo afitetapa Kiliti kotegamo alita o'atale'nonesinana
mani agufa hanageke kava'mo afole o'aisigeno muki ya'mo afa'a lageso osiyesine. [22] Inagi
koli osutapa lapaipamo lokiya vaitapa ateyo. Magoke vekamo alagi lageso osugifa sip-
i'ageke'mo lageso hugiye. [23] Nagaemo Goti vekamo mai'ne'na ali'ya'amo ne'aluva vekamo
mai'nogeno enisole veka'amo alino ate'nigeno nagaetegamo emine'niye. [24] Agaemo, Polo,
huno, Koli osuvo. Uka hogote ala vekamo Sisa aulagale'mo he tika maigane. Goti'a
sipifi'mo mai'naya vaya'mo apavaleno kami'niye, huno naha pai'niya'mofe'mo [25] koli
osutapa lapaipafi'mo alitapa lokiya vaitapa ateyo. Goti ge'ae'mo nagesa afi'na fatago
nehuvanageno naha pai'niya gemo afole aigiye. [26] Afole aigiya'monanafa yasimo'a sipimo
alininuno ani ago'nanena agi'nale'mo yaga auno lategaiye, huno hapa pai'niye.

[27] Yasimo aepa faino ali'niya afina'mo lole salemo ago utegeno Etiliya anite'mo yasimo
alinino uneno nehige'apae'mo hani'ilaga folagu'mo sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mogi
hu'apae'mo, Ani agi'nale'mo uno hogo nehiye, hu'a hute'a [28] mago kana hu'niya ya'mo ali'a
nofi aete'a anipi'mo yaga au'a atalageno lamino avo'mo kae male'naya ya'mo yatala'amo
tuveti mita agufa yatala ya'mo hane'niye. Sipimo hogo kate'mo u'nige'a halate anipi'mo
ali'a yaga au'a atalageno fifitini agufa yatala ya'mo hane'niye. [29] Apakaemo, yafa'mo'a
sipimo aeno ago'ya faigiye, hu'a hute'a sipimo ae'a ne'atafaya ya'mo lole'e lole'e ya'mo
sipi akamelagati'mo ali'a atalageno anipi'mo asagauno aiteno aeno hanino alagi huteno
sipimo aeno atafau'niye. Malage huno kotisiyafe'mo nunumu'mo hu'nae. [30] Sipifi'mo
ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo sipimo ago atale'a visayafe'mo aise sipimo nofi aete'a ali'a
atale'nageno anipi'mo lami'niye. Lagaemo, sipimo ae'a ne'atafaya ya'mo ago'yafati'mo
ali'a atalegae, huta lagesamo afisunafe'mo hu'a lami malesayafe'mo hu'nae. [31] Inagi Polo'a
ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekae'mo, Sipifi'mo ali'ya ne'aliya vaya'mo sipimo

atale'a visagetapae'mo faitapa kasalo opaegae, huno ha pai'nige'apae'mo [32] ati vaya'mogi
aise sipile'mo nofi ki'a atafau male'naya nofi'mo he'a hatagautalageno u'niye.
[33] Ko aligefe'mo hu'nigeno'ae'mo Polo'a, Lapao ke hove, huno, Ne'ya'mo afa'a neyo
lole salemo ne'ya'mo o'netapa mositapa mai'nae. [34] Mai'naya'mofe'mo lokiya gemo hu'na
lapa nepauve. Afa'a maisayafe'mo ne'ya'mo neyo. Magoke lapayoka'mo aino lupaeno
lageso osisiyana alagi afa'a maigae, huno hapa paiteno [35] muki vaya'ai apaulagale'mo
peleti mayamo ali'neno Gotife'mo hao ke heno nunumu'mo huteno alino akaya heno aepa
faino ne'niye. [36] Ne'nige'apae'mo apaipamo'mo kanale hu'a atete'apae'mo muki'amogimo
ne'ya'mo ali'a ne'nae. [37] Ani sipifi'mo mai'nona vaya'mo tu hataleti seveti sigisi'a vaya'mo
mai'none. [38] Ne'ya'mo ne'a apamu hute'apae'mo sipimo'mo kana osisiyafe'mo viti ku'mo
ali'a anipi'mo yaga au'a atale'nae.

Ani'mo'a sipimo aeno atagi'niya gemae

[39] Kotilamiyapi'mo sipifi ali'ya ne'aliya vaya'mogi mopamo o'age'nae. Agayana
mago ani ago'nanenafi'mo ani kahaepamo hane'nige'a agete'apae'mo, Sipimo alinituta
ani kahaepale'mo malesunafe'mo amalageka huta agegaune, hu'a hu'nae. [40] Sipimo
ae'a ne'atafaya nofi'mo he'a hatagau'a atalete'a akamelega ai'a atagi ne'naya yosale
nofi'mo hakalu he'a atale'nae. Yasimo'mo ani agi'nalega kahaepale'mo sipimo avalelino
visiyafe'mo sipi ago'yafi selimo ali'a asagau'a nofi aete'a male'nae. [41] Male'nageno'ae'mo
yasimo'mo sipimo avalelino ani agi'nale'mo o'u'nifa anipi'mo mago yafa avemo'mo
atafauno alagi huno mai'niye. Ani'mo'a sipimo akamelegamo aeno atava aige hu'niye.
[42] Ati vaya'mogimo vegemo hu'apae'mo, Kalavusifi mai'naya vaya'mo muki'amo apa-
magisunage'a faligae. Fiku yanage'a mago vaya'mo nagosa aili'u'a apaune he'a ugae,
hu'a hu'naya'monanafa [43] ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a Polo agufamo
alino katino atesiyafe'mo, ha'ao, huno hapa paiteno'ae'mo nagosa ne'aiya vaya'aife'mo,
Anipi'mo asagautapa aiteta nagosa aime aime utapa ani agi'nale'mo ava'yi hiyo, huno
hapa paiteno [44] mago nagosa no'aiya vaya'aife'mo, Latapa yosamo sipimo aeno atava
ai'niya yosale'mo maitetapa alinitapa viyo, huno laha pai'nigeta muki'amogitamo ani
agufa kava'mo huta ani agi'nale'mo alagepa hututa ava'yi huta hano hu'none.

28

Polo'a Moleta kotega ani ago'nanenafi'mo uno mai'niya gemae

[1] Muki vaya'amo ani agi'nale'mo uta ava'yi huta mai'nonage'apae'mo ani ani ago'nane-
namo agi'amo Moleta kotegae hu'a agi ae'a laha pai'nageta afi'none. [2] Ani Moleta kotega
ve a'nemogimo ali'a falu fala hu'a latete'apae'mo ko'mo ai'nigeno yasimo lahau'nige'a-
pae'mo atamo kae'a loto hu'a late'nae. [3] Polo'a mago aise ata hayamo alino atafi'mo
nekaegeno'ae'mo atamo'mo leno amuko hau'nigeno'ae'mo mago nagalo'yavemo ani ata
hayafati'mo eno ayapi'mo akafu hanino alagi huteno hanino mulekalale huteno mai'niye.
[4] Mai'nige'a Moleta kotega vaya'mogimo agete'apae'mo, Ani vekamo'a mago vaya'mo
nehapaeya vekamo mai'negaiye. Anipati'mo faino kasalo pae'niya'monanafa mago goti'a
alino fako huno ne'apateya goti'a huno'ae'mo, faligiye, huno hu'niye, hu'a hu'nae.
[5] Polo'a aya'mo aino sako ke huno aino valino atalegeno atafi'mo asagauno ai'nigeno
Polo'a afa'a mai'niye. [6] Agufamo alino afu lesifi asagauno aiteno falisifi hu'a hute'a
agava mai'nae. Yatala afina'mo agava maime maime u'nayana agufale'mo mago kava'mo
afole o'ai'nige'apae'mo apaipafi'mo apakesamo afi'apae'mo, Mago goti'a mai'niye, hu'a
apakesamo afi'nae.
[7] Ani kotega mago mopamo ani ago'nanenafi'mo hane'niya mopale'mo mai'naya
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo agi'amo Pamaliyasi mopamo hane'niye. Pa-
maliyasi'a lavalelinuno no'afi'mo late'neno'ae'mo lole'e mago'e afina'mo alagepa huno
yagaino late'nigeta mai'none. [8] Pamaliyasi afo'amo'mo amuko kaita hauge aitoto aige
nehuno hipa'ale'mo havaeno mai'niye. Polo'a no'afi'mo haino agufale'mo aya'mo
male'neno nunumu'mo huno ate'nigeno kaita'amo hageno ate'nige'a [9] agete' apae'mo

ani ani ago'nanenafi'mo mai'naya vayapati'mo muki kaita hapau'niya vaya'mo ete ete
hu'nageno alino alagepa huno apate'nige'apae'mo [10] muki ya'mo afa'a laha mae'a lami'nae.
Lagaemo ugefe'mo hu'nonage'apae'mo muki ya'mo o'ali'nona yatimo alinita visunafe'mo
alini e'a sipifi'mo late'nae.

Moleta kotegati'mo eta Lomu taonifi'mo uta ava'yi hu'nona gemae

[11] Lagaemo mani ani ago'nanenafi'mo hane'niya taonifi'mo lole'e mago'e kaimo maiteta
Alekasani kotega sipimo agi'amo alago'ya gotiganiye, hu'a agi ae'naya sipimo mani ani
ago'nanenale'mo yasimo ne'aliya afina'mo hane'niya sipifi'mo haita maiteta u'none. [12] Uta
Silakusi taonifi'mo uta ava'yi huteta lole'e mago'e afina'mo mai'none. [13] Maiteta ataleta
sipifi'mo aita vego huta Lisiyamu taonifi'mo uta ava'yi hu'none. Egamo yasimo'a sipimo
alinino visiya agufa yasimo ali'nigeta uta lole afina'mo Putiyoli taonifi'mo uta ava'yi
hu'none. [14] Ani taonifi'mo mai'naya konagatimogimo lagaefe'mo, lagae'e'mo maiyo, hu'a
hu'nageta magoke salemo apakae'e'mo maiteta apataleta Lomu taonifi'mo visunafe'mo
u'none. [15] Lava gemo hu'naya gemo Lomu taonifi konagatimogimo afite'apae'mo Apiyasi
maketi kumate'mo ne'ageta fotu hutetae'mo lavale'nageta magokepi ne'unage'apae'mo
nata vaya'ai no'mo lole'e mago'e no'mo hane'niya yate'mo mago'e Lomu taonifi konaga-
timogimo ne'ageta fotu huteta Polo'a apaketeno'ae'mo Gotife'mo hao ke heteno aipamo
alino lokiya vaino ate'niye.

Lomu taonifi'mo mai'niya gemae

[16] Lagaemo Lomu taonifi'mo uta ava'yi huteta ati vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo'a kalavusifi'mo mai'naya vaya'mo alu vekamo ati vaya'aite'mo yagaino ne'a-
pateya vekamo'a yagaino apatesiyafe'mo apavalelinuno ami'niye. Ami'niya'monanafa
Polo'a agai'age'mo mago nopi'mo afa'a maigiye, hu'a ha pai'nageno mago ati vekamo'a ya-
gaino ate'niye. [17] Lole'e mago'e afina'mo utegeno Polo'a Lomu taonifi'mo Yu vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo ge hu'nige'a e'a ali'a anupa hu'a mai'nageno'ae'mo,
Konaga'nimogitapae, huno, Lagae vaya'aife'mo hu'na faipa hu'na o'apatege laginago
vaya'ai ge'apimo amagi'na o'atalege hu'nova'monanafa Yulusalemu taonimo kalavusi
hu'a natete'a navaleli'e'a Lomu vaya'ai apayapi'mo ai'a nate'nae. [18] Apakaemo nagenoka
hu'a nafige'apae'mo, Ani vekamo'a falisiya agufa hosu kava'mo osu'niyanageta afa'a
hatu maeta atesunageno ugiye, hu'a hu'naya'monanafa [19] Yu vaya'mogimo ha'ao, hu'a
hu'naya'mofe'mo alu ka'mo ohane'nige'na Sisa'a alino fako huno nateteno agoti huno
nategaiye, hu'na hapa pai'nove. Yu vaya'nimo agoti hu'na apatesuvafe'mo nagesamo
o'afi'nove. [20] Ani kava'mo afole ai'niya'mofe'mo lapakete'nae'mo ani gemo lapa paige-
fe'mo huve. Isaleli vaya'mogimo apavayagunagu hu'a agava mai'naya vekalefe'mo
kalavusi hu'a nate'nage'na hemenimo mai'nove, huno hapa pai'niye.

[21] Hapa pai'nige'apae'mo, Yutiya kotegati'mo mago kava gemo hu'a avo'mo kae'a
olami'nae. Mago konagatimogi ani kotegati'mo hosu kava gemo huli'e'a laha opai'nae.
[22] Huli'a o'me'naya'monanafa muki kotega mai'naya vaya'mogimo alita fako hutapa
lapaote mai'naya vaya'mogitapae'mo hosu gemo nehae. Ani gemo afi'nona'mofe'mo
ani kavafe'mo kagesamo ne'afina gemo afigesune, hu'a ha pai'nae. [23] Ani gemo hute'a
Polo'a mago afina'mo hapa paisiyafe'mo lekana pai male'naya afina'mo asole vaya'mo
Polo'mo mai'niya notegamo e'nae. Polo'a netepi'mo aepa faino Goti'a ne'yagaiya kava'mo
aepa'ae'mo ava gemo alino apaya malege aeno hakalo huno hapa paige huno mai'niye.
Agaemo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo Mosese ge'e Gotitegati gemo alini
e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai ge'api'efe'mo apakesamo alino hapa paime
hapa paime ne'egeno yegemo lamino fale'niye. [24] Mago vaya'amogi lama gemo nehiye,
hu'a apakesamo afi'nayana mago vaya'amogimo apakesa afi'a fatago osu'nae. [25] Alu
apakesa alu apakesamo afite'a atale'a u'nae. Atale'a o'u'nageno'ae'mo Polo'a hogoteno
hapa paino'ae'mo, Goti Auneme'amo aote Auneme'amo'mo Aiyeyafe'mo lama gemo
ha pai'nigeno Aiyeya'a lapakinago vaya'aife'mo ani gemo alino hapa pai'niye. Goti

Auneme'amo'mo ani gemo huno'ae'mo, [26] Kagaemo uka mani vaya'aife'mo ani gemo huka hapa paiyo.

Lapakaemo afige afige hutapa maigaya'monanafa alagi afitapa aeto osugae. Agege agege hutapa maigaya'monanafa agetapa aeto osugae. [27] Mani vaya'mogimo negi nagi apaipa apakesamo hane'nige'apae'mo apakesamo ali'a akanite'a apaulagamo fali kae'a mai'nae. Apakaemo apaulagamo afa'a age'a aya okege apakesamo afa'a o'afige apaipafi'mo o'afige hute'a ai'a afe le'a nagaetegamo o'mesage'na ali'na alagepa hu'na o'apatesuvafe'mo ani agufa kava'mo hu'a mai'nae, huno ha pai'nigeno.

Goti Mukufi'mo avo'mo kae male'niye, huno Polo'a hapa pai'niye.

[28-29] Polo'a hapa paino hano nehuno'ae'mo, Ani gemo hu'niya'mofe'mo alagi alagepa hutapa afiyo. Goti'a alu nofi vaya'mo hapa maesiya gemo alino ate'niya ge'amo visige'a afigae, huno hapa pai'niye. Polo'a ani gemo huno hapa pai'nige'apae'mo Yu vaya'mogi ge vaime vaime atale'a u'nae. [30] Lole kafugamo Polo'a havaeno maisiyafe'mo no aepa nete'mo miya faime faime eno mai'neno'ae'mo muki vaya'mo agaetegamo e'naya vaya'mo alino falu fala huno apate'niye. [31] Agaemo Goti'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemo aeno hakalo huno hapa paige Ala kava ne'mo Yesu Kalaisife'mo ava gemo alino apaya malege huno mai'niye. Vaya'mogimo o'atafau'naya'mofe'mo mago gemo fala okino muki ge'amo aeno hakalo huno hapa paino mai'niye.

LOMU

Polo'mo mani avo'mo kae'niye. Na kava higeno'aene. Agaemo Lomu taonifi'mo mai'naya Kalisitini vaya'mo uno o'apake'niya vaya'mo uno apakesiyafe'mo hu'niye. Agaemo mago afina'mo apakae'e'mo maigeno henaga'amo apataleno uno Sipeni kotegamo mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo agesa afi'niye. Ani kavafe'mo 15:22-32 gefi'mo lekana paitapa afiyo. Mani avopi'mo aepa'amo 1:17 gefi'mo hane'niye. Goti'a alagepa faigoko ge'aleti'mo fatago kava'amo alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aina alino ne'apamiye. Inagi ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo o'mai'nafa Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae.

Hogoteno Polo'a ani kavafe'mo huno'ae'mo, muki Yuta vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apate'niyanageno agoti huno apategaiye. Ani gemo 1:18–3:20 hane'niye. Gefi'mo Goti'a agai'a aipamo'mo falu hisiyafe'mo mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'a alino ate'nigeno emineno muki vaya'ai hosu kava'apilefe'mo miya faino apateteno fali'niye. Hemenimo Goti'a Yesu'mo fali'niya kavateti'mo fatago kava'amo alino apave li'niye. Goti'a ani alagepa faigoko ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aina fatago kava'amo alino apamiteno naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani gemo 3:21–4:25 hane'niye.

Ani vaya'mogimo Yesu Kalaisipi'mo mai'nageno hosu kava'e fali kava'mo'e'mo lokiya'amo ohanesigeno alino afepi apateteno yagaino o'apategaiye. Yagaino o'apatesige'a ae'a apakase'a alagepa hu'a maigae. (Sapata 5–8).

Inagi Sapata 9–11 gefi'mo Polo'a huno'ae'mo, mago lusi kana kava'ae'mo hu'niye. Polo'mo agai'amo Yu vayapati vekamo mai'nigeno Goti'a hogoteno akeya'vilagamo lekana paino apate'niya vaya'amo mai'naya'monanafa muki asole Yu vaya'mogimo Yesufe'mo apakame'ya ami'nae. Muki alu nofi vaya'mogimo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hute'a mai'nayana Yu vayapati'mo o'mai'nae. Goti'a apakaetegamo mago alagepa kava'mo hu'niyana alagepa hu'a o'age'naya'monanafa henaga'amo Yesu Kalaisi vayapi'mo e'a hai'a falegae, huno avo'mo kae male'niye.

Polo'a henaga avopi'mo Sapata 12–16 gefi'mo Goti mafa'ne'amogi akame hisaya kavafe'mo hapa pai'niye.

[1] Nagaemo Polo'na Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluve. Agaemo apa veka'amo mai'ne'na Goti alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo ago lekana paino nateteno'ae'mo nagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. [2] Akeya'vilaga Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi aote mukufi'mo avo'mo kae male'naya ge'apimo'a mani alagepa faigoko ge'alefe'mo, afole aigiye, huno hapa pai'niye. [3] Mani gemo mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo ava gemo hane'niye. Agaemo ma mopafi mai'niya kavatefe'mo mago a kanomo'a Nevini aginago'amo alino ate'niye. [4] Aote auneme'e vekamo mai'niya kavatefe'mo Goti'a agai'a himamu'aleti'mo, fali'niyateti'mo ago alino he tino ateteno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'niye, huno alino apave li'niye. [5] Goti'a agaeteti'mo fiku naha maeno namiteno Kalaisi agi'alefe'mo apa ali'ya'amo alisuvafe'mo navaleno nate'niye. Goti'a muki nofi vaya'aife'mo akame hiyo, huno hu'niya ge'amo akame hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo apa ali'ya'amo alisuvafe'mo navaleno nate'niye. [6] Lapakae'e'mo ani nofi vayapati'mo mai'nageno Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta Yesu Kalaisi vaya'amo mai'nae. [7] Mai'naya'mofe'mo nagaemo muki Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo Goti'a hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo lapaote vaya'amo maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya vaya'amogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Hao ke heno nunumu huno apate'niya gemae

[8] Muki ma mopafi vaya'mogimo lapakesa afita fatago nehaya kavafe'mo lapava gemo
nehaya'mofe'mo hogote'na ani kavatefe'mo Gotife'mo Yesu Kalaisiteti'mo hao ke nehove.
[9] Nagaemo amega nagufaleti'mo Goti ali'ya'amo o'ali'na naipafati'mo Goti mafa'ne'amo
alagepa faigoko ge'alefeke'mo ali'ya'mo ne'aluve. Nagaemo nunumu hu'na hano osu'nofa
muki afina'mo nunumu hu'na nelapatove. Goti'a nage'niyanageno he, nehiye, huno, naha
maesiya gemo afa'a lapa paigiye. [10] Nagaemo yatala afina'mo lapakaetegamo ugefe'mo ne-
hu'nae'mo, hemenimo kahau'nisiyana visuva ka'mo valika nato, hu'na nunumu nehuve.
[11] Nagaemo Goti Auneme'aleti'mo fiku alisaya ya'mo ali'na lapamisugeno lokiya vaino
lapatesigetapa atafauta alagi hutapa maisayafe'mo u'na lapakesuva naipamo nekaliye.
[12] Ali'na lapamiguve, hu'na huva'monanafa nagae'e lapakae'e'mo magokepi lagesa afita
fatago nehuna'mofe'mo magokepi lokaeta mai'neta naha maesage'na lapa maegauve.
[13] Konaga'nimogitapae, mago gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi lapakaemo alagepa
hutapa afiyo. Muki afina'mo hu'nae'mo, uguve, hu'na nehuva'monanafa lapakaetegamo
visuva ka'mo ago akani male'niye. Nagaemo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo
u'na Goti ge'amo hakale'nogeno alagamo ae'niya kava hu'na lapakaetega'e'mo u'na Goti
ge'amo hakalesugeno alagamo aesiyafe'mo ne'nahaiye. [14] Goti'a nami'niya anona'ale-
fe'mo Galiki nofi vaya'aifenagi muki nofi vaya'aifenagi afi'naya vaya'aifenagi o'afi'naya
vaya'aifenagi ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. [15] Visuvafe'mo Goti'a agai'a ya'mo
hane'niya'monanafa Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo u'na alagepa faigoko
ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa paisuvafe'mo nahau'nige'na ago alo hu'na mai'nove.
[16] Na kava hige'naene. Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'alefe'mo navagage osu'nige'na
namogaga ne'auva'mofe'mae. Goti'a ani gemo himamu'aleti'mo apakesa afi'a fatago
nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate. Hogoteno Yu nofi vaya'aitegamo afole
aiteno'ae'mo alu nofi vaya'aitegamo afole ai'niye. [17] Goti'a mani geleti'mo agai'a fatago
kava'amo ago alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo apakesa afi'a
fatago nehaya vaya'mo alino ne'apamiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae
male'naya gemo'a huno'ae'mo, apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fatago vaya'amo
mai'nayanage'a alagepa hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

Muki vaya'mogimo Goti'mo apakame'ya ami'naya gemae

[18] Koku'napati'mo Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo alino apave neliye. Goti'a
agaefe'mo muki mono nosaya kava'e muki vaya'aitegamo muki hosu kava'mo nehaya
kavate'efe'mo aipamo leno ne'apate. Apakaemo hosu kava'apileti'mo lama ge'amo
apaipafi'mo hane'niya lama ge'ale'mo ali'ya'mo o'alisiyafe'mo ae'a akani'a ne'atae.
[19] Goti'a na agufa vekamo mai'nofi huno apaipafi'mo ago alino apave li'nigeno ha le yateg-
amo afole ai'niya'mofe'mae. [20] Goti'a ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo muki vaya'mogi
alo hu'niya ya'amo ago ageme ageme e'nae. Ageme ageme ne'e'apae'mo apaulagaleti'mo
no'agaya ya'mo Goti'a hanege hanege huno hanesiya himamu'amo agete'apae'mo, aeto
agufa vekamo hogote vekamo alagi ago aeno lagase'niya vekamo mai'niye, hu'a ne'a-
gae. Ne'agaya'mofe'mo hosu kava'apimo ae'a ati kaesayafe'mo, alagi o'age'none, hu'a
afa'a osugae. [21] Muki vaya'mogimo Goti'mo ago age'naya'mofe'mo ala agi'amo Goti'mo
amisaya agufa agi'amo o'amige agaefe'mo hao ke osege hu'a mai'nae. Afa apakesage'mo
ne'afigeno apaipafi'mo hani hu'niya kava'mo afole ai'nige'apae'mo negi nagi kava'mo
hu'a mai'nae. [22] Apakaemo, afi'nona vaya'mo mai'none, hu'a nehu'apae'mo negi vaya'mo
hamale'nae. [23] Apakaemo maige maige huno ne'maiya ha le konali Gotifeke'mo mono osu'a
apakame'ya amite'a agae aimu'yale'mo kasalisiya vayakana agufa aunegi namagana agufa
aunegi afugana agufa aunegi nagalo'yavegana agufa aunegi hu'a alo hu'a malete'a ani
yatefeke'mo mono hu'nae. [24] Hu'naya'mofe'mo Goti'a hosu kava'mo hisayafe'mo mago'e
huno apatafauno o'maino afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo hapau'niya kava'mo hu'a
kumai kava'mo hu'nae. Apavagage hisiya agufa kavake'mo nehu'a apakai'api apakufamo
ali'a hosu hu'a atege vaya'ai apakufamo ali'a hosu hu'a apatege hu'a mai'nae. [25] Apakaemo
lama ge'amo atalete'a lama ge Gotife'mo mono osu'a atale'a agae aimu'yale'mo aigofe
goti'apimogifeke'mo mono hu'nae. Goti'a muki ya'amo alo hu'niya vekae'mo mono

osuge ge'amo o'afige hute'a apakai'apimo alo hu'naya yatefeke'mo mono hute'apae'mo
akame hu'nae. Hu'naya'monanafa alo hu'niya vekamo agi'ale'mo muki afina'mo ali'a
asaga hume hume u'a maiyo. He, lama ge. [26] Ani hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo Goti'a
mago'e huno apatafauno o'maino afa apakeno apatale'nige'apae'mo alagi hosu hapa'ye
kava'mo hu'nae. A'ne'apimogimo vele ne'maiya kava'mo atale'a ani kava aimu'yale'mo
a'ne apafalugi'e'mo aeto agufa hosu kava'mo hu'nae. [27] Ani kava hu'a vemogi'e'mo
a'nemo o'ali'a ve apafalugige'mo alisayafe'mo lokiya apaipamo kali'nageno apaipafati'mo
atete hapau'niye. Vemogimo vemo alite'apae'mo apavagage hisiya agufa kava'mo hute'a
Goti'mo atale'a hosu kava'mo anona'apilefe'mo ani hosu miya'mo ali'nae. [28] Apakaemo
Gotife'mo lama ge hu'a apakesa afisayafe'mo ohapau'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno
apatafauno o'maino afa'a apakeno apatale'nige'a hosu apaipa apakesake'mo alino he
tino apate'nige'a osisaya agufa kava'mo nehae. [29] Muki alu hosu kava alu hosu kavanagi
kumai kavanagi alagepa osu kavanagi ma mopafi yafe'mo hapa'ye nehiya kavanagi apaini
hu'a ne'apataya kava'mo'agi huno apaipafi'mo havaite'niye. Apaipa kafa nehapaya
kavanagi vaya'mo kamiti ne'apamagiya kavanagi kaveta nehaya kavanagi aigofe gemo
nehaya kavanagi hosu apaipa nekaliya kavanagi huno apaipafi'mo havai teno hane'niye.
[30] Apakaemo hosu faigoko gemo huge vaya'ai apaki'apile'mo ali'a afepi apatege Gotife'mo
alagi ohapauge hanageke ya'mo ali'a apamite'a ali'a apaiyafi'mo apatege ala vaya'mo
mai'none, hu'a huge apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a atege apakesa afifi hu'a
saufa hosu kava'mo huge ita'api afo'apimogi ge'apimo o'afige hu'a ne'maiye. [31] Apakaemo
negi kava'mo huge hugune, hu'a nehaya gemo osu'a atalege afamo anaga'apie'mo hapau
apayamopafi'mo ohapauge apaipamo'mo falu hu'a o'apatege hapau hu'a o'apatege hu'a
ne'maiye. [32] Goti'a ani agufa kava'mo nehaya vaya'aife'mo, anona'apilefe'mo apamisuge'a
alagi falisaya vaya'mo mai'nae, huno ago hu male'niye. Apakaemo ani gemo ago
afi'naya'monanafa ani agufa hosu kava'age'mo nosaya'monanafa mago'e hosu kava'mo
nehu'apae'mo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo amuse hu'a ne'apatae.

2

Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Ve'nimogae, kagaemo vaya'ai hosu kava'apimo agetekae'mo alika fako huka ap-
atetekae'mo, hosu kava'mo nehae, huka nehukae'mo kagaika'efeke'mo ani gemo ne-
hane. Magoke agufa hosu kava'mo nehana'mofe'mae. Kagaemo hosu kava'mo ne-
hae, huka nehana vekamogamo magoke agufa hosu kava'mo nehana'mofe'mo ina lag-
amo mai'napigeka agotile'mo he tika mai'nekae'mo, nagaemo hosu kava'mo hu'nofi,
hu'na o'age'nove, huka aeka ati okaegane. [2] Goti'a hu'naya kava'apilefeke'mo ani
kava'mo nehaya vaya'mo alagi lama ge huno agoti huno apategaiye, huta ago afi'none.
[3] Ve'nimogae, ani agufa kava'mo nehukae'mo ani kava'mo nehaya vaya'mo alika fako
huka apatetekae'mo, ae'na kasalo paegauve, huka kagesa ne'afipiye. [4] Goti'a kagemi
ya'agana huno male'niya yapati'mo kagaetegamo lusi alagepa kava'mo huteno malage
huno aipamo leno okateno yatala afina'mo afa'a nekateya'monanafa alagepa huka kagesa
o'afi'neka afa kavane, huka kagesa ne'afipiye. Goti'a kaipamo alika afe lesanafe'mo
kagaetegamo alagepa kava'mo nehiye, huka o'afi'napiye. [5] Kaipamo alika afe ole'nana'-
monanafa kaipamo'mo lokiya vai'nigeka afa'a mai'nekae'mo Goti'a aipamo leno nekateya
kayo'mo alo huka maleme maleme ne'anageno'ae'mo ko nesiye. Goti'a vaya'ai apaula-
gale'mo aipamo leno ne'apateyanageno alino alagepa huno agoti huno apatesiya afina'mo
mani kayo'mo kamigiye. [6] Goti'a muki vaya'mogimo hu'naya kava'mo anona'apilefe'mo
miya'apimo apamigiye. [7] Goti'a ha le konali ya'apigi ala apaki'apigi maige maige hu'a
maisaya ya'apigi alisayafe'mo hapa'ye nehige'a alagepa kava'mo o'atale'a atafau'a alagi
hume hume ne'visaya vaya'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'apimo alino
apamigiye. [8-9] Alino apamigiya'monanafa Gotife'mo kame hu'a atete'a lama ge'amo
akame osu'a hosu kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo aipamo leno ne'apateya kayo'mo
apamisige'a lusi kana ya'mo alisageno apakafu kigiye. Ani agufa kava'mo muki hosu

kava'mo nehisaya vaya'aitegamo afole aigiye. Hogoteno Yu vaya'aitegamo afole aiteno
Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'aitegamo afole aigiye. [10] Afole aigiya'monanafa
muki vaya'mo alagepa kava'mo nehisaya vaya'mogimo ha le konali ya'apimo alige
ala apaki'apimo alige hisageno apaipamo'mo falu hugiye. Hogote'a Yu vaya'mogimo
alitesage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo aligae. [11] Na kava
hinage'apaene. Goti'a amega apakufale kavatefe'mo agesa o'afino muki vaya'mo magoke
agufa kavateti'mo alino fako huno ne'apate. [12] Ke'aepa ge'amo o'ali'nisaya vaya'mogi hosu
kava'mo nehisageno'ae'mo Goti'a agoti huno apateteno apamagisige'a faligaya'monanafa
ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno o'apategaiye. Ke'aepa ge'amo ali'naya vaya'mogimo
hosu kava'mo nehisageno'ae'mo mago'e huno ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno ap-
ategaiye. [13] Goti'a ke'aepa ge'amo fiku afi'naya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo
mai'nae, huno nosifa ke'aepa ge'amo afite'a akame nehaya vaya'aifeke'mo, naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. [14] Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo
ke'aepa ge'amo o'ali'naya'monanafa ke'aepa ge'amo akame nehagetae'mo, Goti ke'aepa
ge'amo apaipafi'mo hane'niye, huta ne'apakone. [15] Apakaemo laipafi'mo avo'mo kae
male'niya ke'aepa ge'amo hane'niye, hu'a ali'a apave neliye. Yu'ilaga veka'apimo'a, ma
kava hiyo ina kava osiyo, huno hapa nepaiye. Apakaemo apakesa afite'apae'mo hosu
kava'mo nehune, hu'a huge alagepa kava'mo nehune, hu'a huge hu'a nehae. [16] Goti'a agoti
huno apatesiya afina'mo alagepa faigoko ge'nilefe'mo Yesu Kalaisiteti'mo hu'a fala ki'a
ne'atalaya kava'mo alino fako huno apategaiye.

Yu vaya'mogi, mono kavatimo'a laha maegaiye, hu'a hu'naya gemae

[17] Kagaemo, Yu vekamo mai'novanageno ke'aepa gemo'a naha maegaiye, huka
hutekae'mo, Goti vaya'amo mai'nove, huka nehane. [18] Goti ke'aepa ge'amo ali'a kaya
male'nagekae'mo Goti'a hau'niya kava'mo ageteka hogote alagepa kavafe'mo, kanale
kavane, huka nehane. [19-20] Kagaemo hukae'mo, ke'aepa ge'amo ago afi'nove. Afite'na
nagaemo lama gemo aepa'amo ago age'nove, huka nehane. Lole kagesa o'afi'neka
lokiya vaika kagesa afikae'mo, apaulagamo ali hu'nige'a alagepa ka'mo o'age'a hani
yapi'mo ne'maiya vaya'mo ha le ya'mo ali'na ne'apamuve. O'afi'naya vaya'mo ali'na api
ai'na apatete'na mafa'negana hu'a apakesa ohane'niya vaya'mo ali'na apaya ne'malove,
huka kagesa ne'afine. [21] He, alika apaya ne'malana'monanafa kagaikamo alika kaya
no'malapiye. Kumaya'mo o'aliyo, huka aeka hakalo huka hapa nepaina'monanafa
kumaya'mo ne'alipiye. [22] Kumai kava'mo osiyo, huka nehana'monanafa kumai kava'mo
nehapiye. Kagaemo aigofe goti'apimogife'mo alagi okahau'niya'monanafa Gotife'mo
kagesa afika koli nosapiye. [23] Kagaemo, ke'aepa gemo afi'nove, huka kagikale'mo alika
asaga huka nekatana'monanafa ke'aepa ge'amo ago amagika ataleteka Goti agi'ale'mo
alika afepi ne'atane. [24] Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,
lapakaemo hosu kava'mo nehaya'mofe'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi
Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atae, huno hu'niye.

Apakufamo lagau'a ne'apataya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[25] Kagaemo ke'aepa ge'amo akame nehisana'mo'mo kagufamo lagau'a kate'naya kava'-
mo'a afa'a kaha maegaiye. Ke'aepa ge'amo amagika ne'atalesana'mo'mo kagufamo
lagau'a kate'naya kava'mo ina agufa kava'mo hane'niye. [26] Mago vekamo agufamo lagau'a
o'ate'nisaya vekamo'a ke'aepa ge'amo akame nehisiyana Goti aulagale'mo apakufamo
lagau'a apate'naya vayakana huno maigiye. [27] Apakufamo lagau'a o'apate'nage'a afa'a
mai'naya vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisayana agoti hu'a kategae. Ke'aepa
ge'amo ago ali'nanage'apae'mo kagufamo lagau'a kate'naya vekamogamo ani ke'aepa
ge'amo ago amagika ne'atalana'mofe'mo, hosu kava'mo hu'nane, hu'a agoti hu'a kategae.
[28-29] Lama ge Yu vekamo'a amega agufale Yu vekamo o'mai'nifa aipafi Yu vekamo mai'niye.
Lama ge apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo amega apakufale kava'mo ohane'nifa
apaipafi kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a mani agufa ali'ya'mo afa'a o'aligiya'mo-
nanafa Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo mani agufa ali'ya'mo afa'a ne'aliye. Ma mopafi

vaya'mogimo lama ge Yu vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'ataya'monanafa Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno ne'ate.

3

1 Mani gemo nehuva'mofe'mo Yu vaya'mogimo alu nofi vaya'mo ae'a apakasesayafe'mo hapa maesiya ya'mo o'ali'nafiye. Apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo'a haiya kava huno hapa maegaiye. 2 Muki kavatefe'mo hapa maesiya ya'mo ago ali'nae. Hogote ya'mo hapa maesiya ya'mo hane'niyana Goti'a ge'ale'mo yagai'a atesayafe'mo ge'amo ago alino apami'niye. 3 Apami'niya'monanafa mago Yu vaya'amogimo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo Goti'a Emalehamufe'mo, kaginago vaya'mo hapa maegauve, huno ha pai'niya gemo afa gemo hane'niyanageno Goti'a agai'a ge'amo afa'a akame osisifiye. 4 Alagi atalegeno hano hino. Muki vaya'mogimo aigofe gemo nehisageno'ae'mo Goti'a agai'a ge'amo alagi o'ataleno akame hugiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, kagaemo gemo hisanage'a afite'apae'mo, alagi lama gemo nehiye, hu'a hugae. Vaya'mogimo agoti hu'a nekatesagekae'mo aeka apakasegane, huno avo kae male'niye. 5 Lagaemo Yu vaya'mogita hosu kava'mo hu'nisunana Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na agufa gemo hugune. Goti'a anonatilefe'mo kayo'mo nelamisigetae'mo, hosu kava'mo nehiye, huta ma mopafi vayakana huta ge hisupiye. 6 Alagi atalegeno hano hino. Mani gemo lama gemo hane'niyesinana Goti'a ma mopafi vaya'mo afa'a agoti huno o'apatesine. 7 Mago Yu vaya'-mogi, hosu kava'mo hu'nisunageno'ae'mo Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na kava hisigeno agoti huno lategaiye. 8 Vae, hu'na, alagepa hu'a apakesa afi'naesinana alagepa kava'mo afole aisiyafe'mo hosu kava'mo higetao, huta afa'a nehunesine. Ani gemo afa'a osuguna'monanafa mago vaya'mogi lagaefe'mo, ani gemo nehae, hu'a faipa hu'a nelatae. Goti'a mani vaya'aife'mo, hosu vayane, huno huteno agoti huno apategaiye. He, alagi lama gemo hugiye.

Muki ma mopafi vaya'aife'mo hosu vayane, huno hu'niya gemae

9 Inagi lagaemo Yu vaya'mogita aeta apakaseta alagepa vaya'mo mai'nopiye. Ha'ao, hosu kava'mo'a Yu vaya'mogita'e Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'e'mo aeno la-gaseno yagaino late'niye, hu'na ali'na lapave li'nove. 10 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo,

Mago fatago vaya'mo o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye. 11 Mago afi'naya vaya'mo o'mai'nae. Goti'mo agegefe'mo kahauya nehaya vaya'mo o'mai'nae. 12 Muki vaya'-mogimo ani ka'mo ago atale'nae. Muki'amo hosu vaya'mo hamale'nae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo mago o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye. 13 Lugo'apimo kano kelimo ali'a halo ne'aigeno atu ne'aiya kano keligana huno hane'nigeno hosu gemo afole ne'aiye. Apavenafu'naleti'mo aigofe gemo nehae. Nagalo'yave'mogi apavayafi'mo analisa ani'mo havai te'niya kava huno hosu gemo apavayafi'mo havai te'nige'a ge'apileti'mo vaya'mo nehapae. 14 Apakaemo hu'a faipa hu'a ne'apataya ge'e hapai vai'a ne'apataya kava'e'mo apaipafi'mo havai te'niye. 15 Apakaemo apaiyaleti'mo nagu nagu hu'a u'a vaya'mo nehapae. 16 U e'a nehayategamo muki ya'mo ali'a hosu hu'a atege apakafu kisiya ya'mo ali'a apamige nehae. 17 Alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya ka'mo no'agae. 18 Gotife'mo koli hisaya agufa apakesa no'afiye,

hu'a avo kae male'nae. 19 Ago afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiye. Apakaemo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ge osu'a ani gemo ha pai'apae'mo, Goti aulagale'mo hosu kava'mo hu'nonanageno kayo'mo lamigiye, hu'a hisayafe'mo hapa nepaiye. 20 Hapa nepaiya'mofe'mo Goti'a muki vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno osugiya'monanafa ke'aepa ge'aleti'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino apave neliye.

Fatago kava'mo Gotitegati'mo ne'e, huno hu'niya gemae

21 Ani kava hu'a mai'naya'monanafa hemenimo Goti'a fatago kava'amo agaetegati'mo
alino apave neliye. Ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo alino no'apamifa fiku
hapa maeno ne'apamiye. Mosese'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa
nepaiya vaya'mogi'e'mo avo kae male'naya geleti'mo ani kavafe'mo ava gemo ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiye. 22 Goti'a mani fatago kava'amo alino Yesu Kalaisife'mo apakesa afi'a
fatago nehaya kavateti'mo muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo ne'apamigeno
apakaete'mo hane'niye. Hailami salami hu'a no'maifa magoke aiyaya vaya'mo ne'maiya'-
mofe'mae. 23 Na kava hu'nageno'aene. Muki vaya'mogimo hosu kava'mo hute'a Goti ha
le konali ya'amo hai'a me tale'naya'mofe'mo no'aliye. 24 No'aliya'monanafa Goti'a Kalaisi
Yesu'mo miya faino hatu maeno late'niya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo
mai'nae, huno laha pai'niye. Goti'a muki kavatilefe'mo agesa o'afino fiku laha maeno
lami'niye. 25 Agaemo mafa'ne'amo kola'ae'mo lagesa afita fatago hisuna kavateti'mo
aipamo leno olateno aipamo falu huno latesiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaula-
gale'mo ago alino afole aino ate'niye. Akeya'vilagamo Goti vaya'amogi hosu kava'mo
hu'nageno'ae'mo kayo'mo o'apamino afa'a apakeno apatale'niye. Hu'niya kava'alefe'mo
fatago kava'mo hu'nove, huno alino lave lisiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaula-
gale'mo ago alino afole aino ate'niye. 26 He, hemenimo Goti'a fatago kava'amo ago alino
lave nelino'ae'mo Yesufe'mo lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehuno'ae'mo, fatago vekamo mai'nove, huno alino lave
lisiyafe'mo Yesu'a afole yate'mo ago alino afole aino ate'niye.
27 Hu'niya'mofe'mo lagitile'mo afa'a alita asaga huta atesuna kava'mo hane'nifiye.
Ha'ao, ani kava'mo ago alino hafaino atale'niye. Haiya agufa kavateti'mo alino hafaino
atale'niye. Ke'aepa ge'aleti'mo alino hafaino atale'nifiye. Ha'ao, lagesa afita fatago
nehuna kavatetike'mo ago alino hafaino atale'niye. 28 Atale'niya'mofe'mo ina kava
huta afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago
vaya'mo mai'nae, huno nosifa apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. 29 Yu vaya'mogitage'mo Gotitimo'mo mai'niye,
huta hisupi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo, Gotitimo'mo mai'niye, hu'a
hugae. He, Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo Gotitimo'mo mai'niye, hu'a
hugae. 30 Goti'a magoke'age'mo mai'niyanageno Yu vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya
kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno huge Yu nofi vayapati'mo
o'mai'naya vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago
vaya'mo mai'nae, huno huge nehiye. 31 Inagi lagaemo apakesa afi'a fatago hisaya
kavafe'mo ava gemo nehutae'mo ke'aepa ge'amo aeta ati nekaopiye. Alagi atalegeno hano
hino. Lagaemo ke'aepa ge'amo ha maeta alita he tita ne'atone.

4

Goti'a Emalehamufe'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hu'niya gemae

1 Mani kavatefe'mo laginago vekamo Emalehamu'a agai'a agufaleti'mo ali'niye, huta
hisupiye. 2 Ha'ao. Goti'a Emalehamu'mo alagepa kava hu'niya kava'aleti'mo, naulagale'mo
fatago vekamo mai'nane, huno hu'niyesinana Emalehamu'a agai'a agi'ale'mo afa'a alino
asaga huno ate'niyesine. Ate'niyesina'monanafa Emalehamu'a Goti aulagale'mo ag-
i'ale'mo afa'a alino asaga huno o'ategaiye. 3 Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a na
kava hu'niye, huno hu'niye. Ani gemo'a, Emalehamu'a Goti ge'ae'mo agesa afino fatago
hu'nigeno Goti'a fatago kava'amo alino ami'niye, huno hu'niye. 4 Inagi vaya'mogimo
ali'ya'mo alite'apae'mo miya'apimo ne'aliya yafe'mo, fiku ne'aliye, huta nosupa ali'ya'mo
ali'naya anona'apilefe'mo miya'apimo ne'aliye, huta nehune. 5 Huta nehuna'monanafa
ali'ya'mo o'ali'a Gotifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo, naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Agaemo mono nosaya vaya'aife'mo, naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Apakaemo ani kava nehiya Gotifeke'mo apakesa
afi'a fatago nehae. 6 Nevini'e'mo ani kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye. Agaemo,

apakaemo ke'aepa gemo akame nehaya agufa ali'ya'mo o'ali'naya'monanafa Goti'a fatago
kava'amo alino apami'nisiya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye. 7 Ani gee'mo huno'ae'mo,

*Goti'a ke'aepa ge'amo amagi'a ne'atalaya hosu kava'apimo alino atalege hosu kava'apimo aeno
ati kaeno apatege hu'nisiya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga
aigae.* 8 Ala kava ne'mo'a hosu kava'mo anona'apilefe'mo o'apami'nisiya vaya'mogi
alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae,

huno hu'niye.

9 Apakufamo lagau'a atale'naya vaya'age'mo hapa ne'maefi apakufamo lagau'a o'atale'-
naya vaya'e'mo hapa ne'mae. Ani kavatefe'mo, Emalehamu'a agesa afino fatago
hu'nigeno'ae'mo Goti'a fatago kava'amo alino ami'niye, huta nehune. 10 Ani afina'mo
Emalehamu'a haiya kava huno mai'niye. Agufamo lagauno atale'niya vekamo mai'nifi
agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. Agaemo agufamo lagauno atale'niya
vekamo o'mai'nifa agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. 11 Emalehamu'a
agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'neno'ae'mo agesa afino fatago huteno fatago
kava'amo ali'niye. Fatago kava'amo ali'niya alagena kava'mo hane'niyana agufamo
lagauno atale'niya alagena kava'mo ali'niye. Mani alagena kava'mo aune kava'mo
hane'niyana, fatago vekamo mai'niye, huno alino apave neliya kava'mo hane'niye.
Apakufamo lagau'a o'atale'naya vaya'ai aepa vekamo maisigeno Goti'a apakae'e'mo
fatago kava'amo apamisayafe'mo ani kava huno mai'niye. 12 Agaemo apakufamo lagau'a
atale'naya vaya'ai aepa vekamo mai'niye. Apakaemo apakufamo lagau'a atale'naya nofi
vaya'age'mo o'mai'naya'monanafa Emalehamu'a agufamo lagauno o'atale'niya afina'mo
agesa afino fatago hu'niya vekamo aiyakamo ne'aliya'mofe'mo aepa veka'apimo mai'niye.

13 Goti'a Emalehamufe'mo, muki ma mopamo kagae'e kaginago vayakamogi'e'mo
lapamisugetapa alagi alagepa hutapa maigae, huno polomasi gemo ha pai'niye. Emale-
hamu'mofi aginago vaya'amogimofi hu'a ke'aepa ge'amo akame hu'nisaya kavateti'mo
Goti'a lapamiguve, huno hu'niya ya'amo alisayafe'mo osu'nifa apakesa afi'a fatago hute'a
fatago kava'amo ali'nisaya kavatetike'mo alisayafe'mo hu'niye. 14 Mafa'ne'apimogimo
afo'apimogi male'naya ya'mo ne'aliya kava hu'a ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'-
mogimo ali'naesinana apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo ina agufa kavanageno Goti'a
fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu'niya polomasi ge'amo afa gemo hane'ninageno
afole o'ai'niesine. 15 Na kava higeno'aene. Ke'aepa ge'amo ohane'niyesinana ke'aepa
ge'amo amagi'a no'atalaesine. Hiya'monanafa ke'aepa ge'amo'a hane'niya'mofe'mo
aipamo leno ne'apateya kayo'mo apamisiya agufa kava'mo alino afole aino ne'ate. 16 Ani
kava hane'niya'mofe'mo muki aginago vaya'mogimo hai'a me otale'a alagi hai'a polomasi
gemo hu male'niya ya'mo alisayafe'mo fiku hapa maeno ne'apamige'apae'mo apakesa
afi'a fatago nehaya vaya'mogi aligae. Yu nofi aginago vaya'amogige'mo o'aligafa Emale-
hamu'a hu'niya kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya aginago vaya'mogi'e'mo alisayafe'-
mae. Agaemo muki'amogita aepa netimo mai'niye. 17 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo
kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Muki nofi vaya'ai apakinago aepa veka'apimo ali'na afole
ai'na kate'nove,* huno hu male'niye. Ani gemo huno hu male'niya afina'mo Goti aulagale'mo
Emalehamu'a muki'amogita afotimo'mo afole ai'niye. Agaemo Gotife'mo agesa afino
fatago hu'neno'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatege ohane'niya yafe'mo,
hane'niye, huno huge nehiya Gotife'mo agesa afino fatago hu'niye. 18 Emalehamu'a
afole aisiya ka'mo o'age'niya'monanafa agesa afino fatago nehuno avayagunagu huno
agava mai'niya'mofe'mo Goti'a, muki asole kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niya
gemo afole ai'nigeno muki nofi vaya'ai aepa veka'apimo afole ai'niye. 19 Emalehamu'a
kafuga'amo vani hataleti hugefe haino hogo hu'niya kafugafi'mo mai'neno'ae'mo, kola'n-
imo'a ali'ya o'ali'nigeno a'nimo aipamo ago alino kalagu ki'nigeno la'agufamo faligekana
huno hane'niye, huno hu'niya'monanafa ani kavafe'mo agesa afifi huno mai'neno'ae'mo
aise'amo agesa afino fatago osu'niya'monanafa lokiya vaino mago'e huno agesa afino
fatago hu'niye. 20 Agaemo Goti'a, henaga'amo huguve, huno hu'niya gee'mo, hisifi osisifi,

huno lole agesa o'afi'niye. Ha'ao, agesa afino fatago hu'niya kava'amo'mo lokiya vaino
ate'nigeno'ae'mo agaemo Goti'mo ala agi'amo ami'niye. [21] Agaemo Goti'a, huguve, huno
hu'niya gee'mo lokiya vaino magoke agesa afi'neno'ae'mo, ani kava'mo afa'a hugiye,
huno hu'niye. [22] Huno hu'niya'mofe'mo *Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno*
ha pai'niye. [23-24] Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niya gemo
Emalehamufeke'mo avo okae'nifa lagae'efe'mo avo kae male'niye. Ani kava huno Goti'a
lagaemo agaefe'mo Ala kava netimo Yesu'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya
Gotife'mo lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo
mai'nae, huno laha paigiye. [25] Goti'a hosu kavatilefe'mo avalelino uno hosu vaya'ai
apayapi'mo ateteno'ae'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo
kanolufati'mo ago alino he tino ate'niye.

5

Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'nigeta alagepa huta mai'nona gemae

[1] Lagesa afita fatago hu'nonageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo
mai'nae, huno laha pai'nigeta afitetae'mo, aipamo falu huno nelate, huta huteta
mai'nonageno'ae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laipamo'mo falu nehiye.
[2] Agateteti'mo lagesa afita fatago hu'nona kavateti'mo faleta haiteta Goti'a fiku laha
maeno nelamiya kava'afi'mo mai'netae'mo, Goti ha le konali hetamatimo aligune,
huta lavayagunagu huta agava ne'maune. [3] Afole aisiya kavafeke'mo lamogaga
no'auna'monanafa hanageke ya'e'mo ali'netae'mo lamogaga ne'aune. Ani hanageke
yateti'mo laha maesiyafe'mo o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo lokiya
vaino lategaiye, huta ago afi'nona'mofe'mo lamogaga ne'aune. [4] O'ataleta atafauta
alagi huta ne'maisunageno'ae'mo amuse huno latesigeta lavayagunagu huta agava
maigune. [5] Goti'a aote Auneme'amo alino lami'nigeno Auneme'amo'mo Goti'a lagaefe'mo
hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laipafi'mo ago alino laki male'niye. Laki'nigeta
age'nona'mofe'mo lavayagunagu nehuta agava ne'mauna kavatefe'mo laipamo'mo kana
hisigeno hosu laipamo okaligiye.

[6] Hau'niya kavatefe'mo layamufamo o'valeta Gotife'mo mono osuta hosu kava'mo
nehuna vaya'mogitalefe'mo Goti'a lekana pai male'niya afina'mo Kalaisi'mo ago falino
late'niye. [7] Mago vaya'mogimo ke'aepa gemo akame nehaya vaya'mo hapa maesayafe'mo
fali'a o'apategaya'monanafa magoke magoke vaya'mogimo alagepa hu'a hapa ne'maya
vaya'mo hapa maesayafe'mo koli osu'a fali'a apategae. [8] Fali'a apategaya'monanafa
hosu kava'mo nehuna vaya'mo mai'nonageno'ae'mo Kalaisi'a falino late'niya kavateti'mo
Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo ago alino lave neliye. [9] Goti'a
kola'amo aino lakino late'niya kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae,
huno laha pai'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno laha maeno aipamo leno nelateya
kayo'mo lamisiya kavategati'mo lagufamo alino katino lategaiye. [10] Goti kame'amo
mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo fali'niya kavateti'mo alino ao ya'mo hu male'niya'-
mofe'mo ao vaya'amo mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo he tino afa'a mai'niya hima-
mu'aleti'mo mago'e huno lagufamo alino katino lategaiye. [11] Mani alagepa kava'age'mo
lagaetegamo afole o'aigifa hemeni'e'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo Gotife'mo
amuse huta ateteta lamogaga ne'aune. Goti'a agaeteti'mo ago alino ao ya'mo hu
male'niya'mofe'mae.

Atamu'e Kalaisi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[12] Inagi hosu kava'mo magoke vekafati'mo muki ma mopafi'mo afole ai'nigeno ani hosu
kava'aleti'mo nefaliya kava'mo afole ai'niye. Nefaliya kava'mo ani katetike'mo afole
aiteno muki vaya'aitegamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Muki vaya'amogimo magoke
vekamo'a hosu kava'mo hu'niya afina'mo agaepi'mo mai'ne'apae'mo hosu kava'mo
hu'naya'mofe'mae. [13] Vaya'mogi hosu kava'mo hume hume ne'ageno'ae'mo Mosese'a

ke'aepa gemo alino apami'niye. Ani hogote afina'mo ke'aepa gemo alagi ohane'niyesinana
Goti'a vai'mo no'apamiyesine. 14 Nefaliya kava'mo'a Atamu'a mai'niya afinateti'mo muki
vaya'aite'mo yagaino apateme apateme ne'egeno'ae'mo Mosese'a afole ai'niye. Goti'a
ke'aepa ge'amo Atamufe'mo, ina kava'mo osuvo, huno ha pai'niya ge'amo ago amagino
atale'niya kava hu'a ani agufa ke'aepa ge'amo amagi'a o'atale'naya'monanafa fali'nae.
Atamu'mo afole aigiye, hu'a ava gemo hu'a avo kae male'naya vekagana huno aune'amo
mai'niye. 15 Mai'niya'monanafa Goti'a magoke vekaleti'mo fiku hapa maeno ne'apamiya
kava'e mago alu vekamo'a hosu kava'amo'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. Magoke
vekamo hosu kava'aleti'mo muki asole vaya'mo fali'naya'monanafa Goti'a magoke
vekamo Yesu Kalaisiteti'mo asole vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo'mo
mago'e huno ago aeno agase'niye. 16 Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavateti'mo alino
afole aino ne'ateya kava'e magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo alino afole aino ne'ateya
kava'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. Magoke hosu kava'amo akamelegati'mo
Goti'a, hosu vaya'mo mai'nae, huno agoti huno apate'niya'monanafa vaya'mogi asole
hosu kava'apimo akamelegati'mo Goti'a fiku hapa maeno apamiteno'ae'mo, naulagale'mo
fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. 17 Magoke vekamo hosu kava'aleti'mo nefaliya
kava'mo afole aiteno aeno apakaseno yagaino apate'niya'monanafa Goti'a mago'e huno
mani kava'mo ago aeno agase'niye. Goti'a fatago kava'amo fiku hapa maeno apami'nisiya
vaya'mogimo magoke vekamo Yesu Kalaisiteti'mo ae'a apakase'a alagepa hu'a maige
maige hu'a maigae. 18 Mani avo'mo nekaova gemo aepa'amo hane'niye. Magoke
vekamo'mo hosu kava'mo hu'nigeno'ae'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanagetapa alagi
faligae, huno hu'niya kava huno magoke vekamo'mo fatago kava'aleti'mo Goti'a muki
vaya'mo fiku hapa maeno apamiteno'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nayan-
agetapa alagepa hutapa maige maige hutapa maigae, huno hapa pai'niye. 19 Magoke
vekamo'mo Goti ge'amo amagino atale'niya kava'aleti'mo Goti'a asole vaya'aife'mo, hosu
vaya'mo mai'nae, huno hu'niya kava huno magoke vekamo'mo ge'amo akame hu'niya
kava'aleti'mo asole vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hugiye.
20 Mago'e gemo hane'niyana Goti'a hosu kava'mo mago'e huno afole aisiyafe'mo ke'aepa
ge'amo'a hosu kava'mo haopale'mo alino afole aino ate'niye. Hosu kava'mo mago'e
huno afole ai'niya'monanafa Goti'a hosu kava'mo ago afole ai'niya yategamo fiku hapa
maeno apami'niya kava'amo'a mago'e huno aeno agaseno havai teteno aino vali lamino
asagauno ai'niye. 21 Hosu kava'mo'a nefaliya kava'mo alino afole aino ateteno ani
kavateti'mo yagaino ne'apateya kava huno fiku hapa maeno ne'apamiya kava'mo'a fatago
kava'aleti'mo yagaino ne'apatesige'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo alagepa hu'a
maige maige hu'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mae.

6

Lagaemo Kalaisi'e'mo magokepi faliteta he ti'nona kavafe'mo hu'niya gemae

1 Inagi lagaemo hemenimo na gemo hugune. Goti'a mago'e huno fiku laha maeno
lamisiyafe'mo hosu kava'mo mago'e huta huge huge huta maigune, huta hisupiye. 2 Ha'ao,
alagi atalegeno hano hino. Lagaemo hosu kavatilefe'mo ago fali'nona'mofe'mo haiya kava
huta mago'e huta hosu kavapi'mo maigune. 3 Kalaisi Yesupi'mo muki vaya'amo ago alino
ani'mo faleno late'niya vaya'mogita agae'e'mo fali'none, hutapa o'afi'nafiye. 4 Muki ya'mo
Afo'amo'mo ha le konali ya'aleti'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya
kava huta he tita saufa kava'mo huta maisunafe'mo Goti'a Kalaisipi'mo ani'mo faleno
late'nigeta agae'e'mo ago fali'nonageno'ae'mo agae'e'mo ago kino late'niye. 5 Na kava
higetaene. Lagaemo Kalaisipi'mo ani'mo faleno late'nigeta fali'niya kava huta agae'e'mo
fali'nisunana alino he tino ate'niya kava huno alino he tino lategaiya'mofe'mae. 6 Ago
afi'nonana lagufafi hosu kavatimo lokiya'amo hano hisigeno hosu kava'mo'a yagaino
late'nisigeta ali'ya'amo mago'e huta o'alisunafe'mo atafa vekatimo Kalaisi'e'mo malipu

yosale'mo nili ai'nigeno fali'niye. [7] Fali'naya vaya'mo hosu kavatefe'mo fali'naya'mofe'-
mae. [8] Kalaisi'e'mo fali'nisunana agae'e'mo afa'a maigune, huta lagesa afita fatago ne-
hune. [9] Ago afi'nonana Goti'a Kalaisi'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'nigeno afa'a
mai'niyanageno halate afa'a ofaligiye. Fali kava'mo'a mago'e huno yagaino o'ategaiye.
[10] Na kava higeno'aene. Fali'niya afina'mo hosu kavatilefe'mo muki afinatefe'mo magoke
afina'mo ago fali'niya'mofe'mae. Hemenimo afa'a ne'maino'ae'mo Gotitefe'mo afa'a
ne'maiye. [11] Afa'a ne'maiya kava hutapa, hosu kavatefe'mo fali'nona'monanafa Ala kava
netimo Kalaisi Yesupi'mo ne'maitae'mo Gotitefe'mo afa'a ne'maune, hutapa lapakesa
afiyo.
[12] Lapakaemo ani kava hutapa ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo afa'a ategeno'ao
nefaliya lapakufale'mo yagaino olapateno. Fiku yanagetapa lapakufamo'mo hau'niya
kava'mo hugaya'mofe'mae. [13] Lapakaemo lapakufafi alu ya alu yatapimo'a hosu kava'mo
hisayafe'mo hosu kava'mo ayapi'mo lapakufafi hane'niya alu ya alu yatapimo alitapa
o'amiyo. Lapakaemo fali'nayateti'mo ago he titapa afa'a mai'naya'mofe'mo lapakufafi
hane'niya alu ya alu yatapileti'mo alagepa kava'mo hisayafe'mo lapakufa'a'e muki la-
pakufafi'mo hane'niya yatapi'e'mo alitapa Gotike'mo amiyo. [14] Na kava hinagetapaene.
Lapakaemo ke'aepa gemo afe'alumelaga o'mai'nafa Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya
kava'mo afe'alumelagamo ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo'a yagaino olapategaiya'-
mofe'mae.

Alagepa kava'mo ali'ya'amo ne'alune, huno hu'niya gemae

[15] Inagi lagaemo na kava hugune. Ke'aepa gemo afe'alumelaga o'maita Goti'a fiku laha
maeno nelamiya kava'mo afe'alumelagamo ne'mauna'mofe'mo hosu kava'mo hisupiye.
Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. [16] Lapakaemo ago afi'nayana mago vekae'mo, al-
i'yakale'mo maigune, hutapa hu'nisayana ani vekamo kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'amo
mai'nae, hutapa afi'nae. Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo
mai'nisayana faligae. Goti kalavusifi'mo ge'amo akame hutapa kalavusi ali'ya'amo
ne'aliya vaya'amo mai'nisayana lapaipafati'mo fatago kava'mo afole aigiye. [17] Hogoteno
hosu kava'mo'a yagaino lapate'nigetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'-
naya'monanafa Goti'a lapavalelino eno ge'amo aiyafi'mo lapate'nigetapa lapaipafati'mo
ge'amo akame nehaya'mofe'mo Gotife'mo hao ke hegetao. [18] Goti'a hosu kavategati'mo
ago hatu maeno lapate'nigetapa alagepa kava'amo ali'ya ne'aliya vaya'amo hamale'nae.
[19] Alagepa hutapa o'afisaya agufa vaya'mo mai'naya'mofe'mo ma mopafi kavafe'mo ae'na
kalafefa gemo nehuve. Lapakaemo hogotetapa lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo
hosu kava'mo ayapi'mo alita maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'neta-
pae'mo hosu kava'mo huge Goti ge'amo amagitapa atalege hutapa mai'naya kava hutapa
hemenimo lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo alita alagepa kava'mo ayapi'mo
maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo maigeno'ao lapaote kavatapimo afole
aino.
[20] Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'netapae'mo
alagepa kavatefe'mo kahe vaya'mo mai'nae. [21] Lapakaemo hogotetapa hu'naya kavafe'mo
hemenimo lapavagage nehiya kavateti'mo akamelegati'mo alagepa ya'mo ali'nafiye.
Ha'ao, ani hosu kavateti'mo falisaya kavake'mo ne'aliye. [22] Goti'a hosu kavapati'mo ago
hatu maeno lapate'nigetapa Goti kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo hamale'naya'-
mofe'mo lapaipafati'mo alagepa alagamo ne'aegetapae'mo lapaote vaya'mo hamaleme
hamaleme ne'utapae'mo haitapa atupale'mo alagepa hutapa maige maige hutapa maigae.
[23] Na kava nehageno'aene. Hosu kava'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai miya'apimo falisaya
kava'mo hane'niya'monanafa Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya ya'mo alagepa hu'a
maige maige hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Agaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'mo
ne'maiya vaya'mo alino ne'apamiye.

7

Vele ne'maiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae

[1] Konaga'nimogitapae, lapakaemo ke'aepa gemo ago afi'naya'mofe'mo hisuva gemo
afa'a afigae. Lapakaemo ago afi'nayana ke'aepa gemo'mo ofali'a afa'a ne'maiya
afina'mo muki vaya'aite'mo yagaino ne'apate. [2] Ani kavatefe'mo ke'aepa gemo'mo
a kanomo'a anau'amo'mo ofalino afa'a mai'niya afina'mo a kanoe'mo huno'ae'mo,
anaukamo'e'mo magokepi alagepa hutana lokaetana mai'ao, huno nehiye. Nehiya'-
monanafa anau'amo'mo falisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa
gemo afe'alumelagamo o'maino afa'a maigiye. [3] Maigiya'mofe'mo mago a kanomo'a
anau'amo'mo afa'a mai'nisigeno'ae'mo ataleno uno alu vele'mo maisiyana kumai ane,
hu'a hugae. Hugaya'monanafa anau'amo'mo falitesigeno'ae'mo uno alu vele'mo
maisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa gemo'mo mago'e huno ya-
gaino o'ategaiya'mofe'mo kumai ane, hu'a afa osugae. [4] Konaga'nimogitapae, mani gemo
lapakaefeke'mo nehuve. Lapakaemo alu vekale'mo maisayafe'mo Kalaisi agufa'aleti'mo
ke'aepa ge'alefe'mo ago fali'nae. Kanolufati'mo ago alino he tino ate'niya vekale'mo
mai'netapa Gotitegamo alagamo aegekana hutapa alagepa kava'mo hisayafeke'mae.
[5] Atafa laipamo'mo yagaino late'niya afina'mo ke'aepa gemo'mo hosu laha'ye nehiya
kava'mo alino afole aino ate'nigeno lagufafi'mo ali'ya'mo ali'nigeta hosu alagamo
aegekana huta mai'netae'mo falisuna agufa kava'mo hu'none. [6] Hu'nona'monanafa
hemenimo ke'aepa gemo'a nofi aeno late'niya gelefe'mo fali'nonageno'ae'mo Goti'a ago
hatu maeno late'niye. Hemenimo Goti ge'amo akame nehutae'mo mago'e huta atafa gemo
avo kae male'niya ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina kava osiyo huno hu'niya kate'mo
no'una'monanafa saufa ka'mo Goti Auneme'amo'mo valino nelateya kateke'mo ne'une.

Ke'aepa ge'e hosu kava'efe'mo hu'niya gemae

[7] Ani kava'mo nehiya'mofe'mo ke'aepa ge'ae'mo hosu gemo hane'niye, huta hisupiye.
Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Goti ke'aepa ge'amo'a hosu kava'nimo alino
nave oli'niyesinana o'age'novesine. Ke'aepa gemo'a, *lapa'ye osino,* huno osu'niesinana
naipafi'mo naha'ye nehiya kava'nimo o'age'novesine. [8] Naipafi hosu kava'nimo'a alu
hosu kava alu hosu kavafe'mo naha'ye nehiya kava'nimo alino he tino atesiya ka'mo ago
age'niye. Ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo hosu naha'ye nehiya kava'nimo alino afole
aino ate'niye. Ke'aepa gemo afole o'ai'nigeno'ae'mo hosu kava'nimo'a faligekana huno
hane'niye. [9] Ke'aepa gemo afole o'ai'nige'nae'mo, afa'a alagepa hu'na mai'nove, hu'na
nagesa afi'nova'monanafa ke'aepa gemo naipafi'mo afole ai'nigeno'ae'mo hosu kava'ni-
mo'a naipafati'mo he ti'nige'na fali'nove. [10] Goti'a ofali'a afa'a maisayafe'mo ke'aepa gemo
hu male'niya'monanafa ke'aepa gemo'a namagi'nige'na fali'nove. [11] Hosu kava'mo'a ka'mo
ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo humi nateteno namagi'nige'na fali'nove. [12] Inagi muki
ke'aepa gemo aote gemo hane'nigeno magoke magoke ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina
kava osiyo, huno hu'niya gemo aote alagepa fatago gemo hane'niye.

Polo aipafi'mo kame nehiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[13] Alagepa gemo'a nagaete'mo fali kava'mo alino afole aino ate'nifiye. Ha'ao, alagi
atalegeno hano hino. Hosu kava'mo'a hosu kava'nimo afole aisige'na age'na aeto
hisuvafe'mo alagepa ge'aleti'mo naipafi'mo fali kava'nimo alino he tino ate'niye. Goti'a
ke'aepa ge'aleti'mo, hosu kavafe'mo alagi hosu faipa kava'mo hane'niye, huno alino nave
lisiyafe'mo ani kava'mo hu'niye. [14] Ago afi'nonana Goti Auneme'amo'mo haiya agufa aipa'e
vekamo mai'nifi ani kava huno Goti ke'aepa ge'amo hane'niye. Hane'niya'monanafa
nagaemo atafa naipa'e vekamo mai'nove. Na kava hige'naene. Naipafi'mo hane'niya hosu
kava'nimo'a kalavusi huno nate'nige'na ali'ya'amo ali'na mai'nove. [15] Nehuva kavafe'mo
o'nahau'niye. Nahau'niya kava'mo nosufa alagi o'nahau'niya kava'mo nehuve. [16] Hosu
kava'mo nehu'nae'mo o'nahau'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'e naipamo'e'mo magoke
agufa gemo neha'ae. [17] Ani kava'mo nehuva'mofe'mo nagai'nimo nosufa naipafi'mo
hane'niya hosu kava'mo'a nehiye. [18] Ago age'novana mago alagepa ya'mo naipafi'mo
ohane'niye. Atafa naipafifeke'mo nehuve. Muki afina'mo alagepa kava'mo hisuvafe'mo
nahau'niya'monanafa alagepa kava'mo hisuva ka'mo no'agove. [19] Alagepa kava'mo

huguve, hu'na nehuvana nosuve. Hosu kava'mo osuguve, hu'na nehuvana afa'a nehuve.
[20] Osuguve, hu'na nehisuvana nagai'nimo nosuva'monanafa naipafi'mo hane'niya hosu
kava'mo'a nehiye. [21] Nagaemo alagepa kava'mo huguve, hu'na nehugeno'ae'mo hosu
kava'mo'a nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ne'alige'na
ne'agove. [22] Nagaemo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'ae'mo nahau'nige'na namogaga
ne'auva'monanafa [23] aeto agufa lokiya ya'mo'a nagufafi'mo ali'ya ne'aliye. Ani lokiya
ya'mo'a saufa naipafi'mo hane'niya lokiya yate'mo kame huno ne'ate. Kame huno ateteno
kalavusi huno ne'nategeno'ae'mo hosu lokiya ya'mo'a nagufafi alu ya alu ya'nile'mo
lokiya'amo'a yagaino ne'nate. [24] Vaehae, lusi kanamo alite'na hosu kava'mo hu'na
mai'nove. Hosu kava'nimo'a nagufale'mo yagaino nate'neno falisuvategamo navalelino
ugefe'mo nehiyanageno ina la'mo nagufa'nimo alino katino nategaiye. [25] Goti'a Ala kava
netimo Yesu Kalaisiteti'mo nagufa'nimo afa'a alino katino nategaiye. Agaefeke'mo hao ke
nehove. Ani kava'mo hu'na mai'ne'nae'mo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'amo akame
nehuva'monanafa atafa naipafati'mo hosu kava'nimo lokiya'amo akame nehuve.

8

Atafa apaipamo akame nehaya kava'e Goti Auneme'amo akame nehaya kava'efe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Inagi Goti'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, hosu vayane, huno agoti
huno o'apategaiye. Apakaemo atafa apaipamo akame nosafa Goti Auneme'amo
akame nehae. [2] Na kava hinageno'ae'mo agoti huno olategaiye. Ke'aepa gemo'a
hosu kava'e nefali kava'e'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa Kalaisi Yesupi'mo
mai'nonageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo afa'a maisuna ya'mo alino nelamiya Aune-
me'amo'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo ke'aepa gelefe'mo ago hatu maeno nate'niye.
[3] Atafa laipamo hane'nigeno'ae'mo ke'aepa gemo akame hisuna himamutimo ohane'niya'-
mofe'mo ke'aepa gemo'a afa'a laha o'mae'niye. Afa'a laha o'mae'nigeno'ae'mo Goti'a
hosu kavatilefe'mo laha maeno mafa'ne'amo alino ate'nigeno emineno hosu kava'mo
nehaya apakufagana agufamo ali'nigeno'ae'mo Goti'a Kalaisi agufafi'mo hosu kavatimo
ago amagino atale'niye. [4] Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, fatago kava'mo hiyo, huno
hu'niya fatago kava'amo lagaepi'mo afole aisiyafe'mo hu'niye. Lagaemo atafa laipamo'mo
nehaiya kava'mo osuta Goti Auneme'amo'mo nehaiya kava'mo nehune. [5] Atafa apaipamo
akame nehaya vaya'mogimo atafa apaipamo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani
kavafeke'mo apakesa ne'afiye. Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya
vaya'mogimo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiye. [6] Atafa
apaipamo'a hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mo
nefaliya kavategamo ne'maiye. Auneme'amo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani
kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mogi afa'a ne'maiya kavategamo afa'a mai'ne'apae'mo,
Goti'a aipamo'mo falu huno nelate, hu'a nehageno'ae'mo apaipamo'mo falu nehiye.
[7] Atafa apaipamo'a hau'niya kavapi'mo mai'nisaya vaya'mogi Goti aiyafi'mo o'mai'a Goti
ke'aepa ge'amo no'afiyanage'a afa'a o'afigaya'mofe'mo Goti kame vaya'amo mai'nae.
[8] Mai'naya'mofe'mo atafa apaipamo'a yagaino ne'apateya vaya'mogimo Goti'a amuse
huno apatesiyafe'mo mago alagepa kava'mo afa'a alagi osugae. [9] Osugaya'monanafa
Goti Auneme'amo lapaipafi'mo mai'nisiyana atafa lapaipamo'a mago'e huno yagaino
nolapate. Muki vaya'mogi Kalaisi Auneme'amo o'ali'nisayana Kalaisi vaya'amo o'mai'nae.
[10] Kalaisi'a lapaipafi'mo mai'nisiyana hosu kava'mo afole ai'niya'mofe'mo lapakufamo
faligiya'monanafa fatago kava'amo ali'naya'mofe'mo afa'a maisaya ya'mo alitetapa afa'a
mai'nae. [11] Goti Auneme'amo'mo Yesu'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya
vekamo lapaipafi'mo mai'nisiyana Kalaisi'a alino he tino ate'niya vekamo'a ani kava huno
lapaipafi'mo mai'niya Auneme'aleti'mo falisiya lapakufamo alino he tino lapategaiye.

[12] Konaga'nimogitapae, ani kava hugiya'mofe'mo anonatimo hane'niye. Atafa laipamo
akame hisuna anonatimo ohane'niye. [13] Atafa lapaipamo'a hau'niya kava'mo akame

nehisayana faligaya'monanafa Goti Auneme'aleti'mo lapakufamo hau'niya kava'mo alitapa amagita falitapa atalesayana ofalitapa afa'a maigae. [14] Goti Auneme'amo'mo apayate ne'alige'a akame nehaya vaya'mo Goti mafa'ne'amo mai'nae. [15] Ali'naya Auneme'amo'mo halate koli hisayafe'mo lapavaleno kalavusi ali'yate'mo olapate'nifa Goti afamo anagapi'mo lapavalelino uno faleno lapate'niye. Faleno late'nigeta Auneme'a'e himamu'aleti'e'mo hutae'mo, Afo, Afotimogae, huta keya ne'aone. [16] Goti Auneme'amo'mo launelamefe'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nae, huno laha nepaigeta ne'afune. [17] Goti mafa'ne'amo mai'nona'mofe'mo Afotimo ya'amo alisuna mafa'ne'amo mai'none. Kalaisi'e'mo Afotimo ya'amo aligune. Lagaemo agae'e'mo magokepi kanamo ne'alisunana agae'e'mo ha le konali ya'amo magokepi aligune. [18] Nagesa afifi nehu'nae'mo, hemenimo kanamo ne'aliya ya'mo aise yanageno ha le konali ya'amo alino lamisigeta alisuna ya'mo alopa ya'mo hane'niye. [19] Ani yatefe'mo ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo Goti mafa'ne'amo'mo ha le'yategamo alino afole aino apatesiyafe'mo agava mai'ne'a hane'nae. [20] Ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'mogi'e'mo hosu kava'mo osu'naya'monanafa Goti'a alino hosu huno apate'nige'apa hosu kava hu'a hane'nae. Hane'naya'monanafa alagepa hu'a hanesayafe'mo agava mai'ne'a hane'nae.

[21] Goti'a mafane'amo hatu maeno apatesige'apae'mo ha le konali ya'amo alite'a afa'a maigae. Ani kava huno Goti'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo kasalisaya kavategati nofi'mo hatu maeno apatesige'apae'mo alagepa hu'a hanegae. [22] A'nemogi mafa'nemo ali'a apategefe hu'nageno'ae'mo apakafu ki'nige'apae'mo avovo hu'a yulagefa ne'aiya kava hu'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'naya ya'mogi'e'mo avovo hume hume ne'ae. [23] Ani ya'amogige'mo avovo nosafa lagaemo Goti'a alino lamisiya yapati'mo hogoteno Auneme'amo ago alino lami'niya vaya'mogita'e'mo muki ya'amo alino lamisiyafe'mo avovo nehune. Goti'a lagufale nofi'mo hatu maeno latesigeta alopa mafa'negana huta maisunafe'mo agava mai'neta avovo nehune. [24] Goti'a lagufamo alagi alino katino latesiyafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehune. Lagaemo ani ya'mo ago ali'nonesinana agava mai'neta lavayagunagu nosunesine. Vaya'mogi age'naya kavafe'mo agava mai'ne'a apavayagunagu nosae. [25] Lagaemo o'age'nona yafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehutae'mo alagi agegaune, huta nehuta o'ataleta agava ne'maune.

[26] Goti Auneme'amo'mo ani kava huno lagaemo lokiya no'vauna vaya'mo laha ne'mae. Lagaemo na kavafe'mo nunumu hisupi huta o'afi'nona'monanafa Goti Auneme'amo'mo agai'amo laha ne'maegeta lavayaletike'mo ge osuta laipafati'e'mo yulagefa aigekana agufa gemo huta nunumu nehune. [27] Lavayaletike'mo ge nosuna'monanafa Goti'a apaipafike'mo ne'apakeya vekamo'a Auneme'amo'mo agesa ne'afiya agesamo ne'afiye. Auneme'amo'mo Goti'a hau'niya kavafe'mo nunumu'mo huno nelategeno'ae'mo Goti'a ne'afiye. [28] Muki alu kava alu kava'mo afole ne'aiya kava'mo'a Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo Goti'a huguve, huno hu male'niya ge'aleti'mo keya aeno ge hu'niya vaya'mo alagepa hu'a maisayafe'mo muki alu kavateti'e alu kavateti'e'mo alino magokepi lokaeno ali'ya'mo ne'aliye. [29] Ani kavatefe'mo Goti'a hogoteno agesa afiteno'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'aife'mo, mafa'ne'nigana hu'a maigae, huteno lekana paino apate'niye. Agana'amogimo asole vaya'mo maisageno hogote yege mafa'ne'amo'mo nepu'apimo'mo maisiyafeke'mo lekana paino apate'niye. [30] Lekana paino apate'niya vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niye. Keya aeno ge hu'niya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. Naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niya vaya'mo ha le konali ya'amo alino apami'niye. [31] Ani kava nehiya kavatefe'mo na gemo hugune. Goti'a lagaeke'mo laha ne'maeya'mofe'mo haiya vaya'mogi lagaefe'mo kame hu'a lategae. [32] Agaemo agai'a mafa'ne'amo agegeno o'ate'nifa muki'amogitalefe'mo avalelino uno apayapi'mo ate'niye. Agaemo mafa'ne'amo ago avaleno lami'niya'mofe'mo mafa'ne'a'e muki ya'a'e'mo afa'a olamigifiye. Ha'ao, afa'a alino lamigiye. [33] Haiya vaya'mogimo Goti'a lekana paino apate'niya vaya'mo apavaleli'a u'a agoti hu'a apatete'apae'mo, ina hosu kava'mo hu'nae, hu'a hugae. Ha'ao, Goti'a naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. [34] Haiya vaya'mogimo agoti

hu'a apatete'apae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. Ha'ao, Kalaisi'a ago fal-
i'niye. Fali'niya'monanafa Goti'a ago alino he tino ate'nigeno'ae'mo mago'e huno laha
maesiyafe'mo Goti lamaga haopale'mo mai'neno'ae'mo nunumu huno nelate. 35 Haiya
vaya'mogimo Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a apahe'a
latalegae. Hanageke ya'mo alisupi kanamo alisupi apaini hu'a latesafi laga tesifi kagemi
yatimo ohanesifi lamagigefe hisafi lamagisageta falisupi huta mai'nisunana muki ani
agufa kavateti'mo Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a
apahe'a olatalegae. 36 Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,
*Gotiyo, hu'a, vaya'mogimo kagaetefe'mo muki afina'mo lahaegefe'mo nehae. Apakaemo, apamag-
isuna sipisipi afugana hu'a mai'nae, hu'a nelagae,*
hu'a hu'nae. 37 Muki ani agufa kava'mo lagaetegamo afole ne'aiya'monanafa lagaefe'mo
hau ayamopafi'mo nehaiya vekaleti'mo hemenimo mago'e huta aeta agaseta alagepa
huta ne'maune. 38-39 Nagaemo ago age'novana falisuna kava'mopi afa'a maisuna kava'-
mopi enisole vaya'mogimofi yagai'a ne'apateya vaya'mogimofi himamu vaya'mogimofi
hemenimo hane'niya kava'mopi henaga'amo afole aisiya kava'mopi lokiya ya'mopi anaga
hane'niya ya'mopi afelaga hane'niya ya'mopi muki ya'mopi vaya'mogimofi hu'a Goti'a
Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'nona vaya'mogitae'mo hau ayamopafi'mo nehaiya
kavapati'mo ali'a apahe'a olatalegae.

9

1 Hemenimo nagaemo mago gemo hugefe'mo huve. Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'-
nae'mo lama gemo nehuve. Aote Auneme'amo'mo nagupi mafa'nele'mo yagaino
ne'ategeno'ae'mo lama ge nehane, huno naha nepaiye. 2 Ani lama gee'mo hu'nae'mo,
nagae nofi vayapati ma mopafi konaga'nimogife'mo nagesa ne'afugeno'ae'mo muki
afina'mo lusi kava huno naipamo'mo kana nehigeno nainaga nefaiye. 3 Kanale kava'mo
hane'niyesinana apakaetefe'mo Kalaisipi'mo o'mai'na malaga vekamo maisuvafe'mo
nahau'niyesine. 4 Apakaemo Goti vaya'amo Isaleli nofi vaya'mo mai'nageno'ae'mo,
mafa'ne'nimo mai'nae, huno huteno agai'age'mo ha le konali vekamo'a apakae'e'mo
magokepi lokaeno mai'niye. Goti'a apakaefe'mo kotalake ge'amo hapa paite hapa paite
huno hapa paige ke'aepa ge'amo alino apamige mono kava'mo alino apave lige lapa
maegauve, huno hapa pai'niya polomasi ge'amo hapa paige huno mai'niye. 5 Hogote
apakinago vaya'mo Isaleli nofi vaya'mo mai'nae. Kalaisi'a apakaepati'mo ma mopafi
vekagana huno afole ai'niye. Kalaisi'a Goti'mo mai'neno muki ya'ale'mo ne'yagaiya
vekage'mo muki afina'mo ala agi'amo amige amige hu'a ami'a hano osisaya vekamo
mai'niye. He, lama ge.

6 Nagaemo, Goti'a Emalehamufe'mo kotalake gemo ha pai'niya gemo afole o'ai'niye,
hu'na nosuve. Muki Isaleli nofi vayapati'mo afole ai'naya vaya'mogimo mago lama
ge Isaleli vaya'mo o'mai'nae. 7 Ani kava hu'a muki vaya'amogimo Emalehamu aginago
vaya'amo Goti mafa'ne'amo o'mai'nae. Goti'a Emalehamufe'mo, Aisiki'a alino apatesiya
vaya'aeke'mo keya ae'na ge hisuge'a kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niye. 8 Ani
gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, apakufaleti'mo ali'a ne'apataya vaya'mo Goti mafa'ne'amo
o'mai'nafa Goti'a huguve, huno hu male'niya polomasi ge'aleti'mo alino afole aino
ne'apateya vaya'age'mo lama ge aginago vaya'amo mai'nae. 9 Ani kavatefe'mo Goti'a
huguve, huno hu male'niya polomasi ge'alefe'mo huno'ae'mo, *magoke kafugamo utesige'na
ani agufa afina'mo eminesugeno'ae'mo Sela'a mago ve mafa'nemo alino ategaiye,* huno ha
pai'niye.

10 Mago'e gemo afa'a hane'niye. Mago laginago vekamo Aisiki'a a'amo Lipeka'a aipagu'e
ami'nigeno lole lago'ya mafa'nela'mo alino anate'niye. 11-12 Alino o'anate'nige'anae'mo
mago alagepa kava'e hosu kava'e'mo osu'na'a afina'mo Goti'a, *yege mafa'nemo'a agana'amo
aiyafi'mo mai'neno kayokayo veka'amo maigiye,* huno ha pai'niye. Goti'a hogoteno agesa
afiteno hau'nigeno lekana paino ate'niya kava'amo alino afole aino atesiyafe'mo ani gemo
hu male'niye. Mago vekamo'a alagepa kava'aleti'mo lekana paino o'ate'nifa keya ne'aeya

vekamo'a agai'age'mo hau'nigeno lekana paino ate'niye. [13] Ani kavatefe'mo Goti'a avo
kae male'niya gemo'a, *Yekopufe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya'monanafa Isofe'mo alagi
o'nahau'niye,* huno hu'niye.
[14] Goti'a ani kava nehiya'mofe'mo lagaemo na agufa gemo hugune. Goti'a fatago
kava'mo nosiye, huta hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. [15] Ani kavatefe'mo
Goti'a Mosesefe'mo, *Ina lagife'mo nahau hu'na apategauve, hu'na hu'nisufige'na nahau'niyan-
age'na afa'a nahau hu'na apategauve. Ina lagimo fiku hapa maegauve, hu'na hu'nisufige'na
nahau'niyanage'na afa'a hapa maegauve,* huno ha pai'niye. [16] Vaya'mogi apakai'api ha-
pau'niya kavateti'mo afole o'aige apayamukiki nehaya kavateti'mo afole o'aige hu'a
afole no'aifa Goti'a hau huno ne'apateya kavatetike'mo afole ne'aiye. [17] Ani kavatefe'mo
Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, yagaino ne'apateya vekamo hogote vekamo
Felofe'mo, *Ina kavatefe'mo ali'na he ti'na kate'nove. Nagaemo himamu'nimo kagaeteti'mo ali'na
apave lisuge'apae'mo ma mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'mogimo ala nagi vekamo'na
nava gemo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mae,* huno ha pai'niye. [18] Ani kavatefe'mo Goti'a
ina lagife'mo hau huno apatesifigeno afa'a hau'niyanageno hau huno apategaiye. Ani kava
huno ina lagimo apaipamo alino akanino apatesifigeno afa'a hau'niyanageno apaipamo
alino akanino apategaiye.

Goti'a aipamo leno apatege hau huno apatege nehiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[19] Ani kava'mo nehiya'mofe'mo kagaemo, na kava nehageno'ae'mo Goti'a vai'mo
ne'apamiye. Ina la'mo Goti'a hau'niya kava'amo alino atalegaiye, huka naha paigane.
[20] Vayalafa'mo mai'nana'mofe'mo ina lagamo Goti ge'ale'mo afa'a aeka atagaina huka
nehane. Alo hu'niya ya'mo'a alo hu'niya vekae'mo, na kava higeka ani kava huka alo
huka nate'nane, huno afa'a hugifiye. [21] Kalipa mopaleti'mo ke'mo alo nehiya vekamo'a,
na agufa ke'mo alo hugufi, huno nehisiyana hau'niyanageno agai'a ya'mogeno ani agufa
ke'mo afa'a alo hugiye. Agaemo ani kalipa mopaleti'mo alino kamaeteno alino lo
aeno magokayaga atupa'aleti'mo alagepa ke'mo alo huteno magokayaga atupa'aleti'mo
afa ke'mo afa'a alo hugiye. [22] Ani kava huno Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'e
himamu'a'e'mo afa'a alino apave lisiyafe'mo hau'niye. Hau'nigeno'ae'mo aipamo leno
ne'apateya vaya'mo mopa kegana hu'a mai'naya vaya'mo alino hano huno apatale-
siyafe'mo apakai'apimo alo hu'a mai'naya'monanafa malage huno o'apamagino yatala
afina'mo afa'a apakeno mai'niye. [23] Ani kava huno mago vaya'amo lusi ha le konali ya'amo
alisayafe'mo hogoteno alo huno apate'niye. [24] Keya aeno ge hu'niya vaya'mogitalegamo
ani kava'mo hu'niye. Yu vaya'aifeke'mo keya o'ae'nifa alu nofi vaya'efe'mo keya aeno
ge hu'niye. [25] Ani kavatefe'mo Hoseya'a Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a
huno'ae'mo,

*Hogote'a vaya'nimo o'mai'naya vaya'aife'mo, vaya'nimo mai'nae, hu'na huguve. Nahau
nayamopafi'mo o'nahau'niya vaya'aife'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vayane,
hu'na huguve,*

huno huteno'ae'mo,

[26] *Vaya'nimo o'mai'nae, hu'na hapa pai'nova vaya'ai kotegamo mai'naya vaya'mogi alagi afa'a
ne'maiya auneme'e Goti mafa'ne'amo mai'nae, hu'a hugae.*

huno hu'niye. [27] Aiyeya'e'mo Isaleli vaya'aife'mo,

*Isaleli vaya'mogimo ani asuepagana hu'a asole vaya'mo mai'naya'monanafa ani vaya'aipati'mo
logufa vaya'ai apakufamo alino katino apategaiye.* [28] Ani kavatefe'mo Ala kava
ne'mo'a apamagiguve, huno hu'niya gelefe'mo ma mopafi vaya'mo malage huno
apamagigiye,

huno hapa pai'niye. [29] Aiyeya'a hogoteno ani agufa ge'e'mo,

*Ala kava ne'mo'a muki koku'napi ne'maiya vaya'aitenagi ma mopafi'mo ne'maiya vaya'ait-
enagi huno yagaino ne'apateya vekamo'a avina yakana huta maisunafe'mo lageno
olatale'niyesinana Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'e Gomola taonifi'mo mai'naya
vaya'e'mo afa'a apakeno o'apataleno alino hano huno apatale'niya kava huno alino hano
huno latale'niyesine,*

huno hu'niye.

Isaleli vaya'mogimo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo o'ali'nae, huno hu'niya gemae

30 Nehuva gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, alu nofi vaya'mogimo fatago kava'mo alisageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mo vegala o'ae'naya'monanafa apakesa afi'a fatago hu'naya kavatetike'mo Gotitegati'mo fatago kava'amo ali'nae. 31 Ali'naya'monanafa Isaleli nofi vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame hu'naya kavateti'mo fatago kava'mo alisayafe'mo vegala ae'naya'monanafa fatago kava'mo alisayafe'mo ke'aepa ge'amo akame nehu'apae'mo hai'a metale'nae. 32 Na kava hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Apakesa afi'a fatago hisaya kavateti'mo alisayafe'mo osu'nafa ke'aepa gemo akame hu'naya kavateti'mo alisayafe'mo hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Goti mukufi hu'niya gemo'a mago yafafe'mo ava gemo hu'niye. Ani yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nae. 33 Goti mukufi gemo'a,

Afiyo, nagaemo Saiyoni taonifi'mo no'mo fai'na atesuva yafa'mo malegauve. Male'nisuge'apae'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'a asagau'a aigaya'monanafa muki alu vaya alu vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mogimo apavagage osuge hapai vai'a o'atege hugae,

huno hu'niye.

10

1 Konaga'nimogitapae, nagaemo Goti'a Isaleli vaya'nimo apakufamo alino katino apatesiyafe'mo naipafati'mo nahau'nige'na nunumu hu'na ne'apatove. 2 Nagaemo ago apake'novana apakaemo Gotitefe'mo apayamukiki nehae, hu'na apake'nove. Apayamukiki nehaya'monanafa Goti ge'amo alagepa hu'a no'afiye. 3 Apakaemo, Goti'a fatago kava'amo fiku alino ne'apamiye, hu'a apakesa o'afi'a apakai'api fatago kava'apige'mo ali'a afole ai'a atesayafeke'mo ali'ya'mo ne'aliye. Goti'a agai'a fatago kava'amo alisayafe'mo mago ka'mo ago valino apate'niya'monanafa ohapau'nige'a Goti aiyafi'mo o'mai'nae. 4 Kalaisi'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi fatago kava'mo alisayafe'mo Goti ke'aepa ge'amo ago akame huno hano hu'niye. 5 Mosese'a ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisaya kavafe'mo avo kaeno'ae'mo, *muki ke'aepa ge'amo akame nehisaya vaya'mogimo akame nehaya kavateti'mo afa'a maisaya ya'mo aligae,* huno avo kae male'niye. 6 Kae male'niya'monanafa vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fatago kava'amo alisaya kavatefe'mo ava gemo huno'ae'mo, *ina la'mo haino Kalaisi'mo avalelino eminesiyafe'mo koku'napi'mo haigiye, hutapa lapakesa o'afiyo.* Ago emine'niya'mofe'mo ani agufa kava'mo hisaya ali'yatapimo ohane'niye. 7 Ina la'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo avalelino haisiyafe'mo ma mopamo afe'alumelaga lamigiye, hutapa osiyo. Ago he tino hai'niya'mofe'mae. 8 Ani kava hiyo, huno nosifa na agufa kavake'mo hiyo, huno nehiye. Ani gelefe'mo, Goti ge'amo lapaopale'mo hane'neno lapavayafi'e lapaipafi'e'mo hane'niye, huno hapa pai'niye. Lagaemo ani gelefe'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo aeta hakalo huta hapa nepaune. 9 Lagaemo, Goti'a Yesu'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, hutapa lapakesa afita fatago hutetapae'mo, Yesu'a Ala kava netimo mai'niye, hutapa lapavayafati'mo aeta hakalo nehisayana Goti'a lapakufamo alino katino lapategaiye, huta lapa nepaune. 10 Ani kavatefe'mo laipafi'mo lagesa afita fatago nehunageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani kava huno Goti'a lagufamo alino katino latesiyafe'mo lavayafati'mo aeta hakalo nehune. 11 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, *Ina lagimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a apavagage osuge hapai o'vaige hu'a maigae,* huno avo'mo kae male'niye. 12 Na kava hane'niya'mofe'mae. Yu nofi vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo hailami salami hu'a o'mai'nae. Magoke'age Ala kava ne'mo'a muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'nige'apae'mo muki vaya'mogimo agaefe'mo keya ae'a ge nehaya vaya'aitefe'mo alopa kagemi ya'e vekagana huno mai'neno fiku hapa maeno ne'apamiye. 13 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo mago'e gemo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo keya ne'aesafigeno afa'a apakufamo alino katino apategaiye, huno hapa pai'niye.*

[14] Ani gemo hu'niya'monanafa agaefe'mo apakesa afi'a fatago nosisaya vaya'mogimo
haiya kava hu'a agaefe'mo keya ae'a ge hugae. Agaefe'mo ava gemo o'afi'nisayana
haiya kava hu'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago hugae. Mago vaya'mogi agaefe'mo ava
gemo ae'a hakalo hu'a hapa nopaisayana haiya kava hu'a afigae. [15] Mago vekamo'a
alino apatesige'a o'usayana haiya kava hu'a u'a ae'a hakalo hu'a hapa paigae. Ani
kavatefe'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *alagepa faigoko ge'aleti'mo alino
nanu aeno ne'apateya gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apaiyamo kanale
apaiyamo hane'nige'a alini'a ne'ae. Apakaemo alagepa kavafe'mo ava gemo afite'a apamogaga
aisayafe'mo ani gemo alini'a ne'ae.* [16] Ne'aya'monanafa muki vaya'mogimo alagepa faigoko
ge'amo alagepa hu'a akame nosae. Aiyeya'a aise vaya'mogi akame nehaya kavafe'mo, *Ala
kava nene, huno, ina lagimo ketie'mo apakesa afi'a fatago hu'nae, huno ha pai'niye.* [17] Huno ha
pai'niya'monanafa mago vaya'mogi Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaige'apae'mo
ne'afiye. Ne'afigeno'aeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo anile afole ne'aiye.
[18] Afole ne'aiya'monanafa Goti ge'amo o'afi'nafiye, hu'na loka hu'na lapafi nekove. Ha'ao,
ago afi'nae. Avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Apake ne'aiya apakemo'mo ma mopafi muki haopalegamo aino atagu faeno uneno
hu'niye. Ge'apimo'a muki ma mopa atupalegamo aino atagu faeno uneno hu'niye,

huno hu'niye. [19] Hu'niya'monanafa Isaleli vaya'mogimo Goti gemo o'afi'nafiye. Hogoteno
Mosese'a huno'ae'mo,

Nagaemo magoke nofi vaya'mo o'mai'nisaya vayapati'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo
apavalesugetapae'mo lapaipa kafamo hapaegae. Mono gemo o'afi'a negi nagi hu'a
ne'maiya vayapati'mo apavalesugetapae'mo lapaipamo legaiye,

huno hu'niye. [20] Henaga'amo Aiyeya'a koli osuno huno haleno hapa paino'ae'mo,

Nagaefe'mo kahauya nosaya vaya'mogimo nage'nae. Ge hu'a nafi oke'naya vaya'mo naipa
nagesa ali'na apave li'nove,

huno hu'niye. [21] Hu'niya'monanafa Goti'a Isaleli vaya'aife'mo,

Nagae gemo o'afi'a himu'namu kava'mo nehaya vaya'aitegamo yatala afina'mo he ti'na
mai'ne'nae'mo eyo, hu'na hute'na nahakumo ali'na atale'na mai'nove,

huno hapa pai'niye.

11

[1] Ani gemo hu'niya'mofe'mo nagaemo hu'nae'mo, Goti'a vaya'amo alagi alino hapa faino
apatale'nifiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Ani gee'mo hu'nae'mo, nagaemo Emale-
hamu aginago'amo mai'ne'na Menisameni nofi vayapati'mo Isaleli vekamo mai'nove.
[2] Goti'a ema akeya'vilaga huno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hu'niya vaya'mo alino
o'apatale'niye. Goti mukufi avo kae male'niya gemo'a Ilaiyafe'mo ava gemo hu'niya gemo
lapakaemo afi'nafiye. Ilaiya'a Gotife'mo, [3] *Ala kava nene, huno, apakaemo kagaetegati gemo
alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ago apamagi'nage'a falige kagae ofalinimo ali'a
ne'malaya yafa hi'yalamu'mo ali'a halagape vai'a atalege hu'nage'na nagai'nige'mo mai'noge'a-
pae'mo hemenimo kamiti namagigefe'mo kahauya nehae, huno huteno agoti huno apate'niye.* [4] Ani
gemo hu'niya'monanafa Goti'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, *nagaemo
seveni tauseni'a vaya'aite'mo alagepa hu'na yagai'na ne'apatoge'apae'mo aigofe goti'apimo'a
Mealofe'mo mono osu'nae, huno ha pai'niye.* [5] Goti'a fiku hapa maeno lekana paino apate'niya'-
mofe'mo hemenimo ani kava hu'a asole vayapati'mo logufa vaya'mo mai'nae. [6] Fiku
hapa maeno apami'neno'ae'mo lekana paino apate'niya'mofe'mo alagepa kava'apilefe'mo
lekana paino o'apate'niye. Alagepa kava'apilefe'mo lekana paino apateyesinana fiku
hapa maeno no'apamiyesine. Alagepa kava'apimo anona'apilefe'mo alino ne'apamiya
kava'e fiku hapa maeno ne'apamiya kava'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. [7] Ani
kava nehiya'mofe'mo na kavafe'mo ava gemo hane'niye. Isaleli vaya'amogimo kahauya
hu'nayana o'ali'nae. Lekana paino apate'niya Isaleli vaya'amogige'mo ali'naya'monanafa
mago'e asole Isaleli vaya'mogi apaipamo'mo lokiya vai'niye. [8] Ani kavatefe'mo mago avo
kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Goti'a apaipamo alino havaeno ategekana huno apateteno o'agesaya apaulagamo alino
hamaleno apateteno o'afisaya apakesa alino apami'nige'apae'mo ani kava hu'a
maime maime e'a hemeni'e'mo mai'nae,
huno hu'niye. [9] Ani kavatefe'mo Nevini'a huno'ae'mo,
hosu kava'mo anona'apilefe'mo ne'ya'mo ne'naya ne'ya'mo'a apane'mu aegekana huge
ane'aifi'mo hegekana huge yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve nehaya
kavakana huno hapaegaiye. [10] O'agesayafe'mo apaulagamo'mo hani'age hino. Lusi
kanamo alika apamige'apao alite'a muki afina'mo ape hulitata hu'a maiyo,
huno hu'niye.

Henaga'amo Isaleli vaya'mo haiya kava hu'a maisafi huno hu'niya gemae.

[11] Inagi Yu vaya'mo alagi asagau'a aisayafe'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nafiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Heleve hu'a asagau'a ai'naya kavateti'mo Goti'a alu nofi vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye. Isaleli vaya'mogimo apaipa kafa hapae-sayafe'mae. [12] Ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo asagau'a ai'naya kavateti'mo lusi kagemi ya'mo ne'aliye. Malaga nofi vaya'mogi alagepa ya'apimo atale'naya kavateti'mo lusi kagemi ya'mo ne'aliye. Ne'aliya'mofe'mo muki Yu vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya kavateti'mo na agufa kagemi ya'mo aligae. [13-14] Apa veka'amo mai'ne'na alu nofi vaya'mogitapalegamo ne'uva'mofe'mo hemenimo alu nofi vaya'mogitapae'mo mani gemo hugesuve. Ma mopafi kavatefe'mo hu'nae'mo, nofi vaya'nimogi lapakete'apae'mo hapa'ye hisige'na apakufamo ali'na kati'na apatesuvafe'mo alu nofi vaya'mogitapalegamo lusi ali'ya'mo ne'aluve. [15] Goti'a Yu vaya'mo apatale'niya kavateti'mo muki ma mopafi vaya'mo alino nanu aeno ne'apatesiya'mo'mo agaetegamo esageno alino falu huno apatesiya kavateti'mo na kava afole aigiye. Vae, hu'na, fali'nayateti'mo alino he tino ne'apateya agufa kava'mo afole aigiye. [16] Mago vaya'mogimo okae'nisaya peleti mayamo ali'a lo ae'a magokayaga atupa'amo kaete'a Goti'mo ofalinimo ami'nisayana magokayaga atupa'a'e'mo aote ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti'a agai'a ya'age'mo hane'niye. Ani kava huno yosa hafu'ya'amo Goti'a agai'a ya'mo hane'nisiya'mo'mo yosa akopa'a'e'mo Goti agai'a ya'mo hane'niye. [17] Goti'a hoyafi'mo hane'niya yosamo agi'amo olivi yosa akopamo alino lo aeno ataleteno kahaufilaga olivi yosa akopamo alino lo aelineno aeno hanino ate'niye. Lapakaemo alu nofi vaya'mo kahaufilaga yosagana hutapa mai'nae. Hemenimo lapakaemo yosa akopa'a'e'mo lokaetapa mai'netapae'mo hafu'ya'afati'mo yosa anumo ne'aligeno alino lokiya vaino nelapate. [18] Lapakaemo alino lo aeno atale'niya yosa akopa'ae'mo, aeta agase'none, hutapa osiyo. Ani agufa himu'namu gemo osutapa, lagaemo yosa hafu'ya'amo alita lokiya vaita no'atonageno'ae'mo alino lokiya vaino nelate, hutapa lapakesa afiyo. [19] Lapakaemo ge'nile'mo aetapa atagaina huta naha paitapae'mo, Anonale'mo maisunafe'mo akopamo alino lo aeno atale'niye, hutapa hugae. [20] He, lama gemo hu'naya'monanafa Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo alino lo aeno apatale'nigetapae'mo lapakaemo lapakesa afita fatago nehaya kavatapiletike'mo afa'a ne'maiye. Himu'namu kava'mo osutapa kolige'mo hutapa maiyo. [21] Goti'a yosa'afati'mo agai'amo ae'niya yosa akopamo alino lo aeno atalesiyafe'mo agegeno o'ate'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago osisayana ani kava huno lapakegeno olapatalegaifa alino lapafaino lapatalegaiye.

[22] Goti'a ani kava'mo hu'niya'mofe'mo yuna aipamo kalino nelapateya kava'a'e lokiya aipamo kalino ne'apateya kava'a'efe'mo lapakesa afiyo. Agaemo asagau'a ai'naya vaya'aife'mo lokiya aipamo kalino ne'apateya'monanafa lapakaefe'mo yuna aipamo kalino nelapate. Lapakaemo yuna aipamo kalino nelapateya kava'afi'mo maime maime ne'visayana yuna aipamo kalino lapategaiya'monanafa atalesayana Goti'a ani kava huno lapakae'e'mo alino lo aeno lapatalegaiye. [23] Apakaemo halate apakesa afi'a fatago hisayana apavalelino eno no'apile'mo aeno hanino apategaiye. Halate Goti'a afa'a alino aeno hanino apategaiye. [24] Goti'a kahaufilaga hane'niya yosafati akopamo alino lo aelino eno hoyafi'mo hane'niya yosafi'mo aeno hanino lapate'niye. Alu yosa akopamo ali'a lo aeli e'a akopa o'ae'niya yosafi'mo ae'a hani'a ae'a kamae'a no'atae. Goti'a ani kava'mo

hu'niya'mofe'mo hoyafi hane'niya yosa akopa'amo agai'a ae'niya yosa akopamo no'ale'mo
halate alinino eno aeno hanino aeno kamaeno atesiyafe'mo lokiya ali'ya'mo ohane'niye.

Goti'a muki Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya kavafe'mo hu'niya gemae

25 Konaga'nimogitapae, alagepa huta afi'none, huta hutetapa himu'namu kava'mo
osisayafe'mo mago fala ki'niya gemo lapa paisugetapa afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a
mago Isaleli vaya'ai apakesa aino akani male'nige'a ge'amo o'afi'a maime maime ne'vis-
age'apae'mo mago alu nofi vaya'mogimo Goti kegi'yafi'mo fale'a haite haite hu'a hai'a
lekana pai male'niya vaya'amo alagi afole aigae. 26 Goti'a ani kava huno muki Isaleli vaya'ai
apakufamo alino katino apategaiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo hu'niya gemo'a
huno'ae'mo,
Apakufamo alino katino apatesiya vekamo Saiyoni kotegati'mo eno muki Yekopu aginago
vaya'ai hosu kava'apimo alino atalegaiye. 27 Ani kotalake gemo ago hapa pai'nove.
Henaga'amo hosu kava'apimo ali'na atalegauve,
huno hu'niye. 28 Yu vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo no'afiya'mofe'mo lapakaemo
apakae note'mo etapa maisayafe'mo Goti kame'amo mai'nae. Mai'naya'monanafa
Goti'a lekana paino apateteno apakinago vaya'aife'mo kotalake ge'amo hu male'niya
kavatefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya vaya'amo mai'nae. 29 Goti'a apami'niya ya'mo
halate hapa ofalegaiye. Keya aeno ge hu'niya kavatefe'mo halate alu agesa o'afigiye.
30 Lapakaemo mago afina'mo Goti ge'amo o'afi'naya kava hu'a hemenimo Yu vaya'mogi
Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo Goti'a lapakaefe'mo hau huno lapate'niye. 31 Ani kava'mo
hu'a Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo hau huno lapate'niya agufa kavateti'mo hau huno
apategaiye. 32 Goti'a muki vaya'aife'mo hau huno apatesiyafe'mo muki vaya'mo alino
apatale'nige'a ge'amo no'afiya kavategamo u'a ne'maiye.

Gotife'mo hao ke hegetao, huno hu'niya gemae

33 Vae, hu'na, solovala ani'mo lusi vasilonamo hane'niya kavakana huno agesa ne'afiya
kava'e afiteno ali'ya'mo ne'aliya kava'e'mo vasilonagana huno hane'niye. Lagaemo
kahauya huguna'monanafa alagi agae aipa agesa o'agegaune. Ina la'mo ali'ya'mo ne'aliya
kava'amo aepa'amo agegaiye. 34 Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo,
Ina la'mo Ala kava ne'mo'a agesa ne'afiya ya'mo age'niye. Ina la'mo alino aya ne'male.
35 Ina la'mo Goti'mo mago ya'mo alino ami'nigeno anona'amo hane'niye,
huno hu'niye. 36 Goti'a muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeno muki ya'amo agaetegatike'mo
afole ne'aiye. Muki ya'amo agaeteti'mo hemenimo hane'nigeno yagaino ne'ate. Agai'ale-
fe'mo muki vaya'e ya'a'e'mo afole ai'nae. Muki vaya'mogimo muki afina'mo agi'ale'mo
ali'a asaga huge asaga huge hu'a maiyo. He, lama ge.

12

1 Konaga'nimogitapae, Goti'a ani kava'mo nehiya'mofe'mo nagaemo lapa maeno hau
huno lapate'niya kavateti'e kavateti'efe'mo hu'nae'mo, Lapao ke hovanagi Gotike'mo
lapakufamo alitapa amiyo. Ofali'niya ofalinimo auneme'e ofalinimo aote ofalinimo Goti'a
amuse huno lapatesiya agufa ofalinimo alitapa amiyo. Ani agufa kava'mo lapakesafati'mo
mono hisaya kava'mo hane'niye. 2 Ma mopafi vayakana hutapa o'maigeno'ao Goti'a saufa
lapaipa lapakesa'e vaya'mo alino hamaleno lapateno. Lapakaemo ani kavateti'mo Goti'a
hiyo, huno nehiya kava'mo amalageka hutapa agegae. Agetetapae'mo, alagepa kava'mo
Goti'a hau'niya kava'mogeno haino hapai'niya kava'mo hane'niye, hutapa agegae.

3 Nagaemo fiku naha maeno nami'niya himamu'aleti'mo muki vaya'mogitapae'mo lapa
pai'nae'mo, Goti'a lapamete lapamete huno lapami'niya yafe'mo hutapae'mo, nagesa
afi'na fatago hu'nova ya'mo na magi ya'amo alino nami'nifi, hutapa lapamete lapamete
hutapa lapakesa afita ho hutetapa yagaita ateyo. Fiku yanageno mago aise'amo ali'nisiya
vekamo'a, alopa ya'mo ali'nove, huno agesa afigiye. 4 Lagufafi'mo asole alu ya alu yatimo
hane'niya'monanafa magoke agufa ali'ya'mo no'alifa alu ali'ya alu ali'ya'mo ne'aliye. 5 Ani
kava huta asole vaya'mo mai'netae'mo Kalaisi'a magoke vekamo agufafi'mo mai'none.

Lamete lamete huta mai'nona'monanafa magoke vekamo agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nona'mofe'mo afalu afalugana huta mai'none.
[6] Goti'a aeto agufa aeto agufa ali'ya'amo alisunafe'mo alu ya alu ya'amo fiku laha maeno lami'niye. Agaetegati'mo ge'amo ali'nitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo aeta hakalo hutapa hapa paiyo. [7] Hapa maetapa ali'ya'mo alisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa hapa maetapa ali'ya'mo aliyo. Alitapa apaya malesayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa alita apaya maleyo. [8] Alitapa he titapa apatesage'apae'mo akame hisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa Goti ge'amo hapa paitetapa alita he titapa apateyo. Fiku hapa maeta apamisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa alagepa huta lapakesa afi'netapaeke'mo fiku hapa maeta apamiyo. Yagaitapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa lapayamukiki hutapa yagaitapa apateyo. Lapau hutapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana lapamogaga ai'netapa lapau hutapa apateyo.
[9] Aigofe olapauno lapaipafati'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hosu kavafe'mo alagi olapau'ninagetapa alagepa kavate'mo atafautapa alagi hutapa maiyo. [10] Magoke konagamogimo nehaya kava hutapa yuna lapaipa kali'netapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. Apakava o'maitapa hogotetapa apaki'apile'mo alita asaga hutapa apateyo. [11] Alaga olapaenagetapa lapayamukiki hutapa Ala kava ne'mo ali'ya'amo aliyo. [12] Afole aisiya kavafe'mo agava mai'netapae'mo lapavayagunagu hutapa lapamogaga aiyo. Hanageke ya'mo ne'alitapae'mo o'ataleta atafautapa alagi hutapa maiyo. O'ataleta nunumu huge huge hutapa maiyo. [13] Kagemi yatapimo alita fako hutapa apaote vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamiyo. Nata vaya'mo esagetapae'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. [14] Apaini hu'a nelapatesaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hiyo. Gotife'mo, hosu kava'mo hu'a maiyo, hutapa osuta alagepa kava'mo hu'a maiyo, hutapa nunumu hutapa apateyo. [15] Apamogaga aisaya vaya'e'mo magokepi lapamogaga aiyo. Inagi avi'ya hisaya vaya'e'mo ani kava hutapa magokepi avi'ya hiyo. [16] Magoke lapaipa lapakesa alitapa maiyo. Ala lapaki alisaya agufa kava'mo osutapa ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hutapa maiyo. Alagi ago afiteta age'nona vaya'mo mai'none, hutapa lapakesa o'afitapa afa'a maiyo. [17] Lapakaetegamo hosu kava'mo nehisagetapae'mo anona'apile'mo hosu kava'mo aeta atagaina hutapa osutapa afa'a maiyo. Muki vaya'mogimo lapakete'apae'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hiyo. [18] Muki vaya'e'mo magokepi kanale hutapa lokaeta maisaya ka'mo hane'nisiya'mo'mo lapakaemo afa'a hisaya kava'mo hutapa magokepi lokaeta maiyo. [19] Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, hosu kava'mo anona'apilefe'mo hosu kava'mo aetapa atagaina huta osutapa Goti'a apamisiyafe'mo maitapa halove huta ategeno'ao. Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a, Hosu kava'mo anona'apilefe'mo apamisuva ali'ya'nimo nagai'ni ali'ya'mo hane'niye. Anona'apilefe'mo ae'na atagaina hu'na apamiguve, huno hu male'niye,* huno hu'niye. [20] Mago'e gemo huno'ae'mo,

kame vayatapimo apaka netesigetapae'mo ne'ya'mo alita apamiyo. Anife'mo nehapaisigetapae'mo ani'mo hefitapa apamiyo. Mani kava'mo nehutapae'mo ata hokanufamo hutapa alita apakenopale'mo malesageno apakafu kigiye,

huno hu'niye. [21] Fiku yanageno hosu kava'apimo'a aeno lapakasegaiyanagi alagepa kavatapileti'mo hosu kava'apimo aetapa agaseyo.

13

Gamani vaya'ai apaiyafi'mo maiyo, huno hu'niya gemae

[1] Muki vaya'mogitapamo gamani vaya'ai ge'apimo afiyo. Gamani vaya'mogi yagai'a lapatesaya himamu'apimo Gotitegatike'mo ne'aliye. Goti'a yagai'a apatesayafe'mo lekana paino ne'apate. [2] Ne'apateya'mofe'mo gamani vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalaya vaya'mogi Goti ge'a'e'mo ago amagi'a ne'atalayanage'a kayo'mo aligae. [3] Gamani vaya'mogimo alagepa kava'age'mo hu'a ne'maiya vaya'mogimo koli hisayafe'mo yagai'a no'apatafa hosu

kava'mo nehaya vaya'mogimo koli hisayafe'mo yagai'a ne'apatae. Gamani vaya'aife'mo koli osisayafe'mo lapau'nifiye. Lapau'nisiya'mo'mo alagepa kava'mo hige'apao alagepa kava'mo nehae, hu'a hiyo. [4] Apakaemo alagepa hutapa maisayafe'mo Goti'a alino apami'niya ali'ya'mo ne'aliye. Apakaemo afa'a yagai'a no'apataya'monanafa kayo'mo apamisagetapa apaketetapae'mo lapakaemo hosu kava'mo nehisayana lapamo'ya aigae. Goti'a apakaemo hosu kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo apamisayafe'mo lekana paino apate'niye. [5] Ani kava nehaya'mofe'mo gamani vaya'ai ge'apimo afiyo. Lapakaemo kayo'mo lamigae, hutapa nehaya geeke'mo lapakesa o'afitapa yu'ilaga vekatapimo'a huno'ae'mo, ge'apimo afiyo, huno nehiya ge'ae'mo lapakesa afitetapa ge'apimo afiyo. [6] Gamani vaya'mogi Goti ali'ya'amo ne'ali'a takesi monimo ne'aliya'mofe'mo takesi monimo afa'a apamiyo. [7] Muki vaya'mo afa'a ataletapa apamisaya ya'mo apamiyo. Anonatapilefe'mo takesi monimo lapakitapile'mo apamige alu takesi monimo apamige hutapa apamiyo. Apaiyafi'mo mai'nisaya vaya'ai apaiyafi'mo maiyo. Apaki'apile'mo ali'a asaga hisaya vaya'ai apaki'apile'mo alitapa asaga hiyo.

Muki vaya'aitegamo hisuna kavafe'mo hu'niya gemae

[8] Anonatapimo afa'a ohaneno. Magoke anonatapimo afa'a hane'nisiyana anonatapilefe'mo muki konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Vaya'aife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano hu'naya kava'mo nehae. [9] Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo,

kumai kava'mo osiyo, huno huge vaya'mo ohapaeyo, huno huge kumaya o'aliyo, huno huge lapa'ye osino, huno huge huno hu'niye.

Ani gegi mago'e ke'aepa gemogi huno hane'nisiya'mo'mo aepa'amo hane'niyana lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava hutapa lapaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.

[10] Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo hapaopale'mo ne'maiya vaya'aitegamo hosu kava'mo nosaya'mofe'mo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano nehae, huno hu'niya'mofe'mae.

[11] Afole ai'niya afina'mo ago age'naya'mofe'mo mani kava'mo hiyo. Lagesa afita fatago hu'nona afinateti'mo mago afina'mo utesigeno Goti'a lagufamo alino katino latesiya afina'mo ago hogo nehiya'mofe'mo lapaupati'mo he titapa yagaitapa maisaya afina'mo afole ai'niye. [12] Hani nehiya kava'mo hano hugefe'mo ago eno hogo nehigeno'ae'mo ha le ya'mo afole aisiyafe'mo nehiyanagi hanipi'mo nehaya kavatapimo ataletetapa kame hisuna kukenatimo ha le yategamo ali'a ne'vaiya agufa kukenatimo alita vaigetao. [13] Ha le yategamo ne'maiya vaya'mogimo nehaya agufa fatago kava'mo higetao. Lusi ne'ya'mo ne'netapa alita anupa hutapa mai'netapae'mo hosu kava'mo osuge ani'mo ne'netapa negi nagi gemo osuge kumai kava osuge alu kava alu kavateti'mo muki kumai kava'mo osuge ge o'vaige lapaipa kafa ohapaege hutapa maiyo. [14] Lapakaemo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayafe'mo alo osutapa Ala kava netapimo Yesu Kalaisike'mo kukenagana hutapa alita vaiyo.

14

Konagatapimogi yu'ilaga mafa'ne'apie'mo alitapa fako osiyo, huno hu'niya gemae

[1] Mago konagatapimogimo Goti ge'ae'mo lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosisaya konagatapimogi siosifi'mo apavalelitapa eyo. Lapakaemo ge hapaisage'apae'mo alu apakesa afisayafe'mo apavalelita o'metapa fiku apavalelitapa eyo. [2] Mago vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo, muki agufa ne'ya'mo afa'a negaune, hu'a nehage'apae'mo mago lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mogimo ame'amo no'nae. [3] Muki agufa ne'ya'mo afa'a ne'naya vaya'mogimo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. Goti'a muki agufa ne'ya'mo ne'naya vaya'mo afa'a apavale'niya'mofe'mo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. [4] Ina lagitapamo mago ali'ya aepa vekae'mo ali'ya'amo

ne'aliya vekae'mo, hosu kava'mo nehiye, hutapa alita fako hutapa ne'atae. Agaemo ali'ya
aepa vekamo'a agai'amo alino fako huno ne'ateno'ae'mo, he tino lokiya vaino mai'niye,
huno hisifi ago asagauno ai'niye, huno hisifi agai'a yane. Goti'a afa'a alino he tino
ategaiya'mofe'mo he tino maigiye.

5 Mago vaya'mogimo mago afinafe'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a apakesa
ne'afige'apae'mo mago vaya'mogimo, muki afina'mo magoke agufa afina'age'mo
hane'niye, hu'a apakesa ne'afiye. Muki vaya'mogi, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehafi
magoke agufa afinane, hu'a nehafi hu'a nehisayana apakai'apimo apamete apamete hu'a
lole apakesa o'afi'a magoke apakesa afisaya kava'mo hane'niye. 6 Mago vaya'mogi Ala kava
nefe'mo apakesa afi'ne'apae'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehae. Ame'amo ne'naya
vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'a ne'ne'apae'mo Gotifeke'mo haoke nehae.
Ame'amo no'naya vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'apae'mo Gotifeke'mo haoke
nehae. 7 Afa'a mai'netae'mo lagaitilefe'mo no'maune. Falisunana lagaitilefe'mo ofaligune.
8 Afa'a mai'netae'mo Ala kava netefeke'mo ne'maune. Falisunana Ala kava netefeke'mo
faligune. Afa'a mai'nopi falisupi huta Ala kava ne'mo vaya'amo mai'none. 9 Kalaisi'a
fali'naya vaya'e afa'a mai'naya vaya'mogi'e'mo kava veka'apimo maisiyafe'mo ago faliteno
he ti'niye. 10 He ti'niya'mofe'mo konagatapimogi nehaya kava'mo alita fako hutapa
ne'apataya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo nehae. Konagatapimogife'mo
ina agufa vaya'mo mai'nae, hutapa nehaya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo
nehae. Kalaisi'a sia'ale'mo fai mai'neno'ae'mo kavatimo alino fako huno latesiyafe'mo
muki'amogita haita aulagale'mo he tita maigune. 11 Goti mukufi'mo hane'niya gee'mo Ala
kava ne'mo'a huno'ae'mo,

Nagi'nileti'mo lama ge nehuve. Muki vaya'amogi nagaetegamo e'a apale'ya fai'ne'a-
pae'mo, Gotigamo alika fako huka latesana vekamo mai'nane, hu'a ae'a hakalo hu'a
naha paigae,

huno hu'niye. 12 Inagi muki'amogita lamete lamete huta Gotife'mo, ma kava hu'nove, ina
kava hu'nove, huta ge ha paigune.

13 Ha paiguna'mofe'mo konagatimogi kava'apimo mago'e huta alita fako osuta atalege-
tao. Konagatimogi apaiyafi'mo hapaesige'a heleve hu'a hosu kavapi'mo asagau'a
aisayafe'mo mago kava'mo afa'a osugune, huta lagesa afigetao. 14 Nagaemo Ala kava
ne'mo Yesupi'mo mai'ne'nae'mo muki ne'ya'ae'mo, hosu ne'ya'mo ohane'niye, hu'na
ago afi'nove. Afi'nova'monanafa mago vaya'mogi ne'yafe'mo, hosu ne'ya'mo hane'niye,
hu'a apakesa ne'afisayana apakai'apilefe'mo hosu ne'ya'mo hane'niye. 15 Lapakaemo
ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo konagatapimogimo alita hosu hutapa ne'apatesayana lapau
lapayamopafi'mo nolapaiye. Fiku yanagetapa ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo Kalaisi'a
falino apate'niya konagatapimogi alita hosu hutapa apategae. 16 Mago vaya'mogi, alagepa
kava'mo nehune, hu'a nehaya kavatefe'mo hosu kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa ka'mo
lapakaemo valitapa o'apateyo. 17 Na kava higetapaene. Goti'a ne'ya'e ani'e'mo ne'naya
kavate'mo yagaino no'apatefa Goti Auneme'amo'mo laipafi'mo mai'nigeta fatago kava'mo
nehunageno'ae'mo laipamo'mo falu hu'nisigeta lamogaga aisuna kavateke'mo yagaino
nelate. 18 Vaya'mogi ani kava nehu'a Kalaisi ali'ya'amo ne'alisayana Goti'a amuse huno
ne'apatege'a muki vaya'mogi'e'mo amuse hu'a ne'apatae.

19 Amuse huno ne'apateya'mofe'mo magoke laipa lagesamo ali'neta alita lokiya vaita
apatesuna kava'mo hisunafe'mo layamukiki higetao. 20 Lapakaemo ne'yafeke'mo lapakesa
afitetapa vaya'ai apaipafi'mo Goti ali'ya'amo alita hosu hutapa o'ateyo. Muki ne'ya'amo
alagepa huta nesuna ya'mo hane'niya'monanafa lapakaemo mago ne'ya'mo ne'naya'-
mofe'mo mago vaya'mo asagau'a aisayana lapakaemo hosu kava'mo nehae. 21 Lapakaemo
konagatapimo asagau'a o'aisayafe'mo ame'amo o'nege lokiya ani'mo nofi alagafati ani'mo
o'nege muki agufa kava'mo alita hosu hutapa apatesaya agufa kava'mo osuge nehisayana
alagepa kava'mo nehae. 22 Ani kavatefe'mo lapakesa afita fatago nehaya kava'mo alita
lapaipafi'mo malegeno Goti aulagale'mo haneno. Vaya'mogi nehaya kavafe'mo lole
apakesa o'afi'a, alagepa kava'mo nehune, hu'a apakesa ne'afiya vaya'mogi apamogaga

ne'aiye. [23] Ne'aiya'monanafa lole apakesa afi'ne'a ne'nesaya vaya'mogi hosu kava'mo
nehae. Nehaya kavafe'mo alagepa kava'mo nehune, hu'a nosisayana apakesa afi'a fatago
nosaya'mofe'mo hosu kava'mo nehae. Muki kava'mo nehutae'mo, alagepa kava'mo
nehune, huta osuta fiku nehisunana ani agufa kavatimo hosu kava'mo nehune.

15

[1] Lokiya vaita lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitamo lagaitieke'mo lagesa ne'afita
lahau'nisiya kava'mo osuta lokiya no'vaiya vaya'mogimo afi'a ha le'a no'afiya kavate'mo
vase vase huta hapa maesuna kava'mo hane'niye. [2] Lagaemo lamete lamete huta konagati-
mogi apamogaga ai'a alagepa hu'a maisayafe'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesuna
kavake'mo hane'niye. [3] Kalaisi'a agai'aeke'mo agesa ne'afino agai'a hau'niya kava'mo
osu'niya'monanafa agaemo hu'niya kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Hu'a
faipa hu'a kate'naya gemo nagaete'mo asagauno ai'niye, huno hu'niye.* [4] Akeya'vilagamo avo kae
male'naya gemo'mo alino laya malesiyafe'mo avo kae male'nae. Goti mukufi'mo hu'niya
gemo'a laha maesigeta o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno laipamo'mo falu
hu'nisigeta lavayagunagu huta agava maisunafe'mo avo kae male'nae. [5] Goti'a o'ataleta
atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo laipamo'mo falu hisiya kava'mo aepa vekamo'a
lapaipafi'mo ali'ya'mo alisigetapa Kalaisi Yesu'a hu'niya gele'e kavate'efe'mo alagepa
hutapa lapakesa afitetapa magokepi lokaeta maiyo. [6] Magoke lapaipa lapakesa ali'netapa
magoke lapavayafati'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo Afo'amo agi'ale'mo alita
asaga hutapa atesayafe'mae.

[7] Inagi Goti'a ala agi'amo alisiyafe'mo Kalaisi'a ago lapavale'niya kava hutapa lapakaemo
muki konagatapimogimo apavaleyo. [8] Nagaemo hu'nae'mo, Goti'a Yu vaya'mogita
laginago vaya'aife'mo fiku lapa maegauve, huno hapa pai'niya polomasi ge'amo afole
aisiyafe'mo Kalaisi'a Goti ali'ya'ale'mo mai'neno'ae'mo Yu vaya'aitegamo uno ali'ya'amo
ali'niye. [9] Ani kava huno alu nofi vaya'aife'mo Goti'a hau huno apate'niya'mofe'mo
agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo uno ali'ya'amo ali'niye. Goti mukufi gemo'a ani
kavatefe'mo huno'ae'mo,

Alu nofi vaya'ai folagapi'mo mai'ne'nae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na katete'na
kagikalefe'mo mono yokemo huguve,

huno hu'niye. [10] Mago'e gemo huno'ae'mo,

Alu nofi vaya'mogitapae, Goti vaya'amogi'e'mo magokepi lapamogaga aiyo,

huno hu'niye. [11] Mago'e gemo huno'ae'mo,

Muki alu nofi vaya'mogitapae, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki alu nofi
vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo,

huno hu'niye. [12] Aiyeya'a mago'e gemo huno'ae'mo,

Yesi aginago vaya'mogimo mago yosamo he'ya ai'a atale'naya yosagana hu'a mai'-
nae. Mai'naya'monanafa magoke aginagomo'a alu nofi vaya'aite'e alu nofi
vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo yosa atufa'afati'mo ausisi aesige'apae'mo
alu nofi vaya'mogimo agaefe'mo apavayagunagu hu'a agava maigae,

huno hu'niye. [13] Hemenimo Gotife'mo lapavayagunagu hutapa agava ne'maiya kava'mo
aepa vekamo'a mago'e huno lapa maeno lapamisigetapa agaefe'mo lapakesa afita fatago
nehutapae'mo mago'e hutapa lapamogaga aisageno lapaipamo'mo falu hugiyanagi. Aote
Auneme'amo himamu'aleti'mo mago'e hutapa lapavayagunagu hutapa agava maisayafe'-
mae.

Polo'a ali'ya'amo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[14] Konaga'nimogitapae, hu'na, alagepa kava'e afi'naya ge'e'mo lapaipa lapakesafi'mo
havai te'niyanagetapa afa'a alita apaya malegae, hu'na lole nagesa no'afufa magoke
nagesa ne'afuve. [15] Nagesa ne'afuva'monanafa konaga'nimogitapae, Goti'a fiku naha
maeno nami'niya'mofe'mo mago kavafe'mo lapakesa afitapa ho hisayafe'mo hu'na ha
le'na avo nekaove. [16] Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Goti'mo ofalinimo ne'amiya kava
hu'na alagepa faigoko ge'aleti'mo ali'ya'mo ne'ali'nae'mo alu nofi vaya'mo apavaleli'na

e'na ani ofalinimo ali'na Goti'mo amigesuve. Aote Auneme'amo'mo apavaleno alino
apaote apatesige'a alagepa ofalinie'mo Goti'a amuse huno atesiya agufa ofalini yakana
hu'a maisage'na ali'na amiguve. [17] Mani ali'ya'mo ne'aluva'mofe'mo Goti ali'ya'amo
ne'aluva kavatefe'mo Kalaisi Yesu'a naha mae'niya kavateti'mo afa'a hao ke hegauve.
[18] Kalaisi'a ayamufa huno nate'nige'na alu nofi vaya'mogi Goti ge'amo afite'a akame
hisayafe'mo ge huge lokiya kava'mo huge nehu'na ai'na apavayu huli'na ne'ova
kavafeke'mo ava gemo hu'na lapa paiguve. [19] Nagaemo Goti Auneme'amo hima-
mu'aleti'mo no'agaya lokiya aune kava'mo nehu'nae'mo ali'ya'amo ali'nove. Nagaemo
Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paili'na u'ne'na huli'na
Yulusalemu haopalegati'mo e'na muki Ililikamu kotega haopalegamo u'na hapa pai'na
hano hu'nove. [20] Nagaemo muki afina'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a
hakalo hu'a hapa opai'naya vaya'aitega'e'mo u'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo
nayamukiki hu'nove. Mago vaya'mogi no'mo fai'a ate'nisaya yate'mo no kisuvafe'mo
o'nahau'niye. [21] Ani kavatefe'mo Goti'a avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Ava gemo o'afi'naya vaya'mogi agegae. O'afi'naya vaya'mogi afi'a aeto hugae,
huno hu'niye.

Polo'a Lomu taonifi'mo ugesuve, huno hu'niya gemae

[22] Alu afina'ae alu afina'ae'mo lapakaetegamo ugefe'mo nehuva'monanafa o'afi'naya
vaya'aitega'e vaya'aitega'e'mo u'ne'na hu'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo
visuva ka'nimo alagi ohane'niye. [23-24] Ohane'niya'monanafa hemenimo manile'mo ae'na
hakalo hu'na hapa paisuva ko'mo ohane'nige'na muki kafuga'ae'mo u'na lapakege-
fe'mo nehuva'mofe'mo Sipeni kotega visuva afina'mo u'na lapakegauve. U'nae'mo
hogote'na lapakae'e'mo mago afina'mo mai'ne'na namogaga aiguve. Amuse hutapa
natetesage'nae'mo Sipeni kotegamo uguve, hu'na nagesa ne'afi'na navayagunagu nehuve.
[25] Hemenimo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya apaote vaya'mo hapa mae'na apamisuva
ofalini monimo alini'na Yulusalemu taonifi'mo visuvafe'mo nehuve. [26] Masetoniya
kotega siosi vayanagi Akaiya kotega siosi vayanagi hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya
apaote vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa mae'a apamisayafe'mo ha-
pau'nige'apae'mo mago ofalini monimo nami'nae. [27] Apakai'apimo hapau'niya'monanafa
Yu vaya'mogi hapa mae'naya'mofe'mo Yu vaya'mo hapa maesaya anona'apimo hane'niye.
Yu vaya'mogimo apaune'apame'mo hapa maesiya ya'mo ago hapa mae'a ali'a apami'-
naya'mofe'mo apakaemo Yu vaya'mo amega apakufamo hapa maesigeno alagepa huno
hanesiya ya'mo ali'a apamisaya anona'apimo hane'niye. [28] Nagaemo mani muki male'naya
ofalini monimo'a alagagana huno afole ai'niya ofalini monimo alini'na u'na apamite'-
nae'mo Sipeni kotega visuvategamo u'na lapakae'e'mo maiguve. [29] Ago afi'novana u'na
ava'yi hute'na Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo lapa mae'na mago'e ya'mo ali'na
lapamiguve. [30] Konaga'nimogitapae, Lapao ke hovanagi, Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo
lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapa Goti Auneme'amo'mo lapaipafi'mo ali'ya'mo
ali'nigetapa Goti mafa'ne'ae'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya'mofe'mo lapayamukiki
hutapa naha maeta nunumu'mo hutapa nateyo. [31] Goti'a Yuta kotega apakesa afi'a fatago
osu'naya vaya'ai apayapati'mo nagufamo alino katino natesiyafe'mo nunumu'mo hutapa
natege Yulusalemu taonifi apaote vaya'mo hapa maesuge'apae'mo amuse hisayafe'mo
nunumu'mo hutapa natege hutapa maiyo. [32] Lapakaemo nunumu hisageno'ae'mo Goti'a
hau'nisiyana lapakaetegamo u'na ava'yi hute'na lusi kava hu'na namogaga ne'ai'na
lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo naipamo'mo falu hugiye. [33] Goti'a alagepa
huta ne'mauna ya'mo aepa vekamo'a muki'amogitapa'e'mo magokepi lokaeno maino. He.
Lama ge.

16

Ge apamamae'niya gemae

[1] Nagaemo lasatimo'a Fipi'mo Senikali kotega siosi ali'ya'mo ne'aliya a kanomo la-
pakaemo ha maesayafe'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategesuve. [2] Agaemo asole
vaya'e nagae'e'mo laha mae'niya'mofe'mo lapakaemo na ya'mo ha maetapa amisaya
ya'mo hane'nisifi afa'a ha maetapa amiyo. Apaote vaya'mogi nehaya agufa alagepa
kava'mo hutapa Ala kava ne'mo agi'alefe'mo alita falu fala hutapa ateteta yagaitapa ateyo.
[3] Pilisila'e Akuvila'e'mo Kalaisi Yesu ali'ya'amo nagae'e'mo ne'ali'a yalavelafe'mo, Polo'a
ge lanamamae'niye, hutapa hana paita nateyo. [4] Anakaemo ofali'na afa'a maisuvafe'mo
fali'ana natesa'afe'mo alo hu'ana mai'na'a'mofe'mo nagaemo hanao ke nehoge'anae'mo
muki alu nofi siosi vaya'mogi'e'mo hanao ke'mo neha'ae. [5] Ani kava hutapa no'anifi'mo
ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa
paitapa nateyo. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekamo Epinitasi'a hogoteno Akaiya
kotega Kalisitini vekamo hamale'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha
paitapa nateyo. [6] Maliya'a laha maesiyafe'mo lusi ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a
ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. [7] Atalonikasi'e Yuniyasi'efe'mo, Polo'a
ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Nagaemo Kalaisipi'mo o'mai'nova
afina'mo hogote'ana Kalaisipi'mo mai'na'a vekalane. Anakaemo nagae nofi vekala'mo
mai'ne'ana mago afina'mo nagae'e'mo magokepi kalavusifi'mo mai'na'ae. Anakaemo apa
vayapati'mo ala anaki vekalane. [8] Ala kava nepi'mo mai'niya vekamo Apaliyetasife'mo
nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa
nateyo. [9] Epani'a Kalaisi ali'ya'amo lagae'e'mo ali'niya veka'e Setekisi'efe'mo nahau
nayamopafi'mo nahau'niya vekala'anife'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana
paitapa nateyo. [10] Apelisi'a Kalaisi'mo o'ataleno akame hu'niya'mofe'mo agimo hane'niya
vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Alisitomulasi afamo ana-
ga'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. [11] Nagae nofi vekamo
Helotiyanife'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Nasisi afamo
anaga'amogimo Ala kava nepi'mo mai'naya vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye,
hutapa hapa paitapa nateyo. [12] Talaifina'e Talaifasa'e'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'ali'a
atala'anife'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Pesisife'mo
siosi vaya'mogimo hapau apayamopafi'mo hapau'niya a kanomo Ala kava netefe'mo lusi
ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. [13] Lufasi'a
Ala kava nepi'mo hogoteno mai'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha
paitapa nateyo. Ita'amo'mo ita'nimokana huno mai'niye. [14] Asikalitasi'agi Falikoni'agi
Hemasi'agi Patolopasi'agi Hemesi'agi hu'a apakaegi'e'mo magokepi lokae'a mai'naya kon-
agatimogi'efe'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. [15] Filogasi'agi
Yuliya'agi Neliyasi'agi Neliyasi asa'amo'agi Olipasi'agi hu'a apakaegi'e'mo muki vaya'amo
magokepi lokae'a mai'naya apaote vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa
paitapa nateyo. [16] Lapaote kava'mo hutapae'mo konagatapimogimo hapaetapa netetapa
ge apamamaeyo. Muki haopalegamo ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'mogi'e'mo ge
lapamamae'nae.

Mago vaya'mogimo siosimo ali'a fako nehaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[17] Konaga'nimogitapae, ali'na he ti'na lapatesuvafe'mo huvanagi mago vaya'mogi
lapakaemo afi'naya gelefe'mo kame hu'a atete'a ali'a fako hu'a lapatege hosu kava'mo
hisayafe'mo lapayate'mo alige nehaya vaya'aife'mo alagepa hutapa yagaita mai'neta-
pae'mo maitapa halove huta maiyo. [18] Ani agufa vaya'mogimo Ala kava netimo Yesu Kalaisi
ali'ya'amo no'alifa amega apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. Haga hapausiya
agufa gemo hute'a aigofe ge'apileti'mo hapao ke he'a apametala hute'a fiku ne'afiya
vaya'mo apakesa nefaiye. [19] Muki vaya'mogimo lapakaemo alagepa hutapa gemo afitetapa
akame nehaya kavafe'mo lapava gemo ago afi'naya'mofe'mo namogaga ai'na nelapatove.
Afi'naya'monanafa lapakaemo alagepa kava'mo hisayafe'mo afi'naya lapaipa lapakesa
alisayafeke'mo nahau'niya'monanafa hosu kava'mo osisayafe'mo o'afi'naya vayakana
hutapa maisayafe'mo nahau'niye. [20] Goti'a alagepa huta ne'mauna kava'mo aepa vekamo'a

malage huno Satani'mo lapaiya afe'alumelagamo alino aeno latapaigiye. Ala kava netimo
Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapamino. He, Lama ge.
[21] Timoti'a nagae'e'mo lokaeta'a ali'ya'mo ne'alu'a veka'e nagae nofi vaya'mo
Lusiyasi'agi Yesoni'agi Sosipata'agi hu'a ge lapamamae'nae. [22] Nagaemo Tetiyusi'namo
mani gemo Polo avayafati'mo ali'na avo kae'nae'mo Ala kava nepi'mo mai'ne'nae'mo
ge lapamamae'nove. [23] Gaiyasi'a Polo'nale'mo alagepa huno yagaino nate'niya veka'e
no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya siosi vaya'mogi'e'mo ge lapamamae'nae. Elasatasi'a
taonifi monile'mo ne'yagaiya veka'e Kuvotasi'a konagatimo'e'mo ge lapamamae'na'ae.
[24] Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama
ge.

Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

[25] Goti'a nagaemo ae'na hakalo nehuva alagepa faigoko ge'aleti'e Yesu Kalaisife'mo ava
gemo ae'a hakalo nehaya ge'aleti'e'mo afa'a alino lokiya vaino lapategaiye. Ma mopamo
alo hu'niya afinateti'mo ani gemo fala kino haneme haneme e'niya'monanafa [26] hemenimo
Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo avo kae male'naya
gemo alagepa faigoko ge'amo ha le yategamo ago afole ai'niye. Maige maige huno
ne'maiya auneme'e Goti'a, alita aeta hakalo hiyo, huno hu'nige'a muki nofi vaya'mogi
apakesa afi'a fatago hisaya gemo akame hisayafe'mo ali'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae.
[27] Agaemo magoke Goti'a agai'age'mo muki ya'amo ageno aeto hu'niya vekamo agi'ale'mo
Yesu Kalaisiteti'mo ali'a asaga hume asaga hume u'a ali'a asaga hu'a hano osu'a ali'a asaga
hiyo. He, lama ge.

1 KOLITIYANI

Polo'a Efasasi taonifi'mo mai'neno'ae'mo mani hogote avo'mo kaeteno Kolitiyani taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mo alino apami'niye. Polo'a hogoteno Kolitiyani taonifi'mo uno eitini'a kaimo mai'neno'ae'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nageno Kolitiyani siosimo afole ai'niye.

Ani siosi vaya'mogi mago hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo alino api aino apatesiyafe'mo mani avo'mo kae'niye. Polo'a ali'a fako hu'naya kavafe'mo huge a'mo alige vele'mo maige hu'a mai'naya kavafe'mo huge siosi mono kavafe'mo huge Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya yafe'mo huge hapau apayamopafi'mo hapau'niya kavafe'mo huge fali'nayateti'mo he tisaya kavafe'mo huge huno mani avo'mo kae'niye.

1-2 Goti'a agai'amo hau'nigeno'ae'mo Yesu Kalaisi apa veka'amo maisuvafe'mo keya aeno ge hu'nige'nae'mo nagaemo Polo'na'e konagatimo'mo Sosatenisi'e'mo Kolitiyani siosi vaya'mogitapae'mo ge lapamamae'no'ae. Goti'a Kalaisi Yesupi'mo aeno kalo paeno lapateteno lapavaleno alino lapaote lapate'niya vaya'amo maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. La'agaemo lapakae'e muki haopalega mai'naya vaya'mogi'e'mo Yesu Kalaisi'a Ala kava netimo Ala kava ne'apimo agi'alefe'mo ge nehaya vaya'efe'mo mani avo'mo nekao'ae. 3 Goti'a Afotimo'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a Gotife'mo hao ke he'niya gemae

4 Goti'a Kalaisi Yesuteti'mo fiku lapa maeno lapami'niya kavatefe'mo muki afina'mo Goti'nimofe'mo hao ke nehove. 5 Ani kavatefe'mo Goti'a Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo muki kavatefe'mo lusi kava huno lapa maeno lapami'nigetapae'mo alagepa hutapa aeta hakalo hutapa hapa paige muki ya'mo alagepa hutapa agege hutapa mai'nae. 6 Lagaemo Kalaisife ava gemo aeta hakalo huta lapa pai'nonageno'ae'mo ani gemo'mo lapaipafi'mo lamino lokiya vaino hane'niya'mofe'mae. 7 Ani kava hutapa mai'netapae'mo lapaunela-pame'mo yafe'mo kafu osutapa Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a afole aisiyafe'mo agava mai'nae. 8 Agaemo he titapa maisayafe'mo lokiya vaino lapateme lapateme ne'uno'ae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a agai'a afina'amo afa'a vai'mo olapamigiye. 9 Goti'a mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo magokepi lokaeta afalu afalugana hutapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niye. Agaemo halate ataginovano gemo osugifa huguve, huno nehiya gemo alagike'mo nehiye.

Alu apaipa alu apaipamo kali'naya kavafe'mo apava gemo hu'niya gemae

10 Konaga'nimogitapae, hu'na, Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo aukaya hu'na ge hu'nae'mo, Alita fako hutapa alu vaya alu vaya'mo o'maitapa magoke vaya'mo mai'netapa magoke agufa ge'age'mo hutapa maiyo. Alagepa hutapa magokepi lokaeta maitetapa magoke lapaipa lapakesamo alita maiyo. 11 Konaga'nimogitapae, hu'na, Kilovi vaya'amogimo lapakaitapi lapakaitapi ge ne'vaiye, hu'a lapava gemo hu'a naha pai'nae. 12 Ani kavafe'mo, lapakaemo alu ge alu gemo nehae. Mago vaya'amogimo, Polo'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Apolosi'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Pita'mo akame nehune, hu'a huge mago vaya'amogimo Kalaisi'mo akame nehune, hu'a huge nehae. 13 Kalaisi'a folagapati'mo heno apalo atino aluga aluga huno mai'nifiye. Polo'namo lapa maesuvafe'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a nate'nafiye. Lapakaemo nagi'nilefe'mo ani'mo fale'nafiye. 14 Nagaemo loleko vekala'mo Kilipasi'e Gaiyasi'e'mo ani'mo fale'na anate'nova'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehove. 15 Ani kava'mo hu'nova'mofe'mo mago vaya'mogi, Polo agi'alefe'mo ani'mo faleno late'niye, hu'a afa'a osugae. 16 He, Setefanasi afamo anaga'amo ani'mo fale'na apate'nove. Mago'e vaya'mo ani'mo fale'na apate'nisufi ago nage kani'niye. 17 Kalaisi'a u'na ani'mo fale'na apatesuvafe'mo alino natege'na o'u'nofa alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafeke'mo alino natege'na u'ne'na nehuve. Nagaemo alagepa hu'a gemo afi'ne'a

alagepa gemo nehaya agufa vaya'ai ge'apileti'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo alino natege'na o'u'nove. Fiku yanage'na Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo ae'na ati kaesugeno ali'ya'mo o'aligiye.

Kalaisi'a Goti ayamufa'amo mai'niya gemae

18 Ani kavatefe'mo, Alino apago'ya lagauno apatalesiya kate'mo ne'vaya vaya'mogimo Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kava'mo ava gee'mo, negi nagi ge, hu'a nehae. Nehaya'monanafa Goti'a lagufamo alino katino latesiya kate'mo ne'una vaya'mogitamo, mani gemo Goti ayamufa'amo hane'niye, huta lagesamo ne'afune. 19 Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Nagaemo afite'a age'naya vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ali'na hano hu'na atalegauve. Age'naya vaya'mogi afi'naya apakesamo ali'na atalegauve,

huno hu male'niye. 20 Hu male'niya'mofe'mo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Avo kae male'naya gemo afite'a age'naya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Vaya'ai ge'apile'mo ge hu'a ae'a ati nekaya vaya'mo hemenimo haiyatega mai'nae. Goti'a ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo alino lave lino'ae'mo negi nagi kava'mo hane'niye, huno ago alino lave li'niye. 21 Goti'a afi'niya ge'aleti'mo ani kavafe'mo, afite'a age'naya kavateti'mo nage'a aeto osugae, huno huteno ka'mo alino akani male'niye. Agaemo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya faigoko ge'amo aeta hakalo huta hapa nepauna ge'aleti'mo Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate. 22 Yu nofi vaya'mogimo, no'agona agufa alagena aune kava'mo alita lave liyo, hu'a nehage'apae'mo Galiki nofi vaya'mogimo agete'a afisaya kafeke'mo kahauya nehae.

23 Nehaya'monanafa lagaemo Kalaisi'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo ava gemo aeta hakalo huta hapa nepaunage'apae'mo Yu vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo hosu apaipamo kalite'a apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo ani gemo afite'apae'mo, negi nagi gemo hu'nae, hu'a nehae. 24 Nehaya'monanafa Goti'a keya aeno ge hu'niya vayapi'mo Yu nofi vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi, Kalaisi'a Goti ayamufa'a'e ageteno afi'niya kava'a'e'mo mai'niye, hu'a age'a aeto nehae. 25 Na kava higeno'aene. Mago vaya'mogimo Goti'a ageteno afi'niya ge'ae'mo negi nagi gemo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa Goti'a mani negi nagi ge'aleti'mo vaya'mogi afite'a age'naya ge'apimo ago aeno agase'niye. Ani kava'mo hu'a mago vaya'mogi Goti'a nehiya kavafe'mo, lokiya no'vaiya kava'mo nehiye, hu'a apakesa ne'afiya'monanafa Goti'a lokiya no'vaiya kava'aleti'mo vaya'mogi nehaya lokiya kava'apimo ago aeno agaseno nehiye.

26 Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya afina'mo haiya agufa vaya'mo mai'nonageno'aepi, hutapa lapakesa afiyo. Lapakae folagapi'mo asole vaya'mogimo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo afite'a age'naya vaya'mo o'maige apayamufa vaya'mo o'maige ala apaki vaya'mo o'maige hu'a mai'nae. 27 Goti'a afite'a age'naya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo o'afi'naya vaya'mo lekana paino apate'niye. Goti'a apayamufa ne'valaya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alino apamisiyafe'mo apayamufa no'valaya vaya'mo lekana paino apate'niye. 28 Apaki ohane'niya vaya'mo lekana paino apatege ma mopafi vaya'mogimo, apakaemo ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana paino apate'niye. Ala apaki vaya'mo alino afepi apatesiyafe'mo o'mai'negekana hu'a ne'maiya vaya'mo lekana paino apate'niye. 29 Muki vaya'mogimo apakai'apieke'mo apamogaga o'aisayafe'mo nehiye. 30 Goti'a Kalaisi Yesupi'mo faleno lapate'nigetapa mai'nae. Goti'a Kalaisi'mo ageteta afisuna agufa kava'mo alino hamaleno ate'nigeta lagaemo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisunafe'mo Kalaisiteti'mo fatago kava'amo ali'none. Goti'a lagaetefe'mo Kalaisiteti'mo fatago kava'mo hu'niyanageno alino alagepa huno nelateyanageno hosu kavatimo alagi alino atalegaiye. 31 Ani kava nehiya'mofe'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *muki vaya'mogimo hapao ke hete'a apamogaga ne'aiya*

vaya'mogi apakai'apie'mo hapao ke ose'a Ala kava nefeke'mo hao ke nehe'a apamogaga aiyo, huno hu'niye.

2

Polo'a Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Gotitegati'mo ali'nova gemo ae'na hakalo
hu'na lapa paisuvafe'mo lapakaetegamo u'nae'mo muki ge'amo alagepa hu'a afi'ne'a
nehaya vaya'mogimo nehaya agufa gemo hu'na afite'na age'nova ge'nileti'mo lapa
opai'nove. 2 Hogote'na naipafi'mo, apakae'e'mo u'na magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo
muki kavafe'mo nage kani'na atale'ne'na Yesu Kalaisifeke'mo nagesamo afi'ne'na Yesu
Kalaisi'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya kavafeke'mo nagesamo
afi'ne'na ae'na hakalo huguve, hu'na lokiya vai'na nagesamo afi'nove. 3 Nagaemo
lapakaetegamo u'nae'mo lokiya o'vai'na koli nehu'nae'mo lusi kava hu'na atete hu'na
mai'nove. 4 Nagaemo ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya geleti'mo apakesamo nefaiya
agufa geleti'mo ge osuge ae'na hakalo hu'na lapa opaige hu'nova'monanafa nagaemo
lapa nepaugeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo himamu'aleti'mo lapaipafi'mo alino lapave
li'nigetapae'mo, alagi lama ge hane'niye, hutapa hu'nae. 5 Lapakaemo afite'a age'naya
vaya'mogi nehaya agufa ge'apie'mo lapakesamo afitapae'mo, nahau vaigiye, hutapa
osutapa Goti himamu'aeke'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo, nahau vaigiye, hutapa
hisayafe'mae.

Goti'a afiteno age'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

6 Ani agufa gemo nehaya'monanafa alopa vaya'aife'mo afiteta age'nona geleti'mo
hapa nepaune. Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa opaige ma
mopafi'mo mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi afite'a age'naya agufa geleti'mo hapa
opaige huta hapa nopaune. Henaga'amo apakaemo ina agufa vaya'mo maigae. 7 Hapa
nopauna'monanafa Goti'a alino fala ki male'niyanage'a afa'a o'agesaya ge'aleti'mo Goti'a
afiteno age'niya geleti'mo hapa nepaune. Goti'a ma mopamo alo osu'neno'ae'mo ha
le konali ya'amo alisunafe'mo ani gemo hu male'niye. 8 Muki ma mopafi'mo mai'ne'a
yagai'a ne'apataya vaya'mogimo ani afiteno age'niya ge'amo alagi o'afi'nae. Afi'naesinana
ha le konali Ala kava ne'mo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a o'ate'naesine.
9 O'afi'naya'monanafa avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,

Goti'a agaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niya vaya'mo alo huno apate'niya ya'mo
muki vaya'mogi apaulagafati'mo o'agege apakesafati'mo o'afige hu'a apakesa
o'afi'naya ya'mo hane'niye,

huno hu'niye. 10 O'age'naya'monanafa Goti'a Auneme'aleti'mo alino lave li'niye. Goti
Auneme'amoke'mo Goti agesafi'mo fala kino nehaneya ge'amo ne'ageya'mofe'mae.
11 Vaya'mogimo mago vekamo'a agesamo ne'afiya kava'amo no'agaya'monanafa agai'a
auneme'amoke'mo ne'age. Ani kava hu'a vaya'mogimo Goti'a agesamo ne'afiya kava'amo
no'agaya'monanafa agai'a Auneme'amoke'mo ne'age. 12 Lagaemo Goti'a fiku laha maeno
lami'niya ya'mo agesunafe'mo ma mopafi vaya'ai apaune'apame'mo o'ali'nopa Gotite-
gati'mo Auneme'ageke'mo ali'none. 13 Lagaemo ma mopafi vaya'mogi magoke magoke
gemo ali'a laya male'naya ge'aleti'mo osuta Goti Auneme'amo'mo magoke magoke gemo
alino nelamino alino laya male'niya ge'aleti'mo nehune. Lagaemo apaune'apamete-
fe'mo Goti Auneme'amo'mo alino lami'niya geleti'mo alita apaya ne'malone. 14 Goti
Auneme'amo o'ali'a afa'a ne'maiya vaya'mogimo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya
ge'ae'mo ohapau'nige'a no'afiye. Apakaemo, negi nagi ge, hu'a apakesamo ne'afiye.
Auneme'aletike'mo afi'a aeto hisaya agufa gemo hane'niya'mofe'mo afa'a afi'a aeto
osugae. 15 Afa'a o'afigaya'monanafa Goti Auneme'amo ali'naya vaya'mogige'mo muki
ge'amo afi'a ali'a fako hu'a ne'ataya'monanafa afa vaya'mogimo apakaemo afa'a ali'a fako
hu'a o'apategae. 16 Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo'a*

agesa ne'afiya agesamo agete'a afa'a ali'a aya malegae, huno hu'niye. Ali'a aya malesaya agufa vaya'mo alagi o'mai'naya'monanafa lagaemo Kalaisi aipa agesamo ali'none.

3

Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

1 Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame
nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa opai'nofa apakufamo'mo
hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa
pai'nove. Lapakaemo aise afina'mo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo nute mafa'negana
hutapa mai'nae. 2 Lapakaemo alopa vaya'mogi ne'naya agufa ne'ya'mo nesayafe'mo
alo osutapa afa'a mai'nage'nae'mo nu'mo lapami'nove. Alo osutapa mai'netapae'mo
hemeni'e'mo alo osutapa afa'age'mo mai'nae. 3 Lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame
hu'nayanagetapa hemeni'e'mo afa'age'mo akame nehae. Lapakaitapifi'mo lapaipa kafa
hapaege ge vaige alita fako hutapa alu vaya alu vaya'mo maige hutapa mai'netapae'mo
lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehutapa ma mopafi vayakana hutapa ne'maiye.
4 Mago vaya'amogitapamo Polo vaya'amo mai'none, hutapa huge mago vaya'amogita-
pamo Apolosi vaya'amo mai'none, hutapa huge hutetapae'mo lapakufamo'mo hau'niya
kava'mo akame nehae. 5 Polo'namo ina la'namo mai'nogeno Apolosi'a ina la'mo mai'niye.
La'agaemo Goti ali'ya'amo ne'alu'a vekala'mo mai'no'agetapae'mo la'agaeteti'mo la-
pakesa afita fatago hu'nae. Ala kava ne'mo'a la'ami'niya ali'ya'amo ne'alu'ae. 6 Nagaemo
avina ya'mo hakale male'nogeno'ae'mo Apolosi'a ani'mo laki'niya'monanafa Goti'a alino
hageno ate'niye. 7 Avina ya'mo nehakaleya veka'e ani'mo nelakiya veka'e'mo ina agufa
vekala'mo mai'na'a'monanafa Gotike'mo alino hageno ne'ateya vekamo ala agi vekamo
mai'niye. 8 Avina ya'mo nehakalaya vaya'e ani'mo nelakiya vaya'mogi'e'mo magoke agufa
ali'ya'mo ne'aliyanage'a haiya agufa kava'mo hu'a ali'ya'apimo ne'alisafige'a ani kava hu'a
miya'apimo apamete apamete hu'a aligae. 9 La'agaemo Goti'e'mo lokaeta'a ali'ya'amo
ne'alu'agetapae'mo lapakaemo Goti hoya'agana hutapa maige no'agana hutapa maige
hutapa mai'nae.

10 Goti'a fiku naha maeno nami'nige'nae'mo hogoteno ageno alagepa hu'neno no'mo
nekiya vekagana hu'na mai'ne'nae'mo fai'na ate'nova yate'mo mago alu vaya'mogimo
no'mo nekiye. Muki'amogimo, haiya kava huta no'mo nekupi, hu'a age'ne'a alagepa
hu'a yagai'a atesaya kava'mo hane'niye. 11 Yesu Kalaisi'a no'mo fai'a ne'ataya yafakana
huno mai'nige'na fai'na ate'novanage'a mago alu yafate'mo no'mo fai'a atesaya yafa'mo
ohane'niye. 12 Mago vaya'mogimo goli yafateti'mofi siluva yafateti'mofi alagepa yafateti'-
mofi hu'a alini'e'a fai'na ate'nova yafate'mo no'mo nekiye. Mago vaya'mogimo yos-
aleti'mofi hopaleti'mofi hi'yagofaleti'mofi hu'a alini'e'a no nekiye. 13 Kalaisi afina'mo
afole aisige'apae'mo haiya kava hu'a no'mo ki'nisafigeno henaga'amo afole yate'mo alino
afole aino ategaiye. Atamo lesiya afina'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo alino apave ligiye.
14 Alini'e'a ki male'nisaya ya'mo olesige'apae'mo miya'apimo aligae. 15 Lesiya'mo'mo
miya'apimo lageso hisige'a no'mo ki'naya vaya'mo lageso osu'a afa'a maigaya'monanafa
no'amo nelegeno'ae'mo aeno akalo paetaleno aune heno u'niya vekagana hu'a maigae.

16 Lapakaemo magokepi lokaeta mai'netapae'mo Goti mono no'amo mai'nageno Goti
Auneme'amo'mo lapakaepi'mo mai'niye, hutapa o'afi'nafiye. 17 Mago vekamo'mo Goti
mono no'amo heno halagape vaino atalesigeno'ae'mo Goti'a alino ago'ya lagauno atale-
gaiye, Goti mono no'amo aote no'mo hane'niya'mofe'mae. Lapakaemo ani aote mono
no'amo mai'nae. 18 Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Lapakaepati'mo mago vekamo'a ma
mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa gemo afiteno'ae'mo, agete'na afi'nova vekamo
mai'nove, huno agesamo ne'afisiyana ageteno afi'niya ge'amo ataleteno, negi vekamo
mai'nove, huno hino. Huno hisiyana lama gele'mo ageteno afi'niya vekamo hamalegaiye.
19 Ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya kava'mo Goti aulagale'mo negi nagi kava'mo
hane'niye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo, *Afite'a age'naya vaya'mogimo avame
name kava'mo nehageno'ae'mo Goti'a ane'aifi'mo hegekana huno ne'apatafaiye,* huno hu'niye.

[20] Mago'e gemo Goti mukufi'mo hane'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a afite'a age'naya vaya'mogi apakesa ne'afiya kava'mo ageteno'ae'mo, afa'a inagufa yane, huno nehiye,* huno hu'niye. [21] Hu'niya'mofe'mo lapakaemo vaya'aife'mo amuse osiyo. Muki ya'e vaya'e'mo lapakaitapi ya'mo hane'niye. [22] Polo'agi Apolosi'agi Pita'agi ma mopagi ofali'a afa'a ne'maiya kavanagi nefaliya kavanagi hemeni afinanagi afole aisiya afinanagi muki ya'mogi huno lapakaitapi vaya'e ya'e'mo hane'niye. [23] Lapakaemo Kalaisi vaya'amo mai'nageno Kalaisi'a Goti veka'amo mai'niye.

4

Apa vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Lapakaemo lagaefe'mo, Apakaemo Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae. Ne'ya-gaiya vaya'mogi ali'ya aepa veka'apimo ya'ale'mo ne'yagaiya kava hu'a apakaemo Goti'a alino fala ki male'niya ge'ale'mo yagai'ne'a ali'a ne'apamiya vaya'mo mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo. [2] Mago vaya'ai yate'mo yagai'a ne'ataya vaya'mogimo aepa vekamo'a hu'niya gemo afite'apae'mo ali'a o'atale'a alagepa hu'a yagai'a atesaya kava'mo hane'niye. [3] Lapakae'e mago ma mopafi vaya'e'mo hutapae'mo, alagepa ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi hosu ali'ya'mo ne'aliye, hutapa nehisafi alita fako hutapa ne'natesayana ina agufa kava'mo nehae, hu'na nagesa ne'afuve. Inagi nagai'nimo, alagepa ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge, hosu ali'ya'mo ne'aluve, hu'na osuge hute'na ali'ya'nie'mo ali'na fako hu'na no'atove. [4] Nagupi mafa'nemo'mo huno'ae'mo, hosu kava'mo nehane, huno nosiya'monanafa alagepa vekamo mai'nove, hu'na afa'a osuguve. Alino fako huno natesiya vekamo Ala kava neke'mo mai'niye. [5] Mai'niya'mofe'mo Goti'a Ala kava ne'mo eminesiya afina'mo lekana pai male'niya'mofe'mo afole o'ai'niyanagi hogotetapa alita fako hutapa o'apateyo. Agaemo emineno'ae'mo hanipi'mo hu'a fala nekiya kava'e apaipa nekaliya kava'api'e'mo ha le'yategamo alino afole aino ategaiye. Ani afina'mo Goti'a muki vaya'mogimo ali'ya'apimo ali'naya yatefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'nae, huno hapa paitesige'apae'mo apamete apamete hu'a hetama'apimo aligae. [6] Konaga'nimogitapae, hu'na, Lapa maesuvafe'mo muki mani gemo nagai'ni'e Apolosi'efe'mo la'ava gemo hu'na avo kae male'nove. Tisa vaya'aife'mo lapakesamo ne'afitapae'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo ataletapa aeta o'agasesayafe'mo mani agufa la'ava ge gemo hu'na avo kae male'nove. Himu'namu gemo nehutapa mago tisa vekamo agi'ale'mo alita asaga hutapa atege mago tisa vekamo agi'ale'mo alita afepi atege hisaya agufa gemo osiyo. [7] Ina la'mo lapakaefe'mo, hogote vaya'mo mai'nae, huno huteno lekana paino lapate'niye. Goti'a na agufa yatapimo alino olapami'niye. Gotitegati'mo muki ya'amo ago ali'naya'mofe'mo na kava higetapae'mo Gotitegati'mo o'ali'naesina agufa yafe'mo amuse nehae.

Polo'a ge hapaugekana agufa gemo huno hapa pai'niya gemae

[8] Nahau'nimogitapae, hu'na, muki ya'mo alisuna afina'mo afole o'ai'niya'monanafa la-pakaemo hogotetapa ago alitapa havai te'nae. Malage hutapa kagemi ya'apimo hane'niya yahauve vayakana hutapa alita hamale'nae. Vaehae, hu'na, lapakae'e'mo magokepi ohamale'nona'monanafa hogote kini vayakana hutapa hamale'nae. Lapakaemo hogote kini vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye. Lapakaemo lama ge kini vaya'mo maisageta lagaemo kini vaya'mo hamaleteta lapakae'e'mo magokepi lokaeta maigune. [9] Goti'a apa vaya'amogitae'mo, henaga vaya'mo mai'nae, huno alino apave li'niye, hu'na nagesamo ne'afuve. Lagaemo agoti hu'a apatete'apae'mo vaya'ai apaulagale'mo faligae, hu'a hu'nage'a mai'naya vayakana huta ne'maune. Goti'a alino afole aino late'nigeta ma mopafi vaya'ai apaulagale'e enisole vaya'ai apaulagale'e'mo mago so'mo nehaya agufa kavakana huta mai'nonage'apae'mo aulu lahae'a nelagae. [10] Lagaemo Kalaisitefe'mo ne'maunage'apae'mo negi vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa lapakaemo Kalaisip-i'mo mai'netapae'mo agetetapa afi'naya vaya'mo mai'nae. Lokiya no'vauna vaya'mo mai'nona'monanafa ago lokiya ne'vaiya vaya'mo mai'nae. Vaehae, nahau'nimogitapae, hu'na, Ala lapakimo nelapamiya'monanafa lagaefe'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a

nehae. [11] Laga tege anife'mo lahauge hosu kukenamo alita vaige huta maime maime eta
hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune. Lamagige lamagige hu'a ne'maigeno'ae'mo notimo
ohane'nigeta nata vaya'mo mai'none. [12] Ne'yatimo nesuna ya'mo alisunafe'mo lokiya
ali'ya'mo ne'alune. Hu'a faipa hu'a nelatagetae'mo, Goti'a lapa maeno, huta nehune.
Apaini hu'a nelatagetae'mo afa'a ne'maune. [13] Lagaefe'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a
nehagetae'mo falu fala gemo huta aeta atagaina huta hapa nepaune. Lagaemo atupa
ya'mo alini'u'a yaga au'a ne'atalaya yakana huta mai'neta o'ani'ya yakana huta maime
maime eta hemeni'e'mo ani kava huta ne'maune. [14] Lapavagage hisiyafe'mo mani avo'mo
nokaova'monanafa nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo mai'naya'mofe'mo
alagepa hutapa afisayafe'mo ehetapiye, hu'na mani avo'mo nekaove. [15] Teni tauseni'a tisa
vaya'mogi Kalaisipi'mo yagai'a nelapataya tisa vaya'mo mai'nisaya'mo'mo afotapimo'mo
magoke'age'mo mai'niye. Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo mafa'ne'n-
imo ali'na lapatete'na Kalaisi Yesupi'mo afotapimo'namo mai'nove. [16] Mai'nova'mofe'mo
lapao ke he'nae'mo nehuva kava'mo nagetetapae'mo akame hutapa hiyo. [17] Lapakaemo
ani kava'mo hisayafe'mo Timoti'a nahau nayamopafi'mo nahau'niya mafa'ne'nimo ali'na
ate'novanageno lapakaetegamo ugiye. Agaemo Ala kava nepi'mo mai'neno'ae'mo o'atal-
eno alagepa ali'ya'mo ne'aliye. Agaemo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'na nehuva kavafe'mo
nava gemo huno lapaipa lapakesamo alino he tino lapategaiye. Nagaemo mani kavafe'mo
muki haopalega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mo ali'na apaya ne'malove.

[18] Lapakaepati'mo mago vaya'amogimo hu'apae'mo, Polo'a lagaetegamo o'megaiye,
hu'a nehu'a himu'namu gemo nehaya'monanafa. [19] Ala kava ne'mo'a hau'nisiyana aise
afina'mo utesige'na lapakaetegamo afa'a uguve. U'na ava'yi nehu'nae'mo himu'namu
gemo nehaya ge'age'mo o'afiguva'monanafa Goti lokiya'amo apaipafi'mo afole ai'nifi,
hu'na agegauve. [20] Goti'a ani vaya'ai apaipafi'mo yagaino ne'apatesiya'mo'mo ge'ageke'mo
osu'a Goti lokiya'aleti'e'mo alagepa kava'mo hugae. [21] Nagaemo kayo'mo alini'na visufi na-
hau nayamopafi'mo nahau'ninage'na yuna naipamo alini'na visufigi na agufa kavafe'mo
lapau'niye.

5

Siosi vekamo'a kumai kava'mo hu'niya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Mago vaya'mogimo lapakaepati'mo kumai kavafe'mo faigoko gemo nagaetegamo
huli'a e'nae. Mago vekamo'a afo'amo a'mo ali'niye, hu'a hu'nae. Ani agufa ku-
mai kavafe'mo ma mopafi vaya'mogi, nosuna kavane, hu'a nehae. [2] Haiya kava
higetapa lapakitapile'mo alitapa asaga hutapa nelapatae. Himu'namu kava'mo osu-
tapa lusi kava hutapa yulagefa ne'aitapa ani vekamo alita hafaita malaga atalesaya
kava'mo hane'niye. [3] Lapakae'e'mo lokae'na o'mai'nova'monanafa naune'name'amo'mo
lapakae'e'mo magokepi lokaeno mai'nige'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'-
negekana hu'na Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo hosu kava'alefe'mo ali'na fako
hu'na ne'atove. [4-5] Alita anupa hutapa mai'nisage'nae'mo naune'name'amo lapakae'e'mo
magokepi lokaeno mai'nisigetapa Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi himamu'aleti'mo ani
vekamo alitapa Satani ayapi'mo ateyo. Satani'a kayo'mo amisigeno'ae'mo agufamo'mo
hau'niya kava'amo hano hisigeno Ala kava ne'mo Yesu afina'mo Goti'a ani vekamo
auneme'amo alino katino atesiyafe'mo alitapa Satani ayapi'mo ateyo.

[6] Lapakitapile'mo alita asaga hutapa nelapataya kava'mo alagi alagepa kava'mo nosae.
Peleti maya falaovafi'mo aise ya'atomo ali'a atageno uneno huno muki falaovamo alino
ko sino ne'ate, hutapa o'afi'nafiye. [7] Hosu kava'mo'a alino ko sino ne'ateya agufa yakana
huno hane'niyanagi alita ataletetapa saufa peleti mayamo ko nosiya peleti mayagana
hutapa mai'netapa lapaote maiyo. Lapaote vaya'mo mai'naya'mofe'mae. Kalaisi'a hopa
afina'mo Pasova sipisipitigana huno mai'neno'ae'mo ofalini kavatefe'mo agai'a agufa'amo
lagaetefe'mo Goti'mo ami'niya'mofe'mo hosu kavatapimo alitapa ataleyo. [8] Hopa afina
kava'mo hisunafe'mo hosu kava'mo osuge hanageke ya'mo alita o'apamige huteta ani
kava huta atafa peleti mayamo alino ko sino ne'ateya peleti mayamo alita atalegetao.

Yaveyave laipamo ali'neta lama gemo huteta ani kava huta ko nosiya peleti mayamo
alita hopa afina kava'mo higetao. 9 Hogote'na avo kae'na lapami'nae'mo, kumai kava'mo
nehisaya vaya'e'mo magokepi lokaetapa o'maiyo, hu'na avo'mo ago kae'na lapami'nove.
10 Nagaemo ma mopafi vaya'aife'mo nagesamo o'afi'nofa siosi vaya'aifeke'mo nagesamo
afite'na ani avo'mo kae'nove. Ma mopafi vayapati'mo kumai kava'mo nehaya vayanagi
mago'e ya'mo alisayafe'mo hapa'ye nehiya vayanagi kumaya ne'aliya vayanagi aigofe
goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi hu'a mai'naya'mofe'mo apakae'e'mo magokepi
lokaeta o'maita laote maisuna ka'mo ohane'niye. 11 Hemenimo avo'mo kae'nae'mo,
Kalisitini konagamo mai'none, hu'a nehaya vaya'mogi kumai kava'mo nehafi hapa'ye
nehifi aigofe goti'apimogife'mo mono nehafi hu'a faipa hu'a ne'apatafi ani'mo nete'a negi
nagi kava'mo nehafi koli ya'mo ali'a ne'apami'a kumaya ne'alifi hu'a ne'maiya vaya'e'mo
magokepi lokaetapa o'maiyo. Ani agufa vaya'e'mo magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo
o'neyo.

12-13 Malaga vaya'mo ali'na fako hu'na apatesuva agufa ali'ya'nimo ohane'niye. Goti'a
alino fako huno apategaiya'monanafa lapakaemo lapakaitapimo siosifi'mo ne'maiya
vaya'mo alita fako hutapa apatesaya kava'mo hane'niya'mofe'mo *Lapakaemo ani hosu
vekamo alita malaga hafaitapa ataleyo.*

6

Goti mafa'nemogimo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apataya kavafe'mo hu'niya gemae

1 Lapakaepati'mo mago'amogi ge vaite'apae'mo konaga'apimogi agoti hu'a ne'apatae.
Haiya kava hutapa lapavagage osigetapa Goti apaote vaya'alegamo apavalelita o'utapa
malaga vaya'mo fatago hu'a no'maiya vaya'ai agotile'mo apavalelitapa ne'vae. 2 Goti
apaote vaya'amogimo muki ma mopafi vaya'mo agoti hu'a apategae, hutapa o'afi'nafiye.
Lapakaemo muki ma mopafi vaya'mo agoti hutapa apategaya'mofe'mo aise kava'mo afa'a
alita fako osugafiye. 3 Lagaemo enisole vaya'mo agoti huta apategaune, hutapa o'afi'nafiye.
Ani kava huguna'mofe'mo ma mopafi kava'mo mago'e huta afa'a alita fako hugune.
4 Huguna'mofe'mo ma mopafi kavatefe'mo agoti hutapa apatesayafe'mo hutapae'mo
na kava higetapa malaga vaya'mo siosifi'mo apaki ohane'niya vaya'mogi agoti gemo
ne'afiyategamo apavalelitapa ne'vae. 5 Lapakaepati'mo magoke vekamo ageteno afi'niya
vekamo'mo konagatapimo kava'amo afa'a alino fako huno atesiya vekamo o'mai'nifiye.
Lapavagage hino. 6 Vaehae, lapakaemo afa'a alita api aita no'apataya'monanafa apakesa
afi'a fatago nosaya vaya'aitegamo apavalelitapa ne'vae.

7 Lapakaitapimo agoti hutapa nelapataya'mofe'mo agotimo aeta ne'agasesafi no'agas-
esafigeno Satani'mo ago aeno lapakase'niye. Lapakaetegamo hosu kava nehisageta-
pae'mo afa'a maisayana kanale hugiye. Lapakae ya'mo kumaya'mo ne'alisagetapa afa'a
maisayana kanale hugiye. 8 Kanale hugiya'monanafa agoti hutapa ne'apataya'mofe'mo
konagatapimogitegamo hosu kava'mo nehae. Lapakaemo lapakaitapi konagatapimogi
ya'mo kumaya'mo ne'aliye. 9 Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'ap-
ateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae, hutapa o'afi'nafiye. Lapakaitapie'mo humi olapateyo.
Kumai kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe goti'apimogi apakame nehaya vaya'mofi alu
vaya'ai a'nemo apayate ne'aliya vaya'mofi vemogi a'negana hu'a kumai kava'mo nehaya
vaya'mofi negafo negafo hu'a magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo'a kumai kava'mo
hugekana agufa kava'mo nehaya vaya'mofi 10 kumaya'mo ne'aliya vaya'mofi hapa'ye
nehiya vaya'mofi ani'mo ne'ne'a negi nagi gemo nehaya vaya'mofi hu'a faipa hu'a ne'ap-
ataya vaya'mofi koli ya'mo ali'a ne'apami'a kumaya'mo ne'aliya vaya'mogimofi hu'a Goti'a
yagaino ne'apateya kote'mo fale'a hai'a o'maigae. 11 Hogotetapa mago'amogitapamo ani
agufa vaya'mo mai'nae. Mai'naya'monanafa Kalaisi'a aeno kalo paeno lapate'nigeno Goti
Auneme'amo'mo lapavaleno alino lapaote lapate'nigeno Goti'a Ala kava netimo Yesu
Kalaisi agi'aleti'e Auneme'aleti'e'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno lapa
pai'niye.

Kumai kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[12] Lapakaemo, Muki kava'ae'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'-
monanafa he, lapakaemo afa'a hugaya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi
lapa o'maesiya agufa kava'mo hane'niye. Muki kava'amo afa'a huguva'monanafa fiku
yanageno hosu kava'mo'a yagaino nategaiye, hu'na nehuve. [13] Lapakaemo, Ne'ya'mo
lagupamo ya'mo hane'nigeno lagupamo'mo ne'ya'mo ne'ne, hutapa nehaya'monanafa
Goti'a ne'ya'e vaya'ai apakupa'e'mo alagi alino hano huno atalegaiye. Goti'a kumai
kava'mo hisunafe'mo lagufamo alo huno olate'nifa Ala kava netefeke'mo alo huno
lateteno Ala kava ne'mo'a lagufale'mo yagaino latesiyafe'mo alo huno late'niye. [14] Goti'a
Ala kava ne'mo alino he tino ate'niya kava huno himamu'aleti'mo lagae'e'mo alino he tino
lategaiye.

[15] Lapakufamo Kalaisi agufafi alu ya alu ya'amo hane'niye, hutapa o'afi'nafiye.
Hane'niya'mofe'mo Kalaisi agufafi hane'niya ya'amo ali'na kumai a kanomo agufa'e'mo
magokepi lokae'na atesufiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. [16] Mago vekamo'a
kumai a kano'e'mo magokepi lokaeno havaesiya'mo'mo magoke anakufage'mo alino
hamalegaiye, hutapa o'afi'nafiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *lole
kanola'moganimo magoke anakufage'mo alino hamalegaiye,* huno hu'niye. [17] Hu'niya'monanafa
vaya'mogimo e'a Ala kava ne'e'mo magokepi lokae'a maisaya'mo'mo agae'e'mo magoke
anaune'aname'mo alino hamalegaiye.

[18] Kumai kava'mo hisayategati'mo ataletapa lapaune heyo. Mago alu hosu kava'amo
amega apakufaleti'mo nehaya'monanafa kumai kava'mo nehaya vaya'mogimo apakai'api
apakufamo alagi ali'a hosu hu'a ne'atae. [19-20] Lapakufamo aote Auneme'amo mono no'amo
hane'niye, hutapa o'afi'nafiye. Goti'a Auneme'amo ago alino lapami'nigeno lapaipafi'mo
ne'maiye. Lapakufamo lapakaitapi ya'mo ohane'nifa Goti'a ago miya faino lapate'nigeno
agai'a ya'mo hane'niya'mofe'mo lapakufaleti'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hutapa
ateyo.

7

Vele'mo maige a'mo alige hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Hemenimo avo'mo kaeta nafi ge'naya kavafe'mo lapa paigesuve. Vemogimo a'mo
o'ali'a afa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye. [2] Hane'niya'monanafa ku-
mai kava'mo lusi kava huno afole ne'aiya'mofe'mo muki magoke magoke vemogimo
apakai'api a'apige'mo alisage'a muki magoke magoke a'nemogimo apakai'api anau'api-
mogiteke'mo maisage'a hisaya kava'mo hane'niye. [3] Vemogimo apakufamo a'ne'apimo
apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya kava'mo hane'niye. Ani kava hu'a
a'nemogimo apakufamo anau'apimogi apamisayafe'mo ka o'akani'a afa'a apamisaya
kava'mo hane'niye. [4] A'nemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a o'apategafa anau'api-
mogige'mo yagai'a apategae. Ani kava hu'a vemogimo apakai'api apakufale'mo yagai'a
o'apategafa a'ne'apimogige'mo yagai'a apategae. [5] Mago yalavela'moganimo magoke
agufa gemo hu'anae'mo, la'aote la'aote huta'a mai'neta'a ne'ya'mo o'neta'a mosi'ne-
ta'ae'mo nunumu'mo hugu'ae, hu'ana husa'ana aise afina'mo anaote anaote hu'ana
havae'ne'anae'mo nunumu hute'anae'mo halate magokepi lokae'ana havaega'ae. Lapak-
ufale'mo alagepa hutapa yagaitapa olapatesageno Satani'a humi lapateteno lapayate'mo
aligiyanagi magokepi'mo lokaetapa havaeyo. [6] Vele'mo maiyo, hu'na huge a'mo aliyo,
hu'na huge nehuva gemo ke'aepa gemo nosuva'monanafa ani kava'mo afa'a hugae,
hu'na nehuve. [7] Nagaemo mai'nova kava hu'a muki vaya'mo maisayafe'mo nahau'niye.
Nahau'niya'monanafa Goti'a alu kava alu kava'mo hu'a maisaya agufa lokiya'amo alino
magoke magoke vaya'mo fiku apamite apamite huno apami'niye.

[8] Nagaemo vele'mo o'mai'naya a'nemogitapaenagi a'mo o'ali'naya vemogitapaenagi
kogu a'ne'aifenagi hu'na hemenimo lapa pai'nae'mo, ne'mauva kava hutapa lapaote
lapaote hutapa maisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niye, hu'na lapa nepauve. [9] Lapa
nepauva'monanafa lapakufale'mo afa'a yagaitapa olapatesayana vele'mo maige a'mo alige
hutapa maiyo fiku yanageno lapa'ye hugiyanagi.

[10] Nagaemo vele'mo mai'naya a'ne anaga'mogitapa'e a'mo ali'naya ve anaga'mogita-
pa'efe'mo lapa pai'nae'mo, A'nemogitapae, hu'na, anautapimogimo apataletapa o'viyo.
[11] A'nemogimo anau'apimogimo apatale'a visayana u'a alu vele'mo o'mai'a afa'a maiyo.
Afa'a maisayafe'mo ohapau'nisiyana halate e'a anau'apimogi'e'mo magokepi lokae'a
maiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapimo hapa faitapa o'apataleyo. Nagai'nimo mani
gemo nosuva'monanafa Ala kava ne'mo'a hu male'niye.
[12] Nagaemo hapa opai'nova vaya'aife'mo hapa paigesuve. Ala kava ne'mo'a hiyo,
huno osu'nifa nagai'nimo lapa pai'nae'mo, Mago konagatimo'a a'amo'mo agesa afino
fatago osu'nisiyana a'a'e'mo magokepi lokae'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ha faino
o'atalesiya kava'mo hane'niye. [13] Mago a kanomo'a anau'amo'mo agesa afino fatago
osu'nisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokae'ana maisa'afe'mo hau'nisiya'mo'mo ataleno
o'visiya kava'mo hane'niye. [14] Apakesa afi'a fatago nehaya a'nemogimo apakesa afi'a
fatago osu'naya anau'apimogi Goti'a hapa maesiyafe'mo ma mopafi vayapati'mo apavale'a
apaote apate'nage'a mai'nae. Ani kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya anau'api-
mogimo apakesa afi'a fatago osu'naya a'ne'apimo Goti'a hapa maesiyafe'mo apavale'a
apaote apate'nage'a mai'nae. Apavale'a apaote o'apate'naesinana mafa'netapimo malaga
mafa'negana hu'a mai'naesina'monanafa mafa'netapimo apaote mafa'nemo mai'nae.
[15] Mai'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimo, lapataleta uta
laote'mo maigesune, hu'a hisayana afa'a u'a maigae. Visage'apae'mo apakesa afi'a fatago
nehaya ve a'nemogimo kalavusifi'mo o'maigaya'monanafa Goti'a alagepa huta magokepi
lokaeta maisunafe'mo keya aeno ge hu'niye. [16] A'nemogitapae, hu'na, lapakaemo,
anautimogi'e'mo magokepi lokaeta maisunana apakufamo alita katita apatesupi, hutapa
lapakesamo afiyo. Anau'apimogitapae, hu'na, lapakaemo a'neti'e'mo magokepi lokaeta
maisunana apakufamo alita katita apatesupi, hutapa lapakesamo afiyo.
[17] Ala kava ne'mo'a alu kava alu kava'mo hutapa maisayafe'mo lokiya'amo lapamete
lapamete huno alino lapami'niyanagi ani kava hutapa maiyo. Goti'a lapakaefe'mo keya
aeno ge hu'niya afina'mo haiya kava huta mai'nopi hutapa lapakesamo ne'afitapae'mo ani
kava hutapa maiyo. Mani ke'aepa gemo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo
ali'na apaya ne'malove. [18] Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo Yu vaya'mogitapa lapaku-
famo ago lagau'a atale'nisayana halate apakufamo lagau'a o'atale'naya vayakana hutapa
o'maiyo. Goti'a keya aeno ge hu'niya afina'mo lapakufamo lagau'a o'atale'nisayana
lapakufamo olagaiyo. [19] Lagufamo lagau'a atale'nisafi lagau'a o'atale'nisafi afa'a ina agufa
kava'mo hane'niye. Hogote kava'mo hane'niyana Goti ke'aepa ge'amo akame nehuna
kava'mo hane'niye. [20] Goti'a keya aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa maiyo.
[21] Goti'a keya aeno ge hu'nigetapae'mo afa vaya'mo mai'netapa afa ali'ya'mo ali'naya
vaya'mo mai'nafiye. Kanalene, hutetapa lapausoli osiyo. Osugaya'monanafa hatu maeno
lapatesigetapa afa'a maisaya ka'mo hane'nisiyana ani kate'mo ne'utapae'mo nofitapimo
hatu maetapa ataletapa afa'a maiyo. [22] Ala kava ne'mo kalavusifi'mo mai'ne'a ali'ya'mo
ne'aliya vaya'aife'mo keya aeno ge huteno apakupi mafa'nemo hatu maeno apate'nige'a
Ala kava ne'mo afa vaya'amo ne'maiye. Kalaisi'a afa'a mai'naya vaya'aife'mo keya aeno
ge huteno nofi aeno apate'nige'a nofite'mo mai'ne'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'nae.
[23] Muki'amogitapae, hu'na, Kalaisi'a alopa miyateti'mo ago miya fai'niyanagi ma mopafi
vaya'ai kalavusifi'mo lapakupi mafa'nemo o'maino. [24] Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti'a
keya aeno ge hu'nigetapa eta mai'naya kava hutapa Goti'e'mo magokepi'mo lokaeta
maime maime viyo.

A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae

[25] A'mo o'alige vele'mo o'maige hu'naya kavafe'mo ge hutapa nafi ge'nae. Vele'mo
o'maige a'mo o'alige hu'naya vaya'aife'mo Ala kava netegati'mo mani ke'aepa gemo
o'ali'nova'monanafa Goti'a hau huno nate'niya kavateti'mo lama gemo nehuva vekamo
mai'ne'nae'mo nagesamo afite'nae'mo lapa nepauve. [26] Hemenimo kana alisuna afina'mo
afole aisiyafe'mo nehiya'mofe'mo nagesamo afi'nae'mo, haiya kava hutapa mai'nisafi ani
kavake'mo hutapa maiyo. [27] Vele'mo mai'nisayana apataletapa o'viyo. A'mo ali'nisayana

hapa faitapa o'apataleyo. A'mo o'ali'nisayana a'mo o'alitapa afa'a maiyo. [28] Mani gemo hu-
va'monanafa a'mo alisayana hosu kava'mo afa'a osugae. Mago ve'e'mo magokepi lokae'a
ohavae'nisaya a'mafa'nemogimo vele'mo maisayana hosu kava'mo osugae. Vele'mo
maige a'mo alige hu'a mai'nisaya vaya'mogi ma mopafi mai'ne'apae'mo hanageke ya'mo
aligae. Faitapa kasalo paesayafe'mo nahau'nige'nae'mo mani gemo lapa nepauve.
[29] Konaga'nimogitapae, hu'na, Ge'nimo aepa'amo hane'niyana kanatimo aupa afina'mo
hane'niye. Hemeni afinateti'mo a'mo ali'nisaya vaya'mogimo a'apie'mo apakesa ala'amo
o'afi'a a'mo o'ali'naya vayakana hu'a maime maime visaya kava'mo hane'niye. [30] Ma
mopafi kavafe'mo yulagefa ne'aisaya vaya'mogimo yulagefa no'aiya vayakana hu'a maime
maime visaya kava'mo hane'niye. Ma mopafi kavafe'mo apamogaga ne'aisaya vaya'-
mogimo apamogaga no'aiya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Miya fai'a
ali'nisaya vaya'mogimo miya fai'a o'ali'naya vayakana hu'a maisaya kava'mo hane'niye.
[31] Ma mopafi kagemi yatefe'mo ali'ya ne'alisaya vaya'mogimo ma mopafi yafeke'mo
apakesamo afite'a atafau'a alagi hu'a o'maisaya kava'mo hane'niye. Ma mopa'e ma mopafi
kava'e'mo alagi ago hano husiyafe'mo hogo nehiye.
[32] Lapausoli osutapa afa'a maisayafe'mo nahau'niye. A'mo o'ali'naya vaya'mogimo Ala
kava ne'mo ali'ya'alefe'mo, Ala kava ne'mo'a amuse huno latesiyafe'mo na kava hugune,
hu'a apakesamo ne'afiye. [33] Ne'afiya'monanafa a'mo ali'naya vaya'mogimo a'ne'api-
mogimo amuse hu'a apatesayafe'mo hapau'nige'apae'mo ma mopafi yafeke'mo apake-
samo ne'afiye. [34] Ani kava hu'a mai'ne'apae'mo lole apakesamo ne'afiye. Vele'mo o'mai'-
naya a'mafa'nemogimo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo apakesamo ne'afiye. Apakaemo
apakufa'e apaune'apame'e'mo amite'a agaetefe'mo e'a apaote maisayafe'mo hapau'niya'-
monanafa vele'mo mai'naya a'nemogimo ma mopafi kavafeke'mo apakesamo afite'a-
pae'mo anau'apimogi amuse hu'a apatesayafe'mo na kava hugune, hu'a apakesamo
ne'afiye. [35] Mani gemo hu'na lapatafau'na lapatesuvafe'mo nosufa lapa maesuvafeke'mo
nehuve. Lapakaemo Ala kava ne'mo ali'ya'alefe'mo lole lapakesamo o'afitapa atafautapa
alagi hisayafeke'mo nahau'niye.
[36] Afo'apimogitapae, hu'na, a'mafa'netapimo kosite'apae'mo vele'mo u'na maigesuve,
hu'a nehisagetapae'mo ha'ao, hu'na hisuvana agaetegamo hosu gemo huguve, hutapa
hisayana hapau'nisiya kava'mo afa'a hugae. Kanalenageno vele'mo uno maisiya kava'mo
hosu kava'mo ohane'niye. [37] Ohane'niya'monanafa mago'amogitapamo lokiya lapakesamo
afitapae'mo, vele'mo u'a o'maigae, hutapa hisage'apae'mo a'mafa'netapimogi vele'mo
maigesuve, hu'a osisagetapa apavaletapa o'apamisayana kanale kava'mo hane'niye.
[38] Afo'apimogimo apavale'a apamisaya kava'mo kanale kava'mo hane'niya'monanafa
Afo'apimogimo apavale'a o'apamisaya kava'mo'a aeno agase'niya kava'mo hane'niye.
[39] Inagi mago a kanomo'mo anau'amo'mo ofalino afa'a mai'niya afina'mo atafauno alagi
huno mai'niye. Anau'amo'mo falisigeno'ae'mo hatu maeno atesigeno uno hau'nisiya
vele'mo afa'a maigiya'monanafa Kalisitini vekaleke'mo maino. [40] Vele'mo uno maigiya'-
monanafa vele'mo uno o'maino afa'a maisiyana mago'e huno amogaga aigiye, hu'na
nagesamo ne'afuve. Nagae'e'mo Goti Auneme'amo ali'nove, hu'na nagesamo ne'afuve.

8

Aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo ali'a ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Hemenimo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ofalinimo ne'apamiya kavafe'mo
avo kaegesuve. Lapakaemo, Muki'amogitamo afi'none, hutapa nehaya gemo lama gemo
nehae. Afite'a age'naya kava'mo'a ala vaya'mo mai'none, hu'a nehaya agufa himu'namu
kava'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo'a
alino lokiya vaino ne'apate. [2] Afi'none, hu'a nehaya vaya'mogimo magoke alagepa
gemo alagi o'afi'nae. [3] O'afi'naya'monanafa Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya
vaya'mo apakeno aeto huteno'ae'mo vaya'nimo mai'nae, huno nehiye.
[4] Nehiya'mofe'mo aigofe goti'apimogimo afu ame'amo ali'a ne'apamiya ofalinimo
nesupi o'nesupi ani kavafe'mo avo kaegesuve. Aigofe goti'apimogimo ma mopafi ina

agufa ya'mo hane'nigeno magoke Goti'a agai'age'mo mai'niyana mago alu gotigimo
alagi o'mai'nae, huta ago afi'none. 5 Vaya'mogimo apaki ae'apae'mo, gotitimogitapae,
hu'a apaki ne'aya goti'apimogimo ma mopafi mai'nisafi koku'napi'mo mai'nisafi hu'a
mai'nisayana asole aigofe goti'apimogi maige asole aigofe ala kava vaya'apimo maige
hu'a mai'nae. 6 Mai'naya'monanafa ago afiteta age'nonana magoke Goti'a afotimo'mo
mai'niye. Agaemo muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeta agaetefe'mo afa'a mai'none. Ani
kava huno magoke Ala kava netimo mai'niye. Agaemo Yesu Kalaisi'a mai'nigeno Goti'a
agaeteti'mo muki ya'amo alo hu male'niye. Lagaemo agaeteti'mo afa'a maisuna ya'mo
aliteta mai'none.

7 Mai'nona'monanafa muki vaya'mogimo mani lama gemo alagi o'afi'nae. Mago vaya'-
mogimo yatala afina'mo aigofe goti'apimogife'mo mono hu'naya'mofe'mo hemenimo
ofalini ne'apamiya ame'amo ali'a ne'ne'apae'mo, aigofe gotigimo apami'naya ofalinimo
alita ne'netae'mo hosu kava'mo nehune, hu'a apakesamo afigae. Yu'ilaga veka'apimo'a
alagepa huno o'afi'niya'mofe'mo ofalini ame'amo ali'a ne'ne'apae'mo yu'ilaga veka'apimo
ali'a hosu hu'a ne'atae. 8 Ne'ataya'monanafa ne'ya'mo ne'nisupi o'ne'nisupigeno Goti'a
ani kavatefe'mo amuse huno olategaiye. Ofalini afu ame'amo o'nesunana mago'e huta
hosu kava'mo huta o'maigune. Ofalini ame'amo nesunana mago'e huta alagepa kava'mo
huta o'maigune. 9 O'maiguna'mofe'mo alagepa hutapa kava yagaiyo. Hosu kavanage-
tapa kalavusifi'mo o'maitapa afa'a mai'netapae'mo negaune, hutapa nehaya kava'mo'a
lokiya o'vai'naya vaya'mo apaiyafi'mo hapaesige'apae'mo hosu kavapi'mo asagau'a aigae.
10 Mago alagepa huno o'afi'nisiya vekamo'a lapakesiyana age'naya vaya'mogitapamo
aigofe goti'apimogi mono nopi'mo mai'netapa ne'ya'mo ne'nesageno nelapakeno'ae'mo,
aigofe goti'apimogi apami'naya ofalinimo afa'a negauve, huno agesamo afigiye. 11 Alagepa
hutapa age'naya kavateti'mo alagepa huno o'afi'niya konagatimotefe'mo Kalaisi'a falino
ate'niya konagatimo'mo neteno'ae'mo alagi lageso hugiye. 12 Lapakaemo konagatapimogi
yu'ilaga veka'apimo alita hosu hutapa atetetapa apakaetegamo hosu kava'mo nehuta-
pae'mo Kalaisitega'e'mo ani hosu kava'mo nehae. 13 Nehaya'mofe'mo afu ame'amo
ne'novanageno konaga'nimo'mo hosu kava'mo hisige'nae'mo halate afu ame'amo alagi
o'negauve. Hosu kavapi'mo asagauno o'aisiyafe'mo afu ame'amo o'negauve.

9

Polo'a muki kava'amo hisuva himamu'nimo hane'niya'monanafa nosuvanagi nakame hiyo, huno hu'niya gemae

1 Nagaemo apa vekamo mai'nove. Kalavusifi'mo o'mai'ne'na muki kava'amo afa'a
hisuva kava'mo hane'niye. Nagaemo Ala kava netimo Yesu'mo naulagafati'mo ago
age'nove. Ala kava neteti'mo ali'ya'mo ali'nogetapae'mo lapakaemo alagamo aegekana
hutapa ae'nae. 2 Mago vaya'mogimo nagaefe'mo, apa vekamo o'mai'niye, hu'a ne-
haya'monanafa ali'ya'nileti'mo Goti mafa'ne'amo ago hamale'naya'mofe'mo Goti apa
veka'amo mai'niye hutapa afa'a hugae. Lapakaetegamo u'na apa ali'ya'nimo ali'nogeta-
pae'mo Goti mafa'ne'amo hamale'nage'a mago vaya'mogi lapake'nayanage'a Polo apa
ali'ya'amo mai'nae, hu'a hugae. 3 Nagenoka hu'a nafi neke'apae'mo maku make hu'a
ne'nataya vaya'aife'mo ge hu'na naha mae'na hisuvafe'mo ali'ya'mo ali'noge'apae'mo
Kolitiyani vaya'mogi Goti mafa'ne'amo hamale'nae, hu'na nehuve. 4 Goti ali'ya'amo
ne'aluva'mofe'mo ali'ya'nileti'mo ne'ya'e ani'e'mo lapakaemo fiku namisage'na alisuva
himamu'nimo ohane'nifiye. 5 Mago Goti apa vaya'amogimogi Ala kava ne'mo agufale
agana'amogimogi Pitamogi hu'a Kalisitini hamale'naya a'ne'apimo apavaleli'a ne'vae. Ani
kava'mo hisuva himamu'nimo ohane'nifiye. 6 Nagae'e Manamasi'e'mo la'agaiti'age'mo
ne'ya'mo nesu'a ali'ya aliteta'a afa'a o'atalesu'afiye. 7 Haiya ati vaya'mogimo kame nehu'a-
pae'mo apakai'apimo ne'ya'apimo kahauya hu'a ali'a ne'nae. Haiya vaya'mogimo hoya
ne'vai'apae'mo hoya'apifati'mo ne'ya'mo ali'a no'nae. Haiya vaya'mogimo pulumaka
afule'mo yagai'a mai'ne'apae'mo nu'anu'amo no'nae.

[8] Ma mopafi kavafe'mo ae'na kalafefa gemo nehuva'monanafa Goti ke'aepa ge'amo'mo
mani kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye. [9-10] Mosese'a avo'mo kae male'niya
ke'aepa gemo'mo huno'ae'mo, *pulumakamogi apaiyaleti'mo mago ne'ya'mo haleti'ya'amo
ae'a nehale'apae'mo o'nesayafe'mo apavayale'mo nofi kitapa o'apateyo, huno hu'niye.* Goti'a
pulumaka'aeke'mo agesamo afino hu male'nifi lagae'efe'mo hu'niye. He lagae'efe'mo
mani gemo hu'niye. Ai'yu ne'aiya vaya'e hoyafati'mo ne'ya'mo ne'aliya vaya'mogi'e'mo
ali'ya'mo ne'ali'apae'mo, mago ne'ya'mo afole aisigeta aligune, hu'a nehu'a agava
mai'ne'a apavayagunagu hisayafe'mo avo kae male'niye. [11] Auneme'e avina ya'mo
lapakaetegamo ago hakale male'none. Hakale male'nona hoyafati'mo lagufale ya'mo
alisunana kanale osugifiye. [12] Mago mono vaya'mogimo lapakaetegati'mo apakufale
ya'mo alisaya himamu'apimo hane'nisiyana lagae'e'mo alisuna himamutimo mago'e huno
hane'niye. Fiku alisuna himamutimo hane'niya'monanafa afa'a o'ali'none. Lapakaete-
gati'mo amega lagufale ya'mo o'alita Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo lapakaemo
afisaya ka'mo o'akanisunafe'mo muki agufa agafa kana ya'mo ali'none. [13] Yu vaya'ai
alopa mono nopi'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo mono nopati'mo ne'ya'apimo ne'aliye,
hutapa o'afi'nafiye. Ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo
hi'yalamuteti'mo ame'amo ali'a ne'nae, hutapa o'afi'nafiye. [14] Ani kavatefe'mo Ala kava
ne'mo'a, Alagepa faigoko ge'nimo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ali'ya'mo
ne'aliya'mofe'mo apakufale ya'mo fiku aliyo, huno hu'niye.

[15] Hu'niya'monanafa muki ya'mo alisuvafe'mo himamu'nileti'mo afa'a o'ali'nove.
Hemenimo lapakaepati'mo mago ya'mo fiku alisuvafe'mo mani avo'mo nokaove. Al-
i'ya'nileti'mo nagufale ya'mo fiku alisuvafe'mo o'nahau'niyanage'na hogote'na falite'-
naeke'mae. Ali'ya'nileti'mo nagufale ya'mo no'aluva'mofe'mo amuse nehuve. Fiku yan-
ageno mago vekamo'a amuse nehuva ge'nimo aeno ati kaegaiye. [16] Alagepa faigoko ge'amo
ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo amuse hisuva kava'mo afa'a ohane'niye.
Alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Goti'a kalavusi huno
nate'niya'mofe'mo alu kateti'mo afa'a fai'na kasalo pae'na visuva ka'mo alagi ohane'niye.
Vaehae, hu'na, alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa opaisuvana nagaetegamo
hosu kava'mo afole aisige'na alagepa hu'na o'maiguve. [17] Ae'na hakalo hu'na hapa
paisuvafe'mo nagai'nimo lekana pai'na nate'novesinana miya'nimo namiyo, hu'na afa'a
huvesina'monanafa kalavusifi'mo mai'ne'na ali'ya'ale'mo alino nate'niye. [18] Inagi miya'n-
imo na agufa ya'mo hane'niye. Miya'nimo no'aluva'monanafa ali'ya'nileti'mo alisuva
himamu'nilefe'mo nagufale ya'mo o'ali'na alagepa faigoko ge'amo fiku afa'a ae'na hakalo
hu'na hapa nepauva kavake'mo miya'nimo hane'niye.

[19] Nagaemo mago vaya'ai ali'yate'mo o'mai'nofa afa vekamo mai'nova'monanafa asole
vaya'mo Gotitegamo apavaleli'na esuvafe'mo muki vaya'ai ali'ya'apimo ne'aluva vekamo
mai'nove. [20] Yu vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo Yu vaya'mogimo nehaya kava nehu'na Yu
vekagana hu'na mai'nove. Nagaemo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'mo
apavaleli'na esuvafe'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'aitegamo u'na
ali'ya'mo ne'ali'nae'mo ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'mai'nova'monanafa ke'aepa
gemo afe'alumelaga vekagana hu'na mai'nove. [21] Ke'aepa gemo o'ali'naya vaya'mo
apavaleli'na esuvafe'mo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo u'na ali'ya'mo ne'ali'-
nae'mo ke'aepa gemo o'ali'niya vekagana hu'na mai'nove. Goti ke'aepa ge'amo amagi'na
atalete'na afa'a mai'nove, hu'na nosufa Kalaisi ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'nove.
[22] Mai'ne'na apavaleli'na esuvafe'mo alagepa hu'a o'afi'naya Goti mafa'ne'aitegamo u'na
ali'ya'mo ne'ali'nae'mo apakaekana hu'na mai'nove. Alu kava alu kavateti'mo mago'e
vaya'mo apavaleli'na esuvafe'mo alu kava alu kava'mo nehaya vaya'aitegamo u'na al-
i'ya'mo ne'ali'nae'mo alu kava alu kava'mo nehuve. [23] Alagepa faigoko ge'amo aino
atagu faesiyafe'mo mani kava'mo nehuve. Alagepa faigoko ge'aleti'mo fiku naha maeno
namisiya ya'mo muki vaya'e'mo magokepi alisunafe'mo ani kava hu'na mai'nove.

[24] Asole vaya'mogimo nagu nagu hu'a yokalomo nelaya'monanafa magoke vekamo'a
aeno apakaseteno male'naya ya'mo ne'aliye. Ani kava hutapa aeta agasetapa heta-

matapimo alisayafe'mo nagu nagu hiyo. [25] Muki alu yokalo alu yokalo'amo nelaya
vaya'mogimo ae'a apakasesayafe'mo alu kava alu kava'mo nehu'a apakufale'mo yagai'a
ne'apatae. Apakaemo kasalisiya ya'mo alisayafe'mo ani agufa kava'mo nehaya'monanafa
lagaemo okasalino hanege hanege huno hanesiya hetamatimo alisunafe'mo laya mukiki
nehune. [26] Nehuna'mofe'mo nagaemo fiku nagu nagu nosufa magoke api kate'mo aulu
he'na age'ne'na nagu nagu hu'na ne'uve. Nayateti'mo siki kavetamo nehu'nae'mo
yasimo ne'amagufiye. [27] Ha'ao, nagufamo amagi'na ali'na kanale hu'na atete'na yagai'na
ne'atove. Fiku yanage'na vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na hapa
pai'novanageno alino apaheno natalesige'na hetama'nimo o'aliguve.

10

Isaleli vaya'aife'mo, ehetapiye, huno hapa pai'niya gemae

[1] Konaga'nimogitapae, hu'na, Muki laginago vaya'mogimo Mosese'a akame hu'a u'naya
kavafe'mo lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye. Muki vaya'amogi hiya'mo uneno nehiya
hiya'mo afe'alumelaga mai'ne'a akame hu'a u'nae. Akame hu'a u'nageno ani'mo'a
folagapi'mo aino akaka vae'nigeno mopamo hau hu'nige'a u'nae. [2] Goti'a hiyapi'e
anipi'e'mo Mosesetefe'mo faleno apate'nige'apae'mo Mosese'a akame hu'a u'nae. [3] Muki
vaya'amogimo magoke agufa ne'ya'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ne'ya'mo
ali'a ne'nae. [4] Ani kava hu'a magoke agufa ani'mo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya
ani'mo magokepi ne'nae. Apakaemo Goti Auneme'amo'mo alino apami'niya ani'mo
apakae'e'mo magokepi lokaeno u'niya yafapati'mo emine'niya ani'mo neme neme u'nae.
Ani yafa'mo Kalaisi'a mai'niye. [5] U'naya'monanafa Goti'a aise vaya'aife'mo amuse huno
apateteno muki asole vaya'aife'mo amuse huno o'apateno ka'me kotegamo ago apamag-
i'nige'apae'mo apaote apaote hu'a apakufa'amo fali'a kasalime u'nae.

[6] Ani kava'mo alino lave lisiya aune kava'mo hane'niye. Apakaemo hosu kavafe'mo ha-
pa'ye hu'niya kava huta lagae'e'mo laha'ye osisiyafe'mo mani gemo hu'niye. [7] Apakaemo
aigofe goti'apimofe'mo mono hu'naya agufa kava'mo osiyo. Goti mukufi gemo'mo ani
hosu kavafe'mo, *Vaya'mogimo ne'ya'mo nege ani'mo nege hisayafe'mo mai'ne'apae'mo apaiyamo
omo hagesayafe'mo he ti'nae, huno hu'niye.* [8] Apakaepati'mo mago'amogimo kumai kava'mo
hu'nageno'ae'mo magoke afina'mo 23 tauseni'a vaya'mo ago apamagi'nige'a fali'nae.
Ani agufa kava'mo lagae'e'mo afa'a osigetao. [9] Apakaepati'mo mago'amogimo Ala kava
nefe'mo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo amalageka hu'nageno'ae'mo nagalo'yave
anaga'mogimo hapae'nage'a fali'nae. Mani agufa kava'mo huta lagae'e'mo Ala kava ne'mo
afa'a amalageka osigetao. [10] Apakaepati'mo mago'amogimo alagepa hu'a o'mai'naya'-
mofe'mo hagalu hagalu hu'a ge ne'nageno'ae'mo vaya'mo ne'apamagiya enisole vekamo'a
emineno apamagi'niye. [11] Apakaetegamo afole ai'niya kava'mo'a alino lave lisiya aune
kava'mo hane'niya'mofe'mo lagaefe'mo ehetapiye, huno nehiye. Hemenimo ma mopamo
ago hano hugefe'mo nehiya afina'mo mai'none. [12] Mai'nona'mofe'mo lapakaemo lokiya
vaita he tita mai'none, hutapa lapakesamo ne'afisayana asagauta aigayanagi ehetapiye.
[13] Lapakaetegamo aeto aeto agufa lapamalageka hisaya kava'mo'a muki vaya'aitegamo
apamalageka nehiya kavake'mo ago afole ai'niye. Goti'a huguve, huno nehiya kava'mo
alagi nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lapamalageka hisiya kava'mo'a aeno lapakasesiya
ka'mo afa'a valino o'ategaiye. Lapamalageka hisigetapae'mo asagauta o'aitapa he titapa
maisayafe'mo faita kasalo paesaya ka'mo afa'a valino lapategaiye.

*Ala kava ne'mo ne'ya'e hosu apaune vaya'ai ne'ya'e'mo o'nesuna kava'mo hane'niye, huno
hu'niya gemae*

[14] Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'mogitapae, ani kavatefe'mo aigofe goti'api-
mogife'mo mono nehaya kavategati'mo ataletapa lapaune heyo. [15] Afi'naya vaya'aife'mo
hapa nepauva agufa gemo hu'na lapa pai'nae'mo ge'nimo afitetapa lapakaitapige'mo alita
fako hutapa lapakesamo afiyo. [16] Lagaemo Ala kava ne'mo ne'ya'mo nesunafe'mo aote
kapumo ali'neta Gotife'mo hao ke heta nunumu nehune. Mani kapufi ani'mo Kalaisi
kola'amo alita ne'netae'mo afalu afalugana huta ne'none. Ani kava huta peleti mayamo

akaya heta ne'netae'mo Kalaisi agufa'amo ne'none. [17] Magoke peleti mayamo hane'niya
kava huta muki'amogita magoke vaya'mo mai'none. Magoke peleti mayafati'mo ne'non-
a'mofe'mo magoke vaya'mo mai'none.
[18] Isaleli nofi vaya'aife'mo lapakesamo afiyo. Sipisipi afumo he'a hi'yalamute'mo male'-
naya afumo ame'amo ali'a ne'naya vaya'mogimo hi'yalamute'mo hane'niya gotife'mo
mono nehae. [19] Ge'nimo aepa'amo na agufa gemo hisuve. Malaga vaya'aife'mo nehuvana
aigofe goti'apimogimo ne'apamiya ofalinimo lama ge ya'mo hane'niye hu'na nehufi
aigofe goti'apimogimo lama ge ya'mo hane'niye, hu'na nehuve. [20] Ha'ao, afa'a nosu-
va'monanafa malaga vaya'mogi ofalinimo ali'a Goti'mo no'amifa hosu apaune vaya'mo
ali'a ne'apamiye. Lapakaemo mani ofalinimo ame'amo alita netetapae'mo hosu apaune
vaya'e'mo magokepi lokaetapa maisayafe'mo o'nahau'niye. [21] Lapakaemo Ala kava ne'mo
kapufati ani'e hosu apaune vaya'ai kapufati ani'e'mo afa'a o'nesaya kava'mo hane'niye.
Ala kava ne'mo hi'yalamuteti'e hosu apaune vaya'ai hi'yalamuteti'e'mo afa'a o'nesaya
kava'mo hane'niye. [22] Lagaefe'mo Ala kava ne'mo'a aipamo leno latesiyafe'mo alita he tita
atesunafe'mo nehupiye. Lagae lokiyatimo'a Ala kava ne'mo lokiya'amo aeno agasesifiye.
[23] Lapakaemo, muki agufa kava'mo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa ne-
haya'monanafa muki ani hisaya kava'amo'mo alagi laha o'maesiya kava'age'mo hane'niye,
hu'na nehuve. Muki kava'amo afa'a hisuna kava'age'mo hane'niye, hutapa nehaya'-
monanafa ani kava'mo hisuna kava'mo'a lokiya vaino olategaiye. [24] Muki'amogitapamo
lapakaitapige'mo alagepa hutapa maisayafeke'mo lapa'ye nehisigetapa kahauya osutapa
muki vaya'amo alagepa hu'a maisayafe'mo lapa'ye nehinagetapa kahauya hiyo.
[25] Situvapati'mo ame'amo fiku miya faitetapae'mo yu'ilaga vekatapilefe'mo maketi hu
male'nisaya vaya'aife'mo, haiyategati'mo alinita e'nae, hutapa apafi oketapa fiku afa'a
alitapa neyo. [26] *Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala kava ne'mo ya'age'mo
hane'niye.* [27] Mago apakesa afi'a fatago osu'nisaya vaya'mogimo ge hu'apae'mo, etapa
ne'ya'mo alita neyo, hu'a ge hisagetapae'mo utapa nesayafe'mo lapau'nisiyana afa'a
utapa lapamisaya ne'ya'mo alita neyo. Yu'ilaga vekatapie'mo lapakesamo afitapae'mo
haiyategati'mo alini'a e'nae, hutapa lapakesamo o'afitapa fiku alita neyo. [28] Fiku alita
negaya'monanafa mago vekamo'a, mani ame'amo ofalini ame'a hane'niye, huno lapa
paisiya ame'amo alitapa o'neyo. Agaefe'mo lapakesamo afige agupi mafa'nelefe'mo
lapakesamo afige hutetapae'mo o'neyo. *Ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya ya'e'mo Ala
kava ne'mo ya'age'mo hane'niye.* [29] Yu'ilaga vekatapie'mo osu'nofa yu'ilaga veka'alefe'mo
nehuve. Mani gemo huva'monanafa lapakaemo, na kava hige'apae'mo mani agufa
apakesamo ne'afiya'mofe'mo mani ne'ya'mo afa'a o'negaune. [30] Ne'ya'mo ali'netae'mo
Gotifeke'mo hao ke heteta nesunana na kava hige'apae'mo hosu kava'mo hu'nae, hu'a
hugae, hutapa naha paigae.
[31] Inagi lapakaemo muki kava'mo hisaya afina'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege ne-
hutapae'mo Goti agi'aleke'mo alita asaga hisayafeke'mo muki kava'mo hiyo. [32] Yu nofi
vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi siosi vaya'mogi huno vai lamino
hapaesige'a hosu kavapi'mo asagau'a o'aisayafe'mo lapakesamo afitetapa apaulagale'mo
alagepa kava'age'mo hiyo. [33] Nehuva kava'mo nage'netapae'mo ani kava'mo hiyo. Muki
vaya'mo hapa maesuvafe'mo muki kava'amo nehuve. Alagepa hu'na maisuvafe'mo nage-
samo no'afufa Goti'a apakufamo alino katino apatesige'a alagepa hu'a maisayafeke'mo
nagesamo Ne'afuve.

11

[1] Kalaisi'mo akame nehuva kava hutapa nakame hiyo.

*A'nemogimo anau'apimogi apaiyafi'mo maisayafe'mo apakenopale'mo ai'a ati nekaya
kavafe'mo hu'niya gemae*

[2] Lapakaemo muki afina'mo nagaefe'mo lapakesamo afitetapa ali'na lapaya malete'na
ali'na lapami'nova gemo akame nehaya'mofe'mo lapao ke he'nae'mo, alagepa kava'mo
nehae, hu'na nehuve. [3] Nehuva'monanafa mago gemo afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a

Kalaisi agenopagana huno mai'neno'ae'mo yagaino ne'ate. Kalaisi'a muki Kalisitini
ve anaga'ai apakenopagana huno mai'neno yagaino ne'apate. Vemogimo a'ne ana-
ga'ai apakenopagana hu'a mai'ne'apae'mo yagai'a ne'apatae. [4] Muki ve anaga'mogimo
apakenopale'mo ai'a ati kaeli'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige
nehisayana apakai'apimo apavagage ya'mo ali'a ne'apamiye. [5] Muki a'ne anaga'mogimo
apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu huge Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paige
nehisayana apakenopamo ali'a hosu hu'a ne'ataya'mofe'mo apavagage hisiya kava'mo
hane'niye. Apayoka'mo he'a havavi hu'a atalesayana lusi kava huno apavagage hisiya
kava'mo hane'niya kava huno apakenopale'mo ai'a ati nokaesayana apavagage hisiya
kava'mo hane'niye. [6] A'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati okaesayana apayoka'mo he'a
havavi hu'a atalesaya kava'mo hane'niye. Apayoka'mo lagau'a atalete'a he'a havavi
hu'a atalesayana apavagage hugiya'mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati kaelisaya kava'mo
hane'niye. [7] Vemo Goti aune'amo maige Goti ha le konali ya'amo maige hu'a mai'naya'-
mofe'mo apakenopale'mo ai'a ati okaesaya kava'mo hane'niya'monanafa a'nemo vemogi
ha le konali ya'apimo mai'nae. [8] Vemo a'nefati'mo alo osu'nifa a'nege'mo vefati'mo alo
hu'niya'mofe'mo vemogi ha le konali ya'apimo a'nemo mai'nae. [9] Goti'a ve kanomo'a
a kanomo ha maesiyafe'mo alo osu'nifa a kanomoke'mo ve kanomo ha maesiyafe'mo
alo hu'niye. [10] Hu'niya'mofe'mo enisole vaya'mogimo apakete'apae'mo, anau'apimogi
ge'apimo afe'alumelaga ne'maiye, hu'a hisayafe'mo a'nemogimo apakenopale'mo ai'a ati
kae'a alisaya kava'mo hane'niye. [11] A'nemogi apaiyafi'mo maigaya'monanafa Ala kava
ne'mo'a, ve'age'mo o'maigae huno huge a'ne'age'mo o'maigae huno huge huteno'ae'mo
vemogi a'nemo hapa maege a'nemogi vemo hapa maege hute'a magokepi'mo lokae'a
maigae, huno hu male'niye. [12] A'nemo vefati'mo afole ai'naya kava hu'a vemo a'nefati'mo
afole ne'aiya'monanafa muki kava'amo Gotitegatike'mo afole ne'aiye. [13] A'nemogimo
vaya'ai apaulagale'mo apakenopale'mo ai'a ati okae'ne'a nunumu hisayana kanale hugi-
fiye. Lapakaitapige'mo alita fako hutapa lapakesamo afiyo. [14] Ma mopafi kavafe'mo
hutae'mo, Vemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana apavagage hisiya kava'mo
hane'niya'monanafa [15] a'nemogimo yatala apayoka'mo hane'nisiyana konali ya'apimo
hane'niye, huta lagesa ne'afupiye. He, Goti'a ai'a ati kaesayafe'mo a'ne anaga'mo yatala
apayoka'mo apami'niye. [16] Mago vaya'mogimo mani gelefe'mo ge vaigefe'mo nehisayana
lagae'e muki Goti siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo alu kava'mo nosune.

Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo ne'naya kavafe'mo hu'niya gemae

[17] Hemenimo mago kavatapie'mo lapa paigesuve. Mani kavafe'mo lapao ke he'-
nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na nosuve. Alita anupa nehaya kavateti'mo alagepa
kava'mo afole no'aifa hosu kavake'mo afole ne'aiye. [18] Hogote'na lapa pai'nae'mo, Mago
vaya'mogimo, ali'a anupa hu'a ne'maiya afina'mo ali'a fako hu'a apaote apaote hu'a
ne'maiye, hu'a naha pai'nage'nae'mo alagi lama gege'mo hu'negae, hu'na nagesamo
afi'nove. [19] Fatago kava'mo nehaya vaya'mogi afole yategamo afole aisayafe'mo ali'a
fako hu'a apaote apaote hu'a maisaya agufa kava'mo hane'niye. [20] Alita anupa hutapa
mai'netapae'mo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo nesayafe'mo alagepa hutapa alita anupa
hutapa no'maiye. [21] Lapakaemo afa ne'ya'mo negefe'mo mono nopi'mo alita anupa hutapa
magokepi mai'netapae'mo apakava o'maitapa mago'amogitapamo malage hutapa alita
ne'nae. Mago'amogitapamo lapaka tege mago'amogitapamo alopa ani'mo ne'netapa
negi nagi kava'mo huge hutapa ne'maiye. [22] Notapifi'mo ne'ya'mo nege ani'mo nege
hisaya notapimo ohane'nifiye. Hosu kava'mo hutapa ne'ya'mo ne'netapae'mo siosi
vaya'aife'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, huta hutetapa kagemi ya'apimo ohane'niya
vaya'mo apavagage ya'mo alita ne'apamiye. Mani kavatefe'mo na agufa gemo lapa
paiguve. Lapao ke he'nae'mo alagepa kava'mo nehae, hu'na hisufiye. Vaehae. Ani agufa
gemo alagi osuguve.

[23] Ala kava ne'mo'a naha pai'nige'na lapa pai'nae'mo, Ala kava ne'mo kutulu ya'mo
ali'niya vekamo Yutasi'a avaleno apami'niya hani'ilagamo peleti mayamo ali'niye.

[24] Ali'neno Gotife'mo hao ke heteno alino akaya heno ali'neno'ae'mo, manimona nagufa'nimo hane'niye. Lapakaetefe'mo ai'a atalagaugae. Hemenimo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo mani kava'mo hutapa netale netale hutapa maiyo, huno hapa pai'niye. [25] Ne'ya'mo ne'ne'apae'mo ani kava huno kapumo ali'neno'ae'mo, Mani kapufi hane'niya ani'mo kola'niye. Kola'nileti'mo saufa kotalakemo hu malesuva kola'nimo hane'niye. Muki afina'mo mani ani'mo ne'netapae'mo nagaefe'mo lapakesamo afitapa ho hiyo, huno hapa pai'niye. [26] Lapakaemo muki afina'mo mani peleti mayamo nege mani ani'mo nege nehutapae'mo Ala kava ne'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo aetapa hakalo hume hume ne'visageno'ae'mo halate eminegaiye.

[27] Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo mago vaya'mogimo Ala kava ne'mo peleti mayamo ali'a negefe'mo hisaya afina'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege Ala kava ne'mo kapufati ani'e'mo ali'a negefe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'ne'a fiku ali'a nege hu'nisayana Ala kava ne'mo agufa'a'e kola'a'e'mo ali'a hosu hu'a ategae. [28] Vaya'mogimo hogote'a apamete apamete hu'a apakai'api apaipafi kava'apimo ali'a fako hu'a apatete'a alo hu male'ne'apaeke'mo peleti maya'e ani'e'mo ali'a nesaya kava'mo hane'niye. [29] Peleti maya'e ani'e'mo ne'ali'apae'mo Ala kava ne'mo agufa'ae, hu'a o'age'a fiku ali'a ne'nisaya'mo'mo apakai'apige'mo hanageke ya'mo aligae. [30] Lapakaepati'mo mago vaya'mogi ani kava hu'a fiku ali'a ne'naya'mofe'mo lokiya o'vaige kaita hapauge hu'nige'a mago vaya'amo ago fali'nae. [31] Lagaitige'mo laipafi kavatimo alita fako hisunageno'aeke'mo Goti'a alino fako huno lateteno kayo'mo olamigiye. [32] Goti'a ma mopafi vaya'mo agoti huno apateteno'ae'mo hosu kava'mo hu'nae, huno hisiya afina'mo apakaegi'e'mo magokepi lokaeta o'maisunafe'mo Ala kava ne'mo'a ago alino fako huno lateteno kayo'mo nelamiye.

[33] Ani kavatefe'mo konaga'nimogitapamo Ala kava ne'mo kave ne'ya'mo negefe'mo alita anupa hutapa mai'netapae'mo konagatapimogife'mo apakava mai'netapa magokepi lokaeta mai'netapa ne'ya'mo neyo. [34] Mago vaya'amogitapamo lapaka tesigetapae'mo hogotetapa notapifi'mo ne'ya'mo neyo, Goti'a kavatapimo alino fako huno lapateteno kayo'mo olapamigiyanagi. Nagaemo lapakaetegamo u'nae'mo mago alu kava'atapimo ali'na api ai'na lapategauve.

12

Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Konaga'nimogitapae, hu'na, Goti Auneme'amo'mo fiku alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo afisayafe'mo nahau'nige'nae'mo lapa paigesuve. [2] Lapakaemo ago age'nayana malaga vaya'mo mai'nageno'ae'mo lapavalelino uno apake no'aiya negi aigofe goti'apimogitegamo lapate'nigetapa hosu kate'mo u'nae. [3] U'naya'mofe'mo mani gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi Goti Auneme'amo'mo alino he tino ne'apateya vaya'mogimo, Yesu'a hosu vekamo mai'niyanageno alagi lageso hugiye, hu'a nehu'a afa'a hu'a faipa hu'a no'atae. Goti Auneme'amo'mo alino he tino o'apate'nisiyana Yesufe'mo Ala kava ne'mo mai'niye, hu'a afa'a osugae.

[4] Alu ya alu ya'amo fiku alino ne'apamiya kava'amo hane'niya'monanafa magoke Auneme'amoke'mo alino ne'apamiye. [5] Ala kava netefe'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo hane'niya'monanafa magoke Ala kava ne'mo mai'niye. [6] Alu kava alu kava'amo'mo lokiya'amo hane'niya'monanafa magoke Goti'a alino lokiya vaino ne'apate. [7] Goti Auneme'amo'mo muki siosi vaya'mo apamete apamete hu'a hapa maesayafe'mo muki vaya'ai apaipafi'mo mai'nige'a apakaemo alu kava alu kavateti'mo ali'ya'mo ne'aliye. [8] Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alagepa ge'amo ali'a apaya malesayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. [9] Magoke Auneme'amo mai'neno ani Auneme'amoke'mo mago vaya'amogimo mago'e hu'a apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo kaita hapau'nisiya vaya'mo ali'a hapage'a apatesayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. [10] Goti Auneme'amo'mo mago vaya'amogimo aeto agufa no'agaya aune kava'mo hisayafe'mo

lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa
paisayafe'mo lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo Goti Auneme'aleti'mo ani
gemo nehafi alu auneme'aleti'mo ani gemo nehafi hu'a ali'a fako hu'a apatesayafe'mo
lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo alu apake alu apakemo aisayafe'mo
lokiya'amo alino apamige mago vaya'amogimo ani alu apake alu apakemo ali'a afe le'a
hisayafe'mo lokiya'amo alino apamige huno alino ne'apamiye. 11 Ani kava'mo aepa vekamo
magoke Auneme'amo mai'neno'ae'mo mani Auneme'amoke'mo hau'nigeno'ae'mo ani
kava huno alino ne'apamiye.

Magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya alu ya'amo hane'niya gemae

12 Mago vekamo'mo magoke agufamo hane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu ya
alu ya'amo hane'niye. Agufafi'mo asole ya'amo hane'niya'monanafa magoke agufamo
hane'niye. Ani kava huno Kalaisi agufamo hane'niye. 13 Ani kavatefe'mo Kalaisi'a muk-
i'amogitamo Auneme'aleti'mo agufafi'mo faleno late'nigeta magoke agufa'amo mai'none.
Ani kava huno Auneme'amo alino lami'nigeta ani'mo negekana huta neteta ali'none.
Muki'amogitamo Yu vayanagi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi kalavusi hu'ne'a
afa ali'ya'mo ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vaya'mogi huta magoke Kalaisi agufa'amo
mai'none.

14 Agufafi'mo magoke agufa ya'age'mo ohane'niya'monanafa muki agufafi'mo alu
ya alu ya'amo hane'niye. 15 Aiyamo'a, aya'mo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo
ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye. 16 Agesamo'a,
aulagamo ohane'nova'mofe'mo agufafi ya'mo ohane'nove, huno hisiyana agufafi ya'mo
ohane'nifiye. Ha'ao hane'niye. 17 Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a aulaga'age'mo
hane'niyesinana haiya kava huno gemo ne'afiyesine. Muki agufafi'mo hane'niya ya'amo'a
agesa'age'mo hane'niyesinana haiya kava huno atu aisigeno ne'afiyesine. 18 Ani kava
huno ohane'niya'monanafa Goti'a hau'nigeno'ae'mo agufafi alu ya alu ya'amo ani
kava huno alo hu male'niye. 19 Agufafi'mo hane'niya ya'amo magoke agufa ya'age'mo
hane'niyesinana agufa'amo ohane'niyesine. 20 Ohane'niyesina'monanafa muki agufafi'mo
hane'niya ya'amo hane'nigeno'aeke'mo magoke agufamo hane'niye.

21 Aulagamo'a ayafe'mo, Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo
maisuvana kanale hu'na maiguve, huno afa'a ha opaigiye. Agenopamo'mo aiyae'mo,
Ali'yakamo ohane'niyanageka o'maisanage'na nagai'nige'mo maisuvana kanale hu'na
maiguve, huno afa'a ha opaigiye. 22 Agufafi'mo mago hane'niya yafe'mo, lokiya no'vaiya
ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna'monanafa ali'ya'amo hane'niye. 23 Lagufafi'mo
mago hane'niya yafe'mo ala agimo ohane'niya ya'mo hane'niye, huta lagesamo ne'afuna
yafe'mo ala agimo ne'amune. Lagufafi'mo mago hane'niya yate'mo o'agesaya ya'mo
hane'niye, huta lagesamo ne'afuna yatile'mo aita ati kaeta konali ya'mo ne'malone.
24 Lagufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a agai'amo alagepa huno hane'nige'a aulu hae'a
ne'agaya yate'mo konali ya'mo no'malone. Goti'a Kalaisi agufafi'mo hane'niya ya'amo
alino magokepi lokae male'neno agi ohane'niya ya'mo ala agimo ami'niye. 25 Agufafi'mo
hane'niya ya'amo'mo alino fako huno aote aote huno ohane'nisigeno muki agufafi'mo
hane'niya ya'amo alu ya alu ya'ae'mo alagepa hu'a apakesamo afisayafe'mo alo hu
male'niye. 26 Agufafi'mo mago hane'niya ya'afati'mo agafu nekisigeno'ae'mo muki agu-
fafi'mo hane'niya ya'afati'mo agafuke'mo kigiye. Agufafi'mo mago hane'niya ya'mo'a ala
agimo alisigeno'ae'mo muki agufafi'mo hane'niya ya'amogimo apamogaga aigae.

27 Ani kava huno hane'nigetapa Kalaisi agufa'amo mai'netapae'mo agufafi'mo alu ya
alu ya'amo mai'nae. 28 Goti'a muki siosifi'mo ne'maiya vaya'mo alu ali'ya alu ali'ya'amo
alisayafe'mo lekana paino apate'niye. Apa vaya'mo hogote vaya'mo lekana paino
late'niye. Napa tu vaya'mo agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vaya'amo lekana paino apate'niye. Napa tali vaya'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'amo
lekana paino apate'niye. Aeto agufa no'agaya aune kava'mo nehaya vaya'mo lekana
paino apatege kaita nehapaiya vaya'aina ali'a hapage'a ne'apataya vaya'mo lekana paino
apatege hapa ne'maya vaya'mo lekana paino apatege yagai'a ne'apataya vaya'mo lekana

paino apatege alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mo lekana paino apatege huno lekana
paino apate'niye. [29] Muki vaya'amogi apa vaya'mo mai'nafiye. Muki vaya'amogi ali'a
apaya ne'malaya vaya'mo mai'nafiye. Muki vaya'amogi aeto agufa no'agaya aune kava'mo
nehafiye. [30] Muki vaya'amogi kaita nehapaiya vaya'mo ali'a hapage'a ne'apatafiye. Muki
vaya'amogi alu apake alu apakemo ne'aifiye. Muki vaya'amogi alu apake alu apakemo ali'a
afe le'a hapa nepaifiye. [31] Inagi hogote ya'mo fiku alino ne'apamiya ya'mo alisayafe'mo
lokiya vaitapa lapa'ye hino.

Hemenimo hogote kava'mo aeno agase'niya kava'mo ali'na lapave liguve.

13

Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Nagaemo ma mopafi vaya'ai apakefati'e enisole vaya'ai apakefati'e'mo nagemo
ne'aisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausige'na velo'mo ne'amagigeno'ae'mo afa
agemo aige yave'yamo ne'amagigeno'ae'mo afa agemo aige huno age ne'aiya kava hu'na
afa gemo nehuguve. [2] Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo huge muki fala ki'niya
gemo afige muki gemo alagepa hu'na afige Gotife'mo mago'e hu'na nagesa afi'na fatago
nehu'nae'mo avemo afa'a ali'na yaga au'na alu yategamo atalege hu'na ne'maisuvana
nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo ina agufa vekamo mai'nove. [3] Nagaemo muki
kagemi ya'nimo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apami'na hano hisuvafe'mo ali'na
apamite apamite hu'na apamige vaya'mo hapa mae'na fali'na apatesuvafe'mo atamo'mo
leno nasagalisige'na falige hu'na mai'nisuvana nahau nayamopafi'mo no'nahausi'mo'mo
ani agufa kava'a'nimo'a naha o'maegaiye.

[4] Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo apakaetegamo hosu kava'mo ne-
hage'apae'mo malage hu'a hosu kava'apimo anona'apile'mo hosu kava'mo osu'a vase
hu'a yuna he'a magokepi lokae'a ne'maiye. Ani agufa hapau apayamopafi'mo neha-
paiya vaya'mogimo apaipa kafamo ohapae'a apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga osu'a,
hogote vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo no'afiye. [5] Ani vaya'mogimo vaya'aitegamo
himu'namu kava'mo osuge apakai'apige'mo alagepa hu'a maisaya kavafe'mo hapa'ye
nehige'a kahauya osuge malage huno apaipamo olege hu'a ne'maiye. Mai'ne'a vaya'ai
hosu kava'apie'mo lekana pai'a apakesamo no'afiye.

[6] Apakaemo hosu kavafe'mo amuse osu'a alagepa kavafeke'mo apamogaga ne'aiye.
[7] Kalaisi agi'alefe'mo muki kana ya'mo alige muki Goti ge'ae'mo apakesa afi'a fatago huge
muki kava'amo afole aigiye, hu'a agava mai'ne'a apavayagunagu huge muki hanageke
ya'mo ne'ali'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi huge hu'a ne'maiye.

[8] Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo alagi hano osugiya'monanafa hemenimo
apaune vaya'mogi apaune ge huge mago vaya'mo alu apake alu apakemo aige apaune kava
hu'a agege hu'a nehaya kava'e muki ani agufa kava'amo alagi hano hugiye. [9] Hemenimo
lagaemo aise'amo afi'neta aeta hakalo huta hapa nepauna'monanafa [10] henaga'amo
alagepa huta ageteta afisuna afina'mo afole aisigetae'mo hemenimo ika ika huta ne'afuna
kava'mo alagi hano hugiye.

[11] Mafa'nemo mai'ne'nae'mo mafa'negana hu'na ge huge naipafi'mo agege nagesamo
afige hu'na mai'nove. Kosi'na alopa vekamo ne'mai'nae'mo mafa'ne'nile nehuva kava'mo
ago atale'nove. [12] Hosu lave'yofati'mo apaugosamo ne'agaya kava huta hemenimo hani
hu'nigeta alagepa huta no'agona'monanafa henaga'amo Ala kava ne'mo augosafi'mo
ageta alagepa hugune. Hemenimo aise'amo ne'agovanage'na Goti'a nage'niya kava hu'na
henaga'amo alagi age'na alagepa huguve. [13] Hemenimo lole'e mago'e kava'mo hane'niyana
apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo hanete alagepa kava'mo afole aigiye, hu'a hute'a
agava ne'mai'a apavayagunagu nehaya kava'mo hanete hapau apayamopafi'mo nehapaiya
kava'mo hanete huno hane'niyanageno alagi hanege hanege huno hanegaiye. Mani lole'e
mago'e kavapati'mo aeno agaseno hogote kava'mo hane'niyana hapau apayamopafi'mo
nehapaiya kava'mo hane'niye.

14

Goti Auneme'amo'mo Goti ali'ya'amo alisayafe'mo hogote ya'mo alino ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Lapau lapayamopafi'mo lapausiya kava'mo alisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala
aelitutapa atafaiyo. Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo
Goti ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapa'ye hino. Hogotetapa Gotitegati
gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisaya himamu'amo alisayafe'mo lusi kava
huno lapa'ye hino. 2 Alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi afisaya agufa gefati'mo
nosaya'mofe'mo vaya'aife'mo ge nosafa Gotifeke'mo ge nehae. Apakaemo alino fala
ki male'niya gemo Goti Auneme'aleti'mo ali'a afole ai'a atete'a hapa nepaiye. 3 Hapa
nepaiya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo
ali'a lokiya vai'a apatege alagepa kava'mo hisayafe'mo ali'a he ti'a apatege hanageke
ya'mo ne'aliya vaya'mo hapa maege hu'a hapa nepaiye. 4 Alu apake alu apakemo ne'aiya
vaya'mogi apakai'apige'mo hapa ne'maya'monanafa Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa ne'mae. 5 Muki'amogitapamo alu
lapake alu lapakemo aisayafe'mo nahau'niya'monanafa muki'amogitapamo Gotitegati
gemo alinitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo mago'e huno nahau'niye. Alu
apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo siosi vaya'mo hapa maesayafe'mo ali'a afe le'a
hapa opaisage'apae'mo Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo ae'a
ne'apakasae.

6 Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo alu
nage alu nagemo aisuvana haiya kava hu'na lapa maegauve. Lapa o'maegauva'monanafa
Goti'a alino nave li'niya gemo lapa paisufi afisaya agufa gemo hu'na lapa paisufi Gotite-
gati'mo ge'amo ali'na ae'na hakalo hu'na lapa paisufi ali'na lapaya malesufi hu'na osisu-
vana lapa o'maegauve. 7 Mago afa'a maisiya ya'amo ohane'niya yate'mo amaginageno
age ai'niya age'e gitamo amaginageno age ai'niya age'e'mo hane'niye. Alu age alu agemo
o'aisiyana haiya kava huta agemo afita aeto hugune. 8 Ani kava huno pikulimo'a alagepa
huno age o'aisiyana kame hisaya vaya'mo alo osugae. 9 Ani kava hutapa afisaya agufa
apakefati'mo hapa opaisaya'mo'mo haiya kava hu'a afigae. Getapimo afa'age'mo uno
kasaegaiye. 10 Ma mopafi vaya'mogimo alu apake alu apakemo ne'aigeno'ae'mo muki ani
ne'aiya apake'amo'mo aepa'amo hane'niye. 11 Mago vekamo'a hisiya gemo o'afi'nae'mo,
alu nofi vekamo mai'niye, hu'na hisugeno'ae'mo nagaefe'mo alu nofi vekamo mai'niye,
huno hugiye. 12 Lapakaemo Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya himamu'amo Goti
ali'ya'amo alisaya himamu'amo alisayafe'mo lapaya mukiki nehaya'mofe'mo hogotetapa
muki siosi vaya'mo hapa maesaya ya'mo ali'netapaeke'mo hapa maeyo.

13 Nehaya'mofe'mo alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo, ani gemo ali'na afe
le'na hisuvafe'mo himamukamo alika namiyo, hu'a nunumu hiyo. 14 Alu nagemo ai'na
nunumu hisuvana naune'name'mo'a nunumu nehiya'monanafa nagesamo'a alagamo
alino afole aino o'atesigeno apakesafi'mo alagamo o'aegaiye. 15 O'aegaiya'mofe'mo na
agufa kava'mo huguve. Naune'namepati'e nagesafati'e'mo nunumu huguve. Naune'-
namepati'e naipa nagesafati'e'mo yokemo huguve. 16 Lapaunelapame'eke'mo nunumu
hisage'apae'mo haiya kava hu'a saufa vaya'mo apakesa afi'a fatago hugefe'mo nehisaya
vaya'mogimo nunumu hisaya gelefe'mo he lama ge, hu'a afa'a hugae. Getapimo o'afi-
gaya'mofe'mae. 17 Lapakaemo Gotifeke'mo alagepa nunumu hutapa hao ke nehaya'mo-
nanafa ne'afiya vaya'mo hapa no'mae.

18 Nagaemo alu nage alu nagemo ne'ai'na ae'na lapakase'nova'mofe'mo Gotife'mo hao
ke nehova'monanafa 19 nagaemo siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayategamo naya
magokayaga'a kefafa'amo afisaya agufa kefafa'amo hapa paisuvafe'mo nahau'niya'mo-
nanafa muki teni tauseni'a kefafa'amo alu nage alu nagemo ai'na hapa paisuvafe'mo
o'nahau'niye.

20 Konaga'nimogitapae, hu'na, mafa'ne anaga'mogimo ne'afiya agufa lapakesamo
o'afiyo. Vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo aise mafa'negana hutapa maiyo.

Maigaya'monanafa gemo aepa'amo afisayafe'mo alopa vayakana hutapa maiyo. [21] Ala kava
ne'mo'a ke'aepa ge'amo mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,
Nagaemo mani vaya'aife'mo alu apakemo ne'aiya vaya'ai apavayafati gemo alu haopaleg-
amo mai'naya vaya'ai apavayafati'mo hapa paiguva'monanafa ani gemo o'afigae,
huno hu'niye.
[22] Hu'niya'mofe'mo Goti'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo alu apake alu
apakefati'mo hapa paino'ae'mo, amuse hu'na nolapatove, huno alino apave nolifa apakesa
afi'a fatago nosaya vaya'mo alu apakefati'mo alino apave neliye. Apave neliya'monanafa
Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi apakesa afi'a fatago
nosaya vaya'aife'mo hapa nopaifa apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aifeke'mo hapa
nepaiye. [23] Muki siosi vaya'amo e'a ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo alu apake alu
apakemo ne'aisage'apae'mo saufamo apakesa afi'a fatago hugefe nehisaya vaya'mogimofi
apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mogimofi hu'a e'a afite'apae'mo negi nagi gemo nehaya
vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. [24] Hugaya'monanafa alita anupa huta mai'netapae'mo mago
vaya'amogitapamo Gotitegati gemo alita aeta hakalo hutapa hapa nepaisageno'ae'mo
mago agesa afino fatago osu'nisiya vekamo'mofi saufamo agesa afino fatago hugefe'mo
nehisiya vekamo'mofi eno ne'afisigeno'ae'mo Goti ge'amo'mo aipafi'mo kevegana huno
haeteno agoti huno atesigeno'ae'mo hosu kava'amo agegaiye. [25] Aipafi'mo fala ki'nisiya
kava'amo aulagale'mo afole aisigeno ageteno'ae'mo mopafi'mo asagauno aiteno Go-
tife'mo mono nehuno'ae'mo, Lama gemo nehuve, Goti'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno
ne'maiye, huno aeno hakalo huno lapa paigiye.

Mono kava'mo alino api aino ate'niya gemae

[26] Konaga'nimogitapae, hu'na, mani gemo nehuva'mofe'mo na kava hisaya kava'mo
hane'niye. Afiyo, lapakaemo alita anupa huta mai'netapae'mo muki'amogitapamo
lapamete lapamete hutapa ge nehae. Mago vekamo'mo yokemo lekana paino huge
mago vekamo'mo alino lapaya malege mago vekamo'mo Goti'a alino ave li'niya gemo
lapa paige mago vekamo'mo alu age aige mago vekamo'mo alu agemo alino afe leno
lapa paige hutapa ne'maiye. Lapakaemo ika ika kava'mo osutapa siosi vaya'mo alita
lokiya vaitapa apatesayafe'mo muki kava'mo alita alagepa hutapa hiyo. [27] Alu apakemo
ne'aiya vaya'mogimo ge'apifati'mo hugefe'mo hu'apae'mo lole vekala'mofi lole'e mago'e
vaya'mogimofi hu'a ge hute hute hu'a hisageno'ae'mo magoke vekamo'mo ani gemo alino
afe leno lapa paigiye. [28] Mago vekamo'mo ani gemo alino afe leno lapa paisiya vekamo
o'maisigeno'ae'mo alu age ne'aiya vekamo'mo siosi vayapi'mo ge osuno afa'a mai'neno
agai'a aipafi'mo huge Gotife'mo huge huno maino. [29] Lole vekala'mofi lole'e mago'e
vaya'mogimofi hu'a Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogimo
lapa paisaya gemo alita fako hutapa afiyo. [30] Goti'a anifi'mo mago mai'nisiya vekae'mo
mago gemo ha paisigeno'ae'mo ge nehisiya vekamo'mo ge huno hano hutesigeno'ae'mo
alu vekamo'mo lapa paino. [31] Muki'amogitapamo Gotitegati'mo alisaya gemo aeta hakalo
hutapa hapa paite hapa paite hugae. Hisage'apae'mo muki'amogimo alagepa hu'a afite'a
alige lokiya vai'a maige hu'a maisayafe'mae. [32] Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mogimo apakai'api apaune'apamete'mo ne'yagaiye. [33] Ani kavatefe'mo
Goti'a apano aete'a apavamusa gemo'mo nehiya agufa kava'mo aepa vekamo o'mai'nifa
alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya kava'mo aepa vekamo mai'niye.
[34] Lapakaemo muki siosi'ale siosi'ale'mo alita anupa huta maisaya afina'mo a'ne
anaga'mogimo ge osu'a afa'a maigae. A'nemogimo ge osu'a afe'alumelaga maisaya
kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a ani agufa gemo hu'niye. [35] A'nemogimo mago gemo
loka hu'a apafi gesayafe'mo hisayana u'a no'apifilagamo anau'apimogife'mo apafi geyo.
A'nemogimo siosi vaya'mo ali'a anupa hu'a maisayapi'mo ge hisayana apavagage hisiya
kava'mo hane'niye. [36] Lapakaemo Goti ge'amo aepa vaya'mo mai'nafiye. Goti ge'amo la-
pakaetefeke'mo e'nifiye. [37] Lapakaepati'mo mago'amogimo, Gotitegati gemo aliniteta aeta
hakalo huta hapa nepauna vaya'mo mai'none, hu'a nehisafi Goti Auneme'amo'mo alino
lami'nigeta himamu'amo ali'none, hu'a nehisafi hu'a nehisayana avo'mo nekaovanageno

lapakaetegamo ani avo'mo visigetapae'mo lekana paitapa afitetapae'mo Ala kava ne'mo'a,
hiyo, huno hu'niya gemo hane'niye, hutapa hugae. [38] Mago vekamo'a ge'nimo o'afisiyana
alagi ge o'afi vekamo maigiye.
[39] Konaga'nimogitapae, hu'na, Ani kavatefe'mo Gotitegati gemo alinitetapa aeta
hakalo hisayafe'mo lapaya mukiki hutapa vegala aeyo. Alu apake alu apakemo aisaya
vaya'aife'mo ha'ao hutapa osiyo. [40] Alita anupa hutapa mai'netapae'mo muki kava'amo
hisayafe'mo alagepa kava'age'mo nehutapa api kava'mo hiyo.

15

Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago he ti'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Konaga'nimogitapae, hu'na, Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na
hakalo hu'na lapa pai'nogetapa alita lapaipafi'mo male'nayanagetapae'mo ani gele'mo
he titapa ne'maiye. Ani gelefe'mo mago'e hutapa lapakesamo afitapa ho hisayafe'mo
lapa paigesuve. [2] Lapa pai'nova gemo o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maisayana
Goti'a Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye.
Atale'nisayana fiku'age'mo lapakesa afita fatago hu'nae.
[3] Goti'a mani gemo alino nami'nige'na ali'na lapami'nova gemo hogote gemo
hane'niyana Kalaisi'a hosu kavatilefe'mo fali'niye. Akeya'vilagamo Goti Mukufi'mo
hu male'niya gemo'mo huno'ae'mo, faligiye, huno hu male'niya gelefe'mo fali'niye.
[4] Kanolufi'mo ki'a ate'nageno lole'e mago'e afina'mo utegeno'ae'mo ago alino he tino
ate'niye. [5] Goti mukufi gemo'mo ani kavafe'mo hu'niye. He tino'ae'mo Pita aulagale'mo
afole aiteno tuolofu'a apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye. [6] Afole aiteno'ae'mo
faefu hataleti konaga'amogi ago aeno agaseno mago'e konaga vaya'e'mo magokepi lokae'a
mai'naya konaga vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye. Ani vayapati'mo asole vaya'mo
hemenimo afa'a mai'naya'monanafa mago vaya'amo ago fali'nae. [7] Afole aiteno'ae'mo
Yemisi aulagale'e'mo afole aiteno muki apa vaya'ai apaulagale'e'mo afole ai'niye.
[8] Henaga'amo nagae naulagale'e'mo afole aino alagi hano hu'niye. Aise afina'mo
aipagu'e'mo maiteno malage huno alino ne'ateya mafa'negana hu'na mai'nogeno'ae'mo
naulagale'mo afole ai'niye. [9] Muki apa vaya'amogimo ae'a nagase'nage'na nagaemo
henaga apa vekamo mai'nove. Nagaemo Goti siosi vaya'ae'mo naini hu'na apate'nova'-
mofe'mo Goti apa veka'amo mai'niye, hu'a nagi aesaya kavafe'mo, ina agufa vekamo
mai'nove, hu'na nagesamo ne'afuve. [10] Ne'afuva'monanafa Goti'a fiku naha maeno
nami'nige'nae'mo Goti apa veka'amo hamale'nove. Ani fiku naha maeno nami'niya hima-
mu'amo'mo afa'a ohane'niya'monanafa naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ali'nige'na ali'ya'mo
alite'nae'mo muki apa vaya'mo ago ae'na apakase'nove. Nagai'nimo o'ali'nova'monanafa
Goti'a fiku naha maeno nami'niya himamu'amo'mo nagae'e'mo magokepi lokaeno al-
i'ya'mo ali'nige'na ali'ya'amo ali'nove. [11] Nagae'e apakae'e'mo magoke agufa gemo aeta
hakalo huta hapa nepaune. Mani magoke agufa gemo afitetapaeke'mo lapakesa afita
fatago hu'nae.

Fali'naya vaya'mo he tigae, huno hu'niya gemae

[12] Lagaemo, Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, huta aeta hakalo
huta lapa nepauna'mofe'mo na kava higetapa mago vaya'amogitapa, fali'naya vaya'mo
he otigae, hutapa nehae. [13] Fali'naya vaya'mo he otigaesinana Kalaisi'a alino he tino
o'ate'niyesine. [14] Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana aeta hakalo huta lapa nepauna
ge'e lapakesa afita fatago nehaya kava'e'mo ina agufa kava'mo hane'niyesine. [15] Mago'e
gemo hane'niye. Alino he tino o'ate'niyesinana lagaemo Gotife'mo, Kalaisi'a alino he
tino ate'niye, huta nehuna faigoko gemo Gotife'mo aigofe faigoko gemo nehuna vaya'mo
mai'nonesine. Fali'naya vaya'mo henaga'amo alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a
alino he tino o'ate'nisigeta lagaemo aigofe vaya'mo mai'nonesine. [16] Fali'naya vaya'mo
henaga'amo alino he tino o'apategaiyesinana Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesine.
[17] Kalaisi'a alino he tino o'ate'niyesinana lapakesa afita fatago nehaya kava'mo ina agufa

kava'mo hane'nisigeno ali'ya'mo o'alisigetapa hosu kavatapifike'mo ne'maiyesine. [18] Ani
kava hu'a Kalaisipi'mo mai'ne'a fali'naya vaya'mo lageso hu'naesine. [19] Lagaemo, he
tigune, huta agava mai'netae'mo lavayagunagu huta ne'maune. Falisuna afinafe'mo
lavayagunagu nehuna kavatimo hano hiyesinana vaya'mogimo mago alagepa hu'a no'-
maiya vaya'aife'mo hapau hu'a ne'apataya'monanafa lagaefe'mo mago'e hu'a hapau hu'a
lataesine.
[20] Ani gemo nehuva'monanafa lama gemo hane'niyana Kalaisi'a ago alino he tino
ate'niye. Agaemo hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'yakana huno he ti'niya'mofe'mo
agae akamelegati'mo asole vaya'mo he tigae. [21] Magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo
vaya'mo nefaliya kava huno magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo vaya'mo he tigae.
[22] Muki Atamu nofi vaya'amo nefaliya kava hu'a muki Kalaisi nofi vaya'amo he tigae.
[23] Kana'alefe'mo he ti'niyanage'a kana'apilefe'mo he tigae. Kalaisi'a hoyafati'mo hogoteno
le'niya ne'yakana huno he ti'niyanage'a eminesiya afina'mo vaya'amo he tigae. [24] Ani
afina'mo hano hisiya afina'mo afole aigiye. Kalaisi'a kame huno muki yagai'a ne'apataya
vayanagi himamu vayanagi lokiya vaya'mogi huno aeno apakaseteno alino hano huno
apataleteno'ae'mo muki ya'mo afo'amo Goti'a muki vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo
apavaleno amigiye. [25] Kalaisi'a hemenimo yagaino apateme apateme ne'viyanageno
muki kame vaya'amo alino aiyafi'mo apategaiye. [26] Kame vaya'amo alino hano huno
apataleteno henaga kame kava'mo nefaluna kava'mo alino hano huno atalegaiye. [27] Goti
mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *Agaemo muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo alino
aiyafi'mo apate'niye,* huno hu'niye. Goti'a muki ya'e vaya'e'mo alino aiyafi'mo apate'niye,
huno hu'niya'monanafa Goti'a Kalaisi aiyafi'mo alino apate'niya vekamo'a agai'amo
Kalaisi aiyafi'mo no'maiye, huta afi'none. [28] Muki ya'e vaya'e'mo Kalaisi aiyafi'mo hanege
maige hu'a maisageno Kalaisi'a Goti aiyafi'mo maigiye. Goti'a Kalaisi aiyafi'mo muki
ya'e vaya'e'mo maisayafe'mo himamu'amo alino ami'niya vekamo aiyafi'mo Kalaisi'a
maigiye. Afa'a mai'nisigeno Goti'a muki vaya'aite'mo alagi hogote vekamo mai'neno
yagaino apatege apatege huno maigiye.
[29] Mago vaya'mo fali'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a ani'mo nefalae. Fali'naya
vaya'mo he otigaesinana na agufa kavatefe'mo apamagi'naya vaya'ai apaimu'yale'mo e'a
ani'mo nefalae. [30] Lagae'e'mo mani agufa kava'mo nehune. Na kava higetae'mo muki
afina'ae afina'ae'mo ali'ya'mo ne'aluna afina'mo lamagisaya kavatefeke'mo ali'ya'mo
ne'alune. [31] Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'nae'mo amuse hu'na nelapatove,
hu'na nehuva gemo alagi lama gemo hane'niye. Konaga'nimogitapae, ani kava hu'na
muki afina'ae afina'ae'mo namagisaya agufa kavategamo mai'nove, hu'na alagi lama
gemo nehuve. [32] Nagaemo Efasasi taonifi'mo mai'ne'nae'mo ma mopafi vayakana hu'na
afela afu'aitegamo kame hu'nova'monanafa fali'naya vaya'mo he otigaesinana naha
o'mae'niyesine. Fali'naya vaya'mo he otigaesinana lagaemo, *egamo afa'a faliguna'mofe'mo
ne'ya'mo nege ani'mo nege nehuta fiku lamogaga aigetao, huta afa'a nehunesine.*
[33] Fiku yanage'a humi lapategae. Hosu vaya'e'mo magokepi lokaeta maisayana la-
paipa lapakesamo ali'a atagae'a atalegae. [34] Negi nagi kava'mo osutapa alagepa hutapa
lapakesamo ne'afitapa hosu kavatapimo ataleyo. Lapavagage hisiyafe'mo nagaemo,
mago'amogitapamo Goti'a o'age'nae, hu'na lapa nepauve.

Saufa apakufamo alisaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[35] Mago vekamo'a, Haiya kava huno fali'naya vaya'mo alino he tino apategaiye. Haiya
agufa apakufamo aligae, huno nafi gegaiye. [36] Negi vekae, hu'na, Nehakalaya avina
ya'mo okasalisiya'mo'mo ohagegaiye. [37] Avina ya'mo hagesiyafe'mo yosa'a'e haita'a'e'mo
nohakalaya'monanafa kile avina'mofi alu avina ya'mofi hu'a avina ya'age'mo nehakalae.
[38] Goti'a alino hageno ateteno'ae'mo apamiguve, huno hu'niya ya'mo yosa'a'e haita'a'e'mo
ne'apamiye. Muki alu avina ya alu avina ya'mo agai'age'mo yosa'a'e haita'a'e'mo
alino ne'apamiye. [39] Muki ma mopafi mai'naya ya'mogimo magoke agufa apakufamo
ohane'niyana ma mopafi mai'naya vaya'ai apakufamo magoke agufa apakufamo ha-
negeno afumogi apakufamo aeto agufa apakufamo hanegeno namamogi apakufamo aeto

agufa apakufamo hanegeno noyamemogi apakufamo aeto agufa apakufamo hane'niye.
40 Koku'napi'mo aeto ya'mo hane'nigeno ma mopafi'mo aeto ya'mo hane'niye. Hane'niya'-
monanafa koku'napi'mo hane'niya konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno
ma mopafi konali ya'mo aeto agufa konali ya'mo hane'niye. 41 Yegemo konali ya'amo
mago aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno kaimo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo
hane'nigeno muki kanefi'mo konali ya'amo aeto agufa konali ya'mo hane'nigeno alu
kanefi alu kanefi'mo'a aeto aeto agufa konali ya'amo hane'niye.

42 Ani kava huta he tita alisuna lagufamo aeto agufa lagufamo hanegaiye. Avina ya'mo
hakalegekana hu'a nehakalaya apakufamo nekasaliye. Alino he tino apatesiya apakufamo
okasaligiye. 43 Mopafi'mo nehakalaya apakufamo amuse hu'a no'apataya apakufamo
hane'niye. Alino he tino apatesiya apakufamo ha le konali apakufamo hanegaiye.
Nehakalaya apakufamo lokiya no'vaiya apakufamo hane'niye. Alino he tino apatesiya
apakufamo lokiya apakufamo hanegaiye. 44 Nehakalaya apakufamo ma mopafi apakufamo
hane'niye. Alino he tino apatesiya apakufamo koku'napi apakufamo hanegaiye. Ma
mopafi apakufamo hanete koku'napi apakufamo hanete huno hane'niye. 45 Ani kavafe'mo
Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo, *Goti'a hogote vekamo Atamu'mo auneme'e vekamo alo huno
ate'niye,* huno hu'niye. Henaga Atamu'mo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya vekamo
mai'niye. 46 Launelamete ya'mo hogoteno afole o'ai'niya'monanafa lagufale yake'mo
hogoteno afole aitegeno'aeke'mo henaga'amo launelamete ya'mo afole ne'aiye. 47 Napa
vani vekamo mopaleti'mo alo huno ate'niye. Napa tu vekamo koku'napati'mo emine'niye.
48 Ma mopafi vaya'mo mopaleti'mo alo huno ate'niya vekagana hu'a mai'nae. Koku'napi
vaya'mo koku'napati'mo emine'niya vekagana hu'a mai'nae. 49 Lagaemo mopaleti'mo alo
huno ate'niya vekagana huta mai'nona kava huta koku'napati'mo emine'niya vekagana
huta maigune.

50 Konaga'nimogitapae, hu'na, mani ge'e'mo lapa pai'nae'mo, Ma mopafi ne'maiya
apakufa'e vaya'mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo afa'a fale'a ohaigae. Kasal-
isiya apakufa'e vaya'mogimo okasalino afa'a hanege hanege huno hanesiya ya'mo alagi
o'aligae. 51 Inagi afiyo, nagaemo mago fala ki'niya gemo lapa paigesuve. Muki'amogitamo
ofaliguna'monanafa Goti'a muki'amo saufa lagufamo alino hamaleno latesigetae'mo
saufa lagufamo aligune. 52 Henaga atupa pikulimo nehisigetae'mo malage huta magoke
afina'mo lauluma nehuna agufa kava huta anonale'mo saufa lagufamo aligune. Pikulimo
nehisigeno'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatesige'a okasalisiya apakufamo
alisageta afa'a ne'mauna vaya'mo saufa lagufamo alino hamaleno lategaiye. 53 Lagaemo
kasalisiya lagufamo ataleta okasalisiya lagufamo aligune. Falisuna lagufamo ataleta afa'a
hanege hanege huno hanesiya lagufamo aligune. 54 Kasalisiya lagufamo ataleta okasalisiya
lagufamo alisuna afina'mo Goti mukufi'mo hu male'niya gemo afole aigiye. Ani gemo'mo
huno'ae'mo, *Ala kava ne'mo'a kame huno aeno agaseteno'ae'mo vaya'mo nefaliya kava'mo ago
alino hano huno atale'niye.*

55 Vaya'mo nefaliya kava'mo lokiya'amo hano hu'niye. Nefaliya kava'mo'a mago'e huno
aeno apaka osegaiye,
huno hu male'niye. 56 Vaya'mo nefaliya kava'mo hosu kava'apilefe'mo vaya'mo ne'apam-
agiye. Goti ke'aepa ge'amo'mo ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya gemo'a hosu
kava'apimo alino lokiya vaino ne'ate. 57 Ne'ateya'monanafa Goti'a Ala kava netimo Yesu
Kalaisiteti'mo laha ne'maegeta aeta ne'agasone. Gotife'mo hao ke hegetao.

58 Nahau nayamopafi'mo nahau'niya konaga'nimogitapae, ani kavatefe'mo he titapa
lokiya vaita mai'netapa maita halove osiyo. Ala kava netefe'mo ali'yatapimo fiku
no'aliya'monanafa alagepa kava'mo afole aigiye, hutapa ago afi'naya'mofe'mo Ala kava
ne'mo ali'ya'amo o'ataleta mago'e hutapa alige alige hutapa maiyo.

16

Ofalini monimo malesaya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Hemenimo Yuta kotega apaote vaya'mo hapa maesiya ofalini monie'mo ge hugesuve.
Galesiya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aife'mo, hiyo, hu'na hapa pai'nova
agufa gemo hu'na hiyo, hu'na lapa nepauve. [2] Alisaya monifati'mo hogote afina'mo sate'ae
sate'ae'mo lapamete lapamete hutapa alita fako hutapa Goti'a na magi lapami'nisifi ani
kava hutapa alita fako hutapa maleme maleme ne'viyo. Esugetapae'mo ofalini monie'mo
kahauya hutapa alita anupa hutapa o'malesayafe'mo hemenige'mo maleme maleme utapa
maiyo. [3] Nagaemo lapakaetegamo u'na ava'yi hute'nae'mo lekana paitapa apate'nisaya
vaya'mo avo kae'na apamite'na ali'na apatesuge'a ofalini monimo alini'a Yulusalemu
taonifi'mo ugae. [4] Inagi nagaegi'e'mo visuna ka'mo hanesiyana nagaegi'e'mo ugune.

Polo'a hisiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[5] Nagaemo Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na lapakaetegamo uguve. He,
hogote'na Masetoniya kotegamo u'na ae'na agase'na uguve, hu'na nagesamo ne'afuve.
[6] U'na lapakae'e'mo mago'e afina'mo maite'na visufi yasimo alino hano hutesige'nae'mo
visufi hu'na afa'a o'afi'nove. Lapakaemo lapatale'na alu kotega visuva afina'mo afa'a
naha maegae. [7] Hemenimo lapakaetegamo u'na aise afina'mo maisuvafe'mo o'nahau'niye.
Goti'a henaga'amo he, huno hisige'nae'mo u'na lapakae'e'mo yatala afina'mo maiguve.
[8] Mani Efasasi taonifi'mo maimale maimale huli'na ne'visugeno Petikosi afina'mo afole
aitesige'nae'mo atale'na uguve. [9] Manileti'mo asole vaya'mogi nagaefe'mo kame hu'a
ne'nataya vaya'mo mai'naya'monanafa Goti'a ka'mo valino nate'niyanage'na mago'e
hu'na lusi ali'ya'mo alisuva kava'mo hane'niye.
[10] Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aluva kava huno Timoti'a ali'ya'mo ne'aliya'mofe'mo la-
pakaetegamo uno ava'yi hisigetapae'mo koli hisiya agufa kava'mo osiyo. [11] Fiku yanageno
mago vekamo'mo, ina agufa vekamo mai'niye, huno huteno akame'ya amigiyanagi ha
maegeno'ao nagaetegamo alagepa huno eno. Agae'e mago konagatimogi'e'mo ai'a atagi
ne'a esaya'ae'mo apakava ne'mauve.
[12] Konagatimo'mo Apolosife'mo ava gemo hane'niye. Nagaemo agaefe'mo, konaga vay-
ati'e'mo Kolitiyani taonifilagamo uvo, hu'na ha pai'nogeno'ae'mo hemenimo ohau'niya'-
monanafa ka'mo hanesiya afina'mo afa'a ugiye.
[13] Kava yagaitapa maiyo. Goti vaya'amogimo apakesa afi'a fatago nehaya gelefe'mo
he titapa lokiya vaitapa maiyo. Alopa vayatama vayakana hutapa lokiya vaitapa maiyo.
[14] Muki kava'mo nehutapae'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.
[15] Lapakaemo Setefanasi afamo anaga'amo ago apake'nae. Galiki kotegamo hogote'a
Goti mafa'nemo hamalete'apae'mo apakai'apieke'mo apakesamo o'afi'a apaote vaya'mo
hapa maesayafe'mo lusi ali'ya'mo ne'aliye. [16] Konaga'nimogitapae, lapao ke hovanagi,
ani agufa vaya'ai apaiyafi'e apakae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'ai
apaiyafi'e'mo mai'netapa apakame hiyo. [17] Lapakaemo nagaetegamo afa'a o'me'naya'-
mofe'mo nahau nehuge'apae'mo Setefanasi'agi Fotiyunetasi'agi Akaikasi'agi hu'a na-
gaetegamo e'nage'nae'mo namogaga ai'nove. [18] Naipamo ali'a falu hu'a nate'naya kava
hu'a lapaipamo ali'a falu hu'a lapate'nae. Ani agufa vaya'aife'mo, alagepa vaya'mo
mai'nae, hutapa hutetapa ge'apimo afiyo.

Ge apamamaeno ge hu'niya gemae

[19] Mani Esiya kote siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ge lapamamae'nae.
Akuvila'e Pilisila'e'mo no'anifi'mo ali'a anupa hu'a mono nehaya siosi vaya'mogi'e'mo
mago'e hu'a ge lapamamae'nae. [20] Muki manile'mo mai'naya konagamogi'e'mo ge
lapamamae'nae. Lapakaemo magoke magoke hutapa konagatapimo ge apamamaeteta
hapaetapa neyo.
[21] Hemenimo nagaemo Polo'namo avo'mo nekaya kayo'mo ali'ne'na, ge lapamamae'na
ge hu'na avo'mo nekaove. [22] Ala kava nefe'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mo
Goti'a alagi apatalesige'a lageso hiyo. Ala kava netimo emikeno. [23] Ala kava ne'mo
Yesu'a fiku lapa maeno lapamino. [24] Muki'amogitapae'mo Kalaisi Yesupi'mo nahau
nayamopafi'mo nahau'niye.

2 KOLITIYANI

Polo'a Kolitiyani siosi vaya'aina apataleno uno mai'nige'apae'mo mago aigofe apa vaya'mo u'a Kolitiyani taonifi'mo mai'ne'apae'mo siosi vaya'mogi Polona atale'a apakai'apimo apakame hisayafe'mo hosu gemo hute'a Polofe'mo hu'a faipa hu'a ate'nae. Mago Kolitiyani vaya'mogi ani gemo afite'apae'mo Goti ge'amo alagepa hu'a o'afi'nae. Polo'a agai'amo huno ha maeno Goti ali'ya'amo ne'aliya kavafe'mo avo'mo kae'niye.

Polo'a, lusi kava hu'a kafu hu'naya Kalisitini vaya'mo hapa maetapa apamiyo, huno avo'mo kae'niye. Ani gemo sapata 8,9fi'mo hane'niye.

1 Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a, apa ali'ya'nile'mo avale'na ali'na ategauve, huno huteno navaleno nate'nige'na Kalaisi Yesu apa veka'amo mai'nove. Nagae'e konagatimo Timoti'e'mo Kolitiyani taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mogitapa'e muki Goti vaya'amo lapaote vaya'mo Akaiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapa'efe'mo mani avo'mo nekao'ae.
2 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a Gotife'mo hao ke he'niya gemae

3 Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Afo'amo Goti agi'ale'mo alita asaga higetao. Agaemo hau huno nelateya kava'mo Afo'amo'a mai'neno muki afina'mo laha maeno laipamo alino lokiya vaino nelateya vekamo mai'niye. 4 Lagaemo muki agufa hanageke ya'mo ne'alisaya vaya'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesunafe'mo Goti'a laha maeno alino lokiya vaino nelate. Lagaemo muki hanageke ya'mo ne'alunageno'ae'mo laha maeno alino lokiya vaino nelateya kavateti'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesunafe'mo laha maeno alino lokiya vaino nelate. 5 Kalaisi'a lusi kana ya'mo ali'niya kava huta lusi kana ya'mo hetamatimo ne'alune. Lusi kava huta kanamo ne'aluna kava'mo huno Goti'a Kalaisiteti'mo mago'e huno laha maeno alino lokiya vaino nelate. 6 Goti'a lapa maeno alino lokiya vaino lapateteno lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo kanamo ne'alune. Lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetapa ne'aluna agufa kana ya'mo ali'netapae'mo o'ataletapa atafauta alagi nehae. Ani kava huno lapa maeno alino lokiya vaino lapateteno lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo Goti'a laha maeno alino lokiya vaino nelate. 7 Kanamo ne'aluna kava hutapa kanamo ne'aliye. Ani kava huno alino lokiya vaino nelateya kava huno alino lokiya vaino lapategaiye, huta ago afi'nona'mofe'mo, o'atale'a atafau'a alagi hugae, huta lagesamo ne'afune.
8 Konagatimogitapae, Lagaemo Esiya kotegamo mai'nonageno'ae'mo hanageke ya'mo lagaete'mo afole ai'niya hanageke yafe'mo ava gemo afisayafe'mo lahau'niye. Lusi kava huta kanamo ali'nonageno'ae'mo aeno lagase'nigetae'mo, faita kasalo paesuna ka'mo alagi ohane'niyanageta faligune, huta hu'none. 9 He, yasi vekamo'a, faligae, huno hu'niya agufa gemo laipafi'mo ago afole ai'niye. Lagaitimo laha maegaune, huta osuta Goti'a fali'nayateti'mo alino he tino ne'apateya vekaeke'mo laha maegaiye, huta lagesamo afisunafe'mo mani hanageke ya'mo afole ai'niye. 10 Agaemo lusi hanageke ya'mo falisuna agufa hanageke ya'mo ali'nona'monanafa lagufamo alino katino late'niyanageno alino katino nelateyanageno alu afina'a'e alu afina'a'e'mo mago'e huno alino katino lategaiye, huta agaefeke'mo lagesamo ne'afune. 11 Lapakaemo asole vaya'mogitapa nunumu hutapa latesageno Goti'a lahau vaisige'apae'mo ani kava hu'a asole vaya'mogimo Gotife'mo hao ke he'a lategae.

Polo'a alu agesamo afi'niya gemae

12 Lagaemo ma mopafi vaya'mogi afite'a age'naya agufa kavateti'mo mago kava'mo osu'nonageno'ae'mo Goti'a fiku laha maeno lami'nigeta mago kava'mo aeta ati okaeta laipafati'mo laote kava'mo hu'none. Lagaemo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo mani kava'mo nehuta lapakae lapaulagale'mo mago'e huta mani alagepa kava'mo hu'none. Yu'ilaga vekatimo'a mani alagepa kavatie'mo faigoko gemo laha nepaigeta ani alagepa

kavatie'mo lamogaga ne'aune. [13] Lagaemo lole agufa gemo osuta mago gemo aeta
ati okae'nonanagetapa afa'a lekana paitapa afigae. Muki'amogitapamo muki getimo
alagepa hutapa afisayafe'mo avo'mo kae'none. [14] Mago'amogitapamo lageta lagaefe'mo
lapamogaga ne'aitapa lahapage lahapage nehiye. Mago'amogitapamo lagaefe'mo la-
hapage lahapage nehiya'monanafa nahau'niyanagetapa muki'amogitapa lageta alagepa
hutetapae'mo lahapage lahapage hugiye. Ani kava huta Ala kava netimo Yesu'a eminesiya
afina'mo lapakaefe'mo lamogaga ne'aitae'mo lahage lahage hugiye.
[15] Nagaemo lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo afi'nae'mo, lole afina'mo la-
pakaetegamo u'na lapa maegauve. [16] Lapakaetegamo u'na maige'na lapatale'na Mase-
toniya kotegamo ute'na halate ai'na atagi ne'na lapakaetegamo e'na mai'nisugetapae'mo
Yutiya kotegamo visuvafe'mo naha maegae, hu'na nagesamo ne'afuve. [17] Nagaemo, ani
kava huguve, hu'na hu'nova gemo navaya'aletike'mo afa gemo hu'nofiye. Ha'ao. Ma
mopafi vaya'mogi nehaya agufa ge hu'na hisuva kavafe'mo lole gemo hu'nae'mo magoke
afina'mo he, hu'na hute'na, ha'ao, hu'na osu'nove. [18] Goti'a huguve, huno hu male'niya
gemo ataleno alu gemo nosiya kava huta lapakaefe'mo magoke afina'mo he, huta huteta,
ha'ao, huta nosune. [19] Sailasi'agi Timoti'agi nagai'nimogi huta Goti Mafa'ne'amo Yesu
Kalaisife'mo ava gemo aeta hakalo huta lapa pai'nona vekamo'mo lole agufa gemo aepa
vekamo o'mai'niye. Agaetefe'mo he, huta nehutae'mo aita afeleta hutae'mo, ha'ao, huta
nosune. Agaemo he gemo aepa vekamo mai'neno lama gemo aepa vekamo mai'niye.
[20] Goti'a muki asole ge'amo alagi lama ge huno ani kava'mo huguve, huno hu male'niya
polomasi ge'amo Kalaisiteti'mo, he, huno huteno alino afole aino ne'ate. Alino afole
aino ne'ateya'mofe'mo lagaemo Kalaisiteti'mo, he, lama gemo hane'niye, huta huteta Goti
agi'ale'mo alita asaga nehune.
[21-22] Goti'a agai'a ali'ya'ale'mo lavaleno latesiyafe'mo uvelimo lakino faleno lategekana
huno Auneme'aleti'mo faleno late'niye. Alagena ya'amo laipafi'mo hu male'neno'ae'mo,
vaya'nimo mai'nae, huno hu'niye. Lamisiya ya'afati'mo Auneme'amo hogoteno ago alino
laipafi'mo lami'niya'mofe'mo ago afi'nonana muki alagepa ya'amo alino lamigiye. Goti'a
alino lamiteno lokiya vaino nelategetae'mo lagae'e lapakae'e'mo Kalaisipi'mo lokiya vaita
ne'maune. [23] Goti'a nage'niyanageno lama gemo nehiye, huno ageteno naha maeno
faigoko gemo lapa paigiye. Lama gemo hu'nae'mo, kayo'mo lapamagisuvafe'mo o'na-
hau'nige'nae'mo, Kolitiyani taonifi'mo halate o'uguve, hu'na hute'na lapatale'na ae'na
lapakase'nove. [24] Lagaemo lapakesa afita fatago hisaya kavateti'mo ala lagi vayatapimo
maisunafe'mo osu'nona'monanafa lapamogaga aisayafe'mo lapa ne'maone. Lapakesa
afita fatago nehutapae'mo atafautapa alagi hu'netapa he titapa mai'nae.

2

[1] Nagaemo, apaipamo'mo kana hisiyafe'mo halate o'uguve, hu'na naipafi'mo ago nage-
samo afi'nove. [2] Nagaemo lapaipamo'mo kana hisiya ya'mo ali'na lapamisugeno'ae'mo na-
gaemo namogaga aisuva ya'mo ina lagimo ali'a namisaya vaya'mo maigae, lapaipamo'mo
kana hugiya'mofe'mae.
[3] Visugetapae'mo namogaga aisuva ya'mo alita namisaya vaya'mogitapamo
naipamo'mo kana hisiya ya'mo alita o'namisayafe'mo o'u'na avoke'mo kae'nove.
Lole nagesamo o'afi'na lokiya vai'na magoke nagesamo afi'nae'mo, namogaga aisuvana
ani kava hutapa lapamogaga aigae. [4] Naipamo'mo kana huteno nainagamo fai'nigeno
naunumo nelamige'na mani avo'mo kae'nove. Lapaipamo'mo kana hisiyafe'mo mani
avo'mo okae'nova'monanafa lapakaefe'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo
nahau'niya kava'nimo agesayafe'mo avo'mo kae'nove.

Hosu kava'mo hu'niya vekae'mo, ato, hutapa ha paiyo, huno hapa pai'niya gemae

[5] Mago vaya'amo apaipamo'mo kana hu'niya ya'mo alino apami'niya vekamo'a na-
gaetegamo osu'niyana lapakaetegamo hu'niye. Aigofe gemo osisuvafe'mo muki'amogi-
tapa ani kanamo ali'nae, hu'na osu'nofa mago'amogitapamo ani kanamo ali'nae, hu'na
hu'nove. [6] Asole vaya'amogitapamo hosu kava'alefe'mo anona'amo ami'naya kava'mo

alagi'mo ami'nae. [7] Fiku yanageno aipamo'mo lusi kava huno kana hisigeno atalegaiyanagi
hosu kava'amo alita ataletetapa alita lokiya vaitapa ateyo. [8] Lapakaemo muki vaya'ai
apaulagale'mo agaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo alitapa ave liyo.
[9] Hogote'na muki ge'animo afitetapa akame hisafi, hu'na lapamalageka hisuvafe'mo mago
avo'mo kae'nove. [10] Lapakaemo hosu kava'amo alitapa atalesage'nae'mo nagae'e'mo
ali'na atalegauve. Nagaetegamo hosu kava'mo hu'nisiya'mo'mo ali'na atale'nove. Lapa
maesuvafe'mo Kalaisi aulagale'mo hosu kava'amo ali'na atale'nove. [11] Fiku yanageno
Satani'a humi lateteno aeno lagasegaiye. Na agufa kava'mo alino afole aino atesiyafe'mo
hau'nifi huta age'none.

Polo'a Toloasi taonifi'mo mai'nigeno'ae'mo aipamo'mo kana huno mai'niya gemae

[12] Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo
Toloasi taonifi'mo u'na ava'yi hu'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo alisuvafe'mo
ka'mo valino nate'niye. [13] Nagaemo konaga'nimo'mo Taitasi'a kahauya hu'na age'na
ava ote'nova'mofe'mo nahausoli hu'nige'nae'mo maitaleyo, hu'na hute'na apatale'na
Masetoniya kotegamo u'nove. [14] Vae, Gotife'mo hao ke he'nove. Goti'a muki afina'mo
alagepa huno laha ne'maegeta Kalaisipi'mo mai'netae'mo kame vayatimo aeta apakaseta
ne'une. Ne'unageno'ae'mo Kalaisife'mo ava gemo afi'a aeto hisaya faigoko ge'amo
alagepa atu aigekana huno muki kotegamo aino atagu faenuneno nehiye. [15] Lagaemo
utae'mo apakufamo alino katino ne'apateya vaya'aitega'e alino apago'ya lagauno ap-
atalesiya kate'mo ne'vaya vaya'aitega'e'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo aeta
hakalo huta hapa nepaunageno'ae'mo Kalaisi'a alagepa atumo ne'aigeno'ae'mo Goti'a
atu'amo ne'afiye. [16] Lagaemo alino apago'ya lagauno apatalesiya vaya'aitefe'mo fali'naya
vaya'mogi hosu atu aigekana huta mai'nonage'apae'mo atu'amo ne'afiyanage'a faligae.
Lagaemo apakufamo alino katino ne'apateya vaya'aitefe'mo afa'a maisaya ya'mo alino
ne'apamiya ya'mo atu aigekana huta mai'nonage'apae'mo atu'amo ne'afiyanage'a maige
maige hu'a maigae. Ina lagimo ani kana hu'niya ali'ya'mo afa'a aligae. [17] Asole tisa
vayatapimogimo umenitata hu'a kagemi ya'apimo maketi nehaya vayakana hu'a Goti
ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya'monanafa lagaemo Kalaisipi'mo mai'netae'mo
Goti'a lami'niya ali'ya'amo ne'alitae'mo Goti aulagale'mo laipafati'mo aeta hakalo huta
hapa nepaune.

3

Saufa kotalake gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Lagaemo mani gee'mo hutae'mo halate alagepa ali'ya'mo ne'aluna vaya'mo mai'none,
huta lagaiti lagitile'mo alita asaga huta nelatopiye. Mago vaya'mogimo mono ali'ya al-
isayafe'mo alagepa mono ali'ya ne'aliya vaya'mo mai'nae, hu'a avo'mo kae'a apami'nage'a
alini'a ne'vae. Ani agufa avo'mo'a laha maesiya avo'mo kaeta lapamisupi lapakaepati'mo
alinituta alu vaya'aina apamigupiye. Ha'ao. [2] Lapakaemo avo'mo nekaya yakana hutapa
mai'nae. Kalaisi'a ani avo'mo laipafi'mo kae male'nige'apa muki'amogimo lapakete'a-
pae'mo ani kava hu'a avo'mo agete'a lekana nepaiye. [3] Kalaisi'a ali'yatileti'mo afole
yate'mo avo'mo kae male'niye. Agaemo avo'mo nekaya aniteti'mo avo'mo okae'nifa afa'a
ne'maiya Goti Auneme'aleti'mo avo'mo kae male'niye. Latapa yafate'mo avo'mo okae'nifa
malu male nehiya lapaipafi'mo avo'mo kae male'niye.

[4] Lagaemo Kalaisiteti'mo alino lokiya vaino late'nigetae'mo, Goti aulagale'mo ani
alagepa ali'ya'mo ali'none, huta lagesa afita fatago nehune. [5] Himamutimo ohane'niyan-
ageta lagaitimo alagepa lagesamo afa'a o'afigune. Goti ali'ya'amo alisuna himamu-
timo Gotitegati'mo afole ne'aiye. [6] Agaemo ali'ya'amo alisunafe'mo alino lokiya vaino
late'nigeta saufa kotalake gelefe'mo ali'ya'amo ne'aluna vaya'mo mai'none. Saufa
kotalake gemo malaga yate'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa gegana huno ohane'nifa
Auneme'a'e gemo yu'ilaga gemo hane'niye. Ke'aepa gemo'a vaya'mo apamagige'a
nefaliya'monanafa Auneme'amo'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiye.

7 Vaya'mo ne'apamagiya gemo yafate'mo avo kae male'niya gemo ali'ya'amo'mo ha
le konali ya'amo hane'niye. Mosese'a ke'aepa gemo ali'niya afina'mo augosafati'mo
aeno ha le'nige'apae'mo Isaleli vaya'mogimo alagi aulu hae'a o'age'naya'monanafa
augosafati'mo aeno ha le'niya ya'amo aise aise huno hano hume hume e'niya ha le
konali ya'amo hane'niye. 8 Ani ali'ya'mo ha le konali ya'amo hane'niya'monanafa
Auneme'amo'mo ne'aliya ali'ya'mo ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno
aeno ne'agase. 9 Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno nehiya
gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya ha le konali ya'amo hane'niya'monanafa fatago kava'mo alino
ne'apamiya gelefe'mo ali'ya'mo ne'aliya ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno
aeno agase'niye. 10 Akeya'vilaga ali'ya'mo'a ha le konali ya'amo hemenimo ohane'niye.
Mago'e huno aeno agase'niya ha le konali ya'mo'a ago aeno ati kae'niya'mofe'mae.
11 Hano hugefe nehiya ali'ya'mo ha le konali ya'amo hane'niyana hano osuno hanege
hanege huno hanesiya ali'ya'mo ha le konali ya'amo'a mago'e huno lusi kava huno
aeno ne'agase. 12 Lagaemo saufa kotalake ge'aleti'mo alagepa kava'mo afole aigiye,
huta huteta lavayagunagu nehuta agava ne'mauna'mofe'mo mago gemo alita fala okita
muki ge'amo aeta hakalo huta hapa nepaune. 13 Mosese augosafati'mo aeno ha le'niya
ya'amo hano hume hume e'nigeno'ae'mo Isaleli vaya'mogimo augosafi'mo aulu hae'a
o'agesayafe'mo lavolavoleti'mo aino ati kae'niya'monanafa lagaemo mago gemo aeta
ati nokaone. 14 Goti'a apaipa apakesamo alino akani male'nige'apae'mo ani kava hu'a
maime maime e'a hemenimo atafa kotalake gemo lekana nepaigeno'ae'mo ani agufa
lavolavomo'a apaipa apakesale'mo aino ati kae'niye. Goti'a ani agufa lavolavomo fiku
alino lageno o'atalegaifa Kalaisitetike'mo alino lageno atalegaiye. 15 Lavolavomo'a apaipa
apakesale'mo aino ati kaeno haneme haneme ne'egeno'ae'mo ani afina'mo Mosese gemo
ali'a lekana nepaigeno'ae'mo ani lavolavomo afa'a hane'niye. 16 Hane'niya'monanafa mago
vaya'mo ai'a afe le'a Ala kava netegamo ne'ageno'ae'mo ani lavolavomo alino lageno
ne'atale. 17 Ala kava ne'mo Auneme'amo mai'niya'mofe'mo apaipafi'mo ali'ya ne'aliya
vaya'mogimo kalavusifi'mo o'mai'a afa'a ne'maiye. 18 Goti'a laugosafati'mo lavolavomo
ago alino lageno atale'nigeta alave'yofati'mo laugosamo ne'agona kava huta Ala kava
ne'mo ha le konali ya'amo ne'agonageno'ae'mo Ala kava ne'mo Auneme'amo'mo alino
hamaleno nelategetae'mo ha le konali ya'amo alime alime uta Ala kava nekana huta
hamaleme hamaleme ne'une.

4

1 Goti'a hau huno lateteno ani ali'ya'mo lami'niya'mofe'mo laipamo'mo kana nosigeta
no'atalone. 2 Lagaemo lavagage osisiyafe'mo hosu kavatimo aeta ati nokaone. Humi
lapateteta Goti ge'amo alita afe leta anonale alu gemo no'malone. Lagaemo Goti
aulagale'mo lama ge'amo afole yategamo aeta hakalo huta hapa nepaunageno'ae'mo muki
vaya'ai yu'ilaga ne'apimo'a, lama gemo nehaya vaya'mo mai'nae, huno nehiye. 3 Alagepa
faigoko getimo lavolavoleti'mo aino ati kae'nisiya'mo'mo Goti'a alino apago'ya lagauno
apatalesiya kate'mo ne'vaya vaya'ai apaipafike'mo aino ati kae male'nige'a no'agae. 4 Ma
mopafi vaya'mogi goti'apimo'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'ai apakesamo afisaya
apaulagamo alino fali kaeno apate'nige'apae'mo afa'a no'agae. Kalaisi'a Goti aune'amo
alagi mai'niya'monanafa apakaemo Kalaisi ha le konali ya'ae'mo alagepa faigoko ge'amo'a
aeno ha neleya konali ya'amo afa'a o'agegae. 5 Lagaemo lagaitie'mo aeta hakalo nosupa
Yesu Kalaisi'a Ala kava netieke'mo aeta hakalo nehune. Lagaemo Yesu agi'alefe'mo
ali'ya'amo ne'aluna vayatapimo mai'none. 6 Goti'a hani hu'niya yapife'mo, aeka ha lo,
huno hu'niya Goti'a laipafife'mo, aeka ha lo, huno hu'nigeno Goti ha le konali ya'amo
Kalaisi augosafati'mo aeno ha le'nigeta age'none.

Mopa samogana huta ne'maune, huno hu'niya gemae

7 Vaya'mogimo lage'apae'mo, himamu'apimo apakae ya'mo ohane'nifa Gotitegatike'mo
aeno agase'niya himamu'amo ali'nae, hu'a hisayafe'mo lagaemo ina agufa mopa samo-
gana huta mai'nonageno'ae'mo ani lusi alagepa ge'amo mopa samofi'mo male'niye.

[8] Hanageke ya'mo'a faino ku aino late'niya'monanafa ka'mo afa'a hane'niye. Na kava
hugupi huta lagesamo no'afuna'monanafa laipa lagesamo alagi asagauno no'aiye. [9] Apaini
hu'a nelataya'monanafa Goti'a lataleno no'viye. Lamagi'nageta asagauta ne'auna'mo-
nanafa nofalune. [10] Yesu'a afa'a mai'niye, huta lagufaleti'mo alita apave lisunafe'mo
Ala kava ne'mo Yesu'a fali'niya agufa kava'mo lagufale'mo alinita ne'une. [11] Yesu'a
afa'a mai'niya himamu'amo kasalisiya lagufale'mo lagesayafe'mo afa'a maiyategamo
ne'mauna vaya'mogita Yesu agi'alefe'mo lamagisageta falisuna kavategamo mai'none.
[12] Inagi falisuna kava'mo'a lagufafi'mo ali'ya'mo ne'aliya'monanafa Yesu'a afa'a mai'niya
himamu'amo'mo lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aliye.

[13] Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, Nagesa afi'na fatago
hu'nova'mofe'mo ge hu'nove, huno hu'nigeta ani magoke Aune'ae'mo lagesa afita fatago
nehuna aepa vekamo Aune'amo ali'nona'mofe'mo lagae'e'mo ge nehune. [14] Lagaemo
afi'nonana Ala kava ne'mo Yesu'a ago alino he tino ate'niya vekamo'a Yesu'e lagae'e'mo
alino he tino lateteno'ae'mo lapakaegi'e'mo lavalelinuno agae'e'mo magokepi alino
lokaeno latesigeta lokaeta maigune, huta afi'nona'mofe'mo ge nehune. [15] Lagaemo lapa
maesunafe'mo muki mani agufa kana ya'mo alita ne'maune. Goti'a asole vaya'aina fiku
hapa maeno ne'apamiya kava'amo aino atagu faeno uneno hisige'a mago'e mago'e hu'a
hao ke hete'apae'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae.

[16] Goti'a alino he tino lategaiya'mofe'mo laipamo'mo kana nosigeta no'atalone. Afole
netimo alino kalagu kime kime ne'viya'monanafa muki afina'ae afina'ae'mo Goti'a
yu'ilaga netimo alino hegafa huno ne'ate. [17] Aise hanageke ya'mo aise afina'mo ne'aluna
kava'mo'a alino alo huno nelateyanageta anona'ale'mo lusi kava huno aeno agase'niya
ha le konali yatimo hanege hanege huno hanesiya ha le konali yatimo aligune. [18] Lagaemo
ne'agona yafe'mo lagesamo o'afita no'agona yafeke'mo lagesamo ne'afunageno'ae'mo alo
huno nelate. Ne'agona ya'mo'a yoka afina'mo hanegaiya'monanafa no'agona yatimo'a
hanege hanege huno hanegaiye.

5

[1] Ago afi'nonana ma mopafi seli notimo atalagausiya'mo'mo o'atalagauno afa'a hanege
hanege huno hanesiya notimo koku'napi'mo hane'niya'mofe'mo laipamo'mo kana os-
u'niye. Vaya'mogimo notimo apayateti'mo oki'naya'monanafa Goti'a ki male'niye. [2] Seli
notifi'mo mai'neta avovo nehutae'mo koku'napati notimo alita akalo huta vaisunafe'mo
lusi kava huno lahau'niye. [3] Kukena'amo ago alita vai'nisuna'mo'mo falisunageno Goti'a
lageteno'ae'mo, lapakufa'alaga'age'mo mai'nae, huno laha opaisigeta saufa kukenamo
afa'a alita vaigune. [4] Lagaemo seli notifi'mo mai'netae'mo lusi kava huta kana ya'mo
ali'neta avovo nehune. Kukenatimo asagita atalesunafe'mo lagesamo o'afita saufa kuke-
namo alita anile akalo huta vaisunageno maige maige huta maisuna kavatimo'a falisuna
kava'mo alino hano huno atalesiyafe'mo lahau'niye. [5] Mani kava'mo huta maisunafe'mo
alo huno late'niya vekamo Goti'a mai'niye. Agaemo alino lamisiya yapati'mo Auneme'amo
ago alino lami'niya'mofe'mo muki ya'amo alagi alino lamigiye, huta ago afi'none.

[6] Alino lami'niya'mofe'mo koli osuta lokiya vaita mai'none. Ago afi'nonana lagufafi'mo
mai'netae'mo Ala kava ne'e'mo o'mai'none. [7] Hemenimo o'age'nona'monanafa agaefe'mo
lagesa afita fatago nehutae'mo ma mopafi'mo mai'none. [8] Lagufa'amo ataleta uta haita Ala
kava ne'e'mo maisunafe'mo koli osuta he, kanalene, huta nehune. [9] Lagufafi'mo mai'nopi
ataleta visupi nehutae'mo amuse huno latesiyafe'mo ali'ya'amo ne'alune. [10] Muki'amogita
Kalaisi'a sia'ale'mo fai mai'neno'ae'mo kavatimo alino fako huno latesiyafe'mo haita
aulagale'mo he tita maigune. Lagufafi'mo mai'netae'mo alagepa kava'mo hu'nisupi hosu
kava'mo hu'nisupigeta lamete lamete huta muki'amogita miyatimo aligune.

Polo'a alino nanu aeno ne'apateya ali'yafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[11] Ala kava nefe'mo koli nehutae'mo lagaefe'mo alagi lama gemo nehae, hu'a
apakesa afi'a fatago hisayafe'mo apakesamo alita hapa nepaune. Goti'a laipafi'mo ago
ageteno'ae'mo, alagi lama gemo nehae, huno nehigetapae'mo lapaipafati'mo, alagi lama

gemo nehae, hutapa nehafi huta lagesamo afi'netae'mo, nehae, huta nehune. [12] Halate,
alagepa ali'ya'mo ne'alune, huta lagitile'mo alita asaga huta atesunafe'mo nosupa la-
pamogaga aita latesayafe'mo mani gemo nehune. Lapakaemo apaipafi'mo hane'niya
kavafe'mo apamogaga o'ai'a amega apakufale'mo nehaneya kavafe'mo apamogaga ne'aiya
vaya'ai ge'apile'mo afa'a aeta atagaina hutapa hapa paisayafe'mo mani gemo nehune.
[13] Vaya'ai apaulagale'mo negi kava'mo nehisunana Gotitefe'mo nehugune. Api kava'mo
nehisunana lapakaetefe'mo nehugune. [14] Kalaisi'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya
kava'amo'a heno lavayu hulinuno nelate. Mani kavatefe'mo alita fako huta lagesamo
afi'nonana magoke vekamo'a muki vaya'aitefe'mo falino apate'niya'mofe'mo muki'amogi
agae'e'mo fali'nae. [15] Fali'naya'monanafa afa'a mai'naya vaya'mo apakai'api hapau'niya
kava'mo mago'e hu'a akame osu'a faliteno he tino apate'niya vekalefe'mo muki kava'mo
hisayafe'mo ani muki vaya'aitefe'mo falino apate'niye.

[16] Lagaemo mago'e huta ma mopafi vayakana huta vaya'ai kava'apimo alita fako huta
no'apatone. Lagaemo hogoteta Kalaisi'a ma mopafi vayakana huta age'nona'monanafa
hemenimo mago'e huta ma mopafi vayakana huta o'agegaune. [17] Goti'a ina lagimo
Kalaisipi'mo mai'nisafi ago saufa vaya'mo alo huno apate'niye. Afiyo, hu'na, atafa
kava'apimo ago hano hu'nigeno'ae'mo muki saufa kava'apimo afole ai'niye. [18] Muki
ani kava'mo aepa vekamo Goti'a mai'niye. Agaemo Yesu Kalaisiteti'mo agai'a'e'mo
alino nanu aeno lateteno'ae'mo agai'a'e'mo alino nanu aeno lapate'niye, huta hapa
paisuna ali'ya'amo ago alino lami'niye. [19] Inagi Goti'a Kalaisipi'mo alino ao ya'mo hu
male'niya'mofe'mo hosu kava'apilefe'mo vai'mo no'apamiye. Agaemo alino ao ya'mo
male'niya gele'mo alagepa huta yagaita atesunafe'mo ali'ya'amo ago alino lami'niye. [20] Ani
ali'ya'amo lami'niya'mofe'mo Kalaisi avayamo ali'nonageno'ae'mo Goti'a lavayafati'mo
ge huno'ae'mo, lapao ke hove, huno nehiya agufa gemo muki vaya'aife'mo, lapao ke
hone, Goti'a ago alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mo lapakaemo alita lapao ya'mo hu
male'netapa agae'e'mo magokepi lokaetapa maiyo, huta nehune. [21] Na kava higetaene.
Lagaemo Kalaisipi'mo mai'netae'mo Goti fatago kava'amo hamalesunafe'mo Goti'a hosu
kava'mo alagi osu'niya vekae'mo hosu kava'mo mai'niye, huno alino hamaleno ate'niye.

6

[1] Lagaemo Goti'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'amo ne'aluna vaya'mogita hutae'mo,
Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo fiku o'alitapa agetapa alagepa huta agete-
tapa aliyo, huta aukaya huta nelapatone. [2] Ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Fiku hapa mae'na ne'apamuva afina'mo gekamo afi'nove. Apakufamo ali'na kati'na
ne'apatova afina'mo kaha mae'nove,

huno hu'niye. Afiyo, hemenimo vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya afina'mo
hane'niye. Afiyo, hemenimo vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya afina'mo
hane'niye. [3] Ali'yatie'mo hu'a faipa hu'a olatesayafe'mo vaya'ai apaiyafi'mo hapaesiya
ya'mo alita no'malona'monanafa [4] Goti ali'ya'amo alagepa hu'a ne'aliye, hu'a lage-
sayafeke'mo alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehune. Lagaemo o'ataleta atafauta
alagi huta maige hanageke ya'mo alige kafu huge kana ya'mo alige huta mai'none.
[5] Vaya'mogi lamagige kalavusi hu'a latege apano ae'a apavamusa gemo hu'a latege nehae.
Lokiya ali'ya'mo ne'alitae'mo alaga lahaege lau okalege ne'ya'mo o'nege huta mai'none.
[6] A'ne'aitegamo lokiya yaveyave kava'mo huge afiteta ageta aeto huge yuna laipamo kalige
falu laipamo kalige alita lao ya'mo huge Aote Auneme'aleti kava'mo huge laipafati'mo
lahau layamopafi'mo lahauge huta mai'none. [7] Lama gemo huge Goti himamu'aleti'mo
huge huta alagepa kava'mo huta mai'none. Fatago kavateti'mo kame hisuna ya'mo
lamaga layapi'mo alige hogo layapi'mo alige huta mai'none. [8] Mago vaya'mogi lagitile'mo
ali'a afepi nelatae. Mago vaya'amogi hu'a faipa hu'a nelatage'a mago vaya'amogi ala
lagitimo nelamiye. Mago vaya'mogi hu'apae'mo, apakesamo nefaiya vaya'mo mai'nae,
hu'a nehaya'monanafa lama gemo vaya'mo mai'none. [9] Ina agufa vaya'mo mai'nae,
hu'a hute'a nolagaya'monanafa Goti'a lage'niye. Falisuna agufa kava'mo nehutae'mo

lageyo, afa'a mai'none. Lamagi'naya'monanafa alagi kamiti olamagi'nae. [10] Laipamo'mo
kana nehiya'monanafa muki afina'mo lamogaga ne'aune. Kagemi yatimo ohane'niya
vaya'mo mai'nona'monanafa alopa kagemi ya'apimo alita ne'apamunage'apae'mo alopa
kagemi ya'e vaya'mo nehamalae. Ma mopafi ya'mo o'ali'nona'monanafa muki ya'amo ago
ali'none.
[11] O Kolitiyani vaya'mogitapae, huta, muki lagesamo afi'nona ge'amo huta afole aita
lapa pai'none. Laipa lagesafi'mo lahau'niya kava'mo mago'e huta ago alita lapami'none.
[12] Laipamo atafauta o'ateta alita lapami'nona'monanafa lapaipamo olamitapa atafautapa
ate'nae. [13] Mafa'ne'nimogitapae'mo, hu'na, lapakae'e'mo anonatilefe'mo lapaipamo
lamiyo.

Goti mono no'amo mai'nae, huno hu'niya gemae

[14] Alu agufa'e afu'e alu agufa'e afu'e'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo alisa'afe'mo
yosaleti'mo ki'a anatafau'ana no'anatae. No'anataya kava hutapa apakesa afi'a fatago
osu'naya vaya'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo o'aliyo. Haiya kava hu'ana alagepa
kava'e hosu kava'e'mo afalu afalugana hu'ana magokepi lokae'ana hanega'ae. Haiya
kava hu'ana ha le ya'e hani ya'e'mo afalu afalu hu'ana magokepi lokae'ana hanega'ae.
[15] Kalaisi'e Satani'e'mo magoke anaipa kali'ana ne'mai'afiye. Ha'ao. Apakesa afi'a fatago
nehaya vaya'ai kava'apimo alu kava'mo hane'nigeno apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'ai
kava'apimo alu kava'mo hane'niya'mofe'mo magoke hetamafati'mo o'aligune. [16] Haiya
kava huno alo nehaya aigofe goti'apimogi Goti aote ha le mono nopi'mo hanegae. Alu
ya alu ya'mo hane'naya'mofe'mo ohanegae. Lagaemo afa'a ne'maiya Goti aote ha le mono
no'amo mai'nona'mofe'mae. Goti'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,
Nagaemo apakaepi'mo mai'ne'na apakae folagapi'mo umenitata huguve. Goti'apimo'-
namo maisuge'a vaya'nimo maigae, huno hu'niye. [17] Hu'niya'mofe'mo Ala kava
ne'mo'a huno'ae'mo, Apakae folagapati'mo apataletapa uta lapaote maiyo. Hosu
yate'mo ame o'ali'nige'nao lapavalegauvanagi. [18] Afotapimo'namo maisugetapa
mafa'ne a'mafa'ne'nimo maigae, huno Ala kava ne'mo ayamufa'age vekamo'a ani
gemo hu'niye,
huno hu male'niye.

7

[1] Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti'a ani kava'mo
huguve, huno hu male'niya gemo ago afi'nona'mofe'mo muki hosu kavatimo lagufale'e
laipa lagesafi'e'mo o'ani'ya fai'niya yakana huno hane'niya kava'mo aeta kalo paeta
atalegetao. Gotife'mo koli nehutae'mo laote kava'mo alita afole aiteta hume hume alagi
haita hapaigetao.

Polo'a amogaga ai'niya kavafe'mo hu'niya gemae

[2] Lapakaemo lapaipa lapakesamo aino halo aisigeta maino. Mago vaya'aitegamo hosu
kava'mo osu'none. Mago vaya'mo alita hosu huta o'apate'none. Aigofe gemo huteta mago
vaya'ai kagemi ya'apimo kumaya o'ali'none. [3] Lapakaepi'mo ali'na fai'na lapatesuvafe'mo
mani gemo nehufiye. Ha'ao, hogote'na hu'nae'mo, lapakaemo falisayana lapakae'e'mo
magokepi'mo faligune. Afa'a maisayana ani kava huta lapakae'e'mo magokepi'mo afa'a
maigune, hu'na hu'nove. [4] Lapakaemo alagepa kava'mo hugae, hu'na lokiya nagesamo
afite'nae'mo hu'na ha le'na lapa nepauve. Lusi kava hu'na namogaga ai'na nelapate'-
nae'mo lapava gemo hu'na hapa nepauve. Naipamo'mo falu hu'niya kava'nimo'mo havai
te'niye. Alopa hanageke ya'mo ali'netae'mo nagaemo lusi kava hu'na namogaga ne'auve.
[5] Lagaemo Masetoniya kotegamo eta mai'netae'mo maita falu osu'none. Hanageke
ya'mo'a faino ku aino late'nige'apae'mo amega lagufale'mo kame hu'a nelatagetae'mo
yu'ilaga laipafi'mo koli hu'none. [6] Hu'nona'monanafa Goti'a apaipamo'mo kana ne-
hiya vaya'ai apaipamo alino falu huno ne'apateya vekamo'a Taitasi'a alino ategeno
halate lagaetegamo e'niya kavateti'mo laipamo alino falu huno late'niye. [7] E'niya
kavafeke'mo laipamo'mo falu osu'niya'monanafa Taitasi'a lapakaefe'mo aipamo'mo falu

hu'niya kava huno laipamo'mo falu hu'niye. Agaemo huno'ae'mo, apakaemo lagesayafe'mo lusi kava huno hapau'nige'a yulagefa ne'aiye. Kagaetefe'mo apayamukiki nehae, huno laha pai'nige'nae'mo mago'e hu'na namogaga ai'nove. [8] Avo'mo kae'na atale'nogetapa alita lekana paita afitetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'niya'monanafa ani kavafe'mo nahau osu'nove. Hemenimo nahau osu'nova'monanafa hogote'na ago nahau hu'nove. Afi'novana ani avo'mo alita lekana paita afitetapae'mo lapaipamo'mo kana hu'niya'monanafa afa aise afina'mo lapaipamo'mo kana hu'niye. [9] Lapaipamo'mo kana hu'niya'mofe'mo namogaga o'ai'nofa lapaipamo'mo kana hu'nigetapa lapaipamo alitapa afe le'naya kavafeke'mo hemenimo namogaga ne'auve. Lapakaemo getileti'mo alagepa hutapa o'maisayafe'mo Goti'a hau'niya kavatefe'mo lapaipamo'mo kana hu'niye. [10] Goti'a hau'niya agufa apaipa kana hu'niya kava'mo'a vaya'ai apaipafi'mo hapau osisaya kava'mo'a ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo Goti'a apakufamo alino katino ne'apate. Ma mopafi vaya'mogi apaipamo'mo kana nehiya agufa kava'apimo'a nefaliya kava'mo alino afole aino ne'ate. [11] Afiyo, Goti'a hau'niya agufa lapaipa kana hu'niya kava'mo'a lapaipafi'mo malage huno ali'ya'mo ali'nigetapae'mo lapakaemo hu'naya kavafe'mo he titapa ava ge hutetapa lapakaitapie'mo ge lapautetapa koli lapaipamo kali'nigetapae'mo lapayamukiki hutapa kayo'mo amisayafe'mo hu'nae. Alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehutapae'mo alagi alagepa hutapa alita api aita ate'nae. [12] Avo'mo kae'nova'monanafa hosu kava'mo hu'niya vekae'mo nagesa ala'amo o'afige apakaetegamo hosu kava'mo hu'niya vekalegae'mo nagesa ala'amo o'afige nehu'na avo'mo kae'nove. Goti aulagale'mo lapakaefe'mo lagesamo afi'netae'mo yagaita nelapatona kava'mo ali'na lapave lisugetapa agesayafe'mo mani avo'mo kae'nove.

[13] Ani kavatefe'mo laipamo'mo falu hutapa late'nageta Taitasi'a amogaga ai'niya kavafe'mo lusi kava huta lamogaga ai'none. Lapakaemo aipamo alita falu hutapa ate'naya'mofe'mo amogaga ai'niye. [14] Nagaemo Taitasife'mo lapakitapile'mo ali'na asaga hu'na lapate'nova gelefe'mo navagage nosiye. Lapa pai'nona gemo lama gemo hane'niya kava huno Taitasife'mo lapakitapile'mo alita asaga huta lapate'nona gemo afole yategamo afole ai'nigeno lama gemo hane'niye. [15] Taitasi'a koli hutapa atete nehutapae'mo lapaya'mo amitetapa ge'amo afi'naya kavafe'mo agesamo afino ho huteno'ae'mo lapakaefe'mo mago'e huno hau ayamopafi'mo hau'niye. [16] Nagaemo lapakaefe'mo, muki alagepa kava'amo hugae, hu'na nagesamo ne'afuva'mofe'mo namogaga ne'auve.

8

Ofalini monimo malesaya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Konagatimogitapae, huta, Goti'a Masetoniya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'aina fiku hapa maeno apami'niya kavafe'mo ava gemo afisayafe'mo lahau'niye. [2] Alopa hanageke ya'mo'a apamalageka hu'nige'apae'mo lusi kava hu'a kafu hu'naya'monanafa mago'e hu'a apamogaga ne'ai'apae'mo alopa moni ofalinimo male'nae. [3-4] Hapa maesiya gemo hu'nae'mo, ofalinimo malesaya himamu'apimo hane'niya agufa aiyaya hu'a male'nae. He, ofalinimo malesaya himamu'apimo mago'e hu'a ae'a agase'a male'nae. Apakai'apimo hu'apae'mo, Lapao ke hone, hu'a, apaote vaya'mo konaga konaga kava'mo huta hapa maeta apamisuna ofalini monimo malegesune, hu'a hute'a alisunafe'mo aukaya hu'nae. [5] Ofalini moni'age'mo malesayafe'mo hu'nae, huta lagesamo afi'nona'monanafa hogote'a Goti'a hau'niya kava'mo hu'a apakai'api apakufamo Ala kava ne'mo amite'apa ofalini monimo ali'a lami'nae. [6] Lami'naya'mofe'mo Taitasi'a lapakaetegamo uno fiku hapa maesaya ofalinimo malesaya ali'ya'mo alino aepa fai'niya vekae'mo, uka ani ali'ya'mo alime alime uka alika hano huka ato, huta ha pai'none. [7] Lapakaemo muki alagepa kava'mo nehutapae'mo Gotifeke'mo lapakesa afita fatago huge alagepa hutapa aeta hakalo huge alagepa hutapa afita aeto huge lapayamukiki huge lagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapauge nehutapae'mo ani alagepa ofalinimo malesaya ali'ya'e'mo aliyo.

[8] Nagaemo mani kava'mo hiyo, hu'na osu'nova'monanafa mago vaya'mogi apayamukiki
hu'naya kavateti'mo lama ge hutapa lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavafe'mo la-
pamalageka hu'na lapafi nekove. [9] Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno
lapami'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Hogoteno yahauve vekamo mai'niya'mo-
nanafa lapakaemo yahauve vaya'mo maisayafe'mo kagemi ya'amo o'male'niya vekamo
hamale'niye.
[10] Nagae naipa nagesamo lapa paigesuve. Afe kafugamo ani ali'ya'mo aligune, hutetapa
aepa faitapa ali'naya ali'ya'mo hemenimo alita hano hisayana alagepa huno lapa mae-
gaiye. [11] Hugune, hutapa lapayamukiki hu'naya kava hutapa male'nisaya yapati'mo hutapa
hano huta hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. [12] Lapakaemo hogoteno lapau'nisiya'mo'mo
male'nisaya yapati'mo alita fako hutapa magoke aiyaya hutapa hisageno'ae'mo Goti'a
haugiye. Goti'a moni'apimo ohanesige'a ofalinimo osisaya vaya'aife'mo ofalinimo hiyo,
huno afa'a osugiye. [13-14] Lapakaemo kanamo alisage'a mago vaya'amo afa'a maisayafe'mo
mani gemo nosufa muki'amo lapakae'e apakae'e'mo magoke agufa alagepa kava'mo
hutapa maisaya agufa gemo nehuve. Lapakaemo ani afinateti'mo alopa ya'mo male'-
naya'mofe'mo kafu hu'nisiya vaya'aina hapa maetapa apamisaya kava'mo hane'niye.
Henaga'amo lapakaemo kafu nehisayana lapa mae'a lapamigaya'mofe'mae. Ani kava'mo
hisage'apae'mo kafu osu'a lapakae'e'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maigae. [15] Goti
mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Asole ya'mo alino anupa huno
male'nisiya vekamo ya'amo'a ali'ya'amo hane'niya ya'mo hane'niye. Aise ya'mo alino anupa huno
male'nisiya vekamo'a kafu osu'niye,* huno hu'niye.

Taitasi'a Kolitiyani taonifi'mo u'niya gemae

[16] Nagaemo lapa maesuvafe'mo lusi kava hu'na nagesamo ne'afuva kava huno
Taitasi'e'mo lapa maesiyafe'mo agesamo ne'afiye. Goti'a Taitasi aipafi'mo agesamo
afi'niya kava'mo alino ami'niya'mofe'mo Gotife'mo hao ke nehove. [17] Taitasife'mo lagaemo
ha pai'nona ge'age'mo o'afi'niya'monanafa mago'e huno ayamukiki huno agai'amo
hau'nigeno lapakaetegamo u'niye. [18] Mago avagi hisiya vekamo konagatimo'e'mo alita
anate'nonage'ana u'na'ae. Ani konagatimo'a alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno
hapa nepaiya kavateti'mo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo ala agi'amo
ami'nae. [19] Lagae'e'mo magokepi lokaeno visiyafe'mo siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya
vaya'mogimo lekana pai'a ate'nae. Hapa maesayafe'mo lapau'niya kava'mo alita apave
lisunage'a agete'a Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ofalini monimo
magokepi alinita ugune. [20] Mago vaya'amogimo alopa monimo alinituta apamisuna
kavatefe'mo vai'mo olamisayafe'mae. [21] Ala kava ne'mo aulaga'aleke'mo alagepa kava'mo
osuguna'monanafa muki vaya'ai apaulagale'e'mo alagepa kava'mo hugesune.
[22] Lagaemo mago alu konagatimo'a anakae'e'mo alita lokaeta apate'nonage'a u'nae.
Lagaemo muki afina'mo amalageka huta ate'nonageno'ae'mo laha maesiyafe'mo muki
afina'mo ayamukiki huno mai'niye. Agaemo lapakaefe'mo alagepa kava'mo hugae, huno
lusi kava huno agesamo afi'niya'mofe'mo mago'e huno ayamukiki huno u'niye. [23] Mago
vaya'mo Taitasife'mo afigesayana, magoke agufa ali'ya'mo ne'alu'a'mofe'mo nafalu'n-
imo'mo mai'nigeta'a nagae'e'mo magokepi lokaeta'a ali'ya'mo ne'alu'ae. Agae'e'mo
lokae'ana u'na'a konagatila'moganife'mo anafi gesayana, siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya
vaya'mogimo ali'a anatage'ana u'na'a apa vekala'mo mai'na'ae. Kalaisi'a anakaeteti'mo
ala agi'amo ne'aliye. [24] Apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo alita
apave lige'apao na kava nehagetae'mo lapakitapile'mo alita asaga nehupige'a apakaemo
muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogi'e'mo lapakeyo.

9

[1] Lapakaemo Yuta kotega mai'naya apaote vaya'aina hapa maesaya ofalini monie'mo
avo'mo kaesuva ali'ya'nimo ohane'niye. [2] Nagaemo ago afi'novana afa'a apamigune,
hutapa hu'naya gemo Masetoniya kotega siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'ai apaula-
gale'mo lapakitapile'mo ali'na asaga hu'na nelapate'nae'mo, Akaiya kotega siosi'ale

siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo afe kafugamo ago alo hu'a mai'nae, hu'na hapa
pai'nove. Asole vaya'mogimo lapayamukiki nehaya kavafe'mo lapava gemo afite'apae'mo
he ti'a ani kava'mo hu'a ali'ya'mo ali'nae. 3 Ani gemo huva'monanafa lapakitapile'mo
alita asaga huta nelapatetae'mo, ago alo hu'a mai'nae, huta hapa pai'nona gemo
aigofe gemo ohane'nisigetapa alo hisayafe'mo mani konagatimogimo ali'na apate'no-
ge'a lapakaetegamo u'nae. 4 Fiku yanage'a Masetoniya vaya'mogi nagae'e'mo lokae'a
u'a lapakete'apae'mo, alo hu'a o'mai'nae, hu'a hisageno'ae'mo lavagage hugiye. He,
lavagage hisigeno'ae'mo lapakae'e'mo lapavagage hugiye. 5 Hugiya'mofe'mo nagesamo
afi'nae'mo kanalenage'na konagatimogife'mo hapa paisuge'a hogote'a lapakaetegamo
ugae. Ute'apae'mo apamigune, hutapa hu'naya ofalini monimo alo hutapa maigae. Hiyo,
huta osugunanagi lapakaitapimo lapau'ninagetapa hugae.
6 Ina gemo hu'nae'mo, aise avina ya'mo nehakalaya vaya'mogimo aise ne'ya'mo
aligae. Asole avina ya'mo nehakalaya vaya'mogimo asole ne'ya'mo aligae, hu'na lapa
nepauve. 7 Aligaya'mofe'mo muki'amogitapamo lapamete lapamete hutapa lapaipafi'mo
lapakesamo ne'afitapae'mo, ani agufa ofalini monimo malegaune, hutetapa ani kava
hutapa hiyo. Fiku yanageno lapaipamo'mo kana hu'ninagetapa huge lagae'e mago
vaya'mogi'e'mo lokiya gemo hisunagetapa huge hutapa hugayanagi lapamogaga ai'ne-
tapaeke'mo hiyo. Goti'a apamogaga ai'ne'a ne'malaya vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo
hau'niya'mofe'mae. 8 Goti'a mago'e huno fiku lapa maeno lapamisigeno muki afina'mo
muki yatapimo mago'e huno havai te'nisigetapa muki alagepa ali'ya'mo afa'a aligae. 9 Ani
kavafe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,
Ani fatago vekamo'a kagemi ya'amo alino fako huno kagemi ya'apimo ohane'niya
vaya'aina apami'niye. Fatago kava'amo'mo muki afina'mo hanege hanege huno
hanegaiye,
huno hu male'niye. 10 Avina ya'mo nehakalaya vaya'mo avina ya'mo hakalesayafe'mo
alino apamige ne'ya'mo ne'naya vaya'mo ne'ya'mo nesayafe'mo alino apamige huno alino
ne'apamiya vekamo'a avina ya'mo alino lapamisigetapa hakalesaya avina yafe'mo hago,
huno hisigeno hagesigetapa fatago kavatapileti'mo mago'e mago'e hutapa aligae. 11 Goti'a
afa'a alitapa apamisageno'ae'mo mago'e huno lapamisigetapa hisaya ofalini monimo
alinituta apamisuna kavatileti'mo Gotife'mo hao ke hegae. 12 Ani ali'ya'mo alitetapae'mo
apaote vaya'mo kafu hu'naya vaya'aina hapa maesaya kava'age'mo afole o'aigifa havai
teteno aino vali nelamiya kava huno Goti agi'ale'mo ali'a asaga hisaya kava'e'mo mago'e
mago'e huno afole aigiye. 13 Lapakaemo hapa maetapa apamitetapa, Kalaisife'mo alagepa
faigoko ge'ae'mo lagesa afita fatago nehune, hutapa alita apave lisage'a agete'apae'mo,
he lama gemo nehae, Kolitiyani vaya'mogimo Goti ge'amo akame nehu'a lagae'e muki
vaya'e'mo magoke agufa apaipa apakesafati'mo afalu afalugana kava'mo nehae, hu'a
hute'a Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. 14 Goti'a lusi kava huno fiku lapa maeno
lapami'niya'mofe'mo lapakaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'ninage'a nunumu hu'a
lapategae. 15 Goti'a lusi kava huno fiku laha maeno lami'niya kavatefe'mo haita oha-
pai'neta lavaya'aletike'mo afa gemo osuguna'monanafa Gotifeke'mo hao ke hegetao.

10

Polofe'mo hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo ge huno aeno apakase'niya gemae

1 Polo'namo nagai'nimo lapao ke hove. Kalaisi'a yuna aipa vekamo mai'neno yagu yaga
gemo hu'niya agufa gemo hu'na lapa nepauve. Nagaemo lapaulagale'mo mai'ne'nae'mo
koli nehu'na ge nosuva'monanafa lapakae'e'mo magokepi lokae'na o'mai'ne'nae'mo koli
osu'na lokiya gemo nehuva vekamo'namo lapa nepauve. 2 Nehuva'monanafa lapao ke
he'nae'mo fiku yanage'na lapakaetegamo u'na mai'ne'na lagaefe'mo, ma mopafi vaya'ai
kava'mo apakufamo hau'niya kava'mo nehae, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo koli
osu'na himamu'nileti'mo lokiya gemo huguve. 3 Lagaemo ma mopafi'mo mai'netae'mo
lagufafi'mo mai'nona'monanafa ma mopafi vaya'mogi nehaya agufa kava'mo huta lagu-
fa'aletike'mo kame nosune. 4 Muki kame nehuna yatimo ma mopafi vaya'mogi ali'ne'a

kame nehaya agufa ya'mo ohane'nifa Goti lokiya himamu'aleti'mo kame vaya'ai yafa
kegi'ya'apimo aeta halagape vaisuna ya'mo hane'niye. [5] Lagaemo muki kame vaya'ai
yatala no'apimo heta vayu hulita emiteta afepi ne'atona agufa kava'mo huta vaya'mogi
himu'namu apakesamo ne'afiya kava'mo Gotitegamo kame hu'a ne'ate'a ge'amo amagi'a
ne'atalaya kavatefe'mo nofi kita ne'apatone. Lagaemo muki apakesamo ne'afiya kava'amo
alita nofi kita apateteta Kalaisi'mo akame hisaya kavategamo apavalelituta ne'apatone.
[6] Lapakaemo alagepa hutapa lakame hisagetae'mo latale u'a kame vayati'e'mo mai'naya
vaya'aina apamagisuna kayo'mo alo huta male'none. [7] Amega apakufalefe'mo lapakesamo
ne'afifiye. Kalaisi vaya'amo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogimo lagae'e-
fe'mo, Kalaisi vaya'amo mai'nae, hu'a halate apaipafi'mo apakesamo afigae. [8] Ala kava
ne'mo'a alino lami'niya himamutileti'mo alita hosu huta lapatesunafe'mo alino olami'nifa
alita lokiya vaita lapatesunafe'mo alino lami'niye. Lami'niya himamu lokiya'alefe'mo
mago'e hu'na lagitile'mo ali'na asaga hu'na atesuvafe'mo navagage osugiye. [9] Huno
lamo'ya aisiyafeke'mo mani avo'mo nekae, hutapa lapakesamo o'afisayafe'mo mani
gemo nehuve. [10] Ani kavafe'mo mago vaya'amogi, mani avo'mo kae'niya gemo'mo kana
hu'nigeno lokiya vai'niya'monanafa lagae'e'mo lokaeno mai'niya afina'mo ina agufa
vekamo mai'neno ge hu'niya ge'amo'mo afa gegana huno hane'niye, hu'a nehae. [11] Ani
vaya'mogimo ina kavafe'mo afisaya ya'mo hane'niye. Apakae'e'mo o'mai'netae'mo na
agufa gemo avo'mo kae'nopi apakae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo magoke agufa
himamutileti'mo hugune, hu'a apakesamo afigae.
[12] Mago vaya'mogimo apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a nehae. Lagaemo, ani
agufa vaya'mo mai'none, huta hisupi aeta apakase'none, huta hisupi ani agufa gee'mo
koli nehune. Ani vaya'mogimo apakai'api kava'apileti'mo magoke magoke hu'a ali'a fako
hu'a apate'apae'mo, ae'na agase'nofi aeno nagase'nifi, hu'a ali'a fako nehaya'monanafa
alagepa hu'a afite'a o'age'nae. [13] Nehaya'monanafa lagaemo ali'yatilefe'mo mago'e huta
lagitile'mo alita asaga huta olategaune. Ha'ao, Goti'a ali'ya'amo alisunafe'mo mopamo
ago hakino lami'niya mopale'mo lapakaemo mai'naya folagapi'mo uta hakute'mo al-
i'ya'mo ne'alune. [14] Lapakaemo haku maleteno lami'niya mopale'mo o'maitapa malaga
mai'naesinana lapakaetegamo o'u'nonesina'monanafa mopamo alino hakino lami'niya
mopa haku'mo aeta agaseta lapakaetegamo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo alinita
o'u'none. [15] Lagaemo hakutimo hane'niyana malaga vaya'ai ali'ya'apilefe'mo, alagepa
ali'ya'mo ali'none, huta nosune. Lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a kosime kosime
uno haisigetapae'mo ali'yatimo mago'e hutapa alita ala hutapa latesagetae'mo aeta
lapakaseta visunafe'mo lavayagunagu huta lapakava mai'none. [16] Lagaemo alu vaya'aina
hakino apami'niya ali'ya'apilefe'mo, alagepa ali'ya'mo ali'none, huta osuta lapakamelega
vaya'aitegamo uta alagepa faigoko ge'amo hapa paigesune. [17] *Mago vekamo'a amogaga
aisiyafe'mo hau'nisiyana Ala kava nefeke'mo amogaga aino, huno hu'niye.* [18] Apakai'apie'mo,
Alagepa ali'ya'mo ali'none, hu'a nehaya vaya'mogi ala apaki'apimo o'aligafa Ala kava
ne'moke'mo, Alagepa ali'ya'mo ali'nae, huno hisige'apae'mo ala apaki'apimo aligae.

11

Polo'a agai'a'e aigofe apa vaya'efe'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Nagaemo mago aise'amo negi nagi gemo lapa paisugetapae'mo afa'a nageta natale'ne-
tapa afisayafe'mo nahau'niye. Ani gemo huva'monanafa nageta natale'netapa ge'nimo
afa'a ne'afiye. [2] Goti'a lapakaefe'mo, nagai'ni vayane, huno huteno hau ayamopafi'mo
hau'niya kava huno lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya'mofe'mo magoke
vekamo Kalaisi a'amo maisayafe'mo, apavale'na kamiguve, hu'na Kalaisife'mo ha
pai'nove. Lapakaemo ve'e'mo lokaeno ohavae'niya a'mafa'nemo'a yaveyave kava'mo
nehiya a'mafa'negana hutapa mai'nisage'na lapavaleli'na hai'na amisuvafe'mo nehuve.
[3] Nehuva'monanafa nagalo'yavemo'a Ivife'mo aigofe geleti'mo agesamo fai'niya kava
hu'a mago vaya'mogimo lapaipa lapakesamo ali'a hosu hu'a lapatesagetapa Kalaisife'mo
lapaipafi'mo lapakesamo o'afitapa atalesaya kavafe'mo koli nehuve. [4] Mago vaya'mo

ago e'naya vayanagi henaga'a esaya vayanagi lapakaetegamo e'a alu Yesufe'mo lagaemo
aeta hakalo huta lapa opai'nona Yesufe'mo ae'a hakalo hu'a lapa pai'nisagetapa afa'a
afigae. Alu aune'amo lagaeteti'mo o'ali'naya aune'amo lapakaemo ali'nisafi alu alagepa
faigoko gemo lagaetegati'mo o'afi'naya agufa alagepa faigoko gemo afi'nisafi hutetapa
afa'a apaketapa apatale'netapa ge'apimo afa'a afigae.
5 Vae, hu'na, hogote'apa vayatapimogi ae'a apakase'naya apa vayatapimogi mago
aise'amo ae'a o'nagase'nae, hu'na nagesamo ne'afuve. 6 Gemo ae'na hakalo hisuvafe'mo
ali'a naya o'male'naya vekamo mai'nisuvana Goti ge'amo afi'na aeto hu'nove. Lagaemo
muki afina'mo muki agufa kava'amo ago alita lapave li'none. 7 Nagaemo Goti alagepa
faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa nepai'nae'mo lapakaetegati'mo mago miya'n-
imo o'ali'na alagepa hutapa maisayafe'mo ali'na afepi nate'nova'mofe'mo nagaefe'mo,
hosu kava'mo hu'niye, hutapa lapakesamo ne'afifiye. 8 Lapakaetegamo u'na ali'ya'mo
ne'aluge'apae'mo alu siosile alu siosile'mo mai'naya vaya'mogimo miya'nimo nami'nae.
Lapa maesuvafe'mo apakae ya'mo kumaya aligekana hu'na ali'nove. 9 Lapakae'e'mo
mai'ne'nae'mo mago yafe'mo kafu hu'nae'mo naha maetapa namisayafe'mo kanamo
ali'na olapami'nove. Masetoniya kotega konaga'nimogi ohane'niya ya'mo alini e'a nami'-
nae. Muki ya'ale'mo naha maetapa yagaita natesayafe'mo kanamo ali'na olapami'novan-
age'na kanamo ali'na olapamiguve. 10 Kalaisi lama ge'amo naipafi'mo hane'nige'na alagi
lama gemo hu'nae'mo, lapakaetegati'mo mago ya'mo o'ali'nova kavatefe'mo namogaga
ne'auva gemo navayaleti'mo hisuvafe'mo muki Akaiya kotega mai'naya vayapati'mo
mago vekamo'a navayale'mo huno natafauno o'nategaiye. 11 Na kava hige'naene. La-
pakaefe'mo nahau nayamopafi'mo o'nahau'niya'mofe'mo nehufiye. Ha'ao. Goti'a ago
nage'niye. 12 Mago vaya'mogimo apakai'apie'mo apamogaga aisaya ka'mo agesayafe'mo,
magoke agufa ali'ya'mo ne'alune, hu'a hute'a apamogaga o'aisayafe'mo lapakae ya'mo
o'ali'novanage'na alagi o'aliguve. 13 Ani agufa vaya'mo aigofe apa vaya'mo mai'ne'a humi
ne'apate'a apakesamo nefaiya vaya'mo mai'nae. Apakaemo apakai'apimo ali'a ai'a afe
le'a Kalaisi apa vaya'amo ali'a hamale'a ne'apatae. 14-15 Satani'a agai'amo alino aino afe
leno ha le enisole vekagana huno alino hamaleno ate'niya'mofe'mo aigofe apa vaya'mogi
hisaya kava'apie'mo lahau o'aigune. Henaga'amo nehaya kava'apimo anona'apilefe'mo
alino hano huno apategaiye.

Kolitiyani vaya'aife'mo ge avoya gemo hapa pai'niya gemae

16 Halate lapa pai'nae'mo, mago'amogitapa nagaefe'mo, negi vekae, hutapa lapakesamo
o'afiyo. Negi vekae, hutapa lapakesamo ne'afisayana nagai'nie'mo aise'amo namo-
gaga aisuvafe'mo negi vaya'mo apaketapa ne'apatalaya kava hutapa nagetapa nataleyo.
17 Nagai'nie'mo namogaga ne'ai'nae'mo Ala kava ne'mo'a hu'niya agufa gemo osu'na negi
vekagana hu'na nehuve. 18 Asole vaya'mogimo amega apakufale kavafe'mo apamogaga
ne'aiya'mofe'mo nagai'nie'mo afa'a namogaga aiguve. 19 Nahau'nimogitapae, hu'na,
afitetapa age'naya vaya'mo mai'naya'mofe'mo negi vaya'mo afa'a apaketapa ne'apatalae.
20 Mago vaya'mogimo ali'ya'apile'mo ali'a kalavusi hu'a nelapatafi mago yatapimo ali'a
ne'nafi ane'aitefe'mo ali'a nelapatafi ali'a apaiyafi'mo nelapatafi apayamo ali'a ataleline'a
lapaugosafi'mo lapamagige nehisayana afa'a apaketapa ne'apatalae. 21 Ani agufa kava'mo
hisunafe'mo layamufa vaya'mo o'mai'nona'mofe'mo lavagage hiye.

Polo'a ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

Mago vaya'mogi apakai'apie'mo apamogaga ne'aisayana negi vekagana hu'na koli
osu'ne'na nagai'nie'mo namogaga aiguve. 22 Apakaemo Himulu nofi vaya'mo mai'nafiye.
He, nagae'e'mo Himulu nofi vekamo mai'nove. Isaleli vaya'mo mai'nafiye. He, nagae'e'mo
Isaleli vekamo mai'nove. Apakaemo Emalehamu aginagomo mai'nafiye. He, nagae'e'mo
Emalehamu aginagomo mai'nove. 23 Kalaisi ali'ya'ale'mo mai'nafiye. Negi vekagana agufa
gemo nehu'nae'mo, ae'na apakase'nove. Mago'e hu'na lokiya ali'ya'mo ali'nove. Lekana
opaisuna agufa afina'mo namagi'naya kavateti'mo ae'na apakase'nove. Mago'e hu'a
kalavusi hu'a nate'nae. Mago'e hu'na muki afina'mo falisuva agufa kavategamo mai'nove.

[24] Naya magokayaga'a afina'mo Yu vaya'mogi nofi kayoteti'mo teti naeni'a afina'mo
namagi'nae. [25] Alu nofi vaya'mogi lole'e mago'e afina'mo kayoteti'mo namagi'nae.
Magoke afina'mo yafa kayoteti'mo namagi'nae. Lole'e mago'e afina'mo sipimo anipi'mo
aeno lapane'nige'na ani'mo nesuva agufa kava hu'nove. Magoke afina'mo hani'ilaga'e
feluga'e'mo solovala ani agotofule'mo mai'nove. [26] Asole afina'mo nata ne'na umenitata
hu'nove. Ani'mo he'niya yapati'mo lakae'na uge apatafau'a apamagite'a kumaya ne'aliya
vaya'ai folagapi'mo u'na maige Yu konaga'nimogi namagigefe'mo hu'naya folagapi'mo
u'na maige alu nofi vaya'mogi namagigefe'mo hu'naya folagapi'mo u'na maige hu'na
falisuva kavategamo u'ne'na hu'na mai'nove. Alopa taonifi'mo u'na maige ka'me koteg-
amo u'na maige solovala ani'mo agotofule'mo u'na maige aigofe konaga vayatimogi fola-
gapi'mo u'na maige hu'na falisuva kavategamo u'ne'na hu'na mai'nove. [27] Lusi ali'ya'mo
alige alaga nahaege asole afina'mo nau okalege naga tege anife'mo nahauge asole afi-
na'mo ne'ya'mo o'nege yasimo nahauge kukena'nimo ohanege hu'na mai'nove. [28] Mago'e
hu'na kana ya'mo ali'ne'nae'mo muki afina'ae afina'ae'mo siosi vaya'aife'mo lusi kava
hu'na nahausoli hu'ne'na nagesa ala'amo afite'na mago'e hu'na kanamo ne'aluve. [29] Ina
lagimo lokiya'apimo nohanefi ani kava huno nagae'e'mo lokiya'nimo nohane. Ina lagimo
ali'a apago'ya faitalage'a asagau'a ne'aifi naipamo nele. [30] Alopa ka'mo ohane'nisige'na
nagai'nie'mo namogaga aisuva ka'age'mo hane'nisiya'mo'mo lokiya no'vauva kavafe'mo
namogaga ai'na ge huguve. [31] Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo Afo'amofeke'mo
muki afina'mo agi'ale'mo alita asaga huta ne'atona vekamo'a, aigofe gemo nosiye, huno
nage'niye. [32] Nagaemo Namasakasi taonifi'mo mai'nogeno'ae'mo kini vekamo agi'amo
Aletasi aiyafi'mo mai'niya vekamo taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo'a kalavusi hu'a natesayafe'mo ati vaya'amo alino apate'nige'a u'a yafa kegi'ya
kipate'mo yagai'a mai'nae. [33] Yagai'a mai'naya'monanafa nagaemo hona yuvapagana
yapi'mo hai'na mai'noge'a yasi kateti'mo ali'a natage'na lami'na malaga asagau'na ai
male'na naune hetale'na u'nove.

12

Polo'a alagamuna agegekana huno age'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Nagai'nie'mo namogaga aisuvana naha o'maegaiye. Atale'na Ala kava ne'mo'a alino
nave li'nige'na alagamuna agegekana hu'na age'nova kavafe'mo lapa paiguve. [2] Nagaemo
mago Kalaisipi'mo ne'maiya vekamo age'nove. Akeya'vilaga fotini'a kafugamo Goti'a ani
vekamo avalelino haino napa tali koku'napi'mo ate'niye. Agufafi'mo mai'nifi o'mai'nifi
hu'na o'age'novana Goti'a age'niye. [3] He, ani vekamo age'novana agufafi'mo mai'nifi
o'mai'nifi hu'na o'age'novana Goti'a age'niye. [4] Goti'a Palanaisi kote'mo avalelino
haino ate'niyanage'a afa'a ae'a hakalo osisaya agufa gee'mo Goti'a, ge osuvo, huno ha
pai'niya gemo afi'niye. [5] Nagaemo ani vekae'mo namogaga aiguva'monanafa nagai'nie'mo
namogaga o'aigufa nayamufa nosuva kavafe'mo afa'a namogaga aiguve. [6] Nagaemo
nagai'nie'mo namogaga aiguve, hu'na hisuvana negi gemo osu'na lama gemo huguva'mo-
nanafa nagai'nie'mo namogaga aite'na nagi'nile'mo afa'a ali'na asaga osuguve. Nehuva
kava'mo agege nehuva gemo afige nehutapae'mo nagaefe'mo alagepa hutapa lapakesamo
afisayafe'mo nahau'niye. Fiku yanagetapa mago'e hutapa nagi'nile'mo alitapa asaga
hutegae.

[7] Goti'a mago'e ya'mo alino nave li'niya'monanafa ani yatefe'mo nagi'nile'mo ali'na
asaga hu'na o'natesuvafe'mo mago aufe'e yakana yateti'mo nagufale'mo namagi'niye. Ani
yatefe'mo nagi'nile'mo ali'na asaga hu'na o'natesuvafe'mo Satani apa veka'amo'mo eno
namagi'niye. [8] Nagaemo ani kava'mo hu'niya kavatefe'mo Ala kava nefe'mo lole'e mago'e
afina'mo, alika atalo, hu'na aukaya hu'na ge hu'nove. [9] Hu'na aukaya hu'nova'monanafa
naha paino'ae'mo, Fiku kaha mae'na kamisugeno kaha maesiya'mo'mo alagimae. Na kava
hinage'naene. Himamu'nimo'a lokiya no'vaiya kavateti'mo alagepa huno afole ne'aiye,
huno naha pai'niya'mofe'mo Kalaisi himamu'amo nagaete'mo emineno hanesiyafe'mo
lokiya no'vauva kavafe'mo amuse hute'na namogaga aiguve. [10] Aiguva'mofe'mo Kalaisi

agi'alefe'mo lokiya no'vauva kavanagi hu'a faipa hu'a ne'nataya gegi kafu nehuva kavanagi apaini hu'a ne'nataya kavanagi hanageke ya'mo ne'aluva kavatefenagi hu'na lusi kava hu'na namogaga aiguve. Na kava'mo hige'naene. Lokiya no'vai'nae'mo lokiya vai'na mai'nova'mofe'mae.

Polo'a Kolitiyani vaya'aife'mo agesamo afi'niya gemae

[11] Negi vekagana hu'na negi gemo hu'nova'monanafa ani kavatefe'mo alita he titapa nate'nae. Naha maetapa nagi'nile'mo alita asaga hutapa nate'naesinana kanale kava'mo hu'naesine. Afa vekamo mai'nova'monanafa hogote'a ae'a apakase'naya apa vayatapimogi ae'a o'nagase'naya vekamo mai'nove. [12] Nagaemo apa vaya'mogi nehaya agufa alagena kava'mo lapakaetegamo hu'nove. Nagaemo hanageke ya'mo ali'ne'nae'mo o'atale'na atafau'na alagi hu'ne'na Goti'a alino apave li'nige'a hapau ne'aiya agufa aune kava'mo hu'nove. [13] Na agufa kavatefe'mo siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'ai apakamelaga mai'nae. Lapakaemo apakamelaga o'mai'naya'monanafa magoke kavateti'mo yagaitapa natesaya agufa kava'mo osu'nova kavatefe'mo apakamelaga mai'nae. Vaehae, nahau'nimogitapae, hu'na, ani hosu kava'nimo alita ataleyo.

[14] Lole afina'mo utesige'na hemenimo halate lapakaetegamo u'na maisuvafe'mo alo hu'na mai'nove. Nagaemo kagemi yatapimo alisuvafe'mo o'nahau'niya'monanafa lapakaeke'mo alisuvafe'mo nahau'niya'mofe'mo alagepa hu'na maisuvafe'mo yagaitapa natesaya agufa kana ya'mo ali'na olapamiguve. Lapakaemo ago age'nayana mafa'ne'apimogi ita'api afo'apimogimo alagepa hu'a maisaya ya'mo ali'a anupa hu'a malesaya kava'mo ohane'nifa ita'api afo'apimogige'mo mafa'ne'apimo alagepa hu'a maisaya ya'mo ali'a anupa hu'a malesaya kava'mo hane'niye. [15] Hane'niya'monanafa nagaemo lapa maesuvafe'mo lusi kava huno nahau'niyanage'na muki ya'nimo afa'a atalegauve. He, lapa maesuvafe'mo alagepa hu'na ne'mauva kava'ni'e'mo afa'a atalegauva'monanafa lapakaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'nimo'a kosime kosime nehaigeno'ae'mo lapakaemo nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavatapimo'a aise aise huno lapaume lapaume nelamiye. [16] Nelamiya'monanafa mago'amogitapamo hutapae'mo, Alagepa huno maisiyafe'mo yagaita atesuna agufa kana ya'mo alino olami'niya'monanafa humi nami gemo nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo aigofe geleti'mo huno latafauno late'niye, hutapa nehae. [17] Nagaemo mago vaya'mo ali'na apate'noge'apae'mo lapakaetegamo u'naya vaya'aiteti'mo aigofe gemo hute'na mago yatapimo kumaya'mo ali'nofiye. [18] Nagaemo Taitasina ali'na he ti'na atete'na mago konagatimo'e'mo ali'na anate'noge'ana lokae'ana u'na'ae. Taitasi'a uno'ae'mo lapakaefe'mo aigofe yuna gemo huteno mago yatapimo kumaya'mo ali'nifiye. Nagae'e agae'e'mo magoke la'aipa la'agesamo ali'neta'a magoke kate'mo o'u'no'afiye. [19] Lapakaemo mani gemo alita lekana paitetapae'mo, laulagale'mo halate apakai'api hapa maesiya gemo nehae, hutapa lapakesamo ne'afifiye. Ha'ao, Kalaisipi'mo mai'netae'mo Goti aulagale'mo ani gemo nehune. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, muki kava'mo nehutae'mo lapa maesuna kava'e'mo nehune. [20] U'na lapakesuvana o'nahau'nisiya kava'mo hutapa mai'nisage'na lapakesufi hu'na hute'na koli nehuve. O'nahau'nisiya kava'mo nehisayana nagae'e'mo olapau'nisiya kava'mo lapakaetegamo huguve. Hosu kavanagetapa ge vaige lapaipa kafa hapaege falo gemo huge lapaote lapaote hutapa maige huta faipa hutapa apatege sumi sumi gemo huge lapakufamo avalelitapa haige lapano aege hutapa ne'maiye. [21] Fiku yanage'na halate lapakaetegamo visugeno'ae'mo Goti'nimo'a lapaulagale'mo navagage hisiya ya'mo alino namigiye. Hogotetapa asole vaya'amogitapamo kavatapile'mo o'yagaitapa o'ani'ya kava'mo huge kumai kava'mo huge afela afugana hutapa hosu lapa'ye huge hutapa mai'nisaya vaya'mogitapamo halate lapaipamo alitapa afe ole'nisayana yulagefa aiguve.

13

Ehetapiye, huno hu'niya gemae

[1] Hemenimo napa tali afina'mo u'na lapakegauve. *Agoti hugefe'mo lole vekala'mofi*
lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a apavayafati'mo hisaya gemo lama gemo afole aigiye, huno
hu'niye. [2] Nagaemo napa tu afina'mo lapakaetegamo u'na lapakae'e'mo lokae'na
mai'ne'nae'mo hogote'na hosu kava'mo hu'naya vaya'aife'mo, ehetapiye, hu'na lapa
pai'nove. Lapa pai'novanage'na hemenimo lapakae'e'mo u'na lokae'na o'mai'ne'nae'mo
halate hogote'na muki hosu kava'mo hu'naya vaya'aife'mo, u'na lapakege'nae'mo afa'a
olapategauve, hu'na lapa nepauve. [3] Mani gemo Kalaisi avayamo ali'na nehuve, hu'na
ali'na lapave lisuvafe'mo lapau'niyanage'na afa'a ali'na lapave liguve. Kalaisi'a la-
pakaete'mo ayamufa nosiya vekamo o'mai'nifa lapakaepi'mo lokiya ali'ya'mo ne'aliya
vekamo mai'niye. [4] Malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'nageno'ae'mo lokiya'amo
ohane'niya'monanafa hemenimo Goti himamu'aleti'mo afa'a ne'maiye. Ani kava huta
agae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo lokiyatimo ohane'niya'monanafa lagaemo la-
pakaetegamo utae'mo Goti himamu'aleti'mo agae'e'mo afa'a mai'neta ali'ya'amo aligune.
[5] Lapaipa lapakesafi'mo alita fako hutapa lapaketapae'mo, Kalisitini vaya'mo mai'neta
lagesa afita fatago hu'nopi osu'nopi, hutapa lapamalageka hutapa lapakegeyo. La-
pakaitapimo lapamete lapamete hutapa alita fako hutapa lapakeyo. Yesu Kalaisi'a
laipafi'mo ne'maiye, hutapa o'age'nafiye. Lapaipafi'mo o'mai'nisiyana haitapa oha-
paitapa haita metale'nae. [6] Lapamalageka hutapa lapakegaya'monanafa lapakaemo
lagetetapae'mo, hai'a me otale'nae, hutapa hisaya gee'mo lapakava mai'ne'na navaya-
gunagu hu'na mai'nove. [7] Lapakaemo hosu kava'mo osisayafe'mo Gotife'mo nunumu
huta nelapatone. Lapakaemo lagetetapae'mo, Pologimo alagepa ali'ya ne'aliye, hutapa
lagesayafe'mo nunumu osuta alagepa kava'mo hisayafeke'mo nunumu huta nelapatone.
Lapakaemo alagepa kava'mo hisagetae'mo lapaulagale'mo hai'a metale'naya vayakana
huta mai'nisunana kanalene. [8] Lagaemo lama gemo akame nehaya vaya'aife'mo lama
gele'mo alita afepi atesuna himamutimo ohane'nifa lama gele'mo alita asaga huta atesuna
himamutike'mo hane'niye. [9] Ani kavatefe'mo lapakaemo alagepa kava'mo nehuta-
pae'mo lapayamufa hutapa mai'nagetae'mo lapakaetegamo layamufa nosuna'monanafa
lamogaga ne'aune. Alagepa kava'mo hutapa aita hapaitapa maisayafe'mo lahau'niye.
[10] Lapakaemo alagepa kava'mo nehisage'na lapakaetegamo u'nae'mo Ala kava ne'mo'a
alino nami'niya himamu'aleti'mo lokiya gemo osisuvafe'mo lapakae'e'mo magokepi
lokae'na o'mai'ne'nae'mo mani gemo avo'mo nekaove. Ali'na hosu hu'na lapatesuvafe'mo
himamu'amo alino o'nami'nifa ali'na lokiya vai'na lapatesuvafeke'mo himamu'amo alino
nami'niye.

Ge apamamae'niya gemae

[11] Konaga'nimogitapae, hu'na, hemenimo ge'nimo alagi hu'na hano huvanagi lapamo-
gaga aitapa mai'netapa kavatapimo alita api aitapa maiyo. Hiyo, hu'na avo'mo kae'nova
gemo afitetapa akame hiyo. Magoke lapaipa lapakesamo alitetapa maiyo. Alagepa hutapa
magokepi lokaetapa maigeno'ao Goti'a hapau apayamopafi'mo hapau'nige'a alagepa hu'a
magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo aepa vekamo'a lapakae'e'mo magokepi lokaeno
maino. [12] Konaga kava'mo hutapa lapakaitapimo lapaetapa netetapa maiyo. [13] Muki
apaote vaya'mogimo ge lapamamae'nae. [14] Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a muki'amo fiku
lapa maeno lapamino. Goti'a muki'amogitapae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo
lapaipafi'mo haneno. Aote Auneme'amo'mo muki'amogitapa'e'mo afalu afalu huno
magokepi lokaeno maino. He, lama ge.

GALESIYA

Alagepa faigoko gemo'a aino atagu faeno uneno hu'nige'a Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo afite'apae'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Polo'a Galesiya kotegamo mai'naya vaya'mo alu nofi vaya'aife'mo alagepa faigoko gege'mo aeno hakalo huno hapa pai'niya'monanafa mago vaya'mogi Galesiya siosi vaya'aife'mo, Ha'ao, Mosese ke'aepa gemo akame osisayana Goti vaya'amo afa'a o'maigae, hu'a hapa pai'nae. Polo'a ani hosu gemo alino api aino ate'niye. Sapata 1–4 gefi'mo hogoteno Polo'a, Yesu Kalaisi'a alagepa faigoko ge'amo agai'amo alino nave li'nige'na age'nove, huno avo'mo kaeteno alagepa faigoko gemo aepa'a'e'mo avo'mo kae'niye. Sapata 5 gefi'mo agaemo mago'e gemo huno'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame hutapa maiyo, huno avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Polo'namo Goti apa veka'amo mai'ne'nae'mo avo'mo nekaove. Ma
mopafi vaya'mogi apa ali'yate'mo lekana pai'a o'nate'nageno Goti'a mago vaya'aiteti'mo
navaleno o'nate'niye. Yesu Kalaisi'e Afotimo'mo Yesu Kalaisi'a fali'niyateti'mo alino
he tino ate'niya Goti'e'mo lekana pai'ana natete'ana apa ali'yate'mo navale'ana nate'-
na'ae. 2 Nagae'e muki nagae'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konagatapimogi'e'mo
Galesiya kotega alita anupa hutapa mai'naya siosi'ale siosi'alefe'mo ge nelapamamaone.
3 Goti'a Afotimo'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno
lapaipamo'mo falu hino. 4 Goti'a Afotimo'mo hau'nigeno Kalaisi ge'amo akame huno
hemenimo ma mopafi hane'niya hosu kavategati'mo lagufamo alino katino latesiyafe'mo
hosu kavatilefe'mo agufamo amiteno fali'niye. 5 Goti agi'ale'mo muki afina'ae afina'ae'mo
alita asaga huge huge huta maigetao.

Alagepa faigoko gemo magoke'ageke'mo hane'niya gemae

6 Aise afina'mo utegetapae'mo Goti'a lapakaefe'mo keya aeno ge huteno Kalaisiteti'mo
fiku lapa maeno lapami'niya vekamo ataletapa alu faigoko gemo afisayafe'mo ne'vage'na
nahau ai'nove. 7 Alu alagepa faigoko gemo ohane'niya'monanafa mago vaya'mogimo
alagepa faigoko gemo ali'a ai'a ataginovano gemo hute'a lapakesamo nefaigetapae'mo
lapausoli nehae. 8 Lagaemofi koku'napati'mo eminesiya enisole vekamo'mofi huta
alagepa faigoko gemo lapa pai'nona gemo ataleta alu faigoko gemo aeta hakalo huta
lapa paisunana Goti'a alino laha faitalenageta alagi lageso hino. 9 Hogoteta ani gemo
ago hu'nonanage'na hemenimo halate mago'e hu'na ani agufa gege'mo hu'nae'mo,
mago vaya'mogi ago lapa pai'nonagetapa afitetapa ali'naya gemo osu'a alu faigoko
gemo lapa pai'nisaya'mo'mo Goti'a alino hapa faitalenage'a alagi lageso hiyo, hu'na
nehuve. 10 Nagaemo vaya'mogi amuse hu'a natesayafe'mo naha'ye nehige'na kahauya
nehufiye. Ha'ao, Gotike'mo amuse huno natesiyafe'mo naha'ye nehige'na kahauya
nehuve. Hogote'na vaya'aife'mo nagesamo afi'nova'monanafa hemenimo amuse hu'a
natesayafe'mo naha'ye nehisige'na kahauya nehuvesinana Kalaisi ali'ya'ale'mo o'mauve-
sine.

Polo'a Goti apa veka'amo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

11 Konaga'nimogitapae, ma mopafi vaya'mogi alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na
hapa nepauva gemo aepa vaya'mo o'mai'nae, hu'na lapa nepauva gemo alagepa huta afiyo.
12 Nagaemo mago vekalegati'mo mani gemo o'alige mago vekamo'a alino naya o'malege
hu'niyana Yesu Kalaisi'a agai'age'mo alino nave li'nige'na agete'na afi'nove.
13 Lapakaemo ago afi'nayana Yu nofi vaya'mogi nehaya kava hu'na mono hu'nova
kavafe'mo nava gemo ago afi'nae. Nagaemo Goti siosi vaya'alegamo lusi kava hu'na naini
hu'na apatete'na siosi vaya'mo ali'na hano hu'na apatalesuvafe'mo hu'nove. 14 Nagaemo
Yu nofi vaya'mo nehaya kava hu'na mago'e hu'na huli'na ne'u'nae'mo nafalu'nimogimo
ago ae'na apakase'na laginago vaya'ai gemo akame nehu'nae'mo lusi kava hu'na naya-
mukiki hu'na mai'nove.

15 Hu'na mai'nova'monanafa ita'nimo'mo alino o'nate'nigeno'ae'mo hogoteno Goti'a
hau'niya afina'mo agai'alefe'mo ago lekana paino nateteno fiku naha maeno nami'niya
kavateti'mo nagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. 16 Agaemo Mafa'ne'ae'mo ava gemo
malaga nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Goti'a hau'niya afina'mo
Mafa'ne'amo naipafi'mo alino nave li'nige'na agete'nae'mo u'na mago vaya'e'mo ge huge
afige hu'na o'mai'nove. 17 Nagaemo hogote apa vaya'mo u'na apakesuvafe'mo Yulusalemu
taonifi'mo o'u'nova'monanafa Alepiya kotegamo u'na ka'me kote'mo maige'na halate
ai'na atagi ne'na Namasakasi taonifi'mo e'na mai'nove. 18 Lole'e mago'e kafugamo
utege'na Pita'mo u'na agesuvafe'mo Yulusalemu taonifi'mo u'na lole salemo mai'ne'-
nae'mo 19 mago alu apa vaya'amo o'apake'nova'monanafa Yemisi'a Ala kava ne'mo
agana'amoke'mo age'nove. 20 Goti aulagale'mo mai'ne'nae'mo aigofe gemo nosufa alagi
lama gemo hu'na avo'mo nekaove. 21 Henaga'amo Siliya kotega'e Silisiya kotega'e'mo u'na
mai'noge'apae'mo 22 Yutiya kotega siosile vaya'mo Kalaisipi'mo mai'naya vaya'mogimo
naugosamo o'nage'nae. 23 O'nage'naya'monanafa mago vaya'mogi, ani vekamo'a aini huno
lateteno apakesa afi'a fatago hisaya faigoko gemo alino hano huno atalesiyafe'mo hu'niya
vekamo'mo hemenimo ani gemo aeno hakalo huno hapa nepaiye, hu'a hapa pai'nage'a
afite'apae'mo 24 nagaeteti'mo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

2

Polo'e mago alu apa vaya'e'mo magoke apaipa apakesamo ali'naya gemae

1 Inagi fotini'a kafugamo maite'nae'mo halate Yulusalemu taonifi'mo Manamasi'e'mo
Taitasi'mo avalelita'a u'no'ae. 2 Goti'a uvo, huno naha paino alino nave li'nige'na
agete'nae'mo hai'nove. Hai'na muki vaya'ai apaulagale'mo hapa opai'na ala apaki
vaya'aifeke'mo alagepa faigoko gemo malaga nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa
nepauva gemo ali'a fako hu'a afisayafe'mo hapa pai'nove. Fiku yanageno ali'ya'mo
ali'nova kava'nimo'mofi ali'ya'mo alisuva kava'nimo'mofi huno ne'ya'amo afole o'aigiye,
hu'na nagesa afi'nove. 3 Taitasi'a navagi hu'niya vekamo Galiki nofi vekamo mai'niya'-
monanafa, Yu vaya'mogita mono nehuna kava hutapa agufamo lagautapa ataleyo, hu'a
laha opai'naya'monanafa 4 mago vaya'mo aigofe konagatimogimo agufamo lagau'a atale-
sayafe'mo hapau'niye. Ani vaya'mogi kesi kateti'mo lamata huli'a e'a alita anupa huta
mai'nona vayapi'mo e'a fale'a mai'nae. Kalaisi Yesu'a hatu maeno late'nigeta agaepi'mo
afa vaya'mo mai'nonage'apae'mo kalavusi hu'a latete'a ke'aepa gemo afe'alumelagamo
ali'a latesayafe'mo e'a lamata hu'a mai'naya'monanafa 5 Lama ge alagepa faigoko gemo
lapakaetegamo afa'a hanege hanege huno hanesiyafe'mo lagaemo hu'naya ge'apilefe'mo
he huta osuta ge'apimo alagi o'afi'none. 6 Mago vaya'mogi ala apaki'apimo ali'naya'mo-
nanafa afa'a ina agufa yane, hu'na ani apaki'apie'mo nagesamo no'afuve. Goti'a ali'naya
apaki'apilefenagi apakufalefenagi huno agesa no'afiye. Ani ala apaki vaya'mogimo
mago'e gemo ali'a naya o'male'naya'monanafa 7 apakaemo ago age'nayana Goti'a Pita'mo
Yu vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana
paino ate'niya kava huno Polo'a malaga nofi vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno
hakalo huno hapa paisiyafe'mo lekana paino ate'niye, hu'a ago nage'nae. 8 Goti'a hima-
mu'aleti'mo Pita'mo lokiya vaino ate'nigeno Yu nofi vaya'aitegamo ne'viya kava huno
Goti'a himamu'aleti'mo lokiya vaino nate'nige'na malaga nofi vaya'aitegamo ne'uve. 9 Ala
apaki ne'apamiya vaya'mo Yemisi'agi Pita'agi Yoni'agi hu'a nage'nayana Goti'a Polo'mo
fiku ha maeno amiteno mani aote ali'yate'mo avaleno ate'niye, hu'a nagete'apae'mo
nagae'e Manamasi'e'mo ali'a afalu afalu kava'mo hu'a apaya'mo la'ami'nae. La'amite'a-
pae'mo, he kanalenagi utana malaga nofi vaya'aitegamo ali'ya'mo ali'agetao lagaemo Yu
nofi vaya'aitegamo uta ali'ya'mo aligune, hu'a la'aha pai'nae. 10 Ani kavatefe'mo mago alu
gemo osu'nafa magoke gemo hu'apae'mo, lagaepati'mo kagemi ya'apimo o'male'nisaya
vaya'aife'mo lanake okanitana hapa mae'ao, hu'a la'aha pai'nae. Ani kava'mo hisuvafe'mo
lusi kava hu'na nayamukiki nehuve.

Polo'a Pita'mo alino api aino ate'niya gemae

11 Inagi Pita'a Atiyoki taonifi'mo eno hosu kava'mo hu'niya'mofe'mo agaefe'mo aulagafi'mo ge hau'nove. 12 Hogoteno malaga nofi vaya'e'mo magokepi lokaeno ne'ya'mo ne'nige'apae'mo mago vaya'mo Yemisitegati'mo e'a ava'yi hu'nageno'ae'mo ani apakufamo lagau'a ne'atalaya vaya'aife'mo koli hu'neno malaga nofi vaya'mo apataleno uno aote mai'niye. 13 Yu konagatimogi ani hosu kava'mo amega apakufamo'mo hau'niya kava'mo hu'a vaya'aife'mo koli hu'naya'mofe'mo Pita'e'mo hosu kava'mo hu'niye. Manamasi'e'mo ayate ali'nageno apakame hu'niye. 14 Nagaemo agovana lama ge mono kava'mo alagepa faigoko gemo akame hu'a alagepa kate'mo o'u'nage'na apakete'nae'mo muki vaya'ai apaulagale'mo Pitafe'mo, Kagaemo Yu nofi vekamo mai'nana'monanafa Yu nofi vaya'ai kava'mo osuka malaga nofi vaya'ai kavake'mo nehane. Na kava higekae'mo malaga nofi vaya'mogimo Yu nofi vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hisayafe'mo alika he tika apatesanafe'mo nehane, hu'na ge hau'nove.

15 Yu vaya'mogi malaga nofi vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mono nosaya vaya'mo mai'nae, hu'a nehaya'monanafa ani nofi vayapi'mo o'mai'nonage'apae'mo Yu nofi vayapati itatimogimo ali'a late'nageta Yu nofi vaya'mo mai'none. 16 Lagaemo afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nopaiya'monanafa Yesu Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiye, huta ago afi'none. Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehuna kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha opaigiya'monanafa Kalaisifeke'mo lagesa afita fatago nehuna kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo lagae'e'mo Kalaisifeke'mo lagesa afita fatago hu'none. Goti'a muki vaya'aife'mo, ke'aepa ge'nimo akame hisaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosiya'mofe'mae. 17 Goti'a Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo ke'aepa gemo'a laha o'maegaiye, huta huteta atalesunage'apae'mo, hosu vaya'mo mai'nae, hu'a hugaya'monanafa Kalaisi'a hosu kava'mo hisuna ka'mo valino late'nifiye. Ani agufa gemo osutapa alagi atalegeno hano hino. 18 Lagaemo heta halagape vaita atale'nona ya'mo halate alita he tita atesuna'mo'mo hosu kavake'mo hugune. 19 Goti ke'aepa ge'amo'mo alagi kamiti namagi'nige'na fali'nove. Goti'a hau'niya kava'mo hisuvafe'mo ke'aepa ge'alefe'mo ago fali'nove. 20 Inagi Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'nige'nae'mo agae'e'mo fali'nova'mofe'mo hemenimo afa'a o'mai'nova'monanafa Kalaisi'a nagaepi'mo mai'niye. Hemenimo ma mopafi'mo mai'ne'nae'mo Goti Mafa'ne'ae'mo nagesa afi'na fatago nehuva kavatetike'mo afa'a mai'nove. Agaemo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno falino nate'niye. 21 Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa nepaiyesinana Kalaisi'a afa'a fiku fali'niyesine. Goti'a fiku naha maeno nami'niya yafe'mo, afa'a ina agufa yane, hu'na nakame'ya o'ami'nove.

3

Ke'aepa gemo akame nehaya kava'e apakesa afi'a fatago nehaya kava'efe'mo hu'niya gemae

1 Galesiya vaya'mogitapae, alagi lusi kava hutapa negi ne'malae. Ina la'mo negi nofi'mo aeno lapami'nigetapae'mo lama gemo akame nosae. Lagaemo Yesu Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gemo lapaulagafati'mo age'negekana hutapa afisayafe'mo lapakae folagapi'mo mai'neta aeta hakalo huta ago lapa pai'none. 2 Magoke kavafe'mo ge hu'na lapafi gesuvafe'mo huve. Lapakaemo ke'aepa gemo akame hu'naya kavateti'mo Goti Auneme'amo ali'nafi Kalaisife'mo ava gemo afitetapa lapakesa afita fatago hu'naya kavateti'mo ali'nae. 3 Lapakaemo Goti Auneme'aleti'mo aepa fai'naya'monanafa lagaitimo haita hapaigune, hutapa negi ne'malafiye. 4 Kanamo ali'nageno Goti'a alagepa huno lapa mae'niya kava'mo afa kava'mo hane'ninageno alagamo o'ae'nisifiye. Nagesa afuvana alagamo ago ae'negaiye. 5 Lapakaemo Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya'mofe'mo Goti'a agai'a Auneme'amo alino lapamige lapaipafi'e lapaopale'e'mo aune kava'mo huge nehifi

Kalaisife'mo ava gemo afitetapa lapakesa afita fatago nehaya kavateti'mo aune kava'mo
nehiye. [6] Emalehamu'a ani kava huno agesa afino fatago hu'niye. Goti Mukufi avo'mo kae
male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Emalehamu'a Goti ge'ae'mo agesa afino fatago hu'nigeno'ae'mo,*
naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye. [7] Huno ha pai'niya'mofe'mo
apakesa afi'a fatago nehaya vaya'age'mo Emalehamu aginago vaya'amo mai'nae, hutapa
lapakesamo afiyo. [8] Goti'a hogoteno apake'niyana malaga nofi vaya'mogimo apakesa
afi'a fatago hisage'na apakete'nae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, hu'na hapa
paiguve, huno apake'niye. Apaketeno hogoteno alagepa faigoko ge'amo Emalehamufe'mo
polomasi gemo huno ha paino'ae'mo, *nagaemo kagaeteti'mo muki nofi vaya'mo fiku hapa*
mae'na apamisuge'a alagepa hu'a maigae, huno ha pai'niye. [9] Ha pai'niya'mofe'mo Goti'a
agesa afino fatago hu'niya vekamo Emalehamu'e apakesa afi'a fatago nehaya vaya'e'mo
magokepi fiku hapa maeno apami'niye.

[10] Hapa ne'maeya'monanafa mago vaya'mogimo, Goti ke'aepa ge'amo akame ne-
huna'mofe'mo laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo, hosu vaya'mo
mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno nehiye. Ani kavatefe'mo Goti Mukufi'mo
avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Ina lagimo muki afina'mo muki ke'aepa ge'amo*
akame hu'a hano nosisafigeno Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno
nehiye. [11] Goti Mukufi'mo mago'e huno avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,
Goti'a apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno
hapa pai'nisige'a mai'nisaya vaya'age'mo alagepa hu'a maigae, huno hu'niya'mofe'mo ago
afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehisaya kavateti'mo muki vaya'aife'mo, naula-
gale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosiye. [12] Goti aulagale'mo fatago vaya'mo
maisayafe'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nehaya kava'mo'a Kalaisife'mo apakesa afi'a
fatago nehaya kavatefe'mo ohane'nifa alu kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo akame
nehaya kavatefe'mo Goti Mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Goti ke'aepa*
ge'amo akame nehaya vaya'mo ani kavateti'mo alagepa hu'a maigae, huno hu'niye. [13] Goti
ke'aepa ge'amo akame osu'nonageno'ae'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanagetapa
alagi lageso hugae, huno hu male'niye. Hu male'niya'monanafa Kalaisi'a emineno
lagae laimu'yale'mo mai'nigeno'ae'mo Goti'a, hosu vekamo mai'niyanageno alagi lageso
hugiye, huno hu'nigeno'ae'mo Kalaisi'mo Goti'a lamagisiya kayo'mo alino ataleteno
lageso osisunafe'mo miya faino hatu maeno late'niye. Goti mukufi'mo avo kae male'niya
gemo'a ani kavatefe'mo, *Goti'a hosu kava'apilefe'mo yosale'mo asai male'naya vaya'aife'mo,*
hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno hu'niye. [14] Goti'a Emalehamufe'mo,
fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niya ya'mo alu nofi
vaya'mogi Kalaisiteti'mo alisayafe'mo hatu maeno late'niye. Goti'a muki vaya'amogi-
tae'mo polomasi gemo huno'ae'mo, Naune'name'mo ali'na lapamiguve, huno hu'niya
Auneme'amo lagesa afita fatago hisuna kavatetike'mo alisunafe'mo hu'niye.

Ke'aepa gemo'mo Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu'niya polomasi gemo aeno ati okaegaiye,
huno hu'niya gemae

[15] Konaga'nimogitapae, alagepa hutapa afisayafe'mo ma mopafi kavategamo hu'na
ae'na kalafefa gemo hugesuve. Ma mopafi vaya'mogi mago kotalake gemo hu malete'a
apaki'apimo avo'mo kae male'nisaya'mo'mo mago vaya'mogi afa'a ae'a kalo opaegae.
Mago vaya'mogi afa'a ali'a o'atalege alu gemo ali'a magokepi'mo avo'mo kae'a o'malege
hugae. [16] Inagi Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha maegauve, huno ha pai'niya polomasi
gemo aginago vekae'mo, kaha maegauve, huno ha pai'niye. Goti'a Emalehamu aginago
vaya'aife'mo ani gemo hapa opai'nifa magoke aginago vekae'mo ani gemo ha pai'niye.
Ani magoke aginago vekamo Kalaisi'mae. [17] Goti'a Kalaisitefe'mo kotalake ge'amo ago
hu male'nigeno'ae'mo fo hataleti teti'a kafugamo utegeno Goti'a ke'aepa ge'amo alino
Yu nofi vaya'mo apami'niye. Ani gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, henaga'amo afole ai'niya
ke'aepa gemo'a hogoteno hu male'niya kotalake gemo fiku kaha mae'na kamiguve, huno
ha pai'niya polomasi gemo alagi amagino o'atalegaiye. [18] Vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo
akame nehaya kavateti'mo Gotitegati'mo aligae, huno hu male'niya ya'mo ali'naesinana

Goti'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi ge'aleti'mo afa'a o'ali'-
naesina'monanafa Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya
polomasi geleti'mo fiku ha maeno ami'niye.
[19] Goti'a mani ke'aepa ge'amo'mo na agufa ali'ya'mo alisiyafe'mo alino apami'niye.
Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo alino ka'mo akani male'nisige'a Yu vaya'mogimo hosu
kava'mo osisayafe'mo polomasi ge'e'mo alino magokepi lokaeno male'niye. Ke'aepa
ge'amo haneme haneme ne'esigeno Emalehamu aginago'amo emi'negaiye, huno agesamo
afi'niye. Goti'a ani aginago vekae'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi
gemo huno ha pai'niye. Goti ke'aepa ge'amo enisole vaya'ai apavayafati'mo Mosese'a
folagate vekae'mo ha pai'nageno Yu vaya'aife'mo hapa pai'niye. [20] Magoke vekae'mo
fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha paisiya'mo'mo folagate vekamo ali'ya'amo ohane-
gaiya'mofe'mo Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha maegauve, huno ha pai'niya afina'mo
folagate vekamo o'mai'nigeno'ae'mo hu male'niye.

Ke'aepa gemoke'mo hogoteno yagaino late'niya kavafe'mo hu'niya gemae

[21] Ke'aepa gemo'a polomasi gee'mo kame huno ne'atefiye. Ani gemo alagi atalegeno
hano hino. Ke'aepa gemo'a afa'a maisaya ya'mo alino apami'niyesinana ani ke'aepa gemo
akame nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hu'niyesine.
[22] Hu'niyesina'monanafa Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, hosu
kava'mo'a muki ma mopafi vaya'mo kalavusi huno apate'niye. Yesu Kalaisifeke'mo
apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fiku hapa mae'na apamiguve, huno hu male'niya
ya'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alino apamisiyafe'mo kalavusi huno ap-
ate'niye. [23] Hogoteta Kalaisife'mo lagesa afita fatago osu'nonageno'ae'mo ke'aepa gemo'a
kalavusi huno lateme lateme ne'egeno'ae'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo lagesa
afita fatago hisuna gemo lagaetegamo afole ai'niye. [24] Afole ai'niya'mofe'mo ke'aepa
gemo'a Kalaisitegamo lavalelino uno latesigeta Goti'a lagesa afita fatago hisuna ka-
vateti'mo huno'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mo ke'aepa
gemo'a yagaino nelateya vekagana huno hane'niye. [25] Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago
hisaya gemo afole ne'aisigeno'ae'mo yagaino nelateya vekamo'a mago'e huno yagaino
olategaiye.

Goti mafa'ne'amo mai'nona gemae

[26] Muki vaya'amogitapamo Kalaisi Yesufeke'mo lapakesa afita fatago hu'naya ka-
vateti'mo Goti mafa'ne'amo mai'nae. [27] Ani'mo fale'a ne'apataya kava huno Kalaisipi'mo
faleno lapate'nigetapa Kalaisi'mo kukena vaigekana hutapa alita vaitetapa mai'nae.
[28] Kalaisipi'mo magoke aiyaya vaya'mo mai'naya'mofe'mo mago vaya'mo Yu vaya'mo
maige mago vaya'mo alu nofi vaya'mo maige huta mai'none, hutapa osuge kalavusi al-
i'ya'mo ne'aliya vaya'mo maige afa vaya'mo maige huta mai'none, hutapa osuge ve maige
a'ne maige huta mai'none, hutapa osuge nehutapa maiyo. Kalaisi Yesupi'mo mai'neta-
pae'mo magoke aiyaya vaya'mo mai'nae. [29] Lapakaemo Kalaisi vaya'amo mai'nisayana
Emalehamu aginago'amo mai'nae. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi muki male'naya
ya'apimo ne'aliya kava hutapa Goti'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya
polomasi geleti'mo muki ya'amo afa'a aligae.

4

[1] Ani kavatefe'mo mago'e hu'na ae'na kalafefa gemo hugesuve. Mafa'ne'amo'mo
afo'amo muki kagemi ya'amo henaga'amo aligiya'monanafa ko osino aise mafa'nemo
mai'neno'ae'mo kalavusi ali'ya ne'aliya vekagana huno mai'niye. [2] Ali'ya'amo ne'aliya
vaya'mogi ani mafa'nele'e kagemi ya'ale'e'mo yagai'a ateme ateme ne'esageno'ae'mo
afo'amo'mo hu male'niya afina'mo afole aigiye. [3] Ani kava huta aise mafa'negana
huta mai'netae'mo ma mopafi ke'aepa gemo afe'alumelagamo kalavusifi'mo mai'non-
a'monanafa [4] Goti'a hu male'niya afina'mo afole ai'nigeno'ae'mo Mafa'ne'amo alino
ate'nigeno emine'niye. Mago ma mopafi a kanomo'mo alino ate'nigeno Yu ke'aepa

gemo afe'alumelagamo mai'niye. [5] Agaemo ke'aepa gemo afe'alumelagamo mai'nona
vaya'mo miya faino hatu maeno latesigeta Goti'a alopa mafa'ne'amo maisunafe'mo Yu
ke'aepa gemo afe'alumelagamo mai'niye. [6] Lapakaemo mafa'ne'amo mai'naya'mofe'mo
Goti'a Mafa'ne'amo Auneme'amo alino ate'nigeno emineno lapaipafi'mo faleno haino
mai'nigetapae'mo, Afo, Afotimogae, hutapa ge nehae. [7] Inagi kalavusi ali'ya ne'aliya
vaya'mo mago'e hutapa o'mai'nafa Kalaisiteti'mo Goti mafa'ne'amo mai'netapa muki
ya'mo afo'amo ya'mo alisayafe'mo mafa'ne'amo mai'nae.

Polo'a Galesiya vaya'aife'mo lusi kava huno agesamo afi'niya gemae

[8] Hogotetapa Goti'mo o'agetapa afa'a mai'netapae'mo hosu apaune vaya'mo aigofe
gotitapimogi ke'aepa ge'apimo afe'alumelagamo mai'netapa kalavusi ali'ya'apimo alita
mai'naya'mononafa [9] hemenimo Goti'mo ago age'nae, hu'na huguva'mononafa Goti'a
lapake'niye, hu'na hisuva gemo hane'niye. Lapake'niya'mofe'mo na kava higetapa Goti'a
ataletapa aita atagi netapa ke'aepa gemo'a afa'a lapa o'maeno lokiya vaino olapatesiya
gemo afe'alumelagamo maisayafe'mo lapau'niye. Halate kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'mo
maisayafe'mo nehafiye. [10] Lapakaemo sapati afina'mo akame huge saufa kai le kava'mo
huge kafugamo hopa afina kava'mo huge hutetapae'mo aeto aeto hopa afinafe'mo lusi
kava hutapa lapakesamo ne'afiye. [11] Lapakaefe'mo nagesamo afite'na koli nehu'nae'mo,
apakaetegamo afa ali'yapafi ali'nofiye, hu'na nehuve. [12] Konaga'nimogitapae, hu'na,
nagaemo hogote'na Yu vaya'ai ke'aepa gemo afe'alumelagamo maige'na atale'na e'na
alu nofi vekamo lapakaekana hu'na mai'nove. Lapao ke hovanagi ani kava hutapa
nagaekana hutapa ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'maiyo. Nagaetegamo mago hosu
kava'mo osu'nae. [13] Hogote'na lapakae'e'mo mai'nova afina'mo kaita nahau'nige'nae'mo
visuva himamu'nimo ohane'niya'mofe'mo alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na
lapa pai'nove. [14] Kanamo ali'nogetapae'mo, hosu vekamo mai'niye, hutapa lapakame'ya
o'nami'nae. Mago enisole vekamofi Kalaisi Yesu'mofi huno esigetapae'mo lusi kava
hutapa alita falu fala hutapa atesaya agufa kava'mo hutapa alita falu fala hutapa
nate'nae. [15] Nagaemo lapakae'e'mo mai'nogetapae'mo lapamogaga ai'nae. Na agufa
kava'mo afole ai'nigetapae'mo lapamogaga no'aiye. Lapa maesiya agufa gemo hu'nae'mo,
apakaemo afa'a hu'naesinana apaulagamo ali'a kati'a nami'naesine, hu'na hapa nepauve.
[16] Lama gemo lapa nepauva'mofe'mo kametapige'mo hamalete'na mai'nofiye. [17] Mago
vaya'mogi lapakae lapao vaya'mo maisayafe'mo lapakaetegamo apayamukiki nehaya'-
mononafa lapakesamo faisayafe'mo nehae. Lapakaemo nataletapa lapayamukiki hutapa
uta apakame hisayafe'mo apayamukiki nehae. [18] Vaya'mogi alagepa kava'mo hisayafe'mo
apayamukiki hu'a ali'a apao ya'mo nehisayana kanalene. Hogotetapa nagaemo lapao
vekamo maisuvafe'mo lusi kava hutapa nagaetegamo lapayamukiki hu'naya'mononafa
hemenimo lapakae'e'mo o'mai'nova'mofe'mo o'ataletapa ani kavake'mo hutapa maiyo.
[19] Nahau'niya mafa'ne'nimogitapae, hu'na, a'nemogimo mafa'nemo ali'a atesayafe'mo
nehageno apakafu nekiya kava hu'na lapakaemo Goti mafa'nemo hamalesayafe'mo na-
gafu ki'niyanage'na Kalaisikana hutapa maisayafe'mo halate mago'e huno nagafu nekiye.
[20] Vaehae, hu'na, na agufa gemo lapa paigufi hu'na alagepa hu'na nagesamo afisuvafe'mo
lapakae'e'mo u'na maisuvafe'mo nahau'niye.

Sela'e Hega'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[21] Ke'aepa gemo afe'alumelagamo maigune, hutapa nehaya vaya'mogitapamo Mosese'a
avo kae male'niya ke'aepa gemo aepa'amo o'afi'nafiye. [22] Ani gemo'a huno'ae'mo, Emale-
hamu'a lole mafa'nela'mo alino anate'niye. Henaga a'amo'mo kalavusi ali'ya ne'aliya
a kanomo agi'amo Hega'a mafa'nemo alino atetegeno hogote a'amo afa a'mo agi'amo
Sela'a mafa'nemo alino ate'niye. [23] Kalavusi ali'ya ne'aliya a'mo'a ma mopafi vaya'mogita
alita ne'apatona kava huno mafa'nemo alino ate'niya'mononafa afa a'amo'mo Goti'a
fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi geleti'mo mafa'ne'amo alino
ate'niye. [24] Mani gemo kalafefa gemo hane'niye. Lole atala'anife'mo osu'nifa lole
kotalake gelafe'mo hu'niye. Goti'a mago kotalake gemo ke'aepa ge'amo Mosese'mo

Sainaigayaga avele'mo ami'niye. Hega'a kalavusi ali'ya'mo ne'aliya mafa'nemo alino
ate'niya kava huno mani kotalake gemo'a kalavusi ali'ya'mo ne'aliya mafa'nemo alino
ne'apate. [25] Hega'a Sainaigayaga avemo Alepiya kotega avemo aune'amo mai'niye.
Sainai avemo hane'niya kava huno hemenimo hane'niya Yulusalemumo aune'amo
hane'niye. Yulusalemu'e Yulusalemu mafa'ne'amogi'e'mo kalavusi ali'ya ne'aliya'mo-
nanafa [26] koku'napi Yulusalemu taonimo'a afa akana huno hane'neno muki vaya'amogita
itatimokana huno hane'niye. [27] Mani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya
gemo'a huno'ae'mo, *Anamo a kanomo mafa'nemo alika o'ate'nana a kanomogamo kamogaga
aiyo. Mafa'nemo alika o'ate'nanageno kagafu oki'niya a kanomogamo kamogaga aiteka alopa
gefati'mo ge huvo. Na kava higekaene. Anau'amo'mo atale'niya akana huka mai'nana'monanafa
vele'mo mai'niya a kanomo ago aeka agaseka asole mafa'nemo alika apate'nane,* huno hu'niye.
[28] Inagi konaga'nimogitapae, hu'na, Aisiki'a fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya
polomasi ge'aleti mafa'nemo mai'niya kava huta polomasi ge'aleti mafa'ne'amo mai'none.
[29] Agufaleti'mo alino ate'niya mafa'nemo'a Auneme'aleti'mo alino ate'niya mafa'ne'ae'mo
aini huno ate'niya kava hu'a hemenimo apaini hu'a nelatae. [30] Nelataya'monanafa
Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo, na yane, huno hu'niye. Mani gemo'a
huno'ae'mo, kagaemo kalavusi ali'ya ne'aliya a kano'e mafa'ne'a'e'mo alika hana faika
anatalege'ana vi'ao. Kalavusi ali'ya ne'aliya a kanomo mafa'nemo'e afa'a mai'niya a
kanomo mafa'nemo'e'mo afo'animo ya'mo magokepi o'aliga'ae, huno hu'niye. [31] Inagi
konaga'nimogitapae, lagaemo kalavusi ali'ya ne'aliya a kanomo mafa'ne'amo o'mai'nopa
afa'a mai'niya a kanomo mafa'ne'amo mai'none.

5

Afa vaya'mo mai'naya'mofe'mo afa vayake'mo maiyo, huno hu'niya gemae

[1] Kalaisi'a afa vaya'mo maisunafe'mo hatu maeno late'nigeta afa vaya'mo mai'nona'-
mofe'mo ani kava huta lokiya vaita afa vayake'mo maigetao. Ke'aepa gemo afe'alumelag-
amo ali'a lapatesayafe'mo nehayanagi halate kana hu'niya ali'ya'mo alitapa kalavusifi'mo
o'maiyo. [2] Inagi nagaemo Polo'namo ani gemo hu'na lapa nepauvanagi afiyo. Lapakaemo,
ke'aepa gemo akame hisunage'apae'mo lagufamo lagau'a atalegae, hutapa nehisayana
Kalaisi'a lapa o'maegaiye. [3] Nagaemo halate lokiya gemo hu'na lapa pai'nae'mo, ehetapiye,
mago vekamo'a, nagufamo lagauka atalo, huno nehisiyana muki ke'aepa ge'amo alagi
akame huno hano hisiya kavake'mo hane'niye. [4] Lapakaemo, ke'aepa gemo akame nehuna
kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maigune, hutapa nehisayana Kalaisi'mo
ataletapa Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya kavategamo o'maitapa malaga vaya'mo
mai'nae. [5] Inagi Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo
Goti Auneme'aleti'mo lagesa afita fatago nehutae'mo lavayagunagu huta agava ne'maune.
[6] Kalaisi Yesupi'mo mai'netae'mo lagufamo lagau'nisupi olagau'nisupigeno afa'a laha
o'maegaiya'monanafa lagesa afita fatago nehuna kavatimo'mo lahau layamopafi'mo
lahau'niya kavateti'mo ali'ya'mo ne'alisiyana afa'a laha maegaiye.

[7] Hogotetapa Goti kate'mo alagepa hutapa nagu nagu hutapa u'nae. Lapakaemo lama
gemo ago akame hu'nayana ina la'mo halate lapatafauno mai'niye. [8] Goti'a lapakae-
fe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a ani kavategamo heno lapavayu hulino o'me'niye.
[9] Falaova la'nefafi'mo aise'amo kosisiya ya'mo ali'a ne'atageno uneno nehigeno muki'amo
aeno apafu leno ko nesiye. [10] Ala kava nepi'mo mai'nona'mofe'mo alu lapakesamo
o'afigae, hu'na lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo ne'afuva'monanafa ina la'mo
lapakesamo ne'afiya ya'mo alino hosu huno nelapateya vekamo mai'nisifigeno Goti'a
anona'alefe'mo amagigiye. [11] Konaga'nimogitapae, hogote'na, lapakufamo lagauta ata-
leyo, hu'na hapa pai'nova'monanafa hemeni'e'mo ani agufa gege'mo hu'na ae'na hakalo
hu'na hapa nepauvesinana apaini hu'a no'nataesine. Mani gemo hapa nepauvesinana
Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavafe'mo ava gee'mo hosu apaipamo okali'naesine.
[12] Nagaemo lapakesamo ali'a hosu hu'a nelapataya vaya'mogi apakai'api apakufamo
hatagau'a atalesayafe'mo nahau'niye. [13] Konaga'nimogitapae, kalavusifi'mo o'maitapa

afa'a maisayafe'mo Goti'a lapakaefe'mo ge hu'niye. Afa'a mai'naya'monanafa fiku yan-
agetapa ani kavateti'mo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisiya ka'mo valitapa ategae.
Valitapa o'atetapa konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa hapa maeyo.
14 Muki ke'aepa gemo aepa'amo magoke ke'aepa gefi'mo hane'niya gemo'a huno'ae'mo,
kagaikae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kava huka kahaopale'mo mai'naya vaya'aife'mo
kahau kayamopafi'mo kahaino, huno hu'niye. 15 Huno hu'niya'monanafa lapakaemo afela
afugana hutapa hapaege kame hutapa apatege nehisayana ehetapiye lapakaitapi'e'mo
fiku alita hano hutapa lapatalegayanagi.

16 Ani gee'mo hu'nae'mo, Goti Auneme'amo'mo hau'nisiya kava'mo akame hutapa
maigeno'ao atafa lapaipamo'mo ha'ye nehiya kava'mo ko sino afu olegaiyanagi. 17 Atafa
laipamo'mo Goti Auneme'ae'mo kame huno ne'ategeno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo
atafa laipae'mo kame huno ne'ate. Kame huno ne'ateya'mofe'mo lapau'nisiya kava'mo
afa'a osugae. 18 Goti Auneme'amo'mo ka'mo alino ho huno nelapatesiya'mo'mo ke'aepa
gemo afe'alumelagamo o'mai'nae. 19 Muki vaya'mogimo atafa apaipa apakesamo'mo
hau'niya kava'mo ago age'nae. Ani kava'mo hane'niyana ve'alavefati'mo kumai kava'mo
huge mafa'nefati'mo kumai kava'mo huge o'ani'ya kava'mo huge apavagage osige'a
kalamogi nehaya agufa kava'mo huge nehae. 20 Aigofe goti'apimogife'mo mono ne-
hu'apae'mo apaune kava'mo huge lusa kava'mo huge analisa apamagige apaini hu'a
apatege ge vaige apaipa kafa hapaege apaipa lege apakai'apie'mo apakesamo afige alu
apaipa alu apaipamo kalige ali'a fako hu'a apatege nehae. 21 Hosu apaipa kalige kamiti
apamagige lusi ani'mo nete'a negi nagi gemo huge ogefage hu'a lusi kava hu'a apavamusa
valete'a negi nagi huge mago'e hu'a ani agufa hosu kava'mo huge nehae. Hogote'na lapa
pai'novanage'na hemenimo halate mago'e gemo, ehetapiye, hu'na lapa nepauve. Afole
o'ai'niya afina'mo hogote'na lapa pai'nae'mo mani agufa hosu kava'mo nehaya vaya'-
mogimo Goti'a yagaino ne'apateya kopi'mo fale'a hai'a mafa'ne'apimogimo afo'apimogi
ya'mo ne'aliya kava hu'a Gotitegati'mo hetama'apimo afa'a o'aligae. 22 Mani hosu kava'mo
hane'niya'monanafa Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo alagagana huno alagepa kava'mo
alino afole aino ne'ate. Ani alagepa kava'mo hane'niyana hapau apayamopafi'mo hapauge
apamogaga aige magoke apaipa apakesamo alige hosu kava'mo halate ae'a atagaina
hu'a osu'a afa'a maige yuna apaipa kalite'a hapa maege muki afina'mo o'atale'a alagepa
kava'mo huge 23 yagu yaga hu'a maige apaipa apakesale'mo alagepa hu'a yagai'a atege hu'a
ne'maiya kava'mo hane'niye. Magoke ke'aepa gemo'a mani kava'mo osiyo, huno hu'niya
gemo ohane'niye. 24 Kalaisi Yesu vaya'amogimo atafa apaipa apakesagi atafa apaipafati'mo
nekaliya kavanagi hapa'ye nehiya kavanagi hu'a ali'a malipu yosale'mo nili aite'a ali'a
he ti'a ate'nae. 25 Goti Auneme'amo'mo afa'a maisuna kava'mo alino lami'niya'mofe'mo
akame higetao. 26 Vaya'mogi lagitile'mo ali'a asaga hu'a latesayafe'mo lagesamo o'afita
konagatimogimo hosu apaipamo kalisiya agufa himu'namu kava'mo huta laipa kafamo
ohapaegetao.

6

1 Konaga'nimogitapae, hu'na, mago hosu kava'mo'a malage huno mago kona-
gatapimo'mo atafau'nisigeno hosu kava'mo hu'nisigetapae'mo lapakaepati'mo Goti
Auneme'amo alagepa hu'a akame nehisaya vaya'mogimo yagu yaga gemo hu'a ali'a
alagepa hu'a ateyo. Lapakae'e'mo lapamalageka hisagetapae'mo hosu kava'mo os-
isayafe'mo lapakaitapile'mo alagepa hutapa yagai'netapaeke'mo alita api aita ateyo.
2 Konagatapimogimo ne'aliya kana ya'mo alita hapa maeyo. Alita hapa maesaya'mo'mo
Kalaisi ke'aepa ge'amo akame hugae. 3 Mago vekamo'a, ala nagi vekamo mai'nove, huno
agesamo ne'afisiyana ina agufa vekamo mai'niya'mofe'mo agai'aeke'mo humi ne'ate.
4 Ne'ateya'mofe'mo muki'amogi apamete apamete hu'a apakai'api kava'apimo ali'a fako
hu'a agegeyo. Mago vekamo'a alagepa kava'mo nehisiyana agaemo alu vekae'mo, ago
ae'na agase'nove, huno agesamo o'afino agai'a kavafeke'mo amogaga aigiye. 5 Muki
vaya'mogimo apamete apamete hu'a apakai'api ali'ya'apimo aligaya'mofe'mae. 6 Goti

ge'amo ne'afiya vaya'mogimo hu'a ali'a apaya ne'malaya tisa vaya'apimo afalu afalu
kava'mo hu'a alagepa ya'apimo ali'a fako hu'a apamigae.
7 Lapakaitapie'mo humi olapateyo. Lapakaemo Gotife'mo afa'a hutapa ami o'malegae.
Ha'ao, na agufa avina ya'mo hakale'nisafigeno hagesigetapae'mo ani agufa ne'ya'mo
aligae. 8 Vaya'mogimo atafa apaipamo'mo nehaiya kava'mo nehisayana hosu ne'ya'mo
afole aisige'a alite'a faligae. Vaya'mogimo Goti Auneme'amo'mo nehaiya kava'mo
nehisayana alagepa ne'ya'mo afole aisige'a alite'a maige maige hu'a maigae. 9 Alagepa
kava'mo nehutae'mo alagi alaga'mo olahaegetao o'atalesunana hoyatifati'mo afu lesiya
afina'mo alagepa ne'ya'mo aligune. 10 Hapa maesuna ka'mo hane'nisiya'mo'mo muki
vaya'aina afa'a hapa maegauna'monanafa apakesa afi'a fatago nehaya afamo anagatimo
mago'e huta hapa maegaune.

Ge atupa gemo hu'niya gemae

11 Hemenimo nagaemo avo kayo'mo ali'na nagai'nimo alopa avo'mo nekaovanagetapa
agetetapae'mo, Polo'mo mani avo'mo kae'niye, hutapa hugae. 12 Amega apakufale
kavafe'mo amuse hu'a apatesage'a ala apaki'apimo alisayafe'mo hapau'niya vaya'mogimo
lokiya gefati'mo, lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae. Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya
kavafe'mo ava gee'mo apaini hu'a o'apatesayafe'mo lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae.
13 Apakufamo nelagaya vaya'mogimo apakai'apimo ke'aepa gemo akame nosaya'mo-
nanafa lagaemo lakame nehae, hu'a ala apaki'apimo alisayafe'mo hapau'nige'apae'mo,
lapakufamo lagaiyo, hu'a nehae. 14 Nehaya'monanafa nagaemo mago kavatefe'mo nag-
i'nile'mo ali'na asaga hu'na natete'na namogaga aisufiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano
hino. Nagaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kava'aeke'mo
naipafati'mo namogaga ai'ninage'na hapa paisuva ge'age'mo hane'niye. Goti'a malipu
yosale'mo fali'niya kavateti'mo atafa naipamo ago amagino atale'nige'na ma mopafi
ya'e amega apakufale kava'efe'mo, ina agufa kava'mo malipu yosale'mo faligekana
huno hane'niye, hu'na nagesamo ne'afuge'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo nagae-
fe'mo, ina agufa vekamo malipu yosale'mo nili aite'a ali'a he ti'a ate'naya agufa vek-
agana huno mai'niye, hu'a nehae. 15 Mani kavatefe'mo hu'nae'mo, Kalaisi Yesupi'mo
mai'nona'mofe'mo lagufamo lagau'nisupi olagau'nisupi ina agufa kava'mo hane'niye.
Goti'a saufa vaya'mo alo huno late'niya kavake'mo kanale kava'mo hane'niye. 16 Goti'a
mani avo'mo nekaova gemo akame nehisaya vaya'mo agai'a vaya'mo muki lama ge
Isaleli vaya'aife'mo hau huno apatenageno apaipamo'mo falu hino. 17 Ge atupa ge'n-
imo hu'nae'mo, vaya'mogimo Ala kava ne'mo Yesutefe'mo namagi'nageno nagufale'mo
nafugu'mo hane'niyanagi mago vekamo'a mago'e huno hanageke ya'mo alino o'namino.
18 Konaga'nimogitapae, hu'na, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapamino.
He, lama ge.

EFASASI

Polo'a kalavusifi'mo mai'neno'ae'mo mani avo'mo Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Hogoteno huno'ae'mo, Goti'a lekana paino lapateteno Kalaisi kola'aleti'mo hosu kavatapimo alino atale'niye, huno avo'mo kaeteno'ae'mo, hemenimo magoke nofi vaya'amo alino lapate'niye, huno avo'mo kae'niye.

Lole nunumu huno apate'niya gemo avo'mo kae'niye. Mani sapata 1–3 avopi'mo huno'ae'mo, magoke siosi'amo hane'niye, huno hu'niye. Siosi vaya'aife'mo, siosi vaya'amo Kalaisipi'mo mai'ne'a mago nokana hu'a mai'nageno Kalaisi'a hogote yafa'mo hane'niye. Goti vaya'amo agufagana hu'a mai'nageno Kalaisi'a agenopagana huno mai'niye. Goti vaya'amo a kanogana hu'a mai'nageno Kalaisi'a anau'apimo'mo mai'niye.

Henaga'amo Sapata 4–6 gefi'mo huno'ae'mo, lapaote vaya'mo mai'naya'mofe'mo mani lapaote kava'mo hiyo, ina lapaote kava'mo hiyo, huno avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a hau'nigeno lekana paino nate'nige'na Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'nove. Efasasi taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo Kalaisi Yesupi'mo mai'netapae'mo lapakesa afita fatago nehageno Goti'a lapavaleno alino lapaote lap-ate'niya vaya'amogitae'mo mani avo'mo nekaove. 2 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Goti'a Kalaisiteti'mo muki alagepa ya'amo ago alino lami'niya gemae.

3 Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Afo'amo Goti agi'ale'mo alita asaga huta amuse higetao. Lagaemo Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti'a muki alagepa ya'amo koku'na kotega nehaneya ya'amo laulagafati'mo o'age'nona ya'mo ago alino lami'niye. 4 Ema akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo Goti aulagale'mo laote vaya'amo mai'nisunageno'ae'mo hosu kavatimo alagi ohanesiyafe'mo Kalaisipi'mo mai'naya vayane, huno lekana paino late'niye. 5 Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno hogoteno huno'ae'mo, nahau'niyanage'a Yesu Kalaisiteti'mo nagai'nilefe'mo mafa'ne'nimo maigae, huno lokiya ge hu male'niye. 6 Fiku laha maeno lami'niya ha le konali ya'amo alino apave lisige'apae'mo agete'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'-mae. Agaemo hau ayamopafi'mo hau'niya mafa'ne'aleti'mo ani kava'mo huno fiku laha maeno lami'niye. 7 Kalaisipi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti'a lusi kava huno fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo mago kagemi ya'agana huno male'niya kava'alefe'mo Yesu kola'aleti'mo miya faino hatu maeno late'niya hosu kavatie'mo afa'a ateyo, huno laha pai'niye. 8 Lusi kava huno laha maeno nelamino'ae'mo ageteta ne'afuna kava'e alagepa huta lagesamo ne'afuna kavati'e'mo alino lami'nigeta ali'none. 9 Hau'niya kavatefe'mo ani kava'mo huguve, huno agesamo afiteno lokiya gemo hu male'niya kava'mo hogoteno alino fala ki male'niya'monanafa hemenimo ago alino lave li'niye. 10 Agesamo afino hu maleteno'ae'mo, hu male'nova afina'mo afole aisige'nae'mo muki koku'napi vaya'e ma mopafi vaya'e'mo ali'na anupa hu'na apatesugeno Mafa'ne'nimo'mo yagaino apategaiye, huno hu'niye. 11 Mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava huta Goti'a muki male'niya ya'amo alisunafe'mo agaemo muki kava'amo hisiyafe'mo hau'nigeno agai'amo ani kava'mo huguve, huno hu'niya ge'ale'mo akame huno nehiya Goti'a huno'ae'mo mafa'ne'nimo maigae, huno hu male'niye. 12 Goti'a lagaeteti'mo ha le konali ya'amo alino apave lisige'a agete'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo mafa'ne'nimo maigae, huno hu male'niye. Lagaemo Yu vaya'mogita hogoteta Kalaisife'mo, laha maegaiye, huta hu'none. 13 Ani kava hutapa lapakae'e'mo alagi mani lama gemo lapau ne'vaiya kavatefe'mo alagepa faigoko ge'amo afitetapae'mo, laha maegaiye, hutapa hu'nae. Lapakaemo Kalaisife'mo lapakesa afita fatago hu'nageno'ae'mo Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, Naune'name'mo ali'na apamiguve, huno hu male'niya Auneme'amo alino lapamiteno'ae'mo lapaipafi'mo alagena ya'amo ago hu male'neno, vaya'nimo mai'nae, huno lapa pai'niye. 14 Goti'a alino lamisiyafe'mo male'niya yapati'mo

Auneme'amo ago alino lami'niya'mofe'mo ago afi'nonana miya faino late'niya vaya'amo alagi hatu maeno lateteno lavalelino haisigeta muki ya'amo aligune. Agaemo ha le konali ya'amo alino apave lisige'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo ani kava'mo hu'niye.

Polo'a nunumu'mo hu'niya gemae

15 Hu'niya'mofe'mo lapakaemo Ala kava ne'mo Yesufe'mo lapakesa afita fatago ne-
hutapa Goti apaote vaya'ae'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavafe'mo lapava
gemo afite'nae'mo 16 Gotifeke'mo hao ke he'na nelapate'na muki afina'mo o'atale'na
nunumu'mo hu'na nelapatove. 17 Nagaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo ha le
konali ya'age vekae'mo nunumu hu'nae'mo, Kaunekame'mo alika apamige'apao alagepa
apaipa apakesamo ali'ne'a kage'a alagepa hu'a apakesa afi'a fatago hiyo. 18 Apakaefe'mo
keya aeka ge hu'nanage'apae'mo e'a apamisana yafe'mo apavayagunagu hu'a agava
ne'maiye. Ha le yakamo alika apamiteka apaipafi apaulagamo alika ayakeka atege'a-
pao mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava huka apaote vaya'aina
hetama'apimo alika apamisanage'a agete'apae'mo, ha le konali ya'amo alagepa kanale
ya'mo hane'niye, hu'a agava maiyo. 19-20 Kagaemo lagaetegamo lusi kava huka aeno
apakase'niya lokiyakaleti'mo kayamufa'age lokiya kava'mo hu'nananageka hemeni'e'mo
nehane. Lokiyakaleti'mo kayamufa'age kava'mo huka Kalaisi agufafi'mo kayamukiki
huka ali'ya'mo aliteka fali'niyateti'mo ago alika he tika ateteka lamaga kahaopale'mo
avalelika haika ate'nana kava'mo huka laipafi'mo ani agufa kayamufa'age kava'mo huka
ali'ya'mo ali'nanageta lagesa afita fatago nehune. Mani kayamufa'age kava'mo alika
apave liyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove. 21 Kalaisi'a koku'napi'mo mai'neno'ae'mo
hemenimo yagai'a ne'apataya vayanagi enisole vayanagi himamu vayanagi ala kava
vayanagi ala apaki vayanagi huno ago aeno apakaseno hemenimo yagaino ne'apateyan-
ageno henaga'amo afole aisiya afina'e'mo ani kavake'mo huno yagaino apategaiye.
22 Goti'a muki ya'e vaya'e'mo Kalaisi aiyafi'mo alino apateteno hogote vekamo yagaino
ne'apateya vekamo siosi vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo avaleno apami'niye. 23 Siosi
vaya'mo Kalaisi agufa'amo mai'nae. Siosi vaya'amo o'mai'naesinana agenopa'age'mo
hane'niyesina'monanafa Kalaisi siosi vaya'amo mai'naya'mofe'mo muki agufafi ya'amo
hane'nigeno alagepa huno ne'maiye. Agaemo muki haopalegamo mai'neno'ae'mo muki
yate'e vaya'aite'e'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'niye.

2

Goti'a fali'nayateti'mo ago alino he tino lapate'niya gemae

1 Hogotetapa Goti ge'amo ago amagita ataletetapa hosu kavapi'mo mai'netapae'mo
fali kavategamo mai'nae. 2 Ma mopafi hosu kava'mo akame huge ala vekamo koku'na'e
mopa'e'mo hanetegeno folagate ne'maiya hosu enisole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya
vekamo ge'amo akame huge hutapa mai'nae. Agaemo Goti ge'amo amagi'a ne'ata-
laya vaya'ai apaipafi'mo ali'ya ne'aliya aune vekamo mai'niye. 3 Muki vaya'amogi-
tamo apakaekana huta mai'neta hosu kavafeke'mo laha'ye hu'nigetae'mo lagufamo'mo
hau'niya kava'mo huge hosu kavafe'mo lagesamo afita akame huge huta mai'none. Itati-
mogi ali'a late'nagetae'mo muki ma mopafi vayakana huta hosu laipamo alita mai'non-
a'mofe'mo Goti'a aipamo leno nelateyanageno kayo'mo lamisiya agufa kavategamo
mai'none. 4-5 Mai'nona'monanafa kagemi ya'api'e vaya'mogimo alopa kagemi ya'apimo
age'a male'naya kava huno Goti'a hau huno ne'apateya kava'amo kagemi ya'agana huno
male'niya vekamo'a lagaefe'mo Goti ge'amo ago amagita ataleteta hosu kavapi'mo fali
kavategamo mai'nonageno'ae'mo lusi kava huno hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo
afa'a maisuna ya'mo alino lami'nigeta Kalaisi'e'mo afa'a mai'none. Fiku lapa maeno
lapami'niya kavateti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. 6 Kalaisi Yesupi'mo
mai'nonageno'ae'mo Goti'a agae'e'mo alino he tino lateteno koku'napi lavalelino haino
late'nigeta agae'e'mo fai mai'none. 7 Goti'a lusi kava huno fiku laha maeno lami'niya

kava'amo kagemi ya'agana huno male'neno Kalaisi Yesuteti'mo agai'a aipamo alino ao
ya'mo hu male'niya kava'amo alino apave lisige'apae'mo afole aisiya afina'mo agege agege
hu'a maigae. 8 Goti'a fiku lapa maeno lapami'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago hu'naya
kavateti'mo lapakufamo alino katino lapate'niye. Lapakaitapimo lapakesa afita fatago
osu'nafa Goti'a fiku lapa maeno lapami'nigetapa lapakesa afita fatago hu'nae. 9 Goti'a
vaya'mogimo apaki'apile'mo ali'a asaga osisayafe'mo alagepa kava'apileti'mo apakufamo
alino katino no'apate. 10 Goti'a alagepa kava'mo hisunafe'mo hogoteno, hugae, huno hu
male'niya kava'mo hisunafe'mo Kalaisi Yesupi'mo saufa vaya'mo alo huno late'niye.

Kalaisipi'mo magoke vaya'mo mai'none, huno hu'niya gemae

11 Alo huno lapate'niya'mofe'mo lapakaemo, hogoteta mai'nona afina'mo haiya agufa
kava'mo huta mai'nopi, hutapa lapakesamo afita ho hiyo. Itatapimogimo ali'a lap-
ate'nagetapae'mo Yu nofi vaya'mo o'mai'nae. Yu vaya'mogi apayateti'mo apakufamo
lagau'a ne'atalaya vaya'mogimo lapakaefe'mo, Goti ke'aepa ge'amo o'afi'naya vaya'mo-
ge'apae'mo apakufamo lagau'a no'atalaya vaya'mo mai'nae, hu'a nehae. 12 Ani afina'mo
Kalaisi'e'mo lokaeta o'maitapa lapaote mai'nae. Isaleli vaya'ai kegi'ya yu'ilaga haiteta
o'maitapa malaga mai'nae. Goti'a lapa maegauve, huno hu male'niya kotalake gelefe'mo
polomasi gemo hu male'niya gemo lapa opai'nigetapa o'afi'nae. Ma mopafi'mo mai'ne-
tapae'mo Gotitegati'mo alagepa ya'mo alisayafe'mo agava mai'netapa lapavayagunagu
osu'nageno Gotitapimo'mo o'mai'niye. 13 Lapakaemo afagi'ale'mo mai'naya'monanafa
hemenimo Kalaisi Yesupi'mo mai'nageno'ae'mo Kalaisi'a kola'aleti'mo lapavalelineno
Goti haopale'mo lapate'niye. 14 Agai'age'mo kame kavatimo alino hano huno atale'nigeta
magokepi lokaeta ne'maune. Hogoteno folagapi hane'niya kegi'yamo'mo alino fako
huno late'nigetae'mo lapaote maige laote maige huta ne'maunageno'ae'mo ani kegi'yamo
ago alino halagape vaino atale'niye. 15 Agaemo malipu yosale'mo mai'neno'ae'mo
agufa'aleti'mo Yu ke'aepa gemo'a ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo
alino ataleteno Yu nofi vaya'e alu nofi vaya'e'mo alino agaepi'mo lokaeno lateteno
saufa nofi vaya'mo alo huno lateteno'ae'mo kame nehuna kavatimo alino hano huno
atale'niye. 16 Kalaisi'a malipu yosale'mo fali'niya kavateti'mo apaini hu'a atete'apae'mo
apaini hu'a ne'apataya kava'mo alino hano huno ataleteno lole nofi vaya'mo alino magoke
nofi vaya'mo hamaleno lateteno'ae'mo lagaegi lapakaegi Goti'agi huno alino nanu aeno
late'niye. 17 Ani kava huteno'ae'mo eno lapakaemo afagi'ale'mo mai'naya vaya'e lagaemo
Goti haopale'mo mai'nona vaya'mogita'e'mo, kame nehaya kava'mo ali'na hano hu'na
atale'novanagetapa Goti'e'mo magokepi lokaeta maigae, huno aeno hakalo huno laha
pai'niye. 18 Agaemo lagae'e lapakae'e'mo ka'mo valino late'niyanageta hemenimo magoke
Auneme'aleti'mo muki ya'mo Afo'amotegamo afa'a haigune.

19 Ani kava hutapa mai'naya'mofe'mo hemenimo lapakaemo nata vaya'mo maige alu
kotegati'mo e'a mai'naya vayakana huta maige hutapa o'mai'naya'monanafa Goti apaote
vaya'a'e'mo magoke kote vaya'mo mai'netapa Goti afamo anaga vaya'a'e'mo magokepi
lokaeta mai'nae. 20 Apa vaya'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vaya'mogimo Goti'a no'mo faino ne'ateya yafakana hu'a mai'nae. Goti'a ani yafate'mo no
kigekana huno alino lapate'niye. Yesu Kalaisi'a hogote yafa'mo aluga aluga atupale'mo
no'mo fai'a ne'ataya yafakana huno mai'niye. 21 Agaepi'mo muki ya'ale'mo atafau'neno
Ala kava ne'mo aote mono no'amo kime kime nehaiye. 22 Agaepi'mo Goti'a Auneme'amo
no'afi'mo maisiyafe'mo lapakae'e'mo alino anupa huno no kigekana huno nelapate.

3

Polo'a alu nofi vaya'aitegamo uno ali'ya'mo ne'aliya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Goti'a ani kava'mo nehiya'mofe'mo nagaemo Polo'namo Kalaisi Yesutefe'mo Yu
nofi vaya'mo o'mai'nage'nae'mo lapa mae'na kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo nunumu'mo
hu'na nelapatove. 2 Goti'a lapa maesuvafe'mo fiku naha maeno nami'niya kavafe'mo
ava gemo lapakaemo ago afi'negae. 3 Goti'a hogoteno alino fala ki male'niya gemo

ago alino nave li'niye. Ani kavafe'mo aise gemo ago avo'mo kae'na lapa pai'nove.
4 Lapakaemo lekana paitapa afitetapae'mo, Polo'a Kalaisife'mo ava gemo alino fala ki
male'niya gemo ago afi'niye, hutapa afa'a afigae. 5 Goti'a hogoteno akeya'vilagamo muki
ma mopafi vaya'aina alino apave oli'niya'monanafa hemenimo Auneme'aleti'mo laote
apa vaya'amogita Gotitegati gemo alinita eta aeta hakalo huta hapa nepauna vaya'mo
ago alino lave li'niye. 6 Alu nofi vaya'mogi Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo afite'a
apakae'e'mo magoke vaya'mo hamalete'a Goti'a Yu vaya'aina alino apamisige'a alisaya
kava hu'a Kalaisiteti'mo aligae. Mafa'ne'apimogimo muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya
kava hu'a aligae, huno alino lave li'niye. 7 Inagi Polo'namo mani alagepa gelefe'mo
ali'ya'amo alisuvafe'mo Goti'a fiku naha maeno namiteno himamu'aleti'mo naipafi'mo
ali'ya ali'nige'na ali'ya'amo ne'aluve.

8 Muki apaote vaya'amogimo ae'a naga se'nage'na henaga vekamo mai'nova'monanafa
kanale ya'mo ageta lekana opaisuna agufa ya'mo Kalaisi'a alino ne'apamiya kagemi
ya'alefe'mo ava gemo alu nofi vaya'aife'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo fiku
naha maeno nami'niye. 9 Goti'a Yesu Kalaisiteti'mo muki ya'mo afa yateti'mo alo
hu'niya vekamo'a agesamo afiteno'ae'mo, ani kava'mo huguve, huno hisiya kava'mo
akeya'vilagamo alino fala ki male'nige'a muki kafuga'ae kafuga'ae'mo o'age'nae. O'age'-
naya'monanafa hemenimo Goti'a haiya kava huno agesamo afi'niya kava'mo hisifi hu'a
muki vaya'mogimo alagepa hu'a agesayafe'mo ali'ya'ale'mo alino nate'niye. 10 Goti'a,
alagepa hu'na nagesamo afi'ne'na siosi vaya'alegamo alu kava alu kava'mo hu'na alagepa
hu'na hapa maesuge'a enisole vaya'mo koku'napi mai'ne'a yagai'a ne'apataya vaya'mogi
agete'apae'mo, Goti'a muki ya'amo alagepa huno age'niya vekae, hu'a hugae, huno hu
male'niye. 11 Mani kavafe'mo akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo huno'ae'mo,
ani kava'mo huguve, huno hu male'niya kava'mo hemenimo Ala kava netimo Kalaisi
Yesuteti'mo ago alino afole aino ate'niye. 12 Agaepi'mo mai'neta agaefe'mo lagesa
afita fatago nehuna kavateti'mo koli osuge lole lagesamo o'afige hu'neta Gotitegamo
ne'une. 13 Inagi nagaemo lapa maesuvafe'mo kanamo ali'nova'mofe'mo lapaipamo'mo
kana nehutapae'mo, atalegaune, hutapa osiyo. Mani kavateti'mo ala lapakitapimo aligae.

Polo'a nunumu'mo hu'niya gemae

14 Goti'a fiku lapa maeno lapami'niya'mofe'mo Ala kava netimo Afo'amo aulagale'mo
nale'ya fai'ne'na nunumu'mo nehuve. 15 Goti afamo anaga vaya'amo muki koku'-
napi ne'maiya vaya'e ma mopafi ne'maiya vaya'mogi'e'mo Goti'a afo'apimotegati'mo
ala apaki'apimo ne'aliye. 16-17 Nunumu'mo nehu'nae'mo, lusi kava huka ha le kon-
ali vekamo mai'nana'mofe'mo ha le konali kagemi yakalefe'mo Kaunekameteti'mo
apakupi mafa'nemo lokiya vaika apato. Kalaisi'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago ne-
haya kavateti'mo apaipafi'mo alagi maino. Kalaisi'a apaipafi'mo mai'nisige'apae'mo
hapau apayamopafi'mo hapau'nisige'a hapafu'yamo aegekana hu'a mai'ne'a no'mo fai'a
ne'ataya yate'mo alagi atafau'a alagi hu'a maiyo. 18 Ani kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo
muki apaote vaya'a'e'mo Kalaisi'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'a alagepa
hu'a afa'a ageyo. Haiya agufa afafale haifi haiya agufa afafale lamifi haiya agufa afafale
vifi haiya agufa afafale efi hu'a ageyo. 19 Muki alagepa ya'ageke'mo kaipafi'mo havai
te'niya agufa kava hu'a kagaekana hu'a maisayafe'mo alagi o'agesaya agufa kava'mo
Kalaisi'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'mo ageyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove.
20 Lagaemo agaefe'mo ge nehutae'mo, ma kava'mo huvo, huta afi nekona kava'mo
agaemo afa'a hugiye, huta lagesamo ne'afuna kava'e'mo afa'a hugiye. Afa'a huno
mago'e huno afi nokona kava'e lagesamo no'afuna kava'e'mo laipafi'mo ali'ya'mo ne'aliya
himamu'aleti'mo mago'e huno afa'a hugiye. 21 Siosi vaya'amogitamo muki kafuga'ae
kafuga'ae'mo agi'ale'mo alita asaga huge huge huta maigetao. He, lama ge.

4

Goti'a apakae'e'mo alino magoke vaya'mo hamaleno lapate'niya gemae

[1] Inagi nagaemo Ala kava netefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo, Goti'a alagepa
kava'mo hutapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya'mofe'mo ani kava hutapa alagepa
kava'mo hiyo, hu'na ali'na he ti'na nelapatove. [2] Muki afina'mo lapakufamo alita
afepi atetapa vase hutapa mai'netapae'mo hosu ya'mo ali'a nelapamisagetapae'mo la-
paipamo'mo falu hino. Konagatapimogimo kanamo ali'a nelapamisagetapae'mo afa'a
atale'netapa konagatapie'mo lapaino. [3] Goti Auneme'amo'mo magokepi alino lokaeno la-
pate'niyanagi magokepi'mo lokaeta maisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lapaipamo'mo falu
hu'ninagetapa magokepi alagepa hutapa lokaeta maiyo. [4] Kalaisi agufa'amo mai'nonageno
magoke agufamo hane'niye. Magoke Auneme'amo mai'niye. Magoke kavafeke'mo
agava ne'maune. Goti'a keya aeno ge hu'nigetae'mo ani magoke kavafeke'mo agava
ne'maita lavayagunagu nehune. [5] Magoke Ala kava ne'mo mai'niye. Magoke agufa
kava'mo huta agaefe'mo lagesa afita fatago nehune. Magoke agufa kava'mo huta ani'mo
fale'none. [6] Magoke Goti'a muki vaya'amogita afotimo'mo mai'niye. Agaemo muki
vaya'amogitale'mo yagaino latege muki vaya'amogitafi'mo aino atagu faeno ali'ya alige
muki vaya'amogita laipafi'mo maige huno ne'maiye.

[7] Magoke vaya'mo mai'nona'monanafa Kalaisi'a hau'nigeno Goti ali'ya'amo alisuna
himamu'amo alino fako huno lamete lamete huno fiku laha maeno lami'niye. [8] Ani
kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Agaemo kame huno aeno apakaseteno apatafauno apavalelino anagamo nehaino'ae'mo
alu ya alu ya'mo alino vaya'aina fiku apami'niye,

huno hu'niye. [9] Inagi hai'niya gemo aepa'amo na gemae. Mani gemo aepa'amo
hane'niyana Kalaisi'a hogoteno ma mopamo ema afe'alumelaga uno lami'niye.
[10] Emineteno lami'niya vekamo'a agai'amo muki vaya'aina lusi kava huno fiku hapa
maeno apamisiyafe'mo koku'napi'mo aeno agaseno hai'niye. [11] Agaemo vaya'aina fiku
hapa maeno apami'niya gemo aepa'amo hane'niyana mago vaya'amo apa vaya'mo
maisayafe'mo lekana paino apatege mago vaya'amo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo
hu'a hapa paisaya vaya'mo lekana paino apatege mago vaya'amo agai'ae'mo alagepa
faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa paisaya vaya'mo lekana paino apatege mago
vaya'amo sipisipi vaya'aite'mo yagai'a ne'apate'a ali'a apaya malesaya vaya'mo lekana
paino apatege huno lekana paino apate'niye. [12] Ani vaya'mogimo Goti apaote vaya'amo
ali'a alagepa hu'a alo hu'a apatesage'a ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niye.
Goti vaya'amogimo Goti ali'ya'amo alisageno'ae'mo Kalaisi agufamo kosino alopa hegaiye.
[13] Ani kava huta kosime kosime ne'utae'mo magokepi lokaeta mai'neta magoke lagesa
afita fatago huge Goti Mafa'ne'amo alagepa huta agege nehutae'mo alopa vayakana
huta mai'neta haita hapaigune. Kalaisi'a alagi alopa vekagana huno mai'niyanageta ani
kava huta kosime kosime uta Kalaisikana huta maigune. [14] Mago'e huta mafa'negana
huta o'maita kosigune. Mafa'negana huta mai'nisuna'mo'mo aigofe vaya'mogi ali'a
apaya ne'malaya gemo yasimo alinino uneno nehigeno aino afelo afalo nehiya sipigana
huta maigune. Apakaemo apakai'apimo apakesamo afi'ne'a humi'nami gemo nehu'a
apayate ne'aliye. [15] Lagaemo vaya'aife'mo lahau'nisigeta lama gemo akame nehutae'mo
kosime kosime uta Kalaisikana huta maigune. Muki vaya'mo apakenopamoke'mo muki
apakufale'mo yagaino ne'apateya kava huno Kalaisi'a lagenopagana huno mai'neno
yagaino nelategeno agufamo alino kosino ne'ate. [16] Agufafi alu ya alu ya'amo alagepa
huno hane'nigeno aeno hapai'niya ya'mo'a atafauno ate'nigeno magokepi lokaeno
hane'niye. Agufafi alu ya alu ya'amo'a ali'ya'mo ne'aligeno'ae'mo agufamo ko nesiye.
Ani kava huta magokepi lokaeta mai'netae'mo lahau layamopafi'mo nelahaigetae'mo
magokepi ko nesune.

Saufa kava'mo higetao, huno hu'niya gemae

[17-18] Ani kava'mo hutapa mai'naya'mofe'mo nagaemo Ala kava ne'mo agi'aleti'mo lokiya
gemo hu'na lapa pai'nae'mo, Malaga vaya'mogi nehaya agufa kava'mo hogotetapa
hu'naya'monanafa hemenimo mago'e hutapa osiyo. Fiku apakesamo ne'afigeno'ae'mo

apaipa apakesamo'mo hani hu'nigeno apaipamo lokiya vai'niya'mofe'mo no'agaya'-
mofe'mo Goti'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ya'mo o'ali'a malaga vaya'mo
ne'maiye. [19] Apaipamo'mo faligekana huno nehanege'a apaipafi'mo ali'a o'amalagi'a
apakufale'mo yagai'a o'atege alu kava alu kava'mo o'ani'ya kava'mo nehu'apae'mo mago'e
hu'a hapa'ye nehige'a ne'maiye. [20] Lapakaemo ani agufa kava'mo hisayafe'mo Goti'a
Kalaisi'mo alino lapave oli'niye. [21] Kalaisi'a alino lapaya male'nigetapa afi'nisayana lama
gemo aepa vekamo ge'amo afi'nae. [22] Agaemo, hogotetapa hu'naya kavatapilefe'mo atafa
vekatapimo alita ataleyo, huno alino lapaya male'niye. Atafa vekatapimo'a lapa'ye nehiya
kavatapileti'mo kasalime kasalime uno humi nelapate. [23] Goti'a saufa lapaipa lapakesamo
alino hamaleno lapatenagetapa maiyo. [24] Atafa vekatapimo ataletetapa saufa vekatapimo
Goti'a alo hu'niya vekatapimo agai'agana huno ne'maiya vekatapimo alita vaiyo. Lama
ge'aleti'mo saufa vekatapifati'mo vaya'aitegamo fatago kava'mo huge Gotitegamo lama
ge mono kava'mo huge hugae.

[25] Inagi mago'e hutapa aigofe gemo osutapa magoke agufafi'mo alu ya alu ya'amo
mai'nona'mofe'mo muki'amogitapamo konagatapimogife'mo lama gemo hiyo. [26] *Hosu
kavafe'mo lapaipamo leno. Lapaipamo lesiya afina'mo hosu kava'mo osiyo.* Fiku yanagetapa
lapaipamo leme leme ne'visageno yegemo lamino falegaiye. [27] Fiku yanagetapa kitamo
yaki male'nisageno Satani'mo eno faleno haigiye. [28] Kumaya ne'aliya kava'mo ataletapa
lapayateti'mo aepa faitapa alagepa ali'ya'mo aliyo, kagemi ya'apimo o'malesaya vaya'aina
apamisayafe'mae. [29] Alino hosu huno apatesiya agufa gemo osutapa hapa maesiya agufa
gemo ayamufa huno apatesiya gemo alagepa hu'a o'afi'nisaya gemo hapa paigeno'ao alino
alagepa huno apateno. [30] Goti'a henaga'amo lapavalesiya afinafe'mo Auneme'aleti'mo
lapakaete'mo alagena kava'amo ago hu male'neno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno
hu'niya'mofe'mo Aote Auneme'amo'mo aipamo'mo kana hisiya ya'mo alitapa o'amiyo.
[31] Atu neheya lapaipamo okalige lapaipamo olege lapai o'vaige falo gemo osuge ge oha-
pauge muki agufa lapaini nehaya kava'mo atalege hutapa maiyo. [32] Lapaipamo lapamete
lapamete hutapa ne'apamita afalu afalu kava'mo hutapa lapau hutapa apateyo. Goti'a
Kalaisiteti'mo hosu kavatapimo afa'a alino atale'niya kava hutapa konagatapimogi'e'mo
afalu afalu kava'mo hutapa hosu kava'apimo alitapa ataleyo.

5

[1] Lapakaemo Goti'a hau ayamopafi'mo nehaiya mafa'ne'amo mai'naya'mofe'mo
agaekana huta mai'netapa nehiya agufa kava'mo hiyo. [2] Kalaisi'a lagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo agufa'amo sipisipimo amagi'naya agufa kava'mo huno
alagepa atumo ne'aiya ofalinimo alino Goti'mo ami'niya agufa kava'mo hutapa kon-
agatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapainagetapa maiyo. [3] Kumai kava'mo osuge
muki o'ani'ya kava'mo osuge lapa'ye osuge hutapa Goti apaote vaya'amogi hisaya
agufa kavake'mo hiyo. Fiku yanage'a ani agufa hosu kava'mo nehafi, hu'a apakesamo
afigae. [4] Alino o'ani'ya faino ne'apateya agufa gemo osuge negi nagi gemo osuge
hosu kigi yokalo gemo osuge hutapa maiyo. Goti mafa'ne'amogi nosaya agufa gemo
hane'niyanagi ani agufa gemo osutapa Gotifeke'mo hao ke heyo. [5] Lapakaemo ago
afi'nayana kumai kava'mo nehaya vaya'mofi o'ani'ya kava'mo nehaya vaya'mofi hapa'ye
nehiya vaya'mofi hu'a Kalaisi'e Goti'e'mo yagai'ana ne'apata'a koteti'mo hetama'apimo
o'aligae. Mago vaya'mogi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya agufa kava'mo hu'a
hapa'ye nehiya vaya'mogi ma mopafi yatefeke'mo mono nehae. [6] Mani agufa hosu
kava'mo nehaya'mofe'mo Goti ge'amo o'afi'a amagi'a ne'atalaya vaya'aife'mo aipamo
leno ne'apateyanageno alagi apamagigiya'mofe'mo fiku yanage'a negi gemo hute'a humi
lapategae. [7] Alagi apamagigiya'mofe'mo afalu afalugana agufa kava'mo hutapa o'maiyo.
[8] Hogotetapa hanipi'mo mai'naya'monanafa hemenimo Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo
ha le yakana hutapa mai'naya'mofe'mo mafa'ne'amogimo hisaya agufa kava'mo hiyo.
[9] Goti Auneme'amo'mo alagamo ne'aesigetapae'mo alagepa kava'mo huge fatago kava'mo
huge lama ge kava'mo huge hutapa maigae. [10] Mafa'ne'amo mai'netapae'mo Ala kava

ne'mo'a hau'niya kava'mo amalageka hutapa agegeyo. 11 Hanipi'mo nehaya kava'mo'a
alagamo no'aeyanagi hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo afalu afalugana agufa kava'mo
osutapa hosu kava'apimo alita ha le yategamo afole aitapa ateyo. 12 Fala ki'a nehaya
kavafe'mo ava gemo hisunana lavagage hugiye. 13 Fala ki'a nehaya'monanafa hosu
kava'apimo ha le yategamo alita afole aita ne'apatesage'apae'mo alagepa hu'a agete'a ha
le vaya'mo hamalegae. 14 Ani kavafe'mo huno'ae'mo,

kaukale'nana vekamogamo kaupati'mo he tige fali'naya vayapati'mo he tige huka
maigeno'ao Kalaisi'a kaipafi'mo ha le ya'mo alino kamino, huno hu'niye.

15 Hu'niya'mofe'mo muki afina'mo alu kava alu kava'mo nehutapae'mo alagepa hutapa
yagaita maiyo. O'afi'nisaya vaya'ai kava'mo osutapa agete'a afi'naya vaya'ai kavake'mo
hutapa maiyo. 16 Hemenimo hosu kava'mo nehaya afina'mo hane'niya'mofe'mo muki
afina'ae afina'ae'mo alagepa kavake'mo huge huge hutapa maiyo. Fiku yanageno alagepa
kava'mo hisaya afinatapimo uno kasaegaiyanagi. 17 Inagi negi nagi vaya'mo o'maitapa Ala
kava ne'mo hau'niya kavafe'mo kahauya hutapa ageyo. 18 Lusi ani'mo ne'netapa negi nagi
gemo osigeno'ao lapakufamo alino hosu huno olapateno. Osutapa Goti Auneme'amo'mo
lapaipafi'mo havai teno. 19 Mai'netapae'mo konagatapimogife'mo Samu gemo huge mono
yokemo huge lapaunelapameteti'mo yokemo huge huta hapa paiyo. Lapaipafi'mo mono
yokemo huge Ala kava nefe'mo Samu yokemo huge hutapa maiyo. 20 Muki afina'mo muki
ya'e kavate'efe'mo Afotimo Gotife'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo hao ke
hetapa maiyo. 21 Lapakaemo Gotife'mo koli hutapa mai'netapae'mo konagatapimogi'e'mo
afalu afalu kava'mo nehutapa apaiyafi'mo maiyo.

A'ne'api'e anau'apimogi'efe'mo hu'niya gemae

22 A'ne'apimogitapae, hu'na, Ala kava netapimo ge'amo afitetapa aiyafi'mo ne'maiya'-
mofe'mo anautapimogi ge'apimo ne'afitapa apaiyafi'mo maiyo. 23 Siosi vaya'mogimo
Kalaisi agufamo mai'nageno Kalaisi'a apakufamo alino katino ne'apateya vekamo'a ag-
ufa'amo agenopagana huno mai'neno yagaino ne'apate. Ani kava'mo hu'a anautapimogi
yagai'a nelapataya vaya'mo mai'nae. 24 Siosi vaya'mogimo Kalaisi ge'amo ne'afi'a aiyafi'mo
ne'maiya kava hutapa anautapimogi ge'apimo ne'afitapa muki kavatefe'mo apaiyafi'mo
maiyo. 25 Anau'apimogitapae, hu'na, Kalaisi'a siosi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo
hau'nigeno'ae'mo falino apate'niya kava hutapa a'netapie'mo lapau lapayamopafi'mo
lapaino. 26 Agaemo siosi vaya'amo alino apaote apate'neno Goti ge'aleti'mo ani'mo
falegekana huno faleno apatesiyafe'mo siosi vaya'alefe'mo falino apate'niye. 27 Alagepa
siosi'amo ha le konali siosi'amo'a o'ani'ya faifa ya'mo ohanege kalagukifa yakana huno
ohanege magoke hosu ya'mo ohanege huno ohane'nisigeno'ae'mo a'mo aligekana huno
alisiyafe'mo falino apate'niye. 28 Anau'apimogimo apakai'api apakufae'mo nehapaiya kava
hu'a a'ne'apie'mo hapau apayamopafi'mo hapaino. A'ne'apie'mo nehapaiya vemogimo
apakai'apie'mo nehapaiye. 29 Muki vaya'mogimo apakai'api apakufae'mo apaini osu'a
hapau'nige'a ne'ya'mo nege apakufale'mo alagepa hu'a yagai'a atege hu'a ne'maiye. Ala
kava ne'mo'a siosi'ale'mo ani kava'mo nehiye. 30 Agufa'amo maige agufafi alu ya alu
ya'amo maige ayamufafi'mo alu ya alu ya'amo maige huta mai'nona'mofe'mae. 31 Goti
mukufi gemo'a huno'ae'mo,

Hu'niya'mofe'mo mafa'nemogimo kosite'apae'mo ita'api afo'apimogimo apatale u'a a'mo
alite'a a'ne'api'e'mo lokae'a maisageno'ae'mo lole kanola'moganimo magoke
anakufamo hamalegaiye,

huno hu'niye. 32 Mani gemo alagi alino fala ki male'niya gemo hane'niya'monanafa
siosi vaya'mogita'e Kalaisi'e'mo magokepi'mo lokaeta ne'maunageno'ae'mo magoke lag-
ufamo nehaneya kavafe'mo mani gemo nehuve. 33 Siosilefe'mo nehuva'monanafa la-
pakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava hutapa lapamete lapamete hutapa
a'netapie'mo lapaino. Inagi a'nemogimo anau'apimogi apaki'apile'mo ali'a asaga nehu'a
ge'apimo afi'a akame hu'a maiyo.

6

Mafa'ne'api'e ita'api afo'apimogi'efe'mo hu'niya gemae

1 Mafa'nemogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'alefe'mo itatapi afotapimogi ge'apimo
afiyo, ge'apimo ne'afiya kava'mo fatago kava'mo hane'niya'mofe'mae. 2 Ke'aepa gemo'a
huno'ae'mo, *itatapi afotapimogi apaki'apile'mo alita asaga hutapa maiyo, huno hu'niye. Alu*
ke'aepa ge'amo hane'niya'monanafa mani ke'aepa gemo hogote ke'aepa gemo ani kava'mo
hisaya'mo'mo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi ge'e'mo magokepi lokae'ana
hane'na'ae. 3 Mani polomasi gemo'a huno'ae'mo, *ani gemo akame nehisayana alagepa*
hutapa yatala afina'mo ma mopafi'mo maigae, huno hu male'niye. 4 Afo'apimogitapae,
mafa'netapimo apaipamo lesiya ya'mo alita o'apamitapa Ala kava ne'mo ge'age'mo alita
apaya ne'maletapa alita api aitapa alagepa huta yagaitapa apateyo.

Ali'ya'mo ne'aliya vaya'e ali'ya aepa vaya'efe'mo hu'niya gemae

5 Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogitapae, lapakaemo Ala kava ne'mo ge'amo ne'afiya kava
hutapa ali'ya aepa vayatapimogi ge'apimo afiyo. Fiku yanagetapa lole lapakesamo
afigayanagi koli hutapa atete nehutapae'mo lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. 6 Ali'ya aepa
vayatapimogi apaulagale'mo mai'netapae'mo amuse hu'a lapatesayafeke'mo ge'apimo
o'afitapa Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo mai'naya'mofe'mo Goti'a hau'niya agufa
kava'mo hutapa lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. 7 Ali'ya aepa vaya'aitefe'mo ali'ya'mo
ne'aluve, hutapa osuta, Ala kava netefe'mo ali'ya'mo ne'aluve, huta kanale lapaipamo
kali'netapa ali'ya'mo aliyo. 8 Lapakaemo ago afi'nayana kalavusi ali'ya'mo ne'aliya
vaya'mogimofi afa vaya'mogimofi hu'a alagepa kava'mo hisageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a
alagepa miya'apimo apamigiya'mofe'mae. 9 Ali'ya aepa vaya'mogitapae, lapakae'e'mo
apakaetegamo ani agufa alagepa kava'mo hiyo. Koli hisaya agufa gemo hapa opaitapa
afa'a ataleyo. Lapakaemo ago afi'nayana yagaino nelapateya vekamo koku'napi mai'neno
yagai'a ne'apataya vaya'aitega'e ali'ya'mo ne'aliya vaya'aitega'e'mo alagepa huno magoke
agufa kavake'mo huno alino fako huno ne'apate.

Kalisitini vaya'mo ati vayakana hu'a mai'naya gemae

10 Henaga ge'nimo lapa pai'nae'mo, Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo lapayamufa
valetapa himamu'amo ali'netapa lokiya vaita maiyo. 11 Lapakaemo muki kame hisaya kuke-
namo Goti'a alino lapami'niya kukenamo alita vaitetapa maiyo, Satani'a lapamalageka
nehisigetapae'mo kame nehutapae'mo he titapa maigayanagi. 12 Na kava hinagetaene. La-
gaemo apakufa'e kola'api'e'mo ali'naya vaya'e'mo kame nosuna'monanafa koku'napi'mo
mai'ne'a hosu kava'mo hu'a yagai'a ne'apataya apaune vaya'e'mo kame nehune. Ala apaki
vaya'enagi himamu vaya'enagi ma mopafi vaya'mo hani yapi'mo ne'maiya vaya'aite'mo
yagai'a ne'apataya vaya'enagi huta kame nehuna'mofe'mo 13 Goti'a kame hisaya kukenamo
alino lapami'niya kukenamo alita vaitetapa maiyo. Alita vaitetapa mai'nisayana hosu
afina'mo afole ne'aisigetapae'mo kame hume hume utapa huta hano nehutapae'mo
he titapa maigae. 14 Lama ge kava'mo mapalugana huno hane'niyanagi he titapa ne'-
maitapae'mo lama ge kava'mo hutapa aeyo. Goti ge'amo akame nehaya kava'mo aeni
siotigana huno hane'niyanagi Goti ge'amo akame nehutapae'mo alitapa vaiyo. 15 Alagepa
faigoko ge'amo'mo alino nanu aeno lapate'niya gemo sukana huno hane'niyanagi alitapa
vaigeno'ao alo huno lapateno. 16 Ani kukenamo alita vai'netapae'mo lapakesa afita fatago
nehaya kava'mo halegukana huno hane'niyanagi lapakesa afita fatago nehutapae'mo
aliyo. Satani'a ata kae malefa keveleti'mo nelapaesigetapae'mo haleguteti'mo afa'a aetapa
yu hegae. 17 Goti'a lapakufamo alino katino lapate'niya kava'mo aeni kakolitagana huno
hane'niyanagi lagufamo alino katino late'niye, hutapa alitapa maleyo. Goti ge'amo Aune-
me'amo naipe'agana huno hane'niyanagi aliyo. 18 Ali'netapae'mo muki alu nunumu alu
nunumu'mo huge Gotife'mo aukaya huge nehutapa Goti Auneme'aleti'mo nunumu'mo
hutapa maiyo. Muki afina'mo o'ataletapa muki Goti aote vaya'ae'mo nunumu'mo hutapa
apateyo. 19 Goti'a naha maesige'na alino fala ki male'niya alagepa faigoko ge'amo koli
osu'na alagepa hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nunumu'mo hutapa nateyo.

[20] Ani gelefe'mo Goti apa veka'amo kalavusifi'mo mai'nove. Goti'a alino nami'niya gemo koli osu'na lokiya gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nunumu'mo hutapa nateyo.

Ge apamamae'niya gemae

[21] Tikikasi'a lahau'niya konagatimo'a Ala kava ne'mo ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alagepa ali'ya'mo ne'aliya vekamo lapakaetegamo uno'ae'mo nagaefe'mo ina kava huno ne'maiye, huno nava gemo huno lapa paigiye. [22] Ani kava'mo hu'a mai'nae, huno lapa paisigetapa afitetapae'mo lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo ali'na ate'nogeno u'niye. [23] Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo alagepa hu'ana lapa maesa'agetapa konagatapimogi'e'mo magoke lapaipa lapakesamo ali'netapa lapakesa afita fatago hutapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. [24] Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo hapau apayamopafi'mo hapaume hapaume ne'vige'apae'mo o'atale'a muki afina'mo nehapaisiya vaya'aina fiku hapa maeno apamino. He, lama ge.

FILIPAI

Polo'a kalavusifi'mo mai'neno'ae'mo mani avo'mo kae'niye. Kalavusifi'mo mai'nige'apae'mo mago vaya'mogi apaini hu'a ate'naya'monanafa Polo'a lusi kava huno amogaga aiteno'ae'mo, lapamogaga aiyo, huno avo'mo kae'niye.

Filipai siosi vaya'mogi mago ofalinimo Polo'a ami'nageno'ae'mo lapao ke hone, huno avo'mo kae'niye.

Kalaisi'a agai'amo alino afepi ate'niya kavafe'mo, ani agufa kava'mo hiyo, huno laha pai'niye (Sapata 2). Agai'ae'mo ava gemo, nakame hiyo, huno laha pai'niye. Henaga gemo'a huno'ae'mo, alagepa kavafe'mo lapakesa afifi hutapa maiyo, huno hu'niye.

1 Nagaemo Polo'na'e Timoti'e'mo Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'alu'a vekala'mo mai'neta'a Polo'namo muki Filipai taonifi'mo mai'naya vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Nagaemo muki lapaote vayafenagi konagatimogite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vayafenagi mono ali'yate'mo mai'naya nikeni vayafenagi hu'na mani avo'mo nekaove. 2 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a nunumu'mo huno apate'niya gemae

3 Muki afina'mo lapakaefe'mo nagesamo afi'nae'mo Goti'nimofe'mo hao ke nehove. 4-5 Lapakaemo hogote afinateti'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko gemo aino atagu faesiyafe'mo nagae'e'mo afalu afalugana huta lokaeta mai'nona'mofe'mo muki afina'mo nunumu'mo hu'na nelapate'nae'mo namogaga ne'auve. 6 Goti'a lapaipafi'mo aepa faino ali'ya'mo alime alime ne'esigeno Kalaisi Yesu'a eminesiya afina'mo ali'ya'amo alino hano hugiye, hu'na lole nagesamo o'afi'na lokiya vai'na alagi nagesamo afi'na ne'mauve. 7 Goti'a fiku naha maeno nami'nige'na kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo alagepa faigoko ge'amo ha maesuvafe'mo ge hu'na ali'na lokiya vai'na ne'atove. Fiku naha maeno nami'niya kava huno fiku lapa maeno nelapamigetae'mo magoke agufa ali'ya'mo aliteta muki afina'mo magoke laipa lagesamo ali'nona'mofe'mo lapakaefe'mo alagepa hu'na nagesamo ne'afuve. 8 Yesu Kalaisi'a lapakaefe'mo hau'niya kava hu'na lapakaefe'mo lusi kava huno ne'nahaiye, hu'na nehugeno'ae'mo Goti'a afiteno naha maeno'ae'mo, lama ge hiye, huno nehiye. 9 Nunumu'mo hu'na nelapate'nae'mo, Gotiyo, apaipafi'mo ali'ya'mo alige'apao alagepa hu'a afi'ne'a alagepa hu'a ali'a fako nehu'apa mago'e hu'a hapau apayamopafi'mo hapaino. 10-11 Alagepa hu'a age'ne'a ali'a fako nehu'apa hogote alagepa kava'mo agete'a akame hugae. Kalaisi'a eminesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo o'ani'ya kava'mo apaipafi'mo ohanesigeka vai'mo o'apamigane. Alagepa kava'mo Yesu Kalaisiteti'mo apaipafi'mo havai tenageno alagamo aenage'a vaya'mogi agete'a kagikale'mo ali'a asaga hiyo, hu'na nunumu'mo hu'na nelapatove.

Polo'a kalavusifi'mo mai'nigeno'ae'mo alagepa faigoko gemo aino atagu faeno uneno hu'niya gemae

12 Konaga'nimogitapae, hu'na, mani hisuva gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi alagepa hutapa afiyo. Mani hanageke ya'mo nagaetegamo afole ai'niya'mofe'mo alagepa faigoko gemo'a mago'e huno aino atagu faeno uneno nehiye. 13 Muki ati vayanagi hogote gamani vekale'mo yagai'a ne'ataya ati vayanagi muki manile'mo mai'naya vayanagi hu'a Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'niye, hu'a ago nage'nae. 14 Kalavusifi'mo mai'noge'apae'mo asole konagatimogi ago nage'naya'mofe'mo lokiya vai'a mai'ne'apae'mo Ala kava nefe'mo mago'e hu'a apakesa afi'a fatago nehu'a koli osu'a he ti'a Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. 15 Mago vaya'amogi apaipa kafamo nahaete'a ae'a nagasesayafe'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaige'a mago vaya'amogi alagepa apaipafati'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. 16-17 Ani vayapati'mo nagaefe'mo hapau'nige'apae'mo, alagepa faigoko ge'amo ha maesiyafe'mo Goti'a alino ate'niye, hu'a nagete'a Kalaisife'mo ava gemo

ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. Alu vaya'mogimo apaipa'afati'mo ge nosafa ala apak-
i'apimo alisayafeke'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. Kalavusifi'mo mai'noge'apae'mo,
mago'e huta hanageke ya'mo amigune, hu'a apakesamo ne'afiye. 18 Afa'a ina agufa kava'mo
hane'niye. Hosu apaipafati'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaifi lama
ge apaipafati'mo Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaisafigeno kanalene.
Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya'mofe'mo namogaga ne'auve. He,
mago'e hu'na namogaga aiguve. 19 Lapakaemo nunumu'mo hutapa ne'natayanageno
Yesu Kalaisi Auneme'amo'mo naha maeteno nagufamo alino katino nategaiye, hu'na
ago afi'nove. 20 Hosu kava'mo hute'na navagage hisiya kavafe'mo alagi no'nahaiye.
Alagepa kava'mo huguve, hu'na naipamo kalite'na navayagunagu hu'na agava ne'mauve.
Hogote'na Kalaisi agi'ale'mo muki afina'mo ali'na asaga hu'novanage'na falisufi afa'a
maisufige'na hemeni'e'mo ani kava'mo hu'na aise'amo koli osu'na agi'ale'mo ali'na asaga
hugesuve. 21 Afa'a maisuvana Kalaisitefeke'mo afa'a maiguve. Falisuvana akamelegati'mo
mago'e ya'nimo aliguve. 22 Ma mopafi'mo maisuvana mago'e hu'na ali'ya'mo alisugeno
mago'e alagamo aegaiye. Na agufa kavafe'mo nahau'nifi hu'na o'afi'nove.
23 Lole kava'mo'a alino navayu hulino ne'viye. Ma mopamo atale'na u'na Kalaisi'e'mo
maisuva naipamo nekaliye. 24 Falite'na u'na Kalaisi'e'mo maisuva kava'mo'a nagai'nile-
fe'mo aeno agaseno hogote alagepa kava'mo hane'niya'monanafa lapakaetefe'mo ma
mopafi mai'ne'nae'mo lapa maesuva kava'mo'a ago aeno agase'niye. 25 He, mago'e hutapa
Kalaisife'mo lapakesa afita fatago nehutapa lapamogaga aisaya kava'mo'a ko sisiyafe'mo
u'na lapakae'e'mo lokae'na maiguve, hu'na ago afi'nove. 26 Halate lapakaetegamo u'na
lokae'na maiguva'mofe'mo mago'e hutapa Yesu Kalaisife'mo lapamogaga aisayafe'mae.
27 Lapakaemo magoke kava'mo hutapa Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo akame
hutetapa alagepa kava'mo hutapa maiyo. Mai'nisage'nae'mo lapakaetegamo u'na la-
pakesufi olapakesufige'a mago vaya'mogimo, o'atale'a magoke apaipa apakesamo alite'a
Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'alefe'mo magokepi lokae'a mai'ne'a kame nehae, hu'a
lapava gemo hu'a naha paisage'na afiguve. 28 Kame vayatapie'mo koli'apimo osutapa
lokiya vaita maiyo. Lapakaemo ani kavateti'mo, alagi lageso hugae, hutapa alita apave
lisage'a agegae. Agegaya'monanafa lapakaemo agetapae'mo, lagufamo alino katino
lategaiye, hutapa agegae, Goti'a lapa maegaiya'mofe'mae. 29 He, Goti'a Kalaisifeke'mo
lapakesa afita fatago hisaya kava'ageke'mo fiku alino olapami'nifa agaetefe'mo lapakafu
kisiya kava'e'mo alino lapami'niye. 30 Kame hu'nogetapa ago nage'nae. Hemeni'e'mo kame
nehugetapa nava gemo ne'afiye. Ani agufa kava'mo hutapa kame nehae.

2

Kalaisi'a agai'a agi'ale'mo alino afepi ate'nigeno Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

1 Lapakaemo Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo lapaipamo alino lokiya vaino nelapatefiye.
Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, hutapa lapakesamo ne'afigeno'ae'mo
lapaipamo alino he tino nelapatefiye. Lapakaemo Goti Auneme'amo magokepi alitetapa
agae'e'mo afalu afalugana huta lokaeta ne'maifiye. Magokepi yuna lapaipa kalitapa
konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaifiye. 2 Ani kava'mo lapakaetegamo afole
ai'nisiya'mo'mo magoke lapakesamo afi'netapa magoke agufa kava'mo huta lapau la-
payamopafi'mo lapaino. Magokepi alagepa huta lokaeta mai'netapa magoke lapaipa
lapakesamo aligeno'ao naipafi'mo namogaga aisuva kava'mo'a mago'e huno havai teno.
3 Lapakaitapieke'mo lapakesamo afitapa lapakitapile'mo alita asaga hisayafe'mo mago
kava'mo afa'a alagi osiyo. Lapakufamo alita afepi atetetapa konagatapie'mo, alagepa
vayanage'a ago ae'a lagase'a mai'nae, hutapa lapakesamo afiyo. 4 Lapamete lapamete
hutapa lapakaitapi yafeke'mo lapakesamo o'afitapa muki vaya'ai ya'efe'mo lapakesamo
afitapa hapa maeyo.
5 Kalaisi Yesu'a agesamo afino mai'niya kava hutapa lapaipafi'mo lapakesamo afitapa
maiyo. 6 Agaemo Goti'a ali'niya agufa aipa agesa'amo ali'nige'ana magoke aiyaya

vekala'mo mai'na'a'monanafa ani agufa kavake'mo hu'na maiguve, huno agesamo o'afino
afa atale'niye. 7 Ala agi'amo ataleno ma mopafi vekagana huno afole aiteno ala agi
o'alino afa ali'ya ne'aliya vekana huno hamale'niye. 8 Vaya'mogi, ma mopafi vekage'mo
mai'niye, hu'a age'nae. Agai'a agi'ale'mo alino afepi ateteno'ae'mo Goti ge'amo akame
huteno faligane huno hu'niya gele'efe'mo akame huteno haino hapai'niye. He, malipu
yosale'mo falisiya kavate'efe'mo alagi akame hu'niye. 9 Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo
Goti'a lusi kava huno alino asaga huno ateteno ala agi'amo aeno apakase'niya agi'amo
alino ami'niye. 10 Ami'niya'mofe'mo muki koku'napi vayanagi ma mopafi vayanagi ma
mopamo afe'alumelaga vayanagi hu'a apale'ya fai'ne'apae'mo 11 Yesu Kalaisi'a Ala kava
ne'mo mai'niye, hu'a afotimo Goti agi'ale'mo ali'a asaga hugae.

Alagepa kava'mo hutetapa ha le yakana hutapa maiyo, huno hu'niya gemae

12-13 Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'mogitapae, hu'na, Goti'a agai'amo
hau'nigeno'ae'mo huguve, huno lapaipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetapae'mo alagepa
kavafe'mo lapaipamo kali'netapa hisayafe'mo ali'ya ne'aliya'mofe'mo lapakae'e'mo
ina ali'ya aliyo. Koli hutapa atete nehutapae'mo lapakaitapi lapakufamo alita katita
lapatetapa alitapa hano hiyo. Lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'nova afinateti'mo
muki afina'mo alagepa huta afi'naya agufa kava'mo hutapa o'mai'nova afina'e'mo ani kava
hutapa mago'e huta afiyo. 14 Muki kava'mo nehutapae'mo hosu lapaugosamo kali'netapa
hagalu hagalu hutapa ge o'vaiyo, 15-16 vai'mo olapamisageno lapaipafi'mo hosu kavatapimo
ohane'nisiya'mo'mo Goti mafa'ne'amo maigae. Lapakaemo hosu kava'mo nehaya vaya'e
hosu apaipa apakesamo ne'afiya vaya'mo mai'naya folagapi'mo ne'maiya'mofe'mo lama
gege'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya gele'mo atafautapa alagi hu'netapa
ha le yakana hutapa mai'netapae'mo ha le ya'mo alita apamiyo. Lapakaemo ani
kava'mo hu'nisayana Kalaisi afina'mo afole aisige'nae'mo, nayamufa ali'ya'mo ali'na
atale'nove, hu'na osugufa namogaga aiguve. 17 Lapakesa afita fatago hu'netapae'mo
alagepa kava'mo nehaya kava'mo'a lapakaemo Goti'mo ofalini ne'amiya yakana huno
hane'niye. Namagisage'na nefali'nae'mo kola'nimo ali'na lapakae ofalinile'mo laki
malesuvana namogaga aite'na lapakae'e'mo magokepi lamogaga aigune. 18 Ani kava'mo
afole aisigetapae'mo lapamogaga aitetapa nagae'e'mo magokepi lamogaga aigetao.

Timotife'mo ava gemo hu'niya gemae

19 Ala kava ne'mo Yesu'a hau'nisigeno'ae'mo aise afina'mo utesige'na Timoti'mo ali'na
atesugeno lapakaetegamo uno lapaketeno'ae'mo eno lapava gemo huno naha paisige'na
afite'nae'mo naipamo'mo falu hugiye. 20 Nagae'e'mo lokae'a ali'ya ne'aliya vayapati'mo
mago vekamo'a Timotikana huno o'mai'niye. Agai'age'mo alagepa hutapa maisayafe'mo
aipa kaliteno alagi nehaiye. 21 Muki vaya'mogi Kalaisi Yesu ali'yafe'mo apakesamo
o'afi'a apakai'api ali'yafeke'mo apakesamo ne'afiye. 22 Nehaya'monanafa Goti'a Timoti'mo
amalageka hau'nigeno alagepa ne'mo afole ai'nigetapae'mo lapakaemo ago age'nae.
Mafa'ne'apimogi afo'apimogi'e'mo lokae'a ali'ya'mo ne'aliya agufa kava huta'a Timoti'e
nagae'e'mo alagepa faigoko gelefe'mo magokepi lokaeta'a ali'ya'mo ali'no'ae. 23 Haiya
kava hu'na maisufige'na agete'nae'mo nahau'nisiya'mo'mo ali'na atesugeno lapakaeteg-
amo ugiye. 24 Ala kava ne'mo'a hau'nisiya'mo'mo aise afina'mo utesige'na nagai'nimo
lapakaetegamo visuvafe'mo nagesamo afi'na agava ne'mauve.

Epafalonaitasife'mo ava gemo hu'niya gemae

25-26 Lapakaemo konagatimo Epafalonaitasi'a naha maesiyafe'mo alita ate'nageno na-
gaetegamo e'niye. Konaga'nimo'a e'nigeta'a nagae'e'mo magokepi lokaeta'a mai'neta'a
ali'ya'mo alige kame huge huta'a ne'mau'ae. Visiyafe'mo o'nahau'niya'monanafa uno
lapakaemo lapakesiyafe'mo lusi kava huno agesamo ne'afiya'mofe'mo ali'na atesugeno
lapakaetegamo ugiye. Lapakaemo kaita'mo hau'niye, hu'a hu'naya gemo afi'naya'-
mofe'mo aipamo'mo kana nehiye. 27 He, ago falisiya agufa kaita'mo hau'niya'monanafa
Goti'a hau huno ate'niye. Agaefeke'mo hau huno o'ate'nifa nagae'e'mo mago'e kanamo

o'alisuvafe'mo hau huno nate'niye. [28] Kaita'mo hau'niya'mofe'mo agetetapae'mo lapamogaga aisageno'ae'mo naipamo'mo falu hisiyafe'mo nahau'niyanage'na ali'na atesugeno lapakaetegamo ugiye. [29-30] Agetetapae'mo, konagatimogamo mai'nane, hutetapa lapamogaga ne'aitapa alita falu fala hutapa ateyo. Lapakaemo afagitega mai'naya'mofe'mo afa'a eta naha o'maegaya'mofe'mo u'na ha maegauve, huno huteno nagaetegamo e'niye. Falisiya kavafe'mo koli osuno Kalaisi ali'ya'aleti'mo falisiya kava'mo hu'niya'mofe'mo agi'ale'mo alita asaga huteta ani agufa vaya'ai apaki'apile'e'mo alita asaga hiyo.

3

[1] Konaga'nimogitapae, hu'na, ge'nimo hu'na hano hugefe'mo huvanagi henaga ge'nimo afiyo. Ala kava nefe'mo lapamogaga aiyo. Lapa pai'nova gemo halate lapa paisuvafe'mo alaga o'nahae'niyanage'na lapa maesugetapa alagepa hutapa maisayafe'mo lapa nepauve. [2] Mago vaya'mogimo afela kalagana hu'a mai'ne'a hosu ali'ya'mo ne'ali'a hosu kava'mo hu'a apakufamo lagau'a ne'apataya vaya'aife'mo ehetapiye. [3] Lagaemo alagepa kavatileti'mo laha maegaiye, huta osuta Auneme'aleti'mo Gotifeke'mo mono huta Kalaisi Yesufeke'mo lamogaga aita amuse nehune. [4] Alagepa kavatileti'mo afa'a laha mae'niyesinana alagepa kava'nileti'mo henaga'amo alagepa hu'na mauvesine. Mago vaya'mogi alagepa kavatileti'mo laha maegaiye, hu'a apakesamo afi'nisayana ae'na apakase'nova'mofe'mo alagepa kava'nileti'mo naha maegaiye, hu'na nagesamo afuvesine. [5] Naha maegaiye, hu'na nagesamo afuvesina agufa kava'mo hane'niyana ita'nimo'mo alino nate'nigeno magoke salemo utege'apae'mo nagufamo lagau'a nate'nae. Nagaemo Isaleli vekamo mai'ne'na Menisameni nofi vayapati vekamo mai'nove. Muki naginago vaya'mo Himulu vaya'age'mo mai'nae. Hogote'na Falasi mono vekamo mai'ne'na Yu vaya'ai ke'aepa gemo akame hu'nove. [6] Nagaemo, Goti ali'ya'amo aligesuve, hu'na hute'na lusi kava hu'na nayamukiki hu'na siosi vaya'aitegamo kame hu'na apate'nove. Ke'aepa gemo alagepa hu'na akame hu'noge'a nagete'apae'mo vai'mo o'nami'nae. [7] Hogote'na ani agufa kava'mo hu'na mai'ne'nae'mo, naha maegaiye, hu'na nagesamo afite'na amuse hu'nova'monanafa Kalaisi'a atafausuvafe'mo, naha o'maeno natafauno nategaiye, hu'na nagesamo afi'ne'na atale'nove. [8] Atale'novanage'na hemenimo hu'nae'mo, hogote ya'mo aeno agase'niya ya'mo Ala kava ne'nimo Kalaisi Yesu'a alagi age'na aeto hisuvafeke'mo kanamo ali'ne'nae'mo muki ya'mo ago atale'nove. Hosu'niya ne'ya'mo alini u'a ne'atalaya ne'yakana huno hane'niye, hu'na hute'na Kalaisi'a alisuvafe'mo ali'na yaga au'na atale'nove. [9] Nagaemo ke'aepa gemo akame hute'na nagai'ni fatago kava'nimo ali'novanageno Goti'a nagesiyafe'mo o'nahau'niye. Kalaisifeke'mo nagesa afi'na fatago hu'nogeno Goti'a fatago kava'amo fiku alino nami'nige'na ali'novanageno Goti'a Kalaisipi'mo nageteno'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hisiyafeke'mo nahau'niye. [10] Kalaisi'a age'na aeto hisuvafeke'mo ne'nahaiye. Fali'niyateti'mo he ti'niya himamu'amo'a naipafi'mo ali'ya'mo alisige'na agegesuve. Kanamo ali'niya kavatefe'mo magoke agufa kava hu'na kanamo alisuvafe'mo ne'nahaiye. Fali'niyanage'na atafa naipamo hano hisiyafe'mo falite'na agaekana hu'na maigesuve. [11] Atupale'mo u'na ava'yi hute'na muki fali'naya vayapati'mo alagepa hu'na he tisuvafe'mo amalageka hu'na nayamukiki nehuve.

Polo'a atupale'mo uno ava'yi hisiyafe'mo nagu nagu huno u'niya gemae.

[12] Atupale'mo u'na ava'yi osu'nove. Hai'na ohapai'novanage'na atafausuvafe'mo vegala ae'na nagu nagu hu'na u'na atafausuvafe'mo Kalaisi Yesu'a hogoteno natafau'niye. [13] Konaga'nimogitapae, hu'na, atafau'nove, hu'na nagesamo o'afi'na magoke kavafe'mo hu'nae'mo nakamelaga eno ne'viya kava'mo nage kani'na atalete'na naulagati'mo ne'aya kava'mo alisuvafe'mo fai'na alipaili'na nagu nagu hu'na ne'uve. [14] Goti'a anaga kotegamo hai'na maisuvafe'mo Kalaisi Yesuteti'mo nagaefe'mo keya ae'nige'na atupale'mo u'na ava'yi hute'na hetama'nimo alisuvafe'mo nayamukiki hu'na nagu nagu hu'na ne'uve. [15] Ne'uva'mofe'mo alopa vaya'mo haita hapai'nona vaya'mogitamo ani kava huta maigetao. Mago vaya'amogitapa alu lapakesamo ne'afisaya'mo'mo Goti'a mani kava'mo afa'a

alino lapave ligiye. [16] Alino apave ligiya'monanafa alino lave li'niya kava'mo akame huteta
magoke laipa lagesamo aliteta magoke gemo akame higetao.
[17] Konaga'nimogitapae, nehuva kava'mo nagetetapa ani kava'mo hutapa nakame hiyo.
Ani kava'mo huta ne'mauna vaya'mo alagepa hutapa lagetetapa lakame hiyo. [18] Mani
hemenimo hisuva gemo muki afina'mo lapa pai'novanage'na hemenimo halate mago'e
hu'na lapa pai'nae'mo, Asole vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo mai'ne'a malipu yosale'mo
fali'niya kavafe'mo ava gemo ae'a ati nekae, hu'na hute'na naunumo nelamige'na lapa
nepauve. [19] Goti'a alino apago'ya lagauno apatalesige'a alagi lageso hugae. Apakaemo
ne'yafeke'mo lusi kava hu'a apakesamo ne'afiya ya'mo goti'apimo'ae. Apavagage hisiya
yafeke'mo amuse hu'a ne'atae. Ma mopafi yatefeke'mo apaipa apakesamo ali'a atalageno
ne'viya'monanafa [20] lagaemo koku'napi vaya'mo mai'neta koku'napati'mo eminesiya
vekamo'a lagufamo alino katino nelateya vekamo Ala kava ne'mo Yesu Kalaisifeke'mo
lavayagunagu huta agava ne'maune. [21] Agaemo ayamufa'aleti'mo muki ya'e vaya'e'mo
alino aiyafi'mo apateteno yagaino apatesiya ayamufa'aleti'mo hosu lagufamo lokiya
o'vaino nekasaliya lagufamo agai'a agufagana agufa lagufamo ha le konali lagufamo alino
hamaleno lategaiye.

4

Ani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

[1] Nahau nayamopafi'mo nahau'niya konaga'nimogitapae, lapakaefe'mo lusi kava huno
ne'nahaiye. Lapakaefe'mo namogaga ne'auvanageno Goti'a lapakaeteti'mo ala nagi'nimo
namigiye. Inagi Ala kava nepi'mo lokiya vaitapa he tita maiyo.
[2] Yuvotiga'e Sitakiga'efe'mo lanahao ke nehovanagi, lanakaemo Ala kava nepi'mo
mai'netanae'mo magoke lanaipa lanakesamo alitana mai'ao. [3] Goti ali'ya'amo nagae'e'mo
magokepi lokaeka ne'alina ve'nimogae, Kagaefe'mo kahao ke nehovanagi, ani lole
atala'mo nagae'e'mo alagepa faigoko gelefe'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ali'na'a
atala'mo alagepa huka hana mao. Anakaegi Kilemeni'agi muki vaya'mo nagae'e'mo
magokepi lokaeta ali'ya'mo ne'aluna vayanagi apaki'apimo Goti'a maige maige hu'a
maisaya vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'niya mukufi'mo avo'mo kae male'niye. [4] Ala
kava nefe'mo muki afina'mo lapamogaga aiyo. Halate, lapamogaga aiyo, hu'na nehuve.
[5] Yuna lapaipa kava'mo alitapa apave lige'apao lapakeyo, Ala kava ne'mo ago eminesiya
afina'mo alagi hogo nehiyanagi. [6-7] Mago kavafe'mo lapausoli osuta muki kavatefe'mo
nunumu hutapa afi neketapae'mo hao ke nehetapa lapau'nisiya yafe'mo Gotife'mo ge
huta afi gegeno'ao lapaipamo alino falu huno lapategaiye. Haiya kava huno laipamo alino
falu huno nelatefi o'age'nona'monanafa afa'a alino falu huno lapatesiya kava'mo'a Kalaisi
Yesupi'mo mai'nayanageno lapaipa lapakesale'mo afa'a yagaino lapategaiye.
[8] Konaga'nimogitapae, ge'nimo hu'na hano hugefe'mo hu'nae'mo, lapakaemo muki
alagepa kava'e ala apaki'apimo ne'apamiya kava'efe'mo lapakesa afifi hutapa maiyo.
Lama ge kavanagi ani kavatefe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya kavanagi fatago
kavanagi o'ani'ya ya'mo ohane'niya kavanagi kanale kavanagi ala agi'amo hane'niya
kavanagi hutapa lapakesa afifi hutapa maiyo. [9] Nagaemo ali'na lapaya male'nogetapa
alita lapaipafi'mo male'naya gemo akame hiyo. Nava gemo afiteta nehuva kava'mo ago
nage'nayanagi nakame higeno'ao Goti'a laipamo alino falu nehiya kava'mo aepa vekamo'a
lapakae'e'mo magokepi lokaeno maino.

Polo'a fiku ha mae'a ami'naya ya'mo aliteno'ae'mo hapao ke he'niya gemae

[10] Yatala afina'mo utegetapa halate nagaefe'mo lusi kava hutapa lapakesamo ne'afitapa
mago ya'mo fiku naha maeta nami'nage'nae'mo Ala kava nepi'mo lusi kava hu'na
namogaga ai'nove. Muki afina'mo nagaefe'mo lapakesamo ne'afiya'monanafa alita nave
lisaya ka'mo ohane'niye. [11] Mago yafe'mo kafu hu'ne'nae'mo mani gemo nehufiye.
Ha'ao, Kalaisi'a alino naya male'nige'na haiya kava hu'na ne'maufige'na vaya'mogi
naha maesayafe'mo nagesamo o'afi'na afa'a mai'nove. [12] Kafu hu afina'e mago'e ya'mo

ne'aluva afina'e'mo afa'a maisuvafe'mo afite'na age'nove. Muki afina'mo u'ne'na hu'na
ne'mauvategamo alu kava alu kava'mo afole ne'aige'nae'mo afa'a mai'nove. Alino naya
male'nige'nae'mo naga netefi namu nepaefi kafu nehufi alopa ya'mo ali'nofi hu'na afa'a
maisuvafe'mo ago afite'na age'nove. 13 Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo lokiya vaino
ne'nateya himamu'aleti'mo muki kava'amo afa'a huguve. 14 Ani gemo nehuva'monanafa
kanamo ne'aluva kavatefe'mo alagepa kava hutapa nagae'e'mo afalu afalugana hutapa
naha mae'nae. 15 Filipai vaya'mogitapamo ago afi'nayana nagaemo hogote afina'mo
alagepa faigoko gemo ae'na hakalo hu'na lapa paite'na Masetoniya kotegamo atale'na
u'noge'apae'mo muki siosi'ale siosi'ale'mo mai'naya vaya'mogimo namite'a alisayafe'mo
nagae'e'mo afalu afalugana hu'a lokae'a ali'ya'mo o'ali'nagetapa lapakaeke'mo na-
gae'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo ali'nae. 16 Lapatale'na u'na Tesalonaika taonifi'mo
mai'nogetapae'mo mago'e ya'mo muki afina'ae afina'ae'mo naha maetapa nami'nae.
17 Nagaemo mago ya'mo fiku alisuvafe'mo nagesamo no'afufa lapakaeke'mo akamelegati
mago'e ya'mo alisayafeke'mo nagesamo ne'afuve. 18 Inagi muki nami'naya ya'mo al-
i'nogeno mago'e ya'nimo afa'a hane'niye. Epafalonaitasi'a fiku nami'naya ya'mo alini-
neno nami'nige'na hai'mo ali'nove. Alagepa atumo ne'aiya ofalinimo hane'nigeno Goti'a
hau'nigeno amuse huno nelapate. 19 Goti'nimo'a Kalaisi Yesuteti'mo asole ya'mo male'niya
yapati'mo lapakaemo muki kafu hu'nisaya ya'mo afa alino lapamigiye. 20 Afotimo Goti
agi'ale'mo muki afina'ae afina'ae'mo alita asaga hulita vigetao. He, lama ge.

Ge'nimo alagi hano hu'niya gemae

21 Lapakaemo muki vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo apaote vaya'aife'mo ge apamamaeyo.
Nagae'e'mo lokae'a mai'naya konagatimogi'e'mo ge lapamamae'nae. 22 Muki apaote
vaya'mogi ge lapamamae'naya'monanafa hogote gamani vekamo ali'ya'amo ne'aliya
vaya'mogi'e'mo mago'e hu'a ge lapamamae'nae. 23 Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a
muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

KOLOSI

Polo'a Lomu vaya'ai kalavusifi'mo mai'neno'ae'mo mani avo'mo Kolosi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Mago Kolosi taonifi vekamo agi'amo Epafalasi'a Kalaisi ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a Lomu taonifi'mo eno Polofe'mo Kolosi siosi vaya'aife'mo apava gemo huno ha pai'niye.

Polo'a ani gemo afiteno'ae'mo mago aigofe tisa vaya'mogi hu'naya gemo alino api aino ate'niye. Ani aigofe tisa vaya'mogimo alagamuna agege enisole vaya'aife'mo mono huge Yu vaya'ai mono gemo akame huge ma ne'ya o'aliyo ina ne'ya o'neyo hu'a huge hu'a ali'a apaya male'nae. Polo'a hapa paino'ae'mo, ani agufa gemo akame nehaya vaya'mogi Kalaisi'mo ago atale'a u'nae. Yesu Kalaisi'a hogote vekamo mai'neno muki yate'e vaya'aite'e'mo yagaino ne'apate. Agaefeke'mo lapakesamo afi'netapa mono huta ala agi'amo amiyo, huno avo'mo kae'niye. Lapakaemo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo saufa kava'mo hutapa lapaote maiyo, huno avo'mo kae'niye. Kolosi siosi vaya'aife'mo avo'mo kae'niya agufa gemo huno Efasasi siosi vaya'aife'mo avo'mo kae'niye. Tikikasi'a Polo'e'mo lokaeno ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ani avo'mo alininuno Kolosi siosi vaya'aina apami'niye.

[1] Nagaemo Polo'nae'mo Goti'a agesamo afiteno hau'nigeno'ae'mo Yesu Kalaisi apa veka'amo lekana paino nate'niya vekamo'na'e konagatimo Timoti'e'mo mani avo'mo nekao'ae. [2] La'agaemo Kolosi taonifi'mo mai'naya lapaote vaya'mo Kalaisipi'mo mai'netapae'mo o'ataleta alagepa huta mai'naya konagati'ae'mo mani avo'mo nekao'ae.

Afotimo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Polo'a hao ke heteno'ae'mo nunumu huno apate'niya gemae

[3-5] Hogotetapa alagepa faigoko gemo afitetapae'mo Goti'a koku'napi'mo male'neno yagaino nelapateya yafe'mo ava gemo afitetapa lapavayagunagu hutapa agava ne'maiye. Agava mai'netapae'mo Kalaisi Yesufe'mo lapakesa afita fatago hu'netapae'mo muki apaote vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kavafe'mo lapava gemo afi'none. Afi'nona afinateti'mo muki afina'ae'mo nunumu huta nelapatone. Ala kava netimo Yesu Kalaisi afo'amo Gotife'mo hao ke heta nelapatone. [6] Alagepa faigoko ge'amo lapakaetegamo eno afole ai'niya gemo'a ma mopafi muki haopalega'e'mo eno afole aiteno ne'ya'amo alino ne'ate. Mani gemo Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya gemo afitetapae'mo lama gemo hane'niye, hutapa afi'naya afinateti'mo lapakaepati'e'mo ne'ya'mo alino ne'ate. [7] Epafalasife'mo lahau layamopafi'mo lahau'niya vekamo'a lagae'e'mo lokaeno ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a lapakaetefe'mo Kalaisi ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ne'aliya vekamo'a mani gemo ago lapa pai'nigetapa afi'nae. [8] Agaemo lapava gemo huno'ae'mo, Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo ali'ya'mo ali'nige'apae'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye, huno laha pai'niye.

[9] Ani kava hutapa mai'naya'mofe'mo afi'nona afinateti'mo o'ataleta nunumu huta lapateme lapateme eta mai'none. Lagaemo, Apakaemo kahau'nisiya kava'mo hisayafe'mo kaunekame'mo'a alino apaya malenage'a alagepa hu'a apakesamo afite'a age'a aeto nehaya kava'mo apaipafi'mo havai teno, huta nunumu nehune. [10] Goti'a ani kava'mo hisigeta ala agi'amo amisaya agufa kava'mo hutapa maisageno alagepa kava'mo'a lapaipafati'mo alagagana huno afole aisigetapa Goti'mo mago'e mago'e hutapa agesayafe'mo nunumu nehune. [11] Goti'a ha le konali ayamufa'age vekamo'a ayamufa'aleti'mo lokiya vaino lapateno. Lokiya vaino lapatesigetapa hosu afina'mo o'ataleta hosu lapaipamo okalita lapamogaga ai'netapa muki ya'mo Afo'amofeke'mo hao ke hegae. [12] Agaemo yagaino ne'apateya ha le kote'mo hai'a ne'maiya vaya'e'mo hetama maleno late'niya hetamatimo afa'a alisunafe'mo alo huno late'niye. [13] Agaemo hani ya'mo lokiya'alegati'mo lagufamo alino katino lateteno lavalelineno hau'niya Mafa'ne'amo'a yagaino ne'apateya kegi'yafi'mo

late'niye. [14] Mafa'ne'amo'mo kola'aleti'mo miya faino hatu maeno lateteno'ae'mo hosu
kavatimo alino atale'niye.

Kalaisi'mo hogote vekamo mai'niya gemae

[15] Kalaisi'a no'agaya Goti aune'amo mai'niye. Yege Mafa'ne'amo mai'neno'ae'mo muki
alo hu'niya ya'e vaya'e'mo aeno apakaseno mai'niye. [16] Goti'a Kalaisipi'mo muki ya'e
vaya'e'mo alo huno apate'niye. Koku'napi'mo hane'niya ya'e vaya'enagi ma mopafi'mo
hane'niya ya'e vaya'enagi ne'agaya ya'e vaya'enagi no'agaya ya'e vaya'enagi huno alo
huno apate'niye. Agaetetike'mo yagai'a ne'apataya vayanagi ala vayanagi kava vayanagi
ala apaki vayanagi huno agaetefe'mo alo huno apate'niye. [17] Agaemo muki yate'e
vaya'aite'e'mo hogote vekamo mai'neno yagaino ne'apatege'apae'mo hanege maige hu'a
mai'nae. [18] Siosi vaya'mo Kalaisi agufa'agana hu'a mai'nageno'ae'mo apakenopa'agana
huno mai'neno yagaino ne'apate. Agaemo aepa fai'niya vekamo mai'niyanageno alagi
hogote vekamo maisiyafe'mo kanolufati'mo hogoteno he ti'niye. [19] Goti'a muki agai'a
aipa agesamo Kalaisi aipafi'mo alagi hanesiyafe'mo hau'niye. [20] Hau'niyanageno koku'napi
vaya'e ma mopafi vaya'e'mo agaeteti'mo alino nanu aeno apatesige'a magokepi lokae'a
maisayafe'mo hau'niye. Goti'a hau'nigeno'ae'mo Mafa'ne'amo'mo malipu yosale'mo aino
laki'niya kola'aleti'mo alino nanu aeno late'niye.

[21] Lapakaemo mago afina'mo Goti'e'mo lokaeta o'maitapa lapaote aote hutapa mai'ne-
tapae'mo hosu kava'mo huge hosu lapakesamo afige hutapa mai'netapae'mo kame
vaya'amo mai'naya'monanafa hemenimo agai'a'e'mo alino nanu aeno lapate'niye. [22] Goti
aulagale'mo lapaote vaya'amo maisageno hosu kavatapimo alagi ohanesigetapa vai'mo
o'alisayafe'mo Mafa'ne'amo'mo agufamo aliteno fali'niya kavateti'mo alino nanu aeno
lapate'niye. [23] He, o'ataleta lapakesa afita fatago hume hume ne'utapae'mo no'mo
yafate'mo fai'a ategekana hutapa mai'neta o'ataletapa alagepa faigoko ge'amo afitetapa
lapavayagunagu hutapa agava mai'neta o'atale'nisayana Goti aulagale'mo alagepa huta
he titapa maigae. Mani alagepa faigoko ge'amo muki ma mopafi vaya'aife'mo ae'a hakalo
hu'a hapa pai'nage'a afi'nae. Nagaemo Polo'na ani gelefe'mo Goti ali'ya'amo ne'aluva
vekamo hamale'nove.

Polo'a siosi vaya'aite'mo ali'ya'mo ali'niya gemae

[24] Nagaemo lapakaetefe'mo kanamo ne'aluva'mofe'mo namogaga ne'auve. Kalaisi'a
kanamo ali'niya kava hu'na agufalefe'mo kanamo ne'aluve. Kalaisi agufa'amo agai'a
siosi vaya'amae. Goti mafa'ne'amogi kanamo ne'aliya ali'ya'apimo hano osu'niye. Na-
gaemo kanamo ne'aluva hetama'nimo ali'na hapa maegauve. [25] Goti'a lapakaetefe'mo
ge'amo ae'na hakalo hu'na hano hisuvafe'mo siosi ali'yate'mo navaleno alino nate'niye.
[26] Goti'a mago kava'amo alino fala ki male'nige'a muki vaya'mogimo muki afina'mo
o'age'naya'monanafa hemenimo apaote vaya'amo alino apave li'niye. [27] Goti'a muki nofi
vaya'aitegamo asole ha le konali kava'amo fala ki'niyanageno alino apave lisiyafe'mo
hau'nigeno'ae'mo agesamo afi'niye. Mani fala ki'niya gemo Kalaisi'a lapaipafi'mo
mai'niya nefe'mo ava gemo hane'niye. Agaetefe'mo ha le konali ya'amo alisayafe'mo
lapavayagunagu hutapa agava ne'maiye. [28] Lagaemo muki vaya'amo apavalelita uta apate-
sunage'a Goti aulagale'mo Kalaisipi'mo mai'ne'a hai'a hapaisayafe'mo muki vaya'aife'mo
Kalaisife ava gemo aeta hakalo huta hapa nepaune. Lagaemo alagepa lagesamo ne'afi-
tae'mo muki vaya'aife'mo, ehetapiye, huta huge muki vaya'aina alita apaya malege
huta ne'maune. [29] Nagae'e'mo mani kava'mo afole aisiyafe'mo Kalaisi ayamufa'aleti'mo
naipafi'mo lusi kava huno ali'ya'mo ne'alige'nae'mo ayamufa'aleti'mo naya mukiki hu'na
ali'ya'amo ne'aluve.

2

[1] Nagaemo lapakae'e Leyotisiya taonifi'mo mai'naya vaya'e o'nage'naya vaya'efe'mo
naipafi'mo nahausoli hu'ne'na nayamukiki hu'na ali'ya ne'aluva ali'yafe'mo nava gemo
afisayafe'mo nahau'niye. [2] Lapaipamo'mo atete osuno lokiya vaino hane'nisigetapa lapau

lapayamopafi'mo lapau'nisigetapa magoke lapaipa lapakesamo alita maisayafe'mo al-
i'ya'mo ne'aluve. Ani kava huta mai'netapae'mo Goti'a hogoteno alino fala kino ate'neno
alino lapaveli'niya ne'mo Kalaisi'mo ageta aeto hutetapa lole lapakesamo o'afitapa lusi
kava huta magoke lapakesamo afisayafe'mo nahau'niye. 3 Kagemi ya'apimo ali'a fala
ki'a ne'malaya kava huno Kalaisi aipafi'mo muki alagepa hu'a afite'a agesaya ya'amo
fala kino hane'niye. 4 Mago vaya'mogimo haga lapaisiya agufa gemo hute'apae'mo
lapakesamo faite'a humi olapatesayafe'mo mani gemo lapa nepauve. 5 Nagufa'amo la-
pakae'e'mo lokae'na o'mai'nova'monanafa naune'name'amo'mo lapakae'e'mo magokepi
lokaeno mai'nige'nae'mo lapakovana Kalaisife'mo lokiya vaitapa lapakesa afita fatago
nehutapae'mo magokepi lokaeta mai'nage'na lapakete'nae'mo namogaga ne'auve.

Kalaisipi'mo alagepa hu'a ne'maiya kavafe'mo hu'niya gemae

6 Lapakaemo Kalaisi Yesufe'mo, Ala kava netimo mai'niye, hutapa ali'naya kava'mo
hutapa agaepi'mo maime maime viyo. 7 Mai'netapae'mo yosamo'mo hafu'yamo ne'aeya
kava hutapa agaete'mo atafauta alagi hutapa maiyo. No'mo yafate'mo fai'a ne'ataya
kava hutapa Kalaisite'mo atafauta alagi hu'netapae'mo alita lapaya male'nona gelefe'mo
lokiya vaitapa mai'netapae'mo mago'e mago'e hutapa lusi kava huta hao ke hetapa
maiyo. 8 Fiku yanage'a mago vaya'mogimo ma mopafi vaya'mogi agete'a afi'naya agufa
gemo huge afa aigofe gemo huge nehu'a humi lapategayanagi ehetapiye. Mani gemo
Kalaisitegati'mo no'mefa apakinago vaya'mogi nehaya agufa gemo ma mopafi kava'mo
ani kava'mo huno afole ai'niye, hu'a nehaya gee'mo apakesamo ne'afiya yapifati'mo ne'e.
9 Muki Goti aipa agesamo Kalaisi aipa agesafi'mo alagi lama ge huno hanege hanege
huno nehane. 10 Agaemo muki apaune'apame'e vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'aite'e ala
kava vaya'aite'e'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'nigetapae'mo agaepi'mo mai'nageno
agaepi hane'niya ya'amo lapakaepi'mo havai te'niye. 11 Kalaisipi'mo mai'nageno'ae'mo
vaya'mogi lapakufamo lagau'a olapate'nafa Kalaisi'a lapakufamo lagaugekana huno
hosu kava'mo nehiya atafa lapaipa lapakesamo alino atale'niye. 12 Ani agufa kava'mo
hane'nige'a ani'mo fale'a nelapatageno'ae'mo Goti'a lapakesa afita fatago nehaya ka-
vateti'mo Kalaisi'e'mo kanolufi'mo kino lapateteno Kalaisi'e'mo magokepi ago alino
he tino lapate'niye. Goti'a Kalaisi'mo alino he tino ate'niya vekamo himamu'aleti'mo
lapaipafi'mo ali'ya'mo ali'nigetapa lapakesa afita fatago hu'nae. 13 Hosu lapakufamo
lagauta o'ataletapa hosu kavapi'mo mai'netapae'mo fali'naya vayakana huta mai'-
nageno'ae'mo Kalaisi'e'mo ago alino he tino lapate'niye. Goti'a muki hosu kavatimo
alino ne'ataleno'ae'mo 14 anonatilefe'mo avo'mo kae male'niya gemo ma kava hiyo
ina kava osiyo, huno hu'niya ke'aepa gemo aeno kalo paeno atale'niye. Goti'a ani
gemo'a aeno lagaseno kame huno late'niya gemo alino ataleteno malipu yosale'mo nili
ai'niye. 15 Kalaisi'a faliteno'ae'mo yagai'a ne'apataya vaya'e ala kava vaya'e'mo agai'amo
ago aeno apakaseteno kame hisaya ya'apimo apayapati'mo alino hapafaleno nofi kino
apateteno vaya'ai apaulagale'mo heno apavayu hulino u'niye. 16 Ani kava hu'niya'mofe'mo
vaya'mogimo, ma ne'ya neyo, ina ne'ya o'neyo, hu'a nehu'apae'mo, hopa afinafe'mofi
saufa kaile hopa afinafe'mofi sapati afina'mo mai'a falu nehaya afinafe'mofi, alita aeto
hu maletetapa akame hiyo, hu'a lapa paisagetapae'mo akame hisaya kava'mo ohane'niye.
17 Mani agufa kava'mo afole aisiya kavafe'mo aune kava'mo hane'niya'monanafa Kalaisi'a
aune'a age'naya agufa'amo ago afole ai'niye. 18 Mago vaya'mogimo amega apakufaleti'mo
apakai'api apaki'apimo ali'a afepi ne'apataya kavafe'mo amuse hu'a enisole vaya'aife'mo
mono nehae. Apakaemo kavatapimo ali'a fako hu'a lapatete'apae'mo, hosu kava'mo
nehae, hu'a hisaya gemo o'afiyo. O'age'naya kava'mo agesayafe'mo apakai'apimo
fiku himu'namu kava'mo nehae. Atafa apaipafati'mo, ala vaya'mo mai'none, hu'a
fiku apakesamo ne'afiye. 19 Apakaemo agufamo agenopagana huno mai'niya vekamo
Kalaisi'mo o'atafau'a afa'a atale'nae. Kalaisi'a agufale'mo yagaino ne'ategeno'ae'mo
aeno hapai'niya ya'a'e aganuna'e'mo aeno haniteno alino magokepi lokaeno ate'nigeno
Goti himamu'aleti'mo ko nesiye. 20-21 Lapakaemo ma mopafi'mo hogote'a hu'a aepa fai'a
hu'naya gelefe'mo fali'nisaya'mo'mo na kava higetapa ina ya o'aliyo, ma ne'ya o'neyo,

ani yate'mo ame o'aliyo, hu'a nehaya gemo ma mopafi vayakana hutapa ma mopafi
vaya'ai ke'aepa ge'apimo akame nehae. 22 Mani ke'aepa gemo ali'a ne'a hano hu'a
atalesayafeke'mo hane'niye. Ma mopafi vaya'ai ke'aepa gemo ali'a apaya ne'malaya
ke'aepa ge'ageke'mo hane'niye. 23 Mani agufa ke'aepa gemo'a mono hisayafe'mo alino
he tino ne'apate. Aigofe gemo nehu'a apakufamo ali'a afepi apate'a apakafu kisiya
ya'mo ali'a apakufamo amisayafe'mo alino he tino ne'apate. Ne'apateya'mofe'mo afiteta
age'nona kava'mo hane'niye, hu'a apakesamo ne'afiya'monanafa mani agufa ke'aepa
gemo'a apakufamo'mo hau'niya kavate'mo yagai'a atesayafe'mo hapa no'mae.

3

1 Goti'a Kalaisi'e'mo magokepi alino he tino lapate'niya'mofe'mo koku'napi hane'niya
yafe'mo lapa'ye hu'ninagetapa kahauya hiyo. Anile'mo Kalaisi'a Goti lamaga haopale'mo
sia'ale'mo ne'maiye. 2 Ma mopafi yafe'mo lapakesamo o'afitapa muga anaga kotegamo
nehaneya yafeke'mo lapakesamo afiyo. 3 Lapakaemo fali'nageno afa'a ne'maiya ya'mo
alino fala kino ate'nigeno Kalaisi'e'mo magokepi lokaeno Gotipi'mo nehaneya'mofe'mae.
4 Kalaisi'a afa'a ne'mauna ya'mo aepa vekamo afole aisigetapae'mo ha le konali ya'amo
agae'e'mo alisage'a lapakegae.

5 Aligaya'mofe'mo ma mopafi amega lapakufamo'mo nehaya kava'mo amagita falita ata-
leyo. Kumai kavanagi o'ani'ya kavanagi hosu lapaipa nekaliya kavanagi hosu kavafe'mo
lapaka neteya kavanagi ma mopafi yafe'mo lapa'ye nehiya kavanagi hutapa alita am-
agitapa falita ataleyo. Ma mopafi yafe'mo hapa'ye nehisiya vaya'mogi aigofe gotife'mo
mono nehae. 6 Goti ge'amo akame nosaya vaya'mogi ani agufa kava'mo nehaya'mofe'mo
aipamo leno ne'apateyanageno kayo'mo apamigiye. 7 Hogotetapa ani agufa hosu kate'mo
ne'utapae'mo hosu kavapi'mo mai'naya'monanafa 8 hemenimo muki mani agufa hosu
kava'mo ago ataleyo. Lapaipamo olege lapai vaitapa o'apatege hanageke ya'mo alita
o'apamige huta faipa huta o'apatege hosu kigi yokalo gemo osuge lapa'ye hisiya kava'mo
alino afole aino atesiya agufa gemo osuge hutapa maiyo. 9-10 Lapakaemo atafa vekatapimo
atalege atafa vekatapimo'a nehiya kava'mo atalege hutetapa saufa vekatapimo alita
vai'naya'mofe'mo konagatapie'mo aigofe gemo osiyo. Goti'a saufa vekatapimo alo
hu'niyanageno Goti'mo ageta aeto nehutapae'mo agaekana hutapa maisayafe'mo saufa
vekatapimo mago'e mago'e huno alo huno nelapate. 11 Nelapateya'mofe'mo saufa vaya'mo
mai'netapae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vayanagi Yu nofi vayapati'mo mai'naya
vayanagi apakufamo olagau'naya vayanagi apakufamo lagau'naya vayanagi alu apake
ne'aiya vayanagi kahaufilaga vayanagi kalavusi ali'ya'mo ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya
vayanagi hu'a hailami salami hu'a no'maifa Kalaisi'a agai'age'mo muki kava'mo aepa
ne'mo mai'neno'ae'mo muki alu vaya alu vaya'ai apaipafi'mo ne'maiye.

12 Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno ago lekana paino lapateteno
lapavaleno alino lapaote lapate'niya'mofe'mo lapau huta apatege alitapa lapao ya'mo
huge ina agufa vaya'mo mai'none, hutapa lapakesamo afige yagu yaga kava'mo hutapa
apatege lapakaetegamo hosu kava'mo nehisagetapae'mo afa'a mai'netapa falu fala la-
paipamo kalita apatege hutapa maiyo. 13 Hosu kava'mo lapakaepati'mo hisagetapae'mo
konagatapilegamo afalu afalu kava'mo hutapa vase kava'mo huge hosu kava'apimo alita
atalege hutapa magokepi'mo lokaetapa maiyo. Mago konagatapimo'a konaga'ae'mo,
nagaetegamo hosu kava'mo hu'niye, huno agesamo afi'nisiya'mo'mo Ala kava ne'mo'a
hosu kavatapimo alino atale'niya kava hutapa hosu kava'amo alita ataleyo. 14 Mani
kava'mo nehutapae'mohogote kava'mo hutapa lapau lapayamopafi'mo lapainageno'ao
alagepa huno magokepi alino lokaeno lapateno. 15 Goti'a lapaipamo alino falu huno
lapate'niya kava'mo'a lapaipale'mo yagaino lapateno. Goti'a magoke vaya'mo maisageno
lapaipamo'mo falu hisiyafe'mo keya aeno ge hu'niye. Ani kava hutapa mai'netapae'mo
Gotife'mo hao ke heyo. 16 Lapaipamo alo higeno'ao Kalaisife'mo ava gemo'a lapaipafi'mo
mago'e huno hanege hanege huno alagi haneno. Alagepa huta lapakesamo afi'netapae'mo
konagatapimo afalu afalu kava'mo hutapa alita apaya maletapae'mo hosu kava'mo

osisayafe'mo ehetapiye, huta hapa paiyo. Lapaipafi'mo Gotife'mo hao ke nehetapae'mo
samu yokemo huge mono yokemo huge Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a ne'asagaya yokemo
huge hutapa maiyo. [17] Muki agufa kava'mo huge muki agufa gemo huge nehisayana Ala
kava ne'mo Yesu agi'alefe'mo hutetapa agaeteti'mo afotimo Gotife'mo hao ke heta maiyo.

Afamo anaga'mogimo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae.

[18] A'nemogitapae, hu'na, Ala kava nepi'mo mai'nisaya a'nemogimo hisaya kava hutapa
anautapimogi apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. [19] Anau'apimogitapae, hu'na,
a'netapilegamo lokiya kava'mo osutapa apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino.
[20] Mafa'nemogitapae, hu'na, muki kavatefe'mo itatapi afotapimogi ge'apimo ne'afis-
ageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a lusi kava huno amuse huno lapategaiya'mofe'mo ani
kava'mo hiyo. [21] Afo'apimogitapae, hu'na, mafa'netapimogimo apaipamo lesiya agufa
kava'mo osiyo fiku yanageno apaipamo'mo kana hugiyanagi. [22] Ali'ya ne'aliya vaya'-
mogitapae, hu'na, hosu kavanagetapa ali'ya aepa vaya'mogi amuse hu'a lapatesayafe'mo
apaulagale'mo mai'netapaeke'mo ge'apimo ne'afiye. Gotife'mo koli nehutapae'mo muki
afina'mo lapaipafati'mo ge'apimo afiyo. [23] Muki alu ali'ya alu ali'ya'mo ne'alitapae'mo
vaya'aitefe'mo ali'ya'mo no'alufa Ala kava netefe'mo mani ali'ya'mo ne'aluve, huta
lapayamukiki hutapa ali'ya'mo aliyo. [24] Ala kava ne'mo Kalaisi ali'ya'ale'mo mai'naya'-
mofe'mo ago afi'nayana Ala kava ne'mo'a alo hu male'niya yapati'mo miyatapimo alino
lapamigiye. [25] Goti'a hosu kava'mo nehisaya vaya'mo agai'a aulagale'mo haiya vaya'mo
mai'nafi huno agesamo o'afigifa anona'apilefe'mo hosu miya'apimo alino apamigiye.
Goti'a muki vaya'aina magoke agufa kavateti'mo alino fako huno ne'apate.

4

[1] Ali'ya aepa vaya'mogitapae, hu'na, yagaitapa ne'apataya vaya'mo mai'naya kava
huno Ala kava netapimo koku'napi'mo mai'niye, huta ago afi'naya'mofe'mo ali'yatapimo
ne'aliya vaya'aitegamo fatago kava'mo hutapa alagepa ya'mo alita apamiyo.

Nunumu nehutapa alagepa kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

[2] Nunumu nehutapae'mo o'ataleta alagepa huta kava yagai'netapa Gotifeke'mo hao
ke hetapa nunumu huge huge hutapa maiyo. [3] Nunumu nehutapae'mo Goti ge'amo
aeta hakalo huta hapa paisuna ka'mo valino latesigeta Kalaisife'mo ava gemo hogoteno
alino fala ki male'neno hemenimo alino lave li'niya ge'amo hapa paisunafe'mo nunumu
hutapa lateyo. Mani gelefe'mo ali'a kalavusi hu'a nate'nae. [4] Goti'a alagepa hu'na ae'na
hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo hau'niye. Ani kava hu'na hisuvafe'mo nunumu hutapa
nateyo. [5] Lapakaemo malaga vaya'aife'mo alagepa huta lapakesamo ne'afitapa alagepa
kava'mo hiyo. Lapakaemo alagepa kava'mo hisaya afina'mo ago hano hugiyanagi alagepa
kava'mo hutapa alagepa ali'ya'mo aliyo. [6] Haga'age gemo nehane, hu'a hisayafe'mo ge
hugefe'mo alagepa ge'age'mo hiyo. Ge'apile'mo alagepa huta aeta atagaina hutapa hapa
paisayafe'mo alagepa huta afi'netapa hapa paiyo.

Polo'a lole vekala'mo alino anate'nige'ana u'na'a gemae

[7] Tikikasi'a lahau layamopafi'mo lahau'niya konagatimo'mo o'ataleno muki afina'mo
Ala kava ne'mo ali'ya'amo lagae'e'mo lokaeno ne'aliya vekamo'a uno muki kavafe'mo nava
gemo huno lapa paigiye. [8] Agaemo uno haiya kava hutapa mai'nafi huno lapaketeno'ae'mo
lapaipamo alino lokiya vaino lapatesiya gemo lapa paisiyafe'mo ali'na atesugeno ugiye.
[9] Avagi huno visiya vekamo Onesimasife'mo lahau layamopafi'mo lahau'niya konagati-
mo'a ali'ya'amo o'ataleno muki afina'mo alagepa ali'ya'mo ne'aliya vekamo lapakaepati
vekamo mai'niye. Anakaemo u'anae'mo manile'mo muki afole ai'niya kavafe'mo ava
gemo hu'ana lapa paiga'ae.

Kolosi vaya'aife'mo ge apamamae'naya gemae

[10] Alisitakasi'a nagae'e'mo kalavusimo hu'niya vekamo'a ge lapamamae'niye. Maki'a
Manamasi avu'amo'mo ge lapamamae'niye. Agaefe'mo, esigetapae'mo alita falu fala huta
atetetapa ne'ya'mo amiyo, hu'na lapa pai'nove. [11] Yesu'a mago agi'amo Yasitasi'a ge

lapamamae'niye. Mani lole'e mago'e vaya'mo Yu nofi vaya'mo mai'ne'a Goti'a yagaino
apatesiya kava'mo afole aisiyafe'mo nagae'e'mo lokae'a ali'ya'mo ne'aliye. Alagepa hu'a
naha mae'nageno naipamo'mo falu hu'niye. 12 Epafalasi'a lapakaepati vekamo'a Kalaisi
ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a ge lapamamae'niye. Lapakaemo alopa Kalisitini vaya'mo
hamaletetapa o'ataleta lokiya vaita mai'netapa Goti'a hau'niya kava'mo agetetapa akame
hisayafe'mo lusi kava huno nunumu huno nelapate. 13 Agaemo lapakaetegamogi Ley-
otisiya taonifi'mo mai'naya vaya'aitegamogi Hilapolisi taonifi'mo mai'naya vaya'aiteg-
amogi huno lokiya kava'mo huno agesa afifi huno ali'ya'mo ne'alige'nae'mo lapa nepauve.
14 Luki'a lahau layamopafi'mo lahau'niya lota veka'e Nimasi'e'mo ge lapamamae'na'ae.
15 Lagaefe'mo Leyotisiya konagatimogi'e Nipa'e'mo siosi vaya'mo no'afi'mo ali'a anupa
hu'a mai'naya vaya'aife'mo ge apamamaetapa hapa paiyo.

16 Mani avo'mo alitapa lekana paitetapae'mo Leyotisiya siosi vaya'mogi lekana
paisayafe'mo alitapa apamiyo. Ani kava hu'a Leyotisiya konagatimogitapamo mago
avo'mo ali'a lapamisagetapa lekana paiyo. 17 Lapakaemo Akipasife'mo Ala kava ne'mo'a
kami'niya ali'yakamo alika hano huvo, hutapa ha paiyo. 18 Ani gemo hute'nae'mo
hemenimo nagaemo avo'mo nekaeya vekalegati'mo avo kayo'mo ali'na avo'mo kae'-
nae'mo, Polo'na ge lapamamae'nove, hu'na avo'mo nekaove. Kalavusifi'mo mai'novanagi
lapake okanino. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He lama ge.

1 TESALONIYANI

Polo'a Filipai taonifati'mo atalenuno Tesalonaika taonifi'mo mai'neno'ae'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'nige'apae'mo apaipamo ali'a afe le'nageno siosimo afole ai'niye. Yesu Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo Yu nofi vaya'-mogimo Polofe'mo kame hu'a ate'nageno ataleno Meliya kotegamo u'niye. Henaga'amo Timoti'a uno apaketeno siosi vaya'aife'mo apava gemo huno Polofe'mo ha pai'nigeno mani avo'mo kae'niye.

Polo'a Goti vaya'amo hamale'naya'mofe'mo Gotife'mo hao ke hege agai'amo ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo huge Kalaisi'a eminesiya kavafe'mo ava gemo huge huno mani avo'mo kae'niye.

1 Polo'namogi Silivenisi'agi Timoti'agi huta Tesaloniyani siosi vaya'mogitapa afotimo Gotipi'e Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'e'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaone. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'an-ageno lapaipamo'mo falu hino.

Tesaloniyani vaya'mogi apakesa afi'a fatago hute'a alagepa hu'a mai'naya apava gemae.

2 Lagaemo muki'amogitapae'mo Gotife'mo muki afina'mo nunumu'mo huta hao ke nehone. 3 Lapakesa afita fatago hu'netapae'mo alagepa kava'mo nehae. Lapau la-payamopafi'mo lapau'nigetapae'mo lokiya ali'ya'mo ne'aliye. Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo agava mai'netapa lapavayagunagu nehutapae'mo o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maiye. Lagaemo Afotimo Goti aulagale'mo olapataleta ani kavatapie'mo muki afina'mo lagesamo ne'afitae'mo nunumu'mo huta nelapatone. 4 Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya konagatimogitapae, huta, Goti'a agai'amo lekana paino lapate'niye, huta lapake'none. 5 Alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo huta lapa pai'nonageno'ae'mo lapaipafi'mo ge'age'mo afole o'ai'nifa himamu'a'e ge'aleti'mo ali'ya'mo aliteno alino afole aino ate'niye. Aote Auneme'aleti'mo lapa pai'nonagetapae'mo, he, lama gemo hane'niya gemo nehae, hutapa alagi lapakesa afita fatago hu'nae. Lapa maesunafe'mo lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta haiya kava huta ali'ya'mo ali'nopi huta ago lage'nae. Ani kava'mo lapakaetegamo afole ai'niya'mofe'mo Goti'a lekana paino lap-ate'niye, huta lapake'none. 6 Goti ge'amo alagepa hutapa afitetapa lusi kava hutapa kanamo ali'nageno Goti Auneme'amo'mo lapa mae'nigetapa lapamogaga ne'aitapae'mo lakame huge Ala kava ne'mo akame huge hutapa mai'nae. 7 Lapakaemo ani kava'mo nehutapae'mo lapakame hisaya agufa kava'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mo Masetoniya kotega vaya'e Akaiya kotega vaya'e'mo ago alitapa apave li'nae. 8 Ala kava ne'mo ge'amo lapakaeteti'mo Masetoniya kotega'e Akaiya kotega'eke'mo aino atagu faeno uneno osu'nifa muki kotega'e'mo aino atagu faino uneno hu'nige'apae'mo la-pakesa afitapa fatago hu'naya kavafe'mo ago lapava gemo afi'naya'mofe'mo mago'e huta hapa paisuna gemo ohane'niye. 9 Ani vaya'mogimo lagaefe'mo, apakaemo Tesaloniyani vaya'aitegamo u'nage'apae'mo aigofe goti'apimogi apatale'a ai'a afe le'a Gotitegamo e'a afa'a ne'maiya lama ge Goti ali'ya'amo ne'aliye. 10 Mai'ne'apae'mo Goti'a alino he tino ate'niya Mafa'ne'amo'mo Goti'a aipamo leno nelateya kayo'mo lamisiyategati'mo lagu-famo alino katino nelateya Mafa'ne'amo koku'napati'mo eminesiyafe'mo agava ne'maiye, hu'a nehae.

2

Polo'a Tesaloniyani vaya'aitegamo uno ali'ya'mo ali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Konagatimogitapae, huta, lapakaemo ago lage'nayana lapakaetegamo uta mai'ne-tae'mo afa ali'ya'mo o'ali'nopa ali'ya'mo ali'nonageno'ae'mo ne'ya'mo afole ai'niye. 2 Lapakaemo ago afi'nayana Filipai taonifi'mo nagae'e Silivenisi'e'mo u'no'age'a lusi kava hu'a la'amagi'naya'monanafa lapakaetegamo u'no'ae. La'agae'e Timoti'e'mo uta

mai'nonageno Goti'a laha maeno lokiya vaino late'nige'apae'mo mago vaya'mogi lusi
kava hu'a kame hu'a late'naya'monanafa koli osuta Gotitegati alagepa faigoko ge'amo
aliniteta aeta hakalo huta lapa pai'none. [3] Lapa pai'nona gemo aigofe gefati'mo afole
o'aige amega lagufale'mo lamogaga aisuna agufa kavateti'mo afole o'aige humi'nami
getileti'mo afole o'aige huno afole o'ai'niye. [4] Afole o'ai'niya'monanafa Goti'a lageno aeto
huteno'ae'mo alagepa faigoko ge'ale'mo yagaita ate'neta ali'ya'amo alisunafe'mo lekana
paino late'nigeta mai'none. Ali'ya'amo ne'aluna'mofe'mo vaya'mogi amuse hu'a latesaya
agufa gemo osuta Goti'a laipafi'mo lageno alino fako huno nelateya vekamo'a amuse huno
latesiyafeke'mo mani gemo nehune. [5] Lapakaemo ago afi'nayana aigofe gemo huta lahao
ke hesayafe'mo huta lapao ke ose'none. Mago vaya'mogi hapa'ye nehiya kava'apile'mo
ge'apileti'mo hu'a ae'a ati kaeya agufa gemo osu'none. Goti'a ago lage'niyanageno laha
maesiya faigoko gemo afa'a hugiye. [6] Lagaemo lapakaemofi muki alu vaya'mogimofi hu'a
lagitile'mo ali'a asaga hu'a latesayafe'mo mago kava'mo osu'none. Kalaisi apa vaya'amo
mai'neta lokiya'amo ali'nona'mofe'mo lapakaefe'mo, ina ya'mo lamiyo, huta huge mani
ali'ya'mo alitapa lateyo, huta huge hisuna agufa gemo afa'a hane'niya'monanafa lapa
opai'none. [7] Lokiya gemo osuta lapakae'e'mo magokepi kanale huta lokaeta mai'netae'mo
vase vase kava'mo nehuta a'nemogimo inamu mafa'nemo apanu ki'a alagi hu'a ne'maiya
kava huta yagaita lapate'none. [8] Lapakaefe'mo lahau'niya'mofe'mo Gotitegati alagepa
faigoko ge'age'mo alita lapamisunafe'mo osu'nopa lagufa'a'e'mo alita lapamisunafe'mo
hu'none. [9] Konagatimogitapae, huta, alagepa faigoko gemo aeta hakalo huta lapa paita
mai'netae'mo laha maetapa kanamo o'alisayafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo lokiya vaita
ali'ya'mo ne'alunagetapa ago lage'nae. [10] Lagaemo lapakesa afita fatago nehaya vaya'-
mogitapa'e'mo lokaeta mai'netae'mo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo
alagepa kava'mo huge vai'mo olamisaya agufa kava'mo huge huta mai'nonagetapae'mo
lapakae'e Goti'e'mo ago lage'nayanagetapa laha maesiya faigoko gemo afa'a hugae.
[11] Afo'apimogimo mafa'ne'apile'mo yagai'a ne'apataya kava huta lapakaete'mo yagai'neta
ani kava'mo hiyo, huta huge lapaipamo alita lokiya vaita lapatege lokiya gefati'mo
lapa paige huta mai'nonagetapa lage'nae. [12] Goti'a yagaino ne'apateya kote'mo haitapa
mai'netapae'mo ha le konali ya'amo alisayafe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a hau'niya
kava'mo hisayafe'mo lapakaetegamo ani kava'mo hu'none.

[13] Goti ge'amo lapa pai'nonagetapa afitetapae'mo, ma mopafi vaya'ai gemo ohane'nifa
Goti ge'amo hane'niye, hutapa hu'naya'mofe'mo Gotifeke'mo hao ke hege hege huta
mai'none. He, lapakaemo lama gemo hu'nae. Afi'naya gemo Goti ge'age'mo hane'niye.
Mani gemo'a lapakesa afitapa fatago nehaya vaya'mogitapa lapaipafi'mo lokiya vaino
ali'ya ne'aligeno'ae'mo ne'ya'mo afole ne'aiye. [14] Yutiya kotega vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo
mai'naya siosi vaya'mogimo kanamo ali'nae. Yu vaya'mo vaya'apimogi kanamo ali'a
apami'naya kava hu'a vayatapimogi kanamo ali'a lapami'nae. Konagatimogitapae, huta,
ani kava'mo hutapa mai'netapae'mo Goti siosi vaya'amo apakame hutapa mai'nae. [15] Yu
vaya'mogimo akeya'vilaga Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vaya'apimo kamiti apamagige Ala kava ne'mo Yesu'a kamiti amagige hute'apae'mo
hemenimo lagaefe'mo apaini hu'a nelatae. Apakaemo Goti'a alagi ohau'niya agufa
kava'mo nehu'apae'mo muki vaya'aife'mo kame hu'a ne'apatae. [16] Lagaemo Yu nofi vayap-
ati o'mai'naya vaya'aife'mo ge hisunageno Goti'a apakufamo alino katino apatesiya ka'mo
ali'a akani ne'malae. Muki afina'mo ani kava'mo nehageno'ae'mo hosu kava'apimo'a
lusi kava huno havai te'niye. Goti'a apakava mai'niya'monanafa hemenimo aipamo leno
ne'apateya kayo'mo apami'niye.

Polo'a, lapakaefe'mo halate u'na lapakegefe huve, huno hu'niya gemae

[17] Konagatimogitapae, huta, vaya'mogimo ali'a laha faitalageta lapataleta aise afina'mo
laote mai'nona'monanafa lapakaefe'mo lagesamo afita ne'maune. Halate lapakaefe'mo
uta lapakesunafe'mo lusi kava huno lahau'nigeta uta lapakesuna kafe'mo layamukiki huta
kahauya nehune. [18] Lapakaetegamo ugefe nehutae'mo nagaemo Polo'namo alu afina alu
afina'mo ugefe hu'novana Satani'mo ka akanino late'niye. [19] Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a

eminesiya afinafe'mo agava mai'neta lavayagunagu huge lamogaga aige miyatimo al-
isunafe'mo lamogaga aige nehuna kava'mo aepa vaya'mo ina lagiye. Lapakaitapigemae.
20 Kalaisi aulagale'mo mai'netae'mo lapakaeteti'mo ala lagitimo aliteta lamogaga aigune.

3

1 Lapakae'e'mo o'mai'nona'mofe'mo laipamo'mo kana hu'nigeta lagesamo afitae'mo
mago'e huta afa'a o'maigune. Mani Atenisi taonifi'mo mai'neta'ae'mo 2 Timoti'mo alita'a
atesu'ageno uno lapakegaiye, huta'a hu'no'ae. Agaemo lagae'e'mo magokepi lokaeno
ali'ya'mo ne'alino Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo aeno hakalo huno hapa nepaiya
konagatimo'mo mai'niye. Lapa maeno alino lokiya vaino lapatesigetapa mago'e hutapa
lapakesa afita fatago hisayafe'mo alita'a ate'no'ageno u'niye. 3 Fiku yanage'a kanamo
ali'nona'mofe'mo mago vaya'mo asagau'a aigae. Lapakaemo ago afi'nayana Goti'a
lagaefe'mo, ani kanamo afa'a aligae, huno agesamo afino hu male'niye. 4 Lapakae'e'mo
hogoteta mai'netae'mo ina ge hutae'mo, kanamo aligune, huta lapa pai'nona agufa
kanamo ali'nonageta ago lage'nae. 5 Ani kavafe'mo nahausoli hu'nige'nae'mo, mago'e
hu'na afa'a o'maiguve, hu'na hute'na Timotife'mo, apakesa afi'a fatago nehafigi uka
apako, hu'na ha pai'nove. Satani'mo apamalageka huteno ali'yatimo alino hano huno
atale'nisifi, hu'na lusi kava hu'na koli hu'na ali'na ate'nogeno u'niye.

Timoti'a halate aino atagi neneno alagepa apava gemo laha pai'niye, huno hu'niya gemae

6 Hu'nova'monanafa Timoti'a lapakaetegati'mo halate aino atagi neno lagaetegamo
eno'ae'mo alagepa lapava gemo laha paino'ae'mo, alagepa hu'a apakesa afi'a fatago
nehu'a hapau apayamopafi'mo nehapaiye. Lagaemo apakesunafe'mo nehuna kava hu'a
lagaefe'mo alagepa hu'a apakesamo ne'afi'a lagesayafe'mo nehae, huno laha pai'niye.
7 Konagatimogitapae, huta, kanamo alige lagafu kige huta mai'nonageno'ae'mo lapava
gemo huno laha paino'ae'mo, alagepa hu'a apakesa afi'a fatago nehae, huno laha pai'niya
gemo'a laipamo alino lokiya vaino late'nigeno laipamo'mo falu hu'niye. 8 Lapakaemo
Ala kava nepi'mo mai'netapae'mo o'ataletapa atafautapa alagi huta mai'nisaya'mo'mo
alagi alagepa huta ne'maune. 9 Goti aulagale'mo lamogaga aige aige huta mai'netae'mo
lapakaetefe'mo lamogaga ne'auna kavatefe'mo alagepa huta Gotife'mo afa'a hao ke oseta
haita ohapaigune. 10 Lagaemo uta lapa maeta lapakesa afita fatago hu'naya kavatapimo
alita kosita atesunafe'mo muki afina'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo laipafi'mo nunumu'mo
huta nelapatone.
11 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo uta lapakesuna ka'mo vali'ana late-
sa'ageta visunafe'mo lahau'niye. 12 Ala kava ne'mo'a lapa maesigetapa mago'e huno lusi
kava huno lapau lapayamopafi'mo lapaino. Lagaemo lapakaefe'mo lahau layamopafi'mo
lahau'niya kava huno konagatapimogi'e muki vaya'efe'mo lapau lapayamopafi'mo la-
paino. 13 Ala kava ne'mo'a ani kavateti'mo lapa maeno lokiya vaino lapatenagetapa
Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e muki vaya'amogi'e'mo eminesiya afina'mo Afotimo Goti
aulagale'mo hosu kavatapimo ohanesigetapa alagi alagepa hutapa maigae.

4

Goti'a hau'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Inagi konagatimogitapae, huta, lagaemo Goti'a hau'niya kava'mo hutapa maisayafe'mo
alita lapaya male'none. Ani kava hutapa mai'nae. Hemenimo Ala kava ne'mo Yesuteti'mo
lokiya gefati'mo lapao ke hetae'mo, mago'e hutapa alagepa kava'mo hutapa maiyo. 2 Ala
kava ne'mo Yesuteti'mo mani kava'mo hiyo, huta hu'nona gemo ago afi'nae. 3 Goti'a
lapaote kava'mo hutapa kumai kavafe'mo maita halove hutapa atesayafe'mo hau'niye.
4 Lapakaemo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo alagepa kava'mo huge
nehutapae'mo lapamete lapamete hutapa atapimo aliyo. 5 Malaga vaya'mogi Goti'a
o'age'naya vaya'mogimo apakufamo'mo hau'niya agufa kava'mo hu'a hapa'ye nehige'a-
pae'mo a'mo ne'aliya kava osiyo. 6 Ani kavatefe'mo fiku yanage'a mago vaya'mogi
konaga'apimogife'mo humi apatete'a ali'a hosu hu'a apategae. Hogoteta, Ala kava

ne'mo'a kumai kava'mo anona'apilefe'mo apamigiye. Ehetapiye, huta ago lapa pai'none.
[7] Ani kavatefe'mo Goti'a kumai hegekana agufa kava'mo hisunafe'mo keya o'ae'nifa laote
alagepa kava'mo hisunafeke'mo keya ae'niye. [8] Keya ae'niya'mofe'mo mani gemo o'afi'-
naya vaya'mogimo ma mopafi vaya'aina apakame'ya no'apamifa Auneme'amo lami'niya
Gotike'mo apakame'ya ne'amiye.
[9] Goti'a konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapausiyafe'mo ago alino lapaya
male'nigetapa afi'nayanageta lapaisiyafe'mo halate avo'mo kaesuva kava'mo
ohane'niye. [10] He, lapakaemo muki Masetoniya kotega mai'naya konagatapie'mo lapau
lapayamopafi'mo lapau'niya'monanafa konagatimogitapae, huta, lapao ke hetae'mo,
mago'e mago'e huno lapaino, huta nehune. [11] Alagepa huta vase huta maigune, hutapa
lapakesamo ne'afitapa lapakaitapi yate'mo alagepa hutapa yagaitapa ate'netapa ali'ya'mo
aliyo, huta ago lapa pai'none. [12] Malaga vaya'aitegamo alagepa kava'mo hutetapa kafu
osisayafe'mo ali'ya aliyo.

Ala kava ne'mo halate eminesiya kavafe'mo hu'niya gemae

[13] Inagi konagatimogitapae, huta, mago vaya'mogimo, fali'naya vaya'mo he otigae, hu'a
apakesamo ne'afiya'mofe'mo apakava o'maige apavayagunagu osuge hu'a lusi kava hu'a
yulagefa ne'aiye. Ani agufa kava'mo osutapa fali'naya vaya'aife'mo lama gemae, hutapa
afisayafe'mo nahau'niye. [14] Lagaemo, Yesu'a ago faliteno he ti'niye, huta lagesa afita fatago
nehuna'mofe'mo Goti'a Yesupi'mo fali'naya vaya'e Yesu'e'mo apavalelino eminegaiye,
huta lagesa afita fatago hugune. [15] Ala kava ne'mo'a, afa'a mai'naya vaya'mogimo fali'naya
vaya'aina apatale'a hai'a hogo otegae, huno laha pai'niye. [16] Ala kava ne'mo koku'-
napati'mo emine'ne'eno'ae'mo alopa gefati'mo keya aeno ge nehisigeno'ae'mo enisole
vaya'aite'mo yagaino ne'apateya enisole vekamo'a ge nehisigeno'ae'mo Goti pikulimo ne-
hisigeno agai'amo eminegaiye. Emine'ne'esige'apae'mo Kalaisipi'mo mai'ne'a fali'nisaya
vaya'mo hogote'a he tigae. [17] He netisageno'ae'mo agaemo afa'a mai'nona vaya'e'mo
lavalesigeta apakaegi'e'mo magokepi lokaelita haita hiyapi'mo Ala kava ne'e'mo fotu
huteta muki afina'mo agae'e'mo maige maige huta maigune. [18] Maiguna'mofe'mo mani
geleti'mo konagatapimogi apaipamo alitapa falu hutapa apateyo.

5

Ala kava ne'mo eminesiya'ae'mo alo huta maigetao, huno hu'niya gemae

[1] Konagatimogitapae, huta, hainu afina'mo afole aisifi hainu afina'mo eminesifi huta ani
kavafe'mo avo'mo kaesuna gemo alagi ohane'niye. Lapakaemo ago afi'naya'mofe'mae.
[2] Ago afi'nayana kava no'yagaiya hani'ilagamo kumaya vaya'mo ne'aya kava huno Ala
kava ne'mo afina'amo afole aigiye. [3] Vaya'mogi, alagepa huta ne'maunanageta ani
kavake'mo huta maigune, hu'a nehisageno'ae'mo malage huno hosu kava'mo apakaeteg-
amo afole aiteno alino hano huno apategaiye. A'nemogimo mafa'nemo ali'a apategefe
nehaya afina'mo fiku mai'nageno'ae'mo apakafu nekiya kava'mo malage huno afole
aisige'apae'mo ae'a kasalo opaegae. [4] Konagatimogitapae, huta, ae'a kasalo opaegaya'-
monanafa kumaya vaya'mo ne'age'apae'mo hapau ne'aiya kava hutapa lapakaemo hanip-
i'mo no'maiya'mofe'mo ani afina'mo lapakaetegamo afole aisigetapae'mo lapau o'aigae.
[5] Lagaemo hanipi'mo o'maige hani'ilagamo umenitata nehaya vayakana huta o'maige
huta mai'none. Muki'amogitapamo ha le yategamo mai'netapa felugamo umenitata
nehaya vayakana hutapa mai'nae. [6] Mai'nona'mofe'mo mago vaya'mo apau kale'a ne'-
maiya kava huta lagaemo lau kaleta o'maita laipa lagesale'mo yagaita lateteta maigetao.
[7] Apakaemo hani'ilagamo apau kalege hani'ilagamo ani'mo nete'a negi malege hu'a
ne'maiya'monanafa [8] lagaemo feluga umenitata nehaya vayakana huta laipa lagesale'mo
yagaita lategetao. Ati vaya'mogimo kame vaya'apimogimo ohapaesayafe'mo lokiya
aeni siotimo ali'a ne'vaiya kava huta lagesa afita fatago nehuta lahau layamopafi'mo
lahaino. Ati vaya'mogi lokiya aeni kakolitamo ali'a ne'malaya kava huta Goti'a lagufamo
alino katino latesiyafe'mo agava mai'neta lavayagunagu huta maigetao. [9] Goti'a aipamo

leno lateteno kayo'mo lamisiyafe'mo lekana paino olate'nifa Ala kava netimo Yesu
Kalaisiteti'mo laha maesiyafe'mo lekana paino late'niye. [10] Falitesunageno eminesifi afa'a
mai'nisunageno eminesifigeta agae'e'mo magokepi lokaeta maisunafe'mo falino late'niye.
[11] Hu'niya'mofe'mo lapakaemo nehaya agufa kava'mo hutapa konagatapimogimo mago'e
hutapa hapa maetapa apaipamo alita lokiya vaitapa ne'apatetapa alita falu fala hutapa
apateyo.

Ge atupa gemae

[12] Konagatimogitapae, huta, lapao ke honanagi lapakae folagapi'mo ali'ya alige yagai'a
lapatege ali'a api ai'a lapatege hu'a ne'maiya vaya'aife'mo, lagae kava vayatimo mai'nae,
hutapa apakaefe'mo alagepa hutapa lapakesamo afiyo. [13] Goti ali'ya ne'aliya'mofe'mo
alagepa vaya'mo mai'nae, hutapa apakaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Magoke
lapaipa lapakesamo alitetapa magokepi lokaetapa maiyo. [14] Konagatimogitapae, huta,
lapao ke honanagi alaga nehapaege'a afa'a ne'maiya vaya'aife'mo, ehetapiye, alaga
olapaeno, hutapa hapa paiyo. Koli nehaya vaya'ai apaipamo alita lokiya vaitapa apateyo.
Lokiya no'vaiya vaya'aina hapa maeyo. Muki vaya'aitegamo vase vase hutapa falu
fala kava'mo hiyo. [15] Vaya'mogi hosu kava'mo anona'apilefe'mo ae'a atagaina hu'a
osisayafe'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. Lapakaemo muki afina'mo konagatapi-
mogitega'e muki vaya'aitega'e'mo lapayamukiki hutapa alagepa kava'mo hiyo. [16] Muki
afina'mo lapamogaga aiyo. [17] Muki afina'mo o'ataletapa nunumu'mo hiyo. [18] Muki agufa
agafa kavatefe'mo Gotifeke'mo hao ke heyo. Kalaisi Yesupi'mo mai'netapae'mo ani
kava'mo hisayafe'mo Goti'a hau'niye. [19] Goti Auneme'amo'mo ata legekana huno ali'ya'mo
ne'aliyanagi aetapa yu oseyo. [20] Ani kavatefe'mo vaya'mogimo Goti Auneme'aleti'mo lapa
nepaiya gee'mo ina agufa gemo nehae, hutapa osiyo. [21] Osutapa muki kava'e ge'e'mo
alita fako hutapa atege afige nehutapa alagepa kava'e alagepa ge'e'mo atafauta alita
lapaipafi'mo maleyo. [22] Muki agufa agafa hosu kava'amo maita halove hutapa ateyo.

[23] Goti'a agae'e'mo magokepi alino lokaeno lateteno laipamo alino falu huno nelateya
vekamo'a alino alagepa huno lapate'niyanagi alagi lapaoteke'mo maiyo. Agaemo muki la-
paunelapametenagi lapaipa lapakesalenagi lapakufalenagi huno yagaino lapate'nisigeno
Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a eminesiya afina'mo mago hosu kavatapimo ohane'nisigeno
vai'mo olapamino. [24] Lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a agai'a avayafati'mo
hu'niya ge'amo akame nehiya'mofe'mo ani kava'mo afa'a hugiye. [25] Konagatimogitapae,
huta, nunumu'mo hutapa lateyo. [26] Muki konagatapimogimo alita falu fala hutapa
ne'apatetapae'mo lapaote lapaipamo kali'netapa hapaetapa neyo. [27] Nagaemo Ala kava
ne'mo himamu'aleti'mo hu'nae'mo, mani avo'mo alita lekana paige'apao muki apaote
konagatimogi afiyo. [28] Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapaminagetapa
maiyo. He, lama gemo.

2 TESALONIYANI

Polo'a Kolitiyani taonifi'mo mai'neno'ae'mo mani avo'mo Tesalonaika taonifi'mo mai'-naya siosi vaya'aife'mo kae'niye. Mago siosi vaya'mogimo, Ala kava ne'mo afina'mo ago alagi afole ai'niye, hu'a apakesamo afi'nae. Polo'a ani gemo alino api aino ate'niye. Ha'ao, huno, hogoteno alagi hosu vekamo afole aitesigeno Ala kava ne'mo afole aigiye, huno avo'mo kae'niye. Polo'a, ali'yatapimo o'ataletapa ali'ya'mo alitetapa alagepa kava'mo hutapa agava maiyo, huno avo'mo kaeno hapa pai'niye.

1 Nagaemo Polo'namogi Silivenisi'agi Timoti'agi huta Tesalonaika taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapamo afotimo Gotipi'e Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'e'mo mai'naya siosi vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaone. 2 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Kalaisi'a eminesiya afinafe'mo ava gemo hu'niya gemae

3 Konagatimogitapae, huta, lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a ko sino alopa he'nigetapae'mo konagatapimogife'mo lapau'niyanageno mago'e mago'e huno nelapaiye. Ani kava'mo nehaya'mofe'mo kanale kava'mogeta lapakaefe'mo muki afina'mo Gotife'mo hao ke hesuna kava'mo hane'niye. 4 Apaini hu'a nelapatagetapa kanamo ali'netapae'mo lapakesa afita fatago nehutapa o'ataleta atafauta alagi hutapa mai'naya'mofe'mo lagaemo Goti siosi vaya'amo ali'a anupa hu'a mai'nayatega'e mai'nayatega'e'mo hutae'mo, alagepa kava'mo hu'a ne'maiye, huta lapakitapile'mo alita asaga huta nelapatone. 5 Lapakaemo yagaino ne'apateya kote'mo maisayafe'mo Goti'a, hai'a maisaya vaya'mo mai'nae, huno agesamo afisiyafe'mo kana ya'mo ne'aliye. 6 Goti'a kanamo ali'a nelapamiya vaya'ai anona'apilefe'mo alagepa kava'mo huno kanamo alino apamigiye. 7 Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'agi himamu'api'e enisole vayanagi hu'a ata vaipi'mo koku'napati'mo emi'e'a muki vaya'ai apaulagale'mo afole ne'aisageno'ae'mo Goti'a lapakaemo kana ali'naya vaya'mo alino falu huno lapatesigeta lagae'e lapakae'e'mo magokepi maita falu hugune. 8 Kalaisi'a vaya'mo Goti'mo o'agege Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo o'afige hu'a ne'maiya vaya'mo anona'apilefe'mo ata kayoteti'mo apamagigiye. 9 Apakaemo Ala kava ne'mo aulagale'mo o'maigaya'monanafa ha le konali himamu'age yategati'mo alino hapa faino apataleteno'ae'mo muki afina'mo alino apago'ya lagauno apatalege apatalege huno maigiye. 10 Ani afina'mo apaote vaya'amo alino alagepa huno apatesige'apae'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. Muki vaya'mo apakesamo afi'a fatago nehaya vaya'mogimo agaemo agete'apae'mo hapau ne'ai'a apamogaga aigae. Lapakaemo lapa pai'nona gee'mo lapakesa afita fatago hu'naya'mofe'mo apakae'e'mo magokepi lokaetapa maigae.

Lagaemo nunumu huta ne'apatona gemae

11 Ani kavatefe'mo lagaemo muki afina'mo Gotife'mo, Kagaemo Tesaloniyani vaya'mo apaote maisayafe'mo keya aeka ge hu'nane. Apaote maisayafe'mo alika apaote ap-ato. Apakaetegamo kahau'nisiya kava'mo alagepa kava'mo huka himamukaleti'mo apaipafi'mo apakesamo afi'a fatago hisaya kava'mo alo huvo, huta nunumu nehune. 12 Na kava hisayafe'mae. Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapamite'ana lapaipafi'mo ali'ya'mo alisa'age'apae'mo vaya'mogi ani kava'mo agete'a-pae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae. Ani kava hisage'a Kalaisiteti'mo lapakitapile'mo ali'a asaga hu'a lapategae.

2

Alagi hosu vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Konagatimogitapae, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a eminesigetae'mo magokepi lokaeta maisuna kavafe'mo ava gemo hugesune. 2 Mago vaya'mogi, Kalaisi afina'mo ago afole

ai'niye, hu'a nehaya'monanafa lokiya gefati'mo hutae'mo, Goti Auneme'amo'mo laha
pai'niye, hu'a hu'nisafi mago vaya'mogi e'a ae'a hakalo hu'a lapa pai'nisafi mago vaya'-
mogi, Apakaemo lagaefe'mo avo'mo kae'nae, hu'a lapa pai'nisafigi ani gee'mo afitapa
lapau o'aitapa lapausoli osiyo. 3 Mago vaya'mogi alu ge alu geleti'mo humi lapategayanagi
o'afiyo. Ala kava ne'mo afina'mo fiku afole o'aigiya'monanafa hogote'a muki asole vaya'-
mogimo Goti ka'mo alagi ne'atalesageno'ae'mo hosu vekamo Goti'a ata kopi'mo lamigiye,
huno hu'niya vekamo afole aisigeno'ae'mo ani afina'mo afole aigiye. 4 Ani vekamo'a Gotiti-
mo'mo mai'niye, hu'a nehaya vaya'ai goti'apimogife'mo kame huno apatege mono nehaya
goti'apimogife'mo kame huno apatege huno mai'neno'ae'mo, ae'na apakase'na hogote
vekamo mai'nove, huno hugiye. Agaemo Goti mono nopi'mo haino mai'neno'ae'mo,
Goti'namo mai'nove, huno hugiye. 5 Lapakae'e'mo mai'ne'nae'mo ani gemo ago lapa
pai'novana ago lapake kani'nifiye. 6 Lapakaemo ago age'nayana mago kava'mo'a ka akani
male'niyanageno afole aisiya afina'mo alagi afole aigiye. 7 Hemenimo mago vaya'mogimo
alagi hosu vekamo'a hisiya agufa kava'mo nehaya'monanafa ka'mo alino ne'akaniya
vekamo'a ka akanime akanime ne'visigeno'ae'mo hosu vekamo muki vayapati'mo afole
aigiye. 8 Ani afina'mo muki ke'aepa gemo amagino ne'ataleya vekamo muki vaya'ai
apaulagale'mo afole aisigeno'ae'mo Ala kava ne'mo alino alave nehisigeno emineno
avamusa aisiya kayoteti'mo alagi amagigiye. 9 Afole aiteno Satani himamu'aleti'mo lokiya
alagena aune kava'mo no'agaya aigofe aune kava'mo hugiye. 10 Agaemo muki agufa agafa
aigofe hosu kava'aleti'mo Goti'a alino apago'ya lagauno apatalesiya vaya'aife'mo humi
apategaiye. Apakaemo Goti'a apakufamo alino katino apatesiyafe'mo lama gee'mo alagi
ohapau'nisige'a lageso hugae. 11 Ani kava'mo hugaya'mofe'mo Goti'a, aigofe gemo afa'a
afigae, huno alino apami malesige'a aigofe gee'mo, lama gemo hane'niye, hu'a hugae. 12 Na
kava hisiyafe'mae. Goti lama ge'ae'mo apakesa afi'a fatago osu'ne'a hosu kavafeke'mo
apamogaga ne'aiya vaya'mogi aigofe gemo ne'afisageno agoti huno apateteno'ae'mo,
hosu vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mae.

Goti'a lapakufamo alino katino lapatesiyafe'mo lekana paino lapate'niye, huno hapa pai'niya gemae

13 Ala kava ne'mo'a hau ayamopafi'mo hau'niya konagatimogitapae, huta, Goti'a aepa
fai'niya afinateti'mo ago lekana paino lapate'niye. Auneme'amo'mo alino lapaote
lapatesigetapa lama ge'ae'mo lapakesa afita fatago hisageno Goti'a lapakufamo alino
katino lapatesiyafe'mo lekana paino lapate'niya'mofe'mo muki afina'mo Gotife'mo hao
ke heta lapatesuna kava'mo hane'niye. 14 Lagaemo alagepa faigoko ge'amo aeta hakalo
huta lapa nepaunageno'ae'mo Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisi ha le konali ya'amo
alisayafe'mo keya ae'niye. 15 Konagatimogitapae, huta, ani kava hu'niya'mofe'mo aeta
hakalo huta lapa pai'nona gele'e avo'mo kae'nona gele'e'mo o'ataletapa atafauta alagi
hutapa maiyo. 16-17 Afotimo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno muki afina'mo
lokiya vaita mai'neta lavayagunagu huta agava maisunafe'mo fiku laha maeno lami'niye.
Agae'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo muki alagepa gemo huge muki alagepa kava'mo
huge hutapa maisayafe'mo lapa mae'ana lapaipamo ali'ana lokiya vai'ana lapate'anageta
maiyo.

3

Nunumu hutapa lateyo, huno hapa pai'niya gemae

1 Konagatimogitapae, huta, atupa gemo hutae'mo, Ala kava ne'mo ge'amo aino
atagu faesige'a alagepa hu'a afite'a mago'e hu'a ani gele'mo ali'a asaga hisayafe'mo
nunumu'mo hutapa lateyo. Lapakaetegamo hu'niya kava huno muki haopalegamo mai'-
naya vaya'aitegamo hisiyafe'mo nunumu hutapa lateyo. 2 Muki vaya'mogimo apakesa afi'a
fatago nosaya'mofe'mo hosu vaya'ai apayapati'mo lagufamo alino katino latesiyafe'mo
nunumu hutapa lateyo. 3 Apakaemo mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a huguve, huno
hu'niya gemo alagi o'ataleno akame nehiya vekamo'a lokiya vaino nelapateno yagaino
lapatesigeno hosu kava'mo'a alino hosu huno olapategaiye. 4 Lagaemo Ala kava nefe'mo

lagesa afita fatago nehutae'mo lapakaefe'mo, lagaemo hu'nona gemo afite'a akame
nehayanage'a afa'a akame hugae, huta lagesamo ne'afune. [5] Ala kava ne'mo'a lapaipa
lapakesamo alino ho huno lapatenagetapao Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya
kava'e Kalaisi'a o'ataleno atafauno alagi hu'niya kava'e'mo alagepa hutapa agetetapa
afiyo.

Muki vaya'amogitapamo ali'ya'mo aliyo, huno hapa pai'niya gemae

[6] Konagatimogitapae, huta, Ala kava netimo Yesu Kalaisi agi'aleti'mo lokiya gemo
lapa paitae'mo, muki konagatapimogi ali'ya'mo o'ali'a afa'a mai'ne'a hapa pai'nona
gemo o'afi'naya vaya'aina maitapa halove huta apataleyo. [7] Lagaemo lapakae'e'mo
lokaeta mai'netae'mo afa'a o'maita ali'yake'mo alita mai'none. Ani kava huta lakame
hutapa hisayafe'mo ago lage'nae. [8] Ne'yatapimo fiku alita o'ne'nona'monanafa laha
maesayafe'mo kanamo alita olapamisunafe'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo ali'yake'mo al-
i'none. [9] Ani kava'mo hu'nonana lapakaetegati'mo ne'ya'mo afa'a fiku alita nesuna
lokiyatimo hane'niya'monanafa nehuna kava'mo agetetapa akame hisayafe'mo ali'ya'mo
ne'alita ne'yatimo miya faita ne'none. [10] Lapakae'e'mo magokepi lokaeta mai'netae'mo,
ali'ya'mo alisiyafe'mo ohau'nisiya vekamo'a ne'yatapimo alino o'negaiye, huta lokiya
gemo ago lapa pai'none. [11] Mago faigoko gemo hu'apae'mo, mago vaya'mogi ali'ya'mo
o'ali'a afa'age'mo mai'ne'a himu'namu kava'mo hu'a alu vaya'ai yatefeke'mo yagai'a
ne'maiye, hu'a laha pai'nageta afi'none. [12] Lagaemo ani vaya'aife'mo Ala kava netimo
Yesu Kalaisiteti'mo hutae'mo, himu'namu kava'mo osutapa ali'ya'mo alitapa ne'yatapimo
miya faitapa neyo, huta lokiya gemo nehune. [13] Konagatimogitapae, huta, apakaemo
ani hosu kava'mo nehaya'monanafa lapakaemo alagepa kava'mo nehutapae'mo ala-
ga'mo olapaeno. [14] Mago vekamo'a mani avo'mo nekaona gemo o'afisiya'mo'mo yagaita
mai'netapa avagage hisiyafe'mo maitapa halove hutapa ataleyo. [15] Lapakaemo maitapa
halove hutapa atalegaya'monanafa kametimo mai'niye, hutapa osutapa konagatimo'mo
mai'niye, hutapa agaefe'mo ehekae, hutapa ha paiyo.

Ge atupa gemae

[16] Ala kava ne'mo'a apaipamo alino falu huno ne'apateya kava'mo aepa vekamo'a fiku
lapa maeno lapaminageno muki afina'mo muki yafe'mo lapaipamo'mo falu hino. Ala kava
ne'mo'a muki'amogitapa'e'mo magokepi lokaeno maino. [17] Nagaemo Polo'namo mani
gemo nagai'ni nayapati'mo ali'na avo'mo kae'na, Polo'namo ge lapamamae'nove, hu'na
avo'mo nekaove. Muki avo'mo nekaova gemo ani agufa kava'mo hu'na nekaove. [18] Ala kava
netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapaminagetapa muki'amo alagepa hutapa maiyo.
He, lama ge.

1 TIMOTI

Mago neya vekamo Timoti'e Polo'e'mo hu'ana magokepi lokae'ana Goti ali'ya'amo ali'na'ae. Mago afina'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo alige mago afina'mo anaote anaote hu'ana ali'ya'mo alige hu'na'ae. Polo'a huno'ae'mo, hosu gemo ali'a apaya ne'malaya vaya'aife'mo ge osutapa maiyo, huka hapa paiyo, huno ha paige mono kavafe'mo huge siosile'mo ne'yagaiya vaya'mogimo ani agufa kava'mo hu'a maisaya vaya'mae, huno ha paige ani agufa gemo hapa paiyo, huno ha paige ina kava'mo hutapa maiyo, huno huge huno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Polo'namo Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'nove. Lagufamo alino katino
nelateya vekamo Goti'e lavayagunagu huta agava ne'mauna vekatimo Ala kava ne'mo
Yesu Kalaisi'e'mo, apa vekati'amo maiyo, hu'ana naha paite'ana lekana pai'ana nate'na'ae.
2 Kagesa afika fatago nehana mafa'ne'nimo lama ge Goti mafa'ne'amo Timotigae'mo mani
avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo fiku kaha mae'ana
kamite'ana hanau hu'ana kate'anageno kaipamo'mo falu hino.

Hosu gemo nehaya vaya'aife'mo, ge osuta afa'a maiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

3 Nagaemo Masetoniya kotegamo visuvafe'mo hu'nae'mo, Efasasi taonifi'mo mai'neka
mago hosu gemo nehaya vaya'aife'mo, alu gemo alita apaya o'maleyo, huka hapa paiyo.
4 Kaitene ge'e lapakinago vaya'mogi apaki'apile'efe'mo apava gemo huli'a ne'vaya agufa
ge'e'mo lapakesa ala'amo o'afiyo, huka hapa paiyo, hu'na ago kaha pai'novanage'na halate
hemeni'e'mo mago'e hu'na hu'na fayu hu'na kaha nepauve. Ani agufa gemo'a Gotife'mo
alagepa hu'a mono hisayafe'mo lokiya vaino no'apatefa ge ne'vaiya geleti'mo kaveta
hisaya kavake'mo alino afole aino ne'ate. 5 Kagaemo hapa paisanage'a afite'apae'mo
hapau apayamopafi'mo hapausiyafe'mo hapa paiyo, hu'na ago kaha pai'nove. Inagi hapau
apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo yaveyave apaipafati'mo afole aige alagepa huno
alino fako huno ne'apateya apakupi mafa'nefati'mo afole aige lama ge hu'a apakesa afi'a
fatago nehaya kavateti'mo afole aige huno afole ne'aiye. 6 Mago'amogimo ani alagepa
ka'mo ago atale u'a ina agufa gelefeke'mo ge huge afige hu'a afa kavatefeke'mo mono
nehae. 7 Apakai'apimo Goti ke'aepa ge'amo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo maisayafe'mo
hapau'niye. Apakaemo lokiya gemo nehaya'monanafa apakai'apimo nehaya gemo
aepa'amo alagepa hu'a o'afi'ne'a na agufa gemo nehupi, hu'a no'afiye. 8 Lagaemo
ago afi'nonana vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo alagepa hu'a ali'a apaya ne'malesayana
alagepa gemo hane'niye, huta afi'none. 9 Afi'nona'monanafa Goti'a fatago vaya'aitefe'mo
ke'aepa ge'amo hu o'male'nifa hosu kava'mo nehaya vaya'aitefeke'mo hu male'niye.
Ke'aepa gemo amagi'a atale'a no'afiya vaya'aitefenagi mono osu'a hosu kava'mo nehaya
vaya'aitefenagi apaote kava'mo osu'a ma mopafi kava'mo akame nehaya vaya'aitefenagi
ita'api afo'apimogi kamiti ne'apamagiya vaya'aitefenagi vaya'mo nehapaya vaya'aitefe-
nagi huno hu male'niye. 10 Kumai kava'mo nehaya vaya'aitefenagi vemogi ve apafalugi
ne'aliya vaya'aitefenagi vaya'mo kumaya ne'apavalaya vaya'aitefenagi aigofe gemo ne-
haya vaya'aitefenagi apago'ya ne'atale'a aigofe gemo nehaya vaya'aitefenagi huno hu
male'niye. Inagi mani hosu kavatefenagi muki alu hosu kava alu hosu kavatefenagi huno
hu male'niye. Kaita haugekana gemo ohane'neno vaya'aina alino hapageno ne'apateya
ge'amo ago amagi'a ne'atalaya kavate'efe'mo hu male'niye. 11 Mani gemo alagepa faigoko
gemo hane'niyana Gotife'mo hao ke nehona vekamo ge'amo ha le konali faigoko ge'amo
hane'niye. Goti'a mani gele'mo yagai'na atesuvafe'mo alino nami'nige'na alinine'na ae'na
hakalo hu'na hapa nepauve.

Polo'a Gotife'mo amuse huno ate'niya gemae

12 Ala kava netimo Kalaisi Yesu'a nagaefe'mo agesamo afino'ae'mo, ali'ya'nile'mo o'atal-
eno muki afina'mo alagepa huno ali'ya'mo aligiye, huno huteno lokiya vaino nateteno

ali'ya'ale'mo navaleno nate'niya'mofe'mo hao ke nehove. [13] Hogote'na Yesufe'mo hu'na
faipa hu'na atege vaya'alegamo naini hu'na apatege kame hu'na apatege hu'na mai'no-
va'monanafa hau huno nate'niye. Alagepa hu'na o'afi'na nagesa afi'na fatago osu'no-
va'mofe'mo hau huno nate'niye. [14] Ala kava netimo'a lusi kava huno fiku naha maeno
nami'nige'na Kalaisi Yesupi'mo mai'ne'nae'mo nagesa afi'na fatago nehu'nae'mo nahau
nayamopafi'mo nahau'niye. [15] Mani lama gee'mo apakesa afi'a fatago hute'a alisaya
gemo hane'niyana Kalaisi Yesu'a hosu vaya'ai apakufamo alino katino apateno hapau
vaisiyafe'mo ma mopafi'mo emine'niye, huta nehune. Inagi nagaemo hosu kava'mo
nehaya vaya'aina mago'e hu'na ago ae'na apakase'na hogote hosu vekamo mai'nove.
[16] Mai'nova'monanafa Yesu Kalaisi'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alisayafe'mo
apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mo hogoteno nagaemo nageno yagu yaga huno na-
tale'niya kava'amo alino apave lisiyafe'mo hau huno nate'niye. Alino apave lisige'a
agete'apae'mo, alagi hosu vekalegamo hu'niya agufa alagepa kava'mo lagaetega'e'mo
afa'a hugiye, hu'a apakesamo afisayafe'mo hau huno nate'niye. [17] Ala kini vekamo ofalino
maige maige huno ne'maiya vekamo no'agona vekamo agai'age'mo ageteno afi'niya
vekamo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo muki afina'mo hanege hanege huno haneno.
He, lama ge.

Lokiya vaika kame huka apato, huno ha pai'niya gemae

[18] Mafa'ne'nimo Timotiyo, hu'na, Hogote'a mago vaya'mogi Gotitegati gemo alini
e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi kagaefe'mo ge hu'nae. Ge'apilefe'mo
hu'nae'mo, Ge'apileti'mo lokiya vaika alagepa kamemo huka apato. [19] Kame nehukae'mo
kagesa afika fatago nehuka kagupi mafa'nemo ge'amo afiyo. Mago vaya'ai apakupi
mafa'nemo'a, hosu kava'mo nehae, huno nehige'apae'mo no'afigeno'ae'mo apakesa
afi'a fatago hu'naya kava'apimo alagi alino atagaeno ne'atale. [20] Ani agufa kava'mo
Haimeniyasi'e Alekasana'e'mo hu'ana mai'na'ae. Afite'ana Goti agi'ale'mo hu'ana faipa
hu'ana o'atesa'afe'mo Satani ayapi'mo ali'na anate'nove.

2

Nunumu'mo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Nagaemo, Goti vaya'amogimo hogote'a muki vaya'aife'mo Gotifeke'mo aukaya hu'a ge
huge nunumu'mo huge nunumu'mo hu'a apatege hao ke hege hu'a maiyo, hu'na lokiya
gefatike'mo nehuve. [2] Gamani vaya'e muki yagai'a ne'apataya vaya'efe'mo nunumu'mo
huta apategetao alagepa huta magokepi lokaeta mai'neta Gotife'mo mono nehuta muki
vaya'aitegamo fatago kava'mo hugunanagi. [3] Lagufamo alino katino nelateya Goti'a ani ag-
ufa kavafe'mo hau'nigeno'ae'mo kanale kava'mo hane'niye, huno nehiye. [4] Agaemo muki
vaya'ai apakufamo alino katino apatesige'a lama ge'amo afi'a aeto hisayafe'mo hau'niye.
[5] Goti'a magoke vekamo mai'nigeta lagaemo mai'nonanageno agae'e'mo magokepi lokaeta
maisunafe'mo magoke vekamo folagate vekamo'a ma mopafi vaya'ai agufamo ali'niya
vekamo Kalaisi Yesu'a mai'niye. [6] Agaemo muki vaya'aina miya faino apatesiyafe'mo
agai'a agufa'amo Goti'mo ami'nige'apae'mo Goti'a lekana pai male'niya afina'mo ge'amo
ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. [7] Ani kavatefe'mo lekana paino nate'nige'na ge'amo ae'na
hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'ne'na apa veka'amo'na alu nofi vaya'mogimo
apakesa afi'a fatago hisayafe'mo lama ge'amo ali'na apaya ne'malova vekamo mai'nove.
Aigofe gemo nosufa alagi lama gemo nehuve.

[8] Nahau'niyanage'a muki vemogimo lole apakesamo o'afi'ne'a apaote kava'mo hu'a
apaipamo neleya kava'mo atale'a alagepa hu'a mai'ne'a muki haopalegae'mo nunumu'mo
hugae.

A'ne anaga'aife'mo hu'niya gemae

[9-10] Ina kava huno nahau'niyanage'a a'nemogimo vaya'mogi apakesayafe'mo
kukena'apimo ali'a o'vai'a alagepa hu'a apakesamo afi'ne'a kukenamo ali'a vaigae.
Apayokapi'mo konali alige apakufale'mo konali alige lusi monileti'mo miya nefaiya

kukenamo ali'a vaige osugaya'monanafa Goti mafa'nemo mai'none, hu'a nehaya'mofe'mo
alagepa kava'apimo kukenagana hu'a ali'a vaigae. 11 A'nemogi Goti gemo ne'afi'apae'mo
ge osu'a mono vaya'ai apaiyafike'mo maigae. 12 Nagaemo a'nemogi ali'a apaya malege
ve anaga'aite'mo yagai'a apatege hisayafe'mo ali'na o'apate'novanage'a ge osu'a afa'a
maigae. 13 Goti'a hogoteno Atamu'mo alo huteno Ivi'mo alo huno ate'niya'mofe'mae.
14 Satani'mo Atamu'a humi o'ate'nifa Ivike'mo humi ate'nigeno Goti ke'aepa ge'amo
ago amagino atale'niye. 15 Amagino atale'niya'mofe'mo a'nemogi apakesa afi'a fatago
huge hapau apayamopafi'mo hapauge apaote kava'mo huge vaya'mogi apakesayafe'mo
apamo'ya aige hu'a maime maime ne'visageno'ae'mo Goti'a mafa'ne'amo alino ate'nigeno
emine'niya kavateti'mo apakufamo alino katino apateteno hapau vaigiye.

3

Vayatama vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

1 Mani gemo lama gemo hane'niyana mago vekamo'a siosi vaya'aite'mo yagaisuva
vayatama vekamo maigesuve, huno hisiya'mo'mo alagepa ali'yafe'mo hau'niye. 2 Ani
vayatama vekamo vai'mo no'amisageno afa'a ne'maisiya vekamo'a magoke a'mo ali'nisiya
vekamoke'mo maigiye. Agufale'mo alagepa huno yagaino atege aipa agesale'mo alagepa
huno yagaino atege alagepa kava'mo huge nata vaya'aitegamo alagepa huno yagaino
apatege afa'a alino apaya malege huno ne'maiya vekamoke'mo maigiye. 3 Lusi ani'mo
ne'neno negi nagi osuge kaveta osuge monie'mo ha'ye osuge huteno yagu yaga huno
maige ge ne'vaiya kavafe'mo ohauge ma mopafi yafe'mo lusi kava huno ohauge huno
ne'maisiya vekamo'mo maigiye. 4 Agaemo afamo anaga'ale'mo alagepa huno yagaino
apate'neno mafa'ne'amo muki kavatefe'mo alagepa kavateti'mo alino aiyafi'mo apate-
siya kava'mo hane'niye. 5 Mago vekamo'a afamo anaga'ale'mo alagepa huno yagaino
apatesiyafe'mo o'age'nisiyana haiya kava huno Goti siosi vaya'ale'mo yagaino apategaiye.
6 Saufa Goti mafa'nemo hamale'nisiya vekamo'mo vayatama vekamo o'maigiye. Satani'a
himu'namu agesamo ne'afigeno'ae'mo Goti'a, hosu kagesamo afi'nane, huno hu'niya
agufa gemo huno saufamo agesa afino fatago hu'nisiya Goti mafa'nemo'a agufamo
avalelino nehaisigeno'ae'mo Goti'a, hosu kava'mo hu'nane, huno hugiye. 7 Malaga
vaya'mogi'e'mo, alagepa vekamo mai'niye, hu'a nehisageno ne'maisiya vekamoke'mo
maigiye. Fiku yanageno hosu agi'amo amisageno Satani ane'aifi'mo hegekana huno
atafaugiye.

Nikeni vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

8 Ani kava'mo hu'a mono ali'yate'mo mai'naya vaya'mogimo alagepa hu'a ne'yagaiya
yahauve vaya'mo maigae. Lole gemo osuno magoke gemo huteno lusi ani'mo ne'neno negi
nagi osuno monie'mo ha'ye nosisiya vekamoke'mo maigiye. 9 Alagepa agupi mafa'nemo
aliteno lagesa afita fatago nehuna gemo hogoteno alino fala ki male'neno henaga'amo
ago alino lave li'nigeta age'nona gele'mo atafauno alagi hu'neno akame nehisiya vekamo
maigiye. 10 Ani kava'mo hu'a hogote'a amalageka hu'a agesageno'ae'mo alagepa kava'mo
nehisaya vekamo nikeni ali'yate'mo maino. 11 Ani kava'mo huno a'amo'mo alagepa huno
yagaisiya agufa a kanoge'mo maigiye. Hosu faigoko gemo osuno agufale'mo alagepa huno
yagaino atege muki kavatefe'mo alagepa kava'mo huge nehisiya a kanomoke'mo maigiye.
12 Nikeni ali'ya'mo aligefe hisiya vekamo magoke a kanomo ali'nisiya vekamoke'mo
maigiye. Agaemo a'ne mafa'ne'ale'mo alagepa huno yagaino ne'apatesiya vekamoke'mo
maigiye. 13 Alagepa nikeni ali'ya'mo alisiyana ala agi'amo aliteno agesa afino fatago
nehuno lokiya vaino maigiye.

Mono gemo aepa'ae'mo hu'niya gemae

14 Aise afina'mo maite'na kagaetegamo visuvafe'mo nahau'niye. 15 Aise afina'mo
maige'na o'visugekae'mo Goti nopi'mo mai'nekae'mo hisana agufa kava'mo agesanafe'mo
mani avo'mo nekaove. Ani no'mo afa'a ne'maiya Goti siosi'amo hane'nigeno lama
ge'amo'mo hanege hanege huno hanesiyafe'mo no'mo posileke'mo nehaneya kava huno

lama ge'amo siosi'ale'mo hane'niye. [16] Mono kavatimo hogote kava'mo alopa kava'mo
hane'nigeno alino fala ki male'neno alino lave li'nigeta ani mono kava'mo nehune.
Mani gee'mo hutae'mo, Goti'a agufamo aliteno vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye. Goti
Auneme'amo'mo, fatago vekae, huno hu'niye. Enisole vaya'mogi age'nae. Alu nofi alu nofi
vaya'aife'mo agaefe'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. Ma mopafi
vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hu'nae. Goti'a avalelino haino koku'napi
ate'nigeno mai'niye, huta nehune.

4

Henaga'amo hosu gemo ali'a apaya malesaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Goti Auneme'amo'mo huno ha leno huno'ae'mo, henaga'amo mago vaya'mogi hosu
apaune vaya'ai gemo afige hosu enisole vaya'mogi ali'a apaya malesaya gemo afige
hute'a siosi vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya gemo atale'a ugae, huno hu'niye.
[2] Apavayaleti'mo aigofe gemo hugaya'monanafa apakupi mafa'nemo ago fali'negekana
huno mai'niye. [3] Apakaemo, a'mo o'alige vele'mo o'maige ne'ya'mo mosige hutapa maiyo,
hu'a ali'a apaya malegae. Goti'a apakesa afi'a fatago huge lama ge'amo afi'a aeto huge
nehisaya vaya'mogimo ne'ya'mo ali'ne'a agaefeke'mo hao ke hete'a nesayafe'mo muki
ne'ya'amo alo hu male'niye. [4] Muki alo hu'niya ya'amo alagepa ya'age'mo hane'niyanageta
lagaemo alita atalesuna ya'mo ohane'nifa ali'netae'mo Gotife'mo hao ke heteta alita
nesuna ya'mo hane'niye. [5] Goti'a afa'a negae, huno hu'niyanageta nunumu'mo huteta
afa'a alita negaune.

Timotife'mo alagepa huka ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'niya gemae

[6] Kagaemo konagatimogife'mo ani kavafe'mo alika apaya malesana'mo'mo Yesu Kalaisi
alagepa ali'ya veka'amo maigane. Lagesa afita fatago nehuna gemo alagepa huka
akame hu'nana gemo ne'ya'mo alika negekana huka alika nesanageno'ae'mo lokiya vaino
kategaiye. [7] Kategaiya'monanafa ma mopafi gemo aote ohane'niya gemo anekalo a'ne'ai
kaitene gemo o'afika yokalo legefe'mo ae'a apakasesayafe'mo teleninimo nehaya kava
huka Gotife'mo alagepa huka mono hisanafe'mo teleninimo huvo. [8] Apakufaleti'mo
teleninimo nehaya kava'mo'mo aise'amo hapa maegaiya'monanafa mono kava'mo'a muki
alagepa kavatefe'mo laha maegaiye. Goti'a, alagepa mono nehaya kava'mo'a afa'a
maisaya kavatefe'mo hemeni'e afole aisiya afina'e'mo lapa maegaiye, huno polomasi
gemo hu'niye. [9] Mani nehuna gee'mo lama gemo apakesa afi'a fatago hute'a alisaya
gemo hane'niye. [10] Ani gelefe'mo ali'ya'mo ne'alune. Goti'a muki vaya'mo hapa ne'-
maeya'monanafa apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino apateno
hapau ne'vaiya vekae'mo lavayagunagu huta agava ne'mauna'mofe'mo hu'a faipa hu'a
nelatagetae'mo ali'ya'amo ne'alune.

[11] Ani kava'mo hiyo, huka huge alika apaya malege huka maiyo. [12] Kagaemo apakesa
afi'a fatago nehaya vaya'mogi kakame hisayafe'mo alagepa gemo huge alagepa kava'mo
huge kahau kayamopafi'mo kahauge kayamukiki huge alagepa huka kagesa afika fatago
huge yaveyave kava'mo huge huka maige'apao afa neya vekamo mai'niye, hu'a osiyo.
[13] Kagaemo Goti ge'amo alagepa hu'a lekana paige ani kava'mo hiyo, hu'a ae'a hakalo
hu'a hapa paige ali'a apaya malege hisayafe'mo yagaika apateme apateme ne'uge'na
eno. [14] Yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi kagaete'mo apaya'mo male'a katete'a
Gotitegati'mo ali'naya geleti'mo ali'ya'amo alisanafe'mo lokiya'amo ali'a kami'nae. Fiku
yanageno kami'naya ya'mo afa'a hanegaiyanagi kami'naya yateti'mo ali'ya'mo aliyo. [15] Ani
kavatefe'mo kagesa afifi huka mai'nekae'mo lokiya vaika ali'ya'mo alige'apao alagepa
kavakamo'mo kosime kosime ne'viya kavakamo muki'amogimo ageyo. [16] Kagaikale'mo
alagepa huka yagai'neka alika apaya ne'malana kavate'mo yagaika maiyo. Yagaime
yagaime uka maiyo kagaika kagufamo alika katika kateteka gekamo ne'afiya vaya'ai
apakufamo alika katika apateganangi.

5

Muki vaya'aitegamo hisiya kavafe'mo ha pai'niya gemae

1 Kagaemo alopa vaya'aife'mo lokiya kagemo o'aika afokamofe'mo ha nepaina agufa
kagemo aika hapa nepaika alika api aika apato. Konagakamogife'mo hapa nepaina agufa
gemo huka neya vaya'aife'mo hapa nepaika alika api aika apato. 2 Itakamofe'mo ha
nepaina agufa gemo huka alopa a'ne'aife'mo hapa paiyo. Kasakamogife'mo hapa nepaina
agufa gemo huka venemo a'ne'aife'mo alagepa kaipamo kali'neka hapa paiyo.

Kogu a'ne'aitegamo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

3 Kogu a'nemo yagai'a apatesaya vaya'mo o'mai'nisayana siosi vaya'mogimo alagepa
hu'a yagai'a apategae. 4 Ani kogu a'nemogi mafa'ne'apimo maige apakio'apimogi maige
hu'a mai'nisayana afa'a yagai'a apategae. Kogu a'ne ita'api afo'apimogimo anona'apile-
fe'mo Gotife'mo mono kava hu'a yagai'a apategae. Goti'a ani kavafe'mo hau'nigeno'ae'mo,
alagepa kava'mo hane'niye, huno nehiye. 5 Apakai'apige'mo mai'nisaya kogu a'nemogimo
Gotifeke'mo apakesamo afi'apae'mo, afa'a laha maegaiye, hu'a hute'a nunumu'mo hu'a
apatege feluga'e hani'ilaga'e'mo nunumu'mo huge hu'a ne'maiye. 6 Ne'maiya'monanafa
apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya kogu a'nemogimo afa'a mai'ne'apae'mo fali
kavategamo ne'maiye. 7 Vai'mo o'alisayafe'mo ani kava'mo hiyo, huka hapa paiyo. 8 Mago
vaya'mogi konaga'apimogite'mo alagepa hu'a no'yagaisayana hosu kava'mo nehaya'mo-
nanafa afamo anaga'apile'mo yagai'a no'apatesayana mago'e hu'a hosu kava'mo nehae.
Ani kava'mo nehisaya vaya'mo mono gemo atale'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aina
mago'e hu'a ae'a apakase'a alagi hosu vaya'mo mai'nae.

9 Magoke vekale'mo mai'ne'apae'mo sigisiti'a kafugamo ae'a agase'a mai'nisaya kogu
a'ne'ai apaki'apimo avo'mo kae maleyo. 10 Apakaefe'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'a
nehisage'a mai'ne'a mafa'ne'apile'mo yagai'a apatege nata vaya'aite'mo yagai'a apatege
apaote vaya'ai apaiyamo sese hu'a apatege kana ali'nisaya vaya'aina hapa maege muki
alagepa kavatefe'mo apayamukiki huge hu'a mai'nisaya kogu a'ne'ai apaki'apimo avo'mo
kaeyo. 11 Saufa kogu a'ne'ai apaki'apimo avo'mo okaeyo. Apakaemo vele'mo maisaya
kavafe'mo apakesamo afisaya'mo'mo Kalaisi'mo apakame'ya amigae. 12 Kalaisife'mo, ina
kava'mo hugune, hu'a ha pai'naya gemo amagi'a atalesageno'ae'mo vai'mo apamigiye.
13 Mago'e hu'a hosu kava'mo hu'a ali'ya'mo o'ali'a alu nopi alu nopi'mo u'e'a nehu'apae'mo
hosu faigoko gemo hulitata nehu'apae'mo himu'namu kava'mo hute'a, nagaeke'mo
agete'na afi'nove, hu'a hute'a osisaya agufa gemo afa'a nehae. 14 Ani agufa kava'mo
hugaya'mofe'mo saufa kogu a'nemogimo halate u'a vele'mo mai'ne'a mafa'nemo ali'a
ne'apate'a no'apifi yate'mo yagaisayafe'mo nahau'niye. Ani kava'mo hisage'apae'mo
kame vayatimogimo hu'a faipa hu'a latesaya ka'mo o'agegae. 15 Mani avo'mo okae'noge'a-
pae'mo hogote'a mago kogu a'ne anaga'mogi malage hu'a alagepa ka'mo ago atale u'a
Satani akame hu'nae. 16 Mago apakesa afi'a fatago nehaya vayapati'mo mago kogu a'nemo
mai'nisayana ani vayapati'mo mago vekamomofi a kanomomofi huno afa'a yagaino
atesiya kava'mo hane'niye. Siosi vaya'mogimo agai'age'mo mai'nisiya kogu a kanole'mo
yagai'a atege mago alu kogu a'ne anaga'aite'mo yagai'a apatege hu'nisayana ani kogu
a'nemogimo kanamo afa'a o'aligae.

Vayatama vaya'aitegamo hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

17 Yagai'a ne'apataya vayatama vaya'mogi alagepa ali'ya'mo alisayana siosi vaya'mogi
hapao ke he'a alagepa miya'apimo apamigae. Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a ali'a apaya
ne'malaya vayatama vaya'aina hogote'a miya'apimo afa'a apamigae. 18 Goti muku-
fi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, pulumakamogimo viti alaga ne'ya'mo
haleti'ya'amo apaiyaleti'mo ae'a nehale'apae'mo ani ne'yapati'mo o'nesayafe'mo apavay-
ale'mo nofiteti'mo kitapa o'apateyo, huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo, ali'ya'mo
ne'aliya vaya'mo miya'apimo alisaya vaya'mo mai'nae, huno hu'niye.

19 Magoke vekamo'a yagaino ne'apateya vayatama vekae'mo, hosu kava'mo nehiye,
huno hisiya gemo o'afiyo. Lole vekala'moganimofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a

e'a hisaya gege'mo afiyo. [20] Kagaemo muki vaya'ai apaulagale'mo hosu kava'mo hisaya
vayatama vekae'mo, hosu kava'mo hu'nane, huka ha paige'apao muki vayatama vaya'-
mogimo afite'a koli hiyo. [21] Nagaemo Goti aulagalenagi Ala kava netimo Yesu Kalaisi
aulagalenagi Goti'a lekana paino apate'niya enisole vaya'ai apaulagalenagi hu'na kaha
pai'nae'mo, mani kava'mo huka alika fako huka apategefe hukae'mo fiku alika fako huka
o'apateka hogoteka ani gemo aepa'amo afitekae'mo mago vaya'aitega'e alu vaya'aite-
ga'e'mo lole agufa kava'mo osuka magoke aiyaya kavake'mo huka alika fako huka apato,
hu'na kaha nepauve. [22] Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vaya'mo lekana paika
apateteka apakaete'mo malage huka kaya'mo maleka o'apato. Fiku yanageno lekana paika
ate'nisana vekamo hosu kava'amo'mo kagaete'mo aino kamaesigeka kagaemo vai'mo
aligane. Kaoteke'mo maiteka alagepa huka maiyo. [23] Kagaemo kaipa kagafu'mo kige
kaita'mo kahauge nehigekae'mo anilafa'age'mo o'neka nofi alagafati ani'mo aise'amo
lakiteka no. [24] Mago vaya'ai hosu kava'apimo hogoteno afole ne'aige'a agete'apae'mo ali'a
fako hu'a ne'apataya'monanafa mago vaya'ai hosu kava'apimo ali'a fako hu'a ne'apataya
afina'mo akamelegati'mo afole ne'aiye. [25] Ani kava huno mago vaya'ai alagepa kava'apimo
vaya'ai apaulagale'mo hane'niya'monanafa o'age'naya alagepa kava'apimo alagi fala kino
ohaneno afole aisige'a agegae.

6

Ali'yate'mo mai'naya vaya'aife'mo hu'niya gemae

[1] Kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'mogi ali'ya'mo aepa veka'apimo aiyafi'mo mai'ne'a
ge'amo afige'apao Goti agi'ale'e alita apaya ne'malona gele'efe'mo hu'a faipa hu'a o'ateyo.
[2] Ali'ya aepa veka'apimo'a agesa afino fatago hu'nisiya vekamo mai'nisiyana ali'ya'amo
ne'aliya vaya'mogimo, konagatimo'mo mai'niya'mofe'mo ge'amo o'afigune, hu'a osu'a,
lagaemo ha maesuna vekamo agesa afino fatago hu'niya vekamo lahau'niya vekamo
mai'niya'mofe'mo ge'amo afigune, hu'a hisaya kava'mo hane'niye. Ani kava'mo hiyo,
huka hapa paiteka alika apaya malo.

Kagemi yafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[3] Ala kava netimo Yesu Kalaisi ge'amo alagepa gemo hane'niya'mofe'mo kaita
haugekana huno ohane'neno vaya'mo alino alagepa huno ne'apateya gemo hane'niye.
Mago vekamo'a ani gelefe'mo, he, huno osuge Gotife'mo mono nehaya kava'mo alino afole
aino ne'ateya gemo o'afige huteno'ae'mo alu gemo alino apaya ne'malesiya'mo'mo [4] ala
vekamo mai'nove, huno agesamo ne'afiya vekamo mai'neno magoke yafe'mo agesamo
no'afiye. Agaemo geleti'mo kaveta hisiyafeke'mo hau'nigeno hosu apaipa kafa hapaege
kaveta huge hu'a faipa hu'a apatege hosu apaipa kali'a apatege nehaya kava'mo afole
ne'aiye. [5] Apaipa apakesamo'mo kasali'niya yakana hu'a apakesamo afite'a lama gemo
o'ali'ne'a hulu vaige vaige hute'a alu ge alu gemo hute'apae'mo afa gemo nehae. Mono
kavatiletike'mo akamelegati'mo mago'e ya'mo aligune, hu'a apakesamo ne'afiye. Ani
agufa vaya'mo maika halove huka apateteka maiyo. [6] Apakesamo ne'afiya'monanafa mono
kava'mo hute'a mago'e hu'a kagemi ya'mo alisayafe'mo hapa'ye osu'nigeno apaipamo'mo
falu nehisiya vaya'mogi akamelegati'mo mago'e hu'a alopa ya'mo aligae. [7] Itatimogi ali'a
nelataya afina'mo mago ya'mo ali'neta afole no'aune. Ani kava huta ago afi'nonana
falisuna afina'mo mago kagemi yati'e'mo alinita afa'a o'ugune. [8] Ne'yati'e kukenati'e'mo
hane'nisiyana laipamo'mo falu hugiye. [9] Kagemi ya'api'e vaya'mo maisayafe'mo ha-
pau'nisiya vaya'mo apamalageka hisiya kate'mo ne'vageno'ae'mo hosu hapa'ye kava'api-
mo'a ane'aifi'mo hegekana huno ne'apatafaige'apae'mo alagi asagau'a ne'aiyanage'a ata
kopi'mo lami'a maigae. [10] Monie'mo hapa'ye nehiya kava'mo'a muki alu hosu alu hosu
kava'mo aepa'amo hane'niye. Mago vaya'mo mago'e monimo alisayafe'mo hapa'ye
hu'nige'apae'mo lagesa afita fatago nehuna gemo atale'nageno asole hanageke kava'mo'a
apaipafi'mo hapae'nige'a asole kana ya'mo ali'nae.

[11] Apakafu nekiya'monanafa kagaemo Goti veka'amogae, hu'na, ani kavategati'mo
ataleka kaune hetaleka fatago kavanagi mono kavanagi kahau kayamopafi'mo kahau'niya
kavanagi atafauka alagi hisana kavanagi yagu yaga kaipa kali kavanagi huka atafauka
alagi hisanafe'mo vegala ao. [12] Kagaemo alagepa kamemo apakesa afi'a fatago nehaya
vaya'mogi nehaya agufa kamemo huvo. Maige maige huka maisanafe'mo keya aeno
ge hu'niyanagi ani kavate'mo atafauka alagi huka maiyo. Keya aeno ge hu'nigekae'mo
kagaemo muki afi'naya vaya'ai apaulagale'mo, Yesufe'mo nagesa afi'na fatago hu'nove,
huka alagepa gemo ago hapa pai'nane. [13] Nagaemo Goti'a afa'a ne'maiya ya'mo alino
ne'apamiya vekamo aulagale'e Kalaisi Yesu'a Ponitiyasi Pailati aulagale'mo alagepa gemo
huteno fali'niya vekamo aulagale'e'mo mai'ne'nae'mo kaha nepauve. [14] Nagaemo, huvo,
hu'na kaha pai'nova gemo afiteka magoke vai'mo afa'a o'alisanafe'mo alagi akame hume
hume ne'ugeno'ao Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a afole aino. [15] Goti'a lekana pai male'niya
afina'mo afole aisigeno'ae'mo Yesu'mo afole aigiye. Agaefeke'mo hao ke nehona vekamo
mai'neno magoke himamu'a'e vekamo mai'neno yagai'a ne'apataya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya vekamo mai'neno kava vaya'ai kava ne'apimo mai'niye. [16] Agai'amo ofalino
mai'neno afa'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo mai'neno ha le yategamo mai'niyanage'a
vaya'mo alagi o'visaya agufa ha le yategamo mai'niye. Muki vaya'mogi o'age'nayanage'a
afa'a o'agegae. Ala agi'amo amisageno himamu'aleti'mo muki afina'mo yagaige yagaige
huno yagaino maino. He, lama ge.

Kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo hapa paisiya gemo ha pai'niya gemae

[17] Ma mopafi kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo, lapakufamo avalelita ohaitapa
hano hisiya monimo'a laha maegaiye, hutapa lapakesamo o'afitapa muki ya'amo lam-
ogaga aisunafe'mo nelamiya vekamo afa'a mai'niya Gotifeke'mo laha maegaiye, hutapa
lapakesamo afiyo, huka hapa paiyo. [18] Kagemi ya'api'e vaya'mo asole alagepa kava'mo
kagemi ya'apigana hu'a malesayafe'mo alagepa kava'mo nehu'apae'mo fiku apamige
kagemi ya'apimo ali'a fako hu'a apamisayafe'mo hapauge hu'a maiyo. [19] Ani kava'mo
nehisayana alagepa ya'apimo henaga'amo hapa maesiya afinafe'mo ne'malayanage'a
maige maige hu'a maisaya ya'apimo aligae.

[20] Timotiyo, hu'na, Goti'a yagaika atesanafe'mo alagepa faigoko ge'amo alino kami'niya
ge'ale'mo alagepa huka yagaika ato. Mago vaya'mogimo Gotife'mo mono osu'a afa
geleti'mo Goti ge'ale'mo hu'a ae'a ati nekae. Mani gee'mo agete'a afi'naya gemae, hu'a
nehaya'monanafa aigofe ge'apimo hane'niye. [21] Apakaemo, mani gemo akame nehune,
hu'a nehaya geleti'mo lagesa afita fatago nehuna gemo atale u'e'a hu'a mai'nae. Ani
kavatefe'mo maika halove huka maiyo. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

2 TIMOTI

Polo'a ali'ya'amo alagi alino hano huteno'ae'mo mani henaga avo'mo kaetege'apae'mo amagi'nageno fali'niye. Polo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo, kola'nimo ma mopafi'mo ai'na laki'na atale'na visuva kana'nimo ago hogo hu'niye, huno huteno avo'mo kae'niye. (4:6). Ani kavafe'mo agesamo afiteno'ae'mo Timoti'a o'ataleno atafauno alagi huno maisiyafe'mo mani avo'mo kae'niye. Polo'a hu'niya kavafe'mo ava gemo huno, ani agufa kava'mo huka maiyo, huno avo'mo kae'niye.

1 Goti'a, Kalaisi Yesupi'mo maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na apamiguve, huno
hu'niye. Mani gelefe'mo, Yesu Kalaisi apa veka'amo maigane, huno naha pai'nige'nae'mo
nagaemo Polo'namo ali'ya'amo alisuvafe'mo hau'nigeno navaleno nate'niye. 2 Nahau'niya
mafa'ne'nimo Timotigae'mo avo'mo nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Kalaisi
Yesu'e'mo fiku kaha mae'ana hanau hu'ana kate'anageno kaipamo'mo falu hino.

Timoti'mo lokiya vaino atesiya agufa gemo ha pai'niya gemae

3 Naginagomogi Gotife'mo mono ali'ya'amo ali'naya kava hu'na nagupi mafa'nemo'a
hosu kava'mo hane, huno nosige'nae'mo mono ali'ya'amo ne'aluve. Ani kava hu'na
kagaefe'mo nagesamo ne'afi'nae'mo Gotife'mo muki afina'ae afina'ae'mo okatale'na felu-
ga'e hani'ilaga'e'mo hao ke he'na nunumu'mo nehuve. 4 Kaunumo nelamiya kavafe'mo
nagesamo afite'nae'mo kagesugeno'ae'mo naipafi'mo namogaga aisiya ya'mo havai
tesiyafe'mo nahau'niye. 5 Kagaefe'mo nagesamo afi'na ho hu'nae'mo, lama ge huno
agesa afino fatago hu'niye, hu'na nehuve. Mani agufa lama ge kava'mo hogoteno
alemokamo'mo Lovisi aipafi'mo hane'nigeno itakamo'mo Yunisi aipafi'e'mo hane'niya
kava huno kagae kaipafi'mo hane'niye, hu'na ago age'nova'mofe'mo lole nagesamo
o'afi'nofa magoke nagesamo ne'afuve. 6 Ani kava huka mai'nana'mofe'mo kagesamo afika
ho hisanafe'mo kaha nepauve. Nagaemo kagaete'mo naya'mo male'na kate'nogeno'ae'mo
Goti'a lokiya'amo ago alino kami'niye. Kami'niya lokiya'amo'mo ata legekana huno yu
oseno mago'e huno lesiyafe'mo fu huka kaegeno'ao leno. 7 Na kava nehiya'mofe'mae.
Goti'a alino lami'niya Auneme'amo'mo laipafi'mo ali'ya'mo ne'aligetae'mo lamo'ya o'aita
himamu'amo ali'neta lahau layamopafi'mo lahau'nigeta lagesamo ne'afuna kavate'mo
ne'yagaune. 8 Alino lami'niya'mofe'mo Ala kava netimo faigoko ge'amo aeka hakalo
huka hapa paisanafe'mo kavagage osinageka Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'nova
vekae'mo kavagage osino. Kavagagemo osinageka faigoko gelefe'mo hanageke ya'mo
alisayafe'mo Goti himamu'aleti'mo kanamo aliyo. Nagaemo kana ali'nova kava huka
kanamo aligeta'ao. 9 Goti'a lagufamo alino katino latesigeta laote vaya'amo maisunafe'mo
keya aeno ge hu'niye. Alagepa ali'ya'mo ali'nona kavateti'mo keya aeno ge osu'nifa
nagai'nige'mo hapa maegauve, huno hu'niyanageno'ae'mo fiku laha maeno lamisiya
kava'alefe'mo keya aeno ge hu'niye. Ema akeya'vilaga ma mopamo alo osu'niya afina'mo
hogoteno Goti'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nonageno'ae'mo fiku laha maeno lami'niye.
10 Akeya'vilaga lami'niya'monanafa Yesu Kalaisi'a lagufamo alino katino lateno lahau
ne'vaiya vekamo afole ai'nigeno'ae'mo hemenimo ani kava'mo laulagale'mo ago afole
ai'nigeta age'none. Agaemo nefaluna kava'mo lokiya'amo alino hano huno ataleteno
agai'ae'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo maige maige hu'a maisaya ya'mo alino afole aino
ate'niye. 11 Goti'a ani faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo maige
apa veka'amo maige alu nofi vaya'aina ali'na apaya ne'malova veka'amo maige hu'na
maisuvafe'mo ago lekana paino nate'niye. 12 Ani ali'ya ne'aluva'mofe'mo mani kanamo al-
i'na mai'nova'monanafa navagage alagi nosiye. Nagaemo naha maesiyafe'mo ina lafe'mo
nagesa afi'na fatago hu'nofi hu'na ago age'na aeto hu'nove. Nagaemo agete'nae'mo
ami'nova yate'mo afa'a yagaino nateme nateme ne'viyanageno agai'a afinake'mo afole
aigiye, hu'na nagesamo afisuvafe'mo alino nave li'nige'na ago age'nove.

13 Kagaemo ali'na kaya male'nogeka afi'nana gele'mo atafauka alagi huvo. Ani gemo'a
kaita haugekana huno ohane'neno vaya'mo alino hapageno ne'apateya gemo akame
hisana kava'mo aune'amo ali'na kave li'nove. Kalaisi Yesupi'mo mai'nekae'mo kagesamo
afika fatago nehukae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nisigeka ani gemo atafauka alagi
huvo. 14 Goti'a faigoko ge'ale'mo yagaika atesanafe'mo alino kami'niye. Ani faigoko
ge'ale'mo laipafi'mo mai'niya aote Auneme'amo himamu'aleti'mo yagaika ato.
15 Ago afi'nanana muki Esiya kotega vayanagi Esiya vekala'mo Fiselasi'agi
Hemosenisi'agi hu'a ago natale'nae. 16-17 Ala kava ne'mo'a Onesifolasi'e afamo anaga'a'e'mo
hau huno apateno. Onesifolasi'a kalavusifi'mo mai'nova kavafe'mo avagage osu'nigeno
Lomu taonifi'mo eno ava'yi huteno lusi kava huno kahauya huno nageno nava
teteno'ae'mo muki afina'mo naha maege naha maege huno naha mae'nigeno'ae'mo
naipamo'mo falu hu'niye. 18 Efasasi taonifi'mo mai'nogeno'ae'mo muki afina'ae'mo
naha mae'niya kava'mo ago age'nane. Nagaemo Ala kava nefe'mo, kagae afina'mo afole
aisigekae'mo kahau huka ato, hu'na nunumu'mo hu'na ne'atove.

2

Alagepa ati vekamo maiyo, huno ha pai'niya gemae

1 Ani kava'mo hu'niya'mofe'mo kagaemo mafa'ne'nimogamo Kalaisi Yesu'a fiku kaha
maeno kami'niya kavateti'mo lokiya vaika maiyo. 2 Nagaemo muki vaya'aife'mo ae'na
hakalo hu'na hapa pai'nogekae'mo apakae'e'mo magokepi lokaeka mai'nekae'mo ka-
gaemo ago afi'nane. Kagaemo ani afi'nana gemo muki afina'mo alagepa hu'a ali'ya'mo
ne'aliya vaya'mogi ani gele'mo yagai'a atesayafe'mo alika apamige'apao ali'ne'a mago'e
hu'a alu vaya'aina ali'a apaya maleyo. 3 Ani kavatefe'mo kagaemo Yesu Kalaisi alagepa
ati veka'agana huka mai'neka kanamo alige alige huka maiyo. 4 Ati vaya'mogimo kame
hisayafe'mo ma mopafi ya'mo'a apatafauno apatesiya agufa ali'ya'mo no'aliye. Ati
ali'yate'mo apavaleno alino apate'niya vekamo'a amuse huno apatesiyafe'mae. 5 Nagu
nagu hu'a yokalo nelaya vaya'mogimo nagu nagu hisaya ke'aepa gemo akame osisayana
hu male'naya ya'mo afa'a o'aligae. 6 Hoyamo ayamufa valeno alino ne'vaiya vekamo'a
hogoteno hoya'afati'mo lesiya ne'ya'mo aligiye. 7 Mani nehuva gee'mo kagesa afifi huka
mai'negeno'ao Ala kava ne'mo'a alino kamisigekae'mo muki ge'amo afika aeto hugane.
8 Yesu Kalaisi'a Nevini aginago'amo'mo alagepa faigoko ge'nilefe'mo fali'niyateti'mo ago
alino he tino ate'niya kavafe'mo kage okanika kagesa afifi huka maiyo. 9 Mani Goti
gelefe'mo hu'apae'mo, hosu kava'mo nehiya vekamo mai'niye, hu'a hute'a nofi ki'a
nate'naya'monanafa Goti ge'amo aino atagu ofaesiyafe'mo nofi ki'a o'ate'nae. 10 Nagaemo
lekana paino apate'niya vaya'mo Kalaisi Yesupi'mo mai'nisageno Goti'a apakufamo alino
katino apatesige'apae'mo ha le konali ya'amo alite'a maige maige hu'a maisayafe'mo
Goti ali'ya'amo o'atale'na ne'ali'nae'mo muki alu kana ya alu kana ya'mo ne'aluve.
11 Lama gee'mo lagesa afita fatago nehuna gemo hane'niyana, Agae'e'mo fali'nisunana
agae'e'mo afa'a maigune. 12 Alagi o'ataleta kanamo alime alime ne'visunana kini vayakana
huta agae'e'mo magokepi lokaeta mai'neta yagaita apategaune. Lagaemo agaefe'mo
o'age'nona vekae, huta nehisunana lagaefe'mo o'apake'nova vayane, huno hugiye.
13 Lagaemo, akame hugune, huta hutetae'mo akame nosisunana agaemo huguve, huno hu
male'nisiya gemo akame hugiye. Huguve, huno nehiya gemo alagi o'ataleno afa'a akame
nehiya vekamo mai'niya'mofe'mae.

Alagepa huka ali'ya'mo aliyo, huno ha pai'niya gemae

14 Ani gee'mo muki afina'mo apakesamo afisayafe'mo ina ge huka hapa paiyo. Ala
kava ne'mo aulagale'mo mai'ne'nae'mo, alu ge alu geleti'mo ge vaitapa kaveta osiyo,
huka hapa paiyo. Ani agufa gemo'a afisaya vaya'aina hapa o'maegaifa alino hosu
huno'age'mo apategaiye. 15 Goti'a kagaefe'mo, Naulagale'mo alagepa ali'ya'mo ne'aline,
huno husiyafe'mo kayamukiki huvo. Avagage osisiya agufa ali'ya'mo ne'aliya vekagana
huka lama gelefe'mo alagepa huka ali'ya'mo aliyo. 16 Aligana'monanafa ma mopafi ge'e

afa ge'e'mo nehisagekae'mo maika halove huka apato. Ani agufa gemo'a hapa o'maesige'a
Gotife'mo mono osu'a mago'e hu'a hosu kava'mo hugae. [17] Ani agufa hosu gemo'a
apamu'mo apaleteno ko nesiya agufa kavakana huno aleme aleme uno ko sino alopa
hegaiye. Ani agufa gemo ali'ana apaya male'na'a vekala'mo Haimeniyasi'e Failitasi'e'mo
mai'na'ae. [18] Anakaemo alagepa ka'mo atale u'anae'mo, agaegi'e'mo ago he ti'nonanageta
falisunateti'mo halate he otigune, hu'ana hapa pai'na'age'apae'mo mago vaya'amogi
apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo'mo heleve hugekana huno asagauno ai'niye.
[19] Asagauno ai'niya'monanafa Goti no'amo lokiya yafate'mo faino ate'niya yafa'mo afa'a
hane'niye. Goti'a faino ate'niya yafate'mo alagena ya'mo hu male'niya yate'mo hane'niya
gemo'a huno'ae'mo, Ala kava ne'mo'a vaya'amo apake'niye, huno huteno mago'e gemo'a
huno'ae'mo, Muki vaya'amogimo Kalaisi agi'amo ne'aya vaya'mogi hosu kavategati'mo
atale'a viyo, huno hu male'niye.
[20] Goti vaya'amo afa'a maigaya'monanafa alopa nopi'mo lusi monileti'mo miya ne-
faiya yuvapamo goli yafateti'mo alo hu'naya yuvapa'e siluva yafateti'mo alo hu'naya
yuvapa'age'mo ohane'nifa yosaleti'mo alo hu'naya yuvapagi mopaleti'mo alo hu'naya
yuvapa'enagi huno hane'niye. Mago yuvapa'amo alagepa ali'ya'mo alisiya yuvapamo
hane'nigeno mago yuvapamo'amo hosu ali'ya'mo alisiya yuvapamo hane'niye. [21] Mago
vekamo'a ani hosu yatefe'mo aeno kalo paeno atesigeno'ae'mo alagepa yuvapagana
huno mai'nisigeno kava veka'amo'a muki alagepa ali'ya'ale'mo avaleno ategaiye. [22] Neya
vaya'mogimo apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya kavategati'mo ataleka kaune
hetaleka eka yaveyave apaipafati'mo Ala kava nefe'mo ge nehaya vaya'e'mo magokepi'mo
lokaetapa mai'netapae'mo fatago kavanagi lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kavanagi
yuna lapaipa nekaliya kavanagi hutapa atafausayafe'mo vegala aeyo. [23] Negi malete'a
fiku gemo huge afige hu'a ne'maisaya'mo'mo ago afi'nanana gege'mo vaige vaige hu'a
maigayanagi maika halove huka apato. [24] Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'alisiya vekamo'a
geleti'mo kaveta osuno muki vaya'aitegamo yagu yaga kavake'mo huge alagepa huno
alino apaya malege o'afi'nisaya vaya'aife'mo aipamo leno o'apateno yuna aipamo kalino
apatege huno maisiya vekage'mo maino. [25] Agaemo gemo amagi'a ne'atagaya vaya'aife'mo
himu'namu gefati'mo osuno vase vase gemo huno alino api aino apategaiye. Goti'a
apaipamo alino afe leno apatesige'apae'mo lama ge'amo afisafi o'afisafi, huno vase
vase gefati'mo hugiye. [26] Satani'mo ge'amo akame hisayafe'mo ane'aifi'mo hegekana
huno apatafau'niye. Alagepa ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a apakaetegamo ge hugefe'mo
huno'ae'mo vase vase huno ge hisige'apae'mo ane'aifati'mo ae'a kasalo paegae.

3

Henaga'amo asole hanageke ya'mo afole aigiye, huno hu'niya gemae

[1] Mani hemeni kaha paisuva gemo alagepa huka afiyo. Henaga'amo hosu afina'mo
afole aisige'apae'mo lusi kanamo aligae. [2] Vaya'mogimo apakai'apieke'mo hapauge
monie'mo hapa'ye huge apakai'apieke'mo ge hu'a apaki'apile'mo ali'a asaga huge ala
vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo afige hu'a faipa hu'a apatege ita'api afo'apimogi
ge'apimo o'afige hapao ke osege apaote kava'mo osuge hu'a maigae. [3] Apakaemo afamo
anaga'apie'mo ohapauge vaya'ai hosu kava'apilefe'mo afa'a ateyo, hu'a osuge hu'a faipa
hu'a apatege hapau'niya kavate'mo alagepa hu'a yagai'a o'apatege hapau hu'a o'apatege
muki alagepa kavatefe'mo apaini hu'a atege hu'a maigae. [4] Apakaemo kutulu ya'mo nege
apakesamo o'afi'ne'a malage hu'a huge ala vaya'mo mai'none, hu'a himu'namu gemo
huge hu'a Gotife'mo ohapau'nisige'a apakufamo'mo hau'niya kavafeke'mo apamogaga
aigae. [5] Apakaemo Gotife'mo amega apakufaleti'mo mono nehaya'mofe'mo nehaya
kava'apileti'mo hu'apae'mo, Goti himamu'aleti'mo apaipafi'mo ali'ya'mo no'aliye, hu'a
ali'a apave neliye. Ani agufa vaya'mo apataleka kaote maiyo. [6] Mago ani agufa vaya'mogi
vaya'ai nopi'mo kesi kateti'mo hai'a alagepa hu'a apakesamo no'afiya a'ne anaga'aina
ge'apileti'mo nofi kigekana hu'a ne'apatae. A'nemogi hosu kava'apimo'a lusi kana
hu'nigeno asole yafe'mo hapa'ye nehiya kava'apimo'a apavayu hulino ne'viye. [7] Muki

afina'mo gemo afige afige hu'a mai'naya'monanafa lama gemo afa'a afi'a aeto osugae.
[8] Akeya'vilagamo Yanisi'e Yamalisi'e'mo Mosesefe'mo kame hu'ana ate'na'a kava hu'a
ani vaya'mogi lama gelefe'mo kame hu'a ne'atae. Apaipa apakesamo kasali'niya yakana
huno hane'nige'apae'mo aigofe apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo mai'nae. [9] Vaya'mogi
Yanisi'e Yamalisi'e'mo hosu kava'animo agete'apae'mo, negi kava'mo hu'na'ae, hu'a
hu'naya kava hu'a hemenimo muki vaya'mogimo ani vaya'ai hosu kava'apimo ago age'a
ha le'a agegaya'mofe'mo mago'e hu'a afa'a humi o'apategae.

Goti ge'ale'mo atafauka alagi huvo, huno ha pai'niya gemae

[10] Nehaya'monanafa kagaemo nehuva kava'nimo ago ageteka akame hu'nane. Ago
age'nanana ali'na apaya male'nogeka ago nagege muki afina'mo na agufa kava'mo nehufi
huka ago nagege ne'aluva ali'ya'mo'a na agufa ne'ya'mo afole aisiyafe'mo ali'ya'mo
ne'alufi huka ago nagege Gotife'mo nagesa afi'na fatago nehugeka ago nagege gemo
no'afiya vaya'aitegamo yagu yaga kava'mo hu'nogeka ago nagege Goti'e konagatimogi'e-
fe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nigeka ago nagege kanamo ali'ne'nae'mo o'atale'na
atafau'na alagi hu'na mai'nogeka ago nagege huka nage'nane. [11] Apaini hu'a nate'nageka
nagege kanamo ali'nogeka nagege huka ago nage'nane. Nagaemo Atiyoki taonifatinagi
Lisitiya taonifatinagi Aikoniyamu taonifatinagi hu'a hanageke ya'mo ali'a nami'nageka
nagege huka nage'nane. Ala kava ne'mo'a muki hanageke kavapati'mo nagufamo alino
katino nate'niye. [12] He, muki vaya'mo Yesu Kalaisipi'mo mai'ne'apae'mo Gotitefe'mo
alagepa kava'mo nehisaya vaya'aife'mo apaini hu'a apategae. [13] Inagi hosu vaya'mogi humi
apatesaya vaya'mo mago'e mago'e hu'a hosu kava'mo hute'a humi ne'apatesageno'ae'mo
Satani'a apakae'e'mo humi apategaiye. [14] Humi apategaiya'monanafa kagaemo alino kaya
male'niya vekamo ago age'nana'mofe'mo afiteka ali'nana gele'mo atafauka alagi hu'neka
kagesa afika fatago hu'nana kavate'mo atafauka alagi huka maiyo. Alino kaya male'niya
vekamo ago age'nana'mofe'mae. [15] Kagaemo aise mafa'nemo mai'nana afinateti'mo Goti
aote mukufi avo'mo kae male'naya gemo afime afime eka hemeni mai'nane. Goti'a ani
geleti'mo kagufamo alino katino kateno kahau vaisiyafe'mo alagepa kaipa kagesamo alino
kamisigeka Kalaisi Yesufe'mo kagesa afika fatago hugane. [16] Muki gemo Goti mukufi'mo
avo'mo kae male'naya gemo Goti avamusa'amo ai'niya gemo hane'niye. Alagepa huno
hapa maesiyafe'mo alino apaya ne'maleya gemo hanege hosu kava'apimo alino apave
neliya gemo hanege alino api aino ne'apateya gemo hanege fatago kava'mo hisayafe'mo
alino ho huno ne'apateya gemo hanege huno hane'niye. [17] Goti'a ani geleti'mo vaya'amo
alo huno ne'apateyanage'a hai'a hapai'ne'a muki alagepa kava'mo afa'a hugae.

4

Goti ge'amo aeka hakalo huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

[1] Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a muki vaya'ai apaulagale'mo afole aiteno agoti huno
apateteno'ae'mo vaya'amogitale'mo yagaino lategaiye. Nagaemo agae aulagale'e Goti
aulagale'e'mo hu'nae'mo, [2] Goti ge'amo aeka hakalo huka hapa paiyo. Muki afina'mo
gekamo afigefe hisaya kanale'e o'afigefe hisaya kanale'efe'mo alo huka mai'nekae'mo,
aise afina'mo hane'niyanagi malage hutapa gemo afiyo, huka hapa paiyo. Apakesa
aliteka apave lige'apao. Lapakaemo hosu kava'mo osiyo, huka hapa paiyo. Goti ge'amo
akame hisayafe'mo alika he tika apato. Ani kava'mo nehukae'mo yagu yaga kava'mo
huka maime maime ne'ukae'mo o'ataleka alika apaya malo. [3] Henaga'a kaita haugekana
huno ohane'neno vaya'aina alino hapageno ne'apataya gee'mo ohapaugiya'mofe'mo ani
agufa gemo alika apaya malo. Apakai'api nehapaiya kava'mo akame hute'a hapau'niya
gemo afisayafe'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo apavaleli'a ege ege hugae. [4] Lama gele-
fe'mo apakame'ya amite'a alagepa ka'mo atale'a kaitene gegana agufa gelefe'mo afigae.
[5] Afigaya'monanafa kagaemo muki afina'mo alagepa huka kagesamo afi'neka kagaikale'mo
alagepa huka yagaika ato. Hanageke ya'mo ne'alikae'mo o'ataleka atafauka alagi huka
maiyo. U'e'a hu'a alagepa faigoko gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ne'aliya

agufa ali'ya'mo lokiya vaika aliyo. Goti ali'ya'ale'mo mai'nana ali'yakamo muki agufa kava'alefe'mo aliyo.

Ali'ya'nimo alagi hano hugefe'mo hiye, huno hu'niya gemae

6 Nofi alagafati ani'mo laki'a Goti'mo ofalinimo ne'amiya kava hu'na kola'nimo ai'na laki'na ma mopafi'mo atale'na visuva kana'nimo alagi ago hogo hiya'mofe'mae. 7 Kanale kamemo Goti vaya'amogimo nehaya agufa kamemo ago hu'nove. Nagu nagu hu'na u'na atupale'mo he ti'nove. Apakesa afi'a fatago nehaya gelefe'mo yagai'na ate'nogeno afa'a hane'niye. 8 Hemenimo fatago vaya'mogi alisaya agufa hetama'nimo alino nate'niyan-age'na aliguve. Ala kava ne'mo'a agoti gemo alino fatago huno alino fako huno ne'apateya vekamo afole aisiya kanale'mo namigiye. Nagai'nige'mo o'aliguva'monanafa muki vaya'mo eminesiyafe'mo hapau'niya vaya'amogi'e'mo aligune.

Ge atupa gemae

9 Kayamufa valeka nagaetegamo malage huka eno. 10 Nimasi'a ma mopafi yafeke'mo hau'nigeno alagi ago nataleno Tesalonaika taonifi'mo u'niye. Kilesenisi'a Galesiya koteg-amo u'niye. Taitasi'a Namalesiya kotegamo u'niye. 11 Luki'a agai'ageke'mo nagae'e'mo lokaeno mai'niye. Maki'a Goti ali'ya'mo ne'alino'ae'mo alagepa huno naha maegaiyanagi avalelika eno. 12 Nagaemo Tikikasi'a ali'na atalogeno Efasasi taonifi'mo u'niye. 13 Ekae'mo nalonoku'nimo Toloasi taonifi'mo Kapasi nopi'mo atale'novanagi aliteka muki muku'a'n-imo alinika egana'monanafa sipisipi agufaleti'mo alo hu'naya muku'ni'e'mo lusi kava huno nahau'niyanagi o'ataleka alinateka eno. 14 Alekasani'a aenimo alo nehaya ali'ya'mo ne'aliya vekamo'a nagaetegamo alagi hosu kava'mo hu'niye. Ala kava ne'mo'a anon-a'alefe'mo alino amigiye. 15 Agaemo lusi kava huno ayamukiki huno lagaemo aeta hakalo huta hapa nepauna gelefe'mo kame huno ate'niyanagi agaefe'mo maika halove nehuka ehekae. 16 Lomu gamani vaya'mogimo hogote afina'mo agotimo hu'a nate'nage'nae'mo naha maesiya gemo nehugeno'ae'mo mago vekamo'a eno naha o'mae'nifa muki vaya'amo ago natale'a u'nae. Inagi Goti'a hosu kava'apimo anona'apilefe'mo o'apamisiyafe'mo nahau'niye. 17 Natale'a u'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a nagae nahaopale'mo lokaeno mai'neno'ae'mo muki ge'amo ae'na hakalo hu'na hano hisuge'apae'mo muki alu nofi vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo afisayafe'mo ayamufa huno nate'niye. Laiyonimo'a nahaesiyafe'mo nehigeno'ae'mo Goti'a nagufamo alino katino nate'niye. 18 Inagi Ala kava ne'mo'a muki hosu kavapati'mo nagufamo alino katino nateteno koku'napi'mo yagaino ne'apateya kote'mo navalelino haino nategaiye. Muki afina'mo ha le konali agi'amo alagi hanege hanege huno haneno. He, lama ge. 19 Pilisila'e Akuvila'enagi Onesifolasi afamo anaga'a'enagi hutapa ge apamamaeyo. 20 Ilasatasi'a Kolini taonifi'mo mai'nigeno Tolofimasi'a kaita hau'nige'na Mailitasi taonifi'mo atale'na e'nove. 21 Yasi ne'aliya afina'mo afole aigiyanagi amalageka huka aeka agaseka eno. Yumiyulasi'agi Piyunenesi'agi Lainasi'agi Kiloniya'agi muki konagatimogi'e'mogi hu'a ge nekamamae. 22 Ala kava ne'mo'a kagae'e'mo magokepi'mo lokaeno maino. Goti'a fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

TAITASI

Taitasi'a Yu nofi vayapati vekamo o'mai'niyana eno Polo'e'mo Goti ali'ya'amo magokepi lokae'ana ali'na'ae. Polo'a Taitasi'mo Kiliti ani ago'nanenafi'mo siosi'ale siosi'ale'mo yagaino apatesiyafe'mo ateteno u'niye. Polo'a ne'yagaiya vayatama vaya'mogimo ina kava'mo hu'a maisaya vayane, huno huge ina kava'mo huka alika apaya malo, huno huge ma kava huge ina kava huge hiyo, huka hapa paiyo, huno huge huno mani avo'mo kae male'niye.

1 Nagaemo Polo'namo Goti nofite'mo mai'ne'nae'mo ali'ya'amo alige Yesu Kalaisi apa
veka'amo maige hu'ne'nae'mo mani avo'mo nekaove. Goti'a lekana paino apate'niya
vaya'mogi apakesa afi'a fatago huge lama gemo alagepa hu'a afi'ne'a Gotifeke'mo alagepa
hu'a mono huge hisayafe'mo nagaemo ali'ya'mo ne'aluve. 2 Goti'a alagi aigofe gemo
nosiya vekamo'a hogoteno ma mopamo alo osu'neno'ae'mo, fiku hapa mae'na apamisug-
e'a maige maige hu'a maigae, huno ago hu male'niya'mofe'mo agava mai'ne'apae'mo
apavayagunagu nehae. 3 Nehaya'monanafa afole aigiye, huno huteno lekana pai male'niya
afina'mo vaya'mogi ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nageno'ae'mo afole yategamo
ago afole ai'niye. Goti'a lagufamo alino katino nelateya vekamo'a mani gemo alino
namiteno'ae'mo, aeka hakalo huka hapa paiyo, huno naha pai'nige'na ae'na hakalo hu'na
hapa nepauve.
4 Lama ge mafa'ne'nimo Taitasigae'mo mani avo'mo nekaove. Lagesa afita fatago
hu'nona kava huka kagesa afika fatago hu'nane. Afotimo Goti'e lagufamo alino katino
late'niya vekamo Yesu Kalaisi'e'mo fiku kaha mae'ana kamite'ana hanau hu'ana kate-
sa'ageno kaipamo'mo falu hino.

Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vayatama vaya'mogimo ina kava'mo nehaya vayane, huno hu'niya gemae

5 Lagaemo mago ali'ya'amo alita hano osu'nonanageka kagaemo alika hano hisanafe'mo
Kiliti ani ago'nanenafi'mo katale'na u'nove. Siosi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vay-
atama vaya'mo muki taoni'afi taoni'afi'mo lekana paika apato. 6 Ina kava'mo ne-
hisaya vaya'mo lekana paika apato, hu'na ago kaha pai'nove. Vai'mo o'ali'a magoke
a'mo ali'nisaya vaya'mo vayatama ali'yate'mo maigae. Apakesa afi'a fatago hu'nisaya
mafa'ne'ai afo'apimogige'mo ani ali'yate'mo maigae. Gemo o'afi'a negi malete'a hosu
kava'mo nehae, hu'a apava gemo nosisage'a alagepa kava'mo hu'a ne'maisaya mafa'ne'ai
afo'apimogige'mo maigae. 7 Yagai'a apatesaya vayatama vaya'mogi Goti no'ale'mo
yagaigaya'mofe'mo vai'mo o'apamisage'a afa'a ne'maisaya vaya'mo maigae. Himu'namu
kava'mo huge malage huno apaipamo lege ani'mo ne'ne'a negi nagi kava'mo huge kaveta
huge monie'mo hapa'ye huge hu'a mai'nisaya vaya'mo o'maigae. 8 O'maigaya'monanafa
nata vaya'aite'mo alagepa hu'a yagai'a apatege alagepa kavafe'mo hapauge alagepa
apaipa apakesale'mo yagai'a atege fatago kava'mo huge apaote kava'mo huge hapau'niya
kavate'mo yagai'a atege hu'a mai'nisaya vaya'mogige'mo maigae. 9 Apakaemo lama
gemo ali'a apaya male'naya gemo afite'a atafau'a alagi hu'a mai'nisayana lokiya vaino
ne'apateya geleti'mo alagepa hu'a ali'a apaya malege ge'apile'mo hu'a ae'a ati nekaya
vaya'ai ge'apimo hu'a ae'a agasege hu'a maigae.

Kiliti kotega mai'naya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

10 Na agufa kava'mo hu'naya'mofe'mae. Asole vaya'mogi ge o'afi'a afa'a mai'ne'a
fiku gemo huge humi apatege hu'a mai'naya'mofe'mae. Asole vaya'mogi apakufamo
lagau'a apate'naya vaya'mo ani agufa kava'mo hu'a mai'nae. 11 Ani agufa vaya'mogi
monimo alisayafe'mo afa'a osisaya agufa gemo ali'a apaya ne'male'apae'mo muki anaga
vaya'ae vaya'ae'mo ali'a hosu hu'a ne'apatae. Ge osisayafe'mo apavayale'mo huka
apatafauka apato. 12 Mago Kiliti kotega vayapati vekamo'a gemo aeno hakalo huno
hapa nepaiya vekamo'a huno'ae'mo, Muki afina'mo Kiliti kotega vaya'mogi aigofe gemo

huge afela afugana hu'a maige ali'ya'mo o'ali'a mai'ne'a alopa ne'ya'mo nesayafeke'mo
apakesamo afige hu'a mai'nae, huno hu'niye. 13 Ani vekamo'a lama gemo hu'niya'mofe'mo
kagaemo lokiya ge huka hapa paige'apao apakesa afi'a fatago kava'apimo kaita haugekana
huno ohaneno alagepa huno lokiya vaino haneno. 14 Apakaemo Yu kaitene gemo
o'afige lama gemo amagi'a ne'atalaya vaya'mogi, ina kava hiyo, hu'a nehaya ge'apimo
o'afige hisayafe'mo lokiya gemo hapa paiyo. 15 Yaveyave apaipa vaya'mogimo muki
ali'nisaya ya'amo apakai'apilefe'mo yaveyave ya'mo hane'niya'monanafa hosu kava'mo'a
alino o'ani'ya faino apate'nisiya vaya'mogimo muki ali'nisaya ya'amo apakai'apilefe'mo
o'ani'ya ya'mo hane'niye. Apakesamo ne'afiya ya'apifi'e apakupi mafa'nefi'e'mo o'ani'ya
ya'mo havai te'niya'mofe'mae. 16 Apakaemo apavayaleti'mo, Goti'a age'none, hu'a
nehaya'monanafa nehaya kava'apimo'a, o'age'nae, huno alino apave neliye. Goti'a
apakaefe'mo ohau'nigeno'ae'mo ge'amo o'afi'a alagi hosu kava'mo nehaya vaya'mo
mai'nayanage'a alagi alagepa kava'mo afa'a osugae, huno nehiye.

2

Alopa vaya'e neya vaya'efe'mo, ina kava'mo hiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

1 Ani agufa hosu kava'mo hugaya'monanafa kagaemo lokiya gelefe'mo mago'e huka
alika apaya malo. 2 Kosuna vaya'aife'mo hapa paige'apao hapau'niya kavate'mo alagepa
hu'a yagai'a atege alagepa hu'a yagai'a ne'apataya yahauve vayakana hu'a maige apaipa
apakesale'mo alagepa hu'a yagai'a atege aigofe'mo osu'a lokiya vai'a apakesa afi'a fatago
huge hapau apayamopafi'mo hapauge atafau'a alagi hu'a maige hu'a maiyo. 3 Ani kava
huka anekalo a'ne'aife'mo alika apaya malege'apao ani'mo ne'ne'a negi gemo osuge
hosu faigoko gemo osuge hute'a alagepa hu'a yagai'a ne'apataya yahauve a'negana hu'a
maiyo. Apakaemo alagepa gemo venemo a'ne anaga'aife'mo ali'a apaya malege'apao
4 afite'apae'mo anau'apimogi'e mafa'ne'api'efe'mo hapau apayamopafi'mo hapaino. 5 Ali'a
apaya malesage'a venemo a'nemogimo afite'apae'mo apaipa apakesale'mo alagepa hu'a
yagai'a atege yaveyave apaipa apakesa afige no'apifi'mo alagepa ali'ya alige yuna apaipa
kalige anau'apimogi apaiyafi'mo maige husage'apae'mo muki vaya'mogi Goti ge'ae'mo
hu'a faipa hu'a o'ategae.

6 Ani kava huka neya vaya'aife'mo, lapaipa lapakesale'mo alagepa hutapa yagaita ateyo,
huka apakesamo alika hapa paiyo. 7 Kagaemo muki kava'alefe'mo vaya'mogi kakame
hisaya agufa alagepa kava'age'mo huvo. Alika apaya ne'malekae'mo okasalisiya geleti'mo
lokiya'age geleti'mo Gotitefe'mo ali'ya'mo ne'alika alika apaya malo. 8 Hu'a faipa hu'a
o'atesayafe'mo alagepa lokiya gemo hapa paige'apao kame vayakamogi lagaefe'mo hosu
faigoko gemo osisageno apavagage hino.

9-10 Nofite'mo mai'ne'a ali'ya ne'aliya vaya'aife'mo, kava vekatapimo ge'amo ne'afitapa
muki ali'ya'alefe'mo amuse hisiya agufa kava'mo hiyo. Kava vekatapimo ge'ale'mo
aeta atagaina hutapa osuta male'nisiya yapati'mo mago ya'mo kumaya o'alitapa alagepa
kava'mo higeno'ao kava vekatapimo'a, alagepa hu'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mo mai'nae,
huno hino, huka hapa paiyo. Apakaemo muki ani kava'mo hisaya kavateti'mo Goti'a
lagufamo alino katino nelateya vekamo ge'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mae.

Alagepa kava'mo nehutapa Kalaisife'mo agava maiyo, huno hu'niya gemae

11 Goti'a fiku hapa maeno apamiteno'ae'mo vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya
kava'amo muki vaya'mo ago alino afole aino apave li'niye. 12 Goti'a ani kava'aleti'mo
huno'ae'mo, mono nosaya kavatapimogi ma mopafi kavafe'mo lapa'ye nehiya kavatapi-
mogi hutapa alita ataletetapa hemenimo mai'netapae'mo lapau'niya kavate'mo yagaige
vaya'aitegamo fatago kava'mo huge Gotifeke'mo mono huge hutapa maiyo, huno alino
laya ne'male. 13 Ani kava'mo nehutae'mo ala vekamo Gotitimo'a lagufamo alino katino
nelateya vekamo Yesu Kalaisi ha le konali ya'amo afole aisiyafe'mo lamogaga aita agava
ne'maune. 14 Agaemo muki hosu kava'mo nehuna kavategati'mo miya faino hatu maeno
lateteno'ae'mo hosu kavatimo aeno kalo paeno late'nigeta agai'a vaya'amo mai'neta

layamukiki huta alagepa kava'mo huta maisunafe'mo agai'a agufa'amo ofalinigana huno
alino Goti'mo ami'niye. 15 Ani kavatefe'mo alika apaya ne'malekae'mo himamukaleti'mo
alagepa kava'mo hisayafe'mo apakesamo alige hosu kava'mo osisayafe'mo hosu kava'mo
nehae, huka huge huka hapa paiyo. Mago vaya'mo apate'nege'a afa ne'mo mai'nane, hu'a
osiyo.

3

Ina alagepa kava'mo hiyo, huka hapa paiyo, huno ha pai'niya gemae

1 Kagaemo, Gamani vaya'ai ge'apimo afige ala vayatapimo yagai'a nelapataya vaya'ai
ge'apimo afige hutapa akame nehutapae'mo muki alagepa kava'amo hisayafe'mo alo
hutapa maiyo, huka hapa paiyo. Mani gemo ago afi'naya'monanafa halate hapa paiyo.
2 Mago vaya'aife'mo huta faipa huta o'apatetapa kaveta hisaya agufa gemo osutapa
yagu yaga kava'mo nehutapa muki vaya'e'mo alagepa hutapa magokepi lokaeta maiyo,
huka hapa paiyo. 3 Hogoteta apakaekana huta mai'neta negi kava huta ge o'afita
aigofe ge'age'mo afita mai'none. Asole agufa hosu kavatimo hane'niyana lagufamo'mo
hau'niya kavatimo'e laha'ye nehiya kava'mo'e'mo yagaino late'nigeta alagepa hu'a o'-
maisayafe'mo hosu laipamo kalita apatege laipa kafa hapaege huta mai'none. Apaini
hu'a nelatagetae'mo lagae'e'mo laini huta apate'none. 4 Ani agufa kava'mo hume hume
ne'onageno'ae'mo lagufamo alino katino nelateya vekamo Goti'a alino ao ya'mo huteno
ma mopafi vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laulagale'mo ago alino
afole aino ate'nigeta age'none. 5 Agaemo fatago kava'mo huta alagepa ali'ya'mo ali'nona
kavatileti'mo lagufamo alino katino olate'nifa fiku hau huno nelateno lagufamo alino
katino late'niye. Auneme'aleti'mo alino late'neno hosu kavatimo aeno kalo paeno
late'nigetae'mo saufa vaya'mo hamale'none. 6 Lagufamo alino katino nelateya vekatimo
Yesu Kalaisiteti'mo lagaete'mo Auneme'amo ani'mo lakigekana huno alino lami'niye.
7 Goti'a fiku laha maeno nelamino'ae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno
hu'nigetae'mo fali'niya kavateti'mo Afotimotegati'mo maige maige huta maisuna yatimo
alisunafe'mo agava mai'neta lamogaga ne'auna ya'mo ago alino lami'niye. 8 Mani nehuna
gemo lama gemo hane'niya'mofe'mo ani kavafe'mo lokiya gemo hapa paisanafe'mo
nahau'niye. Hapa paige'apao Gotife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mogimo
apayamukiki hu'a alagepa kava'mo hiyo. Ani kava'mo alagepa kava'mo hane'neno
vaya'aina hapa ne'maeya kava'mo hane'niye. 9 Hapa maegaiya'monanafa negi nagi gemo
hute'a ge ne'vaiya gemo'agi apakinago vaya'mogi apaki'apilefe'mo nehaya gemo'agi hega
ne'aya gemo'agi ke'aepa gelefe'mo ge ne'vaiya gemo'agi huno hapa maeno alino alagepa
huno o'apategaiyanagi ataleka maika halove huka maiyo. 10 Kagaemo Goti mafa'nemo
ali'a fako hu'a ne'apataya vaya'aife'mo magoke afina'mofi lole afina'mofi hukae'mo, hosu
kava hae, huka hapa paiyo. O'afisayana maika halove huka apato. 11 Ago afi'nanana ani
vaya'mogimo api ka'mo atale'a kayagi'niya kate'mo ne'u'apae'mo hosu kava'mo nehae.
Apakai'api hosu kava'apimo'a agoti huno ne'apateno'ae'mo, hosu kava'mo nehae, huno
nehiye.

Ge atupa gemo hu'niya gemae

12 Nagaemo yasimo ne'aliya afina'mo Nikopolisi taonifi'mo maiguve, hu'na nagesamo
afi'nove. Nagaemo kagaetegamo Atemasi'a ali'na atesugeno visifi Tikikasi'a ali'na ate-
sugeno visifi huno ava'yi hisigekae'mo malage huka he tika nagaetegamo eno. 13 Ke'aepa
gemo afi'niya vekamo Sinasi'e Apolosi'e'mo umenitata hisa'agekae'mo hana maege'anao
mago yafe'mo kafu osu'ana alagepa hu'ana vi'ao. 14 Vayatimogi muki afina'mo alagepa
kava'mo nehu'a mago yafe'mo kafu nehaya vaya'mo hapa maesayafe'mo fiku yanage'a
kafu hugayanagi apakeyo. 15 Nagae'e'mo muki ne'maiya ve a'nemogi ge kamamae'nae.
Lagaefe'mo hapau'nige'apae'mo Gotife'mo apakesamo afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo,
Polo'e'mo ge lapamamae'nae, huka hapa paiyo. Goti'a muki'amogitapamo fiku lapa
maeno lapamino. He, lama ge.

FAILIMONI

Mago ala vekamo Kalisitini vekamo agi'amo Failimoni'a Kolosi siosi vayapi'mo mai'niye. Failimonite'mo kalavusi ali'ya'mo alino mai'niya vekamo agi'amo Onesimasi'a ataleno u'nigeno Polo'a kalavusifi'mo mai'neno'ae'mo alagepa faigoko gemo ha pai'nigeno'ae'mo agesa afino fatago hu'niye. Polo'a Failimoni'a Onesimasi hosu kava'amo alino ataleteno aipamo'mo falu huno atesiyafe'mo mani avo'mo kae'niye.

1-2 Polo'namo Kalaisi Yesu agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo konagatimo'mo Timoti'e'mo mani avo'mo nekao'ae. La'ahau'niya vekamo la'agae'e'mo lokaeka Goti ali'ya'amo ne'alina vekamo Failimonigagi la'ahau'niya a kanomo Apiyagagi la'agae'e'mo lokaeno kame nehiya vekamo Akipasigagi nokafi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya siosi vaya'efenagi huta'a mani avo'mo nekao'ae.

3 Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

4 Konagatimoga Failimoniyo, hu'na, muki afina'mo kagaefe'mo nunumu hu'na nekate'-nae'mo Goti'nimofeke'mo hao ke he'na nekatove. 5 Kagaemo muki apaote vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigekae'mo Ala kava ne'mo Yesufeke'mo kagesa afika fatago hu'nana kavafe'mo kava gemo hu'nage'na afite'nae'mo Gotifeke'mo hao ke he'na nekatove. 6 Kagesa afika fatago nehukae'mo muki vaya'aina hapa maeka apamisanage'apae'mo, Kalaisi Yesupi'mo mai'nigeno'ae'mo muki alagepa kava'amo aipafi'mo hane'niye, hu'a kagesayafe'mo nunumu hu'na nekatove. 7 Kagaemo apaote vaya'ai apaipamo alika falu huka apatetekae'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigekae'mo alika lokiya vaika nelatanagetae'mo lusi kava huta lamogaga ne'aune.

8 Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo himamu'aleti'mo koli osu'na kaha pai'nae'mo, ina kava'mo hisana kava'mo hane'niyanagi huvo, hu'na lokiya gemo hu'na afa'a kaha paiguva'monanafa 9 kahau kayamopafi'mo kahau'niya kava'mo'a alino he tino katesiyafe'mo nahau'nige'nae'mo aukaya hu'na ge nehuve. Nagaemo Polo'namo kosuna lete'na Yesu Kalaisi agi'alefe'mo kalavusifi'mo mai'ne'nae'mo 10 Goti ge'aleti'mo ali'na ate'nova mafa'ne'nimo Onesimasife'mo ge hu'na ne'atove. 11 Hogoteno alagepa huno kaha o'mae'niya'monanafa hemenimo nagae'e kagae'e'mo alagepa huno la'aha maesiya agufa vekamo maiye. 12 Nagaemo kagaetegamo halate aino atagineno visiyafe'mo ali'na ate'nove. Naipafi'mo nahau'niyanagi afa'a alika falu fala huka ato. 13 Alagepa faigoko gelefe'mo kalavusifi'mo mai'nogeno'ae'mo kagae kaimu'yale'mo eno nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno naha maesiyafe'mo nahau'niye. 14 Nahau'niya'monanafa kagaefe'mo ge hu'nae'mo, alika ategeno eno kagae kaimu'yale'mo mai'neno naha maeno, hu'na hisugeka alika atesanageno eno mai'neno naha maesiyafe'mo o'nahau'nifa kagaikage'mo kagesamo afitekae'mo, afa'a uno kaha maegaiye, huka hisanafe'mo nahau'niye. 15 Halate avalesanageno uno muki afina'mo kagae'e'mo maige maige huno maisiyafe'mo kataleneno aise afina'mo mai'nifi, hu'na nagesamo ne'afuve. 16 Kalavusi ali'yakamo ne'aliya vekamo mago'e huno o'alino afa'a mai'niya vekae'mo lahau layamopafi'mo lahau'niya konagatimo mai'niya'mofe'mo afa'a alika falu fala huka ategane. Mago'e huno konaga'nimo'mo mai'niya'monanafa ma mopafi konagakamo'mo maige Ala kava netefe'mo konagakamo'mo maige huno mai'niya'mofe'mo afa'a alika falu fala huka atesana kava'mo hane'niye.

17 Nagaefe'mo nafalu'nimo'mo mai'niye, huka kagesamo ne'afisanana alika falu fala huka ne'natesana kava huka halate alika falu fala huka ato. 18 Agaemo kagaetegamo hosu kava'mo hu'nisifi kagaetegamo mago anona'amo hane'nisifige'na nagaemo ani anona'alefe'mo atale'na ategauvanagi agae agimo aeka kalo paeka ataleteka nagae nagimo avo'mo kae malo. 19 Nagaemo Polo'namo mani gemo nagai'ni nayapati'mo avo'mo

nekae'nae'mo anona'alefe'mo afa'a kamiguve, hu'na kaha nepauve. Kaha nepauva'-
monanafa nagaetegamo anonakamo hane'niyana kaunekame'mae, hu'na hisuva agufa
gemo hane'niya'monanafa ani agufa gemo afa'a kaha opaiguve. [20] Konaga'nimogae,
hu'na, Ala kava ne'mo agi'alefe'mo namogaga aisuvafe'mo ani kava'mo huka naha mao.
Kalaisipi'mo mai'neta'ae'mo naipamo alika falu huka nato. [21] Ge'nimo afa'a afigiye,
hu'na hute'na lole nagesamo o'afi'na magoke nagesamo afite'na mani avo'mo nekaove.
Afi'novana kaha pai'nova kava'mo huka aeka agaseka mago'e alagepa kava'mo hugane.
[22] Kagaemo nunumu'mo nehananageno Goti'a afiteno'ae'mo kagaetegamo halate alino
natesige'na visuvafe'mo agava mai'nove. Mago'e kavafe'mo hu'nae'mo, visuva afina'mo
kagae nopi'mo u'na havaesuvafe'mo mago aeka anagi male'nisana yapi'mo hakika nato.
[23-24] Epafalasi'a Kalaisi Yesutefe'mo kalavusifi'mo nagae'e'mo magokepi lokaeno
mai'niya vekamo'mo ge kamamae'niye. Maki'agi Alitakasi'agi Nimasi'agi Luki'agi hu'a
nagae'e'mo magokepi lokae'a ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogi'e'mo ge kamamae'nae.
[25] Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno nelapamiya kava'mo'a lapakae'e'mo
magokepi lokaeno haneno. He, lama ge.

HIMULU

Mani avo'mo kae'niya vekamo agi'amo ohane'niye. Polo'a mani avo'mo kae'nifi, hu'na nagesamo afi'nove. 13:23,24 gefi'e 2 Pita 3:15 gefi'e'mo agetapa lekana paitapa afiyo. Mani avo'mo Yu vaya'aife'mo kae'niye. Yu vaya'ai apaki'apimo Himulu vayane. Ani Yu vaya'mogimo Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago hu'naya'mofe'mo kame hu'a apate'nae. O'atale'a atafau'a alagi hisayafe'mo mani avo'mo kae'niye. Mani avo'mo kae'niya vekamo'a, Kalisitini vaya'ai mono kava'mo'a Yu vaya'ai mono kava'mo ago aeno agase'niye. Lapakesa afita fatago hutetapa akame hiyo, huno mani avo'mo kae'niye.

Goti'a Mafa'ne'aleti'mo laha pai'niya gee'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Akeya'vilaga Goti'a agai'alegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apavayaleti'mo laginago vaya'aife'mo hapa pai'niye. Alu afina'ae alu afina'ae'mo aise gemo hapa paite hapa paite huge alu kavateti'e alu kavateti'e'mo hapa paige huno hapa pai'niye. 2 Hemenimo henaga afina'mo Mafa'ne'aleti'mo laha pai'niye. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi muki ya'apimo ne'aliya kava huno Mafa'ne'amo'mo muki ya'amo alisiyafe'mo ago lekana paino ate'niye. Goti'a agaetetike'mo muki ya'mo alo hu'niye. 3 Agaemo Goti'a ha le konali ya'amo aeno ha legekana huno ne'maiye. Agaemo Goti lama ge aune'amo mai'niye. Ayamufa'age ge'aleti'mo muki ya'mo afa'a hanesiyafe'mo yagaino ne'ateno'ae'mo agai'amo hosu kavatimo aeno kalo paeno ataleteno'ae'mo haino koku'napi Goti'a anaga hogote vekamo yagaino ne'apateya vekamo lamaga haopale'mo fai mai'niye.

Goti Mafa'ne'amo'mo enisole vaya'aina ago aeno apakase'niya gemae

4 Ani kava huno enisole vaya'mo ago aeno apakaseno ala agi'amo Goti'a alino ami'niya agi'amo'mo apaki'apimo ago aeno agase'niya kava huno aeno apakaseno mai'niye. 5 Goti'a agaefe'mo,
Mafa'ne'nimo mai'nane. Hemenimo ago ali'na kate'nove,
huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo,
Afo'amo'namo mai'novanage'na agaetegamo ani kava'mo hisugeno Mafa'ne'nimo mai'niyanageno nagaetegamo ani kava'mo hugiye,
huno ha pai'niya'monanafa mago enisole vaya'aife'mo ani agufa gemo huno hapa opai'niye. 6 Hapa opai'niya'monanafa yege Mafa'ne'amo ma mopafi'mo alino atesigeno eminesiyafe'mo mani gemo huno'ae'mo,
Muki enisole vaya'mogitapamo agi'ale'mo alita asaga nehutapa agaefeke'mo mono hiyo,
huno hapa pai'niye. 7 Enisole vaya'aife'mo apava gemo huno'ae'mo, Enisole vaya'mo yasigana huno alo huno apate'niye. Ali'ya'amo ne'aliya enisole vaya'mo ata vaikana huno alo huno apate'niye, huno hu'niye. 8 Huno hu'niya'monanafa Mafa'ne'ae'mo,
O Gotiyo, muki afina'mo alagi ofalika afa'a maige maige huka mai'neka yagaika apategane. Alagepa huka alika fako huka apateteka yagaika ne'apatane. 9 Kagaemo alagepa kavafeke'mo kahau'nigekae'mo gemo amagi'a ne'atalaya kavafe'mo alagi okahau'nigeno Gotikamo'mo uvelimo faleno kate'nigekae'mo lusi kava huka kamogaga aiteka kafalukamogimo ago aeka apakaseka mai'nane,
huno hu'niye. 10 Mago'e gemo huno'ae'mo,
Ala kava neyo, aepa fai'niya afina'mo ma mopamo alo hu'nane. Kayateti'mo koku'na'mo alo hu'nane. 11 Ma mopa'e koku'na'e'mo alagi hano hugiya'monanafa kagaemo afa'a maigane. Ma mopa'e koku'na'e'mo kukenagana huno atafa hegaiye. 12 Vaya'mogimo kukenamo asagi'a lo ae'a male'ne'a saufa kukenamo ali'a ne'vaiya kava huka ma mopa'e koku'na'e'mo alika ataleteka saufa koku'na'e mopa'e'mo malegane. Malegana'monanafa kagaemo mago alu kava huka o'maige ofalige huteka maige maige huka alagi maigane,
huno hu male'niye. 13 Goti'a agaefe'mo,

lamaga nahaopale'mo faika maime maime ne'uge'nao kame vayakamo ali'na kaiya
afe'alumelaga apategauve,
huno ha pai'niya'monanafa mago enisole vaya'aife'mo ani agufa gemo hapa opai'niye.
14 Enisole vaya'mo apaune'apame'e vaya'mo mai'ne'a Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo
mai'nae. Goti'a fiku hapa maeno apakufamo alino katino apatesiya vaya'mo hapa
maesayafe'mo alino apatege'a ne'vae.

2

Goti'a lusi kava huno laha mae'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Ani kava huno ne'maiya'mofe'mo ani'mo'a alinino ne'viya kava huno fiku yanageno
lavalelino visigeta agaetegati'mo ago afi'nona gemo ataleta ugunanagi mago'e huta afita
alagepa huta afigetao. 2 Goti'a enisole vaya'ai apavayafati'mo laginago vaya'aife'mo hapa
pai'niye. Ani gemo asagauno o'aino lokiya vaino hane'nige'apae'mo muki vaya'mogi
akame osu'a ago amagi'a atale'naya vaya'ai anona'apilefe'mo alino alagepa huno fako
huno apateteno kayo'mo apami'niye. 3 Apami'niya'mofe'mo Ala kava ne'mo Goti'a lusi
kava huno vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kavafe'mo ava gemo ago hapa
pai'nige'a afi'naya vaya'mogimo, lama gemo hane'niye, hu'a laha pai'naya gemo o'afita
afa'a maisunana haiya kava huta aeta kasalo paegaune. 4 Goti'a alagena kava'aleti-
nagi no'agaya himamu kava'aletinagi age'apa hapau ne'aiya kava'aleti'mogi huno ha
maeno faigoko gemo huno ani gemo alino lokiya vaino ate'niye. Goti'a agesamo
afiteno hau'nigeno'ae'mo Auneme'amo'mo himamu'amo apamete apamete huno alino
apami'niye.

Yesu'a laha maesiyafe'mo ma mopafi vekamo hamale'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

5 Nagaemo henaga'amo afole aisiya saufa kavafe'mo ava gemo hu'na avo'mo nekaova
kavate'mo Goti'a enisole vaya'mogimo yagaisayafe'mo lekana paino o'apate'niye. 6 Lekana
paino o'apate'niya'monanafa mago vekamo'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya
gemo'mo huno'ae'mo,
Gotiyo, ma mopafi vaya'mo ina agufa vayanagi na kava higeka apakaefe'mo kagesamo
ne'afine. Vemo Mafa'nemo na agufa vekamo mai'nigeka ha maeka yagaika
ne'atane. 7 Kagaemo aise afina'mo enisole vaya'ai apaiyafi'mo maisiyafe'mo alika
ate'nane. Ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alika amiteka alo hu'nana yate'mo
yagaisiyafe'mo alika ate'nane. 8 Muki ya'e vaya'e'mo alika aiyafi'mo ate'nane,
huno hu'niye. Goti'a muki yate'mo yagaisiyafe'mo alino ate'niya'mofe'mo o'yagai'niya
ya'mo magoke'atomo ohane'niya'monanafa muki ya'amo alino aiyafi'mo ate'niye.
Ate'niya'monanafa ma mopafi vaya'mogimo hemenimo muki yate'mo ne'yagaigeta o'a-
pake'nona'monanafa 9 Goti'a Yesu'mo ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alino ami'niya
vekamo ago age'none. Goti'a, fiku hapa mae'na apamiguve, huno huteno Yesu'mo muki
vaya'aitefe'mo falisiyafe'mo aise afina'mo alino enisole vaya'ai apaiyafi'mo ate'niye.
10 Goti'a muki yate'e vaya'aite'e'mo aepa vekamo mai'nigeno agaetefe'mo hanege
maige nehaya aepa vekamo'mo asole mafa'ne'amogimo ha le konali ya'amo alisayafe'mo
Goti'a agai'a agi'aleti'mo fatago kava'amo huno'ae'mo, Yesu'a afa'a agafu kigiye, huno
hu'niye. Goti'a apakufamo alino katino apatesiya vekamo maisiyafe'mo agafu ki'niya
kavateti'mo alino alagepa huno ate'niye. 11 Yesu'a apavaleno apaote apate'niya vekamo'e
apavaleno alino apaote apate'niya vaya'a'e'mo magoke agufa ya'mo ali'naya'mofe'mo
nagana'nimogitapae, huno hapa paisiyafe'mo avagage nosiye. 12 Agaemo huno'ae'mo,
Nagaemo nagana'nimogife'mo ala kagikae'mo kava gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa
paiguve. Ali'a anupa hu'a mai'nisaya siosi vaya'ai folaga'apifati'mo yokemo
nehu'na kagikale'mo ali'na asaga hu'na kategauve,
huno huteno 13 mago'e gemo huno'ae'mo,
Naha maegaiye, hu'na agaefeke'mo nagesamo afiguve,
huno huteno halate mago'e gemo huno'ae'mo,

Goti'a mafa'ne'amo apavalelineno nami'nige'na manile'mo apakae'e'mo magokepi lokaeta mai'none,
huno hu'niye. [14] Mafa'nemogi apakufa'e kola'e'mo ne'aliya kava huno falisiyafe'mo agufa'e kola'a'e'mo ali'niye. [15] Ali'neno'ae'mo nefaliya kava'mo aepa vekamo Nevo'mo aeno agaseno himamu'amo alino atalesiyafe'mo fali'niye. Falisaya kavafe'mo koli nehu'a kanamo ne'aliya vaya'aina hatu maeno apatesiyafe'mo fali'niye. [16] Agaemo ani kavateti'mo enisole vaya'mo hapa no'maeya'monanafa Emalehamu aginago vaya'age'mo hapa ne'-mae. [17] Hogote mono vekamo Gotitefe'mo mono ali'ya'mo ne'alino mono huno ne'ap-ateya vekamo'a hau huno ne'apateno ali'ya'amo o'ataleno alagepa ali'ya'mo alisiyafe'mo agana'amogigana huno alino hamaleno ate'niye. Hosu kava'apimo alino atalesigeno Goti'a aipamo leno o'apatesiyafe'mo muki kavatefe'mo magoke aiyaya vekamo alino hamale'niye. [18] Amalageka hu'nigeno agafu ki'niya'mofe'mo apamalageka nehiya vaya'mo afa'a hapa maegaiye.

3

Yesu ala agi'amo'mo Mosese ala agi'amo ago aeno agase'niya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Goti'a lapakaefe'mo koku'napi'mo haitapa magokepi lokaetapa maisayafe'mo keya aeno ge hu'niya lapaote konaga'nimogitapae, hu'na, Yesufeke'mo lapakesa afifi hutapa maiyo. Lagaemo lagesa afita fatago hutae'mo, Goti apa veka'amo mai'neno hogote mono vekamo mono huno nelateya vekamo mai'niye, huta aeta hakalo nehune. [2] Mosese'a Goti nopi'mo ali'ya'mo ne'alino Goti afamo anaga vaya'aite'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'niya kava huno Yesu'a lekana paino ate'niya Gotitefe'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'niye. [3] Afamo anaga vaya'ai aepa vekamo'a no kigekana huno mai'niya vekamo'mo ala agimo hane'nigeno afamo anaga vaya'mo aeno apakaseno mai'niya'mofe'mo ani kava huno Yesu'a Mosese'mo ago aeno aga se'niya'mofe'mo mago'e ala agi alisiya vekamo mai'niye. [4] Muki no'amo agai'amo afa'a afole no'aifa vaya'mogige'mo nekiye. Inagi Goti'a muki ya'mo aepa vekamo mai'niye. [5] Mosese'a Goti nopi'mo Goti afamo anaga vaya'alefe'mo ali'ya'amo o'ataleno alagepa huno ali'ya'mo alino afole aisiya vekae'mo ava ge huno hapa pai'niye. [6] Hapa pai'niya'monanafa Kalaisi'a afamo anaga vaya'ai aepa vekamo Mafa'ne'amo'mo Goti afamo anaga vaya'ale'mo yagaino ne'apate. Lagaemo alagepa huta maige maige huta maigune, huta lole lagesamo o'afita lavayagunagu huteta koli osuta lamogaga ne'aitae'mo o'ataleta atafauta alagi huta maime maime ne'uta hano hisiya afina'mo ani kava huta mai'nisuna'mo'mo Goti afamo anaga vaya'amo mai'none.

Goti vaya'amo mai'a falu hu'a maisaya kavafe'mo hu'niya gemae

[7-8] Ani kavatefe'mo Goti Auneme'amo aote Auneme'amo ge'amo alagepa hutapa afiyo. Agaemo huno'ae'mo,
Hemenimo lapakaemo Goti ge'amo ne'afisayana lapaipamo alita lokiya vaitapa o'ateyo.
Lapakinago vaya'mogimo ka'me kotegamo nata ne'a ne'u'apae'mo namalageka hu'nae. Ge'nimo ago amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo. [9] Nagaemo lusi alagepa kava'mo hu'na foti'a kafugamo hapa mae'noge'a alagepa kava'nimo ago nage'naya'monanafa hosu kavake'mo nehu'apae'mo, na agufa kava'mo hisifi, hu'a namalageka hu'nae. [10] Hu'naya'mofe'mo ani afina'mo muki mai'naya vaya'aife'mo naipamo le'na apate'nae'mo, muki afina'ae'mo hosu apaipa apakesage'mo ne'afi'apae'mo ne'natalae. Ge'nimo alagi alagepa hu'a no'afiye. [11] Naipamo le'nige'nae'mo nago'yamo ne'atale'na lokiya gefati'mo hu'nae'mo, nagae'e'mo hai'e'a mai'a falu hisaya kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae, hu'na hu'nove,
huno hu'niye. [12] Konaga'nimogitapae, ehetapiye, fiku yanagetapa mago vaya'amogi-tapamo hosu lapaipamo kalitapa lapakesa afita fatago osutapa afa'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo Goti'a lapakame'ya ne'amita ataletapa ugayanagi. [13] Hosu kava'mo'a humi nelapateno alino lokiya lapaipamo kalino lapategaiyanagi muki afina'ae afina'ae'mo

konagatapie'mo, atafauta alagi hiyo, hutapa alita lokiya vaita apateyo. Akeya'vilaga Goti'a, hemenimo afiyo, huno hu'niya gemo hemeni kanatapimo hano osuno afa'a hane'niya'-mofe'mo hemenige'mo konagatapimo alita he titapa apateyo. [14] Hogoteta lokiya vaita lagesamo afitae'mo, lama gemo hu'niyanageno alagi afole aigiye, huta huteta o'ataleta atafauta alagi huta maime maime ne'utae'mo hano hisiya afina'e'mo ani kavake'mo huta mai'nisuna'mo'mo Kalaisi'a alita laipafi'mo ate'nonageno ne'maiye. [15] Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo,

Hemenimo Goti ge'amo ne'afisayana lapaipamo alita lokiya vaili'netapa o'afiyo. Ge'nimo amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo,

huno hu'niye.

[16] Haiya vaya'mogimo Goti ge'amo afi'naya'monanafa amagi'a atale'nae. Mosese'a Isipi kotegati'mo muki apavalelino u'niya vaya'mogige'mae. [17] Goti'a haiya vaya'aife'mo foti'a kafugamo aipamo leno apatege apatege huno mai'niye. Hosu kava'mo hute'a ka'me kotegamo fali'naya vaya'aife'mae. [18] Goti'a haiya vaya'aife'mo lokiya gefati'mo huno'ae'mo, Nagae'e'mo mai'a falu hu'a maisaya kote'mo fale'a hai e'a o'maigae, huno hu'niye. Ge'amo ago amagi'a atale'naya vaya'aife'mo hu'niye. [19] Inagi ago afi'nonana apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afa'a fale'a ohai'nae.

4

[1] Inagi Goti'a ani kava'mo huguve, huno hu male'niya gemo hano osuno afa'a hane'nigeno hemeni'e'mo huno'ae'mo, nagae'e'mo maita falu huta maigae, huno laha nepaiye. Fiku yanagetapa lapakaepati'mo mago vaya'mo haitapa metalegayanagi koli higetao. [2] Goti'a alagepa faigoko ge'amo hapa pai'nige'a afi'naya kava huno laha pai'nigeta ago afi'none. Afi'naya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afi'naya gemo'mo hapa o'mae'niye. [3] Lagesa afita fatago hu'nona vaya'mogitamo haita Goti'e'mo magokepi lokaeta maita falu hugune. Goti'a ma mopamo ago alo huno hano hu male'niya'mofe'mo mai'a falu hisaya kava'mo hane'niye. Hane'niya'monanafa Goti'a huno'ae'mo,

Naipamo le'nige'na nago'yamo ne'atale'na lokiya gefati'mo hu'nae'mo, nagae'e'mo mai'a falu hu'a maisaya kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae,

huno hu'niye. [4] Goti mukufi'mo mago gemo'mo seveni afinafe'mo, *Goti'a muki ya'amo alo huno hano huteno seveni afina'mo maino falu hu'niye,* huno huteno [5] mago'e gemo huno'ae'mo, *nagae'e'mo mai'a falu hu'a maisaya kote'mo alagi fale'a hai e'a o'maigae,* huno hu'niye. [6] Hogote'a alagepa gemo afi'naya vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo fale'a hai'a mai'a falu osu'nae. Osu'nayanage'a alu vaya'mogi fale'a hai'a mai'a falu hisaya kava'mo hane'niye. [7] Fale'a hai'a mai'a falu osu'nageno asole kafugamo ago utegeno Goti'a halate mago'e afina'mo hu male'neno'ae'mo,

Hemenimo faleta haitapa maita falu hugae, huno hu male'niye. Goti'a mani gemo Nevini avayaleti'mo, hemenimo Goti ge'amo ne'afitapae'mo lapaipamo alita lokiya vaitapa o'ateyo,

huno hu'niye. [8] Ema akeya'vilaga mago vekamo agi'amo Yosuva'a Isaleli vaya'mo apavalelino u'nige'apae'mo hai'a mai'a falu hu'naesinana Goti'a henaga'amo alu afina'mo mai'a falu hisaya afinafe'mo halate ani agufa gemo osiyesine. [9] Goti'a muki ya'amo alo huno hano huteno'ae'mo maino falu hu'niya kava huno Kalaisi'a ali'ya'amo ago alino hano hu'niyanageno Goti'e'mo magokepi lokaeno maino falu nehiye. [10] Ali'ya'amo ago alino hano hu'niya'mofe'mo Goti vaya'amo mai'a falu hisaya sapati afina'mo hano osuno afa'a hane'niye. [11] Goti ge'amo amagi'a atalete'a asagau'a ai'naya kava huta asagauta aigayanagi haita maita falu hisunafe'mo layamukiki higetao.

[12] Goti ge'amo auneme'e gemo hane'neno himamu'aleti'mo ali'ya'mo ne'aliye. Ani gemo'a aluga aluga'amo ave ne'neya naipemo ago aeno agaseno ave'mo lusi kava huno ne'ne. Agaemo ge'aleti'mo apaune'apamepinagi apaipa apakesafinagi apayamufafinagi apatupi'mogi huno ne'aeno alino fako nehiye. [13] Lagaemo, ma kava hu'nove, ina kava

hu'nove, huta ha paisuna vekamo aulagale'mo muki nehuna kavatimo alagi fala okino afole ne'aiye. Muki vaya'mo aulagale'mo alagi fala okisageno apakegaiye.

Yesu'a hogote vekamo mono huno nelateya ala vekatimo mai'niya gemae

14 Yesu'a Goti Mafa'ne'amo hogote ala vekatimo mono huno nelateya vekamo mai'-
neno'ae'mo haino koku'na'mo aeno agaseno Gotitegamo haino mai'niya'mofe'mo lagesa
afita fatago nehuta aeta hakalo huta hapa nepauna gele'mo atafauta alagi huta maige-
tao. 15 Hogote ala vekatimo mono huno nelateya vekatimo'a himamutimo ohane'niya
vaya'mogitae'mo hau huno nelate. Muki alu hosu kava alu hosu kava'mo hisunafe'mo
lamalageka nehaya kava hu'a amalageka hu'naya'mofe'mo hau huno nelate. Amalageka
hu'naya'monanafa hosu kava'mo alagi osu'niye. 16 Inagi atete osuta Goti'a yagaino
ne'apateya sia'ale'mo fai mai'neno'ae'mo fiku laha maeno nelamiya kavategamo vigetao,
kana ya'mo alisuna afina'mo hau huno nelateno fiku laha maeno lamigiya'mofe'mae.

5

1 Goti'a hogote vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mo apakae konaga vayapati'mo
lekana paino apate'niye. Apakaemo konaga'apimogitefe'mo Goti'mo amigune, hu'a
hu'naya ya'mo amige konaga'apimogi hosu kava'apilefe'mo afumo he'a Goti'mo ofalinimo
amige hu'a mono ali'ya'mo alisayafe'mo lekana paino apate'niye. 2 Himamu'apimo
ohane'niya'mofe'mo afite'a o'age'naya vaya'aitega'e alagepa ka'mo atale'a u'naya
vaya'aitega'e'mo vase vase kava'mo afa'a hugae. 3 Himamu'apimo ohane'niya'mofe'mo
alu vaya'ai hosu kava'apilefeke'mo afumo he'a ofalinimo o'ami'naya'monanafa apakai'api
hosu kava'apile'efe'mo ne'amiye. 4 Mago vaya'mogi apakai'apimo, ani ali'ya'mo afa'a
aligune, hu'a osu'nafa Gotike'mo Elonife'mo keya aeno ge hu'niya kava huno keya aeno
ge hu'niya vaya'amogige'mo ani ali'ya'mo ne'aliye.

5 Ani kava huno Kalaisi'a hogote vekamo mono huno nelateya vekamo'mo lusi ali'ya'mo
alisiyafe'mo agai'a agufamo avalelino ohai'niye. Ha'ao, Goti'a agaefe'mo,

Mafa'ne'nimo mai'nane. Hemenimo ago ali'na kate'nove,
huno huteno 6 mago'e gemo aote mukufi'mo huno'ae'mo,

Melikiseteki'a mono huno ne'apateya vekamo mai'niya kava huka mono huka ne'apatana
vekamo mai'neka o'ataleka muki afina'mo ali'ya'mo alige alige huka maigane,

huno ago hu male'niye. 7 Kalaisi'a ma mopafi'mo mai'neno'ae'mo falisiya kavategati'mo
agufamo alino katino atesiya Gotifeke'mo alopa gefati'mo keya aeno ge huge avi'ya huge
huno aukaya huno nunumu hu'niye. Gotife'mo koli nehuno mono hu'niya'mofe'mo Goti'a
ge'amo afi'niye. 8 Agaemo Goti Mafa'ne'amo mai'niya'monanafa ge'amo afiteno akame
hisiyafe'mo lusi kava huno agafu ki'niya kayoteti'mo amagino alino aya male'nigeno
alagepa huno afi'niye. 9 Goti'a ali'ya'amo alisiyafe'mo avaleno aote ate'nigeno'ae'mo
agaemo ge'amo akame nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kava'mo aepa
vekamo hamale'niye. 10 Hamale'nigeno Goti'a, *Melikiseteki'a hogote vekamo mono huno
ne'apateya vekamo mai'niya kava huka mai'nane,* huno ge hu'niye.

Nute mafa'negana hutapa o'maiyo, huno hu'niya gemae

11 Ani kavafe'mo mago'e gemo lapa paiguna'monanafa lapau mai'mai hutapa ne'-
maiya'mofe'mo haiya kava huta alita lapaya malegaune. 12 Yatala afina'mo Goti ge'amo
ago afi'naya'mofe'mo ali'a apaya ne'malaya vaya'mo maisaya ya'mo hane'niya'mo-
nanafa Goti'a ge'amo aepa fai'niya gemo mago'e hu'a ali'a lapaya malesaya kava'mo
hane'niye. Lapakaemo lokiya ne'ya'mo afa'a o'netapa nu'ageke'mo nesaya agufa kava'mo
hane'niye. 13 Nu'age'mo ne'naya vaya'mogimo nute mafa'negana hu'a ne'mai'apae'mo
fatago kavafe'mo ava gemo alagepa hu'a no'afiye. 14 Alopa vaya'mogimo lokiya ne'ya'mo
ne'nae. Muki afina'ae afina'ae'mo afime afime ne'aya'mofe'mo alagepa ge'e hosu ge'e'mo
alagepa hu'a afa'a ali'a fako hu'a ne'afiye.

6

Aepa faita afi'nona gemo ataleta haita hapaigetao, huno hu'niya gemae

1-2 Lagaemo agava mai'nona vekamo Kalaisi nefe'mo ava gemo aepa faita afi'nona
gemo afi'none. Aepa faita afi'nona gemo hane'niyana fali kava'mo ali'ya'alefe'mo
lapaipamo alita afe leyo, hu'a hageta afige Gotife'mo lapakesa afita fatago hiyo, hu'a
hageta afige sese nehaya kavafe'mo ali'a laya male'nageta afige ali'a apaya ne'malaya
gemo afige fali'naya vaya'mo he tisaya kavafe'mo ava gemo afige agoti huno apatesiya
kavafe'mo ava gemo afige huta ago afi'none. Ani aepa faita afi'nona gemo'mo no'mo
fai'a ne'ataya yakana huno hane'niye. Fiku yanageta halate alita faita ategaunanagi
ataleta haita hapaigetao. 3 Goti'a he, kanalene, huno hisigetae'mo ataleta uta hano
hugune. 4 Goti'a mago vaya'mo koku'napati'mo ha le ya'amo fiku alino ne'apamiya
ya'amo ago alino apami'nige'a ali'a ne'a afige'nae. Goti Auneme'amo'mo alino ne'apamiya
himamu'amo alige 5 Goti alagepa ge'amo afi'a ne'a afige saufa afina'mo himamu kava'amo
age'a ne'a afige hu'nae. 6 Agete'apae'mo alagi atale'a asagau'a ai'naya'mofe'mo halate
apaipamo alagi ali'a afe lesaya ka'mo ohane'niye. Apakaemo Goti Mafa'ne'amo malipu
yosale'mo nili ai'naya kava hu'a apaipafi'mo halate ani agufa kava'mo nehu'apae'mo
vaya'ai apaulagale'mo agi'ale'mo ali'a afepi ne'ataya'mofe'mae. 7 Ko'mo mopafi'mo
aino nelamigeno'ae'mo ne'ya'mo nehageya mopamo'mo hoyamo ne'vaiya vaya'mo hapa
ne'maegeno Goti'a, alagepa mopamo hane'niye, huno alagepa huno yagaino ne'ate.
8 Ne'ateya'monanafa mago mopafati'mo aufe nofi'e aufe ino'e'mo aesigeno'ae'mo ina ag-
ufa mopamo hane'niyanageno Goti'a aise afina'mo huno'ae'mo, hosu mopamo hane'niye,
huno atafi'mo alino kaeno asagalino atalegaiye.

9 Lahau'niya vaya'mogitapae, mani gemo nehuna'monanafa hosu mopagana hutapa
o'mai'nae, huta lagesamo ne'afune. Goti'a apakufamo alino katino ne'apateya
vaya'ai apaipafi'mo alino ne'maleya ya'mo hogote ya'mo lapaipafi'mo ago alino
male'niya vaya'mo mai'nae, huta lokiya vaita lagesamo ne'afune. 10 Lapakaemo al-
i'ya'mo alige Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nigetapae'mo ali'ya'amo alige
nehutapa apaote vaya'amo hapa mae'nayanagetapae'mo hapa ne'mae. Goti'a hosu kava
huno alino fako huno no'apateya'mofe'mo alagepa kavatapie'mo alagi age okanigiye.
11 Lahau'niyanagetapa muki'amogitapa ani kava nehutapa lapavayagunagu hutapa agava
maime maime ne'visageno'ae'mo hano hisiya afina'mo he tisayafe'mo lapayamukiki
hugae. 12 Alaga'mo olapae'ninagetapa Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, ali'na la-
pamiguve, huno hu male'niya ya'mo ago ali'naya vaya'ai apaiyakamo aliyo. Apakaemo
o'atale'a apakesa afi'a fatago nehu'a atafau'a alagi hu'a maime maime ne'e'apae'mo
ali'nae.

Goti'a lapa maegauve, huno polomasi gemo hu male'niya gemae

13 Akeya'vilaga Goti'a Emalehamufe'mo, fiku kaha mae'na kamiguve, huno polomasi
gemo huno ha pai'niye. Mago vekamo'a Goti'mo aeno agase'niya vekamo alagi o'-
mai'niya'mofe'mo Goti'a agai'a agi'aleti'mo ago'yamo ne'ataleno hu male'niye. 14 Goti'a,
alagi lama gemo kaha nepauve hu'na, kaha mae'na kamiguve. Nagaemo muki kaginago vaya'mo
kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niye. 15 Huno ha pai'nigeno Emalehamu'a o'ataleno
agesa afino fatago nehuno agava maime maime ne'egeno'ae'mo Goti'a hu male'niya gemo
afole ai'nigeno ali'niye. 16 Mago vaya'mo ago aeno apakase'niya vekamo agi'aleti'mo
lokiya gefati'mo hu'nage'a afite'apae'mo, vae, alagi lama gemo nehae, hu'a ge no'nae.
17 Ani kavakana huno Goti'a, lapa maegauve, huno hapa pai'niya vaya'mogi, Goti'a halate
ataleno alu gemo osugiye, hu'a alagepa hu'a afisayafe'mo agai'a agi'aleti'mo ago'yamo
ne'ataleno hu'niya ge'alefe'mo agesamo afi'neno'ae'mo, ani kava'mo afa'a afole aigiye,
huno hu male'niya gele'mo alino lokiya vaino ate'niye. 18 Goti'a ani lole kava'mo ago
hu male'niya'mofe'mo halate ataleno alu kava'mo osisiya agufa kava'mo huno aigofe
gemo huteno ataleno alu kava'mo hisiya ka'mo alagi ohane'niye. Agaemo ani kava
hu'niya kavateti'mo laune hetaleta uta fala kita ne'mauna vaya'mogita laulagale'mo alino

afole aino ate'niya yate'mo atafauta lavayagunagu huta agava mai'neta ani kava'mo alagi
hisunafe'mo alino he tino nelate. [19] Lavayagunagu huta agava ne'mauna ya'mo lokiya
ya'mo afa'a hanesiya ya'mo hane'niye. Sipimo ae'a atafau'a ne'ataya yakana huno hane'-
neno lagupi mafa'nemo atafauno ne'ate. [20] Yesu'a lavayagunagu huta agava ne'mauna
vekamo laha maesiyafe'mo Goti'a ne'maiya yate'mo aeno asai male'niya lavolavofi'mo ago
hogoteno faleno haino aote nopi'mo ne'maiye. Agaemo Melikisetekigana huno mai'neno
hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo hamale'niyanageno muki afina'mo maige
maige huno maigiye.

7

Mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekife'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Ani vekamo Melikiseteki'a ema akeya'vilaga Selemi taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niye. Agaemo hogote vekamo anaga Goti veka'amo
mono huno ne'apateya vekamo mai'niye. Emalehamu'a mago kini vaya'e'mo kame
hute'a huno aeno apakaseteno'ae'mo aino atagineno eno Melikiseteki'e'mo fotu hu'na'ae.
Melikiseteki'mo, Goti'a kaha maeno, huno ha pai'niye. [2] Emalehamu'a kame huno
huno aeno apakaseteno kagemi ya'apimo ali'niya kagemiyapati'mo alino fako huno
teni'a hetamamo male male'neno ani hetamafati'mo magoke hetamamo alino taisimo
Melikiseteki'a ami'niye. Inagi Melikiseteki'ae agimo hogote aepa'amo hane'niyana
fatago kava'age'mo nehiya kini vekae. Selemi taonifi'mo mai'naya vaya'aite'mo yagaino
ne'apateya kini vekamo mai'niya'mofe'mo agi'afi'mo lole aepa'amo hane'niyana alagepa
hu'a magokepi lokae'a mai'naya taonifi'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niye.
[3] Ita afo'ala'moganimo o'maige loto'amogimo o'maige hu'a o'mai'nae. Alino ate'niya
afinafe'mo ava gemo ohanege fali'niya afinafe'mo ava gemo ohanege hu'nigeno Goti
Mafa'ne'agana huno mai'neno mono huno ne'apateya vekamo ofalino afa'a maige maige
huno mai'niye.

[4] Ala agi vekamo mai'niye, hutapa lapakesamo afitetapa lapakesa afifi hutapa maiyo.
Emalehamu'a hogote laginago vekamo mai'niya'monanafa kame huno aeno apakaseteno
ali'niya kagemi ya'apifati'mo alino fako huno taisimo ami'niye. [5] Livai nofi vayapati'mo
mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Yu vaya'ai taisimo ali'nae. Ke'aepa gemo'mo
huno'ae'mo, Livai nofi vaya'mo taisi ofalini yatapimo alita apamiyo, huno hu'nige'a
Livai nofi vaya'mogi konaga'apimogi taisimo ali'nae. Konaga'apimogimo Emalehamu
aginagomo mai'naya'monanafa apakaetegati'mo taisimo ali'nae. [6] Ali'naya'monanafa Me-
likiseteki'a Livai nofi vekamo o'mai'niya'monanafa Emalehamu taisimo ne'alino'ae'mo,
Goti'a kaha maeno, huno ha pai'niye. Melikiseteki'a Goti'mo, kaha maegauve, huno ha
pai'niya vekae'mo ani gemo hu'niye. [7] Muki vaya'amogitamo ago afi'nonana Goti'a kaha
maeno, huno hu'niya vekamo'a hapa pai'nige'a afi'naya vaya'mo ago aeno apakase'niye.
[8] Mono hu'a ne'apataya vayapati'mo magoke vekamo falite falite hu'a fali'naya'monanafa
Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'mo, afa'a mai'niye, huno ava gemo hu'niya
vekamo agi'amo Melikiseteki'a taisimo ali'niye. [9-10] Melikiseteki'e Emalehamu'e'mo fotu
hu'na'a afina'mo Livai'a alino o'ate'nigeno Emalehamu agufafi'mo Livai'a mai'niya'-
mofe'mo Emalehamu'a taisimo ami'nigeno'ae'mo Livai'a taisimo ali'niya veka'e'mo
magokepi ami'niye, huta afa'a ge hugune.

[11] Livai nofi vaya'mogi mono hu'a ne'apataya vaya'aitefe'mo Isaleli vaya'mogi Goti
ke'aepa ge'amo ali'nae. Livai nofi vaya'mo mono hu'a ne'apataya vaya'mogi vaya'aina
hapa mae'nage'a hai'a hapai'naesinana alu nofi vekamo mono huno apatesiya vekamo
afole o'aiyesina'monanafa agaemo Livai aginagomo Eloni nofi vekamo o'mai'nifa Me-
likisetekigana huno mai'niye. [12] Goti'a mono hu'a ne'apataya vaya'mo ago apatale'niya
apaimu'yale'mo saufa vekamo afole ai'niya'mofe'mo ke'aepa gemo aimu'yale'mo saufa
ke'aepa gemo afole ai'niye. [13] Ani ge huta ava gemo hu'nona vekamo alu nofi vekamo
mai'niye. Ani nofi vayapati'mo magoke vekamo'a ofalini hi'yalamute'mo ali'ya'mo
o'ali'niye. [14] Lapakaemo ago afi'nayana Ala kava netimo Yuta nofi vayapati'mo afole

ai'nigeno Mosese'a ani nofi vaya'aife'mo, mono hu'a ne'apataya vaya'mo maigae, huno osu'niye.

Mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekigana huno mai'niya gemae

15 Alu vekamo mono huno ne'apateya vekamo Melikisetekigana huno mai'niya vekamo ago afole ai'niya'mofe'mo mago'e huta afita alagepa huta afi'nonana saufa gemo afole ai'niye. 16 Agaemo amega apakufalefe'mo ke'aepa ge'aleti'mo afole o'ai'nifa ofalino afa'a maige maige huno ne'maino maino hano osuno ne'maiya himamu'aleti'mo mono huno ne'apateya vekamo afole ai'niye. 17 Goti'a ani kavafe'mo huno'ae'mo,
Melikisetekigana huka mono huka ne'apatana vekamo maige maige huka mai'neka maika hano osuka maigane,
huno hu male'niye. 18 Inagi atafa ke'aepa gemo'a vaya'mo hapa maesiya lokiya'amo ohane'nigeno hapa o'mae'niya'mofe'mo Goti'a ani gemo ago atale'niye. 19 Ke'aepa gemo'a hai'a hapaisaya ka'mo valino o'apate'niya'monanafa hemenimo ago aeno agase'niya kava'mo male'nigeta lavayagunagu huta agava ne'mauna kavatetike'mo Goti haopale'mo ne'une.

20 Goti'a ali'ya'ale'mo afa'a avaleno o'ate'nifa ago'yamo ne'ataleno lokiya gemo hu male'niya ge'aleti'mo avaleno ate'niye. 21 Goti'a mono hu'a ne'apataya vaya'mo ali'ya'apile'mo apavaleno apateteno'ae'mo agai'a agi'aleti'mo ago'yamo ne'ataleno lokiya gemo osu'niya'monanafa agaefeke'mo agai'a agi'aleti'mo lokiya gemo huno'ae'mo,
Ala kava vekamo'na nagai'ni nagi'nileti'mo nago'yamo ne'atale'na lokiya gemo hu'nae'mo, Mono huka ne'apatana vekamo Melikisetekigana huka maige maige huka mai'neka maika hano osuka muki afina'mo maigane, hu'na hu male'novanage'na mago alu nagesamo alagi o'afiguve,
huno hu male'niye. 22 Huno hu male'niya'mofe'mo Yesu'a saufa kotalake gemo aeno agase'niya kotalake geleti'mo anonale apakae apaimu'yale'mo maisiya vekamo afole ai'niye. 23 Mono hu'a ne'apataya vayapati'mo falime falime ne'e'apae'mo ali'ya'apimo alagi ataleme ataleme e'naya'mofe'mo asole vaya'mo mai'nae. 24 Fali'naya'monanafa agaemo ofalino afa'a maige maige huno maigiya'mofe'mo mago alu vekamo'mo eno agae aimu'yale'mo ali'ya'mo o'aligiye. 25 Agaemo muki afina'mo nunumu huno apatesiyafe'mo alagi maige maige huno ne'maiya'mofe'mo agai'aleti'mo Gotitegamo ne'aya vaya'ai apakufamo alagi alino katino apateteno apakaetefe'mo ali'ya'amo afa'a alino hano huno ategaiye. 26 Inagi Yesu'a ani hogote vekamo mono huno nelateya vekamo mai'niya'mofe'mo afa'a laha maegaiye. Agaemo Gotitegamo alagepa kava'mo huge vaya'aitegamo falu fala kava'mo huge hu'nigeno'ae'mo hosu kava'mo'a alagi alino hosu huno o'ate'nigeno ma mopafi vayakana huno o'mai'nifa aote vekamo mai'niye. Goti'a koku'napi'mo alino asaga huno ate'nigeno koku'napi ne'maiya vaya'mo ago aeno apakaseno mai'niye. 27 Mono hu'a ne'apataya vaya'mogi muki afina'ae afina'ae'mo apakai'api hosu kava'apile'e muki vaya'ai hosu kava'apile'efe'mo afumo he'a Goti'mo ofalinimo ami'naya'monanafa agaemo muki afinatefe'mo magoke afina'mo vaya'ai hosu kava'apilefe'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ago ami'niye. 28 Vaya'mogi Mosese ke'aepa gelefe'mo mono hu'a ne'apataya ali'ya'mo alisayafe'mo hai'a metale'naya vaya'mo lekana pai'a apate'naya'monanafa Goti'a ke'aepa gemo akamelega'amo ago'yamo ne'ataleno Mafa'ne'amo lekana paino ate'niye. Ali'ya'amo alisiyafe'mo alino alagepa huno ate'niyanageno muki afina'mo alagepa huno afa'a maige maige huno maisiya Mafa'ne'amo lekana paino ate'niye.

8

1 Inagi mani avo'mo nekaona gemo aepa'amo hane'niyana agaemo ani agufa hogote vekamo mono huno nelateya vekamo mai'niye. Agaemo ala kini vekamo'mo yagaino ne'apateya sia'ale'mo lamaga haopale'mo koku'napi'mo fai mai'niye. 2 Agaemo mago aune seli nopi'mo ali'ya'mo no'alifa aote mono nopi'mo lama ge aote seli mono nopi'mo ali'ya'mo ne'aliye. Ma mopafi vaya'mogi ani seli mono no'mo oki'nafa Ala kava ne'moke'mo ki'niye. 3 Goti'mo fiku ne'amiya ya'mo amige afumo he'a ofalinimo amige hu'a amisayafe'mo

muki hogote vaya'mogi mono hu'a apatesaya vaya'mo lekana paino apate'niye. Ani
kava huno mani vekamo'a ofalinimo amisiya ya'mo hane'niye. [4] Mono hu'a ne'apataya
vaya'mogimo ke'aepa gelefe'mo fiku ami'nae. Apakaemo hemenimo ali'ya'mo ne'aliya'-
mofe'mo agaemo hemenimo ma mopafi'mo mai'niyesinana mono huno nelateya vekamo
o'mai'niyesine. [5] Mosese'a ani seli mono no'mo kisiyafe'mo nehigeno'ae'mo Goti'a,
avele'mo mai'nanage'nae'mo ago ali'na kave li'novanagi ani kava huka ageka alagepa huka
aune ya'mo alo huvo, huno ha pai'niye. Apakaemo koku'napi hane'niya mono nokana
huno hane'niya agufa aune nopi'mo ali'ya'mo ne'aliye. [6] Ne'aliya'monanafa hemenimo
agaemo aeno agase'niya ali'ya'mo aliteno kotalake gemo folagapi vekamo mai'niye. Ani
kotalake gemo'a atafa kotalake gemo ago aeno agase'niye. Goti'a, lapa maegauve, huno
hu male'niya polomasi ge'aleti'mo saufa kotalake gemo alino he tino ate'niye. Saufa
kotalake gemo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi ge'amo'mo atafa kotalake
gemo lapa maegauve, huno hu male'niya polomasi gemo ago aeno agase'niye. [7] Hogote
kotalake gemo'a alagepa huno hapa mae'niyesinana henaga kotalake gemo ali'ya'amo
ohane'niyesina'monanafa [8] kotalake ge'amo ago amagi'a atale'naya'mofe'mo Ala kava
ne'mo Goti'a,

Afiyo, mago afina'mo afole aisige'nae'mo saufa kotalake gemo Isaleli vaya'aitega'e
Yuta vaya'aitega'e'mo hu malegauve. [9] Apakinago vaya'mo Isipi kotegati'mo
apayate ali'na apavaleli'na e'nova afina'mo hu male'nova agufa kotalake gemo
osuguve. Apakaetefe'mo hu male'nova kotalake gemo akame osu'a amagi'a
atale'nage'nae'mo yagai'na o'apate'na afa'a apatale'nove. [10] Inagi ani afina'mo
hano hutesige'nae'mo Isaleli vaya'aitegamo kotalake gemo hu malete'nae'mo
ke'aepa ge'nimo ali'na apakesafi'mo malete'na apaipafi'mo avo'mo kae malegauve.
Goti'apimo'namo maisuge'a nagai'ni vaya'nimo maigae. [11] Ani afina'mo muki ala
apaki vaya'e aise apaki vaya'mogi'e'mo nagaemo nage'a aeto hugaya'mofe'mo
muki vaya'amogimo apao vaya'e konaga'apimogi'e'mo, Ala kava ne'mo agetapa
aeto hiyo, hu'a ali'a apaya o'malegae. [12] Hosu kava'apie'mo nahau hu'na apatete'na
hosu kava'api'e ke'aepa ge'nimo amagi'a ne'atalaya kava'apile'efe'mo nagesamo
o'afi'na nage kani'na atalegauve,

huno hu'niye. [13] Goti'a mani kotalake gee'mo, *saufa kotalake ge'nimae,* huno hu'niya'-
mofe'mo hogote kotalake gemo atafa he'nigeno ali'ya'amo ago hano hu'niyanageno aise
afina'mo maino alagi hano hugiye.

9

Ma mopafi seli mono nopi'mo mono hu'naya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[1] Hogote kotalake gemo Goti'a alino apami'nige'a mono nehaya kavatefe'mo ke'aepa
gemo hanege ma mopafi mono no'mo hanege huno hane'niye. [2] Mago seli mono
nopi'mo lavolavomo ae'a akani male'nageno lole no'mo hane'niye. Afelaga no'mo agi'amo
aote mono none. Ani nopi'mo lamu hanege hi'yalamu'mo hanege huno hane'niye.
Hi'yalamute'mo peleti mayamo Goti'mo ne'amiya peleti mayamo hane'niye. [3] Lavolavomo
ae'a akani male'naya no'mo agi'amo alagi aote mono no'mo hane'niye. [4] Ani nopi'mo
hi'yalamu'mo goli yafateti'mo alo hu'naya hi'yalamu'mo hane'niye. Ani hi'yalamute'mo
alagepa atumo ne'aiya ya'mo kae'nae. Mago kesimo agi'amo kotalake kesimo yosaleti'mo
alo hu male'ne'a goli yafateti'mo yosale'mo ai'a ati kae male'naya kesimo ani nopi'mo
hane'niye. Ani kesifi'mo goli yafa yuvapamo hanege Eloni hayopa kayo'afati'mo ausisi
ae'niya hayopa kayo'mo hanege lole yafatalate'mo kotalake gemo avo kae male'niya
yafatala'mo hanege huno hane'niye. Yuvapafi'mo mago ne'ya'mo koku'napati'mo em-
ine'niya ne'ya'mo agi'amo manamo hane'niye. [5] Lole enisole vekala'mo ha le vekala'mo
anaune'ala'mo kesile'mo he ti'ana mai'na'ae. Goti'a aipamo'mo falu huno apatesiyafe'mo
afumo kolateti'mo ai'a fuli fuli nehiya yate'mo hanakumo ali'ana atale'ana yagai'ana
mai'na'ae. Hemenimo ani kavafe'mo mago'e huta alagi ava gemo afa'a osugune.

[6] Inagi muki ani yako'mo alo hu'a male'nage'apae'mo mono hu'a ne'apataya vaya'-
mogi muki afina'mo afelaga nopike'mo hai'a ali'ya'apimo alige alige hu'a mai'nae.
[7] Mai'naya'monanafa hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamoke'mo ani anaga
nopi'mo muki kafuga'ae kafuga'ae'mo magoke afina'mo haitale haitale huno mai'niye.
Afa'a ohai'nifa afumo heno kola'amo yuvapafi'mo lakino alinino haino agai'a hosu
kavate'e muki vaya'ai hosu kava'apile'efe'mo Goti'mo ami'niye. [8] Goti Auneme'amo'mo
ani kava'mo aepa'ae'mo, hogote seli mono no'mo afa'a hane'niya afina'mo anaga nopi'mo
alagi aote mono nopi'mo vaya'mo haisaya ka'mo afole yategamo afole o'ai'niye, huno
hu'niye. [9] Ani agufa aune kava'mo hemeni afina kavafe'mo hu'niye. Alino apave
lino'ae'mo, fiku ne'amiya kava'mo'e afumo he'a ne'amiya ya'mo'e'mo mono nehaya
vaya'ai apakupi mafa'nemo alagi afa'a alino alagepa huno o'apategaiye. [10] Ani agufa
kava'mo amega apakufale kava'mo hane'niyana ne'yanagi aninagi sese nehaya kava'mogi
huno hane'niye. Ani kava'mo haneme haneme ne'esigeno'ae'mo saufa afina'mo Goti'a
alino alagepa huno apatesiya afina'mo afole aisigeno'ae'mo hano hugiye.
[11] Ani kava'mo hane'niya'monanafa Kalaisi'a alagepa kava'mo afole aisiya kavatefe'mo
hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo'mo ago aeno agase'niya alagepa seli mono
nopi'mo afole ai'niye. Vaya'mogimo ani seli mono no'mo okige Goti'a ma mopamo
alo hu'niya afina'mo okige hu'niye. [12] Agaemo mememo kola'aleti'e aikeli pulumakamo
kola'aleti'e'mo aote mono nopi'mo faleno ohai'nifa agai'a kola'aleti'mo muki afinatefe'mo
magoke afina'mo alagi faleno haiteno'ae'mo maige maige huta maisunafe'mo alagi
hatu maeno lateteno hai'niye. [13] Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo pulumakamo
kola'mo alige mememo kola'mo alige aikeli pulumakamo he'a atafi'mo kae'naya la'nefamo
alige hu'a ali'ne'a vaya'ai apakufale'mo ai'a fuli fuli hu'a fale'a ne'apate'apae'mo mono
hisayafe'mo apakufamo ae'a kalo pae'a apate'nae. [14] Afumo kola'mo'a vaya'ai amega
apakufale'mo aeno kalo paeno ne'apateya'monanafa afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'a-
pamiya Goti ali'ya'amo alisayafe'mo Kalaisi kola'amo'a mago'e huno lapakupi mafa'nemo
fali kava'mo ali'ya'alefe'mo aeno kalo paeno lapategaiye. Agaemo hosu kava'amo alagi
ohane'niya vekamo maige maige huno ne'maiya Auneme'aleti'mo agai'a agufa'amo
Goti'mo ami'niye. [15] Ani kava hu'niya'mofe'mo saufa kotalake gemo folagapi vekamo
mai'niye. Agaemo Goti'a keya aeno ge hu'niya vaya'aife'mo polomasi gemo huno'ae'mo,
ali'na lapamiguve, huno hu'niya alagepa ya'mo hanege hanege huno hanesiya ya'mo
mafa'ne'apimogi muki afo'apimogi ya'mo ne'aliya kava hu'a alisayafe'mo atafa kotalake
gemo amagi'a atale'naya vaya'ai hosu kava'apilefe'mo falino miya faino hatu maeno
apate'niye.
[16] Mago vaya'mogi manu gemo hu'apae'mo, kagemi ya'nimo aliyo, hu'a hapa paite'a
nefalisage'apae'mo afa'a aligaya'monanafa ofali'a afa'a mai'nisage'apae'mo o'aligae.
[17] Afa'a ne'maiya afina'mo manu gemo hu male'naya gemo afa'a nehaneya'monanafa
falisageno'aeke'mo ani manu gemo hu male'naya gemo afole aigiye. [18] Ani kava huno
Goti'a atafa kotalake gemo afa'a osu'nifa kotalake gemo afole aisiyafeke'mo pulumakamo
kolateti'mo hu male'niye. [19] Ani kavatefe'mo Mosese'a muki ke'aepa ge'amo muki
vaya'aife'mo hapa paiteno aikeli pulumaka'e meme'e'mo heteno kola'amo alino anipi'mo
laki male'neno sipisipimo haesa ayoka'mo alino yosa akopamo agi'amo hisopu akopale'mo
maleno ki male'neno kolapi'mo aeteno ke'aepa gemo hane'niya mukule'e muki vaya'ai
apakufale'e'mo aino fuli fuli huno faleno apate'niye. [20] Agaemo, *mani kola'mo'a Goti'mo
akame hiyo, huno hu male'niya kotalake gemo alino afole aino ate'niye,* huno hapa pai'niye.
[21] Ani kava huno mono nehaya yate'e seli mono note'e'mo aino fuli fuli huno faleno
ate'niye. [22] Vaya'mogi ke'aepa gemo akame hisayafe'mo alagi aise hogo'amo muki hosu
kava'apimo afumo kola'aleti'mo ae'a kalo pae'a atalesaya agufa kava'mo nehae. Kola'mo'a
aino olaki'nisimo'mo Goti'a vaya'ai hosu kava'apimo alino o'atalegaiye.

Kalaisi'a faliteno hosu kava'apimo alino atale'niya gemae

[23] Ani kava'mo hane'niya'mofe'mo apakaemo afumo kolateti'mo ma mopafi mono
kava'mo nehu'a koku'nate aune yatefe'mo ae'a kalo pae'a atale'naya'monanafa koku'napi

ya'mo'a aeno kalo paeno atalesiyafe'mo afumo ami'naya ofalinimo ago aeno agase'niya
ofalinileti'mo aeno kalo paeno atale'niye. [24] Ani kavatefe'mo Kalaisi'a aote seli mono
no'mo vaya'mogi ki male'naya mono nopi'mo lama ge aune mono nopi'mo faleno
ohai'nifa laha maesiyafe'mo koku'napi'mo Goti haopale'mo faleno hai'niye. [25] Yu
vaya'aite'mo hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo'a muki kafuga'ae kafu-
ga'ae'mo agai'a kola'amo alinino ohai'nifa afu kola'mo alininuno alagi aote mono nopi'mo
haitale haitale huno mai'niye. [26] Huno mai'niya'monanafa Kalaisi'a ani kava'mo osu'nifa
muki afina'ae afina'ae'mo ofalinimo amisiyafe'mo kola'amo aliteno faleno ohai'niye.
Muki afina'ae afina'ae'mo agai'amo ofalini amiyesinana ma mopamo alo hu'niya afi-
nateti'mo falite falite hume hume ne'esine. Hiyesina'monanafa hemeni afina'e hano
hisiya afina'efe'mo kola'aleti'mo hosu kava'apimo alagi alino atalesiyafe'mo magoke
afina'mo vaya'ai apaulagale'mo afole ai'niye. [27] Goti'a, muki vaya'mogi apakai'api
hosu kava'apilefe'mo magoke afina'mo falitesage'na agoti hu'na apategauve, huno hu
male'niye. [28] Ani gelefe'mo Kalaisi'a asole vaya'ai hosu kava'apimo alino atalesiyafe'mo
magoke afina'mo agai'a agufa'amo Goti'mo ami'niye. Agaemo henaga'amo vaya'ai hosu
kava'apimo alino atalesiyafe'mo ma mopafi'mo afole o'aigifa agaefe'mo agava ne'maiya
vaya'ai apakufamo alagi alino katino apatesiyafe'mo afole aigiye.

10

[1] Goti'a Yu vaya'mo apami'niya ke'aepa gemo'mo alagepa aune kava'mo ohane'nifa
alagepa kava'mo Goti'a afole aigiye, huno hu male'niya kava'mo alino lave lisiyafe'mo
yegemo aune'agana huno hane'niye. Kafuga'ae kafuga'ae'mo afumo he'a ami'naya'mo-
nanafa ani agufa ofalinimo'a alagepa hu'a maige maige hu'a maisayafe'mo Gotitegamo
ne'vaya vaya'mo alagi alino alagepa huno o'apategaiye. [2] Alagi alino alagepa huno ap-
ateyesinana mago'e hu'a Goti'mo ofalinimo alagi o'ami'naesine. Mono hu'naya vaya'mo
aeno kalo paeno apateyesinana apakupi mafa'nemo'a hosu kavatapimo hane'niye, huno
osu'niyesine. [3] Huno osu'niyesina'monanafa ani agufa ofalini kavatefe'mo muki kafuga'ae
kafuga'ae'mo hosu kava'apie'mo apake okani'a apakesa afifi hu'a mai'nae. [4] Pulumakamo
kola'mo'e mememo kola'mo'e'mo hosu kava'apimo afa'a alino o'atalegaiye.

[5] Afa'a alino o'atalegaiya'mofe'mo Kalaisi'a ma mopafi'mo emi'neno'ae'mo,
Afumo he'a nekamiya kava'e ofalinimo nekamiya kava'efe'mo alagi okahau'niya'mofe'mo
nagufamo alika alo huka nate'nane. [6] Kagaemo afumo he'a hi'yalamute'mo
male'ne'a nekaya kava'e hosu kava'apilefe'mo afumo he'a nekamiya kavate'efe'mo
amuse huka o'apate'nane. [7] O Gotiyo, mukukafi'mo nava gemo huka avo'mo
kae male'nane. Ani gelefe'mo kahau'niya kava'mo hisuvafe'mo ago emi'ne'nove,
hu'na hu'nove,
huno hu'niye. [8] Hogoteno huno'ae'mo, *Afumo he'a nekamiya kavanagi ofalinimo nekamiya
kavanagi afumo he'a hi'yalamute'mo male'ne'a nekaya kavanagi hosu kava'apilefe'mo nekamiya
kavanagi huno okahau'niya'mofe'mo amuse huka o'apate'nane,* huno ha pai'niye. Ani kava'mo
nehu'apae'mo ke'aepa gemo akame nehaya'monanafa amuse osu'niye. [9] Inagi henaga'amo
huno'ae'mo, *O Gotiyo, kahau'niya kava'mo hisuvafe'mo emi'ne'nove,* huno ha pai'niye. Inagi
Goti'a henaga'amo afole ai'niya kava'mo alino afole aino atesiyafe'mo hogote kava'mo
ago alino atale'niye. [10] Yesu Kalaisi'a Goti'mo hau'niya kava'mo hu'niya'mofe'mo muki
afinatefe'mo magoke afina'mo agai'a agufa'amo ami'niya ofalinileti'mo hosu kavatimo
alagi aeno kalo pae'nigeta laote alagepa vaya'amo mai'none.

[11] Muki Yu vaya'mogimo mono hu'a ne'apataya vaya'mo he ti'a mai'ne'apae'mo muki
afina'ae afina'ae'mo ali'ya'mo ne'ali'apae'mo ani agufa ofalinimo amige amige hu'a
mai'naya'monanafa ani agufa ofalinimo'mo hosu kava'apimo afa'a alino o'atalegaiye.
[12] Nehaya'monanafa ani vekamo'a muki afinatefe'mo magoke ofalinimo amiteno Goti lam-
aga haopale'mo fai mai'niye. [13] Ani afinateti'mo Goti'a kame vaya'amo alino aiyafi'mo ap-
atesiyafe'mo agava ne'maiye. [14] Agaemo magoke ofalinimo amiteno apavaleno apaote'mo
apate'neno alagi alino alagepa huno apate'niyanage'a alagepa hu'a maige maige hu'a

maigae. [15] Agaemo ani kavateti'mo laha paiteno Aote Auneme'amo'e'mo aeno hakalo huno
laha paino'ae'mo, [16] Ala kava ne'mo'a,
Ani agufa kotalake gemo afole aisiya afina'mo apakaetegamo hu malegauve. Ke'aepa
ge'nimo ali'na apaipafi'mo malete'na apakesafi'mo avo kae malegauve, huno hu
male'niye,
[17] huno huteno mago'e gemo huno'ae'mo,
hosu kava'api'e ke'aepa ge'nimo amagi'a atale'naya kava'apile'efe'mo mago'e hu'na
nagesamo o'afi'na afa'a nagekani'na apategauve,
huno hu'niye. [18] Goti'a hosu kava'apimo ago alino atale'niya'mofe'mo hosu kava'apile-
fe'mo halate amisaya ofalinimo alagi ohane'niye.

Koli osuta Goti haopale'mo vigetao, huno hu'niya gemae

[19] Konaga'nimogitapae, ani gemo hu'niya'mofe'mo koli osuta Yesu kola'aleti'mo alagi
aote mono nopi'mo faleta haigetao. [20] Agaemo lavolavo kitamo ago yakino late'niyanageta
agufaleti'mo saufa ka'mo maige maige huta maisuna ka'mo ago valino late'niya'mofe'mae.
[21] Siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'neno Ala kava netimo mono huno
nelateya vekamo mai'niya'mofe'mo [22] lama ge laipamo nekalita lole lagesamo o'afita lokiya
vaita lagesa afita fatago nehutae'mo Goti haopale'mo haigetao. Laipafi'mo aino fuli fuli
huno late'nigeno'ae'mo yu'ilaga vekatimo'mo hosu kavatapimo hane'niye, huno nosiye.
Lagufale'mo alagepa aniteti'mo lagufale'mo faleno late'niyanagi haigetao. [23] Ani kava
huguve, huno laha pai'niya vekamo'a ge'amo aeno o'atagaegaiya'mofe'mo agava ne'maita
lavayagunagu nehuna kavatefe'mo lole lagesamo o'afita atafauta alagi higetao. [24] Lagaemo
alita he tita apatesunage'apae'mo hapau apayamopafi'mo hapauge alagepa kava'mo huge
hisayafe'mo konagatie'mo lagesa afifi huta maigetao. [25] Mago vaya'mo ali'a anupa hu'a
ne'maiya kava'mo atale'naya'mofe'mo o'ataleta alagepa kava hiyo, huta hapa paisunage'a
laha paisageta alita anupa huta maigetao. Alopa afina'mo ne'egetapa ne'agaya'mofe'mo
ani kava'mo mago'e hutapa hiyo.

[26] Lagaemo lama gemo ago ageta alagepa huta age'nona'mofe'mo amagita atale-
sunafe'mo, kanalene, huta hisunana hosu kavatimo aeno kalo paeno atalesiya ofalinimo
alagi ohane'niye. [27] Ohane'niya'mofe'mo Goti'a agoti huno latesiya kavafeke'mo koli huta
agava maisuna kava'mo hane'niye. Aipamo leno ne'apatesigeno'ae'mo kame vaya'amo
atamo'mo leno apasaga ligiye. [28] Muki vaya'mogimo Mosese ke'aepa gemo ago amagi'a
atalete'apae'mo afa gemo hane'niye, hu'a hu'naya vaya'mo ago fali'nae. Agoti gemo
ne'afiyategamo lole vekala'moganimofi lole'e mago'e vaya'mogimofi hu'a apakaefe'mo,
hosu kava'mo hu'nae, hu'a hu'nage'apae'mo hapau hu'a o'apate'a kamiti apamagi'nae.
[29] Inagi mago vekamo'a Goti Mafa'ne'ae'mo, ina agufa vekae, huno agi'ale'mo alino afepi
atege kotalake kola'amo alino aote male'niya kola'ae'mo ina agufa kolane, huno agesamo
afige fiku hapa maeno ne'apamiya Auneme'ae'mo huno faipa huno atege hu'nisiyana
anona'alefe'mo mago'e huno lusi kayo'mo alisiya vekamo mai'niye, hu'a apakesamo
afigae. [30] Ala kava ne'mo'a, *hosu kava'apimo anona'apilefe'mo ae'na atagaina hu'na kayo'mo
ne'apamuva vekamo mai'nove, huno hu'niya vekamo ago age'none.* Mago'e gemo huno'ae'mo,
Ala kava ne'mo'a vaya'amo alino fako huno apategaiye, huno hu male'niye. [31] Goti'a afa'a
ne'maiya vekamo mai'niya'mofe'mo ayapi'mo apatafauno mai'nisiya vaya'mogimo lusi
kava hu'a koli hisaya kava'mo hane'niye.

[32] Hogotetapa mai'naya kavafe'mo lapakesamo afita ho hiyo. Goti'a ha le ya'amo'mo
lapaipafi'mo aeno ha le'nigetapa age'nae. Agetetapae'mo lusi hanageke ya'mo al-
i'netapae'mo o'ataleta lokiya vaitapa lapayamufa vale'nae. [33] Lapakaemo vaya'mogi
vaya'ai apaulagale'mo hu'a faipa hu'a nelapate'a lapakaetegamo hosu kava'mo hu'naya
agufa hanageke ya'mo alige mani agufa kana ya'mo ali'naya vaya'e'mo afalu afalugana
hutapa ne'maiya agufa hanageke ya'mo alige hutapa mai'nae. [34] Nagaemo kalavusifi'mo
mai'nogetapae'mo lapau hutapa nate'nae. Kagemi yatapimo kumaya'mo ali'nageta-
pae'mo kanalene, hutapa hu'nae. Hogote kagemi yatimo koku'napi'mo okasalisiya
kagemi yatimo hane'niye, hutapa lapaipafi'mo lapakesamo afi'naya'mofe'mae. [35] Ani kava

hutapa mai'naya'mofe'mo o'ataletapa atafauta alagi hutapa maiyo, alopa miyatapimo
aligayanagi. [36] Lapakaemo Goti'a hau'niya kava'mo hutetapa lapamiguve, huno hu'niya
ya'mo alisayafeke'mo atafauta alagi hutapa maiyo. [37] Ani kavatefe'mo Goti mukufi
gemo'mo huno'ae'mo,
Aise afina'mo utesigeno eminesiya vekamo alagi eminegaiye. Gemo afino o'maigifa
malage huno eminegaiye. [38] Inagi fatago vaya'mo apakesa afi'a fatago nehaya
kavateti'mo alagepa hu'a maigaya'monanafa mago vekamo halate ataleno aino
atagi neno u'nisiyana alagi aise'amo amuse hu'na o'ategauve,
huno hu male'niye. [39] Huno hu male'niya'monanafa lagaemo atale'a ai'a atagi ne'a
u'a lageso nehaya nofi vayapati'mo o'mai'nona'monanafa lagaemo apakesa afi'a fatago
nehageno apakufamo alino katino ne'apateya nofi vayapati'mo mai'none.

11

Apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Lagesa afita fatago nehuna kava'mo afole aisiya kavatefe'mo lavayagunagu huta agava
ne'mauna kava'mo o'age'nona kava'mo alino lave neligeta alagi ago age'none. [2] Ema
akeya'vilaga vaya'mogi apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo Goti'a, naulagale'mo fa-
tago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'nige'a alagepa apaki'apimo ali'nae. [3] Lagaemo lagesa
afita fatago nehuna kavateti'mo hutae'mo, Goti'a ge'aleti'mo ma mopagi koku'nanagi
muki ne'agona ya'mogi huno no'agona yateti'mo alo hu male'niye, huta afita aeto nehune.
[4] Evo'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo alagepa ofalinimo Keni ofalinimo ago
aeno agase'niya ofalinimo Goti'mo ami'niye. Goti'a ami'niya ofalinie'mo agesamo
afino'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye. Evo'a ago fali'niya'-
monanafa hemenimo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo ge nehiye.
[5] Inoki'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo ofalino afa'a mai'niye. *Goti'a koku'-
napi'mo ago avalelino hai'niya'mofe'mo kahauya hu'nayana age'a ava ote'nae.* Goti'a koku'-
napi'mo avalelino ohai'niya afina'mo hogoteno Inokife'mo amuse huno ate'niya'mofe'-
mae, huno hu'niye. [6] Amuse huno ate'niya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya
vaya'aife'mo Goti'a amuse huno apatesiyafe'mo magoke alagepa kava'mo alagi afa'a
osugae. Na kava hinage'apaene. Gotitegamo ne'vaya vaya'mogimo hu'apae'mo, Goti'a
mai'niyanagetae, hu'a agaefe'mo apayamukiki hu'a kahauya hu'a age'a ava tesayafe'mo
nehaya vaya'mo alagepa ya'mo alino ne'apamiye, hu'a apakesa afi'a fatago nehae.
[7] Goti'a muki vaya'mogimo o'age'naya kavafe'mo Noafe'mo, ehekae, huno, hosu vaya'mo
alagi ali'na hano hu'na apatalegauve, huno ha pai'nigeno Noa'a lusi kava huno amo'ya
ne'aino'ae'mo agesa afino fatago hu'niya'mofe'mo afamo anaga'amogi apakufamo alino
katino apatesiyafe'mo mago alopa sipimo alo hu'niye. Ani kava'mo hu'niya kavateti'mo
ma mopafi vaya'aife'mo, lapakaemo hosu kava'mo nehayanagetapa faligae, huno alino
apave li'niye. Agaemo Gotitegati'mo fatago kava'mo apakesa afi'a fatago nehageno alino
ne'apamiya agufa fatago kava'mo ali'niye.
[8] Goti'a Emalehamu'mo ami'niya kotegamo visiyafe'mo keya aeno ge hu'nigeno Emale-
hamu'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo ani gemo afiteno ko'amo ago ataleno
o'age'niya kotegamo u'niye. [9] Agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo Goti'a polomasi
gemo ha paino'ae'mo, mago mopamo haki'na kamiguve, huno ha pai'niya kotegamo alu
nofi vaya'ai mopale'mo nata nenuno seli nopi'mo mai'niye. Goti'a Emalehamufe'mo,
fiku kaha mae'na kamiguve, huno ha pai'niya polomasi gemo hana pai'niya vekala'mo
Aisiki'e Yekopu'e'mo seli no'apifi'e no'apifi'e'mo magokepi lokae'a mai'nae. [10] Agaemo
Goti'a agesamo afino alo huno faino ate'niya taonifi'mo maisiyafe'mo agava mai'niye.
[11] Sela'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo himamu'amo aliteno aipagu'e'mo mait-
eno mafa'nemo alino atesiya afina'amo ago hano hu'niya'monanafa mafa'nemo alino
ate'niye. Agaemo mafa'nemo kamiguve, huno polomasi gemo huno ha pai'niya Gotife'mo,
ge'age'mo hugeno o'atalegaifa alagike'mo ge'amo akame hugiya vekae, huno agesamo
afi'niye. [12] Hu'niya'mofe'mo magoke vekamo ago alagi hogo'amo faligefe'mo hu'niya

vekafati'mo asole aginago vaya'mo koku'nate asole kanefi'mo hane'niyanageta lekana opaige ani kahaepamo lekana opaige hisuna agufa aginago vaya'amo afole ai'nae.

[13] Ani muki vaya'amogimo apakesa afi'a fatago hume hume ne'e'apae'mo fali'nae. Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ya'mo o'ali'naya'monanafa muga afagi'ale'mo hane'nige'a agete'apae'mo, aligune, hu'a magoke apakesamo afite'a ani gele'mo anuki'a alagi hu'a maigekana hu'a atafau'a alagi hu'a mai'nae. Ani kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo, nata vaya'mo alu kotega vaya'mo mai'none, hu'a hu'nae. [14] Ani gemo nehaya vaya'mogimo, Afotimo kotegamo haita alagi maisunafe'mo lavayagunagu huta agava ne'maune, hu'a ha le'a hapa nepaiye. [15] Apakaemo atale'a e'naya kotegae'mo apakesamo afi'naesinana halate ai'a atagi ne'a u'naesina'mo-nanafa [16] alagepa ko'mo aeno agase'niya koku'na kotefe'mo hapau'niye. Goti'a maisaya taonimo alo huno apate'niya'mofe'mo Gotitimo'mo mai'niye, hu'a agi ne'aya gelefe'mo avagage nosiye. [17] Goti'a Emalehamu'mo amalageka hu'nigeno'ae'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo mafa'ne'amo Aisiki'mo amagino ofalinimo ami'niye. Polomasi gemo afi'niya vekamo'a magoke mafa'ne'amo amagino ofalinimo ami'niye. [18] Goti'a ani mafa'neke'mo, *Aisiki vayapati'mo kaginago vaya'mo maigae,* huno hu male'niye. [19] Agaemo, Goti'a himamu'aleti'mo falisiya kavategati'mo afa'a alino he tino ategaiye, huno agesamo afiteno'ae'mo aune kava'mo huno fali'niyateti'mo halate avale'niye.

[20] Aisiki'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo afole aisiya kavatefe'mo Yekopu'e Iso'efe'mo, Goti'a lahana maeno, huno hana pai'niye. [21] Yekopu'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo faligefe nehuno'ae'mo Yosefe mafa'nelafe'mo, Goti'a lahana maeno, huno hana paiteno hayopa kayo'amo alino hayopa faino mai'neno Gotife'mo mono hu'niye. [22] Yosefe'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo faligefe'mo nehuno'ae'mo Isaleli vaya'aife'mo, Isipi koteti'mo ataletapa ugefe hisaya afina'mo kanolufati'mo naya-mufa'nimo hatita alinitutapa kita nateyo, huno hapa pai'niye.

[23] Mosese'a ita'afo'ala'moganimo ali'ana atete'anae'mo, alagepa mafa'nemo mai'niye, hu'ana age'na'a'mofe'mo anakesa afi'ana fatago hu'na'a kava'anileti'mo lole'e mago'e kaimo maisiyafe'mo ali'ana fala ki'ana ate'na'ae. Anakaemo kini vekamo'a hu male'niya ke'aepa ge'amo amagi'ana atalesa'afe'mo koli osu'na'ae. [24] Kini vekamo agi'amo Felo a'mafa'nemo'a Mosese'mo yagaino ate'nigeno Mosese'a ko sino alopa heteno'ae'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo, Felo a'mafa'nemo mafa'ne'amo o'mai'nove, huno hu'niye. [25] Agaemo Goti vaya'amogi'e'mo magokepi kana ya'mo alisiyafe'mo hau'nigeno'ae'mo hosu kava'mo huno aise afina'mo amogaga aino maisiya kavafe'mo ohau'niye. [26] Agaemo Goti'a amisiya miyafeke'mo agesamo afi'niya'mofe'mo, Kalaisi agi'alefe'mo hu'a faipa hu'a natesaya kava'mo hogote kanale kava'mo hane'nigeno Isipi kote kagemi ya'e konali ya'e'mo henaga ya'mo ina agufa ya'mo hane'niye, huno agesamo afi'niye. [27] Kini vekamo'a aipamo leno ate'niya'monanafa Mosese'a agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo koli osuno Isipi kotegati'mo ataleno u'niye. Agaemo no'agaya vekamo ageteno'ae'mo ge'ale'mo o'ataleno atafauno alagi huno mai'niye. [28] Agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo Isipi vaya'ai yege mafa'ne'apimo kamiti apamagi'niya enisole vekamo'a Isaleli nofi vaya'ai yege mafa'ne'apimo o'apamagisiyafe'mo Pasova kava'mo hutapa sipisipimo apamagitapa kola'aleti'mo kipa yosatapile'mo faleyo, huno hapa pai'niye. [29] Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo haesa solovala ani'mo aino akaka vae'nigeno folagapi'mo hau hu'niya mopale'mo u'nae. Isipi kotega vaya'mogimo vegala aeli u'apae'mo amalageka hu'a ani'mo nelakageno'ae'mo ani'mo'a ago aeno apati kae'niye.

[30] Isaleli vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo Yeliko taonifi'mo u'a seveni'a afina'mo ai'a vego hu'a ne'ageno'ae'mo yafa kegi'yamo aino nakupaeno asagauno ai'niye. [31] Lehepi'a kumai a kanomo'mo agesa afino fatago hu'niya kavateti'mo apamasa hisa'afe'mo e'na'a vekala'mo alino falu fala huno anate'nige'apae'mo Isaleli vaya'mogi apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'mo hapaete'a Lehepi'mo afa'a atageno mai'niye.

[32] Mago'e hu'na apava gemo hisufiye. Nagaemo Gitiyoni'agi Malaki'agi Samisoni'agi
Yefeta'agi Nevini'agi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aifenagi
hu'na apava gemo hu'na avo'mo kaesuva afina'nimo ohane. [33] Apakaemo apakesa afi'a
fatago hu'naya kavateti'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'ai ati vaya'api'e'mo kame hu'a ae'a
apakase'nae. Apakaemo vaya'ai kava'apimo ali'a fako hu'a apate'nage'apae'mo alagepa
kava'mo hu'nae. Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve, huno
hu male'niya ya'mo ago ali'nae. Afela laiyonimogimo hapaesaya kava'mo hu'naya'mo-
nanafa apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo apavayale'mo alino akani'niye. [34] Lusi
atamo'a leno apasagalisiya agufa atamo ae'a yu he'a atale'nae. Vaya'mogi naipeleti'mo
apai'a ki'a apatesayafe'mo apai'nayana apai'a kasalo pae'nae. Apayamufa no'valaya
vaya'mogi apayamufa vaya'mo hamale'nae. Koli osu'a lokiya vai'a kame hu'a alu nofi ati
vaya'mo hapa fai'a hapaetalage'a u'nae. [35] Goti'a apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo
mafa'ne'apimo fali'nayateti'mo halate alino he tino apate'nige'a ita'apimogimo halate
apavale'nae.

Hu'naya'monanafa mago'amo apakafu ki'nige'a fali'nae. Kame vaya'apimogimo,
lapakaemo atalesayana afa'a hatu maeta lapategaune, hu'a hapa pai'nage'apae'mo
kanolufati'mo he ti'apae'mo maige maige hu'a maisaya kavafe'mo apakesamo afite'a-
pae'mo, o'atalegaune, hu'a hu'nae. [36] Mago vaya'amogimo mago apakesa afi'a fatago
hu'naya vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a apatete'a nofi kayoteti'mo apamagi'nae. Mago
vaya'amogimo mago apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'mo seli nofiteti'mo ki'a apatete'a
kalavusi hu'a apate'nae. [37] Yafa kayoteti'mo apamagige soteti'mo apakufamo vasagali'a
atalege hosu kava'mo hisayafe'mo apamalageka huge naipeleti'mo apai'a ki'a apatege
hu'nae. Kukena'apimo ohane'nige'a sipisipi agufamo ali'a vaige meme agufamo ali'a vaige
hute'a umenitata hu'a mai'nae. Kagemi ya'apimo alagi ohane'nige'apae'mo apaini hu'a
apatete'a apakaetegamo hosu kava'mo hu'nage'a mai'nae. [38] Ma mopafi vaya'mogimo
apakae'e'mo magokepi alagi lokae'a maisaya agufa vaya'mo o'mai'nae. Nata vaya'mo
mai'ne'a ka'me kotega umenitata hu'a maige avelegamo umenitata hu'a maige yafa
kapi'mo u'a maige kelifi'mo u'a lami'a maige hu'a mai'nae. [39] Goti'a muki vaya'amogimo
apakesa afi'a fatago hu'naya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno
hu'niya'monanafa Goti'a polomasi gemo huno'ae'mo, fiku lapa mae'na lapamiguve,
huno hu male'niya ya'mo o'ali'nae. [40] Goti'a lagaefe'mo, aeno agase'niya ya'mo ali'na
lapamiguve, huno agesamo afi'niye. Apakai'apige'mo apaote'mo hai'a ohapaigafa la-
gae'e'mo magokepi'mo haita hapaisunafe'mo agesamo afiteno hu male'niye.

12

Yesufeke'mo lagesamo afigetao, huno hu'niya gemae

[1] Ani asole vaya'mogimo apakesa afi'a fatago hu'naya kava'mo ali'a lave li'naya vaya'mo
falite'apae'mo hiyakana hu'a mai'ne'a fai'a vego hu'a mai'ne'a ali'a folagapi'mo late'a
mai'ne'a aulu lahae'a lage'a ne'maiye. Aulu lahae'a lage'a mai'naya'mofe'mo lagaemo
ne'aluna kanamo ataleta latafausiya hosu kava'mo hatu maeta ataleteta o'ataleta atafauta
alagi huta mai'neta valino late'niya kate'mo nagu nagu huta vigetao. [2] Yesufeke'mo aulu
haelita nagu nagu huta vigetao. Agaeke'mo lagesa afita fatago nehuna kava'mo alino
aepa fai'niyanageno alino hano huno atesiya vekamo mai'niye. Agaemo, lusi kava hu'na
namogaga aiguve, huno agesamo afi'neno'ae'mo malipu yosale'mo falisiya kavatefe'mo
o'ataleno atafauno alagi huno mai'neno fali'niye. Malipu yosale'mo falisiya kavafe'mo
lusi kava huno navagage hugiye, huno huteno agesa ala'amo o'afi'nifa, kanalene,
huno faliteno'ae'mo haino Goti'a yagaino ne'apateya sia'ale'mo lamaga haopale'mo fai
mai'niye. [3] Hosu vaya'mogimo apaini hu'a ate'naya kavafe'mo lapakesa afifi hutapa maiyo
fiku yanageno alaga'mo lapaesigetapa lapaipamo'mo kana nehinagetapa atalegayanagi.

[4] Hosu kavafe'mo kame hutapa ne'atage'apae'mo kamiti olapamagi'naya'mofe'mo
o'ataleta kame hutapa ateyo. [5] Lapakaemo Goti mafa'ne'amo mai'nageno'ae'mo Goti'a

lapaipamo alino lokiya vaino atesiya agufa gemo hiyo huno hu'niya gemo ago lapa
pai'niyana lapake kani'niye. Ani gee'mo huno'ae'mo,
Mafa'ne'nimogae, huno, Ala kava ne'mo'a alino api aino nekateno kayo'mo
kamisigekae'mo, ina agufa kavane, huka kagesamo o'afiyo. Ani kava huno ge
kahausigekae'mo kaipamo'mo kana osino. [6] Ala kava ne'mo'a muki vaya'aife'mo
hau ayamopafi'mo nehaiya vaya'mo kayo'mo ne'apamiye. Agaemo muki vaya'amo
agaetegamo ne'ageno'ae'mo alino falu fala huno ne'apateno'ae'mo, mafa'ne'nimo
mai'nae, huno hapa nepaiya vaya'mo kayo'mo ne'apamiye,
huno hu'niye. [7] Lapakaemo kanamo ali'netapae'mo o'ataletapa atafauta alagi hu'netapa
ne'visayana agai'a mafa'ne'alegamo nehiya agufa kava'mo nehiye. Afo'apimogi muki
mafa'ne anaga'apimo kayo'mo ne'apamiye. [8] Goti'a muki mafa'ne'amo kayo'mo ne'a-
pamiya'mofe'mo kayo'mo nolapamisiyana mafa'ne'amo o'mai'nafa megusa mafa'negana
hutapa ne'maiye. [9] Ma mopafi afotimogimo ali'a api ai'a late'nagetae'mo apaiyafi'mo
mai'none. Launelame'mo Afotimo'e'mo mago'e huta aiyafi'mo maigetao alagepa huta
maigunanagi. [10] Ma mopafi afotimogimo apakesafati'mo afi'a aise afina'mo kayo'mo
lami'naya'monanafa agaemo alagepa kava'age'mo huta agaekana huta laote vaya'amo
maisunafe'mo laha maeteno kayo'mo nelamiye. [11] Goti'a kayo'mo nelamigetae'mo, lamo-
gaga ne'auna kava'mo ohane'nifa lagafu nekiya kava'mo hane'niye, huta lagesamo ne'a-
funa'monanafa Goti'a kayoteti'mo alino laya malesigetae'mo henaga'amo laipafati'mo
fatago kava'mo'a alagagana huno aesigeta laipamo'mo falu hugiye. [12] Inagi lapaya'mo'mo
alaga'mo nehaegeno lapaiyamo'mo atete nehigi alitapa lokiya vaita ateyo. [13] Api kate'mo
vigeno'ao lapaiyamo afe le'niya lapaiyamo au'amo alino api aino alino alagepa huno
nelapateno alino lokiya vaino lapateno.
[14] Lapakaemo muki vaya'e'mo alagepa huta magokepi lokaeta mai'netapa aote kava'mo
alisayafe'mo nagu nagu hutapa vegala aeyo aote kava'mo o'ali'nisaya vaya'mogimo Ala
kava ne'mo o'agegaya'mofe'mae. [15] Fiku yanage'a mago konagatapimogimo Goti'a fiku
hapa maeno ne'apamiya kavate'mo hai'a metalegayanagi kava yagaitapa maiyo. Fiku yan-
ageno hafu'yafati'mo ausisi aeteno hosu atu neheya ya'mo afole aiteno hanageke ya'mo
alino lapamiteno asole vaya'mo alino hosu huno apategaiyanagi yagaitapa maiyo. [16] Iso'a
kumai kava'mo huge mono osuno aote kavafe'mo, afa kava'mo hane'niye, huno huge huno
mai'niye. Isokana huno mai'nisiya vekamo lapakae'e'mo o'maisiyafe'mo kava yagaitapa
maiyo. Iso'a yege mafa'nemo mai'niya'monanafa aise ne'ya'mo miya faisiyafe'mo yege
mafa'nemogi ne'aliya ya'mo ha maesiya ya'amo fiku ago atale'niye. [17] Henaga'amo
afo'amo'mo yege mafa'nemogi ne'aliya milesimi gemo Goti'a ha maesiya agufa milesimi
gemo ha paisiyafe'mo hau'niya'monanafa afo'amo'mo ha opai'niye. Ha opai'nigeno'ae'mo
aunumo emine ne'egeno avi'ya nehuno'ae'mo aukaya huno ge hu'niya'monanafa aipamo
alino afe lesiya ka'mo alagi ohane'niye.

Lole kotalake gelafe'mo anava gemo hu'niya gemae

[18-19] Akeya'vilagamo Isaleli vaya'mogi atafa kotalake gemo afisayafe'mo avemo agi'amo
Sainai avemo aiyafi'mo u'a mai'nayana lapakaemo ame alisaya avele'mo etapa o'mai'nae.
Ani avefi'mo alopa atamo kae'nigeno lusi hani hu'nigeno'ae'mo lusi yasimo ali'nigeno
pikulimo hu'nigeno lokiya gemo hu'niye. Ani gemo nehige'apae'mo Isaleli vaya'mogi
afite'apae'mo, kahao ke honanagi, mago'e huno ani gemo laha opaino, hu'a ha pai'nae.
[20] Goti'a, *mani avele'mo mago vekamo'a eno ame alige afumo'mo eno ave aiyafi'mo ame alige
nehisigetapae'mo yafa kayoteti'mo amagigegeno falige keveleti'mo haegeno falige hino,* huno hapa
pai'niya'mofe'mo lusi kava hu'a koli hu'nae. [21] Agete'apae'mo lusi kava hu'a koli hute'a
apamo'ya ai'nageno'ae'mo Mosese'a, *lusi kava hu'na atete nehu'na koli nehuve,* huno hu'niye.
[22] Lapakaemo Sainai avele'mo o'me'nafa Saiyoni kotega avemo koku'napi Yulusalemu
taonifi'mo yalagisa Goti'a ne'maiya taonifi'mo tauseni tauseni'a enisole vaya'mo ne'-
maiya taonifi'mo etapa mai'nae. [23] Goti'a yege mafa'ne'amogi apaki'apimo koku'napi'mo
avo'mo kae male'niya vaya'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a apamogaga ne'aiyategamo
etapa mai'nae. Lapakaemo Goti'a muki vaya'mo alino fako huno ne'apateya vekalegamo

e'nae. Fatago vaya'mo alino alagepa huno apate'niya vaya'ai apaune'apametegamo
e'nae. [24] Yesu'a folagapi vekamo saufa kotalake gemo hu male'niya vekalegamo e'nae.
Kola'aleti'mo aino fuli fuli huno faleno apate'niya kola'alegamo e'nae. Ani kola'amo'mo
Evo kola'amo ago aeno agase'niya'mofe'mo hosu kavafe'mo ge nosifa alagepa kavafeke'mo
ge nehiye.

[25] Inagi ehetapiye, ge nehisigetapae'mo ge'amo amagita o'ataletapa ge'amo alagepa
hutapa afiyo. Goti'a ma mopafi Sainai aveleti'mo ge hu'nige'apae'mo ge'amo o'afi'a
amagi'a atale'naya vaya'mo ae'a kasalo opae'naya'mofe'mo koku'napati'mo ge nehisige-
tae'mo o'afita lakame'ya ne'amisunana haiya kava huta aeta kasalo paegaune. [26] Goti'a
akeya'vilagamo ge hu'nigeno'ae'mo imima ali'nigeno ma mopamo'mo kanage kanage
hu'niya'monanafa hemeni afinatefe'mo lapa maegauve, huno hu male'niya gemo'mo
huno'ae'mo, *halate mopa'age'mo ali'na kanage kanage hu'na o'ategaufa koku'na'e'mo ali'na
kanage kanage hu'na ategauve,* huno hu male'niye. [27] Agaemo, *halate,* hu'niya gemo aepa'amo
hane'niyana alino kanage kanage osisiya kava'mo no'agona kava'mo hanesiyafe'mo alino
kanage kanage hisiya kava'mo apayateti'mo alo hu'naya ya'mo ne'agona ya'mo alino
atale'niye, huno alino lave li'niye. [28] Goti'a kini vaya'mo alino hamaleno late'nigeta
kini vaya'mogi ne'aliya agufa alagepa ya'mo ali'nonanageta alagepa huta maige maige
huta maigune. Ani kava'mo'a kanage kanage osugiya'monanafa hanege hanege huno
nehaneno haneno hano osuno afa'a hanegaiye. Ago lami'niya'mofe'mo hao ke neheta
Goti aiyafi'mo mai'neta koli hu'neta mono higetao. [29] Gotitimo'mo atafi'mo kageno leno
asaga neliya yakana huno mai'niya'mofe'mae.

13

Ina kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

[1] Konagatapie'mo nelapaiya kava'mo o'ataletapa mago'e huno lapau lapayamopafi'mo
lapaino. [2] Nata vaya'mo esagetapae'mo lapake okanitapa hapa maeta yagaitapa ap-
ateyo. Mago vaya'mogimo ani agufa kava'mo hu'a enisole vaya'mo hapa mae'a yagai'a
apate'ne'apae'mo, enisole vaya'mo hapa mae'none, hu'a o'apake'nae. [3] Kalavusifi'mo
ne'maiya vaya'aife'mo lapake kanitapa o'apataletapa lapakesamo afiyo. Apakae'e'mo
magokepi'mo lokaeta kalavusi hu'negekana hutapa apakaefe'mo lapakesamo afiyo.
Kalaisitefe'mo hanageke ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo lapake kanitapa o'apataletapa la-
pakesamo afiyo, apakae'e'mo ma mopafi mai'netapae'mo hanageke ya'mo alisaya vaya'mo
mai'naya'mofe'mae.

[4] Muki vaya'mogimo a'mo alige vele'mo maige nehaya kavafe'mo ala agimo ne'ami'a-
pae'mo, kanale kava'mo hane'niye, hu'a hisaya kava'mo hane'niya'monanafa Goti'a kumai
kava'mo nehaya vaya'e yafa'mo nehavaya vaya'e'mo agoti huno apategaiya'mofe'mo
veyalavemogimo kava'apimo ali'a hosu hu'a o'ateyo. [5] Lapa'ye osino. Ali'naya yafeke'mo,
alagi haneno late'niye, hutapa lapakesamo ne'afitapa lapaipamo'mo falu hino. Na kava
higetapaene. Agai'amo huno'ae'mo, *muki afina'mo olapatale'na lapakae'e'mo magokepi
lokae'na maige maige hu'na mai'ne'na lapa magauve,* huno hu'niya'mofe'mae. [6] Huno
hu'niya'mofe'mo koli osuta lokiya gemo hutae'mo,
Ala kava ne'mo'a laha ne'maeya vekamo mai'niye. Koli osugune. Ma mopafi vaya'mogi
lagaetegamo na kava'mo hugae, huta hugune.

[7] Yagai'a lapate'ne'a Goti ge'amo lapa pai'naya vaya'aife'mo lapakesamo afiyo. Alagepa
kava'mo hute'a u'a ka atupale'mo ava'yi hu'nae, hutapa lapakesa afifi nehutapae'mo
apakesa afi'a fatago hu'naya kava'apimo apakame hutapa hiyo. [8] Yesu Kalaisi'a alu afina
alu afina'mo alu kava'mo huno no'maifa akeya'vilaga mai'niya kava huno ne'maiyanageno
henaga'amo ani agufa kavake'mo huno maigiye. [9] Hosu kavanage'a mago vaya'mogi aeto
aeto agufa geleti'mo lapayate'mo he'a lapavayu huli'a ugayanagi ehetapiye. Alagepa
kavanageno Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya gemo'a lapaipa lapakesamo alino lokiya
vaino lapategaiye. Ne'yafe'mo, neyo, hu'a huge o'neyo, hu'a huge nehaya gemo'a
lapaipa lapakesamo alino lokiya vaino olapategaiye. Ani gemo akame nehaya vaya'mo

hapa o'mae'niye. [10] Lagae ofalinimo hane'niye. Inagi lagae ofalinimo hi'yalamuteti'mo
alita ne'nona'monanafa mono hu'a ne'apataya vaya'mogi seli nopi'mo ali'ya'mo ne'aliya
vaya'mo lagae hi'yalamuteti'mo afa'a ali'a o'negae. [11] Na agufa kava'mo nehaya'mofe'mae.
Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo hosu kava'apilefe'mo afumo amagite'a kola'mo
laki'a alini'a mono nopi'mo fale'a hai'naya'monanafa afumogi apakufa'amo alini u'a
taonimo lafi kegi'ya malagamo atafi'mo nekae. [12] Ani kava'mo nehageno'ae'mo Yesu'a
vaya'amo kola'aleti'mo apavaleno alino apaote'mo apatesiyafe'mo taonimo lafi kegi'ya
malagamo uno fali'niye. [13] Apakame'ya ami'nageno hosu vekagana huno mai'nige'a-
pae'mo lafi kegi'ya malagamo avaleli'u'a amagi'naya'mofe'mo apakame'ya lamisayafe'mo
agaetegamo lafi kegi'ya malagamo vigetao. [14] Hanege hanege huno hanesiya taonimo
ma mopafi'mo ohane'niya'monanafa afole aisiya taonifi'mo maisunafe'mo agava ne'-
maune. [15] Inagi lagaemo agaeteti'mo muki afina'mo Goti'mo ofalinimo ne'amitae'mo
agi'ale'mo alita asaga huta ne'atetae'mo hao ke hegetao. Lavayafatike'mo ani ofalinimo
amigetao. [16] Ne'amitetapae'mo alagepa kava'mo huge hapa maetapa apamige hisayafe'mo
lapake okanino. Goti'a ani agufa ofalinimo ne'amiya kavafe'mo lusi kava huno ne-
haiye. [17] Lapakaemo yagai'a nelapataya vaya'ai apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo.
Apakaemo lapakupi mafa'nele'mo yagai'a ne'ataya ali'ya'apilefe'mo Gotife'mo ha paigae.
Ge'apimo afige'apao apaipamo'mo kana osu'nisige'a apamogaga ai'a ali'ya'mo aliyo.
Apaipamo'mo kana hisiya kava'mo'a lapa o'maegaiye.
[18] Nunumu hutapa lateyo. Lagaemo muki kavatefe'mo, alagepa kava'mo hugesune, huta
lole lagesamo o'afita magoke lagesamo afi'netae'mo, lagupi mafa'nemo'a hosu kava'mo
nehae, huno laha nopaigeta alagepa huta ne'maune. [19] Aise afina'mo utesige'na la-
pakaetegamo visuvafe'mo nunumu hutapa lateyo, hu'na lokiya gemo hu'na lapa nepauve.

Nunumu hu'niya gemae

[20] Goti'mo Ala kava netimo Yesu'a hogote vekamo sipisipile'mo yagaino ne'apateya
vekamo kola'aleti'mo hanege hanege huno hanesiya kotalake gemo hu male'niya ko-
la'aleti'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye. Nagaemo Goti'a alino nanu aeno
late'niya vekae'mo nunumu hu'nae'mo, [21] Muki alagepa kavafe'mo kahau'nisiya kava'mo
hisayafe'mo alagi alika alagepa huka apato. Yesu Kalaisiteti'mo apaipafi'mo ali'ya'mo
alige'apao kahau'nisiya kava'mo hiyo. Kagikale'mo alita asaga huta katenageka ala kagi
vekamo maige maige huka maiyo. He, lama ge.

Ge atupa gemae

[22] Konaga'nimogitapae, yatala gemo avo okae'novana lapaipamo alino lokiya vaino lap-
atesiya gemo afitetapae'mo alaga'mo olapae'ninagetapa lapaipamo'mo falu hino. [23] Afiyo,
konagatimo Timoti'mo kalavusifati'mo ago hatu mae'a ate'nae. Agaemo nagaetegamo
malage huno esige'na lapakaetegamo avaleli'na uta'a lapakegau'ae. [24] Lapakaemo yagai'a
nelapataya vaya'e muki Goti apaote vaya'a'efe'mo ge apamamaeyo. Itali kotega vaya'-
mogimo ge lapamamae'nae. [25] Goti'a muki vaya'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino.
He, lama ge.

YEMISI

Yemisi'a Yesu ge'amo ne'afiya vekamo tuolofu'a vayapati vekamo o'mai'nifa hamo'amo'mo mai'niye. Mani avo'mo kae'niya vekamo Yesu agana'amo'mo mai'neno Yulusalemu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vayatama vekamo mai'niye. (Galesiya 1:19; 2:9). Agaemo tuolofu'a Yu nofi vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo apamalageka nehiya kavafe'mo avo'mo kaege Goti ge'amo fiku o'afi'a afite'a akame hisaya kavafe'mo avo'mo kaege aigofe apakesa afi'a fatago nehaya kavafe'mo avo'mo kaege apavayale'mo yagaisaya kavafe'mo avo'mo kaege ma mopafi kavafe'mo avo'mo kaege kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo avo'mo kaege nunumu hisaya kavafe'mo avo'mo kaege huno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Yemisi'namo Goti'e Ala kava ne'mo Yesu Kalaisi'e'mo ali'ya'anile'mo mai'nove. Nagaemo tuolofu'a Yu nofi vaya'mo kotapimo ataletapa atagu faetapa uteta hu'naya vaya'mogitapae'mo ge lapamamae'na mani avo'mo nekaove.

O'ataletapa Gotifeke'mo ge hutapa afi gegeno lapamino, huno hapa pai'niya gemae

2 Konaga'nimogitapae, lapakaetegamo asole hanageke kavapi'mo asagautapa ai'nisa'-
mo'mo lapamalageka nehisigetapae'mo alopa lamogaga aisuna agufa kava'mo afole
ai'niye, hutapa lapakesamo afiyo. 3 Ago afi'nayana hanageke kava'mo'a lapakesa afita
fatago nehaya kavatapile'mo lapamalageka nehisigetapae'mo o'ataletapa lokiya vaitapa
maisayafe'mo ani kava'mo'a lapaipafi'mo ali'ya'mo aligiye. 4 Lapaipafi'mo ali'ya'mo
alisiya kava'mo ka akanitapa o'ategeno'ao alagi o'ataletapa lokiya vaitapa maisaya
himamutapimo alagepa huno ko sino afu lesigetapa haita me otaletapa haitapa hapaigae.
5 Lapakaepati'mo mago vekamo'a ageteno afi'niya kava'amo mago'e huno o'ali'nisiyana
Gotife'mo ge huno afi genageno'ao Goti'a ge ohaugiyanageno muki vaya'aina mago'e huno
alino ne'apamiya vekamo'a alino amino. 6 Amigiya'monanafa lole agesamo o'afi'neno
alagepa huno agesa afino fatago hu'neno'ae'mo ge huno afi gegaiye. Lole agesamo
ne'afiya vekamo solovala anite'mo yasimo ne'aligeno'ae'mo aino holakau holakau hulino
uneno nehiya agufa anikana huno mai'niye. 7-8 Agaemo magoke kavafe'mo agesamo
o'afi'nifa lole agesamo ne'afiya vekamo mai'niya'mofe'mo Ala kava netegati'mo mago
ya'mo afa'a o'aligiye. Fiku yanageno alitegauve, huno agesamo afigiye.
9 Apaki ohane'niya konagatimogi apaki'apile'mo Goti'a alino asaga huno apate'niya
kavafe'mo apamogaga aiyo. 10 Kagemi ya'api'e vaya'mogi apaki'apile'mo alino afepi
apate'niya kavafe'mo apamogaga aiyo. Yosa ausemo heno hifaliteno hali hu nelamiya
kava hu'a faligae. 11 Yegemo'mo haineno ne'agesigeno'ae'mo lusi kava huno amuko
hu'nigeno kahaumo leno falu netegeno'ae'mo ause'amo hali hu nelamigeno'ae'mo konali
ya'amo alagi hano nehiye. Ani kava hu'a kagemi ya'api'e vaya'mo ali'ya'apimo ne'alisaya
folagapati'mo atale'a faligae.
12 Hanageke kava'mo'mo apamalageka nehisige'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a
mai'nisaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a ne'maiyanage'a afa'a apamogaga
aigae. Na kava hisige'apaene. Apamalageka nehisige'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi
hu'a mai'nisageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a, nagaefe'mo hapau'niya'mofe'mo alagepa
hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo ali'na apamiguve, huno hu'niya ya'mo aligae.
13 Apamalageka nehisiya vaya'mogimo, Goti'a hosu kava hisunafe'mo layate ne'aliye,
hu'a apakesamo o'afisaya kava'mo hane'niye. Mago vekamo'mo Goti'a hosu kava'mo
hisiyafe'mo ayate afa'a o'aligiye. Goti'a vaya'mogi hosu kava'mo hisayafe'mo apayate
no'aliye. 14 Apakai'api apakufamo'mo hau'niya kava'mo'a apayate alino heno apavayu
hulino hosu kavategamo ne'viye. 15 A'nemogi apaipagu'e'mo maite'a mafa'nemo ali'a ne'a-
pataya kava huno apakufamo'mo hau'niya kava'mo'a aipagu'e'mo maiteno hosu kava'mo
alino ne'ate. Hosu kava'mo alino ate'nigeno ko sino alopa heno mai'neno'ae'mo nefaliya
kava'mo alino afole aino ne'ate. 16 Nahau'niya konaga'nimogitapae, humi lapatesayafe'mo

hisaya gemo alagi o'afiyo. [17] Goti'a muki alagepa ya'e haino hapai'niya ya'e'mo fiku alino
ne'apamigeno'ae'mo koku'napati'mo emine'niye. Muki koku'nate hane'neno aeno ha
neleya ya'mo'a alu kava alu kava'mo huno aeno ha neleya'monanafa ani aeno ha neleya
ya'mo Afo'amo'mo aeno no'atagaeya vekamo'a alu kava alu kava'mo osuno magoke agufa
kava'mo huno fiku alino ne'apamiye. [18] Agaemo hau'nigeno muki alo huno apate'niya
vaya'mo aeta apakaseta maisunafe'mo lama ge'aleti'mo alino late'nigeta mafa'ne'amo
mai'none.

Goti ge'amo fiku o'afita afitetapa akame hiyo, huno hu'niya gemae

[19] Nahau'niya konaga'nimogitapae, ge'aleti'mo alino lapate'niya'mofe'mo muki'amog-
itapamo ge'amo afisayafe'mo lapayamukiki hutapa afiyo. Gemo hugefeke'mo vase vase
hutapa ge hiyo. Lapaipamo legefe'mo nehisigetapae'mo vase vase hutapa lapaipamo leno.
[20] Na kava nehiya'mofe'mae. Vaya'ai apaipamo neleya kava'mo'a Goti fatago kava'amo
alagi alino afole aino no'ate. [21] Inagi muki hosu o'ani'ya kava'mo lapaipafi'mo havai
te'niya kava'mo alita ataletetapa Goti aiyafi'mo ape huta mai'netapa lapaipafi'mo ago
fai'niya ge'amo aliyo. Ani gemoke'mo lapakufamo alino katino lapategaiye. [22] Goti
ge'amo fiku ne'afisayana lapakaitapie'mo humi lapategayanagi fiku o'afitapa alagepa huta
afitetapa akame hiyo. [23] Fiku afiteno alagepa huno akame nosiya vekamo'mo vaya'mogi
lave'yofati'mo apaugosamo ne'agaya kava huno ne'maiye. [24] Lave'yofati'mo augosamo
ageteno ataleno ne'uno'ae'mo, haiya agufa naugosa'e vekamo mai'nofi, huno agesamo
no'afifa malage huno ago age nekaniye. [25] Age nekaniya'monanafa mago vekamo'a
Goti ke'aepa ge'amo'mo haino hapai'niya kanale ge'aleti'mo hatu maeno ne'apateya
ge'ale'mo aulu haeno age'niya gee'mo age okanino agesa afifi nehuno akame nehisiyana
kanale hugiye. Muki kava'amo nehisigeno'ae'mo Goti'a alagepa huno ha maegaiye.
[26] Mago vekamo'a, mono vekamo mai'nove, huno agesamo afi'neno'ae'mo avayale'mo
alagepa huno o'yagaino hosu gemo nehisiyana mono nehiya kava'amo ina agufa kava'mo
hane'niyanageno alagi ha o'maegaiye. Agai'ae'mo humi ne'ate. [27] Goti'a muki ya'mo
afo'amo aulagale'mo alagepa mono nehaya kava'mo hane'niyana kogu a'nemogi'e megusa
mafa'nemogi'e'mo kanamo ne'aliya afina'mo u'a hapa maege ma mopafi vaya'mogimo
ali'a hosu hu'a o'apatesayafe'mo apakai'apile'mo alagepa hu'a yagai'a apatege hu'a
ne'maiya kava'mo hane'niye.

2

Muki vaya'aitegamo magoke agufa kava'age'mo hiyo, huno hu'niya gemae

[1] Konaga'nimogitapae, lapakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a ha le konali agi
vekae'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo ala apaki vaya'aitega'e aise apaki vaya'aite-
ga'e'mo magoke agufa kava'age'mo hiyo. [2] Lapakaemo mono nehisage'anae'mo lole
vekala'mo mago kagemi ya'a'e vekamo'a ayate'mo aenimo vaino aliteno kanale kuke-
namo vaili'niya veka'e kagemi ya'amo o'male'niya vekamo'a hosu kukenamo vaili'niya
veka'e'mo e'ana hai e'ana magokepi maisa'agetapae'mo na agufa kava'mo anakaetegamo
hugae. [3-4] Kagemi ya'a'e vekae'mo hao ke nehetapae'mo, alagepa siate'mo haikeka fai
maiyo, hutapa ha paitetapae'mo kagemi ya'amo ohane'niya vekae'mo, afa'a maiyo,
hutapa ha paisafi, haikeka mopafi'mo laiyafi itopale maiyo, hutapa ha nepaisafi hosu
lapakesamo afi'netapa alita fako hutapa ne'anatae. [5] Ne'nahaiya konaga'nimogita-
pamo afiyo, Goti'a kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo apakesa afi'a fatago nehaya
kava'mo'a kagemi ya'apikana huno hanesige'a ne'yagaiya ko'mo alisayafe'mo lekana
paino apate'niye. Goti'a agaefe'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiya vaya'aife'mo,
mafa'nemogi afo'apimo ya'mo ne'aliya kava hutapa ani ne'yagauva ko'mo aligae, huno
hapa pai'niya'mofe'mae. [6] Maigaya'monanafa kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'aina
alita afepi apate'nae. Kagemi ya'api'e vaya'mogi kana ya'mo ali'a lapamige agoti hu'a
lapatege nosafiye. Ha'ao, agoti hu'a nelapatae. [7] Apakaemo lapakaefe'mo alagepa
agi ne'aya agi'alefe'mo hu'a faipa hu'a ne'atae. [8] Lapakaemo yagaino ne'apateya kini

vekatapimo ke'aepa ge'amo Goti mukufi'mo hane'niya ke'aepa ge'amo akame nehisayana
alagepa kava'mo nehae. Ani gemo'a huno'ae'mo, *lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo*
lapau'niya kava hutapa lapaopale'mo ne'maiya vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino,
huno hu'niye. [9] Mani gemo akame nehisayana alagepa kava'mo nehaya'monanafa alu
vaya alu vaya'aitegamo magoke agufa kava'mo nosisayana hosu kava'mo nehae. Ani agufa
hosu kava'mo nehisageno'ae'mo ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, ke'aepa ge'amo aetapa atale
ne'vaiya vaya'mo mai'nae, huno nehiye. [10] Na kava nehaya'mofe'mae. Muki ke'aepa
ge'amo akame nehu'apae'mo magoke ke'aepa gemo amagi'a ne'atalesayana muki ke'aepa
ge'amo ago amagi'a ne'atalayanage'a vai'mo aligae. [11] Na kava hige'apaene. *Kumai kava'mo*
osiyo, huno hu'niya vekamo'a mago'e gemo huno'ae'mo, *vaya'mo ohapaeyo,* huno hu'niye.
Kumai kava'mo osutapa vaya'mo hapae'nisayana Goti ke'aepa ge'amo ago amagitapa
atale'nae. [12] Goti'a ago hatu maeno lapate'niya ke'aepa ge'aleti'mo alino fako huno
lapategaiya'mofe'mo alagepa gemo huge alagepa kava'mo huge hutapa maiyo. [13] Goti'a
agoti huno apatesiya afina'mo mago vaya'aife'mo hapau hu'a no'apatesaya vaya'aife'mo
hau huno o'apategaiya'monanafa hapau hu'a ne'apataya vaya'aife'mo Goti'a hau huno
apatesiya kavateti'mo agoti hu'a ae'a agasegae.

Aigofe apakesa afi'a fatago nehaya kavafe'mo hu'niya gemae

[14] Konaga'nimogitapae, Mago vekamo'a, nagesa afi'na fatago nehuve, huno nehiya'-
monanafa alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago hu'niya kava'amo ina agufa
kavane. Ani agufa agesa afino fatago hu'niya kava'amo'a afa'a ha maegaifiye. Ha'ao
afa'a ha o'maegaiye. [15] Mago konagatapimo'mofi lapasatapimo'mofi huno kukena'a'e
ne'ya'a'e'mo ohane'nisigetapae'mo, [16] kukenaka'e ne'yaka'e'mo aligananagi uvo, hutapa
ha paitetapae'mo alagepa huno maisiya ya'mo o'ami'netapa ge'age'mo nehisayana ina
agufa gemo hane'niyanageno afa'a ha o'maegaiye. [17] Ani kava huno mago vekamo'a
agesa afino fatago nehiya'monanafa alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago
hu'niya kava'amo agai'age'mo hane'neno faligekana huno nehane. [18] Hane'niya'monanafa
mago vekamo'a, kagaemo kagesa afika fatago nehananage'na nagaemo alagepa kava'mo
nehuve. Alagepa kava'mo nosisanana kagesa afika fatago nehana kavakamo alika nave
liyo. Nagaemo alagepa kava'nileti'mo nagesa afi'na fatago nehuva kava'nimo ali'na
kave liguve, huno hugiye. [19] Kagaemo Gotife'mo magoke vekamo mai'niye, huka kagesa
afika fatago nehanana kanalene. Nehana'monanafa hosu apaune vaya'mogi'e'mo Goti'a
mai'niye, hu'a apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo atete nehae. [20] Negi vekae, kagesa afika
fatago nehana'monanafa alagepa kava'mo nosana'mofe'mo kagesa afika fatago nehana
kavakamo faligekana huno hane'niye, hu'na ali'na kave lisufiye.

[21] Laginago vekamo Emalehamu'a mafa'ne'amo Aisiki'a Goti'mo ofalinimo amisiyafe'mo
yafa hi'yalamute'mo alino havaeno ate'niya alagepa kava'aleti'mo vaya'ai apaulagale'mo
fatago vekamo mai'nifiye. [22] Lapakaemo ago afi'nayana agesa afino fatago hu'niya
kava'amo'e alagepa kava hu'niya kava'amo'e'mo magokepi lokae'ana ali'ya'mo ali'-
na'ageno alagepa kava'aleti'mo agesa afino fatago hu'niya kava'amo'a ko sino afu le'niye.
[23] Emalehamu'a hu'niya kavafe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo ago ha le
yategamo alagi afole ai'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, *Emalehamu'a Gotifeke'mo agesa afino*
fatago hu'nigeno'ae'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye. Vaya'mogi,
Emalehamu'a Goti ao vekamo mai'niye, hu'a hu'nae. [24] Lapakaemo ago age'nayana alagepa
kava'mo nehaya vaya'aife'mo fatago vaya'mo mai'nae, hutapa apake'naya'monanafa
apakesa afi'a fatago hu kava'ageke'mo nehaya vaya'mo fatago vaya'mo mai'nae, hu'a
nosae.

[25] Kumai kava'mo nehiya a kanomo Lehepi'a kame vaya'ai apamasa hisa'afe'mo e'-
na'a vekala'mo no'afi'mo u'ana havaesa'afe'mo havaesa'a ya'mo alino alagepa huno
anate'nige'ana havaeta'ageno'ae'mo visa'a ka'mo alino ho huno anateteno anave li'niye.
Ani kava'mo huno Goti'a ani a kanomo'a hu'niya alagepa kava'aletife'mo, naulagale'mo
fatago a kanomo mai'nane, huno ha pai'niye. [26] Mago vekamo agufafi'mo auneme'amo
ohane'nisiyana ago fali'niye. Ani kava huno mago vekamo'a agesa'age'mo afino fatago

huteno alagepa kava'mo nosisiyana agesa afino fatago hu'niya kava'amo faligekana huno nehane.

3

Apavayale'mo alagepa hu'a yagaisaya kavafe'mo hu'niya gemae

1 Konaga'nimogitapae, fiku yanagetapa muki'amogitapamo, lagaemo yagaita apate-
suna tisa vaya'mo maigesune, hutapa hugae. Na kava hinagetapaene. Goti'a tisa
vaya'mogitamo lusi kava huno agoti huno lategaiya'mofe'mae. 2 Muki'amogitamo muki
kava'alefe'mo haita me netalone. Mago vekamo'a avayaleti'mo alagepa ge'ageke'mo
nehisiyana hosu kava'amo alagi ohane'niye. Ani agufa gemo nehisiya vekamo'a haino
hapai'niya vekamo mai'neno muki agufa'ale'mo alagepa huno afa'a yagaigiye. 3 Lagaemo
hosimo'a getimo afiteno lakame hisiyafe'mo aenileti'mo avayafi'mo nofi aeta ate'neta
ka'mo alita ho huta ne'ateta avalelita ne'une. 4 Lapakaemo sipi'efe'mo lapakesamo
afiyo. Sipimo alopa yakefamo hane'niya'monanafa sipile'mo ne'aliya vekamo'a lusi
yasimo ne'alino alino ago'ya failino ne'viya sipimo'mo aise ago'ya kayo'mo hane'nigeno
alagepa huno yagai'neno alino ho huno ne'ategeno ne'viye. 5 Ani kava huno apavayamo
apakufafi aise ya'atomo hane'niya'monanafa mago'e hu'na lusi gemo huguve, huno
huteno himu'namu gemo nehiye. Ani kava huno aise atamo'a lusi kahaufi'mo lelinuneno
huno leno hano huno ne'ataleya kavafe'mo lapakesamo afiyo. 6 Apavayamo atagana
huno hane'neno alu hosu ge alu hosu gemo nehiye. Lavayamo lagufafi'mo aise ya'atomo
hane'niya'monanafa muki lagufa'amo alagi alino hosu huno nelate. Lavayamo'a ata kote-
gati'mo atamo aelineno muki vaya'amogita lahaopale'mo kae ne'male. 7 Vaya'mogimo
muki auneme'e ya'mo namagi nagalo'yavegi noyamemogi hu'a afa'a ali'a yuna he'a
apatete'a yagai'a ne'apatayanage'a afa'a yagai'a apategae. 8 Ali'a yuna nehaya'monanafa
ani kava hu'a apavayale'mo afa'a yagai'a o'ategae. Lavayamo'a alagi gemo no'afiya ya'mo
hane'neno vaya'mo nete'a nefaliya analisa yakana huno lavayafi'mo havai teno hane'niye.
9 Lavayafati'mo Afotimo Goti agi'ale'mo alita asaga huta ate'neta Goti'a agai'agana huno
alo huno apate'niya vaya'aife'mo huta faipa huta ne'apatone. 10 Konaga'nimogitapae,
magoke lavayafati'mo alagepa gemo huge hosu gemo huge nehuna gemo'mo kanale gemo
nosune. 11 Ne ani'e o'ne ani'e'mo meti ani'mo aeno latino haineno nelamiya ani'mo
magoke kapati'mo haineno nolamiye. 12 Konaga'nimogitapae, fiki yosamo'a alifi alagamo
afa'a aegaifiye. Nofimo'a fiki alagamo afa'a aegaifiye. Ha'ao. Ani kava huno solovala
anipati'mo haga ani'mo afa'a alino ohamalegaiye.

Alagepa hu'a agete'a afi'naya kava'mo Gotitegati'mo ne'e, huno hu'niya gemae

13 Lapakaepati'mo ina la'mo afiteno age'niya ne'mo'a alagepa huno ne'afiye. Agaemo
alagepa kava'aleti'mo agi'ale'mo alino afepi ne'ateno yagu yaga kava'mo nehuno alagepa
huno afiteno age'niya kava'mo nehuno alino apave lino. 14 Huno hugiya'monanafa hosu
lapaipa kafa hapaege hosu lapaipa kalitapa apatege ala lapaki alisayafe'mo lapauge
hutapa ne'maisayana alagepa vaya'mo mai'none, huta nehutapa lama ge'amo aetapa
ati okaeyo. 15 Ani agufa agete'a afi'naya kava'apimo koku'napati'mo emi no'me'nifa
ma mopafi vaya'ai kava'apimo apakufamo'mo hau'niya kava'mo Satanitegati'mo afole
ne'aiye. 16 Mono vaya'mogi apaipa kafa hapaege ala apaki alisaya kavafe'mo hapauge
hu'a mai'nisayana siosi vaya'mogimo alagepa hu'a o'mai'a muki alu hosu kava alu hosu
kava'mo hugae. 17 Hugaya'monanafa siosi vaya'mogi alagepa hu'a agete'a afi'naya kava'mo
koku'napati'mo ali'nisayana hogote'a yaveyave apaipamo alite'a alagepa hu'a magokepi
lokae'a mai'ne'a yagu yaga kava'mo hu'a mai'ne'a vaya'ai ge'apimo afi'ne'a hapau hu'a
ne'apate'a alu alagepa kava alu alagepa kava'mo nehae. Apakaemo muki vaya'aitegamo
magoke agufa kava'mo nehu'a ae'a ati okae'a ha le yategamo ne'maiye. 18 Ali'a nanu ae'a
ne'apataya vaya'mogimo magoke apaipa ali'a ne'maiya afina'mo vase vase hu'a avina
ya'mo nehakalageno'ae'mo fatago kava'mo'a alaga aegekana huno afole ne'aiye.

4

Ma mopafi kavafe'mo nehapaiya vaya'mo Goti kame'amo mai'nae, huno hu'niya gemae

1 Kame huge kaveta huge nehaya kava'mo aepa'ae'mo lapa paigesuve. Lapakufamo'mo
hau'niya kavatapimo'a lapakufafi'mo kame nehigeno'ae'mo kaveta nehaya kava'e kame
hutapa ne'apataya kava'e'mo alino afole aino ne'ate. 2 Lapakaemo alu ya alu ya'mo
alisayafe'mo lusi kava huno lapau'niya'monanafa no'aliya'mofe'mo vaya'mo nehapae.
Alu vaya'ai yafe'mo lapa'ye nehiya'monanafa alisaya ka'mo alagi ohane'niya'mofe'mo
ani vaya'aina kaveta hapaege kame hutapa apatege nehae. 3 Gotife'mo nunumu hutapa
afi nekaya'monanafa no'aliye. Lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayafe'mo hosu
ge hutapa afi nekaya'mofe'mo no'aliye. 4 Ve a'nemogitapamo kumai kava'mo nehaya
vaya'mogitapae, ma mopafi kavafe'mo lapau'niya vaya'mogitapamo Goti'mo ataletuta
alu vele'mo mai'netapae'mo kumai kava'mo hugekana hutapa mai'nae. Ma mopafi
kavafe'mo nehapaiya vaya'mo Goti kame'amo mai'nae, hutapa o'afi'nafiye. Ma mopafi
kava'mo ao vaya'amogimo Gotife'mo kame hu'a ne'atae. 5 Goti mukufi'mo hane'niya
gemo'a huno'ae'mo, lapakaepi'mo ne'maiya lapaunelapame'mo'a hosu kavafe'mo ne-
haigeno'ae'mo ha'ye nehiye, huno hu'niya gemo afa gemo hane'niye, hutapa lapakesamo
ne'afifiye. 6 Ha'ye nehiya'monanafa Goti'a fiku laha maeno mago'e huno nelamiye. Ani
kavatefe'mo huno'ae'mo,
Goti'a ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo kame huno ne'ap-
ateya'monanafa ina agufa vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aina
fiku hapa maeno ne'apamiye,
huno hu'niye.
7 Ne'apamiya'mofe'mo Goti aiyafi'mo maiyo. Satanife'mo kame hutapa ategeno'ao
lapakaetegati'mo ataleno aune heno. 8 Goti haopale'mo vigeno'ao lapakae lapaopale'mo
eno. Hosu kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na, lapaya'mo sese hiyo. Lole lapakesamo
ne'afiya vayanagi lapaipafati'mo o'ani'yamo aeta kalo paetapa ataleyo. 9 Lapaipamo'mo
lusi kava huno kana nehinagetapa yulagefa aitapa avi'ya hiyo. Kigi nehaya kavatapimo
ataletapa yulagefa aiyo. Lapamogaga ne'aiya kavatapimo ataletapa lapaipamo'mo kana
hino. 10 Ala kava ne'mo aulagale'mo lapakufamo alita afepi ategeno'ao alino asaga huno
lapateno.

Konagatapimo alita fako hutapa o'apateyo, huno hu'niya gemae

11 Konagatapimogife'mo hutapa faipa hutapa o'apateyo. Mago vekamo'a kona-
ga'amofe'mo huno faipa huno ateteno alino fako huno ne'atesiyana Goti ke'aepa ge'ae'mo
huno faipa huno ateteno alino fako huno ne'ate. Lapakaemo ke'aepa ge'amo alita fako
hutapa ne'atesayana ke'aepa ge'amo akame osutapa ke'aepa ge'amo alita fako hutapa
ne'atae. 12 Ke'aepa ge'amo alino apami'niya Goti'a magoke vekamo mai'niye. Agaemo
apakufamo afa'a alino katino apatege alino apago'ya lagauno apatalege nehiye. La-
pakaemo alita fako hutapa apategefe'mo nehisayana lapakaemo ina lagitapamo mai'nae.

Afa'a hugune, hutapa himu'namu agufa gemo osiyo, huno hu'niya gemae

13 Mago vaya'amogitapamo, hemenimofi egamofi huta uta taonifi'mo mago kafuga
maita ali'ya'mo aliteta monimo aligune, hutapa nehae. 14 Nehaya'monanafa egamo na
kava'mo afole aigifi hutapa o'afi'nae. Lapakaemo na agufa yakana hutapa mai'nae.
Lapakaemo netepi'mo yosale'mo aise hiya'mo ki'nigeno yegemo haineno nelegeno'ae'mo
alino hano hulino ne'viya hiyakana hutapa mai'nae. 15 Lapakaemo, afa'a hugune, hutapa
hosu gemo nehaya'monanafa Goti'a hau'niyanageta mani kava'mofi ina kava'mofi huta
afa'a hugune, hutapa hugae. 16 Hisaya gemo hane'niya'monanafa hemenimo lapakaemo,
afa'a hugune, huta hutetapa lapakitapile'mo alita asaga hutetapa himu'namu gemo
nehae. Ani agufa himu'namu gemo nehaya gemo hosu gemo nehae. 17 Alagepa kava'mo
hisaya kava'mo hane'nige'a ne'agaya'monanafa nosisayana hosu kava'mo nehae.

5

Asole kagemi ya'apimo hane'niya vaya'aife'mo hu'niya gemae

1 Asole kagemi yatapimo hane'niya vaya'mogitapae, lapakufale'mo afole aisiya hanageke yafe'mo lapakesamo ne'afitapa ai ai aetapa avi'ya hiyo. 2 Kagemi yatapimo kasalige kukenatapimo kafamo'mo hatagauge monitapile'mo o'ani'ya faige huno hane'niye. 3 Monitapile'mo o'ani'ya fai'niya ya'mo'a agoti huno lapateteno atagana huno leno lapasaga ligiye. Lapakaemo henaga afinafe'mo mago'e kagemi yatapimo alita anupa hutapa malege malege hutapa ne'maiye. 4 Ali'yatapimo ne'aliya vaya'mogi hoyatapifi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'aife'mo humi ne'apatetapa hosu miya'mo ne'apamiye. O'apami'naya monimo'mo hosu kavatapie'mo keya aeno ge hugekana huno hane'niye. Ali'yatapimo ne'aliya vaya'mogi keya ae'a ge nehageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a muki koku'napi ne'maiya vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a ani keya ae'a ge nehaya gemo ne'afiye. 5 Lapakaemo muki ma mopafi kagemi yatapimo agetapa alita malege lapakufamo'mo hau'niya kava'mo huge hutapa mai'nae. Muki afina'mo afumo he'a lusi yagita nehaya kavakana hutapa mai'netapa apaipagu'e vayakana hutapa mai'nae. 6 Lapakaemo fatago vaya'aina agoti hutapa apatetetapae'mo kamiti apamagi'nae. Afa'amo mai'ne'apae'mo lapakaetegamo mago kava'mo osu'naya'monanafa fiku apamagi'nae.

Goti mafa'ne'aife'mo, o'ataleta atafauta alagi hu'netapa agava maiyo, huno hu'niya gemae

7 Konaga'nimogitapae, kagemi ya'api'e vaya'mogimo ani kava'mo nehaya'mofe'mo o'ataleta atafauta alagi hu'netapa agava maime maime ne'vigeno'ao Ala kava ne'mo emineno. Hoyamo ali'a ne'vaiya vaya'mogimo avina ya'mo nehakalaya afina'e ne'ya'mo hagesige'a alisaya afina'efe'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'ne'apae'mo agava ne'maiye. 8 Ani kava hutapa atafauta alagi hu'netapae'mo o'ataleta agava maiyo. Ala kava ne'mo aise afina'mo emi'negaiyanagi lapaipamo alita lokiya vaitapa lapateyo. 9 Konaga'nimogitapae, hu'na, konagatapie'mo ge ohapaiyo fiku yanageno Goti'a hosu gemo nehae, huno hugiyanagi. Afiyo, hu'na, alino fako huno apatesiya vekamo kipate'mo he tino ne'maiye. 10 Konaga'nimogitapae, ema akeya'vilaga vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai kavafe'mo lapakesamo ne'afitapa apaiyakamo aliyo. Apakaemo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ge'amo hapa nepai'apae'mo kanamo ali'ne'apae'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'nae. 11 Lagaemo, o'atale'a atafau'a alagi hu'a mai'naya vaya'aife'mo Goti'a, naulagale'mo alagepa hu'a mai'naya vayane, huno nehiye, huta nehune. Lapakaemo ago afi'nayana akeya'vilaga vekamo Yopu'a kanamo ali'neno'ae'mo o'ataleno atafauno alagi huno maime maime ne'egeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a ha mae'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. He, Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hau huno ne'apateno hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo mai'niye, hutapa ago afi'nae.

12 Konaga'nimogitapae, hogote kava'mo ina kava'mo huno hane'niyanagi getapimo alita lokiya vaitapa atesayafe'mo hutapae'mo koku'nategae'mofi ma mopalefe'mofi alu yateti'efe'mofi hutapa alagi lama gemo nehuve, hutapa osiyo. Fiku yanageno Goti'a agoti huno lapategaiya'mofe'mo he, nehutapae'mo he'age'mo hiyo. Ha'ao, nehutapae'mo ha'ao'age'mo hiyo.

Siosi vaya'mogi hisaya kavafe'mo hu'niya gemae

13 Lapakaepati'mo mago vekamo'a kanamo ne'alisiyana nunumu hino. Lapakaepati'mo mago vekamo'a amogaga ne'aisiyana samu mono yokemo hino. 14 Lapakaepati'mo mago vekamo kaita nehaisiyana siosi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayatama vaya'aife'mo ge hino. Ge hisage'a e'a Ala kava ne'mo agi'aleti'mo uvelimo agenopale'mo fale'a atete'a nunumu hu'a ategae. 15 Apakaemo Gotife'mo apakesa afi'a fatago nehu'a nunumu hu'a atesageno Ala kava ne'mo'a alagepa huno alino he tino ategaiye. Kaita hau'niya vekamo'a hosu kava'mo hu'nisiyana Ala kava ne'mo'a alino atalegaiye. 16 Lapakaemo konagatapimogife'mo hosu kavatapie'mo aeta hakalo hutapa hapa paige'a apakaemo ani kava hu'a hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hu'a lapa paisagetapa nunumu hutapa apatege'a ani kava hu'a nunumu hu'a lapatenagetapa higeno'ao Goti'a alino alagepa huno lapateno.

Fatago vaya'mogimo aukaya hu'a nunumu hu'a ge hu'a afi nekageno'ae'mo Goti'a himamu
lokiya'aleti'mo ali'ya'mo aliteno alino afole aino ne'ate. [17] Ilaiya'a velafa'mo mai'neno
lagaekana huno mai'niya'monanafa lokiya vaino nunumu huno'ae'mo, ko o'aiyo, huno
nunumu hu'nigeno lole'e mago'e kafuga'e sigisi'a kaile'e'mo ko o'ai'niye. [18] Halate
nunumu hu'nigeno koku'napati'mo ko ai'nigeno'ae'mo mopafati'mo ne'ya'mo hage'niye.
[19] Konaga'nimogitapae, lapakaepati'mo mago vekamo'a alagepa ka'mo ataleno uneno
nehisigeno'ae'mo mago vekamo'a avalelino esiyana, [20] Hosu kava'mo nehiya vekamo'a
hosu kava'mo osuno alagi atalesiyafe'mo alino aino atagi neno avalelino e'niya
vekamo'mo, fali kavategati'mo agufamo alino katino atesigeno Goti'a asole hosu kava'amo
aeno ati kaeno ategaiye, huno agesamo afigiye.

1 PITA

Pita'a Kalaisi agi'alefe'mo kanamo alige hanageke ya'mo alige hu'naya vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo apakesamo afisageno alino lokiya vaino apatesiyafe'mo Yesu Kalaisi'a agafu ki'niya kavafe'mo ava gemo huge fali'niya kavafe'mo ava gemo huge he ti'niya kavafe'mo ava gemo huge eminesiya kavafe'mo ava gemo huge huno mani avo'mo kae'niye. Goti'a lapamalageka nehisigetapae'mo o'atale'nisayana eminesiya afina'mo ha le konali ya'amo aligae, huno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Pita'namo Yesu Kalaisi apa veka'amo mai'ne'nae'mo Goti vaya'amo kala-
ga'mo hageta atagu faetapa uteta hutapa Ponitasi kotega maige Galesiya kotega maige Ka-
panosiya kotega maige Esiya kotega maige Mitiniya kotega maige hutapa mai'naya vaya'-
mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. 2 Goti'a muki ya'mo afo'amo'mo lapaketeno'ae'mo,
mafa'ne'nimo maigae, huno ago lekana paino lapate'niye. Auneme'amo'mo lapakaemo
Yesu Kalaisife'mo ava gemo afitetapa akame hisageno Yesu Kalaisi kola'aleti'mo aino fuli
fuli huno faleno lapatesiyafe'mo lapavaleno alino lapaote vaya'amo lapate'niye.
Lusi kava huno fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino.

Agava mai'neta lavayagunagu nehuna kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

3 Lagaemo Goti agi'ale'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi afo'amo agi'ale'mo alita
asaga higetao. Lusi kava huno hau huno late'niya'mofe'mo Yesu Kalaisi'a fali'niy-
ateti'mo ago alino he tino ate'niya kavateti'mo saufa vaya'mo halate alino late'niye.
Lagaemo afole aisiya kavatefe'mo agava mai'netae'mo lama ge'alefe'mo lavayagunagu
huta maisunafe'mo ani kava'mo hu'niye. 4 Afo'apimogi ya'mo mafa'ne'apimogi ne'aliya
kava huta Goti'a agai'a ya'mo alisunafe'mo koku'napi yate'mo yagaino nelate. Ani ya'mo
alagi okasalige alino hosu osuge atafa osege huno nehaneyanageno alagepa huno hanege
hanege huno afa'a hanegaiye. 5 Goti'a himamu'aleti'mo yagaino lapatege lapakesa afita
fatago nehaya kavateti'mo yagaino lapatege huno yagaino nelapateyanageno lapakufamo
alagi alino katino lapategaiye. Goti'a ago alo huno male'niyanageno henaga afina'mo
afole aigiye. 6 Ani kavafe'mo lapamogaga ne'aiya'monanafa lapa maesiya hanageke ya'mo
hemenimo aise afina'mo ali'nageno lapaipamo'mo kana hu'niye. 7 Goti'a lapakesa afita
fatago nehaya kavafe'mo amalageka huno agegeno'ae'mo, kanale kava'mo hane'niye,
huno hisiyafe'mo hanageke ya'mo alino lapami'niye. Vaya'mogimo hano hisiya goli
yafa'mo ali'a atafi'mo kae'a age nekaya kava huno Goti'a lapakesa afita fatago nehaya
kava'mo'a goli yafa'mo ago aeno agase'niya kava'mogeno amalageka huno age neke.
Agegeno'ae'mo kanale hu'nisigeno'ae'mo Yesu Kalaisi'a afole aisiya afina'mo ala lapak-
itapimo alino lapamige ha le konali ya'amo alino lapamige lapakitapile'mo alino asaga
huno lapatege hisiyafe'mo amalageka huno age neke. 8 Yesu Kalaisi'mo lapaulagafati'mo
o'age'naya'monanafa agaefe'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiye. Hemenimo o'age'-
naya'monanafa agaefe'mo lapakesa afita fatago nehutapa lusi kava hutapa lapamogaga
ne'aiye. Lapaipafi'mo lapamogaga ne'aiya'monanafa lapavayafati'mo ge hisayafe'mo
lapavayamo'mo kana nehiye. Lapamogaga ne'aiya kava'mo'a muki ma mopafi yafe'mo
apamogaga ne'aiya kava'mo ago aeno ne'agase. 9 Lapakesa afita fatago nehaya kava'mo'a
alagamo ne'aegeno Goti'a lapakupi mafa'nemo alino katino ateme ateme ne'viya'mofe'mo
lapamogaga ne'aiye.

10 Akeya'vilaga vaya'mogimo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya
vaya'mogi ani lapakufamo alino katino lapatesiya kavatefe'mo payamukiki hu'a kahauya
huge huge hu'a mai'nae. Apakaemo apaune gemo, Goti'a fiku lapa maeno lapamigiye,
hu'a hu'nae. 11 Kalaisi Auneme'amo apaipafi'mo mai'niya Auneme'amo'mo hogoteno,
Kalaisi'a kanamo aliteno'ae'mo ala agi'amo aliteno ha le konali ya'amo aligiye, huno
hapa pai'nige'apae'mo, hainu afina'mo afole aisifi, hu'a huge haiya kateti'mo afole
aisifi, hu'a huge nehu'apae'mo age'a ava tesayafe'mo kahauya hu'a mai'nae. 12 Goti'a,

lapakaitapilefe'mo ani ali'yatapimo no'alifa henaga'amo afole aisaya vaya'aitefe'mo ani ali'ya'mo ne'aliye, huno hapa pai'niye. Hemenimo apa vaya'mogita Aote Auneme'amo koku'napati'mo alino ate'nigeno emine'niya Auneme'amo himamu'aleti'mo mani alagepa faigoko ge'amo lapa nepaune. Enisole vaya'mogi'e'mo ani kava'mo aepa'amo agesayafe'mo nehapaiye.

Lapaote kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

13 Ani alagepa faigoko gemo afole ai'niya'mofe'mo alagepa huta afisayafe'mo lapakesamo alo nehutapa lapakufale'mo yagaita lapateyo. Yesu Kalaisi'a emineno vaya'ai apaulagale'mo afole aiteno'ae'mo fiku laha maeno lamigiye, huta ani ge'aeke'mo lapakesamo ne'afitapa agava mai'netapa lapavayagunagu hutapa maiyo. 14-15 Lapakaemo gemo ne'afiya mafa'negana hutapage'mo maiyo. Hogotetapa Goti ge'amo o'afita amega lapakufamo'mo hau'niya kava'mo akame hutapa mai'naya'monanafa hemenimo lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo alagepa aote vekamo mai'niya kava hutapa muki kava'amo nehutapae'mo alagepa lapaote vaya'mo maiyo. 16 Na agufa gemo hu'niya'mofe'mae. Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'mo huno'ae'mo, *Alagepa naote vekamo mai'nova'mofe'mo alagepa lapaote vaya'mo maiyo,* huno hu'niye. 17 Nunumu nehutapae'mo, Afotimogae, hutapa agi ne'aya vekamo'a vaya'ai amega apakufalefe'mo agesamo no'afifa muki vaya'aitegamo magoke aiyaya kavake'mo huno alagepa huno alino fako huno ne'apateya'mofe'mo ma mopafi'mo kalaga vaya'mo mai'netapae'mo koli hutapa maime maime viyo. 18 Lapakinago vaya'ai kava'mo'a alagepa huno lapa o'maesiya agufa kavake'mo hogotetapa akame hutapa mai'nae. Ani agufa kavategati'mo ago miya faino hatu maeno lapate'niya kavafe'mo ava gemo ago afi'nae. Kalaisi'a kasalisiya ya'mo siluva yafateti'mofi goli yafateti'mofi huno miya faino olapate'nifa 19 alagi hogote kanale ya'mo kola'aleti'mo miya faino hatu maeno lapate'niye. Kalaisi'a alagepa sipisipimo mago hosu ya'amo alagi ohane'niya sipisipigana huno mai'neno fali'niye. 20 Goti'a ma mopa'e koku'na'e'mo alo osu'neno'ae'mo ema akeya'vilagamo ani ali'ya'mo alisiyafe'mo Kalaisi'a ago lekana paino ateteno henaga'amo apakaetefe'mo ago alino afole aino ate'niye. 21 Lapakaemo agaeteti'mo Gotife'mo lapakesa afita fatago nehae. Agaemo fali'niyateti'mo ago alino he tino ateteno ha le konali ya'amo alino mi'nigetapae'mo Gotife'mo lapakesa afita fatago nehutapa agava mai'netapae'mo lapavayagunagu nehae.

22 Lama gemo afitetapae'mo lapaipamo sese huta atetetapa konaga vayatapie'mo lama ge huno lapau lapayamopafi'mo lapau'niya'mofe'mo lokiya kava hutapa yaveyave lapaipafati'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. 23 Goti'a kasalisiya avina yateti'mo halate alino olapate'nifa okasalisiya avina ya'mo auneme'e gemo hanege hanege huno hanesiya ge'aleti'mo halate alino lapate'nigetapa mafa'ne'amo mai'nae. 24-25 Goti mukufi gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Muki vaya'ai amega apakufa'amo kahaugana huno hane'niye. Konali ya'apimo kahaumo
ausegana huno hane'niye. Kahaumo leno falu netegeno'ae'mo ause'amo asagauno
ne'aiya'monanafa Ala kava ne'mo ge'amo alagi hanege hanege huno hanegaiye,

huno hu'niye. Mani alagepa faigoko ge'amo ago ae'a hakalo hu'a lapa pai'nae.

2

Ala kava ne'mo afa'a ne'maiya yafakana huno mai'niya gemae

1 Hu'niya'mofe'mo lapakaemo vaya'aitegamo hosu kava'mo osuge aigofe gemo osuge ala lapakitapimo alisayafe'mo amega lapakufale alagepa kava'mo osuge lapaipa kafa ohapaege huta faipa huta o'apatege hutapa maiyo. 2 Nute mafa'nemogimo nufeke'mo lusi kava huno nehapaiye. Goti ge'amo nukana huno hane'niya'mofe'mo mani alagepa nufe'mo lapau'ninagetapa alita neyo netapa kosigayanagi. 3 Ala kava ne'mo'a fiku laha maeno nelamiya vekamo mai'niye, hutapa alita netapa afi ge'nisaya'mo'mo nufe'mo lapa'ye hino.

4 Agaemo afa'a ne'maiya yafakana huno mai'nige'apae'mo afa yafa'mo hane'niye,
hu'a hu'naya'monanafa Goti'a lekana paino ateteno'ae'mo, hogote kanale yafane, huno
hu'nigetapae'mo ani vekalegamo ne'ae. 5 Lapakae'e'mo afa'a ne'maiya yafakana hutapa
mai'nageno'ae'mo Goti'a lapakaeteti'mo Goti Auneme'amo maisiya no'mo kime kime
ne'e. Lapaote vaya'mo mai'netapa lapaipafati'mo Goti'a amuse huno lapatesiya ofalinimo
Yesu Kalaisiteti'mo Goti'a amisayafe'mo mono hutapa ne'apataya vaya'mo mai'nae. 6 Goti
mukufi gemo'mo ani kavatefe'mo huno'ae'mo,

Afiyo, Nagaemo hogote kanale yafa'mo lekana pai'na atete'na no'mo kisuva yafa'mo
Saiyoni kotegamo male'nove. Muki vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago
nehisayana alagi hapai o'vaigae,

huno hu male'niye. 7 Lapakesa afita fatago nehaya vaya'mogitapamo, hogote aeto agufa
kumani vekae, hutapa nehaya'monanafa apakesa afi'a fatago nosaya vaya'aife'mo Goti
mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

No'mo nekiya vaya'mogi, ina agufa yafa'mo hane'niye, hu'a hute'a ali'a yaga au'a
atale'naya'monanafa hogote yafa'mo no'mo faino atesiya yafa'mo alino hamaleno
ate'niye,

huno hu'niye. 8 Mago'e huno Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Ani yafa'mo'a apaiyafi'mo hapaege vai lamino hapaege hisiyafe'mo hane'niye,

huno hu'niye. Apakaemo Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo vai lamino nehapae. Goti'a ani
kava'mo hugae, huno hu male'niye.

9 Huno hu male'niya'monanafa ago lekana paino lapate'niya vaya'mo mai'nae. La-
pakaemo lapaote nofi vaya'amo mai'nae. Mono hutapa ne'apataya kini vaya'amo mai'nae.
Lapakaemo Goti agai'a vaya'amo mai'nae. Goti'a keya aeno ge hu'nigetapae'mo hani
hu'niya kavategati'mo eta agetetapa lapau ai'naya ha le kava'alegamo mai'nae. Agaemo
lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niya vekamo'a alagepa kava'mo hu'niya kava'ae'mo ava
gemo aeta hakalo hutapa hapa paisageno ala agi'amo alisiyafe'mo lekana paino lap-
ate'niye. 10 Hogotetapa afa vaya'mo mai'naya'monanafa hemenimo Goti vaya'amo mai'-
nae. Hogoteno Goti'a hau huno olapate'niya'monanafa hemenimo hau huno lapate'niye.

Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo maiyo, huno hu'niya gemae

11 Nahau'niya vaya'nimogitapae, amega lapakufamo'mo hau'niya kava'mo'a lapakupi
mafa'nee'mo kame huno ne'ate. Kalaga vaya'mo maige nata netapa eta maige hutapa
mai'naya'mofe'mo lapao ke hovanagi, ani kavafe'mo ha'ao, nehutapa osiyo. 12 Lapakaemo
ma mopafi vaya'aitegamo alagepa kavake'mo hutapa maiyo. Apakaemo lapakaefe'mo,
hosu kava'mo nehae, hu'a hu'a faipa hu'a nelapatesaya vaya'mogimo alagepa kavatapimo
ne'agesageno'ae'mo Goti'a apakaete'mo eno yagaino apatesiya afina'mo agi'ale'mo ali'a
asaga hu'a ategae.

13-14 Lapakaemo Ala kava nefe'mo lapakesamo ne'afitapae'mo muki ma mopafi
vaya'aife'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo afiyo. Yagaino ne'apateya hogote
kini vekamo ge'amo afige ali'ya'ale'mo lekana paino apate'niya vaya'ai ge'apimo afige
hutapa maiyo. Kini vekamo'a apakaemo hosu vaya'aina kayo'mo apamige alagepa vaya'ai
apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apatege hisayafe'mo alino apate'nige'a u'a ali'ya'amo
ne'aliye. 15 Lapakaemo alagepa kavatapileti'mo o'afi'nisaya vaya'ai apavayale'mo kitapa
halututapa apatesage'a negi nagi gemo osisayafe'mo Goti'a hau'niye. 16 Lapakaemo
ke'aepa gemo afe'alumelaga o'maitapa afa vaya'mo ai'naya'mofe'mo hosu kava'mo afa'a
hisaya vaya'mo o'maitapa Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'age'mo maiyo. 17 Muki vaya'ai
apaki'apile'mo alitapa asaga hiyo. Konagatapie'mo lapaino. Gotife'mo koli hiyo. Ala kini
vekamo hogote vekatapimo ala agi'amo amiyo.

Hanageke ya'mo alisayafe'mo Kalaisi aiyakamo aliyo, huno hu'niya gemae

18 Ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogitapae, hu'na, ali'ya aepa vekae'mo koli nehutapa
aiyafi'mo maiyo. Alagepa kava'mo hute'a yuna apaipamo kali'ne'a yagai'a nelap-
ataya vaya'ai apaiyafike'mo o'maitapa hosu kava'mo hu'a yagai'a nelapataya vaya'ai

apaiyafi'e'mo afa'a maiyo. [19] Mago vekamo'a hosu kava'mo osu'nisigeno hanageke
ya'mo alino amisigeno'ae'mo Gotifeke'mo agesamo ne'afino'ae'mo, Gotitefe'mo afa'a
aliguve, huno nehisiyana Goti'a amuse huno ategaiye. [20] Inagi lapakaemo hosu kava'mo
nehisage'apae'mo lapamagisagetapae'mo, kanalene, hutapa nehisayana ala lapakitapimo
aligafiye. Ha'ao o'aligaya'monanafa alagepa kava'mo nehisage'apae'mo lapakaetegamo
hosu kava'mo hisayana kanalene, hutapa nehisageno'ae'mo Goti'a amuse huno lap-
ategaiye. [21] Goti'a ani kava'mo hisayafe'mo lapakaefe'mo ago keya aeno ge hu'niye.
Kalaisi'a mani agufa kava'mo hu'niya'mofe'mae. Kalaisi'a lagaetefe'mo hanageke ya'mo
ali'niyanageta akame hisuna agufa kava'mo ago hu male'niya'mofe'mo aiyakamo alisuna
kava'mo hane'niye.
[22] Agaemo magoke hosu kava'mo osu'nige'a o'agege avayafati'mo magoke aigofe gemo
osu'nige'a o'afige hu'nae.
[23] Hu'a faipa hu'a ate'nageno'ae'mo ge'apile'mo aeno atagaina huno huno faipa huno
o'apate'niye. Kana ya'mo amige amagige hu'nageno lusi kava huno agafu ki'nigeno'ae'mo,
lapamagiguve, huno osu'niya'monanafa alagepa huno alino fako huno ne'apateya
vekamo ayapi'mo alino male'niye. [24] Agai'age'mo hosu kavatimo agufafi'mo aliteno
malipu yosale'mo fali'niye. Hosu kavatilefe'mo falitetae'mo alagepa kava'alefe'mo afa'a
maisunafe'mo fali'niye. Amagi'nageno fugina'amo'mo hu'niya kava'aleti'mo Goti'a alino
alagepa huno lapate'niye. [25] Hogotetapa ataleta utetapa hu'naya sipisipigana hutapa
mai'naya'monanafa hemenimo sipisipile'mo yagaino ne'apateya vekamo'a lapakupi
mafa'nele'mo yagaino nelapateya vekatapilegamo aita ataginetapa e'nae.

3

Muki ve yalavemogitapamo mani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

[1-2] A'ne'apimogitapae, lapakaemo ina kava'mo hutapa anautapimogi apaiyafi'mo
mai'netapa ge'apimo afiyo. Lapakaemo ge osisage'a Goti ge'amo no'afiya anau-
tapimogimo lapakete'apae'mo, apaune'apame'mo'a hosu kavafe'mo ohapau'nige'a Go-
tifeke'mo koli nehae, hu'a hisagetapae'mo alagepa kavatapileti'mo Gotitegamo apavaleli-
tapa egae. [3] Alagepa konali yatapimo amega lapakufale'mo ohaneno. Konali yatapimo
lapayokate'mo alo nehaya kavatapimo ohanege lapakufale'mo ne'aliya konali yatapimo
ohanege kukenamo alita ne'vaiya kava'mo ohanege huno ohanenageta lapaipafike'mo
fala kino haneno. [4] Lapakaetegamo hosu kava'mo afole ne'aisigetapae'mo yuna lapaipa
falu lapaipamo kaligeno'ao, konali yakana huno hanege hanege huno haneno. Goti'a ani
kavafe'mo, alagi hogote kanale kava'mo hane'niye, huno amuse nehiye. [5] Akeya'vilaga
apaote a'nemogimo Gotife'mo, laha maegaiye, hu'a hu'naya a'nemogi anau'apimogi
apaiyafi'mo mai'ne'apae'mo ani agufa konali ya'apimo ali'a vai'nae. [6] Sela'a ani kava
huno Emalehamu aiyafi'mo mai'neno ge'amo afiteno'ae'mo, kava ne'nimae, huno hu'niye.
Lapakaemo atete osutapa alagepa kava'mo hutapa mai'nisayana Sela a'mafa'ne'amo
mai'nae.
[7] Anau'apimogitapae, hu'na, a'netapie'mo, apakufamo lokiya o'vai'niye, hutapa lapake-
samo ne'afitapa apakae'e'mo alagepa hutapa magokepi lokaeta maiyo. Goti'a maige
maige hutapa maisaya ya'mo fiku lapa maeno lapamisiya kava huno a'netapi'e'mo
apamigiya'mofe'mo apaki'apile'mo alita asaga hutapa apateyo. Fiku yanageno nunumu
hisaya getapimo'mo alagepa huno afole o'aigiyanagi mani kava'mo hiyo.
[8] Nagaemo atupa ge'nimo lapa pai'nae'mo, magoke lapaipa lapakesamo alitetapa
magoke agufa lapaipamo kalitapa maiyo. Konagatapie'mo afalu afalugana agufa kava'mo
hutapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. Lapau hutapa apateyo. Vaya'aitegamo himu'-
namu kava'mo osutapa vase vase kava'mo hiyo. [9] Inagi mago vaya'mogimo lapakaetegamo
hosu kava'mo nehisagetapae'mo anona'apilefe'mo hosu kava'mo osiyo. Mago vaya'-
mogimo hu'a faipa hu'a lapatesagetapae'mo anona'apilefe'mo huta faipa huta o'apatetapa
Goti'a lapa maeno, hutapa hapa paiyo. Goti'a ani kava'mo nehisageno'ae'mo lapa mae-
siyafeke'mo keya aeno ge hu'niye. [10] Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo huno'ae'mo,

Alagepa huta mai'neta lamogaga aisunafe'mo lahau'niye, hu'a nehisaya vaya'mogimo
ani agufa kava'mo hu'a maisayafe'mo hosu gemo osuge aigofe gemo osuge hu'a
alagepa hu'a yagaiyo. [11] Hosu kava'amo mai'a halove hu'a atalete'a alagepa
kavake'mo hiyo. Alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya kavafe'mo kahauya
hu'a age'a vegala ae'a atafaiyo. [12] Na kava nehiya'mofe'mae. Ala kava ne'mo'a
alagepa kava'mo nehaya vaya'mo aulu hapaeno apake'neno'ae'mo agesamo aino
halo ai'nigeno nunumu nehaya ge'apimo ne'afiye. Ge'apimo ne'afiya'monanafa
hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo hosu augosamo kalino ne'apate.

[13] Lapakaemo alagepa kava'mo hisayafe'mo lapayamukiki nehisage'apae'mo ina lagimo
lapakaetegamo hosu kava'mo hugae. [14] Osugaya'monanafa alagepa kava'mo nehis-
ageno'ae'mo mago vekamo'a lapakaetegamo hosu kava'mo nehisiyana Goti aulagale'mo
alagepa huta mai'nayanagetapa afa'a lapamogaga aigae. Mago geleti'mo hu'a *lapausoli*
hisaya gemo nehisagetapae'mo lapamo'ya o'aitapa koli osiyo. [15] Lapamo'ya o'aitapa Gotifeke'mo
lapaipafi'mo koli nehutapae'mo, Ala kava netie, hutapa lapaipafi'mo hiyo. Vaya'mogimo
lapakaefe'mo, na kava higetapae'mo Gotife'mo agava mai'netapa lapavayagunagu ne-
hae, hu'a lapafi gesagetapae'mo ge'apile'mo aeta atagaina hutapa hapa paisayafe'mo
muki afina'mo alo hutapa maiyo. Himu'namu gemo osutapa Gotifeke'mo koli ne-
hutapa alagepa gemo hutapa hapa paiyo. [16] Yu'ilaga mafa'nemo'mo hosu kava'mo
nehae, huno osisiyafe'mo alagepa kava'mo hiyo. Alagepa kava'mo nehisage'apae'mo
Kalaisi'mo akame nehaya alagepa kavatapie'mo hu'a faipa hu'a nelapatesaya vaya'-
mogimo lapakete'apae'mo apavagage hugiye. [17] Goti'a hau'ninageno'ae'mo, kana ya'mo
aligae, huno nehisigeno'ae'mo alagepa kava'mo hu'naya'mofe'mo kana ya'mo alisayana
kanale hugiya'monanafa hosu kavatapilefe'mo alisayana hosugiye. [18] Ani kavatefe'mo
Kalaisi'a fatago vekamo mai'neno hosu vaya'ai hosu kava'apimo aimu'yale'mo emi-
neno muki afinafe'mo magoke afina'mo ago falino apate'niye. Agaemo Gotitegamo
lavalelino haisiyafe'mo agufa'amo fali'niya'monanafa Goti Auneme'amo'mo ago alino
he tino ate'niye. [19] Agaemo Goti Auneme'aleti'mo Noa'e'mo magokepi lokae'a mai'naya
vaya'aife'mo Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya'monanafa o'afi'a falite'apae'mo
hemenimo apaune'apame'amo Goti kalavusifi'mo ne'maiye. [20] Noa'a hogoteno alopa
sipimo alo nehigeno'ae'mo Goti'a vase vase huno apakava maime maime e'niya'mo-
nanafa ge'amo o'afi'nae. Goti'a hapa o'maeno eiti'a vaya'atoge'mo anite'mo hane'niya
sipifi'mo mai'naya vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye. [21] Apakaemo sipifi'mo
mai'nageno'ae'mo Goti'a anipati'mo apakufamo alino katino apate'niya kava'mo aune
kava'mo huno Goti'a ani'mo fale'a nelataya kavateti'mo lagufamo alino katino nelate.
Fiku ani'mo fale'a ne'apataya kava'mo'a amega apakufale o'ani'ya'age'mo aeno kalo paeno
ne'ataleya'monanafa Goti'a Yesu Kalaisi'mo alino he tino ate'niya kavateti'mo yu'ilaga
mafa'netimo alino alagepa huno late'niya mafa'netifati'mo Goti ge'ale'mo aeta atagaina
huta nehune. [22] Kalaisi'a he tino koku'napi'mo haino Goti lamaga haopale'mo mai'neno
muki vaya'aite'mo yagaino ne'apate. Goti'a enisole vayanagi yagai'a ne'apataya vayanagi
lokiya apaune'apame'e vayanagi huno alino Kalaisi aiyafi'mo pate'nigeno yagaino ne'ap-
ate.

4

[1] Kalaisi'a lagaetefe'mo kanamo aliteno agufafi'mo lusi kava huno agafu ki'niye. La-
pakaemo ani agufa kava hutapa kanamo alisayafe'mo lapakesamo afiyo. Apakufafi'mo
kanamo ali'naya vaya'mogi hosu kava'apimo atale'naya kavafe'mo lapakesamo afi'netapa
ani geleti'mo alita lokiya vaitapa lapateyo. [2] Apakaemo hosu kava'apimo ago atale'-
naya'mofe'mo ma mopafi'mo maime maime ne'e'apae'mo hapa'ye hu kava'mo atale'a
Goti'a hau'niya kavake'mo akame hisaya kava'mo hane'niye. [3] Lagaemo hogoteta malaga
vaya'mogi hapau'niya kavake'mo alagi huta mai'nona'monanafa hemenimo mago'e huta
osugune. Hogoteta kumai kava'mo hisunafe'mo apayate alige amega lagufamo'mo
hau'niya kava'mo huge ani'mo neteta negi nagi kava'mo huge ogefagemo huge ani'mo

neteta hosu kigi yokalo gemo huge nehutae'mo aigofe gotitefe'mo hosu mono huta
mai'none. [4] Hemenimo lapakaemo Satani vaya'e'mo ani agufa hosu kava'mo afela
vaya'ai kava'mo nosaya'mofe'mo Satani vaya'mogi hapau aite'a hu'a faipa hu'a nelap-
atae. [5] Apakaemo Goti'a alo huno mai'niyanageno alino fako huno apatesiya vekamo
aulagale'mo fali'naya vaya'e afa'a ne'maiya vaya'e'mo he tisageno hosu kava'apie'mo
apafi gesige'apae'mo ani kava hu'nove, ma kava hu'nove, hu'a ae'a hakalo hu'a ha paigae.
[6] Ani kavatefe'mo fali'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko ge'amo ago ae'a hakalo hu'a hapa
pai'nae. Apakaemo ma mopafi'mo mai'nage'apae'mo, hosu kava'mo hu'nae, hu'a ali'a
fako hu'a apate'naya'monanafa apaune'apamepati'mo Goti ge'amo akame hisayafeke'mo
alagepa faigoko ge'amo afi'nae.

Goti ali'ya'amo aliyo, huno hu'niya gemae

[7] Muki ya'amo alagi hano hisiya afina'mo ago hogo nehiya'mofe'mo nunumu nehuta-
pae'mo lapakufale'mo alagepa hutapa yagaita ate'netapa lapaipamo alo hiyo. [8] Hogote
kava'mo hutapa konagatapie'mo lusi kava huno lapau lapayamopafi'mo lapaino. Kona-
gatapie'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya kava'mo'a hosu kava'apimo aeno ati kaeno
atalegaiye. [9] Nata vaya'mo notapile'mo ne'esagetapae'mo ge ohapauge lapaipa kafa
ohapaege hutetapa alagepa hutapa ne'yake'mo apamiteta yagaitapa apateyo. [10] Kava
ne'apimogi aepa vekatapimo yate'mo ne'yagaiya kava hutapa asole ya'mo fiku lapa
maeno lapami'niya ya'mo alita fako hutapa apamige'apa anonale'mo lapamiyo. [11] Goti
ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi Goti avayamo ali'naya'mofe'mo lokiya
vai'a ae'a hakalo hu'a hapa paigae. Hapa ne'maeya vaya'mogi Goti'a alino ne'apamiya
lokiya'aleti'mo hapa maege'apao vaya'mogimo Yesu Kalaisiteti'mo Goti agi'ale'mo ali'a
asaga hu'a ategae. Goti'a ala agi'amo hanege yagaino ne'apateya lokiya'amo hanege huno
muki afina'mo alagi hanege hanege huno haneno. He, lama ge.

Kalaisi agi'alefe'mo kanamo alisaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

[12] Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Hosu kava'mo atagana huno lapamalageka
nehisigetapae'mo, aeto agufa kava'mo lagaetegamo afole ne'aiye, huta osutapa lapau
o'aiyo. [13] Kanamo ali'niya kava huno kanamo ne'alitapa agae'e'mo magoke agufa
kanamo ali'naya'mofe'mo lapamogaga aiyo. Kalaisi ha le konali ya'amo afole aisiya
afina'mo lusi kava hutapa lapamogaga aigaya'mofe'mo mago'e hutapa lapamogaga aiyo.
[14] Lapakaemo Kalaisi'mo akame nehaya'mofe'mo ge nelapausayana Goti aulagale'mo
alagepa hutapa mai'naya'mofe'mo afa'a lapamogaga aigae. Goti Auneme'amo ha le konali
Auneme'amo'mo lapakaete'mo alagi mai'niya'mofe'mae. Apakaemo Gotife'mo hu'a faipa
hu'a ne'atagetapae'mo lapakaemo ala agi'amo ne'amiye. [15] Fiku yanagetapa vaya'mo
nehapaya vaya'e'mofi kumaya'mo ne'aliya vaya'e'mofi gamani vaya'ai ge'apimo amagi'a
ne'atalaya vaya'e'mofi ali'ya'apimo ohane'nige'a himu'namu gemo nehaya vaya'e'mofi
hutapa mai'naya'mofe'mo kanamo aligae. [16] Aligaya'monanafa Kalisitini vaya'mo mai'-
naya'mofe'mo kanamo alisayana lapavagage osutapa ani kavatefe'mo Goti agi'ale'mo
alita asaga hiyo. [17] Goti'a agoti huno apateteno kayo'mo apamisiya afina'mo ago afole
ai'niya'mofe'mo afamo anaga'ale'mo aepa faigiye. Goti'a lagaetegamo ago aepa faino
agoti huno nelatesiyana alagepa faigoko ge'amo no'afiya vaya'aina agoti huno apatesiya
afina'mo haiya kava hu'a maigae. Vaehae, hu'na, [18] Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'mo
huno'ae'mo,

Goti'a fatago vaya'ai apakufamo alino katino apatesige'a alagi alagepa hu'a maisayafe'mo
hai'a hogo'a metale'nayana mono nosaya vaya'e hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo
vaehae, hu'na, haiya kava hu'a maigae.

[19] Inagi Goti'a hau'ninageno, kanamo aligae, huno nehisaya vaya'mo alagepa kava'mo
hute'a Goti'a lapakupi mafa'nele'mo yagaino apatesiyafe'mo alita ayapi'mo maleyo.
Agaemo muki ya'amo alo hu male'niya vekamo huguve, huno hu male'niya ge'amo alagi
akame nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo lapakupi mafa'nemo alita ayapi'mo maleyo.

5

Goti mafa'ne'aite'mo yagai'a ne'apateya vayatama vaya'aife'mo hu'niya gemae

1 Nagaemo lapakae'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'a yagai'a nelapataya vayatama
vaya'aife'mo gemo hapa paigesuve. Nagae'e'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo
mai'nove. Naulagafati'mo Kalaisi'a age'nogeno kanamo ali'nige'na agete'nae'mo ae'na
hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'novanage'na Kalaisi'a ha le konali ya'amo
afole aisige'nae'mo hetama'nimo aliguve. Lapao ke hovanagi, 2 Goti'a sipisipi anaga
vaya'amo apavaleno lapayapi'mo lapami'niya aya'ale'mo alagepa huta yagaitapa ap-
ateyo. Lapakaemo ani ali'ya'mo alisayafe'mo olapau'nisigetapa alisayana kanale osugiye.
Lapau'nisigetapaeke'mo ani ali'ya'mo aliyo. Hosu monimo alisayafe'mo ani ali'ya'mo
o'alitapa lapaipamo'mo hatu nehinagetapa ali'ya'mo aliyo. 3 Goti'a apavaleno lapayapi'mo
lapami'niya sipisipile'mo yagaitapa ne'apatetapae'mo alita afepi o'apatetapa lapakame
hisayafe'mo apakaetegamo alagepa kava'age'mo hiyo. 4 Hogote vekamo sipisipile'mo
yagaino ne'apateya kava vekamo emineno afole aisigetapae'mo ha le konali yatapimo
alagi hano osisiya hetamatapimo aligae.

Apaiyafi'mo maiyo, huno hu'niya gemae

5 Neya vaya'mogitapae, hu'na, vayatama vaya'ai apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo
afiyo. He, muki vaya'amogitapamo, ina agufa vaya'mo mai'none, nehutapa ali'ya'mo
ne'aliya vaya'mogimo ali'a ne'vaiya kukenamo ali'a ne'vaiya kava hutapa konagatapimogi
apaiyafi'mo mai'netapa ge'apimo afiyo. Na kava nehiya'mofe'mae.
Goti'a ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo kame huno ne'ap-
ateya'monanafa ina agufa vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'aina
fiku hapa maeno ne'apamiye.
6 Ani kava'mo nehiya'mofe'mo lapakufamo alino afepi lapatesigetapae'mo Goti'a ayamufa
vekamo aiya afe'alumelaga mai'nigeno'ao hau'nisiya afina'mo alino asaga huno lapateno.
7 Agaemo lapakaefe'mo hau'nigeno alagepa huno yagaino nelapateya'mofe'mo lapakesa
ala'amo ne'afitapa lapausoli hisaya kavatapimo alita Goti'mo amiyo. 8 Kametapimo Sa-
tani'a kaekae nehiya laiyonigana huno mai'neno'ae'mo vaya'mo hapaesiyafe'mo umeni-
tata nehiyanagi lapau mai'mai osutapa alagepa huta kava yagaitapa maiyo. 9 Gotifeke'mo
mago'e hutapa lapakesa afita fatago nehutapae'mo kame hutapa ateyo. Ago afi'nayana
lapakaemo kanamo ne'aliya kava hu'a muki ma mopafi ne'maiya konagatapimogimo
kanamo ne'aliyanagi he tita lokiya vaitapa maiyo. 10 Fiku lapa maeno nelapamiya Goti'a
Yesu Kalaisiteti'mo ha le konali ya'amo alagi hanege hanege huno hanesiya ha le konali
ya'amo alisunafe'mo lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. Inagi aise afina'mo kanamo
alisageno'ae'mo agaemo alagi alino alagepa huno lapatege alino lokiya vaino lapatege
lokiya'amo alino lapamige hisigetapae'mo he tita lokiya vaitapa maigae. 11 Ala agi'amo
hanege yagaino ne'apateya lokiya'amo hanege huno muki afina'mo alagi hanege hanege
huno haneno maino. He, lama ge.
12 Nagesamo afuvana Silivenisi'a kanale konagatimo'mo naha mae'nige'na mani aise
avo'mo nekaove. Ali'na lokiya vai'na lapatesuva agufa gemo hu'na lapa pai'nae'mo,
ago afi'novana Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya kavafe'mo ava gemo hu'nae'mo,
lama gemo hane'niye, hu'na mani avo'mo kae'na lapa nepauve. Ani kavatefeke'mo
lapakesa afita fatago huta atafauta alagi hutapa maiyo. 13 Goti'a ago lekana paino
lapate'niya kava huno Mamiloni kotega siosi vaya'mo lekana paino apate'niye. Apakaemo
ge lapamamae'nae. Mafa'ne'nimo Maki'e'mo ge lapamamae'niye. 14 Konagatapie'mo
lapau lapayamopafi'mo lapau'ninagetapa ge ne'apamamaetapa hapaeta neyo. Kalaisi
Yesupi'mo mai'naya vaya'mogitapae, lapaipamo'mo falu hino.

2 PITA

Mago aigofe tisa vaya'mo siosi vaya'ai folagapi'mo afole aite'a amega apakufamo'mo hau'niya agufa kava'mo akame hu'nae. Mago vaya'mogi siosi vaya'aife'mo, Yesu'a emi no'megaiye, hu'a hapa pai'nae. Pita'a ani hosu gee'mo huno'ae'mo, Goti'a alagepa huta mai'neta agaefeke'mo mono hisunafe'mo muki ya'amo laha maeno lami'niye. Afi'naya gee'mo halate lapakesamo afisayafe'mo lapa paigesuve, huno huteno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Saimoni Pita'namo Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluva vekamo mai'ne'na apa veka'amo mai'nove. Goti'a lagufamo alino katino nelateya Gotitimo'a Yesu Kalaisi fatago kava'aleti'mo fiku lapamaeno lapami'nigetapa lapakesa afita fatago hu'naya vaya'amogitapae'mo mani avo'mo nekaove. Lapakesa afita fatago nehaya kavatapimo alopa monileti'mo miya nefaiya agufa yakana huno hane'niya kava'e lagesa afita fatago nehuna kavati'e'mo magoke aiyaya kava'mo hane'niye.
2 Lapakaemo Goti'e Ala kava netimo Yesu'e'mo lapakaemo anaketa aeto hu'naya kavateti'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno lapaipamo'mo falu hino.

Lapakaefe'mo keya aeno ge hu'niyanagi alu alagepa kava alu alagepa kava'mo alita magokepi lokaeta ateyo, huno hu'niya gemae

3 Goti'a himamu'a'e vekamo mai'neno muki vaya'aina ago aeno apakaseno ne'maiya yalagisa vekamo himamu'aleti'mo alagepa huta mai'neta Gotifeke'mo alagepa huta mono hisunafe'mo muki ya'amo fiku laha maeno lami'niye. Lagaemo Goti'mo ageta aeto hu'nona kavateti'mo muki ya'amo alino lami'nigeta ali'none. Ha le konali ya'amo aliteta agaekana huta maisunafe'mo lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. 4 Goti'a ani kavateti'mo alopa monileti'mo miya nefaiya ya'mo ago aeno agase'niya ge'amo fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu male'niya ge'amo hemenimo ago laha pai'niye. Lapakaemo ma mopafi kavafe'mo hapa'ye nehigeno alino hosu huno ne'apateya kavategati'mo ago aeta kasalo pae'nayanagetapa Goti aipa agesamo alisayafe'mo mani alopa alagepa ge'amo ago lapa pai'niye.
5 Goti'a mani kava'mo hu'niya'mofe'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo anile'mo lokiya alagepa kava'mo hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lokiya alagepa kava'mo nehutapae'mo anile'mo ageteta afi'naya kava'mo aliyo. 6 Ageteta afi'naya kava'mo ali'netapae'mo anile'mo lapakufale'mo yagaitapa ateyo. Lapakufale'mo yagaitapa ate'netapae'mo anile'mo o'ataleta atafautapa alagi hutapa maiyo. O'ataleta atafautapa alagi hutapa mai'netapae'mo anile'mo Gotife'mo mono hiyo. 7 Gotife'mo mono nehutapae'mo anile'mo konagatapimo alita lapao ya'mo hiyo. Konagatapimo alita lapao ya'mo hu male'netapae'mo anile'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. 8 Mani kava'mo mago'e mago'e hutapa hisayana Ala kava netimo Yesu Kalaisi'mo agetapa aeto hu'naya kavateti'mo afa'a o'maitapa alagamo aegae. 9 Mani muki kava'amo nosisaya vaya'mogimo apaulagafa ali'nige'a afagitegamo hane'niya ya'mo no'agae. Apakaemo Goti'a hogote hosu kava'apimo alino atale'niya kavafe'mo ago apake kani'niye. 10 Konaga'nimogitapae, hu'na, Mani gemo hu'niya'mofe'mo lapakaemo, Goti'a lagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. He, lekana paino lateteno keya aeno ge hu'niye, hutapa ageta aeto hisayafe'mo lapayamukiki hiyo. Lapakaemo muki mani kava'mo nehisayana alagi asagautapa o'aigayanagi hiyo. 11 Goti'a ani kavateti'mo lusi kava huno lapa maeno lapamiteno kitamo yakino lapatesigetapa Ala kava netimo lagufamo alino katino nelateya vekatimo Yesu Kalaisi'a yagaino apatesiya kote'mo hanege hanege huno hanesiya kote'mo haitapa maigae.
12 Inagi mani avo'mo nekaova gemo ago afitetapa ani gelefe'mo lokiya vaitapa mai'naya'-monanafa ali'na he ti'na lapatesugetapa mani gee'mo halate lapakesamo afisayafe'mo afa'a o'maigufa alagepa hu'na gemo lapa paiguve. 13 He, nagesamo afi'novana kanale kavanage'na muki afina'mo ofali'na seli no'nifi'mo afa'a mai'ne'nae'mo ali'nage'mo he

ti'na lapatesugetapa halate lapakesamo afisayafe'mo mani avo'mo kae'na lapa nepauve.
14 Ala kava netimo'mo falisuva kava'mo ago alino nave li'nige'na age'novanage'na aise
afina'mo utesige'na seli no'nimo atale'na uguve. 15 Ani kava'mo hu'na falitesugetapae'mo
halate mani gee'mo lapakesamo afisayafe'mo nayamukiki hu'na ali'ya'mo ne'aluve.

16 Lagaemo alagepa huta lagesamo afiteta alo hu'nona kaitene geleti'mo humi lapatesiya
agufa gemo lapa opai'nopa lagaemo laulagafati'mo ala agi'a'e himamu'a'e'mo agete-
tae'mo, Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a himamu'aleti'mo afole ai'niyanageno eminegaiye,
huta ago lapa pai'none. 17 Goti'a afo'amo'mo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo alino
ami'nigeta age'none. Ha le konali'age koku'napi'mo mai'niya vekamo'a ani ya'mo alino
amiteno'ae'mo, Uma vekae'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiya mafa'ne'nimo mai'niye.
Nagaemo lusi kava hu'na amuse hu'na ne'atove, huno hu'niye. 18 Lagaitige'mo aote
avele'mo agae'e'mo haita magokepi lokaeta mai'nonageno'ae'mo koku'napati'mo age
aino ge hu'nigeta afi'none. 19 Ema akeya'vilaga Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo
hu'a hapa nepaiya vaya'mogi ge hu'nageno afole ai'niya ge'e'mo hane'niye. Kanalenagi
mani gemo alagepa hutapa afiyo. Mani gemo'a hanipi'mo aeno ha neleya kanikana huno
aeno ha leme ha leme ne'visigeno ko netiyategamo aeno ha neleya kanefikana huno
lapaipafi'mo aeno ha legaiye. 20 Goti gemo aepa'amo vaya'ai apaipafati'mo afa'a afole
no'aiye, hutapa hogoteta alagepa huta lapakesamo afiyo. 21 Na kava hige'apaene. Goti
ge'amo vaya'mogi hapau'niya kavateti'mo vaya'ai apaipafati'mo afole no'aiya'monanafa
Goti Auneme'amoke'mo apaote vaya'aina ka'mo alino ho huno apate'nige'apaeke'mo Goti
ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae.

2

1 Hu'naya'monanafa akeya'vilagamo mago aigofe apaune gemo ae'a hakalo hu'a hapa
nepaiya vaya'mo Isaleli nofi vaya'e'mo magokepi'mo lokae'a mai'nae. Mai'naya kava hu'a
aigofe tisa vaya'mo lapakae'e'mo magokepi lokae'a mai'ne'apae'mo aigofe gemo'a alino
hosu huno lapatesiya agufa gemo kesi kateti'mo alini e'a ae'a hakalo hugae. Apakaemo
Ala kava ne'mo miya faino apate'niya vekamo atalesageno'ae'mo malage huno alino
apago'ya lagauno apatalegaiye. 2 Asole vaya'mo alino hosu huno apatesiya gemo akame
hugaya'mofe'mo mago vaya'mogimo alagepa ka'mo alino apave neliya lama gelefe'mo
hu'a faipa hu'a ategae. 3 Apakaemo hapa'ye nehige'apae'mo aigofe ge'apileti'mo la-
pakaetegati'mo muki kagemi yatapi'e monitapi'e'mo alisayafe'mo hugae. Muki afina'mo
agoti huno apatesiya vekamo fiku no'maifa alo huno'age'mo ne'maiye. Alino apago'ya
lagauno apatalesiya vekamo muki afina'mo au nokale. 4 Enisole vaya'mogimo hosu
kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a apakeno o'apatale'nifa seli nofiteti'mo kino apateteno
ata kumapi'mo alino yaga auno apatale'nige'a agoti huno apatesiya afinafe'mo hani
kopi'mo mai'ne'a agava ne'maiye. 5 Ani kava huno ema akeya'vilaga vaya'mogi Gotife'mo
mono osu'naya vaya'aina Goti'a apakeno o'apatale'nifa ani'mo ho, huno hu'nigeno ani'mo
heteno muki vaya'amo ago aeno apati kae'niya'monanafa Noa'a fatago kavafe'mo aeno
hakalo huno hapa pai'niya veka'e seveni'a vaya'e'mo anipati'mo apakufamo alino katino
apate'niye. 6 Sotomi taonifi'mo mai'naya vaya'e Gomola taonifi'mo mai'naya vaya'e'mo
agoti huno apateteno lole alopa taonila'mo ataleti'mo muki ya'e vaya'e'mo alagi kaeno
asaga lino hano huno atale'niye. Ani agufa aune kava'mo huno Gotife'mo mono nosaya
vaya'aitegamo afole aigiye. 7 Loti'a fatago vekamo mai'neno muki ke'aepa gemo ago
amagi'a atalete'a kumai kava'mo hu'nageno apaketeno'ae'mo aipamo'mo lusi kava huno
kana hu'niye. 8 Ani alagepa vekamo'a apakae'e'mo magokepi'mo lokaeno mai'neno'ae'mo
muki afina'ae afina'ae'mo hosu ge'apimo afige hosu kava'apimo agege nehuno'ae'mo
aipamo'mo lusi kava huno kana hu'nigeno fatago aipafati'mo agafu ki'nigeno mai'niye.
9 Inagi Ala kava ne'mo'a agaefe'mo mono nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ap-
ateteno'ae'mo hosu kava'mo hu'naya vaya'mo kayo'mo apamiteno agoti huno apatesiya
afina'mo yagaino apatesiyafe'mo ago afi'niye. 10 Ani kava huno apakufamo'mo hau'niya
kava'mo akame hute'a kumai kava'mo huge muki yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo

o'afige hu'a mai'naya vaya'aina mago'e huno lusi hanageke ya'mo apamigiye. Ani agufa
aigofe tisa vaya'mogi koli osu'a lusi himu'namu kava'mo hute'a ala apaki vaya'aife'mo
apakesamo o'afi'a hu'a faipa hu'a ne'apatae. [11] Ne'apataya'monanafa enisole vaya'ai
lokiya himamu'apimo aeno apakase'niya'monanafa Ala kava ne'mo aulagale'mo ala apaki
vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a no'apatae.
[12] Goti'a afela afumo vaya'mogi apatafau'a apamagisayafe'mo alo huno apate'niya
afugana hu'a mai'nae. Apakaemo o'age'naya kavafe'mo, hosu kava'mo hane'niye, hu'a
nehae. Hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'atayanageno Goti'a alino apago'ya lagauno
apatalegaiye. [13] Hosu kava'apimo anona'apilefe'mo alino apago'ya lagaugiye. Apakaemo
felugamo ha le'nige'apae'mo apakufamo'mo hau'niya kava'mo hu'a lusi ne'ya'mo nege
ani'mo nege hosu kava'mo huge hute'a apamogaga ne'aiye. Lapakae'e'mo ne'ya'mo
ne'ne'apae'mo kukena'apile'mo o'ani'ya fai'nigeno alagena ya'mo nehaneya agufa yakana
hu'a mai'ne'a aigofe ge'apileti'mo humi lapatete'apae'mo apamogaga ne'aiye. [14] Kumai
kava'mo'a apaulagafi'mo havai te'niyanage'a hosu kava'mo alagi o'atalegae. Apakaemo
lokiya vai'a no'maiya vaya'mo apayate ne'aliye. Hapa'ye hisiya kava'mo alagi ago agete'a
afi'nae. Goti'a huno'ae'mo, hosu vaya'mo mai'nayanage'a alagi lageso hugae, huno
hu'niye. [15] Meo mafa'nemo Melami'a monie'mo ha'ye hu'nigeno hosu kava'mo hu'niya
kava hu'a alagepa ka'mo ago atale'a atagu fae'a u e'a hu'a mai'nae. [16] Hosimogi apake
no'aiya afumo mai'naya'monanafa mago hosimo'a vaya'mogi nehaya agufa gemo huno
Melamife'mo, hosu kava'mo nehane, huno ha pai'niye. Melami'a gemo aeno hakalo
huno hapa nepaiya vekamo'a negi kava'mo hu'nigeno'ae'mo ani kava'mo mago'e huno
osisiyafe'mo huno atafauno ate'niye. [17] Apakaemo ina kava'mo hu'a kelifi'mo hane'niya
ani'mo leno lane'nigeno keli'age'mo hane'niya agufa keligana hu'a mai'nae. Hiya'mo
yasimo'a alinino ne'viya hiyakana hu'a mai'nae. Goti'a lusi hani hu'niya kopi'mo
maisayafe'mo alo huno apate'niyanage'a maige maige hu'a maigae.
[18] Apakaemo falo gefati'mo hute'apae'mo himu'namu kava'mo hute'a afa hosu gemo
nehae. Nehu'apae'mo kumai kava'mo hisayafe'mo amega apakufamo'mo hau'niya hosu
kava'mo nehaya vaya'aitegati'mo ae'a kasalo pae'a e'naya vaya'ai apayate'mo ne'aliye.
[19] Apakaemo hu'apae'mo, lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayana lapatafauno lap-
atesiya ke'aepa gemo alagi ohane'niyanagetapa afa vaya'mo maigae, hu'a hute'a ali'a
hosu hu'a ne'apataya kava'mo'a apatafauno apate'nige'a kalavusifi'mo mai'nae. Hosu
kava'mo'a aeno apakase'nisiya vaya'mo hosu kava'mo'a nofi aeno apate'nige'a mai'nae.
[20] Apakaemo Ala kava ne'mo'a apakufamo alino katino ne'apateya vekamo Yesu Kalaisi'mo
age'naya kavateti'mo ma mopafi hosu o'ani'ya kavategati'mo ae'a kasalo paetale'a e'-
nayanageno halate hosu kava'apimo'a nofi aegekana huno apatafauno apate'neno aeno
apakasesiya'mo'mo aepa fai'niya afina'mo hosu kava hu'a ne'maiya'monanafa hano hisiya
afina'e'mo mago'e hu'a alagi hosu kava hu'a maigae. [21] Apakaemo fatago kava'mo alisaya
kafe'mo ava gemo o'afi'naesinana alagepa hu'a mai'naesina'monanafa aote gemo ma
kava'mo hiyo, huno hapa pai'niya ke'aepa gemo afite'a atale'naya'mofe'mo alagi hosugiye.
[22] Ani agufa vaya'aife'mo alagi lama gege'mo hu'a ae'a kalafefa gemo hu'apae'mo, *kalam-
ogimo mu vali'a atale'a ute'a halate ai'a atagi ne'e'a ne'nae.* Ani kava hu'a afumo ani'mo fale'a
ate'naya afumo'mo halate uno hapafi'mo kasepu ne'aiye, hu'a hu'nae.

3

Ala kava ne'mo halate eminegaiye, huno hu'niya gemae

[1] Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, ago afi'naya gee'mo halate alagepa lapake-
safati'mo mago'e hutapa lapakesamo afisayafe'mo ali'na he ti'na lapatesuvafe'mo hogote
avo'mo kaete'nae'mo hemenimo halate henaga avo'mo nekaove. [2] Lapakaemo akeya'vi-
laga apaote vaya'mogi Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi
hu'naya ge'e Ala kava ne'mo lagufamo alino katino nelateya vekamo'a apa vaya'amog-
ita'e'mo hutae'mo, ina kava'mo hiyo, huta hu'nona geti'e'mo halate mago'e hutapa
lapakesamo afisayafe'mo mani avo'mo nekaove. [3] Hogotetapa mani gemo alagepa hutapa

afiyo. Mago vaya'mogi, ina agufa gemo hane'niye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a atesaya
vaya'mo henaga'amo hano hugefe hisiya afina'mo afole aite'a apakufamo'mo hau'niya
kava'mo akame hugae. 4 Apakaemo, agaemo emi'negauve, huno hu'niyana hemenimo
haiyate ne'maiye. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo muki ya'amo afa'a haneme
haneme eno hane'nige'a afotimogi agete'a falitageno hemeni'e'mo magoke agufa yake'mo
hane'niye, hu'a hugae. 5-6 Hu'a hugaya'monanafa akeya'vilaga Goti'a, afole aino, huno
hu'nigeno ma mopa'e koku'na'e'mo afa yateti'mo afole ai'niye. Mopamo anipati'mo afole
ai'nigeno solovala ani'mo'a faino ku aino ate'nigeno mopamo folagapi'mo hane'niye.
Hane'niya mopamo hane'nigeno ani'mo'a henaga'amo ago aeno ati kae'nigeno atafa
mopamo ago hano hu'niye. Ani vaya'mogimo mani kavafe'mo apakesamo afisayafe'mo
ohapau'nige'a apaulagamo fali kae'nige'a no'agae. 7 Ina kava'mo huno Goti'a ma mopa'e
koku'na'efe'mo, afa'a haneno, huno hu'nigeno hane'niyanageno atamo'a leno asaga
lisiyafe'mo afa'a hane'niye. Goti'a yagaino ate'nigeno haneme haneme ne'eyanageno
Goti'a agaefe'mo mono nosaya vaya'aina agoti huno apateteno alino apago'ya lagauno ap-
atalegaiye. 8 Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti aulagale'mo magoke afina'mo vani
tauseni'a kafugagana huno hane'neno vani tauseni'a kafugamo'mo magoke afinakana
huno hane'niye. Ani kavatefe'mo lapake okanino. 9 Mago vaya'mogi, Ala kava nefe'mo
hu'apae'mo, huguve, huno hu'niya kava'mo hisiyafe'mo lagava maime maime ne'viye,
hu'a nehaya'monanafa huguve, huno hu'niya kava'mo hisiyafe'mo lagava ne'maiye. Alino
lago'ya lagauno latalesiyafe'mo ohau'niya'monanafa muki'amogitamo laipamo alita afe
lesunafeke'mo hau'nigeno'ae'mo lagava ne'maiye.
10 Kumaya vaya'mogimo kava no'yagaiya afina'mo ne'aya kava huno Ala kava ne'mo
afina'amo afole aisigeno'ae'mo lusi kava huno avamusa gemo'mo nehisigeno'ae'mo
koku'na'mo alagi uno lageso hugiye. Muki ma mopa'e muki ma mopafi'mo hane'niya
ya'e'mo atamo'mo leno asagalino hano hugiye. 11 Muki ya'amo alagi hano hugiya'mofe'mo
hemenimo lapakaemo haiya agufa vaya'mo maisaya kava'mo hane'niye. Lapaote kava'mo
nehutapa Gotifeke'mo mono hiyo. 12 Muki ya'amo ata lege koku'na'mo ata lege huno
leno asagalino hano hugiyanagi Ala kava ne'mo afinafe'mo agava mai'netapa malage
huno afole aisiyafe'mo alagepa kava'mo hiyo. 13 Hano hugiya'monanafa Goti'a ali'na afole
ai'na ategauve, huno ago hu male'niya gemo afole aisigeno'ae'mo fatago kava'ageke'mo
hanesiya saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo afole aisiyafe'mo agava ne'maune.
14 Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, afole aigiya'mofe'mo agava mai'netapae'mo
hosu kavatapimo ohanesigetapa vai'mo o'alitapa agae'e'mo alagepa hutapa magokepi
lokaeta mai'nisageno emineno lapakesiyafe'mo lapayamukiki hiyo. 15 Ala kava ne'mo'a
lagava mai'niyanageno muki'amogita lagufamo alino katino lategaiye, huta lapakesamo
afiyo. Lahau'niya konagatimo Polo'mo Goti'a ami'niya ya'mo ageteno afi'niya ge'aleti'mo
ani kavatefe'mo lapakaefe'mo avo'mo kae'niye. 16 Agaemo muki kae'niya avo'amo ani
kavafeke'mo kae'niye. Mago avo'mo kae male'niya gemo aepa'amo afisayafe'mo kana
hu'niye. Kana hu'nige'a alagepa hu'a afite'a ali'a lokiya no'vaiya vaya'mogimo ali'a afe
le'a alino apago'ya lagauno apatalesiya agufa kavake'mo ali'a afole ai'a ne'atae. Ani kava
hu'a muki gemo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gee'mo hosu ge hu'a ali'a afe
nelae. 17 Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, mani kavafe'mo ava gemo hogotetapa ago
afi'naya'mofe'mo ehetapiye. Fiku yanagetapa ke'aepa gemo amagi'a ne'atalaya vaya'ai
ge'apimo afitetapa atafautapa alagi hu'nayategati'mo ataleta asagauta aigayanagi. 18 Ani
kava'mo osutapa Ala kava netimo lagufamo alino katino nelateya vekatimo Yesu Kalaisi'a
fiku lapa maeno lapami'niya kavafeke'mo mago'e hutapa lapakesa afita fatago hutetapa
Kalaisife'mo mago'e hutapa lapakesamo afitetapa ageta aeto hutetapae'mo kosita alopa
vaya'mo maiyo. Ha le konali ya'amo hemenimo hane'niyanageno muki afina'e'mo hanege
hanege huno haneno. He, lama ge.

1 YONI

Yoni'a Kalisitini vaya'mo alino lokiya vaino apatesige'a Goti'e mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'e'mo afalu afalugana hu'a lokae'a maisayafe'mo avo'mo kaege aigofe gemo'a alino hosu huno o'apatesiyafe'mo avo'mo kaege huno kae'niye. Yoni'a, aigofe vaya'-mogi Yesufe'mo Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'a hute'a humi lapategefe'mo nehae, huno huteno'ae'mo, Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vekamo mai'niye. Gotife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapae'mo konagatapimogi'efe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huno mani avo'mo kae'niye.

Maige maige huta maisuna ya'mo aepa vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Lagaemo mago vekamo agi'amo Goti Ge'amo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo
aepa vekae'mo ava gemo huta mani avo'mo nekaone. Ani vekamo ali'ya'amo aepa
fai'niya afinateti'mo maime maime eno mai'nigetae'mo ge'amo afiteta laulagafati'mo
age'none. He, aulu haeta ageteta agufale'mo layateti'mo ame ali'none. 2 Mani vekamo
afa'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo afole ai'nigeta agetetae'mo agaefe'mo faigoko ge'amo
aeta hakalo huta lapa nepaune. Agaemo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo aepa vekamo'a
Goti muki ya'mo Afo'amo'e'mo magokepi lokaeno mai'neno lagaetegamo afole ai'niya
vekaeke'mo ava gemo lapa nepaune. 3 Lagaemo afiteta age'nona kavafe'mo ava gemo
hutae'mo lapakaemo lagae'e'mo afalu afalugana huta maisunafe'mo aeta hakalo huta
lapa nepaune. Lagaemo Afotimo'e mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'e'mo afalu afalugana huta
ne'maune. 4 Lagaemo lapaipafi'mo lapamogaga aisaya kava'mo havai tesiyafe'mo mani
avo'mo nekaone.
5 Goti Mafa'ne'amo'mo ina ge huno laha pai'nigeta afitetae'mo aeta hakalo huta lapa
nepaune. Lapa paitae'mo Goti'a ha le ya'a'e vekamo mai'nigeno aipafi'mo hani ya'amo
alagi ohane'niye, huta lapa nepaune. 6 Lagaemo hanipi'mo umenitata nehutae'mo,
Goti'e'mo afalu afalugana huta lokaeta ne'maune, huta nehisunana aigofe gemo huteta
lama gemo alagi akame nosune. 7 Lagaemo hanipi'mo umenitata osuta Goti'a aeno ha
neleya yate'mo ne'maiya kava huta aeno ha neleya yategamo umenitata nehisunana
agae'e'mo afalu afalugana huta mai'nonageno'ae'mo agaemo lagae'e'mo ani kava huno
afalu afalugana huno ne'maigeno Mafa'ne'amo Yesu Kalaisi kola'amo'a muki hosu kava-
timo aeno kalo paeno ne'atale.
8 Lagaemo, hosu kavatimo ohane'niye, huta nehisunana lagaitie'mo humi nelaton-
ageno'ae'mo lama gemo laipafi'mo alagi nohane. 9 Lagaemo Gotife'mo, magufa hosu
kava hu'nove, inagufa hosu kava hu'nove, huta aeta hakalo huta ha paisunageno'ae'mo
alagi alino ataleteno, afa'a ateyo, nehuno'ae'mo muki hosu kavatimo aeno kalo paeno
atalesiyafe'mo agaemo huguve, huno hu male'niya ge'amo alagi akame huno fatago
kava'amo hugiye. 10 Lagaemo, hosu kava'mo osu'none, huta nehisunana ina ge huta
Gotife'mo hutae'mo, aigofe gemo nehiya vekae, huta nehunageno'ae'mo lama gemo
laipafi'mo alagi nohane.

2

1 Aise mafa'ne'nimogitapae, lapakaemo hosu kava'mo osisayafe'mo mani gemo lapakae-
fe'mo avo'mo nekaove. Mago vekamo'mo hosu kava'mo hisiyana laha maeno muki ya'mo
Afo'amofe'mo ge huno nelateya vekamo mai'niye. Ani vekamo Yesu Kalaisi'a fatago
vekamo mai'niye. 2 Agai'amo Goti'a aipamo'mo falu huno latesiyafe'mo mai'niye. Goti'a
lagaefeke'mo aipamo'mo falu huno latesiyafe'mo o'mai'nifa muki ma mopafi'mo mai'naya
vaya'efe'mo Goti'a aipamo'mo falu huno apatesiyafe'mo mai'niye.
3 Goti'a, mani kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya ge'amo akame nehisunana ani
kavateti'mo ago age'nonana Goti'a ageta aeto hu'none. 4 Mago vekamo'a, age'na aeto
hu'nove, nehuno'ae'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nosisiyana agaemo aigofe vekamo

mai'nigeno lama gemo aipafi'mo alagi nohane. [5] Nohane'niya'monanafa muki vaya'mogi
Goti ge'amo akame nehisaya vaya'mogimo Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya
kava'apimo'mo haino hapai'niye. Ani kavateti'mo ago age'nonana agaepi'mo mai'none.
[6] Agaepi'mo alagi mai'none, hu'a nehisaya vaya'mogimo Yesu'a hu'niya agufa kava'mo
akame hu'a hisaya kava'mo hane'niye.

Saufa ke'aepa gee'mo ava gemo hu'niya gemae

[7] Nagana'nimogitapae, nagaemo saufa ke'aepa gemo lapakaefe'mo avo'mo nokaofa atafa
ke'aepa gemo akeya'vilaga aepa faitapa afi'naya afinateti'mo ali'naya gemo lapakaefe'mo
avo'mo nekaove. Lapakaemo mani atafa ke'aepa gemo'a aepa fai'naya afinateti'mo
afime afime etapa afita mai'nae. [8] Afitapa mai'naya'monanafa hemenimo saufa ke'aepa
gemo lapakaefe'mo avo'mo nekaove. Mani ke'aepa gemo'a agaepi'mo hane'nigeno'ae'mo
lapakaepi'e'mo hane'niye. Hani hu'niya kava'mo hano hugefe'mo nehigeno'ae'mo ha
le ya'mo'a aeno ha neleya'mofe'mae. [9] Mago vekamo'a, ha le yategamo ne'mauve,
huno huteno konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo ohau'nisigeno aini huno ne'atesiyana
hanipi'mo maime maime ne'e. [10] Konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo'a ha
le yategamo alagi mai'nigeno'ae'mo aipafi'mo alino ago'ya faino atalesiya agufa kava'mo
alagi nohane. [11] Nohane'niya'monanafa konaga'ae'mo hau ayamopafi'mo ohau'nigeno
aini huno ne'atesiya vekamo'a hanipi'mo mai'neno hanipi'mo umenitata nehuno'ae'mo,
haiya kate'mo ne'ufi, huno no'age. Hani ya'mo'a aulagafi'mo aino ati kae'niya'mofe'mo
ka'mo no'age.

Ma mopafi yafe'mo olapaino, huno hu'niya gemae

[12] Aise mafa'ne'nimogitapae, Goti'a Kalaisi agi'aleti'mo hosu kavatapimo ago alino
atale'niya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo nekaove. [13] Vayatama vaya'mogitapae,
lapakaemo aepa fai'niya afinateti'mo mai'niya vekamo ago age'naya'mofe'mo lapakae-
fe'mo mani avo'mo nekaove. Neya vaya'mogitapae, lapakaemo hosu vekamo aetapa
agase'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo nekaove. Saufa mafa'ne'nimogitapae,
lapakaemo muki ya'mo Afo'amo'mo ago agetapa aeto hu'naya'mofe'mo lapakaefe'mo
avo'mo nekaove. [14] Vayatama vaya'mogitapae, lapakaemo akeya'vilaga aepa fai'niya afi-
nateti'mo mai'niya vekamo ago age'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo kae'nove.
Neya vaya'mogitapae, Lokiya vaitapa mai'nageno'ae'mo Goti ge'amo lapaipafi'mo alagi
hane'nigetapae'mo hosu vekamo aetapa agase'naya'mofe'mo lapakaefe'mo mani avo'mo
kae'nove. [15] Lapakaemo ma mopafi kavafe'mofi ma mopafi yafe'mofi huno olapaino. Ma
mopafi kavafe'mo nehapaiya vaya'mogimo Afotimo Gotife'mo hapau apayamopafi'mo
nohapaiye. [16] Muki ma mopafi kava'mo hane'niyana apakufamo'mo ha'ye nehiya kava'mo
hanege ne'age'apae'mo hapa'ye nehiya kava'mo hanege alite'a ala apaki ne'aliya kava'mo
hanege huno hane'niye. Ani kava'mo'a Goti kava'amo ohane'nifa ma mopafi kava'mo
hane'niye. [17] Ma mopafi kava'e ma mopafi kavafe'mo hapa'ye nehiya kava'e'mo ago
hano hugefe'mo nehiyanageno alagi hano hugiya'monanafa Goti ge'amo akame nehaya
vaya'mo maige maige hu'a maigae. [18] Saufa mafa'ne'nimogitapae, ma mopamo hano
husiya afina'mo ago hogo nehiye. Lagaemo, Kalaisi kame'amo afole aigiye, huta ago
lapa pai'nonagetapa afi'nae. Inagi hemenimo asole kame vaya'amo afole ai'naya'mofe'mo
hano husiya afina'mo ago hogo nehiye, huta afi'none.

Kalaisi kame vaya'amo afole ai'naya gemae

[19] Apakaemo ago latale'a u'naya'monanafa vayatimo o'mai'nae. Apakaemo lagaepati'mo
mai'naesinana olatale'a lagae'e'mo magokepi lokae'a mai'naesine. Ani vayapati'mo mago
vekamo vayatimo o'mai'niye, huta apakesunafe'mo ago latale'a u'nae. [20] Apakaemo atale'a
u'naya'monanafa lapakaete aote vekamo Kalaisi'a uvelimo lakino faleno lapategekana
huno Goti Auneme'amo alino lapami'nigetapa muki ge'amo afi'nae. [21] Inagi lapakaemo
lama gemo o'afi'naya'mofe'mo mani avo'mo okae'nofa lapakaemo lama gemo ago afite-
tapae'mo aigofe gemo'mo lama gefati'mo afole no'aiye, hutapa ago afi'naya'mofe'mo
lapakaefe'mo mani avo'mo kae'nove. [22] Aigofe vaya'mo ina lagimae. Yesufe'mo Kalaisi

ne'mo o'mai'niye, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo aigofe vaya'mo mai'-
nae. Apakaemo, Yesu'a Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'a huge Goti'mo Yesu afo'amo'mo
o'mai'niye, hu'a huge hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo
mai'nae. [23] Muki vaya'amogi, Yesu'a Kalaisi ne'mo o'mai'niye, hu'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'ai apaipafi'mo muki ya'mo Afo'amo'mo avale'a o'ate'nae. Muki
vaya'amogimo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai
apaipafi'mo muki ya'mo Afo'amo'e Mafa'ne'a'e'mo anavale'a anate'nage'ana ne'mai'ae.
[24] Ani gemo hane'niya'mofe'mo lapakaemo hogotetapa aepa faitapa afi'naya
afinateti'mo afi'naya gemo lapaipafi'mo alagi hanesiyafe'mo atafauta alagi hiyo.
Aepa faitapa afi'naya afinateti'mo afi'naya gemo'a lapaipafi'mo alagi hane'nisiyana
Mafa'ne'afi'e Afo'amopi'e'mo alagi maigae. [25] Kalaisi'a lapa maegauve, huno hu male'niya
polomasi gemo'a huno'ae'mo, maige maige hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguve,
huno laha pai'niye. [26] Nagaemo humi lapategefe'mo nehaya vaya'ai apava gemo hu'na
lapakaefe'mo ago avo'mo kae'nove. [27] Humi lapategefe'mo nehaya'monanafa Kalaisi'a
uvelimo lakino faleno lapategekana huno Goti Aote Auneme'amo alino lapami'nigeno
alagi maisiyafe'mo lapaipafi'mo alagi mai'niya'mofe'mo mago vaya'mogi ali'a lapaya
malesaya agufa gemo ohane'niye. Goti Auneme'amo'mo muki ge'amo ago alino lapaya
male'niya'mofe'mae. Ani gemo mago aigofe gemo ohane'nifa alagi lama gemo hane'niye.
Agaemo, Kalaisipi'mo alagi maiyo, huno huteno alino lapaya male'niyanagetapa
Kalaisipi'mo alagi maigae.
[28] Aise mafa'ne'nimogitapae, Eminesigetae'mo lokiya vaita mai'neta uta fala okita
aulagale'mo lavagage osisiyafe'mo hemenimo agaepi'mo alagi maigetao. [29] Lapakaemo
Goti'a alagepa kava'ageke'mo nehiya vekae, hutapa ago afi'naya'mofe'mo agaemo alagepa
kava'mo nehaya vaya'mo hogoteno alino apate'nige'a mafa'ne'amo mai'nae, hutapa ago
afi'nae.

3

Goti mafa'ne'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

[1] Afiyo, Afotimo'a lagaefe'mo aeto agufa kava huno hau ayamopafi'mo
hau'nigeno'ae'mo, Mafa'ne'nimogitapae, huno nehigetae'mo lahau ne'aune. Ma mopafi
vaya'mogimo Goti'mo o'age'naya'mofe'mo lagae'e'mo lage'a aeto nosae. [2] Nahau'niya
vaya'mogitapae, hemenimo Goti mafa'ne'amo mai'nonanageta henaga'amo haiya agufa
vaya'mo maisupi, huta o'afi'nona'monanafa agaemo emineno afole ne'aisigetae'mo
agaekana huta maigune, huta afi'none. Haiya agufa vekamo mai'nifi, huta ageta aeto
huguna'mofe'mo agaekana huta maigune. [3] Muki vaya'amogimo, ani kava'mo afole
aigiye, hu'a hute'a agava mai'ne'a apamogaga ne'aiya vaya'mo apaikai'apimo sese
hu'a ne'apatae. Agaemo yaveyave'age aipa'e vekamo mai'niyanage'a agaekana hu'a
maisayafe'mae.
[4] Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti ke'aepa ge'amo ago amagi'a ne'atalae. Hosu
kava'mo Goti ke'aepa ge'amo amagi'a ne'atalaya kava'mo hane'niye. [5] Lapakaemo ago
afi'nayana Kalaisi'a hosu kavatimo alino atalesiyafe'mo emineno afole ai'niye. Agai'a
aipafi'mo hosu kava'amo alagi ohane'niye. [6] Muki vaya'mogi agaepi'mo alagi mai'nisaya
vaya'mogimo hosu kava'mo nosae. Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Kalaisi'a o'agege
age'a aeto osuge hu'nae.
[7] Aise mafa'ne'nimogitapae, fiku yanagetapa apate'nisage'a humi lapategayanagi.
Kalaisi'a fatago vekamo mai'niya kava hu'a alagepa kava'mo nehaya vaya'mo fatago
vaya'mo mai'nae. [8] Satani'a aepa fai'niya afinateti'mo hosu kavake'mo hume hume ne'eya
kava hu'a muki vaya'mogi hosu kava'mo nehaya vaya'mo Satani vaya'amo mai'nae. Goti
Mafa'ne'amo'mo Satani ali'ya'amo alagi alino hano huno atalesiyafe'mo emineno afole
ai'niye. [9] Ina lagimo Goti'a alino apate'nifi Goti avina ya'amo apaipafi'mo hane'niya'-
mofe'mo hosu kava'mo akame nosae. Goti'a alino apate'niya'mofe'mo apakaemo hosu
kava'mo alagi akame osugae. [10] Muki vaya'mogi fatago kava'mo nosaya vaya'mo Goti

mafa'ne'amo o'mai'nae. Konaga'apie'mo nohapaiya vaya'mogimo ani kava hu'a Goti mafa'ne'amo o'mai'nae. Ani kavateti'mo Goti mafa'nemo mai'nafi Satani mafa'nemo mai'nafi hu'a apakesaya kava'mo hane'niye.

Konagatapie'mo lapaino, huno hu'niya gemae

11 Lapakaemo aepa fai'naya afinateti'mo, konagatapie'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino, huta lapa pai'nonagetapa afi'nae. 12 Kenikana huta o'maisuna kava'mo hane'niye. Keni'a hosu vekamo mafa'ne'amo mai'neno agana'amo'mo amagi'nigeno fali'niye. Na kava higeno kamiti amagi'niye. Keni'a hosu kava'mo hu'nigeno agana'amo'mo fatago kava'mo hu'niya'mofe'mo kamiti amagi'nigeno fali'niye. 13 Konaga'nimogitapae, ma mopafi vaya'mogimo apaini hu'a lapatesagetapae'mo lapau o'aiyo. 14 Lagaemo konagatie'mo lahau layamopafi'mo nelahaiya'mofe'mo ago afi'nonana nefaliya kavategati'mo ago ataleta eta afa'a ne'maiya kavategamo ne'maune. Konaga'apie'mo hapau apayamopafi'mo nohapaiya vaya'mo nefaliya kavategamo alagi ne'maiye. 15 Konaga'amofe'mo aini huno ne'ateya vekamo'a konaga'amo'mo kamiti ne'amagiya vekagana huno mai'niye. Lapakaemo ago afi'nayana kamiti ne'apamagiya vaya'ai apaipafi'mo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo alagi nohane. 16 Yesu'a afa'a ne'maiya ya'amo lagaetefe'mo atale'niya'mofe'mo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'nonanageta ani kava huta konagatimogitefe'mo afa'a ne'mauna yatimo atalesuna kava'mo hane'niye. 17 Hane'niya'monanafa mago vekamo'a hapa maesiya ya'amo hane'niya vekamo'a agesiyana mago konaga'amo'mo kafu huteno mai'nisigeno ageteno'ae'mo hau huno ateteno o'ami'nisiyana Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya agufa kava'amo aipafi'mo hane'nifiye. 18 Aise mafa'ne'nimogitapae, lavaya'aletike'mo ge'ageke'mo hutae'mo, lahau layamopafi'mo nelahaiye, huta osuta alagi lama ge huno lahau layamopafi'mo lahau'ninageta alagepa kava'mo higetao.

Goti aulagale'mo koli nosaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

19 Ani kavateti'mo ago age'nonana lama ge vaya'amo mai'nona'mofe'mo laipamo'mo falu hu'nisigeta Goti aulagale'mo atete osugune. 20 Yu'ilaga mafa'netimo'a, hosu kava'mo nehae, huno nehisigeno'ae'mo Goti'a yu'ilaga mafa'netimo ago aeno agaseno muki kavatimo age'niye. 21 Nahau'niya vaya'nimogitapae, Yu'ilaga mafa'netimo'a hosu kava'mo nehae, huno nosisiyana lagaemo Goti'a laha maegaiye, huta ago afi'none. 22 Lagaemo ke'aepa ge'amo akame nehunageno'ae'mo amuse huno nelateya agufa kava'mo nehuna'mofe'mo aukaya nehunageno'ae'mo alino nelamiye. 23 Goti ke'aepa ge'amo'mo huno'ae'mo, mafa'ne'nimo Yesu Kalaisi agi'alefe'mo lapakesa afita fatago nehutapae'mo konagatapimogife'mo lapaino, huno laha pai'niye. 24 Muki vaya'mo ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mo Gotipi'mo alagi mai'nageno apakaepi'mo alagi ne'maiye. Ani kavateti'mo ago age'nonana Goti'a alino lami'niya Auneme'aleti'mo lagaepi'mo alagi ne'maiye.

4

Goti Auneme'a'e hosu apaune'apame'efe'mo apava gemo hu'niya gemae

1 Nahau'niya vaya'nimogitapae, Asole aigofe vaya'mogi gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo muki ma mopafi'mo umenitata nehae. Umenitata nehayanagi lama gemo nehae, hutapa o'afitapa alagepa huta alita fako hutapa afitetapae'mo, Gotitegati'mo e'nafi o'me'nafi, hutapa afiyo. 2 Muki vaya'mogimo, Yesu'a Kalaisi vekamo mai'neno ma mopafi vaya'ai apakufagana agufamo aliteno vemo hamale'niye, hu'a nehaya vaya'mo Goti Auneme'amo ali'nae. Lapakaemo ani kavateti'mo age'nayana Goti Auneme'amo apaipafi'mo mai'niye, huta agetapa aeto hu'nae. 3 Muki vaya'mogimo, Yesu'a Kalaisi vekamo mai'neno ma mopafi vaya'ai apakufagana agufamo aliteno vemo hamale'niye, hu'a nosaya vaya'mo Goti Auneme'amo o'ali'nae. Apakaemo Yesu kame'amo auneme'amo ali'nae. Lapakaemo, hogotetapa ani auneme'amo egaiye, hutapa afi'nageno'ae'mo ago e'niye. 4 Aise mafa'ne'nimogitapae, lapakaemo Goti mafa'ne'amo mai'netapae'mo aigofe vaya'aina ago aeta apakase'nae. Lapaipafi'mo mai'niya Auneme'amo'a ma mopafi vaya'ai

apaipafi'mo mai'niya auneme'amo ago aeno agaseno mai'niya'mofe'mae. [5] Apakaemo
ma mopafi vaya'mo mai'naya'mofe'mo ma mopafi kavafeke'mo ava gemo hu'a hapa
nepaige'apae'mo ma mopafi vaya'mogi ne'afiye. [6] Lagaemo Goti vaya'amo mai'none.
Goti'a age'a aeto hu'naya vaya'mogimo getimo ne'afiye. Goti vaya'amo o'mai'naya
vaya'mogimo getimo no'afiye. Ani kavatefe'mo lama ge aepa Auneme'amo agege aigofe
gemo aepa auneme'amo agege huta agegaune.

Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

[7] Nahau'niya vaya'mogitapae, Hapau apayamopafi'mo nehapaiya kava'mo aepa vekamo
Goti'a mai'niya'mofe'mo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino. Muki vaya'mo
hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mo Goti'a alino apate'nige'a mafa'ne'amo
mai'ne'a Goti'a ago age'a aeto hu'nae. [8] Goti'a hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo
mai'niya'mofe'mo hapau apayamopafi'mo nohapausiya vaya'mogimo Goti'a age'a aeto
osu'nae. [9] Goti'a Yesuteti'mo afa'a maisuna ya'mo alisunafe'mo aiya magoke mafa'ne'amo
alino ate'nigeno ma mopafi'mo emine'niye. Goti'a ani kavateti'mo lagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'niya kava'amo alino lave li'niye. [10] Ala alagepa kava'mo'a hane'niyana
lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo olahau'niya'monanafa Goti'a lagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'niye. Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nisigeno aipamo'mo
falu huno latesiyafe'mo Mafa'ne'amo alino ate'nigeno emineno hosu kavatilefe'mo falino
miya faino late'niye. [11] Nahau'niya vaya'mogitapae, Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo
hau'niya'mofe'mo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino. [12] Mago vekamo'a
Goti'mo mago afina'mo o'age'niye. Lagaemo konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo
nelahaisiyana Goti'a lagaepi'mo alagi mai'nigeno hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo
laipafi'mo kosino afu le'niye.

[13] Goti Auneme'amo ago alino lami'niya'mofe'mo ani kavateti'mo ago age'nonana
agaepi'mo alagi mai'nonageno lagaepi'mo alagi mai'niye. [14] Lagaemo Afotimo'mo
Mafa'ne'amo'mo muki ma mopafi vaya'ai apakufamo alino katino apatesiyafe'mo alino
ate'nigeno emine'niye, huta agetetae'mo aeta hakalo huta hapa nepaune. [15] Goti'a
muki vaya'mogi, Yesu'a Goti mafa'ne'amo mai'niye, hu'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
vayapi'mo alagi mai'nige'a apakaemo agaepi'mo alagi mai'nae. [16] Goti'a lagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'niye, huta afitetae'mo ani kavafe'mo lagesa afita fatago nehune. Goti'a
hau ayamopafi'mo nehaiya vekamo mai'niye. Hau ayamopafi'mo hau'niya kavapi'mo
alagi mai'nisaya vaya'mo Gotipi'mo alagi ne'maigeno Goti'a apakaepi'mo alagi ne'maiye.
[17] Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo lagaemo koli osisunafe'mo Goti'a lagaefe'mo
hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'mo laipafi'mo kosino ago afu le'niye. Hemenimo
Kalaisi'a mai'niya kava huta ma mopafi'mo mai'nona'mofe'mo agoti huno apatesiya
afinafe'mo koli osugune. [18] Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niye, huta huteta
agaefe'mo lahau layamopafi'mo lahau'nisiyana koli nosune. Haino hapai'niya hau
ayamopafi'mo hau'niya kava'aleti'mo koli nehuna kavatimo laipafati'mo alino ne'atale.
Koli nehaya kava'mo aepa'amo hane'niyana hosu kava'mo nehuna'mofe'mo hosu miya-
timo aligune, hu'a apakesamo ne'afiye. Goti'a hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo'mo
koli nehaya vaya'ai apaipafi'mo kosino afu nole. [19] Goti'a hogoteno lagaefe'mo hau
ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiye.

[20] Mago vekamo'a, Nagaemo Gotife'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye, huno ne-
huno'ae'mo konaga'amogife'mo alagi nohaisiyana aigofe vekamo mai'niye. Agaemo
age'niya konaga'amofe'mo nohaisiyana haiya kava huno o'age'niya Gotife'mo hau
ayamopafi'mo haugiye. [21] Goti'a mani ke'aepa ge'ae'mo, Lapakaemo Gotife'mo lapau
lapayamopafi'mo nelapaisigeno konagatapimogi'efe'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino,
huno laha pai'niye.

5

Lagaemo ma mopafi kava'mo ago aeta agase'none, huno hu'niya gemae

[1] Ina lagimo, Yesu'a Kalaisi ne'mo mai'niye, hu'a hute'a apakesa afi'a fatago nehafi Goti'a
alino apate'nige'a mafa'ne'amo mai'nae. Muki vaya'amogimo alino apate'niya vekae'mo
hapau apayamopafi'mo nehapaisiyana ani kava huno alino apate'niya mafa'ne'amogi'e-
fe'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiye. [2] Lagaemo Gotife'mo lahau layamopafi'mo nela-
haisigeta Goti ke'aepa ge'amo akame nehisunana ani kavateti'mo alagi age'nonana Goti
mafa'ne'amogife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiye. [3] Gotife'mo hapau apayamopafi'mo
nehapaiya kava'mo'a Goti ke'aepa ge'amo ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya
ge'amo akame nehaya kava'mo hane'niye. Goti ke'aepa ge'amo akame hisuna kava'mo'a
kana osu'niyanageta afa'a akame hisuna kava'mo hane'niye. [4] Goti'a alino apate'niya
mafa'ne'amogimo ma mopafi kava'mo ae'a ne'agasae. Lagaemo Goti Mafa'ne'ae'mo lagesa
afita fatago hu'nona kavateti'mo ma mopafi kava'mo ago aeta agase'none. [5] Ina lagimo
ma mopafi kava'mo ae'a agasegae. Yesu'a Goti Mafa'ne'amo mai'niye, hu'a apakesa afi'a
fatago nehaya vaya'amogige'mo afa'a ae'a agasegae.

Yesu Kalaisife'mo faigoko ge'ae'mo ava gemo hu'niya gemae

[6] Yesu Kalaisi'a aniteti'e kola'aleti'e'mo emine'niye. Agaemo ani'alefeke'mo
emi'no'me'nifa kola'ale'efe'mo emine'niye. Goti Auneme'amo'mo lama ge'age'mo
nehiya vekamo mai'niya'mofe'mo ageteno ha maeno Kalaisife'mo faigoko ge'amo
nehiye. [7] Lole'e mago'e vaya'mo koku'napi'mo mai'ne'apae'mo agete'a ha mae'a faigoko
ge'apimo nehae. Apakaemo Afotimo'agi Goti Ge'amae hu'a agi ne'aya vekagi Aote
Auneme'agi hu'a mai'naya'monanafa magoke Goti'a mai'niye. [8] Lole'e mago'e ya'mogimo
ma mopafi'mo hane'ne'a agete'a ha mae'a faigoko ge'amo nehae. Auneme'amo'mogi
ani'mo'agi kola'amo'agi hu'a magoke agufa ge'age'mo hu'a agete'a ha mae'a faigoko
ge'amo nehae. [9] Ma mopafi vaya'mogimo agete'a ha mae'a faigoko gemo ae'a hakalo
nehageta afitetae'mo, alagi lama gemo nehae, huta nehuna'monanafa Goti'a ageteno
ha maeno faigoko gemo aeno hakalo nehiya gemo'a ma mopafi vaya'ai ge'apimo alagi
ago aeno ne'agase. Goti'a Mafa'ne'amo ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo
hu'niye. [10] Mani ageteno ha maeno faigoko ge'amo Goti Mafa'ne'ae'mo apakesa afi'a
fatago nehaya vaya'ai apaipafi'mo hane'niya'monanafa Goti'a lama gemo nehiye, hu'a
nosaya vaya'mogimo Goti'a aigofe gemo nehiya vekamo mai'niye, hu'a nehae. Apakaemo
Goti'a Mafa'ne'amo ageteno ha maeno faigoko gemo aeno hakalo hu'niya ge'ae'mo
apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mae. [11] Goti'a ageteno ha maeno faigoko gemo aeno
hakalo huno'ae'mo, nagaemo maige maige hutapa ne'maiya ya'mo ali'na lapami'nove,
huno laha pai'niye. Ani maige maige hu'a ne'maiya ya'mo mafa'ne'afi'mo mai'niye. [12] Goti
Mafa'ne'amo avale'a apaipafi'mo ate'naya vaya'mo maige maige hu'a ne'maiya ya'mo
ago ali'nae. Goti Mafa'ne'amo avale'a apaipafi'mo o'ate'nisaya vaya'mo maige maige hu'a
ne'maiya ya'mo o'ali'nae. [13] Nagaemo mani gemo Goti Mafa'ne'amo agi'alefe'mo lapakesa
afita fatago nehaya vaya'mogita hutapae'mo, maige maige huta maisuna ya'mo ali'none,
hutapa afitetapa agesayafe'mo mani avo'mo kae'nove. Lapakaemo afitetapa lapakesa
afita fatago hume hume visayafe'mo avo'mo kae'nove.

Afa'a maisuna ya'mo ago ali'nonanageta maige maige huta maigune, huno hu'niya gemae

[14] Lagaemo Goti'a, ani kava'mo huguve, huno hu male'niya kavatefe'mo nunumu huta
afi gesunageno'ae'mo getimo afa'a afiteno hugiye, huta agaefe'mo lagesa afita fatago
nehune. [15] Getimo ne'afiye, huta afi'nisunana ago age'nonana na agufa yafe'mo aukaya
huta ge nehisupi ago alino lami'nigeta ali'none, huta lagesamo ne'afune. [16] Mago vekamo'a
konaga'amo'mo age'nigeno hosu kava'mo ofalisiya agufa hosu kava'mo hu'nisigeno
ageteno'ae'mo Gotife'mo afi gesigeno'ae'mo ani konaga'amo'mo falisiya agufa hosu
kava'mo osu'niya konaga'amo'mo maige maige huno maisiya ya'mo alino amigiye. Mago
vekamo'a alagi falisiya agufa hosu kava'mo nehisiyana nunumu hutapa ateyo, hu'na
nosuve. [17] Muki agufa alagepa osu kava'mo nehaya kava'mo'a hosu kava'mo hane'niya'-
monanafa mago hosu kava'mo'a alagi falisaya kavategamo alino no'apateya hosu kava'mo
hane'niye.

[18] Goti'a alino apate'niya mafa'ne'amogimo hosu kava'mo akame nosae. Goti'a alino
apate'niya vaya'mogi apakai'apile'mo yagai'a ne'apatageno'ae'mo hosu vekamo'a alino
hosu huno no'apate. [19] Lagaemo ago age'nonana Goti mafa'ne'amo mai'nona'monanafa
muki ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo hosu vekamo aiyafi'mo mai'nageno yagaino
ne'apate. [20] Lagaemo ago age'nonana Goti Mafa'ne'amo emineno lama ge Goti'a ageta
aeto hisunafe'mo lagesamo afisuna ya'mo alino lami'niye. Lagaemo lama ge vekafi'mo
mai'netae'mo Mafa'ne'amo Yesu Kalaisipi'mo mai'none. Ani vekamo lama ge Goti'a
mai'neno'ae'mo alagepa huta maige maige huta maisuna ya'mo aepa vekamo mai'niye.
[21] Aise mafa'ne'nimogitapae, aigofe goti'apimogimo apakame osutapa maita halove huta
maiyo. He, lama ge.

2 YONI

Yoni'a napa tu avo'mo kae'niye. Yagai'na ne'apatova vayatama vekamo'namo Goti'a lekana paino kate'niya a kano'e mafa'ne anagakamogi'efe'mo mani avo'mo nekaove, huno hu'niye. Yoni'a mago siosile'mo mai'naya vaya'aife'mo mani avo'mo kae'niye. Agaemo huno'ae'mo, Konagatimogife'mo lahau layamopafi'mo lahaino, huno huteno mago vaya'mogi lapakaetegamo alu gemo alini e'a lapa paisagetapae'mo alita falu hutapa o'apateyo, huno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Goti vaya'ale'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo'namo Goti'a lekana
paino kate'niya a kano'e mafa'ne anagakamogi'efe'mo mani avo'mo nekaove. Nagaemo
lapakaefe'mo lama ge ge'alefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. Nagae'e muki
vaya'mogimo lama gemo afi'naya vaya'mogi'e'mo lapakaefe'mo lahau layamopafi'mo
lahau'niye. 2 Lama gemo laipafi'mo hane'niyanageno alagi hanege hanege huno haneno
maigiya'mofe'mae. 3 Goti'a Afotimo'e Mafa'ne'amo Ala kava netimo Yesu Kalaisi'e'mo fiku
lapa mae'ana lapamite'ana hanau hu'ana lapate'anageno'ao lapaipamo'mo falu hino.
4 Mago mafa'ne anagakamogimo muki ya'mo Afo'amo'a akame hiyo, huno laha pai'niya
ke'aepa ge'amo lama ge'amo akame nehage'na apakete'nae'mo lusi kava hu'na namogaga
ai'nove. 5 Ane, hu'na, kagaefe'mo aukaya hu'na ge hu'nae'mo, konagatimogife'mo lahaino.
Mani gemo saufa ke'aepa gemo ohane'nifa hogoteno aepa faino laha pai'niya afinateti'mo
afi'nona gemo hane'niye. 6 Gotife'mo lahau layamopafi'mo nelahaiya kava'mo Goti
ke'aepa ge'amo akame nehuna kava'mo hane'niye. Ani gemo hogoteno aepa faino laha
pai'niya afinateti'mo afi'naya gemo hane'niyanagi akame hiyo.

Kalaisi ge'ale'mo atafauta alagi hiyo, huno hu'niya gemae

7 Asole vaya'mogimo vaya'aife'mo humi ne'apataya vaya'mo ma mopafi'mo umenitata
nehae. Apakaemo, Yesu Kalaisi'a ma mopafi vaya'ai agufamo aliteno vemo hamale'niye,
hu'a ae'a hakalo nosae. Ani aigofe gemo nehaya vaya'mo Kalaisi kame vaya'amo
mai'nae. 8 Alagepa miyatimo alisunafe'mo ali'ya'mo ali'none. Fiku yanageta o'aligu-
nanagi alagepa hutapa yagaitapa maiyo alopa miyatimo aligunanagi. 9 Muki vaya'amogi
Kalaisi'a alino apaya male'niya gele'mo atafau'a alagi hu'a o'mai'nisayana Goti'a avale'a
apaipafi'mo ate'nae. Muki vaya'amogi Kalaisi'a alino apaya male'niya gele'mo atafau'a
alagi hu'a ne'maisayana Goti'a avale'a apaipafi'mo ate'nageno mai'nigeno Mafa'ne'a'e'mo
apaipafi'mo mai'niye. 10 Mago vekamo'a lapakaetegamo eno'ae'mo mani agufa gemo
alinino no'mesiyana alita falu fala hutapa o'atetapa notapifi'mo avalelitapa o'viyo. 11 Hosu
kava'amo'mo ali'a falu fala hu'a atesaya vaya'ai apakufale'mo aino kamaegaiye.

Ge atupa gemae

12 Nagaemo asole gemo avo kae'na lapa paisuvafe'mo nehuva'monanafa avo kaesuva
yafe'mo o'nahaiye. Nagaemo lapakaetegamo u'na laugosamo alita magokepi anupa
hutetae'mo lusi kava huta lamogaga aisunafe'mo nahau'niye. 13 Goti'a kaganakamo'mo
lekana paino ate'niya kaganakamo mafa'ne anaga'amogimo ge lapamamae'nae. He, lama
ge.

3 YONI

Yoni'a napa tali avo'mo Gaiyasife'mo kae'niye. Gaiyasi'a Kalisitini vaya'mo alagepa huno hapa mae'niya'mofe'mo Yoni'a hao ke heteno mago vekamo agi'amo Naiyotelefisi'a hosu kava'mo nehiye, huno huteno mani avo'mo kae'niye.

Yoni'a napa tali avo'mo kae'niya gemae

1 Nagaemo Goti vaya'ale'mo yagai'na ne'apatova vayatama vekamo Yoni'namo lama
gelefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya Gaiyasigae'mo mani avo'mo nekaove.
2 Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, Kagupi mafa'nekamo'a alagepa huno ne'maiya kava huno
kagufamo'mo alagepa huno hanesigeno ali'yakamo'mo alagepa huno afole aisiyafe'mo
nunumu hu'na nekatove. 3 Mago konagatimogi e'a, lama gelegamo alagepa huno ne'maiye,
hu'a kava gemo naha pai'nage'na afite'nae'mo namogaga ai'nove. Age'novana lama gemo
alagepa huka akame nehane. 4 Mafa'ne anaga'nimogi, lama gemo alagepa hu'a akame
nehae, hu'a apava gemo naha pai'nage'na afite'nae'mo namogaga ne'auva kava'nimo'a
alu yafe'mo namogaga ne'auva kava'mo alagi ago aeno agase'niye.

Gaiyasi'a alagepa ali'ya'mo ali'niya gemae

5 Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, kagaemo konagatimogimo alagepa huka hapa maege
nata vaya'mo alagepa huka hapa maege nehana kava'mo alagepa ali'ya'mo ne'aline. 6 Ani
nata vaya'mogi siosi vaya'aitegamo nehana kavafe'mo, alagepa kava'mo nehiye, hu'a
hu'nae. Kagaemo Goti'a ala agi'amo alisiyafe'mo kate'mo u'e'a hisaya vaya'mo hapa
maesanana kanale kava'mo hugane. 7 Apakaemo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo
Goti ali'ya'amo alisayafe'mo u'nae. Malaga vaya'ai apayapati'mo mago ya'mo o'ali'-
nae. 8 Lagaemo ani agufa vaya'mo hapa maesunageno lama ge'amo afole aisiyafe'mo
apakae'e'mo magokepi lokaeta ali'ya'mo aligetao.

Naiyotelefisi'a hosu kava'mo hu'niya gemae

9 Nagaemo siosilefe'mo mani avo'mo kae'novana Naiyotelefisi'a hogote vekamo
maisiyafe'mo hau'nigeno ge'nimo no'afiye. 10 Ani kava nehiya'mofe'mo siosilegamo visuva
afina'mo hu'niya kavafe'mo, afa geleti'mo alino faipa huno late'niye, hu'na ae'na hakalo
huguve. Ani kava huteno'ae'mo mago'e kava'mo nehiyana konaga vayatimo alino falu
fala huno o'apateno ali'a falu fala hu'a apategefe nehaya vaya'mo apatafauno apateteno
siosi vayapati'mo alino hapafaino ne'apatale. 11 Nahau'niya ve'nimogae, hu'na, hosu
kava'mo akame osuka alagepa kavake'mo akame huvo. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo
Goti vaya'amo mai'nage'a hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo Goti'a o'age'nae. 12 Muki
vaya'mogimo Nemitiliyasi agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ne'atae. Goti lama ge'a'e'mo ani
kava huno agi'ale'mo alino asaga huno ne'ate. Lagae'e'mo ageteta ha maeta faigoko gemo
nehune. Kagaemo faigoko getie'mo lama gemo nehae, huka afi'nane.

Ge atupa gemae

13 Asole gemo kaha paigefe'mo nehuvana avo kaesuva yafe'mo o'nahaiye. 14 Nagaemo
aise afina'mo kagaetegamo u'na la'augosamo alita'a magoke hisu'afe'mo ne'nahaiye.
Kaipamo'mo falu hino. Lao vayatimogimo ge kamamae'nae. Muki lao vaya'aife'mo ge
apamamao. He, lama ge.

YUTI

Yuti'a mago aigofe mono vaya'aife'mo apava gemo huno mani avo'mo kae'niye. Agaemo huno'ae'mo, ma hosu kava huge ina hosu kava huge nehaya'monanafa lapakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo agava mai'netapae'mo Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kavategamo maiyo, huno mani avo'mo kae'niye.

1 Nagaemo Yuti'na Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluva vekamo Yemisi agana'amo'namo mai'nove. Afotimo Goti'a keya aeno ge huno lapavaleno alino lapaote lapate'neno'ae'mo Yesu Kalaisipi'mo afa'a maisayafe'mo yagaino nelapateya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo nekaove. 2 Goti'a mago'e mago'e huno hau huno lapateteno hau ayamopafi'mo hau'ninageno lapaipamo'mo falu hino.

Alagepa faigoko gelefe'mo kame hu'a ne'ataya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae

3 Ne'nahaiya vaya'nimogitapae, hu'na, Goti'a lagae'e lapakae'e'mo lagufamo alino katino late'niya kavafe'mo avo'mo kaegesuve, hu'na hute'na lusi kava hu'na nagesamo afite'nae'mo hogote'na avo'mo kaesuva kava'nimo afole ai'niye. Lagesa afita fatago nehuna gelefe'mo kame hutapa ha maesayafe'mo mani avo'mo kae'na lapaipamo ali'na lokiya vai'na lapatesuvafe'mo huve. Goti'a mani gelefe'mo lagesa afita fatago nehuna gemo muki afinafe'mo magoke afina'mo agaemo ago alino laote vaya'amo lami'niye. 4 Mago vaya'mogimo Gotife'mo alagepa hu'a mono nosaya vaya'mo kesi kateti'mo e'a lagae folagapati'mo afole ai'nae. Apakaemo hapa'ye nehige'a kumai kava'mo hisayafe'mo Goti ge'amo'mo fiku laha maeno nelamiya kavafe'mo ava gemo ali'a afe le'a alu gemo nehae. Magoke'age'mo yagaino ne'apateya Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo apakame'ya ami'a ne'maiye. Ema akeya'vilagamo Goti'a ani kavatefe'mo ago lekana pai male'niyana agoti hu'na apatete'na kayo'mo apamiguve, huno hu male'niye.

5 Lapakaemo ani kavafe'mo ava gemo ago afi'naya'monanafa halate mago'e hutapa ani gee'mo lapakesamo afisayafe'mo lapa pai'nae'mo, Ala kava ne'mo'a Isaleli vaya'mo Isipi kotegati'mo apakufamo alino katino apateteno hapa maeno apavalelino e'niya'monanafa henaga'amo apakesamo afi'a fatago osu'naya vaya'mo ago alino apago'ya lagauno apatale'niye. 6 Goti'a mago enisole vaya'mo ali'ya'mo alino apami'nige'apae'mo yagai'naya ali'ya'apimo atalege mai'naya ko'apimo atalege hu'nageno'ae'mo Goti'a apatafauno hanege hanege huno hanesiya seli nofiteti'mo kino apateteno alopa agotimo huno apatesiya afinafe'mo malaga hani kopi'mo alino apate'nige'a mai'nae. 7 Sotomi taonifi'mo mai'naya vayanagi Gomola taonifi'mo mai'naya vayanagi ani lole taonila'mo haopale'mo hane'niya taonifi'mo mai'naya vayanagi hu'a apakai'apimo ani agufa kumai kava'mo hu'a mai'ne'apae'mo aeto agufa hosu kava'mo hu'a vemogimo ve apafalugimo alige a'nemogimo a'ne apafalugimo alige hu'a mai'naya'mofe'mo muki vaya'mogimo agete'apae'mo koli hisayafe'mo Goti'a alopa ata kayo'mo lege lege huno ne'maiya ata kayoteti'mo apamagi'nigeno leno apasaga li'niye. 8 Ani kava hu'a mago vaya'mogimo alagamuna agete'apae'mo apakufamo ali'a hosu hu'a apatete'apae'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai ge'apimo no'afiye. Apakaemo ha le konali vaya'mo yagai'a ne'apataya vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a ne'apatae. 9 Ne'apataya'monanafa enisole vaya'aite'mo hogote vekamo yagaino ne'apateya vekamo Maiko'a Satani'e'mo Mosese kefa'alefe'mo ge vaite'anae'mo Maiko'a Satanife'mo koli hu'niya'mofe'mo huno faipa huno ge ohau'niya'monanafa, Ala kava ne'mo'a ge kahaugiye, huno ha pai'niye. 10 Ha pai'niya'monanafa ani vaya'mogi muki o'age'naya kavafe'mo hu'a faipa hu'a ne'ate'apae'mo age'naya kavafe'mo afela afumogi nehaya kava hu'a apakai'apimo ali'a hosu hu'a ne'apatae. 11 Vaehae, apakaetegamo aiye aiye avovo kava'mo afole aigiye. Keni'a hosu kate'mo u'niya kava hu'a ani kate'mo u'nae. Melami'a monimo alisiyafe'mo hosu kava'mo hu'niya kava hu'a apayamukiki hu'nae. Kola'a Mosese ge'amo o'afi'niya'mofe'mo Goti'a alino ago'ya lagauno atale'niya kava hu'a hosu kava'mo nehayanageno alino apago'ya lagauno apatalegaiye.

12 Lapakaemo magoke konagamo mai'none, nehutapa magokepi alita anupa huta
mai'netapae'mo ne'ya'mo ne'naya afina'mo mani vaya'mogi koli osu'a lusi ne'ya'mo
ne'ne'apae'mo apakai'apieke'mo apakesamo ne'afi'a yagai'a ne'apataya'monanafa kuke-
nale'mo mago hosu ya'mo'a alagi aeno nekamaeya agufa yakana hu'a mai'nae. Apakaemo
hiyapati'mo mago ko no'aiya hiya'mo yasimo'mo alinino ne'viya hiyakana hu'a mai'nae.
Yosa alagamo afu neleya afina'mo mago alagamo o'ae'niya yosamo hafu'ya'a'e'mo aino
halaka ti'nigeno alagi falu te'niya yosagana hu'a mai'nae. Apakaemo fali kavategamo
mai'ne'apae'mo afa'a mai'none, hu'a nehaya'monanafa atale'a halate faligekana hu'a
alagi fali kavategamo mai'nae. 13 Solovala ani'mo'a aino holakau holakau nehigeno'ae'mo
o'ani'ya avi'na'mo afole ne'aiya kava hu'a apayamukiki nehageno'ae'mo apavagage hisiya
agufa kava'mo afole ne'aiye. Kanefi'mo ai'a atafai nelamiya kanefi'mogimo ko'apimo
atale'a umenitata nehaya kava hu'a mai'nayanage'a hani kopi'mo maisayafe'mo alo hu
male'niye. 14 Atamu akamelegati napa seveni vekamo Inoki'a ani vaya'aitegamo afole
aisiya kavafe'mo ava gemo Gotitegati gemo alino hapa paino'ae'mo, Afiyo, huno, Ala kava
ne'mo'a lagaemo lekana opaisuna agufa enisole vaya'mo tauseni tauseni'a apaote enisole
vaya'a'e'mo magokepi eminegaiye. 15 Muki vaya'mo agoti huno apateteno agaefe'mo
mono nosaya vaya'ai apaipafati'mo mono nosaya agufa hosu kava'apimo alino apave
liteno mono nosaya vaya'ai lokiya ge'apimo kame hu'a ate'naya ge'apimo alino apave
lisige'apae'mo hosu kava'mo hu'none, hu'a hisayafe'mo eminegaiye. 16 Ani vaya'mogimo
muki kavafe'mo ohapau'niya'mofe'mo hagalu hagalu gemo nehu'apae'mo maku make
nehae. Apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehu'apae'mo, ala vaya'mo mai'none,
hu'a nehae. Apakaemo hapau'niya kava'mo afole aisiyafe'mo apavayaleti'mo ge hu'a
hapao ke nehae.

Mani kava'mo hiyo, huno hu'niya gemae

17 Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, Ani agufa kava'mo nehaya'monanafa la-
pakaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisi apa vaya'amogi afole aisiya kavafe'mo ava gemo
hu'a lapa pai'naya gee'mo halate lapakesamo afitapa ho hiyo. 18 Apakaemo, mago
vaya'mogimo henaga'amo Goti ge'ae'mo kigi hu'a atesaya vaya'mogimo mono osu'a
apakufamo'mo hau'niya kavake'mo hugae, hu'a ago lapa pai'nae. 19 Ani kava'mo nehaya
vaya'mogimo siosi vaya'aina ali'a fako hu'a ne'apatae. Goti Auneme'amo o'ali'a ma mopafi
vaya'mo mai'nae.

20 Nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, ani kava hu'a mai'naya'monanafa lapakaemo
Goti Auneme'aleti'mo nunumu nehutapae'mo lapakesa afita fatago nehaya kavatapile'mo
lapakaitapimo mago'e hutapa alita lokiya vaita lapateme lapateme viyo. 21 Lapakaefe'mo
Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a hau huno lapatesigetapae'mo maige maige hutapa
maigayanagi agava maiyo. Agava ne'maitapae'mo Goti'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo
hau'niya agufa kavategage'mo maiyo. 22 Alita fako hutapa apatetetapae'mo mago
vaya'aife'mo lapau hutapa apateyo. 23 Hugaya'monanafa alu vaya'ai apakufamo alita
katita ne'apatetapae'mo lapakaemo koli hiyo. Apakufamo'mo hau'niya kava'mo nehaya
kava'mo'a kukena'apile'mo o'ani'ya faigekana agufa kava'mo nehiye. Hapa maegefe'mo
hutapae'mo apame o'alitapa koli hu'netapaeke'mo atafati'mo atafaeta apateyo.

Goti agi'ale'mo alita asaga higetao, huno hu'niya gemae

24 Laha ne'maeya Goti'a agai'age'mo ageteno afi'niya vekamo agi'ale'mo alita asaga huta
ategetao. Agaemo alagi asagauta o'aisayafe'mo lapatafauno maigiye. Ha le konali vekamo
aulagale'mo afa'a lapavalelino esigeno'ae'mo vai'mo olapamisigetapa lusi kava hutapa
lapamogaga aita maigae. 25 Ha le konali ya'amo hanege ala agi'amo hanege himamu'amo
hanege huno hane'nisigeno hemenimogi muki afina'mogi huno yagaige yagaige huno
yagaino lapateno. He, lama ge.

LEVELESENI

Yoni'a Goti ge'amo aeno hakalo huno hapa pai'niya'mofe'mo Patamosi ani ago'nanenafi'mo kalavusi hu'a ate'nae. Ani afina'mo Goti vaya'amo asole vaya'mogimo kanamo ali'nae. Yoni'a Patamosi kotegamo mai'neno'ae'mo mago alagamuna agegekana huno age'niye. Goti'a Yoni'mo Kalisitini vaya'mo alino lokiya vaino apatesiyafe'mo afole aisiya kavafe'mo alino ave li'niye. Ani gemo'a huno'ae'mo, Yesu Kalaisi'a uno muki kame vaya'a'e'mo kame huno aeno apakasegaiye. Agaemo Satani'agi muki Satani vayanagi ala apaki vayanagi kumai kava'mo hu'niya anagi alopa afela afugi huno aeno apakaseteno ge'amo akame hu'naya vaya'mo hetama'apimo alino apamigiye. Agaemo kame vaya'amo alino ata kopi'mo yaga auno apatalesige'a lami'a apakafu kisige'a maige maige hu'a maisage'apae'mo Kalaisi vaya'amogimo saufa Yulusalemu taonifi'mo hai'a maige maige hu'a maigae, huno mani avo'mo kae male'niye.

[1] Goti'a alino fala ki male'niya gemo Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo malage huno afole aisiya kava'mo alino apave lisiyafe'mo Yesu Kalaisi'mo alino ami'niye. Kalaisi'a agai'a enisole vekamo alino ate'nigeno ali'ya'amo ne'aliya vekamo Yonitegamo emine'niye. [2] Yoni'a muki age'niya kavafe'mo avo'mo kae male'niye. Mani gemo Yesu Kalaisi'a Gotitegati alagi lama ge'amo alino ave li'niya gemo hane'niye. [3] Mani aune gemo lekana paite'a siosi vaya'aife'mo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e afite'a akame nehaya vaya'e'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. Afole aisiya afina'mo ago hogo nehiya'mofe'mae.

Yoni'mo seveni'a siosifi'mo mai'naya vaya'aife'mo avo'mo kae male'niya gemae

[4] Nagaemo Yoni'namo Esiya kotega hane'niya seveni'a siosifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo mani avo'mo kae'nove.

Goti'a hogoteno mai'niyanageno hemeni'e'mo ne'maiyanageno henaga'amo maisiya vekamo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino. Goti Auneme'amo'mo muki lokiya himamu'amo seveni'a himamu'amo ali'niya vekamo Goti'a yagaino ne'apateya sia aulagale'mo mai'niya vekamo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino. [5] Yesu Kalaisi'a Gotife'mo lama ge ava gemo nehiya vekamo'a fali'naya vayapati'mo hogoteno alino he tino ate'niya yege mafa'ne'amo mai'niye. Agaemo ma mopafi ala kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya ne'apimo'a fiku lapa maeno lapaminageno lapaipamo'mo falu hino.

Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo hosu kavatimo kola'aleti'mo aeno kalo paeno atale'niye. [6] Agaemo afo'amo Goti ali'ya'amo alisunafe'mo yagaita apatesuna ala kini vaya'e mono huta ne'apatona vaya'e'mo alino hamaleno late'niye. Yesu Kalaisi'a ha le konali ya'a'e himamu'a'e'mo aliteno muki afina'mo maige maige huno maino. He, lama ge.

[7] Afiyo, Hiyapi'mo eminesige'a muki vaya'amogimo ne'agesage'apae'mo agufafi'mo nili aige faite'a atege hu'naya vaya'mogi'e'mo agegae. Muki ma mopafi nofi vaya'mogimo ne'age'apae'mo yulagefa aigae. He, alagi lama ge, huno ani kava'mo afole aigiye. [8] Ala kava ne'mo'a, Nagaemo ali'na aepa fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'ne'na hemeni'e'mo mai'novanage'na henaga'a'e'mo maiguve. Muki lokiya'age vekamo nagaemo mai'nove, huno hu'niye.

Yoni'a Kalaisi'mo age'niya gemae

[9] Nagaemo Yoni'namo konagatapimo'namo mai'nove. Yesupi'mo mai'netae'mo magokepi lagafu kige Yesu'a yagaino nelateyategamo maige o'ataleta atafauta alagi huta maige huta ne'maune. Nagaemo Goti alagi lama ge'a'e Yesufe'mo ava ge'e'mo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nova'mofe'mo ali'a nahafaitalage'na e'na Patamosi ani ago'nanenafi'mo mai'nove. [10] Ala kava ne'mo afina'mo afole ai'nige'na Goti Auneme'afi'mo mai'ne'nae'mo naune kava'mo hu'na mai'nogeno'ae'mo nakamelegati'mo alopa gefati'mo

pikuli hugekana huno hu'nige'na afi'nove. [11] Ani gemo'mo, Nagaemo ali'na aepa fai'na
ate'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Agesana kavafe'mo avo'mo
kaetekae'mo seveni'a siosimo Efasasi siosifinagi Simena siosifinagi Pegamamu siosifinagi
Taiyataila siosifinagi Satisi siosifinagi Filatefiya siosifinagi Leyotisiya siosifi'mogi hu'a
mai'naya vaya'aitegamo ani avo'mo atalegeno vino, huno naha pai'niye.
[12] Naha pai'nige'na nakamelegamo agesuvafe'mo ai'na afe le'na agovana seveni'a aise
hi'yalamute'mo magoke magoke lamumo male'naya hi'yalamu'mo goli yafateti'mo alo
hu male'naya hi'yalamu'mo hane'nige'na age'nove. [13] Mago vekamo vemo mafa'ne-
gana vekamo hi'yalamu'mo folagapi'mo mai'neno yatala kukenamo vaitalegeno aiyalega
lami'nigeno goli yafateti'mo alo hu male'naya lavolavomo haifi'yale'mo vaino aliteno
mai'niye. [14] Agenopamo'e ayoka'mo'e'mo yaveyave sipisipi ayokakana huno yaveyave'age
hu'niye. Aulagala'mo'a ata vaikana huno le'niye. [15] Aiyala'mo'a haesa yafa'mo sitopufi
kae'nageno aeno ha neleya kava huno aeno ha le'niye. Nagaemo age'amo afuvana alopa
ani ha'yamo'mo age aigekana huno age ai'niye. [16] Agaemo lamaga ayapi'mo seveni'a
kanefi'mo ali'nigeno avayafati'mo aluga aluga'amo ave ne'neya naipemo emine'niye.
Augosafati'mo yegemo'mo haineno lamotule'mo ae'niya afina'mo neleya kava huno
le'nige'na age'nove.
[17] Agete'nae'mo fali'nova vekagana hu'na aiyafi'mo nago'ya fai'na asagau'na ai'na
mai'nogeno'ae'mo lamaga ayateti'mo nagufale'mo male'neno'ae'mo, Koli osuvo. Hogote
vekamo mai'ne'nae'mo henaga vekamo mai'nove. [18] Afa'a ne'mauva vekamo mai'nove.
Afiyo, huno, fali'novanage'na maige maige hu'na mai'na hano osu'na afa'a maiguve.
He, lama ge. Nagaemo kitamo yaki'na apatesuva ki'mo ali'nova'mofe'mo falisayafe'mofi
afa'a maisayafe'mofi hu'na muki vaya'aite'mo yagai'na ne'apatove. [19] Kagaemo age'nana
kavafenagi hemenimo hane'niya kavafenagi henaga'amo afole aisiya kavafe'mogi huka
avo'mo kao. [20] Seveni'a kanefi'mo lamaga nayapi'mo hane'nigeka age'nana kanefi'e
seveni'a goli yafateti'mo alo hu'naya hi'yalamu'efe'mo aepa'amo hane'niyana alino fala
ki male'niya kavafe'mo aepa'amo kaha paiguve. Seveni'a kanefi'mo hane'niya kava hu'a
seveni'a siosifi'mo apa vaya'amo mai'nae. Seveni'a aise hi'yalamute'mo magoke magoke
lamumo male'naya hi'yalamu'mo hane'niya kava huno seveni'a siosi'amo hane'niye.

2

Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

[1] Kagaemo Efasasi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa
vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo sev-
eni'a kanefi'mo lamaga nayapi'mo atafau'na ali'ne'na seveni'a goli yafateti'mo alo
hu'naya hi'yalamute'mo lamumo male'naya hi'yalamu'mo folagapi'mo umenitata ne-
huva vekamo'namo lapa nepauve. [2] Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Lapakaemo
lokiya ali'ya'mo ne'alitapae'mo o'ataletapa atafauta alagi huta ne'maige'na lapake'nove.
Lapakovana hosu vaya'aife'mo olapau'nigetapae'mo apa vaya'mo mai'none, hu'a hu'-
naya vaya'mo alita fako hutapa apatetetapae'mo aigofe gemo nehae, hutapa hu'nae.
[3] Nagi'nilefe'mo hanageke ya'mo ali'netapae'mo alaga olapae'nigetapa o'ataleta atafau-
tapa alagi hutapa mai'naya'monanafa [4] mago geleti'mo ali'na api ai'na lapatesuva gemo
hane'niye. Hogotetapa nagaefe'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'niya kava'mo ago
ataletapa olapau'nigetapa lapayalo falo hutapa mai'nae. [5] Lapakaemo muga anaga alagepa
kavategati'mo ataleta asagautapa ai'nayanagi hogotetapa hu'naya kavafe'mo halate
lapakesamo afita ho hiyo. Lapaipamo alita afe letetapae'mo hogotetapa hu'naya agufa
kava'mo hiyo. Lapaipamo alita afe olesayana emi'ne'nae'mo aise hi'yalamutapile'mo
lamumo ne'malaya hi'yalamutapimo alini'na uguve. [6] Ani hosu kava'mo nehaya'monanafa
mago alagepa kava'mo nehae. Nikolasi mono vaya'mogi nehaya kavafe'mo o'nahau'niya
kava huno nolapaiye.
[7] Apakesamo hane'nisiya vaya'mogi Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'-
naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afiyo. Nagaemo kame hu'a ae'a ne'apakasaya

vaya'aife'mo, Afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo Goti hoyamo agi'amo Palanaisi hoya folagapi'mo hane'niya yosa alagamo etapa afa'a lagita neyo, hu'na hapa paiguve, huno naha pai'niye.

Simena taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

8 Kagaemo Simena taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo hogote vekamo mai'ne'na henaga vekamo mai'nove. Falite'na halate he ti'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. 9 Lapake'novana ali'yatapimogi kanamo ne'aliya kavatapigi kafu nehaya kavatapimogi hu'na ago lapake'nove. Kafu hu'naya'mononafa kagemi yatapimo hane'niya vaya'mo mai'nae. Hu'a faipa hu'a nelapataya vaya'mogimo, Yu vaya'mo mai'none, hu'a nehaya'mononafa Yu vaya'mo o'mai'nae. Yu mono kava'mo osu'a Satani mono kavake'mo nehage'na apake'nove. 10 Aise afina'mo utesigetapa kana ya'mo aligaya'mofe'mo koli osiyo. Afiyo, Satani'a lapamalageka huteno kalavusi huno lapatesigetapa naya lole'a afina'mo hanageke ya'mo aligae. Lapakesa afita fatago hu'naya kavatapile'mo atafauta alagi huta maime maime ne'utapa faliyo. Nehisage'nae'mo ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'aliya agufa kakolitagana ya'mo maige maige hutapa maisaya ya'mo ali'na lapamiguve. 11 Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino. Napa tu afina'mo nefaliya kava'mo'a kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo afa'a ohapaegaiye.

Pegamamu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

12 Kagaemo Pegamamu taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo aluga aluga'ati'mo ave ne'neya naipemo ali'nova vekamo'namo mani gemo lapa nepauve. 13 Lapake'novana Satani'a yagaino ne'apateya kote'mo mai'nage'na lapake'nove. Nagi'n-imo o'ataletapa atafauta alagi hutapa mai'nae. Mago vaya'mogimo lama ge nava gemo hu'niya vekamo agi'amo Anitipasi'a Satani'mo ne'maiya kotegamo lapakae folagapi'mo kamiti amagi'naya'mononafa lapakaemo o'nataletapa nagaefe'mo mago'e hutapa la-pakesa afita fatago nehae 14 Nehaya'mononafa mago gemo ali'na api ai'na lapatesuva gemo hane'niye. Akeya'vilaga Melami'a Meleki'mo alino aya male'nigeno Isaleli vaya'mogi hosu kava'mo hisayafe'mo Meleki'a apayate'mo ali'nige'apae'mo aigofe goti'apimogimo apami'naya ofalini afumo ame'amo ali'a nete'a kumai kava'mo hu'nae. Mago lapakaepati vaya'mogimo Melami'a alino aya male'niya agufa gemo akame nehae. 15 Lapakaepati'mo mago vaya'mogimo Nikolasi mono vaya'mogi ali'a apaya ne'malaya agufa gemo akame nehaya'mofe'mo 16 lapaipamo alita afe leyo. Lapaipamo alita afe olesaya'mo'mo malage hu'na lapakaetegamo emine'na navayafi'mo hane'niya naipe'nileti'mo lapakaefe'mo kame huguve. 17 Agesamo hane'nisiya vekamo'a Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo ne'maiya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino. Nagaemo kame hu'a ae'a ne'a-pakasaya vaya'mo koku'napi fala kino hane'niya ne'ya'mo agi'amo mana ne'ya'mo ali'na apamiguve. Apamite'na yaveyave yafate'mo saufa agi'amo avo'mo kae'na apamiguve. Ani saufa agi'amo muki vaya'mogimo o'afisage'a ani yafa'mo ali'nisaya vaya'amogige'mo afigae.

Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

18 Kagaemo Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo Goti mafa'ne'amo'na naulagala'mo ata vaikana huno nelegeno naiyala'mo haesa yafa'mo o'ani'ya'mo ae'a kalo pae'naya yafakana huno hane'nige'na mai'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. 19 Lapake'novana nehaya kavatapimogi lapau lapayamopafi'mo nela-paiya kavatapimogi lapakesa afita fatago nehaya kavatapigi ali'ya'mo ne'aliya kavatapigi o'ataletapa atafauta alagi hutapa ne'maiya kavatapigi hu'na ago lapake'nove. Hogotetapa hu'naya kava'mo aeta agasetapa mago'e alagepa kava'mo hutapa ne'maiye.

[20] Nehaya'monanafa mago gemo ali'na api ai'na lapatesuva gemo hane'niye. Lapakae-
fe'mo mago a kanomo Yesemeli'a, Gotitegati gemo alini'ne'na ae'na hakalo hu'na hapa
nepauva a kanomo mai'nove, huno nehiya a kanomo alitapa ha faita o'ataletapa afa'a ate'-
nae. Agaemo alino apaya maleteno apayate ali'nige'apae'mo ali'ya'nimo ne'aliya vaya'-
mogimo kumai kava'mo hute'apae'mo aigofe goti'apimogi ne'apamiya ofalini ne'ya'mo
ali'a ne'nae. [21] Hosu kava'mo nehana kavakamo atalo, hu'na hute'na aipamo alino afe
lesiya afina'mo ami'nova'monanafa aipamo alino afe lesiyafe'mo ohau'nigeno kumai
kavake'mo nehiye. [22] Nehiya'mofe'mo ageyo, ali'na hipa'ale'mo yaga au'na atesugeno
lusi kana ya'mo aligiye. Agae'e'mo kumai kava'mo hu'naya vaya'mogimo agae'e'mo
hosu kava'mo hu'naya kava'apie'mo apaipamo ali'a afe olesage'nae'mo hosu ya'mo ali'na
apamisuge'a lusi kava hu'a kana ya'mo aligae. [23] Ani kava'mo hute'na mafa'ne anaga'amo
apamagisuge'a faligae. Inagi siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'mogimo nagaemo hisuva
kava'mo agete'apae'mo, agaemo vaya'ai apaipa apakesafi'mo ne'ageya vekamo mai'niye,
hu'a nagegae. Na kava hu'nisafi anonatapilefe'mo lapamete lapamete hu'na lapamiguve.
[24] Lapamiguva'monanafa mago Taiyataila taonifi'mo mai'naya siosi vaya'mogitapamo
ani agufa hosu gemo afitetapa akame nosae. Mago vaya'mogi mani gee'mo, Satani'a alino
fala ki male'niya gemo hane'niye, hu'a hu'naya gemo lapakaemo o'afi'nae. Nagaemo
hu'nae'mo, mago'e hu'na kana ya'mo ali'na olapamiguva'monanafa [25] afi'naya geleke'mo
atafauta alagi huta maime maime ne'vige'nao emi'neno. [26] Nagaemo kame hu'a ae'a
apakasete'a afi'naya gele'mo o'atale'a atafau'a alagi hume hume ne'visageno'ae'mo hano
hisiya afina'mo afole aisige'nae'mo muki alu nofi alu nofi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya
himamu'nimo ali'na apamiguve. [27] Afo'nimo'mo yagai'na apatesuva himamu'amo alino
nami'niya kava hu'na himamu'nimo ali'na apamisuge'a
Aeni kayoteti'mo yagai'a apategae. Vaya'mogimo mopa samole'mo kayoteti'mo amagi-
nageno aino akaya heno aise aise nehiya kava hu'a yagai'a apategae.
[28] Himamu'nimo ali'na apamite'na netepi'mo magoke'age'mo hane'neno aeno ha neleya
kanefi'mo ali'na apamiguve. [29] Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo
siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino.

3

Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

[1] Kagaemo Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa
vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo Goti
Auneme'amo'mo seveni'a himamu'amo alite'na seveni'a kanefite'mo atafau'na mai'nova
vekamo'na mani gemo lapa nepauve. Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Vaya'mogimo
lapakitapimo lapami'apae'mo, Afa'a ne'maiyategamo ne'maiya vayane, hu'a nehaya'-
monanafa o'alitapa nefaliya kavategamo ne'maiya vaya'mo mai'nae. [2] Lapaupati'mo he
titapa maiyo. Mago alagepa kavatapimo ago hano hugefe nehiyanagi alita lokiya vaitapa
ateyo. Kavatapimo'mo Goti'nimo aulagale'mo haino metale'nige'na age'nove. [3] Haino
metale'niya'mofe'mo afitetapa ali'naya gee'mo lapake okanitapa kanale huta akame
nehutapa lapaipamo alitapa afe leyo. Lapaupati'mo he oti'nisage'nae'mo kumaya'mo
ne'aliya vekamo ne'eya kava hu'na fiku kesi kateti'mo esugetapae'mo hainu afina'mo
esufigetapa o'nagegae. [4] Mago Satisi taonifi'mo mai'naya siosi vaya'amogitapamo
kukenatapile'mo o'ani'yamo ofai'niye. Lapakaemo yaveyave kukenamo alita vaitetapa
nagae'e'mo umenitata hisaya vaya'mo mai'nae. [5] Kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mogi
yaveyave kukenamo ali'a vaisage'na afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo
Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niyanage'na ae'na kalo pae'na o'atalegauve. Nagaemo
afo'nimo aulagale'e enisole vaya'ai apaulagale'e'mo apaki'apimo aegauve. [6] Agesamo
hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo
hapa nepaiya gemo afino.

Filatefiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

7 Kagaemo Filatefiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa
vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Nagaemo naote
vekamo lama ge'age'mo nehuva vekamo'na *Nevini'a yagaino ne'apateya kava hu'na yagai'na*
apatesuva ki'mo ali'nova vekamo'na mani gemo lapa nepauve. Kitamo yaki'na apate'nisug-
e'apae'mo mago vaya'mogi e'a kitamo ki'a o'apategae. Kitamo ki male'nisuge'apae'mo mago
vaya'mogi e'a kitamo yaki'a o'apategae. 8 Nehaya kavatapimo ago lapake'nove. Ageyo, hu'na,
Lapaulagale'mo ago kitamo yaki'na lapate'novanage'a mago vaya'mogi e'a kitamo ki'a
olapategae. Lapake'novana lokiyatapimo aise'amo hane'niya'monanafa ge'nimo akame
nehutapae'mo nagi'nilefe'mo o'ali'none, hutapa hega o'ae'nage'na lapake'nove. 9 Mago
vaya'mogimo Satani'e'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'apae'mo, Yu vaya'mo mai'none, hu'a
nehaya'monanafa aigofe'mo nehae. Lama gemo lapa nepauve, nagaemo apavaleli'ne'na
lapaiyafi'mo apatesuge'apae'mo Kalaisi'a lapakaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya
vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. 10 Nagaemo, o'ataletapa atafauta alagi hutapa maime maime
viyo, hu'na lapa pai'nova gele'mo yagaitapa ate'naya'mofe'mo yagai'na lapatesugetapa
muki ma mopafi vaya'mogimo lapamalageka hisaya afina'mo faita kasalo paetapa afa'a
maigae. 11 Aise afina'mo utesige'na emi'negauve. Ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'aliya
agufa kakolitatapimo aligae. Fiku yanage'a mago vaya'mogimo lapakaemo alisaya kakoli-
tatapimo anonale aligayanagi ali'naya yate'mo atafauta alagi hutapa maiyo. 12 Nagaemo
kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mo apavale'na Goti'nimo aote mono no'afi'mo posi
yosagana hu'na apategauve. Nopi'mo mai'ne'apae'mo halate kumatagamo u'a olami-
gae. Nagaemo apakaete'mo Goti'nimo agi'amo avo'mo kae malete'na Goti'nimo saufa
Yulusalemu taonimo agi'amo avo'mo kaete'na saufa nagi'nimo avo'mo kae malegauve.
13 Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya
vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino.

Leyotisiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

14 Kagaemo Leyotisiya taonifi'mo mai'naya siosi vaya'aite'mo yagaino ne'apateya apa
vekalegamo mani kaha nepauva gemo avo'mo kaeka atalegeno vino. Goti'a ge'amo naha
pai'nige'na he lama gemo nehuva vekamo mai'nove. Gotife'mo fatago gemo alagi lama
ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa nepauva vekamo mai'nove. Muki ya'amo Goti'a alo
hu'niya ya'mo aepa fai'nova vekamo mai'ne'nae'mo mani gemo lapa nepauve. 15 Nehaya
kavatapimo ago lapake'nove. Lapake'novana yasi anikana hutapa o'maige amuko anikana
hutapa o'maige hu'nage'na lapake'nove. Yasi anikana hutapa mai'nafi amuko anikana
hutapa mai'nafi huno afa'a nahau'niye. 16 Nahau'niyesina'monanafa yasi anikana hutapa
o'maige amuko anikana hutapa o'maige hu'netapa aise'amo amuko hu'niya anikana
hutapa ne'maiya'mofe'mo navayafati'mo mu vali'na lapatalegauve. 17 Lapakaemo, Kagemi
yatimo hane'niya vaya'mo mai'neta muki yatimo ali'none. Mago yafe'mo kafu osu'nona
vaya'mo mai'none, hutapa nehaya'monanafa lapakaemo, lagaemo hosu kavapi'mo maige
hapau hu'a latesaya kopi'mo maige kagemi ya o'ali'nona vaya'mo maige laulagamo ali
hu'niya vaya'mo maige lagufa'alaga'age'mo maige huta mai'none, hutapa no'agae. 18 Ani
kava'mo hutapa mai'naya'mofe'mo kagemi yatapimo hanesiya vaya'mo maisayafe'mo goli
yafa'mo atafi'mo kae'na ali'na alagepa hu'na ate'nova goli yafa'mo nagaeteti'mo miya
faiyo. Lapakufa'alaga'age'mo mai'nayanageno lapavagage osisiyafe'mo nagaeteti'mo
yaveyave kukenamo miya faita vaiyo. Lapaulagaleti'mo alagepa hutapa agesayafe'mo
lapaulagale'mo falesaya malasinimo nagaeteti'mo miya faiyo.

19 Muki nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'na
hute'na ali'na api ai'na ne'apatova'mofe'mo lapayamukiki hutapa lapaipamo alitapa
afe leyo. 20 Nageyo, kipate'mo he ti'na mai'ne'na hakalu hakalu huge huge hu'na
ne'mauve. Mago vekamo'mo ge'nimo afiteno kitamo yakino natesige'nae'mo hai'na
agae'e'mo ne'ya'mo nesugeno nagae'e'mo ne'ya'mo negaiye. 21 Nagaemo kame hu'a
ae'a ne'apakasaya vaya'mo ali'na apamisuge'a fai mai'ne'na yagai'na ne'apatova siate'mo
nagae'e'mo fai maigae. Nagaemo ago kame hu'na ae'na apakase'nogeno afo'nimo'mo fai
mai'neno yagaino ne'apateya sia'amo nami'nige'na fai mai'nova kava hu'a nagae'e'mo

fai maigae. [22] Agesamo hane'nisiya vekamo'mo Goti Auneme'amo'mo siosi'afi siosi'afi'mo
mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiya gemo afino, huno hapa pai'niye.

4

Koku'napi Gotitefe'mo mono nehaya kavafe'mo hu'niya gemae

[1] Ani gemo afite'na agovana koku'napi kitamo naulagale'mo yaki male'nige'na age'nove.
Hogote'na afi'nogeno pikuli hu'nageno age aigekana agufa gefati'mo naha paino'ae'mo,
Manile'mo haikege'nao. Henaga'amo afole aisiya kava'mo ali'na kavelino, huno naha
pai'niye. [2] Malage hu'na Goti Auneme'afi'mo mai'ne'nae'mo naune kava'mo hu'na ago-
vana mago vekamo koku'napi'mo fai mai'neno yagaino ne'apateya siate'mo mai'nige'na
age'nove. [3] Fai mai'niya vekafati'mo mago yafa'mo agi'amo yasipa yafa'mo alu agufa alu
agufamo kalifa yafakana huno haesa yafa'mo agi'amo koniliyani yafakana huno alave
alave hu'niye. Mago fugi'na'mo'a yafa'mo agi'amo emalolimo'a hegafatalili yafakana
huno hane'nigeno fugi'na'mo'a siate'mo aino ku ai'niye. [4] Tueti fo'a vaya'mogi yagai'a
apatesayafe'mo siamo'a faino ku ai'nige'a tueti fo'a vayatama vaya'mo ani siate'mo
fai mai'nae. Yaveyave kukenamo vai'a alite'a apakenopale'mo goli yafateti'mo alo hu
male'naya kakolitamo kame hu'a ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ne'malaya agufa kakoli-
tamo ali'a male'a ali'nae. [5] Yagaino ne'apateya vekamo sia'afati'mo hafosamo hai'nigeno
alino alave alave huteno alopa agemo ai'nigeno hakalu hakalu hu'nige'na age'nove.
Yagaino ne'apateya vekamo sia'amo aulagaleti'mo seveni'a kani'amo ae'niye. Ani seveni'a
kani'amo hane'niya kava huno Goti Auneme'amo'mo seveni'a himamu'amo hane'niye.
[6] Yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo mago ani kotu'mo'a aeno ha le'nige'a
ne'agaya kalasigana huno hane'niye. Lole'e lole'e vaya'mogi apaulaga'e apakamela-
ga'e'mo asole apaulagamo hane'niya vaya'mogi yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo
fai'a ku ai'a ate'nae. [7] Hogote vekamo laiyonigana huno mai'nigeno napa tu vekamo ve
pulumakagana huno mai'nigeno napa tali vekamo augosamo'mo ve kanomo augosagana
huno hane'nigeno napa fo vekamo halelitata nehiya hilo namagana huno mai'niye. [8] Lole'e
lole'e vaya'mogimo sigisi'a hapakumo hane'nigeno muki apakufa'afilagamo apaulagamo
hane'niye. Muki afina'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo mai'a falu osu'a mai'ne'a hu'apae'mo,
Ala kava ne'mo Goti'a muki himamu'amo ali'niya vekamo aote vekamo aote vekamo
aote vekamo mai'niye. Hogoteno mai'niyanageno hemeni'e'mo ne'maiyanageno
henaga'amo maige maige huno maigiye, hu'a hu'nae.

[9] Lole'e lole'e vaya'mogimo maige maige huno ne'maiya vekamo'a yagaino ne'apateya
siate'mo fai mai'niya vekae'mo mono hute'a ala agi'amo amige agi'ale'mo ali'a asaga
hu'a atege hao ke hege hu'a mono nehae. [10] Mono nehage'apae'mo tueti fo'a vayatama
vaya'mogimo maige maige huno ne'maiya vekamo yagaino ne'apateya siate'mo mai'niya
vekalefe'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'apae'mo mono nehae. Apakaemo kame hu'a ae'a
apakasete'a ali'naya kakolitamo ali'a asagi'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo
yaga au'a male'nae. [11] Malete'apae'mo,
Ala kava nene, Muki ya'e vaya'e'mo alo hu'nane. Kahau'nigeka alo huteka afa'a maisaya
ya'mo alika apami'nanage'a hanege maige nehae. Kagaemo ha le konali yakamo
alige ala kagikamo alige kayamufakamo alige huka alisana vekamo mai'nane,
hu'a hu'nae.

5

Avo'mo kaeteno'ae'mo alino kafage kino male'niya gemae

[1] Agovana yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'a apepale'mo aluga aluga
aupilaga'amo avo'mo kaeteno alino kafage ki male'neno seveni'a afina'mo kameleti'mo
faleteno aino kamaeteno lamaga ayapi'mo ali'niye. [2] Agovana mago lokiya enisole
vekamo'a, Ina la'mo himamu'age vekamo mai'niyanageno seveni'a kamemo afa'a alino
akauteno alino ata legaiye, huno alopa gefati'mo aeno hakalo huno hapa pai'niye.
[3] Hapa pai'niya'monanafa muki koku'napi ne'maiya vaya'mogimo ma mopafi ne'maiya

vaya'mogimo ma mopamo afe'alumelagamo ne'maiya vaya'mogimo hu'a afa'a avo'mo
kae male'niya gemo ali'a akaute'a ali'a ata le'a o'agegae. [4] Magoke vekamo'a afa'a
alino ata leno lekana paisiya vekamo alagi o'mai'niya'mofe'mo lusi kava hu'na avi'ya
nehugeno'ae'mo [5] mago vayatama vekamo'mo, Avi'ya osuvo. Ago, Yuta nofi vayapati'mo
laiyonimo Nevini nofi hafu'ya'agana huno mai'niya vekamo'a muki kava'e vaya'e'mo aeno
apakase'niyanageno seveni'a kamemo afa'a alino akauteno alino ata legaiye, huno naha
pai'niye.

[6] Naha pai'nige'nae'mo agovana mago aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya vekamo
siate'mo fai mai'niya vekamo aulagale'mo mai'nige'a lole'e lole'e vaya'e tueti fo'a vay-
atama vaya'mogi'e'mo fai'a ku ai'a ate'nae. Amagi'nageno fali'niya aikeli sipisipigana
huno mai'niye. Agaemo agenopafati'mo seveni'a lokiya'amo haneteno seveni'a aulagamo
hane'niye. Seveni'a aulagamo hane'niya kava huno Goti Auneme'amo himamu'amo
seveni'a himamu'amo alino ate'nigeno muki ma mopafi'mo uneno nehiya Auneme
himamu'amo hane'niye. [7] Agaemo uno yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo
lamaga ayapati'mo alino kafage ki male'niya pepamo ali'niye.

[8] Ali'nige'apae'mo lole'e lole'e vaya'e tueti fo'a vayatama vaya'mogi'e'mo aikeli sipisip-
imo aiyafi'mo apago'ya fai'a asagau'a ai'nae. Muki'amogimo apamete apamete hu'a alopa
gitagana ya'mo alige alopa goli yuvapa alige hute'a mai'nae. Ani yuvapafi'mo atafi'mo
nekageno alagepa atumo ne'aiya agufa ya'mo hane'niya kava huno apaote vaya'mogimo
nunumu nehaya gemo hane'niye. [9] Apakaemo saufa yokemo hu'apae'mo,

Kamagi'nageka faliteka Gotitefe'mo kolakaleti'mo miya faika late'nane. Kagaemo muki
nofi vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi muki alu apakufa'e
alu apakufa'e vayanagi muki alu kotega alu kotegamo ne'maiya vayanagi huka
miya faika hatu maeka late'nana'mofe'mo alino kafage ki male'niya pepaleti'mo
kamemo afa'a alika akautaleka alika ata lesana vekamo mai'nane. [10] Kagaemo ya-
gaita apatesuna kini vaya'mo maige mono huta apatesuna vaya'mo maige hu'neta
Goti ali'ya'amo alisunafe'mo alika hamaleka late'nananageta ma mopafi'mo ya-
gaita apategaune,

hu'a hu'nae.

[11] Hutage'na apakovana tauseni tauseni'a enisole vaya'mogimo apake ai'nage'na
afi'nove. Apakae'e lole'e lole'e vayatama vaya'mogi'e'mo yagaino ne'apateya sia'ale'mo
fai'a ku ai'a ate'nae. [12] Apakaemo alopa gefati'mo,

amagi'nageno fali'niya aikeli sipisipimo'a alagi alisiya vekamo mai'niya'mofe'mo hima-
mu'amo alige muki alagepa kagemi ya'amo alige afiteno age'niya kava'amo alige
lokiya ya'amo alige ala agi'amo alige ha le konali ya'amo alige muki ya'amo fiku
alige hisiya vekamo mai'niye,

hu'a hu'nae. [13] Afi'novana muki koku'napi vayanagi ma mopafi vayanagi ma mopamo
afe'alumelaga vayanagi solovala anipi vayanagi muki haopalegamo ne'maiya vayanagi
hu'a ge nehage'na afi'nove. Hu'apae'mo,

Yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya veka'e aikeli sipisipi veka'efe'mo hanao ke hege
ala anaki'anile'mo ali'a asaga hu'a anategе muki ya'age lokiya vekalane, hu'a huge
hume hume u'a maiyo,

hu'a hu'nae. [14] Lole'e lole'e vaya'mogi, He lama ge, hu'a hu'nage'apae'mo tueti fo'a
vayatama vaya'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'a maige maige huno maino hano osuno
maisiya vekae'mo mono hu'nae.

6

Kamemo alino akauteno'a pepamo alino ata le'niya gemae

[1] Age'novana aikeli sipisipimo'a hogote kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo magoke
vekamo lole'e lole'e vayapati vekamo'mo alopa gefati'mo hakalu hakalu hugekana agufa
gemo, eka ago, huno ge hu'niye. [2] Huno hu'nige'na agovana naulagale'mo yaveyave

hosimo mai'nige'na age'nove. Hosile'mo fai mai'niya vekamo'a ati ali'nigeno Goti'a yagaino ne'apateya kakolitamo alino ami'nigeno aliteno uno kame huno aeno ne'apakaseya vekamo'mo uno kame huno aeno apakasesiyafe'mo u'niye.

3 Aikeli sipisipimo'a napa tu kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo lole'e lole'e vayapati'mo napa tu vekamo'mo eka ago, huno ge hu'nige'na afi'nove. 4 Mago alu hosimo haesa hosimo e'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo'a apamagisiyafe'mo kame huno apatesiya himamu'amo ali'niye. Mago vekamo'a alopa naipemo alino ami'nigeno aliteno u'niye.

5 Aikeli sipisipimo'a napa tali kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo lole'e lole'e vayapati'mo napa tali vekamo'mo eka ago, huno ge hu'nige'na afite'na age'novana naulagale'mo anupa hosimo e'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo'a sigelimo ayapi'mo ali'niye. 6 Inagi lole'e lole'e vayapati vekamo'a age aigekana huno ge huno'ae'mo, kafu hu afinafe'mo magoke afina'mo ali'ya ali'niya yatefe'mo miya'apimo afa'a atale'a lole'e lole'e laisi kapumo hugekana hu'a hu'naya ya'mo agi'amo vitimo miya faigae. Magoke afina'mo ali'ya ali'niya yatefe'mo miya'apimo afa'a atale'a tuolofu'a kapumo napa tu agufa vitimo agi'amo malimo miya faigae. Alifi yosa alagafati ani'e nofi alagafati ani'e'mo alika hosu huka o'ato, huno hu'niye.

7 Inagi aikeli sipisipimo'a napa fo kamemo alino ne'akaige'nae'mo afuvana lole'e lole'e vayapati'mo napa fo vekamo'a eka ago, huno ge hu'niye. 8 Age'novana naulagale'mo falupa hosimo mai'nigeno ani hosile'mo fai mai'niya vekamo agi'amo vaya'mo apamagisige'a falisaya vekae, huno hane'niye. Eno ne'vigeno akame huno mago vekamo e'niye. Agi'amo fali'naya vaya'mo u'a mai'naya kotegae, huno hane'niye. Anakaemo ma mopafi mai'naya vayapati'mo ali'ana fako hu'ana lole'e lole'e vaya'mo apate'ne'ana lole'e mago'e vaya'mo afa'a apatete'ana magoke vaya'mo apamagisa'a himamu'animo ali'na'ae. Anakaemo kame hu'ana apatesa'age'apae'mo falige kafu hu kava'mo ali'ana afole ai'ana atesa'age'apae'mo falige kaita hapau kava'mo ali'ana afole ai'ana atesa'age'apae'mo falige afela afumogimo hapaesage'a falisayafe'mo ali'ana apatesa'age'a u'a hapaesage'apae'mo falige hu'a falisaya himamu'animo ali'na'ae.

9 Agaemo napa faefu kamemo alino ne'akaige'nae'mo agovana fali'naya vaya'ai apakupi mafa'nemogi ofalinimo ne'malaya hi'yalamu'mo hipakapi'mo mai'nage'na apake'nove. Ani vaya'mogimo Goti ge'amo Kalaisife ava gemo o'atale'a alagepa hu'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya'mofe'mo apamagi'nae. 10 Apakaemo alopa gefati'mo hu'apae'mo, kayamufa'age ala kava ne'mogae, kaote vekamo lama ge'age'mo nehana vekamogae, Ma mopafi vaya'mogimo kamiti lamagi'naya'mofe'mo na magi afina'mo utesigeka hosu kava'apimo alika fako huka apateteka kayo'mo apamigane, hu'a afi ge'nae. 11 Goti'a yatala yaveyave kukenamo alino apamete apamete huno apamiteno'ae'mo, Lapamagi'nagetapa fali'naya kava hu'a ali'ya'nimo lapakae'e'mo magokepi lokaeta ne'aliya vaya'e konagatapimogi'e'mo apamagisage'apae'mo faligae. Aise afina'mo afa'a apakava maime maime ne'visage'apae'mo muki falisaya vaya'mo afa'a faligae, huno hapa pai'niye.

12 Age'novana aikeli sipisipimo'a napa sigisi kamemo alino ne'akaigeno'ae'mo lusi imima'mo ali'nigeno yegemo oleno alino anupa'age huteno anupa lavolavogana hu'nigeno kaimo'mo alino kolakana hu'niye. 13 Yasimo'mo yu'yu yosa alagamo alino hali hutalegeno asagauno ne'aiya kava huno muki kanefi'amo ma mopafi'mo asagau'a ai'nae. 14 Hiya koku'na'mo mati yakaikona ali'a kafage kigekana huno hano hu'niye. Muki ave'e ani ago'nanena'mogi'e'mo no'apimo atale'a u'a lageso hisayafe'mo u'nae.

15 Hutege'apae'mo ma mopafi ala kini vayanagi yagai'a ne'apataya vayanagi ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vayanagi kagemi ya'api'e vayanagi apayamufa vayanagi muki kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi afa'a ne'maiya vayanagi hu'a muki vaya'amo u'a yafa kapi'mo fala kige avefi'mo hane'niya yafa kapi'mo hai'a fala kige hu'a mai'nae. 16 Apakaemo ave'e yafa'efe'mo, Aika naku paeka emikeka aika lati kaege'anao yagaino ne'apateya vekamo siate'mo fai mai'niya veka'e aipamo leno nelateya aikeli sipisipimo'e'mo olagesa'afe'mae. 17 Anaipamo le'ana ne'apata'a afina'mo afole ai'nigi haiya vaya'mogi afa'a he ti'a maigae, hu'a hu'nae.

7

Goti'a vani hataleti foti fo tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu male'niya gemae

1 Ani gemo afite'na agovana lole'e lole'e enisole vaya'mogimo ma mopafi'mo lole'e
lole'e atupale'mo he ti'a mai'ne'apae'mo ma mopalenagi solovala anitenagi yosalenagi
hu'a yasimo o'alisiyafe'mo ma mopa atupale'mo lole'e lole'e yasile'mo atafau'nage'na
apake'nove. 2 Agovana mago alu enisole vekamo'a yegemo haine ne'eya kotegati'mo
afa'a ne'maiya Goti alagena kava'amo hu malesiyafe'mo aliteno e'nige'na age'nove.
Agaemo lole'e lole'e enisole vaya'aife'mo Goti'a ma mopa'e solovala ani'e'mo ali'a hosu
hu'a atesaya himamu'apimo alino apami'niya enisole vaya'aife'mo alopa gefati'mo keya
aeno ge hu'niye. 3 Lapakaemo ma mopagi solovala aninagi yosagi hutapa alita hosu
hutapa o'ate'nigetao hogoteta Gotitimo ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai hapanile'mo alagena
kava'amo hu malegaune, huno hapa pai'niye. 4 Na magi vaya'mogi Goti alagena kava'amo
hapanile'mo hu male'naya vaya'mo mai'nafi huno naha pai'niye. Vani hataleti foti fo
tauseni'a vaya'mo muki Isaleli nofi vayapati'mo mai'naya vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae. 5 Yuta nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae. Lumeni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae. Gati nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. 6 Asa nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. Napitali nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. Manasa nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. 7 Simiyoni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae. Livai nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. Isaka nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. 8 Semulani nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae. Yosefe nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo hu
male'nae. Menisameni nofi vayapati'mo tuolofu tauseni'a vaya'aite'mo alagena kava'amo
hu male'nae.

Lusi asole vaya'mo mai'naya vaya'aife'mo hapa pai'niya gemae

9 Ani kava'mo afole aitege'na age'novana lusi asole vaya'mo lekana opaisuna agufa
vaya'mo muki alu kotega alu kotegamo ne'maiya vayanagi muki nofi vayanagi muki
alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi
hu'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'e aikeli sipisipimo aulagale'e'mo e'a he ti'a
mai'nage'na apake'nove. Apakaemo yatala yaveyave'age kukenamo vaili'naya vaya'mogi
vayave haitagana ya'mo apayapi'mo ali'nae. 10 Apakaemo alopa gefati'mo hu'apae'mo,
Gotitimo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo fai mai'niya vekamo'e aikeli sipisipi
vekamo'e'mo anakai'anige'mo lagufamo ali'ana kati'ana late'na'anagi ala lanakitanimo
ali'ao, hu'a hu'nae. 11 Muki enisole vayanagi vayatama vayanagi lole'e lole'e vayanagi hu'a
yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo he ti'a fai'a ku ai'a ate'nae. Inagi apakaemo yagaino
ne'apateya vekamo sia aulagale'mo apago'ya fai'a asagau'a aite'a apaugosalegati'mo
mopale'mo ai'a ati kae'ne'a Gotife'mo mono hu'nae. 12 Apakaemo hu'apae'mo,

He lama ge. Gotitimofe'mo amuse hu'a atete'a agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. Alagepa
huno ageteno afi'niya vekae, hu'a hute'a hao ke he'a ala agi'amo amiyo. Muki
ya'a'e lokiya vekamo himamu'a'e vekae, hu'a, muki afina'mo hume hume u'a
maiyo. He lama ge,

hu'a hu'nae.

13 Mago vayatama vekamo'a, Yatala yaveyave'age kukenamo vaili'naya vaya'mo ina
lagie. Ani vaya'mo haiyategati'mo e'nae, huno nafi ge'nige'nae'mo, 14 Ala vekae, hu'na,
o'apake'nove. Kagaemo apake'nanagi naha paiyo, hu'na ha pai'nogeno naha paino'ae'mo,
Kalaisi'a, lusi apaini hu'a lapatesaya afina'mo afole aigiye, huno lapa pai'niya afina'mo
alopa hanageke afina'mo ago afole ai'nige'a Goti ge'amo o'atale'a e'a mai'nae. Yatala

kukena'apimo aikeli sipisipi vekamo kola'aleti'mo ali'a sese hu'nageno yaveyave kukenamo hamale'niye. 15 Ani kava'mo hu'naya'mofe'mo Goti aulagale'mo yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo mai'ne'a feluga'e hani'ilaga'e'mo aote mono no'afi'mo ali'ya'mo ali'a mai'nae. Yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno maigiye. 16 Halate apaka otege anife'mo ohapauge hu'a maigae. Yegemo'mo leno apasaga olisigeno atamo'mo amuko ohapaugiye. 17 Na kava hinage'apaene. Aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'amo folagapi'mo mai'niya sipisipi vekamo'a sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno yagaino apateteno meti ani'amo'a afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya anitegamo apavalelino ugiya'mofe'mae. Goti'a apaulagafati'mo apaunumo alino laneno atalegaiye, huno hu'niye.

8

Napa seveni kamemo alino akau'niya gemae

1 Aikeli sipisipimo'a napa seveni kamemo alino ne'akaige'apae'mo koku'napi vaya'mogimo aise afina'atomo aise aovafi'mo ge osu'a afa'a mai'nae. 2 Inagi agovana seveni'a enisole vaya'mo Goti aulagale'mo he ti'a mai'naya enisole vaya'mo alino apami'niya pikulimo alite'a mai'nage'na apake'nove.

3 Mago alu enisole vekamo'a goli yuvapafi'mo atamo kae'a ne'malaya yuvapamo aliteno ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo eno he tino mai'niye. Mago vekamo'a asole ya'mo atafi'mo alino kae'nigeno alagepa atumo ne'aiya ya'mo alino enisole vekamo ami'niye. Muki apaote vaya'mogimo nunumu nehaya ge'api'e alagepa atumo ne'aiya ya'e'mo alino goli hi'yalamute'mo maleteno Goti'mo amisiyafe'mo alino ami'nigeno ali'niye. 4 Alino yuvapafi'mo male'neno'ae'mo atafi'mo kae'nigeno halinamo aiteno alagepa atumo ai'nigeno halina'e apaote vaya'mogi nunumu hu'naya ge'api'e'mo enisole vekamo ayapati'mo Gotitegamo magokepi'mo lokaeno hai'niye. 5 Inagi ani enisole vekamo'a yuvapamo aliteno hi'yalamuteti'mo atamo alino yuvapafi'mo maleno havai teteno alino ma mopafi'mo aino atagu faeno atale'nigeno hakalu hakalu huge alopa agemo aige hafosa hai'nigeno alino alave alave huge imima alige hu'niye.

Pikulimo hu'naya gemae

6 Hutege'apae'mo seveni'a enisole vaya'mogimo seveni'a pikulimo ali'ne'a pikulimo hisayafe'mo alo hu'a mai'nae. 7 Hogote enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo ko aigekana huno ko mopagi atagi kolanagi huno ai'niye. Ma mopamo lole'e mago'e atupaleti'mo magokayaga atupa mopamo ago atamo'mo leno asagali'niye. Ani kava huno lole'e mago'e yosafati'mo magoke yosamo leno asagali'niye. Muki kahau'amo ago leno asagali'niye.

8 Napa tu enisole vekamo'a pikulimo hu'nigeno'ae'mo alopa avefi'mo atamo neleya avegana ya'mo alino yaga auno atale'nigeno solovala anipi'mo asagauno ai'niye. Solovala ani'mo lole'e mago'e atupaleti'mo magokayaga atupalegamo kola ani'mo hamale'niye. 9 Hamale'nige'a lole'e mago'e vaya'mo solovala anipi'mo mai'naya vayapati'mo magoke vaya'mo ago fali'nae. Asole sipifati'mo lole sipi'ala'mo ateno magoke sipimo alino hosu huno ateteno'ae'mo magoke sipimo alino hosu huno atete atete hulino u'niye.

10 Napa tali enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo alopa kanefi'mo'a ata kani aegekana huno aeno ha le'nigeno'ae'mo koku'napi'mo lole'e mago'e anipati'mo magoke ani'mo nelamiya anipi'e magoke meti anipi'e'mo asagauno ai'niye. 11 Ani kanefi'mo agi'amo atu neheya yane. Lole'e mago'e anipati'mo magoke ani'mo'a atu he'nige'apae'mo asole vaya'mogi ani ani'mo nete'a ago fali'nae.

12 Napa fo enisole vekamo'a pikuli hu'nigeno'ae'mo lole'e mago'e yegemo atupaleti'mo magokayaga atupale'mo amagi'nigeno hani hu'niye. Ani kava huno lole'e mago'e kaimo atupaleti'mo magokayagamo atupale'mo hani hu'niye. Lole'e mago'e kanefipati'mo magoke kanefi'mo'a hani hu'niye. Felugamo lole afina'mo afa'a hane'nigeno magoke

afina'mo hani hu'niye. Hani'ilagamo lole afina'mo afa'a hane'nigeno magoke afina'mo hani hu'niye.

13 Hutege'na agovana mago enisole vekamo'a koku'na'mo folagate'mo halelitata nehuno'ae'mo, aiye aiye, hu'niye. Lole'e mago'e enisole vaya'mogimo pikulimo nehisage'apae'mo ma mopafi vaya'mogimo kagegage hugae, huno hu'niye.

9

1 Napa faefu enisole vekamo'a pikulimo hu'nige'nae'mo agovana mago kanefi'mo koku'napati'mo aino atafai lamino ma mopafi'mo asagauno ai'nige'na age'nove. Ki'mo ive keli kitale ki'mo ami'nigeno ali'niye. 2 Agaemo ive kelile kitamo yaki'nigeno lusi kava huno halinamo ai'nigeno'ae'mo yegemo'e koku'na'mo'e'mo hani hu'niye. 3 Halinafati'mo mago akenu anaga'mo ma mopafi'mo haleli'a emi'e'nae. Goti'a himamu'apimo alino apami'nige'apae'mo sokopiyonigana hu'a hapae'nae. 4 Apakaefe'mo, ma mopafi kahaugi hegafatalili yanagi yosagi hutapa alita hosu hutapa o'ateyo. Goti alagena ya'amo hapanile'mo ohane'nisiya vaya'age'mo hapaeyo, huno hapa pai'niye. 5 Kamiti apamagisaya himamu'apimo alino o'apami'nifa faefu'a kaile'mo vaya'mo hapaesageno lusi kava huno apakafu kisiyafe'mo himamu'apimo alino apami'niye. 6 Ani afina'mo vaya'mogi apakai'apimo falisaya ka'mo afa'a kahauya hu'a o'agegae. Falisayafe'mo hapaugiya'monanafa afa'a ofaligae.

7 Akenu anaga'mogimo kame nehaya hosigana agufa apakufamo alite'a mai'nae. Apakenopale'mo goligana kakolitamo ae'a ne'apakasaya vaya'mogi ali'a ne'malaya agufa kakolitamo hane'niye. Apaugosa'amo ma mopafi vaya'ai apaugosagana huno hane'niye. 8 Apayoka'amo a'ne anaga'ai apayokagana huno yatala apayoka'mo hane'niye. Apave'mo laiyoni anaga'ai apavekana huno hane'niye. 9 Hapaifi'yale'mo hu'a ali'naya ya'mo ati vaya'ai kapa siotigana huno hane'niye. Hapaku agemo'mo kame hisayafe'mo asole hosimogi talalagana ya'mo ae'a vayu huli'a nagu nagu hu'a u'nageno'ae'mo age ne'aigekana huno age ai'niye. 10 Apaigo'ya'amo sokopiyonimo aigo'yagana huno hane'nigeno vaya'mo nehapaeya aigo'yagana agufa apaigo'yamo hane'niye. Apaigo'yaleti'mo hapaesageno apakafu kisiya himamu'apimo hane'niye. 11 Mago vekamo kini veka'apimo mai'neno yagaino apate'niye. Ani vekamo ayo'amo o'male'niya ive kelile'mo ne'yagaiya enisole vekamo agi'amo Himulu gefati'mo Amatoni'ae hu'a agi ae'nage'a Galiki gefati'mo Apoliyani'ae, hu'a agi ae'nae. Ani agimo aepa'amo vaya'mo nehapaeya vekae. 12 Hogote kana kava'mo ago hano hutegeno lole kana kava'mo afa'a hane'niyanageno henaga'amo afole aigiye.

13 Napa sigisi enisole vekamo'a pikulimo hu'nige'nae'mo afuvana mago vekamo Goti aulagale'mo hane'niya goli hi'yalamu'mo folagapi'mo mai'neno'ae'mo keya ae'niye. 14 Agaemo pikulimo ali'neno napa sigisi enisole vekae'mo, Lole'e lole'e enisole vaya'mo alopa ani'mo nelamiya ani'mo agi'amo Yufaletisi ani agi'nale'mo nofi ki'a apate'naya enisole vaya'mo uka alika hakalu heka apato, huno ha pai'niye. 15 Uno lole'e lole'e enisole vaya'mo hakalu heno apate'niye. Goti'a ma mopafi mai'naya vaya'mo lole'e mago'e vayapati'mo magoke vaya'mo apamagisayafe'mo ani aovamogi ani afina'mogi ani kaile'mogi ani kafugamogi ali'ya'mo aepa fai'a alisayafe'mo alo huno apate'niye. 16 Hosile'mo fai mai'naya ati vaya'mo na magi vaya'mo mai'nafi huno naha paino'ae'mo tu hataleti miliyoni'amo mai'nae, huno naha pai'niye.

17 Alagamuna agegekana hu'na apakovana hosi'e hosile'mo fai mai'naya ati vaya'e'mo mai'nageno kapa sioti'apimo'a atagana huno haesa huge oko huge sofa yafa'mo kae'nageno nekama'age hugekana agufa ya'e'mo apake'nove. Hosimogi apakenopamo laiyoni anaga'ai apakenopagana huno hane'nigeno apavayafati'mo atagi halinagi ata neleya yafa'mo agi'amo sofa yafanagi huno le'niye. 18 Ani hosimogi apavayafi'mo hane'niya kayo'mo ata kayotetinagi halina kayotetinagi ata neleya yafa kayotetinagi hu'a lole'e mago'e

vayapati'mo magoke vaya'mo kamiti apamagi'nae. [19] Hosimogimo apamagisaya hima-
mu'apimo apavayafi'mo hanege apaigo'yale'mo hanege huno hane'niye. Apaigo'yamo na-
galo'yavemo aigo'yakana huno hane'nigeno apaigo'ya atupale'mo nagalo'yavemo ageno-
pagana huno hane'nige'apae'mo vaya'mo hapae'nae. [20] Ani kayoteti'mo kamiti o'apam-
agi'naya vaya'mogimo hosu enisole vaya'aite'e alo hu'naya aigofe goti'apimogite'e'mo
o'apatale'a mago'e hu'a mono hu'nae. Apakaemo aigofe goti'apimogi goli yafateti'mo
alo huge siluva yafateti'mo alo huge haesa yafateti'mo alo huge afa yafateti'mo alo huge
yosaleti'mo alo huge hu'a alo hu'naya aigofe goti'apimogimo mago ya'mo o'agege ge
o'afige ka'mo umenitata osuge nehaya aigofe goti'apimogimo o'apatale'nae. [21] Ani kava
hu'a vaya'mo hapaege Satani himamu'aleti'mo no'agaya aeto agufa aune kava'mo huge
kumai kava'mo huge kumaya'mo alige nehaya kava'apimo atalete'a apaipamo ali'a afe
ole'nae.

10

Enisole vekamo'a alino kafage ki male'niya apepamo ali'niya gemae

[1] Hutege'na agovana lokiya enisole vekamo koku'napati'mo eminege'na age'nove.
Hiya kukenamo'a yatala kukenamo vaili'nigeno fugi'na'mo'a agenopale'mo kino ku aino
ate'niye. Augosafati'mo yegegana huno le'nigeno aiyala'mo'a ata neleya posigana huno
hane'niye. [2] Agaemo mago aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutomo ayapi'mo
ali'nigeno aino ata leno hane'niye. Lamaga aiyamo solovala anite'mo aeteno hoga aiyamo
mopale'mo ae'neno'ae'mo [3] alopa gefati'mo laiyonimo'a kaekae hugekana agufa gemo
huno ge hu'niye. Ge hu'nigeno'ae'mo seveni'a afina'mo hakalu hakalu hugekana huno age
ai'niya vekamo'a lusi kava huno age ai'niye. [4] Age ai'nige'na aepa fai'na avo'mo kaegefe'mo
nehugeno'ae'mo mago vekamo'a koku'napati'mo huno'ae'mo, seveni'a afina'mo hakalu
hakalu hugekana huno age ai'niya vekamo'a hu'niya gemo avo'mo okaeka afika fala ki
malo, huno naha pai'niye.

[5] Naha pai'nigeno'ae'mo enisole vekamo solovala anite'e mopale'e'mo he tino
mai'nige'na age'nova enisole vekamo'a lamaga aya'mo koku'nategamo alino asagauli'-
neno [6] apago'yamo atale'a ge nehaya kavakana huno Goti agi'aleti'mo ge hu'niye. Agaemo
maige maige huno mai'neno koku'na'e muki koku'nate'mo hane'niya ya'enagi ma mopa'e
muki ma mopafi'mo hane'niya ya'enagi solovala ani'e muki solovala anipi'mo mai'naya
ya'e'mogi huno alo hu'niya vekamo agi'aleti'mo lokiya gemo huno'ae'mo, afina'apimo ago
hano hugiye, huno hu'niye. [7] Afina'amo afa'a ohane'niya'monanafa napa seveni enisole
vekamo'a pikulimo nehisigeno'ae'mo Goti'a ani kava'mo huguve, huno huteno alino fala
ki male'niya kava'mo afole aigiye. Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogi agaetegati gemo alini e'a
ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'aife'mo hapa pai'niya kava'mo afole aigiye.

[8] Koku'napati'mo naha pai'niya vekamo'a halate mago'e huno naha paino'ae'mo, uka
alino kafage ki male'niya mukumo solovala anite'e mopale'e'mo he tino mai'niya enisole
vekamo ayapati'mo ali'niya mukumo aliyo, huno naha pai'niye.

[9] Inagi u'na, ani aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutoe'mo namiyo, hu'na
hu'nogeno'ae'mo, alika no. Kavayafi'mo kevekevemo anugana huno haga kahaugiya'mo-
nanafa neka nakaisanategage'mo kaipafilagamo atu kahaegaiye, huno naha pai'niye.

[10] Nagaemo ayapati'mo ani aise mukutomo alino kafage ki male'niya mukutomo ali'na
ne'nogeno navayafilagamo kevekeve anugana huno haga nahau'niya'monanafa ne'na
nakai'nogeno'ae'mo naipafilagamo atu nahae'niye. [11] Naha paino'ae'mo, Halate Goti
ge'amo muki alu apakufa'e alu apakufa'e vaya'aitegagi muki alu kotega alu kotegamo
mai'naya vaya'aitegagi alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'aitegagi yagai'a ne'apataya ala
kini vaya'aitegamogi huka afole aisiya kavafe'mo ava gemo aeka hakalo huka hapa paiyo,
huno naha pai'niye.

11

Lole vekala'moganimo ava gemo neha'a vekala'anife'mo anava gemo hu'niya gemae

[1] Mago hopa kayokana agufa kayo'mo lekana paisuvafe'mo alino namiteno'ae'mo,
He tikuka Goti aote mono note'e ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'e'mo alika maleka
agege agege huka lekana paitekae'mo aote mono nopi'mo mono nehaya vaya'mo lekana
paiyo. [2] Lekana paigana'monanafa hogote kegi'yamo malagamo hane'niya mopale'mo
kayoteti'mo lekana opaiyo. Ani mopamo malaga vaya'mo alino apami'niyanage'a aote
taonifi'mo foti tu'a kaile'mo umenitata hu'a ali'a hosu hu'a ategae. [3] Nagaemo lole vekala'-
moganimo nava gemo hisa'afe'mo himamu'nimo ali'na anami'nisuge'ana nagaetegati
gemo alini u'ana vani tauseni tu hataleti sigisiti'a afina'mo ani kava'mo hu'ana foti tu'a
kaile'mo ae'ana hakalo hu'ana hapa paiga'ae. Ma mopafi vaya'mogimo hosu kava'mo
nehaya'mofe'mo hosu kukenamo laisi kukana agufa kukenamo ali'ana vaiga'ae, huno naha
pai'niye.

[4] Ani lole vekala'moganimo lole alifi yosalakana hu'ana mai'ne'ana lole lamula'mo
ne'malaya hi'yalamutalakana hu'ana mai'na'ae. Ma mopafi'mo mai'naya vaya'aite'mo
yagaino ne'apateya Goti aulagale'mo he ti'ana mai'na'ae. [5] Mago vaya'mogimo kame hu'a
anategefe'mo nehisageno'ae'mo anavayafati'mo atamo'mo leno apasaga ligiye. Ani kava
hu'a kame hu'a anategefe'mo nehisaya vaya'e'mo faligae. [6] Ani lole vekala'moganimo
Goti ge'amo ae'ana hakalo hu'ana hapa nepai'a afina'mo himamu'anileti'mo koku'na'mo
atafau'ana atesa'ageno ko'mo o'aigiye. Anakaemo anite'mo yagai'ne'ana kolakana ani'mo
ali'ana hamale'ana atega'ae. Hanau'nisige'anae'mo ma mopafi vaya'mo muki alu kayo alu
kayoteti'mo afa'a apamagite apamagite hu'ana apamagiga'ae.

[7] Goti'a anami'niya gemo ae'ana hakalo hu'ana hapa pai'ana hano nehisa'ageno'ae'mo
afela afumo ive kelifati'mo hainesiya afumo'mo kame huno aeno anakaseno kamiti
hanaegaiye. [8] Anakufa'amo alopa taonimo aune'amo agi'amo Sotomi kotegamo hane'nifi
Isipi kotegamo hane'nifi huno hane'niya taonifi'mo Ala kava ne'animo malipu yosale'mo
nili ai'naya taonimo kate'mo hanegaiye. [9] Fali'nisa'age'apae'mo muki alu apakufa'e alu
apakufa'e vayanagi muki nofi vayanagi alu apake alu apakemo ne'aiya vayanagi alu kotega
alu kotegamo mai'naya vaya'mogimogi hu'a lole'e mago'e afina'e mago atupa afina'e'mo
anakufa'ale'mo aulu hae'a anakete'apae'mo kitapa o'anateyo, hu'a hugae. [10] Muki ma
mopafi vaya'mo lole vekala'moganimo apakafu ki ya'mo ali'ana apami'na'a vekala'mo
fali'na'a'mofe'mo amuse hu'a anatete'apae'mo apamogaga aite'a mago ya'mo fiku hapa
mae'a apami'nage'apae'mo ali'a apami'nae.

[11] Lole'e mago'e afinanagi mago atupa afinanagi huno utegeno Goti'a fu huteno halate
afa'a maisa'a ya'mo alino anami'nige'ana he ti'ana afa'a mai'na'age'a anakete'apae'mo lusi
kava huno apamo'ya ai'niye. [12] Koku'napati'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, manile'mo
haite'ao, huno hu'nige'ana afite'anae'mo hai'ana hiyapi'mo falete'ana koku'napi'mo
hai'na'age'apae'mo kame vaya'animogimo anake'nae.

[13] Anake'nageno'ae'mo lusi imima'mo ali'nigeno'ae'mo naya lole'a taonifati'mo magoke
taonimo magokayaga atupalega asagauno ai'nige'apae'mo seveni tauseni'a vaya'mo
fali'nae. Fali'nage'apae'mo afa'a mai'naya vaya'mogimo lusi kava huno apamo'ya ai'nige'a
koku'napi Goti agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ate'nae.

[14] Napa tu aiye aiye kava'mo hano hutegeno napa tali aiye aiye kava'mo malage huno
afole aigiye.

Napa seveni enisole vekamo'a pikulimo hu'niya gemae

[15] Napa seveni enisole vekamo'a pikuli hu'nige'apae'mo koku'napati'mo alopa
gefati'mo ge hu'apae'mo, Hemenimo ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya
vaya'ai apaimu'yale'mo Ala kava neti'e lekana paino ate'niya vekamo Kalaisi ne'a'e'mo
maiga'ae. Agaemo yagaino apateno hano osuno yagaino apateme apateme ugiye,
hu'a hu'nage'apae'mo [16] tueti fo'a vayatama vaya'mo Goti aulagale'mo mai'ne'a yagai'a
ne'apataya vaya'mogi sia'apile'mo fai mai'naya vayatama vaya'mo asagau ai'a apago'ya
fai'ne'apae'mo apaugosalegati'mo mopale'mo ai'a ati kae'ne'a Gotife'mo mono hu'nae.
[17] Mono hu'apae'mo,

Ala kava ne'mo Gotigae, kayamufa'age vekamo mai'nane. Hogoteka mai'neka hemeni'e'mo ne'mainanageka henaga'amo maisana vekamo mai'nane. Kagaemo mago'e himamukaleti'mo aepa faika yagaika apate'nana'mofe'mo kahao ke nehone. [18] Kaipamo leka ne'apatana kavakamo afole yate'mo afole aisigekae'mo fali'naya vaya'mo agoti huka apatesana afina'mo afole ne'aiya'mofe'mo malaga vaya'mogimo lusi kava hu'a apaipamo le'a kate'nae. Kagaemo ali'yakamo ne'aliya vaya'mogimo kagaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi muki apaote vayakagi muki vaya'mogi kagaefe'mo koli nehaya vayanagi ala apaki'apimo o'ali'nisaya vayanagi ala apaki vayanagi huka miya'apimo apamisana afina'mo ago afole ai'niye. Ma mopafi vaya'mo ali'a hosu hu'a ne'apataya vaya'aina alika hosu huka apatesana afina'mo ago afole ai'niye,
hu'a hu'nae.

[19] Goti aote mono no'amo koku'napi'mo hane'niya no'mo yaki'nige'a age'nayana ani mono nopi'mo kotalake gemo yafate'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa gemo kesifi'mo hane'nige'a age'nae. Hafosa lami'nigeno alino alave alave huteno hakalu hakalu hu'nigeno imima'mo ali'nigeno lusi ko mopa ko'mo ai'niye.

12

A kano'e alopa nagalo'yave'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

[1] Mago'e huno lusi kava huno no'agaya aune kava'mo koku'nate afole ai'niyana mago a kanomo agufale'mo yegegana agufa kukena vaili'nigeno aiyafi'mo kaimo hane'nigeno kakolita'amo ae'a apakase'naya vaya'mogi ali'a ne'malaya agufa kakolitamo tuolofu'a kanefi'mo'a faino ku aino ate'nigeno kanefi kakolitamo agenopale'mo hane'niye. [2] Aipagu'e'mo mai'neno mafa'nemo alino atesiyafe'mo mai'nigeno agafu ki'nigeno'ae'mo lusi kava huno yulagefa ai'niye. [3] Inagi mago alu no'agaya aune kava'mo koku'nate afole ai'niyana alopa haesa nagalo'yavemo'mo seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'nigeno agenopale'mo seveni'a kakolitamo ala kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo hane'niye. [4] Aigo'yaleti'mo koku'nateti'mo lole'e mago'e kanefipati'mo magokayaga atupalega kanefi'mo aino atafaino mopafi'mo yaga auno atale'niye. Alopa nagalo'yavemo'mo mafa'nemo alino ategefe hu'niya a kanomo aulagale'mo he tino mai'neno'ae'mo mafa'nemo alino ne'atesigeno'ae'mo haeno nesiyafe'mo he tino mai'niye. [5] Ani a kanomo'mo ve mafa'nemo alino ate'nigeno muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'aite'mo aeni kayoteti'mo yagaino apatesiya mafa'nemo alino ate'nigeno'ae'mo Goti'a a kanomo mafa'ne'amo ha faleno avalelino haino agaetegamo yagaino ne'apateya sia'ale'mo ate'niye. [6] Ani a kanomo Goti'a ka'me ko'mo mago alo huno ate'niya kotegamo vani tauseni tu hataleti sigisiti'a afina'mo ha maeno yagaino atesiyafe'mo ka'me kotegamo aune heno u'niye.

[7] Utege'apae'mo koku'napi'mo kamemo hu'nae. Maiko'agi yagaino ne'apateya enisole vaya'agi hu'a nagalo'yave'e'mo kame hu'nae. Kame hute'apae'mo nagalo'yavemo'mo yagaino ne'apateya enisole vaya'amogi'e apakae'e'mo kame hu'naya'monanafa [8] Maiko'agi yagaino ne'apateya enisole vaya'agi hu'a kame hute'a hu'a ae'a apakase'nage'a koku'napi'mo mago'e hu'a o'mai'nae. [9] Ali'a hapa fai'a apatalete'a alopa nagalo'yavemo akeya'vilaga mai'niya nagalo'yavemo'mo aigofe ge'aleti'mo muki ma mopafi vaya'mo apakesamo nefaiya nagalo'yavemo ali'a hafai'a atale'nageno ma mopafi'mo asagauno ai'niye. Mago agi'amo Nevo'ae ani agimo aepa'amo hane'niyana huno faipa huno ne'apateya vekae. Mago agi'amo Satani'ae ani agimo aepa'amo hane'niyana kame vekae. Apakaemo agae'e enisole vaya'a'e'mo ali'a hapafai'a apatale'nage'a ma mopafi'mo asagau'a ai'nae.

[10] Ali'a hapafai'a apatale'nage'nae'mo afuvana koku'napati'mo alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Goti aulagale'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo he ti'neno konagatimogife'mo huno faipa huno ne'apateya vekamo koku'napati'mo ago ali'a hafai'a atale'naya'mofe'mo

hemenimo Goti'a vaya'amogi apakufamo alino katino apatege ala kini vekamo himamu'aleti'mo huge Gotitimo'a yagaino apatege lekana paino ate'niya Kalaisi ne'amo himamu'amo afole aige huno afole aigiye. 11 Konagatimogimo aikeli sipisipimo kola'aleti'mo lama ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa pai'naya ge'aleti'mo ae'a agase'nae. Apakaemo apakai'api apakufae'mo apakesamo o'afi'a afa'a faligune, hu'a hu'nae. 12 Hu'naya'mofe'mo koku'na'e koku'napi mai'naya vaya'mogitapa'e'mo lapamogaga aiyo. Nevo'mo ma mopafi'e solovala anite'e'mo mai'naya vaya'aitegamo ago lami'niya'mofe'mo lapakaefe'mo vaehae, huta nehune. Agai'a afinafe'mo aise afina'mo hane'niye, huno agesamo afi'niya'mofe'mo lusi kava huno aipamo nele, hu'a hu'nae.

13 Nagalo'yavemo ali'a hafai'a ma mopafi'mo atale'nageno'ae'mo ago ali'a nahafai'a natale'nae, huno ageteno'ae'mo mafa'nemo alino ate'niya a kanomo kilino vegala ae'niye. 14 A kanomo uno ka'me kotegamo maisiyafe'mo alo huno ate'niya kotegamo halelino visiyafe'mo lole hakula'mo alopa namamo hilomo hakumo alino ami'nigeno ali'niye. Nagalo'yavemo'mo ohaesiyafe'mo lole'e mago'e kafugafi'e atupa kafugafi'e'mo yagaino atesigeno alagepa huno maisiya kotegamo halelino visiyafe'mo hakumo alino ami'niye. 15 Hakumo ali'nigeno'ae'mo nagalo'yavemo'a ani'mo alinino visiyafe'mo avayafati'mo alopa anikefamo nelamiya anikana huno aeno apakaeno atale'niye. 16 Ani'mo aeno apakaeno atale'niya'monanafa mopamo'mo a kanomo ha maesiyafe'mo avayamo aka hu'neno ani'mo alino nakai'niye. 17 Nagalo'yavemo'mo a kanoe'mo lusi kava huno aipamo leno ateteno a kanomo mafa'ne'amogimo Goti ge'amo akame hute'a Yesu'mo alino apave li'niya gemo o'atale'a atafau'a alagi nehaya vaya'aitegamo kame huno apatesiyafe'mo u'niye.

13

Solovala anipati'mo afole ai'niya afela afue'mo ava gemo hu'niya gemae

1 U'na solovala ani agi'nale'mo he ti'na mai'ne'na agovana mago afela afumo solovala anipati'mo afole ai'nige'na age'nove. Naya lole'a lokiya'amo hane'nigeno seveni'a agenopamo hane'nigeno kakolita'amo kini vaya'mogi ne'malaya agufa kakolitamo lokiya'ale'mo hane'niye. Muki agenopa'ale'mo Goti agi'agana agufa agimo Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya agi'amo avo'mo kae male'niye. 2 Age'nova afela pusimo agi'amo lepatigana huno mai'nigeno aiya'ala'mo afela afumo agi'amo meyamo aiyagana huno hane'nigeno avaya'amo laiyonimogi apavayagana huno hane'niye. Nagalo'yavemo'mo afela afumo lokiya'amo alino amiteno yagaino apatesiyafe'mo alino ate'nigeno himamu'amo aliteno mai'niye. 3 Afela afumo magoke agenopale'mo amagi'nageno falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa ago aleno hate'nige'apae'mo muki ma mopafi vaya'mogimo ani afela afueke'mo hapau aite'a akame hu'nae. 4 Nagalo'yavemo'mo afela afu'aite'mo yagaino apatesiya himamu'amo alino ami'niya'mofe'mo vaya'mogimo nagalo'yavelefe'mo mono hu'nae. Ani kava hu'a afela afulefe'mo mono hute'apae'mo, Ina la'mo afela afugana huno mai'niye. Ina la'mo afa'a kame huno ategaiye, hu'a hu'nae.

5 Afela afumo'a agai'a agi'ale'mo alino asaga huno ateteno'ae'mo, ala vekamo mai'nove, huno huteno Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya'mofe'mo foti tu'a kaimo agaemo afa'a yagaino apatesiyafe'mo Goti'a afa'a ageno atale'niye. 6 Agaemo Gotife'mo huno faipa huno atege Goti agi'ale'mo alino afepi atege Goti'a mai'niya kotegae'mo huno faipa huno atege koku'napi mai'naya vaya'aife'mo huno faipa huno apatege huno mai'niye. 7 Agaemo Goti vaya'amo kame huno apateteno aeno apakaseno muki nofi vaya'aitenagi muki alu apakufa'e alu apakufa'e vaya'aitenagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'aitenagi muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'aitenagi huno yagaino apatesiyafe'mo Goti'a afa'a ategeno mai'niye. 8 Muki ma mopafi vaya'mo afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'niya mukufi'mo apaki'apimo avo'mo kaeno o'male'nisiya vaya'mogimo afela afulefe'mo mono hugae. Ani mukumo ma mopamo faino ate'niya afina'mo kamiti amagi'naya sipisipi vekamo muku'amo hane'niye.

[9] Apakesamo hane'nisiya vaya'mogimo mani gemo alagepa hu'a afiyo. [10] Goti'a, kalavusi
hu'a apategae, huno hu'nisiya vaya'mo kalavusi hu'a apategae. Naipeleti'mo apaisage'a
faligae, huno hu'nisiya vaya'mo naipeleti'mo apaisage'a faligae, huno hu'niya'mofe'mo
Goti aote vaya'amogimo hosu afina'mo o'atale'a atafau'a alagi hu'a maisaya kava'mo
hane'niye.

Alu afela afumo ma mopafati'mo afole ai'niya afue'mo ava gemo hu'niya gemae

[11] Inagi agovana mago alu afela afumo ma mopafati'mo afole ai'nige'na age'nove. Lole
lokiya'amo aikeli sipisipimo lokiya'alakana huno hane'nigeno nagalo'yavemo'a nehiya
agufa gemo hu'niye. [12] Agaemo hogote afela afumo'a ali'niya agufa himamu'amo aliteno
hogote afela afumo himamu'aleti'mo ge hu'niye. Agaemo ma mopafati vaya'mo alino he
tino apate'nige'apae'mo hogote afela afumo falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa ago
aleno hate'niya afela afulefe'mo mono hu'nae. [13] Napa tu afela afumo'a no'agaya agufa
aune kava'mo mago'e kava'mo hu'niye. Mago kava'mo hu'niya kava'mo'a muki vaya'ai
apaulagale'mo ge hu'nigeno koku'napati'mo atamo emineno ma mopafi'mo le'niye.
[14] Goti'a afa'a ategeno mai'ne'neno hogote afela afumo himamu'aleti'mo no'agaya agufa
aune kava'mo mago'e kava'mo hu'niya'mofe'mo ma mopafi vaya'mo humi apate'niye.
Agaemo naipeleti'mo agenopafi'mo ai'nigeno falisiya agufa amu'mo ale'niya'monanafa
ago aleno hate'niya afela afumo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesayafe'mo, aune'amo alo
hutapa maleyo, huno hu'niye. [15] Goti'a afa'a ategeno mai'nigeno'ae'mo aune ya'mo
alo hu male'naya ya'mo afa'a maisiya ya'mo ami'nigeno age ai'niye. Agaemo aune
yafe'mo mono osugune hu'a nehaya vaya'aife'mo apamagiyo, huno hapa pai'nige'a
apamagi'nae. [16] Agaemo afa vayanagi ala apaki vayanagi kagemi ya'api'e vayanagi
kagemi ya'apimo ohane'nisiya vayanagi kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi afa'a mai'naya
vaya'aifenagi huno lamaga lapayate'mofi lapanile'mofi hutapa alagena ya'amo hu maleyo,
huno hapa pai'niye. [17] Afela afumo alagena ya'amofi agi'amofi napa'amofi hu'a o'ali'nisaya
vaya'mogimo afa'a miya ofaige maketi osuge hute'a afa'a mai'nae.
[18] Alagepa hu'a agete'a afi'naya vaya'mogimo mani gemo afa'a afisaya agufa gemo
hane'niye. Alagepa lapakesamo hane'nisiyana afela afumo napamo afa'a lekana paiyo.
Ani napamo mago vekamo napamo hane'niye. Ani vekamo napa'amo sigisi hataleti sigisiti
sigisi napamo hane'niye.

14

Miya faino hatu maeno apate'niya vaya'mogimo yokemo hu'naya gemae

[1] Halate agovana, ageyo, huno, aikeli sipisipimo Saiyoni avele'mo he tino mai'nige'a-
pae'mo vani hataleti foti fo tauseni'a vaya'ai hapanile'mo agai'a agi'e afo'amo ag-
i'e'mo avo'mo kae male'niya vaya'mo agae'e'mo magokepi lokae'a he ti'a mai'nage'na
apake'nove. [2] Apakete'nae'mo afuvana koku'napati'mo apakemo ai'naya gemo'mo alopa
ani ha'yamo'mo age ne'aigekana hu'a alopa gefati'mo hakalu hakalu hugekana agufa
apakemo ai'nage'na afi'nove. Apakemo ai'naya apakemo'mo vaya'mogimo gitamo amag-
i'nageno age ne'aigekana hu'a apake ai'nae. [3] Vani hataleti foti fo tauseni'a vaya'mogimo
yagaino ne'apateya vekamo sia aulagalenagi lole'e lole'e vaya'ai apaulagalenagi vayatama
vaya'ai apaulagalenagi hu'a he ti'a mai'ne'apae'mo saufa yokemo hu'nae. Apakaemo ma
mopafi vayapati'mo miya faino hatu maeno apate'niya vaya'amogige'mo afi'naya yokemo
hu'nae. [4] Apakaemo a'ne'e'mo magokepi lokae'a havaete'a apakufamo ali'a hosu hu'a
o'ate'naya vaya'mo yaveyave apaipa vaya'age'mo mai'nae. Apakaemo aikeli sipisipimo
haiyategamo ne'vifi akame hu'a ne'vae. Agaemo ma mopafi vayapati'mo miya faino hatu
maeno apate'niye. Yu vaya'mogimo hoyafati'mo hogoteno le'niya ne'ya'mo Goti'a ali'a
ami'nageno Goti'a agai'a ne'ya'mo hane'niya kava hu'a apakaemo Goti'e aikeli sipisipi
veka'e'mo vaya'animo mai'nae. [5] Aigofe gemo nosaya vaya'mo mai'nayanage'a vai'mo
afa'a o'apamigae.

Lole'e mago'e enisole vaya'mogimo ge hu'naya gemae

[6] Halate agovana mago enisole vekamo'a alagepa faigoko gemo hanege hanege huno
hanesiya gemo alu kotega alu kotegamo mai'naya vayanagi muki nofi vayanagi muki alu
apake alu apakemo ne'aiya vayanagi muki alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi huno
aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo koku'na'mo folagate'mo halelino u'niye. [7] Halelino
ne'uno'ae'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo ago
afole ai'niya'mofe'mo Gotife'mo koli hutetapa agi'ale'mo alitapa asaga hutapa ateyo.
Koku'nanagi ma mopagi solovala aninagi ma mopafi'mo uno nelamiya ani'mogi huno
alo hu'niya vekaeke'mo mono hiyo, huno hu'niye. [8] Huteno ne'vigeno'ae'mo anile mago
napa tu enisole vekamo akame huno eno, Alopa taonimo Mamiloni kotegamo atamo
leno asagalino hano hu'niye, he, leno asagalino hano hu'niye. Ani taonimo'a kumai
kava'amo'mo lokiya ani'mo nofi alagafati anikana huno hane'nigeno muki vaya'mo alino
apamiteno'ae'mo neyo, huno hu'niye, huno hu'niye.
[9-10] Inagi anile'mo napa tali enisole vekamo'a anakae anakame huno eno alopa gefati'mo
ge huno'ae'mo, Goti'a muki vaya'mogimo afela afulefe'mo mono huge aune'ae'mo mono
huge nehu'apae'mo hapanile'mofi apayate'mofi hu'a alagena ya'amo ali'a mai'naya
vaya'aife'mo Goti'a aipamo leno ne'apate. Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo'mo
mago lokiya anikana huno hane'niyanageno alino apamisige'a negae. Goti'a ani-
lafa'mo alino nofi alagafati anipi'mo olaki'nifa lokiya ani'age'mo aipamo leno ne'ap-
ateya ani'age'mo agai'a kapufi'mo alino laki male'niyanageno alino apamisige'a negae.
Apakaemo apaote enisole vaya'ai apaulagale'e aikeli sipisipimo aulagale'e'mo mai'ne'a
yafapi'mo neleya atafi'mo maisageno lusi kava huno apakafu kigiye. [11] Atafi'mo maisageno
apakafu nekisigeno'ae'mo halina'amo aino hano osuno aige aige huno maigiye. Afela
afulefe'mo mono huge aune yafe'mo mono huge agi'alefe'mo alagena ya'amo alige hu'a
mai'nisaya vaya'mogimo feluga'e hani'ilaga'e'mo mai'a falu osu'a apakafu kige kige hu'a
maigae, huno hu'niye.
[12] Huno hu'niya'mofe'mo apaote vaya'mogi Goti ke'aepa ge'amo akame hute'a Yesu'mo
o'atale'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogimo o'atale'a lokiya vai'a maiyo.
[13] Inagi afuvana mago vekamo'a koku'napati'mo ge huno'ae'mo, Avo'mo kao. Ani
afinateti'mo Ala kava nepi'mo mai'ne'a falisaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa
hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'nigeno Goti Auneme'amo'mo
huno'ae'mo, he, falite'apae'mo alagepa kava'mo hu'naya anona'apimo alini'a ugaya'-
mofe'mo lokiya ali'ya'apimo atale'a mai'a falu hugae, huno hu'niye.

Ma mopafi'mo ne'ya'mo ago le'nigeno'ae'mo hatagauno ali'niya gemae

[14] Hutege'na agovana yaveyave hiya'mo hane'nigeno vemo mafa'nemo ani hiyate'mo
fai mai'nigeno agenopale kakolitamo ae'a apakase'naya vaya'mogi ali'a ne'malaya ag-
ufa kakolitamo hane'nigeno ayapi'mo ave nege nege naipemo aino fagagifa naipemo
ali'nige'na age'nove. [15] Age'nogeno'ae'mo mago alu enisole vekamo'a aote mono
nopati'mo eno hiyate'mo fai mai'niya vekae'mo alopa gefati'mo, Ma mopafi ne'ya'mo
afu le'nigeno'ae'mo ne'ya'mo alisana afina'mo ago afole ai'niyanagi naipekamo alinikuka
hataga huka aliyo, huno ha pai'niye. [16] Ha pai'nigeno'ae'mo hiyate'mo fai mai'niya vekamo
lamino ma mopafi ne'ya'mo hataga hulino uneno huteno'ae'mo ma mopafi ne'ya'mo
ali'niye.
[17] Mago alu enisole vekamo koku'napi aote mono nopati'mo agae'e'mo eno aino fagagifa
naipemo ali'niye. [18] Mago alu enisole vekamo ofalinimo ne'malaya hi'yalamute'mo
hane'niya atale'mo ne'yagaiya vekamo'a eno aino fagagifa naipemo ali'niya enisole
vekae'mo alopa gefati'mo, Nofi alagamo ago afu le'niyanagi ave nege nege naipemo
aino fagagifa naipekamo alinikuka ma mopafi nofi alagamo hataga huka aliyo, huno
ha pai'niye. [19] Enisole vekamo'a aino fagagifa naipe'aleti'mo ma mopafi nofi alagamo
hataga hulino uneno huteno nofi alagamo aliteno alopa yafa yuvapafi'mo alino yaga
auno male'niye. Goti'a aipamo leno apate'niyanageno'ae'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo'a
aiyaleti'mo aeno lata paisiyafe'mo yuvapafi'mo alino male'niye. [20] Taoni malagamo
alopa yuvapafi'mo aiyaleti'mo aeno latapai'nigeno kola ani'mo nelamiya anikana huno

lami'niye. Lami'niya kola'mo'a hosi afumo avayafi nofite'mo haineno magoke aiyaya huno hane'nigeno tali hataleti kilomita yatala yakana huno hane'niye.

15

Mago enisole vaya'mogi henaga'amo afole aisiya afinafe'mo kayo'mo ali'naya gemae

1 Agete'nae'mo agovana mago'e aune kavafe'mo lusi kava hu'a hapau ne'aiya agufa aune kava'mo hane'niyana seveni'a enisole vaya'mogi seveni'a kayo'mo ali'nae. Ani kayo'mo Goti'a aipamo leno ne'apateyanageno apamagisigeno hano hugiya'mofe'mo henaga'amo ani kayo'mo afole aisiyafe'mo hane'niye. 2 Agovana mago ani kotu'mo'a kalasigana huno aeno ha neleya ani kotute'mo atamo nelege'na age'nove. Ani ani kotu'mo agi'nale'mo mago vaya'mogimo afela afumo ae'a apakasege aune ya'mo ae'a agasege napa agi'amo ae'a agasege hu'a mai'naya vaya'mo he ti'a mai'nae. Goti'a mago alopa gitagana agufa ya'mo alino apami'nige'a ali'a amagi'nae. 3 Apakaemo Mosese'a Goti ali'ya'amo ne'aliya vekamo yokemo aikeli sipisipimo yoke'amo hu'nae. Ani yokemo hu'apae'mo,

Ala kava ne'mo kayamufa'age Gotigae, Mago'e kava'mo nehanage'apae'mo hapau ne'aiye.
Apaote vaya'aite'mo yagaika ne'apatana ala kini ne'apimogae, nehana kavakamo kanale kava'age'mo hane'nigeka lama ge kava'mo nehane. 4 O Ala kava nene, hu'a, kagaikage'mo kaote vekamo mai'nana'mofe'mo ina lagimo kagaefe'mo koli osu'a kagikale'mo ali'a asaga osugae. Kagaemo anona'apilefe'mo alagepa huka alika fako huka apateteka ne'apamina kavakamo ago afole ai'niya'mofe'mo muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo e'a kaulagale'mo kagaefe'mo mono hugae,

hu'a hu'nae.

5 Hutage'nae'mo agovana koku'napi aote mono nopi'mo kita'amo aote aote huno yaki male'nige'apae'mo 6 seveni'a enisole vaya'mogimo seveni'a kayo'mo ali'naya vaya'mo aote mono nopati'mo emi e'nae. Alagepa kukenamo alave alave'age nehiya kukenamo vaili'naya vaya'mogimo hapaifi'yale'mo golileti'mo alo hu'naya kukenamo vaili'nae. 7 Mago vekamo lole'e lole'e vayapati vekamo'a seveni'a goli yuvapamo alino seveni'a enisole vaya'mo apami'niye. Goti'a maige maige huno mai'neno maino hano osuno ne'maiya Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'mo yuvapafi'mo havaite'niye. 8 Goti'a ha le konali ya'a'e ayamufa'amo'e'mo ata legekana huno nelegeno halina'amo ailino aote mono nopi'mo haino havai te'nige'apae'mo muki vaya'amo afa'a fale'a hai'a maime maime o'u'nisage'apae'mo seveni'a enisole vaya'mogimo seveni'a kayoteti'mo apamagime apamagime u'a apamagi'a hano hutesage'apaeke'mo afa'a fale'a haigae.

16

Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo age'niya gemae

1 Hutege'nae'mo afuvana aote mono nopati'mo alopa gefati'mo seveni'a enisole vaya'aife'mo, Goti'a aipamo leno ne'apateya kayo'mo seveni'a yuvapafi'mo hane'niyanagi alinitutapa ma mopafi'mo aitapa lakiyo, huno hapa pai'nige'na afi'nove.

2 Hogote enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno ma mopafi'mo aino laki'niye. Laki'nigeno afela afumo alagena ya'amo alite'a afela afumo aune'ae'mo mono hu'a mai'naya vaya'ai apakufale'mo lusi apamu'mo apale'nigeno apakafu ki'niye.

3 Napa tu enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno solovala anipi'mo aino laki'nigeno fali'niya vekamo agufafati'mo kolakana agufa kola ani'mo alino hamale'nige'apae'mo muki anipi'mo mai'naya ya'mo fali'nae.

4 Napa tali enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno alopa ani'mo nelamiya anipi'e aise ani'mo nelamiya anipi'e'mo aino laki'nigeno kola ani'mo alino hamale'niye. 5 Anite'mo ne'yagaiya enisole vekamo'a huno'ae'mo,

O Ala kava nene, huno, Kagaemo fatago vekamo mai'nane. Hogoteka mai'neka hemeni'e'mo ne'mainanageka henaga'a'e'mo afa'a maisana vekamo mai'nane. Kagaemo kava'apimo alika fako huka ne'apatekae'mo fatago kava'mo nehane. 6 Apakaemo apaote vayakamo kamiti apamagi'nageno kola'apimo asagauno

ai'niya'mofe'mo hosu kava'apimo anona'apilefe'mo kola'mo nesayafe'mo alika
apami'nane. Kola'mo nesaya vaya'mo mai'naya'mofe'mae,
huno hu'nige'na afi'nove. 7 Hutege'na afuvana ofalinimo ne'malaya hi'yalamuteti'mo
huno'ae'mo, He, Ala kava ne'mo Gotigae. Kayamufa vekamae. Alagepa huka alika fako
huka apatetekae'mo fatago kavakamo nehane, huno hu'nige'na afi'nove.
8 Hutegeno napa fo enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno yegele'mo aino lak-
i'nigeno'ae'mo Goti'a yegemo leno apasagalisiya himamu'amo alino ami'nigeno yege-
mo'mo leno apasagali'niye. 9 Yegemo'mo leno apasagali'nige'apae'mo ma mopafi vaya'-
mogimo Goti'a ani kayo'mo aepa vekamo agi'ale'mo hu'a faipa hu'a ate'nae. Apaipamo
ali'a afe ole'naya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a o'ate'nae.
10 Napa faefu enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno afela afumo mai'neno yagaino
ne'apateya sia'ale'mo aino laki'nigeno muki haopa'alagamo afela afumo'a yagaino ne'a-
pateya haopalagamo hani hu'nigeno lusi kava huno apakafu ki'nige'apae'mo apavena-
fu'nafi'mo apaveteti'mo hani'a alagi hute'a mai'nae. 11 Hu'nageno'ae'mo lusi apamu'mo
apale'nigeno apakafu ki'niya'mofe'mo koku'napi ne'maiya Goti agi'ale'mo hu'a faipa hu'a
ate'naya'monanafa apaipamo ali'a afe lete'a hosu kava'apimo o'atale'nae.
12 Napa sigisi enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno alopa ani'mo uno nelamiya
ani'mo agi'amo Yufaletisi anipi'mo aino laki'nigeno yegemo haine ne'eya kotegamo
yagai'a ne'apataya kini vaya'mo esaya ka'mo valino apatesiyafe'mo ani'mo lane'niye.
13 Hutege'na agovana mago hosu aune vekamo alopa nagalo'yavemo avayafati'mo emi'-
nege mago alu hosu aune vekamo afela afumo avayafati'mo emi'nege mago hosu aune
vekamo aigofe aune vekamo avayafati'mo emi'nege hu'a emi'e'a mai'nae. Ani lole'e
mago'e hosu apaune vaya'mo esokana hu'a mai'nage'na apake'nove. 14 Apakaemo hosu
apaune vaya'mo mai'ne'apae'mo aeto kava'mo no'agaya agufa aune kava'mo hu'nae.
Apakaemo muki yagai'a ne'apataya kini vaya'aite'e vaya'aite'e'mo u e'a hu'a ala afina'mo
muki lokiya'age Goti'a lekana pai male'niya afina'mo kame hisayafe'mo ali'a anupa hu'a
apate'nae.
15 Yesu'a, Afiyo, kumaya'mo ne'aliya vaya'mo ne'aya kava hu'na emi'nesuge'apae'mo
hapau aigae. Apakufalaga'age'mo mai'nisageno apavagage osisiyafe'mo apau okale'a
kukena'apimo alagepa hu'a hu malete'a yagai'a ne'maisaya vaya'mogi Goti aulagale'mo
alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae, huno hu'niye. 16 Hutege'apae'mo
hosu apaune vaya'mogimo kini vaya'mo mago mopamo agi'amo Himulu gefati'mo
Amaketoni kotegamo ali'a anupa hu'a apate'nae.
17 Napa seveni enisole vekamo'a yuvapa'amo alinino uno hiya koku'napi'mo aino
laki'nigeno'ae'mo mago vekamo aote mono nopati'mo yagaino ne'apateya vekamo
sia'aleti'mo alopa gefati'mo, muki kava'mo alagi hano hu'niye, huno hu'niye. 18 Huno
hutegeno hafosamo haigefe hu'nigeno'ae'mo alino alave alave huteno alopa agemo
aiteno hakalu hakalu hu'nigeno lusi imima'mo ali'niye. Ani lusi imima'mo vaya'mo ma
mopafi'mo mai'nageno'ae'mo ne'aliya agufa imima'mo o'ali'nifa aeno agase'niya agufa
imima'mo ali'niye. 19 Lusi imima'mo aliteno alopa taonifi mopamo alino aino akaka
vae'nigeno alino fako huno lole'e mago'e atupamo hamaleno ate'niye. Muki alu kotega
alu kotegamo hane'niya taonimo asagauno ai'niye. Goti'a alopa taonimo Mamiloni
taonie'mo age okanino agesamo afiteno nofi alagafati ani'mo kapufi'mo havai te'niya
ani'mo alino ami'niya kava huno aipamo leno apateteno lusi kayo'mo apami'niye. 20 Muki
ani ago'nanena'amo aune he'nigeno muki ave'e'mo aune heno uno lageso husiyategamo
u'niye. 21 Koku'napati'mo lusi ko mopa ko'mo ma mopafi vaya'aitegamo ai'niye. Magoke
magoke ko mopa ko'mo kana hu'niya ya'amo lole laisi kukana huno kana'amo hane'niye.
Goti'a lusi ko mopa ko kayoteti'mo apamagi'niya'mofe'mo Goti agi'ale'mo hu'a faipa hu'a
ate'nae.

17

Kumai kava'mo hu'niya a kanoe'mo ava gemo hu'niya gemae

1 Mago enisole vekamo seveni'a yuvapamo ali'naya enisole vayapati vekamo'a nagae-
fe'mo, Eno, Goti'a kumai a kanomo alopa ani'mo agotofule'mo fai mai'niya a kanomo
kayo'mo amisiya kava'mo ali'na kave liguve. 2 Ma mopafi'mo ala kini vaya'mogimo
agae'e'mo kumai kava'mo hu'nae. Vaya'mogi ani'mo ne'ne'apae'mo negi nagi nehaya
kava hu'a muki ma mopafi vaya'mogimo ani a kano'e'mo kumai kava'mo hute'a negi nagi
kava hu'a mai'nae, huno naha pai'niye.

3 Nagaemo Goti Auneme'afi'mo mai'ne'na naune kava'mo hu'na mai'nogeno'ae'mo ani
enisole vekamo'a ka'me kotega navalelino u'niye. Agovana mago a kanomo'a haesa
afela afule'mo fai mai'niye. Afela afumo agufale'mo asole agimo Goti agi'agana agufa
agi'amo Goti agi'ale'mo huno faipa huno ate'niya agi'amo hane'niye. Afela afumo'mo
seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'niye. 4 Ani a kanomo'a lusi
monileti'mo miya nefaiya agufa kukenamo oko kukena'e haesa kukena'e'mo vaili'nigeno
goli konali yanagi lusi monileti'mo miya nefaiya konali yafanagi alagepa sesugi huno
agufale'mo vaino ali'nigeno agufaleti'mo alave alave'age'mo hu'niye. Agaemo goli
kapumo ayapi'mo ali'nigeno ani kapufi'mo alagi hosu faipa ya'e kumai kava'mo nehaya
kava'a'e'mo havai te'niye. 5 Hanile'mo hane'niya agimo aepa'amo fala ki agi'amo avo'mo
kae male'niyana

Alopa Mamiloni'ae. Kumai a'ne anaga'ai ita'apimo'mo mai'niye. Hu'a faipa hu'a
ne'ataya vaya'ai ita'apimo'mo mai'niye,

huno hu'niye. 6 Ani a kanomo'mo asole apaote vaya'mo nefaliya kava'mo aepa a kanomo
mai'neno'ae'mo Yesu agi'alefe'mo fali'naya vaya'ai kola'apimo neteno negi nagi huno
mai'nige'na age'nove. Agete'nae'mo lusi kava hu'na nahau ai'nove.

7 Nahau ai'nogeno'ae'mo enisole vekamo'a, na kava higeka kahau ne'aine, huno nafi
ge'niye. Nagaemo a kanomo'mo fala ki'niya aepa'a'e afela afule'mo fai mai'nigeno
afela afumo'mo seveni'a agenopamo hane'nigeno naya lole'a lokiya'amo hane'niya afela
afumo'mo fala ki'niya aepa'a'e'mo ali'na kave liguve. 8 Age'nana afela afumo hogoteno
mai'niyana hemenimo o'mai'niyanageno henaga'amo ive kelifati'mo afole aitesigeno
alagi alino ago'ya lagauno atalegaiye. Ma mopafi vaya'mo Goti'a ma mopamo alo osu'niya
afina'mo afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo avo'mo
kaeno o'male'nisiya vaya'mogimo afela afumo agete'apae'mo hapau aigae. Hogoteno
mai'niyana hemenimo o'mai'niyanageno henaga'amo halate afole aigiya'mofe'mo hapau
aigae.

9 Alagepa hu'a afisayafe'mo alagepa hu'a apakesamo afisaya agufa apakesamo haneno.
Seveni'a agenopamo hane'niya kava huno a kanomo'mo seveni'a avele'mo itopale'mo
mai'niya avemo hane'niye. Ani kava huno seveni'a agenopamo hane'niya kava hu'a
seveni'a kini vaya'mo mai'nae. 10 Faefu'a kini vaya'mo ago hano hutageno magoke
kini vekamo mai'nigeno mago alu kini vekamo afole o'ai'niye. Afole aiteno'ae'mo aise
afina'mo maigiye. 11 Afela afumo hogoteno mai'niyanageno hemenimo o'mai'nigeno napa
eiti kini vekamo mai'niye. Agaemo seveni'a kini vayapati vekamo mai'niyanageno alino
ago'ya lagauno atalegaiye. 12 Age'nana afela afumo lokiya'amo naya lole'a lokiya'amo
hane'niya kava hu'a naya lole'a kini vaya'mo mai'nae. Hemenimo yagai'a no'apatayan-
ageno himamu'apimo alino apamisige'apae'mo afela afu'e'mo magokepi lokae'a magoke
aovafi'mo aise afina'mo yagai'a apategae. 13 Apakaemo magoke apaipa apakesamo alite'a
afela afumo himamu'apimo amite'a aiyafi'mo maigae. 14 Apakaemo aikeli sipisipi'e'mo
kame hugayana sipisipimo'a ago huno aeno apakasegaiye. Agaemo ala kava vaya'ai ala
kava ne'apimo mai'neno kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo mai'niya'-
mofe'mo huno aeno apakasegaiye. Lekana paino apate'neno keya aeno ge hu'niyanage'a
o'atale'a akame nehaya vaya'mogimo agae'e'mo magokepi lokae'a maigae, huno hu'niye.

15 Enisole vekamo'a huno'ae'mo, Kumai a kanomo'a monimo ne'aliya a kanomo ani'mo
agotofule'mo mai'niya ani'mo hane'niya kava hu'a vaya'mo mai'nae. Ani vaya'mo muki
alu apakufa'e alu apakufa'e vayanagi muki asole vayanagi muki alu kotega alu kotegamo
mai'naya vayanagi muki alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogi hu'a mai'nae. 16 Afela

afu'e naya lole'a lokiya'amo hane'niya ya'e'mo kini vaya'mo mai'naya vaya'e'mo kumai
kava'mo huteno monimo ne'aliya a kanoe'mo alagi ohapaugiye. Apakaemo kukena'amo
ali'a asagi'a atalesageno agufalaga'age'mo mai'nisige'apae'mo ame he'a nete'a atafi'mo
ali'a kae'a asagali'a atalegae. [17] Na kava hige'apaene. Goti'a ani kava'mo hugae,
huno hu male'niya kava'mo hisayafe'mo ani agufa apaipamo alino apami'nige'a magoke
apaipamo alite'a yagaisaya himamu'apimo ali'a afela afumo amite'a aiyafi'mo maime
maime ne'ageno'ae'mo Goti ge'amo afole ai'niye. [18] Age'nana a kanomo mai'niya kava
huno alopa taonimo'mo yagai'a ne'apataya kini vaya'aite'mo yagaino ne'apateya taonimo
Mamiloni taonimo hane'niye, huno naha pai'niye.

18

Mamiloni taonimo atamo'mo leno asagalino hano huno atale'niya gemae

[1] Hutege'nae'mo agovana mago alu enisole vekamo koku'napati'mo emine'nige'na
age'nove. Lusi himamu'amo ali'nigeno ha le konali ya'amo'mo ma mopafi'mo aeno ha
le'niye. [2] Alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Alopa taonimo Mamiloni taonimo atamo'mo
leno asagalino hano hu'niye. He, leno asagalino hano hu'niye. Hosu enisole vayanagi
muki hosu apaune vayanagi muki o'ne namagi alagi hosu faipa namagi hu'a ani taonimo
no atufa'ale'mo mai'nae. [3] Ani taonifi'mo hane'niya kumai kava'amo'mo nofi alagafati
ani'mo lokiya anikana huno hane'nige'apae'mo muki alu kotega alu kotegamo mai'naya
vaya'mogimo ali'a ne'nae. Ma mopafi kini vaya'mogimo agae'e'mo kumai kava'mo hu'nae.
Agaemo lusi kava huno ha'ye hu'nige'apae'mo ma mopafi misinisi vaya'mogimo ali'a
maketi hute'a lusi kagemi ya'apimo hane'niya vaya'mo mai'nae, huno hu'niye.

[4] Huno hutegeno mago alu vekamo'a koku'napati'mo huno'ae'mo, Vaya'nimogitapae,
huno, kumai kava'mo nehiya a kanomo ataletapa eyo. Hosu kavanagetapa agae'e'mo
magokepi lokaeta hosu kava'mo vai'amo alige amisuva kayo'mo alige hutapa aligae.
[5] Agaemo hosu kava'mo huno maleme maleme nehaigeno koku'napi'mo hai'nigeno Goti'a
hosu kava'ae'mo age okanino agesa afifi nehiye. [6] Lapami'niya kava hutapa amiyo. Hosu
kava'amo anona'alefe'mo lole ya'mo alita maleta lokaetapa amiyo. Agai'a kapufi'mo
lapami'niya anitefe'mo alita lolela'mo maleta lokaetapa amiyo. [7] Agaemo konali yafe'mo
ha'ye hu'nigeno ali'niya ya'e'mo ali'niya kava hutapa agafu kisigeno avovo hisiyafe'mo
alita amiyo. Agai'ae'mo huno'ae'mo, Muki vaya'aite'mo yagai'na ne'apatova a kanomo
mai'nove. Kogu a'mo o'mai'nove. Afa'a yulagefa o'ai'na alagepa hu'na maige maige hu'na
maiguve, huno nehiya'mofe'mo [8] asole kayo'mo magoke afina'mo aligiye. Kaita haesigeno
yulagefa aiteno'ae'mo lusi aga tegaiye. Ala kava ne'mo Goti'a agoti huno ne'ateya vekamo
muki lokiya'age vekamo mai'niya'mofe'mo atamo'mo leno asagalino leno hano huno
atalegaiye, huno hu'niye.

[9] Ma mopafi kini vaya'mogimo agae'e'mo kumai kava'mo huge hapa'ye huge agae'e'mo
hapa'ye hu'nige'apae'mo alopa kagemi ya'mo alige hu'a mai'naya vaya'mogimo agayana
taonimo ata le'nigeno halinamo ai'nige'a agete'apae'mo yulagefa ne'ai'apae'mo avi'ya
hugae. [10] Agafu kisige'apae'mo lusi kava hu'a apamo'ya aite'a afagitega mai'ne'apae'mo,
avovo, hute'a, alopa taoniyo, Mamiloniyo, himamu taoniyo. Aise afina'mo magoke
aovafi'mo hosu kavakamo anonakalefe'mo ali'nane, hu'a hugae. [11] Kagemi ya'apimo
miya faisaya vaya'mo o'maigaya'mofe'mo ma mopafi misinisi vaya'mogimo avi'ya hute'a
yulagefa aigae. [12] Mago vaya'mogi goli yafanagi siluva yafanagi konali yafanagi sesugi
alagepa lavolavogi oko lavolavogi silika lavolavogi haesa lavolavogi muki alu alagepa
atu alu alagepa atu'mo ne'aiya yosagi afela afumo aveteti'mo alo hu'naya yanagi alopa
miyateti'mo miya nefaiya yosagi haesa kapaleti'mo alo hu'naya yanagi aeni kapaleti'mo
alo hu'naya yanagi lapasa lapase yafanagi [13] kimamufagi ne'yate'mo ne'malaya yanagi
atafi kageno alagepa atu'mo ne'aiya yanagi masave malasinigi apakufale'mo falageno
alagepa atu'mo ne'aiya uveligi nofi alagafati aninagi ne'naya uveligi peleti maya falaovagi
laisigana ne'ya'mo agi'amo vitigi pulumakagi sipisipigi hosigi hosimo talalagi afa ali'ya
ne'aliya vayanagi hu'a miya ofaigae. [14] Lusi misinisi vaya'mogimo agaefe'mo, Muki yafe'mo

kaha'ye higeka alisanafe'mo kahau'niya ya'mo ago hano hu'niye. Muki kagemi yaka'e konali yaka'e'mo alagi hano hu'niyanageka halate o'aligane, hu'a hugae. [15] Lusi misinisi nehaya vaya'mogimo ani taonifi'mo misinisi hute'a alopa kagemi ya'apimo ali'naya vaya'mo afagitega maigae. Agae'e'mo magokepi apakafu kisiyafe'mo apamo'ya aite'a afagitega mai'ne'a avi'ya'mo hu'a yulagefa ai'a ategae. [16] Kage kage nehu'apae'mo, Alopa taonimo'a alagepa lavolavogi oko kukenagi haesa kukenamogi huno alino vai'niye. Goli konali yanagi alagepa yafa konali yanagi sesumogi huno alino vai'niya'monanafa [17] magoke afina'mo muki ya'amo atale'nigeno alagi lageso hu'niye, hu'a hugae.

Muki vaya'mo sipile'mo ne'aliya vayanagi sipifi'mo ne'vaya vayanagi sipifi ali'ya'mo ne'aliya vayanagi muki vaya'amogimo solovala anite'mo misinisi nehaya vaya'mogi hu'a afagitega he ti'a mai'nae. [18] He ti'a mai'ne'a agayana ata le'nigeno halinamo ai'nige'a agete'apae'mo, haiya taonimo'a ani taonigana huno hane'niye, hu'a hugae. [19] Mumusopamo ali'a apakenopafi'mo yaga au'a falete'a avi'ya'mo hu'a yulagefa ai'a ne'ate'apae'mo kage kage nehu'a, muki sipimo solovala anite'mo ne'vaya sipimo aepa vaya'mogimo taonifi'mo hane'niya kagemi ya'aleti'mo kagemi ya'api'e vaya'mo hamale'-nayana magoke afina'mo alopa taonimo hano hu'niye, hu'a hugae.

[20] Koku'napi vayanagi lapamogaga aitapa ateyo. Lapaote vayanagi apa vayanagi Gotite-gati gemo alinita etapa aeta hakalo hutapa hapa nepaiya vayanagi hutapa lapamogaga aiyo. Lapakaetegamo hosu kava'mo hu'nigeno Goti'a kava'amo alino fako huno ateteno kayo'mo ami'niye, huno hapa pai'niye.

[21] Hapa paitegeno lokiya enisole vekamo'a alopa yafa'mo monu yafakana agufa yafateti'mo vitimo lata nepaiya agufa yafakana huno alino solovala anipi'mo yaga auno ataleteno'ae'mo, ani kava huno ayamukiki huno alopa Mamiloni taonimo alino yaga auno atalesige'apae'mo halate mago'e hu'a o'agegae. [22] Gitamo'mo age aige alu yoke alu yokemo huge kepati'mo huge pikulimo huge nehiya gemo halate kagaetegati'mo mago'e hu'a o'afigae. Alu ali'ya alu ali'yate'mo age'nisaya vaya'mogimo halate kagaetegamo ali'ya'mo alisage'a o'apakegae. Monu yafa'mo'a viti alagamo lata nepaigeno age ne'aiya agemo halate kagaetegati'mo age aisige'a o'afigae. [23] Mago lamumo'mo halate kagaetegamo aeno ha olegaiye. A'mo ali'nisaya ve'e vele'mo mai'nisaya a'mafa'nemogi'e'mo yalave kavafe'mo halate kagaefe'mo amuse nehaya gemo hisage'a o'afigae. Kagae misinisi vayakamogimo ala apaki'apimo ma mopafi vaya'ai apaulagale'mo hogote apaki'apimo ali'nae. Kagaemo Satani himamu'aleti'mo no'agaya aune kava'mo hutekae'mo muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'ai apakesamo fai'nane. [24] Agaemo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'e apaote vaya'e'mo kamiti apamagi'niye. Muki ani apamagi'niya vaya'ai kola'apimo ani taonifi'mo hane'nigeno Goti'a kahauya huno ageno ava te'niye, huno hu'niye.

19

[1] Hutege'na afuvana asole vaya'mogimo ne'aiya agufa apakemo ai'nage'na afi'nove. Koku'napi'mo mai'ne'a Himulu gefati'mo hu'apae'mo, Haleluya, hu'a hu'nae. Ani gemo aepa'amo Goti agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Gotitimo'a apakufamo alino katino ne'ap-ateya vekae. Agai'age'mo himamu'a'e vekamo mai'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. [2] Alagi lama ge huno fatago kava'mo huno alino fako huno ne'apate. Agaemo mago'e huno kumai kava'mo huteno monimo ne'aliya a kanomo avaleno alino agoti huno ate'niye. Ani a kanomo'a kumai kava'mo huteno'ae'mo muki ma mopafi vaya'mo alino hosu huno apateteno Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo kamiti apamagi'nigeno'ae'mo anona'alefe'mo ami'niye, hu'a hu'nae. [3] Halate alopa gefati'mo ge hu'apae'mo, Haleluya, Atamo'mo leno asaga neligeno'ae'mo halina'amo'mo muki afina'mo aino hano osuno ailino haine ne'e, hu'a hu'nae. [4] Tuveti fo'a vayatama vaya'e lole'e lole'e vaya'mogi'e'mo asagau ai'a apago'ya fai'ne'apae'mo yagaino ne'apateya vekamo sia'ale'mo fai mai'niya Gotife'mo mono hute'apae'mo, Lama ge Haleluya, hu'a hu'nae.

Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ne'ya'mo nesaya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae.

5 Hutageno mago vekamo'a yagaino ne'apateya vekamo sia'aleti'mo ge huno'ae'mo,
Muki vaya'amogitapamo ali'ya'amo ne'aliya vayanagi agaefe'mo koli nehaya vayanagi
apaki ohane'nisiya vayanagi apaki hane'nisiya vaya'mogi hutapa Goti agi'ale'mo alitapa
asaga hiyo, huno hu'niye.
6 Hutege'nae'mo afuvana asole vaya'mogimo apake ai'naya apakemo'mo alopa ani
ha'yamo'mo hakalu hakalu huno age aigekana hu'a apakemo ai'nage'na afi'nove.
Apakaemo, Haleluya, hu'a, Ala kava netimo Goti'a muki lokiya'age vekamo'a yagaino
ne'apate. 7 Amuse huta lamogaga aiteta agi'ale'mo alita asaga higetao. Na kava higetaene.
Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ago afole ai'nigeno a'amo agai'amo alo huno
ate'niya'mofe'mae. 8 Alagepa yaveyave'age huteno aeno ha le'niya kukenamo o'ani'ya
ofai'niya kukenamo alino vaisiyafe'mo alino ami'niye, hu'a hu'nae. Ani alagepa kukenamo
hane'niya kava huno Goti'a fatago kava'amo alino apami'nige'a apaote vaya'amogi ali'a
vai'a ali'naya kava'mo hane'niye.
9 Hu'a hutageno enisole vekamo'a, Sipisipi vekamo'mo a'mo alisiya afina'mo ne'ya'mo
nesayafe'mo eyo, huno ge hu'niya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
afa'a apamogaga aigae, huka avo'mo kao. Mani gemo Goti lama ge'amo hane'niye, huno
naha pai'niye.
10 Naha pai'nige'na agaefe'mo mono hisuvafe'mo aiyafi'mo asagau'na aite'na nago'ya
fai'nogeno'ae'mo, Nagaefe'mo mono osuvo. Kagae'e konagakamogi'e'mo Yesufe'mo ava
gele'mo atafau'a alagi hu'naya konagakamogi'e'mo magoke agufa ali'ya'amo ne'alune.
Gotifeke'mo mono huvo. Goti Auneme'amo'mo Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a
hapa nepaiya vaya'mo ani gemo alino apami'nige'a Yesufe'mo ava gemo nehae, huno naha
pai'niye.

Yaveyave hosile'mo fai mai'niya vekae'mo ava gemo hu'niya gemae

11 Agovana koku'na'mo halo ai'nigeno naulagale'mo yaveyave hosimo mai'nigeno ani
hosile'mo fai mai'niya vekamo agi'amo hane'niyana ali'ya'mo alagi o'ataleno alige gemo
o'ataleno huge nehiya vekae. Mago alu agi'amo hane'niyana alagi lama ge'age'mo nehiya
vekae. Agaemo fatago kava'aleti'mo vaya'ai kava'apimo alino fako huno apatege kame
huno apatege huno mai'niye. 12 Aulagala'mo'a ata legekana huno nelegeno agenopale'mo
asole kakolitamo kini vaya'mogi male'a ne'aliya agufa kakolitamo maleno ali'niye. Agai'a
agufale'mo agi'amo avo'mo kae male'niya agi'amo agai'age'mo afi'niyana muki vaya'mogi
o'afi'nae. 13 Yatala kukena'ale'mo kola'mo hane'niye. Agi'amo hane'niyana Goti ge'agana
huno ne'maiya vekae. 14 Koku'napi'mo asole ati vaya'mogimo yaveyave kukenamo vai'a
alite'a yaveyave hosile'mo fai mai'ne'a akame hu'a u'nae. 15 Avayafati'mo emine'niya ave
nege nege naipe'aleti'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo kame huno apatesiya
naipemo avayafati'mo emine'niye. Agaemo aeni kayoteti'mo yagaino apategaiye. Goti'a
muki lokiya'age vekamo'mo lusi kava huno aipamo leno ne'apategeno'ae'mo agaemo
alopa yuvapafi'mo aiyalateti'mo aeno latapaisigeno kola'apimo'mo anikana huno heno
lamigiye. 16 Kukena'alenagi alutenagi huno agi'amo avo'mo kae male'niyana

KINI VAYA'AITE'MO YAGAINO NE'APATEYA KINI VEKAMO MAI'NENO ALA KAVA VAYA'AI ALA KAVA NE'APIMO'AE.

17 Agovana mago enisole vekamo yegemo neleya ya'ale'mo he tino mai'neno muki nama
anaga'mo koku'na'mo folagate'mo halelitata nehaya nama anaga'aife'mo, Goti'a lusi
ne'ya'mo alino lapamigiyanagi eyo. 18 Lapakaemo kini vaya'ai apakufafati'mo apame'amo
nege ati vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege lokiya
vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege hosi anaga'ai apakufafati'mo apame'amo nege
hosile'mo fai mai'naya ati vaya'ai apakufafati'mo apame'amo nege muki vaya'amo afa'a
mai'naya vayanagi kalavusi ali'ya ne'aliya vayanagi hutapa apakufafati'mo apame'amo
nege apaki hane'niya vaya'ai apakufafatinagi apaki ohane'niya vaya'ai apakufafatinagi
hutapa eta apame'amo negae, huno hapa pai'niye.
19 Huno hutege'nae'mo apakovana afela afugi ma mopafi kini vayanagi ati vaya'apimogi
hu'a hosile'mo fai mai'niya veka'e ati vaya'apimogi'e'mo kame haesayafe'mo ali'a anupa

hu'a mai'nage'na apake'nove. [20] Agaemo afela afu'e aigofe aune veka'e'mo anatafauno
kalavusi huno anate'niye. Aigofe aune vekamo'mo afela afumo agi'alefe'mo aeto agufa
no'agaya aune kava'mo huteno afela afumo alagena ya'amo alite'a afela afumo aune'ae'mo
mono nehaya vaya'aife'mo hogoteno humi apate'niye. Lole vekala'mo ofali'ana afa'a
mai'na'ageno'ae'mo ata kotu'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo alino yaga auno
anatale'nige'ana mai'na'ae. [21] Hosile'mo fai mai'niya vekamo'a avayafati'mo emine'niya
naipe'aleti'mo mago vaya'mo hapae'nige'a fali'nageno nama anaga'mogimo e'a apaku-
fafati'mo apame'amo ne'a apamu hu'nae.

20

Vani tauseni'a kafugamo yagaino apatesiya kava'mo age'niya gemae

[1] Agovana mago enisole vekamo koku'napati'mo emine'niya vekamo ayapi'mo ki'mo
ive keli avayale kitale ki'e alopa seli nofi'e'mo aliteno emine'nige'na age'nove. [2] Agaemo
alopa nagalo'yavemo akeya'vilaga mai'niya nagalo'yavemo agi'amo Nevo'ae huno hanege
mago alu agi'amo Satani'ae huno hanege hu'niya vekamo atafauno seli nofiteti'mo
kino ate'nigeno vani tauseni'a kafugamo mai'niye. [3] Atafauno ive kelifi'mo alino yaga
auno ateteno alagi yakino o'atesiyafe'mo loki ae maleteno kameleti'mo faleno akani
male'niye. Enisole vekamo'a nagalo'yavemo'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya
vaya'mo apayate'mo o'alisiyafe'mo ive kelifi'mo alino yaga auno ate'nigeno maime
maime ne'viyanageno vani tauseni'a kafugamo hano hutesigeno'ae'mo aise afina'mo
afa'a maisiyafe'mo hatu maeno ategaiye. [4] Ani kava'mo agete'nae'mo mago'e kava'mo
age'novana agoti hu'a apatesaya himamu'apimo ali'naya vaya'mo siate'mo mai'nage'na
apake'nove. Agovana naipeleti'mo lugo'apimo he'a hataga hu'nage'a fali'naya vaya'ai
apaune'apame'amo apake'nove. Ani vaya'mogimo Goti ge'amo Yesufe'mo ava gemo
hapa pai'naya'mofe'mo lugo'apimo he'a hataga hu'nae. Apakaemo afela afulefe'mo
mono osuge aune'ae'mo mono osuge hute'a hapanile'e apayate'e'mo afela afumo alagena
ya'amo o'ali'nae. Apakaemo afa'a maisaya ya'mo alite'a Kalaisi'e'mo vani tauseni'a
kafugamo magokepi mai'ne'a yagai'a apate'naya'monanafa [5] mago alu vaya'mo fali'naya
vaya'mo ani afina'mo he oti'nayanage'a vani tauseni'a kafugamo hano hutesige'apae'mo
he tigae. [6] Hogoteno ago alino he tino apate'niya vaya'mo apaote vaya'amo mai'ne'a
Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. Napa tu fali
kava'mo'a afa'a aeno o'apakasesige'a Goti'e Kalaisi'efe'mo mono hu'a ne'apataya vaya
mai'ne'apae'mo Kalaisi'e'mo vani tauseni'a kafugamo magokepi lokae'a yagai'a apategae.

Satani'mo alino ago'ya faino atale'niya gemae

[7] Vani tauseni'a kafugamo ago utesigeno'ae'mo enisole vekamo'a Satani'mo kalavusi-
fati'mo hatu maeno ategaiye. [8] Uno muki alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo
Gogi nofi vaya'e Megogi nofi vaya'e'mo humi apateteno kame hisayafe'mo asole vaya'mo
ani kahaepamo lekana opaisuna agufa vaya'mo alino anupa huno apategaiye. [9] Atagu
fae'a hai'a Goti'a hau'niya taonifi'mo mai'naya vaya'mo fai'a ku ai'a apate'naya'monanafa
koku'napati'mo atamo emineno leno apasaga litegeno [10] Nevo'mo apayate ali'niya vekamo
ata kotu'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo alino yaga auno atale'niye. Afela afu'e
aigofe aune veka'e'mo mai'na'a kopi'mo alino yaga auno atale'niye. Apakaemo feluga'e
hani'ilaga'e'mo alagi apakafu kino hano osuno apakafu kige kige hu'a maigae.

Agoti huno apatesiya kava'mo age'niya gemae

[11] Hutege'nae'mo agovana alopa yaveyave siamo yagaino ne'apateya vekamo sia'amo
hane'nigeno mago vekamo ani siate'mo fai mai'nige'na age'nove. Ma mopa'e koku'-
na'e'mo ani vekamo augosamo ne'age'anae'mo anaune he'ana u'ana lageso hu'na'ae.
[12] U'na age'na apakovana fali'naya vaya'mo apaki hane'niya vayanagi apaki ohane'niya
vayanagi hu'a yagaino ne'apateya vekamo sia aulagale'mo he ti'a mai'nageno muki
muku'amo alino vaka leteno mago alu mukumo afa'a maisaya ya'mo ali'naya vaya'ai
apaki'apimo hane'niya mukumo alino vaka le'niye. Agaemo fali'naya vaya'mogi hu'naya

kava'apimo muki asole mukufi'mo avo'mo kae male'niya kava'apilefe'mo agoti huno apate'niye. 13 Solovala anipi'mo fali'naya vaya'mo solovala anipati'mo he tige ki'a apate'naya vaya'mo kanolufati'mo he tige fali'nageno apakupi mafa'nemo uno ne'maiyateti'mo he tige hu'a he ti'a mai'nageno agoti huno apate'niye. 14 Goti'a nefaliya kava'e vaya'mo fali'nageno apakupi mafa'ne'amo uno ne'maiyatega'e'mo alino hano huno anate'niye. Ata kotupi'mo mai'naya kava'mo agi'amo napa tu afina'mo nefaliya kavane. 15 Mukufi'mo afa'a maisaya ya'mo ali'naya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo ageteno'ae'mo apaki'apimo avo'mo kaeno o'male'nisiya vaya'mo alino ata kotupi'mo yaga auno apatale'niye.

21

Yoni'a saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo age'niya gemae

1 Agovana saufa koku'na'e saufa mopa'e'mo hane'nige'na age'nove. Hogote koku'na'e hogote mopa'e'mo alagi u'ana lageso hisa'ategamo hane'na'ageno solovala ani'mo hano hu'niye. 2 Agovana aote taonimo saufa Yulusalemu taonimo Gotitegati'mo koku'napati'mo emine'nige'na age'nove. Ani taonimo'mo mago saufa a'mafa'nemo vele'mo maisiyafe'mo hau'nigeno alagepa kukena'e alagepa konali ya'a'e'mo alino vaiteno mai'niya a'mafa'negana huno hane'niye. 3 Yagaino ne'apateya vekamo sia'aleti'mo alopa gefati'mo ge huno'ae'mo, Ageyo, Goti'a hemenimo ma mopafi vaya'e'mo magokepi lokaeno maigiye. Agaemo apakae'e'mo magokepi lokaeno maisige'apae'mo vaya'amo maigae. Goti'a agai'amo apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno Goti'apimo'mo maigiye. 4 Agaemo apaulagafati'mo muki apaunumo alagi alino laneno atalegaiye. Muki vaya'amo halate mago'e hu'a ofalige mago'e hu'a yulagefa o'aige mago'e hu'a avi'ya'mo osuge mago'e huno apakafu okige hute'a maigae. Muki kava'amo atafa kava'mogeno ago alagi hano hu'niye, huno hu'nige'na afi'nove.

5 Inagi yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'niya vekamo'mo, Hemenimo muki ya'amo saufa ya'age'mo alo nehuve. Ani gemo lama gemo apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo hane'niya'mofe'mo avo'mo kao, huno naha pai'niye. 6 Naha paiteno mago'e gemo huno'ae'mo, ani gemo alagi huno hano hu'niye. Nagaemo ali'na aepa fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'novanage'na hemeni'e'mo ne'mauvanage'na henaga'a'e'mo alagike'mo maiguve. Anife'mo hapau'nisiya vaya'mogimo miya ofaigafa meti ani'mo afa'a maisaya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo afa'a fiku hefi'na apamiguve. 7 Ae'a ne'apakasaya vaya'mogimo muki ya'mo alisage'na Goti'apimo'na maisuge'apae'mo mafa'ne'nimo maigae. 8 Maigaya'monanafa vaya'aife'mo koli hute'a Goti ge'amo ne'atalaya vayanagi apakesa afi'a fatago nosaya vayanagi alagi faipa vayanagi vaya'mo ne'apamagiya vayanagi kumai kava'mo nehaya vayanagi Satani himamu'aleti'mo no'agaya agufa aune kava'mo nehaya vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi muki agufa aigofe gemo nehaya vaya'mogi hu'a ata kotupi'mo sofa yafapi'mo neleya ata kotupi'mo maigae. Ata kotupi'mo maisaya kava'mo agi'amo napa tu afina'mo falisaya kavane.

Saufa Yulusalemu taonimo age'niya gemae

9 Mago enisole vekamo'mo seveni'a yuvapafati'mo henaga'amo apamagi'niya kayo'mo havai te'niya yuvapamo ali'naya enisole vayapati'mo mago enisole vekamo'a eno'ae'mo, Sipisipi vekale'mo maisiya a kanomo ali'na kave liguvanagi eno, huno naha pai'niye. 10 Goti Aunemepi'mo naune kava'mo hu'na mai'nogeno navalelino yatala avefi'mo haino nate'nige'na mai'nogeno aote Yulusalemu taonimo Gotitegati'mo koku'napati'mo emi'ne'nigeno alino nave li'niye. 11 Ani taonifati'mo Goti ha le konali ya'amo aeno ha le'niyana mago alopa monileti'mo miya nefaiya yafa'mo agi'amo yasipamo'a aeno lata late nehiya yafakana huno alino alave alave hu'niye. 12 Lusi yatala yafa lafi kegi'yamo hane'nigeno tuolofu'a lafi kate kitamo hane'nigeno tuolofu'a enisole vaya'mogimo lafi kate kitale'mo yagai'a mai'nae. Lafi kegi'ya kate kitale'mo tuolofu'a Isaleli nofi vaya'ai apaki'apimo avo'mo kae male'nigeno hane'niye. 13 Lole'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo

yegemo haine ne'eya kotegamo hanege lole'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo yegemo
lamino nefaleya kotegamo hanege lole'e mago'e lafi kegi'ya kate kitamo ma aupilaga
hanege lole'e mago'e lafi kitamo muga aupilaga hanege huno hane'niye. 14 Yafa kegi'yamo
faino ate'niya yafa'mo tuolofu'a yafa'mo hane'nigeno ani yafate'mo sipisipimo vekamo
tuolofu'a apa vaya'amogi apaki'apimo avo'mo kae male'nigeno hane'niye.
15 Ani naha pai'niya enisole vekamo'a goli yafa kanipa kayoteti'mo taonifinagi lafi
kegi'ya kate kitalenagi kegi'yalenagi huno maleno agege agege hisiya kayo'mo ali'niye.
16 Ani taonimo kesigana huno hane'nigeno aluga aluga atupa'amo'mo hailami salami
osuno magoke aiyaya huno hane'niye. Agaemo kanipa kayoteti'mo maleno agege agege
hu'nigeno yatala'amo tu tauseni fo hataleti'a kilomita hane'nigeno ani kava huno aluga
aluga atupa'amo hane'nigeno ani kava huno anaga'a'e'mo hane'niye. 17 Agaemo kanipa
kayoteti'mo maleno agege agege hu'nigeno yafa kegi'yamo tu hataleti'a agufa ya'mo
vaya'mogi apaiyamo yatala'agana huno hane'niye. 18 Kegi'ya yafa'mo agi'amo yasipae
huno hane'nigeno taoni'amo goli yafa'mo aeno lata late nehiya goli yafateti'mo alo
hu'niye. 19 Yafa kegi'yamo faino ate'niya yafate'mo lusi miyateti'mo miya nefaiya konali
yafa'mo malete malete huno male'niye. Napa vanimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo
yasipaleti'mo faino ateteno napa tumo faino ate'niya yafa'mo agi'amo sapaiyaleti'mo
faino ateteno napa talimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo agetileti'mo faino ateteno napa
fomo faino ate'niya yafa'mo agi'amo emalolileti'mo faino ate'niye. 20 Napa faefumo faino
ate'niya yafa'mo agi'amo satonikisileti'mo faino ateteno napa sigisimo faino ate'niya
yafa'mo agi'amo koniliyanileti'mo faino ateteno napa sevenimo faino ate'niya yafa'mo
agi'amo kalisolaitileti'mo faino ateteno napa eitimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo
pelileti'mo faino ateteno napa naenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo topasileti'mo faino
ateteno napa tenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo kalisopesileti'mo faino ateteno napa
levenimo faino ate'niya yafa'mo agi'amo haiyasinileti'mo faino ateteno napa tuolofumo
faino ate'niya yafa'mo agi'amo ametisileti'mo faino ate'niye. 21 Tuolofu'a lafi kegi'ya
kate kitale'mo tuolofu'a sesumo lusi miyateti'mo miya nefaiya agufa sesumo hane'niye.
Magoke sesuleti'mo vaino vego hu malefa sesu yafateti'mo magoke lafi kegi'ya kate kitamo
alo hu'niye. Taonifi kate'mo goli yafatetike'mo alo hu male'nigeno aeno lata late nehiya
yafakana huno hane'niye.
22 Ala kava ne'mo Goti'a muki lokiya'age veka'e aikeli sipisipi veka'e'mo aote taonifi
mono nokana hu'ana mai'na'a'mofe'mo mono no'mo o'age'nove. 23 Goti'a ha le konali
ya'amo'mo aeno ha le'nigeno aikeli sipisipimo'a lamugana huno aeno ha neleya'mofe'mo
yegemo'e kaimo'e'mo ae'ana ha lesa'a ali'ya'animo alagi ohane'niye. 24 Taonimo'a aeno
ha nelege'apae'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mogimo aeno ha neleya
yate'mo umenitata hugae. Ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a ne'apataya kini vaya'mogimo
taonifi'mo konali ya'apimo alini'a egae. 25 Muki afina'mo alagi hani osugiya'mofe'mo lafi
kegi'ya kate kitamo alagi yaki maleno maiteno magoke afina'mo kitamo alagi okigiye.
26 Alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'ai konali ya'api'e kagemi ya'api'e'mo alini hai'a
taonifi'mo malegae. 27 O'ani'ya fai'nisiya ya'mo ani taonifi'mo ohanegaiye. Apavagage
hisiya kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe gemo nehaya vaya'mofi hu'a ohaigaya'monanafa
afa'a maisaya ya'mo ali'nisaya vaya'ai apaki'apimo mukufi'mo avo'mo kae male'niya
vaya'age'mo haigae.

22

Afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya ani'e yosa'efe'mo anava gemo hu'niya gemae

1-2 Inagi enisole vekamo'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya ani'mo alopa ani'mo
uno nelamiya ani'mo'a aeno lata late'age'mo nehiya ani'mo alino nave li'niye. Ani ani'mo
Goti'a yagaino ne'apateya sia'afati'e aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya sia'afati'e'mo
emineno alopa ka'mo taoni folagapi'mo hane'niya kate'mo lami'niye. Nelamiya ani'mo
aluga aluga ani agi'nale'mo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosamo hanege hanege
huno hane'neno magoke kafugafi'mo tuolofu'a afina'mo muki kai'a'e kai'a'e'mo alagamo

ne'ae. Yosa haita'amo'mo alu kotega alu kotegamo mai'naya vaya'mo alino hapageno
apatesiyafe'mo hane'niye. [3] Goti'a mago hosu yafe'mo ohau'nisiya ya'mo alagi ohane-
gaiye. Goti'a yagaino ne'apateya sia'a'e aikeli sipisipimo'a yagaino ne'apateya sia'a'e'mo
taonifi'mo hane'nisige'apae'mo Goti ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogimo Gotife'mo mono
hugae. [4] Apakaemo Goti augosafi'mo ne'agesageno'ae'mo agi'amo hapanile'mo avo'mo
kaegaiye. [5] Halate mago'e huno hani osugiye. Ala kava ne'mo Goti'a ha le ya'mo alino
apamigiya'mofe'mo lamumo'mo aeno ha neleya ya'mo alagi ohanegaiye. Apakaemo
yagaime yagaime u'a yagai'a hano osu'a maigae.

[6] Inagi enisole vekamo'a, Mani geleti'mo apakesa afi'a fatago hisaya gemo lama gemo
hane'niye. Ala kava ne'mo Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya
apaote vaya'amogimo ge'amo hapa paisayafe'mo enisole veka'amo alino ate'nigeno em-
ine'niye. Goti'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogimo malage huno afole aisiya kava'mo alino
apave lisiyafe'mo alino ate'nigeno emine'niye, huno naha pai'niye. [7] Afiyo, Aise afina'mo
utesige'na emi'negauve. Mani mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo aune gemo akame
nehaya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae,
huno hu'niye.

[8] Nagaemo Yoni'namo ani gemo afite'nae'mo ani kava'mo age'nove. Afige agege
hute'nae'mo agaefe'mo mono hisuvafe'mo alino nave li'niya enisole vekamo aiyafi'mo
nago'ya fai'na asagau'na ai'nova'monanafa [9] agaemo, afa'a ato. Nagaemo kagae'e'mo
ali'ya'amo ne'alu'a veka'ala'mo mai'no'ae. Nagaemo konagakamogimogi Gotitegati gemo
alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vayanagi muki vaya'mogimo mani mukufi'mo
hane'niya gemo afite'a akame nehaya vayanagi hu'na apafalu'apimo'namo mai'nova'-
mofe'mo ali'ya'amo ne'aluna vaya'mo mai'none. Gotifeke'mo mono huvo. [10] Ago afole
aisiya afina'mo hogo nehiya'mofe'mo mani gemo mukufi'mo avo'mo kae male'nana gemo
aeka ati okaege'apao agegayanagi. [11] Hosu kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'a-
pao ani hosu kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. O'ani'ya kava'mo nehaya vaya'mo afa'a
apatale'nege'apao ani o'ani'ya kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. Alagepa kava'mo nehaya
vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani alagepa kava'mo mago'e hu'a hu'a maiyo. Apaote
kava'mo nehaya vaya'mo afa'a apatale'nege'apao ani apaote kava'mo mago'e hu'a hu'a
maiyo, huno naha pai'niye.

[12] Afiyo, aise afina'mo utesige'na emi'negauve. Nagaemo miya'apimo alini'na emi'ne'na
muki vaya'amogimo hu'naya kava'apilefe'mo ali'na apamiguve. [13] Nagaemo ali'na aepa
fai male'novanage'na ali'na hano hu'na atesuva vekamo mai'nove. Hogote'na mai'ne'na
hemeni'e'mo ne'mauvanage'na henaga'a'e'mo alagi maisuva vekamo mai'nove. Ali'na
aepa fai'na ne'atova vekamo mai'ne'nae'mo ali'na hano hu'na ne'atova vekamo mai'nove.
[14] Goti'a ma kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo akame nehaya vaya'mogimo
Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aite'a taoni lafi kateti'mo
kipapi'mo fale'a hai'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo negae.
[15] Negaya'monanafa kalagana vayanagi Satani himamu'aleti'mo no'agaya aeto agufa
aune kava'mo nehaya vayanagi kumai kava'mo nehaya vayanagi vaya'mo ne'apamagiya
vayanagi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vayanagi muki vaya'mogimo aigofe
kavafe'mo hapau'nige'apae'mo aigofe gemo nehaya vayanagi hu'a ani taonimo malagamo
maigae.

[16] Nagaemo Yesu'namo siosi'afi siosi'afi'mo mai'naya vaya'aife'mo mani gemo hapa
paisiyafe'mo enisole veka'nimo ali'na ate'nogeno emine'niye. Nagaemo Nevini ha-
fu'ya'agana hu'na maige aginago'amo maige hu'na mai'ne'na netepi'mo lusi kava huno
aeno ha neleya kanefikana hu'na mai'nove, hu'na ha pai'nogeno hapa pai'niye. [17] Goti
Auneme'amo'e sipisipi vekale'mo maisiya a kanomo'e'mo, Ne'eyo, hu'ana neha'ae. Ani
gemo afi'nisaya vaya'mogimo, ne'eyo, hu'a hiyo. Anife'mo lapau'nisiya vaya'mogimo
ne'eyo, hu'a nehae. Hapau'nisiya vaya'mogimo afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya
ani'mo fiku ali'a negae, huno hapa pai'niye.

[18] Nagaemo Yesu'namo muki vaya'mogi mani mukufati'mo aune gemo ne'afiya
vaya'aife'mo, ehetapiye, hu'na lokiya gemo nehuve. Mago vaya'amogimo mani ge'e
mago alu ge'e'mo ali'a magokepi lokae'a malesageno'ae'mo Goti'a mani mukufi'mo ago
ava gemo hu'niya agufa kayoteti'mo apamagigiye. [19] Mago vaya'amogimo mani muku-
fati'mo mago gemo ali'a atale'nisageno'ae'mo Goti'a hetama'apimo alino atalesige'a aote
taonifi'mo hai'a o'mai'a afa'a ne'maiya ya'mo alino ne'apamiya yosa alagamo o'negae. Ani
taoni'e yosa'efe'mo anava gemo mani mukufi'mo hane'niye. [20] Ani kavafe'mo ava gemo
hu'na hapa nepauva vekamo'namo, He, hu'na, aise afina'mo utesige'na emi'negauve,
hu'na hapa pai'nove, huno hapa pai'nige'a, He, lama ge. Ala kava ne'mo Yesugamo
emikeno, hu'a ha pai'nae.
[21] Ala kava netimo Yesu'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He lama ge.